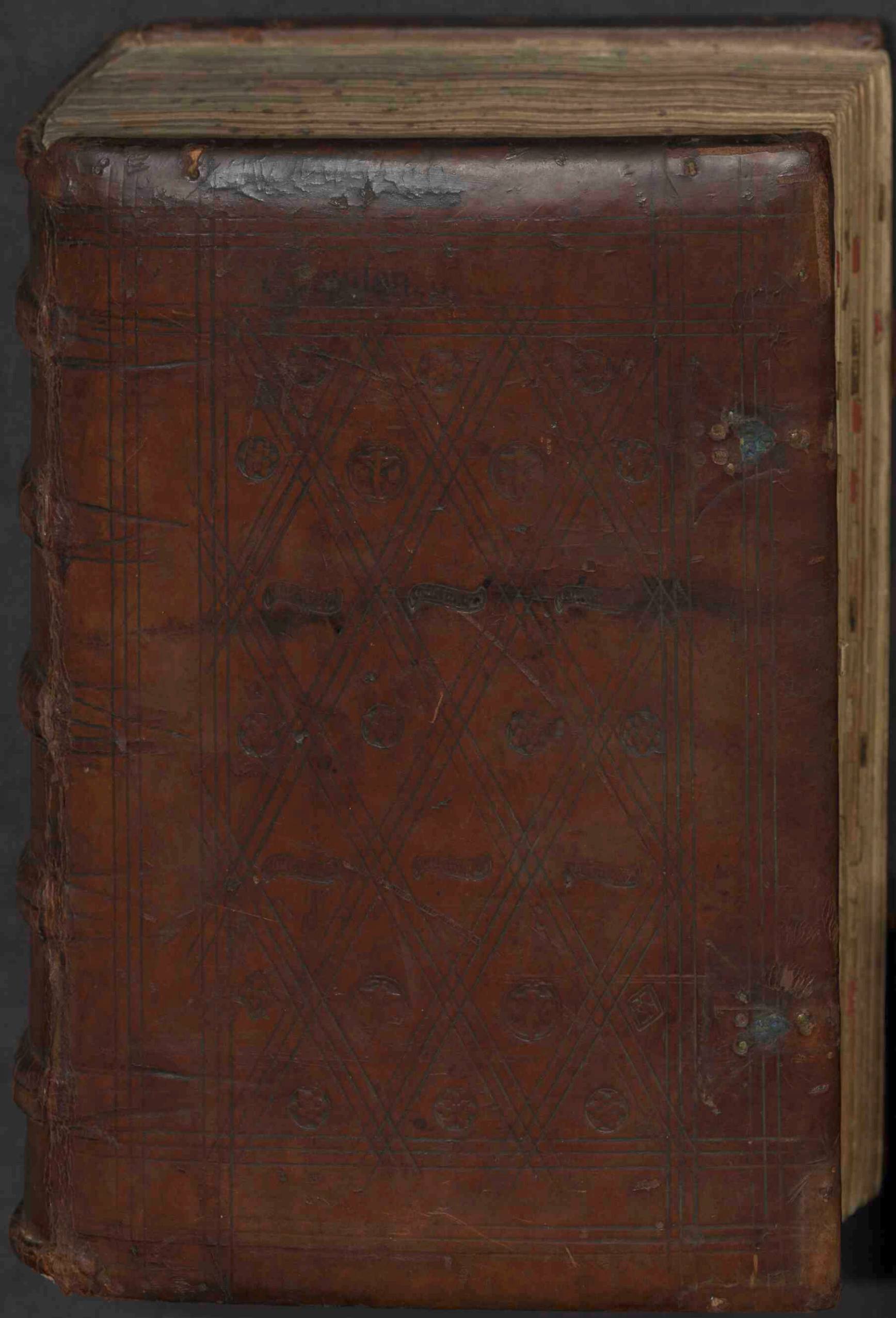
Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

# Incipit prologus de vtilitate p[re]sentis operis reductorij mo[r]alis reuerendi do[m]ini petri berthorij auctoris dictionarij et pro declaratio[n]e tabule s[u]bsequentis.

https://hdl.handle.net/1874/461393



# Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

# This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

q̄ dicitur hic · sic dyabol⁹ tollit ab
aia peccat̄e cōlūpnas fumitatis ·
bases humilitatis · maē otutiois ·
ollas cautatis · trullas lemitatis ·
phialas deuotionis · mortariola di
uini timoris · tridētes pñe · aphos
spūales sciētie · Treū .i. Manū suā
misit hostis ad oia desideābilia ei⁹
Colūpna em̄ dēt eē stabilis · hec ē
cōstantia Basis infima · hec ē hui
litas · Mare sonat amaritudinez ·
hec ē otutio · Olla otīet et feruet ·
hec ē dilectō · Trulla pietes lemit ·
hec ē benignitas · Phiala liquores
continet · hec est deuoc̄ · Mortario
lū spēs otert · hic ē timor dei · Tri
dēs mordet et tres dētes habz · hec
est penitētia cui⁹ tres ptes sunt ·
Ciphus vinū effūdit · hec ē sciētia
Omnia em̄ ista ab ecclesia p dya
bolū sb̄treahūt · qū rex .i. plat⁹ ipi⁹
victus exc̄catur · Ab anima etiaz
tolluntur et a tēplo sciētie sb̄mo
uent̄ · qū p vitia dyabolo subiuga
tur ·

Ie diat comestor q̄ sedechias
rex iuda c̄c⁹ in babilo ēz duc
tus dū nabuchodonosor rex babi
lonis p victoria festū et cōuiuium
facēt · et ī valis q̄ de tēplo ihēlm
asportauerat quotuz ptē mēse sue
deputauerat · ptē ydolis dedicaue
rat · bibēt · p spectaculo in mediū
ē adductꝰ · et cū pot⁹ cuiuātibus
ministraret · de mandato nabucho
donosor isti sedechie exc̄cato pot⁹
laxatiuus extitit ministrat⁹ · quo
bibito in pñia ōnū vitupabilit ē
laxat⁹ et sic ab ōmb⁹ cuiuatus ē
duct⁹ ē in carc̄rē · p̄ter huiusmo
di derisiōez tāto dolore affect⁹ est ·
q̄ infra breue tēp⁹ mortu⁹ ē · et
audita causa mortis honorifice p
nabuchodonosor est tumulatus ·

Mora Ista pos
sunt applicari mistice · quando ois
per ignorantiam et obstinationez
est c̄catus et a nabuchodonosor .i.
a dyabolo in babilonē .i. in statum
peccati captiuatur · sepe fit q̄ ad
uiuium bonorū tpaliū adducitur ·
vbi potius laxatiuus id est mundi
prosperitas diuitiarumq̄ et delici
arum vbertas quandoq̄ per ipsuz
nābuchodonosor dyabolu sibi da
tur · pō · Ercē ipsi peccatores in se
culo obtinuerunt diuitias Iste em̄
potius laxatiuus dicatur · qua sez
quos tali potu dyabolus inebriat fa
c̄liter ad omnia vitia et maxime
ad luxuriam auaritiam et superbiā
relaxantur · et ignominiose c̄catz
alijs per vitia confundūtur · ita q̄
spectaculum et illusio cunctis effi
cuntur · Oō potissime de isto qui e
rat rex ierusalem .i. de prelatis ec
clesie et viris ecclesiasticis potest
dici · qui pre alijs peccātib⁹ spectā
culum et derisio fiunt · quando ad
ignominiosa vitia et superfluitates
a vanitates seculi se revoluūt · pō
Omnes vidētes me deriserūt me ·
Qui finaliter in carc̄re male cen
fuerūt dīnis pcunt · quos tamē adu
latores finem bonum eis predicā
do honorificē sepelīūt et absēdūt
Nabuchodonosor dyabol⁹ p̄c̄terez
honorifice sepelit · qū in finali pen
tentia ipsū inanit̄ speraē facit · Oō
etiā facit per adulatores · qui rec̄te
dicta pñt taliū sepultores · Matthei
vm · Dimitte mortuos sepelire mor
tuos suos · Et Eze · xxxix · In die il
la dabo gog locū nobatū sepulchrū
in israhel ꝛc̄ · Vel dic q̄ nabuchō
donosor de mō vasa tēpli .i. viros
ecclesiasticos quando ipsos de ihe
rusalē in babilonē .i. de statu ḡr̄e
in peccatū vel de religiōe ad mū
dū trāstulit ipsos quādoq̄ ydolis
.i. mūdi pncipib⁹ et eoz curijs et
officijs obsecrat · et ad potandū sez
mala doctrina cōuuas .i. ⁹ sez pec
catores ipsos quādoq̄ ordinat et
designat.

Explicūt Moralisationes sup
libros Regū Incipiunt Moālisa
tiones sup secundū librū Paralipo
menon.

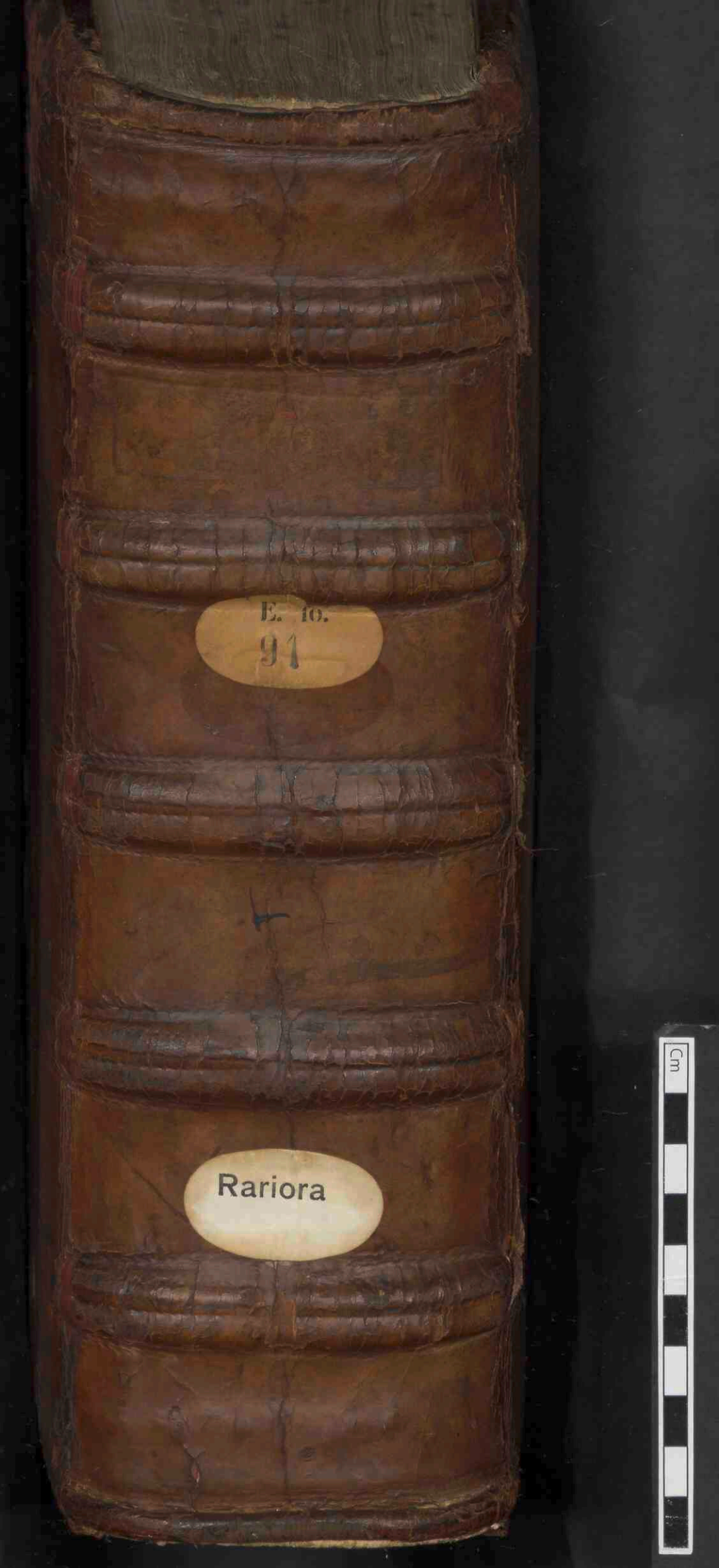
Capitulū pmū.

Via in li
bris pāli
pomenō
pauca re
catantur
preter il
la que de
libris re
gum r̄ca
pitulātur nichil de otentis in ipis
moālisaē apono · p̄ter aliqua pau
ca q̄ hysto rie regū supaddita vidē
tur · q̄ breuit̄ hic expono

Ergo obmisso libro pmo legit̄ in
ij · libro · cap̄ · xiij · q̄ zara ethiops
cōtra asa regē iuda venīs decies
centena mi lia hominū in exercitu
suo l̄ebat · quos timēs asa fugit ad
dīm et ora uit · dīs āt exterruit
ethiopes et fugerūt · et sic otra eos
asa et sui nō arma · sed preda bus
valuerunt · Mora Istud
allega quō deus in necessitate suos
fideles nō deserit et qui in ipo per
fidē confidūt · et ad ipsū pabz de
uote recurrēt · virtute ei⁹ hostes
fugunt et terrent̄ · et sic sepe fit
q̄ multi a paucis · magni a mo di
cis · diuites a pauperbz superātur
.i. Macha · ij · Facile ē multos con
cludi in manibz paucoz · et nō est
differentia in ospcū dei cēli liberare
in multis an in paucis Ho Vi
die q̄ ethiopes fuit de mones et de
monū temptatiōes · q̄p certo tot
et tanti fūt q̄ vies nostre ad eos
superandos nō sufficiūt · Vetūptam
facilit̄ vincūt · qui ad orationes et di
uinā spē recurrēt · et qui diuinuz
auxiliū humilit̄ implorat ꝛc̄.

Capitulū secundū. Eb

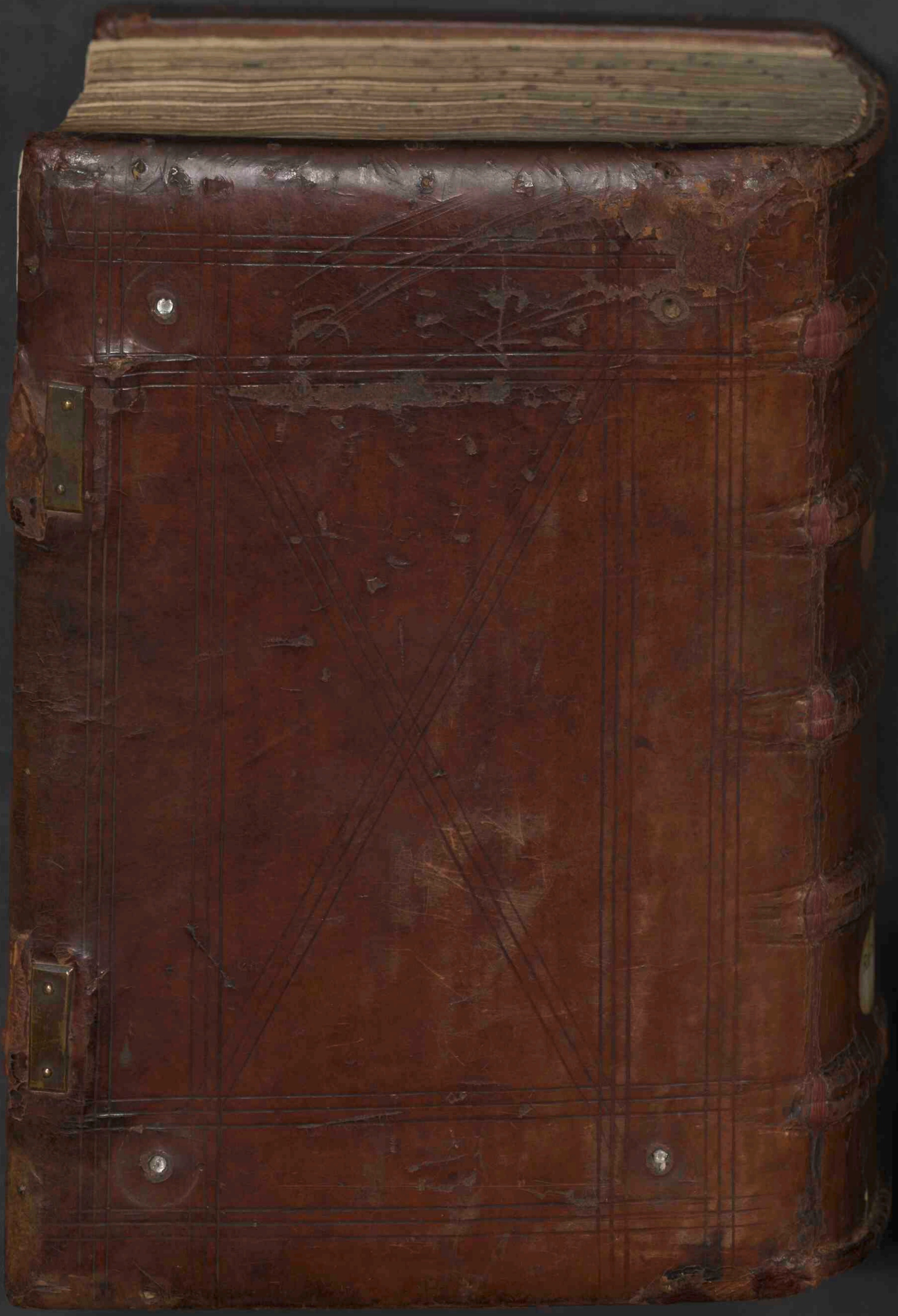
Hij ammon et moab
et seir cōtra iosaphat
regem iuda in stupēda
multitudine ad pliū
aggregāt̄ · quo ex toto corde ad
dnm recurrēte p̄pheta desolatoz sibi
mittitur · ad cuius cōsiliū cū oēs
primi in exercitu ponūt · qbz dnm
laudātib⁹ hostes in seipsis taliter
perturbātur q̄ vtra alterutrū pliā
tes vniuersi mutuis cēdibus per
muntur ita q̄ quisq̄ euadere ne
quiuisset · spolijs hostium vltra
modum ditantur · Si vis dic sicut


E. 10.
91
Rariora
Cm

Cm

186.
4.


Cm


Cm

Theologia

Folio n°. 91.

C. A. 286

Liber monasterii sancti pauli in traiecto inferiori

583. **Petrus** Berchorius (Berthorius, Bersuire), Repertorium morale. Deventer, Rich. Paffroet 1477. 2o. E. 2o. 91

Type 1. — HMT 60 (112) a. — HC 2796. — CA 286. — Peddie I p. 95. — Pell. 2058. — Zie over het type: M. E. Kronenberg, Catalogus van de incunabelen in de Athenaeumbibliotheek te Deventer (1917), de aanteek. op bl. 140 in voce Paffroet.

Op de binnenzijde van den band en op blad 2a: „liber monasterii S. Pauli in traiecto inferiori". — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 6, pl. I 13, 15, 16; de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1670.

gerestaureerd 25-6-03

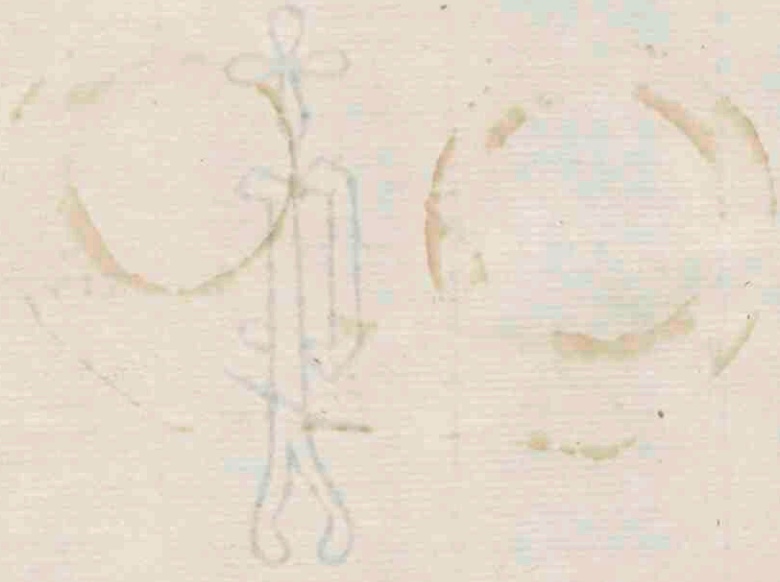
Lib' sc̃d pauli t̃rtio ifr'nor'

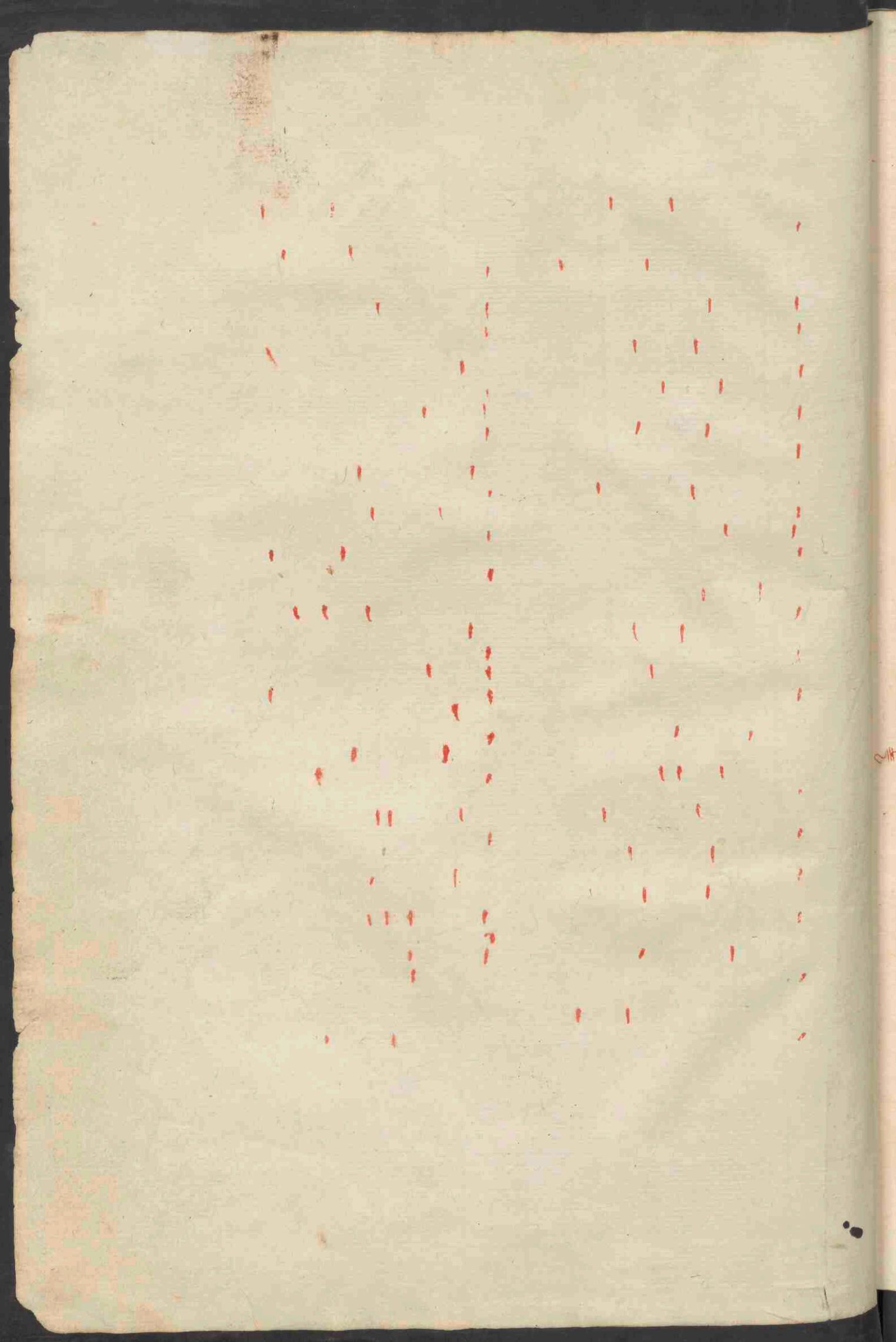












N 42 C

Incipit prologus de vtilitate p̄sentis operis reductorij moālis reuerendi dom̄i petri berthorij auctoris dictionarij et pro declaratiōe tabule sb̄sequentis.

QVoniam vero non mīta dicē tibus sed veritatē tradētib9 auscultandum est. predicator veritatis q̄ ad euangelisandum est missus suo pre pferre studebit verba et testimonia summe veritatis. et magis eligget predicaē fructuosa q̄ curiosa. vera q̄ ambigua. auctentica q̄ apocrifa. alias inanum laborabit et nō loquet ad cor ihr̄m. Nichil ergo predicatori vtilius qui vult corda audientium illuminare confirmare compungere et in omnib9 virtutibus edificare. q̄ vt sciat sacre scripture gesta et exempla applicare. et taz litteraliter q̄ spiritaliter interpretari. Illa quidē sūt fructuosa et edificatoria vtilia et delectabilia. vera et fide digna. Nā teste paulo om̄is scr̄ptura diuinit9 inspirata vtilis est ad docendū ad arguendum ad corripiēdum ad erudiendū in iustitia. vt perfectus sit homo dei ad omne opus bonū instructus. Scriptuā quidē dīna tractat de misericordia et iustitia de pena et gloria. de vindicta et gr̄a. hic electos remunerat. illic reprobos affligit et dampnat. Et q̄ scriptura canonica comminationib9 bus et promssionibus plena eminentissime est auctoritatis cui fidē super omnium gentium litteras et super omnem humanam sapientiā firmissime adhibere debet q̄cunq; fidelis. ergo exēpla a dicta sacre scripture in qua solida et indubitata veritas continetur tanto maioris ponderis et edificationis esse noscuntur si aliorum mentib9 imprimātur. quāto sblimiori auctoritate et firmiori veritate suffulciūt Sz heu q̄ plures hodie predicatorz in ecclesia xp̄i in sede veritatis collocati potius narrant ludicra q̄ edificatoria apocrifa q̄ solida. ergo auditores talium sicut venūt ita redeunt tēporem pretiosum reseruantes. Ommbus ergo predicatoribus veritatis presens hoc opus carus amplectendum est. in quo vtriusq; testamētū tam litteraliter q̄ moraliter taz allegorice q̄ anagogice sb̄ vno vel duplici triplici vel sensu multis variisq; modis inuenient interpretatū. Nā auctor p̄n̄tis libri sic sēsū spūalez exp̄mit q̄ tū textū iterp̄tādo declārt. et vbi textus litteraliter edificat ibi et sē sus spūalis litterā vtiose coloāt. et predicātē adiuuat. vt iter narrādū magis ac magis habūdet Sz vbi textus sicut iacz in trā audiētez nō exaltat. ibi i spūali sensu tā copiose dictat vt p̄dicator scōz q̄ auditoribz queīt ad singlos singula trahat. Scripturas varias pulchre applicat. hystoriales ad sapientiales. legales ad pphetales et contra. et sic vet9 testamētū confirmat et expoit cū nouo. a conuerso. vt q̄si duo cherubim in sēsu se inuicē aspiciāt. a suis allegatoribz velut duabz

alis sē mutuō tangant. Et mul
ta ex hoc datur sapienti occasio.
qui magna ex paruis multa ex
pauca elicere nouit vt habita oc
casione plurima ex mīnis. ex ma
gnis maxima trahat. vt sic q̄ sa
piens est sapientior fiat. Vt er
go michil obstet studioso lectori
ad inuemendum sine labore ma
teriam pro sua volūtate. tabulā
vtilem subnectimus. per quam q̄
si per semitā breuiū et leuī ad ō
nem materiā manuducatur. Pro
cuius intellectu diligent cōsideran
dum est qp ordo p̄cedendi p tot̄ū
totius libri talis est. Primo qui
dē compendiose prepomitur text9
quasi fundamentuz sub rubrica ca
pitali. deinde subnectitur interp
tatio spūalis diuersis distincta lit
teris alphabeti. que in omni titu
lo tabule videntur cū capitulis su
is ānotata. que quidem sunt capi
tula huius libri non biblie. quia
capitula biblie post textū p̄notata
sūt in locis diligent signata.
Duo quidem hic esse capitula sciē
ndum est ē libri videlicet p̄fatis atq
biblie. tabula solum capitula re
cipiat libri. et liber vt sepius capi
tula biblie. vt ibi lector requirat
plenius q3 abbr tm̄ figuratuz vel
abbreuiatū cognoscit. Et si lector
post oēm textum capitula biblie
quotata nō viderit ad primapiū
capituli ātē p̄mū morale oculos
flectat. et sub p̄cedēti sequētia
cōprehendat. nam cōiter sub vno
capitulo libri capituluz biblie q̄
uis alterius numeri cōtinet. ergo
nota numeri sufficit p̄ma et sola
Tabula em̄ libri indicat q̄bus n
q̄tum materia deseruiet. q3 non
solum confert predicatorib3. sed
n ommib9 diligentibus veritatē.
que quidē veritas etsi latuit sb
moyse. manifestata tm̄ est p ihesū
christum dn̄m nostrum. qui vela
men abstulit legis carnal. vt tē
uelatis oculi in lege spūali mira
bilia considerare possimus. quez
nob genuit vgo maria. que ē sū
filio suo benedicta in eternuz et
vltra. Amen. ¶ Explicit Prolo
gus. ¶ Sequitur Tabula.

Hel inocēs ab iusto ca
yn occidit et christ9 ag
nus dei a iu
deis fratri
bus per iu
diam tradi
tur morti. Gen. nn. A
Abrahā ysaac imolat et de9 pat
dim vnicū in cruce filiuz qui est
gaudium et expectatio gentium.
Ge. xvn. A. B
Abrahe sacrificiū pulchrē interp
tat. Ge. xi. A
Absalon dauid et aia p9 peniten
cie tēp9 restituit xpō. n. re. xi. A
Abstinētia a carnali voluptate i
femore iacob q3 emarcuit nēda
dat. Ge. xix. G
Acceptio psonaz nō ē apd deum
Ge. xliii. A
Acceptō psonaz n̄ erit in p̄motōe
platoz Exo. xix. O. Oath. n. B
Accidiosi tra viuentiū n̄ itrabunt
Nūi. x. C
Accusator erit inocēs Jō nn. B
Achor pūsū signficat religiosū.
Josue. vi. A

Adaz cū timuit p̄m⁹ad ima ruit Luce·vi·A· Vide de ei⁹ casu et re paratōe i hys titulis sc̄z Aduēt⁹ humanū gen⁹·X̄ps·

Adeps ēplex dño iubet offer ri· Leu·ŋ·d·

Adolescēs iuxta viā suā etiam cū senuerit nō recedet ab ea·ŋ heg xvi·A·

Aduētus om̄ nos redemit a dāp natiōe pcā·Gen̄·vi·d·

Aduētus xpi signū fedus ínē de ū et hoiem fuit·Gen̄·vi·E·

Aduenit x̄ps a patre missus vt nr̄az infirmitatē sanaret·a sui eū nō recepe ūt·ꝑ p bonis mala ret̄ bueīt·Gen̄·xxiŋ·B·

Aduētus dñi ad nos p mariā vir ginē in cubo declarat̄·Exo.i.O·

Aduētus dñi in carnē hūilis fuit atq; infirm⁹·Josue·vŋ·A·

Aduētu suo x̄ps mūdū vicit·dia bolū superauit·a nos sibi despōsa uit in fide·Josue.xŋ.A·

Aduētus domini in mētē oīa mū dat et ornat vt in ea dulcat requi escat·ŋ·heg·nŋ·B·

Aduemēs x̄ps vitā mortuis· so lacū tristibz et gr̄iā instillauit oī b⁹ qui credūt in nom̄ē ei⁹·in·he gū·xnŋ·O·Dester·nŋ·A

Aduersitas oculos apit quos pec catū clausit·Nūi·xviŋ.E·

Aduersitas p̄nt̄is seculi nō sēp ac cidit causa pcī·Luce·x A·et Actuū·xix·A

Aduersarius nr̄ dyabol⁹ tāq̄ leo rugiēs circuit q̄rēs quē devoret· Job.i.F·

Adulator blād⁹ dulci veneno īmē fiat stultum. Ju.iŋ·E·p̄mo he xŋ·B·C·

Adulatoris oleū nō ipīguabit ca pita regū·ŋ·hegū.i.A·

Adulator qui oleo verbor̄ vngit venenū in corde abscondit quo le dere possit·ŋ·heg·xiŋ·A·Judit viŋ·B·

Adulari et placē principibz sine pcō nesciē·iŋ·he·xviŋ·A·C

Adulator decapit quē verb mlc re videē·iŋ·heg·xviŋ·C

Adulterini filij sepe fūt legittimis magis ñqui·Leui·xv·A·

Affabilē se p̄beat ipfectis ne fua grauitate ledat pfect⁹·Exod· xxnŋ·A·

Affectōes nr̄as deo offerre debe⁹ Leui·x·A

Affectōes tres a deo retrahūt q̄s cū abrahā desecūt q̄ mūdus relin quūt Gen̄·ix·A

Affectū deus magis attēdit q̄ ef fectū.Luce·xvŋ·A·

Affect⁹ carnis nō ē rationi p̄ferendo⁹·Deu·viŋ·C·in fine

Affect⁹ carnis ē repugnādo⁹ ne veni at in effectū·Deu·x·E

Affectōes quatuor Vide i quatuor

Affluēcia rer̄ tpaliū obtenat̄ per fectōi bonor̄·Apo viŋ B·Vide etiā in p̄speritas

Agar fugiens cogit̄ redūti et sb̄ sa ra hūiliari·Gene·xŋ·A·

Agar ancilla sare eicit̄·Ge·xvi·A

Agn⁹ paschal et effect⁹ ei⁹ sāguis in passiōe xpi impetrant̄·Exod· vi·A·B·

Agni ejus digne volentibz aptat̄ Exo·vi·E·

Agn⁹ accepit de dextera sedētis li brū et aperuit signatū·quē imuei es spūalit̄ aptū·Apo·v· fere per totum·

Aioth filiꝰ gera necauit pmguissi
mū eglon · a iustus mortificat de
liūas carnis · Judic · ŋ · Ɓ
Altare cordis nostri deo exstruē
dēmus Exo · xŋ · C · fx etiā in hoſ
pitium cordis ·
Altaē holocaustoꝝ eneū descubiē
a itptaē · Exo · xix · a
Altaria duo ad multa trahuntē ·
Exo · xix · F
Altaē thimiamatis ītpretatur de
iusto · Exo · xxŋ · a · et de hoie gl'ifi
cato · Jbidē · Ɓ
Altaē nēo accēdat ñ i labro scp
ture se l..ris lauet · Exo · xxŋ · C
Altiora te ne q̄sieris ttŋ · tē · xiŋ · a
Amalech a moisē supaē ñ gladio
ꝫ orōne Exo · xi · F
Amaritudo mltiplex expomē · nŋ
Heg · nŋ · R et vltra ·
Amaritudinē quā in mūdo sci sus
tinēt sua grā xps dulcorat · nŋ ·
Heg · nŋ · L · O
Ambitiosoꝝ duo gña describuntē
Nūi · xiŋ · C
Ambitiosi tādē sūt hūiliandi · Lu
xi · Ɓ
Ambitiosi papitāt de pcō i pcēz
cadūt et morte sepe tpalē sp āt e
ēnā incurrūt · Judic · viŋ · E Nota
ibi totam hystoriam scd̄m sensū
lēalem ·
Ambitiosi se q̄nq̄z imitēs et iustos
fingūt vt sic saltē acq̄rāt qd̄ am
biunt · q̄ tñ veneno supbie intoxi
cati dū locū ospiciūt nec ipis car
nalibus pcūt · ŋ · reg · xŋ · a. i. Mach
. i. Ɓ et . i. O Mach · xŋ · a
Ambiētes mūdi gloriā in pñti in
curriūt ignominiā et postea mor
tē eēnā · ŋ · reg · xv · a · iŋ · reg. i. C ·
nŋ · reg · xi · Ɓ
Ambitio hoīs fit sepe occasio mor
tis · ŋ · tē · xviŋ · Ɓ · iŋ · te · xiŋ · Ɓ ·
Ambitiosi q̄cq̄o habēt fastidiūt
sp altiora fitiūt et infelices de ce
dūt · nŋ · tē · xŋ · a · Judith . i . a
Ambitiosus sibi similē hūiliaē ni
tiē vt ipē sol magnꝰ videaē · Ju
dith · ŋ · Ɓ
Ambitio platoꝝ ecclām sāctā pū
titet ēbat . i . mach . i . C · fx ī platy
Ambitiosi diuctis sibi ñqs oplici
bz dignitates p fas nefasq̄z habē
dtēdūt . i . mach · viŋ · a
Amicꝰ p aīa cura hēbit ge xiiŋ C
Amicus ātiquꝰ nō ē deserēdꝰ · Ge
xx · C
Amicus p̄ paul ab oculꝰ paul et a cor
de recedit · Judic · xiŋ · a · b
Amicos multos psperitas facit ·
Damie · nŋ · H . i . Mach · xŋ · Ɓ · ŋ ·
Heg · xvi · C
Amicoꝝ ē i necessitate astaē affli
cto . i . Mach · ix · Ɓ
Amicꝰ tibi ñ sit q̄ dei ē iimicꝰ · nā
cū tu deo placē studueris sibi in
dubie displicēb · ŋ · Para · nŋ · Ɓ
Amicū nescire aduersitas facit ·
apo · xviŋ · C
Amicꝰ q̄p̄ trū cōmodū diligit in
die necessitatis ñ pmanebit fidēl
nŋ · te · xx · a
Ammonitoibz reducaē q̄ in pcō
erraē vidē ē Exo xv fx ī Correptō
Amor carnal nō diu sine odio ma
net · ŋ · Heñ · x · a
Amor spūalis crescit cū carnalis
decrescit · Geg · xiŋ · C
Amoē supno degustato desipit
omnis caro · Ge · xx · Ɓ
Amorem nostrum a creaturis a
a nobis trahētes dño offerre dēꝰ
Leui · ŋ · Ɓ

Amor diuinꝰ hūc decupat q̄ suaz carnē p dño mactat in he·xv·b
Ancillam dēt cato ñ dñam ge xn A
Andreas qr veritatē asseruit ege as eū crucifixit·Judith·v·A·
Angelꝰ dñi deducat nos i via vtu tū·exo·xv·d
Angeli sācti im cherubim descubū t·Exo xvn·b
Angli gaudēt sup vno pccōre pe nitētiā agēte·Lu xn·fere p totū
Angelꝰ sathane trāsfigurat se im ā gelū lucas pbādi fūt ergo spūs an ex deo sint·Josue·nn·A
Angelis suis deꝰ mādauit de te zc̄ nn heg·vi·E
Aia sponsū xpm relinquēs flāmis pumicē etnis Le·xnn C
Aia imagine dei insignita et p pec catū offuscata reformat p opera bō Math xvin·C
Aia nra erat quasi ciuitas munita· Apo·xxi·E et erat ad modū sup ne ihrlz disposita Ibidē b et O·
Aia iusti sedes ē sapiē in he v C
Aia q̄ desiderat eē xpi sponsa debz eē a vitijs tota et varietate vtu tā ornata·Judith.vn A
Aiās in purgatorio deputatas o rōmbꝰ et bonis opibz refocillare debemꝰ dañ·vi A
Aia quā dyabolꝰ tēptamētis dece pit ad oīa trahit mala velit nolit .t.Mach.t.G
Aiāle pus ē q̄ spūale cam añ abel esau añ iacob·a creatio irratōna bili ū añ ratōnalē creaturā: Ge· .t.A
Aiālis bō ñ capit ea que dei sūt· Math·xx·d:nn·heg·v A
Annūciatio dñca mōrtisat Lu.t.A
Annūciat marie vgini xps·q̄ im

se credētes saluat a pcīs Judi x A Vide copiosiꝰ i Xps et i Mai a
Anticristꝰ crē do et blādiēdo fedu cet, Apo·xin C.d
Anticristꝰ scripturas pūse intabi tur Apo·xvn·d
Ancristꝰ cū sibi adhercētibz mittē dꝰ ē im stagnū ignis·Apo·xix.b
Anticristū xps pdet illustracōn e aduētus sui·dañ·vn·O
Apostatātes im stercore luxurie ex tra archā claustri putrescū t, re capiēdi tū fūt cū redeūt Ge·vi C
Apostatē faciunt diuicie et gla mūdi Ge·ix d
Apostatare cupit q̄ suū nomē āpli are q̄t·Gene·ix:C
Apostate timētes correctōem cur agar fugiūt sarā.t.platū l'abba tissā·Gene xn E
Apostata more vxoris loth vt sa lis statua īduraē·Ge xv·A·i fie
Apostatātes q̄nq̄ spe emēdatio nis fūt recapiendi·Exo·n·C·
Apostasiā q̄rētes fugē ñ debēt ex tra septa claustri vagari Exo n· G
Apostata x malicia describit Mat x:F
Apostatātes a ihrlz vite claustra lis im iherico negotij seculares inc dēt latrōes infernales Lu vi B
Apostate ex toto cūsi benignitē fūt recapiēdi tāq̄ filiꝰ pdigꝰ a suo pa tre Lu xn d
Apostoloz numerꝰ duodenariꝰ p decursū septuē colligit et spūalit intēptaē·Ge xxin d
Apostoli xn in duodecim pambz p posicōis intēptaē Exo xvn N
Apostoli exploratores fuēt bonā q̄ fremē vite xpm ostēdētes ypm

A iin

ad ītrāq; trā viuētiū aīauertūt · Nūi · x · c

Apostoli semē xpi fuscitauerūt et post eiꝰ morte fideles filios pcreauerūt deu · xn · c

Apli missi sūt p̄dicare in vniuerso mūdo · Josue · i · a

Apli sicut oues occasionis reputati mūdū aq̄s doctrinā; potauerūt Judic · xn · a

Apli sūt colūpne ecc̄ie · in re · vi · a

Apli duces xpi ipleuerūt q̄ p̄cepta sūt eis · in he · nn · a

Apli nautā; more ad insulas appulerūt et hys q̄ ape et q̄ loge fuerūt p̄dicauerūt · in · re · vn · c

Apli reuctis retibz secuti sūt dñz in · reg · xvi · Ꝯ

Apparet hys xps q̄ vigilāt silpertustodiā cordis · Joh · vn · c

Aq̄ supiores · i · spuales bñoicunt dñm · et inferiores q̄ et maria wcanē · i · carnales vt mare sūt feruentes · Ge · i · E

Aq̄ cōcupiscētiā; subme rgūt insipiētes Exo · vm · Ƀ

Aquā grē xps illi ebuit q̄ ipm oratōibꝰ pulsat Exo · xi · a

Aq̄ significat psperitatē a wluptatē mūdi Nūi · m · a

Aq̄ significat deuotōez apoca xvi L · Ꝯ

Aq̄ delectatōnū mētes mergit in infernū · Josue · n · a · Ƀ

Aqua cōtradictōnis tonos a malis in tēptacōe discernit Judicuz vi · a · b

Aqua siloe ītpretat Ysa · i · p totū

Aq̄la gradis fuit xps · m · Esore · vi · c Etiā significat aīaz Ibidē ō Vl ecciam Ibidē · E · Vl quētūcg regē Ibidē etiam F Et romanuz imperiū Ibidē G Vl rapacē ītrānū Ibidē · Ƀ

Aratrū crucis tenēs p mcōstātiā ñ retrospiciat Ge · xv a

Arbor infructuose maledictōi p xime opaē pcōr · Lu · x · b

Archa noe descriptiē et de ecclesia moralisaē Ge · vi c

Archa dñi spualiē intpteē de ecclesia de xpō de plato et de btā vgine Exo xvn · p totū

Archā dñi ihēremias abstōdit · n Mach · n · a

Aruolox auxiliū ē vanū nn re · i · a

Arma milicie nrē ñ carnalia ß potētia deo Judic · vi · d Judith nn a n · Para · n · a · m · re · x m · G

Arrn turpitudo q̄ñ scz ītestīa eius apparuit · q̄ ad altaē · i · hdē xpi p gdꝰ ponēs prī filiū meq̄lē ascendit · Exo · xn · G

Ascēdēs xps reūsus ē cū duobus turmis plox ad prēm q̄ descēdit ad nos trāsiēs solꝰ in baculo crucis pūtis vite iordanē ge · xix · a b

Ascēdēs xps i altū dedit dona hoi bꝰ · in · he · xv · c

Athalia oē semē regiū interfect nn heg · xi · a

Auarus vt cain sp ē timidꝰ a amatus · Ge · nn · b

Auaricia āicos ignoāt · q̄ loth ab abrahā sepat Ge · x · a

Auari sp oculos in terrā figūt · att · vn · c

Auarꝰ de hys q̄ congregat mōtes paupibz gaudium prestat Judicū · xn · a

Auaricia ē pdolox sertūtꝰ · m · heg · x · b

Auaricam princeps populi sectari non debet · sicut scribitur

in·Heg·xi·J.
Auari ipietas detrahit·Zach in A·
Auari volētes dītes fieri incidūt in laqz dyaboli.i.Mach·nn·A·
Auari mlt̄is·n·Mach.i.B· et ·vn d·hx in auari ea adhuc pluta in diues·
Audacia et si desūt vires timorez mittit in hostes.i.Heg·x·B et .i. Mach·vi·A
Audacē sepe iuuat fortuna·n·He xix·E·
Aues gemebūdas eligit dns i holocaustū.i.psonas gemētes nō alta sētiētes·Leui.i.d·
Aues in lege phibite moralisātur Leui·nn·E·
Auxiliū et osiliū virox bonox p̄ lati secū hēbūt.i.Heg·x.b
Axa tradit othomel a aīa filio di Josu e·xn·a·

B Abel turtis cōfūdit·et ois altitudo mūdana: Ge·vin·A·
Babilō.i.mūdi plen cōfusione ceciderisse phibet Apo· xiin·E et xvin·A
Babilō ofusionis vino potat in dignacionis duime Apo xvi·P
Babilō hic glosa p hāc vitā erat cōfusa et ignominiosa Apo·xvn A·Et nudabit ab oi gla delicis et diuitijs·Apo·xvin·d·Et mit tet q̄i molarus in pfūdū maris .i. amaritudinis infernalis Jbidē·E
Baculi arūdine egipti ē omnis potētia mūdi·Ezech·xnn·B·
Babtista scūs p̄cessit xp̄m tedēp torē sicut lux p̄maria solez·Ge.i.

J·
Baptiste decollatio pulchre moralisat·Math·xi·A
Baptista in zelo et austeritate fuit helias·nn·He.i.B·C·
Baptisati a pcōz maculis ablui filij dei fiūt adoptiui·Exo·.i.F
Baptismi aq̄ vtute capiūt a xp̄i passione Leui·vn·B
Baptismi via parat ad vitā Jo siue·n·d·
Ba ptismi maris eneo cōpat·in· Heg·vi·O·
Baptismalis aq̄ vtute sāguinis xp̄i sicut corpi exterius ita inti animā mūdat·nn·Heg·v·A·
Barba virilitatē et prudentiā designat·n·Heg·vn·
Bases ecce inceptat in Heg vi M
Bases ecce statū significat eccie in·Heg·vi·O·
Beatitudinē finalē xn gaudia sb sequūt·Apo.xn·B
Beati q̄ ad cenā nuptiarūz agni vocati sūt Apo·xix·A hx alia in gla celi
Bella in eccīs et cuiz mouētur eo q̄ indigni p̄ceptis p̄mouēt Ge·xvn·E·
Bellū spūale in iacob lucta moralisat·Ge·xix·F
Bellū q̄ otra dyabolū gerit ñ i se s m deo ofidat·Nūi·x·B·
Bella et cōtēciones maxime generantur a concupiscentijs et ambicionibus superiorum·Numeri· xvin·B hx in ambitio·
Bellum spiritualis vite quatuor genera hominum accedere prohibentur·Deutronomi·vn·A·
Bellum spūale certare nescit qui adhuc in carne torpescit·Deu·x·

L Sz q̄ viriliē aggred⁹ inuocat dn̄z
i scis suis·ŋ·Mach·vm·b
Bellū cū cōtra carnē et mūdū ge
rim⁹ manū vg̃ inē p grā iuocate
dē m⁹·Josue·ix·b
Bellaē otra hostes spūales q̄tuor
gña hoiz nolūt Judic·nŋ·A
Bellatores iclīti militie xp̄i destru
būē·Judic.i.a·b
Bellātes eligēt hostes inuadēpoti
us q̄ expectaē.i.he·x·b
Bellū seculare nūq̄ dē m⁹ puoca
re ꝫ puocāti postrem⁹ resistē.i.re
x·b
Bellatoribus veris voluptas inē
dicē carnis.i.re·x·F
Bellū otra diabolū gerens ab oi
bz se denudet·ne secū habeat quo
teneaē et cadat.i.re·xm·E
Bellaē nesciūt q̄ mollib⁹ vestiūē
in domib⁹ regū·m·he eg·xvŋ·A
Bellū ē cōtinuū mē hoiēz et diabo
lū Dest·v·A·Ex alia in Fortis·
Beneď cō iacob p esau destabiē·
Ge·xvm·A
Bñdictōnē a xp̄o accipiēt in die
iudicij q̄ hic otēpti fūt a fuppis
hui⁹ mūdi·ge·xxvm·A
Bñdicere debe⁹ et nō maledicē·
Deu·xŋ·A
Bñficia eccālstica nō osequēē filij
adulterini·l̄ p simoniā à affectuz
carnalē intrusi·ꝫ eiciaē ācalla et fi
li⁹ eius Ge·xvi·b
Bñficia q̄n clericis cōferēē tūc vt
sepi⁹ bella mouēē·eo q̄ carnales
promouēē Ge·xvŋ·E
Bñficia eccīe sepe cōferūē in pso
nas acceptōe Math·vm·c
Bñficia eccālstica n̄ facilē extra
neis fūt oferēda·Nūi·xxvi·A
Bñficia ecclesie meliora meliori
bz et sānctioribz fūt distribuenda
Deu·vm·c
Beneficiū nō spe lucri pralis ac
ceptabiē·sicut nec matrimoniuz
ppē libidinē otrahi dēt Tho·vi·b
Bñficia ecclesiastica nullis n̄ dig
nis fūt cōferēda Dan̄·nŋ·E
Bñficia multa dns illi donat qui
p suo noīe mūdū relinquēs dēi
tū religionis intrat·Exo·vŋ·b·
Beneficijs diuinis mlti i supbia
abutūē Ezec·vŋ·A
Benefactas⁹ in pson̄a ppria q̄ diu
fu m⁹ in hac vita·vt uult⁹ dns iu
sta nob donet pmia in vita futu
ra·m·he·ŋ·c·
Benefacte hys q̄ oderūt vos·nŋ
he·vi·F·in Fine
Benigna tuditas q̄nq̄ magis in
regimine pficat q̄ severa scientia
facultas Judic·ŋ·F
Bestia bestialior hō ratōnal fit q̄
carnaliter vt bestia viuit·Exodi
ŋ·b·
Bestie signifiēt motus bestiales
Exodi·xv·G et Ge.i.b
Bestiaz gña quatuor exponūtur
Dan̄·vŋ·b et vltra·
Blasphemare subditos pricipes
cogunt qui eos suis facultatibus
spoliant et sine misericordia vex
ant·Apo·xvi·F
Blasphemare facunt nomen do
mini iniqui prelati·primo·he eg
ŋ·A
Blasphemos deus odit et eos pse
qui debet qui deum amat·ŋ·ma
tha·vi·E
Bonis et sānctis pmiū post tres
vies.i.tria tempora hui⁹ vite reē
buetur·Ge·xxv·b
Bonus cum malo nō diu durat

qz nulla cũuẽtio xpi ad belial.i.te nn·d·E

Boni mtẽr malos duplica laude fũt digñ·Apo·n·d

Bottus explorator ẽ fructꝰ mã tue benedictus quo oẽs iuitamus vt ñi terrã vuldiuz intrare cone mur·Nũi·x·A·

Boues xn vare exponũtur·in· Reg·vi·G. R.L.O

Qadere dñs occulto fuo udicio qũqz vtuolos pmittit·Exo·n·b

Cãdelabꝝ aureũ descri bit et mẽptat Exo·xyn·Oee vi tra Zach·n·A

Captiua aĩa cũ ad babilonẽ dedu cat oĩbus viꝛtꝰ destituit omqz de nudatur decore·nn·Reg·xx·d· vt sic illusio demonum fiat· Ibi dem·E

Cauerari religiosi debẽt qui suo malo exẽplo alios nocent qđ si p latus nõ fecerit sui crimis tene bitur reus·Exo·xin·G

Cardinales vtutes imẽptant Nũi .i.Prudẽtia a·A·Justicia·B·Tẽ perãtia·c·Fortitudo·d·Et·Apo· xxi·F·Zach·nn·A

Caritas totã aiãm ad superos le uat Oath·x·O

Caritas incipit a seipã Oathei· xix·c

Caritas nũqꝫ excidit·Exo·xix·E

Che in dilectõ et Amoe

Carnima carnalia n debẽt dicta ꝛ p vba dnima Deu·x·d

Carnalis carnalia spũal celestia ãnt·Ge.i.F

Carnalia qui faciũt regnũ dei ñ possidebũt Ge·in·J

Carnẽ q̃ seqtur seipz defedãt qz o pus turpe opat Ge·v·b

Carnales hoies q̃si corꝰ nõe ca dauerabꝰ carnis inhereẽt Ge·vi·A

Carnẽ reprmat q̃ vult vt spũs crescat·Ge·xin·c

Carnal cõsolatio dulce expellit de uotõez Exo·x·E

Carni cõsentiẽs spũs pũsos in se trahit affectꝰ Le·xv·b

Carnis delectatio causat fastidiũ grẽ spũal Nũi·vm·c

Carnales q̃ sua sunt q̃ũt nõ que ihesu xpi Act·xn·c

Carnal affectõ iustũ leuit trahit a deo Nũi·xxm·A

Carnẽ q nõ viat in tra ppria quõ cetera vincet vicia in tra lõgmq Judic·vi·A·b

Carnẽ nram p pmissionã deo, mac tare dẽmꝰ Judic·ix·c·Vide in alia in cupiscẽtia.

Caro cupiscit aduẽus spm Ge in·J·Judic·v·F·Et in·reg·xvi A·Ge·xn·b

Caro aie quasi ãcilla dñe seruire debet·Ge·xn·A

Caro cõtra spm erecta p pmissionẽ ã est edomãda·Ge·xvi·c

Caro et spũs sibi iuicẽ cõtrariãt ge·xix g

Caro spũi erat subiecta· Nũi· xxn·A

Caro seda p dei grã est repudiã da·Deu·x·R·in fine·Ke pluea in Affectus et in Delicie

Castitatis via tutior est q̃ coniu gal·gen·xv·b

Castitas p nllo tpali lucro a gla
pmittet picitatu Ge xxxix· F
Casta societas hõrabil ẽ Apo iij b
Casti merẽt cõnatu Apo vi·A·
Casta opa castas q cogitationes
dñs diligẽ opbat Nũ·xxiij·A
Cauda pse uerãtiã designt Le ij C
Cau telis uti licz ĩ necessitate Act
xvi·E·C·
Cecitas tplex malox ĩ tẽbras de
signat tuũ diex egiptiox ·Exo·
v·E·
Cecitas ntã quõ p xpz illuiabit·
hz Math·xvi·F·
Cecitas ntã de puluẽ pcã exortã
p xpz ẽ illuiata Joh·v·A
Cẽa fũt carnales plati et duces ce
cox.i.heg·ij·A
Cecitas designt isrl.i.heg·xv·D·
Tho·iij·A
Cecaru mali merẽt·s mũdi corde
deũ videbũt·iij·heg·vi·E
Cecꝫ pcõres ĩ man9 hostiũ volũ
tate cureũt·iij·heg·vi·F
Cecat mẽs a puluẽ tpaliũ rerũm
Tho·ij·E
Cedr9 libani ad mlta ĩtpẽtat·E
zech·xv·p totũ
Celũ ẽ oĩ trãqllitate et iocũditate
plenũ·Exo·v·D
Celũ dom9 dei mãsiões mltas hẽt
Exo·iij·D
Celox caues fũt ĩ caritate diũcti
Exo·xxv·A
Celũ ĩcoĩqnat9 ingredit Le v E·
Celũ significat ecclam Apo·iij·A
Et ei9dẽ·xxi·A·hz alia ĩ Gla a
ĩ Gaudiũ
Cenã magnã cũctis fidelibz xps ĩ
struxit Vest.i.A
Certamẽ magnũ habẽt scĩ dei ĩ
vita·Ge·xix·F·hz ĩ Tẽptatio·
Chanãnea mulier aiaz significat
pcatrẽ·Math·xi·A
Cherubĩm cũ gpiatorio itptãt·
Exo·xvij·
Cherubĩm duo ad platũ et ad vitz
pfectũ mtptãt·ĩ·he·v·Q
Choreas et mũdi ludibria dũ las
cue puelle videt capiũt vt sepi9
ygimitatẽ amittũt·Ge·xxij·E·
Cib9 tplex filiox isrl tplicẽ stiaz
doctox designt·Josue·iij·C·
Circũcidere dẽm9 ocupiscẽtiã car
nis·Ge·xvij·A
Circũcisiois die q fuit octaua p
mogenitũ dño offrẽdat Exo xiij M
Cithara dauid pdicatoez·orõnem
dñicã confessionẽ carnisq pmixtũ
ã cũ passiõe designt.i.he·xij·C·D
Citas dyaboli ẽ pcoz·q ppara cre
sco pt vt in pace fiat loc9 ei9 Jo
sue·v·A
Citas noua ihrlz destruit·Apo·
xxi·D. Et ibidẽ·L
Claud9 pcoẽ designt·Act·ij·A·
Clemẽtia·hz ĩ pietas et miserecor
dia·
Clerici dei filii amãt filias hui9 se
culi ñ timẽtes plagã pcĩ Ge v A
Clerici ĩ domo dei facũt scelera ml
ta·Ge·xv·A·
Clerici pax debẽt arcã trẽna oc
cupare·Leui·iij·F
Clerici mal9 durius puniẽt q̃ lai
cus p̃ua9·Lu·ix·D·
Clerici eicẽ debẽt de suis edib9 an
tillã et filiũ ei9·qr ñ possũt eẽ hẽ
des patrimonij xpi.i.Eccle·ij·A·
hz ĩ eccliaz ministri·
Coloẽs diũsi moraliſat·Apo vi·
p totum·
Colũpne tabñaculi ĩtptãt·Exo·
xix·G·H·

Cōmēdās sēmetipm̄ n̄ ille ꝺmēda
tꝫ̄ē·m·hz·iŋ·B·d·F
Cōmune bonū quatus stimdere q̄
rat·Ge·x·A
Cōcupiscētiā carnis mortificem⁹
vt dño placeam⁹ Exo·xv·c·Judic
ŋ·B
Cōcupiscētia carnis mortis oꝑat
Judic·xnŋ·A·c
Cōcupiscētia parū tēptat q̄n̄ ꝗs
laborat Math·vi·c
Cōdescēdē pfā ipfās debēt vt ō
nes lucrifaciāt·Exo·xxnŋ·A
Cōfessio pcōꝝ fiet p singulas p
tes Le.c.B
Cōfessor pcōrē audiēs ocupiscē
tys suis otaminat⁹ si mūdaē il
lē·Le·iŋ·c
Cōfitem sp dem⁹ l' cōtde vl' ore si
mortē optem⁹ euadē deu·ix·F
Cōfessor n̄ nimis pfūde simplicem
dēt examinare·ne ocupiscētia al
licat quā ātea ignoabat deu xi c
Cōfessor erit opassuus et sp ad
iuuādū pcōrē pat⁹·iŋ·re·vi·S
Cōfessor mē audiēdū carnalia cau
te se gerat·ne alioꝝ frab⁹ ipē si
fedet·ŋ·Para·nŋ·c
Cōfidē n̄ dem⁹ ī pncipib⁹ ifilys
hoim·Ezech·xnŋ·b
Cōfusionē icurrat q̄ otra deū q̄cq̄
pfumit·Ge·viŋ·A
Cōfūdit ds pfūptuosos.c.Mach·
vi·d·fx in Prefūptio
Cōsciētiā quō īstruē debē⁹ vt di ta
bernaculū fiat·Exo·xvŋ A
Cōsciētiā nr̄az i via pūti tr̄aq̄llaē
studebim⁹ ne īfernali carcere mā
apemur·Math·nŋ·b
Cōsciētie mitorē ds magis amat
q̄ exteriorē decorē Lu·viŋ·b
Cōsciētiaꝝ liber ī iudicio torā oī
bz fūt apertēdi·Apo·xx·G
Cōsēlētes et facētes para pena
plectēdi fūt·Apo·xix·G
Cōsiliaŋ malū q̄ pua dño sugge
zt fpētis officiū gerūt·Ge·in·b
Cōsiliū malū vt sepi⁹ iuemē in a
treys pncipū·Math·xx·A
Cōsiliaŋ mal⁹ multoꝝ malōꝝ ē
causa·ŋ·re·vŋ·A in fine
Cōsiliū a sapiēte q̄rē iŋ·re·ix·c
Cōsiliū n̄ ē otra dñz nŋ·re·xviŋ c
Cōsilio bōno acq̄escēs postea nō
pemtebit.c.Mach·vi·c
Cōsolatione hys mittit dns q̄ pp̄ē
se ī dextū peitētie exierūt·Exo·
vŋ·b·c
Cōsolatōes ill' mittit dns q̄ amoē
suo suffezt tēptatōes·Exo·x·A
Cōsolat ds ī tēptatōe da iŋ b
Cōstātia ī hoc laudat q̄ vxor loth
retroūsa plagat Ge·xv·A
Cōstāciā mēti s poit q̄ mūdi deli
cias fiūt Exo·x·a
Cōstāt debē⁹ earn alia relinq̄re et
ad āteriora nos extēdē deu·x·k
Cōstācia machabei tā fuit fortis
q̄ nec trem potuit nec mortē me
tuit.c.Mach·x·a
Cōsuetudo mala peccādi aspe est
corrigēda Le·xv·O
Cōtēplatiui moē auium ea q̄ fur
tū fūt q̄rūt·Ge.c.F
Cōtēplatōis oculi illumināt cum
voluptas carnis euellit ge xix F
Cōtēplatōis tpe hō fruit dulci q̄
ete Exo·xiŋ·b
Cōtēplatiua vitā q̄ desiderant car
nalē relinq̄nt deu·x R
Cōtēplatiua vita acē dirigit mīs
intus et foris iŋ·heg v R
Contemplatiu⁹ quasi cedrus in li
bano exaltatur sicut habetur·

Eze ch·xv·C·
Cōtēpti et despecti i hac vita bñ
d cōnem mēbūt i alia Ge·xxvij
A·Dites paupes nō otēnūt Deu·
x·B·
Cōtētiosi sūt oēs malicioſi· Gen
xvi·A·B·
Cōtētiōes mouer eo qp carnales
sūm? et sēz hoiez ābulam? Gene
xvij·E·
Cōtētiosi seruiūt q̄ p̄ sūpbia sup
se plātū regnaē nolūt Sūi·xij E
Contēdunt plati p gl'a vite pñ
tis eo qp in eis siccate sūt aq̄ deuo
tionis·Apo·xvi·L
Cōtritōez cordis scēz pcōz mīsi
rā hīe dēm?·in·heg·vi·G·
Cōtritiōe et opūctione cordis sa
crificiū deo placitū dat in·heg·
xv·B Vide alia in amor deuocō
La crime et Pīa.
Cōtumacie i rebell' et obstīatus
Cōuersatio nrā q̄bz virtutib? debe
at ornari·Sūi xij d·
Cōuersatō exteriox sola nō pt diu
durare sine lō vita·Mat·xij·A
Cōuersiōis pfēctē forma et exēplū
lēt in paulo aplo·Act·vij·A·
Cōuersio pcōz erit gaudiū tono
tū·Mat·xij·d·
Cōūti volēs de malo ad bonū ali
q̄s fuaē dēt cōditōes Mat·xij A
Cōuerti ad xp̄z pūsus nō sp valz
q̄ qñ potuit noluit et otēpsit·De
ster·ij·d
Cōuiuiū cordis q̄le ppabim? deo
Gene·xxij·F·
Cōuiue tibi sint viri iusti et bo m
ij·heg·xij·C·
Cordis hospitaū q̄le deo ppare dē
mus·Gene·xxij·F·
Cordis altaē q̄b? ppabim? vt sac
ficiū spūs ātribulati in eo imolem?
Exo·xix·A·B· et Exo·xxi·A·
Cor nīm et ostiētiā deo ppaē debe
m?·Exo·xj·F·Exo·xix·A·
Cor nīm tāto ad sup na dilataē q̄p
tū infer? coartaē·in·he·v·G·
Cor nīm oī custodia custodiē dē?
.i.heg·xxi·A·
Corrigē valz nēo quē der? despexe
rit·Ge·xxij·R.i.he·xvij·C E·
Corrigi difficulē pñt pestilētes·
Math·xj·D·Et eiusdē·xi·B·
Corrigaē i collegio vn? pūsus ne
pereat vnitas tota·Le·vi·N·
Corrigat pccā aliena q̄ n̄ hēt ppria
a corrigēda·Judi·xvij·B·
Corrigē platū lenitē sb dit? n dēt·
ij·heg·v·d
Corrpē volēs plat? sb ditū caute
respiciat ne in eo āputet bonū p
malo·deu·vj· C
Corrpit dñs dilēctos Sūi·xxij·B
Correptō fraterna dēt eē discreta·
deu·x·J
Correpti de nris imq̄tatib? neq̄p
nos excusaē dēm?·Judi·ij·A·
Correptorē suū pestilēs n amat.i.
heg·v·E Jhē·vij·A
Correptionē otēpnens vbi lenis
corrigaē vberib? durus·ij·he.i.C
Correptio magtū nō publice fiat
ij·heg·xvij· E
Corrpe stultū et odibit te·ij Pā
ij·d
Corrpe sapiētē et diligit te·Dan
ij·L
Correptor iniquox discrete ateū
spiciat ne iustū cū ñusto tāq̄ iu
stū pemis plectat·Exo·xij·
Corrine tabnaculi spūaliter expo
nūt·Exo·xvij·R
Credē ōi spūi n dēm? Josue·ij A

Credē ōib⁹ nō dēm⁹ Judic·ŋ·Ⓑ
in·reg·xi·c·
Creſcē q̄ cupit m ſpū m carne dē
creſcet. Gen̄·xm·c·
Crudelitas et īpietas dīz fere cor
da repleuit·Exo·nn·A
Crudelitas a deo odiť·pietas vbi
q3 omēdať·deu·ix·c
Crudelitas dñoꝝ m p aupes mťp
tať·Apo·xiŋ·a
Crudelitatē reprobat ds·deu·xŋ E
Crudelitas tormīta maudita exco
gitat·q̄ sepe m caput muētoꝝ re
dūdāt Vest v a he m Tyrāny·
Crux xpi lignū ē vite q3 xŋ pferť
frcūs vtutū cōtra xŋ·defcūs viti
oꝝ· Apo·xxŋ·Ⓑ·c·
Crux q̄ quōdā ſuſcepit latrones
poſtea coronauit veritatis p̄dica
tores Judit·v·a
Crux ſignū ē vite liberās a morte
Ezech·v·a
Crucē dm̄ ſcala jacob p̄figurat·
Ge·xx·F
Crucē xpi dulceſcūt amaritudies
pemtēciaľ dſerti Exo·ix·a
Crucē xpi āplectēs parētes ogna
tos et āicos relinqre dēt.i.te·vi a
Crucis baculo xp̄s dyabolum pro
ſtrauit·ŋ·reg·xix·d
Crucis xpi meō rua oleū deuotōis
mi miſtrat·in·re·xnn·Ⓑ
Crucis auxilio de pfūdo pcī ſil⁹ ex
tracti·nn he·vi·Ⓑ Et pei⁹ mēo
rā grām recupa⁹ amſſā Ibidē·c
Crucis gl̄a ē ſal⁹ nr̄a refurrectio
et vita·nn·reg·xn·c
Crucis exīmamtio fuit xpi exalta
tio Veſt·v·c
Curia romana et ōmū p̄latoꝝ in
ſuis officiis vicis et pmotōibus
deſcribiť Joh·m·F

Curie p̄ncipū et dñoꝝ ſanctitati
magnū ingerit dāpnū·Math·xx
nn·reg·xnn·a
Curia nobiliū cuz ſuis baliuis de
ſcribť·apo·vŋ·a
Curioſitatē ſectātes laqueū ꝑte
ū q̄rūt·Ge·xxŋ·a
Curioſitas m p̄latis phibeť·Exo·
xŋ·e·d
Curioſitas curialiū repmiť a ſimi
plex ruſticitas omdať·Lu·vm·c
Curioſis materys religioſi ñ va
cabūt·Act.i.a
Currūt mlti in via p̄ceptoꝝ vite·ſ
vn⁹ currēs p viā ſtractā pemtēcie
arcapit brauiū·ñ·reg·xv·c

Dampnādis re triplex cō
minať·apo·vm·R
Dauid pug̃ otra goliā in
ꝑpretatur ad multa.i.he·xm
Dauid regis pcā ḡdatim ponūť
ñ·he·vm·a
Dauid multis nōib⁹ appellať·ñ·
heg·xix·c
Decimas et p̄micias deo offerim⁹
q̄ñ nēm velle et pficere ſibi aſſeru
bim⁹·Exo·xnn·F
Dedicatōi eccleſie multe ſcpture
aptantur in Tabernaculum·in
Tēplū·in Eccīa·
Defectus proximorum inimmos
magis q̄ propios iudicamus·
quia trabem que in oculo noſtro
eſt non videmus·tercio Regum
xvn·G
Defendere ſe armis vita ſpiritua
les contra infeſtos poſſunt.i. he
v·E
Delectatō carnalis delicias exclu
dit ſpūales Nūi·vm C

Delicie mũdi impediũtq; puersi ad xp̃z redire nolũt. Ge. vi. A.
Delicie mũdi malos ad ifima trahũt. Exo. viij. B.
Delicie huiꝰ mũdi hoiẽz retrahũt abintroitu claustri. Exo. x. A
Delicioſa vita facile maculat ſi fũ patur tẽptata Leui. iij K.
Delicie carnis corrũpũt hoiẽs ſeculares. Nũi. iij. A.
Delicie militẽ reddũt iermem. Judith. viij. A.
Delicie carnis corrũpũt cõtinẽtiaz mẽtis. Jhẽ. i. A.
Demões peiꝰ peccores vexãt ſpũaliť p vicia q̃ obſeſſos corpaliť p tormẽta. Mar. iij. A. hz i diabolꝰ
Dẽonis vãia tẽptatõ. hzi tẽptacõ
Deprcatio iuſti exaudiť a dño. ij Macha. viij. E. et ij. Para. i. A. Vide in oratio.
Derideť iuſti ſimplicitas. ij. hzeg vi. E. ij. hze. v. V iij. hzeg ij G
Deridẽť ſancti in ſcło et honorabť i cælo. Apo. xi. D
Derſio ſepe meť maladicẽz Ge. vij. A.
Deſertũ pme per iter intrabimꝰ tuũ dictũ. Exo. iij. F.
Debtũ huiꝰ mũdi mlta mala otinz q̃bꝰ ſuos incolas vexat. Deu. ij. b
Deſiderta carnis nõ pficieꝰ ij. hze. xix. E. Vide in Caro.
Deſperabť nũq̃ ꝛebeꝰ Le. xvi. D E
Deſperatũ ſubleuat deꝰ q̃ oĩa valet. ad illũ ergo meſtꝰ redeat qui ſolari ſcit vult atq; pt. iij hze. vi G. K.
Deſperare nõ dẽt q̃ deo p amorez adhereť. i. Mach. iij. D
Deſpicũt mlti ſcõs q̃i fictos. ſ. opa eorũ teſtimoniũ exhibẽt ipis q; veꝝ ſcĩ fũt. Mat. xi. D.
Detractoꝛes in oibz locis inuenũť Exo. iij. D.
Detractor occultꝰ magis orã deo ẽ abhoĩabiliť q̃ ĩiurator maiſeſtꝰ Exo. xiij. A.
Detrahẽdo ſub eťne mortis piculo vetamur reuelare occulta crimina fratrũ. Leui. xij A.
Detractor ſepiꝰ pmouz vbi famã ledere putat. Nũi. ix. B.
Detractor nec pat dño l'amico. Math. xix. D
Detractoꝛes deo odibiles pacẽ aũ ferť de cra. Apo. vi. B.
Detractores ſcorpionibꝰ cõparať et a demonibꝰ ſpũaliť poſſidẽť. Apo. ix. F. Et teſtis cornutis opatať. Apo. xij. F.
Detractor ĩquꝰ alios ſuo veneno corrũpit Jone. i. B. Apo. xvi. D
Detrahẽ noli pncipi ppli tui. i. hze xvi ij. B.
Detractoris lingua velut gladiꝰ ſcindit acutus. Ezech. x. C.
Deuotionis vinũ q̃ deo ꝓparat cũ pincerna pharaonis vita viuet. Gene. xxv A. B.
Deuotõ ſine ope bono putreſcit. Exo. x. D.
Deuotõ tũc deficit qñ mẽs carnalia ſapit. Exo. x. E.
Deuotoꝝ exercicia Act. vi. B. hze in heligioſus.
Deuotionis vngẽtũ ex quinq; generibz ẽ officiendũ. Exo. xxij. G.
Deuotõis vngẽtũ maria magdalena cõfecit. Mat. xx. B.
Deuocõ hũiliť ſepe ĩtrat vbi ſuperba ſcia foras ſtat. Lu. xvi. A.
Deuocõis oleũ q̃ deſideať hoĩs ſe o pibꝰ exercẽ dẽt. ij. hze. xiij. F.

Deuotōmis ignē accipiet q̄ se pro
pcās mactat·in·he·xv·B
Deuotōis aq̄ qñ siccate fūt tūc va
rij defcūs exercescūt. Apocalipsis·
xvi·L·O
Deuotōres sepe fūt lapa q̄p electa
Judic·v·F
Deuota exercatia mētem ad alia
ora dona disponūt·Act·vi·B·
Deꝰ plꝰ trubuit q̄p p̄mittit·Rūi·
xiij·R
Deꝰ trahit quos elegit, Mathei·
xvi·C
Deꝰ etsi mora fecerit tpe tñ suo fa
at qđ ordinauit·Act·xvij·A
Deꝰ dī abscōditꝰ·Apo·v·B
Deꝰ nō letat in morte virorꝫ·ij·
Reg·xv·D
Deꝰ iudex iustꝰ finalit tñ deliquē
ti ñ pcet·in·Reg·ij·G
Deꝰ oia p̄t cui nēo resistē p̄t·nij
He·vij·B·Jhē·in·A
Dyabolū q̄ via fugē dēmꝰ·Gene
xix·A
Dyabolꝰ laqos tēdit q̄bꝰ aias ra
piat·Ge·xxij·A
Dyaboli seruꝰ efficat q̄ ei frumēto
sacaat Ge·xxvij·G
Dyabolꝰ tūc hoiez pseqt qñ suo do
minio renūciaē conat Math in D
Dyabolū baculo cruas vincemꝰ
ij·Reg·xix·D
Dyabolꝰ quos lactat necat·in·
He·in·B
Diabolꝰ laqos varios tēdit vt qui
vnū euaserit i aliū cadat·in·He
xvij·B
Dyabolꝰ nō ē cōtētꝰ flumie malo
rū·s etiā cōfodit q̄ iordanis influ
at in os eiꝰ Judit.i.B
Dyaboiꝰ destruē mitit mummēta
religionis·nij·He·xx·C
Dyabolus illos deuorat quos i a
qua voluptatis delectari videt·
Tho·v·B
Dyabolꝰ descēdit ad nosciui tes
tēdentem Judith·nij A·Job.i.F
Dyabolus tranfigurat se in āge
lū lucis·Jhere·vij·A
Dyabolus electos peruertere stu
det·Dañ.i.A
Dyabolus ecām optimis suis or
namētis nudauit.i. Machabeo
rum·E
Dyabolus iniquos subleuat vt de
uotos subuertat.i.Machabeorum
x·F
Dyabolus mille artifex q̄ nocere
nequit virtute fraude aggredit
fortem·primo·Machabeorum·
xiij·B et eusdem·xnij·B et·ij
Mach·vij·B·
Diabolus qui de celo cadit pseq̄
tur hoiem qui illuc ascendit·Apo
xij·E
Diabolꝰ tēptādo venenū peccatorꝫ
infundit·Apo·xvi·C
Diabolꝰ sp pseqtur famulos xpī
Judic·viij·A·Ezech·xvij·A
Diabolꝰ desiderat aias tātū.i.He·
vij·A
Diabolū aggrediētes ab oibz̄q̄ im
mūdo fūt abstinē dēꝰ.i.re·xij·E
Diabolꝰ mortē eternā inferre co
nat.i.He·xxij·D
Diabolꝰ spñalē decorē a bonis de
trahē studet·ij·He·vij·B
Diabolꝰ aiam diuersis corrūpēs
vitijs ignominiose ad inferna de
ducat ij He·x·B
Difficultates quas sentiūt ad tē
pꝰ spūales dñs ab eis q̄ncq̄ tollit
vt pꝰ ipm currāt i odore vngētorū
suorꝫ Rūi·xvij B

dignitas seculi nō pmouet hoiez
ora deo ꝙ lō vita · Gen̄ · xlm · A
Dignitates eccīe ꝙtuor gna hoim
ascēdere phibētur · Deuto · ix · A
Dignitates eccīe carnalit a spe lu
cra tpalis cleroi vt pluramū qūt
u · hegū · v · B
D ilata n̄ fūt ablata · ꝙ q̄ egit ōma
ipe dispōit tpa dirigitq dona in
nuēto pōdē et mēsuā · Deut · v · B
Dilectōnis signū exhibz opus bo
nū · Luce · vi · D:
Diligētibz deum omnia coopātur
in bonū · pmo · hegū · xxn · B
Diliges dn̄m deū tuū et pximū tu
ū sicut te ipz · in · hegū · v · S
Diligētia i opibz omēdat Jō · in · C
Diluuij mūdātis ebulatōe pibit q̄
extra archā eccīe et nuētū uastor
p peccm̄ emāserut · Gen̄ · v · D ·
Dyna filia iacob a siehem corrūpit
qr curiose puagat · Gen̄ · xxn · A
Discē q̄ cupit et i scia phicē solus
sedebit deuz orabit et cor fuū pen
tēdo mūdabit · in · Esore · vn · E
Disciplīne amaritudo toleāt i clau
stro dū passio xpi cogitatur in ani
mo · Exodi · ix · A ·
Disciplinatus phiat rusticus caro
et seruꝰ · Exo · pmo · E
Disciplīne asperitas cōtra corrup
tionē carnalis voluptatis pluramū
valet · nn · he · pmo · E ·
Discipulꝰ ille bonꝰ est q̄ boi magi
stra vestigia imitat · nn he · n · A
Discordia prelator ex aroitate de
uotōnis pcedit · ex quo em̄ carna
les sūt ideo p carnalibus magis q̄p
spūalibz cōtēdūt · Apoc · xvi · L · Vi
de alia in Cōtētio
Discrete sūt pcōrubꝰ peitētie one
ra imponēda · Sūi · xxm · B
discrete fortibz et infirmis ē cōfu
lēdū · deuto · in · B qr n̄ oēs cū for
tibz possūt ire ad bellū · deut · vn · A
Discretio dū mētē n̄ dirigit virtu
tū edificū cōato tuit · i · he · ix · B
Discrete q̄ in via virtutū n̄ curat
enormit et sbito sepe cadit · n · he ·
pmo · D ·
Discretiōis sal in ōi sacrificio of
ferre debemꝰ · nn · he · n · F ·
Discutē interoa debemꝰ et mūda
ab imūdis seggregaē · Jud · v · A
Dispēsatoꝛ fidel erat platꝰ · Josue
xi · A
Disputaē otra hēticos astutos sim
plex n̄ pſumat ne ab eo victꝰ sibi a
alys scādalū fiat · deuto · vn · B
Disputādo catholicꝰ doctoꝛ bōaz he
rēticā doctrinā ab errōe segregans
p sui mummīto in memoria repo
nē debet Jbidem · D ·
dissensio fuit iter paulū et barna
bā ꝙ n̄ vitiosa · Actu · xn · A
Dissimulaē apta etiā mala aliqñdo
est vtile · Gen̄ · vn · A
Dissimulaē deꝰ pcā potētiū i pnti
vidē · ꝙ postmodū potētes potenē
tormēta pacīēt · Josue · vn · B
Diues bonꝰ qd facē debeat · Exo ·
xvm · B
Diues difficile ītrat regnum dei ·
Mara · nn · A
Diuisiaꝝ possessio ē cōtentiosis oc
casio · Gen̄ · x · A
Ditie deuotioēz vastāt · apo · xvi · S
Ditias dites suis dimittūt · a nudi
atq pauperes ad inferos pgunt ·
Apoc · xvm · D ·
Diuitias quas dites hic deuorant
postea euomē debēt · dan · quito ·
A · et eusdē · ix · C ·
Diuitias qui hic cupiunt in laqos

dyaboli cadūt · ñ Mach.i.B
Diuites huiꝰ mūdi q̄ im pñi vita
ipmguāt bobꝰ pigubꝰ quos vi
dit pharao opanē. Ge.xxvi. A
Dites scli nutre dñt paupes xpi
Math.xiy.E
Dites huiꝰ seculi ve magnū expe
ctāt imfetm. Lu.xo.C
Dites huiꝰ mūdi mhil curāt de de
licys celi. Lu.xi.C
Dites hic habūdātes postea dimt
tēt manes. Judic.v.D
Dites q̄ solū trāsitoria fitiūt letāt
a imsamūt. et gaudēdo mseri ad
mortē pgūt.i.Hegū.xix.A
Ditibz iuidere paupes nō debent
Thob.v.C
Dites imites deꝰ imite tractabit
et eoz dicas extrahet deꝰ de vētre
eoz Thob v D
Dites py ad sua ouiuia paupes e
furiētes iuitāt Job.i.E
Dites huiꝰ mūdi speraē ñ debent
in icto ditiaz suaz Ezech xv A
Dites ñ gloriēt in ditys suis trās
eūt em cūcta q̄ possidēt q̄i nunq̄
fuisset dañ.ny.A
Dide iubemur in tres ptes nosip
sos et nrā Le.y A B
Disio pau eccl̄ia nō stimdit vincu
lū caritatis.i.Hegum xxy B
Diuinatorē q̄ cōsulit diuinū auxi
liū pdit ny Hegum.i.A
Diuinationibꝰ nec augurys cre
dere debemꝰ Leui ix A
Doctores mali suā doctrinā ñ ma
culāt p malā vitā · q̄ ergo dicunt
facte rē Leuitici iiy V
Doctores spuales a carnalibz scie
tia seculari inflatis vt plurmum
psequunt et diffamāt Apo xi C
Doctorū vox dulcis est · qz mel et
lac sub lingua eoz Judic xi A
Doctor vera docēs si male viuat se
ipm detrupat · ñ · Heg vy D
Doctor q̄ alīū bn̄ instruit et male
viuit ore pprio seipz odēpnat · in
Hegum · xvy · G
Doctores erūt velut candelabra
caritate ig nti et scia lūinosi Zac
y.A.
Dolosus ois dolorē doli dolebit · in
Heg · y. D
Dolosus hō sp cū dolore do lū suu
cogitat viā pacis nūq̄ cog noscit
.i.Machabe · xiy A
Dominando alys crudelior fit im
quus Exo iy.B
Dominationis celsitudo mltis ēit
ornata vtutibꝰ in · Heg̃ v iy D
Domꝰ dei domꝰ vocari dēret orati
onis malī āt plati faciūt eā spelū
cam latronum · Job.i.E.i. Macha
.i.K
Dona imq̄ abhominat altissimus ·
deu · x. G
Dotes corpis et aīe descrubūt Exo
xxi.B
Draco significat crudelē supbū et
auaz Ezech xiiy A
Draco ad mlta ītptat Apo xy ·
Dragmā qrat mulier quaz pdide
rat Luce xy A B
Duodenarius numerꝰ p decutiū
scpture ad numez imptat aposto
lorū Gene xxix D
Duodecī stelle ad mlta imptanē
Apoca · xy B C D
Duodecī fretus ligni vite exponūt
Apo · xxy A

Ebrius ebrietate sua
arguēdꝰ ñ ē · qz tūc nō
capit vba correptōis
.i.Heg xix D

Ecclesia ex tẽporaliũ affluentia in spiritu est tepefacta · Apocalip vm · G

Eccẽ status de bono in peius est mutatus Apo · vi · G

Eccẽ primitiue pfectõ declaratur · Apo · xi · D

Eccãa dei reddituus et diuitys p mo corrupta est · que a fetuore spiritus insipiens in carne consũmatur Apocalipſ · xvi · ſ · et eusdem · xvm · b

Eccĩa dei more ciuitatis supne ihrlm debet esse ordinata · Apo · xxi · C D

Eccĩe portas nullus ingredi debz nec ad sedem agni . i . ad dignitatẽ ascendere nisi fuerit iustus et mũdus Apo · xxi · O

Eccĩarum ministus qz deo nõ obediunt vbiqz aduersitates occurrũt deu · xiii · b

Eccĩa de gentibus assumptã de diabolo reportauit triumphũ · Judic · iii · A

Eccĩa a cristo adulterans adulteratum more a xpo relinquitur sine de more · Judic · xix · C D . i . Heg · iii · A · b · quarto · Hegum · decio nono · C

Ecclesia de gentib9 que primo fuit sterilis peperit plurimos · et iudea infirmata est . i . Hegum p mo · A

Eccĩa sedet in trustica dña gẽtiũ . i . heg · vm · b

Eccĩam suam xps ingrediẽs ordinat ornat et mũdat in heg iii C Vide plura Ibidẽ

Eccĩa gentium de sua expressione synagogam accusat · in · Hegum in · C

Eccĩa est a cristo fundata edificata et cõsummata · tercio Hegũ iii · A

Eccĩa xpĩ in misterio mũdi edificatur in Hegum iii b

Ecclesia cristi viuis ex lapidib9 edificatur in Hegum v A Exodi · xvi b

Eccĩe status tres cõtinet hoim gradus in heg · v ſ

Ecclesia que hic militat non nisi post mortem triumphat · tertio · he v · D

Eccĩe status et ministeria describuntur in heg vi B D

Ecclesia primitiua fuit paupere diuitys · sed plena celestibus domis in heg vi · C D

Ecclesie ornamentum est solus decor virtutum tercio Hegum octauo F

Ecclesia virtutes simul et hõnores pter malos rectores amittit in heg vin JR

Eccĩe libertatẽ plat9 defendere debet · iii · heg · xvi C

Eccĩam suam contra inimicum spũalibus armis munire debz p latus Judith iii b

Eccĩa velut regina circũdata est diuersitate statuum et psonaruz Gene . i . C

Ecclesia paradisi more omnia bona profert in se Geneſis secundo C

Ecclesia velut archa noe diuersis hominum generibus inhabitatur Gene v C

Ecclesia tandem in montibus paradysi post diluuium presentis seculi pfectã quietem habebit · Gene vi D

Ecclesia crusti de gẽtibz est a xpõ in sponsam assumpta. Geneseos. xvij. D.

Eccliam crusti instigatione dyaboli hodie carnales regunt. Exodi. primo. C.

Eccia scā mõti synai cõparatur. Exo. xij. A. B

Ecclesia cuz suis ministerijs in archa dei ad longum interpretat. Exo. xvij. B

Ecclesie membra destruuntur ci capite crusto. Exodi. xvij H.

Similiter exõdi. xviij. A. B Apo. i. C.

Ecclesia duplex militans et truphans interpretatur. Exodi. xviij. G.

Ecclesiarum ministri seruientes altari quales esse debent. Exod. xix. D

Ecclesie ministri erunt ab hominibus huius seculi habitu vita et moribus diuisi. Exodi. xx. A.

Ecclesia tabernaculo testimonij comparatur Exo. xxv. C

Ecclesiarum ministri sunt in crusti persecutione prum. Mathei primo. H.

Ecclesiarum ministri negocijs secularibus occupari non debent. Numeri. xviij. A. Nam deus pars hereditatis eorum. Ibidem

Eccie ministroz ministeria deseruntur in. Reg. vi. O

Ecclesie nauicula multis tribulationibus concutitur propè pcã. Math. xi. I

Ecclesia vince cõparatur. Math xvij. D

Ecclesia de gentibus quando primo est inducta ad fidem crusti. Luce. xij. C

Ecclesia propter multa mala probatur latronum spelunca. Joh. i. Ezechielis. v. A. i. Machab. primo R.

Ecclesie nauicula propter defectũ bonorum prelatorum multum pertribulatur. Actu. xvij. B. i. Re. xix. A.

Eccie status celo cõparatur. Apoca xij. A. B

Ecclesia crusti bonos et malos recipit simul. Hester. i. B

Ecclesia malignantium quam dixit dominus synagoga est sathane. Job. i. G. Ezech. xij. A

Ecclesia vinea domini versa ẽ in amaritudinem sibi. Ysaye. v. A.

Ecclesia quasi luna creuit vsq; in perfectum diem. Ezechielis primo. F

Ecclesia fundata est super firmaz petram. Ezechielis. i. O

Ecclesia que in sua humilitate crucem super omnia coluit nunc ipsum in sua exaltatione contemnit. Ezechielis. vij. B. et eiusdem. viij. A.

Ecclesia que fuit in sanctis suis ipsis potestatibus venerabilis et gloriosa postq; cepuit temporalia petijt diuicias cum honore amisit. Ezechielis. xij. B. Danielis xij. B

Ecclesia quondam domina gentium quasi vidua est derelicta. Ezechie. xv. B

Ecclesiam sanctam superbiebant prelati. primo. Machabe. primo. C

Eccl eſiam ſanctam ſuis ornamentis nudatam vita ſancti deplorant · primo · Machabeorum · primo · F

Eccleſie autem mili tes diaboli hodie occupant qui ſimpliciz populum malo ſuo exemplo vbicz deuaſtant primo Machabeorum .i. I · et eiuſdem · in · e · et eiuſdem · b · b

Eccām cruſti vno conſenſu prelati cū principibus ſeli deſeſare dēt̄ēr · n · Mach · in · e

Eccā ſancta oēm mozz honeſtatē amiſit qñ ambitioſos ad prelaturam admiſit · n · Mach · nn · A · et eiuſdē · v · A

Eccleſiaſtica multas ſpūales plagas recipiunt in domo dei · Apo · xvi · O

Eccāſticos perſequentes et eorū iura diminuentes et breuiter omnes eccleſie oppreſſoes a domino flagellabuntur · primo · Regum · v · A

Eccleſiaſtica quidam non ita in peccato luxurie cuz iumentis putreſcerent ſi ſecum in domibus mulierculas non haberent · in · re in · C

Eccleſiaſtica ſicut ruſtica contra p̄ceptum apoſtoli negocijs ſecularibus implicari non debent · nn · xv · A

Eccleſiaſtici affectione pura ad altare accedent · · Exopi · xxn · F

Eccleſiaſtica propijs humeris ñ in vicarijs onera officiorum portare iubentur · Numeri · ſecundo · A ·

Eccleſiaſtica indigñ ſacramenta et officia eccleſie miniſtrare non debent · Numeri · ſecundo · C · Et qui digñ ſint · Vide Numeri · qñto · A

Eccleſiaſtici plurimi more ſeculi dotum bellis diuitias quas ex parte cruſti pro pauperibus ſuſcipiunt ad vſus concubinarum expēdunt · dam · xi · D

Eccleſiaſtici articulo neceſſitatis armis ſe defendere poſſunt .i. Macha · v · e

Educatio mala multum adoleſcētibus nocet · quarto · Regum de admoniō · C

Egiptus quandoqz capitur in bono ſignificato · Mathei · primo · b · I

Elati ſtulto labore ſeipſos confundunt · quarto · Regum · decimo tercio · litteraliter per totū hc in Superbia ·

Electio regis vel prelati quōmodo fieri debet · Deuteronomij · qñto · C · primo · Regum · ſeptimo · E ·

Electiones heu prelatorum vt cōmuniter hodie fiunt ſecundū carnalem affectum · primo Regum · ſexto · B

Electio prelatorum non fiet i acceptione perſonarum · in · Regum vin · b

Electio prelatorum ñ fit hodie propter deum morum ſed propter munerum donum · tercio · Regū xn · e

Electio ſuperiorum ſepius ſuſcitat rixas · tercio · Regum decimo tercio · e · Vide alia Prelatus et Promotō ·

Electorum numerus paruus stul
torum autem infinitus · in · heg ·
x · C

Elemosina mundat peccm · nn ·
heg · v · D

Elemosinarn commedatur · Exo
xvn · O

Elemosina in oleo comparatur ·
Exo · xix · O

Elemosinam faciemus peregri
nis et aduenis · Leuitici · xi · G

Elemosine quibz et qn fut erogā
de · Math · xi · G

Elemosinis pcā fut redimēda ·
Lu · nn · F

Elemosinarn more zachei dabūt
hilariter largiter non duriri sed
pauperi indigenti · Lu · vi · A

Elemosina a peccatoribus data
deo videtur grata · Actu · vin · A ·

Et displicet deo cuius manus est
ad dandum collecta primo · heg
xix · A

Epyphania domini moralisatur
Math. i. p totum ·

Equi boni et mali in scriptura in
ueniuntur · Apocalipsis sexto per
totum ·

Equitas · hx in Justicia ·

Errantes monitis et inductioni
bus de peccati fouea eruere debe
mus · Exod · xv · A · Vide in Apos
tata ·

Es sonans et cymbalum tinnies
sunt clerici garruli contentionis
cupidiores q veritatis · primo ·
he · xin · B · Vide in Scientia et
Studium ·

Esau et iacob nasciturur gemini
Gene · xvn · E ·

Etate simul et virtute homo eres
cere debet · Mui · xxi · E

Euangeliste quatuor in quatuor
animalibus Ezechielis interpre
tantur · Ezechielis primo · G

Eucharistia multa in se continet
miracula · ibi enim memoriaz mi
rabilium suorum xps reliquit ·
Apo · v · B

Eucharistiam nullus nisi mundo
manducare presumat primo · he
gu · xv · F ·

Eucharistiam sicut boni sumunt
ad vitam · ita mali ad mortem · n
heg · v · C

Eucharistiam cum sumimus meo
rum passionis habere debemo · in
heg · xnn · G

Eucharistia est cibus confortans
infirmitatem nostram · in · heg ·
xvi · F ·

Eucharistia quo digne sum debz
in esu agni paschalis intpretat ·
Exod · vi · E ·

Eucharistie effectus multiplarn
in virtutibus manne interpretā
tur · Exo · x · C

Eucharistiam receptur non nisi
a peccatis lotis altare accedant ·
Exo · xxn · D

Eucharistia sumendo non minui
tur etiā si a mille sumatur · Math
xi · F ·

Eunuchus regine candacis q phi
lippum audiuit etiam alios voca
uit · in · Regum · xnn · A · in
fine ·

Exactam pauperum pecuniam
nunqp rector populi petere debet
n · heg · xix · E ·

Exactiones principum contra di
preceptum in subditos fiunt ·

Gene·iij·B

Exactores paupertum a prelatis magis ꝙ̄ uisti promouentur propter proprium lucrum·Genesis xvij·F

Excommunicati sunt ab bonis vitandi·Leuitici·quarto·C·ne contaminentur·Leuitici·quarto·L et vi·Q·Minor tamen excommunicatio non separat a consortio·Levi·e

Excusare nos de malis operibus non debemus·vulnera enim que latent putrescunt·Deuteronomij·A

Excusator suorum malorum meretur perire parabyssum·Genesi·K

Exempla malá mouent ad mala nij·Reg·xvij·A

Exempla bona magis instruunt ꝙ̄ verba·quales virgas posuit Iacob tales fetus oues concepérũt Geneſis vicesimoprimo· capitulo·B·C·D·

Exempla mala spiritualium secularibus mortem propinant·Exodi·ij·B·C

Exempla mala facilius obseruantur et imitantur ꝙ̄ bona·Exodi·vij·F

Exempla fetida carnalium vitabimus velut morticinum·Exodi·xvij·K

Exempla sanctorum patrum semper ãte oculos nostros habere debemus·primo·Machabeorum·xij·B

Exemplum bonum senes iuuenibus dabunt·secundo·Machabeo·vi·B

Exempla bonorum non malorum imitari debent·Leuitici·quarto·A·C

Exercitatio temptationum prodest illis qui ingredi cupiunt terram promissionis·Exodi·decimo quinto·G·I

Exploratores terre sancte morali santur·Iudi·x·B

Extraneo nunq̄ te coniunges sicut propinquo·non enim permanebit tempore necessitatis·Judicum·xij·A

Extra claustra cum mittimur a cadaueribus mundi huius oculos castos seruare iubemur·vt cuz viuacitate bonorum operas quasi colum be casti ad archam·i·cellam reuertamur·Ge·vi·A

Fama bona semel lesa difficulter sanari probatur·Mathei·nono·C·

Fama mala vix diuino numine possit deleri·Actuum·septimo·D·

Fames crudeles facit·ij·Regũ vi·G

Familia prelatorum pulchritudine morum erat ornata·Apocali·xvij·A

Fato nullus fubiacet homo·Lu·xvij·C

Fatui illi sunt qui more fatuarũ virginum laudes hominum quærunt·Mathei decimonono capitulo·A

Fatui a mundanis sancti putantur qui gloriam mundi contẽpnũt·Marci·i·A

Febris malam cōcupiscentiam designat · que tunc curatur qñ qs feruenter laborat · Mathei · sexto C ·

Fedus cū deo pactē debem⁹ .i. hre gū · xvij · B · C

Fedus cum inferno qui facūt pacem et omnia perdunt .i. Macha · vij · E

Felicitas · hre in Beatitudo ·

Fenestre templi prelatos et p̄dicatores designant qui lucem veritatis subditis ammiſtrant · in · hregū · v · F

Fermentum malicie in nullo ſacrificio immolandum est · Leui · iij · D

Feruor deuocionis coram deo ſubleuat opus bonū · Apo · viij · A

Feruor indiscretus multū ē periculosus · ij · hreg · .i. D

Feruēter cōplere debem⁹ opa dei ij · hreg · vi · S

Feruor sanctorum virorum in duobus seraphin interpretatur · Ysaye · iij · A

Festa ecclesie nō celebrantes eēna pena plectendi sunt · Numeri · xij · A

Festa iudeorum litteraliter describūtur et spūaliter interpretātur Numeri · xxi · B · Et quō carnaliē ab aliquib⁹ obseruantur q̄ inoatare p̄bantur · Ibidē · C

Festiuis diebus magis q̄ ferialibus spūaliē occupari tenemur · Numeri · xxi · D

Festa ecclē qui nō colūt ifidelib⁹ deteriores existūt · qz deuz oīa videre nō credūt · ij · Machabeo · viij · A

Festucam in oculo fratris trabem in nostro non videmus in · hre · xvij G

Fiale angelorum diuersas malorum plagas designant · Apoca · xv · et xxi ·

Ficus aresčit sine fructu et ypocrita sine virtute · Mathei · decāo septimo · B ·

Fides cristi eccām illuminans in candelabrō aureo interpretatur Exo · xvij · C · Similiter et i lucerna tabernaculi · que tamen i alia vita extinguē luce veritatis clarescēte · Exo · xix · P

Fides firmata est i sanguine apostolorum et sanctorum · Exod · xvi · E

Fidem negantes sunt p̄sequēdi etiam si essent amici carissimi · Exod · xxiij · B

Fidez qui non habet quicquid faciat aut loquitur imundz credat Le · xiij · D ·

Fides pura simplicitz excellit sepe fidem ecclesiasticorum Mach vi · A ·

Fides p̄mo fuit modica · tandē vt granum synapis est dilatata Mathei · x · L ·

Fides firma facit etiam naturē impossibilia · Mathei · vndecimo · C ·

Fides spes et caritas bene modērate mensuram reddunt vite pfectē in · hre · v C · Apo · xxi B

Fidei causa vrgente nō pces fratri à parenti · Numeri · xix · B Deuteronomo · v · B ·

Fidem patrum imitari iubemur vt ad terram viuentium intrare possimus · Josue · iij · A

Fides trasiuit de iudeis ad gētes iij · Reg · xij · A

Fides christi que in ecclia instruit vocatur conuiuium ad quod omnes inuitamur · Hester · primo · A · B

Fidei in minis nec ficte nec vere obedire debemus · sed potius mori eligemus q̄ scandalum ponere in firmis · secundo · Machabeorum · vi · C

Fides deserabitur · Exo · xvij · L

Fides ecclesie quādo et quomodo floruit et quando defloruit · Vide in Eccla

Fides anima in aduersitate probatur · ij · Regum · xxij · B · Nota ibi pulchre textū

Fidem in male promissis rescindere licet · tercio · Regum · secundo · D

Figulus deus facit de eadem massa vas aliud in honorem aliud in contumeliam · Jheremie · tercio · A ·

Filius proteruus inobediens parentibus a domino condempnat supplicio mortis · Deuteronomij · vij · B

Filius prodigus rediit ad patrē penitentia ductus · Luce duodecimo C ·

Fingere licitum non est quando fictio scandalum parit · ij · Machi · C

Fictio que hominem latet deo patet ij · Re · xij · A

Fictus et duplici corde reprobat Leui · xi · E

Fictum nullum perpetuum · Actuum · A · et iij · Regum · ix · B · Ex Ypocrisis ·

Flagella multa peccatoris · sperā tem in domino misericordia circūdabit · Exo · v · A

Flagellum duorum mollit duros et obstinatos · Leuitici quarto · D ·

Flagellandi sunt pauci vt eorum exēplo corrigātur multi Numeri xiij · F

Flagella dura prelatos malos expectant · Joh. i. E

Flagella non sunt reis crudeliter infligenda · Deuteronomij · duodecimo · E

Flagella que hic euenunt iustum perturbare non debent · Thob · ij · A

Flagella que peccantes hic pmūt deum honorare cōpellunt · ij · Paralipo · iij · D

Fletus · Vide in Lacrime ·

Flos fenj est gloria huius mundi · Ezech · xv · A

Franciscus cum suis stigmatibus interpretatur · Apocalipsis · septimo · B

Franciscus pauper et modicus de periculo mortis hos extrahit quos suo habitu vestit · Jheremie · sexto · C

Folia verborum iustorum non defluent et dabunt fructū in tpe suo · Ezech · xxi · C

Fornax babilonis incendium significat temptationis · Danielis · iij · B · C

Fornicatores cum iezabel etēna liter cruciabuntur · Apocalipsis · ij · F · G

Fornicatio est fugiendā. Apoca. xxj. b

Fornicatores superiores zelose p sequ debēt. Numeri. xix. C. hz in Luxuria.

Fortitudinem spūs amittim? qñ sensualitati carnis consentim? Judic. xvj. C

Fortibus fortia fūt cōmittenda. Deu. iij. B.

Fortis animus triumphat de maximis malis. primo. Machab. j. A.

Fortitudo illorum deus est qui nō ponunt carnem brachium suum primo. Mach. iij. C. nec confidunt in virtute sua. primo Mach. iij. F hz in Bellum.

Fortis impingens in fortem ābo merentur tuinam. primo. Mach. vij. C

Fortiter mori q̄ turpiter viuere eleazarus elegit. j. Machab. vi B.

Fortis est victor qui fortiter vincit seipsum. j. Machabeorum. vij. E.

Fortuna nō est omnibus una. Math. xvi. C.

Fortuna velut luna mutatur. crescit decrescit in eodem sistere nescit. Judic. vij. E. j. Regum. vij F.

Fortuna iuuat audaces. primo Regum decimo. B. secundo. Regum. xix. E. primo. Machabeorum. vi. A

Fortuna prospera stimulum quipungit abscondit. et infimitos decapit. aduersa quidem sicut latet ita patet Vester nj E

Fuga domini in egyptum prefigurabatur quando lex precepit ne lacte matris hedus coquatur. Exo. xv. C

Fuga mundi q̄ vilis sit iter iusti iacob edocet quem dominus per viam rectam ab ira esau deduxit. Genesis. xix. A

Fuga turpis maculam dat glorie viri constantis. primo. Machabe x. A

Fugere debemus patrem et mēz domesticos inimicos et oīa que pstant occasionem peccati. Leuitici xiij. A

Fugiens ioseph cum matre et puero in ydeam reuertitur de egipto. Math. i. b. J

Fundamenta duodecim superne ihrusalem interpretantur. Apoca. xxi.

O Babamite ypocritarum speciem gerunt Josue viij. A. Etiam peniten tes designant. Josue. ix. A.

Gaudij mundani extrema occupat luctꝰ. Act. x. C

Gaudere nemo in ruina inimici p sumat. nec cadentē deridear quia nullus a ruina securus. Apocalip xi. E

Gaudebūt sancti pro diebus q̄ bus humiliati sunt. Apocalipsis. xix. A

Gaudium spūale magis amat dominus q̄ exercitia dura. Math vij. B

Gaudium mundi et paradisi. hz in Gloria.

Gētiu vocatio et iudeo tum tē probatio interptatur · ge · ix · D
.i. kegū · nn · A · in · kegū · viij ·
A Vest · ij · C Math xij C
Gentes cū iudeis in duob⁹ cecis a xpo illuminatis describūtur ·
Math · xvi · E
Gentes septē terre scē moralit i terpretantur · deu. i. A · D
Gentes ceci illūinati sunt · viden tes iudei cecati Iudic v · E
Gentes a lepra peccatorū mūda te cristo sunt in fide coniuncte ·
nn keg · v · A
Gentilitas iudeos derelictos nō contempnet · geneſis · duodecimo ·
E · F
Gentilitas ad cristi matrimoni um inuitatur · Geneſis · decimo septimo · D
Gentiles ad fidem preceſſerunt iudeos · Numeri · xviij · A · Math · viij · A
Gentiles repulſis iudeis vineam do mini intrauerunt · Mathei · xvij · C
Genua diſſoluta roborare debe mus vt dyabolo fortiter repugne mus · Judicum · ſexto capitulo ·
A ·
Genua curuabunt ſenes cum iu moribus nobiles cum potentib⁹ deo excelſo · ſecundo kegum · ſex to · A
Gladium bis acutum contra im quū iudex crist⁹ vibrabit · Apoca xix · C
Gladij ancipites in manibus p dicatorum ſunt ad alligandos re ges in compedibus · Judicū ſecū do · E
Gladius ſalomonis · i. examē xpi iudicis verum a falſo diſcernens abſcondita producet in lucem · tercio kegum tercio capitulo · D et infra ·
Gladium ſuum dominus ſangui ne inebriabit peccatoris · horten dum ergo eſt incidere in man⁹ dei viuentis · Ezech x A
Gladius preuerſorum intrat in corda illorū · ij · Paralipomenon ij · D
Gloriā ſuam dns alteri nō dabit Exo xxij D
Gloriam paradyſi ſolus dignus intrabit Mathei xviij · D · Exo decimo octano F Numeri vicēſi mo p̄mo A
Gloria ſanctorum cū pena pamp natorū interpretatur Exo v D a Apocali xix A et Apocali vicēſimo p̄mo ſ
Gl'a celorū per anū iubileū ſigē Leuitici xvi A
Glorie celeſtis intuitu cūcta ter rena ſunt deſpicienda · Mathei · x · ſ
Gloriā intrāt celi qui ſtolas ſuas lauant in ſanguine agni · Apoca vij · D
Gloria celorum tanq̄ mare vitre um habundantiam claritatis ſan ctis miniſtrat · Apocalipſis · xv · A ·
Gloria ſanctor⁹ erit ſine defecti bilitate · Apo · xxij · A
Gl'a celeſtis patrie illos quos recepit liberos facit · Deutorono xv · A
Gloria differt a gloria ſicut ſtel la a ſtella in reſurrectione ſecun da · Weſter · primo capitulo ·
C ·

Gloriam celorum cum anima videat aperte intelliget qđ i cor hominis nunq̃ ascẽdit · tercio regum · viij · B et F

Gloria mundi eterno terminatur luctu · Apocalipsis · xvij · A · et · xviij · D

Gloria mundi sicut fumus efflaẽ et euanescit · Ezechielis · duodecimo · C · decimoquarto · A · decimo quinto · A

Gloria huius vite variatur imagine lune · secundo · Machabeo · xij · B

Gloriam victorie nostre nõ nobis sed domino attribuamus q̃ dedit illam · primo · Regum · xij · I · ij · Regum · xx · B · Vide alia i Victoria ·

Gloria illa iniqua est que aliorũ dampno exurgit · primo Mach ij · g ·

Gloriam vanam qui appetunt sepe confusionem incurrunt · primo · Mach · vi · D · E · Rem Vana gloria ·

Gloria carnalis est sicut flos fẽ Danielis · ij · D · E Aruit em̃ fenum et decidit flos · Danielis · quarto A · F et eiusdem · v · A

Golyam dauid prostrauit et ꝯstus dyabolum superauit · i · Reg · xij · A

Gratia dei in bono nos cõseruat · Exo · ij · F

Gratia dei nunq̃ hunc deserit q̃ pro deo temptationibus viriliter restitit · Exodi · septimo · B · C ·

Gratiarum diuisiones a domino ministrantur secundum capacitatem vnuscuiusq̃ · Exodi · decimo sexto · B ·

Gratia dei qui abutitur tenebras exteriores meretur · Mathei · xix · D

Gratia dei gloriam meremur eternam · Mathei · decimo nono · D ·

Gratia carens diuina nichil agere potest qđ ad salutem spectat · Luce · i · C

Gratia dei omnia meremur · sine qua possimus nichil · Luce · tercio A ·

Gratia copiosius irrigat iustum vbi ante habũdauit peccatum · Lu ij · D

Gratia et veritas per ihesum ꝯstum facta est · Numeri xx · A · ij Reg · ij · C

Gratia dei copiosius et citius fluit in conuallibus humilium q̃ in superbis et lubricis montibus gelide prelatorum · Judicum · tercio C ·

Gratia dei cum hominem deserit in multa pericula ruit · secundo · Regum decimo sexto A ·

Gratiam nobis datam dyabolus temptando tollere curat · ij · Re · xviij · A

Gratie vita quam peccando mortificauimus penitendo recuperare debemus · tercio · Regum · xxij · R L ·

Gratia diuina secretum et quietem amat · quarto Regum tercio · D

Gratiam peccatis amissam qui recuperare desiderat secretum cordis intrare debet · quarto Regum ij · I

Gratiã et gloriam desiderantes fortiter irrumpere debent in hostes secundo Regum decimonono F.

Gratiam sancti spiritus giezi vẽdidit. symon magus emẽ voluit sed cultus ementes et vendentes de templo eiecit. iij. Regum v. E

Gratie fonte in nobis siccato ardore concupiscentie ad omnia impellimur mala. Judith. sexto capitulo. A

Gratia domini corda arida viresscere facit. Ezechielis. decimo sexto. A. B

Gratia excellens in naturalibus sine caritate michil prodest immo sine hac multi gratiosi ceciderũt et perierunt. quarto. Regum. xv. F

Gradus ecclesiasticos indignus non debet ascendere. Regum. vi. qui non vult mori pro cristo multetur. Exodi. duodecimo capitulo. B.

Gradus ecclesiastici non sunt a more carnali trahendi. Exodi. iij. E. Vide alia in Prelatus

Gradus hominum tres in eccia inuemuntur. in. He. v. M. Vide in Ecclesia

Gradus peccatorũ dauid per ordinem describuntur se cundo Reg vi. A

Gradus proficiendi et inuouandi de carne in spiritum. i. Regum vij. B

Gradatim fiet ascensus ad alta. in. He. vij. F

Gubernatio vbi non est corruet populus. quarto. Regum. decimo quinto. B. primo. Machabe. i. B

Gula excitat venerem et facit fortem inermen. Judith. vij. A

Gulosi cultores ventris damnabuntur cum pistore pharaonis geneseos. vicesimo quinto capitulo. A. B

Hereditas ad quã festinatur in principio in fine benedictione carebit. ij. He. i. D

Hereditatem paternam qui magis ꝓpinqui sunt ex iure habebũt sui. xx. B

Heresis sicut acetum mortiferum sic illum quem instruit infirmat atq; corrumpit. Leuitici. quarto M.

Hereticorum turpitudo. i. infidelitas cernitur quando ad altare domini. i. fidem catholicam per gradus equalitatem trinitatis nõ tenentes ascendere conantur. Exo xij. G.

Hereticum hominem cum suis adherentibus deuitare debemus. Exodi. xxij. L. primo. Esdre primo. B

Hereticus non ab errore sed pertinatia iudicatur. Leuitici. sexto. D.

Hereticus obstinatus igni tradẽdus est. Leuitici. sexto capitulo. I.

Hereticorum doctrina cõtagium audientes. Le. vij. B

Hereticorum praua doctrina describit math. x. B

Hereticus et prophetā falsus de medio fidelium eiciendus debet · deutonomij · quinto capitulo · B · et vi · A

Hereticā vt simplices decipiant sicut agnos lupi ita doctores populi fideles persequi student · primo · Regum · ix · B

Hereticis telis scripturē catholicos vulnerare conantur · primo · Machabeorum · quinto capitulo · g ·

Herodes persequitur christum et carnifices iustum · Mathei primo capitulo · F

Herodes christum paruulum occidere voluit eo q futurum eum regem audiuit · quarto · Regum · xi · B

Holocaustum quid est et quomodo nos holocaustū eē possem? Leuitici · A

Homicida animē fuę plura remedia potest inuenire Numeri · xxv per totum

Homo descendit de ierlm in iericho · Lu · vi · A · quia post lapsum in multas deuenit miserias · Numeri · xvij · A ·

Homo cum in honore esset non intellexit · Ezechielis · septimo · A ·

Honestas ecclesiasticorum in quo latet · ij · Reg · vij · B

Honorem nemo sibi assumat nisi qui vocatus est a deo tanq̄ aaron · Mathei sexto · d · i · Regum · vij · E

Hōnoratur homo minus inē nostros in patria q̄ inter ignotos in terra aliena · Lucę · secūdo capitulo · A

Honorari ab hominibus nullus desiderat bonus · Actuum · decō · B ·

Honore digni sunt qui bene docent et melius viuunt · Actuum · x · A

Honorem cum merore amicis suis mundis propinat · Actuum · x · E

Honor celestis dabitur sanctis q̄ hic facti sunt obprobrium hymnum et abiectio plebis · Apocalip xi · E

Honorare filij tenentur parentes Deuteronomij · ix · B · et Josue · v · A

Honorē ppli desiderāt primates mundi · Dani · ij · B

Honorare iubemur prelatos etiam discolos primo Regum xvij B · ij · Reg · v · d

Honorare sanctos dei debemus ij · Re · i · d et eiusdem · ij · g · et in A ·

Honorandos esse scōs ds ostendit ij · Re · xvij · A

Honorare debent subditi superiores et viri suas vxores · Hester primo · g

Hospitaū cordis bonis opib? xpō preparare debemus · Ge · xxij · F · in · Re · vm · g · ij Reg · ij · g Lu xvi · d · Josue · i · B

Hospitium cordis sine macula christo seruare debemus primo Reg xix · A · Vide alia in Cor · Tabernaculum Templum Conscientia ·

Hospitalitas abrahe describitur. Genesis. decimo quarto. F. L.

Hospitibus suis deuoti et religiosi recompensam facere debent. .nn. Reg. nn. F

Hostem antiquum nunq̃ crede fiou mamicum. primo. Regum. x. d

Humanum genus per peccatum cecatū per cristum est illuminatū Joh. v. A

Humanum genus post cristi aduentum ab angelis est honoratū Apo. xix. C

Humanum genus in adam extinctum p nostrū heliseum ihesum ē recuperatum. nn. Regum. nn. G et per lignum crucis de profundo peccati extractum. nn. Regum v. H

Humanum genus morte dampnatum intercuentu virginis ē saluatum et exaltatum. West. nn. A. Ezech. n. A

Humiliari aut deprimi nescit quē deus exaltat. Genesis. vicesimo sedo. C

Humiliat dominus confidentes in sua virtute. Ezechielis. decimo quarto. A

Humiliari agar ab angelo sub domina sua sara iubetur. genesis. xn. A

Humiliatio et despectio in presenti seculo non minuit premium in celo nec meritum in hoc mundo. gene. xxnn. C

Humiliare se debet peccator intuitu peccatorum suorum. Deutero. x. d

Humiles gratiam et sapientiam in corde possident. genesis. vicesimo septimo. E

Humilium corda. spiritus sanctus requirit. Numeri. vin. F

Humilitas meretur illuminari superbia cecari. Numeri. decimo octauo. H

Humilem innocentiam cristus commendat. Math. xnn. A

Humiles in hac vita exaltabuntur in futura. Luce. vndecimo. C.

Humilitas plus apud deum valet pn peccatoris q̃ presumptio iusti arrogantis. Luce. quindecimo. H

Humilis sepe in altū de mimo crescit. Math. x. L

Humilis simplicitas sepe ipetrat de quo superbia presūptuosū defraudat. Lu. xv. C

Humilibus sol' porta apietur celestis. Lu. xvi. H

Humiles sepe cum simplicitate faciunt que magni et scientifici nequaq̃ possunt. Judicum. tercio. C.

Humilem et contritum corde repiat deus. primo. Regum decimo sexto. C

Humilem et contritum corde deꝰ non despicet. secundo. Regum. xx. C

Humiliat deus heliam minus humiliter sentientem. tercio Regū xvi. L

Humiles spū saluabit dñs. West .a. d

Humiles deus exaltat q̃ potētes de sede deponit. Ezechielis. octauo. C

Iacob alterā vicē benedictionem subrāpuit esau · genesis · decimo octauo · capitulo · A.

Fugit iram fratris sui · genesis · xix · A

Jactanter de suis viribus presumentes sepe parum agunt · Mathei decimono capitulo · F · Vide alia ī Presumptio, et Vana gloria.

Jepte superat ammon · Judicū · ix · A

Igmis alienus cōcupiscentiarū non debet ī altarī cordis offerri Leui · m · A

Ignem deuotionis ī corde seruare debemus · secundo Machabeorum · i · C

Ignorantia quandoq; excusat · Exo · xxx · D

Ihesus spiritualiter īterpretat · Josue · v · p totū

Ihesusalem destruenda prophetatur · Mathei decimo septimo · C ·

Ihesusalem per titum et vespasianum destruitur · quarto Regū secundo · capitulo · g · Vide ī Judeus ·

Ihesus saluauit populum suum a peccatis eorum · Josue · i · et xxiiii · g ·

Ihesus mortuus p̄ gente ēcia die resurrexit · tercio Esdre · quinto · A · he ī Xp̄s

Illusores illudūtur · secundo · Machabeorum septimo · C · Vide ī Deridere ·

Imperfecti quiq; et īfirmi ī sācīs tabernaculi intelliguntur · Exo · xviii · R

Incarnationis misterium vocat canticum nouum Apocalipsis v · C · Vide ī Aduentus et ī Cultus ·

Inchoate frequenter est multorum paucorum ī feruore perseuerare dam · ij · F

Indulgentie ab illo qui potest et ī caritate posito cōcesse exsoluunt delictum quarto Regum · xxj · D

Infernus tenebrarum et miserarum est locus Exodi quinto capitulo D

Infernī amaritū dīcm sapiet q̄ hic suauia gustat · Johannis primo · D

Infernus penas soluet iniquis g̃ues et multas · ipsa quidem pena est grandor · que quasi talentū compluere prenunciatur · Apocalipsis · decimo sexto Q et Apocalipsis xviii · R

Infernī profūda recipiunt, quos hic sua scelera premunt · ibi lugebūt qui hic luserunt · et pro iocūdis amara habebunt · Apocalipsis xviii · E

Infernus quos tenet igne et sulphure cabat · Apocalipsis · decimo nono · g

Infernus īsaciabilis deuorat cuncta · Danielis septimo · capitulo · E

Infidelis īcipiens corruptus et abhominabilis fit ī vnis suis secundo · Machabeorum · octauo A ·

Infidelis est vtarbor īfructuosa Leuitici · decimo quarto capitulo D · et eiusdem · decimo sexto capitulo · F

Infirma mundi elegit deꝰ vt cõ
fundat fortia. Judic. iij. C. et e
iusdem. vi. F. Exo. xij. D. primo
Regum. vicesimo. A. nñ. Regũ
v. C.

Infirmi bone voluntatis de suis
temptationibus desperare non
debent. Apocalipsis. tercio capto
C.

Ingenium qui habet non sicut
talpa semper laborabit sub ter
ra. ne iusta eum teneat pena.
Math. xix. E.

Ingrati tudo in agar extitit que
saram dominam suam post cõcep
tu contempsit. Genesis. duodeci
mo. C.

Ingratitudo perdit quod gratia
dedit. Ezechielis. septimo. A
C.

Ingrati et elati sunt qui benefici
a exhibita non recognoscunt. ij.
Paralipp. tercio. C. secundo. Re
gum. vij. A.

Inimica hominis domestici eius.
secundo. Regum. duodecimo. A.
Jheremie. viij. A

Inimicus hominis quondam op
pressus nunq̃ erit tutus amicus
Judicum secundo. B

Iniquitates sue capiunt ipsum.
Deu. vij. C.

Innocens pauper perit. iniquus
dimittitur dues. Mathei. vicesi
mo primo. C.

Inobedientes. Vide in Obedire
nolentes.

Insidiatur diabolus ustis. Apo
xi. E. F

Insidie varie malorum facere de
bent hominem cautum ne dicat
aut agat quo eum capiat et fu
us inde gaudeat inimicus. tercio.
Regum. xv. B.

Invidia diaboli mors intrauit in
orbem terratum. Genesis. quar
to. E.

Invidia malorum persequitur
vitam et famam bonorum. Ge.
nj. C

Invidere fraterne gratie nunq̃
debemus. Numeri. octauo. B
Mara. ij. E.

Invidia nec amicas nec proximis
parcit. Numeri nono. A

Invidia multos inimicos facit.
etiam carissimos offendere nõ ve
retur. Numeri. xij. B. Danielis
vi. A

Invidus omnia etiam bona in ma
lum interpretatur. Mathei. no
no. A.

Invidiam parvulis excitat pros
peritas aliena. Luce. quarto.
A.

Invidia benefactori suo non par
cit. primo. Regum. decimo quar
to. B

Invidus doloris sui gladio seip
sum stulte transfigit. primo.
Regum vicesimo secũdo. B.

Jordanis ad multa interpretatur.
Josue. ij. per totum.

Iraguum superius et inferius
arca recepit. Josue. duodecimo.
A.

Jubileus annus in futuram
vitam interpretatur. Leuitici.
xvi. A

Judas tradidit dominum et sus
pensus crepuit medius. ij. Reg
xxij. A

Judeorum sacrificia non sunt deo
accepta Ge. nj. A

Judei qui crastum decadetunt velut cayn in nationibus vagi erūt Gene·xx·A

Judea deseritur·fides a gentibus recapitur·Genesis nono capitulo·B

Judei a crastianis sustinendi sūt Gene·xx·F

Judei persecuti sunt crastianos sicut esau iacob·Genesis·decimo nono·C

Judeus carnali sensu calcatus nescit accedere ad sacramentum incarnationis·Exodi·primo capitulo·D

Judeis cecitas contigit·cum plenitudo gentium intrauerit omnis israhel saluus fiet·Exodi·x·A.

Judei primo spiritu inceperunt·tandem vt stulti carne cōsummati sunt·Exodi·decimo octauo capitulo·D

Judei velut lapis i malo inditi sunt·Mathei·secundo capitulo·B·Postea reditur ad crastum in·he·xii·x.J

Judea postq̄ intrauerit gentium plenitudo salua fiet·Mathei·octauo capitulo·A·secundo Regū quinto·capitulo·B·Johannis·vi·B

Judei a deo reprobati sunt·Mathei·decimo septimo capitulo·C et eiusdem·decimo octauo capitulo·A

Judeorum reprobatio gentium q̄ electio in prodigo filio significantur·Lucē·duodecimo capitulo·C

Judei temporale regnum timentes amittere non curantes celeste crastum volebant decadere·et sic perdiderunt vtrumq̄·xx·he·xx·A

Judex semper per seipsum factuz peccati examinabit·Genesis·xxx·B

Judex cecat qui munera amat·Gene·xix·d

Judex reus reū iudicare timebit Joh·xx·B

Judex causam populi diligenter inuestigabit·Apocalipsis·vicesimo·J

Judex iustus amicum vel filium contra iusticiam non iuuabit·primo·Regum decimo capitulo·G.

Judex nullum condempnet nisi prius vtrarūq̄ partium causas auscultet·secundo·Regum deūo tertio·A

Judex qui iuste iudicat nemini parcere debet·tercio·Regum secundo·d

Judex sicut loco et dignitate ita etiam precellet virtute·in·Reg vii·d

Judex post distractam malorum discussionem punire debet crimina certa et nota·tercio·Regum xv·E

Judex impium pro munere·q̄ iustificare non debet·tercio Regū xvi·d

Judex cuius mentis oculos carnalis affectus cecat nimo centes cū nocentibus dampnat·Dame·xi·E

Judices mali in alijs sepe puniūt quod ipsi facere non verentur·Genesis·vicesimo quarto capitulo·d

Judices tales constituantur qui auaricam non sequantur. Exo. xi. B.

Judices quare instituunt. Vide Deu. v. A

Judices populi primo peccata corrigent propria. deinde reprehendant aliena. Judicum. xvii. B

Judicis mali status describitur. tercio. Regum. octauo. E. et status boni interpretatur. Dani. viii. A.

Judices iniusti et iniqui sunt q a more primapum contra insontes sententiam ferunt. iij. Regū xvi ij. A.

Judicate proximum nouimus. nosipsos sepe palpamus. iij. Re xvii. G

Judicate alienum seruum qui suo domino stat à cadit nemo p̄ sumat. Mathei. ix. A

Judicabimus de aliorum festucis cum noster oculus fuerit mundus. Geneseos. vicesimoquarto. D.

Judicium iuste et circunspecte agatur. ne iustus cum iniusto simul dampnetur. Exodi. decimo quarto. B

Judicium iustum describitur. Apo. nij. C. D

Judiciorum modus et ordo cum ceteris ministeriis interpretatur Apo. nij. D. E. F

Judex cristus qui fecit omnia in numero ponderē et mensura ad uenientē die iudicij dabit vnicuiq; secundum opera sua. Apocalip sis. xi. A

Judex cristus in die iudicij mittet falcem suam in messem terre. Apocalipsis. decimoquarto B. et in vineam terre. Ibidem. R. malos male perdet. Eiusdem. xvi. A.

Judex cristus gladium bis acutum contra corpus et animam in fine mundi vibrabit. Apocalips decimonono. C. Tūc carnes magnatum et dampnatorum demonibus dabit ad cruciandum. Ibidem. D. Et mittet eos in ignem eternum. Apocalipsis. vicesimo. A.

Judex seuerus erit cristus in nouissimō die. Ezechielis. primo. O.

Judex iustus cristus inebriabit in die vindicte sagittas suas sanguine peccatoris. Ezechielis. decimo. A

Judex cristus cornua anticristi membrorumq; suorum conterere debet. Danielis. septimo. O N.

Judicis faciem precedet ignis multum seuiens in peccatores. Apocalip. viii. E

Judicij dies inter bonos et malos discernet quos carcer presentis seculi simul tenet. Geneseos. vicesimoquinto. B. Mathei. decimo. O.

Judicium dei semper timere debemus. quia horrendum est incidere in manus dei viuentis. Lu. xi. D.

Judicium sine misericordia fiet

illi qui non facit misericordiam. Lu. xiij. E

Judicium ex inspectato superuenit et bonis et malis. Lucæ. decimo nono. E

Judicij dies vltima omnia etiam abscondita deducet in lucem. Apo vi. C

Judicij dies amarissima iniquis pro delictis reddet amara. Apocalipsis decimo sexto capitulo. E.

Tunc exstus obscurabit omnem mundi gloriam illustratione aduentus sui. Ibidem. R. et talento eterne dampnationis multiplicibusq; penis malos compluere debet Ibidem. Q

Judicij tremenda dies peccatorum tenebras pandet. quia tunc conscientiarum libri aperientur. Apo. xx. G

Judicij examen secundum interiorem conscientiam non secundum exteriorem apparentiam fiet. sicut de decem virginibus patet. Mathei. decimo nono capitulo. A.

Judicio dei occulto sepe impeditur iter predicatoris in vocatione peccatoris. sic cumulus augeatur dampnationis. Actuum. duodecimo. E

Judicia dei deculea mirabiliter disponuntur pro voluntate diuina Geneſis. decimo nono capitulo F. Actuum. decimo nono capitulo. A

Judicio dei iustissimo sepe contingit q̃ qui non penitet quando debuit et potuit in vita penitere nõ potest in morte. Josue. decimo. A.

Juramentum bonum et honestum sicut lex obligat semper. Josue. xij. E

Justicia sine personarum acceptione est facienda. exodi. decimo terciõ. Q

Justicia est velut aranee tela. quæ muscam in ea pauperem illa queat. sed cornutum bouem in ea diuitem liberum abire permittit. primo. Regum. decimo capitulo A.

Justicia prò nullius amicitia est relinquenda. Mathei. primo. E.

Justicia dei sepe structe vlciscitur peccata que videbantur neglecta tertio. Regum. secundo capitulo. G

Justicia dei etsi puniendo misereatur differtur. non tamen aufertur. primo. Regum vndecimo. E.

Justicia dei quãdoq; pertinacibus hominibus peccata corrigit. tertio. Regum. decimo tertio capitulo. A. Iniquorum tamen nocendi peruersam voluntatem quam non dedit similiter punit. Ibidẽ. E

Justicia et veritas in omni causa sibi obuiare debent. secundo. Esdre. nono. A

Justi conscientia est velut pura dyalis virtutibus plena. Genes. ij. e

Justorum causa dñs impio parcit· Gene·xviii·E.

Justus cum suis operibus in can delabro tabernaculi et suis attinē tys moraliter interpretatur· Ex od·xvi·T·

Justus et perfectus plures in se virtutes habere debet·Exod· xxv·B

Justi vere sunt quos nequiae ali orum non inquinant·Numeri· xviii·G

Justus est ille qui facit alteri qđ sibi vult fieri·Math·xv·A

Justus fide firmatur·spe erigit· caritate perficitur et consumma tur·in·h·e·v·O

Justus arrogans deo magis dis plicet qꝫ peccator suā vulnera plo rās·Lu·viii·C·

Justus de angustia liberatur·et traditur impius pro eo·Hester· v·A·

Justi viri perfectio describitur E zechie primo A·Dan·viii·D· et v A·Vide alia in perfectio: et in ec clesia·Nam quod de ecclesia alle gorice·hoc et facile ad virum ius tum moraliter trahi potest·

Juuētutē nostrā offerre deo debe mus·Le.i.C

L

Aborum bonorum glo riosus est fructus·Ge ne.i.R

Laborare fortiter in hac vita debemus · quia veniet tem pus quando operari non licet·Ex od·x·I

Laborantes manibus simul deuo te orare debemus·primo·Esdre· ·ix·A

Labrum eneum describi tur et in terpretat·Exo·xxx C

Lacrimarum genera trā descri buntur · Exodi·vicesimo secun do·E·

Lacrimis amaris maculas cordis lauare debemus·tercio· Regum vi·B·

Lacte iahel sisaram inebriās cla uo caput eius transfixit·Judic· ix·C

Lapides duodecim ciuitatis noue ierusalem describuntur et inter pretantur·Apocalipsis·vicesimo primo·R·

Lapides in rationali iudicij mo ralisantur·Exodi·vicesimo·E· F·

Lapidem angularem christum re probauerunt edificantes·tercio· Regum·quinto·S·de lapidibus vide plura·Ezechielis·de cōtio· ·B·

Latrones qui bona rapiunt et personas interimunt crudeliter agunt· Deuteronomij·nono· ·C·

Laus dei sopitam excitat deuotio nem·nij·Neg·in·B

Lazarus suscitatur ad vitam·et peccator obduratus ad gratiam· Joh·vi·A·

Leo superbum designat Danielis vij·B·

Lepra multiplex describitur·Le vi·p totum·

Lepra in quatuor rebus inuenie

bátlle·le·oi·fz

Lepra ſuperbie adhēſit ozie·ſe cundo Paralipomenon·quinto A·

Leprosus a cristo sanatur·in cu ius sanitate multa docentur· Math·v·p totū·

Lex vetus cum euangelio non ē simul seruanda· Leuitici·vndeca mo·d

Lex ad perfectum nullum deduxit·Sūi·xx·d

Lex de eligendo rege describitur· Deu·ſ·C

Leges qui statuunt primo prēua ricantes grauiter plectunt et sic terrore ceteros eas seruare com pellunt·Numeri·duodecimo· C·

Lege noua ſuperueniente vetus proiecta est·Leuitici·decimo sex to·C

Legalis scientia in littera amara est·in spiritu audientem delec tat·quarto· Regum·quarto· K·

Liber scriptus intus et foris sed signatus inuenitur apertus·Apo calipsis·quinto per totum·Eze chie·ij·A·b

Libri conscientiarum et liber vite in iudicio aperientur·Apocalip‡ xx·G d

Liber tatem quaerentes cristi fugi entes a seruitute diaboli·Exodi· xiij·C

Libertas summa erat in patria· Deu·iij·b

Liberabimur die septimo a seruí tute corruptionis·exodi decimo ē cto·A

Lignum scientie non vite inter dicitur·quia scientia inflat·cari tas edificat Geneſis tertio· b·

Lignum crucis est benedictum per quod fit iusticia Apocalipsis xxij d

Lignum vite duodecim affert fru ctus per menses singulos Apoca xxij C

Lignum crucis submersos in pec catis deduxit ad litus·quarto· Regum·sexto·b· Vide alia in Crux·

Lingua neqnam describitur· Ezechielis decimo·C·Danielis· vij·G

Lites et contentiones fiunt inter nos qz carnales sumus et secun dum hominem ambulamus· Apocalipsis·decimo sexto·L·fx in Cōtētio

Littera hystorie patrum edificat spiritus vitam audientibus pre stat·Deuteronomij·nono capi tulo·C

Locus neminem saluat aut dāp nat·loth enim in zodomis castus cum malis·in montem solus ine briatur et luxuriatur cum proꝑ is filiabus·Geneſis·decimoquin to·c

Locum suum non deserat qui vi tam gratie amat·tercio Regum ij·b

Loca sancta si imbi non est socie tas sancta nemmem sanctificant ymmo mortificant inhabtantem· Judicum decimo sexto capitulo· A

Loquacitas naturaliter mulieri b9mē Ge·in·F

Loth ab abrahaz possessionis causa diiudicatur et post hoc captiuat nā qui volunt ditāi māduī in laqueum dyaboli· Ge·x·A

Loth a zodoma et iustus a concupiscentiarum estu vocatur· Gene xv·A

Lucerna tabernaculi fidē designat· Exo·xix D

Lucifer gentes quas sua superbia ad ydolatriam traxit passo domino per crucem amisit·n· Regum xvn·A·

Ludi gaudium sepe mutatur in luctum·n·Mach·vn·A

Lugeat sterilis anima vt in virtute fiat fecunda·n·esore vi·B·

Lugebunt in eternum qui cum malefecerint gaudent·primo Regū·xxn·B

Luctus mundet animam quā carnis fedauit voluptas·n·Regum x·C

Luct9 i fine occupat quos in presenti mundus delectat.i.Machab xnn·B·Lu·xin·B

Luteres.i.vne etee sanctōs confessores designant·in·Regum· vi·N

Luxuriantes contra naturam ex citate percutiuntur et in tenebs ambulantes nūq̄ ostuz paradisi vbi iusti quieuerunt et angeli inuenire valebūt Ge·xnn·b

Luxuriosa vita est relinquenda et casta preeligenda·Gene·xv· B Leui·xi·B

Luxuriosi et carnales abhominabiles sicut canes existunt·Exo· xnn·R

Luxuriosis compati debem9 quos rete mulierum capi videmus ·Exo8·xv·B·

Luxurie vicia infinite cōsequūt vanitates Exo·xxin·B

Luxuria est lepra anime abhominanda Leui·vi·A

Luxuria coinquinat mentem Leui·vin·A· et quomodo mundari debeat·ex ibidem·C· et eiusdem· xi·B

Luxuriosi pro delectatiōe temporali penas luent eternas·Apoca· n·F·G

Luxuriosus puteo cōpat abyssi· Apo·vin·L

Luxuria bestiales facit·cui peccato pauci resistunt·Apocalipsis· xin·F

Luxuriam amplexantes vino furoris domini inebriabuntur·Apo xnn·F·

Luxuriosi quantum gloriantur et in deliciis tantum postea hebunt de tormentis·Apo·xvn·b

Luxurie fornax dyabol9 multū prestat fomentum·Danielis ·in C·

Madiamite ab israhel supantur et necantur a virgines incorupte fuāt·Nūi xxin

Madian affligit israhel āmis septē Judi v A

Magdalena dominum vngendo opus deuotionis pfecit Math xx B

Magdalena tot de se fecit holocausta quot in se habuerat carnalia delectamēta Judic·xv b·

Maledictus hõmo qui preuarica
ri non metuit mandata diuina
Deuteronomij · decimo tercio · A ·
B · C ·

Maleficos non patieris viuere ·
tercio · Regum · decimoquinto · G
Exo · xnij · D ·

Maliciosus et nequam describi
tur · Apo · ij · J ·

Malum minus tolerandum ẽ ad
euitandum maius · genesis · deci
moquarto · J

Malum non est faciendum vt ín
de prouenìat bonum · Deutorono
x · g ·

Mandatorum preuaricator plus
peccat alio qui non est strictus
mandato · primo · Regum · sexto
C ·

Manna de celo filijs israhel pluit
in deserto · Exodi · decimo · per to
tum ·

Mare eneum amaritudinem sig
nificat cordis · tercio Regum · vi ·
G · et trahitur ibidem ad plu
ra ·

Mare vitreum sacrã scripturã de
signat · Apo · nij · g

Margaritas diuinorum misterio
rum non debet predicator ponere
ante porcos · mathei · septimo ·
D ·

Maria virgo velut paradysus õ
ni fuit virtute secunda · genesis ·
ij · B

Maria virgo vere fuit immacu
lata de qua secundus adam crus
tus assumptus est · genesis · ij ·
D ·

Maria lux prima via solis ustitie
exordium fuit · Genesis · primo ·
B

Maria suis virtutibus celum tẽ
git quibus angelos et angelorum
dominum attraxit · genesis · xix ·
D ·

Maria vocat vrna aurea que pa
nem celestem christum recepit ·
Exo · x · F

Maria vgo templum dei fuit im
maculatũ · Exo · xvij · D

Maria ex vgine tate placuit deo
Le · xij · C

Maria vge aaron cõpatur · q̃ sine
viri adimxtione concepit Nume
ri · xij · m ·

Maria caput contriuit serpẽtis ·
Judic · ij · B et eiusdem · vij · C ·
Judith · vj · B

Maria virgo concepit virgõ pe
perit · virgo q̃ intacta pmãsit Ju
dic · v · C D

Maria matr̃ gratie impetrat x
est vnie · tercio · Regum · secũdo
E ·

Maria assumpta est in celum · in
quo cum suo filio stellato sedet
solio · tercio · Regum · secundo ·
F

Maria varijs ornata virtutibus
facta est thronus veri salomonis
tercio · Regum · octauo · C · Ezech
.i. ſ

Maria virgo gaudium annuntia
uit vniuerso mundo · Wester · nij ·
A ·

Maria virgo castissima ante pa
rtum et in partu atq̃ post partu z
mansit imuolata · Ezechiel · deci
monono · C

Maritus habebit vxorem non
famulam aut dominam sed socã
gen̄ ij · E

Martiria i cristi ecclesia diabol⁹

prōduxauit vt sic crastianos exti
gueret · quos extinguendo multi
plicauit · Exodi · primo capitulo ·
D ·

Martirum sanguine fides cōsoli
datur · Exo · xvi · E

Martirum et sanctorum tribula
tio sepe fit salutis multorum oc
casio · Actuum · duodecimo capitu
lo · D

Martires crasti stolam corporis
expectant secundam · Apocalipsis
vi · F

Martires sancti more militum ge
deonis preparati ab hoste repor
tauere triumphum · Judicum ·
sexto capitulo · D · Vide ibi plura
hinc inde ·

Martires qui in hac vita occasi
sunt atq; despecti post mortem
choruscantibus miraculis etiam
ab ipsis persecutoribus sūt hono
rati in · Reg · xi · G

Martires pro testimonio veritā
tis persecutionem passi sunt a mi
nistris falsitatis · Judith · quin
to · A

Martires eternam gloriam per
crucis ignominiam acquisierunt
Dest · v · D

Martires crasti memoria passio
nis domini contra quecunq; adu
sa fuerunt armati. i. machabeorū
vn · E

Matrimonia carnaliter solum cō
tracta finaliter cum odio termi
nantur · secundo Regum · decimo
A

Matrimonium qui sicut equus
et mulus contrahunt spiritu for
nicationis cum ceteris pereūt lux
uriosis · Tho · vi · A

Mel quod ionathas comedit qua
le fuerit · Vide primo Regum de
cō · F

Melodia in cordibz dul
cedinem excitat deuotionis · nn ·
Reg · in · E

Mendicantes religiosos paupet
tas non terreat · quia dominus
pro eis curam habet in · Regum
xnn · C

Mensa propositionis sacram scp
turaz designat · Exodi · decō sep
timo · K

Menses xn ām spūaliter exponūt
Apō xxn E C

Mensura qua mensi fuerimus re
metiet nob · Apo · xvn · C · et in ·
Reg · xin · C

Mercennarius cum viderit lupū
venientem fugit · primo · Regum
xin · D · Vide alia in Pastor

Meretrix luxuriosa semper ad i
teritum vadit · Apocalipsis decō
septimo capitulo · E · Vide in Lu
xuria ·

Militie genus est vita spiritua
lis discedite segnes · Deu · vn · A
Judic · vi · A · E

Militans deo non implicat se ne
gociis secularibus · Sūi · xnn · A ·
Ezech · xin · C

Militantis ecclesie figura interp
tatur · Ezechielis · xn · A · Vide in
Eccīa ·

Ministri ecclesie sine macula e
runt · Apocalipsis · decimo quarto
capitulo · A · Vide in Ecclesie mi
nistri

Miracula infidelibus dantur vt
sic ad fidem trahantur · tercio ·
Regum · vndecimo capitulo ·
G ·

Miſericordiam ſuam oſtendit dominus in conuerſione peccatoris Ge·xxnŋ·A

Miſericordia domini preſentis ſ temporis iuſticia vero futura·Exod.vŋ·E.

Miſericordia domini crimina peccatoris contriti libenter relaxat·Joh·nŋ·C

Miſericordiā ſuā deꝰ oī pie petēti cōcedit·Apo·ŋ·C

Miſericordia ſine iuſticia ē vicio ſa in·Reg·xvŋ·D

Miſericordes miſericordiam conſequētur·math·xv·A

Miſericordia pie petētibꝰ nō ē negāda·Exo·xix·L

Miſericordie opa largus qſq; exhibēt ſeculares q̄ ſpūales·Luvi·C

Miſericordie viſcera paupibꝰ oſtendenda duplica dñs oſtendit exēplo·ſcz villici iniq̄tatis et ditis epulonis Lu·xiŋ·

Miſericordia ferrea corda emollit·iŋ·Reg·xvŋ·

Monachus mūdum fugiens imitatur iacob eſau fugientem· Ge xix·A

Monachus nō habebit p̄mia bona·Actuum·nŋ.A. Vide in Religioſus·

Monaſteria ſine regula fūt velut latronum ſpelunca·Judicum·xv·A

Moneſteria monialium i edificio litteraliter et in moribus ſpiritualiter deſcribuntur·iŋ·Regum·vi·E

Monialibus periculoſum ē mundanos viſitare parentes·Gene f xxŋ.B

Mons ſynai in datione legis deſcribitur et moraliſatur·Exodi·xŋ·AB

Montes gelboe ſuperbos et obſtinatos deſignāt·ſecundo·Regum ·i.B

Mors pcōr nō iuſtor debet deflere ·ŋ·Reg·xv E

Mors enim neminī parcit·damen vŋ F

Mors veniet ſicut fuit·r nŋ Regū xx B

Mors iuſtis inflicta p̄ſtoſa p̄bat ŋ·H·xi·g F

Mors ſemper appropinquat·r· q̄ tempus tranſit et nos cum tempore ſimul· Yſaye· quarto· A.

Mors cum venerit etiam potentiſſimos tremere facit·Ezech·x·A

Moriens obliuiſcitur ſui q̄ viuēs oblitus eſt dei·p̄mo machabeo·x·G

Morientem plura habere expedit in via celi·quarto·Regum·ſecūdo·B

Mortem peccātis nō vult deꝰ·ŋ·Reg·xv·D

Mortem certitudinaliter ventura benepreparati expectare debemus· mathei· decimo nono· C.

Mortificare debemus membra noſtra que ſunt ſuper terram· Exodi·primo·R·ſecundo Regum· xv·B

Mortua in peccatis anima orare debet cruſtum pro vita·mathei· ſeptimo·E·quia cruſtus eſt vita noſtra·tercio·Regum·decimo nono·R·L

Mortuus in peccato miserecordiē
suscitatur exsto · Luce · quarto ·
A ·
Mortui tres a xpō suscitati tria
significant peccatorū genera quos
ipse vocat ad vitam · Luce · quar
to · B
Mortui coram deo sunt qui in pec
catis mortalibus viuunt · Apoca ·
in · A
Morituri de salute sua tarde cō
gitant qui sam hanc audire nole
bant · nn · Heg · vin · B
Mōyses in aquis repitur et a fili
a pharaonis liberatur · Exodi · pri
mo · F
Moyses egyptium interfectum
ponit sub zabulo docens nos mo
raliter mortificare vicia carnis ·
Exo . i . K
Mulieres naturaliter sunt loqua
ces Ge · in · F
Mulieres subiecte erunt viris su
is Genesis · xin · D · in · Hegum ·
vi · E
Mulier ē fallax et malitiosa Ge ·
xxnn · E
Mulier cornuta vaga et rete dia
boli est quasi bos cornupeta corda
hominum cornibus superbie fe
rens Ge · xin · B
Mulier cum parit tristiciam hēt
Apo · xn · C
Mulieris malicia est super omnē
maliciam · Apocalipsis · de amotet
cio · F
Mulieres incaste amantes penis
inebriabuntur infernī · Apocalip ·
xnn · F
Mulier amicta sole moralisatur
Apo · xn
Mulier viro erit subiecta · nec vi
ro contempto virilia agere debet
deu · ix · A
Mulier pretiosam viri animam
capit · Judicum · nn · E · in · Hegū
ix · A
Mulier presentes amat quibus
secui delectat · caute ergo maritus
videat ne procul a domo recedat
Judicum · xin · B · Et super hoc no
ta hystoriam precedentem in ·
A ·
Mulierum consorcia sunt vitanda
nn · He · nn · F
Mulieres facies suas sophistican
tes suis amatorib⁹ magis displi
cent q̄ placent · quarto · Hegum
ix · B
Mulier libidinosa incorrigibilis
est Ezech · xi · A
Mulier adultera que se ornat vt
alios illaqueet post mortē nuda
et confusa ad inferos perget · Eze
chie · xi · A
Mulier libidinosa est rete diaboli · secundo · Esdre · tercio capitu
lo A
Mundari et purificari quomodo debz
peccator · Vide Deuteronomn ·
vin · B
Mūdationes peccatorū multiplicas po
nūtur Nūi · xin · C
Mūdam hōis vita moralisatur ·
Apo · ix · J
Mūdus mari cōpat · Ge . i . E
Mundi alta et fortia deus cōfundit
Ge · vin · A
Mundū qui deserunt tria cūabra
ham facere debent · Genesis · ix ·
A ·
Mundi diuitie et gloria multos
de claustro exire compellunt Ge
ix · D

Mundus si arriserit hominem in multa mala precipitabit. Gene xxx. A

Mundus in maligno id est in malo igne positus a sanctis diuinitus iubetur. Genesis decimo quinto. A.

Mundus cum suo principe diabolo est fugiendus Genesis decimo nono. A

Mundo qui seruiunt nunq̄ quod sperant attingunt. Genesis. xx A.

Mundus mūdas mētes īmūdat. Gene. xxi. A

Mūdum semp odire debem⁹ Ge xxviii. B

Mundi prosperitas hominem facit luxuriosum. Exo. xx. B

Mundum qui querit fugere periter triuium dicerum. i. trium penitentie partium debet exire. Exod. xx. F

Mundi amatores multis castigātur flagellis. Exodi. quinto. A.

Mundus quos delectat demergit et necat. Exodi. octauo. B.

Mūdus īmūdās dom⁹ leprevocat Le. vi. D.

Mūdo renunciantes more apostolorum tria relinquere debent. math. iii. B

Mundi presentis gaudium semper habet cōsolationis defectum. Joh. i. A

Mundus multos seducit et suos seruitores ad penas eternas deducit. Apocalipsis. secundo. F

Mundus puteus vocatur abissi. Apo. ix. A

Mundo⁹ qui hic in delicijs et malicijs cōtra deuz erigitur postea vltimo indignationis potabitur. Apocalipsis. decimo sexto. D

Mundi gloria terminabitur in ignominia. Apocalipsis decimo septimo. A

Mundus p̄sens solitudini cōparat Numeri. xvi. A

Mundus fugere iubemur ne simul cum mundo dampnemur. Apoca. xviii. A

Mundus trāsit et gloria eius. Apo. xviii. D

Mundus plenus est temptationibus quibus infestantur qui terram viuentium ingredi volunt deute. i. B

Mundus iste mutabilis et riuosus est fugiendus. Josue. quinto C.

Mundus trabus peccatis populum dei infestat primo. Regum. nono. C. secundo. Paralipo. i. A. Et illa tria david trabus temporis vincere docet. primo. Regum. xiii. C

Mundus carni dulcis mortem minat. propinat. quarto. Regum. quarto. K

Mundus sine pace regnat semp confusus. cuius seruitores amat concupiscentiam carnis concupiscentiam oculorum et superbiam vite. i Esdre. primo. A. Et tales terram promissionis possidere recusant. Numeri. vicesimo quarto. A

Mundus cum immundo non communicet. ne mundus immund⁹ fiat. iii. Reg. vi. F

Mundum ab immundo quomō discerni debet. Vide Leuitici. nn. A. B. C. D

Munera excæcant ambitiosuz ne possit cernere verum. Geneseos. xviij. B

Munera peruertit iudicia iusta. Ge. xxnn. C

Munera oēs a mimo vsq; ad maximum sectantur. maxime autez domini seculares. math. decimo nono. G

Munera excæcant oculos sapientum. iij. Regum. xj. C. nn. Reg v. D

Munera quę satiant cupidum etiam placant iratum. Jhe. vij. A. he in Auaricia.

Murmuratores deo odibiles sūt Nūi. vm. A

Murmur populi isrl describitur. numeri. xvj. A

Murmur nō decet sāctos in. He nn. B

Mutuo accepta custodire docemur. nn. Reg. vi. D

Naaman syrus. i. gentilitas a lepra mūdat peccati nn. Reg. v. A

Naas primceps āmonitaz a saule debellatur. i. Regum. viij. A

Nabal sēm nomen suum stultus abum iusto dauid negauit. et a deo percussus interijt. i. Regum. xix. A

Natalis origō sepe naturā in libros fundit. nij. Reg. xv. C. Nec tamēp lege tenendū nō est. nn. He. xvij. C

Natiuitas xpi. Vide in Aduentus et in Xps

Natus est cristus de maria vgine Judicum. quinto. C. Vide in Cristus.

Natura hominis viciata sine regimine et magistro per se declinat ad mala. Geneseos. quarto capto B.

Nauicula ecclie multis fluctib9 in mundo quassatur. mathei vndecimo. K

Nauicula cordis meritoz replet piscibus quādo in ea residet xps Luce. iij. A

Nauicula cordis in hoc procelloso mari seculi nequā temptationib9 multis vexatur. Actuum. decimo octauo. A

Nauicula ecclesie propt malos prelatos qui regere nesciunt hodie periclitatur. Actuum. decimo octauo. B

Nazareth quatuor modis interpretatur. math. i. J

Nazareoz caput nouacula nunq; ascendit. Leuitici. vndecimo. A.

Nazareoz lex interptatur Nūi. nn. A

Necessitatibus bonorum dominoz adiutor occurrat. numeri decimo tercio. D

Necessitas non habet legem. i. he xv E.

Negligere ledentem se opus est multum virile. primo. Regum. xviij. A

Negligentem qui non cotidie sibi per se vigilat leuiter temptatio necat. secundo Regum. tercio. A.

Negligentia cuiuscuz serui arguitur et punitur· Mathei· decimo nono D

Negligentia nostra aliorum feruore confunditur· in· Reg· vi S

Negocijs secularib⁹ nō se implicabit militas deo· numeri· xnn· A· Ezechielis· xiij· C· primo· esdre· iij· B

Nequicā nequam astute capere nouit· nn· Reg· x· A

Nichili nem̄ sciētes a laqueis vane laudis non capiemur. i. Regū xv· B

Nichili nostrum cōsideremꝰ· et nō nob⁹ sed nomini domini oēm gloriam attribuamus· ij· Regum· xx· B

Nimietas in bono et in malo vitabitur· Exo· xnij· B C

Nobiles nō sed infirma mūdi deus elegit· Exo· xij· D

Nobilis animꝰ impotentē nō leditur· nn· Regū· xi· B

Nobilis nullus ita superbiat vt sanctos dei irreuerenter cōtrectz iij· Regū· xviij· D

Nobilis a penitentia se nō excipiat qui contra ōmium dominuz peccare veritus nō est· Jone· primo· C

Nobilium carnalis elatitas quia eos inflat ideo a veritate excecat secundo· Paralippomenon· quinto A

Nobilis omnis hoc vnum attendat ꝙ qui deum contemnunt ig nobiles erunt· Danielis quarto F G

Nobilitas nō a sanguine sed a virtute nomen accepit· nullus ergo ignobilis quem nobilitat sua virtus· Judic· ix· A

Noe a cham denudatur· ibi primo seruitus peccati auditur· Gene· vij· A

Nostre nostram fragilitatem debemus· quia nichil possumus ex nobis· Numeri· decimo· B Exo xnij· F

Nouitius religiosus est caute custodiendus a seculari societate parentum aut amicorum· Exodi· vij· G

Nouitius post annum probationis si sibi placet exire possit libere cum omnibus suis· si autē manere elegerit se in perpetuum xpi seruum obligabit· Exodi· decimo tertio· D

Nouitiorum opera ardua quasi immunda sunt reputanda· Leuitici xi· J· K

Nouitij acceptandi sunt ex verbis cristi de onere claustri ammonendi· Math· vi· F

Nouitij quidam feruore indiscreto supra vires in spiritu feruenti incipiunt et deficientes carne cōsummantur· Luce· xi· E· Johan· vij· A

Nouitius ad deum primo cōuersus magnas in se sentit temptationum tumultus· primo· Esdre· primo· A

Nouiter conuersi non sunt auste tractandi Deuteronomij· decimo F·

Nouissimi in hac vita per dejectionem· sepe erunt primi in alia vita per exaltationem· Genesis· xxvij· A et xxviij· A

Nouissimi fiūt primi et econtra· Apo. i. A·

Nouitas vite significatur in dominica transfiguratione. Mathei. xvij. A

Nouitates mundi quicunq; audire cupiunt sepe tunc tristia audiunt qñ iocunda quesiuerunt .i. Reg. xxi. A

Nubes quare filius israhel dabat quid sptualiter interpretetur Exodi. vij. D

Nudati a vtutibus ois nos operibus iterum operire debemus. Apocalipsis. iij. D

Nudi nudum sequemur xpm .i. Regū. xvij. A. marci. v. D

Nuda sunt oia oculis dei. iij. Re xij. A

Numerantur solum a deo electi qui sunt ab eterno predestinati. Exodi vicesimo secundo. f. math xi. D

Nuptie cristi et ecclesie significantur. Genesis. xvij. D. Vester. p mo. A

Nuptie regis cristi fidem incarnationis designant. mathei decio octauo. A

Nuptie fce in chana galilee gaudium signant huius vite. in quo semper deficit vinum consolationis diuine. Johannis. primo capitulo. A

Nuptias cristi intrare nolunt etiam inuitati. superbi scilicet mollescientes et delicijs vacantes. Vester primo. D. f. Sed soli in trant veste ornati nuptiali. Vester. secundo. A

Nupti sumꝰ cristo qui nos despōsauit in fide. Josue. vndecimo. A.

Obedire deo magis oportet qꝫ hominibus. Nūi. xviij. C

Obedire verbo citꝰ deberent prelati qꝫ rustici. Numeri. vij. D

Obedire subditi nolentes maioribus subiacendi sunt pene mortis deu. vij. D

Obedire deo qui negligunt puniē tur qđ ergo habebūt qui obedire contempnunt. tercio Regum xi E et xvij D

Obedire deo qui renuunt ad cenam agni non intrabunt Vester .i. D

Obedite prelato postpositis omnibus ꝓpriis commodis subditꝰ debet. iij. Reg. vi. Q. Ezechielis .i. L

Oblatio nemi abrahe imitari conuenit subditis cum prelatis. penitentibus cum contemplatiuis. Ge. xi. A

Oblatio accepta deo describitur. Le. i. E

Oblationes vane describuntur. quas imitari iubemur. Numeri. xxi. A

Oblatio de peccato non est acceptata deo. primo. Regum. vndecimo. A.

Oblationem placatam deo offerimus quando voluntatem carnalem pro domino mortificamus. tercio. regum. xv. D. Vide alia in offerre.

Obprobrijs hic pro deo fatigati illic cum cristo inuenientur honorati. quoniam merces talium copiosa est in celis. Apocalipsis vndecimo. D

Obstinatus emollitur verbo aut verbere correptus. Exodi vnde cimo. d

Obstinatus incorrigibilis magna pena mulctetur. Leuitici sexto. R.

Obstinati subditi et rebelles deo maco comparantur Mathei. sexto. b

Obstinati dure quandoq; ate corrigi debent et postea dulci ammonitione foueri Actuum septimo B

Obstinati peccatores nullis quasdoq; flagellis molliuntur sed seipsos desperando deum contemnunt Apo. xix F G b.

Obstinati quasi ceci ad mortem ducunt et eternam primo regum xix E. Et sunt sicut montes gelboe sine pluuia et rore compassionis et deuotionis. secundo. Regū .i. B

Obstinata desperatio sui per hominem inducat maxima mala. nn. Regum. in. d. Vide in desperato et in rebellis. Et plura vide. Numeri. decimo terao capitulo. per totum.

Occasiones mali fugere docuit iacob. Geneſis. xix. A. et Mathei. nn. C

Occidens aliquem ignoranter reus nō tenebitur nec pena dignꝰ quis occisus aliquando talit ab innocente deo disponente puniat Exo. xiij. E

Occulta dei prouidentia multa praeter hominum intentionem uiste disposuit. Geneſis. xxvij. F. in Reg v. O

Occulta nobis cuncta sunt q̄ post hanc vitam contingunt. in. Reg v. R

Occulta dei iudicia nullus profitebitur tertio. Esdre. tertio. B

Occulto dei iudicio peruersi vtilitatem propriam non comprehendunt Josue. x. A

Occulto dei iudicio voluntas mala iniquorum conuertitur ad profectum bonorum. Exodi. octauo C.

Occulto dei iudicio prosperata male aduersa prouenium bonis. Luce xiij. C

Occulta omnis nequicia magis q̄ publica est abhominanda. Exo xiij. A

Occultare debemus nostrum peccatum ad vitandum scandalum Exo. xiij. R

Occultanda sunt bona opera ne ab hominibus videantur. et mercedem etna ꝓdat Exo ij d

Occurrē lampade nō vacua xpō debemus. primo Machabeorum. xi. B

Oeum vite contemplatiue et negocium vite actiue describitur. Luce. vij. A

Oeum vitari debet. ne mens vacua domino representetur. Exo. xv. C et R

Octauo die future resurrectionis homo est ab omnibus passionibus arcuandus. Geneſis. decimo tertio. B

Octauo die primogenitum offerebatur et spualiter interpretatur Exo. xiij. O. S

Odij venenum tunc inuidus serpens euomit cū suū inimicū ibicalluz

prõstratum in cœrmit. secundo. Re. xiij. B

Offerre semper aliquid domino iubemur. Exodi. xv. C. Numeri. xviij. B

Offerunt seculares despecta mundi domino deo. Leuitici. decimo quarto. G

Offerebant iudei primitias decimas et primogenita. Exodi decimo quarto.

Officia l' beneficia quibus appendent picula fugere docemur. Le. xiij. D. E

Officiales infideles more gitzi ad oculum seruiunt. sed deum ñ effugiunt qui omnia spectat ab alto. quarto. Regum. quinto. E.

Officium diuinum honesto habitu decentibusq; motibus est exercendum. Ezechielis. decimo octauo. C

Oleum lucerne tabernaculi asseruabitur in misericordie et pietati. Exo xix. O

Oleum uxoris viri prophete imputatur. quarto. Regum quarto A

Oleum peccatoris ñ impinguet cãput nostrum. Vide in adulatori.

Oleo explica letitie unguẽtoribus sãcti in presenti vita. post mortem. et in finali resurrectione. ij. Regum. quarto. D

Onera humeris subditorum secundum fortitudinem eorum sunt imponenda. Numeri. vicesimo tercio. B

Opera nostra sequuntur nos in vita futura. Exo. xiij. A

Opera bona sũt deo magis accepta q̃ uana uerba. Mathei. decimo septimo. B.

Opera misericordie sunt pauperibus facienda. vt cum defecerim⁹ recipiant nos in tabernacula sua Luce. xvj. A

Operibus sex misericordie cõsolari debemus merorem illorum q̃ positi sunt in amara paupertate. tercio. Regum. decimo quarto. E. tercio. Esdre. primo. C. Joh. primo. B.

Operarius dignus est mercede sua. Deutero. xxiij. D.

Opus vite contemplatiue longe anteferetur actiue. Mathei. vicesimo. B

Opus minus necessarium et q̃d non amplius occurrat faciendum est magis necessario preferendũ. Math. xix. F

Opimo vulgi nõ est pro vero tenenda. Actuum. decimo nono. A.

Opprimuntur in presenti seculo religiosi et deuoti a primapib⁹ huius mundi. Exodi. i. A

Oppressores pauperum in infernali bestia deseruiunt. q̃ postea in stagnum ignis mittentur. Apocalipsis. decimo tercio. A Vide in Tyranni

Oppressos ab iniquis pro nostro posse tenemur eruere. Exodi. p̃mo. L

Orare debemus in tribulatione dominum quia prope est hys qui tribulato sunt corde. Math. sexto. G

Orare docemur perseuerantur. exemplo amici qui pulsauit media nocte. Luce. octauo. A

Orare factos confidenter debem⁹ qui cū illo regnant cui subest quic quid voluerit posse. ij. machabeorum. viij. B

Orare ad dñm debem⁹ i necessitate vt liberemur a morte Deu. ix. G. ij. Para. i. A

Orare debem⁹ dominum vt oleum misericordie nobis donet nij. Regum. xij. C

Orare pro uictis potius q̄ pro ij quis debem⁹ Ge. xxij. D

Orando vincit hostis Exodi. xvij. F. G

Oranti in sua necessitate feruenter et constanter habundantem gratiam cristus donabit. Exodi. xxi. A.

Orando tēptationib⁹ resistere debemus. math. xxvi. D

Orādo voluntatē nostrā deo q̄ dia nouit. submittere debemus i omnib⁹ que desideramus. Lu. xxm a

Oratio feruens ascendit sicut incēsum in conspectu dei Exodi. xxx. D.

Oratio malox fit eis in peccm vt desiderium pficiāt pnitiosum Numeri. xvij. D

Orationi continuus incūbet prelatus pro populo suo. Numeri. xiij. I

Orationis declaratur instātia exemplo vidue. que sua importunitate iudicem deflectebat iniquus Lu. xv. A

Oratione nrā ad xp̄m debem⁹ fugere quando nos sentimus ipugnari ab hoste. Josue. ix. A. ij. Reg. xvi. B

Orationes peccox male voluntatis deus non exaudit. iij. Regum. xv. A

Orationē illius deus exaudit qui prece humili salubria querit. iij. Reg. iij. A

Originale peccātū p baptismū mūdatur. Le. ij. O

Origo natalis sepe parētum naturam in filios mittit. ij. Regum. xs. B

Ornamenta ecclie primitiue describuntur Ezech. xij. A. Et eiusdem ornamenti amissio Ibidem B

Ornamenta ab homine exquisita nullum ita ornant sicut quem natura decorat. Vester secūdo capitulo. E

Ostentatio i bono opere est fugienda. Exo. ij. D. Deu. iij. A. ij. Reg. xvij. A Vide in Vana Gloria.

Ouem que errauit xp̄s ad montes celestes reduxit. Mathei. xviij. B

Patientia in aduersitate meretur remiā culpe. Jheremie. ij. A. Vide in Tribulatio. et Aduersitas. atq; Tēptatō.

Patientia angeli similne commendatur et pronatur Apocalipsis. ij. B

Patientia coronā gle parit. Apo xix. A

Patienter ferebat ysaac cum pater suus eum immolare vellet Ge. xxij. A

Patienter ioseph facimus fratrū adolescens tulit quod rex factus egipti pie mouisit. Gene. xxiij. A.

Pacificauit xpistus ea que in celo sunt et in terra. Geneseos sexto. E.

Pactum qui cum dyabolo iniit cognitionem et amorem celestium perdunt. primo. Regum octauo. A

Pactū cū inferno desperatos facit peccatores nn. Reg. xx. B

Palacia principum hominem trahunt ad profundum malorum. Job. primo. m. Vide in Curia.

Pallidus peccatorem designat. Apo. vi. E

Panum tria genera domino offerebantur. Le. in. E

Panum tria genera apud iudeos inueniebantur. Leuitici. decimo quarto. A

Paradisus litteraliter describit. Gene. ij. A

Paradisi quatuor flumina describuntur. Gene. ij. F

Paradysus celestis per imaginarias similitudines describit. in. E sorte quarto. D. Et multis modis ab eius ingressu homines impedit. Ibidem. E

Paraliticus peccatorem sine gressibus bonorum operum designat Lu. in. B

Parentes seculares et carnales plus de exaltatione filiorum vt inde lucrum temporale acquirant. q̄ de eorum conuersione per quam anima salua fiat curam habent. Act. xij. C

Parētes peccatores vitare debemus. Le. xiij. A

Parētes q̄ liberos suos p̄ malis nō corrigūt dolore cū cōfusione habebūt. ij. He. x. D

Pascha quadruplex in scriptura inuenit. et triplicē nob transitū quem facere debemus designat. Numeri. vi. B

Passionis xpisti acerbitas in figura noe interpretatur. Geneseos. vij. C

Passio domini in immolatione ysaac designatur. Geneseos decimo septimo. B

Passionis tortentem xpistus in baculo crucis transiuit. sed cum turba multa ad patrem ascendit. Ge. xix. C

Passionis xpi memoria vtilissima cōprobatur Exo. vi. A. B. math xxi. D

Passio xpisti dum ad memoriam reducitur nichil est qd̄ equo animo nō toleretur. Exodi. ix. A. B

Passio et sanguis xpisti emūdat conscientias nostras ab operibus malis. Exodi. xxi B. Leui. ij. F. B

Passio xpi nos redemit a morte peccati. Leuitici. vij. B. a euis dez ix. A

Passiōe domini instāte discipuli eius fugiebantur abire. Leuitici. xiij. J

Passio domini efficacissimum prestat remedium cōtra omnium peccatorum venenum. Apocalipsis. xxij. D

Passione xpisti instante amici sui et proximi scilicet iudei aduersum appropinquauerunt et steterunt Judicium. diodecimo A.

Passio domini est salus vita et resurrectio mundi. Regum. xij C.

Passio dominica mẽti impressa contra omnia nos pericula muñit Ezechielis. quinto. A. Vide in Crustus.

Pastores mali magis diuitias q̃ subditos amant. mathei. septimo. E.

Pastor bonus animam suam dat pro ouibus suis. i. he. xiij. d. ij. heg. xx. A

Pastor bonus quis sit. i. he. xiij. d. i. mach. vi. B

Pastor malus est velut ydolū et cams mutus ad latrandum. i. heg xv. A

Pastor inter pecus et pecus discernere debet Geneſis. vicesimo septimo. B

Pastores illi suis beneficijs puta di sunt qui solū que sua sunt q̃rūt et nichil de ouibus curat. Ruth p totū.

Pastores vigilare debẽt sup gregẽ suū. ij. he. iij. B

Pastore percusso dispergunture oues gregis. Judith. vij. A. i. mach. x. B

Pastor bonꝰ tenebit vigilias noctis sup gregem suum. i. macha. iij. A et v. C

Pastor bonus ante oues suas prior lupo occurrere debet. i. machabeo. vi. B. ij. machabeorum. vi. d. Et contra aduersarius eas ammonere debet dicens cum petro. Vigilate. et cetera. Ibidem C.

Patriã suam libenter deserunt q̃ bona spiritualia quetunt. Gene. i. F

Paulus apostolꝰ sicut petra dura ante conuersionem obstinatus dedit aquam ommibus postq̃ fuit a deo procussus. Exodi vndecimo. d

Pauli cõuersio describitur et moralisatur. Actuum. vij. A. Judic xi. A

Paulꝰa prosecutione xpi destitit pstratus et flagellatus. ij. mach. iij. C

Pauperes huiꝰmũdi gustabunt cenã paradysi Lu. xi. C

Paupertas nemine terreat quia deus iustum non derelinquet. iij heg. xiij. C

Paup dñi exaltaẽ paupes vexaẽ conaẽ. Exo. iij. E

Pax nõ ẽ ipis. ꝫ turbatio mẽtis Gene. vij. A

Pacẽ sãctã habent iusti Exo. vi. C. Impioꝝ vita cõtutõ et infelicitas. et viã pacis nõ cognoscunt Exo. v. A

Pacẽ malorum malã bonus donabitur destruere princeps. Luce x. ix. d

Pax illi altaris in platũ imꝑtantur. Exo. xix. K

Peccauerunt omnes iudei et gentes et egent gloria dei. iij. hegũ iij. B

Peccat gñius ifidelis xpiañꝰ baptisatus. Le. iij. T

Peccata seruitutis sũt opa. cõtra stãt affligunt a opprimunt quos delectare videntur. Exodi. primo B.

Peccatorum carnalium vita contutõ et infelicitas est dicenda. Exo. v. A

Peccator per puerũ cẽturioĩs ꝑter quinq̃ designatur. mathei. vi. B

Peccator ꝑmo cōuerſus nō ſtatim ad altam vitam anhelet. ſ ſecurus in humili ſtatu pſeueret. math. vi. m

Peccatum qđ p pēitentiā nō abluit ad aliud trahit. Numeri xix A n heg. ix.

Peccatis mortuus ſi pie otrauerit viuificabit eum cristus. mathei. vn. E

Peccator dicat mutus et ſurdus marci. ij. A

Peccator demonio agitat vt varia perpetret mala. marci. tercio. A.

Peccatoꝝ infirmitas ad opus bonum in paralitico deſignatur. Lu ij. B.

Peccator mortuus a cristo viuificatur. Lu. nn. A

Peccatoꝝ tria genera i trib⁹ deſignantur mortuis quos ſuſcitauit cristus. Lucę. quarto. B

Peccator infructuoſe arbori comparatur. quam ſecuris et ignis expectat. Lucę. x. B

Peccata nos faciunt graues corde et gaudere in vanitate. Lucę. x. C

Peccator qui receſſit a deo peccādo. reuertetur pēitendo. ipſa ē nim pēitentia illa fuit via per quam filius prodigus inuenit gratiam patris. Lucę. duodecimo. C d. E

Peccator obduratus per lazarum moraliſatur. Johannis. ſexto. A.

Peccatores contempnendi non ſunt quos cristus amare ꝓbatur Act. vin. B

[illegible] ſua quibus vt sodoma predicant. in rebus peſſimis exultantes. Exodi. decimo tercio K.

Peccatū nim quō expiari debet Le. n. g.

Peccatum tunc perpetratur quādo delectationi conſentitur. Leui nn. S.

Peccator leproſo cōparatur. Leui vi. m. Et more leproſi mundat. Leui. vn. A. C.

Peccatum vnum mortale omnez innocentiam polluit vite ſancte Numeri. nn. B

Peccatorum medicina ſignatur a leproſo a xpo ſanato mathei v. p totum

Peccator quomodo a manibus liberatur antiqui hoſtis Actuum nono. A

Peccator regitur a demone ſicut equus a ſeſſore Apocalipſis ſexto E

Peccator grauis corde qui habet talentum culpe ſicut onus graue grauatum ſuper ſe. demergetur in infernum ſicut molaris cum pharaone in profundum non tubri maris ſed ignis infernalis A po. xvin E

Peccator refugium eligat pēitētie ſi non vult morte eterna perire. Numeri. decimo quinto. A.

Peccator quid pro ſua purgatione facere debeat. Vide Deutero. x. d. E.

Peccator quomodo fieri poteſt habitatio cristi. Joſue. quinto. A.

Peccatorē multa mala expectāt Judic. xnn. C

Peccatum vnum secundum perso
nam vl statum in diuersis perso
nis fit maius vl minus. i. Regum
vi. C

Peccator ad dulcedinem contem
plationis non aspiret nisi prius
longa penitentia oculum cordis
ab humore malo extergat. ij.
Reg. xi. A

Peccator in quo peccauit in illo et
punietur. iij. Regum. xi. A. et.
xiij. C

Peccator audire debet pulsantē
dominum ad ostium cordis. iij.
Reg. xvi. G. K

Peccatis obtenebrati veluti cecu
currunt ad mortem. nij. regum
vi. F

Peccatorum cornua cōfringēt. Dan
vij. Y. N. et vltra

Peccatores sub spe vane ad mise
ros pgūt. Ezech. vi. A

Peccator moriēs seipsū obliuisci
tur qui dū vult dei nō recordat
.i. mach. x. G

Peccatrix anima vt sponso suo
christo possit recopylari quatuor
obseruare debet. Deuteronomij
viij. B

Pecunie obediunt omnia. que de
uiare facit a via iusta. mathei.
xxi. D

Pena pauorum terror debet ēe mul
torum Nūi xiij. F

Pena et culpa ponderāt eadē mē
sura Judic. i. A

Pemitās debet quatuor habere flu
mina vtutum vt inde possit irri
gare consciencie paradysum Gē
ij. F

Penitencia humiliat et edomat car
nē cōsumacē Gē xvi C

Penitēcie desertū p iter trium die
rū cōrationis confessionis et satis
factionis intratur Exodi quarto
F.

Penitētem fletus decet non gau
dium Leui. ij. K

Pentens post lapsum cum iusto
eundem gratie et glorie statum ac
quirere potest. Leuitici secundo
L.

Penitencie trēs partes describū
tur Leuitici iij. F. Et ipsa opera
nostra deo facit accepta. iij. Reg
xv. B

Penitencia erit pua vl magna se
cundum diuersa peccata. Leuit
a. v. C

Penitencia est via recta que du
cit ad celestum. math. i. B. C. D

Penitencia psperitate āmichilat
Nūi. xvi. A

Penitencie via describitur Nūi.
xvi. B

Penitencie forma in mulieres cha
nanea interpretatur. mathei.
xij. A

Pemtencia huilis peccatoris ma
gis deo placet q̄ bona opera arro
gantis. mathei. duodecimo. capi
tulo. A

Pemtencie formam cōsidera pul
chram in mulierē querentē per
ditam dragmam. Luce duodeci
mo. B

Pemtencia per piscinam designa
tur. et per paraliticum peccator
qui in ea curatur. Johannis ter
cio. B

Pemtencia qualis debet esse pec
catricis anime q̄ desponsari vult
christo in fide. Deuteronomij.
viij. b

Pemitentia gratiaz restituit quã peccatum amisit· Judicium· decõ q̃to A· d̃ primo Reg v· B· Job ij· A

Pemitentia trimembris describitur Judicium xvij A· primo Reg xiij· F

Pemitere nullus erubescat ois q̃ peccat Jone. i. C

Pemitere et lugere p peccãs nr̃is debemus· ij· Regũ· x· C· iij· Reg vi· G

Pemitẽtes pie sũt recipiendi et tractandi Lu xij· p totũ·

Pemitẽs aiã p xp̃o sustipit ĩ geã Leui· xiij· Vide in Lacrime et Cõtritio·

Penthecoste festũ vocatur gaudiosũ· Leui xvi· B

Peregrinor moꝺe p viã huiꝰmõdi mꝺere uꝺemur· Numeri· xvi· B

Peregrini sancti huius mũdi requiescent in agro paradysi empti sanguine xristi· Mathei· vicesimo A

Peregrinis cõdoleridum est et sũuemendum· Leiunia· vndecimo· G·

Perfectio viri iusti in dispositõe describitur arche· Geneseos· quinto· E

Perfectõ viri iusti describitur· in Regum· vi· G· Ibidem· H· Ezec primo· A· B· C· Ezechielis· xiij· B Job. i. A· Ysaie ij A B· Ezech xviij· A· dañ vij J

Perfectionẽ desideras solitudĩ ẽ querẽ debet Apo· xij· C

Perfectionis status nõ ẽ infirmis imponendus· ne antq̃ ꝓficiant defficiant· panis em̃ est bonus sed lactenti no ciuus· sic primogenitũ bouis non arabit· nec primogenitum tondebitur ouis· Deutero· ij· B· nec omnes egredi possunt ad bellũ· Deu· vij· A

Perfectus repẽte fit nullus· sexto enim die pfectus est homo· Ge· .i. B

Perfecti et iusti in oi statu inueniuntur Exo· xix· J

Perfecti erim? si fuerimus sicut magister noster xp̃s fuit Apoca· i. A

Perseuerãtia in bono a deo acceptat· in malo quide reprobatur Le· ij· C

Persequũtur sp bonj a malj· Ge xvi· A B

Persecutionẽ patiunt qui pie in xp̃o viuere volunt· ij· machabeo vi· A

Petra aq̃s dat potienti a xp̃s g̃ tiam deuote petenti· Exodi· vnde cimo· A

Petr? apostol? fluit vt petra oõne potu?· Exo· xi· B

Petri apli cathis a pemitentia moralisantur· mathei· vicesimo· A· et vltra·

Petri angelice mnisterio de manu exiuit herodis· Actuum· ix· A E·

Petrus et paul? columpne fuerẽ ecãe· ij· Reg· vi· A

Petr? p veritate fidei a nerõe affigitur cruci Judith· v· A

Picture historiaz bonoz et malorum quare in ecclesia fiũt· Numeri· xiij· G

Pignerare quibus et qualit̃ lex precipiebat· Vide Deuteronomij xi· p totũ·

Pincerna pharaonis .i. iustus et deuotus eripitur · pistor .i. carnalis dampnatur Geneſis vicesimo quinto A B

Piſces mundi ab immundis diſcernuntur Leui nn B

Placere mundo qui cupiunt in laqueos diaboli cadunt Jheremie vn A

Plaga sepe multis infligitur p culpa paucorum · Joſue · vi · B · n Reg · xix · A

Plagas graues a varias noſtris demeremur peccatis. Deuterono xnn · per totum · Judicum decimo tercio C

Plage egiptior moraliſat · Exo in · nn et v · caplis.

Pollutor lex deſcribitur Deute · x · d

Polluti ſca tangere no psumāt Numeri · vi · A

Pontifex vita erat abſq macula Leui · xin · B. Vide in prelatus et in Rector · et Sacerdos .

Potentes deponit de ſede de et exaltat humiles · in · Regum .i. C dan · nn · F

Potentes poteſtate ſua abutentes in pauperem ſeuiunt cui non eſt adiutor .i. Machabeorum ſeptimo · A

Poteſtas que in humiles graſſatur hoc ſolum pauperibus ſolatium preſtat quia no diu durat. Ezech · ix · A · dan · ix A Vide i Tyranus

Prebende Vide in Beneficiū et i Promouere:

Predeſtinatio diuina no eſt volentis neq currentis ſ miſerentis di Math vi E

Predeſtinati vel no cadunt vel ſi cadunt no ad mortem Math ſexto K

Predeſtinati dicuntur in ſcriptura a deo numerati · Exodi · vicesimo ſecundo · F · Vide in Numera re ·

Predicatores inſtituent et coſortabūt mundum relinquentes · Gene · xnn · G

Predicatorum vita exēpla lo magis q verba informant · Geneſ xxi · C · d

Predicator oues xpi ſatiat cum frumētū ſcripturē eis miniſtrat · Gen · xxvn · F

Predicator caute debet aſternaz ſcripture ſimplicī plo apire ne ea per errorem precipitentur · Exo xin · L

Predicator q mortē peccatrb nūtiat aiam ſuā de morte liberat q uis peccator in iniqtate ſua occūbat Exo · xnn · E

Predicator qui peccatoribus predicat ſumme caueat · ne eorum de os id eſt vita rolat · Exodi · quinto decimo · F

Predicator et prelatus columpnis tabernaculi equiparantur Ex xvin · L

Predicator q ſpūalia semīat corpalia metet poteſt · Le · n · E · Deu xn · d ·

Predicatores ſecreta fidei ī nude plo ponē debēt · Nūi · n · B

Predicatorū vox in tubaz ſonitu moraliſatur · numeri · ſeptimo · A B.

Predicator cuius vita deſpicat reſtat vt eius predicatio cōtēpnat Math · xx · A

Predicator more xpi mōtē pfe ctionis ascendere debet · Mathei iiij · A

Predicatores ꝓpter aliorum de risiones verba vite seminare non cessent · Mathei decimo · C · Actu xiij · A

Predicatores ꝑ nullo carnali amoē a predicatione desistent · Mathei x · G

Predicator bonus maiora maio ribus simplicora simplicibus ꝓponere debet · Mathei vndecimo d ·

Predicatores in se mali virtute fi dei et verbi dei in alios fructifica re probantur · Para · tercio capi tulo · F

Predicatores sine gratia cristi pi scari non possunt · Johannis · oc tauo · A

Predicatorū forma persecutio et alia plura exponuntur · Actuum ij · A

Predicator prōtē quō etiḡ de bet · Act · iij · A

Predicatores negocijs seculi se occupare non debent · Actuum · v · A

Predicatoris itinera diuiduntur dispositione diuina · Actuuz · duo decimo · B

Predicator a eius auditore descri bitur · Act · vij · E

Predicatores mali dicunt et non faciunt · i · regum · xxi · B · Act · x v A · B

Predicatōres sancti iram dei nū ciare populo debent · Actuum · xv · B

Predicator gladium anapitō por tabit et prōtem terreat de amis sione gle et comminatiōe gehēne Judic · ij · E

Predicatores qui multū dicunt et parum faciunt apti nō sūt ad expugnandum inimicum · Judicū vi · A

Predicatores ꝓpriam debent car nem in seruitutez redigē ne alios pdicātes ipsi reprobi fiant Judic vi · E

Predicatores spe lucri tpalis nō predicabunt · neq; tribulatiōes ti mebunt vbi fides crescere potest Act · xvi · A

Predicator qui angelicum exercz officium amgelicam puritatē imi tari studebit · Apocalipsis · xiij · d ·

Predicator mundi tuinam ꝓlo minabitur · vt timeant et fugiant qui in mundo confidebant · Apo · xviij · A

Predicator serpētina astucia cuz caritate columbina secularuz cor da ad deum conuertet Judicum · xij · G

Predicator dum cytharam sacre scripture pulsat auditorem alle uiat quem crimina vexant · i · reg xij · C

Predicator cōtra temptatiōes se castiget ne ipse reprobus fiat · ij reg · ij A

Predicator carnalis quot doctri na nutrit · tot exemplo necat per uersō · ij regum · ij · F · Et est si cut es sonās · i · sine deuotiōe verba pclamās · ij · reg · vi · L

Predicatores nautis cōparantur · qui nauem decīe diuidunt ne ī ea quiescentes perclitentur · ij · Re vij · C

Predicator annuntiabit populo scelera · ne anima peccantis requiratur de manibus eius · tercio Regum · xvij · F

Predicator incipiet facere et docere · nij · Reg · xij · A

Predicator malus alios saluos facit · seipsum saluare non curat nij · Reg · xij · D

Predicatores contra se dominos prouocāt quibus veritatem nuntiant quam non amant · Jhere · vi · A

Predicatiōe verbi dei arida peccatorum corda vitescunt · Ezech xvi · A

Predo · Vide in Raptor ·

Preferendus est iuuenis sapiēs sene stulto · tercio · Regum · primo · E

Prelati celestibus erunt virtutibus ornati · vt velut celi enarrēt gloriam dei · Genesis · primo · D ·

Prelatorum est aquas superiores .i. contemplatiuos ab aquis inferioribus .i. carnalibus diiudicare · Gene .i. E

Prelatus custos paradysi .i. ecclesie debet in manu sua gladium visibilem habere · vt sciat secundum peccatorum mensuram corrigere Gene iij · L

Prelatus in paradyso ecclesie collocatur vt operetur et custodiat illam · Gene · ij · D

Prelati mali mala facere nō erubescunt · de turpitudine tamē mali accusari nolunt · Genesis · septimo · A

Prelatus crescet auctoritate ne nimia familiaritate patiatur cōtemptum · Genesis · decimo tercio · E

Prelati quidam libenter illos p̄ mouent qui manus pilosas diuitis habent · Genesis · decimo septimo · E

Prelati multi muneribus excecantur · et ergō vt cecā causas agunt et promouent malos · Ge xviij · D

Prelatorum vita est subditorum disciplina · qualis pater · talis et familia · quales virge tales cōceptus habent oues iacob · Genes vicesimo primo · D · C · D · Josue ij · D

Prelati in dignitate quamq̄ hic preferantur alijs illic tamen .i. in ecclesia triumphante locum accipiet vnusquisq̄ secundum merita sua · Ge · xxvij · A

Prelatus virtuosum potius promouere debet q̄ nepotez vel amicum · Gene · xxvij · D

Prelati suos subditos nutrire tenentur · Exo .i. D

Prelatus bonus in columpna ignis et eius actibus significatur · Exo · vij · D

Prelati suos subditos orando defendere debent · Exo · xi · F

Prelatorum status describitur in compositione altaris · Exo · xij · C

Prelatorum est subditis ānuntiare in iniq̄tatē suā · Exo · xiij · E

Prelatus velut angelus precedet subditos in via virtutum · Exo · xv · D

Prelatum malum ad tempus tolerare consultum est ne status ecclesie detrimentum patiatur · Exo dō · xv · D

Prelatus cum moyse ad contem
plationis montem ascendere dēt
Exo·xvi·A
Prelatus bonus in vita et mori
bus ad modum archē cōpositus
erat Exo·xvij·C·D. Et ad modū
cherubin Ibidē·G. Et ad modū
veli tabernaculi·Exo·xvij·I
Prelati frequens et longa absen
tia sepe fit causa q subditi peccēt
Exo·xxij·B
Prelati subditos magis virtuo
sos et sapientes reuereri debent·
Mat h·ij·E
Prelatus quos verbo clemēcie
trahere nescit virga iusticie com
pellere debet·Dester quarto·D·in
Esore·vij·B
Prelatus tria in se vicia mortifi
cabit·iij·reg·ij·K
Prelatꝰ erat mutus et mediator
inter populum et deum· Numeri
xiij·I
Prelatos illos pficit dns quoꝝ
virga iusticie floret·Numeri·xiij
L.
Prelatꝰ quis sit constituendus·
Vide Nūi·xvi·C
Prelatorum tempor causa est q
mimcus homo in subditorum cor
dibus zizania mittit·Mathei·dca
mo·I
Prelatus nisi probatus et purꝰ
ad platurā n accedat·Mara qr
to·B
Prelatus vtilitatem subditorum
suorum nunq querere debet·Lu
v·A
Prelatorum malorum flagella a
peccata describuntur·Johannis
.i.E
Prelatus neminem de subditis
suis contempnere debet·Actuuz
vij·B
Prelati negligētes in āgelo ephe
si redarguuntur· Apocalipsis .ij.A
Prelati non tantū se sed et sibi
commissos corrigere debēt·Apo.
ij·D
Prelatꝰ bonꝰ describitur ij·reg
v·D·Eiusdē·vi·O·Eiusdē·vij·I
ij·Reg·xix·C·Apo v·D·a Eius
dem·x.A·B
Prelatus malꝰ describit.i.regū·
ij·C·Apō·ix·K
Prelatus srūs suo bono exemplo
discipulos bonos facit·Apocalip
xij·A
Prelatꝰ ecīe iniquus se cuz suis
subditis simul pturbat·ij·reg·
ij·G·Apo·xvi·O·Vide de ptur
batione in Ambitio·
Prelatus preclarus describitur·
ij·reg·v·O·Apo·xix·B et eius
dem·xxi·B
Prelatos vtilius est habere imp
fectos q nullos·Numeri·vicesiō
A.
Prelatus pfectꝰ in moyse intrp
tatur·Nūi·xx·C·Et in iob·Job
.i.B
Prelatis moriētibꝰ bonꝰ discipu
li subordinari debent· Numeri·
xx·E
Prelati extranei l alieni collegij
nō leuit pficq debent·Deu·v·C·I
potius noti promouēantur·Deu
xij·A
Prelatꝰ vicia nō vtutes in subdi
tis corrigē debet·Deu·vij·C· Et
primo dulcedine id attemptabit Nō
si oleū pietatis nō pfecerit vinuz
aspitatis supfundat Ibidē·E

Prelatus non secundum carnalem affectum promotiones facere debet. Deute. viij. C

Prelatus qui a subditis regitur est sicut vir qui ab vxore gubernatur. Deuteronomij. ix. B

Prelati ecclesie quatuor genera hominum fieri prohibentur. Deu x. A

Prelati absentia multorum malorum fit causa. Judicum. decimo quinto. A

Prelati mali filiorum heli per suam nequiciam in populo nomen dei blasphemare faciunt. i. regū. ij. A

Prelati bonorum sibi virorum cōsilia et auxilia secabunt. i. Reg. x. b

Prelato qui detrahunt contra p̄ceptum domini agunt. primo. regum. decimo octauo. B. ij. Reg v. b

Prelati malis suis exemplis animas subditorum subuertunt. p̄mo. regum. xxiij. A. iij. regum xix. A

Prelatus cognoscet vitaz subditi sui. naz si lapsus fuerit erit anima sua pro anima eius. iij. reguz xvij. F

Prelatus non in virga sed in misericordia. non per alium sed per seipsuz visitabit populum sibi cōmissum. quarto. regum. quarto. b.

Prelatus suo populo de bono p̄videbit doctore. Thobie. quarto. A

Prelatus bonus confidens in domino exstirpare malos viriliter debet. iij. regum. xvi. A et xvij A. Mach. ij. C

Prelatus pro peccatō populi quā doctz flagellatur et conuerso. iij regum. xviij. B. primo Machy viij. C

Prelati p̄ et propter tua iusticiā p̄dūt. Job. i. L

Prelati qui ob honorez exhibitū deum non intelligūt et in libertate carnali sicut bestia viuūt. iuste regimen hominum perdunt Dañ iij. J. K

Prelati elati ecclesiam sanctam perturbant. primo. Machabe. i. b

Prelati vigiles contra temptationes proprias stabunt. alias deuicto pastoꝛe dispergentur oues gregis. i. Machabeorum. ij. A. a iij. A

Prelati mali filios ecclesie lacerare non cessant. primo. Mach v. b

Prelatus sapiens condimentum est pli. ij. Para. iij. B. i. Mach. xi. A

Prelatus a templo domini omē immundum expurgabit. p̄mo Mac x iij. C

Prelati ābitiosi contempto religioso statu mundanos hoīes in vānitate excellunt. ij. Mach. iij. A a v. A

Prelati superbi de templo domini et loco orationis speluncam faciunt latronum. ij. Machabeorum v. A

Prelationem meretur vita suo sa. ij. Regum. iij. A. Apocalipsis ij. E

Prelaturam nemo nisi vocat? accipiet Math vi. b

Prelaturam ĩdignus nemo affe
ctet ne pereat · Exo · xŋ · A · B
Presbiter q̃lis deo mĩstrabit ·
Vide in Sacerdos ·
Presũptuosi humliantur · iŋ · re
ix · B · nŋ · re · xiŋ a.t. Mach · vŋ · D
Act · vm · B
Presũptuosi cauo ĩ vtute pfistũt
.t. reg.t. C
Pre sũptuosi sũt cẽpmendi ne ĩ
sua vtute cõfidant · iŋ · reg · xvi ·
L · Luce · xi · E
Preuaricatoẽs mãdatorũ dei mĩ
tis maledictõmbus ĩprecantur ·
Deute · xnŋ · A · Vide in Obedire
nolẽtes ·
Primogenita.t. opa bona deo sũt
offerẽda · Exo xnŋ · G · Et q̃ue oc
tauo die dño ĩmolabãt Vide Ex
od · xnŋ · O · Vide alia ĩ oblatõ a
ĩ Offerre ·
Prĩcipes et plati ĩuste vt sepiꝰ
bona subditorum exquirit · Ge ·
iŋ · D
Prĩcipes seculares semp deuo
tos oppimere studẽt · Exodi · p
mo · A
Prĩcipes xpiani tyrãnos exstir
pare studebunt · Exodi · deamo ·
quinto · F
Prĩcapũ iniquorũ expressiones
moralisantur · Apo · ix · A · B · C ·
· d ·
Prĩcipes seculares quasdam ob
seruabunt conditiones · iŋ · reg ·
v · E
Prĩcipes mali vsq̃ cõpantur ẽ
dañ · vŋ · D
Prĩcipẽ delicys et vitijs ĩmãbẽ
tem sequetur ignominia · Judith
viŋ · A
Prĩceps bonus vigilabit sup
gregem sibi commissum.t. Mach
ŋ · A
Prĩcipatus supbꝰ vite pnĩs esse
mometaneus · post quẽ sequetur
luctus eternus · Apocalipsis · deci
mo septimo · A
Prĩcapũ seuicia Vide in Tyran
nus ·
Probatica piscina interpretatur
Joh · iŋ ·
Prodigꝰ filiꝰ muemt grãz ptis ·
Lu · xŋ · C · D E
Proditor malũ sp ĩ corde machi
natur et viam pacis non cognos
cat.t. Mach · xŋ · A · et xnŋ · B ·
ŋ · Mach · vŋ · A
Profecte nescit ad spualia q̃ nõ
pficit carnalia · postq̃ deus pfecit
quinq; diebꝰ creaturã irrationa
lẽ · die sexto pfecit hoiem carnalẽ
Ge.t. B
Prõficit tunc quis ĩ prole virtu
tum cum exit cum abrahã de hur
chaldeorum · Genesis · nono capi
tulo · A
Prõficit spũs cũ deficit caro · Es
xiŋ · C
Promotionem meretur pre ceteris qui ceteros virtutibus ante
cellit · Ex in Electõ
Promouetur iniuste diues iniu
stus ante pauperem iustum · Ge
nesis · deamo septimo capitulo ·
E ·
Promoueri ad gradus ecclesias
ticos nullus debz carnalis · primo
Regum.t. D
Promoueri non debent pueri ne
q; senes nisi prius vitijs fuerint
exuti · Exodi · deamo quarto
ff ·

Prophēta falsus dignus est mor te. Deu. vi. A

Proprietarij religiosi pecuniam possident in suam p̄priam dominium. ij. Machabeorum. viij. D. Vide in re ligiosus

Prosperitas mundi captiuat et occaecat stultum. Ge. x. A. Exo. iij. E. Numeri. xiij. D Job pri mo. M

Prosperitas presentis vite mul ta mala procurat. Genesis decí mo quarto A

Prosperitas vite presētis finem capiet tribulatione venture mor tis Gen̄. xxvi. A

Prosperitatē p̄nūs vite omēs fu gere docemur. Exo. i. I

Prosperitas quā tribulatio aut temptatio nō exercitat illam su pbia detestius deuastat Exodi. xv. G I

Prosperitas tēporalis spiritualē ecclesie prosperitatem corrupit. Apo. xvi. M

Prosperitas mundi auertit mē tem a deo. iij regum. xi. E. Dañ .i. A

Prosperitas mundi in laqueum dyaboli hominem trahit. Mathei v C

Prouidentie diuine nemo pote st resistere Genesis. xxiij. C Vide in Occulta iudicia.

Prouocati tantum et non a nō bismetipsis aliquid arduū facere debe mus primo. regum decimo. B F.

Prudentia. Vide in Quatuor vir tutes cardinales et ī Cardinales virtutes

Puer primapari et effemina ti dominatū nō debent. Apocalip xiij. C

Puer ablactatus a desiderijs car nis dignus est ministrare dīnis Exodi. xiij. M. primo regum p mo. D

Puer quem nutrix disciplina de seruit statim in moribus claudi cat. et cum senuerit non recedet ab eis. secundo. Ke. decimo sexto A.

Puer qualē magistrum et docto rem sequitur tali spū repletu mē retur. iij. reg. ij. A

Pulchritudo carnis vana est. Lu vij. C

Pulchritudo placet quam natu ra decorat. illa displicet quam ho mo componit. quarto regum. no no. B

Pumeē peccōr in hijs in qb9 pecca uit. Nūi. xiij. A

Pumi iuste dīs pecā p malos. qd em̄ refert qūs sit vga qī tū si ūt iudicia recta. iij. reg. xiij. A. Ke in Plaga.

Purgatorū p pbaticā piscinā si gnificat Joh. ij. D. Aiabz in pur gatorio existentibus subuemē de bemus. Dañ. vi. A

Purificationem marie virginis ce lebrantes in oblatione spirituali imitari debemus. Genesis vnde cimo. A

Purificatio parturiētis moralisa tur Leui. v. A

Puteos septuaginta quos effode rūt sancti nituntur terra obstru ere p carnalem sensum iudei. Ge ne. xv. G

Quadrageſima diebus ieiunans xp̃s diabolus tentante deuicit ſi is dañs exẽplus viriliter reſiſtendi. Mathei. terc̃o per totum.

Quadrige quatuor ſignãt quatuor cardinales virtutes. Zacha. nn. A

Quaternarius numerus expoñ hinc inde. in. regum. vi. precipue in. v.

Quatuor affectiões cordis deſtruuntur. Apo. vi. C

Quatuor affectiões qualit regulari debẽt. Vide in reg. vi. v. Et Ezech. i. C Et quomodo ſibi inuicẽ contrariantur. Danielis ſeptimo A.

Quatuor affectiões quomodo vincantur. Vide Zacharie. i. capitulo. B

Quatuor cardinales virtutes ſignificãtur. Apo. i. per totũ. Et Apo xxi. F

Quatuor dotes corporis glorificati deſignantur. Exodi. vicesimo p̃mo. B

Quatuor coopertoria tabernaculi interpretantur. Exodi. dec̃o octauo. L

Quatuor genera hominum eccl̃ie intrare non debent. Deutero. nono. x. A

Quatuor genera hominum cõtra diabolum bellum gerere nolũt. Judic. nn. A

Quatuor domos in nobis edificare ſpũaliter debemus. in. regum vi. T

Quatuor ſunt religioſis neceſſaria in hac vita. terc̃o regum xvi C

Quatuor ordines interpẽtantur. Zach. nn. B

Quatuor aialia ezechielis trahũtur ad muſca. Ezechielis p̃mo per totum.

Quatuor venti interpretant. Dani vn. A

Quatuor beſtie interpretant. Dani vn. B et vltra

Quatuor cornua in zacharia exponuntur. Zacharie. i. capitulo. A.

Quatuor genera ſuperbie inuenitur Zach. i. C

Quatuor colores moraliſant Zacha. nn. B

Querẽ dñm quo debemus. Vide Oſee. vi. A. Et vbi inuenietur. in reg. xvi. b. I

Querentes nouitates et tumores ab alijs ſepe audiunt vnde doleãt quo tñ gaudere ſperabant. i. reg xxi. A

Quietem habet dñs in mũdo hoſpitio cordis. nn. regum. nn. E Vide in Requies

Quinarius numerus ad vitam cõtemplatiuam interpretatur. in. reg. v. h

Quinq; ſenſus inimicantur nob. Joſue. ix. A. B

Quinq; panes interpẽtant quibꝰ dñs quinq; milia hoim pauit Mathei. xi. d

Raab meretrix. i. gentilitas exploratores. i. apoſtolos ad ſe miſſos deuote ſuſcepit. Joſue i. capitulo A

Rachel et lya ãie scē mōrales vi
tutum filios generant cristo Ge
xx·d
Ratio non carnalis affectio est sē
per sequenda·Deuteronomij vin
C·
Rationis caput tunc tollitur cui
quis a vicijs et delicijs superatur
Judith·vij·A·B·C
Rationi non obedit carō delicijs
vacans·Hester·primo capitulo·
G·
Rationale iudicij in pectore sacer
dotis cum duodecim lapidibus i
terpretatur·Exodi·vicesimo·ca·
E·F
Rapaces homines deuorant rapi
unt ꝙ rapaces·Exodi·terdo ca
pitulo·d
Raptores et deuoratores semper
sunt indigentes·Genesis·vicesi
mosexto·C
Raptorum armata neꝙa descri
bitur·Apocalipsis·ix·B·Vide in
Tyrānus
Rebelles potestatibꝰ odibiles deo
sūt cui resistunt·Nūi·xiij·per to
tum·
Rebelles subditi acriter sunt co
rigendi·Actuum·xix·C·Hest.i.
d·G
Rebelles suis prelatis numq̄ ꝓficiunt·quia resistere deo non possūt
ij·reg·xv·A
Rechabitarū ritus describit Jhe
·nij·A
Reciduantes aspere sūt corrigē
di vel abscidendi·Leuitici·sexto
L·
Reciduantes de bono ad malum
contra se excitant iram diuinam
Jhe·v·A
Rector sit auctoritatiuus·ne fa
miliaritas nimia pariat cōtemp
tum·Genesis·decimotercio capi
tulo·E
Rector dum languet tunc subdi
ti vix stare valent·primo Re
chabeorum·ij·A·Vide in Prela
tis·
Redemit nos cristus suo sanguine
pretioso·Le·vij·B·Vide in Cri
stus·
Refugium peccatorum est pemtē
tia ecclesia et passio xpi Nūi·xxv
A·B·C
Regis lex describitur Deutero·
v·C·et cuius potestas declaratur
ij·Esdre·ij·A
Reges super seh̄omines suis pecca
tis exigentibus meruerūt.i.reg·
ix·A
Regē misericordia et veritas ser
uat·terdo·regum decimo septi
mo·d
Regium dyadema insuspicabilis
sepuis portat·primo regum·xij
B·
Regimen bonum nunq̄ est vbi v
nusquisq̄ rector est·Judicum·
xv·A
Regimen populi acceptabit qui
vicijs propijs et subditorum imi
micis intrepide resistere potest a
audet·quarto·regum·quarto·
A·
Regimen rectorum eudem popu
lum seruat in esse·ij·regum·
xv·B·
Regnare impij desiderant in hoc
seculo·serui autem cristi dicunt
regnum meum nō est de hoc mū
do·Judicum·octauo·capitulo·
F·

Regnare sine deo qui cupiũt aut dedecore humiliabuntur. in. reg. .i. C

Regnare facit dominus ypocritam propter peccata populi. in. regum. vin. I Nam sepe regentes populum disponuntur secundũ merita subditorum. secundo. reg xx. A

Regnare solus cupit stultus. ne stulticiam suam confundat pñia sapientis. Dañ. nn. N

Regnare qui cupiunt mala multiplicare in terris non desistunt. primo. Mac habetur. primo. A. B

Regnãtibz ipis time hoim filii. nn. regum. xix. A. Judicum. vin A. Apo. vin. F

Regnũ mundi nõ est diuturnum. nn. reg. xi. A. i. Mach. xn. A. fe in Mundus. et in Gloria. mundi.

Regnum celorum vim patitur. Ezech. in. A. Vide in Gloria et Gaudium.

Religio pfecta describitur. Apo. xxi. C. L

Religio võ terre promissionis opatur. Deu. n. A

Religio vinea dñi pro vua vtilitum facit labruscas vanitatum. Ysaye. n. A

Religio scã tepuit a pmo feruõe Dañ. n. B

Religiosi ad exteriora emissi nõ cũ corno extra archã claustra mortianis mundi inherebunt. Gene vi. B

Religiosus nullus de loco aut societate bona psumptuose confidat Loth cum iniquis castus in sodomis in mõte stans solus fit ebrius et luxuriosus. Ge. xv. C

Religiosi et si hic a suis parentibz et amicis despici videãtur. et eorum fratres qui in mundo sunt pferantur. post hanc tamen vitam ad dexteram cristi collocabũt Ge xxvin A

Religiosi extra claustrum continui facilitez lepram male concupiscentie incurrunt. Exodi. secundo. E

Religiosus qui ad exteriora libenter recedit sepe carnalis redit. Exod. in. A

Religiosi de egypto exeũt p iter trium dierum. i. trium votorum Exod. nn. G

Religiosorum describitur leta tranquillitas. Exodi. v. C. et secularium turbatio multa. Ibidem. A

Religiosi liate a diuitibus seculi temporalia capiunt vt habeant vnde viuere possint. Exodi. octauo. E

Religiosi mali debent incarcerari et disciplinari ne populum scandalisent. Exodi decimo tercio. C.

Religiosi esse qui cupiunt claustra post annos discretionis intrabunt. Exodi. decimo quinto. C.

Religiosi dulci concordia tanq̃ fratres debent habitare in vnum Exod. xvin. B

Religiosi maiores erunt perfectiones sp̃ secuares. Exodi. decimo octauo. E. decimo nono. G. Luce. decimo quarto. G. tercio reg vi. Q

Heligiosi de suo statu contra alios gloriari nō debēt. qz nō tātuz iudeoz est deus sed oīm timētiū nomē ei⁹. Exo. xix. I

Heligiosi more holocausti se ex toto deo offerre debent. Leuitici. primo. A

Heligiosoz melius est vt pereat puerus vnus qz vnitas tota. Levi. K

Heligiosi velut nazarei sci erūt Nūi. nj. A

Heligiosi subtilē fortiter et multiplicē sepe tēptāt. Math. iij. A Exim Tēptatō

Heligiosi ad carnes egipti anhelantes grāz fastidiunt spūalē. Nūi vij. C

Heligiosi a iherusalē cōtēplatiōis in iherico mūdi descēdētes incidūt in latrones. Lu. vi. B.

Heligiosi curiosas materias studere nō debēt. Act. i. E

Heligiosoz vita modo ecclesie primitiue erat sine proprijs communis et caritatiua. Actuum quarto capitulo. A

Heligiosoz vitā expetat qz fugē picula temptationum exoptat. Apo. xij. F

Heligiosi viri p ficti pēnitētie fructus mūdi prēsentē in quib⁹ multos pericē cōcernunt. Josue scdo B.

Heligiosus ille morte diligit qz ie dicta sibi cō mūdi cōcupiscit. Josue. vi. A

Heligiosi more gedeonis triticū cordis discutere debent. Judicuz v. A

Heligiosi sub specie bonī diuitias qnqz congregāt curiosa edificia prosequūt. quocunq occasione ad multa mala precipitantur Judicū viij. A

Heligiosoz vitā desiderantes oēs amoris vinculū tam parentuz qz fratrū disrumpere debent. i. regu vi. A

Heligiosi cū pane lacrimaz p viam penitentie xpo occurrere debent. i. reg. xij. G

Heligiosus tria vitare debet que mundus promittit. primo. regū xij. C

Heligiosi sua quiete nō contenti finem malum attingent. ij. reg ij. A

Heligiosi quidam inter se de maiorita⁹ tendunt. sed sententia crucis veritatem ostendet. ij. reg. ij. I

Heligiosi vt aiunt laya nūqz fuit fortunati. tertio. regum. decimo quarto. D

Heligiosoz via describit qz ad mātem dei puenit. ij. regum. xvi. A. B. C

Heligiosi nō erūt delicatosi ij. reg xvi. D

Heligiosus qui sepe conuersatur cum secularib⁹ similis ipsis i malis fiet. ij. regum. decimo qrto. A. B

Heligiosi qui deo et mundo seruiunt archam iuxta dagon pōnūt. quarto regum. decimo quinto capitulo. D

Heligiosoz sta cōuersatō imptātur. Jxe. ij. A

Heligiosi qui se negocijs secularibus implicant cum secularib⁹ ad mala declinant Ezechielis. decimo capitulo. C

Heligiosi qui arma virtutum nō induunt · prevalente temptatiōe etiam in sua solitudine et quiete peribunt · primo · Mach abe · ij · B

Heligiosi transgredi non debent terminos quos posuerūt patres sui · primo · Machabeorum · decimo · G ·

Heligiosos dyabolus ad mundū trahere studet · primo · Machabeorum · xi · C

Heligiosus qui pecuniaz possidet propriam perditionem amat · ij · Mach · vij · D

Heligiosi orando devote fideliter opus manuum suarum debent exercere · primo · Esdre · secundo · A

Henouatio hominis microcosmi a confusione peccati de die in diez secundum opera sex dierum fit ad similitudinem creationis mūdi · Gene · i · B

Hequies septimi diei nunq̄ acq̄ritur nisi sex diebus in opere bono q̄s exercetetur · Gene · i · B · in fine · et K

Hequiem mentis in cristo quērit qui delicias mūdi columbino corde contemnunt · Geneſis · sexto · A ·

Hesponsio mollis frangit iram primo · regum · xij · D · i fine et E ij · reg · ix · C

Hesurrectionis premium et gloria quanta erit · Vide Apocalip · xix · A

Heſurgens cristus infernum confregit et sanctos inde patres eduxit · Judic · xi · B · et xij · A Vide cristus

Hetrospiciunt multi per inconsta

tiam ab opere cepto · Geneſis · xv · A

Heuelationes diuinas percipit · qui ad interiora conscientie redit Exo · i · K

Heuelare debemus medico peccatorum vulnera et non palliare · Gene · iij · K

Heuelare nunq̄ debemus secreta mala fratrum nostrorum · Leuitī xij · A

Heuerentiam magnam cum maiores deo exhibent · tūc eos sui subditi magis honorant · Apocalip · iij · I

Heuerentiaz scis et religiosis principes exhibere debēt qui deum timēt · ij · reg · xviij · D

Heuerere sic cristum debemus vt eum a nobis non repellamus · Math · vi · L

Heuereri magis dēt spūalis malus consecratus · q̄ non consecratus secularis sed bonus · ij · Paralip · v · B

Heus exemplo dauid humiliter de peccatis suis se culpet · ij · regū ix · A

Hey et oscuis sibi primo peitrat et sic ad dulcedinem contemplationis aspiret · secundo · regum · xi · A

Hisus et cythara diuitum cito v tetur in luctum · primo · regum · vicesimo secundo · B · Vide ī Gloria mundi ·

Hisus sepe dolore miscetur · ij · Machabeorum · septimo · B · Vide ī Luctus

Hoboam rex stultum designāt p latū · ij · reg · xij · I · K

Homam in hoc mundo superbiebāt

q̄ soli fuꝑēt omnes regnare vole bant· Judith·ɳ·C·d

Romani imperij p̄cipuum me dium et finis moraliſantur·in· Eſdre·vi·G

Romane curie regimen et ordo de ſcribitur·primo·Machabeorum ix·A

Romana ecc̄a ē ſup oēs p̄electa p̄elata vniuerſis·Weſter·ſecun do·B

Rote ſancte eccleſie ſunt filij o bedientie·in·Regū·vi·O·Ezech .i.L

Rubus moyſi de maria v̄gine et cruſti aduentu int̄pretatur Exo .i.O

Ruſſus color multa mala ꝺeſignat Apo·vi·B

Sabbatiſate a labore ſ uili doc̄emur ne i ſpūa li contemplatione ip̄e diamur·Exo·x·J

Sabbatiſac̄ et feſtiuac̄ quidā car nales carnaliter comprobantur· Nūi·xxi·C

Sabbati ꝓfanatores lapidac̄· Nu meri·xɳ·A

Sacerdotes ſicut alios p̄cellunt in ſtatu et gradu·ita et in vita p̄ cellere debent·Exodi·vicesimo A·

Sacerdotū veſtimēta moraliſant Exo·xx·B·C·d

Sacerdotes loti et m undi ad alta re accedere debent·Exodi·vicesi mo ſc̄o·F

Sacerdotis p̄cm q̄ ꝓ ꝗue ſit·Vide Le·ɳ·J

Sacerdos ignem alienum vane glorie aut alicuius concupiſcēcie deo offerre non p̄ſumat·Leui· ix·A

Sacerdotem peccata facūt indig num ad miniſtrandum altari Le xix·F

Sacerdos dignus ad imminiſtrādū ꝺeſcribitur·Numeri·decimoquar to·A

Sacerdotes quidā alios mūdant ipſi vero immundi fiūt et manēt Nūi·xv·B

Sacerdotis ordo multa ꝓequirit· Nūi·xvi·C

Sacerdotes deū magis inhonorāt Math·xx·A

Sacerdotum doctrina populum li berat a ruina peccati·ipſi enim ſal terre ſunt dicti·quarto·Regum xv·B

Sacerdos ſanctam vitam et mo res ſanctos habebit· Mathei· xviɳ·B

Sacerdotes mundi erunt qui ſa cra dn̄i tangunt·Ezech·xix·B· Et dño ſanctificati erunt·Exo· xxi·A·B

Sacerdos bonꝰ ſcis ſuis morib⁹ eccl̄am honoat et ornat·ɳ·Mach iɳ·A

Sacdotes pluram contra manda tum dn̄i et in ſcandalum ꝑli vi tys ſe polluunt carnis.i. Eſdre· ɳ·A·Vide in Eccleſie miniſtris et in Prelatis et in Predica tor·

Sacramenta eccleſie a miniſtris ma lis maculari non poſſunt·Leui tici·quarto capitulo·X·Mathei· xxi·F

Sacramenti venerabilis mirabi lia deſcribuntur et effectus Exo· decimo capitulo·C· Vide in Eu chariſtia·

Sacrificia iudeorum abhominantur a deo · Genesis · nn · A
Sacrificium nostrum vt sit deo acceptum multa requiruntur Le · in · d
Sacrificia oia destruuntur Numeri · xxi · A
Sacrificium deo spūs cōtribulat9 in · Reg · xv · B
Saga tabernaculi actiuos designāt · Exo · xviii · R
Saluandi sunt tantum tres stat9 hominum qui per tres viros significantur · noe danel et iob · in · Reg · v · B
Sanctorum inter malos commixtio placat dominum ne plaget iniquum · Genesis · decimo quarto · E ·
Sancti dei post hanc vitaz oculos misericordie sue semper vel ortos habent ad nos · vt pro nob orēt nos quoq; protegant i necessitate · n · Mach · viii · B
Sanctorum gaudium in celis erit imperturbabile · nullus enim illic inimicus appropinquat · Apocali · duodecimo · B · xiii · B · Re plura in Gaudium et Gloria ·
Sancta dei nisi sanctificati tāgere debent · i · Reg · v · A
Sanguine sanctoruz fides est roborata multorum · Exodi · decimo sexto · E
Sanguinem deo offerimus quando affectiones nostras ad eum ordinamus · Leuitici · decimo · A · Vel qñ sāguinis cristi pro nob effusi recordamur · Ibidem · B
Sapientia in corde humilis requiescit · Genesis · vicesimo septimo E ·
Sapientes mundi propter superbiam cecari merentur · Numeri · xviii · B
Sapientia carnis mors est · n · Regum · xnn · C
Sapientia pretiosior diuitijs comprobatur · in · Reg · in · A
Sapientia dei sapientiam confundit huius mundi · Ezechielis · x in A ·
Sapiens vere est non qui tantuz scit et secundum hominem sapit sed qui nouit et diligit veritatez n · Esdre · i · C
Satisfactio pro culpis finem impōnit penis pro peccatis influctis · n Reg · decimo octo · A · Vide i Penitentia ·
Saulis in regem promotio interpretatur · i · Reg · vn · A · B
Scandalum ponentes simplicibz et nouiter conuersis morte sunt digni · Exo · xii · F · I · Et q̄ bonū sit vitare scandalū Ibidē · R · et deu · x · F
Scandalum coram simplicibus n̄ est ponendum · Leuitici · vndecimo · A
Scandalum omne est vitandum Mathei · quarto · C · decimo tercio D ·
Scelus Vide in Peccatum ·
Scientes bonum et non operātes plagis vapulabunt multis · Lu · ix · D
Scientie nimius appetitus est ligno scientie bom et mali inuoluitus Gen̄ · in · B
Scientia seculari doctores sancti veram confundunt doctrinam qua pascantur fideles · Exodi · sexto · D ·
Sapientes mundi propter superbiam cecari merentur · Numeri · xviii · B
Sapientia carnis mors est · n · Regum · xnn · C
Sapientia pretiosior diuitijs comprobatur · in · Reg · in · A
Sapientia dei sapientiam confundit huius mundi · Ezechielis · x in A ·
Sapiens vere est non qui tantuz scit et secundum hominem sapit sed qui nouit et diligit veritatez n · Esdre · i · C
Satisfactio pro culpis finem impōnit penis pro peccatis influctis · n Reg · decimo octo · A · Vide i Penitentia ·
Saulis in regem promotio interpretatur · i · Reg · vn · A · B
Scandalum ponentes simplicibz et nouiter conuersis morte sunt digni · Exo · xii · F · I · Et q̄ bonū sit vitare scandalū Ibidē · R · et deu · x · F
Scandalum coram simplicibus n̄ est ponendum · Leuitici · vndecimo · A
Scandalum omne est vitandum Mathei · quarto · C · decimo tercio D ·
Scelus Vide in Peccatum ·
Scientes bonum et non operātes plagis vapulabunt multis · Lu · ix · D
Scientie nimius appetitus est ligno scientie bom et mali inuoluitus Gen̄ · in · B
Scientia seculari doctores sancti veram confundunt doctrinam qua pascantur fideles · Exodi · sexto · D ·

Scientiam secularem quę est ut
le scire pro aliorum instructione
Exo. viij. D
Scientiā nō ꝑ gemitū respicit deꝰ
Le. i. D
Scientia philosophica et secularis
tunc est deo accepta qñ est ab oī
errore et curiositate mundata.
Deu. v ij. A
Scientia triplex describit. Josue
ij. C
Scientiam salutiferam a magis
x. puis cum naaman libenter sus
cipiemus. quarto. regum. quinto
A.
Scientia inflat caritas edificat Ezec
xiij. A et veritas coronat. ij Esdre
. i. C
Scorpio ꝓditorē designat. Apo.
ix. D
Scriptura sacra est discenda non
mundi scientia curiosa. Genesis
iij. C
Scriptura sacra puteo cōparatur.
Gene. xv ij. G
Scripturam sacrā et eucharistiaz
reliquit dominus mundum vēn
turis in consolationem Exo
x. E
Scripture sacre vtilitas in effecti
bus manne interpretatur. Exod
x. G
Scriptura obscura tunc intelligi
tur qñ diligenter inuestigatur.
Exo. xi. E
Scriptura sacra monti synai ꝑpē
multos comparatur effectꝰ. Exo
x ij. A
Scriptura sacra subtilis nō est tu
di populo exponenda. ne non in
telligentes offendantur. Exodi.
xix. L
Scriptura sacra consolationez am
ministrat secundum capacitatem
legentis vel audientis. Exodi
xvi. C
Scriptura sacra in mensa proposi
tionis interpretatur. Exodi. dece
mo septimo K
Scriptura sacra in labro eneo inter
pretatur. Exodi. xx ij. C. iij. reg
vi. G
Scripturam sacram debemus festi
uis diebus precipue ruminare.
Math. x. A
Scripture sacre ager pretio studi
emitur et possidetur. Mathei.
x. K
Scriptura diuina non est ante por
cos spergenda. Mathei. vndecimo
D.
Scriptura sacra probatiue piscime
cōpat. Joh. iij. A
Scriptura sacra mari vitreo et cri
stallino comparatur. Apocalipsis
iij. A
Scriptura diuina non debet vti ni
si ad diuina et sancta. Deutero.
x. A
Scriptura diuina oculos illuminat
mentis primo. Regum. decimo.
G.
Scripturarum sanctarum aqua in
uenitur quandoq; bassa. vt cuius
sitim temperet. qñq; alta vt subti
lis videat quod inuestigare delec
tet. Ezechielis. vicesimo primo
A.
Scriptura diuina pascit auditores
suos et sanat infirmos. Ezech.
xxi. B
Secretum extraneo non reuelab
uarto. regum. xvij. B. Vide in
q reuelare.

Séculares simplices sepe sūt ecā astias deuotiores · Math · vi · A · Judicū · v · F

Seculaemm honorū vita instruitur · Thob . i . A

Securus nunq̄ erat homo in via peregrinationis sue etiam multarum virtutum · Genesis · nono · A · B

Securum se nunq̄ homo p̄sumet ne timere desistat · primo · Mach xij · d

Seductores simplicū morte sūt digni · Exo · xiij · J

Seductores honorū cū parte suo diabolo igne cremabūtur, et no Apo · viceslō · d · Vide in Scandalum ·

Senarius numerus interpretat · Gene . i . R

Senes sicut in annis ita in virtutibus crescere debēt · Numeri · xxi · E

Senes iuuenibus erunt exemplares · ij · Mach · vi · B

Senescente mūdo mala multiplicantur · in · Esore · nj · A

Sensuū custodia psuadetur Sūi · xv · d

Sensuū portas diligent custodiat qui morte eternā euadere curat ij · Reg · iij · A

Sensus quinq̄ inimicant nobis · Josue · ix · A B

Septem vicia capitalia cum sua ple pessima in septem gentib? ītpretantur · Deutorono · primo · A B

Septimi diei requies interpretatur · Genesis · primo · B · in fine · Exo · xiij · A

Sepulchra sanctorū p virtutibus eorū honorare debemus · Jheremi vij · B

Sepultura honesta nō reprobat · in · Reg · xi · R

Sequentes cultum omnia que i mundo sunt relinquere debent . i . Regum · xnj · A Vide in Heligi ofus ·

Seraphim duo ad feruorem vita perfecti trahuntur Ysaye · tercio A B

Sermo durus excitat furore in Reg xvij d

Serpētis fraus et deceptio describitur Gene · ij · G

Serpens in xpo interpretat Exo · ij · A Sūi · xvij · A

Serpentes igniti populuz mordēt murmurantem · Numeri · de anno septimo · A

Serpentium tria genera moralisatur · scorpio · dipsas et serpēs flatu adurens · Deuteronomij · ij · B · C

Serpens pauli manū inuadit · Act xix · B

Seruire deo bonum e · confidere in filijs hominum malum Genesis · xx · B

Seruiūt diabolo in tribus q̄ sue dominationi subiecti sunt Exodi . i . B

Seruire deo q̄ renuunt et diabolo voluntarie se subiciunt · de malo ad bonum conuerti non possunt quando volunt Hester · ij · d

Seruitutē pharaonis . i . diaboli euadit · qui ad mare pñe fugit · Exo · vij · A

Seruus diaboli efficitur qui eius frumento saciatur · Genesis · vicesimoseptimo · G

Seruus caro rusticus ꝓficit bene disciplinatus Exodi primo capitulo E

Seruitute corruptionis liberabimur die septimo quietis .i. mortis Exo xiij A

Seruorū lex describitur Exodi xiij A

Seruꝰ piger i tenebras mittitur exteriores Mathei decamonono B.

Seruí bonī opera et merita describuntur Lucę ix C

Seruus sciens voluntatē dñi et non faciēs plagis vapulabit multis primo Regum sexto capitulo C

Seruí dei et dyaboli simul esse nescimus nemo enim ꝑtest duobꝫ dominis seruire Judicum xiij E primo Regum nij D E nij Hec xv D

Seruus fidelis depingitur .i. Hec xij A

Seruis cristi proficiunt ad meritum bona et mala iij Reguꝫ vij A. B

Seruus nequam ore ꝓprio seipsū condempnat iij Regum decimo septimo G

Seruus sublimatꝰ i paupes seuit Hest iij A

Sex dierum opera litteraliter describuntur Genesis primo A. Et spūaliter interpretantur Ibidem B

Sex misericordie opera Vide in Opibus sex misericordie

Sexta dies presentem significat vitam in qua operari debemus Exo x J

Syderum influxus nullam ꝓbatur habere virtutem super creaturam rationalem contra eius libram voluntatem Lucę xvij C Vide in Stella

Silentium in cōperculo vasis interpretatur Numeri decimo quinto E

Similis similem sibi quat Le xi C Math vij C

Similitudo xpī qualis erat in nobis per imitationem fui exempli Apo .i. A

Symoniaci iude cōparātur qui vendidit cristum Marci quinto A.

Symoniaci acriter arguuntur ꝑ symonem petrum in symone magō a quo nomen habere noscuntur Act vi A

Symoniaci more giezi lepra maculantur peccati nij Regum v D

Symoniam fugiūt ꝑ plures hodie palliant sed dies domini ad eorū confusionem et mortem perpetuā cuncta in lucem deducet Damie xi E

Symonia ecclesiam xpī deuastauit. cui persecutio tyrannoꝝ nocere nō potuit ij Mach .i. D et iij B

Simplices et boni deum post mortem videbunt quem in hac vita ꝑ contemplationem videre non possunt Lucę decimonono capitulo A

Simulata equitas duplex est iniquitas Leuitici vndecimo capꝰ

Simulatum nullū est diuitiarum Math xix B

Synagoga superbiens foris stat gentilitas humilis ad nuptias intrat. Hester.i. D. Vide alia in Ecclesia. m Gentes. et in Judeus.

Sobrietatis exēplū lucet in helia quē cū corui pascerent bis in die carnes dederūt. & āgel⁹ non carnes sed panē subcinericīū vas aque sibi ostendit. hx in actib⁹ helie. inj Reg. xvij et xv.

Sobrietas omēdat a dño tecū habitarū. q̄ nolebāt bibē vinū vt pēpat eis pī cor. Jhē. nn. A. hx in Abstinētia et Gula

Societas bona eruit insipientes .i. Reg: vn. C. puersa āt puertit etiā sapiētē. in. Reg. ix. C. nn. Reg. xn. D

Societas mala est spiritualibus multum nocua maxime autem nouiter conuersis periculosa. Ex dō. septimo. B. primo. Esdre.i. B.

Societas mala ne tōs nocēat ē eradicanda. Exodi. decio quinto E. et ab ommibus euitanda Ibidem. L. Leuitici. nn. A. C. D. E. R. Q et xi. D

Societas tō bonos facit. Act. vi. C et malos seruat a peruersitate .i. Regum. xv. C. nō ergo est bonum hominem esse solū. Ge. x. A. in. Reg. xi. R

Societatē peruersam nobiscum ñ patiemur permanere. Apocalip. n. D

Societas mala tāq̄ serpentinum venenum est fugienda. Deuterō. n. C

Societas bona peruersos seruat in bono. Deu. in. A

Societas bona sustentat temptatum ne pereat. vc ergo soli. Dañ. xi. A

Sodome peccatum destruit. Ge. xnn. A

Sodomia contra naturam est et causat mentis cecitatem. Genes. decimo quarto. D. Vide in Luxuria.

Solatur mestos citius quando vult dominus. nemo ergo desperet. quia deus vult et bene potest nj. Regum. vi. R. Vide in Desperatio.

Solempnitates iudeorum describuntur. Numeri. xxi. B. Vide in Festum.

Solitudinem querat mentis qui vult deo immolare sacrificiu laudis. Exo. nn. F

Solus si ceciderit non habet subleuantem. Dameis. xi A. non ē ergō bonum hoiem esse solum. Ge. x. A. in. Reg. xi R

Sortes sunt prohibite ne se admisceant superstitiosa .i. Regum. x. A

Sortibus qualibet quibusq̄ sit licitum vti. Vide Act. i. B

Spiritus est qui viuificat caro nō prodest quidq̄ Ezechielis. decio sexto. B

Spiritus sanctus suo nobis aduentu bona plurima confert Leui xvi. B

Spirit⁹ vbi vult spirat Numeri vin. E

Spirit⁹ sanctus mittit aquas gratiarum in conualibus humilitatis Nū. vin. s

Spūs scūs descendit sūp hūiles et simplices piscatores. et scat e os subtiles doctores. qui tenent fōrmam omnium predicatōrū. Act. ij. p totum

Spiritus sanct9 super humilem requiescit. terra. Regum. decō sexto. b

Spiritus domini bonus deducet nos in via recta. Ezechielis. primo. I

Spiritus sanctus septē domus mē tem quam intrat illustrat. Zach ij. E

Spirit9 an ex deo sint probare debemus. iij. he. xi. C

Spiritus immundus exit hoiem mūdatum et reuertitur ad otio sum. Mathei. decimo. F. et vltra.

Sponsa xpi aīa efficitur. qñ a filiorum peccatorum maculis emundatur Deute. viij. E. Vide in Anima.

Stās in vtute videat et cāueat ne elatus turpiter cadat. Exo. ij. E Vide in Presumptuosus et in Timor

Statūa quā vidit nabuchodonosor multifarie interpretatur Dan ij. A

Stat9 ecclesie diuersi quasi mēbra sunt diuersa facientes vnū corpus sub capite cristo Geneseos .i. C

Status diuersi ecclesie pulchre interpretātur in archa noe Ge .i. C

Status ecclesie tres diuersi diuisis sacrificiis distinguūtur. Leui ix. E. Vide in Ecca

Stella ad multa spūalia trahitur Math. i. p totū

Stelle duodecim in cōrona mulieris interpretantur. Apocalipsis. xij E. C

Stelle duodecim ad duodecim fructꝰ ligni vite applicanē. Apocalip xxi. A

Stephanus pthomartir lapidat ij. Reg. x. A

Stenlitas et siccitas tpm vertit ē oratione bonorum. Exodi. vnde amo. E

Studiuz tunc laudatur si deuotō non negligatur. Ge. ix. E

Stulta mundi elegit deus vt cō fundat sapientes. Math. ij. E. .i. Reg. xvi. E

Stulti hodie putantur a stultis q stultam mundi gloriam contēp nunt. Mar. i. A

Subditi nunq̄ debent irradere sum prelatum nec sibi detrahere sed potius pallio dissimulationis vl excusationis abscondere. Ge vij. E

Subditus peruersus acriter est corrigendus. Exodi. decimo quarto. I

Subditi etsi sanctiores prelatis sint. exemplo tamen cristi debent se subdere sibi. Mathei. secundo. E.

Subditi qñq murmurant cū eos superiores vexant. Numeri decō octauo. d

Sbdit9 erit suo plato sbiect9 deu vij. d et ix. E Ezech. i. L

Sbditoz pcā qñq ledūt suū prelatū ij Re xx A

Successoes mali hereditatū im breui cōsumūt qd alij diu cōgregauerūt Gen xxvi E

Superbia vbiq confundit'. qr
qui se exaltat humliabitur. Ge
vij. A
Superbia lepra aie est. Le. vi.
C. b
Supbit carō cōtra spm. cū im prō
speritate concipit tpalia lō. Ge
xij. A
Supbis semp deus restitit. Nūi.
xiij. A. C
Superbi diuites doctrinam pau
perum audire contempnūt. Joh
v. b
Superba mens in hoc q peccata
sua ignorat deum cum offendit
ma gis irritat. Apocalipsis tercio
A.
Superbia abhominabilis est cum
homo ex paupertate exaltatus ñ
noscit cōcauem pauperem. aut cū
propriūm contempnit parentē
deu. x. b
Superbus architofel vbi suā ver
ba contempni viderat. tactus do
lore seipsum sūspendit. ij. Reg.
xvij. A
Superbum semper sequitur igno
minia. tercio. regum primo capi
tulo. C
Superbia malorum ascendit' sēp
nj. re. xij. A. et ipsa sola deū im
pugnat. Ibidem. b. Judith. p
mo. A
Superbia semper est seuera. nec p
aliqua mollitur blandimenta.
Judith. ij. A
Superbi peccatores deo sunt odi
biles. Apocalipsis. tercio capitu
lo. b
Superbia de virtute hominez nu
dat a pietate. Ezechielis. septiō.
A.
Supbia fiabuchodonosor qua sū
pes omnes se eleuauit iumentis
eum insipientibus equiparauit.
dañ. nij. F
Supbus homo depingit. Daniel.
vj. b
Supbie quatuor genera iterptā
tur. Zach. i. C
Superbia presentibus non cōtē
ta semper sitit ad altiora. i. Mach
i. C
Supbia dei timorem de corde ex
cludit. secundo. Paralipomenō
v. A
Superiori dignitati resistentes
deo resistunt. Numeri. xiij. A. Vi
de in Rebellis.
Suspicio vana suscitat multa ma
la. suspectas ergō suspitiones ha
bebimus. q aliorum intentionem
nescimus. ij. reg. vj. A. nj. reg
. ij. C
Susurrō maledictus multos suis
verbis perturbat. Apocalipsis.
vi. b

Tabernaculuz cordis ho
mis opibus ppare de
bemus. Mathei. xiij.
b. C
Tabernaculum testimonij imp̄
tat. Exo xvij. A. et. xviij. A. b
C. de spūali interpretatione tab
naculi. Vide in Hospitium cor
dis et in Cor. et in Templum
Tauri et aluina in nuptijs occisi
sunt occasa. Thobie. septimo ca
pitulo. A
Templum anime et conscientie ꝑ
tutum varietate ornare debem?.
Exo. xvij. A

Templum dei quod nos sumus multiplici indiget expiatione. Exo. xviij. C

Templum ecclesie ingredi debēt qui sunt sine macula et iusticiam opantur. Exo. xviij. E

Templum ecclesie multis vitijs violatur. Joh. i. E

Templū ecāe a xpō est edificatū et iuenes p longum cū suis attinentijs multiplicatet interpretatū i ij. Reg. nij. A

Templum dei sanctum quō esse possimus. in. Reg. v. C. i. Mach. v. D

Templum ecāe auaricie causa ingrediens sentiet super se vindictam diuinam. ij. Machabeorum. i. A

Tēplor violatōes dispereet dns. i. Mach. vij. E

Tēplū dei qō nos sum⁹ diligētes prepare debem⁹. Exo. xj. C. i. Mach. v. A

Tēpus suū oia habēt. Actuum. xvij. A

Tempus hoc acceptabile ꝙ diu tenemus sine negligentia operari debemus. Exo. x. J

Temporalia bona debet homo in tres diuidere partes. Leuitici. ij. A

Temptationibus dyaboli quo modo sit resistendum. Genesis. xix. F

Temptationes multe hijs occurrunt qui dyabolum et mundum relinquere volunt. Exodi. septō E.

Temptationibus crescunt et proficiunt milites christi. Exodi. primo. D

Temptationes dns tēpat ab hijs quos nouit et vocat. Exodi decō septimo. G.

Temptationes illum nequaq̄ superant qui petram id est christum cum orationis instantia pulsat. Exo. xi. A

Temptationes sanctis immittit dominus. vt cum humilitate coronetur athleta fidelis. Exodi. xv. J

Temptatio quomodo et in quot fuggeruntur. Vide Mathei. tercio A.

Temptat tunc sathan acrius quando ab eius dominio fugit fidelis. Marci. iij. D. Etiam quando quis sibi resistit vitalius. Mathei. tercio. D. i. Esdre. primo A.

Temptat in trubus dyabolꝰ quibus dominatur. Exo. i. E

Temptationum fluctibus iactatur nauicula mentis quando absens est christ⁹. Mathei vndecimo R.

Temptationibus tribulationibꝰ ꝙ multis in hoc periculoso mari pulsatur nauicula cordis. Actuū xviij. A

Temptationibus pregrauatus semper consolationem diuinam longanimiter expectabit. Apoca. ij. C

Temptantur a dyabolo qui diliguntur a deo. Apocalipsis. duodecimo. C

Temptat fragilitatem hominuꝫ dyabolus. inuidens ascensionem ad celum humilis. de quo cecidit ipse superbus. Apocalipsis. duodecimo. E

Temptationib9 sepe opprimimur vincq permittimur · non vt pereamus · sed vt humiles nobis permaneam9 · Deutronomij · nono G ·

Temptationibus tūc ĩmittis hõminem pulsat quando sibi seruire recusat · Josue · ix · A

Temptatõ grauis probat q̃s christi miles fidelis existit · i · regum · nono · B

Temptatio astuti dyaboli de concupiscentia in cõsensū · de consensu in mortem improuidos trahit · i · reg · xxij · D

Temptationum varietate lacessere mittitur hostis famulum dei · tercio · regum · decimo septiõ · B Judith · ij A

Temptatus et victus iterū atq̃ iterum resurgere debet · iij · regū xvij · C

Temptationibus dyaboli spūalibus armis resistere debemus · Judith · iij · A

Temptator diabolus primo fontem gratie deficcat · vt sic ardore concupiscētie temptatus arescat et pereat · Judith · sexto capitulo A ·

Tẽptamur et impugnamur tb9 hostibus seuis mūdo dyabolo carne Job · i · K

Temptationis fornace quasi aurum probantur electi · Danielis · iij · B

Temptatio blanda dyaboli mentem quam semel subintrat etiam inuitā ad queq̃ vicia trahit · primo · Machabeorum · primo capitulo · G

Temptare dyabolus prelatum precipue studet · primo · Machab · ij · A

Temptatõ interimit occisũ · i · Macha · ij · B

Temptationibus indesinenter reluctari debemus · i · Machabeorum · viij · E

Temptati confidenter sanctos inuocare debemus · ij · Mach · viij · B · C · Et statim auxilium sentiemus diuinum · ij · Paralippome non · i · B

Tenebre trium dierum egiptiorū triplicem designant cecitatez malorum · Exo · x · B · Vide in Cecitas ·

Tenebras exteriores incurrat q̃ lumen intellectus sub terra abscondit · Mathei decimo nono capitulo D

Tepidos euomit dominus de ore suo Mathei · decimo · E · Apocal · iij · D

Terrena et temporalia bona religiosi a secularib9 accipere possūt Exo · viij · E

Terrena sectantes et amātes immundi iudicandi sunt Leui · ij · F · G · O

Terrena solum amantes vitam eternam non possidebunt · Math xix · E · Vide in Auarus ·

Theologicales ponuntur vtutes Leuitica · decimo quarto capitulo B ·

Thimiama compositionem deuote orationis designat · Exodi · xxx · D

Thronus salomonis ad multa interpretatur · tercio · Regum octauo · C · D · E · F · G

Thronus iustus et tribunal iudicis cū suis mmisterys describitur dañ·vij·A

Timere semper debemus ne indigni positi iudicia occurramus· Luce· xi·D

Timere sub spe homo studeat· vt viuere securius possit· Deutro· xi·A

Timeat iustus qui stat ne cuz cadentibus cadat· Judic·v·F·ij· Reg·ix·B

Timore dñi declinamus et peccatum et parimus spiritum salutis· Gen· xxi·E

Timor dñi expellit peccm Judic· vij·B

Timor dñi de inimico triumphat· nij Regum·xij·B

Tyrannisat qui subditor substantiam violenter attrectat Gene ij·b

Tyrānus iniquus cum suis mimsterys impetatur Exo·xix C·A pocalipsis·ix·A B C D E b et xij G·

Tyrānor crudelitas īmanabili bestia describitur que habuit caput pardi·pedes vrsi·os q leonis A poca·xij·A

Tyrannus crudelis describit Apo xij·I·L

Tyranni et primates seculares quiq cōtra oēs quasi iuste seuiūt vt saltem vnuz iniuste affligant Math.v.F

Tyranni et iniqui principes suis exactionibus et oppressionibus pauperem plm contra dñm blasphemare compellunt· Apocalipsis xix·b

Tyrāni sicut alios deuorāt ita se pe cum suis et sibi adherētibus consumuntur· sic em pharao submergens submersus est·in Re·xi B Apo·xvij·C

Tyrāni cū suis molestys primo hoies·scdo cōtra se prouocant deum·de cuius manu nemo pt euadere· Ezech·vij·A

Tyrāni gladij vocant acuti de vagina diaboli tracti·Ezech·x·B Quor dētes dicunt acuti· dañ·vij·K·L

Torpor peccatorus arguitur·in· Reg·xvi·E

Torrētem pñtis vite xps cum iacob in baculo cruces solus transiuit· Ge·xix·C

Transfiguratio dñi nouitatē significat vite·Mathei·decimo octauo·A·

Trāsgredi nō debem? terminos quos posuerunt patres nri· nij· Reg·xiij·A

Tribulatio homis fit tolerabilior ex amara cōsideratione passionis xpi Exo·ix·B

Tribulatio huius mundi sanctis datur· ne caro bestialibus motibus occupetur·Exodi·decimo octauo·G

Tribulatio tunc fertur melius cū habetur pre oculis q nichil fiat sine causa dñi iusti·ij·Regū xiij·B

Tribulatio nulla venit sine socia sola·nij·Reg·xvij· C

Tribulati ad dominum currere docemur·Math·vi·G

Tribulatio hominum nullum deducat ad malum contra dei voluntatem· Geneſis ·vicesimo octauo·C

Tribulantur magis pauperes q̄ diuites mundi. Numeri. octauo B.

Tribulando miseretur deus sepe etiam multos intrare compellit. ij. Reg. xi. B

Tristicia cum sapiente. leticia cum stulto moratur. ij. Regum. xviij. A

Tube sancte ad predicatores spiritualiter applicātur. Numeri vij A. B

Tunica saluatoris mō sutilis īterpretat. Math. v. E

Turbari iustus de dei flagello nō debet. Thob. ij. A

Turris babel edificatur. et superbia ibi confunditur. Genesis. octauo. A

Turtur domino immolari iubet. Ge. xi. A. Le. i. E

Vacca rufa pulcre īterpretat Nūi. xō. A

Vaccē pingues in mōtibus samarie sunt carnales prelati ecclesie. primo. Reg. vi. B

Vacui virtutibus non apparebimus ante conspectū dei. Exodi. xv. C

Vana gloria opera bona facit immūda. Leui. xi. J. R

Vana gla nūq̄ est in ope bono q̄ renda. Exo. ij. D. et Leui. iij. B Math. viij. D. Deu. iij. A. nij. Re xvij A

Vana gloria vitari docetur Matthei. v. A. B

Vanam gloriam stricte punit dominus etiam in sibi dilectis. iij. Reg. xj. F. in fine.

Vanitas mūdi Vide in Mūo? et in Gla.

Vas nō habēs operculum polcatur immūdū Nūi. xv. D

Vana libaminū moraliſant. Exo xvij. R

Va sa quatuor interpretant Exo xix. J

Vel um tabernaculi exponit. Exo xviij. J

V vlamen habēt iudei sup corpa sua ne possint itēdere facē mop si. Exo. xxiij. C

Veniam qui p pcās nō postulat padisum amittere debet. Gene iij. R

Verborum tria genera inueniuntur in malis. Apocali. ix. J. circa medium.

Verbi dei auditores ingrati p̄dicatorē suum sepe detractionibus et persecutionibus lacerare conantur. primo. Regum. xij. F. et xiij. C

Verbuz salutis libenter recipiē? etiā ab ore serui despicabilis. iij. Re. v. A

Verba bona audiētes non saluāt sed opus bonum. beati ergo qui faciunt. Danielis. quarto capitulo. Q

Verbum dei dilige in Predicatore.

Verba sunt signa eorum que gerūtur in corde. Matthei. decimo. E.

Veritas in curijs principuz oppimitur et conculcatur. Ihre. vi. A

Veritas que hic latet in fine cūctis patebit. iij. Re. iij. R

Veritas domini manet in eternū

secūdo · Esdre · primo · C et diuſ
de · iij · A

Vestimēta sacerdotalia omnia
et spēalia moraliſantur · Exodi ·
xx · b · C d

Vetitum et interdictum semper
querit rebellis humana natura ·
Ge · iij · A

Vetus lex noua superueniente cū
suis cerimonijs defecat · Exo · xvij
O · p

Vexatio dat intellectū auditui ·
Deſt · vi · A

Via recta ad veram spiritualem
vitam oſtenditur qua dominus
iuſtum iacob deduxit · Geneſis ·
xxviij · A

Via filiorum iſrahel cum impedi
mentis occurrentibꝰ deſcribitur
in quibus temptamenta spūaliū
moraliſantur · Exodi · septimo ·
A · b

Via recta eſt penitētia que dedu
cat iuſtū vsqꝫ in celum Mathei i.
b · C · d

Via penitētie qualis eē debeat ·
Nūi · xvi · b

Via penitētie nos deducat ad gau
dia vite · Joſue · ij · A · Ezechielis ·
iij · A

Via penitentie eſt semita ſtricta
que ducat ad vitam · ij · Regum ·
xv · C

Via prauorum ducat ad mortem
iij · Reg · ij · R

Via proſperitatis vite pūtis du
cat ad miseriā eterne calamitatis
et via paupertatis ad diuitias ſu
pernales · Ezechielis · vicesimo ·
A ·

Via ſtricta penitētie in tribus ſē
diebus Exo · iij · F

Vicia per passiones xpī memoriā
et amaram penitentiā extinguun
tur · Exo · vi · C

Vicia que virtutibus repugnant
ſunt extinguenda Exodi · primo
R ·

Vicia penitendo ſuccūbūt · Exod ·
viij · A

Vicia grauant animum ne poſ
ſit cernere verum · Luce · decimo
C ·

Vicia quāḡ exſtirpare non poſſu
mus ſubiugare tamen debemus
Joſue · x ij · A · ij · Regum · xvi ·
A ·

Vicia duodecim deſcribuntur per
duodecim paragraphos cum duo
decim remedijs hoc ordine · ſuper
bia · luxuria iracundia · seuicia ·
laſciuia · auaricia · inuidia · ebrie
tas · inconſtancia · carnalitas et du
rities cordis · Apocalipſis · xxj ·
C · d

Victor non erit quem caro pre
uia vincat · primo · Regum · x ·
ij ·

Victor ſuccumbit qui de virtute
ſuperbit · primo · Machabeorum
vij · d

Victoria de celo eſt · non in for
titudine ſua saluabitur vir. i. Reg
x · C · ij · Reg · xj · b · ij · Paralip
nij · A · primo · Machabeorum ·
ij · C

Victoriam de viris deo attribua
mus · primo · Regum · xiij · J · ij ·
Reg · ix · b

Vidua ſuſceptana caſtas matro
nas miſericordie opibus inſiſtere
docet · ij · He · xnj · E

Vigilare in bono iubemur ne ex
nalita bonis ſeparemur Lu · ix C

Vigilaret vtiq; pr̄ familias si p̄
sciret qua hora fur veniret debe
.t. Hegum. xxi. A. ŋ. Heg. iŋ. A.
.t. Mach. x. E
Vigilare debemus quia dyabol⁹
noster descendit ad nos habens
iram magnam. Judith. quarto.
A.
Vigilandum est ommibus. quia
nemo a morte securus. Damelis
nŋ. A
Vigilare contra vicia parua simł
et magna debemus. ne maximis
subactis mentes nos minima vin
cant. primo. Machabeorum. decí
mo. C
Vinca si metuis obsta principiis
.t. Mach. vi. F
Vincenti et perseueranti corona
promittitur vite. Apocalipsis. v.
C. Nota quomodo in singulis an
gelis et pro singulis operibus vi
centi premium detur. Apo. ŋ. p
totum.
Vincere tua religiosus debet que
mundus promittit. primo. Heg
xiŋ. C
Vindictam de subditis nunq̄ p̄
latus expetere debet. ŋ Hegum
xvi. D
Vindicta est semper reprēda
Lu. v. A
Vinea dn̄i excolē debemus in om̄i
etate Math. xvi. C
Vinea domini .t. regnum dei vel
fides christi datur gentibus qui
faciunt fructum eius. Mathei.
xxŋ. C
Vinea domini sabaoth ecclesia ē
Ysaye. ŋ. A
Vinum bonum et malum in scp̄
tura inuenitur. Johannis. t. A B
C. D
Vinum habundē suptuz destruit
ingenium. ŋ. Esdre. t. E
Violentiam nulli inferre debem⁹
Deuteronomŋ. viŋ. E
Vide in Vindicta et in Tyran
nus
Vir ille probabitur qui viriliter a
git et contra vitia dimicat. Deu
ix. A
Virga in colubrum vsa interptat
Exo. ŋ. A
Virga aaron frondes et flores p̄
latum designat electum a deo.
Nūi. xiŋ. L
Virga virginem designat. Ibidem
M.
Virgam virtutis sue emisit dom̄i
nus ex syon. Vest nŋ A
Virgo christo nupta manebit cor
pore et anima casta tercio. Hegū
.t. B
Virgines fatue sine conscientie
meritē excludūtur a regno vite
Math. xix. A
Virginū forma beata ē virgo ma
ria Lu. t. A
Virginitatē qui cupit seruarē iui
olatā debet fugere cōsortia mūdi
Gene. xxŋ. A B Vide in Casti
tas.
Visitat seruitq; elizabeth virgo ma
ria. Lu. t. B
Vita vō nō alta sciētia cōfert salu
tē. Gen̄. iŋ. B
Vita duplex actiua scz et cōtem
platiua interpretatur. Gene. xi A
et xx. D. t. Esdre. secundo. A. Lu.
vŋ. A
Vita gratie amissa peccando recu
peratur penitendo. iŋ. Hegum.
xnŋ. L

Vita cristiana ſecularium deuotorum in thobia depingitur Thob. A

Vitam ſpiritualem colligе in religiosus

Vitulu adorat israhel Exo. xxiij A.

Vitulus extra castra crematus e xpistus pro nobis paſſ9. exeam9 ergo extra castra portantes im properium eius. Leuitici ſecundo F.

Vnguētū deuotōis ex quicq ſpē aebus confiacemus. Exo. ij. G Ihe in. deuotō

Vnguntur triplici oleo aie ſacte in vita in morte et reſurrectione ij. Ihesg. nij. D

Vnitates multe inēptantur. iij. Gſore iij A

Vocat domin9 aiam in mundo et trantem. domisq pluuimis ditat. Ge. xxnij. A

Vocati ſunt multi. pauci vero electi Exodi. xix. D. Deſter. ij. A tercio Gſore ſexto. A. Mathei xviij. B

Vocantur multi ad nuptias xpi et tam venire tennuentes q̄ ſine veſte nuptiali intrantes dampnationem merentur. Mathei decimo octauo A

Vocatur ad xristi nuptias claudi et pauperes. primo. regū. xvi B C

Vocati p ꝓſperā qīq venire ad xpm tēnuunt quos tandem tribulationes intrare compellunt. ij regum. xi. B

Vocati a xristo apostoli statim ſecuti ſunt eum. tercio. regum. xvi D

Vocat nos dominus et venire cōtempnimus. propterea cum ut dex idem aduenerat in itinere nostro tradebit Deſter primo capitulo. D

Vocat dominus quosdā verbo clementie quosdam v̄ga iuſticie cogit Deſter nij C

Vocatus p grām ſolus vēnit ad vitam. Deſt. nij. B

Vocatōnū modi ad xpm mīſſiue mūtur Math. iij. G

Volatilia ad ſibi ſimilia cōuenīt. i. he. nij. E

Voluntas malorum deo occulto diſponente mutatur ad vtilitatē bonorum Exodi. viij. C. Geneſis xxix. C

Voluptas carnis quaſi lācea trāfigit incautos. primo regum. xnij. D

Voluptas in inſidijs latitat cum incautum quaſi latro necat. Thob v. A

Voluptas carnis excecat oculos mentis. Judith. viij. A. Vide in Luxuria

Vota tria offerent religioſi Ge xi. A. Exo. nij. G

Votum requirit opus magis perfectum q̄ voluntarie datum. Le xnij. G

Votum multiplex deſtribitur Numeri vicesimo ſecundo capitulo. A

Vouentes et nō rēdentes p̄uicāt iram dei. Ihesime. quinto capitulo. A

Vſus peccatorē deſignat Dani. viij. D

Vſurarius eſt deteſtabilis. Leui. nij. D. Zach. ij. A

Vsurarij priores iuda comprobatur qui sine penitencia moriunt Math·xxi·E

Vsurarius large concedit proximo vt largius recipiat cum vsura· Judicium·iij·D

Vulpes que foueas in terra habent auaros designant· Judicium·xiij F·

Vxor erat marito socia·in rectrix aut famula· Ge·ij· E

Vxor erat subiecta marito et non dominabitur eius Genesis decimo tercio·D

Christus innocens colluba sine felle peccati et absq; vlla macula oliuam misericordie suo apportauit aduentu· Ge·vi·D

Xps indignationem pris ortra genus humanum placauit· Genesis sexto·E

Xps pro nob immolatur in cruce factus obediens vsq; ad mortem Gen·xvij·E

Xpi aduentus et vita in venditione ioseph pulchre interpretatur· Gen·xxix·E

Xps nubi in deserto comparatur· qui in die presentis vite est nubes misericordiam pluendo· in nocte iudicij erit ignis peccatores consumendo· Exo·vij·E

Xps arche testamenti comparatur in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi· Exod xvij·E

Xps dicitur propiciatorium· qz factus est propiciatio nostra· Exod·xvij·F

Xps cum suis membris in cena labro aureo eiusq; vasis interpretatur· qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum· Exodi·xvij·H

Xps est vitulus extra castra combustus· qui extra ihrusalem est crucifixus· Leui. ij·F

Xps temptatus per omnia in similitudine hominis absq; peccato Math·iij·per totum·

Xps fructus marie benedictus fideles suos inuitat vt terraz promissionis intrare anhelent· Num·x·A

Xps genus humanum captiuum a demoniaca potestate extraxit Math·vi·F

Xpus nos ab ignitis peccatorum serpentibus liberauit· Numeri· xvij·A

Xpus panis vite qui de celo descendit quinq; milia hominum pauit·Mat·xi·D

Xpus media nocte nascens mundum turbidum tranquillauit· Math·xi·L

Xpus ouem reduxit· que errauerat et perierat·Mathei· decimo quarto·E

Xpus per seipsum saluos nos fecit· qui sua nos carne cibans pretioso sanguine lauit·Marci· tertio·E

Xpus verus medicus genus quod perijt saluauit humanum·Luce vi·A

Xpus venit cum humilitate eligens quod carni fuit molestius Joh·ij·A

Xp̄s ad nos est missus flagrans et plenus igne caritatis · Apoca · viij · b

Xp̄s in terris est visus et cuz hominibus conuersatus · Apocalipsis x · c

Xp̄s synagogam moysi traditaz in suam elegit sponsam et sanctos inde filios suscitauit · Deute · xij · c

Xp̄s ihesus venit in mundum vt saluum faciat eum · Josue · primo · a

Xp̄s sua prudentia viat sup̄buz · Josue · vj · a

Xp̄o dula sponsō desponsati sumus in fide · Josue · duodecimo a ·

Xp̄s sicut pluuia gratiosa in vellus incorrupte virginis descendit et hoc in signum victorie ysaias regi achas dedit · ecce inquit virgo concipiet · in quo quidē signo gedeon madiam viat · Judicum · v · c

Xp̄i paupertas ad se pauperes traxit quem potentia mundi despexit · Judicum · nono capitulo · b ·

Xp̄s humilis in mundum venit · & gloriose de hoste triumphauit qui michil sui in eo inuenit Judic x · a

Xp̄s de ventre inferni patres sanctos extraxit · quos vsq̄ tunc deuorauit et tenuit · Judicum · xi · b

Xp̄s mortuus in gloria nosc̄itur qui vltens in humilitate despiciebatur · primo · Regum · secundo · b ·

Xp̄s armum fortis armati ingressus vasa eius rapuit · quia captiuitatem dissoluit · primo Regum octauo · a · et dyabolum fortiter prostrauit · primo · Regum decimo terc̄o · a

Xp̄m dominum glorie iudei si cognouissent nunq̄ crucifixissent · .i. He · xs · b ·

Xp̄us in cruce exaltatus omnia traxit ad se · tercio Regum decimo quarto · a

Xp̄s factus est obprobrium hoim̄ et abiectio plebis .i. Regum · xvi · a

Xp̄s in cruce dyabolum vincens omnia vasa captiuitatis reduxit in · He · xvij · a

Xp̄o dei filio dedit omne iudiciū deus pater · tercio Regum · secundo · a

Xp̄us de torrente in via bibit · ꝑ terea exaltauit caput · iij · reguz xij · a

Xp̄us nostram mortem sua morte destruxit · et vitam perditam resurgendo reparauit · iij · reguz xvij · I

Xp̄us est vita nostra viuificans omnia membra sibi incorporata tercio reguz decimo quarto · b · & infra ·

Xp̄us qui venit saliens in montibus transiliendo saltus septem fecit · tercio regum decimo quinto · c

Xp̄s habitu inuentus ē hō · iij · reg xvij · f

Xp̄s sua gratia exilij miseri amaritudinem dulcorauit · nj · Regū · j · c

Xp̄s oblatus ē quia ipse voluit · nj · reg · ij · e

Xps morsus infernj ab eo tenerj non potuit quia maxillam leuiathan perforauit. quarto. regum vi. A

Xps a iudea fugatus. a gentilitate est in egipto nutritus. nn. regum xi. A

Xps dominus restituet hereditatem nostram nobis. nn. regum viij. A

Xpm iudei ne regnum temporale amitterent occiderunt. et tam temporale q3 eternum simul perdiderunt. quarto. regum. vndecimo. A

Xpi passio est nostra sal9 vita et resurrectio. quarto. regum. duodecimo. C

Xps cum diues esset in omnib9 pro nobis factus est pauper vt nos diuites faceret. Thobie. nn. A.

Xps fecit cenam magnam et vocauit multos. Hest. i. A

Xps nos liberauit a lege mortis deleuitq3 cyrographum peccati affigens illud cruci Hester. quarto. A

Xps rex israhel mutato habitu ingressus est bellum. vbi vicit inimicum. prudentia q3 sua perculsit superbum. tercio. Regum. xxij. F

Xps ortus est sol iusticie timentibus nomen domini. Hester. v. D quia habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Ysaye nn A

Xps q3 veritatem non tacuit cecitas phariseor ipz crucifixit. Jheremie. vi. D

Xps fons virtutum plen9 fuit gratia et veritate. Ezechielis. primo. d.

Xps rex est regum et dns dnantium. Ezech. i. D

Xps suo sanguine lauit crimina mundi. Ezech. vij. A

Xps humillimus quem deus pater omnium regem constituit oia regna mundi destruxit. cui9 regni non erit finis. Danielis. ij. G

Xps est quasi lignum plantatum secus decursus aquarum virtutu fructibus plenum. Danielis. nn. d.

Xps vt ionas mundo ruinam predicans resurrexit a morte. Jone. i. A

Xps qui primo suo aduentu mitissimus venit. finaliter in iudicio vt leo rugiet. quis non pauebit in. Esdre. vij. A

Idola ceciderunt quz dominus ingrederet egiptu. Jhe. viij. C

Ymaginem dei quam ho in se peccando obscurauerat bene operando reformat. Geneseos. primo. D

Ymaginem diaboli portantes mittentur in stagnum ignis ardentis Math. xviij C

Ypocrisis quasi lepra fetet intus et candet ab extra. Leuitici. sexto. D. Multum est ergo vitanda Leui. xi. F

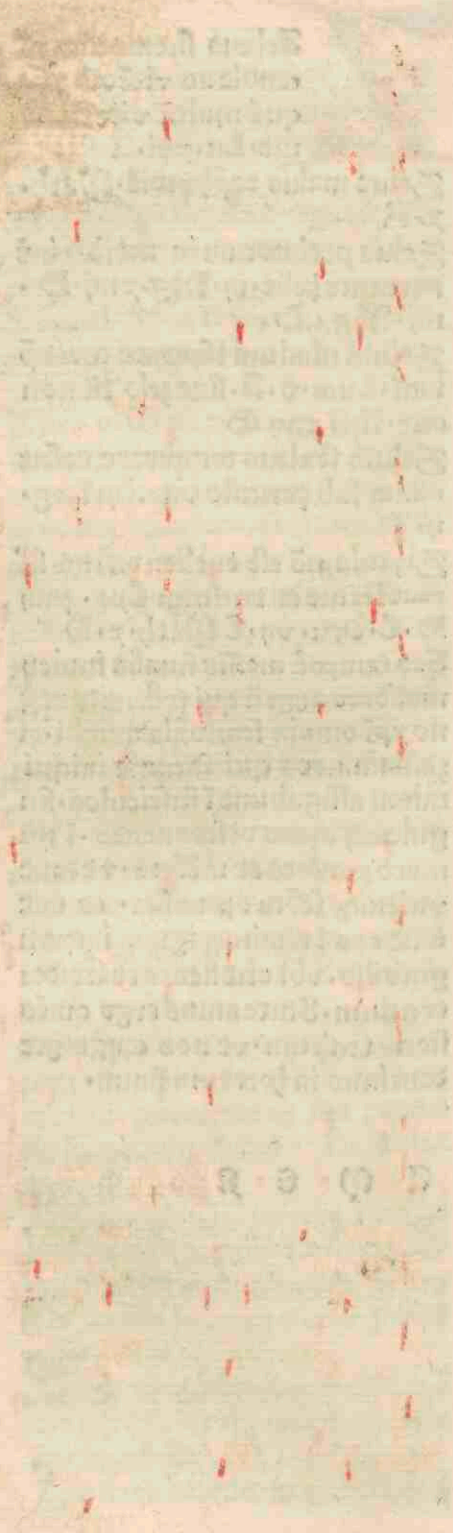
Ypocrisis nulla deum latere pt. in. Ihe. xij. A

Ypocrisim odit dominus. que ab

extra quẽtit de corem in cõscientia reseruãs fetorem Lu·vij·B
Ypocrata ruz fictio moralisatur· Ge·xix·G·h
Ypocritarum pallio se operiunt qui mundi diuitias aut honores concupiscũt· Gene vicesimoquarto·B
Ypocritarum opera displicẽt deo et quia vana sunt in ꝓpria vanitate pertranseunt·Exo·ij·C
Ypocrita est velut arbor habens folia sine fructu·Mathei decimo septimo·B
Ypocrite sine mitore existẽtes cõscientie excludentur a ianua vite Math·xix·A
Ypocrita apparẽ studet quod nõ est·Josue·viij·A
Ypocrite dimdiati sũt i fuo deꝛe intus fedi extra mitidi ficut sepulchra dealbata·secundo·Regum·ij·C
Ypocrita mille modis deꝛipiendi exquirit Dañ·vij·h
Ypocritica opa nõ sũt deo accepta ij·Reg·xv·A
Yris moralisatur·Apo·iij·C et x.A.B
Ysaac a patre in altari· et christꝰ immolatur in cruce Geneſis xvij A.B
Ysaac accipit in vxorem rebeccã et xps ecclesiam· Geneſis decimo septimo C d
Ysboseth rex israhel perimitur· et anima que non stat super fuam custodiam temptatione necatur·ij·Reg·iij·A
Ysmahel psequitur ysaac· et malus bonum Ge·xvi·A.B

Zacheus sicomorum ascendit ad videndũ xpm quẽ multũ videre sitiuit·Lu·xvi·A
Zelus malus reꝓhendit·Math·x·R
Zelus prelatorum in actibꝰ imitatur helie·ij·Reg·xviij·B·iij·Reg.i.B
Zelum nimium tẽperare decet prelatũ·Lucę·v·A·sine zelo tñ non erit·Apo xiij G
Zelum stultus temperare nescit etiam sub periculo vite·ij·Reg·ij·I
Zizania nõ est euellenda ne simul eradicetur et triticum Exo·xiij B.C.deu·viij·C Math·x·h
Sed tempoꝛe messis finalis iudicij messores angeli qui tollent de regno xpi omnia scandala mundi·zizaniam.i.eos qui faciunt iniquitatem alligabunt i fasciculos·singulorum opera discernendo·i numero ponderet et mẽsura·vt det vnicuiq; scdm opera sua· et mittent eos i caminum ignis inextinguibilis·vbi erit fletus et stridoꝛ dentium·Studeamus ergo omẽs fieri triticum·vt nos congreget dominus in horreum suum·

A·O·E·R



Incipit opus preclarum super vtrumq; testamentum · magna cum diligētia & labore cōrectū opus q̄dem vtilissimū omnibus studiosis qui reuelatis oculis considerare cupiunt mirabilia de lege dei maxime tamē hys qui edificationi et saluti proximorum prouidendo insistunt · quod intitulatur Moralizationes biblie · ad laudez et honorē nominis christi ·

Incipit prologus

QVoniaz p opacaz naturē silua floēs pprietatuz lectus pauperum et ipsius rei nature maiestate scrutata p̄ssit laborum et sudorum molestias iā approp̄inquē ad litus Restat post moralizatas pprietates creaturarū & figuras · nec nō superadditas expositiones morales emigmatuz poetaruz moralizare et exponere figuras et parabolas scripturarū Quia em̄ scriptum est q̄ auditor sapiēs aīaduertet parabolam et interpretationem · verba sapientiū et emigmata occultaq; prouerbium exquiret et in abscōditis parabolarum conuersabitur sicut ponitur prouerbiorum · i · et eccli · xxxix · Dignum michi visum est vnum tractatum de moralizatiōe aliquarum figuratū biblie huic operi meo inserere et paucas e multis eligere · et preter expositiones omnes que posite sunt a doctoribus et a glosis aliquam moralem expositionem ad creatoris laudez et gloriaz ordinare · Protestor ergo q̄ non intendo me intromittē vel curare de vero et litterali intellectu figuratum hystoriarum et emigmatum · cuz reuera tenuitatē ingenij mei non deceat quod mittat ad tam ardua manum suam p̄sertim cum sancti et doctores nichil intactū voluerunt dimittere · nec iustum sit q̄ mitat solem facibus adiuuare · Sed solum aliquas figuras magis notabiles eligere intendo · quas solum superficialiter quantū ad simpliciam informationem vtile iudicauero ad mores applicare propono · Nec omnia que ponam hec michi attribuo quinymo multoruz dicta me legisse confiteor & in multis passib? ipsorum me verbis vel sententijs vt humliter recognosco · Nūquā enim michi placuit alienam gloriam michi attribuere nec aliorum ingenijs derogare · Scio em̄ q̄ vnusquisq; in suo sensu habūdat sēm apostolum · Et ideo nō ignoro q̄ homini naturaliter displicet si alius eius labores et opera sibi attribuat et ascribat · et alieno pallio sese tegat ·

Explicat prologus

Incipit liber cuius titulus est Moralisatiōes biblie & primo seq̄ūt moralisatiōes hystoriaruz libri geneseos ·

Deus in mundi creatione ãte omnia tanquã magis necessaria. Primo die primum omnium lucem fecit vis tute cuius tenebras effugauit. Deinde vero die secunda firmamentum in medio aquarum constituit quo aquas superiores ab inferioribz diuisit. Aquas em̃ die tercia in locum vnum coherere et aridã apparere mãdauit. Et aridã vocauit terram. Aquasq congregatas maria nominauit. Postea autem incepit terra herbam viridem et ligna fructifera germinare lignaq et herbe ceperunt fructus et semina pereare. Deinde die quarto deus duo luminaria magna scilicet solem et lunaz vt alterum diei alterũ nocti preesset formauit. Quinto vero die ex aqis creauit pisces qui in aquis remãserunt. et volucres que sursuz ad aera volauerunt. Sexto vero die deus in terra iumenta reptilia et bestias. et tandem hominem creauit. ipsumq in paradiso locauit. Et sic in sex diebus sua opera cõplẽuit. et mundum scdm creaturarum discretionem formauit. sicut legit. Gen. primo. In septimo vero die legitur quieuisse et nichil preter ipsum diem et eius sanctificationem fecisse. sicut scribit. Gen. secũdo. Hoc. Hoc recte videtur q̃ sicut deus se habuit in istius mundi maioris creatione. sic se habet cotidie in minoris mundi scilicet hominis recreatione. et in moralis hominis oppositione. Dico ergo. q̃ lux est fides. firmamentum est spes. aque superiores sunt a deo immisse tribulationes. Aque vero inferiores sunt a carne nascentes tẽptationes. Terra est corpus. herbe et arbores sũt hõ opera. fructus et semia sũt virtutes et merita. luminaria signãt discretionẽ. Sol sapientiam eternorum. luna terrenorum noticiaz. stelle scientiaz naturalium signãt. Pisces qui sẽp sunt in aquis signãt in opẽ deuotionẽ. Volucres vero celestiũ otẽplationẽ. Jumẽta significãt motus terrene auaritie. Reptilia motus carnalis concupiscentie. Bestie signant motus bestiales et furiosos malicie. Homo vero ad ymaginem dei factꝰ designat moral hominis compositionem. et mentis moralem perfectionẽ. Paradisus vero denotat finalem beatificationem et glorie assecutionem. Dico ergo q̃ ad hoc q̃ minor mundus id est vir perfectꝰ moraliter constituatur. primo necessaria est lux fidei vt scilicet mẽtem illuminet et veritatem ostẽdat et errorum tenebras dissipet et confundat. Act. nono. Circumfulsit eum lux de celo. Secundo debet in ipso fieri firmamentum id est spes q̃ scilicz firma et solida debet manere. et inter aquas superiores tribulationum et aquas inferiores tẽptationum immobilis perdurare. Spes enim in deum vtrobiq ipz hominẽ iuuat quia sicut dicitur. Ecclesiastici.

xxxiij. Qui timet dominū nichil trepidabit quoniā ipse est spes eius et post seqē. protector sapiē tie firmamentuz virtutis. tegmē ardoris vmbraculum meridianuz Tercio ibi debet apparere terra arida .i. penitētie et abstinentie ariditas et aquarum .i. delitiaruz carnaliū debet cohiberi fluxibili tas quia idcirco aque inferioes .i. carnis delectationes marua vocāt pro eo q ipsas multe amaritudi nes concomitantur. sicut patet i luxuriosis qui pro carnis delecta tionibus habendis multas mole stias patiuntur. apē. vm. et mul ti homines mortui fūt ex aquis q amare facte sunt. Arida vero ter ra que naturaliter est solida dicat pro eo q penitētie ariditas i men tis soliditatem mutatur inquātū scilicet vt cōmuniter ille qui per abstinentiam et penitentiaz a car nis voluptatibus est aridꝰ fortis est et stabilis. ps. fundauit terrā super stabilitatem suam Quar to debent in isto mundo scilicet in homine pomi luminaria clare a lu culente discretionis quia scilicet ibi debet esse sol .i. sapientia de spi ritualibus. luna .i. scientia de tem poralibus. stelle .i. scientie de natu ralibus. quia pro certo ad virum perfectum pertinet q ipse sit illu natus et instructus i spiritualibz temporalibus et naturalibus. Quinto dico q in homine debent esse pisces qui valde sunt vigiles .i. diligentia vite actiue. aues vo lantes .i. sublimitas vite contempla tiue quia pro certo iste debet esse piscis diligens et mobilis quātū ad ministrationem deuote actio nis. auis vero volans et sublimis quantū ad volatum contemplati onis. ps. Volucres celi et pisces maris qui perābulāt semitas ma ris .i. pābulaē dīnt semitas consci tie amare et deuote Sexto aūt dīnt i homine pfice iumēta .i. moty auaritie q sēper respicit terā. repti lia .i. vitia carnalia q i homine rep tāt. bestie .i. demoniaca a crudeles moty iācū die a iuidie vt sic dicat homo illud. deutro. Nec fūt oēs fere siluarum iumenta in mōtibz et boues. Talibus etiā creaturis spiritualiter i hoīe pfectis et rem tegratis tūc q̄si i sexto die creat hō ad ymagīē dei. hō dico interi or .i. interior ratio et moralis pfe ctio erustiqz ymago a imitatio. qui postea pomē i paradiso .i. i eccles ie militātis statu et officio et finali ter i paradiso celestis gaudio a so lario. de quo scriptū ē Plātaueat dīns deꝰ paradisum voluptatis a principio i quo posuit hominē quē formauerat. genesis secūdo. Et sic seqtur septia dies .i. mētis trāquil litas et qetatio et etiā eterna reqes et solatio. Sex enim diebus id est sex perfectionis gradibus om nia que ad minoris mundi id est ad interioris hominis constitutio nem spectant possunt spirituali ter fieri Et sic dies septima id est quies mentis in hac via vel eter na tranquillitas in patria potest sequi Vnde hominī dicitur. Ex odi. xxxiij. Sex diebus operabe ris septimo autem cessabis. et ibidem dicitur. sex annis seminabis terram tuam. septimo autez

dimittas vt queſcat. ¶ Vel dicamus q̄ mundus eſt eccleſia. In cuius ſt : cōpoſitione cōtinent multa genera creaturarum .i. perſonarum. Primo quidem ē ibi lux .i. natura āgelica que habet hōmines illuminare a errorū obſcuritatē fugare. Sūt ibi aque ſuperiores et ſupiores .i. ſcī qui ſunt in patria. et iuſti q̄ dēgūt ī via. Eſt etiā ibi firmamētū īt vtraſq; aquas mediū .i. ſtatū plato. et eccleſiaſticoꝝ. q̄ ſcīrēt deū a populum mediꝰ curat. īter ſupiores et īferiores firmus in fide a moribus perſiſtit. Itē ibi ſunt herbe virentes .i. ſimplices populares. arbores fructificantes .i. boni actiui. et ſtelle lucentes .i. ſeculares clerici atq; doctores. piſces natantes .i. viri deuoti. aues volātes .i. viri contemplatiui. ibi eſt ſol id ē criſtus qui per caritatē calefecit. luna .i. beata virgo que noctem id eſt peccatores per pietatem humectat et rigat. terra ſeu arida .i. viri ſicci et abſtinentes. mare id eſt viri amari contriti et pēitētes. Ibi ſunt iumenta .i. illi qui alios per elemoſinas iuuant. reptilia .i. illi q̄ circa terram repunt. ſ. illi qui agriculture vacant. beſtie et fere id eſt nobiles qui liberi p flumina ambulant huius vite periculoſa. homo ad ymaginem dei factus .i. iuſti q̄ perfectionē criſti a mores īſe et ſuis actibꝰ rēpſētant Iſte ē ergo ille mūdus de q̄ dicit dīs. Jo. xvi. Quādiu ſū in mūdo lux ſū mūdi. Et idē. Jo. i. Mūdus per ipſum factꝰ ē ¶ Dicī dic q̄ firmamētū ē bonꝰ platus. q̄ ſcīt debet eē ſolidꝰ atq; firmus īter aquas ſupiores .i. inter deum angelos et ſanctos. et aquas īferiores .i. fideles a ſubditos mediatoꝝ et medius. a duobus magnis luminaribus .i. duabus ſpecialibus virtutibus ſcīt ſole īdefectibili .i. iuſticia. luna mutabili .i. clemētia et ſtellis lucentibꝰ .i. mltiplicatis preceptis debet eſſe muītus. Iſte ergo debet eſſe firmamētū p ſtātie firmitatē. medius īt deum a populū per oratiōis ſuffragiū. et p prelatiōis auctoritatem. Mediatoꝝ īter alios per concordiam et caritatem. illuminatus et ſtellatus per ſapientiam et ſagacitatē. per iuſticiam et pietatem. nec non per virtutum mltiplicitatē. ſiant luminaria īfirmamēto celi .i. aīe q̄ ſūt ſedes ſapientie. ¶ Dicī dic q̄ aque ſuperiores que ſūt criſtallīne ſolidē et lucide. ſunt viri iuſti qui ſuper celos ſpe et cōtemplatione morantur. et q̄ per ſapientiaꝝ lucidi et p ſtantiā ſolidi dīmoſtrant ps. Benedicite aque q̄ ſuper celos ſunt domino. Aque aūt īferiores ē quę in vnū ſunt ogregate .i. a mara ab amaritudīe dicte. a fluctuoſe a tumultuoſe. ſignāt pcōres qui ſcīt per malā amicaā mulcem ogregantur. p iuidiā amaricant per īconſtantiam ſunt fluctuoſi a per diſcordiā tumultuoſi. ¶ Salvꝰ. Impꝰ quaſi mare feruēs q̄ quieſcere non valet Firmamētū igit .i. bonus prelatus debet iſtos abīmuicē diuidere. et īter eos diiudicare a diſtinguere et ab īuicē eos ſeparare. Mat. xv. Dicit agnos ab hedis a pōet q̄ agnos

a dextris hedos autem a similtis

¶ Vel dic q̄ aque de quibus ꝯ
pisces q̄ volucres sunt creati sig
nant istam mortalem vitam vel
istius seculi voluptatem. que sci
licet est principiū et origo pisciu
.i. malorū. et volucrū .i. bonorū. ſ
p̄ certo pisces .i. voluptuosi i istis
aquis per cōplacentiam temāsent
volucres vero .i. contemplatiui et iu
sti fursū ad bona spiritualia et ce
lestia per affectū euolauerūt et aq̄s
voluptatis seculi i quibus nati fu
erant reliquerunt. mali enim non
solent locum natiuitatis fuę scilicet
mundum dimittere ſ sibi gaudēt
more piscium natare. abacuc. i. Fa
cies hominis sic pisces maris. Bo
ni vero istum locum solent fugere
et fursū ad paradisi gloriam euo
lare. Vnde cantatur in ymno. q̄ ex
aquis ortum gen⁹ prim remittis
gurgiti prim leuas in aera ¶ G

Vel si vis dic q̄ illi q̄ fuit volucres
.i. scientifici et spūales libenter relin
quūt patriam suā et locū natiuita
tis fuę. scientes q̄ nemo p̄phęta
acceptus est in patria sua. pisces
aūt .i. voluptuosi et imbecilles et
ignari nesciūt patriam dimittere
vel exire. ¶ h

Deus in principio fecit lucē pri
mordiā de qua dicit hystoei
a scolastica q̄ ipsi⁹ materia in solem
cessit ita q̄ de ea sol postea fact⁹
fuit ¶ Hoc ¶ Ista q̄uis sole eēt
p̄or in tpe. fuit tn̄ minor in ope q̄
scilicet nō erat ita clara ista lux p̄
maria q̄ precessit sicut sol postea
qui successit. Talis lux videt fu
isse beata ẓgo que fuit purissima
more lucis sic scriptū ē Vidit deꝰ
lucē q̄ esset bona. gene. i. de ista
enim fuit factus sol iusticie xp̄c et
ab ipsa fuit humanitus fact⁹ et
incarnatus. Ista ergo q̄uis tpe
ipso sole xp̄o hoīe fuerit prior rm
virtutū tamē efficacia fuit minor
Vñ de ista p̄t dici illud hester. x.
pu⁹ fōs qui creuit in fluuiū et in lu
cem solēq̄ ouersus ē. ¶ I ¶ Vel
dic q̄ ista lux q̄ p̄cessit solē et ātē
solis creationez vices ip̄i⁹ exercē
bat significat legē ante gr̄iā. iohā
nē ātē xp̄m. gr̄iā ante gloriā. im
aū ante perfectionē. iohānē ante
saluatorē. q̄ scilicet ista tā q̄ mio
ra et imperfectiora precesserūt. illa
vero tanq̄ maiora et magis vtili
a fuccesserunt. Vnde augusti. in
omelia. p̄mittitur iquit iohānes
ante cristū. paranimph⁹ ante spon
sum. seruus ante dominū. ac̄ ¶ K

Senarius numerus in hoc videtur
esse preuilegiatus quia deus om
nia opera cōstitutiōis et creatiōis
mūdi: sex diebus opleuit. In hoc
etiam q̄ xp̄c sexto die .i. sexta eta
te huius mūdi sexta hyā diei mor
tu⁹ fuerat p̄ homine. qui sexto die
fuit creatus. et sic deꝰ sexto die
mūdū creando ꝯsūmauit. et ipsū
mundum recreando in sexta eta
te mundi sua passione perfecte re
demit. Et quia dies iste sext⁹ sep
time diei que significat requiem
fuit coniunctus per istum nume
rum possum intelligere laborez to
ne operationis. Exod. ij. Sex die
bus operaberis q̄ sunt dies vite
p̄sētis. sicut dicitur. lucę. xm. Sex
dies sūt in q̄bz oportet operari. Et
post hāc vitā dies septia. .i. eterna re
quies imediate seq̄tur q̄ sez post

honestum laborem iustus est q̄ celi requies habeatur· Apoc· xiiij· A modo iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis· Sexta die ergo fuit homo creat⁹ ad denotandū q̄ ipse debet esse laborum bonorum operum dedicatus· Job· quinto· Homo ad laborem nascitur·

## Capitulum secundum

Dominus a p̄ncipio paradysum voluptatis in orientali plaga plātauerat· et ibi posuit hominē quē formauerat· Erat aūt paradisus ille terrestris· locus amenissimus p̄ globū lunarem positus· et in secreta mundi parte locatus· diuersis arboribus insitus· fontib⁹ et flumínibus irrigatus· ibi ēnim est fons qui ascendit de terra irrigans superficiē paradysi· qui tā dem in quatuor flumina diuidit que ad diuersas mundi ptes mittuntur· Ibi erat lignū vite de cuius esu vita poterat continuari· Ibi etiam erat lignū scientie boni et mali per cuius esum intellectus potuerat illuminari· mens scientys formari· homo ergo formatus ibi ponit⁹ et vt paradisū operetur et seruet ibidem dom⁹ deputatur· genē· ij·

Mora Paradisus iste potest mihi significare virginem gloriosaz que p culdubio in oriente lucas gratie fuit sita· furſum ad celestia per affectum et contemplationē erecta· a mundo per contemptū diuisa et in se solitaria et secreta· aquis gratiarum irrigata· et virtutum arboribus fecundata In ipsa ēm et in eius medio fuit lignum vite id est caritas· lignum scientie .i. veritas· fons cuncta irrigans .i. pietas· quadruplex fluuius est fluuius pietatis quadruplex p̄ophetas· Fons etenim misericordie ē gimis benedicte in partes quatuor ē diuisus· et in quatuor flumina dispertitus· qua scilicet vn⁹ de suis fluuius vadit ad angelos et ad scōs vt letificētur· Alius ad iustos vt in bono fortificentur Alius ad miseros vt in tribulationibus consolentur Ali⁹ ad peccatores vt a criminibus releuentur Bernhard⁹ enim dicit q̄ ista omnibus omnia facta est Et q̄ in ipsa inuenit angelus leticiaz· iustus gratiam· miser consolationem· peccator veniā Vnde Ezech· capitulo tricēsimo primo· Flumina eius manebunt in circuitu eius In isto ergo orto delitiarum posuit deus pater hoiez quem formauerat .i. cristum· et fecit ipsum p̄ncipalē ipsius custodem et dominum quod scilicet factum est· cum verbum extitit incarnatum· p̄s· Homo natus est in ea et ipse fundauit eam altissimus·

Vel dic q̄ paradisus est ecclesia alta facta et super sectas alias eleuata· et in oriente fidei constituta· vbi scilicet est fons sapientie verbum dei scilicet x̄pc· qui per quatuor flumina id est p quatuor euangelia aquā fue gē nobis fudit· ibi lignū vite .i. crux q̄ viuificat peccatores· ibi lignum

scientie.t.fides que scientificat ignorantes·ibi ergo ponitur homo id est quilibet fidelis vt nutriatur et viuat·quia alibi non est sal?

Vel etiam ibi debet poni a prefica in prelatum et dominum· homo.t.persona rationabilis et iusta·vt eum operetur et exerceat vt eum seruet et custodiat·homo enim debet esse et non fera.t.rationabilis a humanus cui paradis? committitur cui custodia a regnū ecclesie commendatur·

Vel dic qp paradisus est conscientia viri iusti alta·secreta·illuminata·irrigata·vbi scz fōs debet esse gratie·et quatuor flumina.t. quatuor virtutes cardinales·lignum vite.t.memoria crucis·a lignum scientie .t. virtus fidei et dilectionis et sic homo.t.crist? istū paradisū p gratiam libenter intrabit ipsumqz custodiet et seruabit ps·Dominus custodit te et dominus protectio tua

Quatuor flumina fuerunt in paradiso terrestri que p diuersas orbis partes se vndiqz diffundebant·Primum erat physon qui circuit terraz eiulat· vbi est aurum optimum bdellion et omchm?·Secundum est gyon q̄ circuit ethyopiam·Tercium flumē est tygris q̄ vadit contra assirios Quartum est eufrates·

Ista quatuor flumina possūt significare quatuor virtutes q̄ in paradiso cordis nostri debent esse·Physon enim qui interpretatur oris mutatio signat confessionem que scz terram eiulat que interpretat dolor .t.contritionem debet circuire·vbi aurum.t.sapientia·bdellium lapis strangens.t.abstinentia omichm? qui oculos facit tremulos id est timor et tristicia debz esse Gyon qui interpretatur luctatio et est consideratio que contra spirituales hostes debet luctari que debet ethyopiam id est vitiorū et inferni caliginez circuire·Tigris qui interpretatur velocitas ē diligentia que debet bona opera velociter exercere Eufrates qui interpretatur frugifer est elemosina q̄ fruge sua debet pauperes enutrire Ista enim quatuor flumina.t.iste quatuor virtutes debent a fronte penitentie derivari vt inde possit paradisus conscientie irrigari·

## Capitulum tercium·

Homo positus i paradiso oīa ligna habuit i sua potestate a ipsum lignū vite q̄d erat i medio paradisi excepto tamē ligno a fructu scientie boni et mali q̄d solum sibi deus interdixit·verūtn̄ sic factū est qp de nullo legitur comedisse nisi de illo quod sibi fuerat interdictū genesis·tercio

Nor Nō ad hoc potest applicari qp homo naturaliter mittitur in vetitum·minus emiz appetit homo illa que sibi sūt libera a concessa licet plus valeāt q̄ illa que sibi fuerunt denegata quimymo reseo ipso amplius concupiscitur quo denegat̄ sicut narratur de quodam qui centenarius

vixerat nec vmq̃ ciuitatem suaz exiu eãt qđ rex admiratus võuit eum et ei interdixit exitum cauteris qui statiz exire temptatus fuit. nec quieuit quousq; rex exeũ di licẽtiã sibi dederãt. pũ.i. Stulti ea que sibi sunt noxia cõcupiscũt Vnde. to. vn. Occasione acceptã peccatũ per mãda tũ operatũ ẽ ĩme omnem concupiscentiam

**E** Vel dic q̃ lignũ vite ẽ dĩna gratia. lignũ scientie est. ceruz notica. que scilicet p eo hoim̃ ĩmẽ dicatur q̃ scilicet non est bonuz q̃ circa scientias animus plꝰ debito occupetur. quĩymo necesse ẽ q̃ a nimio scientie appetitu per debitã prudentiam refrenetur. Ho. xnº Non plus sapere q̃ oportet sapere et hoc ideo quia scientia inflat. cãritas autem edificat sicut dicitur .i. Coz. vm. Verũptamẽ quidã fuit sicut adam qui plus diligunt scire q̃ viuere. et citius ad scientiã q̃ vitã seu gratiã currunt. et potius appetũt fieri docti q̃ boĩ. sicut sunt illi qui querunt scientias curiosas et dampnatas. sicut etiã fuit illi qui p scientia dimittunt hoãs et similia. a pter hoc tales de paradiso. i. de statu salutis eiciuntur et a ligno vite quaz cõtemplerãt .i. a vita eterna gladio diuine sententie et igne iehenne finaliter excluduntur. ecc. vn. Non plus sapere q̃ necesse est

**C** Vel dic q̃ lignuz vite est sacra scriptura lignuz vero scientie est mundi scientia et doctrina. hinc est q̃ adaz et eua qui erant ĩ paradiso et ĩ statu ecclesie militantis citius currunt ad lignum scientie mũdane a lucratiue q̃ ad lignũ vite sacre scripture et gñe dine. pp̃e qđ fuit digñ abñ eici et boĩs ecclasticis spoliari. Juxta illđ Osee. Quia tu scientiã repulisti expellã te ne sacerdotio fũgatus michi.

**D** Eus vero de limo terre sine semie vitali sexta die formauit adaz. quẽ q̃ nolebat eẽ solus decreuit sibi dare simile adiutoriũ et ideo ĩ ipm̃ soporẽ misit et de costa eius euã formauit. quã vxorẽ et sociã sibi dedit. gen̄. i.

**C** Terra ista inuiolata est beata virgo ĩmaculata de q̃ scđ adaz scilicz christus sine virili semine sexta die .i. sexta etate fuit factus. Vñ illđ Jerẽie .i. Illa terra inculta est q̃si ortus voluptatis. Tandẽ vero sopor mortis ĩ ipso ĩmittitur et eua .i. sancta mater õniũ fideliũ ecclia de eius costa. i. de eius latere cõsti tuitur et formatur que cum ipso per fidem socialiter despõsatur. Osee. ij. Spõsabo te michi ĩ fide

**V** Vel dic q̃ ĩ hoc q̃ mulier facta est de viri latere. nõ de capite vel de pede datur ĩtelligi q̃ vir debet vxorẽ suã tanq̃ sibi collateralem et sociã diligere et eam nõ sibi pficere nec ei obedire quia de viri capite non est facta. nec eaz plus debito vilipendere q̃ de pedibus non est creata. sed eam debet quasi sibi equalem hõorare et eã sociã reputare quia de medio scz de latere est formata. Gen̄. ccº. Mulier quã dedisti michi sociã aẽ

**V** Vel si vis allega cõtra loquacitatẽ mulieruz q̃ vir creatus est de terra que ẽ muta et ñ sonora. mulier vero facta est de osse. de eo

scilicet que est sonora et dira · plenus em̄ saccus terre non sonat · plenus vero saccus ossibus tumultuat · et ide fit q̄ mulieres de ossibus facte sunt loquaces · Vir vero de terra formatus fuit tacitur̄ ·

QVm adaz et eua essent i paradiso positi et ad producendum plem̄ multicez coniugati · Serpens qui erat sapientior ommbz animātibus terre accepit de fructu ligni vetiti Et p̄mo decepit mulierez promittens ei si comederet scientiam et etiam aliqualiter deitatem dicens · Eritis inquit sicut dñi scientes bonum et malū · Mulier em̄ decepta comedit · a viro suo pomum comedendū tradidit qui etiam ad mulieris vocem contra preceptum domini manducauit · ppt̄ qđ vterq; maledictiōez incurrit de paradiso eiectus fuit Et deus etiam ante paradisum angelum et ignem id est murum igneum et gladium versatilē ad custodiendum ianuam collocauit · geñ · m

MOrALIS Allegorice per adā prīcipem vl̄ platū magnū intelligo · p euā vxorē eiꝰ aliquez cōsiliariū et collateālem ipsius assumo · Serpens aut inferiores balliuos denotat · pomum vero vetitum substantiam designat · Dico ergo q̄ adam quādoq; est in paradyso · i. prīceps vel plat̄us in suo delitiariū palacio vel siue auctoritatis fastigio · vbi p certo sēp vt cōmuniter habet euā diligē · i. aliquez magnū cōsiliariū et collateralē · Sibi igitur et collaterali suo a deo ōnis rapina indicatur · a ne comedant poma ligni scientie · i. ne deuorent vel rapiant ꝯ subditorū et maxime clericoz et religiosoz et scientificoz virorz eisdē denegatur Ezechi · xlv · Sufficiat vobis principes israhel · iniquitatem et rapinam intermittite · iudicium et iustitiaz facite · Sed quid p certo serpentes venenosi · i. inferiores balliui · lignū scientie cū fructu suo pulchro ad escēdum suaue · i. dites subditos cū suis diuitijs · primo eue · i. illi principali officiario mgrō suo deferūt · a ad poma · i. ad ꝯ ipsoz rapienda euz inducunt · occasionesq; faciēdi exactiōes et affligēdi populū ipis sigñt et oñdunt dicētes illō qđ ibidē sequit̄ · Si comederitis neq; q̄ moriemini · i. si transgressi fueritis ꝯ talium nequaq̄ peccabitis · qz scz i hoc et i hoc deliquerit Quia etiam bona subditorum i necessitate sunt vestra q̄ · huiusmoi Immo inquiunt · si sic feceritis eritis sicut dñi · i. apparebitis aliorz domini et magistri · hijs ergo ablatis et delatis · eua id est malus cōsiliarius ade viro suo · i. principi vel prelato illud ipsum loquitur Et sic de comedēdo pomo vetito · i. de exigendo a subditis indebita sb̄sidia · de imponendo falso crimine inter eos consentitur · quapter et serpens deferens et eua officiales et adam consentiens et auctoritatem prestans · et balliui et cōsiliarij et magistri a deo maledicunt̄ · et rumpnis culpe et pene finaliter supponūtur · a a paradisi gaudijs excluduntur · Et si vis dilata bene contra seculares principes · qui consilia facere non cessant quomodo bona ipsorū clericorum

que taīē sunt eis vētā cōmedāt et dsumāt· ¶ Vel dic q adā est ratio vl' spiritus· eua ergo coniuncta est caro· sensualitas siue corpus· pomum est temporalis delectatio· serpens vero est dyabol⁹ et tēptatio· Igitur dico q adam et eua .i. spiritus et caro muiē cōiungūtur vt prolem bonoꝝ opetū eua .i. caro parat· cuꝝ caro seu corpus sit pncipiū opant i· Sed p certo serpens .i. dyabol⁹ pomuꝝ vetitum .i. malam delectationē primo mulieꝝ .i. carnī psentat que suo viro scz spiritui vt consentiat statim portat· Sic ergo adaꝝ et eua mediante comedit· quādo aīmus carne istigāte malē delectatiōi cōsentit· qua ꝓpter uterq paradisuꝝ .i. salutis et gr̄ie statum perdit et maledictiōem uterq incurrit· q̄a a spūs amaritudinē caro vēo miseriā inde sentit· ignis vero a gladius .i. flāma cōcupiscentie et ire cū dolore cū gladio desperatiōis quo spem abstīdunt ipsis oppositus ꝓpter que ab ingressu paradisi .i. a reditu ad gratiā secludūt· ps· In ignem deicies eos in miseriis non subsistent· Constat enim q adaꝝ et eua .i. anima a caro postq̄ serpenti dyabolo consentiūt et pomum vetitū comedunt .i. opus phibitū faciunt non soluꝝ paradisuꝝ .i. statum salutis et gratie perdūt ymmo miseriam mentis et corpis concupiscentiā et iracundiaꝝ tāq̄ ignē nec nō et gladiū .i. difficultatem penitendi et ad paradisum gr̄ie reuertendi sentiūt· ita q labor tabus et miseriis subsūt· genesis xp̄i· Abraham aūt portabat ī maībus suis ignē m et gladium· ¶ R

Postq̄ adam et eua peccauerunt a pri sūt oculi eoꝝ et cognouerūt se nudos a a voce dī timuerūt et se q̄ nudi erāt abscōderūt et folijs ficꝰ suas ēpitudies o texerūt· Nephēsi vero a dño vemā non petierunt ꝙ se excusātes eua i serpētē adā vēo in euā· et etiā i deū culpas suas retorserūt ꝓpter q̄ paradisi pallatiū perdiderūt· ge· iij ¶ Nor· Sic pec̄z vicēs se tepḥefum et cūctis gr̄ijs viduatuꝝ et nudatū vocē et cōsortiū bonoꝝ metuit q̄ ꝓpter quātū ꝑt excusaē se ostendit et sb̄ diuersatū palliationum folijs se abscondit nec nō cuꝝ redarguē vemā nō petit ꝙ peccatuꝝ suū in alios repercutit et refūdit q̄ ꝓpter vemā non merē· ymmo paradisi gloriā pdit uste· q̄ pcul dubio q̄ turpitudines suas occultat et celat a de peccatis suis vemā nō petit· ꝙ ea potiꝰ operit et excusat iustū ē q̄ paradisi gloriam amittat et pdat· Prou· Qui abscōdit sceleā sua nō dirigē in terra q̄ aūt cōfessꝰ fuerit et dimiserit ea miseriordiam consequē· ¶ L

Angelꝰ q̄ custodiebat viam ligni vite et ianuam paradisi habebat gladiū igneū a versatilē ad phibēdū ne adā post peccatū de ligno vite sumēt a ne aliqs peccōr paradisū itraēt· ge· iij ¶ Nor· Sic angelꝰ .i. plat⁹ cui cōmittit custodia paradisi trestris .i. eccie militātis· sūme dēt cauē ne adā post peccatū .i. ne q̄cūq peccatoꝝ vl' inimicꝰ ingrediaē ibidē· et ne quocūq mō fūat de ligno vite .i. de officijs vl' būficijs q̄ sūt in hoc paradiso

ꝓterea talis angelus vel ꝑlatus debet habere gladiū seuere iustice · que tamen debet esse ignea id ē caritatiua · a debet esse versatil .i. vertibilis et discreta vt sez possit indignos ab ingressu ecclesie co hibere et ipsis lignum vite .i. fructus ecclesie denegare Gladiꝰ em̄ iusticiam signat que delinquētes punit et cruciat · Ista debz tamen esse ignea per caritatez · versatil vero p mutatiōis diuersitatem · Pelatus em̄ quādo iusticiam vel seueritatem facit · vel quando ali quē gladio ꝑcutit semper hoc dēt ex caritate facere · ipsūꝫ gladiuz iusticie nō semper equaliter īfligere · immo vertibiliter nūc vnomō nunc alio nūc im[illegible]erimēdo nūc īre mittēdo dēt eū variare · Sicꝫ gladius iustice versatilis dicit · quā do scōm additionē loco⁊ tēpo⁊ causarum et personarū diuersimode variatur · ꝯ · hec · xi · Varꝰ est enim tus belli et nunc hūc nūc illum cōsumit gladius ·

## Capitulum quartum · VA

Adam et eua ꝓmo genuerunt cayn qui fuit malꝰ · postea abel · deꝰ em̄ munera cayn contempsit · ad abel vero et ad eius munera respexit · Tandem vero cayn inuidia motꝰ occidit abel · ꝓpter qđ ipsuz deus maledixit · a signū scilicet tremorem capitis in facie eius posuit · Ipse vero ex tūc vagus a ꝑfugꝰ factus fuit · gen̄ · nn · ¶ Non

Adā ē pat̄ nostēr deꝰ Eua est synagoga que fuit primaria ciꝰ vxor · Cayn ꝓmogenitus fuit populꝰ iudeorū de q̄ Osee Primogenitus meus israhel Abel vero innocens fuit cristꝰ · Dico allegorice ꝙ adā .i. deus ꝓmo euam .i. synagogam habuit in vxorē · Osee .i. Accipe tibi vxorem fornicationū et fac filios fornicationum Et ꝓmo ex ista vxore sua pessimū cayn filiuz .i. durissimū populū iudaycū genuit · tandem vero fratrem ipsius cayn scz abel .i. cristum innocentissimū produxit · ad cuius scilicet opera sacrificia et munera respexit deꝰ · ipsa ꝙ pro redemptione generis abel deus acceptauit · cayn vero id est ipsius populi iudaica munera .i. sacrificia et opera que neminē iustificabūt contempsit · Ysaie .i. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra · incensuz abhominatio ē mihi · Cayn ergo .i. ꝑplus iudaicus · abel fratri suo .i. cristo de eiꝰ sanctitate et miraculis inuidet duz de ꝑphato scriptum est · Sciebat em̄ ꝙ ꝑ inuidiam tradidissent eum · ipsūꝫ per crucē occidit · Qua propter iste cayn iudaycus populus vagus et profugus super terram ad litteram efficitur · et signum ei⁊ ius ponitur in facie vt ab omnibz cognoscatur · Judei enim ad litteram cognoscuntur in facie · et ꝓpt̄ peccatum mortis fratris sui cristi vagi et profugi sunt ī orbe · Osee ix · Abiecit eos dominus deus q̄ non audierunt eum et vagi erūt in nationibus VBC Vel si vis dic ꝙ adam est spiritus · eua caro Isti ergo ante abel ꝓducunt

cayn quia scilicet pro fauū ma
la opera ꝙ bona · et magis natu
le ẽ mala facere ꝙ honesta · Vñ se
neca dicat ꝙ vtutes indigẽt magi
stro · sine magistro vitia discunt

¶ C Vel dic generaliter cõtra iui
dos q̃ scz quãdoq; videt alios ma
gis acceptos iuidet eis vl quãtũ
ad famã occidũt eos · ¶ D Vel
dic ꝙ cayn interptat possessio . i . a
uar⁹ cui⁹ caput ẽ tremulũ · qz scz
auar⁹ semper ẽ in timore · Juxta illũ
senece : q̃tũ accessim⁹ ad sucessũ
tm̃ accessim⁹ ad metũ · tales etiaz
fũt vagi sup terrena q̃a nũq̃ fũt
solidi · nec in aliquo statu fixi · ¶ E
E Vel dic ꝙ ada est dei · primogeni
tus eius lucifer q̃ est principiũ vi
arũz dei · iob · xl · Iste ergo iuidẽs
scõm filiũ scz hominẽ occidit · ipe ve
ro nũc vagus et profugus per hunc
mundum discurrat ·

## E Capitulum quintum ¶ A

Jdetes filij dei
filias hominũ ꝙ
erãt pulchre
acceperũt sibi
vxores ex om
nib⁹ quas ele
gerant · Exide
aũt gemiti sunt gygates qui in hoc
seculo fuerunt viri famosi et potẽ
tes · gene · vi · ¶ Nor G Filij dei
fũt ecclesiastici q̃ p spualẽ vocatio
nẽ a deo fũt i ecclã generati · Isti
tamẽ quãdoq; videt filias hominũ
esse pulchras et exm̃ acceperũt con
cubinas · Filij aũt sui adulterini
gygates sunt · imꝑtũ scz prẽs eo
tum de hoĩs ecclesie aliquotiẽs vi
dent eos ita ꝙ in seculo magni fi
unt ¶ D Vl dic ꝙ filij dei fũt q̃q
fideles · Filij hominum fũt carnis de
lectationes : q̃s p certo dũ i vxores
acapiũt inde gygates . i . mala et
mõstruosa opera generãt et pdu
cũt qz p certo õnis fili⁹ . i . õne op⁹
quodãmõ a carnis delectatiõe na
turã gygãteã . i . enormẽ et irratio
nalẽ sapit ¶ C

Qvm diluuiũ imineꝛ super
terrã pcepit dei⁹ noe ꝙ face
ret archaz de lignis leuigatis vt
saluaret vniũsũ semẽ in ea · facta
est archa cum mansiunculis et
trustegis · et habuit trecentos cu
bitos i lõgitudine : q̃nq agita cu
bitos i latitudie · et tgmta i altitu
dine : limita fuit bitumie intranse
cus et extransec⁹ · ostiũ fuit infer
us in latẽ · sursũ vẽo fuit fenestra
crustallina in cumitate · Archa etiã
deorsũ erat lata sursũ aũt structa
i cubito dimata · a ex õi genere
viuentiũ fructuũ atq; seminũ in ar
chã introducũt · Verũptn̄ deorsũ
aialia sursũ vero volatilia statuũt
De istis etiã viuentib⁹ posita fũt i ar
cha de mũdis septena de imũdis
aũt bina scz masculꝰ et femina tã
de volucrib⁹ reptilib⁹ et iumẽtis ·
Esce etiã aggregate fũt i archa p
animalib⁹ nutriẽdis Sicq; factũ
ẽ ꝙ animalia q̃ in archa fuerunt
fũt saluata Cũcta vẽo alia aq̃ oi
luuio fũt deleta Tãdẽ vẽo diluui
ũ qđ · xl · diebz incessãt durauãt
omnẽq; carnẽ dimiserat cessare in
cepit Archa aũt sup mõtes armẽ
me requieuit sic õia ponũt · ge · vi ·
cũ explanatione quã ponit mgr̃ i
hystoria scolastica · Dicamus ergo

allegorice q̄ archa ista signat ec
clesiaz militantem·q̄ scz de lignis
leuigatis.i.de pfectis lapidis dolatis
et a superfluitatibz vitioz abstersis
ostituit̄·in q̄ noe cū filijs.i.xp̄c vt
pontifex platus cū subditis dñat̄ et
ab ipo p viribz ad saluationē effi
citur fidelis et formatur·q̄ paulo
bio bitumine caritatis et gr̄ie itez
us q̄tū ad affectiōez et exterius
q̄tū ad operationē iungit̄ et linitur
Exo·xij·facies em̄ archā de lignis
sethim iterum et exterius dealabis
eā·Ista archa h̄et cenacla māsiū
culas et ēstega .i.diuersas statuū
distinctiones·scz officia bñficia dig
nitates virtutes collegia religiones
sic dicit̄·Joh·xiij·In domo p̄ris
mei māsiōes multe sūt·In istis tri
ēstegis posita sūt ex ōni gr̄ie aiali
uz volatilibus .i.ex ōni gr̄ie psonarū
q̄ scz ibi mueniūt̄ aialia mūda et in
mūda.i.bō et mala et volatilia .i.
viros ctēplatiui · iumēta .i.viros ac
tiui·reptilia.i.pcōres et defectiui
Scz de istis illis ē dictū q̄ in ēstegis
.i.in statibz ecc̄ie aialia reptilia .i.in
pfecti dñt eē deorsū in statu sbiecti
ōis·Volatilia vēo.i.viros spūales
a ctēplatiui dñt eē sursū in statu p
lationis·q̄ veteā dignū ē·q̄ in gōi
bz ecc̄iasticis ille q̄ plus valet sit su
perior ille vēo q̄ min9 sit inferior.
Vt etiā aialia sūt actiui q̄ occupā
tur deorsū arca terrena·volucres
sūt ctemplatiui q̄ occupant̄ arca
celestia et supma·puer·xxxv·Ce
lū sursū terra deorsū·Itez ista ar
cha.i.ecclesia habet ostiuz inferius
p qđ intrat̄·hec est fides et fenes
stra superius p quaz lux veritatis
videt̄ hec est visionis beate spēs·
hic enim inferius ābulamus p fidem
sursū aūt in patria ambulamus p
spēz·q̄ scz nūc videmus p speculū
in enigmate· tūc aūt facie ad faciem
in claritate sicut dicitur.i.Corin·
Item ista archa ecclesie habe
bat lōgitudinēz fidei que h̄ebat tre
centos cubitos ꝓpter sanctā trinitatē
quā credit·altitudinez spei in tri
gīta cubitos ꝓpter fructū centesimū
sexagesimū et centesimuz.i.ꝓpē tri
plex celeste p̄miū qđ expectat·la
titudinē caritatis q̄ habet·l· cubi
tos·ꝓpter spiritū sanctū q̄ datus ē
die·l·q̄ eaz inflammat·Ephe·iij·
possitis intelligē q̄ sit lōgitudo la
titudo sublimitas et profundū·Item
ista archa ecc̄ie inferius fuit lata a
sursū stricta·ibi notat̄ q̄ deorsuz
est lata in militāte inq̄tū multi sūt
vōti·sursū·stricta in triūphāte·in
q̄tū pauci sūt electi · Vel etiam
dic·q̄ ista deorsuz est lata in mili
tante·inq̄tū multi sunt subditi·
multi actiui·multi imperfecti·sur
sum vero stricta inq̄tū pauci sūt
prelati contemplatiui pauci pfecti·
Psaye·quīquagesimo quarto
Multi filij deserte·magis q̄ ei⁹
que habebat virū· ¶ Do Ctenuit
archa ista ecc̄ia cōtinet volucres
ctemplatiuos·animalia actiuos
masculos pfectos·femīas imperfectas
a mūdos bonos immundos malos·
cibum tam bonorū tpaliū a scrip
ture et gratie habet p ōmbus nu
triendis a pro electis a reprobis
educandis·Dan̄·nj·Esca vniuer
sorum in ea ¶ Ista est ergo que in ar
bitio.i.in xp̄o ostūmat̄ a pficitur a
q̄ diluuio tbulacionū p q̄oragēa
vite p̄nis fluctuat a pacitur vbi

etiam quicunq; in fu[illegible]oez et gratiam inuentus fuerit saluabitur. quicunq; vero per perfidiã vel peccatum extra manserit peribit et damnabitur. finaliter tñ super montes arme[illegible]. .i. in paradisi montibus situabitur et quiescet scilicet in iudicio quando presens tribulationum diluuium auferetur. ps. fundamẽta eius in montibus sanctis diligit dominꝰ portas syon. ¶ E Vel dic q; anima est archa vel etiam vir perfectus que debet habere longitudinem fidei. altum spei. latum caritatis ac. sicut supra. que bitumine dine gratie debz esse limitatus in conscientia et exterius in apparentia. que de lignis leuigatis .i. de bonis affectionibus debet cõstitui. Inferius quantuz ad alios debet per elemosinaz esse lata. Superius vero quantuz ad se per abstinentiam debet strangi. Inferius debet habere hostiũ hospitalitatis ad pauperes introducendũ. Superius vero debet habere feneſtram discretionis ad lucẽ veritatis speculanduz. In hac ergo debent eẽ volucres .i. mũde cogitationes. animalia .i. viue operationes. semina .i. scientie et virtutes. a sic diluuium tribulationuz et temptationum istam archam non subuertet. Sz finaliter in paradisi mõtibus requiesceret.

## ¶ Capitulum sextum ¶ A

QVm diluuium quieuisset dimisit noe columbam. quaz sit auis munda a nõ inuenisset vbi requiesceret pes eius nisi forte super fluctuantia cadauera que scilicet tangere nolebat. reuersa est ad noe iteruz. q; aperta feneſtra ipam introduxit in archam. tandez vero emisit corauum q; inuenies hũani generis cadauera ad archam redire noluit sed cum cadaueribus foris mãsit ge. vm. ¶ Noe ¶ Noe signat deũ patrẽ qui reuera et colũbã et coruum .i. bonos et malos p creationẽ emittit ipoſq; ad huius mundi diluuiũ .i. ad fluctũ tẽptationũ et tribulationum dirigit et transmittit. Veritamẽ q; mediãte isto tẽptationũ vl tribulationũ diluuio ꝙsi totꝰ mũdꝰ plenꝰ est cadauerib; .i. imundicijs et carnalitatibus. ideo colũba .i. psona bõ simplex et colũbina nõ inueniens in mũdo .i. in mũdanis negocijs a delitijs. vbi spes affectionis eius requiescere debeat. Juxta illud michee. vij. Surgite et ite q; nõ habetis hic requiem. voluntarie redit ad patrem suum deum scilicz ad secreta conscientie per cõpunctionez ad bõ eterna p contẽplationem et affectionez. a ad orationez recurrẽs delitiaꝝ cadaueꝝ negotiorũq; et vitiorꝝ diluuiũ vilipẽdes dicẽs illi. Johãnis. xvi. Exiui a patre et veni in mundum et vado ad patrez Sed reuera coruus .i. homines qui sunt carnales et imundi de reditu ad deum vel ad conscientie secretum non curant immo exterius in cadauerib; .i. imundicijs mũdi huius et carnalitatib; se delectãt. q; ꝓpter in archã salutis et paradisi vñ exiuerãt nũq; intrãt et ad noe

id est ad deum qui ipsos per erro
rem emiserat redire per pe
nitentiā refutant sed illō. Iere. v.
Indurauerunt facē suā supra pe
tram noluerūt reuerti. Isti ergo
archam paradisi seu statū salutis
intrare refutāt et in suis delectati
oribus et vitijs extrauagāt. ps
Quibus iurauī in ira mea si introi
būt in requiē meaz. ℣ Ex Ista
potissime apparēt de religiosis q̄
de archa .i. de clausstro emittūtur
ad tōpalia ministrāda Carnales
vero et corā hoīm. qui secz more corū
semp peregrinant pficere dicētes
eras extoto corde remanent in mū
do. hōi vero in mūdi negotijs ā
delitijs requiem aut delectatiōez
non inuenīūt. quādo redeūt ad de
uotionē et ad claustrum secū defe
runt ramum oliue .i. de ministrati
one bonū op9. ℣ Ex Vel dic de
apostatis. quorum quidā ex toto
remanēt extra cadauera .i. arca im
mūdicā luxurie. Alij vero redeūt
ad noe .i. ad prelatum in archam
.i. in ecclesiā vl in clausteū. Tales
ergo ramum oliue que miseratoz
diā figūt secū portare dicuntur. p
eo q̄ iusti qui ad penitētiaz rede
unt miseri cordiā et pacē meretur
Luc. xv. Surgā et ibo ad patrem
meū et dicam pater peccaui in ce
lum contra te Et ideo dicit q̄ noe
extensa manu apprehēdit colūbā
p eo q̄ platus debet tales miseri
cordit recipere. et ipsis odere re mi
seratiōdiā veniā et tutelā. dicens
illō. iere. Reuertere a ego accipi
am te ac. Et illud veni electa me
a colūba.

Colūba fuit emissa ad videñ
du in si cessassent aque diluuij fu
per terrā q̄ vespe redijt ad noe ferēs
ramū viridis oliue in ore suo diluui
um cessasse signs. ge. viii. ℣ Nor
Sic vero dudū cū iā diluuiū pec̄o
rū a dāpnatiōis gē9 obsūpsisz hūa
nū missꝰ ē a noe .i. a deo pze de ipa
archa padisi colūba .i. xp̄e benigniſ
simꝰ atq̄ mitis. q̄ scz in hoc mūdo
ramū oliue virētis .i. pacis ōez nrē
hūanitatis assūpsit. quā tādē in as
cēsione in archā padisi ad noe deū
pzez detulit et eis vtute cessasse a
obsūmatū fuisse vitioz diluuiū in
mauit dicēs illō. thob. xij. Tēpꝰ
ē vt reūtar ad eū q̄ misit me ℣ E
Olēs deꝰ inire pactū cū gene
rehumāo q̄ āplius ñ fiet dilu
uiū. nec obsumētur p diluuiū ōmis
caro. pmisit arcum suū ponē in nu
bibz vt eēt signū federis plibati.
Arcuz inq̄t meū ponā in nubibꝰ
a erit signū federis inē me et inē
tā Sic deꝰ volēs hūanū gē9 asse
curaē q̄ diluuiū cētne dāpnatiōis
nūq̄ āplius mūdū iuoluet vmūsū
arcuz suū tetēdi tet pauit illū. sc
filiū bñdictū quē in nubibz .i. in pu
ssis marie viscerabz posuit. vbi
coloēs duos pncipales rubeuz scz
a celestē assūpsit. rubeꝰ em̄ color
sigt carnē celestis vero sigt aīmā
Sic em̄ fuit deꝰ pī mediāte isto ar
cu hūano gñi ofederatꝰ. hō vero a
dāpnatōis diluuio ē saluatꝰ V ñ
dicit de xp̄o. Eccli. q̄ ipe ē q̄i arcꝰ
refulgēs inē nebulas glorie Et sic
arcus iste designt pluuiā futurā sic
aduētꝰ xpi grāz iundātez. Joh.
p̄mo Grā et vertas p ihesū xp̄z.

Capitulū septimum ℣ A

Qui cepit esse vir agricola et exercere terā plātauitq; vineam · bibit vinum et inebriatus est · et nudatus iacuit in tabernaculo suo

Quod cum vidisset cham filius eius verenda patris discooperuit · et deridens patrem nudatum hoc sem et iaphet fuis fratribus nunciauit · qui statim palliū hūeros suis imponentes auersa facie vsq; ad patrem retrocesserunt · ipsumq; cooperuerunt et eius turpitudinem non viderunt · qui cū euigilasset cham cum posteritate sua seruitute a maledictione dāpnatus est ab ipso · Sem vero et iaphet benedictionis gratiaz ab eo meruerūt · ge · ix ·

¶ Nota ¶ Istō pt applicari q; vtile est quādoq; vicia et defectus hominum dissimulare piculosum vero ipsa detegere vl videre · quādoq; enim noe .i. aliqs prelatus vel prīceps · vino in quo est luxuria .i. vitijs et carnalitatibus ebrius in tabernaculo dom⁹ sue requiescit et delectatur · turpitudinemq; luxurie sue et aliorum vitioz suoz ita hominibus manifestat q; nudus sine velamīto iacere videtur · et qō deter⁹ erat ab alijs videri nullatenꝰ opinat · cum tamē vicia sua nuda ab hoīmib⁹ videāt · ihe · xvij · Nudauit femora tua añ faciē tuā · et apparuit ignominia tua · Sz q; certo tales nullo modo volūt videri nec explorari quīymo si ad noticiaz suā veniat q; aliquis hō defect⁹ sue turpitudinis viderit · solēt dolere et ipsis publice vel occulte maledictiōes vel puitionē inferre et maxīe qui sciūt · q; ille qui videt de uidet talia vl facta sua mitiet alijs publicaē Vñ ecclī · iij · nō est em necesse tibi ea que abscōdita sūt videe oculis tuis · Et ideo illi qui sunt sapientes filij quādo tales turpitudines et infamias de magnatibz et maxīe de suis patrib⁹ .i. de suis prelatis principib⁹ audiunt ipsas videre vel explorare non curant iuxta illud michee · vi · Nō queras iniquitatem in domo ipij · ymmo palliuz dissimulatiōis mouūt et ab inq̄sitione retrocedūt · ipsos quantuz possunt excusant atq; tegunt ne appareant · ꝓpter quod tales a talibus defectuosis magnatibus benedictiones et glorias acquirūt Mali enim superiores illos potissime solēt diligere · qui crimina sua studeant abscondere et celare et dissimulatiōis pallio trāsire · ne appareāt excusaē

¶ Vl dic q; noe ē pī et plat⁹ nostet · q; sez si in delictis dormiat · ita q; turpitudo defectuū suoz in aliquo appareat · sem et iafet .i. dom⁹ filij et sbditi ipm opire et excusaē mitūtur cham vero .i. mali et peruersi sbditi ipm derideē · ēpitudies defectuū suorum alijs pdere · eas in libellis et applicatiōibz reuelaē conāt · Qua ꝓpter tales seruitute et aduersitate dampnātur · boi vero a pacifica ꝓsperitate reuūt · cū scriptū sit leuitici · xx · q; q; reuelauerit turpitudines patris sui morte moriat

¶ Vel dic q; noe dicimus ab adam qui interpretatur requies

Cum gygantes essẽt sup terram dcte uerũt in cãpo sennaar edificare ẽt cuius ſũmitas cælos tãgẽt vt sic in cælum ascẽderẽt a nomẽ suũ imẽ hoiẽs celebrarent. habuerũt ergo latẽs p saxis a bitumẽ p cemẽto Igitur cũ edificarẽt et iã turrim i ciuitate babilonica vsq; ad duoꝝ miliariũ extulissẽt altitudinẽ. scẽz oroſiꝰ et scẽz ſolinũ sup ysa. xiꝰ. Indignatus dominꝰ liguas eoꝝ cõfudit ita ꝙ alẽ altꝛ aus ẽba nullatenus itel lexit Quappẽ ab iuicẽ sepati sũt et p mundũ scẽm liguarũ distinctiões se diuſimõe diuiſerũt ¶ Qꝛ

Tales gygãtes sũt ſupbi q̃ turrim .i. faſtigioſũ statũ in campo ſenna ar qui interptatur fetor. i. in isto mundo fetido edificare mituntur. furſum q; ad cœli altitudinẽ. i. ad altos gradus et status vltra q̃ requirunt ipſoꝝ merita aſcendere moluntur. et vt hoc melius faciant plures q̃q; in eandem ſocietatem cœunt. et ad hoc cõmunẽ occupantur. quappter sepe fit ꝙ dominꝰ cõtra eos indigẽ. a ipõꝝ cœrdiam malã cupit. et ipõs ab iuicẽ diuidere p mortem vl̃ p ifoꝛtuna oprobatur. a sic occulte facẽte domino opus malũ. qđ cepẽrãt ipedirẽ. vnde in libro. Job dicẽ dñs diſſipat cogitationes maligno ꝝ ne poſſint manus eorum implere qđ cœperant.

Capm Nonũ. ¶ a

crastim signauit qui decalogũ legis implenit. et terrã paradysi donauit. vinea quaꝝ plãtauit dominꝰ israhel ẽ Isa v. de ista dictus expectauí vt faceret vuas et fecit labruscas. quia scilicet ista vinũ cõsolationis dño debuit offerre ipa eũ spiritus voluit coronare et acetuꝝ mordacis tribulationis eidẽ studuit propinare et eũ i crucẽ a cto potare. ps. In siti mea potauerunt me aceto. Quia pcerto ista est que creatorem a plantatorem suũ crustum vino tormẽtorũ inebriauit. ita ꝙ ipm in lecto crucis per mortem nuduꝝ dormire fecit. et cham filius eius. id est malus populus iudaicus videns ẽpi tudinẽ eius. i. hũanitatẽ eius moriã ipsã derisit cũ dicat. vach qui destruis tẽplum dei salua temet ipsum. Verumptamen bonꝰ filius eius sem a iapheth. i. apostoli a xpi ami verenda patris. i. mortem et mortalitatem ipsius operuerũt. im cpm ipsam dignis rationibꝰ eẽ necessariam monstrauerunt. qua ꝛpter filius eius cham maledicit quia scilicet iudeorum posteritas ꝛpter xpi passionẽ maledictione damnantur sicut ipsimet direbãt Sanguis eius super nos et super filios nostros. Bonꝰ vero filius. s. xpiam et apostoli bñdictione trapali q̃ perpetua pfruũtur. ideo de ista vinea cõquerit dominꝰ. Jeremie scdo Ego ãt plãtaui te vineã electaꝝ omne semen verum. quomõ ergo conuersa es i prauã vinea aliena.

Capm Octauũ. ¶ a

Qvm abrahaz eēt
in vr q̄ est cuitas
caldeoz apparuit
ei dominus dicēs
Egred̄e de terra
tua ⁊ de cognatio
ne tua et domo patris tui : et ve
ni in terram quaz ego monstraue
ro tibi · et faciam te in gentē mag
nam · Abraham ergo in terram
chanaā ducatur vbi altare domi
edificauit · vbi ei dilatatio fui se
minis tocusq; illius terre possessi
o promittit atq; datur · gen · xij ·

Mor Vr que in prophetarum
ignis signat mundum q̄ scz vr cal
deoz dicit̄ p eo q̄ igne concupiscen
tie mūdus continue inflāmatur · A
brahā ātē ihc̄ cuius ⁊ra ē terrena
possessio · cognatio est carnalis de
lectatio · domus patrū siue paren
tū ē amicoz affectio · Terra vero
quā deus nobis ostendit est dura
spūalis religio et affectō · Dico er
go q̄ abrahā .i. cuilibet peccatori q̄
in vr caldeoz .i. in mūdo vl̄ igne
concupiscentie habitat · a deo p̄cipi
tur q̄ in de q̄tum ad affectum ex
eat · q̄ terrā .i. terrenoz amoz ·
cognationē .i. ꝓpriae carnis delecta
tionez et dulcorem · q̄ domuz pa
tris sui id est ꝓpzn generis nobili
tatem et honorez contemnat pe
nitus et dimittat · q̄q; ad terraz
quaz ipse deus monstrat .i. ad sta
tū penitentie vel ad vitaz spūalē
se transferat et transducat · sic em̄
sibi p̄mittitur dilatatio gratie · p
motio et exaltatio glorie · et posse
ssio celestis patrie · sicut etiam ex
verbis cristi dicētis apl̄is patet
Mathe · xix · Vos qui reliquistis
omnia et secuti estis me sedebitis
super thronos · Vel dic alle
gorice q̄ abrahā est cristus · ⁊ra ē
iudea · cognatio eius fuit iudeoz
populus · domꝰ sua est ecc̄lia et si
nagoga Igitur predicta verba po
tuerunt esse dei patris ad cristuz
dicētis egred̄e q̄tū ad fidē et q̄tū
ad credulitatez de ⁊ra tua · de cog
natiōe tua .i. ꝓlo iudaico · et de do
mo .i. de sinagoga et ecc̄lo et ven̄i
in terrā chanaā .i. ꝓlm gētilē quez
mōstrauero tibi · vbi scz altare tu
um .i. ecc̄az edificabis · et vbi p fi
dē dilatabere · Ysa · In illo tpe e
rit altare dñi in egypto · Vel
videt̄ q̄ talia vba dicat dyabo
lus hoi quē videt in statu religio
nis vl̄ gr̄ie · Monet enim hoiez q̄
terrā suā .i. stabilitatē deseat · ⁊ q̄
cognationē suā honorū suoz socie
tatē dimittat · et q̄ de domo patris
sui .i. de religiōe p apostasiaz fugi
at et recedat · et ad terrā chanaā
.i. mūdū mēte et corde se deflectat
et ibi p̄mittit sibi dyabolus p va
nā spez q̄ faciet eū in gētez mag
nā .i. q̄ faciet eū taliter diuitē et
potentē q̄q; ipsum in tēp̄alibz di
latabit · et q̄ terrā chanaā .i. mun
dū in possessiōibus continue sibi da
bit · sicut capitulo tercio videbat
dixisse mulieri · q̄ cūq; die comedē
tis ex eo aperientur oculi tui sicut dñs · Fame inualescēte in terra ca
naā · descēdit abrahaz in egiptū ut
peg̃naret ibidē · pharao ātem rex sibi
suā mulierē abstulit · Sz tādē sibi
cū munere restituit eā Ipe vero fa
cessāte in ⁊rā p̄missiōis rediuit · ge
nesis duodecimo · Mora Sic
vero cuz q̄s vrgēte fame auaritie

terraz pmissiõis id est claustra vel deuotionẽ dimittit et in egyptum .t. in mundũ et mundi negotia descendit · statim adest pharao rex egypti .t. dyabolus princeps mundi qui vxorem eius scz diuinã gratiam sibi tollit Verũtamẽ quãq; deus ipsum ad penitentiam reducat et vxorẽ suã .t. gratiã sibi reddit. et cessante fame auaritie i terrã promissionis .t. statũ salutis religionis vl' ad claustra pducat · ita vt dicere possit illud .i. he. ij. dñs mortificat et viuificat deducat ad inferos et reducat

## ¶ Capitulum decimum. ℣a

Loth et abrahã quis essent anima et fratres nequibant tamen habere cõmunia q; erat possessio eorũ Inde lis inter pastores eorum Loth ergo diuisus ab abraham regionem circa iordanẽ que irrigabatur velut paradisus elegit vbi cito post cũ aliis captus fuit · Quatuor em̃ reges contra sodomã vbi habitabat venerunt qui ipsum cum populo captiuauerũt · Abrahã tamen occurrẽs aduersarios obuiauit et loth de eorum manibus liberauit · ge · xiiij · ℣ Quor ¶ Sic vẽ o cõdite fit q; illi quor est possessio mimia scz diuites huius mundi simul seu concorditer habitare nõ possunt ymmo ab inuicem per lites et controuersiam diuidunt · Terrena enim possessio est diuisionis occasio Sepe enim fit q; loth qui interpretatur declinans .t. aliquis qui ab abraham .t. a bonorũ vianor societate declinat ex hoc circa iordanez mundane prosperitatis posse habitare se putat qui ab hostibus .t. a vitijs et tribulationibus captiuat · ita q; oportet vt ab abraham quez dimiserat .t. ab illo fratre socio vel amico cuius societatem dereliquerat et cõtemplet adiuuetur · ergo non est bonũ bonã societatẽ et concordiã dimittẽ nec solũ seu solitariũ manere · nec mundi prospera vltra debitũ affectare sed simul per cõcordiã quiescere et manere · ecce · nij · ve soli Et · genes · ij · nõ est bonũ hominem esse solum

## ¶ Capitulum nonum. ℣a

Dominus precepit abrahe q; sacrificaret sibi vaccã capram et arietẽ trium annorũ columbã q; et turturẽ · Abrahã ergo animalia diuisit · volucres sine diuisione aptẽ posuit · tandẽ aues celi cepit sacrificij volubãt comedẽ Sz abrahã eas abegit In sero vẽro extasy ãdes apparuit et sacrificiũ animaliũ assumpsit dñs vẽro tõ abrahe tũc pmisit a sibi secreta plima reuelauit · ge · xv · ℣ Nor · Heuea videt q; in istis sacrificijs significat oes illi quos sibi vult dñs spũalit immolari ibiem̃ sũt aues .t. otẽplatiui animalia .t. activi Aues ergo pupiũt ẽ nõ dicit p eos otẽplatiuos nec p mũdi negotia nec p affectiões

varias fuit diſi ymmo p cōtēplacōnē i deū tēdūt integra a pfā. Leui v. Auē nō ſecabit nec ferro vidēt Iſte etiā aues ſcz otē platiui dicūt tuēs ob caſtitatō quā ſuāt. dño colūbe ppt ſimplicita tē quā amāt Iſti em p dño dicūt oblati ſcilicz par tūrturū. ā duo pulli colūbar Animalia āt ſic dictū ē fūt acti qui ſcz circa trā. i. circa trēa negocia ſōlēt occupari a manē. In iſtis em ē vacca iugo ſboiū q figt ſboitos aues dux gregis q figt platos. capra maculēta q figt pnitentes laboriosos. Igit̄ q̄libz illoz debet eē truēnis. qz ſcz vacca. i. ſboiti debent eſſe truēnes p fidē tranſitatis quā debēt ſimplicit credē. vl per vota religionis. obediētiā. pauptatē. et caſtitatē q dñt firmit cōtinē. de quo. Ecc. nn. Fumicul9 tu plex difficile cupit Aues. i. prelati debēt eē truennes per trēs virtutes theologicas. fidē ſpē et caritatem quas dñt veatit habē. de q̄bz. i. cō xn. Nūc ā manēt. ſpes. fides. caritas. tria hec. Capra vero. i. pnitētes debēt eē truēnes ſcdm tres ptes peitētie. ſcz cōtritionē confeſſiōnē et ſatiſfactiōez. quas dēnt vel facit iplere. de q̄bz Exod. in. Viā trium dierū ibim9 i ſolitudinē. vt a ſic q̄libet iſtorum dicat illd. Ecc. xxv. In tub9 beneplacitū eſt ſpiritui meo. Talia ergo ſacrificia. i. tales pſōe ab auib9. i. a demonib9 et temptatiōib9 impetūtur. ſ ab abrahaz. i. a deo vel bono prelato defendūtur. Cibar9 etiā ardens. i. caritas perfecta tales inflāmat ipſosq deo immolat et repreſentat.

## Capitulum duodecimum

Vm ſara vxor abrahe ſterilē ſe videt. dedit agar ancillā ſuā abrahe viro ſuo vt ſibi in ea filiū gnaret. q tandem int gentia ſua parēt. et aſcribēt ſibi ptū. agar aūt cōcepiſſe ſe vidēs cōtempſit dñaz. quā cū affligēt zara fugam iniit agar. quā tacē in deſto āgel9 vagātez et fugiētē mouit ſibiq dixit. agar ancilla zarai vnde venis a quo vadis Cōſulit ergo āgel9 q̄ redirēt et q ſb maū dñe ſue cruicez ſupponēt et ne aph9 ſupbiret otra eā. filiū etiā ex ipa genandū p̄dixit a ab ipo. xp̄o. duces p̄ceſſuros p̄miſit. ge. xvi. Hoc Iſtd pt exponi moraliter et dici q̄ abrahā ē hō q̄ tenet habz vxorē et ancillā. qz ſcz zara vxor ſua ſignat aiāi. agar vero ancilla ſignat carnē. Zara ergo id ē anima de ſe ſterilis videtur, quia ſcilicet anima de ſe et p̄ſe nichil potest operari vel facē. nec partū cuiuſq boni operis generare cum non habeat organa. et ideo oportet q̄ ancilla eius caro pariat ſibi filium. i. faciat ſibi opus bonū quia licet a mente p̄cedat bonū p̄ceptū ordinatio ſicut a domino. tamē a carne p̄cedit executio boni operis ſicut ab ancilla. Verūptamē qz iſta ancilla. i. caro cōcepiſſe et aliq̄d boni fecīſſe se videt. quādoq̄ in ſuperbiā erigit. dominaq̄ ſua contēnens in deſerto mundi circa bō opera terrena vagatur. et angelus. i. deus vel bonus predicator

à plat⁹ ipsā repḡhēdit tā de ōceptu
one q̄p · s · de fuga · Dicat ergo sic a
gar ancille sarap vñ vems et quo
vadis O tu agar q̄ mēptaris sōp
miū vigilie.t.o caro q̄ sēp sōpmias
vigilias et ludibria mūdi huius
q̄ es ancilla sarap.t. anime adūte
vñ vemis et quo vadis · q̄lis ē na
tiuitas tua et q̄s mors vñ nasce
tus q̄liē moriaris q̄p vilis īgrediē
do · a quā flebilis morīēdo · et ca
ue vt de cetero dominā tuā animā
nō cōtēpnas · Sed ei seruias obe
dias et mītēdas · quia scz sicut di
citur ip̄s · Oculi ancille debēt eē
in manibz domine sue // Et Vl
dic q̄p quādo domina aīa laxat fre
nū ancille.t.carni · ita q̄p ipsam do
mina p̄mittit cōcūbere carnaliter
cū abrahā.t.aliq̄ carnali vl̄ tpali
voluptate · vti statiz cōcipit ysma
helem.t.malū ꝓpositū qui · s. cōtra
ysaac.t.cōtra vtutes cotidie facit
bellū · cōcipit etiā q̄nq̄ diuitias a
seculares scīctias et alia mūdi lō
ita q̄p cum ista supba efficaē · do
mine sue anime nequaq̄ obedire
dignatur · quīmo si domina aīa
ipsā velit a supbia repmē et per
abstīnētiā affligē · statim solet ad
desertū vicōz trāsire et a iugo v̄
tutū fugere et abire · Jeremie · ij ·
A seculo cōfregisti ugū meū tu
pisti vincula mea et dixisti nō ser
uiam · Ista etiā p āgelū a p p̄dica
tionē vl̄ religionē vl̄ cōfessorē ē
reducēda et sibi dicēdū ē · agarā
calla sarap et talia p oia sicut sup̄
// C Vl̄ dic q̄p recte sara signat
mhi aliquos magnos cōsiliarios
primapū vl̄ magnatū q̄ quādoq̄
habēt aliquā ancillā.t.aliquā perso
nā vilē et seruilē de humili plebe
natam quā diligunt et ideo ipsā
abrahām viro suo.t.domino a ma
gistro suo supponunt et in eius ſ
uitio ponunt · vt ipsi exm̄ filium
suscipiāt.t.vt exm̄ lucrum et ob
sequium habeāt · Sz p⁹ q̄p tales cū
magnis ꝓmouent et extollunt ·
statim vt cepīt p diuitias impg
nari incipiunt supbire · et saram
dominā suam.t.illum qui ipsos ī
officia promouet ingrate solent
contempnere a de eo non curare
qua propter sepe fit q̄p tales solēt
eos affligere et propter īgratitu
dinem ad fugam.t.amissionez sta
tus quem eis procurauerūt cō
pellere et vrgere · et ideo recte po
test talibus cōsuli · q̄p sub eorum
domino gratia bene factorum hu
lientur : et q̄p cōtra ipsos insurgē
nō conentur · Ecce · nn · Magro
huilia caput tuū // D Vl̄ dic q̄p
sara q̄ mēptaē prīceps signat p̄la
tū qui ancillam suam.t. subditus
suū p̄mittit immo etiaz procurat
diuitys et beneficys aliquotiens
impregnari · quapter sepe fit q̄p
tal̄ cōcepisse se vides et diuitias l̄
scīcias acquisiuisse cōtra euz sup
bit · ipsū met et eius mandata cō
tēpnit intm̄ · q̄p si sara ipsū afflige
re vl̄ cōpugē mītitur · statim p apo
stasiā vl̄ p appellatiōem ad debtū
mūdi vl̄ ad romanā curiā cito fu
git · et vagabundus p mundum
pambulat et imcedit · Angel⁹ er
go.t.q̄cunq̄ bonus debet talibz cō
fulē q̄p redeāt et sare.t. p̄lato suo
obtēperent · et q̄p hūilitate p̄ma
ipsius pacem querant dicendo il
lud · Je · Reuertere ad tuitates

tuas vsq; quo delitys dissolueris vaga filia ¶ E Vel dic q; p̄ ma vxor abrahe fuit synagoga q̄ a principio fuit sterilis · a m̄ fine ysaac id est crastuz · qui interp̄tatur gaudium genera uit · analla fua est gentilitas vel ecclesia collecta de gentilib9 que se concepisse gaudens spiritu; salutis · videtur dominam suam id est ecclesiaz de iudeis natam pro eo q; dominum crucifixerant contēpnere sicut dicatur · Ho iŋ · Illam ergo tanq̄ dominam alii gentiles honorare incipiunt et contra eam superbire cantur · vnde · Ho · iŋ · Postq̄ apostolus dixit q; in ecclesia nō est differentia iudei a grēca · sequitur Quid ergo amplius iudeo est aut q̄ vtilitas circūcisionis · multum per omnem modum cē · ¶ F Vel dic q; etiam nos qui sumus ex gētibus nō debemus synagogam q̄ uis indotatam et sterilem vilipendere · sed eam quadam reuerentia honorare · p eo q; ab ipsa scriptura et fidei principia habuim9 · Ob etiam papa facere dicatur q̄ scilz rotulā legis moysi a iudeis oblatā i die consecrationis sui oscula nullatenꝰ dedignatur ·

## Capitulū decimū tercīū · ¶ A

Brahaz p̄cepcum fuit q; octauo die omne masculinuz circūcidetur et q; certa porcō de sui carne p̄puciū auferretur · vt sic pl9 dei a gētib9 distinguētur · Gen · xvij · ¶ Nor Octaua dies ē tp9 gr̄ie q8 post sabbatuz legis fuccedit · Nos ergo q̄ sum9 i isto octonario .i. i statu et tēpore gr̄ie debem9 esse a cūctis superfluitatib9 circūcisi · et maxime a p̄pucio carnis nostre .i. a cōcupiscentia carnali · Et sicut soli masculi nō femine circūcidebantur · sic etiā hodie masculi .i. perfecti · nō feminei i perfecti se a vitys circumcidūt · Et sicut in circūcisione nomē ponebatur sic homi qui a vitys circumcisi sūt nomen bone fame p̄ alijs p̄sequūtur · Ecci · Nomine eterno hereditabit illum dominus deus noster ¶ B Vel dic q; octonarius ē tempus future resurrectionis · vbi p̄ certo caro nostra a cunctis superfluis passionib9 circumcidetur · a cunctis defectibus secludetur · Luc · ŋ · Octaua die venerūt circūcidere puerū · ¶ C

Nteq̄ abrā a sarap ysaac generārēt p̄cepit dns · q; nomē suū creesceret et dicerēt abraham Sarap ergo nomē suū minuēt a dicerēt sara · Nor Per abrahā intelligitur intellectus · per sarap āt vxorem intelligo voluntatem · Isti em̄ duo simul debent ysaac .i. bonā ple et dō opera parere · et fructū virtutum generare · Sz reuera ad hoc requirit q; abrahā .i. intellectus crescat veritatē cognoscendo · sarap .i. voluntas decrescat se a cōcupiscentys refrenando · Intellect9 em̄ igitur p̄t · debet in actu suo .i. in agnitione veritatis crescere · voluntas āt in actu suo .i. in concupiscētia homi se debet rationabilit moderare · Scriptū em̄ est · Ecci · xxx · Post

cōcupiscēcias tuas nō eas et a voluptate tua aūtere · Si prestes amine tue cōcupiscentias suas faciunt te in gaudiuz inimicas tuis · Debet ergo dicere satai de abrahā .i. wlūtas de intellectu illud · Jo. iij · Illū oportet crescere me autē minui · ℣ d ℭ Vel dic de cōiugibus q̄ quādo vir crescit p autoritatem et bonitatem mulier vero decrescit per humilitatez tunc faciunt ysaac .i. risuz et gaudiuz per cōmunē iocunditatē · tūc em cōiugiū pspexat quādo mulier subiicitur et vir dominatur · Nō tamē ē contra multas dñas hodiernas q̄ vias doīnari remittuntur Isaye. iij · Et mulieres dominate fūt eis · ℣ e ℭ Vel dic q̄ vir est prelatus q̄ debet crescere virtute et autoritate · mulier est subditus qui debet minui humlitate vt sic simul gene rent ysaac risuz · hoc est dictu vt sic perseuerent in gaudio et prosperitate · Debet em prelat9 crescē et se magnuz ostendere ne familiaritas pariat contemptū subditis Subditus enim debet humiliari a minui ne superbia pariat despectū Ge · xvi · humlia te sub manu domine tue

## ℭ Capitulū decimū quartū ℣ a

ZOdoitē populi pessimi dicebantur qui s. per horribilez infectionez luxurie vitis abutebātur · ad ūenās a pauperes recipere dedignabantur · et habūdātia pānis et vite superbia fruebantur sicut dicit · eze · xvi · ꝓpter q8 q̄ ipsos deus delere decreuerat · locutus fuit dominus abrahe dicēs q̄ de scā dere volebat vt videret si crimen illoz fame et clamori hominū respondebat Abrahā autez audita domini volūtate p loth nepote suo qui habitabat ī sodomis sollicitus cum domino allegare incepit q̄ non decebat deū q̄ perderet ustū cum ipio dñs vero q̄ ꝑ dece iustos si iuenirēt ibi · toti ciuitati peceret benignitatē iugit repromisit · ge · xvm · ℣ o ℭ Ista possūt exēplariť allegari quo mūdi prosperitas causa ē multoꝝ malorum q̄ scz sic dicit ezechie · xvi · hec fuit iiquitas sodome sororis tue · habūdantia pānis et superbia vite et manū paupi nō porrigebāt Itē pt allegari q̄ iudex nō debet verbātū credē ymmo ad inq̄rendum veritatē cramis debet psonaliť de scēdē licet ī ꝓpria psona cōtigerat veritatē ipsā scire · sic scz ostat q̄ dñs em istoz sciebat et tamē vel le descēdē p veritatis scrutio se dicebat ℣ c ℭ Itē pt allegari q̄ quādo iforumū ē futurū quilibz debet eē sollicitus de aīas ex hoc q̄ abrahā amore loth cū domīs disputabat ℣ d ℭ Itē pt allegari q̄ iust9 nō debz oraē p ñusto q̄ liberet tu a pena quāq̄ sic ꝓpiqu9 q̄ abrahā nō legit rogasse p loth nec p eo allegasse ñ īq̄tū supponebat eū iustū ℣ e ℭ Item pt allegari q̄ pauci iustificāt q̄ndoq; causa salutis magni populi sic patet q̄ hic dom9 p mittebat se ciuitati pce si decem

iusti inuenirẽtur ibidẽ ℣ F

Tres angeli a deo missi p sodoma destruẽda · inuẽti sunt ab abraham et ad duorũ inuitati · qui scz sb arbore quieuerũt pedes lauerũt et panes sbcinericios et vitulũ comederũt · q̃ tandẽ sibi generationem ysaac promiserũt · ge · xvm ℣ Mor C Sic vere qui abrahã .i. homo offert deo sacrificiũ et dui uiũ spuale scz lotũ rã pedũ .i. offensiones mundificatui ã · umbrã arborũs .i. crucis memoriã refrigeratiãz · sb cinericiũ panẽ .i. mortis obsideratiõez in cineratiuaz · lac .i. deuotiõnẽ · vitulũ .i. spualẽ cordis exultationẽ · tũc p certo ysaac .i. ihus eterne glorie repromittit et sibi a dño et angelis eternũ gaudiũ et letica ppetuũ · ysay · xxxv · Letica sempiterna erit eis · gaudiũ et exultatiõez obtinebũt ℣ G C Vel dic q̃ pat abraham est deus pat vel platus · qui scz inuitat pegrinos .i. uiros iustos huius mũdi pegrinos et p viam penitẽtie mundũ volẽtes fugere ad confessiõis lotũrã · ad arborũs crucis memoriam · ad lac deuotiõis · ad recordationẽ futũ e incineratiõis et cõmestionẽ vituli xpi i sacrãto altaris Lauentur inq̃t pedes vri et reqescite sb arbore : sic dicat pphã · vos q̃ habitatis i terra austri cũ pambz occurrite fugienti · ℣ B

Cum duo ageli sodomã i forma iuuenũ aduenissẽt et in platea mãsissẽt · Loth recepit eos i hospitio · Sz cũ viri ciuitatis vt ipsis i õmbus abuterẽtur foes domꝰ irruperẽt : loth vero p ãgelis [illegible] credebat homies a tãta im mũdicia liberãdis · uxorẽ et filias virgines · ipis malꝰ homibz ad sacriãdũ suã libidinẽ offerret · qd re ape nõ volebãt ymmo fores ipiꝰ cõfringebãt · tãdẽ pulsi fũt ab angelis cecitate · ita q̃ ostiũ inuenire nõ valebãt · In crastio vero ageli · loth uxorẽ et filias eduxerũt · loci sbuersionẽ gñi sui vbis loth futu rã credẽ noluerũt · ymmo cũ eis dicẽt a loth q̃ exirẽt ipm loq̃ de liatorie crediderũt · qua ppt et ciuitas et ipsi cuz ppio igne et sulphure i crastio perierũt · ge : xix ·

℣ Mor C Istꝫ pt allegari sine alia expositione ad tria · videlicz q̃ impero ntra naturã · mẽs plꝰ q̃ alns vitys exercẽt · tles enim dicũt cecitate patiũ · p eo q̃ sup oes homines hn fũt cec · Isti etiã et ostiũ nõ inuenerũt · Sz p certo isti ostiũ pãdysi vbi fũt loth et ãgeli nõ intrabũt · ysay · lix · In tenebras ambulauiꝰ palpauiꝰ sic cec pietẽ · Et ppter hoc sodoma bene interpretatur muta · quia scilicet tales in iudicio muti erunt pro eo q̃ excusationẽ aliquam nõ habebũt · ps · Muta fiant labia dolosa ℣ I C Item potest allegari q̃ minus malum tolerandum est pro maiori malo vitando · sicut loth p stitutionem uxorum et filiarum sustinere volebat vt crimen sodomiticum vitarẽtur · ℣ K C Itez potest allegari q̃ impossibile est eum a morte eripere quem occulta dei prouidentia decreuerit pumi · sicut patet de istis generis loth · qui noluerunt credere vt exirent disponente domino qui cum alns cum quibus de

tēli quer̄ūt inter eruīt. Ecē. i. A
īm nadūti q̄ nēo p̄t corrigē quē
de⁹ despexerit. Vor enim cotidie
cernitur q̄ hō non obstante con
silio cōtrario ad infortuīa letus
curat. scōm q̄ occulta dei iustitia
a seu prouidentia ipsū ducat. ¶ L
Vel allega ista exemplariter ad
bonum hospitalitatis que liberat
onē sui et suoz mēt. Vñ apost.
hospitalitatē nolite oblituisci. per
hanc enim quidam angel' placue
runt hospitio receptis.

## Caplm. xv. ¶ A

Vm deus ciui
tatem sodome
cū alijs q̄tuor
p̄pter horrēda
crimina sua ig
ne a sulphure
delendā decre
uisset. dictū fuit loth q̄ vna cum
vxore et filiabz auitatem exiret
q̄q; in oī circa regiōe nullatenꝰ
remaneret sed in monte potiꝰ se
saluaret. dictuz etiam fuit eis q̄
non retrospicerent cū īmederēt
sed vt ad montem rect o itinere
properarent. verumptamen cuz
iam micarent fulgura et audirē
tur tonitrua et ignis et sulphur
de celo mitteretur in vrbem: sicut
etiam testatur solinus qui de so
doma loquēs dicit. q̄ ipsam de ce
lo tactam testatur humꝰ migra.
vxor loth reuersa retro respexit
quap̄ter quia inobediens fuerat
statim in sal' statuā cōuersa fuit.
ge. xix. ¶ Nota Ciuitates iste mū
dū designt et etiā mūdi statꝰ vbi
plurima crimina habūdare noscū
tur p̄p̄ q̄ dei subuersionē a ignē
a dāpnationē eiusdē ominant. ofu
lit dñs deuotis suis vt īm quātuz
ad affectū exeāt a īmōtē religiōis
vel p̄fectionis et etiā ōtēplatiōis
ascēdant. q̄dq; in omni regiōe. i.
in mūdi negotijs et officijs et de
litijs nō maneāt ꝫ recedāt. Et q̄
ōmino caueant ne retro se respi
ciāt. i. q̄ ad vitia q̄ cōfessi fuerūt p
recidiuationē non redeāt. nec ad
mundi bona quibus renunciauer
unt per desideria retrocedant.
nec per apostasiaz se ab itinere sa
lutis quam profess̄i sunt retrouer
tant. quia sicut dicitur. Luce.
ix. ¶ Nemo mittens manum ad
aratrum et respiciens retro ap
tus est regno dei. Retro se emz
non debet respicere penitens reci
diuando religiosus apostatādo.
contemplatiuus īmundi se nego
tijs implicando. quinimo ipse
debet continuare iter suum īm bo
no proficiendo. Sed procerto q̄
dam sunt sicut vxor loth. qui sci
licet tonitrua temptationum au
dientes. ignem concupiscencie se
tientes. fulgura tribulationis vi
dentes. retro respiciunt id est ad
vitia seu bona terrena que dimi
serant se conuertunt. Iter quod
inceperant dimittunt. a per īmō
stantie vicium retrocedunt sicut
etiam de infidelibus amicis patet
qui scilicet audita modica tribu
latione vel difficultate ab incep
ta fidelitate desistunt. tales enim
sunt religiosi qui scilicet ad bona
mundi quibus renunciauerunt
libēti animo retrocedūt a ōcepto

religionis et contemplationis mõte. versus vallez mundi negotiorũ respiciunt et accedũt. tales ergo in statuaz salis mutantur. impũ sci peccatores insensati duri et obstinati efficiuntur et impũtum in viros iniquos vertũtur. Ideo dicit dominus. Luce. xvij. Qui in agro est non respiciat retro. memores estote vxoris loth. ℣ Dum loth de sodomis fugeret ne igne et sulphure depereꝫ et pẽrẽt a domino. q licuerit sibi cuitatem segor paruulam introire. si quia ibi erat crebertamus tremotus. ne esse habuit exinde fugere et ad montez ascẽdere et ibi se saluare. Ge. xix. ℣ Mor. Sodoma ẽ vita carnalis que igne et sulphure luxurie fetet. segor vita coniugalis que terremotus multatuz solicitudinum fustinet. mons vero est vita contẽplatiua et ecclesiastica vel claustralis. que stabilis et tuta manet. Loth ergo qui interpretatur declinãs est ille q̃ iuxta psalmistã. cõsiliũ declinat a malo vt faciat bonum. qui scilicet ignẽ et sulphur carnalis vite fugit. a in segor id est statũ coniugali tutus manere credit. sed finaliter attẽto motu temptationum tribulationum. et miseriarum istius cuitatis id est status coniugalis ad mõtez religionis vel ecclesie ascẽdit. a sic a carnali inflamatione se liberat et euadit. Psalẽ. ij. Veni te ascendamus ad montem dõmi. ℣ Loth in sodomis legitur fuisse. nec vnq̃ luxurie et ebrietati vacasse. in monte tamen vbi pro se saluando fugit. legitur se inebriasse et cum propriis filiabus incestum et adulterium commisisse. ℣ Mora. Sic hodie fit mlti qui de valle ad montem id est de mundo ad religionem vel de secularis statũ ad ecclesiasticum ascendunt. et sic periculum dampnationis euadere et ibidem se saluare credunt. qui tamen ibidem ebrietati et luxurie vacantes. deteriores fiunt et dampnationis periculum plus incurrunt. de hoc conqueritur dominus. Jeremie. decimo quinto. Quid est inquit q dilectus meus in domo mea fecit scelera multa ac̃.

Capitulum decimum sextũ ℣ A

Brahaz duos filios habuit. scilicet ysaac de libera et ysmahel de ancilla. ysmahel autem fuit ferus homo venator. et sagittarius de quo dicitur. Infra. xvj. q manus eius contra omnes. et manus omnium contra eum. et e regione fratrum suorum figet tabernacula. ysaac autem fuit bonus mansuetus et letus. vertũptamẽ ysmahel segz aplm Gal. iiij. sepe ysaac oppugnabat et eidẽ molestias inferebat. q̃ppr̃ cũ sara mat ysaac hoc quadã die cerneret. dicit ad abrahaz. Eice ancillaz et filiũ eiꝰ. non erit heres filius ancille cuz filio libere. Igitur agar cuz filio ysmahel eiciatur. vter aque et panis sibi ab abrahã in scapulis imponit. Et dimissa per deserta trasiẽs finẽsq aqua consumpta vagat. ãgelus

vero dñi apparens ostēdit pu
teum sitienti et sic eam cōsolabat
ge. xxi. Vox. CB Abrahā sig
nat bonuz plātū qui reuera in do
mo sua q̄ est ecc̄a habet duo gene
ra filiorū. quosdā bonos more ysa
ac quos sc̄z diuina g̃a generauit
quosdā v̄o malos more ysmahel
quos sibi vxor anella. i. vel simoī
aca amibicō vel carnalis affectio
peperauit. Sed reuera iter istos
semper solent esse iurgia q̄ ysma
hel qui signat malos. et maxime
discolos et puersos. qui reuelā p
cōtradictionē et rebellionē inuidi
ā et detractionē ōmibz se obiciūt
et e regiōe fratrum suoz taberna
cula sua faciūt in q̄tum omnium
aliorū contradicunt voluntatibz
Itaq̄ manus eorum contra om
nes et manus omnium eis obsūt
. i. tess. ij. Deum non amant et cū
ctis hominibus aduersant̄. Isti
ergo semper solent ysaac psequi
quia scilicet mali semper sunt solli
ci bonos offendere et eis inimica
ri. Ecc̄. xxxiii. contra malum bo
num stat et contra mortem vita
sic et contra virum iustum pecca
tor. Sed quid. p̄ro certo isti non de
bent esse hered̄es in ecclesia nec q̄
tuz ad beneficia temporalia nec q̄
tū ad bona spiritualia Ideo abra
ham. i. platus debet eos eicere et
cum matre sua simonia vel affec
tione carnali ab ecclesia segrega
re dicens illud. Iud. xi. heres in
domo nostra esse non poteris q̄a
de adultera natus es. VC Vel
dic etiaz moraliter loquendo. due
iste mulieres sara libera et agar ā
ancilla signant animam et carnem et

ysaac filius signat bona opera q̄
ab anima producuntur. ysmahel
aūt filius ancille signat opa mala
que a carnis concupiscentia pcreā
tur. ysaac ergo ab ysmahele ipug
nari dicitur. quia cōstat q̄ carnis
opera solent spiritualibus operi
bus inimicari et contra ea prelia
ri. Gal. v. caro concupiscit aduer
sus spiritum et spiritus aduersus
carnem. Dec enim sibi inuicē otra
riantur. sequitur. manifesta autē
sunt opera carnis. Abrahaz aūt. i.
homo quādo videt istos duos fili
os. i. ysmahel et ysaac. i. malos af
fectus cogitatus et opa cōfligere
contra bonos. et i domo cordis sui
videt ipsa opera carnis opera spi
ritus molestare. statim debet ācil
lam et filiū eius. i. carnē et opera
carnalia deicere et dep̄mere et ad
desertuz pen̄tie mittere. et pa
nem et aquā p abstin̄tiam sibi i
ponere. vt sic ibi angelū testamē
ti crastū potent iueire q̄ puteū vi
seu cordie sibi potent demōstrare

## Capitulū decimū septimū. A

VOlens deꝰ tēp
tare abraham
precepit sibi
q̄ filium suuz
quē diligebat
ysaac tolleret
et ipsū sup quē
dā montē quez sibi ostenderet oc
cideret et immolaret. Tulit ergo
abraham secum filium suum ysa
ac vna cum duobus iuuenibus et
asino quos scilicet ad pedem mon
tis dimisit. ipse autē et filius qui

ligna quibus erat sacrificandus portabat montem ascendit · ignē et gladium in manibus tenuit a ligna sacrificio ꝑparauit · Sucōēsis ergo lignis accepit abraham filium suum et posuit super aram Cumq manum et gladium extenderet pro filio occidendo et domio immolando · statim affuit angel⁹ q̄ prohibebat et qui aretem qui in monte inter vepres hebat cornibz loco pueri īmolare sibi iussit Sic ergo fit · q̄ dum aries occidit ysaac liberat sanusq ad iuuenes reuertitur a quibus infeli⁹ aduentus ipsi⁹ exspectabat · Ge · xxij

Nota B Abrahā ē de⁹ pater ysaac dei filius · Aries ipsius dei filij corpus · ligna vepres et ara crucem designant · gladius lanceaz et clauos · ignis signat passionis ardorez · duo iuuenes remanentes duos populos signant non credentes iudeos scilicet et gentiles · Asinus autez qui eos comitatur stulticiaz signat qua incredulii hebetantur · Dico ergo q̄ abraham est deus pater · qui ysaac filium suum in molandū in ara crucis decreuit · ita q̄ gladium et ignem id est ipsius passionis asperitatem contra eum p̄parauit · accidit tamē q̄ ysaac id ē filij deitas nil patitur · aries vero id est crusti sola humanitas immolatur · duz scilicet cornua eius id est manus ad modū cornuū extente · inter vepres id est inter ligna crucis clauisq alligatur · Abacuc · iij · Cornua in manibus eius · Duo vero iuuenes id ē duo populi · iudei videlicet et gentiles in infidelitate sua pro maiori parte manserunt · inquantum ad montem fidei non ascenderunt · nec incarnationis aut passionis misterium cognouerunt · qui etiam asinum id est stulticiam habuisse dicuntur pro eo q̄ isti in sua stulticia obstinati leguntur · nec credidisse que credenda fuerunt ꝑbantur · Luc · xxiij · O stulti et tardi ad credendum · hys que locuti sūt ꝑphete · Ho. i. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt ·

C Postq̄ abraham de sara vxore sua filiū suuz ysaac genuisset · ipsumq filiuz immolare tēptasset · et loco filij aretem occidisset · filius autem michil mali passus fuisset accidit q̄ sara eius vxor mortua est · qđ videns abrahā sicut dicit hic · Ge · xxiij · seruū suum eleasar misit in mesopotamiam · terram scilicet gentilium vt et filio suo ysaac pcuraret vxorē Igitur iuit in ciuitatē nachor vbi erat puella pulchertima rebecca filia batuelis que descendit ad fontem · vt impleret ydriam suam a qua · ab illa ergo dari sibi petijt · quē non eum solum sed etiam et camelos ipsius adaquauit · Iste ergo causam legationis sue rebecce parentibus aperit · et eam filio domini sui tanq̄ procuratori ducat in coniugez · datis q sibi ornamilis et ornamentis eam ad dominum domini sui ducat · vbi ysaac meditantez in agro reperit · que viso eo statiz de camelo descendit et pallio se inuoluit · ipse vero puellā factis nuptijs sibi matrimonialiter copulauit · eam q in tabernaculum sare matris sue introducat · et eam

tantuz dilexit q amore eius mor
tem matrus fue obliuiom dedit .
Et tandē duos filios esau scilicet
et iacob genrauit . quorum esau
malus fuit . iacob vero sanctus a
optimꝰ hō fuit . ¶ Qor Cō ¶
Sic vero postēp abraham deus pa
ter de vxore sua sara id est sinago
ga genuisset ysaac id est crustum
filium benedictum . Aresq id est
crusti humanitas immolata fuisset
in crucē . ipseq ysaac id est ipsa
filij deitas michil passa fuisset . Acci
dit q vxor sua sinagoga per infide
litatem mortua fuit . inquantum
scilicet fidem incarnationis filij n
recepit . Johannis . c . In propria
venit et sui eum non receperunt .
Et ezechi . viicesimo quarto . Qor
tua est vxor mea vespeti . quapp
ter abraham deus misit seruuz su
um id est apostoloruz et predicato
ruz cetum . ad terras et ciuitates
gentilium . vt scilicet puellam no
bilem scilicet ipsam ecclesiam de
ipsa gentilitate natam . filio suo
crusto in vxorez acciperet . qui sez
hanc prēdicando rogauit vt de pu
teo et potiā naturalis philosophi
e quā habebat . a de aqua scientia
tum quā continue hauriebat ca
melos suos id est fideles populos
adaquaret . quia reuera ecclesia
collecta de gentibus puteo suo id
est scientys philosophie multuz
adaquauit fideles et mltuz etiam
fugauit hereticos infideles . sicut etiaz
i angustino apparuit . q etiā asi si
dem clericus magnus imē gētiles
fuit . ergo iste seruꝰ . c . pdicatoz ec
tꝰ isti puelle ecclesie pmitiue ar
millas et ornamenta gratiarum q
virtutū donauerunt . ysaac vero
id est crustus . q iaz ante ad medi
tādū in agro paradisi per ascēsiōez
ascenderat . ipsaz puellam sibi ma
ēmonialiter desponsauit . eamqz
in tabernaculum matris sue id ē
in sacrā scripturā que fuit tabna
culum sinagoge matrimonialiter
introduxit . inqtuz sibi scriptura
rū dogmata reuelauit . ipsa vero
ecclesia puella viso ysaac . c . dogmā
ta crusti maiestate de camelo . c . de
superbia gentilis fastꝰ se humilian
do descendit . et pallio honorum o
peruz se inuoluit . exēplo hester q
viso assuero dicebat Hester . decō
quito . Vidi te domine sicut āgelū
dei . turbatū ē cor meuz p timore
glorie tue . valde es admirabilis do
mine et facies tua plena est gratia
tum . Sic ergo fit q ab ysaac et
rebecca . c . a crusto et ecclesia pluēs
filij . c . ples xpiam gignūt quorū
q dā iacob q hoi . alij vero esau q
mali dici merentur . q reuera filij
crusti et ecce dīcūtur in duo qē q
dā fūt iacob . c . bom deo amabiles .
alij vo sunt esau . c . mali deo odibi
les . Vñ Mal . c . iacob dilexi . esau
aut odio habui . ¶ E
Vz rebecca scoz q dicit . gen
xxv capło . duos filios concē
pisset . scz esau malū a iacob bonū
a tps pt⁹ istaet collidebāt pueri
in vtero ac si iuicē dimicarēt qs eo
rū nasceet pm⁹ . et tam factū est
q esau q malus erat natus ē pri
mus . iacob vero bonus natus est
vltimus . Fuit ergo esau venator .
et ideo ipsum pater amabat . eo
q de venatiombus ipsius comede
bat . iacob vero qui erat simplex

a agricola q̄ venationes nō porta
bat ad patrem dilectus intantū
non erat · Pater iste ysaac est p̄
latus : mater vero ecc̄a vxor sua
Ergo dico q̄ ista mater ecclesia ī
vero suo .i. in collegio vel in clau
stro quandoq̄ cōcepit plures filī
os id est plures subditos quosdā
similes esau .i. malos · alios vero si
miles iacob .i. bonos · Sic ergo fit
q̄ quando tēpus ptus appropī
quat vtpote quando vacat aliq̄s
beneficiū · ita q̄ aliquis promouea
tur · et q̄ exterius paratur et p̄p
motionem ad exterius beneficiū
emittatur · Iapiunt iuicē isti pu
eri scz subditi collidē et parētes al
ter alterū ipugnāt · et hoc q̄ vult
quilibet p̄m? ad promotiōez exite ·
Sed quid · proerto esau q̄ fuit pi
losus primus exisse dicat · q̄ scili
cet hodie illi q̄ peiores sūt vt esau
dū tamē sint pilosi .i. diuites p̄mi
ad b̄ficia promouentur · illi vero q̄
sūt iacob .i. hoīes et simplices īpro
moti ī vtero claustra dimittūtur
vel saltē alys postponūtur · ¶ F
Breuiter em̄ istud est verum hodi
e q̄ illi q̄ sunt mali dū tamē sint
venatores et exactores et deuora
tores et de venatiōibus diuitiarū
suarum ipis suis magistris mune
tum oblationes facīūt tales sunt
ab eis predilecti Illi vero q̄ moē
iacob sunt simplices et pilis diui
tiarū nudi · nec venatiōi rapinar̄
deditī ab eis sūt neglecti · Prelati
em̄ et principes nullum sb̄ditum
officialem vl̄ familiarē diligūt ñ
illum de cuius venatione comedūt
vel a quo lucra vel munera vel e
molimenta capiūt · et de cuius
rapina ptem suā assumūt nec alī
ū im officijs suis libent̄ tenent p̄
mouent aut extollunt · Nich · in
Si quis nō dederit in ore eor̄ q̄p
piaz accipiunt suscitant super eū
prelium · ¶ G De puteis quos
abrahaz a serui ei? · ysaac et serui
eius fodiebant : quos tam̄ phili
stei pro viribus obstruebant p̄t
dicta q̄ abrahā est deus pat̄ · serui e
ius fuerūt pphete · ysaac dei filius
serui eius fuerunt apostoli ei? et
euāgeliste · Ideo dicatur q̄ isti pu
teos scripturarum fecerunt · quia
scilicet illi vetus testamentū · isti
vero nouū cōposuerunt · Experto
palestini .i. iudei istos puteos no
stros mittunt terra obstruē dum
intellectum scripturarū per terre
num sensum et peruersam exposi
tionem exconantur occupare ·

## Capitulū decimū octauū · ¶ A

Isaac senex et
cecutiēs cū du
os filios habēt
scilicet esau p̄
mogenitum a
iacob vltīo ge
nitū et primo
genito suo benedicere decreuisset
vōuit eum preapiēs · q̄ arcū et
pharetrā suā sumēt et q̄ in vena
tionez iret et cibos sibi gratos pa
ret · de quib? comedens benedicat
oīs gr̄iā sibi daret · Ergo dū esau
pilosus ad venationem foris pro
perans iussa patris exeq̄t · iacob
frater eius minor domi remanēs
benedictionem suam furripit ei
et furatur · de cui filio em̄ matris

fuę rebęcę duos hędos prępąuit· vęstib9 optimis ęsáu se ornat ·a manus suas vt videatur pilosus hędorum pelliculis circumligat ·c sic abos nomine ęsau patri prese tat ·qui tangens manus eius pi losas esse filium primogenitu ip sum putat· et qꝫ habębat vocę ia cob et manus ęrant esau ·statim clamat· vox inquit vox iacob est manus autęz manus esau ·Et cū abum cōmędisset paratum · bene dictionem patęrnaz sibi et suo se mini statim donat· primogenitus vęo qui iussu patris venabatur in agro ·postea reuenięns ·michil reportat ·Sic ergo factum est qꝫ virtute bęnedictionis iunior subli mat̄ et ꝓmogenit9 sb̄iugatur· qꝫ pat̄ ęcutięs dū minorę filiū ꝓmo genitum credit vnum pro alio bę nedixit· Et sic iacob bęnedictionę esau accępit ·virtute cuius terra promissionis quę de iure debębat primogenito iuniori accessit · Et sic iacob id est supplantator dict9 est· quia supplantauit fratrez ta liter· Juste inquit vocatum ē no men eius iacob ·sicut habęt· Ge. xxvo· ¶ Per istum ysaac ęc cutientem possum intelligere pla tum carnalem et ignorantem et patrem per contemplationez vidę tem· per vxorem ęnim rebęccam q̄ interpretatur multum accępit· i telligitur carnis affectio seu ābiti o que scilicet hodie accipit vniuer sum· Abacuc· Totum in hamo sb̄ leuauit · per duos vero filios in telligitur subditorum suorum du plex condicio· quia scilicet q̄dam sunt primogeniti id est bonī q̄ sūt filij ecclesie senes et maturi exte rius venationi dediti· id est in ne gotijs ecclesie occupati · quidam vero sūt iuuenes a infęcti sicut sūt cognati et nepotuli intus in domo ecclesie quiescętes· et circa patrē et prelatum in aliquibus offitijs commorantes· Ergo dico qꝫ quan doqꝫ accidit qꝫ ysaac id est mal9 p latus per carnis affectionem seu per ignorantiaz ęius fact9 vult aliquam bęnedictionem id est ali quam promotionem impęndere· et primogenitum filium id est ali quem antiquū qui satis seruiuit ęcclesie intendit prima facie pro mouere · ita qꝫ sibi precipit vt ad venationem id est ad negotio tum ministrationem vacet ·vt bę nedictionem id est promotionem reportet dicens illud· ij· Thimo· secundo· Labora sicut bon9 miles cristi· quia sicut dicitur· Sapien· terzo· Bonorum laborum glorio sus est fructus · Verumptamen sępe fit qꝫ dum tales primogeniti exterius iussa patris et vtilitatē ecclesie faciunt · tunc instigante matre sua id est carnali affectio ne et ambitione ·iuuenes domi manentes se primogenitos esse dicunt · inquantum sibi debęri cō tendunt promotiones · quia ci bos id est munera ymmiacę pa tri id est prelato offerunt· et ma nus id est opera obsequia et seruici a que fęcerunt ostendunt · vna cum pelle carnalis affectionis vel consanguinęe coniunctionis quā prętendunt· sic ergo fit qꝫ talę decipiunt patrem suū spiritualez id est prelatum ęcclesiasticuz· qui

se facaũt primogenitos .i. magis bene meritos credere· et sic solẽt benedictionem .i. promotionem que debebatur primogenitis et ã tiquioribz reportare · Sicq; uimores ãtiquioribz preferuntur· primogenti vero tom et laboriz si qui post venationis et laboriz studia pro remuneratione reuer tuntur ad patrem in subiectiõe remanent· et supplantatores a impij promouentur et terram p missiõis id est bona et pinguia beneficia consequuntur· Ecc̃s· ·x· Vidi seruos in equis et principes ambulantes sicut ser uos super terram · Qater enim eorum. id est ambitio que optime scit parare cibos quibus prelati libenter vescuntur· duos edos .i. munera duplicata et mag̃ accipi mandat· vestes q; optimas id est exteriorem pompam recipi cõsu lit et tandem manus pilis ·id est diuitijs et muneribus circumuol ui precepit quibus tactis id est manualiter apprehensis ·iste pat id est prelatus ipsum esse primo genitum asserit atq; dicit· Sũq; tu es filius meus primogenitus esau· Qat· in· Tu es filius mei dilectus in quo mihi complaciui. tactui enim magis credidit q; au ditui quia scilicet isti plus vo lunt munera tangere quam pro missiones audire· Fili inquit ac cede ad me vt tangam te· et seq̃ tur· Ecce iquit odor filij mei sicut odor agri plen cui benedixit do minus· seruant tibi tribus· esto dominus fratrum tuorum et cete ra similia· vide ibi· V C E

Vl dic q; ysaac .i. malus prelatꝰ quando vult dare benedictionez id est beneficium vel prebendam vocat primogenitum predilectũ et ab eo preelectum et sibi dicit q; ad venationem vadat et sibi ci bos offerat · id est vt munera si bi procuret et querat vt beneficiu quod vacat acquirat· Verũ p tamen sepe fit q; dum patrat ve nacõez suam .i. munera que debet sibi offerre ab alio anticipatur q; oblatis edis .i. mnñeribz p primo genito recipiat a aliꝰ sepe fraudatur· Sicq; fit q; ille qui prius a bos offert et qui prius munera simoniaca patri profert benedic tionem a promotionẽ ab eo pius re fert· vt qui prior appellat prior a gat· et qui prior offerat reliq̃as prior tãgat bñficia· solent ergo isti mali sapiores alijs supuementi bz se excusare dicẽtes· venit get manus tuꝰ fraudulẽter et abstu lit benedictõem tuam benedixi ei et erit benedictus · D · Vel dic q; iste pater ẽ iudex qui reuera il lum nõ vere cognoscit quem me diante pilo .i. mediantibus mune ribz vel affectione examinat atz tangit et ideo fit q; talꝭ benedicti onẽ alteriꝰ reportat· dñs pro ipõ iudex iniuste iudicat et alteriꝰ iu stitiã sibi donat· otra q̃d dicit Isa v· ve q̃ iustificatis impium p mu neribz a iustitiã iusti auferetis ab eo E F Vl dic q; ysaac ẽ deꝰ q̃ ·s· duos filios habuit .i. duos po pulos .i. iudayã ppl'm primogen tũ Osee· xi· primogenitꝰ meꝰ isrl a gẽtilẽ etiã minorẽ Sz reuera dñs esau iudaicus exteriꝰ arcta sensũ

litteralem scripture remanet. in nor gentilis dom remanens io ē mterius sensū scripture penetrās patris benedictionem scilicet fidē crastianam habet et celi benedicti onem finaliter percipiet Iste ēm dū patri suo deo ad mstinctū ma tris sue gratie cibum virtutuz cū pellibus bonorum exemplorum p sentat benedictionem fideī et glo rie que fratri suo primogenito. i. populo iudaico debebat reportat Mat. vm. Multi venient ab orie te et occidente vt recumbant cuz abraham ysaac et iacob. filii aūt regni eicientur foras. Esau aūt p sequitur iacob benedictum et u daicus populus odit et persequit crastianum ℣ F ℭ Vel istō potest allegari de occulta dei pui dentia que preter et contra volū tatem et spem hominum suum in troducat effectum. Decreuerat em deus se iacob benedictionez datu rum. quapropter ipse fecit cp con tra propriam intentionem ysaac ipsuz benediceret. et cp frater su us tunc temporis foris esset. q a scilicet sepe fit cp deus homine preter intentionem tamē mstru mento suo vtitur vt finis quez de us intendit efficaciter consequat ℣ G ℭ Vel allega contra y pocritas qui similes sunt iacob qz scilicet suas manus id est opera su a cooperiunt pellibus id est fictis palliationibus. quapropter sepe fit cp benedictionem reportant. ℣ H ℭ Vel dic cp de ypocrita po test dici cp vox inquit vox iacob sed manꝰ manus esau. quia scili cet vocem habuit bonam et vba honesta sicut iacob qui fuit bonꝰ. manus habuit impias et opera ma la sicut esau qui fuit malus.

## ℭ Capitulū decimū nonū ℣ A

IAcob fugiens ira esau fris sui recessit in mesopotamiam ad laban auūculū suū vt a fratris ipetu saluaret tur. dū ergo esset in via supposito lapide capiti suo obdormiuit. et in sōpnis scalā celos tangentē aspexit. et angelos per scalaz ascendentes et descendentes. dominuzqz in mixum scale vidit. tandem vero venit ad puteum cuius os grandi lapide claudebatur. vbi oues a cameli adaquabantur. post hoc liam et rachelem vxores accepit a ipsius laban multas diuitias acq̄siuit. Ge. xxvm ℣ Mor Sicut a fic debet facere iacob supplātator .i. quilibet q̄ vult dyabolū supplātare Si em videt cp esau frat suus .i. dyabolꝰ vl etiā pprium corpꝰ ipz seq̄t in pcta pris scz in mūdo et per diuersa vitia conet occidē. det sancti prias et mūdū p ceptū exire a ad labā. i. ad deū p orationē et ad matrus fue. i. dīne gr̄ie mādatū debet in terrā alienā scz ad religionē vl ecclīaz l ad mortū pfectionē trā sire. Ge. xn. Egredere de tra tua et de cognatione tua a vei in trā quam mōstraueo tibi. dū ergo tlis via p fectionis aggredit nre ē cp a mū di tumltibz recedere volēs capiti supponat lapidē. i. xpz q̄ est petra firma p spē et desideriū imitetur.

Os si fecerat ī pace per mētis trā quillitatez q̄escet et āgelos glori e per scalaz ascendentes pspiciet per quā m celū ascendet. i. viā vir tutū qua xp̄c et viri āgelici ascen derunt m celū cognoscet. tandem puteum scripture sacre qui grā di lapix. i. grādi difficultate clau sus est et q̄p adaquādis et potan dis camelis et ouibus .i. magnis et puis ordinatus est re periet. et tandem duas filias labā rachel ez et lyam. i. duas vitas filias de cōtemplatiuā et actiuā m vxoēs accipiet et ipsi? labā diuinas id ē virtutes et merita vel gloriaz eē nā a deo papiet et acquiret a sic potuit dicere illud. gene. xxxm. Crescere me fecit dominus m ter ram paupertatis mee. ℣ B

Sed sicut vidimus q̄ iacob q̄uis eēt valde ditat? esau tamē fratrē suū sez occurrentez ti mebat. nec ipsū habere voluit so cium vel vicinum Sic dato q̄ ho mo virtutibus sit dotatus . sēp debet fratrē sez corp? vl̄ dyabolū timere et occursū ei? sez tēptatio nū suaruz īpetū formidaē. ppt̄ qđ debet dominū exorare dicēs illud gene. xxxij. Libera me domīe de us de mamb? frīs mei q̄ valde ip sum timeo ℣ C Vel dic q̄ iacob est crastus q̄ sez ad īstinctū a ad precēs matris sue sez synagoge pa trā suā scilicet paradisuz dimisit et ad laban. i. ad mundum p̄ icar nationem venit vbi scalaz que cē los tāgit id est crucem imueīt et vbi supposito lapide sepulchu dor miuit. factūq̄ est q̄ duas filias mundi sciīcet animam et carnez sibi cōpulauit vxores duas. a tur mas ouiuz id ē gētes duplicas po pul sibi acquisiuit scilicez iudeos et gentiles et cetera. Iste est enim qui dicit. ge. xxxij. In baculo me o transiui iordanem. et nunc cuz duab? turmis regredior. quia sez crastus iordanez mortis transiuit et tandem cuz duabus turmis id est cum fidelibus vtrusq̄ popul ad patrem m ascensione rediuit dicens illud. Luce. xv. Surgam et ibo ad patrem meum ac̄. ℣ D

Vel dic q̄ scala quā vidit iacob est beata virgo que stans m terra cor poraliter celos tangebat cordiali ter per quā a qua mediante ange li ad nos descendere nostrūtur cui dominus per beataz incarnationē immixus fuisse cōprobatur ℣ E Vel dic q̄ scala ista est crux ci i scilicet dominus personaliter fu it immixus et que angelos id est vi tos angelicos m ipsa per deuotio nem deambulantes continet. et stans m terra corporaliter celos tā git virtualiter a optinet

Angel? volēs dare fiduciaz ia cobne esau formidaēt p noc tem cum eo luctatus est. Sed cuz ipsū superare non posset sicut ha ctenus pretendebat tetigit āge lus femur eius et statiz emaruit nerui? su? ita q̄ ex tūc iacob claudus factus fuit. et quia angeluz viderat. dr iacob israhel fuit dict? et ne timeret esau per angelum ē confortatus. dictum est enim sibi nō vocaberis vltra iacob. sed isra hel nomen tuum erit. Si inquit c tra deum fortis fuisti quanto ma gis ctra homines fortis eris. Iste

qui interpretatur videns deum. signat illuz qui habet contemplationem vel beatificam visionem. Jacob vero illum qui adhuc habz presentem luctam et huius vite tribulationes. Igitur dico q̄ quando iacob id est homo moralis et premens qui scilicet est sollicitus de euadendo periculo et temptatione esau id est diaboli fratris sui ab eodem parte geniti et creati. plerumq; accidit q̄ angelus id est deus luctatur cuz eo. quando scilicz aliquas tribulationes immittit. a sic neruum sui femoris id est carnis eius potentiaz marcescere facit ipsumq; debilitat. a restringit ita q̄tum ad corporis virtutez ipsuz claudicare compellit. fortitudinem ad resistendum esau diabolo sibi tradit. eiusq; finaliter de iacob israhel mutat. quando post luctam huius vite celi visionem sibi dat. vel inq̄tum per contemplationem ipsum ad deum videndum eleuat et immutat. Tunc enim solum homo de iacob israhel. i. de viatore comprehensor vel de actiuo contemplator efficitur quando nerui femoris id est fortitudo carnis et voluptas ipsius macerantur. ij. Cor. vndecimo. Cum enim infirmor tunc fortis sum. ℣ Vel dic q̄ angelus est animus iacob corpus qui mutuum pugnant. quia sicut dicitur: Gal. quinto. Hec sibi mutuum contrariantur Verum tamen angelus id est spiritus sanctus carnem superat quando femur eius id est carnis voluptatem debilitat. tunc etiam iacob iste israhel dicitur et ad videndum deum per fidem et contemplationem instruitur quando nerui femoris .i. voluptas carnis ipsius macerat. ho. vm. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis.

## Capitulum vicesimum. ℣a

Qui laba primissi iacob filiam suam p seruitio. vij. anno cuz qd fecerat sic factum est q̄ in die nupciaruz rachelem sibi deberet reddere que erat pulcherrima supponit sibi liam que erat turpis et lippa. In alijs etiaz meredibz scz in quibz sibi primissis fuit sibi sua mercedes mutata. ita q̄ laba nunq̄ libet volebat reddere q̄ p ipsum fuerat repromissa Immutasti enim iniquam mercedem meam. xx. viabz ge. xxxi. ℣ Quo Laba q̄ interpretat caligacio fingit mundum q̄ more rei caligine visum discretionis obtundit. Vel etiam ipse est diabolus q̄ p delectamenta dulcia a caligine se ostendit. et q̄ isti sunt quidam dni q̄ nunq̄ qd promiserat consueuerit reddere. primo suos et amicos suos solet stipendia mutare q̄ scz p rachele reddunt liaz. p primo reddunt penam. p alibi quibus reddunt migras. p virtutibus reddunt culpas. a reuera cotidie patitur. q̄ ille q̄ mundo fuit nunq̄ attigit ad bonum qd de eo speabat. nulla enim est in rebz fortune instantia. ymmo omnia fit q̄ vbi aruerit deo p̄mittit. reddit mala. ideo tales mundi dilectores possunt dicere illud. psa. Expectauimus lucem qz. a. Jere. xxvm. Nunq̄ reddit qz ℣ Vel si vis allega

cōra modernos dominos qui seruitorum raro reddūt promissa qz si homo seruierit p rachele .i. p bono beneficio finaliter recapit iyaz .i. aliquod beneficium parum valens · a quādoqz qō est deteri? mihil habet ita q iam ꝓprie pt dicere illud Jere Jnuacuū laboraui sine causa et inaniter consūpsi fortitudinem meā · ¶ C

QVm iacob primo seruisset p lia et tandem p rachele dicit ibi q amorem sequētis priori pretulit · ge · ix. ¶ Mor. Sic vero hodie cōmune est cuiqz · q si habet aliquam vxorem .i. aliquē amicum vl' familiarem et sibi superueniat alius magis nou? · primū quedā modo respectu alteri? contēpnet et vltimū pdiliget · hēb x · Aufert ꝑmū vt sequēs statuat · vtra qō dicit · eccle · ix · Ne derelinquas ami cum antiquū nouus em nō erit similis illi ¶ D Vel dic q lya lippa sed fecūda est vita actiua que est fructuosa · rachel pulchra ē vita cōtemplatiua que est speciosa Jgitur dico q quādo iacob .i. mortalis homo qui in hoc mūdo luctatur · de lie cōnubio trāsit ad rachelis amplexus .i. de vita actiua trāsit ad contemplatiuā · et de seculi negtijs ad celestia cōtemplanda trassertur · constat q primam vxorem .i. vitā actiuā et secularez patrē reputat qn ad rachelez .i. ad vitā cōtēplatiue brachia se trasportat · patrēqz reputat terrena quādo gustat que sūt celestia · vilipēditqz vite seculares bona quādo p contemplationem celestia gustat dona · leui · xxvi · Nouis superueniēntibus vetera proicietis ·

¶ Capitulū vicesimū primū · ¶ A

QVm laban cōcessisset iacob socero suo p primo fuiem oues que i grege suo quādoqz nascebantur albe quādoqz nascabantur varie sic dicit · genesis · xxx · ¶ Jacob magā cautela vsus est q scz cū oues tpe pregnatiōis ad canales aquā adaquare venirēt si volebat q fetus albos ceperent vrgas ex toto decorticabat ipasqz i cannalibus ante oculos conspitātiū ponebat a sic ouis ad aspectū albe virge fetū albuz cōcipiebat · ecōtra qn volebat fetus nigros tūc solebat vrgas cū pelle in cānalibus ponere Si vēo varias cupiebat habē pti virgas decorticabat et pti cū corti ce dimittebat · ymagīatio em āi mal' ad aspectuz virge mouebat et sic qd erat virga tal' ptus concipiebat ¶ B Mor · dic q iacob figit deū virga q mediāte pastor deus regit mūdū figit platū · oues vēo signāt ecclesiā vl' collegiū · filij vero ouiū signāt sbiectū populū · ergo q a qlitate virgarū .i. platorū seqt qualitas agnorū .i. sbiectorū oues em .i. ecclesie tales partus .i. tales sbditos capiunt quales virgas .i. quales prelatos conspiciunt · quia reuera agn .i. subditi tales efficiuntur · quales virge id ē quales prelati vel superiores vel ecclesiastici eorū aspectibz offerūt Cum virgis em nigris queunt

mgra · dix albis albi · et cū varijs varijs · cū bonis bonis · cū malis malis · cū medio crubz medijs · ps · Cum scō scūs eris · ℣ C Vel dic q̄ oues fūt simplices q̄ reuera dū ad cānales .i. ad predicatores scripture sācte vemūt vtpote quādo ad audiendos sermōes accedūt solēt tales fetus .i. talia ꝓposita et opera ocpe quales vgas ospiciūt .i. q̄les exēplares regulas ibi solēt videre scz ēm virgā .i. scz exēplū quod in cānali .i. in p̄dicatore cernūt fetus opis vel ꝓpositi in auditorubz gnatur. ℣ D C Vl dic q̄ si virga .i. p̄dicator vl plat⁹ sit cortice bonoz tpaliū et oīs male cōsationis nudatus et ōm affectu terrenoz p̄uat⁹ · solēt oues .i. simplices qui eos aspiciūt cōcipe albos fetus .i. facē bon⁹ act⁹ · econtra vco quādo p̄lati male cōuersatiōis cortice sunt vestiti tūc fet⁹ et act⁹ ouiū .i. simplicū sbditoz vitioz nigredie fūt fedati · Nau · 9 · Facies eorū sicut nigredo olle ℣ E C Vel dic q̄ virge sig nificāt opa et rigorē dine gracie a iustitie q̄b⁹ vberat filios pestilentes · ps · Virgaz virtutis sue emittet dominus ex syon · Iste ēm virge quādoq̄ fūt decorticate mḡtū manifesta ē dei iustitia · q̄nq̄ cortice fūt operte iq̄tū iudicia dei fūt occulta · dico ergo q̄ sola aspectu talium virgarū .i. ex solo ofideatiōe iudicioz dei a opū sue iustitie oues .i. boī simplices debēt bonū ꝓpositū cōcipere et bō opera p̄turire · Solus ēm aspectus iustitie et virge rigoris sui et trabulationū q̄s immittit facit hominē ocipē spirituz salutis et finaliter parere opa gracie et veritatis siue virtutis · Q̄d etiā de boīs sbditis dēt eē · q̄ scz nō debēt expectare q̄ a plato virga percutiātur ymmo solo aspectu bene opari tenētur · Ysaye · Domine a timore tuo cōcepimus ·

## C Capitulū vicesimū secūdū ℣ A

DYna filia iacob volēs videre mulieres regioīs cananeoz exiuit ad videndū · quā cuz vidisset sichē filius ē mor p̄ncipis tre · adamauit eam rapuitq̄ et dormiuit cuz illa vi oppimens virginem · ge · xxxm · ℣ O C Heuea dicta filia iacob figit aiaz filiā dei p̄ris · regio ista ē mūdus vbi scz cananei gētiles .i. pctōres morāt · sichē āt ē dyabol⁹ et emor ē lucifer p̄ncipē · Jo · xiij · Venit em̄ p̄nceps mūdi huius ac Jgit̄ dicō q̄ qñ filia iacob aia xp̄iana · vl etiā aliq̄ pson religiosa cupit videre mlieres cananeoz delectatiōes ludiba a mollicies pcoz · a sic de domo religiōis vl de secreto ofcie tie ad mūdi regionē p malā opla cōtiā trāsit · et in mūdi negotijs nō credēs malefacē · & bñ estimās seruare virginitatē .i. ofcientie integritatē se ingerit · statim adē sichez dyabol⁹ q̄ per malos osēsus eā rapit et p̄ mala opa violat et cortū pit · et vgitatē spūalē sibi tollit · eāq̄ secū ad domū p̄ris sui scz ad infernū ptrahit atq̄ ducat · vile ergo ē q̄ aia domū ofcientie nō exeat q̄q̄ exterioz ad mūdi negocia ñ

transeat ne forte diabolus ipsaz rapiat et corrūpat · Mat· x· In q̄mcūq; domū intraueritis ibi manete et inde nō exeatis ℣ Et Vt dic ad lrāz otra iuuēculas q̄ domū patris exeūt p̄ vidēdis mundi ludibrijs· a ad mūdi festa et cuiuia vadūt vbi scz a iuuenibus luxuriosis facile decapiūtur et mente et corpore corrūpuntur· Idem vero est de mundanis que plᵒ volūt per mundum penes amicos circuire q̄ī domo clausa manere Vñ sepe fit q̄ corrūpuntur et castitatis pudore priuantur· Thi· v· discunt circuire domos et cum luxuriate fuerīt in xp̄o nubē volunt·

## Capitulū decimumtercīū· ℣ A

Vm ioseph filius iacob iuniorplᵒ alijs fratribus diligēr p̄ter qđ tunicā talarez ei fecerat· ipsūq; secū domi cū frēs ad pascua irent detinebat· Et factum est q̄ sompniauit q̄ sol et luna et stelle· xi· ip̄m venerabātur et q̄ manipuli fratrum suum manipulū adorarent p̄ter qđ ipsi fratres sibi q̄ plurimuz inuidebant· quapropter cū pater ipsuz in pascuis ad fratres visitādos misisset ipōsq; de siehem i dotaym transiuisse ꝓpiusz eos statim seq̄bat Cū eū vidērēt i mortē ip̄ī dispirare deperīt· Ip̄m ergo talari tunica exuerūt et i cisterna veteri eū includūt· a eā ad patrē mittētes puerū a feris occisū fin

gunt· ipsuz vero puerū ysmaelitis mercatorib⁹ vēdūt q̄ tandē in egyptū eū deferēt vbi deo opante domin⁹ egipti efficit· ita q̄ pat· a fratres p̄ter famē suā leuādam ad euz finalē descendūt et vadūt et iuxta sompnū visionē sibi obediunt et seruiūt· ge· xxxvii· ℣ Hoc ℣ Ista allegorice cōmuniter exponuntur de cristo· Iste ē em ioseph filiꝰ iacob .i. dei patris ab ipso super oīa predilect⁹· Math· iij· hic est filius meus dilect⁹· et tunica talari et polimita i hūanitate vestitus· ab eterno sōpmās et p uidens· q̄ a stellis .i. ab angelis a hominibus erat merito adorand⁹ Fratres igitur isti⁹ quos pat· ad pascendos greges miserat erant phatarsei quos scz deus ad simplices instruendos i scripture pascuis ordinauerat· isti tamē de siehez qđ interpretat lō causa in dotayz qđ i terpretat defectio trāsiuerāt inq̄ tū de lō causa in defectū· de lege i peccatū· de bono intellectu in malum iprobe se mutarēt· missus ergo ioseph .i. crist⁹ in pascua mū di huiꝰ p fuis fratrib⁹ visitandis p hominib⁹ redimendis ipsos in dothaym reperit inq̄ tū scz in defecti one plurīū vitiorū vmūsos iueīt Inueit eos i ꝑta deserta i loco horroris et vaste solitudinis· Isti inuidentes sibi tunicā hūanitatis ipsū exuūt occidēdo· et eā sāguine tinctam inficiunt ipsum flagellādo In cisterna eū ponūt sepeliendo Ismaelite trū .i. apli eum emunt ipsum p fidez recipiēdo· et i egyptū .i. in gētilitatis populū eū deferūt p̄dicando vbi tādē dominus efficitur

fidem suam et ecclesiam dilatãdo
ita q̃ fratres sui. i. iudei qui p̃mo
eum vendiderãt finaliṫ ad ipsum
venient · se ad eũ conuertendo a
hoc quãdo fame. i. pauptate et io
pia laborauerũt · p̃ mundũ vagã
do · p̃s · Famem patiẽtur vt canes
et circubũt ciuitatẽ · ipsi conuertẽ
tur ad manducandum ℣ C ℭ
Vel allegari potest exemplariṫ
quo prudentia dei habet diuersos
modos occultos sua opa faciẽdi i.
et quo non est possibile q̃ possint
per hoĩnẽ imutari · quĩ p̃mo sepe
fit per eosdem vias quibus homo
dei ordinationẽ impediẽ mitiṫ · ad
plenum effectũ ipsius peruenitur
Isti emĩ visionẽ sõpnij sui ne ado
rarẽt eum impedire volentes ipẽ
exterius vẽdiderũt · vbi tãdẽ post
labores et carceres dñs egipti fac
tus est · ita q̃ ipm vbi nõ speta
bãt adorauerũt · Dominꝰ emĩ suos
electos multis tribulatioĩbꝫ et mi
seriis quãdoq̃ affligi p̃mittit · q̃a
q̃d et qualis finis cõsequi debeat
ipse sentit: excelsus emĩ dñs et hu
milia respicit et alta a longe cog
noscit · vnde etiã ipse ioseph dicit
fratribus · Ge · xlv · Nolite timẽ i
quit · nũquid possumus resistere
dei volũtati · vos cogitastis de me
malum · et dominus vertit illud i
bonũ vt exaltaret me · ℣ D ℭ Du
odecim fuerũt filij iacob · xij · fon
tes ĩ helym · duodecꝫ lapides pre
ciosi in veste aaron · xij · lapides i
fecti in altari · xij · panes p̃p̃ois ·
xij · lapides de iordane sũpti et in
signũ positi · xij · boues sub mari e
neo constituti · xij · stelle in corona
mulieris · xij · porte · xij ãgeli qui
erant in portis · apo · xxi · xij · fũda
menta noue ciuitatis · xij · hoẽ di
ei · xij · menses anni · xij · fructus
ligni · xij · signa celi · Heuera per
istũ numerꝫ duodecimũ possunt
intelligi · xij · apostoli vel ei ami q̃
q̃ fideles · xij · articulos credentes
et duodecim apostolos imitãtes
quia pro certo isti sũt duodecim pa
triarche q̃ alios spiritualiter ge
nerauerũt · Sũt duodecim fontes
q̃ alios grã et doctrina irrigaue
rũt · Sũt · xij · preciosi lapides qui
vestem sacerdotis. i. ecclesiã crsti
ornauerunt · Sũt duodecim insecti i
altari ecclesie lapides · q̃ ipm alta
re. i. fidẽ ecclie sustinuerũt · Sũt du
odecim panes qui pabulo sacre
scripture corda infirmorum cõfir
mauerunt · Sunt duodecim lapides
de iordane sumpti et in signuz po
siti · quia a deo sunt a fluxu huiꝰ
mũdi electi et testes crsti fideles
constituti spectaculumq̃ angelis
et hominibus facti Sunt duodecim
boues sub mari eneo cõstituti q̃a
acatum crucis primi traxerunt
iugumq̃ crsti portauerunt · a fũ
damentum ecclesie stabilierunt ·
Sunt duodecꝫ stelle que mundũ
illuminauerunt · et in corona mu
lieris id est ecclesie reluxerunt ·
Sunt duodecim porte in quibus
solebat iudicium exercere quia isti
sunt iudices et clauigeri portarũ
celi · quoruz iudiciũ est diiudicare
an digni sint introeuntes · Sunt
duodecim angeli in turribus eccie
vigilantes et bona pacis euange
lizantes · Sunt duodecꝫ fundamẽ
ta noue ciuitatis ecclesie · super q̃
quasi lapides viui omnes super

edificantur fideles · Sunt duodecim hore diei id est xpisti que diem gre distinxerunt · Sunt duodecim menses qui solem xpistum per gratiam continuerunt · Sunt duodecim fructus · qui sana doctrina alios nutrierunt · Sunt duodecim signa que gloriam bonis penam reprobis significauerunt Isti ergo potuerunt dicere illud · Genesis quadragesimo primo · Fratres sumus filij viri unius ·

## Capm vicesimum quartum · Va

QVm thamar in habitu meretricio sederet in biuio · accidit q patriarcha iudas transiens cum ea concubuit · qui scilicet pro arrabone · amulum · armillam · et baculum proprium sibi dedit · qui scilicet duplicem prolem id est zaram et phares in ea genuit · et cum ppter adulterium duceretur ad ignem ostendendo predicta pignora que sibi iudas dederat liberata fuit · de viro inquit cuius hec sunt concepi et cetera vide plenius hystoriam · Gene · xxxvm · ¶ Qor C Judas iste signat xpistum qui leo de tribu iuda dicitur · Ista vero mulier signat animam que cum habitu meretricio id est cum multiplici peccato et cum male consuetudinis contagio in biuio mundi sedet · qui mundus recte biuium dicitur · quia ibi homo facile deuiat · Sed quid procerto plerumq contingit q verus noster iudas id est saluator noster dominus ihesus xpistus istam per misericordiaz respicit et inuenit · et secum per gratiam cohabitat et concumbit · annuluz q fidei · baculum spei seu meditacionis xpisti · et armillam caritatis pro arrabone concedit · duplicem q fetum scilicet bona affectione interius · et bona operatione exterius ea impregnat · et vbi demones istam ad ignem culpe et pene mittuntur trahere misericorditer ista saluat · quia pro certo nunq anima igne male concupiscentie in presenti comburatur · vel etiam igne ielhenne nunq post mortez dampnatur · dum tamen predictum arrabonem scilicet armillam baculum et annulum ostendere meretur ita q tunc poterat dicere illud · Genesis tricesimo secundo · In baculo isto transiui iordanez et nunc cum duabus turmis regrediar · In baculo enim xpistus vel spes iordanis id est fluxus mortalitatis nostre potest tute trasire · et duplex partus duplex q turma bonorum operum scilicet interiorum et exteriorum poterit parturire · ¶ Hb C Vel dic q talis mulier est falsus consiliarius vel procurata · qui ne cognoscatur pallio falsitatis palliationum et fraudum se velat vt sic concubitus iude id est familiaritatem dominorum habeat et ab eis diuitys impregnetur · et baculo pastorali annuloq episcopali · armillaq dignitatis ditetur ¶ C C Vl dic q hodie datoq aliqua persona comburi meruerit si tamen arrabonem ostenderit saluatur id est si bona munera

iudicia obtulerit iudex combus
et punita hominem non pmittit
dicens illud. Isa. xliij. Cum trā
sieris per aquas tecum ero et flu
mina non operient te. cum ābu
laueris in igne non combureris
Vl dic q̄ iudas est miquꝰ iu
dex q̄ sepe alīū punire mīt de eo
crimine quo ipēmet innodatus
re ūptamē qñ cramē in ipsū inqe
ritur q̄uis homo sit culpabil ip
sum liberare conat
Vxor
putifaris oculos iniecit in io
seph ita q̄ ipsiꝰ petiuit cōcubitū
qđ cū ille negasset et fugiens pal
liū dimisisset. tūc illa se vidēs con
tēptā. cōtrauia viro suo dixit de
ioseph q̄ eā opprimē voluerat ac
cusauit et palliū dimissū in argu
mētū fidei ostendit. ꝓpter qđ vir
ille nimis uxori credulus ioseph
carcere mācipauit. de quo tandē
dñs miraculose eū dimisit. Po
test allegari cōtra fallacia mulie
rū q̄ nō timent qñq̄ impudice libi
dinē appetere. nec timēt falsum
crimen imponere et argumēta fi
ngere et ptendere. nec
timēt cōscientiā inocētem dāpnare
Ecc. xxv. breuis est em oīs mali
cia super malicia mulier. Potest
etiā allegari contra viros moder
nos qui sēz nimis credunt suis
uxoribz et maxime vbi agitur de
pudicitia cōiugali
Potest
etiam allegari q̄ quilibet iustus
exēplo ioseph se debz potiꝰ pmitte
re diffamari et carcerari q̄ legem
dñi ptergere. et maxime quia dñs
solet tales finaliter a tribulatiōe ere
pere et ad maiorē gloriā promouere
sicut apparuit in susanna vl in is

to Vl potest allegari p veritatem
innocētia q̄ si aliqñ suppremūtur
finaliter tamē vincet. ij. Esd. iij.
Sup oia vincit veritas.

## Capl'm. xxv.

DVo famuli
pharaonis re
gis egipti in car
cere regis cū
ioseph positi
sez magister
pincernaꝝ et
magister pistoꝝ videt sōpniū in
vna nocte. magister em pincerna
tū videbat cōram se vitē in q̄ erant
tres ꝓpagines in q̄bz vue florebāt
et maturescebāt. ita q̄ in manu pha
raonis accipiebat ra ibi vuas ex
primebat in poculuz regi dabat.
magister vero pistorum tria ca
nistra farine portare se sompnia
uerat et q̄ in superiori omnes
cibos qui fieri solent arte pistoria
ptinebat Et in illo qđ excelsiꝰ pe
minebat. aues cibos inedere con
spiciebat Ista ergo sōpnia suerta
ioseph exposita taliter. q̄ pincerna
in tra dies debebat ad pristinū offi
cū restitui. a potū regi porrigē
pistor vero debebat suspendi et a
ues eius carnes inedere ge. xl.
Quo
Pharao rex egypti de
nū figit regē celi. carcere at eiꝰ sig
nat istū mūdū q̄ sez ptinet pincer
nā et pistorē. i. ꝓpter bonū et ma
lū. ꝓpter defectū em ꝑim parentis
mali et boni de domo pharaonis
.i. de padyso fuerūt exuti et in hu
ius mūdi carcere vinculati. Sed
procerto vterq̄ sompniat in carce

id est vterq; cogitat de futuris. Ho
mi enim qui in pinæna figurā
tur vident vitē id est deum. q̄ ha
bet tres propagines id est tres p
sonas, a quibus accipiunt hom v
uas id est fidez. de qua scilicet ip
si expriment vinum id est bona
opera. que infundunt in calice regis
cristi in q̄ tum ita letificant regez
cristuz. ps. Vinuz letificat cor hō
minis. Mali vero qui per pistorē
designantur vident q̄ ipse habēt
tria cāmistra id est triplicem cō
pistentiam et omne genus alborū
id est carnis et oris ingluuiem et
auēs de super volantes. i. vanitatē
et superbiam. Baruth. in. In aui
bus celi ludunt etcetera. Quis ē
ergo finis arborum. procul dubio
secundum expositionem ioseph. i.
secundum sanctorum doctrinam.
hom sunt premiandi. quia scilicz
pinæna id est cetus bonorū post
tres dies id est post tria tempora
huius vite scilicet in die iudicij
ad gradum pristinum scilicet ad
beatitudinem et immortalitatem
restituent. et in domo regis scilicz
paradiso recipientur. et ad pro
pinandum vinuz letitie cū agelis
admittet. Econtra vero mali post
eosdē tres dies. s. in die iudicij in
inferni patibulo suspendet. et eoz
aīme ab auibz. i. demonibus come
dent. deutco. xxxij. Cōsumēt fame
et deuorabunt eos aues morsu a
maruissimo.

## Capitulumvicesimū sextū

VIdit pharao sompniuz scili
cet septem vaccas pinguissi
mas q̄ pascebāntur in loco palustri
bus. post quas ecumpebant sep
tem alie macie confecte que obsū
ptis et deuoratis prioribus nullum
saturitatis dedere vestigium. sed
simili macie a squalore torpebant
Vidit etiaz q̄ septem spice pullu
labāt e culmo vno plene atq; pul
cherrime. Alie vero septez percus
se vredine oriebantur de stipula
que priorum puchritudinez deuo
rabant. Genesis. xli.

Primo sciendum q̄ numerus sep
tenarius vniuersitatē signat scdz
gregorium eo q̄ vniuersa tēpora
per septenarium dictum currunt
Et sic dicam q̄ septem vaccē pin
gues signāt vniusos diuites. sep
tem vero stipule plene signant v
niuersa eorum temporalia bona.
vaccē vero macre signant demo
num vniuersitatem. Septem aūt
spice squalide designant illā quaz
inferunt vniuersalem aduersita
tem. Et sic ergo dico q̄ in tapa flu
minis prosperitatis mundane in
uemiuntur hodie septem vaccē .i.
mundi diuites diuitys impīguati.
qui septem plenis spicis .i. vni
uersitate bonorum tēporaliū sunt
referti Sz treuea ex alia pte scilicz
post mortē isti inuenīet septē vac
cas macras .i. vniuersitatē tormē
torum. a quibus istē vaccepīgues
cum spicis suis deuorabuntur et
eternalit cōsumentur. Demoēs e
nim diuites deuorabunt et sequē
tes aduersitates p̄cedentē prspe
ritatē vastabūt. Vñ seqtur ibidem
q̄ veiēt septē ām tāte sterilitatis
ita q̄ obliuiom detur cūcta retro
habūdātia. ideo otra istas vaccas

loquit̃ur. Amos. nn. dicẽs Audi te verbum hoc vaccæ pĩgues que estis in monte samarie que calũp nias facitis egenis et confringitis pauperes Que dicitis dominis ve stris afferte et bibem9. quia ecce dies venũt sup vos et leuabunt vos ĩ contis et reliquias vestras in ollis feruẽtibus VBI vl dic q̃ iste vaccæ ꝑme signãt aliquos hoĩnes pĩgues diuites a sibi suffi cientes. sicut fũt quidã q̃ in tpa huiꝰ mũdi tenuerũt de suis reddi tibus tonos status. septem vero macre sequentes signãt eorũ filĩ os et succesſores. qui scz quãdoq̃ ita fũt paupes macri et infortu nati q̃ pigue dimẽ ꝑdecessorũ suo rũ et bõ que acquisierũt cõsumũt deuorãt atq̃ vẽdũt. a tamẽ nullã sacietatẽ a sufficiẽtiã inde recapiũt aut acq̃unt. Et sic fit q̃ squalor et vredo macies et infortuniũ ipsoꝝ vacuitas q̃stipulaꝝ .i. paupezies a tenuitas tonoꝝ suoꝝ alicꝝ ple nitudinez deuorat. et q̃quit toĩ prædecessores cumulauerant. ma lorum succesſorũ infortunitas de uastat. Johã. nn. Alĩ laborauerũt et vos in laboꝛes eorũ introistis VBI vl dic q̃ iste vaccæ macre fũt auari baliui et officiales vel pin cipes raptores et voratores. q̃ scz fũt tãto tenuitatis et tãtarum ex pensaꝝ et insanabilitatis q̃ michil penitus sufficiat eis quĩymo dato q̃ omnes vaccæ pĩgues patẽ vol siderent .i. oẽs diuites hoĩnes sibi subiectos. quos solent rapinis a extaiombus deuorare consumẽ et vastaẽ. nullũ tamẽ saturitatis vel sufficiẽtie vestigiũ in eis appa ret primo paupertate et miseria semper squalent. Vnde. ꝑũ. xi. Alĩ diuidunt ꝓpria et ditioes fũt Alĩ rapiunt nõ sua et semp ĩegẽ stato sunt.

## Capitulũ vicesimũ septimũ

QVm fratres ioseph ad ipsum in egiptuꝝ vbi dominabatur venissẽt ipse fratres suos cogno scens nõ est agnitus ab eis. fecit ergo eis conuiuium. et quia scie bat q̃ erãt primogeniti fecit eos ad mensas priores scõm q̃ erant antiq̃ores. et dato q̃ ibi esset ben iamin adolescentulus. ab eo pre capue predilectus. eo q̃ erat fraẽ ipsius vterinus. ipsũ tamen fuis antiquoribus fratribus non ꝓpo suit primo quia erat iunior locuꝝ vltimũ sibi dedit. ge. xlm. Mor. Ioseph est christus. Genes. xlix. Filius accrescens ioseph. fratres sui sunt ones christiani. Ho. vin. Primogenitus in multis fratribꝫ. veteri et magis dilecti sunt reli gioſi et clerici q̃ sibi specialiẽ sunt coniuncti Dico ergo q̃ nẽ ioseph xp̃e q̃uis hodie sit a fribꝫ .i. a fide libꝫ abscõdit9 et ignot9 ipos tñ iuicẽ diligit et cognoscit Et q̃ sic eoꝝ etas .i. eoꝝ pfectio optime iu dicat et discernit. etas em̃ virtutez et pfectiõez signat ĩ q̃ q̃to q̃s ẽ ꝓ uectior tãto honorẽ paradisi ẽ digni or. Sap. nn. Cani aũt fũt sen9 hoĩ mis et etas senectutis vita imacu lata. q̃n ergo isti frẽs xp̃i fideles i iuuuo ioseph .i. ĩ paradiso fũt locã di optime considerat xp̃c etatem

id est merita singulorū ipsos q̄ secundū p̄mogenita sua .i. secūdū virtutes quas habent solet ordinare .i. p̄mos et vltimos collocare · Et hoc sine quacūq; acceptione personarū · q̄q; p̄certo fratres vt̄ri mi .i. viri ecclesiastici hic alys p̄ferātur quinymmo si in moribus sunt ceteris inferiores: vltimo ordines illic ponūtur · ibi enim non est acceptio seu distinctio iudei et grece · quinymo sepe fit q̄ primi sunt nouissimi et nouissimi primi ℣ Vel dic q̄ ioseph est prelatus qui reuera sūme debet cognoscere etatē .i. merita subditorum · et dato q̄ ipsi eum non cognouerint .i. non visitauerint · nec munera obtulerint · nec adulando applauserit · ipse tamen debet eos cognoscere et sufficientias cogitare · ergo q̄n ipse faciat cōuiuium .i. p̄uisionem aliquam ipse debet in mēsa beneficiorū ecclesie ipsos collocare p̄ores q̄ in etate .i. virtutibus sūt maiores · Quia vere dato q̄ ibi sit beniamin .i. q̄ ibi habeat aliquos fratres vt̄ēmos id ē aliquos sanguineos nepotulos vl amicos si tamen sint minores .i. moribus imperfectiores · nūq̄d dēt eos bonis et p̄fectis p̄ponē · Sed p̄missis melioribus ipsis vltimū locū dare · p̄s · Ibi beniamin adolescētulus ām · Vñ hester .i. Bibebāt omnes aureis poculis · et vnusquisq; secūdū suā bibebat etatē · ℣ C

Dato q̄ ioseph fratres suos virtute et ordinate secūdū etates suas collocasset ad mensam · et sic beniamin predilectus et vt̄ēmus · eo q̄ eēt iunior vltimus locaretur michil tamē p̄ter hoc dep̄ht · ymmo porcōnē aliorū fratrū quas sibi ioseph dedit porcōnē aliorū fratrū in quibus p̄cellit vl excelluit ℣ Vel dic vere cū frēs ioseph .i. fideles ecclesie in locis gradu et dignitatū diuersimodē sint locati sepe fit q̄ illi q̄ sūt vt̄ēmi .i. xp̄o magis per caritatē iuncti · et ab eo potissime predilecti in mēsa bonorū ecclesie sūt vltimi constituti · Quia vere plūmq; accidit q̄ illos quos xp̄c vel ioseph plus diligit · et quos sibi caritas seu sanctitas magis iūgit vltimos in ecclie vl mundi dignitatibus ponit dicēs illis · Luce · xiiij · Recumbe in nouissimo loco · Ex hoc tñ michil dep̄ht xp̄ē ista · quia p̄ certo post mortē q̄n xp̄c distribuet cibos glie paradisi isti alys p̄ficiētur et porcio glie quam habebūt aliorū glorie p̄feret · qa reuera xp̄c illos q̄ modo sunt alti et diuites p̄feret · ita q̄ gloria sibi vacua tanta q̄ aliorū p̄ma p̄excedet · Math · xx · Erunt nouissimi primi et primi nouissimi ℣ D C

Vel dic q̄ talis ioseph esse videtur defectuosus prelatus · qui reuera bonius esse solet suis fratribus veteranis id est filys a nepotibus compatriotis et familiaribus · dato q̄ alij antiquiores a meliores noscātur esse · vt dicitur p̄mo · thi · Os nemo vnquam carnem suam odio habuit · sed nutrit et fouet eam · ℣ E

Ephus ioseph iuuentus fuit in sacco beniamin iuuioris fratris · ad denotandum q̄ ephus diuine gratie vel sapientie in sacco id est in corde humilium

mutemitur. quia quanto quis est per humilitatem minor et per p u ritatem iumor tanto caliee sapiē tie plus potatur. Exemplum de beato iohanne qui erat inter apo stolus iumor et tamen intellectu fuit altior. ps. Benyamin adolef centulus in mentis excessu. sic di citur genesis. xlvn.

IOseph emit populū egypti i seruitutē regis dādo eis fru mentū regis. Sic vere pdicator q ē dispensator frumenti id est scrip ture et scientie regis cristi populū fidelez i ipsius regis cristi seruitu tem acquirit. dum frumentuz su ium id est doctrinam vel etiam eu caristiam ei pandit. ps. Exadipe frumenti saturauit eos.

Vel dic q populus pharaonis id est dyaboli seruus efficitur dum frumento eius id est bonis tempo ralib9 satiatur. Vnde pueri. n. Qui accepit mutuū seruus ē fene ratoris.

## Capitulū vicesimū octauū

IAcob in breui moritu rus voluit benedicere duobz filijs ioseph scz effraym a manasse. vn de cuz eēt in lecto cecutiēs adux it eos ioseph benedicendos ad lec tum. Cum ergo primogenituz po suisset ad dexteraz et sēdogenitū ad simistrā. pat man9 suppositu rus cancellauit et dexteram sēdo genito qui erat simister āteposuit simistram vero super primogenitū assignauit. a sic cācellando et mu tando manus dexter factus ē simi ster et simister dexter fact9 est et bēdictionē primogenitī reporta uit. ge. xlvm.

Mor Beuera iste iacob pīarcha pt michi sigce deū Joseph vero sigt mūdū vl quēcū qz q alios habet pmouē prīcipem vl platū. p dexterā itelligit pspe ritas p simistraz vero aduersitas ergo istud ostat q ioseph. i. mūdo aliquos ponit ad dextrā aliquos cōstituit ad simistram. q scz diui tes ponit ad dextram psperitatis pauperes vero in simistra aduersi tatis. sed reuera iacob cristus in die iudicij quando benedictionez dabit legislator et ibit de virtute in virtutem videbiturqz deus de oz in syon tunc manus sue mu ficentie cancellabit et etiā eas per mutabit. Sicqz fiet q dexteram p spectatis illis dabit qui nūc sūt i aduersitatis simistra. Simistrā ve ro aduersitatis hys dabit q nūc sūt i psperitatis dextra. a sic fiet q dextra fiēt simistra et econuerso. a q primi erūt nouissimi a nouissimi primi Esurientes impleuit bonis et diuites diuit ianes. lu. .i.

IOseph sicut dicitur. Ge. l. noluit sepelīri i egypto. pmo rogauit frēs q ipsum in tra promissionis portarēt qđ finaliē factum est sicut dicitur. Genesis vltimo. Sic vere nec nos debem9 velle sepelīri p malā cōsuetudinez in peccato pmmo debemus rogaē fratres. i. religiosos a iustos q de suis doctrinis exemplis et oratio nibus nos educant. ps. Educ de carcere animam meam.

Sequūt moralitates sup eos

Capitulum primum moraliza
tionum super exodum.



Vrexit
rex no
uus su
p egyp
tum qui
non no
uerat o
pera io
seph seu
beneficia que egypto cōtulerat ppl
qs filios israhel per magistros o
perum q plurimum opprimebat
ipsosq sibi i luto et latere et pale
is ad edificationem suarum vrbiū
seruire faciebat. Verumptamen
sic fiebat q quanto pl9 oppime
bantur tanto eorum populus pl9
crescebat. quapter aliud genus
oppressionis cogitauit. q scilicet
vocatis obstetricibus omne quod
nascebatur de masculino sexu sb
mergi fecit. feminas ergo reseruа
ri mandauit. Exodi. primo.

Nota Tales videntur esse re
ges nostri. prelati iudices et pri
cipes noui id de nouo promoti. l
noui iuuenes et milites nou pro
decessoribus suis dissimiles et in
vitis innouati. quia reuera istor
tota cura est filios israhel id est bo
nos subditos suos rapinis et ex
actionibus et tributis et seruitu
tibus opprimere. et per suos mi
quos magistros operum. scilicet
suos balliuos et officiales affligere et grauare. et qui sepe benefica
a a ioseph id est ab aliquibus eo
rum amicis ipsi vel eorum proge
nitores receperunt. solent per mg
titudinem cuncta obliuioni tra
dere. Istud patz de multis prin
cipibus qui si habuerint aliquem
ioseph. id est aliquem magnum
consiliarium vel magistruz a quo
recipiunt et consilia et obsequia
bene solent dum vixerint suis a
micis ab exactionibus parcere.
Sed eo mortuo solent illos de eiꝰ
genere plusq alios infestare. Et
breuiter mali superiores hodie in
regno et iurisdictione sua masculos filios id est bonas et virtuo
sas personas nituntur submergere et extirpare. feminas vero id
est malos et defectuosos et ad bñe
operandum inhabiles solent
seruare. a eos plusq alios suppor
tare. Numeri. tricesimo primo.
Cur feminas reseruastis Nonne
iste sunt que deceperunt filios
israhel ad suggestionem balaam.
et preuaricari fecerunt vos in
dominum super peccato phogor.
vnde et percussus est populus cc.

Vel dic q pharao e
dyabolus qui scilicet filios isra
hel id est fideles quos per peccatū
subiugat in tribus spiritualiter
occupat videlicet in luto inficien
te id e in luxuria. et palea de leui
volitante id est in superbia. in la
tere igne durante id est in auaritia. Istos enim per prefectos ma
lorū operuz id est per capitalia vi
tia vel per malos prelatos vel per
predicatores hereticos. solent af
fligere et fetus masculos id est

bona opera in eis destruere. ipaq; in flumine carnalis voluptatis submergere. feminas vero. i. mol les actus et reprobos solos in hu mine vegetare. vult enim diabo lus q; mala opera in nobis pullu lent et succrescant bona vero de fi ciant et decrescant. V C Vel dic q; pharao diabol9 per obstre tores egipti id est malos prelatos de ecclesia hodie eradicat mascu los id est homines virtuosos vbi vero fouet nutrit a plantat femi nas id est carnales a defectuosos vñ iste videtur dicere illud. nüi. xxxi. Interficere occidere genere ma sculum. V D Vel dic q; pha rao est diabolus qui habet semp odio filios israhel id est christi fide les potissime masculos id est hoī nes virtuosos ipsos in primitiua ecclesia videns et inuidens multi plicari. per prefectos operum id ē per mundi tiranos faciebat affli gi. et sic nomen christi et fidem e ius putabat posse destrui vel sub uerti. verūptamē sic fiebat q; q; to plus affligebat. i. q; to plures p christo martirio moriebātur tanto fidelium numerus amplius multi plicabatur et status ecclesie in me lius augebatur sicut enim dicitur in. pū. Nō ē sapientia. nō est sci entia. nō est consilium contra deū Et ī historia tripartita legitur q; iulianus apostata volēs christi fe ctā destruere sciens q; ñ consueue rat tribulationibus pficere decre uit non tribulationibus sed oble ctationibus sanctorū animos im mutare. V E Vel posset allega ri p dicto generali. qđ dicatur cō tra rusticos quia scilicet si premū tur taliātur et supe ditantur me lius fructificant ad modum vinee amputate V F

QVm pharao rex egipti mā dasset ōnes hebreorum filios sb̄mergendos. accidit vt moyses nasceretur quem cum mater iam tribus mensibus occultasset. et ipsum amplius seruare non posset fiscellam carpeā ē p̄ fuit in q̄ par uulum vagientem ligauit. ipsiq; per fluuium fluctuare permisit Quem cum cernens filia pharao nis que ad flumen se lauandi gr̄ā venerat inuenisset. a eius ancil lis elegantem vidisset. matrē pu eri que spectabat in littore vocauit sibiq; paulum nutriendum cōmi sit. ipsū moysen. i. de aquis assūp tum vocauit que tandem adultū eum in filiū adoptauit. exo. xx. V Mor Per regem egypti intelligi tur rector et princeps huius mū di qui scilicet a principio pper peccatum ade decreuit cūctos filī os humani generis originali vul nere perimendos. p mulierem he bream intelligo sanctam ecclesiā matrez nostram que scilicz hebre a id est transiēs dicitur pro eo q; non habet hic manentem ciuitatē sed futurā inquirit. Igitur dico q; quociens ista mater ecclesia p turit moysen id est aliquez ne uī ter natuz. primo debet eum trib9 mensibus tenere id est in tribus virtutib9 theologicis. in fide spe et caritate instruere. tandē debet eum in fluuio baptismi mergere et fiscelle carpee id est diuīe mise ricordie cōmittē. a tūc paulubio

statim adest filia regis id est diui
na gratia · que scilicet fluuiū bap
tismi frequentat et ipsum de pe
culo liberat et in filium recipit et
adoptat · a matris sue proprie sce
clesie tradit lacte doctrine nutri
endum · et sic moysē id est de aqs
assumptū · et per aquas baptismi
saluatum merito ipsum vocat

¶ Vel dic q̄ ista mater signat
carnalem concupiscentiā que filiū
suum peccatorem tribus mensib⁹
seruat · im̄ptum peccatis superbie
luxurie et auaritie ipsuz ligat · tā
dem vero ipsuz in fluuio pomit qñ
fluctibus negociorū mundi et tem
poralis ꝓsperitatis ipsuz expoit ·
filia vero regis id est diuina gr̄ia
vel beata virgo ipsū de fluuio mū
di liberat · qñ a mundi fluxu ip̄m
detrahit · a per penitentiā ipsū sal
uat et in filium per caritatē adop
tat · lacteq; sane doctrine nutrī
dum ꝓcurat et mulieri hebree id
est penitentie vl̄ religioni que trā
sit de hoc mundo ad patrem nutri
endū assignat · vt dicam⁹ diuine
gr̄ie · illō · Johā · xxix · Mulier ecce
filius tuus · et filio ecce mater tua

¶ Vl̄ dic q̄ puulus iste signat
vulgus humilū sb̄ditoz · filia re
gis eccīaz signat · que se i flumine
diuine gr̄ie vl̄ penitentie lacmo se
balneare non cessat Ista ergo fili
um suū .i. fideliū vulgus matri eo
rum scz rectoribus et curatis cete
ris nutriendum scz lacte doctrine
et etiam subuentiōis ītrene omit
tit · et mercedez eterne glorie pro
mittit · vnde ista est que dicat ibidē
accipe puerum et nutri eum · e
go reddam tibi mercedem

¶ Scīm iosephum · Cum filia
pharaonis moysen inuentū
in flumine primo cuidaz mulieri
egyptie nutriendum dedisset · pu
er de lacte ipsius bibere non vole
bat · quapropter vocata est ma
ter eius hebrea que finē expectās
in littore residebat Ideo soroz ei⁹
dixisse legitur · exoꝺ secundo ca
pitulo · Vis vt vocem mulierem
hebream vt nutriē possit infantu
luz · Pomit etiam idem q̄ puz pu
er aliquātulum creuisset pharao
dyadema suum sup̄r caput moy
si posuit · qui statiz illud de capite
proiecit · quod prodigiosum fac
tum rex considerans ipsum occi
dere voluit · Sed ad probandum
vtrum puerliter hoc fecisset · car
bonem ardentez sibi dedit · qui nu
tu diuino ipsum in ore posuit · et
linguam conbussit · et inde factū
est q̄ sempeꝛ impediōris et tarde
lingue fuit · sicut ipse dicit obse
cro te dñe si fū eloquēs

¶ Sic vere debet facere bonus moy
ses id est bonus religiosus de aqs
mūdane fluxibilitatis assumpt⁹ ·
quia reuecta lac egyptiarum mu
lierū · id est dulcedines mundi sci
entiarum delitiarum verboruz ad
ulatorum aut delectationum car
nalium non debet fugere · Juxta
illud · Prou primo · Fili si te lacta
uerint peccatores ne acquiescas
eis · Sed lac mulieris hebree ma
tris sue id est dulcedinem deuotio
nis doctrine et gratie quā sibi dat
ecclesia vel religio mater sua · de
bet fugere et gustare .i. Petri ·
Lac concupiscite rationabile hya
dema etiā .i. honorē et dignitatem

quā pharaonē .i. mūdꝰ vel dyabolꝰ sibi per vias īiustas vult īponere debet semper refutare · carbonem .i. ardorem caritatis seu diuini timoris vel penitentie debet eligere et linguam suam .i. gustum dulcedinis vite presentis cū hys debet temperare Vnde de moyse legitur Heb · xi. Q8 maiores diuitias estimauit thesauro egyptiorū imperium cristi · Ideo scōm aliaz litteram · in ysaia dicitur Habens carbones ignis sedē sup eos · et eēt ibi in refrigerio · Debet etiaz talis vir perfectꝰ eē lingue tardioris · Juxta illud iacobi .i. Sit omnis homo velox ad audiendum · tardus ad loquendū ·

QVm moyses quadā die videret vnum egyptium q̄ vnū hebreum percutiebat et eidez iniuriam faciebat occidit eū et sabulo sepeliuit · verūqz rumor exiuit in publicū · fugit in terram madian vbi iethro sacerdotis madiā oues pauit · cuius filiam in vxorem ac cepit · et dum oues pasceret in deserto · visiones mirabiles ibi vidit Exo8 · ij · a · iij Qz Istud expoitur sic · Moyses q̄ int̄pretat assūptus ex aqua signat hominē penitentez · q̄ sez in aquis lacrimose cōpuctionis debet iugiter inuenīri et ibi a matre sua .i. a penitentia vt a filia regis .i. a diuina gr̄a recipiatur debet constitui et impoīm Egyptiꝰ figit pectī vl carnē · Debreus vero figit animā siue mētez Igit dico q̄ qñ moyses .i. penitens videt q̄ frat̄ suꝰ spiritus seu animus qui debet dici hebreus .i. trāsiens pro eo q̄ ad deum et ad patriam debet trāsire festīnꝰ oppīmit̄ vel iniuriatur ab aliquo egyptio .i. a pua carne vel a pecc̄o · statī debet cōtra eū insurgē et ipm p confessionē et aspera trationē occidere et p satisfactōnē sb sabulo .i. asperitate penitētie abscondē · vel celare Et tūc poterit fugē ad ietro sacerdotē .i. ad deū p deuotionē · et filiā eius in vxorē accipe sez strictiaz et discretionē seu gr̄iā et deuotionē et sic poterit oues .i. cristi fideles pascē p predicationē et erudi tionē · visiones celi videē p celesti ium cont̄emplationem · Ezech · vm · Eleuauit me spūs et adduxit i ierusalem in visione dei · Vel allega ista generaliē q̄ de lege nature quilibet mortalis tenetur oppressos et tribulatos defendē et eis cōtra impios subuenīe · pūb · xxxij · Erue eos q̄ ducūt ad mortē · a eos q̄ ducūt ad iteritū liberare n̄ cesses QM Oyses pascēs gregē cū duxisset oues ad deserti interiora · apparuit sibi dominus in rubo ardēte · vidit em̄ in mōte oreb rubū ardētē q̄ nō obuebat · q̄ cū appiq̄ re vellet vt q̄d hoc eēt videt · p̄cepit sibi dñs q̄ calciamenta de pedibꝫ suis tollēt · eo q̄ locꝰ ille tra scā eēt · Exo · iij Qz Sheueā sic videt fecisse deꝰ p̄ · q̄ qñ filios israhel .i. fideles suos de ipio phāomis .i. dyaboli · a de egypto .i. de iferno liberare decreuit vnum signū mirabile primitus demonstrauit scilicet signū beatissime incarnatiōis · quo mediante suū populum liberauit · ipse em̄ tūc in rubo āboze spinoso .i. in beata virgine spinis peccatōie arcū septa moysi .i. hūano

genēra vel iudeorum populo appa
uit · ipsamq; arborē igne sancti
spiritus inflāmauit et mirabilit
impgnauit · Nūq̄ tamen ista ar
bor beata virgo ab integritate vir
ginitatis fuit mutata nec per ignē
oiū carnalitatis cōbusta · sed sēper
virgo integra reseruata · Vetūp
tamē ad hoc q̄ moyses .i. iudaicꝰ
populus mēatur istam visionem
cernere · et incarnationis sacmē
tum cognoscere · necesse est q̄ de
pedibus affectionuꝫ suarū · calca
menta carnalis cogitiōis sēsum
q̄ litteralem auferat · et q̄ nude
per fidei cognitionē ingredat · Qui
enim calcamento carnalis sapien
tie inuoluitur ad tantā visionem
et ad tanti sacramenti cognitiōē
pertigere non meretur · Necesse ē
ergo p fidem tale calciamentū sol
uere et ōnem mundi sapientiaꝫ
amouere · q̄ scilicet terram in qua
sumus id est ecclesiam sanctā et
catholicam constat esse · Josue · v ·
Solue calcamenta de pedibꝰ tuis
locus enim in quo stas sanctus ē
℣ Vel si vis dic q̄ ad hoc q̄ hō
diurnas reuelationes videt neces
se est q̄ ad interiora deserti id est
ad secreta conscientie gregē affe
ctionū suarū ducat · aq̄ q̄ calcam
enta terrenorum bonorum de pe
dibus affectionum suarum tollat

## Capitulum secundum · ℣

INter signa que præpit
dominus facere coram
pharaone pro liberatio
ne populi israhelitici p
muꝫ fuit de virga versa in colubꝝ
Vnde · exodi · iiij · dicitur q̄ vir
ga quā tenebat moyses iecta in
terrā stāti versa ē in colubꝝ ita vt
timēret moyses nō solū virgā rea
pere · ꝫ etiā hāc videre · dominꝰ tamē
sibi præpit q̄ caudā draconis acci
peret qđ cū fecisset in virgam ite
rum est conuersus · sicut scribitur
exo · iiij · et · vij · ca ℣ Hoc ꝯstruo
applicat ad statū populi iudeorumꝫ
virga em̄ q̄ mūdꝰ regit figit filiū
dei patris · ps · Reges eos in virga
ferrea · Moyses vero q̄ istam te
net figit populum iudaicū q̄ eue
ra in principio istā virgā scz dī ā
manu sua tenuit · imq̄tū in ipsum
credidit et amauit · p colubrum q̄
ē res corpalis et viua intl'r cristi
hūanitas que scz fuit corporea et
mortalis · p quā veit in similitudīe
serpētis .i. carnis peccati Dico ergo
q̄ virga quā tenebat moyses id
est cristus in quem credebat popu
lus iudeorū cū in terrā fuit missus
tūc paulo ubi in draconē .i. in mor
talē hominē ē conuersus · Ita moy
ses iste scz populus iudeorum fac
tus est tremebūdus a a fide incar
nationis domini fuginiꝰ · Judeus
em̄ virgā in colubrū mutatū .i. de
i filii psonā hominez factā abhor
ruit · et eaz accepe et recepe .i. in cā
credere recusauit · Jo .i. fuit eū nō
receperūt · et vbū caro factū est Ve
rūptū de dīne dispēsatiōis māda
to sic fiet q̄ moyses iste .i. iudai
cus populꝰ istū serpētē xp̄m cum
cauda .i. in fide p crudelitatis accepi
et · tūc ergo vertet in virgā imq̄tū
in ipsū finaliter dīm credet · ita
q̄ tūc xp̄ne poterit dici illud · ps ·
Virgā virtutis tue emittet dñs

ex sion dñare in medio inimi cor tuo r. i. in medio iudeorū q̄ modo fūt crūsti et fidei inimici. ℣ Et
Vel dic q̄ moyses ē deus q̄ q̄nq̄ in manu sua tenet aliquā virgaz .i. aliquā bonam psonam quā scz in statu gratie manū tenet. a eū in bono tenet atq̄ fouet. Verūpta mē sepe accidit q̄ deꝰ laxat manū suā et sc̄m occulta sue dispēsatiōis ipsū peccare permittit. et in tenebras eū picit. dū ad amorē terrenorū per auaritiā vel apostasiā cadere eū simit. q̄ reuelā in draconez vertit in q̄tū in vitū pessimū immutat. Os
vtiq̄ ad literā de mlīs videmꝰ q̄ in eccīa vl̄ religiōe añq̄ in terras picere. hoc est añq̄ ad terena ad ministrāda promouere erāt virge .i. psone iuste et recte ad regēdum alios optime dispoīte q̄ tñ postq̄ ad terrā .i. ad ministrāda terrena dimittūt. vtpote qñ ad alīqđ officiū vel dignitatē promouent. tūc dracones. i. rapaces et crudeles efficiuntur. et in malos homines cōmutātur. qđ refert. inquit tullius an qs in beluā se vertat. a p iniq̄tatē ferinos mores induat. sic fit de tali hz quādoq̄ q̄ moyses id ē deꝰ ipsos in cauda. i. in senectute ad miseriā recipit et eos per penitentiā ad statū salutis reducat. et sic in virgas. i. in viros iustos mutāt et a draconina seuitia et neq̄tia conuertūt. treñ. i. Ipsa mēs ē conuersa retrorsū. ℣ Vel dic q̄ moyses ē
plat⁹ de cuius manu q̄nq̄ virga. i. religiosus apostatando ad terrā. i. ad seculum redit. fit q̄ draco venenosus multiplicater peccando ita q̄ moyses prelat⁹ ipsum retrahet recipere. malam vitam ipsius ab horrēdo. p cauda tm̄. i. in fine iste p moysē. i. p platum capitur ab ipsoq̄ punitur ita q̄ sepe fit q̄ retrahit in virgam i. in bonuz vitū mutatē .i. heḡ. x. Mutatus ē in vitū alterum. ℣ Et

MOyses faciens signa coram pharaone manuz suā in sinū mittebat. a q̄diu ibi stabat sana erat. Cū aūt ipsam coram pharaō e extrahebat tunc leprosa fiebat. Si vero ipsam iterū in sinū retrahebat. ad samitatem pristinā redibat. Manus i scriptura signat bonam operationem. Sinus signat consciētie secretā intentionem. Dico ergo quādo moyses. i. vir iustus tenet manum suaz .i. bona opera sua in sinu suo. i. in conscientie secreto. ipsaq̄ in abscondito et secreto facit. tūc vero ipsa opera perseuerant vtilia atq̄ sana. Si vero ipsa de sinu secreti sui per ostentationem extrahat. et coram pharaone .i. coraz mūdo demōstrare ipsa gaudeat. tūt vero lep̄ mis glorie polluūt. et p iactātiam deputātur. qua ꝓter necesse ē q̄ manꝰ opatiōis nostre. ad sinum nostrū. i. ad secretū redeat. alias i samitate et mūdicia nūq̄ apud deuz perseuerat. Et ideo hō qui gaudet facere opera sua bona coram hominibus vt videatur ab eis reprehenditur. in p̄s. vbi dicitur vt q̄ auertis manum tuam et dexteraz tuā de medio sinu tuo in finē. ℣ Et
Vl̄ dic q̄ moyses ē prelatus eiꝰ sinꝰ ē clausteū. a maꝰ eiꝰ ē q̄libet sb̄oitꝰ. ego dico dato q̄ moyses habeat maꝰ suas. i. sb̄oitos bonos et

sactos spiritualiter sanos et mū dos· qñ tamē ipsos emittit de sinu clausti sui exterius ad terrenas mīstrationes· vl it secularēs eos mittēdo facilē solent lepras luxu rie et auaritie īcurrē et q̄ diu ex tra fuerint immundi et luxuriosi manere· Sed p certo tūc iterū sa nī efficiuntur: quādo ad sinū clau stra per prelati industriam retra huntur· ideo dicat bonus religio sus foris in temporalib⁹ occupa tus illō· Lu· xi· Huertar ī domum vñ exiui // F Vl dic q̄ ista ma n⁹ est hō̄o q̄ui de sinu diuine q̄ tie a cantatis emiss⁹ leprosus effi citur et peccator· qui tamen tunc temporis spūaliter sanatur· quā do per pēnitēciā ad hūc sinū reū titur· Jē· xlvn· Heuertere ad va ginā tuā o mucro // G Vl dic de apostatis qui tūc leprosi et pec catores fiunt· qñ de sinu moysi. i. de clausteo apostatando ī publi cū inter seculares pdēūt: tūc vēo spūaliter sani efficiūt· quādo ad clausterū et ad custi vel plati sui gremiuz reuertuntur sicut ad lit teras patet de religiosis et de sanctimonialibus qui minus frequen tāt dom⁹ pentū· et etiā curias se culaēs vel domos etiā prelatorū· statim cm̄ solēt incurrere lepram auaritie adulatiōis a superbie· ideo talib⁹ dicatur illud· Jē· xxxi· Heuertē ad ciuitates tuas· vsq̄ quo delitis dissolueris filia vaga·

## Capitulum tercium // A

Tercium signuz q̄s p̄cepit dominus per moysen fuit aq̄ conuersa ī sanguinē· accepit em̄ aquā de flumine· et fudit sup ar dam et facta est sāguis· exo· nn et· vn· // O Sic vere loquēdo spūaliter sepe fit· q̄ dū aqua id ē aliqua simplex persona de suo flu imine. i. de statu religiōis deuoto nis vel cōpunctionis extrahitur· et super ardā effūditur id est ad mīstrationem terrenoz ostitui tur· tūc vere sāguis. i. carnalis et luxuriosa efficitur· nisi cuz dilige tia precaueat ne labatur· ps· Cō uertit aquas eorū in sanguinem // B Vel dic q̄ talis aqua signat vsuratos et auaros malos offi ciales et baliuos qui cuz sup terram effunduntur .i. qñ in terra vel pa tria dñantur in sagumem. i. ī per sonas crudeles et sanguineas cō mutantur· // C

Postq̄ aaron p̄iecit virgam suam in terram coram pharaone et versa est in colubz· vocauit pharao cantatores et maleficos a sapientes Et p̄iecerunt singuli vir gas suas et similiter in colubros sunt conuerse Virga tamen aaron virgas deuorauit magorū. exo· nn· et· vn· // O Istud p̄t itelli gi q̄ magi. i. hoīnes ypocrite et fi cti· quandoq̄ ita bona opera ī ap parentia faciunt sicut aaron id ē sicut bonī· verūtamen ista est differ entia· quia virga aaron sup stat alys deuotis id est opera iustoz perseuerant operibus ypocritaz consumptis· Quia reuera mīrācu la id est mirabilia et singularia o pera que faciunt iusti sunt duabi lia laudabilia et deo placentia Il la vero que faciunt ypocrite seu

malū fūt defectibilia · Sen̄ · Nichil
qđ̄ fimilatum et fictum eſt · poteſt
eſſe diuturnum ¶ Vel dic q̄
aarō fūm⁹ ſacerdos · ſignat mag
nos dominos et prelatos · Magi
vero ſignant inferiores balliuos
et vaſallos · Cum ergo vterq̄ ha
beāt virgas verſas in colubrum
.i. in malam et rapacem familiaz
Vel cum vterq̄ virgam iuriſdic
tionis ſue in colubrum .i. in rapaci
tatem conuertat · in q̄ptum ſez taz
maior q̄ minor rapinis et exacti
onibus vacat · virga tamen aarō
maiora deuorare dicatur · In q̄ptū
officiales maiores ab officialibus
minoribus nutriuntur · et iq̄tuz
per iuriſdictionez pape vel regis
vaſallorū dōmia cōtinde reparāt̄
et tunc q̄ draconem deuorat ·
quādo vnus malus alium malum
ḡuat ſcōm illud · Ferrū ferro tolli
tur ·

## Capitulū quartum ¶ a

Dixit dominꝰ aarō
dicens tolle virgā tuā
et extende ſup̄ fluui
os et riuos et lacus et
paludes egypti · et conuertantur
in ſanguinē · et ſit cruor in ōni
terra egypti · tam in ligneis vaſis
q̄ in lapideis · Percuſſit q̄ aḡs a
verſe ſunt in ſanguinē · a pluteu
it fluuius · et piſces qui erant in
fluuio mortui ſunt · et nō poterāt
egyptij bibere aquam fluminis · a
fodérunt ſibi aquam per circuitum
fluminis ad bibēdū · Exod · vij ·
¶ Mor Per aquā in ſcriptuā poſſu
mus intelligere elemoſinaz · Eccī ·
iij · Sicut aqua extinguit ignem
ſic elemoſina extinguit peccatuz ·
per cruorem intelligo crudelitatē
rapinamq̄ et puerſitatem · Deu
tero · xxxij · Inebriabo ſagittas
meas ſanguine dicamus ergo q̄
hodie per totum egyptum .i. p to
tum mundum · tota aqua pietatis
conuerſa eſt in ſanguinem crude
litatis · et hoc non ſolum in lacu
bus et paludibus .i. in ſtatibus ſe
cularibus iſtis · ymmo etiam in
riuis a fluminibus .i. in eccleſiaſti
cis et regularibus · Vaſa em̄ lig
nea .i. prelati eccleſiaſtici · vaſa la
pidea .i. principes ſeculares · et ō
nia vaſa id eſt taz layci q̄ preſbi
teri ſunt crudelitatis cruore plem
nullū q̄ habent cuiuſq̄ pietatis
aut benignitatis humorem · Pi
ſces enim .i. viri fluxibiles deuoti
et pij · qui erant in flumine eccle
ſie mortui ſunt · ip ſumq̄ flumen
quaſi iam eſt factum putridum p
peccata · et vt breuius concludā
quocunq̄ ſe vertant egyptij id ē
paupes · ſiue ad clericos · ſiue ad
layicos · ſiue ad officiales principū
ſiue prelatorum · totum inuenīt
crudelitate et cruore plenum · ita
q̄ non inuenīunt quid poſſint bi
bere id eſt a quo poſſint cuiuſcun
q̄ beneficij refrigerium reportare
Ideo ōmnibus caſibus poteſt dici
illud · yſaye · p̄mo · Manꝰ noſtre
ſanguine plene ſunt · ¶ b
Vel dic q̄ aqua ſignat proſperi
tatem mundi que fluit et defluat
ſicut aqua · que reuerā in ſanguinez
carnalis affectionis hodie vertitur
talit̄ q̄ piſces huius fluminis ·

ſcz mundam̃ diuĩcs per peccatũm luxurie moriũtur ¶ Vl dic q̃ ꝙa fluuius religionis · vasaq; lignea et lapidea · id est ecclesiastici debiliores et fortiores sunt plem̃ sanguine id est peccato · ita q̃ totum ẽ putridum et corruptuz · pisces id est vita pñ molles tẽm gm et deuoti iã penitus defecerunt · Ideo egipty id est seculares iam non inueĩunt quieq̃ de aqua bone doctrine vel de puritate exemplaris vite quod ibidez possint bibere vl hausire Qua ꝓpter iam necesse ẽ eos defecere · et peccata malaq; exẽpla ecclesiasticorum nõ ad vitã ſ ad eorũ mortez multiplicater hausire ¶ C Generaliter loquẽdo sãguis a non aqua .i. carnalis vita et nõ pura · mala doctrina et nõ bõ · exẽpla mala a nõ sana · possunt hodie in flumine ecclie reperiri · et in vasis .i. in conscientys hoĩnũ · Apoxy · Erat sãguis vsq; ad frenos equorum · Et egipty ei az .i. deuoti a pententes et aquã viuã duine gtie desiderantes iã nõ inuemũt in flumine tocius ecclesie qo possint tute bibere · quinymo necesse est eis terram ꝓpry corporis per pentiam fodere · vt aquã viuã scz diuinaz gtiam valeant reperire · Ideo de dyabolo potest dici illud psalmiste · Qui cõuertit aquas eorum in sanguinem et pmbres eorũ ne biberent · ¶ D

Secunda plaga fuit de ranis pceptũ em̃ ẽ aaron · vt extẽderet manũ suã sup fluuiũ et sup riuos · a paludes pharaonis dicẽs sic · Ebulliet fluuius ranas a ascẽdent domũ tuam et cubiculũ lecti et super stratum tuum · ingrediẽtur domus seruorum tuorum · nec non et in populum tuuz et in seruos tuos et in reliquas ciborum tuorum · Sicq; factum est q̃ rane terram egypti occupauerunt et vsq; ad lectos et cubicula hominuz itrauerũt · ero · vm · Qui sic rane loquaces signãt detractores q̃ reuera hodie quasi occupant totũ mundu · In domibus em̃ regũ et superiorum primapum prelatorum et maiorum etiam et minorũ Immo in ipsis cubiculis et secretis cameris eorundem hodie ebulliunt tales rane .i. viri detractores a garruli ſ adulatoẽsq; magniloqui et verbosi · Fluuius em̃ mundane prosperitatis ranas ꝓcreat in mẽptũ filios magniloquos detractores litigiosos et clamorosos generat · Ideo in sapientia dicitur q̃ pro piscib9 eructauit fluuius ranarum multitudinem ¶ E

Et puluere terre ꝑcusse nati sunt cimfes in tanta quantitate q̃ totam terram occupauerunt · et regem et populum miserabiliter afflixerunt · Cuius aũt alia vice in egypto in tanta quantitate nate sunt · q̃ domos egypti quasi penitus impleuerunt · Sic vere de ipso puluere terre id est de misero statu a humili plebe nascuntur quandoq; cimfes et alie musce id est parui baliui et peiratores qui cuius nullius sint valoris · solẽt tamẽ õne hoĩnuz genꝰ infestare · regem et populum id ẽ maiores et minores mẽbris flagellaẽ · ¶ F

Quam tertium diecum petebãt

Inter ceteas egypti plagas · vna fuit aīmaliū per tempestatem occasio · Altera fuit vlceruz et vesicatū p cineis sparsionē īductio · Alia tonitruoruū et grādinū emissio Alia locustaruū omne viride cōsumentium introductio · Alia tenebrarum oculos excecatiū per triduum obscuatio · Alia tādē primogenitorum mors et consūptio · Genesis nono a duodecimo ·

℣ Mor ℭ Sic vērē egypti et peccatorēs a plaga multiplicuz vitiorum ledentur Qua scilicet ante omnia tempestas temptatiōis occidit in eis animalia id est sensibilitatem corporalem et spiritualez scilicet discretionis sensuz et motum bone operationis · Secundo a neis i ventū sparsio, id est bonorum operum ostentatio · qz dum cineres bonorum operum spergūt in ventum per ostentationez efficitur in eis vesica tumoris elationis et pūptionis · Tercio accidit in eis tonitruorum ignizz et grādinum .ī. discordiarum inuidiarū iniuriarum turbationes · Tandez per locustas id est per motz petulantes et carnales consumitur omne viride id est omnis vigor virtutum et viriditas conuersationis honeste · Quarto succedunt tenebre .ī. mētis execationes a obstinationes · Vltimo moriuntur primogenita eorum id est anime per eternas damnationes et afflictiones · Et sic patet qz verū ē qđ i ps. scribit · Ulta flagella peccatoris sperates ait i dño ac · vt sic peccatori dicat dns illud · Jc · Plaga

filij israhel ire in desertum vt sacrificarent domino in solitudine · qa scilicet sacrificium non audebāt in egypto inter ydolatras domino immolare · et ideo se volebant p digne sacrificando i solitudinem elongare ·

℣ Mor ℭ Sic vē si digne et ture volumus sacrificare domino · a laudis et spiritus contribulati eidem sacrificiū immolare · ante omnia debemus appetere · q de egypto .ī. de peccato vel mundo mentaliter exeamus · et q per viam triuum dierum .ī. per cordis cōtritionem oris confessionez et operis satisfactionem debitam desertū penitētie subintremus et ibi deo per bona opa immolemus · hō em nūq̄ digne dño immolat · q̄ se a pharaonis .ī. diaboli domino p dierum istorum truū spaciū non elōgat · et qui desertū penitētie n subintrat · dicēs illis · ps. Ecce elōgaui fugiēs et māsi in solitudine

℣ ℭ Vel dic q egyptus ē mūdus desertū religio · truz dierū via tria religionis vota · qē p certo duz homo est in egypto .ī. in mundo et mūdi negotijs pcōzibusq̄ occupatus · vix pt per bona opa dño immolare et ideo necesse est q egyptū .ī. mūdū et sua negotia fugiat · et q vīa triū dieruz .ī. p tria religionis vota scz per obedientiam contra superbiam · et paupertatē contra auaritiam · p castitatem contra luxuriam · ad religionis et pe intentie solitudinē eat · Jone · iiz

Cepit ionas introire in ciuitatez triū dierum dicē ·

℣ ℭ Capitulum quintum ℣ a

inimici percussi te castigatione crudeli. ℣ Bℂ Vl dic tenebre facte sūt in egipto tribus diebz ita vt nemo videret triduo fratrē suum. Triduū tenebraz signat triplicem mētis exercitationē illā. s. qua homo nō permittitur videre celestiū ppetuitatē. terrestrū vanitatē et instabilitatē. infernoz peculū et acerbitatē Nō em in egypto. i. corde peccatoris. isti tres dies tenebraz. i. ista triplex exercitatio mētis p̄cedit restat ꝙ primogenit⁹ eius. i. aīa p vitia moriat et ab angelo percutiēte. i. a dei sentētia eternaliter occidat. ℣ C

IN plagis egypti vbi aq̄ conuersa est in sāguinē. aīalia mortua. tenebre facte. primogenita occisa et cetera similia. terra gessē vbi erant filij israhel de hijs ommbz fuit immunis. Quia. s. ibi erat claritas cum egypti obtenebrarentur. ibi erat trāquillitas cum egypti turbinibus premerētur. ibi erat sanitas cuz primogeniti egypti necarentur. Terra gessen potest significare statuz ecclesie vel religionis. que remota ab egypti. i. a mundi cladibus est immunis quia scilicet propē filios israhel. i. propter eos quos ibi sunt ista terra non patitur tribulationes temptationes et cordis obtenebrationes. necnon primogenitorum. i. animarū mortes et dampnatiões quas patitur egyptus. i. mūdus quinimmo fit sepe ꝙ isti habent quietem cum alij tribulantur. scientie splendorem cum alij per obstinationem et ignorantiam excecantur. sanitatem et pacem. cum alij tribulationibus infestātur. ℣ D Vl si vis per egyptum infernus et pgessen intelligitur paradysus vbi sunt filij israhel. i. angeli et sancti qui deum cōtēplātur et vident quis alicet nulla egypti tribulatione vl tēptatione leduntur immo in luce et psperitate ppetua quietātur. ideo egyptus. i. mundanis peccatoribus vl dāpnatis videtur dns dicere illud. Isa. lx. Ecce serui mei comedēt et vos esurietis. serui mei bibent et vos sitietis. serui mei letabuntur et vos cōfundemini. serui mei laudabunt pre exultatione et vos clamabitis p dolore Et breuiter magna est diuisio inter filios israhel et egyptios. inter bonos et malos. inter saluatos et dampnatos. Luce. xvi. Magnum chaos firmatum est inter nos et vos.

## Capl'm. vi. ℣ a

QVm deꝰ decreuisset primogenita egyptoꝝ tam hominuꝫ ꝙ iumentoꝝ occidere primogenita vero filiorum israhel intacta dimittere a morte eripere et saluare. ipsosq; filios israhel de egypto ad terram promissionis educere. precepit agnum seu hedum occidi. et domus ipsorum hebreorum sanguine in superliminarib⁹ et vtroq; poste signari. sicq; factuz ē ꝙ

angelus domus signata s sangui
ne non tetigit · nec in eis primo
genita occidit · ymmo populū ibi
habitantem de pharaonis dño p
mare rubrum ad desertum adux
it · domus vero egiptiorū · que scz
sanguine tincte vel signte non fue
rāt āgelus inuasit · et ibi pmogeni
ta interfecit · ipsos vero egyptios
tāde in mari rubro submersit · Exo
xij · ℣ Mor ℭ Sic vēo cū a deo sit
ordinatum et decretū qp pmogeni
ta egyptiorū .i. pcōres mortis et
ne debeant subire periculum · con
stat qp ab hac sentētia illi soli me
rebuntur saluari · qui sanguine
agni immaculati .i. xpi voluerunt
per fue passionis memoriā cōsigna
ri · Solē enim pso quē dom⁹ cor
diū suorū isto sāguie cōsignauerit
et p mortis xpi recordationē sup
v trūcq postē cordis et oris istū sā
guinē habuerūt a pcutiēti angelo
.i. a iudicāte xpo p dāpnationez ñ
tangentur · sed potius a mortis et
ne periculo saluabuntur · Egyp
tij vero .i. peccatores qui nichil de
isto sanguie habuerint et mortis
et sanguis xpi memoriā a deuoti
onem et signationē nō acceperint
ab isto angelo .i. a dura xpi senten
tia ferientur · et mortis eterne pe
riculo supponentur · Deus enim
illos solos a morte etna saluabit
in quorū domibus id est cordib⁹
sanguinē agni .i. sanguinis xpi
memoriam videbit · Ezechi · dcō
sexto · In sāguine tuo viue · ipos
qz pharaonis .i. dyaboli ipio libera
bit et ad terram promissionis · s.
padisum per desertum penitentie
destinabit · Illos vero qui isto ca
rēt sanguine in mari rubro .i. in
fermi amaritudine suffocabit .i. pe-
.i. Dzecoso sanguine agni redēp
ti estis ℣ Ex ℭ Vel dic qp in
egypto .i. in mundo · agn⁹ .i. xpc de
dei mandato et ordinatiōe occisus
est vt scz virtute sui sanguinis hē
brei qui interptantur trāseuntes
qui scz hic mānētem ciuitatē non
habent · a pcussiōe mortis eterne
saluarētur · q mediāte mari rubro
.i. amara cōpunctiōe · desertoqz pe
nitētie ad uiuāte ad terram pro
missionis .i. ad celi gloriam ducerē
tur Egyptij aūt id est infideles q
istius agni sanguinem .i. xpi passi
onis fidez nolūt recipere necesse ha
bebunt eterne dāpnationis et per
cussionis periculū sustinere · Vnde
ezechi · ix · dicitur qp angelus oēs
illos percussit et occidit quos nō
signatos inuēit · ℣ C ℭ Vel dic
qp egyptij sūt vitia q tunc tempo
ris submerguntur · qñ filij israhel
.i. homi per maē rubrū .i. per memo
riam dñice passionis vel p amari
tudinē penitētie trāsoucūt · ℣ D
Filij israhel farinam de egyp
to tulerunt et dem panes asi
mos ofecerūt Sic vero catholici de
farina egipciaca .i. de gētilium sci
entia veram doctrinā cōficiunt · et
panes theologie inde decoquūt et
oponūt ℣ E
Quz filij israhel maē rubrū de
berēt trāsire et ad trā promissi
onis venire pcepit dñs · qp dom⁹ et
familie ipius ouē rēt · qdqz agnū
paschalē cōederent Erāt em in come
dendo agnuz multe cerimonie ne
cessarie · quia ossa non debebant
cōminui · nec aliud vsqz ad mane

seruari Agnus igne deberet esse assatus · cum lactucis agrestibus acanctis rambus manducandus Calciamēta ī pedibz a baculi ī manibz debebāt haberi · postes dom⁹ sanguine debebāt iūgi · a ipse agnus cū intestinis capite et pedibz festinātissime māducari · ¶ Hec

Ista omnia possunt applicari ad esum agni immaculati .i. ad receptionem corporis ihesu cristi Quia reuerta ad hoc q digne sumam⁹ ī altari agnū dei nos dē⁹ eē veri hebrei .i. p mūdū trāseūtes et nō remanentes · et etiā eē debem⁹ filij israel .i. dei p fidē et cōtemplationem vidētes iuxta illud qđ scribitur · Nos huj⁹ mundi non sumus incole sed aduene · et ad hoc ī mūdum venimus vt nobis ibidē nō liceat pistere ꝫ transire · Ad hoc q possimus mare rubrū .i. mortis amaritudinez securi trasire · et p desertum purgatoꝝ ad terram p missaz scilicet ad paradisū pertigere necesse ē q simł per caritatē et vnitatem fidei cōmunicemus · et q agnum paschalē cristū in sacramento altaris dignice comeda⁹ Est ergo necessarium ad ipsius dignam sumptionem q ossa ipsi⁹ non comminuantur a q michil de eo supfluuz reseruetur .i. q michil credatur de eo supfluū · nec aliqđ diminutum · Ossa em̄ integra seruantur quando quicqđ est necessarium creditur · Michil vero supfluū seruatur quando nullus error superuacuꝰ admiscetur · Ecclⁱ vij · Neq adiectū est neq minuitur Iste ergo dēt manducari assatꝰ ī igne p feruorē dilectiōis Cū lactucis agrestibz .i. cuz dolore contratiōis · Cuz acanctis rembus .i. cū moderatiōe cōtinentie a luxurie restructione Cū pedibus calciatis .i. cū mortis meditatione · Cuz baculis in manibus .i. crucis spe a deuotione · Cum sanguine in ostio .i. mortis cristi et sue passionis et sanguinis recordatione et cōpassione · Calciamenta autem que fiūt de pellibus animalium mortuorū signt mortis memoriā · baculꝰ signat crucem · sanguis memoriam dominice passionis · Manducari etiam et recapi debet iste agnus id est istud sacrmētū cū capite .i. cū diuinitate Apostol⁹ .i. cozm · Caput xpi dei · Cū intestinis .i. cū humanitate · Cū pedibus .i. cū sacramentorum et fidei articulorum sequela et vnitate · Iste enim agnꝰ nunq̄ digne recapitur · nisi humanitas a articulorꝫ veritas per fidē integre comedatur · eccl. xxxvi · Omnem escam manducabit vent̄ Festinanter autem debet comedi ad denotandum q circa inquisitionem istius sacramenti nō debet homo multum īmorari nec etiaz cū camisse celebratione vel eucaristie sūptione · ne forte vane cogitatiōes vł dubitatiōes possint īsurgere · q̄bz possit fidei veritas vacillare · Et sicut nullꝰ nisi esset circumcisus debebat de isto agno cōedere Sic nec de sacramento altaris debemus gustare nisi fuerimus per penitentiam a vitiorum supfluitatibus circūcisi · vnde iohel · Circūcidite corda vestra ·

## Capitulum septimum ·

Dum filij isrl̃ mare trās
acto per desertū trāsi
rent voluit illis domi
nus ostra ōnia incōmo
da · de remedio puidē · Et q̃ affli
gebātur estu p diem · obscuritate
p noctē · q̃ etiā ibi viā nesciebāt
et poterāt errare · panē ñ habebāt
et oportebat eos esurire · aq̃s nō
inuenichāt et oportebat sitire · cū
sc̄z illa patria talis esset p vt cō
muniter · q̃ nec panis ibi cresceret
nec aqua flueret · nec etiaz arbor
viresceret cum eēt patria sterilis
atq̃ sicca · Quatuor em̄ speciales
remedia concessisse videtur · quia
sc̄z puidit eis de colūpna nubis p
diē que estū obscuritate sua tēpe
raret · Et de colūpna ignis p noc
tem · que sua claritate noctē illu
minaret · sicut dicitur · exodi · xm ·
Itē puidit eis de māna q̃ famē
releuaret · sicut dicit · exo · xvi ·
De aqua de petra fluente · que sitī
tēperaret · sicut dicitur · exo · xvn ·
Itez de angelo qui eos ducēret
et ne errarēt cauēt · sic dicit · exo
xxiij · ℣ Qōr ℟ Sic vere cum
filij isrl̃ .i. sācti viri in deserto hu
ius mūdi · q̃ dū ad terrā pmissio
nis id est ad paradisū pegrinādo
pertranseūt multa a magna habēt
incōmoda · sc̄z ardorē concupiscētie
tenebras ignorātie · famē et sitī
auaritie · nec nō ignorātiā vie re
cte .i. iustitie · puidit eis dūs de re
medijs optimis Quia sc̄z ipis mi
sit nubē .i. xp̄z filiū suū puz a nu
bēū qui p dilectiōnē refrigerauit cōcu
piscentie ardorē · Ignē .i. spiritū
sc̄m q̃ illuminauit errorē et tene
brarū horrorē · Qāna .i. sacīmētuz
altaris quo satiauit desideriorum
amorē · Aquā de petra sacre scrip
turē qua temperauit mali appeti
tus feruorem · angelum ducem .i.
diuinam gratiam qua demonstra
uit vie veritatis splendorem ℣ C
Vel dic moraliter q̃ nubes est co
nfluum pietatis · Ignis incendiū
caritatis Qāna dulcedo deuotio
nis · Aqua grata lacrimose opun
ctionis · Angelus intellectus clare
cognitionis et discretiōis · mala ·
in · Ecce mitto angelum meū q̃ p
cedit viā ante faciē tuā · ℣ D
Nubes q̃ precedebat filios is
rahel in deserto facta erat ad
modū colūpne Vnde ista dicebat
colūpna nub̄ de die ad refrigeran
dū contra ardorez · colūpna ignis
de nocte ad illuminādū ostra tene
brarū horrorem sicut dicit · exo ·
xm · Stabat autem ista nubes su
per populum · et q̃diu stabat im
mobil̄ · plus similit̄ fixis tētoris
quiescebat · Cum autē nubes ista
mouebatur et eleuabat · similiter
plus tētoris motis nubē sequēs
prosecebat · ipsāq̃ quousq̃ a mo
tu sisteret sequebat · Quo facto i
terū vbi ipsa videbāt stare ipsi si
militer subsistebant · sicut dicitur
nūi · ix · et · x · Vnde ibidem dici
tur ad imperiū dñi figebāt tento
ria · et ad imperiū domini deponē
bant ea · ℣ Qōr ℟ Per istā nubem
potest intelligi prelatus · quia pro
certo iste datus est filius israhel id
est fidelibus subditis · et in princi
pem et in ducē · q̃ scilicet ipsos
pro defectu huius mundi dirigat
et ad terram promissionis id est
paradysum verbis et exemplis

conducat · Quia procerto iste de
esse columpna ratione stabilis fir
mitatis · Nubes ratione roris flue
pietatis · Ignis illuminans ratio
ne limpidissime scientie et verita
tis · Quia columpna debet alios
spiritualiter et tempoaliter fustē
tare Quia nubes debet alios doctri
nis et beneficijs irrigare · Quia
ignis debet alios per caritatē īcē
dere · a per sapientiam illumināre
Ideo de tali prelato dicitur ī. psal
Expandit nubem in protectionē ip
sorum · et ignem vt luceret eis p
noctē Quid ergo procerto iste de
bet populo suo .i. subditis suis sta
re et cum eis personaliter cōmanē
Per iuris dictionē a excellentiam
preeminere · Et per bonorum exem
plorum dationē super eos et corā
eis presentialiter se mōstrare · Po
pulus vero subditorū se debet cō
formare penitus isti nubi id ē bo
no prelato discreto et spirituali ·
Et ideo cum ipso moto per bona o
pera debet moueri · cuz ipso eleua
to per contemplationez debet leua
ri · cum profiscente debet virtutibz
proficisci · cum ipso stante et ma
nente scilicet ī bono proposito de
bet similiter populus ī fide et mo
ribus stabiliri · Vnde de sanctis a
nimalibus id est de ipsis prelatis
et de rotis id est de subditis dicit
ezechi · primo · Cum eūtibus ibāt
et cum stantibus stabant et cum
eleuantibz a terra pariter eleua
bantur et cum ambularet que p
ma erat sequebātur et cetera ·

¶ E Vel dic q̄ columpna ē
christus qui scilicet in die presētis
vite nubeus et pluuiosus id ē mi
sericors inuenitur · In nocte vēo
id est in futuro iudicio · vel ī mor
te · igneus id est seuerus et iustus
et rigidus · erga impios prauos
et obscuros · Ipse est enim q̄ sēz
diuersas personas et tempora di
uersificat se ipsum · Et nunc ē nu
bes misericordiam pluendo · nunc
ignis iustitiam exequendo · ita q̄
sibi ipse semper potest dici illud ·
Eccī · xv · Apposuit tibi ignem et
aquam · Vnde iste est qui dicat il
lud · Eccī · xxiij · Ego in altissimis
habito et tronus meus ī colump
na nubis · De ipso dicitur · deute ·
xxxij · Deus noster ignis consumēs
est · ¶ F Vel si vis dic de
malo prelato · q̄ nubes ē malus p̄
latus qui dicitur columpna nube
a propter instabilem vanitatem · co
lumpna ignea propter ardentez
cupiditatem · Et dicitur seq̄ popu
lus propē facte malorū suorū exem
plorum conformitatem · Populus
enim nubem .i. prelatum qui pre
re solz sequitē .i. eius malis moribz
conformatē · sicut dicitur · Eccī · x ·
Qualis rector ciuitatis tal' popu
lus qui habitat in ea · Tales em
duces inueniuntur hodie multi q̄
tenent preeminentiā huius mun
di. ¶ G

Cum populus domini in egyp
to trās mare rubrum eductus
vellet ad trām promissionis vsq̄ ierīz
properē et p regiones philistiorum bre
uius a facilius a plenius īcedē posset
dñs noluit · ne pl'us philistiorū si
bi bella moueret a tedio affectus i e
gyptū rediret duxit ergo eos dñs
p desertū · qz facilis erat via pro
eo q̄ ibi non erat homo ideo non

timebantur ꝓlia seu bella · Sic ve
ro populus nouitiorū et nouiter
de egipto .i. de statu in fidelitatis
vel de peccato seu mūdo egressorū
et ad fidem penitentiāq; conuerso
rū debet a via philistinorū. i. a stre
pitu mūdanoꝝ et peccatoꝝ sꝫmo
ueri · ne forte per ipsoꝝ mala exē
pla dicta a facta · bella temptatio
num insurgāt · que istos faciāt ad
egiptū id est ad vitia retrouerti
Nouiter enim ad fidem religiōem
seu etiam ad penitentiam conuer
sos · bellis temptationum insurgē
tibus ad vomitum reuertitur · si
philisteis. i. peccatoribus et infideli
bꝰ misceatur · Et ideo necesse est
ꝙ tales ad inferiora deserti ducan
tur · id est in claustris a conuenti
bus · necnon cum alijs bonis et fi
delibus et in ipsis vijs penitentie
difficilibꝰ teneantur · vt in celestē
hierusalē sine periculo perducant
Et inde est ꝙ religiosi solent no
uitios suos de via philistinorum .i.
secularū et carnalū amicoruꝫ tol
lere · et eos q̄tū possūt ab eis ab
scondere et elongare · ne ipsos fo
rte contingat ad egiptum. i. ad secu
lum retrorsum · scientes ꝙ sc̄m do
ctrinam cristi Marci · vm · Nemo
mittens manum suam ad aratrū
et respiciens retro aptus est reg
no dei · ℣ b Vel si vis dic ꝙ po
pulus fidelium qui per mare rubrū
id est per baptismū · pharaonis .i.
diaboli euasit dominiū debet phi
listinorum id est mundanorum vel
peccatorum consortia fugere · et p
desertum religionis vel penitentie
ad promissionem paradisi venire
dicendo illud · p̄s · Elongaui fugi
ens et mansi in solitudine ·

## Capitulū decimū octauū ℣ a

EGypti .i. filii israhel in
trauerunt mare rubrū
et hoc q̄ egyptii p̄se
quentes hebreos ipsos
deuorare volebant · Verūptamē sic
actum est · ꝙ hebrei per mare sine
piculo aptis aquis et ab vtroq;
latere restructis et dimissis transi
erunt egyptii vero ibi remanserūt
℣ Hoc dic ꝙ egiptii qui hebre
os mittunt in seruitute tenere sūt
peccata que mittuntur animas sub
iugo tenere diaboli · Verumpta
men si isti hebrei ad mare rubrū
id est ad penitentie amaritudinem
transierint · tunc ipsi liberi et sal
ui euadunt · Aquis vero compun
ctionis mediantibus egiptii id
est peccata ibidem pereunt et suc
cūbunt ℣ b Vel dic ꝙ ma
re rubrum est mundi prosperitas
vel etiam vita presens · vel mun
di · qui dicitur mare propter flu
ctuositatem · rubrum propter car
nalitatem · hebrei ergo id est viri
iusti per istud mare nolunt sine
periculo transire · quia scilicet aq̄
voluptatuꝫ non solent istos q̄tū
ad affectum tangere · Quinymo
isti solent per siccitatem paupertā
tis et abstinentie penetrare · et ita
scilicet ad hierusalem celestem fa
cilius pertransire · p̄s · Filii autē
israhel ambulauerunt p siccum in
medio maris · Egiptii aūt .i. mali ñ
vero sic · qr isti mare rubr̄ p̄fectis
vite sine periculo non transeunt
Quia videlicet aque delitiarum et

voluptatum ipsos īmŏluūt et sic per diuersa vitia ipsos destruunt et cōfundūt · ps · Inimicos autez eoz submersit in mare · Quia breuiter illud ē verū q̄ hom̄ et discreti viri solent quandoq̄ p̄ mūdi fluxum et tempoālia negotia bene vtendo illesi transire · vbi tñ mali qui bene prosperas vti nesciunt solent per vitia fucūbere et perire · Soli autem filij isrl̄ .i. soli discreti viri deum vidētes et per deuotionem et contemplationez ad deū mentaliter respicientes a mari fluctuosi seculi non leduntur · vbi tamen alij naufragantur ·

¶ C

In ipso actu persecutionis q̄ egyptij filios isrl̄ cōpellebāt exire dicētes omnes morīemur · immutauit dñs egyptiorū voluntatē · deditq̄ filijs isrl̄ gratiam in conspectu eoz · ita q̄ vasa aurea et argentea quē ab eis petierunt hebrei · ipsis libenti animo egyptij concesserunt · Et sic vltra mare rubrum ipsis egyptijs cōpellentibus cuz egyptiorū spolijs recesserunt ¶ Mor | Istud exemplariter ꝑt applicari ad occultaz dei puidētiaz que occulte potest voluntatez hominuz mutare · et etiam contra ꝓpositum in contrariuz applicare · que etiam bonos de bonis maloꝝ solz aliquotiēs ditare · a mercēde quā meruerāt · ex alio latē q̄ sperabatur eisdem ꝑcurare · Cōstat em̄ q̄ filij isrl̄ seruierant egyptijs multis temporib9 · nec receperāt aliquid p̄ mercede · Et ideo quando recesserunt voluit dominus · q̄ per talem modum de vasis egyptiorū fieret eis satisfactio · vt habe

rent mercedem de seruitio · Sap̄ x · Iusti tulerunt spolia iniquoꝝ

¶ D Vl dic q̄ ideo voluit dominꝰ egyptī spolia deportari · vt tabernaculū qđ fieri decreuerat posset exīm fabricari · Sic vere quandoq̄ spolia egyptī .i. scientie mundi · philosophia · s · et poeta et alia similia ad ꝓpositiōez eccīe sūt vtiles ideo vult dominus q̄ a fidelibus studeantur · et in animo reponentur ¶ E Vl dic de bois tpalibus q̄ q̄ꝓ vita pñti sūt necessaria · ideo pmittit dñs q̄ a filijs isrl̄ .i. a religiosis et eccīasticis acquirātur

## ¶ Capitulum nonum · ¶ Z

Egressi filij isrl̄ de mari ambulauerunt per desertum et venerunt in mara · vbi aque erāt ita amare · q̄ ipsas bibere ꝓ amaritudine non valebāt · de quo cū populus murmurauerat · moyses ad dominuz clamauit · qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinē sunt mutate · exinde autem venerunt in helym · vbi erant duodecim fontes et septuagīnta palme · Exodi de eōdē quinto · ¶ Mora ¶ Sic vere cuz q̄s de mari id est de mundo · vel de peccato egrediens desertuz religiōis vel pēnitentie perambulat · constat q̄ ibi inuenit aquas amaras pluriuz tribulationum et displicentiarum que scilicet sunt sibi tam amare id est difficiles atq̄ dure · q̄ ipsas non potest bibere id est in patientia sustinere · Propter quod solet de statu illo

cōiquerī· et q̄ desertū huiusmoī
intrauerat murmurare · Talib⁹
debet dari in consilio q̄ lignum .i.
crucē cristi p cōsiderationē accipi
ant· et q̄ tormēta et amaritudi
nes tormentor⁹ vidēt· ipsumq̄ i
aqua amara quā bibūt .i. in trabu
lationū amaritudine quā sentiūt
miscēt· a sic p̄certo huius amari
tudo in dulcedinē eis vertitur· et
q̄cq̄t erat difficile leue et facile re
pitur Exo8· xv· A ligno obdulco
rata est aq̄ amara· q̄ scōm· ḡgo·
Dulce est q̄ libeāmus quādo cōsi
deramus q̄d bibit ad pabulum
cristus Quia cū nostre amaritu
dines quas in deserto penitentie
vel religionis sustinemus respe
ctu amaritudinis crucis et passio
nis cristi nichil fūt· ideo si hoc lig
num apponitur dulces fiunt · sicut
de nouicio legit̄ cui ex asperitate
religionis volenti recedere· appa
ruit in cruce cristus ostendens pla
gā latis et dicens sic · hac salsa o
medere panē tuū ordeaceum qui co
medere nō potes· et ex tunc recessit
tēptatio Bñdictū ergo lignuz
p quod fit iustitia · Sapie· xnn·
Sic venit ergo homo finaliter in
helym· q̄d interpretatur fortis .i.
ad fortitudinē a constantiā mētis
vbi scilicet duodecim fontes .i. duo
decim apostolos · septuaginta pal
mas scz septuagita cristi discipu
los poterit inuenire · quor⁹ virtus a
solliditas fuā inconstātiaz poterit
stabilire· V B C Vel dic q̄
amara aqua est fortis temptatio
vel generaliter quis tribulatio que
tunc facilius sustinet quando ad
lignum id est ad crucis memoriā
recurrit· et qui ad cristi passionē
et deuotionem venitur·

## Capitulum decimum· V A

POpulus adhuc carnal⁹
videns q̄ panes et car
nes ad comedendum si
habebat cepit contra dōi
nū murmurare· egyptiq̄ q̄s dīsit
delitias memorare dicens· Cur ē
duxisti nos in solitudinē vt interi
remur nos fame· Vtinā nos mor
tui essemus in egypto qui sedeba⁹
super ollas carnium et comedeba
mus panē in saturitate· Q̄s audi
ens dominus pluit illis carnes a
panes· Coturnices em̄ sup castra eo
rū ad maximā multitudinē cecide
runt de quibus singuli quantum
voluerunt accepterunt Manna ad
modum pruine de celo cecidit· q̄d
populus pro pane habuit· et col
legit et murmurare contra deum
cessauit V Nō C Sic vero ple
rumq̄ contingit· q̄ post aggressi
onē alicuius arduī p̄positi· post
q̄ ingressum deserti religionis po
pulus adhuc carnalis dolet de esu
carnium dimisso· et de panis de fe
ctu id est de famis vel abstinentie
inforiuio aliquociens immisso hec
cordatur quidem carnes et panes
id est carnales delitias a t̄ pales
quas in egypto mundi dimisit· a
murmurat contra sterilitatem ·
paupertatem· et penuriam quaz
intrauit· Dominus ergo quādoq̄
talibus ex sua ineffabili ḡtia mit
tit volatilia p̄ carnibus id ē cel
situdinem contemplationis· mit
tit etiam manna dulcissimum p

pambus id est dulcedinem deuotionis et sic isti filij israhel deserto penitentie assueuerūt desiderioq; carnium id est delitiarum carniuz diffluescunt et contepti cuz statu suo a deserto penitentie nullatenus recedunt · sed ibidem pacifica ex tūc viuunt · ps · Pluit eis mānna ad manducandum cibaria misit eis in habundantia Et ibidem Pluit illis sicut arena maris volatilia pennata · ¶ B C Vel si vis dic q carnes signant eukaristiaz mana vero sacram scripturam que sunt cibi viuentium in deserto ·

¶ C

MAnna quod pluit dominus filijs israhel in deserto erat q dam cibus qui ad moduz peregrine terram operiebat · eratq; qsi semen coriandri albuz · gustus q eius quasi simile cum melle colorus bdellij · sicut dicitur · Exodi · decimo sexto capitulo · Et sicut dicitur · Numeri · vndecimo Populus ergo istud colligens in mortariolo conterebat · et panes vel cibos exinde conficiebat · Erat autem cibus iste dulcissimus et mirabilis · quia quasi ad quēcūq; saporem volebat homo conuertebatur · sicut dicitur sapientie decimo sexto · Erat etiam in hoc mirabilis · quia cum singuli certaz mēsurā p singulos dies deberent colligere scilicet mensurā gomor · dato q aliqui plus ali qui minus colligerent · sic fiebat q nec q magis parauerat repit magis · nec qui minus colligerat repit minꝰ · Residuum ergo quod remanebat in campo · oriente sole dissoluebatur quod vsq; mane seruari debebat · Quicquid vero recollectum vsq; mane seruabant · scaturiēs vermibus putrescebat · Preceptuz est ergo aaron · q vrnam auream manna implēt et q eā ad ppetuā rei memoriā in tabernaculo seruaret · Sume inquit vas vnum et pone in mane · Istum ergo cibum in deserto filij isrl habuerunt · Ipsi vero quando in terram habitabilez eis pmissam venerūt et de terre fructibus gustauerunt · otinuo p dixerūt · sicut patet etiam · iosue v · sicut sancti doctores exponūt

¶ Nota C Isto mana signat corpꝰ cristi i sacramento altaris · a hoc primo ratione nominis manhu q8 interpretatur quid est hoc · quia scz sicut dicit hic · hebrei videntes manna illuo descēdere de celo dixerunt manhu · quid est hoc admiratiue loquēdo Sic vere quicūq; bene considerat cibū istū scz xpm in sacramēto altaris merito pt mirari · et dicere man id ē quid est hoc · qz scz ibi sūt tot mirabilia · q merito potest fieri questio de eodem · Vñ in ps dicitur · q a dño factū est illud et ē mirabile in oculis nostris · Item p mana intelligitur eukaristia ratiōe loci quia furfuz de celo venit a potestate diuina non humana · Joh · vi · Pater meus dabit vobis panem de celo verū · Item ratione modi · q tantum habebat qui multum sic qui paruz colligebat · quia scilicet in qualibet ptcula est totuz corpꝰ cristi et in omnibus nō est misi vnū Ecci · de cō octauo · Neq; adiectū est · neq; minuit Qui emz plures

hostias consecratas recipit. uel magis habet de xpo qꝫ ille qꝫ solū modo vnam. Vnus enī tantum recipit sicut centum et econuerso. et ideo de eo canitur. Sumit vnus tot munt mille qꝫtū illi tantū ille accē. Item ratione virtutis qz scz mā na omnem saporē habebat. et qc quid volebat comedēs sapiebat. Sic eukaristia omnem habet vir tutē. et ad ōnia quecūqꝫ homo vo luerit potest valere. dū tamē hō sciat ipsū debite et digne recipere et tractare. sapie. vi. Oēz hns ꝺ tutē omnia pficiens. Vñ ē illud similia cū melle .i. caro cū diuinita te. vl' pais species cū crasti corpe et hūanitate. Ezech. xvi. Similā mel et oleū comedisti. Item ratio ne finis. qz tm̄ durauit qꝫdiu fue rūt in via .i. in deserto et defecit eis in termino. Sic vero sacramētuz altaris est institutū p viatico hu ius vite. q ptransitu deserti huiꝰ mundi. Quia reuera quādo ve nimus ad terminū huius vie. i. ad terminū pmissionis et ad habitacu lum paradisi. tunc deficiet nobis nubes et māna .i. ignorātie obscu ritas. et sacramēti huius velata difficultas Nam qz tunc comedeꝰ de fructibus terre pmissionis .i. qa tunc gustabimꝰ suauitatē glorie paradisi. incipiemꝰ videre p spe ciem qꝺ nunc videmus p fidē. Et tunc amittemꝰ vmbrā quādo ple ne videmus veraz lucē. i. coz. xm. Videmus nūc p speculuz in enig mate. tūc autem facie ad faciem Item ratione similitudinis qz scz māna erat simile semini coriandri qꝺ est mors cambus et mediana hominibus scdm dyas. qz scz illud sacramentum est mors et damp natio impis. vita et mediana ho minibus .i. rationalibus et bonis Simile est de bedellio qꝺ ē gutta a mara. ꝓpter cōtritionis amaritu dinē quā comedens debet habere. a simile est pani oleaceo ꝓpter dei misericordiam quā recipiēs debet sperare. Quid ergo pcerto duo e rant arca istud manna necessaria. scz quisqꝫ mane michil reseruā retur et qꝫ ad pretuam memoria am in vna aurea poneretur. sic ve re de isto sacramento necesse est qꝫ ipsum vsqꝫ mane p comedēdo non reseruemus. id est qꝺ in spiri tali masticatione disputatiōe et p scrutatiōe ipius non nimium in moremur. ne forte vermes errorꝫ et dubitationuz arca illud in no stris cordibz oriantur. to. xi. Nō plꝰ sapē qꝫ oportet sapere. Et fiñ. xi. Nō remanebit de eo qcqꝫ vsqꝫ mane Debet ergo veraciter comedi et simpliciter confiteri. et in vna aurea id est in corde mundo et sā cto per fidem et deuotionez repo ni. Marci. xv. Joseph aūt merca tus syndonē inuoluit eū et posuit in monumento. ¶ Ꝺ ¶ Vel si vis dic qꝫ manna est deuotio vl' celestis gratia q ie de celo venit q si mimis dui sine cōmestione id est sine boni operis executione seruet incipit putrescere. et vermibus id est vitis et malis cogitatioibz deficere assueuit. ¶ E ¶ Vel dic qꝫ tunc manna deuotionis et celestis dulcedinis filis israhel .i. crasti fidelibus deficiet. quando fru ctus terre id est bonorū ꝛrenoruz

suauitas eis sapit · Statimq; spi
ritualium dulcedinem perdunt ·
quando fructus terre id est terre
narum delitiarum et diuiciarum
dulcedinem affectu percipiunt et
attingunt · pueri · xxx · Anima
saciata calcabit fauum · ℣ F
Vel dic q aaron id est deus pat
in vna aurea id est in vtero vir
ginis · manna de celo missum id e
filium suum posuit · ipsumq; in ta
bernaculo ecclesie perpetuo per fi
dem custodiendum mandauit ·
℣ G Vl dic q manna est sacra
scriptura que per studium terie ·
et per disputationes veraq; expo
sitionem et per doctrinam in mat
tauolo cordis componitur · Item
ista sacra scriptura est simil bdel
lio ppter asperitatem et amaritu
dinem reprehensionis · Est similis
pani oleaceo propter dulcedinez
consolationis · Ista est similis cor
andro propter hoc q ista e mors
iudeis et hereticis ipsam male in
telligentibus · et est vita bonis · q
scilicet semen coriandri mors est
cambus et medicina hominibus ·
Ista de celo descendit in quantuz
scilicet inspirata est a deo et ab a
gelis In psalmo panem celi dedit
eis · panem angelorum manducā
uit homo · ℣ H
Cum deus constituisset sabba
tum custodiri et in eo requi
escere decreuisset · voluit die vene
ris duplicem portionem manne fi
lijs israhel in deserto mittere et plu
ere · et duplicem porcionem māda
uit eis colligere · vt sic possent i di
e sabbati quiescere et a quocunq;
mannali exercitio cessare · Ipsa
vero die sabbati manna descendē
cessabat · quapropter in die vene
ris in duplo populus colligebat
ne diez sabbati colligendo violaret
Ipsa etiam die veneris quicqd e
rat coquendum coquebant · et qc
quid fieri debuerat faciebant · et
post in die sabbati penitus quies
cebant · sicut ponitur · Exodi deci
mo sexto · ℣ Mora E Istud
potest applicari generaliter q bonū
est bonos labores preoccupare · et
bono labori fortius insudare ante
q̄ veniat tempus quo laborandū
non est · Quapropter ante sabba
tuz id est ante festa debemus nos
accelerare · a etiā si sit necesse du
plicare labores · vt in festo possiz
quiescere et tranquille domino ser
uire ℣ I E Vl dic q sab
batum signat requiem mortis ·
Sexta vero dies signat laborem
et exercitiū huius mundi · Iuxta
illud infra · Sex diebus operaberis
et cetera · Igitur cum sabbatum
requiei mortis future non sit tem
pus merendi vel operandi · quia
etiā tunc dominus cessabit manna
id est dulcedinem gratie nob imit
tere · nos quia ex tunc necesse ha
bebimus ab omni opere meritori
o quiescere et cessare · oportet q
q̄diu durat ista sexta dies id est
tempz vite presentis cibos dupli
ces colligamus · id est q gratiam
pro presenti et gloriam pro futu
ro nobis per bona opera acquira
mus · vt in sabbato scilicet in tem
pore post mortem habeamus quo
in patria viuere valamus · Nūc
enim est tempus quo per contri
tionem et caritatem cordis nostri

cōquamus delicta et faciamus ℓ̄
opea · colligamusq; mana deuoti
onis scilicet in duplici mensura p̄
sentis et future saluatiōis · Quia
vero mana celestis dulcedinis nūc
per ℓ̄ opera et merita colligatur
necesse est q; cum sabbm mortis
venerit inueniatur · Ideo bene cō
fulitur ecclesiastes · xix. Quicunq;
potest manus tua instanter opea
re · quia nec op9 nec ratio · nec sci
entia · nec sapientia erunt apud i
feros quo tu properas ·

## Capitulum vndecimum · A

QVm populus israhel p
desertum vsq; ad raph
hidim penetrasset · et
pre aque penuria mur
murare cepisset · percussit moyses
de p̄cepto domini petram oreb · et
egresse sunt aque vive Simile po
nitur · nūi · xx · q; in deserto syn i
digens aqua populus murmura
bat otra moysen et dicebat · Cur
eduxisti ecclesiam dn̄i in solitudi
nem vt et nos et iumenta nostra
moriamur · Cur ascendere fecisti
nos de egypto et adduxisti in lo
cum istum pessimū · qui nec ficus
gignit nec vineas · nec malagna
ta · Et insup aquā non habet ad
bibendum · Qd videns dominus
precepit moysi q; loqueret̄ ad pe
tram · et populo daret aquā Per
cussit ergo moyses bis silicem et
egresse sunt aque largissime · ita
vt biberet ppl9 et iumēta · Qō
Per desertum raphidim qd̄ int̄p̄
tatur tēptatio · a p deb̄tū syn qd̄
interpretatur mendaciū potest cō
mode fuisse mundus vbi ficus ca
ritatis et dilectionis · vinea conso
lationis · malagnata scripture sa
cre et lectionis · nec non aqua g̃
tie et deuotionis deficiunt atq; cel
sant · Osee quarto · Adulterium
mendacium · furtum · et periurū
inundauerunt super terrā Petra
oreb quod interpretatur arduꝛ ſ
ſicatas · et petra syn quod inter
pretatur odium signat crastum q;
reuera fuit petra ratione firmita
tis · arduꝛ ratiōe caritatis · ſicatas
ratione paupertatis · odiuꝫ scilicet
iudeorum ratione siue inuidiose p̄
uitatis. i. oī · decimo Petra autē
erat crastus Igitur dico q; si in de
serto huius mundi sitis malorum
ardorum et temptationum · penu
riaq; bonorum spiritualium nos
affligat · non restat nisi q; ad pe
tram oreb · id est ad crastum per
deuocionez curramus · ipsumq;
cum virga orationis bis vel ter
percutiamus · quia reuera aquas
gratie et deuotionis aquamq; be
neficiorum temporalium et spiri
tualium nobis fundet · itaq; homi
nes et iumenta id est sapientes a
simplices donis a gratijs imbuet
et infundet · ps · Percussit petrā
et fluxerunt aque et torrentes in
undauerūt ℣ Vel dic
q; quando tempus ſicitatis et ste
rilitatis habundat illis qui volūt
aquam aut pluuiam impetrare ·
debent ad petram id est ad cristū
vel beatum virginem recurrere
ipsosq; virgis id est orationibus
percutere et sic ab ipsis poteri9
aquam et pluuiam impetrare · Ja
cobi · v · Orauit et celum dedit

pluuiam. ℣ c ℭVel per petram intellige beatum petrum. vl etiam quemlibet sanctum a quo pro certo aqua gratie spiritualis a tẽporalis extorquetur. quando cum virga affectionis et orationis sepius stimulatur. actu. xij. Percussoq; latere petre exciuit eu; ℣ d ℭVel dic q; petra est peccator durus et obstinatus quem quando moyses id est deus prelatus vel predicator. virga tribulationis vl correctionis percutit. ipsum aquam lacrimose compunctionis vel elemosine a subueutois emittere cogit. Quandoq; etiam eum aquam doctrine et eruditionis distillare compellit. sicut apparuit in paulo. ita q; homines et iumenta id est bonos et malos inebriat et perfundit. Constat enim q; percussio tribulationis vl occulte inspirationis q̃tum ad deum. percussio correctionis q̃tum ad prelatum. percussio redarguutionis a monitionis q̃tum ad predicatorẽ discretum discumpere facit petrã .i. duros a obstinatos peccatores. aquas lacrimarum fluere. aquas elemosinarum emittere. et aquas scientiarum aliquotiens distillare Et maxime quando bis id ẽ plures frequentatur percussio ante dicta. ita q; ab ipso tam homines q; iumenta potantur id est boni et mali. diuites et paupes elemosinis et scientijs recreant. ps. Posuit desertum in stagna aquarum terrã sine aqua in exitus aq̃rum ℭVel dic q; petra est sacra scriptura cuius difficultas et duritia nõ statim consueuit aquam doctrine fundere. ymmo oportet bis l plures studendo a exponendo et scrutãdo attemptare ℣ f Subiungitur hystoria quõ amalech venit ad pugnãdũ cõtra israel in raphidim Moyses ãt et aaron et hur ascenderunt super verticem collis ad dominum exorãdũ pro bellantibus et deprecandum. Cumq; leuaret manus moyses vincebat israhel si vero mayp̃aululum remisisset tunc israel vincebatur. Quapropter moysen super lapidem sedere fecerunt. hur vero et aarõ manus eius quia graues erant vsq; ad vesperam sustẽtauerunt. et sic factum est victis amalechitis filij israhel victoriam habuerunt. Exodi decimo septimo ℣ or ℭAmalech qui interpretatur populus lãbens sanguinem. signat demones malignos vel etiam quoslibet homines malos. vl etiam quoslibet malos motus carnis et cordis. qui sanguinem carnalitatis crudelitatisq; lãbere et et affectare noscuntur Isti ergo contra israhel id est contra populum non cessant bellum facere a ipsum in raphidim qđ interpretatur temptatio id est in mundo tribulationibus et temptationibus impugnare. Ecclesiastici trucesimo tercio. Contra malum bonum. et contra vitam mors. et contra virũ iustum peccator. Moyses signat bonum prelatum. hur et aaron signãt viros iustos qui scilicet verticem collis .i. celsitudinem contemplationis ascendunt vt p̃ fideli populo deprecentur. Igitur istud ẽ verum q; multum proficit oratio

moysi israhelitici.s id est oratio p
lati subditis. oratio iusti pugnan
tibus et desolatis. Jacob. v. Ql
tum valet deprecatio iusti assidu
a. Quia videlicet q̄diu prelatus
et alij iusti orant tamdiu alij con
tra inimicos spirituales victorizāt
Si vero orare remittūt tūc aduer
sarij sui vincunt. Stet ergo moy
ses. i. prelatus super lapidē. i. sup
bom ꝓpositi firmitatem. iuuent e
um vr et aarō. i. viri iusti p mutu
am caritatem. Eleuent manus in
cessanter p orationis continuitatē
Sic vincet populus eius hostiū spi
rituallium vanitatē. ergo dicat ia
cobus. Orate pinuicē vt saluemi
mi. ¶ Vel dic moraliter q
p̄diu moyses. i. ratio vl̄ volūtas
ad verticem montium et ad deside
rium eternoruz properant et ma
nus per orationem ad deuz leuāt
isr̄l id est motus spirituales in co
de carnales superant. Si vero ele
uationē manuū. i. orationū remit
tunt. tūc amalechite. i. motus car
nales spirituales superant atq̄
vincunt. ¶ In. xvm. capitu
lo non ponitur nisi de ihetro. mo
ysi cōstitutionem plurū iudicum
psuadente. et hoc tātum talium
qui timeant deum. odertunt auari
tiā ac̄. qd magis videtur moāle q̄
figuāle ideo illd obmitto. a trāseo

## Capitulum duodecimum ¶ a

QVm dominꝰ vellet da
re legem populo suo
in monte sinay ardere
a fumante. mōteq̄ to
nante. et voce tube paulatiz ere
scente. duo principaliter fuit eis
iuncta. scilicet q̄ se sanctificaret
et vestimenta sua lauarent. et
q̄ terminos ipsis circa montem
assignarent quos nullatenus pre
terirent. Solis em̄ moysi et aarō
licitum fuit montem ascendere. a
in caligine cū dño sursum stare.
populo vero in pede montis sunt
termini positi. quos transire nul
latenus sunt dimissi. Contestare
inquit populū ne velit trāscēdē
terminos ad videndū dñm et pereat.
sacerdotes aut̄ q̄ accedūt ad domi
nū sanctificētur. Sequitur iteruz.
Sacerdotes et populus ne transe
ant terminos nec accedāt ad dominū
ne forte interficiat illos. vt hētur
Exo. xix. ¶ Mor. Mōs signat sa
cram scripturā vl̄ etiā eccl̄iaz in qua
scz dñs dat nob legem p quā ire
de nos debem̄ de quo dicit. ysa.
xi. Venite ascendam̄ in mōtē dñi
et docebit nos. Iste e em̄ mons al
tus per difficultatē. mōs caligino
sus per obscuritatē. mōs ardēs p
alion̄ inflāmationē. mōs fumans
per lacrimarū in oculis cordis īdu
ctionem. mōs tonās p ominatio
nē. mōs tubās p doctrinam et eru
ditionem. Igitur dico q̄ illi qui
de isto monte scripture vl̄ eccleśi
e volunt legē et eruditionem accu
pe duo dñt principaliter facere ve
stimenta cōscientie lauare. et da
tos sibi terminos nō transire. Nō
em̄ est dignus homo montem di
uine scripture frequentare. nisi
cuiꝰ vestimenta sunt lota et cuiꝰ
mūdicia. i. cuius castitas est pba
ta. ysa. i. Lauamini mūdi estote.
et in. ps. Quis ascendet in mōtē

domini cē · mūdo cordis manibus et mundo corde · Sacerdotes ergo .i. viri ecclesiastici qui ascendūt ad dominum id est ad montem ecclesie vel scripture debent sanctificari · ne forte possint argui vel puniri · Isti etiā terminos assignatos non debent transcendere ne forte possint periculum reportare · ¶ Circa montem etiam ecclesie habet quilibet certum terminū sibi datum et certum gradum officium siue statum · Istos ergo terminos nō licet transire · quia nec ecclesiasticus debet ad maiora ambire · nec simplex subditus debet fidei et scripture montē id est arduitatem per scrupulosam indagine tangere · nec ad videndum dominum .i. ad inquirendum secreta fidei plus debito se leuare Juxta illō ad Romanos · xij · nō plus sapere q̄ oportet sapere ꝫ sapere ad sobrietatem · Alias qui presumptuose montem volunt ascendere id est scripture alta secreta inquirere facilitet possunt per errores a heresim decidere · Illi etiam qui per ambitionem terminos sibi datos et gradus et status in mundo sibi cessos ascendere querūt · per mortem eternā pereūt et succūbunt Solis enim moysi et aaron .i. solis viris scientificis iustis et dignis licitum est montem istum ascendere · scripture difficultatem et ecclesie dignitates tangere · et sursum cū deo possidendo vel cōtemplando pīsistere Alii vero qui ad ista sunt indigni debent ad pedes montis id est inferius in statu subiectionis · vel infra terminos simplicis credulitatis humilitet remanere · hñ ergo dicitur · puerbiorum · xxij · Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui · ¶ Exod · xx · ponuntur decem mandata · Sed ista que ne moralia sunt · et ideo non moralizanda · in fine tamen istius capituli p̄cipit dñs sibi altare de terra et nō de sectis vl̄ politis lapidibus fieri qui scilicet ferreis instrumentis nō sint secti Voluit etiam q̄ ad ascendendum ad altare nulli gradus constituerentur · ne forte turpitudo ministrantiū id est sua genitalia viderentur · cum isti ministri et etiā forte alii tunc nullis femoralibus vterentur · Per altare possum intelligere virum ecclesiasticum et prelatum in quo scilicet sacrificium laudis et iustitie debet preceteris immolari · Quia reuera iste debet esse de terra per humilitatē de lapidibus per constantie firmitatē · atq̄ de insectis et impolitis pergestus et habitus ruditatem et per bone fidei simplicitatem · sine gradibus factus per accessus facilitatem · ferrum enim crudelitatis non debet istum tangere · nec multi gradus id est multi intermedii familiares · iamitores vl̄ cubicularii debent accessum ipsius impedire · Quinymo semper se debet ad audiendum conquerentes · et ad subueniendum indigentibus promptum et facilē exhibere Nā turpitudo ministrantium scilicet simonia et superbia · personarūq̄ acceptio cotidie conspicitur quando multi gradus ianue et diuerticula sunt ante altare id ē quando

ad prelatū vel principem accessus difficilis inuenitur · Nullibet enī istorum solet pro dando ingressu aliud extorquere · et ideo solet simoniam vel auaritiam cōmittere et ita necesse est ministrantiū turpitudinē apparere · ¶ D Vel alega hic q altare dei de terra a de insectis lapidibus solet fieri · ad denotandum q dominus in electi ōmibus vel assumptionibus suoꝝ sequentoꝝ et clericorum · generis nobilitatem vel vestimentoꝝ curiositatem nullatenus vult attendi Illos enī q sunt de terra id est de infimo statu et paupe · illos q sunt impoliti et insecti id est rudes simplices et ignari · quādoq; in altaria sua id est in prelatos vult eligi · a aliis astuciōribus et nobilioribus ante ponī · sicut apparuit in apostolis et in ecclesie fundatoribꝰ primitiuis · Illi etiaz in paradiso sibi primatū vendicant quos mundus amplius vilipendit et calcat · prima Coz.i. Videte fratres vocatiōez vestram qz nō multi sapiētes secundum carnē · non multi potentes · nō multi nobiles · sed que stulta mundi elegit deus · vt confundat sapientes · et infirma mundi elegit deus vt confundat fortia · a ignobilia et cōtēptibilia elegit deus et ea que nō sūt vt ea q sūt destrueret vt nō glorietur omnis caro in conspectu eius · Non vult etiā dominus q talē altare sez prelatus gradus habeat · id est q gradꝰ consanguinitatis vel mundane nobilitatis attendat · sed sine personarū acceptiōe et ꝓpinquorū affectione ad se receptet · et ad ecclesie promotiones omnes facilitet et indifferenter admittat · deut.i. Siue ciuis sit ille siue peregrinus nulla erit distinctio personarum · ¶ E Vel dic q altare signat ecclesiasticas dignitates · ad quas sez non est p gradꝰ consanguinitatis ascendendum · nec per gradus nobilitatis familiaritatis vel temporalis potestatis aliqualiter accedendum · quis hodie multomagis placeat canticum graduum q quodlibet aliud diuinum officium ¶ F Vl dic q altare signat mentem humanam vbi sacrificium laudis et spiritus contribulati domino immolatur · Lapides qui illud altare cōstituūt sūt opera bona · sectio aūt et politio que solum ad hec fiunt vt videantur · cuius signum est · qz fundamenti lapides qui videri nō habent nullatenus poliuntur · signat curiositatem vl appetitum humane laudis Vult ergo dominus q altare suum id est conscientia viri iusti lapides sectos nō habeat id est q opera oculis hominū placentia non requirat · sed potius de terra et de insectis lapidibus · q de humilibus sine curiosa vanitato operibus · altare huiusmodi fiat · Mathei sexto · Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis · ¶ G Vl dic q altare est fides ad quā nō ē p gradus accedendum inoptum scilicet gradus maioritatis et minoritatis non sunt in tramitate ponendi · sicut fecit arrius · qui posuit patrem deum · a filium creaturam · cuius turpitudo apparuit inoptum scilicet secundum

hystoriam trapitaz constātinopolis in latrina venter eiꝰ crepuit a prupit · vel turpitudo talium .i. hereſis manifeſtatur et eorū vituperium cōprobatur·

## Capitulū decimū tertiū·

Preceptum fuit in lege qꝫ ſerui poſtqꝫ ſex āis ſeruiuiſſent in ſeptīo liberi gratis dimitterē tur· a ſicut dicit· deut· xv· neqꝫ vacuos· ſed cū viatico a cū benedictione dñi eorū ipſos dimittere tenebantur· Vxorē aūt ſi quā a principio habuerāt poterāt ſecū ducē a etiā liberos ſuos quos vxor ſua ſibi ante ſeruitutē poterat peperiſſe· exod· xxi· Mor In ſcriptura p numerū ſenariū intl'r· labor et operatio· exod. xxm· Sex diebus operaberis· Per ſeptimū vero intelligitur quies et cōſolatio· Gen· Requieuit die ſeptimo ab ōi opere· Per ſeruitutem vero deſignatur vel culpe vel miſerie ſubiugatio· Ho· vm· Vanitati ſubiecta ē omnis creatuā· Dicamus ergo qꝫ ſeruus eſt homo in mortali miſeria conſtitutus · dñs ergo ſuꝰ mūdꝰ vel etiā ꝑpriū corpꝰ vel erī in tēpore talis dñs vel ꝓlatus · Iſtud ē ergo verū qꝫ ſex āis .i. qꝺiu duāt tēpus laboris et opationis ſcz qꝺiu durat miſeria vite ꝓſentis · neceſſe eſt qꝫ ſeruus id eſt homo mortalis ſeruiat domino ſuo id eſt ꝓlato ꝑprio corpori ſiue mundo · inqꝫtuz ſcilicz neceſſe eſt· qꝫ corpis paſſionē et mundi tribulationē· platiqꝫ tēporalis iuriſdictionī ſe ſubmittat

Verumptamen quando ſeptimꝰ annus id eſt quies mortis vl' future vite venerit · tunc talis ſeruitus ceſſabit· et ſpiritus mens et animus a cunctis paſſionibꝰ carnis et a cunctis mundi tribulationibꝰ liber erit .i. cōz· xv· Creatura liberabitur a ſeruitute corruptionis Talis ergo de ſeruitute mūdi et corporis per mortem exiens duo debet attendere· vt ſcz viaticum id eſt diuinam gratiam· ſeu eukariſtiaz ſecuz habeat· et vt veſtem qualem in mundo poſt baptiſmum attulit ſcz innocentiaz ſecum tollat· Cum quali em veſte innocentie mediante baptiſmo attingit ipſuz ingredi· cum tali neceſſe eſt eum mediante pēnitētia egredi· vt ſic ſcilicet egreſſus non deuiet ab ingreſſu · Et vt baptiſmalez innocentiā quā in ingreſſu habuit reddat per penitentiā in egreſſu· deut· xxm· Benedictus eris ingrediens et egrediēs· Vxor āt ei .i. gīa ſeu etiā culpa ſcilicet cū filiis .i. cū opibus quos dū in hac vita fuit et habuit poſt mortez ſequēt iqꝫtū ꝓpter gratiaz aut culpā .i. vl' ꝓpter bō opa à ꝓpt̄ mala opa penā vl' primū aſſeqt̄· apo· xiv· Opera enim illorum ſequunt illos Mor Vl' dic qꝫ ſeptimꝰ ānꝰ ē ſtatꝰ qetis et cōtēplatiōis· Sex vero āi deſignāt ſtatū actīe vite et laboz ſeu opatiōis· Sic ergo fit qꝫ ois mēs de actiōis fuiture exipit· qñ ad otēplatiōis ſeptenariū pueīt· vxor tū ſua ſibi remanet qñ praſtia grā et caritas cū ſuis filiis .i. cū bois virtutibz et priorū opm meritis ſecum manet· Mc

Seruus hebreus debebat liber abire āno · vŋ · vt dictū est. vxorē q̄ suā quā habuerat a libēos cū seruus factus fuit debebat secū ducere. Si vero dñs suꝰ sibi vxorē dederat · illa cū suis liberis debebat dño remanere. ¶ Nor Sic vere cū hō de mūdi et dyaboli seruitute. i. de statu peccati āno · vŋ · .i. per · vn · sacramēta egreditur debet p̄ma vxorem quaz āte seruitutē peccati habuerat scz gr̄iam et caritatē et eius liberos scz bona opera que habebat ante seruitutē peccati · secū trahere ad libertatē · et illis q̄ per seruitutē peccati mortuis fuerant operibus sbiecta remissionis libere cōcedere dignitatē Que tūc libeā seruo hebreo .i. xp̄i ano restituūtur quādo p̄ pēitētiā a dyabolo eripiūtur. Vxorē vero quā sibi dedit dñs suus scz dyabolus siue mūdus scz carnis cōcupiscentiam vl̄ quecūq̄ opera mala debet ista dño dimittē · et liber egredi et exiē · dicēs dyabolo vel mūdo illō · Mathei vicesimo · Tolle qđ tuū est.

¶ Do

Vm seruꝰ hebreꝰ posset āno · vŋ · liber egredi si vellet · si ipe diligēs dominū suū egredi nollet · & magis in seruitute manere vellet · debebat ad hostiū tabnaculi coram dns adduc et debebat p̄forari auris eiꝰ subula a sic fiebat seruꝰ eiꝰ sēpiternꝰ ¶ Nor Sic vere cū religiosus qui in seruitutē dn̄i intrauit possit post ānū pbationis liber exire et vestes et vxorē quaz prius habuerat. i. libtatē et q̄cūq̄ bona secum portauerat reportare Si tam̄ vult remanē in seruicio do mini nec velit ad mūdū retrorire debz applicari ad deos. i. ad sanctos pēs et plātos q̄ debēt eū ad ostiū tabnaculi fistē. i. ad obsideātiōez et affectiōez ingressꝰ paradisi muta re. aurēq̄ eiꝰ debēt subula diuini timoris per predicatiōem fuere et sic emisso pfessionis voto dēt seruꝰ ppetuꝰ dei eē · deut. xv · Exit sacdotes dn̄i in religiōe ppetua ¶ Ic videt supponē q̄ cū quis casu l̄ sine deliberatiōe occiderit hoīnē magis eē dīne occulte p̄ uidētie ascribēdū q̄ malitie occidētis · Si q̄s posset ḿqt hoīnē volēs occidē eū morte moriaī huiusmodi Si vēo nō ē īsidiatꝰ · & deus tradidit eū in manibz eiꝰ · cōstituaz locū vbi fugē debeat Ac si dicēt q̄ tl̄is nō debeat capitalr puniri Vñ videt supponē q̄ deꝰ vult eo tāq̄ ínstrumto · Quapropt vt ait iste debet carē iniuria vl̄ tormto · ¶ Ic papit q̄ si q̄s fuerit hoiez iuctꝰ a noxa · morte moriat Precipit etiā q̄ q̄ p̄ industriā a p̄ īsidias hoīnē occiderit ab altari dn̄i debebat vt moreret euelli ¶ Nor Sic faciūt hētici q̄ simplices dnō furāt · vt p̄ eos in fruitutē pcī dep̄mat Od etiā de alijs malꝰ suggestoribz p̄t dici · q̄les sūt vetule truffiāe · q̄ verb et inductōibz furāt iuuēculas castitati · a subiciūt voluptati · ŋ · thi · Per blādos sermones decipiūt mētes innocētiū · Jo · x · Fur nō venit ñ vt furet Altare etiā. i. status ecclasticus · nō dēt a correctione seu a punitione hominem eripere · qui fratrem suum. i. ppraum spiritū vel p̄ximū p̄ mala exēpla offendit p̄me a ēmalitē

enecare Cruminosi enim debēt ab altari.i.à statu ecclesie eiici et euelli et ab ecclesiasticis beneficiis deſtitui·luca testante qui ait·Deposuit potentes de sede et exaltauit humiles

¶ G

Si quis habebat bouez cornupetā debebat eū recludē Alias si hominē occidēt reus tenebatur·bos vero lapidibus obrui mēbatur·Talis bos est malus subditus et discipulus pterui? et cerui cuiſ? quē pcerto dñs suꝰ ſcz plat? et iudex debet recludē intra claustrū laqueoſq statutoruz regulatum·vel etiam si sit necesse in bono a fortiori careē ne noceat cohercē Si vel suis malis exemplis et factis aliis nocuerit·vel spiritualiē vel tēporaliter occiderit scādalizauerit vel leserit·dominus eius ſcz iudex vel plat⁹ de peccato tenebitur·et a deo qꝝ ipsū nō reclusit ā manu tenuit puniet⁹·Ipe vero bos cornupeta.i.malus sꝰbditus lapidibus obrui .i.temporaliter et eternaliter castigari nichilominus pmeretur·exemplo·hely .i.hegū·in·qui pfiliorū suorū crimimbus est punitus . Bene tali domino videtur dominꝰ loqui·ezechi·xvm·Ipse iniquus in iniqtate sua morietur Animā ā tr eius de manu tua requiram ¶ H Vel dic qꝝ tal' bos est mulier cornuta ceruicosa et ōrta q̄ vagari et discurrere delectatur·vt aspicientes pulchritudinez mal' temptationibus et cōplacētes feriātur Debēt ergo taliū parētes vel mariti debent tales recludere Et ne discurrant pūbito ad festa a cōuiua vicos plateas et spectacula cohercē Alias si quis per suas temptationes spiritualiter occiditur·apud deum tenebuntur·Ipsa vēo bos mala scilicz et fatua mulier etne dāpnationis lapidibus obruetur

¶ I Si qs mulierē pgnātem pcutiebat et abortū faciebat tenebat noxe·qntum marit⁹ ipsi? expetisset·Sic vere si qs verbis vel factis percusserit sciētiā m'ieris pregnātis.i.alicui? simplicis fetu hom̄ ꝓpositi impregnati ptūcz boi opis ipedierit et abortū peccati puauerit tenebit de peccato et iuxta mariti .i.prelati vel superioris arbitriū iste tenebit in foro scientie soluere et satisfacere p pmitentiam de delicto·Magnum enī peccatū est simplices scandalizare et fetū hom̄ ꝓpositi qꝫ cōcipint enecare·Mat·xvm·Si quis scādalizauerit vnuz de pusillis istis mimis. qui in me credūt expedit ei vt suspendat mola asinaria collo eius et submergat in mare id est necesse est ei qꝫ mola diumi timoris prematur·et vt i mare .i. i amaritudinem pmitentie submergatur ¶ K Si quis foderit foueaz vl' aperuerit cisternam et non operuerit eaz cecideritqz bos vel asinus in eam·reddet q̄ fecat foueaz pcium iumentorū · Cisterna vel fouea est peccatū qꝫ dato qꝫ nullus debeat facē·si tn fecerit ipsum debet abscondere et celare et a cōspectu hoīnū ne scādalū malū exēplū piat opitre · Qꝫ si contrariuz fecerit foueazqꝫ ꝓpriꝫ peccati pūblice reuelauerit et cisternam alterius delicti diffamando

et detrahendo aperuerit · et eis cc
casionē et sui mali ostensione alteri
us bōs vel asinus .i. aliqs simplex
intus ceciderit .i. ex eius exemplo
deliquerit · mortis a dampnatiōis
ipsius reus erit · Ille enim qui fo
ueam apertam dimittit .i. qui pec
catum publice facit · non soluz te
netur de peccato quod cōmittit · ȳ
mo etiā de peccato qđ ex eo a occa
sione ipsius alius homo fecit · vti
le ergo nō solū peccā nō facere · sed
etiam si facta sūt ipa in cōspectu
hominū ne forte scandalum pari
āt opiē · Bene ergo dicitur · apo ·
xvi · Beatus qui custodit vestimē
tum suum ne nudus ābulet · Qđ
tamen non faciunt mlti · qui pec
cata sua non soluz ñ opuūt necz
celant · ymmo ipsa ex industria
publicant atqz iactant · Ysa · iij ·
Peccata sua sicut sodoma predica
uerunt nec absconderunt ·

Vel dic ȳ eternā est sacra
scriptura vel fides nostra cuius
scilicet interiora secreta non dēt
predicator bobus et asinis .i. sim
plicibus aperire · sed potius p sim
plicem expositionē aliqualiē op
ite · alias si per scrupulū erroris i
bi prelutent atqz cadāt · de morte
et dāpnatione eoz tenebit . Qui
scz occasionez delinquēdi ipsis de
disse videtur · Predicator ergo vl
doctor dēt sēm · ps · opire celum
nubibus et dare terre pluuiam ·
non est enim tutū eternā fidei ra
tionis apire · et de secretis dei cora
eis disputare · ymmo primo necessē
se est cū quodā opaculo simplicis
doctrine talibus predicare · iuxta
illd .i. Coz · iij · Tāqm puulis epsto
lac dedi vob edere nō escā

Si bos alicuius bouem alteri
us occiderit vendetur bos vi
uus · Et precium eius cū cadauere
bouis mortui inter vtrūqz dīnz diui
dent · Sic vē si sboit? vm? sboium
alteri? offenderet · debēt duo dīni
mici sine acceptōe ad iusticiā fa
ciēdā intēdere · cadauāqz .i. illū q lesus
ē p cōez opassionē inter se diuidere
illū vero q lesit debēt vendere .i. pu
nitionī sbmittere · et etiā de omni
cōsequtu pcū mortis vl lesionis alteri
us inter se pciri et i exactiōe iusticie
omnib? assentire · Quia reuera duo
dīni principes vl plati vtrūqz factū
scz opassiōez a parte pacientis · muriē
p punitiōez a parte facientis dīnt coīē
psequi ad cōez execucōez iusticie o
mnib? inclinari Ille vero cuius ē bos
cornupeta .i. sboit? q̄ fecit iniuriā ñ
dēt ipz defendere · s vēditioī a punitōi
se et sua exponere · vñ · aug · Dicit
ȳ iusticia comunis est virtus ·

## Capitulum decimū quartū

Quum quis furari veni
bat nocte · Si deprehē
debatur et vulneratus
moriebatur percussor
de homicidio non tenebatur Si ve
ro sur volebat de die suam si quis
eū occideret debebat tāqm homicida
puniri · Exo · xxij · Et sic apparet ȳ
min? peccat furta nocturno ȳ diurno ·
et ȳ magis priuilegiat public?
latro ȳ occultus Hoc Sic ve
re cuz inter nos sunt multi spiri
tuales fures scz detractores q̄ fu
rantur famā · homicide q furant p
sonā · raptores qui substantiam ·

hereticā qui furantur fidē vel hominem. Istud est verū q magis sunt reprehēsibiles illi qui occulti sunt q illi q sunt manifesti. Et sic dico q magis est vituperabilis detractor occultus q iuuator manifestus. quia sicut dicitur. Eccēs. x. Quēadmodū si mordeat serpēs in abscondito. michil eo minꝰ habet qui occulte detrahit. Item raptor absconditus sicut ē furatorꝰ vel exactor dñs vl platus qui sez cautē. i. sb spē iustitie aliena rapit ē magis vituperabil q raptor publicus. Item homicida secretus sicē est ille qui occidit veneno. q alīꝰ aptus Item occulte nocens vt lut hereticꝰ q q cūq infidelis vel peccatorꝰ notorius Item potiorꝰ iungitur. q quilibet notorius inimicus. Quia breuiter illi a quibꝫ nō pt cauerī. et q sez nescīūtur ee inimici. et q pprie de nocte furāt nō de die. i. qui nocēt abscondite nō aperte fūt magis piculosi. a ideo debent magis esse deo et hominibꝰ odiosi. et ideo de istis dicitur Jere. ix. Pacem cū amico suo loqūtur a occulte ponīt ei insidias

Tez ibidē dicitur q si quis voluerit spinas cōburere et posuerit ibi ignē. a ignis egressꝰ segetes seu spicas cōbusserit. dāpnum qui ignē posuit emēdare debebit. Sic vero si platus vl iudex vult oburere spinas. i. peccatores punire. sūme debet cauē ne ignis correctionis metas iustitie trāscēdat. et q segetes cuz spinis. i. iustos cū peccatoribus non inuoluat Melius ē enī malꝫ pcere q bonos cū malis inuolueret. Mat. xm. Ne forte colligētes zizaniā eradicetis simul et triticum

Vt dicit spīne sunt vitia que si cōburere et euellere cum igne correctionis cupias. caue q correctionis terminos non excedas Alias enī segetem virtutis posses in eo per desperationem comburere. et sic dominus eius id est deus dāpnationis siue dampnum posset a tē petere. et sic tē oporteret de dāpnatione eius per excessum correctionis p te facte in die iudicij respōdere. Quinymo melius esset aliqua vitia in homine dimittere quam ipsuz nimis aspere corrigēdo ad deterius prouocare. allegat vt supra.

Si quis alterī mutuauerit vl commodauerit vel pcio cōduxerit aliquid. et presente domino rei illud debilitatū fuerit vl aliq liter peioratum. non tenebatur q mutuo accepterat emendare. Si vero presens non esset dominꝰ dicte rei. tunc resarcire dampnū mutuarius tenebatur Istud potest allegari q cuilibet potest esse cura de re sua. et q magis punitur ille qui scienter et presēcialiter permittit rem suaz dampnificari q qui absenter et ignorantes

Vel istud a quibꝫdam exponitur moraliter Sic enī deus accōmodat tē suam scilicet hominem subditum cuilibet plato sub tali pacto q eum debet custodire et de anima ipius respōdere Juxta illud. in. reg. xx. Custodi virum istum. quia si lapsus fuerit aīma tua pro anima eius Verumptamen si iste cōmodatarius

.i. prelatus facit tantum q̄ dom⁹ sit presens · vtpote quia timorem domini incutit in cor ipsius peccatoris · et amunitat ei vitia et vitutes · et etiam ipsum admonet ne delinquat · si tunc contingat ipsā tem .i. ipsum subditum per vitia deteriorari · non tenebitur iste prelatus isti presenti domino .i. ipsi deo sic malo sb̄dito presentato · nec de anima ipsius tenebitur respōdere Si vero ista res sic commissa .i. subditi anima periclitatur p vitia domino non presente .i. deo per ipsum prelatum subdito non presentato vel timore ipsius non incusso · vtpote quia prelatus eum non docuit · nec redarguit · nec correxit · tunc reuera tenebit̄ · et ad emendādū .i. ad pemtendū vl̄ hic vel in inferno cogetur · ezech · xxx · vbi dicitur sic · Si dicente me impio morte morieris non annunciaueris ei · ipse in iniquitate sua morietur animam autem eius de manu tua requiram · Si vero annūciaueris ei ipse in iniquitate sua morieť · tu ār aīmā tuā liberasti

DOminus precepit q̄ p̄micie et decīe oīm fructuū nr̄orū eidem offerāt̄ · decimas iniquituas et p̄micias tuas nō tardab̄ offerre · Decimā ergo p̄tem debem dño dare · nouem vero ptes potestamus nob̄ licite retinere Primicie significant bonor opū inchoationē · denarius q̄ est numerus perfectus designat opū complemtū et perfectionē · Nouenarius aūt q̄ denarius nō attingit signat imperfectōē Vnde Igit̄ dico q̄ p̄micie a decimis retū nostrarū .i. ichoatio et p̄fectō bonor opū deo sunt offerēde · et eidē penitus ascribende · q̄ reuera nullus p̄t vel bene in cape a bn̄ p̄ficere · nisi a deo fuerit sibi datus Vnde apostolus phi · ij · Deus est qui operatur in nob̄ et velle et p̄ficere · Cuius contrarium credit pellagius qui dicebat q̄ hō poterat inchoare et dn̄s consūmare · ita q̄ iste q̄ dabat deo decīas p̄micias non offerebat · Cum tn̄ leuiti .i. dicatur q̄ caput cuz cauda hostie .i. principium et finis in operibus deo d̄et offerri et deo ebuī et ascribi · Quia sicut dicitur · rosix · Nō est volentis neq̄ curretis · sed dei miserantis · Vn̄ philip .i. Qui cepit in vob̄ opus perficiet · Nouenarium numerū .i. imperfectionez nostrorū operum nob̄ retineam⁹ et nob̄ ascribam⁹ · decimam vero .i. complementum et perfectionem coram domino offeramus · vnde deutero · duodecimo · Offeretis holocaustum domino · decimas et p̄micias

GRecepit dom̄inus offerre sibi omnia p̄mogenita animalium · septem tamen diebus esse debebant cuz matre sua · die aūt octaua debebāt domino offerri · Si vero esset animal immūdū sicut est asinus · debebat cum ouehui⁹ p̄mogenitum cōmutari · Si vero ille cuius est p̄mogenitum asini redimere et commutare nolebat statim ipsum asinū p̄mogenitum interficere vl̄ necare debebat Vnde · exod · xxxiiij · Primogenitū asini mutabis oue · q̄ si non redemeris interficies · Vor Per p̄mogenita nr̄a dicūt

quia hereditas eterne glorie talibus operibus sicut veris et primogenitis heredibus debetur. Talia ergo primogenita id est bona opa nostra debent deo offerri id est ad laudem dei et gloriam ordinari. Si autez contingit q̄ habeam⁹ primogenitum asinum .i. aliud bonum opus q̄d habeat aliq̄ asininitatez vel stoliditatez admixtā vtpote quia factum ē indiscrete. vl' cū alicuius vane glorie intētione paul dubio nos tenemur ipsū redimē .i. eū bono et simplici opere cōmutare. a bonā ouinam et simplicez intentiōez illi aponē et sic poterit illud q̄d asininū fuerat domino placere. Si ipsū cōmutaē noluerimus ipm debem⁹ p certo interficere. i. penitus submouere debemus verbi gratia. Si quis ieiunat vel aliud bonum facit ad vanaz gloriam. illud est primogenitum asininuz a simplex intentio aportet. Si vēo mala et inanis intentio submouetur. tūc asinū primogenitum cū oue spūaliter cōmutaē. Si vero malam intentionez tollere nēmuerit tūc suū asininū primogenitū. i. bonū op⁹ stolide et inaniter factū redimē non dignaē. Qua ꝓpt̄ istud opus tanq̄ in nullo meritorū et penitus nichil valēs debet interfici .i. destitui et confundi et apud deuz et homines odiōse pnari. Quia teneta asinus nō ē offerēdus n̄ mutatus cū oue. nec bonum op⁹ cū mala intentione vel sine discretione factuz deo placet. nisi fulciatur bona et simplici voluntate. q̄ scilicet per ouem in sacra pagina designatur. Vñ dicit de aīas Job vlimo. dederūt sibi vnusquisq̄ ouē vnam. ‖ lb Vel dic q̄ primogeniti prelatorū sunt subditi quos debent p bō exempla opa et documēta deo offerre. Si vero habent aliq̄s primogenitū asinū. i. aliquem malū subditū. ipsi p certo debent eū p viribus cū oue mutare. i. bonū simplicē efficere q̄ si nequeāt debēt eū mēcere. i. dure corrigē et punire. Vel etiam si sua ēmina exigāt ipsuz debēt occidē vl' carceri mācipaē. vñ. sup̄. dicit. Vale cos non pacueris viuere. qui sua stultitia et malitia noluerit cōmutari vt possit spiritualiter domino immolari et digne ad ipsius seruicium applicari. sicut de cananeis dicitur. Sapie. xij. Oīm ñ qua est nacō eorū et natuālis malitia illorū et nō pt mutari imppetuū. ‖ Vl' dic q̄ si aliquis pōr vel religiosus habeat primogenitū asinū. i. aliquē malū subditū vel socium debet si pt ipz mutaē cū oue. i. cū alio simplici vl' honesto. Qd si plat⁹ superior nolit facere. tūc pt ad eius interfectionē. i. ad ei⁹ vigorosam punitiōez a correctiōez vacaē. Tuti⁹ em ē si potest q̄ de eo se expediat. q̄d si nō possit. necesse est q̄ fiam asininitatē confundat. ‖ R Dominꝰ precepit n̄ omēdi carnē q̄ a bestijs fuerat pgustata scaibꝰ relinquēdā. Nō comedetis ī q̄t carnē q̄ a bestijs fuerat pgustata Per comedere ī scriptuā itelligit imitacō. Ille em alium comedē dicitur. qui vitā et exempla ipsi⁹ sibi mētaliter incorporat. et qui mores ipi⁹ imitaē. Per bestias itelligūt mot⁹ brutales n̄ carnales. p cārē

vero intr̃ pſona luxuriosa. Ergo
caro .i. carnalis a luxuriosa pſona
quã bestie .i. motꝰ carnales p lux
uriam suffocauerũt et spũalit occi
derunt nõ debet a nob comedi .i.
per imitationẽ recipi et assumi.
Quinymo talis persona debet ca
mibus .i. alijs peccatoribus comedẽ
da et imitãda relinq. a caibz etiã .i.
infernj demonibus amẽdari. Et re
uera istud est verum q tales sic car
nales et imũdi nõ sũt digni mã
ducari .i. amari vl imitari ab homi
nibz & potiꝰ a bestijs et a cambus
q scz moꝛes eorũ nõ sunt rationabi
les ã hũanj. & potiꝰ bestiales iusti
les et caninj. nij. fle. ix. Caẽs cẽe
dẽt iesabelj agro iezrahel. Vl dic
q bestie sũt hereticj vl alij peccato
res q si quez attrectauerit et cor
ruperint nõ sũt digni ab alijs mã
ducari cẽ. vt supra. ℣ Q

QVm omnia pmogenita eẽnt
dñi. oesset dñs q qlibet a
nimal pmogenitũ posset. vnj. diebꝰ
cũ mre sua eẽ. Octaua aũt die ipz
pcepit sibi adduci et reddi. ℣ Qor

Septẽ dies signãt vitã psentez q
scz septẽ dierũ circulo voluit. Oc
taua vero dies tẽpus ẽ futurũ secu
li vbi scilicz corpũ resurrectio cele
bratur q in octaua etate cõplebi
tur sicut et xristus octaua die re
surrexisse pbatur. Ergo eũ oia
pmogenita .i. omnes iusti deo de
beant immolari. et sibi spiritualj
ter dedicari. istud precipue fiet ĩ
octaua die in resurrectione. quã
do scz corpora a aie simul glorifica
buntur. Septem enim diebus .i.
per decursum septem etatũ cum
matre nostra id est cũ mũdo viui
mus In octaua vero die .i. ĩ futurã
resurrectionẽ cũ domino erimus

℣ Vl dic q octaua dies signat
circũcisionẽ vitiorũ. scz penitẽtiaz
in qua scz homo deo offertur a ter
ditur. q per septez dies .i. p septẽ
peccata cũ matre sua .i. cũ mundo
moabitur Quia scilicet nisi homo
septez dies id est septem peccata
mortalia. quibus fuit cum matre
sua id est cum mundo transierat
et ad octauam diem id est ad cir
cũcisionem penitentie attigerat. of
ferri deo tam in ecclesiastis pmo
tionibus q̃ in celi prelationibus
nõ poterat nec debebit. Leuit. xij
Septez diebus erunt sub vbere. o
ctauo offerri potuerunt domino

℣ O Vl dic contra nimis iuue
nes qui non sunt promouendi l
in statu ecclesie quousqz septenarii
um virtutum compleuerint. et o
ctauam id est circumcisionem pe
nitentie attigerint offerendi.

## Capitulum decimũ quintũ ℣ A

PRecepit dominus q si aliquis inueniat a
sinum vel bouez ini
mica sui errãtẽ debz
eum reducere. Si
vero in foueam cecidisse reperiat
debet ipsum subleuare. exo. xxm

℣ Qor Inimicus noster
est diabolus vel peccatum. Qat
xm. Inimicus hõ hoc erat. Bos l
asinus signat peccatorez. qui sci
licet quandoqz dicitur errare a
veritate quando per ignorantiaz
vel infidelitatẽ peccat. quandoqz
dicitur esse in fouea quando scz p

profundam obstinationem deūn
quit · Si quem ego talem bouē vl
asinum id est si quem opabōli ser
uum vl peccatorem erroneum vl
in vitijs pfundatum videremus
ipsum a vitijs liberare debemus ·
et ad bōne vite semitaz reducere
Quia scilicet exemplis moītis et
inductiombus ipsum debemus de
fouea vitiorum erhere et ad viam
reducere veritatis · V B C
Vl dic ꝙ talis fouea est mala mu
lier · pū · Fouea profunda os alie
ne cui iratus est dominus inadet
in illam · Talibus ergo sic infoue
atis et in peccato luxurie consetuā
tis et obstinatis debemus cōpa
ti et eos iuuare p viabz · ꝙ possit
ad viam salutis reuerti · proūb ·
decimo quarto Erue eos qui ducū
tur ad mortem V C
Multa particularia iniuncta
sunt filijs israhel taz affirma
tiue ꝙ negatiue · et ideo hic dicit
sic · Ter in anno apparebit omne
masculinum tuum coram domino
deo tuo · Trubus viabus per sin
gulos annos michi festa celebrabi
tis · nō immolabis super fermen
tum sanguinem victime mee Nō
coques hedum in lacte matris sue
Non apparebis in conspectu meo
vacuus V Nōr C Talia mandata
spiritualiter dantur nobis · deus
em vult ꝙ ter in anno coraz ipso
compareamus · scilicet in contrīti
one cordis · in confessione oris · in
satisfactione operis · de quo dicit
supra · Exodi quinto capitulo
Viam trium dierum ibimus et sa
crificemus domino · Item ꝙ tri
bus viabus sibi festa celebrem⁹
scilicet in fidei sinceritate · in caritā
tis veritate · et in spei iocundita
te · vnde Ecclesiastici · In trib⁹ be
neplacitum est spiritui meo · Item
necesse est ꝙ ab hostia domini .i.
ab immolatione bonorum operuz
nostrorum fermentuz hereſis ma
lice et ypocrisis auferam⁹ · et ꝙ
hedum id est animum nostrum in
lacte matris sue id est in oblectatī
one carnis et concupiscentie non
coquamus · Vel si vis dic ꝙ hed⁹
est crastus qui scilicet in lacte ma
tris id est in iuuentute non debe
bat decoqui vel occidi · sed temp⁹
debuit virilis etatis potius expec
tare · vnde ipsemet dicat nondum
venit hora mea Vel dic ꝙ hedi
id est religiosi non debent nimis
iuuenes ad religionez adduci sz
quousqz habeant discretionez · ꝙ
vacui virtutibus coram domino
nō appaream⁹ · sed ꝙ semper ple
ni et opulenti virtutibus et meri
tis persistamus · Ruth · tercio · Nō
lo te vacuam reuerti ad socruz tu
tuam · V D
Promisit domin⁹ populo da
re ductorē angelū dicens sic
Ecce ego mitto angelum meum
qui precedat te et custodiat in vi
a et introducat in locum quez pa
rauī · obserua eum et audi vocem
eius · nec contempnendum putes
quia non dimittet cum peccaue
tis · et est nomen meum in illo ·
Si autem audieris et feceris que
ego loquor inimicus ero inimicis
tuis · et affligam affligentes te ·
Quamuis istud possit intelligi
de christo qui est angelus testamī
et etiā magni cōsilij āgel⁹ appellat

pro eo q̄ a patre missus ī mūdū
fideles custodit et eos ꝺ̄ ad padi
sum p̄cessit et eos ibi virtualit̄
introducat · ad p̄sens tamen per ā
gelum intelligo p̄latum angeli
cum et deuotum · qui scilicet a de
o datū et mittitur vt ipse suum
populū exemplariter p̄cedat ·
virtualiter custodiat · et ad locum
paratū .i. ad padisū finaliter indu
cat. Quia reuera talis angelꝰ d̄et
esse a deo missus et datus · nō af
fectione vel symonia p̄creatus ·
debz etiā populū p̄cedere .i. ī oibꝰ
virtuosis opibus exēplariter an
teire debet īsup populū ab aduersis
.i. a demonibꝰ hereticis et tyrānis
defendere · et viam salutis oim̄ p̄
parare · et sic ipsos ad paradisum
introducere · et suis monitis et p̄
dicationibus necnon suis deuotis
orationibus celeste habitaculū p̄
curare · Malach · iij · Ecce ego mit
to angelum meū q̄ p̄parabit viā
ante faciē tuā Et ideo pro certo iste
angelus .i. p̄latus angelicus debet
a populo obseruari · voce eiꝰ cū re
uerentia audiri et nullo mō ōtēp
ni · sed sibi humiliter obediri · No
men em̄ dei in ipso eē dicitur · īq̄
tum persōnā dei repzesentat · et ī
q̄tū ob dei reuerētiā eidez obedit
in q̄tū cū q̄s peccat ad punīendum
eum ordiat nō dimittē īq̄t cū
peccaueris · Ista est etiā cōclusio
q̄ cum populus bene audit āgelū
istum p̄cessorem .i. cū quis bene
obedit et reuetur suū p̄latū et re
ctorem · deus efficitur inimicꝰ ip
sius inimicus · eūq̄ ab afflictiōe li
berat et tuetur ab affligentibus
et iniquis · bene ergo docet aposto
lus · coll' · ij · Filij obedite parenti
bus id p̄latis vestris hoc em̄ iu
stum est ℣ E Cū filius israhel fu
erut p̄missum · q̄ terras cuei et ge
thei et cananei et aliorū infidelū
adire et occupare possent · Super
omnia p̄ceptum est eis · vt de
os eorum nō colerēt · et vt fedus
cum eis non initent · eoq̄ opera
eorū nō facerēt · Sed q̄ lucos deos
et statuas eorū destruerent et de
lerent · Sic reuera cū cōtingit q̄
filij israhel .i. hoīes clerici vel religi
osi ad terras cananeorū .i. hominū
peccatorū destinantur vtpote q̄a
ad aliud officiū vl' beneficiū iter
seculares promouentur ī quo ne
esse est cū seculariꝫ viuē et eo
rum negocia gerere et ipsoꝝ curi
alia frequētare · hūme cauere debēt
ne deos taliū id est vitia que colūt
velit colere et opera eorum facere
et eis se federe male societatis
iungere vel ligare · Quinymo isti
debent deos eorum id est vitia de
struere et eos mediante iustitia
submouere · Quod tamen est con
tra multos predicatores qui mit
tuntur ad cananeos id est ad pec
catores delendos et corrigendos et
conuertendos · qui tamen deos e
orum adorant id est vitia eorum
dissimulant · opera eorum faciūt
ita q̄ quantum ad auaritiam et
adulationem ipsis secularibus de
teriores fiunt · fedus cum eis me
unt · īm̄q̄tum michil aliud q̄ diui
tum familiaritatem querunt ·
Osee duodecimo · fedus cum assi
rijs iniuit et oleum in egipto fere
bat ℣ F Item dic de p̄ncipibꝰ cristianis qui non curant

chananeos id est tirannos eradicare primo student se eis confederare et eisdem in omnibus complacere per filiorum nepotum matrimonia secum eis familiariter colligare. Exodi vicesimo tercio

Dicat dominus israhelitico populo qui eius hostes non intendebat statim uno anno delere. ne forte terra in solitudinem redigeretur et bestie contra eum multiplicarentur sicut etiam dicitur. Judic. primo. Dominus totum populum chananeum a facie filiorum israhel delere noluit vt in ipsis filij israhel ad vsum armorum exercitarentur. Sed hic precepit vt sub tributo vuie cogerentur. Nota. Per hostes tribulationes intelligo. qui scilicet continue nos molestant. per bestias motus carnales et animos qui brutaliter nos infestant. Istis est ergo verum qd de terra nostra siue de corpore deus hostes nostros scilicet mundi tribulationes permittis et subito non euellit quinymo ipsas nobiscum viuere et manere permittit. quod vtique facit ne bestie carnalium motuum et temptationum contra nos crescant et ne virtutum solitudo et carentia in terra nostri corporis imalescant. Constat enim qd cum quis sine tribulatione et in prosperitate viuit. terra sua id est persona sua. ad solitudinem et sterilitatem virtutum facilius tendit. et bestia eum deuorat id est carnis temptatio ipsum facilius corrumpit et imuadit. ita qd dyabolus dicat illud. deutero. tricesimo secundo. Dentes bestiarum immittam in eos cum furore trahentium scilicet in terram serpentium. Vtile est ergo viro iusto habere tales hostes scilicet mundi tribulationes. vt in eis exerceat et ne peiores hostes scilicet bestie id est carnis bestialitates et immundicie contra eum augmententur. ideo in. ps. dicitur. Multe tribulationes iustorum

Vel ista possunt allegari qd melius est promouere malos qm nullos et in terra promissionis id est in ecclesia chananeos id est peccatores ad tempus dimittere qm beneficia vacua relinquere. Quia scilicet beneficia in solitudinem rediguntur quando sine cultore diuinus dimittuntur. Paulatim etiam et succrescunt. Debent mali de ecclesia eici. quia scilicet melius est ibidem malos ministros ad tempus dimittere ne eorum vitia sub dissimulatione trahantur qm ministros ecclesiam totaliter viduare. Quod vtique est contra multos prelatos qui scilicet beneficia vacantia diu dimittunt propterea vt aiunt quia nullum dignum inuenire possunt. ita qd propter defectum rectoris ipsa beneficia destruuntur et pereunt

Vel dic qd cum filij israhel id est viri contemplatiui et iusti vadunt ad occupandum terram suam id est ad domandum et subiugandum carnem suam. tunc dominus hostes eorum id est carnis temptationes non solet statim delere in eis. vt sic possint cum humilitate et consideratione proprie fragilitatis absq presumptione et confidentia in propriis viribus in timore dei viuere et virtutem sue constantie

contra eas exercere · quia scilicet nulla virtus sine hoste regnat · ipsos hostes id est ipas carnis tēptationes vult cum eis sub tributo a subiectiōe viuere et manere · Genn · Subdite erit auentus tuus a tu dominaberis ipsius · Quia alias bestie id est peccata spiritualia sicut est superbia elatio mamis gloria contra tales multiplicaretur · et sic īsolitudinez spiritualē redigerētur et virtutum opulentia priuarentur · Et quia reuera sepe fit q illi qui carnis tribulationes et temptationes nō sentiūt de sua castitate superbiunt et sic multiplicatis in eis bestijs id est spiritualibus vitijs nouissima eorum peiora primis fiunt · vnde est ergo hostes id est tribulatiōes et temptationes sentire vt discamus humiles fieri et nullatenꝰ superbire · Juxta illud · hēb · ij · Didicit ex his que passus est obediētiam · et .i. cor · v · Quos tradidi sathane īmteritu carnis sue vt spiritus saluus fiat · ℣ R Cvl dic ad litteram q diuina prouidētia nunq dimittit hominem sine hoste vt semper habeat quid timeat et exercitatior et cautior inde fiat Sicut etiam videmus de altis dominis et de regnis que vt communiter semper habent aliquos ppetuos hostes cuz quibus quasi perpetua gerunt bella · sicut patet de hyspanis qui pugnant cum affricis · de latinis qui pugnant cuz siculis · de anglicis qui pugnant cuz scotis · de gallicis qui pugnāt cū flamīgis · et sic de alijs · Videt enim digna prouidentia q virtus animorū torpesceret si populus hostes contra quos vires exercerent non haberet · quapter hostes hominibꝰ occulte suscitat · et hoc regnis et personis bonum et vtile fore putat · Sicut ponit orosius de cartagine vrbe romanis rebellissima quā cū romani post infinitas redes et clades vicissēt a quibus diu de liberatū est a senatu romano · vtrū illa vrbs deleri debēt · assentientibus plurimis nō esse vtile q delētur vt in vrbe rebellionibꝰ redita virtus romana ī bellis exercitaretur · qa alias si sine hoste et timore viueret · p torporem et otium et desidiam facilitet laxarētur · quia sicut dicit vegetius · sine exercitio ingenia in artibꝰ et brachia in corporibꝰ irrigescūt · ℣ L Hic precipitur populo israhelitico q cū cananeis pacis sez peccatoribz et iniquis fedꝰ nō ineat · a q ī terra sua manē nullatenꝰ eos sinat · Non habitent īquit ī terra tua ne forte peccare te faciant in me si seruieris dijs ipsorum · Sic vere et nos nunq debemꝰ infidelibus scilicet iudeis sarracenis et hereticis confederarē vel cum eis amicicias contrahere · vl nobiscum morari pmittere ne forte otingat simplices erroribꝰ ipsorū .i. ad credēdum perfidiam eorū decipi et ad orādū deos eorum inclinari · Idem dic de vsurarijs et alijs publicis peccatoribus · ps Non habitabit in medio domꝰ mee qui facit superbiam ·

Capitulū decimū sextū · ℣ A

Qvm moyses acceptu
rus esset legem a domi
no ascendit ad montē
ipse a aaron · et nadab
et abiu filij aaron sacerdotes fu
turi · et septuagīta semiores ex is
rahel · Sic q factuz est q moyses
sursum ad montis verticem ascen
dit · predicti infra in mōtis latere
manserūt · Vniuersus vero isra
hel in pede montis Moyses solus
ascendit vbi quadraginta diebus
a noctibus ieiunauit · et in duabz
tabulis legem scriptaz dei digito
reportauit Predicti autem aarō
filij a semiores dominū isrl viderēt ·
et sub eius pedibus quasi op9 la
pidis saphiri ad moduz cēli q8 se
renum est aspexerunt · Super po
pulum autem facta est man9 do
mini · et viderunt domini maiesta
tē et cū letitia comederunt · Exo ·
xxnij Moz Sic vere ad hoc
q aliquis digne mereatur accipe
legem dei et fieri legifer et plat9
inter deum et populum sequester
et medius multa sunt sibi necessa
ria · Quia scilicet ipse dēt dici mo
yses assumptus ex aquis · quia de
aquis fluxibilium delectationiuz
abstractus per ipsarum abdicatio
nem · debet ascendere ad montē ce
lestium contemplationum · Debet
habere secum aaron et semiores .i.
virorum prudentium associatiōez
Debet intrare caliginez nub io ē
cordis et conscientie contritionem
Debēt duas tabulas habere intel
lectū et voluntatis seu ratiōez et
affectionē vt possit ibi deus scieti
as et virtutes scribere per gratiā
et inspirationez · Debēt · xl · diebz
et noctibus ieiunare p pprie car
nis macerationem · Sic enim faci
ens · legez domini suscipiet in mētū
diuinam voluntatem cognoscet ·
deum etiam simul videbit Saphi
rini q sub pedibus ei9 est id ē sca
bellum pedum suorum scilicet hu
manitatem beatifice contemplabi
tur et gustabit Nullus enim vidē
re deuz in patria · nec cognoscere
legez ipsius in via merebitur · ni
si qui abstinentiam contemplatio
nem · et semiorum .i. bonarum pso
narū associationē sectat · Eze · vin
Sedebāz in domo mea et seniores iu
da sedebant coram me V B
Vel si vis allega illud q trees sūt
principales gēnus et status eccle
sie sz suprem9 medius et infim9
Supremus est prelatorum qui fi
gurantur in moyse sursum ascēde
re · Medius est clericorum et re
ligiosorum qui figuratus est in a
aron in latere montis cuz suis re
manentē · Infimus est laycorum
qui figuratur in populo inferius
residente · Vnusquisq enim scōm
suam exigentiam debet deo appin
quare · in montē perfectionis ascē
dere et scōm magis et minus visi
onez dei israhel participare · a legis
diuine noticiam acquirere et ha
bere · Perfecti em sursum ad ver
ticem contemplationis nouerunt
ascendere · Medio crubus vero suf
ficit lateraliter arcuire · Infimis
vero popularibus necesse est infe
rius circa temporalia residere · et
parum de temporalibus degustāe
Vnusquisq tñ scōm graduz suuz
solz cōsolationē a domino capere ·
a fidei noticiam possidere · primo

corinthi · xn̄ · diuisiões gr̄aciarū
sunt idē ār spūs ℣ Cvl dic de
sacra scriptura q̄ ei⁹ apicem soli
scientifica in ipsa caligine ministe
riorū intrāt · Aln aūt in latere .i.
lateraliter circa corticem hystoria
rū imorāt̄ur · Aln vēo scz seculaēs
de longe remanent et v̄ sanē Om
nes tñ ex īde osolationes plurias
osequūtur. Idem etiā dic de mōte
ecclesie dignitatuz ī quibus scili
cet aln sūt superiores · aln medi ·
aln inferiores · ℣ d Cvel etiam
idem dic de monte padysi et de di
gnitatibus glorie sēpiterne · Jo ·
xnn · In domo patris mei mansio
nes multe sunt ℣ d

Moyses legem acceptur⁹ · fe
dus inter deū et populū imē
voluit · et ideo · xn · vitulos immo
lari fecit · eorūq̄ sanguīe populū
aspersit · et sic cōfederatus ē dñs
populo et legem eius suscepit · et
quicq̄d dñs precaperet · se factur⁹
pul⁹ promisit · omnia inquiunt
que locutus est dominꝰ facemus
exo · xxxi · Sic vere in ecclesia pri
mitiā · moyses .i. crustus volens le
gem a patre acceptam populo fi
delius daē · fedus q̄ cū eis facere
xn · vitulos .i. xn · apostolos · vel
generaliter mlt̄os apostolicos vi
ros occidi et p mārtiriū imolari vo
luit iq̄tū scz ipos · xn · apostolos
loco iohis paulo sb̄stituto p mar
tirium ad se vocauit · Sic ergo fa
ctū ē q̄ pl⁹ istorū sāguine pfus⁹
.i. apostolorū et mārtiruz morte et
passiōe firmatus · fed⁹ et fidelita
tē accepit · legez credidit et fusce
pit · voluntāi dñi obediuit Max
mū em̄ fidei fūdamentum fuit san
guis apostolorū et mārtiruz Quia
vetera in eo pl⁹us in fide firmaē
et cū deo ofederātur · quādo videt
et cōsideāt q̄ taliū tot et tātoz sā
guis p fide domino immolatur · in
q̄tū vēo nō est verisimile ymmo
nec possibile q̄ tot hoīnes p fide
volūtarie morerētur n̄ ipa fides a
lex xp̄i sup veritatē solidā fūdare
tur · Lucē · xxn · Hic est calix san
guis noui testamēti qui pro ml̄
tis effudetur ·

## Capitulū decimū septimū ℣ a

Dominꝰ volēs tab̄naculū federis edificaē pri
mo voluit certas ma
terias sibi p edificatio
ne spāliē pcurare v̄ offerri · precē
pit ergo q̄ filn israhel sibi vltro a
volūtarie offerrēt · aur⁹ · argētu⁹ ·
es · iacīctū · purpurā · cocc⁹ bistī
ctū · bissum · pilos caprarū · pelles
arietū tub̄catas · pelles iacīctinas
ligna sethī · oleū ad luminaria · ād
mata et vnguēta · et timiamata
boi odoris · lapides omichīos · a gē
mas ad ōndū ephot · rationale a
suphū ēale · De istis aūt vltro ob
latis p̄mittit se domin⁹ velle sāctifi
cationē sibi edificari · vt sic posset
iter hoīes · habitaē · exēplar isti
us dom⁹ edificāt̄e moysi de⁹ ī mō
te sinay ondit quādo dñi gloriā vi
dit · exo · xxv · ℣ Mor Sic vē ad
spūalē edificationē tab̄naculi .i. aī
me osciētie l'ecīe ī q̄ scz deus spi
ritualit̄ habitaē · necesse ē pluā con
currē scz plures virtutes q̄ ipi deo
vltro a volūtarie debe⁹ offerre a
spūalit̄ dedicaē Iste ergo a nobis

petit. aurū .i. sapiēcie claritatē. argentuz .i. eloquētie suauitatē. es .i. predicationis et orationis sonoritatem. Vl' argētum qđ oulcer sonat .i. suauitatez monitōis Es qđ aspere resonat durītiā seuē rēphensionis. Jacīctuz .i. celestis cōuersatiōis et appacētie venustatē Purpurā .i. verecūdie glōsitatez Cocū bis tinctū .i. duplicē dei ap̄rimi caritatem. Bissum retortaz cordis et carnis cādidā castitatem Item nos debēmus habere pilos capratum id est exēpla penitentium et heremitaruz Pelles rubricātas aruetū id est exempla cāsti martirum pro fide occisorū. Pelles iacanthinas que scilicet coloris sūt celestis id est exempla casti confessorum et celeste viuentium Jtē debemus habere ligna sethim que fuerant in anerabilia imcorruptibilia a imputrabilia id est stabilitatem perseuerantie. Oleum oliuaruz .i. suauitatem pietatis et clementie. Aromata id est tymiamata fragrantia bone fame et spiritualis redolentie. Lapides onichinos q̄ respecti oculos tremē faciunt. id est cōsiderationē mortis et diuine iustitie. Vnis enīz rēbus et virtutibus tabernaculum federis id est sancta et mūda conscientia constituitur. et inde rationale iudicij .i. vita rationalis ornatus. et sic ibi deo gratificē imolatur. Dum tamen ista vltro a voluntate a nobis domino offerāt. quia scilicet michil est meritorum nisi qđ vltroneū a volūtate nā. ideo dicebat i. ps. Volūtarie sacrificabo tibi.

Hec cepit dns fieri archā de lignis sethim. q̄ scz sedz scōs erāt ligna ad similitudinē albe spine. q̄ nec aqua poterāt putrefieri nec igne crēmari. q̄ etiā erant alba et leuia et albe spine similia. Erat ista archa quadrangula et sine pedibus scdm iosephuz. intus et exterius deaurata. quadā coro na seu quodā circulo seu labio auro desup circūcincta. Quatuor circulos in quatuor āgulis habebat in quibus mittebātur vectes quā do eā alius deportauit. quedā tabula aurea q̄ dicebat propiciatoriuz archā tegebat. et hoc in longitudine duos cubitos cū dimidio. in latitudine vero cubitū cū dimidio possidebat. et intra se tabulas legis. vrnā cuz manna. librz dēuteronomij. vigam que floruerat continebat. Duo vero cherubin desup sedebāt que alas alterius ad alterū extendebāt. sicut dicit. Exodi. xxxvij. et deutēonomio. x. Et sic patet q̄ ista archa. quo ad materiā erat aurea et sethimea. quo ad formā q̄drangula et coronata. quo ad cōcomitātiā habebat propiciatoriū et cherubin. quo ad cōtēta habebat tabulas. mānā. librz et virgā. ista āt archa ifra altarē lateranense scdz quosdā hodie ē inclusa Nor Allegorice ista archa ē ecclesia que pro tanto archa dicitur q̄ infra eam cuncta que ad salutem pertinent reponuntur. Genesis sexto. Facies tibi archā de lignis leuigatis vt saluetur vniuersum semen. Ista ergo de lignis sethim id est de sanctis hominibus quos scilicet aqua

voluptatum non corrumpat et ig
nis cupiditatis non vrat · a quos
albedo castitatis · leuitas paupta
tis · et spinositas asperitatis ĩdu
at · debet esse constructa · et int9 et
exter9 id est affectione et conuersa
tione, debet esse per sapientiam a
factimoniam deaurata · quia per
sone ecclesiã constituentes debẽt
esse splendentes et auree · per ide
fectibilem firmitatem debent esse
sethimee · cañ · in · Reclinatorium
aureũ fecit sibi rex salomon Ista
ergo debet esse quadrata per con
stantiaz immutabilem · quadran
gula per quatuor cardinales vtu
tes · quatuor habens circulos id ẽ
quatuor euangeliorum doctrinaz
in quibus scilicet vectes qui erãt
de lignis sethim et spinosis et q̃
erant exter9 deaurati id est p̃di
catores et doctores qui doctrinaz
habent auream · et correctionem
spineam · perseuerantiaz sethime
am ingitur debent inseri · ingptum
scilicet ipsi habent in euangelior
doctrina continue meditari Istis
quoq; mediantibus archa porta
batur ad denotandum q̃ per san
ctos predicatores · ecclesie in fide
et in moribꝰ fulcientantur · q̃uis
de multis vectibus id ẽ modernis
predicatoribus possit hodie dici ·
q̃ ipsi non sunt vectes fortes a se
thimei sed viles debiles et ferrei
de quibus dicitur · ipsa · Portas e
reas conteram id est malos pre
latos vectes ferreos confringam
id est predicatores et cetera · Item
archa dicitur habere triplicez di
uisionem scilicet longitudinez fi
dei · altitudinẽ spei · et latitudinẽ
caritatis · Verũtamen q̃libet isto
rũ habet aliud pfectũ et aliud ip
fectũ · cubitꝰ em̃ perfectionẽ sig̃t
dimidius vero cubitꝰ iperfectio
nẽ designat · quia reuera lõgitu
do fidei duos habz cubitos. i. dupli
cem pfectionẽ ingptũ scz deitatem
et hũanitatem credit · vnã tamẽ
dimidietatẽ. i. impfectionez habz
ingptũ scz non facie. sed enigma
tice cognoscit · Caritatis etiaz lati
tudo imperfectionem importat ing̃p
tum toto corde et tota anima deũ
et proximum nunq̃ amat · spes
etiam cum sua altitudine dimidi
um cubitum. i. iperfectionem pa
titur ing̃ptũ spes nostra semper cũ
aliquo timore miscetur Et breuit
nõ est hic aliq̃ mẽsura pfectionis
q̃n habeat aliquez defectũ iperfec
tionis · In paradiso vero nostra
defectio supplebitur quando p̃ bea
titudinem omnia cõplebuntur. i.
Coz · Ex pte cognoscimus et ex
pte pphetamus · cum autem vene
rit qd̃ pfectum est euacuabitur
quod ex parte est · Item ista archa
scilicet ecclesia habet supra se p̃pi
catorium · ingptum in ipsa inue
nitur propiciatio et remissio pec
catorum · Habet et coronam aure
am ingptum in ipsa inuenitur co
rona meritorum · Habet cherubĩ
id est societatem sanctorum et an
gelorum et consortium sapientiũ
et iustorũ · Cherubin autem sedm
iosephum erat formi volatilium
nulli alteri assimalantium quas
moyses in sede dei vidit que plen
mitudo scientie interpretatur · et
sig̃t iustos sciẽtificos et discretos
volatiles et contemplatiuos et ĩ

sede dei per contemplationem assumptos. quos reuera archa ecclesie et religionis debet super se in statu prelationis habere et secu vt eorum regatur consilio continẽ Ezechiel. Eleuauerunt cherubim alas et exaltata sunt Item ista archa debet continere tabulas et librum id est legem diuinam et scientiam. manna dulcissimum qđ de celo pluerat id est deuotionem et clementiã. virgam aaron que floruerat id est seueram correctionem et iusticiam. legem scilicet ad simplices eruidendum. Jere. dabo legem meam in visceribus eorum. Manna dulcedinis ad delinquentibus cõpatiendum et indigentibus dulciter subueniendũ ps. Pluit illis manna ad mãducandum. Virgã vero iustice ad proteruos percutiendum. et ad oues diuine pascue dirigendum ps. Virga directionis virga regni tui. TC Vel dic q̃ archa ista signat animam bonam. vl quamlibet bonam personam. maxime bonum ecclesiasticum vl prelatum quia scilicet talis debet esse sethimeus imputribilis per cõstantiam et patientiam. debet esse aureus intus per diuinam sapiẽtiam. et extra per honestam apparentiã. isti debent habere quatuor angulos. i. q̃tuor hos affectiones. i. dolorez de presentibus malis cõmissis. gaudiuz in spiritu sancto de presentibus bonis factis. spẽ ideo de futuris premijs. timorẽ de futuris penis. Eccli. xxxvij. Ex eo de quatuor oriuntur. bonũ et malum. vita et mors. bonum inquit et malum id est virtus et vitiuz in presenti q̃tum ad gaudium et dolorem. vita et mors id est pmiũ et tormentum q̃tum ad desiderii et timorem. Item iste debet habere quatuor circulos. i. quadruplicem cardinalem virtutem. debet habere duos vectes deauratos. id est duplicem fortitudinem et firmitatez. scilicet in corde contra temptationes. et in corpore cõtra tribulationes. etiam debet habere labiũ aureũ. i. verbũ ordinẽs mundiciam et veritatem. dẽt habẽ p picatorium aureum. i. clemẽtiaz et pietatez. et debz habere cherubĩ aureos. i. clementiã et pietatem. Debet habere cherubim aureos. i. virorum sapientum societatem. vel cherubim que interpretat plenitudo scientie id est scientiã et subtilitatẽ. Ista em oia ptinẽt ad platum et etiã ad quemlibet virum ecclasticum siue iustum videlicet q̃ facilius penitentibus propicẽtur. ps. Apud te propiciatio est aũ. Qđ cherubim secum habeãt. i. viri contẽplatiui et scientifici cõmittentur. Eccli. Cum sapientibus ambula. Qđ a quatuor virtutib9 cardinalibus decorentur. ezechi. i. Quatuor facies vni. Et duob9 vectibus. i. duobus fortitudinib9 scilicet a dextris et a sinistris. i. i prosperis et in asperis roborẽtur. Nũi. xx. Palmitem portaueũt i vecte duo viri Item ista archa. i. prelatus debet continere tria. scilicet tabulas cum libro. i. diuine legis eruditiõez. mãna dulcedinem id est elemosinam et subuentionẽ vl benignitatẽ et consolationem et cõ

passionem · virgam floridam .i. iu
sticiam et correctionem · Juxta il
lud .i. thessal' · v · Corripite mquie
tos consolamini pusillanimes · sus
cipite infirmos · quia scilicet pre
latus debet tudes informare · mqe
tos corripere · pusillanimes consō
lari · et afflictorum miserere · Vl
si vis allega de hoc sicut supra de
eodem · debēt etiaz habere tripliē
dimensionē .i. tres virtutes theo
logicas scz longitudinē fidei · altī
tudinez spei · et latitudinē cāritatis
qz sic dicit .i. Coz · xm · Nūc āt ma
nēt tria hec · fides spes caritas nē
dilata vt supā ¶ E Vl dic qp ar
cha ē crist9 q̄ ex auro et ligno .i.
ex diuinitate et hūanitate cōstat · q̄
scz secū hēt cherubī .i. āgelos q̄ doī
nāt · Luc · ij · Facā ē cū eo mltitudo
celestis exercitus nē Propiciatoriū
pietatis cū dixit adultere · dimit
tūt tibi pcā tua · Jo · vm · Quatu
or arculi .i. quatuor euāgeliste · du
o vectes .i. duo ppli credētes · i ar
cul .i. in euāgelijs diuulgē cōmoran
tes nē · expōe cētera alia vt supā ¶
F Vl dic qp archa ē btā virgo
cuius lignū .i. aīma fuit īputribil
natuē mq̄tū nullaz pcā fecit cor
ruptelā · q̄ in se diminuit ta .i. xp̄z ī
quo fuerūt tria · qz scz ibi fuit mā
na de celo veniēs .i. diuinitas · ta
bula legez cōtinēs .i. anima · virga
de tra nascēs .i. corp9 · ista ego fi
at aurata .i. sācta int9 et extra .i. in
corde et in corpoe nē · dic p cētera si
cut supā ¶ G
Hecepit dns fieri duo cherū
bim aureos pouctiles n fusi
les · s malleo factos q̄ uixta archā
et propiciatoriū ex vtroq latere
ponerentur · et qp due ale singulo
rū alteri9 ad alterū iūgentur · ita
qp ipsis se mutuo tāgentibus ar
cha et ppiciatoriuz tāgerent · Dze
aprebatur etiā qp isti mutuo se re
spicerēt et qp vultus suos ad ppicia
toriū verterēt · qd scz alis duab9
vt dictuz ē operirent · duas vero
alas extensus extēderēt · a leuaz ēt
Dro vt vero dicat ioseph9 · cheru
bim erant quedam animalia quo
rum figura nunq̄ erat visa · sed a
moyse in sede agmi fuerant conspe
cta ¶ Moz Per cherubim prela
tos vel viros ecclesiasticos possu9
intelligē · q̄ scz fuit duo .i. p caritā
et obmati aurei .i. sapiētia cārita
te scitate splendidi · pouctiles .i.
malleis tribulatiōz productī ad mal
leatiōez per correctionem et patiē
tiam assueti · et iuxta archam .i.
iuxta religionem vel ecclesiaz ad
eius protectionē et regimē ostitu
ti · nj · regū · vi · Fecat ī oraculo duo
cherubim de lignis oliuarū · de ez
cubitorum altitudinis · texit quo
q̄ auro · Quia reuera tales debent
esse in oraculo scz ecclesie p deuo
tionē · duo p dilectionē · cherubim
qd interpretatur plenitudo scie
tie per scientiam et discretionem ·
de lignis oliuarum p pietatez et
cōpassionem · decem cubitorum p
decē mandatorum adimpletionē et
coopti auro per splendentē et luci
dam conuersationez · Quid vltra
reuera dico qp ista cherubim videli
cet viri ecclastici seu iusti debēt eē
animalibz .i. alijs hominibz dissimi
les p scē vite singularitatē · ipoz
q̄ similitudo in sede agmi dēt ispi
ci et inuenitu per dei exemplarem

similitudinem et conformitatem. Ale. i. affectiones istorū se debent inuicem tangere per amicitiam et societatez. et alter alterū debet respicere p mutuā dilectionē et caritatem. vultusq mentis sui dirīc ad ꝓpiatoriū id est ad dei ꝓpiationem et misericordiaz vertere per spem et bonam intentionem et ordinatā ad deum voluntatem heb. xi. Respiciamus in auctorez fidei et consūmatorem ihm̄. eze. i. Due penne singulorū iungebā tur. ps. Oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Isti ergo qs daz alas affectionum suarum ad ꝓpiatoriū id est ad deuz et ad cooperiendum id est ad protegendū archā ecclesie debent extēdē. qsdā alas ad exteriora. i. ad regimē exteriorū negociorū. necnō ad amorem et vtilitatem primorum debent similiter dilatare. Quia ceuetra tales cherubim id est viri scientifici et contēplatiui nō solū debēt ꝓpiatoriū. i. deum p contemplationem respicere non solum debēt alter alterū per dilectionem tangere nec non ad tangendum ipsius ecclesie oraculum protendere. ymmo etiam ipsi debent alas siue discretionis et affectionis extendere et ad amorem subditorum. nec non temporalium negotiorum regimen dilatare. vt sic cuilibet dicatur illud. ezech. xxviii. Tu cherub extentus et protegens plenus sapientia et perfectus decore in deliciis paradisi dei fuisti. ℣ Et si vis dic q̄ isti duo cherubim possunt significare petrum et paulū vel alios quoscunq duos sanctos qui ductiles propter martirium possunt dici. Vel dic isti cherubim significant angelos qui cherubim id est plenitudo scientia possunt dici. qa ceuera isti alas contemplationis siue super propiatorium id est super ipsum deum eleuant. ipsasq alas mutuo iungunt intentum ad contemplationem deitatis simul conuemunt et intendunt. Alas vero exteriores dicuntur extendere in q̄ntum ad nos et ad exteriorum dei iudiciorum regnum operationes suas ꝓtendunt. vultus siue cogitationis et affectionis in ꝓpiatoriū id est in deū vertunt et se mutuo respiciunt diligunt atq volunt. ℣ Vel dic si vis q̄ propiatoriū fuit christus qui scīz. ps. ꝓpiatur oībz in̄q̄tatibꝫ tuis. a. sanat ōnes infirmitates tuas. qui scilicet arca et supra se cherubim id est āgelos habuit quos scilicet deus sibi in custodiam et ministerium deputauit. ps. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omnibus vijs tuis. ℣ R

Precepit dominus q̄ fieret mēsa in tabernaculo dicēs sic facies mensā de lignis sethim habentem duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum et semissem. et inaurabis eaz auro purissimo. faciesq illi labium p circuitum. et ipsi labio coronam interrasilem id est interclatam quatuor digitorum. et super illā aliam coronam dictam aureolam et in quatuor angulis quatuor

arculos precepit in singulis pedi
bz fieri · vt vectibz ipoitis possit m
sa portari · vectes vo de lignis se
thim fieri voluit quos auro puris
simo deaurari mandauit · poi ar vo
luit mesa in tabernaculo ad aglo
ne · et panes ppomis cu thue Oia
dauit insup et vasa libaiu scz a
cetabula · phialas thuribilo : et
ciatos fieri et ord mauit i mesa si
mile suppoi Oor Per msa scdz
factos intelligitur sac scriptua q
scz in tabnaculo ecie ad aglones
.i. ctra frigo tribulationu pmi
vt scz mudi tbulatiões et miserie
p ctemplatione et solatione scrip
turaru tepeni · ps · Parasti in con
spectu meo mensa ac · Ista ergo
est de lignis serthim · qe est imput
bil p perpetua durationi · ps · In
ternu dne permanet verbu tuu ·
auro purissimo dicit deaurata ppe
excellentem coditione · qz scz aureu
liberaliu artiu e puru · aureu ethice
seu moralis scietie est putius · au
tum vero scriptue sacre est puris
simu · pub · in · Primi a puriissimi
fructus eius · Labio auro id e mu
da doctrina et pdicatoy eloquenti
a dicit arcuicta · pub · vm · Labi
a mea detestabutur impiu · qtuor
agulis i qtuor pedibus .i. qtuor ex
ponendi generibz dicit ad ctra scili
cet hystoriaco mistico allegorico a
tropologico · Ezech .i. qtuor facies
vm · Et qtuor arculis .i. qtuor do
ctrine ptibus inuenitur distincta ·
q fut docere qd ptinet ad veritate
erudire qd ptinet ad vtilitate · ar
gue qd e male dictu · corrige qd
e male factu · vn apostol · ad · Coz
Oes doctina diuina ispirata vtilis e
ad docendu · ad arguendu · ad erudi
endu · ad corrigendu Sz qo vltra · he
uea ista dicit habe coronam aurea i
ptu ipsa scientibus promittit pre
mium essentiale · dicitur etia habe
re coronam aureola imptum ipsam
docentibus promittitur vltra hoc
premiuz accidentale · ps · Corona
aurea super caput eius · Corona
ista tamen aurea .i. premiu essen
tiale et dignitas glorie paradysi
quz tuor est digitorum · imptu scz
ista habet quatuor genera priipa
lia premiorum · q fut visio fruitio te
tio · et humanitatis cristi ctempla
tio · Ezech .i. Quatuor pne vni · et
ibide per qtuor ptes euntes ibant ·
Quid vltra reuerta ista mensa di
uine scripture habet sua mensura
scilicet longitudinem duoru cubi
toruz · id est scientia noui et vete
ris testamti et latitudinem vni cu
biti et semisse .i. deuotione scoy · q
cubitu het imptu vocat credit ·
a semisse tenet iptu de bois futu
ris aliqd vltri sciit qd tm n ople
tu s ipfectuz existit .i. coz · Ex pte
cognoscin et ex pte pphetan · Ista
e ego q otiet · xn · paes · xn · ar
ticuloy q p vita fideliu fut nectn
Det etia libamia sriaru a sacmto
eu Vasa vo sbtilicia het mlta .i.
mltitudines doctoy q scz ad libami
na sacmtoy mistrada a ad libami
na doctnay fidelda a deo fut ordi
nata · etia ibi erat acetabula q di
cut ab aceto .i. isti q docet cu acre
die corcois Ciati q fut vasa tusti
coy i qbz oleu cop assionis solebat
offerri et isti significant illos q
docent infirmos cuz quada suppor
tatioe opassionis · phiale que erat

vasa vitrea dicta a philim qđ est vitrū im q̄bus offerebat vinū cōsolationis · et isti sūt illi q̄ consolantur pusillāimes q̄ sunt fragilis et vitree cōditionis · Tubola que erāt ad thūiendum · et illi sūt illi q̄ docent alios monendo ad officium orationis et deuotionis · Ivo de hjs quatuor generibus vasorū .i. doctorū videt dicē apl9 .i. thesse· v· Rogamus vos frēs corripite inquietos fuscipite infirmos cōsolamini pusillaīes patiētes estote ad oēa semper gaudete sine intermissiōe ora te ait · Et sic ē mēsa dñi vbi deuoti nutriūtur · math · xv · Quia catelli edūt de micis q̄ cadūt de mensa dñorū suorū · a vbi superbi iudei efiliē patiētur · ps · Fiat mēsa eorum coram ipsis in laqueū ¶ L Vel dic q̄ mēsa ē fides nostra q̄ ē sethime a cōrruptibilis q̄ nūq̄ deficiet Luc · xxij · Ego aūt rogaui p te vt nō deficiat fides tua · deaurata q̄ semp miraculis splēdet · q̄tuor habens oculos q̄ q̄tuor euāgelia cōtinet · cū vectibus ipositis .i. cruce fortissimis cultoribus · ista etiā · xij · habet panes .i. vniuersitatē articulorū fidei · vasa liba nū id est vniuersitatē sacrāmētorū · coronā imperiallatā .i. multitudinē virtutū a meritorū · coronulā resplēdentē id ē certitudinē premiorū · vñ etiā fidelis dicit in · apoc · Esto fidelis vsq̄ ad mortē ait · ¶ O Vel dic q̄ mēsa tabernaculi figit pietatē quaz debēt habere vita xpiana et ecclesiastica · q̄ sez isti debēt habē panes ad esurientes edendū · thus odoriferū .i. verba odorifera et dulcia ad tristes cōsolandum · coronā auream .i. bñficētiā ad dignos p̄miandū · q̄ sez in pte aq̄lonari .i. in frigore tribulatiōis et in sterilitate paupertatis debet principaliter inueniri · ad hoc gētib9 sbuenīendū · ps · Nūq̄t potest mēsa pare in deserto ait · ¶ N Sicut ꝑ capitur hic · et · Leui · xxiiij Duodecī panes de similia purissima de duab9 decimis debēbāt fieri · q̄ igne cocti sup mēsā purissimā · sex a sex altrisec9 debebāt statui cora dño · patena autē a cū thure limpidissimo sup quā libet ptez debebat poni · quolibet vero die sabbati debebant mutari et nouis sbstitutis panibus et iocoso · p̄mi panes a sacerdotibz in loco sancto debebant comedi · Thus vero super altare debebat imponi · Duodecī panes sūt · xij · apostoli q̄ sez fuerunt simila que ē flos farine frumenti · im̄q̄ tū ipsi fuerūt flos et electio toti9 mūdi · cant · ij · Flores apparuerunt in terra nostra · Joh · xv · Ego elegi vos de mundo Igne etiā tribulationū cocti sūt in q̄tum tormēta et māteria fustule tūt · ysay · xlim · Calefacto9 sū a cox i panes In mēsa .i. eccīa sex et sex alēnatim sūt positi im̄q̄tū p caritatē semp fuerūt cōiuncti et nūq̄ p hēsim à scismata ab inuicē sūt diuisi · vñ cant · Nec ē vera fraternitas q̄ nullo potuit superāri certamine ait · Igitur isti sūt q̄ thus deuotionis et orationis habuerūt In mēsa legis diuine continue pseuerauerūt · quousq̄ aduenīente sabbato .i. etne retrei p̄mio · exinde p mortē sbtrahi meruerūt · qñ sez sacerdotes .i. sci āgeli in loco .i. in paradiso p caritatē eos comederūt et sibi

intimauerunt ipsosq; in suum be
atum collegium receperunt · alij
vero panes et confessores post eo
rum decessum loco eorum in mesa
ecclesie vel fidei successerunt · heb
decimo · Auferet primū vt sequēs
statuat Vel dic q; xij· panes fue
rūt pēs veteris testamti q̄ duode
cim patriarcharum successores fu
erunt · Alij vero qui substituūtur
signāt sanctos noui testamti · q̄
duodecim dicti sunt · quia duode
cim apostolis successerunt · s̄ el q̄a
duodecim articulos crediderunt ·
Igitur istud est verum q; in mesa
sacre scripture legis diuine et
fidei ortodoxe · primo fuerūt du
odecim primi panes · id est patres
veteris testamenti · quia scilicet i
bi steterunt et vsq; ad sabbatum
id est ad requiem et libertatez no
ue legis imbi permanserunt · et
thus orationis habuerunt · igne
q; desideriorum decocti et exusti
fuerunt · Sed vere aduentō
sabbato legis noue seu libertatis
gratie · tunc isti panes et eorum
secta defecit · et aliorum nouorum
panum id est noui testamenti ap
positio a ordinatio mox successit ·
quorum scilicet secta et traditio
vsq; ad aliud sabbatum id ē vsq;
ad paradysi requiem est duratu
ra · et tunc vmbris sublatis ē glo
rie claritas successua · ps · pro pa
tribus tuis nati sunt tibi filij · et
leuit · xxv · nouis superuenientibz
vetera proicietis ℣ Q Vt
si vis dic q; panes primi sunt do
ctrine et cerimonie primorum pa
trum · qui duodecim dicuntur · q;
a duodecim patriarchis scilicet a
iudeis obseruate · et eisdem date
fuerunt · et alij duodecim sunt do
ctrine et traditiones apostolorum
et eorum sequacium qui scilicet
loco priorum successerunt et mē
sas scripture sacre et fidei imple
uerunt · ℣ Q

Precepit dominus fieri candelabrum ad tabernaculum il
luminandum perductile de auro
purissimo · cuius sc̄z figura erat e
recta in parte australi tabernacu
li · et habebat vnum hastile in me
dio · et a quolibet latere tria bra
chia sursum reflexa · que a moyse
calami sūt vocata · eo q; de calamis
aureis concauis simil iunctis erāt
predicta brachia fabricata · in quo
libet brachio in tribus sui ptibus
ciphi erant iuncti ad modum spe
rule volubiles · et lilia que in iun
cturis calamorum ad ornatum et
pulchritudinem erant posita · In
isto vero hastili in quatuor locis ci
phi sperule et lilia similiter erant
fita · Istud ergo candelabrum sep
tem lucernas seu lampades de su
per habebat · in quibus oleum co
tinue ardebat · habebat etiaz emū
ctoria et vasa · ad extinguendum
emuncta · que omnia ex auro pu
rissimo erāt fca ℣ Q Istō can
delabrum quod tabernaculum il
luminat fidem signat · que eccles̄i
am seu mentem lumine veritatis
illustrat · que scilicet de auro pu
rissimo facta dicitur eo q; michil
inquinatum aut erroneum in ea
reperitur · et ad austrum etiaz po
sita dicitur vbi est claritas · pro
eo q; in hac michil est preterq;
veritas · secundo paral · xiij · Et

apud nos cādelabr luminis et luc
na eius. Ista em̄ duas habet par
tes scilicet cristi diuinitatē et hu
manitatez. et ideo ista ab vtraq
parte tres habet calamos seu bra
chia i vno hastili posita. q scilicz
dextera diuinitatis habet tres p
sonas in vna natura. Sinistra ve
ro humanitatis habz tres natuas
in vna persona. et sic bene dicitur
Joh. v. Tres sūt qui testimoniū
dant in celo. i. in deitate. pat̄ v̄bū
et spiritus sanct9. et hi tres vnū
sunt. Et tres sunt qui testimoni
ū dant in terra id est in cristi hu
manitate spirat9 aqua et sāguis.
spiritus dico id est deitas. aqua. i.
anima. sanguis id est corpus. qi
scz i cristo sunt in vna persona fi
li tres nature scilicet deitas ani
ma et corpus. Ista etiam est que
habet hastile in medio id est certi
tudinē et rectitudinez veritatis.
habet aphos in omni sui parte. i.
plenitudinē iustitie et bonitatis.
habet speculas et arculos aureos
id est spez future eternitatis que
scilicet in arculo carente fine et
principio designatur. habet etiaz
lilia id est candorem innocentie et
puritatis. habet septez lampades
. i. vii. ecclesiastica sacramenta. habz
vii. luchnas. i. vii. dona spūs. habz
oleū diuine gr̄ie. habet emūctoria. i.
doctores q̄ superfluitates errorū et
dubiorū qui possunt occurrere so
lent abstergere. habet etiaz vasa
plena aqua scientie. i. sanctos apo
stolos et pphetas vel eorū libros
in quibus superfluitates errorum
possumus extinguere in̄ptū in ipsis
possum9 veritatē omniuz repire

Istud est ergo cādelabrum de quo
dicitur zachar̄. iii. Ecce cādelabr
aureū totum. et lāpas eius super
illud. et septē fusoria lucernis q̄
erant super caput illius. VIR C
Vel dic q candelabrum illud figit
cristum quātum ad suum corpus
misticum scz ecclesiam militātem
et sic dico q istud candelabrū ha
bet hastile id est ipsam personam
cristi tanq̄ fundamentū et caput
quia scd̄m apostolum caput eccle
sie cristus. habet duas partes. s.
tempus ante legem et post. et sic
dico q iste habet tria brachia ab
vtraq parte id est patres et fide
les noui et veteris testamenti. q̄
scilicet tres dicunt̄ pro eo q fide
m trinitatis habuisse noscantur. vl̄
pro eo q trabus virtutibus theo
logicis. scilicet fide spe a caritate
fuerunt suffulti. vel pro eo q de t̄
plici statu fuerunt ecclesie. doctor
scilicet continentium et nubentiū
qui scilicet figurantur in trabus
noe daniel et iob. a sic dico q ab
vtraq parte scilicet et ante incar
nationem et post. Tres calami sūt
tria brachia id est fideliuz tria ge
nera que ab isto hastili scz a xpo
per fidem processerunt. qui furtū
per spem et desiderium erecti. se
ad ipsum cristum per caritatem i
terum reflexerunt. et sic singuli
calami id est sancti. fidem spem
et caritatem et sui dispositionis or
dinem habuerunt. Ideo de ista
reflectione qua scilicet sancti ad
suum cristum vnde per creationē
exierunt reuertūtur et per deuo
tionez et caritatem reflectuntur
potest dici illud. Eccs. i. Ad locuz

vnde exiuerūt flumina reuertū
tur vt iterum fluant. Eze. primo
Animalia ibant a reuertebantur
et cetera. De istis brachys cande
labri id est de istis fidelibus et sā
ctis aduertamus. q̄ isti dicuntur
trabus calamis confecti. trabus a
phis ornati. trabus speculis volu
bilibus circumcincti. et in quali
bet iunctura repandis liliis fūt
vallati. Circa q̄ sciendum. q̄ isti
tres calami q̄ erāt cōcaui resonāt
tes a soliti vtpote q̄ aurei signā
tres partes penitentie scilicet cō
cauitatem interioris contritionis
hec est enim que cauat et perforat
cor humanum. resonātiam confes
sionis. duritiam aspere satisfactio
nis. Isti enim sunt illi tres dies
de quibus. ij. Reg. dicit. post tres
dies reuertimini. Itez tres aphi
qui de sua natura habent capere
liquores et effundere significant
tres ptes salutaris doctrine phi
losophice moralis et theologice.
Isti sunt tres aphi quibus hom̄
studendo inebriantur et qui sim
plices inebriant duz loquuntur.
aphus enim doctrinaz signat qui
scilicet inebriat atq̄ potat. ps.
Calix meus inebrians quaz pcla
rus est. vnde isti sunt tres panes
de quib9 dicitur. luce. vndecimo
in psona simplicis indigētis Alce
acōmoda michi tres paēs Tres
specule annuli seu circuli principi
o seu fine carentes et volubiliter
calamos ambientes signāt tres
partes beate spei. que scilicet ver
satur erga eternitatem principi
o et fine carentem scilicet spez be
ate visionis. spem beate fruitionis
et spez bte retributionis Ista em̄ sunt
tria speranda in corde voluenda
et continue meditanda. ezechiel.
decimo Et rotas istas vocauit vo
lubiles audiēte me Lilia que fūt
pura et candida signant innocen
tiam et castitatē. quas scilicet de
bent viri iusti in cunctis suis opa
ribus habere. vt scilicet in omni
b9 que dicunt aut faciunt possit
castitate cāritate et mundicia q̄p
tum ad se. innocentia vero q̄ptuz
ad proximos relucere. Can. secū
do. En dilectus meus pascitur in
ter lilia. Et sic ergo dico q̄ bra
chia candelabri nostri id est fide
les tam noui q̄ veteris testamē
ti debent habere tres calamos .i.
tres ptes penitentie. tres aphos
id est tres scientias salutares.
tres speculas id est triplicez spez
felicitatis. lilia id est candorem
ommimode puritatis. Ista em̄
debent habere iusti exemplo sui
hastilis erasti. qui etiam calamos
aphos speculas id est pōrectas
virtutes habuit exemplaret
sicut ipse dicit. Johannis. dece
mo tercio. Exemplum dedi vo
bis vt quēadmodū fec ita facia
tis. Quid pla procul dubio dico
q̄ istud candelabrum id est eccle
sia cum brachys .i. cum personis
et fidelibus suis debet lampades
bonorum exemplorum. oleum cō
passionis pietatis et elemosinarū
et beneficiorum. lucernas bono
rum documentorum habere. qui
bus possint tabernaculum eccles
e spiritualiter illustrare. Math.
xxv. Prudētes vigines acceperūt
oleū in vasis suis cum lāpadibz.

Ñti etiaꝫ debẽnt habere emũcto
ria id est largitatis a miserĩcordi
e opera · que scilicet emundent et
abstergant suarũ diuitiarũ superflua · necnon vasa auꝛea plena aq̃
.i. bonos paupes plenos miseria
secum debent habere in qbus extiguantur et expendantur diuitiarum supflua sic emuncta · ne si in extincta in expensaq; seruentur possint coram deo et hominib9 fetere et cunctis videntibus displicẽ
Quia veteꝛa superfluitates lucernaꝫ in istis candelabris id est superflue diuitiẽ ecclesiasticoꝛum fetere in mẽtibus hominum noscũtur · quando i aqua id est miseꝛis paupeꝛũ nullatenus extinguũtur vñ illud · iohã · xŋ · Pauperes sẽp habetis vobiscũ et cuꝫ volueritis potestis eis benefacere Quãuis pcerto ecclesiastica multi habeant hodie superfluitatẽ et diuitiarũ alios emũctoꝛes scilicet mãlos officiales et familiares · q̃scilicet suis dominis ab eoꝛum subditis emungunt et rapiunt · q̃cquid possunt proũ · xxx · Qui vehementer emũgit eliciat sanguinem · Qui etiam habent hodie alia vasa q̃p pauperes in quibus sua superflua extinguantur id ẽ nepotulos et carnales amicos · malas etiam mulieꝛs ac̃ · similia in quibus bona sua expenduntur · nõ sic bone lucerne cã delabꝛa nostꝛa crasti · seu eccĩe coꝛporis sui mistica Ideo illud est cantelabꝛuꝫ luminis de quo supꝛa dictum est ¶ S E Vel dic q cã delabꝛum dicitur ecclesia p eo q ductilis dicatur qua diuersis tonitruis et concussionibus verbꝛ
tatur et dicatur et sic pficatur et
formatur · cuius scilicet hastile .i.
pꝛelatus debet esse in medio pcussticam et equitatem et concoꝛdiam et cõmunitatem · cuius etiã diuersa bꝛachia sũt diuersa bñficia dignitates et officia · sicut dicitur · Joh · xiiij · In domo patris mei multe mansiones sũt · et ista pꝛo certo habere debẽnt calamos id est viros pꝛudentes aliorum merita mensurantes · ezechiel · xlj · Calamus mensure in manu eius Et aphos scilicet doctoꝛes alios doctrinis imbꝛuantes · p̃s · Calix meus imbꝛians q̃p pꝛelatus est Speculas q̃ volubiles id est viros diligentes et obedientes · ysaye · xl filij amon obedientes erunt · Lilia id est viros castos et continentes Eccĩ · l · Quasi lilia que sunt i transitu aque · Oleum .i. viros pios et cõpacientes · Eccĩ · ix · Oleũ de capite tuo non deficiat Lucernas .i. viros doctrinis et exemplis alios illuminantes · Luc̃ · xŋ · lucerne ardentes in manibus vestris · Emunctoria id est viros aliorũ vitia et superfluitates morales emungentes et coꝛrigẽtes .i. Tessal' · v · Coꝛrigite inquietos ac̃ · Vasa extincta ria id est sacerdotes aliorum vitia in confessione extinguentes et in aquis lacrumarũm omnia submergentes Omnes autem isti debent esse aurei per sanctitatem · ad austrum claritatis positi p scientiam · Auster est pars mundi clarioꝛ et signat luminis gratiam scientie sinceritatem · Ezech · xl · Vidi edificium cuitatis vergentis ad austrum · ¶ T E Vel

dic q̄ candelabrum loquendo moraliter signat virum iustum et maxime ecclesiasticum vel prelatum · quia reuera iste debet esse aureus per sanctitatem · ad austrum positus per prudentie luminositatem quia australis pars est regio luminosa · ductilis per patientie firmitatem per tribulationem et aduersitatē · habens hastile i medio .i. fidei stabilitatē · et a dexteris et a sinistris .i. i pspēris et aduſ debet habere brachia .i. bonor operū probitatem · que scilicet ab vtraq̄ parte debent esse tria · iuxta tum debet tres theologicas virtutes habere · scz fidem · spem · et caritatē Item iste debet habere aphos id est sacre scientie libros ad alios pdo ctrinam inebriandum · debz habere speculas volubiles .i. diligētia ad iniunctum officium sedulitatē exercendū · et obediētie obsequium exequendū · Calamos quibz scilicet canitur id est laudem diuinam ad gratias per agendum Lilia id est mitio centie et continentie candorem ad caste et honeste conuersandum · Oleum pietatis ad indigentibus compatiendum · Lucernas sapientie et veritatis ad alios illuminandum · Emunctoria prudentie penitentie et largitatis ad superflua vitiorum et diuitiarum abstergendum et emungendum · Vasa extinctoria emunctorum .i. temperantiam · paupertatem vel confessionem ad superfluitates huiusmodi consumendas · Confessio enim extinguit vitia · que a contritione seu penitentia emunguntur Paupertas extinguit diuitias superfluas que per largitatem struitur · Temperantia vero extinguit superfluos mores · q̄ p prudentiā euellit Vel etiā dic q emunctoria vitiorum id est superbie · auaritie · et luxurie sunt auctoritates scripture · vasa vero vbi emuncta extinguuntur sunt corpora nostra fragilia cōfideata · quia scilicet quicqd scriptura emungit et redarguit consideratio nre fragilitatis extinguit Vicium q superbie et luxurie qđ a scriptura redarguitur in consideratione istius vasis fictilis emungitur · extinguitur et auferetur · Sic erat ergo homo candelabrum perfectionis vbi lucerna gratie et glorie constituetur · vt sic in templo domini et in celestis regis conuiuio collocetur · Exodi quadragesimo · Ponunt candelabrum i tabernaculo testimonij e regione mense in parte australi locatis p ordinē lucernis iuxta pceptū dñi · Et bene dixit q candelabrū stabat e regione · a hic in textu dicitur vt luceat ex aduerso ad denotandū q vir iustus maxime prelatus vl predicator debet stare ex aduerso aliorum · scilicet vitia eorum corrigendo et arguendo non palpando · Genesis vicesimo sexto · Ere gione fratrum suorum figet tabernaculum · Vel si vis dic q septem lucerne sunt septem spiritus sancti dona quibus anima fidelis interius illuminatur a illustratur et ab omniū vitiorum tenebris expurgatur ·

Capitulū decimū octauū ā

Tabernaculū factū est a filijs israhel in deserto in quo populus dñs colere tur. factū est aūt istud tabernaculū de tabulis de ligmis sethim factis laīmis aureis coop tis sursū stantibus et erectis. duabus basibus argenteis singulis sustentatis. in lateribus incastra tis ac si esset vn⁹ pies simul iunctis Et vectibus immissis per longū tabernaculi p ānulos aureos quos habebat fortissime roborātis Et habebat tabula in longitudīe x. cubitos. in latitudine cubitum et semissem. in spissitudine q̄tuor digitos. erāt aūt iste tabule. xx. a pte meridiei. et. xx. a pte aq̄lonaris et sex a pte occidētis. Et sic tabernaculū a meridie et ab aquilone et ab occidēte erat clausum ab oriente vero vbi lux subintrabat apertum. erat ergo longitudo tabnaculi cubitorū. xxx. latitudo et altitudo cubitorū. x. sicut dicit exo. xxvi. ℣ Quoniam Karissimi p tabnaculū in deserto intelligitur ecclesia que militat in hoc mundo cui⁹ siq̄dē longitudo fidei habet. xxx. cubitos pter fidem ēmitatis quā credit. latitudo caritatis est. x. cubitorum pter dilectionē mandata que pficiat. altitudo spei. x. cubitorum pter premia pro cōplemento. x. mandatorū que expectat et speat Etiaz ista debet esse clausa obstructa et obfirmata a pte austri. i. p sperantias. a pte aquilonaris contra aduersitates. a pte occidētis contra iniquitates. Aperta vero debet esse a pte orientis. i. ad diuinas gr̄as et virtutes et ad affectādas eē ne glorie felicitates. Istud autē potissime habuit ecclesia in principio sui status. q̄ siq̄dē tūc pspera cōtemnebat tūc occasū virtutum et vitiorū statū primitus nesciebat & respectu istorū omnū clausa erat ezechi. xlim. Vidi portā in domo dñi clausaz. supple ne intraret terror aduersitatum. dulcor pspe ritatū. a fetor iniquitatiz. a parte vero orientis. i. ad bona spūalia et et na et ad ipsum solē iustitie vere desiderium apiebatur. et ad solum amorē celestiū pābatur. ezech. xlim. Porta hec aperta erat pmi capi℣ Igit̄ dico q̄ tabernaculum ecclesie vel religionis debet constitui de tabulis imputribilibꝫ et sethimis. i. de personis sufficientibus atq̄ iustis que siq̄dē debēt eē sethimee pter imputribilem pseuerantiaz. icremabilem patientiam. deauratē pter claritatem sapiētie. sursū erectē pter eleuationē scientie. stātes pter fortitudinē pseueāntie subtilit̄ incastratē et iuncte pter ligamen caritatis et āicie. et inuicez in vnū pietē ligate pter vnitatē pacis amoris et cōcordie. Exo. xxv. Due pēne et singulorū iūgebātur. ho. xij. Multa mēbra vnū corpꝫ in christo sumꝫ. Itē iste tabule. i. ecclesiastice vl religiose psōe dñt habē singule duas bases. i. testamēta q̄ siq̄dē p eloquētiā et doctrinā fūt āgētra p fundamēto. dñt habē ānulos aureos id est spem eterne retributionis pro supplemento. vectes id ē viros fortis constantie p oplemēto. anulus em̄ aureus eternam retributionem signat. caret enim

principio et finē et sic designat eē
nitatē · ꝙa vero dicitur aureos sig
nat preciositatem · et ꝙa cōsistit
in anima et corpore ideo continet
duplicatatem scilicet lateris vtri
usq; · Tabule tabernaculi .i. bone
persone et fortes cōtra impulsum
tēptationis et tribulatiōis reddūt
qñ basibus scripture sacre fulciū
tur · et quādo vectibus .i. sanctorū
et doctorum exemplis et auctori
tatibus annulis impositis id est de
eterna retributione mentionem
facientibus statuuntur · Qui sci
licet vectes id est sancti doctores
de lignis sethim .i. spinosi in repre
hendendo · albi caste viuendo et i
putribiles perseverando debent eē ·
et auro tecti inq̄tū debēt p sapiē
tiā resplendere · s̄. Exo · xxv · Fac
es et vectes de lignis sethim quo
piesq; eos auro debent ergo iste
tabule scilicet viri iusti habere de
cem cubitos in longitudine id est
perseverantiam in decem manda
torum operibus · quatuor digitos
in spissitudine id est quatuor car
dinales virtutes · In latitudine
vero caritatis debent habere cu
bitum id est puram et simplicem
affectionez · et semissem id est ali
qualem celestium q̄q̄ imperfectaz
degustationē debent esse ab vtra
q; parte viginti qui constant ex
quinario et quaternario .i. quatu
or euangeliorum et quīq; librorū
legis mopsi habere spūalez ad iplē
cōnez · fupaddendo sex tabulas q̄
est numerus perfectus .i. bonoruz
perfectionem · Vnde de talibus
tabulis dicitur · Exo · xxxvi · Fecit
tabulas tabernaculi de lignis se

thim stantes · VC

Tabernaculū fœderis qđ factuz
fuit a filijs isrl̄ in deserto . ꝙ
tuz ad formā erat oblōgū · ab ipo
oriente aptū et ab oībus alijs ptī
bus arctāq; clausū a deorsū cōp
tū In duas ptes scz in scā a in sācta
sāctorū distīctū · materia istiꝰ ta
bernaculi fuerunt tabule deauratz
que furfum erigebantur · cortine
mundissime que arctāq; ducēbā
tur · pelles arietum rubricate a ia
cinct̄e quibus tabernaculuz cope
rebatur · et desuper saga alīena
xi · quibus tabernaculum tegeba
tur · quatuor enim habebat opi
mēta scz cortinas byssinas · pelles
rubeas iacinctinas · et saga · In
tabernaculo vero principaliter e
rant quatuor · scilicet archa cū su
is adiacentibus · scilicet propicia
torio et cherubīm et cōtentis in ea
altare timiamatis que erant in san
cta sanctorum interius . mensa
cum propōis pambꝰ et cādelabꝝ
que erant in sancta exterius · Ve
lum vero byssinuz quod a summo
vsq; ad deorsum pendebat · sācta
sanctorum tanq̄ secere iorē ca me
ram a sanctis id est a parte alia
tabernaculi diuidebat . ita ꝙ spa
cium sācti sanctorum in longum
et in latum et in altum decē cubi
torum erat · altera vero pars vi
ginti cubitos in longitudine con
tinebat // Quor Expōaꝰ ista ꝓmo
moraliter et dicamus ꝙ istud ta
bernaculum significat animam
virtuosam · vel generaliter quem
libet virum iustum ad dei habita
tionem que fit per gratiam spiri
tualiter ordinatum · Apoc̄l · xxi ·

Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitabit cum eis · et ipsi populus eius erunt · Debet ergo tabernaculum interioris hominis scilicet mens et conscientia esse ob longa per patientie longanimitatem · ad orientem id est ad deum et ad bona eterna luminosa et clara apertum esse per affectionem et caritatem · aliunde vero undiq; clausum per discretam custodiam et sedulitatem · Vel sic Clausus erat a meridie ne pspicuitas austri generet ventum vani gaudii · ab aq̃lone ne futura aduersitas sit causa vani timoris · ab occidente ut omnia temporalia vergãt ad occasum · ne ex sui dereictione causetur ventus doloris · A parte vero oriẽtis id est ad lõ spiritualia et eterna debet aperiri per desiderium et affectus · vt ventus gre duime sit causa letitie spiritualis · ps · Os meum aperui et attraxi spiritus quia mandata tua desiderabam · sicut dicat · Ysa · Intra cubiculum tuum et claude ostia tua super te Cooptũ etiã debẽt esse q̃druplica operimẽto · scilicet ex timis bissinis .i. castitatis candore · pellibus tubicatis id est caritatis ardore · nam caritas operit multitudinem peccatorum · pellibus celestis coloris scz iacinctinis · id est honestate conuersationis et splendore vite celestis Jeremie · x · Jacinctus et purpura indumentum eorum ac̃ · Sagis de pellibus caprarum seu alicuius id ẽ penitentie duritia vl rigore · Job xvi · Saccum cõsui super cutem meam · Saga enim vndeam penitentiam que fit pro transgressiõe de cem mandatorum signant · pro eo q̃ de ea significat de analogũ · vn deam trãsgressionem ipsius · Saga vero asperã penitẽtiam designant Tali ergo quadruplica operimento scilicet caritatis castitatis honestatis et asperitatis se debet homo tegere · ne ventus elationis · pulvis terrene affectionis · a pluuia carnalis delectationis possint in eum subintrare · Ezechiel · xxvij · Byssus varia de egypto texta est ibi in velum · Jacinctus et purpura de insulis elisa facta sunt operamenti tui Byssus enim signat castitatem · purpura signat caritatẽ · iacinctus celestem conuersationem vel honestatem Insula que a mari circumdatur penitentie amaritudinem et asperitatem · Dico ergo q̃ ad constitutionem moralis tabernaculi et cõscientie viri iusti dñe concurrerẽ multa · autem .i. sapiẽtie limpitudo · ligna sethim imputribilia id est patientie fortitudo · tabule sursum erecte .i. contemplationis altitudo · vectes recti fortes et longi .i. iustice rectitudo · velum bissinum intextus .i. innocẽtie puritas et sanctitudo · cortine seu cooperamenta variata exterius que sunt cõtinẽtie mundicia et pulcritudo · que scilicet debet esse quadricolor in mystũ ibi debet apparere quatuor virtutum cardinalium multitudo · et ideo aime sic cõpositi potest dici illud ezechi · xvi · in psona dñi dicẽtis sic Indui te bisso · calciaui te iacincto · indui te subtilibus vestiui te discoloribus · similam et mel et oleum comedisti et decora facta es velementer ·

Item mtūs in corde suo debet esse
archa cum cherubim id est dei et a
gelorum spes memoria et deuoti
o altare incensi id est feruens apō
deum oratio candelabrum luminis
id est scientia et discretio mensa
cuz panibus id est pietas elemosi
na et compassio vt sic de huiꝰ mōi
tabernaculo dicatur illud quod
dicitur infra Exod xl Cumqꝫ in
tulisset archam in tabernaculum
appendit ante ipsaz velum et mē
sam et cādelabrum posuit et altaꝛ
aureū sub tecto ¶ D Vel si vis
dic qꝫ tabernaculum est beata vir
go quē archam testamenti id est
christū otinuit cādelabrum cū sep
tem lucernis .i. spiritū sanctum cuz
septem domis habuit altare deuo
tionis mensamqꝫ compassionis
nē sicut supra ¶ E Vel dic al
legorice qꝫ tabernaculum est eccle
sia vel religio In cuius cōpositiōe
debent occurrere multa genera hō
mū .i. spūalium personarū scz tabu
le plane recte et auāte Iste sūt il
li q̄ i rectitudine iustitie et i fulgo
re sapientie sunt splēdētes Item
velū de bisso retorta qō sūt illi q̄
honesta conuersatione alys exēplis
sūt placētes Aliud cooptoruz de
pellibꝰ rubricatis isti sūt mārtires
se ipos pprio sanguine rubricātes
Aliud cooptoruū de pellibz iacīcti
nis isti sūt confessores celestia tan
tūmō appetētes Aliud de sagis
.i. pilis capranis Isti sūt illi q̄ de
fetore suoꝝ peccatoꝝ sunt penite
tes Item isti debent esse archa .i.
vir celestis gr̄ae contentiui Cheru
bim .i. vir celestiuz cōtemplatiui
Altare incensi .i. vir orationū emi
ssiui Candelabrum .i. vir lucentes
et aliorū eruditiui Mensa .i. vir
pꝫ et aliorum nutritiui Tales er
go res id est tales persone debēt
tabernaculuz ecclesie constituere
et in ea etiam habitare ps Domi
ne quis habitabit in tabernaculo
tuo aut requiescet in monte san
cto tuo Qui ingreditur sine ma
cula et qui operatur iustitiam ¶
F E Vel dic qꝫ tabernaculū est
paradisus vbi sunt tabule dolate
id est martires vela bissina .i. vir
gines quatuor coloria .i. multitu
do confessores scilicet bissum id est
pprie carnis mortificatiuu rubrica
ti .i. cantatiui iacinctum id est cele
stes et contemplatiui de pilis ca
praruz id est penitentie perpessiui
Ibi est archa id est eterni thesau
ri infinitas cherubim .i. angelorum
societas altare .i. deuotionis sanc
titas candelabrum .i. beate visionis
claritas mensa .i. beate fruitionis
sanctas et ligna sethim imputre
bilia .i. in omnibus indefectibilis
eternitas et ideo illud est istud
tabernaculū de quo dicitur heb
qꝫ illud est amplius et perfectius
tabernaculum non manu factuz
.i. nō huiusmodi creationis ¶ G
Tabernaculum federis duas
habebat particulas quādā
scilicet vltimam et interiorem a
parte occidētis que decē cubitos
habebat in longum totidē in latū
et totidem in altuz et sic quadra
ta esse noscebatur et ista sancta
sanctorum communiter vocabaꝫ
in qua scilicet archa cum cherubī
et propiciatorio manna virga et
tabulis otinebaꝫ iuxta quā etiā

altare mœnsi statuebatur · ad qđ
solus sacerdos et indutus nō sine
thuē vl sanguine ingredi iubebaē
Exterior vero et pma pars que i
duplo longior erat qp ista · omni
bus sacerdotibus erat puia · a per
velū intermediū erat a sancto san
ctorum distincta · ibiq; erat candelabrum cū suis lucernis a meridie · mensa vero cum suis panibus
ab aquilone · Per istud tabernaculum potest intelligi ecclesia scā
dei · que procul dubio duas habet
partes scilicet militantē · que est
in ingressu et oriente · que sancta
debet dici et esse · et triumphātem
que scilicet scā sanctorum per excellentiā pt dicī Iste etiam sunt due
ptes distincte quarum pma in duplo maior ē qp secda · plurimū nāq;
licatū est ingredi ecclesiā militātez
qp triumphantem · quia scilicet bo
ni et mali nunc intrant simul · ibi
vero soli intrabunt boi · qui sacerdotes id ē sancti duces poterunt dici · et qui virtutibus erunt ornati
cum sanguine .i. cristi passionis
memoria · et thure .i. orationis ferāgrātia pmuniti · Et ideo omnes
sacerdotes sancta poterant intrare ·
vn9 vero sol9 sine socio in scā sanctorum poterat introire · ad denotandum qp multi sunt vocati pauci vero electi · Istas enim duas habitationes velum depictum in ē
celum stellatum diuidit · illucq;
nullus penetrat nisi qui istud vēlum templi transcendit · Continz
ergo illa interior domus paradisi
altare aureum id est diuinitatez ·
archam testamenti .i. humanitatē
et duos cherubm .i. āgelorū et scō
rum societatez · et ppiatorū id ē
peccatorum remissiōez · Istō ār an
teq; oraculū dinet candelabrū fidei
cū septem lucernis donorum spiritus sancti · mēsam scripturē cū xii
pambus .i. cū duodecī apostolorū a
articulorū fidei doctrinis · cū vasis
libaminū .i. cū ōmbus ecclesiasticis
sacramentis · Propiciatorium ait
interius et non exterius seruaē ·
ad denotandum qp peccatorum p
piciatio et remissio ab ecclesia tri
umphāte que est interius · intra
velum principaliter diuinatur ·
sicut in psalmo dicitur · Apud dominum misericordia et copiosa apud eum est redemptio

Vel dic qp dei tabernaculum est
bonus diues qui ad duas partes
id est ad duos status habet considerare · videlicet quantum ad meridiem prosperitatis vel quantū
ad aquilonem aduersitatis Istud
est ergo verum qp istud tabernaculum · id est bonus diues fidelis debet habere ad meridiem · id est
quando viget prosperitatis et opulentie tempus candelabrum .i.
virtutem prudentie · ad aquilonez
vero id est quando viget frugus
paupertatis communis et caritatis
tempus · debet habere mensam cū
pambus id est virtutem pietatis
et clementie · vt sic per prudentiā
regatur in prosperis · per clementiam vero sustentet alios in aduersis · vt sic de pietate talium dicat
pauper istud · ps · Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos
qui tribulant me · Textus · xxvi ·
capitulo ·

Dñs inl scā et sancta sanctorum

appensum factum est de quatuor
preciosis coloribus. scz bisso. tetor
ta purpura. iacincto. et cocco bi
stincto. opere plumario id est cū
acu fuit compositum et contextuz
et scōm. iosephum. cunctis florū
et herbarum generibus. nullorum
tamen animaliuz vmagimibus pi
ctū. ¶ Quor velū istud signat vi
tum iustum et maxime ecclesiasti
cum vel prelatum qui scilicet de
quatuor coloribus id est de quatu
or cardinalibus virtutibus videli
cet bisso temperantie. purpra iu
stitie. cocco bistincto fortitudinis
iacincto celestis prudētie debet cō
compositus et ornatus. inter celū
et terrā per celestium contempla
tionem suspensus. iter sanctuari
um et sancta id est inter ecclesiaz
triumphantem et ecclesia militan
tem. seu inter deum et populum
medius. inquātuz scilicet licet iste
corporaliter sit in terris tamē mē
taliter i cel. Sapiēn. xom. Vsqz
ad celos attingebat stans in ētra
et in deuteronomio. Ego autez sē
quester et medius fui Cū acubz. i.
punctioibz timoris domini vel cū
mundi tribulationibus debet esse
picturatus. quia sicut in psal. di
citur. Multe tribulationes iustor
Bissus enim seu linū quod de ter
ra nascitur. z cuius vigor et crudi
tas per artificiuz temperatur sig
nat temperantiaz. Purpura que
decet regis maiestatem signat iu
sticiam. Coccus coloris ignei qui
fortissimum est elementuz signat
fortitudinem. Iacinctus vero co
loris celestis signat prudentiaz q̄
scilicet inter alias vtutes magis
approp inquāt ad celestez et spiri
tualem naturam. Tales ergo plo
tes debent velum tabernaculi id ē
prelatum vel quemlibet iustum
componere. Acus enim diuinis
vel mundane tribulationis de
bet eum pungere et depingere et
in ipso flores virtutum inserere.
animalia vero id est bestialia et car
nalia vitia abdicare. cōtemplatio
debet eum in altum suspendere.
caritas vero et cōcordia debet me
dium inter deum et populum col
locare et sic ecclesie poterit dici il
lud. ezech. viceſimo septimo vbi
dominus ecclesie loquens dicit.
Bissus varia de egypto texta est
tibi in velum vt poneretur in ma
lo. iacinctus et purpura de insul
elisa. Velum enim iacinctinū et
bissinum in malo nauis ponitur
quando iustus ad prelationem e
rigitur vel per contemplationem
leuatur. ¶R

Cortine que et tentoria q̄q̄z
dicuntur. facte sunt de cem
de quatuor predictis coloribus q̄
scilicet simul cum anulis iacincti
nis. et annulis aureis inuicez iun
cte erant ita q̄ se immediate cō
tingebant. Istis autem sagacli
cina vndecim immediate suppone
bantur a quibꝰ simul iunctis ta
bernaculum tegebatur. sed qui
a de modo tegendi varie inter do
ctores scribitur. ideo obmitto. hic
solum addens q̄ cortine que decē
erant habebant mensuraz de cem
et octo cubitorum in longitudīe
et quatuor i latitudine. saga vēo
que fuerunt vndecim numero de
cem et nouem cubitos lōgitudis

habebant · quatuor vero in latitu
dine continebant · Ista duo scili
cet cortine et saga signare possūt
duos status hominum qui sunt i
tabernaculo ecclesie militantis vi
delicet perfectos et imperfectos ·
viri enim perfecti sunt quasi corti
ne · qui scilicz de quatuor colorib⁹
id ē quatuor predictis virtutib⁹
oponūtur Vide i · J · pcedeti · q̄ scz
decem dicunt̄ · eo q̄ p decē mandato
rum opera psequūtur · dicūt̄ habe
re decem et octo cubitos lōgitu
dinis · qui numerus cōstat ex du
odecī et sex · ad denotādum q̄ du
odecī articulos dñi credē · sex mi
sericordie opa facē · Quatuor etī
az cubitos hñt latitudis · iq̄tū isti
solēt q̄tuor euāgeliorū cōsilia adi
plere · Isti etiā āfulas iacinctinas
.i. tōs et cel estes affectiones habē
noscūt̄ · quibus ānulis aureis id
est desideriis caritatiuis mediantī
bus sibi iuicē p pacē et cōcordiaz
vniūtur et pfectaz amicicīā diūgun
tur · Job · Vna vni cōiungitur · a
nec spiraculū quidē inedit p eas
Viri autem imperfecti rudes et in cō
positi designantur per saga hyspi
da atq̄ grossa · q̄ bene per numerz
qui transgreditur de talogum .i.
per vndenarium designātur · pco
q̄ isti mandata plerumq̄ trans
gredīūtur · xxx · tamē habent cubi
tos longitudinis p eo q̄ fidē crē
dūt simpliciter trinitatis · q̄tuor
vero cubitos in latitudine habuis
se dicuntur p eo q̄ q̄tuor euāgelio
rum doctrinaz simpliciter phiten
tur · Isti ergo erāt exteri⁹ opto
rum · qđ plus q̄ cortine ventis a
pluuijs erat expositiz p eo q̄ ta
les simplices agriculturas et labō
ribus exterius exponuntur · corti
ne vero id est viri perfecti scilicz
religiosi et clerici intus ad cōtem
plationis officium retinentur · J
sta autez saga simul iuncta dicū
tur esse pro eo q̄ tales simplices
per caritatis iunctura debent se
inuicem colligare · Et breuiter si
ue sit cortina siue sagum id est si
ue sit quis perfectus siue imperfe
ctus · vel laycus vel religiosus vl
secularis · contemplatiuus vel ac
tiuus per caritatem debent simul
iungi et per pacem et cōcordiā co
pulari ¶ L C Vel dic q̄ qua
tuor opertoria tabernaculi scilicz
cortine saga · pelles rubri cate et
pelles iacinctine signant quatuor
fidelium status · Cortine bissine e
nim signant virgines et innocen
tes · saga designant heremitas a
penitentes · pelles rubre martires
et pro cristo sanguinem fundēn
dētes · pelles iacinctine confessores a do
ctores et celestia contēplātes ¶ O
Precepit dñs fieri tētoriū i i
troitu tabernaculi a pte orie
tis .i. velū de q̄tuor p̄dictis colori
bz scz purpura cocco bistino iaci
cto et bisso retorta · p̄cepitq̄ fieri
quinq̄ columpnas de sethim ipasq̄
auro vestiē mādauit i pāz capita
fieri aurea · bases vero eneas · ve
lūq̄ añ columpnas appēdi p̄cepit ·
¶ Nor Per tētoriū itelligit lex di
uina vl etiā sac scriptuā · q̄ scz ex
q̄tuor ostat colorib⁹ eo q̄ q̄tuor
exponitur itellectibus · quinq̄ ve
ro columpne patres veteris testa
menti et omnes iudeos designant
qui quinq̄ librorum doctrinam

confitentur et tenent: qui scilicet de lignis sethim. i. fortes et impu tribiles fuerunt a auro tecti dicun tur p eo q per sapientiam splen duerunt. Isti ergo sunt qui in introitu tabernaculi .i. in principio ecclesie militantis fuerunt tento ria. i. legis diuine fustentatores. Sed p certo modo sunt ipsius im pbi desertores. quia scilicet iudei primitus loi fuerūt. nūc vero ma li et obstinati fūt facti. ꝓpter hoc bene dicitur q iste colūpne habue rūt capita aurea. i. bonuz principi um et ingressū. bases aūt habue runt eneas iq̄tū habēt ēminum reprobū et egressū Caput em̄ au reū i bases eneas ēminatur quan do qui bene icipit minus bene fini tur. ideo iudeis potest dici illud. Gal. nn. Sic stulti estis et ifēsati galate vt cuz spū cepistis carne cōsumami? Vel dic q quīq colūpne signāt plātos et predica tores qui scz quinq sensus corpo les bene cohibent et tegūt. quinq libros moysi spiritualiter intelli gunt et exponunt. quinq christi vulnera deuote meditantur et recolunt. vnde de mathatia qui xp̄i designabat. dicit. i. Mach. n. Quod ipse habebat quinq filios Isti etiam colūpne dicuntur p eo q ipsi ad modū colūpne p stabili tatem firmi. p veritatē puri. per iusticiam recti. p patiētiam tribu lationū sethinei. et p facta splen dētes exempla aurei. et p sonorā eloquētiā enei eē tenentur. vt sic per eos alij in fide et moribꝰ firmi ter fustententur. ps. Ego cōfirma ui columpnas eius. Igitur dica q ante tabernaculū ecclesie debēt quinq colūpne. i. prelati et predi catores stare. et tentorium scrip ture vl̄ legis diuine fustinere. ita q capita eorum. i. principia debēt esse aurea scilicet per sapientiam bases vēo. i. fines debēt eē erei p doctrinam et eloquentiam. In principio enim est sapientia colli genda. tandem vero doctrina et eloquentia est habenda. aurum e nim sapientiam signat. es vero sonorū eloqētiaz. sicut de statua nabuchodonosor. dicē. q caput habebat aureum. ventrem vero habebat eneum. Velum ergo ante tales columpnas debet pen dere. id est innocentia et mundi cia pro eo scilicet. qua p̄dicator ē prelatus tenētur pre aliis mū di casti et innocentes esse. ezechi. xxvn. Bissus varia de egipto tex ta est tibi in velum. Contrarium tamen prochdolor potest hodie di ci de mulis iurta illd. Luc. xxm. Velum templi id est castitas scil sū est a sūmo vsq deorsū

## Capitulū decimū nonū Va

Hic cepit dominus fieri altare holocaustorum scilicet prope ingressū tabernaculi ad orientē intantum pro vt dicat comestor q sacrificantes poterant videē ad interiora tabernaculi scilicet vsq ad velum. Erat enim istud alta te ad modum vnius arche qua drate factum. et quatuor ligne is parietibus scilicet de lignis se thim compositum. laminis ereis

arcunquaq vestitū · Erat quinq cubitorum in longum et latum · trium vero cubitorum in altuz · i terius cōcauum mane et vacuū a non solidū · In quatuor āgulis re curuus cornibus ex ipso pœdētibz īsignitū · et quatuor circulis ex v traq pte quibus vectibus impoī tis portaretur ornatū · Infra vēo erat craticula ferrea que in medio pendebat · a ptē vero orientis eāt in altari fenestra per quā ligna īponebantur et ignis fiebat · q̄ sez sacrificia .i. cārnes īpositas cōbuē bat · Ignis ibi etiām iugiter arde bat · et sic vt dicat · Leuit · vi · sā cerdos ipsuz de lignis impositis p dies singulos nutrebat · vt hētur Exo · xxvii · Mor Igitur dica? mo ālit q̄ altaē signat virū iustū vl etiam cor et mentem seu cōsciē tiam viri iusti · Et primo quidē il lud debet esse ante tabernaculum paradysi per contemplationem a affectionem · Debet esse de lignis sethim incremabilibus et imputribilibus · per patientiam · per perse uerantiam et durationem · Debet esse factuz admodum arcte per caritatez · capacitatem · et cōtētio nem · quia sez cāritas tenet in se deum et primum Debet esse cōcauū per profundam humilitatem a sb iectionem · debet esse vacuū p spiritualem paupertatem et terre norum abdicationē · Debet esse nō solidum per sānctitatis presumptiōnem · sed potius mane per timorē et per sui ipsius iudicium sez q̄tū ad ppriam reputationem · Debet esse laminis ereis vestitum per so noram aliorum reprehensionē ad honorum vocationem et predicationem · ad istud enim sonare pertinet · alios ad iusticiam predicando trahere et vocaē · exemplo philippi apostoli qui vouit natanahelem · Joh · pmo · Martha q̄ vocauit mariā · Joh · xi · dicēdo illis Jē · xlvi · Cor meū ad moab quasi fistula eras sonabit · Item istū altare quatuor debet habere cornua id est quatuor virtutum cardinalium laudem et gloriam · que scilicet ex eo debent esse procedentia in quantum cornua sue virtutis et glorie sunt ei propter propriam iusticiam non propter ypocrisim aut fallaciam · recurua debēt esse id est in se reflexa per sui reductionem ad propriam consciētiam · per omnis elationis repressionem et temperantiam · · Quatuor debet habere anulos id est quatuor euangeliorum doctrinaz et scientiam · et sic quadratum debet esse per stabilitatem et constātiam · Quia reuera cornua istorū id est gloria et honor eorum · de q̄ bus in · ps dicitur · Exultabūtur cornua iusti · debent ab ipso et a ppria virtute et iusticia procedere Et nunq̄ ad mundi laudem se extendere · sed in se ipsa ad conscientiam reflectere · et in seipso quiescere et abscondendo suam iusticiam se curuare Decor enim tabernaculi erat sub sagis et omnis gloria filie regis ab intus Vnde in · ps · Constituite diem solempnem in condensis vsq ad cornu altaris · vñ est illud · Aug? · in sermone Tūc vnusquisq tantum in se habebit gloriam et non in altero Item istū

altare debet habere craticulaz fer
ream ad modum rethis id est do
lorem cõtritionis · que tamen de
bet suspendi cum catenulis spei
venie et remissionis · debet habẽ
fenestram ab oriente id est apertu
rã fidei et discretionis · vt scilicet
ibi recipiãtur ligna bone doctrine
et exemplaris aliene conuersatio
nis · vt sic ibi accendatur ignis
diuine caritatis et dilectionis · et
vt ibi crementur et castigentur
carnes cuiuscunqz carnalis delec
tationis · sicqz homo ī altari ꝑpm
cordis de se ipso faciat holocaustũ
spiritalis oblationis · de quo · ps.
Sacrificiũ deo spiritus contribula
tus cor contritum et humiliatum
nõ · Craticula enim super quã car
nes assantur dolorem contritionis
designat que ad modum rethis
oculata dicitur pro eo qꝺ purgan
da vitia quasi spirituales feras ī
uoluit et distracte venat̃ a ligat ·
hãc tamen cathene spei et diuine
misericordie sustinent ne ꝑ despe
rationem cadat · exemplo laurẽtij
q̃ dicebat In craticula assatus do
minum non negaui · Item necesse
est qꝺ istud altare cordis habe
at debitas dimensiones virtutum ·
vt scilicet habeat quinqz cubitos
in longitudine id est quinqz pla
garum christi memoriaz et ꝑ passi
onem · quinqz cubitos in latitudi
ne id est quinqz sensuum corpora
lium debitum regimen et cohibiti
onem · tres vero cubitos in altitu
dine id est sancte trinitatis fidem
vel trium virtutum theologicarꝝ
ordinem et perfectionem · Talibz
ergo circumstantijs debet esse edi
ficatum altare cordis nostri · et ta
libus virtutibus preparatum vt
ibi fiat sacrificium bonorum ope
rum deo gratum · Vñ dicit̃ · genñ ·
xxxv · Edificauit altar̃e ibi domiõ
et appellauit nomen loci illius do
mus dei · In isto ergo altari id est
in corde et conscientia viri iusti de
bet ignis caritatis perpetuo viuẽ
a nunqꝺ ibi deficere qꝺ vt melius
fiat · sacerdotes id est prelati et ꝑ
dicatores debent ligna id est ex
empla et documenta · vel etiam
subuentiones et elemosinarum be
neficia continue ministrare · vt sci
licet possint istum caritatis ignez
in aliorum cordibus enutrire ·
Leuitici sexto · Ignis ī altari me
o semper ardebit · quem nutriet
sacerdos subiciẽs ligna per singu
los dies · Et sicut vectes recti im
mittebantur ab vtraqz parte in
anulis altaris quibus portabat̃
altare · sic vere iustus debet habẽ
duplicem vectem id est duplicem
iustitie rectitudinem · vnaz scz ad
premiandum bonos · et aliam ad
puniẽdũ malos · et hoc a dextris
et a sinistris id est indifferenter
respectu diuitum et respectu pau
perum sine acceptione personarum
vt a ministris id est angelis in ce
lum facilius deferãtur · quia vere
ra isti duo vectes scilicet duplex
iustitia quando in animis affectio
num cordis inseritur et radicatur
facit hominem in celum portari a
recta deo ab angelis presentari ·
et etiam in presentia principum
et magnatum per famaz et opini
onem deferri · et ī statu suo debi
te sine offendiculo sustineri · ps ·

In manibꝰ portabunt te ne unq̃ offendas ad lapidem pedez tuuz · ad lapidez dico id est ad dampnationis duritiam

Circa altare holocaustorum erant multa instrumenta necessaria · scz vectes ad altare portandū · forcipes ad ignem ꝓparandū et faciendū · Ignū receptacula ad ignez ad altare timiamatis deferendum · lebetes ad cineres recolligendum · fuscinule seu tridentes ad carnes sacrificiorum super ignē erigendum et ordinandum · necnō ad eas de caldaria extrahendum

Sic vere circa altare cordis nostri multa instrumenta spiritualia .i. multe virtutes necessarie esse probantur · Et primo quidē forcipes que signāt dolorem cōtritionis · que scilicet duo habet more forcipis brachia ingētum dolet de cōmissiō malī et de omissione boni unum ergo clauum in medio id ē spem venie seu ꝓpositum non reiterādi · sicut dicit · Ysaias · dupli a cōtritione contere eos domine · Secdo debent sibi esse receptacula ignium quē signāt memoriaz caritatis martirum sanctorum et maxime laurēcij et aliorum igne prodeo cōbustorū · vel etiam memoriam ignis .i. passionis cristi et aliorum · Tercio dīt ibi esse fuscinule seu tridentes que signāt virtutez diuini timoris et etiam exteriorez carnis afflictionē · quia scilicet timor et pēitētia carnes .i. carnis voluptatē solent pungere et eas de caldaria concupiscentie extrahere a in igne contritiōis spūaliter cōcremare · Et etiam tridentes habere dicuntur · igitur penitētie tres partes tenere ꝓbantur · scz cōtritionem · confessionem · et satisfactionem · quibus sicut quibusdaz dentibus carnes .i. carnales de caldaria diaboli extrahūtur · Quarto necesse sunt lebetes · que signāt mortis memoriā in quibus scz cineres nostre resolutionis debent per memoriaz recolligi et in loco mundo .i. mūda cōscientia reponi · Quarto ibi sūt necessarij vectes ad ipz portādum · scz spes etne saluationis q̄ scz duplex est ingētū scz necesse est sperare euasionez pene infernī et collationē glorie paradysi · Et sic si altare cordis nostri habeat ista quinq̃ instrumēta · scz dolorem et cōtritionē · passionis xpi et sanctorum recordationē · penitentiaz seu carnis macerationez · mortis nostre cōsiderationem · salutis fiducie spem et affectionem · digne poterunt ibi sacrificia spiritus cōtribulati offerri · et bona opera dño immolari et igne caritatis sācti spiritus concremari · Ita ꝙ tunc poterimus domino dicere illud ps · Lauabo inter innocentes manus meas et circūdabo altare tuum domine

Vide in malo ꝙ altare pt signare malū primum vel platuz in quo et apd quē tūc carnes aliorū cremantur cum penis exactionibusq affligūtur · Isti ego habet multos subseruientes sibi et primo quidez forcipes id ē puos baliuos · qui nō faciunt misi ignem rapinarum et exactionum succēdere · Alij sunt igniuz receptacula .i. iudices vel maiores qui accusationes acceptas solēt audi

re recipere et ad maiores inferre· alij sunt sicut fuscinule .i. mali exactores qui carnem .i. subditorum substantias habent extrahere et capere· alij sunt sicut lebetes scilicet notarij et consiliarij qui cineres habent seruare id est memoriam accusationum habent integre seruare· vt non obstante punitione ia facta possint alias si sit necesse ipsos apprehendere hoc iterum impugnare· Finaliter autem veniunt alij· qui sunt sicut vectes qui portant eos· id est adulatores et mali confessores· q̄ scilicet istos non solent corrigere sed potius supportare· et mala facta eorum vel dissimulare vel commendare et sic solent eos suauiter transducere ad infernum Zacharie v· Quid isti deferunt amphoram vt edificet ei locus sennaar· Sic igitur istud altare diaboli multis malis instrumentis istituitur et a multis malis familiaribus frequentatur· Iste est ergo altare commutum per superbiam· iane per vanam gloriam· vacuum per virtutum carentiaz· cereum per sonoram iactantiam et impatientiam· igne repletum per auaritiam· carnibus comburendis aptatum per carnalem luxuriam· Ideo de templis et altaribus .i. de moderna ecclesia et multis malis prelatis dicit ille· ij· Nacha· vi· Templum luxurie plenum erat commessationibus et altare illicitis q̄ lege phibebatur V Vel dic q̄ altare signat eccliam quę arca se debet habere multa instrumenta· id est multarum personarum genera· scilicet pedes id est predicatores q̄ ignem caritatis facent in alijs ardere a lucere qui habent duo brachia .i. scientiam vtriusq; testamenti cum vno clauo dimorie Ignium receptacula sunt illi qui ignez tribulationis christi et martirum· ignemq; infernalium tormentorum recolunt· Lebetes sunt illi qui cineres proprie mortis attendunt· fuscinule sunt tyranni iudices· q̄ carnes id est carnales pugnant a extra hunt de caldaria .i. olla peccati Vectes vero qui omnia supportaue runt sunt prelati qui altare ecclesie sustinent atq; portant· Omnes autem isti debent esse cerei id est firmi et solidi magnum sez sep in bono perseuerare debent dicere Job Nunquid cum eo fabricatus es celos· qui solidissimi quasi ere fundati sunt· Talia ergo instrumenta id est tales persone debent altare domini id est ecclesiam vel officium seu sacramentum ecclesiasticum frequentare dicentes· illud· ps· Introibo ad altare dei mē·

QVm dominus duo altaria fieri mandasset sez altare holocausti et thimiamatis· primum exterius vbi carnes immolabatur et cremabatur· secm interius sez infra tabernaculum vbi incensum et thimiama adolebantur· Sic tamen fiebat q̄ de altari exteriori portabatur ignis ad iteriu a ibide adolet incensum· V Vel Sic vel cum deus ordinauerit duo altaria sez duplicez eccliaz sez militantē vbi carnes nras habem9 per penitentiam vburē et affligere· et interiorez q̄ est in tabernaculo paradysi id est ecclesiaz triumphantē· vbi thus orationis et thimiama odorifere deuotionis domino

offertur · istud tamen verum est
q̄ ignis caritatis et dilectionis de
exteriori transfertur ad interiorez
a de altari holocaustorū ad altarē
thymiamatū a odor · quia scilicet ca
ritas scd̄m apostolū nūq̄ excidit
ymmo illa eadē que hic i cordib⁹
fidelium incipitur ibi durat et per
ficitur · et que in eccīa militāte na
scitur i triūphāte cōplet. Et nota
si vis q̄ mlta fuerūt q̄ istā duplicē
eccīam signāt · scz ꝓmo desertū a
terra promissionis · secūdo tabnaculū
in deserto laboris et templū tādez
factū i loco pacis a q̄etis · tuo ip
sum tabnaculuz significat vtrāq̄
videlicet q̄tū ad duas sui ptes · s ·
sancta et scā sanctorū · quarto duo
altaria sicut hic · quīto atriū exte
riꝰ et tabnaculū interiꝰ · sicut ātea
patebat VEL vl̄ dic si vis q̄ ta
les dualitates designant duplicē
statū eccīe militātis · scz statū lay
corz qui est exterius · et statū cle
ricorum qui est interius vl̄ etiam
duplicem clericorz statum · scz cle
ricos sēlares · a clericos regulares
ac̄. Vl̄ dic q̄ ista sunt duo caritā
tis mandata quorz · scz vnū est al
tero prestātiꝰ · et vnū se habet ad
ꝓximū sicut exteriꝰ · aliud ad de
um sicut interiꝰ · Vl̄ dic q̄ sūt du
o testamēta · Testamētum em̄ ve
tus se habet sicut exterius et p̄ce
dens q̄tū ad sēsuz litteralē · nouū
vero sicut interius et digniꝰ et
succedēs q̄tū ad intelligētiam spi
ritualem · Ista sunt duo cherubī
a breuiter · vt dicatur · Oꝛ · xxv
In istis duobz pēdet tota lex a p
phete · VC

Precepit dñs fieri atriū uix
ta tabnaculū ād meridiem cubi
torum centum in lōgitudine a · l ·
cubitorz in latitudie cōpositū scili
cet de tētorijs et colūpnis · Erant
aūt duo tētoria p arcuitū de bis
so retorta que scz p arculū sup co
lumpnas stabant et a fūmo vsq̄
ad deorsū · v · cubitis dependebant
In arcuitu vero ab vtroq̄ latere
centū cubitos · et ab vtroq̄ capi
te quinquaginta arcuibant · Ab
vtroq̄ vero latere viginti erāt co
lumpne laminis argenteis coop
te · capitibus argenteis cum cela
turis varijs adornate · basib⁹ au
tē ereis sustentate et i altū quīq̄
cubitis mensurate · In latum ve
ro deorz columpne statuebātur q̄
tum quatuor in introitu orientali p
minebāt in quibz q̄dā velum de
pictis quatuor coloribus pendeba
tur Oꝛ dic q̄ atriū iuxta tab
naculū significat religionē · deorz
vero colūpne significāt prelatos ·
corīne vero seu tētoria significāt
subditos debēt ergo iste corīne eē
de bisso retorta ꝓpt̄ candorē duplī
cis castitatis mētis et corpis · dēnt
arcūdare atū religiois p officiuz
bone sedulitatis debēt dependere a
colūpnis · i · a prelatis p sūbiectiōez o
nis humilitatis debēt habere quīq̄
cubitos i altū per quinq̄ sensuz
custodiam · debent habere centū
cubitos in lōgum id est perfectaz
perseuerantiam debent habē qui
quaginta cubitos in altum id est
anni iubilei seu eterne q̄etis spez
et leticiam · Atvero inter eos dēt
esse velum pictum id est pictura
rocus honestatis que quatuor co
lorum id est quatuor virtutum

cardinalium habebit pulchritudi
nem et decentiaz · ita ꝙ dē istis re
ligiosis posset dici illud supra cā
pitulo precedenti vbi dicitur · faci
es cortinas de bisso retorta iacīcto
et purpura coccoq bistincto · cā
pitulo decimo octauo · Colūpne
autem iste scilicet prelati vel pfe
fectiores et firmiores religiosi de
bent esse vestiti argento · per casti
tatis cādorez · capite argēteo p pu
re intentionis mitorem · base vero
aurea per constantis firmitatis vi
gorem · Quinq cubitorum altitu
dinis · per quinq sensuum custo
diam et tenorē · Celaturas quoq
varias virtutuz debet habe per bo
norum exemplorum ostensionez
et splendorem · Inter ipsos etiaz
prelatos debent esse quatuor alti
ores · id est aliqui alijs eminentio
res et perfectiores · in quibus sez
velum variatum id est variarum
virtutum regula lex vel disciplī
ne obseruātia debet principaliter
pendere per ommimodam iustici
am et vigorem · vt sic cuilibet ta
li columpne id est cuilibet prelato
vel ecclesiastico solido a firmo di
catur illud · Jeremie primo · Ecce
te hodie in ciuitatem munitaz et
in columpnam ferream et in mu
reum super omnem terrā et plī
abuntur aduersus te et pualere nō
poterunt ·

¶ In tabnaculo erant colūpne
in ebus locis sez · nn · interc
us in sactuario q fustinebāt velū ·
et quinq exterius in tabnaculo
hostie que fustinebant tentoriū
et seraginta foris in atrio q fusti
nebāt cortinarum bissinarum ar
bitrium · Istud tamē aduerte ꝙ pri
me quatuor colūpne sanctuarij q
quatuor erant deaurate cū capiti
bus ereis bases habebant argen
teas · sede q erant columpne tabī
naculi que erant quinq erant de
aurate cum capitibus aureis et
bases habebāt ereas · tercie colūp
ne atrij erant ree inducte cuz ca
pitib9 ereis et bases habebāt ere
as · Vbi aduertenduz ꝙ colump
ne quanto erant in loco digniori
et secretiori tanto erant numero
pauciores · sed tanta erant preci
ositates · qđ patet quia pme colūp
ne sactuarij nō fuerūt plꝰ ꝙ q
tuor · tabnaculi quinq · atrij sexa
ginta · et pme bases habuerūt ar
gēteas · sede ereas · tue tote eāte
vl ree fuerūt ¶ Quor Igit dicaꝰ
ꝙ colūpne significāt viros iustos
Apo · ij · Qui vicerit faciam illum
colūpnam in templo dei mei · Sz
p certo sem ꝙ sunt tres locorū
distinctiones · sem hoc sunt ista
tum columpnarum scilicet iusto
rum diuerse conditiones · et ideo
cū tria sūt pcipue iustorū loca sez
sanctuarij · i · padisus · tabnaculū
extra · i · religio · atrium · i · ecca se
cularis · constat ꝙ pauciores sūt
in primo ꝙ in secundo et tercio · a
in sedo ꝙ in tercio · qz sez in sactu
ario paradysi non sunt nisi qua
tuor · illi qui sez quatuor euangeli
orum doctrinam tenuerunt · qui
quatuor virtutes cardinales ha
buerunt · a qui quatuor dotes cor
poris meruerunt · In tabernacu
lo perfectionis seu perfecte reli
gionis sunt plures scilicet · v · qui
scilicet · v · sensus debite cohibere

nouerunt · vel qui quinq; libros moysi spūaliter impleuerunt vel qui crucifixi quinq; vulnera in mēbra tenuerunt · In atrio aūt ecclie sunt sexaginta vel generaliter oēs illi qui sexies decem hūt in ē qui sex opera pietatis habent qui sex diebz bonos labores sustinēt · et qui denarium decalogi bene vi uendo complent · Istud igitur ē verum q; primi sunt preciosiores sc̄dis et secūdi tercijs · licet plures sint tercij q; secundi · et secūdi q; primi · quia scilicet plures tinet ecclesia q; tinet padisū · et plures etiā habet seculariū condiō · q; p fectionis rēligio · ysaye · lxvj · Oēs filij desertē magis q; eiū que habet virum · et · Mat · xx · Multi sūt vocati pauci vero electi · ¶ I

Sicut patet hic et ī capitulo precedenti fuerunt tria vela de quatuor coloribus preciosis facta scilicet bisso retorta · cocco bistincto · purpura et iacincto scilicet vnuz q; pendebat añ archā sanctuarij · scōm q; pendebat retro mensam et candelabrum scilicet ad tabernaculi introitum · Tertiū q; pēdebat sup quatuor altas columpnas ad atriū exteriorem ingressū · Sic vero cum ecclesia militās habeat tres partes scilicet sanctuarium · tabernaculum et atrium · i · religionem que debet esse sanctuarium sanctitatis · in qua erat archa clausa humilitatis altaē diuini cultus orationis et lomitatis · Item ecclesiam quē debet esse tabernaculum continens mensaz pietatis et candelabrum doctrine et veritatis · Item seculariū statū qui debet esse atrium exterius habens columpnam scilicet fidei firmitatem et tentoria bissina id est conscientie et mundicie puritatis Illud tamen est verū q; ī vtroq; statu gradu et loco inueniuntur vela picta et coloribus preciosis conscripta id est viri perfecti quatuor cardinalibus virtutibus ornati · quia scilicet vt apud religiosos ita apud clericos et apud laycos possunt vela quadricoloria reperiri vinq; virtuosi et honesti cotidie ituri · sicut patet quia de quolibet statu fuerunt martires et cōfessores sicut dicit aplus ad · Ro · Nūquid iudeorū tantuz est deus nōne et gētiū · ¶ si dicet nō p vnus status otra aliuz p̄sumet · qa vbiq; potens est deus suā gratiam influere · et sua vela quadricolora semināē ¶ Vel dic q; ista tria loca significant tres saluādorum status scilicet continentes prelatos et coniugatos vl religiosos doctores et laycos nē · vt supra · ¶ Vel dic q; ista tria scilicet tabernaculum · sancta · et sancta sanctorū significant tres saluandorum status · scilicet statum penitētie · statū iustice · statū glorie · exēplo ciuitatis iherusalē que primo fuit ieb · i · cōcultatio ecclesie penitētis tandem salem id est pax ecclesie iusti · tandem iherusalem id est visio ecē beati · a sic quo ad ista tria sumunt aliqui · illud · ysaye Si reuertamini vt quiescatis saluabitis · Reuerti enim significat penitentiam · quiescere iusticiam in qua scilicet homo quiescit a vitijs in conscientie tranquillitate

salus autem significat gloriã · sal
ui inquit eritis · si vis dilata sicut
supra in eodem · Vl dicq̃ ista ve
la que in ingressu super columpnas
stabãt significãt platos q̃ custodi
unt ecclesiã tum ingressũ igr̃tũ
scire debent qui ingreditur vl qui
exit · Isti ergo siue in religione si
ue in mundo siue in ecclesia debẽt
esse virtutibus depicti et quatuor
cardinalibus decorati ·

Tabernaculum nullum habe
bat ostium · pmmo ab orien
te erat apertum vbi vnum colo
tum pendebat velum · Q̃ Sic
vero ecclesia que nõ claudit gre
mium penitenti semper se debz et
intrantibus et redeuntibus et in
digentibus aperire et nulli bene
ficium vel misericordiam denega
re Vl dic q̃ iustus semper debet
esse aptus · sacerdoti per confessio
nẽ · paupi p elemosinã hospilitatẽ
z cõpassionẽ · oĩbus p misericordi
ã et virtualiũ ĩmolationẽ dicens
Job · xxxi · Foris nõ mãsit pegr̃ni
et ostiũ meũ viatori patuit ·

Hic dicit q̃ in atrio parues a
quilonaris tãtus erat sicut
australis In quo notatur q̃ ĩ eccĩa
nulla dẽt eẽ acceptio personarum
q̃ nẽo debẽt refutari · a ita bene p
moueri pauper vt diues · rusticꝰ
vt nobilis · aquila sicut anser Itẽ
sicut omnes columpne atrij eiusdẽ
fabrice vel scematis eãnt · sic etiã
omnes tabule vel cortine · eq̃ scili
cet õnia q̃ erãt in tabernaculo in
terse erant similia et cõformia in
genere suo · Q̃ Sic vere in ta
bernaculo ecclesie illi q̃ sunt eius
dez perfectionis et gradus debẽt
esse eiusdem conformitatis et sta
tus · vt scilicet in moribz et in habi
tibus inter se cõuenant et oĩa in
vnũ cõcurrant · vñ sicut capitulo
precedenti dicitur · q̃ vna mẽsura
erat sagotez õmũ et · Apo · xxxi ·
dicitur q̃ latera ciuitatis erãt eq̃
lia · Q̃ hõ est hodie contra multos
qui sez tam in ecclesia q̃ in religi
one alijs non curãt esse ĩ hõno si
miles · sed magis et in moribꝰ et
in gestibus sunt ipsis dissimiles a
difformes et potissime bonis perso
nis que eos ĩ suis statibus precesse
runt · Cõtra quos in · Apo · dicitur
Bestia quã vidi dissimilis eãt be
stie quã ante videraz Q̃ Pax
illi q̃ fuerũt piu pali et õmma va
sa altaris eãnt ærea · quia omnes
paxilli · i · prelati vasaq̃ alia · i · reli
giosi vel clerici debent esse erei io
est per conformem predicationez
et gratiarum actiones sonori nẽ ·
Et nota q̃ paxilli in tabernaculo
erant necessarij ad suspendendum
ad dilatandum seu extendendum
ad stabiliendum seu figendum ·
Sic vero predicatores vel prelati
debent alios per contemplatiõez
et spem celestium sursum suspen
dere · dicẽtes illõ · col · tercio Que
sursũz sunt querite · Debent eccle
siam augere et extendere et eccle
siã per caritatem dilatare et diffu
dere dicentes illud · Ysaie quinq̃
gesimo quarto · Dilata locum ten
torij tui et pelles tabernaculorum
tuorum extende · Debent etiam
ecclesiam et personas figere io ẽ
in fide et moribus confirmare et
statum eorum spiritualiter et tẽ
poraliter solidare · dicentes illud

ibidem · Longos fac funiculos tuos a me et clauos tuos consolida
Et de tali paxillo dicat illis · ysa · xxxj · Figat paxillos in loco fideli · quasi diceret talis paxillus debet esse in fide et in fidelitate fixus vt alios melius figat et firmet ¶ O
DEt dominus dictum est moysi · Sic precipe filys israhel vt offerant michi oleum oliuarum purissimum pilo tunsum et ardeat lucerna in tabernaculo meo iugiter contra velum · et collocabunt eas aaron et filij eius per dies singulos vsqz mane Vespere autem accensa lucna in tabernaculo perfectam noctem ardebat et tabernaculum illustrabat · mane vero adueniente lumē extinguebatur · Per oleum in scriptura intelligitur elemosina vel qlibet opus pietatis · quia scilicet oleum alys liquoribus supernatat · lapsos confortat · efurietes cibat · lumini pabulū prestat · tumores sedat · pugnatores iungit et ex amarore oliue radicē surgit · Sic elemosina alys bonis operibus supernatat et prevalet · lapsos et efurietes rēficit a refouet · lumen boni exempli alys prebet · tumorem aliene superbie contra se sedat et ad pugnandum contra dyabolum fumme iuuat dum tamen ex radice amara .i. ex cordis dolore et compassione procedat · vt sic homo prius mētem super pauperes effundat · qm manum ad subueniendum extendat · Ergo dico qm moyses id est prelatus vel predicator debet precipere filys israhel id est cristi fidelibus vt ipi offerant oleum domino id est opera pietatis et qm fiat lucerna bonorum exemplorum in tabernaculo ecclesie militātis quā sic aaron et subditi eius id est ecclesiastici viri debent precipue accendere · et per elemosinarum subuentiōem quā faciūt debent totum tabernaculum ecclesie lumine bonorum exemplorum decorare · aliorū oculos illustrare · que scilicet tempore nocturno id est tēpore tribulationis et paupertatis debent precipue fieri quando quidem dies prosperitatis vl fertilitatis eueit tūc potest ista lucerna intcapi et seclusi quousqz iterum noctē .i. tēpus necessitatis contingit subintferre · Quia scz iusti debent in nocte .i. in necessitatis tempore elemosinas facere · de die vero .i. quando non est necesse possunt sine periculo abstinere · puer · xxxi · non extinguetur in nocte lucerna eius ¶ P
PVel dic qm luxerna eius significat fidem que sole oriente extinguit quia fides euacuabitur luīne clarescente · et fides splendore veritatis qui erit in gloria apparente absorbebitur In nocte enim huius vite necessaria est lucerna fidei · tūc enim cuz eterna dies effulserit non erit necesse credere · sed cūcta clara lucē poterimus cognoscere et videre · sicut dicit · ysay · Nō erit tibi sol ampliꝰ ad lucē diu nec splendor ignis illuminabit te sed erit tibi dns in lucē sempiternā Nō occidet vltra sol tuus nec lūa tua imminuet Vbi ineī notatū qm mos oliuarū tiqtꝰ mos luminis habet per eo qm ibi nascebat oleū q luminaria nutriūtur · a per eo qm ibi refulget luminaria

templi · et pro eo q̄ ille mons ratione altitudis a sole plus p̄iusq̄ cæteris illuminabat · sic vere tria luīna sunt anime nēcessaria scilicz lux scientie que per oleum · lux gratie q̄ per lumen templi · lux glorie que per lumen sōlaē notatur ·

## ¶ Capitulum vicesimum ¶ a

DReceptuz est moysi q̄ applicaret ad se aaron et filios eius de medio filiorum israhel vt sacerdotio fungerētur · Numeri · vm · Precipitur vt leuite de medio aliorum sēpentur et oblati dño consecrētur · Exod · xxvm · ¶ Hoc ¶ Sic vero q̄ sacdotes h̄nt fugi i statu religiosis vl ecclē · debent dño cōsecrari · et sibi specialiter dedicari · sicut aarō et filij eius a cēteris leuite · Epi et clerici et q̄cūq̄ religiosi et ecclesiastici debēt ātē oīa sēparari de medio aliorum · p̄ stē vite singularitatem · et per p̄stantiorem sanctitatem et honestatem · et etiam ad litteram per status a morū et habitus gestus et societatis difformitatē · Quia scz isti dñt alijs meliores esse · et sic se debēt a omni vita aliorum sēpare · vñ petro dictū ē · Diligis me plꝰ hijs Joh · xxi · Aplis dictū ē · Ma · v · Nisi habundauerit iustitia vestra plusq̄ scribarū et phariseoz nō intrabitis in regnū celoz · Munera que misit iacob leguntur fuisse de optimis terre frugibz Lectulū salomonis ambisse legūtur fortissimi de fortibus isrl · vt sic isti sicut se parant de secularibus i statu p̄fessione · ita q̄dz sepentur i motum perfectione · Nūi · xvi · Separemini de medio mltitudinis Isti debent ad moysen id est ad prelatum superiorem applicari per examinationem · vt scilicet cognoscat istorum scientiam vitam discretionem · an digni sunt ascendere ad hmiusmodi prelationez · Quia scz sicut isti si essent lusci mutilati a male formati a sacerdocio repellebantur · et ideo applicabāt et examinabāt · sic vere ecclesiastica si nō fuit in moribus bene formata a ministerio officioz et beneficioz ecclesticorum debent repelli · et ideo necesse est eos ad superiores applicari et diligenter examinari · Exo · xxvm · Aaron et filios eius applica ad hostium tabernaculi ¶ b

HEc agitur de vestibus sacdotum · verumptamen sicut dicit comestor in hoc loco · minores sacerdotes et maiores quedaz habebant cōmunia quedam · differētia vestimenta · vnde ait q̄ generaliter omnes sacerdotes quatuor vestimentis vtebantur · Omnis enim sacerdos primo et ante omnia aqua manus lauabat · deinde femoralia linea induebat quibus immissis pedibus et stractis carnes pudibunda celabat · q̄s quidem imumentum solum vsq̄ ad genua descendebat · Tandem vero induebatur tunica linea longa vsq̄ ad talos protensa et corpori et brachijs adaptata · Postea vero habebat balteum seu angulum quatuor digitis latum floribus purpureis coccineis et iacinctis intextuz · quo scilicz sacerdos

angebatur et quo tunica linea ne
defluceret strangebatur. Quartuz
vero indumentum erat tyara q̄
quasi medietatez capitis operiẽs
vittis erat vndiq; circumstructa
atq; bissimo velamine vsq; ad bar
bam desuper coperta. Istis ẽgo
quatuor ornamentis mnores sac̃
dotes induebantur. et quãdo mi
nistrabant in tabernaculo vtebã
tur. ℣ Qõr Ista possunt bonitatẽ
sacerdotum nostrorum. et genea
liter omnium ecclesiasticorum sig
nificare. quia procerto isti debẽt
ante omnia femoralia linea q̄bus
genitalia tegantur id est virtutez
purissime castitatis habere. quesci
licet et renes et genua id est om
nes actus venereos debet tegere
et strangere. Et ne turpitudo ali
cuius inhonestatis appareat. om
nia debet castitas operire. Item
isti debent habere tunicam lineaz
longaz exteriorisl honestatis que
vsq; ad pedes. i. vsq; ad vite finez
attingat per pseuerantiam conti
nentie et lõgammitatis. vt sic de
ista duplici veste linea femoralibz
et tunica id est interiori castitate
et exteriori honestate et mundicia
dicatur illud. Leuit. xvi. Tuni
ca linea vestietur sacerdos. femo
ralibus lineis verecunda celabit
Item isti debent habere balteum
seu cingulum picturatum de qua
tuor preciosis coloribus factum.
quatuor digitis mensuratum. et
significat illud quatuor virtutuz
cardinalium ligaturam quibus
scilicet tota morum compago tin
gitur strangitur. et ornatur. et
inde quicq̃d est superfluum cohibe
tur. Sicut patet iustitia strangit
iniquitatez. fortitudo strangit lae
itatem. prudentia strangit leuita
tez. tempantia strangit voluptа
tem. Exodi tricesimo nono. In
dues lineis tunicas. anges q; bal
teo aaron et liberos eius Iste bal
teus quatuor virtutum. dicitur
esse mensura quatuor digitorum
inq̃ntum debet imiti veritati qua
tuor euangeliorum. vel inq̃ntum
per istas virtutes mensurantur
et strangunt superfluitates q̃tu
or affectionũ Tãdẽ tyara vl mitra
linea istis omnibus superuenies
.i. timor dei in capite cordis et ite
tionis ponitur. ibiq; vittis casti
tatis strangit. vt sit timor filialis ñ
seruilis. a velamẽto bissino eãt co
opta. q; inocẽtia seu cordis mũdi
cia ipsum caput intentionis ornat
Timor enim alijs virtutibus sup
eminet et ipsum caput cum sensi
bus id est ipsam mentem cum af
fectibus velat Et cohibet capillos
quia cogitationes ne superfluant
phbz. eccli. xxv. Timor domini su
per omnia se suppositit et. pũ. xv
Per timorem domini declinat om
nis a malo. Et sic dico q; ecclesia
stici debent habẽ quatuor ornamẽ
ta. scilicet castitatem p femorali
bꝰ. honestatem p tunica. quatuor
virtutes p zona. timorem domi
ni p mitra. Exodi vicesimo quin
to. Imponas eis mitras. erunt q;
sacerdotes mei in religione perpe
tua.

℣ C

Altera indumenta premissa
scilicet femoralia tunicam
lineam et balteum et tyaram. su
mus sacerdos plura habebat alia

ornamenta scilicet tunicã iacẽncti
nã que corpus vsq; ad pedes tege
bat · Et in fine limbum seu oram
fortem et contextã · quemadmo
dum vt ait textus fieri solet ī ex
tremis ptibz ne facile rumpat ha
bebat · Ibi scilicet ī tunica titina
bula aurea · cum malis punicis ·
et quatuor preciosis coloribus cõ
textis vndiq; dependebãt · que po
tificẽ tabernaculum intrante ac do
mino ministrante sonitum dare de
bebant · Pontifex enim mortis pe
riculum incurrebat si sonus non
audiretur in tabernaculo cum in
trabat ¶ Hoc Sic vere dico q̃
episcopus vel sacerdos vel q̃cũq;
in gradu ecclesiastico cõstitutus
vltra femoralia castitatis tunicaq;
lineam puritatis · ac balteum seu
vmeculum caritatis · tyaram diui
ni timoris et humilitatis · debet
habere vnam tunicam iacinctinã
· .i. colore celesti fulgidam · id est ce
lestem conuersationez · que scilicet
celestem colorem habebit · vt mẽ
hominẽs celicam vitam ducat Cõ
uersationis honeste tunicã plura
debent concomitari scilicet ora seu
limbus fortiter contextus in ex
tremitate · hic est virtus perseue
rantie · que scilicet debet fortis et
solida esse · et vsq; ad extremum
vite protensa ne scilicet rumpat
nostre perfectionis tunica · sapie
ter · Attingit a fine vsq; ad finez
fortiter · Item in ista tunica bone
conuersationis debebant esse ma
lagranata · id est bona opera ac ex
empla auro sapientie et quatuor
cardinalibus virtutibus circum
ornata et picta · vt sic iste sit illa
terra frumenti vini et olei qua si
cus et malagranata nascuntur ·
sicut dicitur · deuteronomii · vn ·
Itez debent esse aurea tintinnabu
la id est aurea documenta et ver
ba ad eruditionem aliorum sonũ
per predicationẽ et ad dei laudem
et gratiarum actionem dulciter
modulantia · Quia pro certo qui
cumq; ecclesiasticus et maxime p̃
latus indigne tabernaculum ec
lesie ingreditur · nisi sonitus diui
ne laudis et predicationis apud
eum audiatur · Quinimo necesse
est q̃ mortem pene et culpe incur
rat · qui sine tali sonitu in dei con
spectu administrat · psal · Vt au
diam vocem laudis et enarrem
mirabilia tua et cetera · Igitur pa
ret q̃ tunica iacinctina conuersa
tionis celestis debet habere limbũ
perseuerantie et durationis · Ma
lagranata seu fructus bone ope
rationis sonitum diuine laudis ac
predicationis ·

¶ Ul
tra premissa habebat sum
mus pontifex tria specialia
ornamenta scilicet humerale · rati
onale iudicij et ephodum seu mi
tram · Erat autem superhumera
le quoddam operimentum hume
rorum pontificis de auro bisso re
torta · cocco bistincto purpura ac
iacincto contextum · anulis et ca
tenulis aureis circũquaq; munitũ ·
et cum rationali iudicij qđ erat
ornamentum pectoris colligatũ ·
In isto ergo pdicto superhumera
li duo erant lapides onichini · In
quibus duodecim filiorum israhel
nomina erant sculpta · et ibi secũ
dum ordinem primogenture sue

posita et conscripta hoc fiebat vt pontifex memoriã filiorũ israhel se cum sẽper gereret et vt patriarcharũ exempla imitari studeret. et vt populꝰ iudeus patrũ suorũ nomina i humeris pontificis vidẽs ad ipsorũ virtutes imitandas totis viribus inhiaret. Rationale vero iudicij erat pannus quadratꝰ ad ornamentum pectoris ordiatꝰ quatuor coloribus preditus a auro textus. et duodecim preciosis lapidibus insignitus. in quibus per quatuor ordines nominũ duodecim filiorum israhel numerus erat sculptus. Illud etiã ista duo vocabula. iudicium et veritas. continebat. Per super humerale qđ erat retro humeros cum cathenis et annulis aureis iunctum rationali in scriptura pro eo qđ erat super humeros a quibus dependet fortitudo brachiorũ: signat fortitudo et virtus bene operandi. et per rationale scientia ad bene iudicãdum vt sic in pectore sit scientia iudicij seu rationis. in humeris vero patientia et bonorũ operũ executio. Sume. vñ. Honeã portãt in xpi humeris. Igit ista duo debẽt ostare de quinq. scz de auro diuine sapientie. de purpura iustitie. de bisso temperantie. de cocco seu igne fortitudinis. a de iacincto prudentie. quia reuera istis quinq virtutibus debet ornari pectus .i. sacerdotis vita et patientia. Debent ista duo cathenis et annulis coniungi id est communi consonãtia et concordia. quia sic rationale pectoris cũ superhumerali iungit quando conscientia. a vita. cogitatio et operatio. sensus et actio in uicem concordant. et quando bonum quod scitur et docetur opere perficitur. Juxta illud qđ cantur. Oẽs a vita non discordet vbi vitã mens remordet non est consonãtia. Et preludubio in superhũeralibus sunt duo lapides onichini. qui scilicet bona vita consistit in duobus scilicet in declinando a malo et faciendo bonum. Onichinꝰ aũt lapis. vnguis qui ẽ corporis extremitas habet colorem. ad denotandum qꝫ ista duo ad terminum et extremitatem vite p perseueratiã debent durare. et nunqꝫ desistere vel cessare. Vel ad denotãdũ qꝫ ad vnguẽ a distracte dẽnt ista duo seruare scz bonum facere et a malo cauere. Aduertendũ qꝫ isti duo lapides debebãt includi auro et auro mediante cũ superhumerali firmiter stabiliri. qz scz auri diuine scripture debet ista duo nobis tenaciter astringere ne possit per peccatũ cadere vel perire. ps. Declina a malo et fac bonũ inquire pacem et persequere eam. Pacẽ dico. i. perseueãtie stabilitatẽ In rationali seu ornamẽto pectoris duodecim erant lapides preciosi. quia scilicet in mente et ratione pontificis debent inueniri duodecim articuli fidei. eidẽ scz in sculpti tenaciter et inclusi. apoc. xxi. In capite eius. i. in corde. corona stellarum duodecim. Et sic fiet qꝫ sacerdos vl prelatus secum debet in pectore seu in corde portare nomina patriarcharum id est memoriam sanctorum patrum vt eos imitetur. nomina quoq filiorũ israhel id ẽ

mandantur · cum nominibus filiorum israhel id est cum bonis sanctorum patrum exemplis · q̄ imitanda alijs demonstrentur · et sic de isto dicta potest illud · qp in veste poderis inscriptus erat orbis terrarum et parentū magnalia · ℣ Vel dic qp omechinus qui facit oculos tremulos est timor vel consideratio que scilicet duplex precipitur vt scilicet de amissione glorie et incursione mentis timeatur · Rationale autem discretionem significat · que scilicet duplex eē debebat · p eo qp p̄latus discretus in spūalibꝫ et tēporalibus debet esse · ℣ ℟ Racionale iudicij qđ ornabat sacerdotis pectꝫ duodecim lapides p̄ciosos hēbat q̄ q̄tuor distinguebāt ordinibus · videlicet in primo versu sardium topazium et smaragdū · In secundo carbūculū saphirum et iaspidem · In tertio ligurium achatem ametistū · In quarto crisolitum onichinū et berillū In istis ergo lapidibus nomina duodecim filiorum israhel sculpebantur et ibidē ordinate secundum etatis sue ordinem ponebantur · ita qp primogenti in primo versu et in primoribus lapidibus p ordinem locabantur · Sacerdos ille potest significare prelatum qui reuera tot habet preciosorum lapidum genera quot habet ipse officia vel beneficia et tot habet secum israhel filios quot habet bonos subditos et perfectos ℣ Igitur cum iste prelatus habeat in vestimento possessionū suarum suos lapides preciosos · id est sua bona

subditorum vt de eorum regimine curet et pro eis ad deum precetur In humeris suis. i. in vita et conuersatione debet patriarcharum portare nomina sed sanctorum opera et exempla vt sic populo sibi dito exemplariter demonstretur et imitanda presentetur · Apoc · xxi · Habebat portas duodecim a angelos · xii · et · nomina scripta que sunt nomina duodecim tribuū filiorum israhel · ℣ Iste in suo pectore seu in suo pectoris rationali .i. ratione debet habere habere nomina scripta sed iudicii a veritas vt sed semper habeat in corde iudicii quantum ad primū · veritatem quantum ad seipsū · iudicium iuste iudicando · veritatem recte seruando · iudicium quo malum punitat · veritatem qua bonum eligat vt sic de tali pontifice possit dici illud · ps · opera manuum eius veritas et iudicium · Et sic ergo breuiter recapitula qp sacerdos pontifex vel prelatus debet habere rationale iudicij .i. rationē et discretionem · vt sit scriptura veritas et iudicium Et duodecim lapides habeat .i. duodecim articulorum fidei veritatem et cognitionem · qui quidem et in quatuor ordinibus a in quatuor coloribus inclusi sint .i. vt habeant quatuor virtutum cardinalium perfectionem · Qui etiam habeant anulos et chatonas id est caritatem et dilectionem · Item iste debet habere superhumerale id est onus bone vite · qđ super humeros portatur vbi sūt duo onichin id est boni factio et mali declinatio que principaliter

beneficia diuersimode distincta ita q; in quatuor versibus .i. variis ordinibus sunt diuisa · recumptam illud debet esse verum q; primo gemiti .i. seniores prudentiores et meliores filiorum israhel .i. subditorum debent in ipso pectore et affectione prelati primi sedere · et in primis lapidibus sculpi et primis officijs vel bñficijs assignari · in primis honorum et dignitatum versibus et gradib; collocari · ibiz scdz ordinē etatis et p fectōis et virtutis quā habent prius vel posterius collocari · hester · .i. Bibebant aureis poculis omnis populus vnus quisq; secunduz ordinez etatis sue · scilicet qa illud debet esse verum q; prelatus in affectione et mente sua debet primo et principaliter ponere a habere meliores et eos etiam in dignitatibus et gradibus constituere priores et facere potiores · ℣ Vel dic q; quatuor ordines seu versus in rationali seu in pontificis pectore sunt quatuor affectiones in cuiuslibet iusti corde · videlicet gaudium de p̄senti merito seu bono · et dolor de p̄ti vitio seu malo · spes de futuro p̄mio · et timor de futuro tormēto · Duodecz lapides p̄ciosi sūt · xij · virtutes · que · s · in pectore et in mente cuiuslibet debent esse · q; scdm dictos q̄tuor versus .i. scdm quatuor affectiones p̄dictas abinuicem sūt distincte Igitur p̄mus versus · s · gaudium a letitia specialiter hēt tres lapides .i. tres theologicas virtutes · s · sardium q; ē spes q; sardius pellit timorem · smaragdus que est fides q; · s · smaragdus acuit visus splendorem · topazius que est caritas q; topazius excedit omnem valorem · ps · dilexi mandata tua super aurū et topaziō · qsi · o · mihil magis · In thezauris em̄ regū secūdū plinium preciosius michil reperitur · De caritate etiam dicit .i. Corint · xiij · q; caritas omnia potest · Secundus versus · s · dolor siue tristicia penitentialis sibi habet tres preciosos priculares lapides vel virtutes scilicet carbūculum qui igneū habet colorez hoc est cōtritio · saphirum qui secūdū dias hostia clausa apit hec ē cōfessio · Jaspidē q; sanguinem .i. voluntatez stringit hec est satisfactio · Cōtritio enim sicut ignis urit · confessio hostiuz oris et cordis aperit · et satisfactio seu afflictio voluntatē stringit · Tertius versus scilicet spes habet similiter tres virtutes scilicet ligurium qui fluxum ventris restringit hec est castitas seu mundicia · achatem qui tēpestatē auertit et pericula vincit hec est stabilitas vel paciencia · Ametistum qui hominem vigilem facit a malam cogitationem tollit hec est contemplationis sublimitas · et celestium sapientia quia ceteris virtutem spei debet concomitari cordis mundicia · paciencia · et celestium contemplatio a noticia et cetera · Quartus versus scilicet timor tormentorum · debet similiter habere tres virtutes videlicet crisolitum qui demones ē tet hec est humilitas · onichinum qui imagines more speculi repre sētat hec ē veritas · berillū q; q̄to

plus pallet tanto est melior hec ē abstimentie sobrietas. Istos ergo .xn. lapides.i. istas .xn. virtutes debet continere vestis pontificis .i. cōuersatio et p̄fectio cuiꝰ libet sacerdotis. istosq; debz ī suo pectoꝛe gerē vt possit exēplariter relucē Et si vis applica noīa patriarcharuz scōm intērptationes suas ad nomina lapidum a virtutū. ideo de talibus duodecim lapidibꝰ dicitur. apoc̄. xxi. q̄ murus ciuitatis.i. vir iustus habebat. xn. fundamenta. ℣ ℟ Cydaris erat ornamētum capitis pōtificis a erat facta de bisso ad modū pileo midis furſum erecta. In fronte erat lamina aurea admodum lune medie figurata. cuius cornua erāt supiꝰ eleuata. que scilicet sup frontē pontificis pendebāt et nomen tetragmaton habebāt.

Illud potest allegari q̄ quicunq; ecclasticus pontifex vel sacerdos debet in capite cordis sui habere duo spūalia ornamenta. scilicet vitam bissinam.i. cōscientie puritatem. et laminam auream.i. sapiencie claritatem. Ista vero mitra mundicie furſum debet per cōtēplationem ascendere et ab ipsa debet diuine sapiētie lamina dependere que videlicet nomē dei .i. timorē etiam et timorem ipsius debz perpetuo continere. cornua quoq; eleuationis et glorie si qua habet debet furſum in deuz tendere et eleuare. p̄s. Exaltabuntur cornua iust.

## Caplm. xxi.

℣ a

Quando sacerdotes consecrari debuerunt. preceptuz est vt ad mop sē applicarentur. aqua lauarentur. predictis indumētis omnibus vestirētur. Sic em̄ dicit Cūq; laueris patrē eū filios aqua indues aaron vestimētis suis.i. linea tunica suphumeali et cōnali. q̄ cōstrīges balteo a pones thiarā in capite eius. a laminā scāz super tyaram et oleū vnctionis fundes super caput eius. atq; hoc ritu cō secrabitur vt habet exodi. xxix a leui. vm Mor Sic nrī eccāstici si volūt dommo consecrari debēt primo ad tabernaculū applicari p maiorū examinatiōez. debent lauari p lacrimatiōem. debent tunica linea indui per innocentiaz interiorē. debent habere femimalia .i. continentiam exteriorez. debēt habere balteum catenulas et mitras. i. concordiaz et vmonem. caritatem et dilectionem. et debēt habere tunicam sanctam. i. celestem conuersationem. que scilicet habebit tintinabula. i. diuinā laudem orationem confessionem et grāruū actionē. Itē habere debēt rationale iudicij. i. prudētiam a discretionē a sit duplex ī eo scīptura p spūaliū et tpaliū circumspectionē. a sit figura eiꝰ q̄drata p iusticiam pfectaz et equalem sui a aliorum mensurationē. et habebit duodecim lapides p̄ciosos. i. duodecim articulorum fidē et cognitionē. et nomia filioruz israhel .i. sanctorum patruz exēpla et dicta et imitationē et ordineat iudicū veritatē et rationē. Itē debēt

habere superhumerale.i. virtutez
fortitudinis et constantie cum du
plici omichino.i.timore culpe scili
cet et miserie·a cum nominibus
filiorum israhel.i.cum recordatione
et compassione fraterne indigen
tie·Tandem vngantur oleo leti
ce et vngento diuine gratie per
lenitatem et deuotionem· Asper
gantur etiazvituli sanguine per
cussi passionis recordationem a
sic erūt domino consecrari p sāc
titatem et perfectionez·a sic erūt
digni portare intram. habere ho
norem et prelationem et lamina
men dei cōtinentē et sic debēt
cōplere spūalem dedicationē· p9
quam sibi poterit dominus dicē
illud·Ezech·xvi·Laui te aq̄·cāxi
te bisso·calcauī te iacincto·īdui
te subtilibus vestiui te discolori
bus ꝛc̄·Oleuz gratie leticie et mie
super istorum capita debebat pon
et hostiarii debebant dño consecra
ri·et ad ministrandum in tabna
culo.i.in officijs ecclesie· ad offe
rendumq̄ carnem et sanguinem
in sacramento altaris poterant
domino dedicari·

Volens dominus consecrare
et dedicare sibi sacerdotes
suos qui sibi sacrificia offerrent
precepit occidi sibi vnum vitu
lum et duos arietes·a altaris cor
nua ipsorum sanguine tingi·aaron
q̄ a filiorum aurem dextram pol
licemq̄ pedis et manus dextere
sanguine perfundi et vestes eor
sanguine aspergi et reliquum sā
guinem ad basim altaris effundi
ipsum vero vitulum foris extra cas
tra debebant cremare Mo

Sic quando deus pater voluit sa
cerdotes.i.fideles spūales sibi de
dicari fecit occidi ihesum cristum
filium suum vnigenitum p moy
sen.i.per populum iudeorum qui
scilicet cristus dicitur vitulus sin
gulariter per vnitatem persone·
dicitur etiam duplex aries propt
er diuersitatem nature· Istum
enim voluit corporaliter occidi a
extra castra.i.extra ihrusalē im
molari· Igitur si domino conse
crari spūaliter voluerimus nece
sse est q̄ nos sanguine passionis
sue per compassionem tingamur
.i.vt passionis sue memoriam in
corde nostro iugiter portemus
et q̄ pollex pedis.i.affectō· et
pollex manus.i.operatio· extre
mum auris.i.attentio·vestis ex
terior.i.conuersatio inde spiritua
liter aspergantur·Et nec hoc est q̄
iste sanguis id est sanguinis cō
passio aspergatur super cornua
altaris.i.super affectiones et deli
cia cordis· Vel super cornua
et super basim ipsius altaris i dē
sup ecclesie maiores a super sub
ditos et ecclesie inferiores gene
raliter effundatur·sic enim erant
domino consecrati et ad ministrā
dum sibi in ecclesia seu ad immo
lationem bonorum operum digni
facti·ideo bene scribitur q̄ san
guis cristi emundauit conscien
tias nostras ab operibus mortu
is·

Capitulū vicesimūsecūdū·

Hecepit dominus fieri altare thiamatis seu incensi de lignis sethim. et auro mundissimo vno cubito longum et latum et sic in omnem partem quadratum. in altitudine cum duobus cubitis mensuratum. habebat illud altare quatuor cornua. craticulam auream in medio. et in circuitu coronam auream seu labium possidebat. Illud quoque in sanctuario latebat. a desup sacerdos thiama seu thus singulis diebus mane et vespere offerebat. quoque cum sanguine ad hoc altare intrabat. et cornua eius sanguine contigebat. s. sel in anno. exodi. xxx. Mor. Dic quod illud altare est homo iustus et maxime religiosus qui de lignis sethim. i. ipu trabil per perseverancia dei est ei. et auro sapientie ecoptus. sanctitateque et sapientia totus clarus. igitur iste debet esse quoratus per constantiam. longus per fidem latus per caritatem altus per spem. et quatuor habens cornua scilicet quatuor virtutum cardinalium opulentiam. Craticulam auream in medio. i. inflammatam et ardentem constitutionem. coronam desuper. i. future retributionis confidentiam. Iste ergo debet esse in sanctuario paradysi per bonam affectionem et contemplationem in seipso. debet offerre thimiama et thus. id est deuotionem et orationem. et quandoque etiam sanguinem. i. dominice sanguinis passionem et sue passionis recordationem. sic enim erat altare domini et ara spiritualis domini dei nostri. Si vis de altari holocausti. capitulo. xxvi. Et dic si vis quod altare illud significat cor et cetera. vide ibi. Hoc. Vel dic quod istud altare quod erat abstonditum in sanctuario significat beatos qui sunt in paradyso qui scilicet sunt aurei id est spirituales. sithimei id est imputribiles et immortales. qui scilicet triplicem dimensionem hoc est tres animi dotes scilicet altum visionis latum fruitionis et longum tentionis habent. Item quatuor cornua. i. quatuor corporis dotes scilicet agilitatem claritatem subtilitatem impassibilitatem. Illud ergo altare thiamatis dicat quasi sancti eterne glorie odoribus recreantur.

Hecepit dominus fieri labium seu lauatorium in ingressu tabernaculi de speculis mulierum. que ante fores tabernaculi excubabant. quod scz intellexit comestor quod specula circunquaque illi lauatorio erant inserta. vt dum sacerdotes se lauarent. possent videre si forte haberent in facie aliquid inhonestum. Erat ergo illud labium ereum in quo scilicet sacerdotes manus sacrificia oblaturi. et manus pedes quoque tabernaculum fedens ingressuri lauabant. Mor. Heuera labium illud sacram scripturam signat. quod scz de speculis mulierum ante tabernaculum excubancium. i. de factis sanctarum personarum seu animarum nunc in paradyso quiescencium constat. Quia procerto istud est quoddam lauatorium vbi quilibet pro

maculas defectuuz suoꝝm spēm
lauator cognoscere et eas munda
rē et abstergē. Nullusq debet ad
altare accedere nec in ecclesie ta
bernaculū subintrare. nisi primo
ibi studuerit se lauare et cetera.

¶ b ¶ Vel dic q illud lauato
rium significat penitentiam seu
lacrimationem seu cordis compū
ctionem. Quia scilicet quando
quis intrare vult ad altare dei
seu ad sacramentum altaris seu
etiam ad secretarium cordis sui
p deuotionē. l etiam ad tabernacu
lum paradysi per cōtēplationē. l
ad tabernaculum ecclie p p̄motio
nem p̄certo lauacro lacrimaꝝ a
te o mnia se debet lauare et spēcia
lis bonorū exemploꝝ se debet vi
dere p cōtemplationē et sui ipsi9
consideratione. uxta illud ps.
Lauabo iter inocētes manus me
as et circūdabo altare tuū dñe. ¶ c

Et sicut secundum comestorem tria erāt lauatoria aīe
tabernaculum scz vnum sacerdo
tum aliud virorum aliud mulierꝝ.

¶ Nota ¶ Sic in ecclia sūt tria genera lacrimarum scilicet vnum qd
est mulierum. i. imperfectorum imꝑ
pientium qd fit ex pene timore.
Aliud qd est virorum scz proficiē
cium qd fit ex culpe commisse do
lore. Aliud qd est sacerdotum idē
hominuz perfectorū qd fit ex spū
si amore. et ex premij desiderio
et ardore. ex imolatus prolōga
tione et languore. ps. Heu mihi
quia imolatus meus prolōgatus
est. ¶ f

Sicut etiā ponit comestor Iste
sacerdos tabernaculū ingredi
ens filio9 et lotis pedibz subitra
bat. ad denotādū. q ecclastici de
bent calcamēta tēporaliū bonoꝝ
de pedibus affectionum deponere
et se per penitentiā abluē. vt sic
possint in isto tabernaculo digne
ministrare. Josue. v. Tolle calci
amenta de pedibz tuis locus enim
in quo stas tra sācta ē. ¶ g

Dominus precepit populuz
ante ipsum numerari. cōtin
gebatq dari precium pro anima
bus suis scilz medium sicli popu
lo. qui ad numerum transibat.
a sic ipōs a plaga saluādos p̄mit
tebat qd quia nō fecerat dē maīp
ps populi numerati perīt. ij. et
gū. xxiiij. ¶ Nota ¶ Per numerum
in scriptura intelligit̄ p̄destina
tio diuina et sue dispositio volūta
tis Vnde math. x. Capilli capitis
nostri oēs numerati sūt. a mē q
mali in sac scriptura nō dicūt̄ in
numero cōtenti. ps. Multiplicati
sūt sup numerꝝ. et ecc. Stulto
rū infinitus ē numerus. Econtra de
iustis. dz. sapiē. v. Ecce quomō
cōputati sunt inter filios dei. Igi
tur dicit q oēs illi quādo sunt no
minati. i. electi et predestinati de
bēt p̄cium bonorū operū p anima
bus suis soluere dimidiū sicli qd
cōstat ex. x. obolis quia siclus vi
ginti obolos habet. i. mandatorum
legis adimpletionē debēt pro pec
cato anime sue dare. vt sic ipsos
velit dominus a plaga dampnati
onis perpetue liberare et salua
re. ¶ h

Sicut hic dicitur dñs precepit moysi oleum vnctionis
fieri ad sacerdotes vnguendū et

ad tabernaculum consecrandum
sciz de mirra electa · calamo cyna
momo: et cassia · et oleo olivarū
et voluit q nullus alius tale un
gentum faceret · q q caro hu
mana tali vngento se non vnge
ret · sed pro tabernaculo archa et
altari aaron et filys suis vnguen
dis et consecrandis ipsum atten
cius custoditet · ¶ Heuera tale
vngentum est deuotio que confica
ex mirra amare contritionis · et
ex calamo fragrantis orationis ·
et cinamomo odorose et famose
vaporationis et opinionis · Ecci ·
xxiv sicut cinamomū aromatizās
odorem dedisti · Ex cassia que se
cundum plinium confert pectori
caritatis et dilectōis · Et ex oleo
pietatis et compassionis · vñ ps ·
Mirra et gutta et cassia a vesti
mentis tuis a domibus eburneis
Qui enim istas quinq; species
habuerit scilicet compassionem ·
dilectionem · famosam opinionē
orationem · et amaram contritio
nem · talis pro certo poterit in
corde suo vngentum deuotionis
conficere · quo tabernaculum mē
tis poterit inungere · et sacerdotē
cum suis filys .i. orationem cum
partibus suis bonis poterit domi
no consecrare sicut dicitur · pū ·
Vnguento et varys odoribus de
lectatur cor. ¶ Ib

Dixit dominus fiet thia
ma odoris suauissimi de di
uersis aromaticis speciebus scilicet
thure · stacte · omicha et galbano
mandās omina m puluerem redi
gi et exī incensum sibi fieri · ip
sum q sibi super altare aureum
in sanctuario offerri · voluitq; q
talis incensio · vel null? talis pul
vis in vsus humanos cederet · qui
immo precepit q quicunq; ta
li odore se delectare vellet · de suo
populo deperiret ¶ Per incensu
intelligitur oratio vel diuum cul
tus exhibitio · sicut dicitur apo ·
vii · Quam scilicet sibi dominus
specialiter vult reseruari et nulli
alteri communicari · Isa · vi Glo
riam meā alteri nō dabo nec laudē
meam sculptilib? · Nō vult ergo
q humana caro .i. quicunq; homo
mortalis tali incenso .i. cultu diui
no sibi exhibito vtatur · nec in eo
quō libet delectetur quēadmodū
fecit alexander · qui fecit se sicut
deum adorari · et gaius cesar q
statue sue p̄cepit thurificāi Qua
reuera omnis talis merito perit
ipsum q deus destruit et confun
dit · exemplo herodis de quo dicit
actuū · xii · q ipō concionante
populo q sibi voces dei et non ho
minis acclamante id est laudes di
uinas sibi dicente et eo in talibus
gloriante percussit eum angelus
domini et consumptus vermibus
expirauit · ¶ Aduerte autem q
illud incensum orationis et late
habet constare ex thure cuius fu
mus sursum ascendit id est ex cō
templatione · et ex galbano cu
ius gutta ignee est nature id est
feruente dilectione · stacten que
idem est quod mirra electa id est
amara considerationē et contritio
ne · a omicha secundum comestō
rem est ostreola modica ad simi
litudinem humani unguis qui
scilicet est corporis extremitas

est ex perseuerantie cōtinuatiōe. Juxta illd thessal. v. Sempr sine intermissione orate. ꝛc. et de tali thimiamate dicetur illud. ecclesi astici. xxxviij. Vnguentariꝰ facet pigmenta suauitatis. Et bene suauitatis. quia vere tal oratio dño est suauis.

## Capm vicesimūtiū. A

QVm moyses eet i mōte cum dño legē acceptus ibiq. xl. diebz a noctibz ieiunasset videns ppls q non rediret pcnt ab aaron vt faceret sibi deos qui scilicet eos precederent i deserto. q acceptis mauris mulierum et liberorum proiecit in ignem. et secundum quosdam opere diabolico, vitulus conflatilis vel saltez caput vituli in igne formatur. qd videns ppls ipm adorat et letat et lusibus et conuiuijs delectatur Sedit mqt populꝰ manducare q bibere et surrexerūt ludere. moyses ergo populum videns ydolatrasse et suis vestibus nudatum esse. vitulum in puluerem cōminuit. et in aquis impositum populum bibere precepit. et secundum comestorem statim in barbis virorum: qui principalius rei erant. signum sue ydolatrie apparuit. Propter quod moyses vocatis leuitis ipsos ad occidendū fratres suos scilicet illos qui in vaculose signum delicti sui portabant misit. Donat mqt vir gladium super femur et transeat per medium castrorum et occidat fratrem et amicum suum et ceteta. Isti ergo proprijs amicis et fratibus non parcentes eos occidere et sic crimen ydolatrie vindicaue rūt. vt habetur. Exo. xxxij.

Moz B V Per istuz vitulum moraliter loquendo itelligit peccatū luxurie qua scilicet vitulus animal est lasciuū. Per moysen intelligitur prelatus superior Per fornacem intelligitur diabolica temptatio. Per mauros mulierum intelligūtur imaginatiōes et oblectamina feminaꝝ. Igitur dico q dum moyses. i. prelatus bonus est absens. ita q per quadraginta dies. i. magna tempora moratur non visitando plebem suam. Reuera sepe fit q populus subditorum se conuertit ad deos alienos id est vicia et peccata. ipsaq adorat et diligit et cultuz domini derelinquit. Constat enim q ipa absentia bonorū prelatorum dato q ex causa legittima sint absentes tamen ē sepissime causa criminis subditorum Quia nec iste populus vitulum adorasset si semper moyses pns esset. Tunc enim maxime diabolus in fornace temptationis de mauris mulierum id est de malis mulierum temptationibus vitulum .i. peccatum luxurie ipsis conflat quē ppls sz libēt adorat ita q ludis et cōuiuijs vacat. et virtutū vestibus se denudat. Quia reuera q luxurie famulat et seruit libent cōiuijs et ludis intēdit et vtutū hōestatisq vestimēta tenuiqt. suasq ignominias refert facile et oīdit. vñ ipa luxuria pt ipi

dicē luxuriosō illō. Jē. xiij. Nu
dauī femora tua cōtra faciē tuaz
ꝛ apparuit ignomīa tua adulteri
a tua et hīnitꝰ tuꝰ scelꝰ fornicati
onis tue Moyses ergo. i. platꝰ re
diens et subditū populū ī absē
tia deliquisse vidēs solet vitulum
. i. peccatuz luxurie vilipēdere pul
uerizare et ētiam vilꝰ puluē de
monstrare. populumqꝫ debet ad
aquam et ad potum lacrimarum
muitare. ꝛ sic facere qꝫ ī. barbā
eorū. i. ī exteriori apparentia po
ssit eorum peccatuz scilicet per pe
nitentiam apparē. et sic debet leui
tas. i. predicatores mittere q̄ fra
tres suos qui deliquerunt debent
gladio verbi dei percutere. ꝛ car
nem. i. carnalitatem ī eis occidē
nulli oīo debent parcere. nec fra
trem aut amicum palpare. sed ō
nes ī quibus signum peccati vi
derint debent arguere et punire.
ezechi. ix. Transite per ciuitatez
et percutite nō parcat oculus ve
ster nō miseremini senem. adole
scentem. et virginem. puerum
et mulieres interficite. Vel dic
qꝫ vbi de fide agitur nullus debz
propinquis indulgere. sed pro fi
de zelare et iusticia dimicare.
Vl dic qꝫ aqua signat mundi scie
am q̄ puluerem vituli. i. auaricia
am et elacionem superbie sepius
potat. puluis enim auaritiam vi
tulus vero superbiam signat. Il
li ergo qui talibus aquis id ē mū
di sciencys inebriantur. statim
eorum barba. i. eoꝝ prudētia vi
cio superbie consignatur. quapp
ter a fratribus suis id est ab an
gelis ī iudicio finaliter occiden

tur.

## Capl'm. xxxij.

QVm moyses ascendis
set in montem ad dñz
et legem ab eo suscepi
set et tandez ad popu
lum descenderet. tanta gloria in
facie sua apparuit qꝫ populus
ipsum respicere nō valebat. quī
immo facies eius cornuta erat ex
consortio domini. quod tamen ip
se moyses ignorabat. radij enim
splendoris de vultu ipsius emica
bant qui cornutam similitud inez
pretendebant. quapropter moy
ses velamen ante faciem suaz po
suit cum populo loquebatur. ne
scilicet tam mirabili claritate ī
tuencium faces lederentur. Sicut
dicit. exodi. xxxiij. Vox Si
vis dic qꝫ sic accidit loquēdo q̄n
doq̄ spiritualiter moysi qui inter
pretatur assumptus de aqua. i.
illis qui de aqua mundane fluxi
bilitatis ad religionem vel eccle
siam assumuntur scilicet viris p
fectis et religiosis. Qua reuera
sepe fit qꝫ cum ad montem con
templationis ascendunt et cum
deo consortium et familiaritatez
contrahunt. quendam splendorē
alte ꝛ honeste cōuersationis exī
de capiunt et acquirunt. Quapp
ter ita fit qꝫ populi id est seculares ī
valle seculi remanentes. talem
splendorem insolite cōuersatio
nis respicere non possunt. sed
potius ipsos cornutos id est superz
bos et elatos ypocritas superstitio
sos esse credunt. quamuis ī

ritate ipsi cornua superbie nō ha
beant nec se cornutos extiment
seu credant · ymmo sine superbia
radios virtutum de se eicant et
emittāt · Quia procerto illud est
verū q̄ bonus religiosus humilis
supbus q̄nq̄ creditur · q̄n virtuo
se a singulariter cōuersatur sicut
de iohāne dicebatur · Math · xi ·
vbi dr̄ q̄ venit iohānes nō man
ducans neq̄ bibens a dicūt demo
niū habet · Quid ergo p̄certo tal
moyses .i. talis vir vel perfect⁹ ad
euitāda mala malorum iudicia ·
debet splendorē cōuersationis et
virtutū sua tum abscondere · et
pallio cuiusdā affabil' exteriors
vite induē · vt sic possit se alijs cō
formare · et splēdorem sue sācti
tatis abscondere vl' velare · dicēs
de talibus male iudicantibus illō
Deut · xxxij · Abscondam faciem
meam ab eis considerabo eorū no
uissima · ℣ Et ℭ Vel dic q̄
multi sunt sicut moyses qui scilz
q̄n ascendunt in montem contem
plationis et diuinū cōsortiuz se se
cunt per deuotionem habuisse so
lent cornuti effici et supbi intātū
q̄ alios solent contemnere et
se sanctos pre alijs reputare · a
pallio pōpe exteriors vultum hu
um coperire · Alij igitur tales ñ
solent libenter respicere sed eos
potius abhorrere ℣ ℭ Vl' dic
q̄ moyses figuificat legē que scz
duo cornua .i. duo testamenta cō
tinet · que tamen popul⁹ iude orū
non videt · quinimmo gloriaz et
misterium legis videre nō potuit
sed potius illud incredulitatis ve
lamine vestiuit vnde · ij · Cor · iij
Vsq̄ in hodiernum diem cū legit
moyses velamē positum sup cor
da eor̄ · Moyses legitur habu
isse faciem splendidaz et pre splē
dore cornutam · tamē legitur ha
buisse manum leprosaz sicut dicit
supra · Exod · iiij · ℣ Hor ℭ Sic
vero ypocrita faciem conuersatī
onis habet splendidam et honestā
et pre splēdore cornutā et tamen
constat q̄ manum operationis ha
beat leprosam .i. impiam et imū
dam · Sicut patet ad literam de mul
tis malis ecclesiasticis et alijs q̄
quāto sunt in facie quo ad appare
tiam pulchriores vl' in mēte quo
ad scientiam clariores · tanto fūt
in manibus .i. in operationibus tur
piores · Gene · xxvij · Vox quidem
vox iacob ē manus autem manus
esau

## ℭ Capl'z vicesimūquintuz · ℣ A

℣ Tabernaculo completo
precæptum est q̄ ungeretur · q̄q̄ vnc
tionis oleo vngeretur ·
posuit ergo moyses in erecto ta
bernaculo archam cū propiciato
rio et duobz cherubim et altare in
cēnsi · velum et candelabruz lumi
nis · et mensaz propositionis An
te tabernaculum vero posuit la
brum cum aqua · altare cuz igne
atrium cum tētorijs et colūpnis ·
quibus factis operuit nubes ta
bernaculum et gloria domini im
pleuit illud · ℣ Hor ℭ Dic q̄ ta
bernaculum est aia beata que scz
postq̄ est completa virtutibus ·
moyses .i. deus ipsam iesū erigit

et oleo perpetue consolationis in
ungit. ps In sole posuit tabernaculū suum. Igitur isti adiungit altare .i. xps. archa .i. beata virgo cherubim .i. angeli. propiciatoriū .i. dei inspiratio. veluz .i. dei protectio. candelabrum .i. dei cognitio. mensa .i. beata fruitio. labrū vl lauatorium .i. ppetua refugeratio. altare cum igne .i. feruens dilectio. tentorium seu atriuz .i. eterna mansio et habitatio. ¶ Vel dic qz tabernaculum est homo iustus vbi est archa profunde humilitatis. propiciatorium pietatis incensum orationis. cherubim contemplationis. candelabruz dilectionis. mesa elemosine et fraterne compassionis. lauatorium contritionis et confessionis. atriuz hospitalitatis. columne constātie et firmitatis. ¶ C Tale ergo tabernaculum .i. talis persona sancta et perfecta. a moyse .i. a deo vel prelato meretur per promotiōez temporalem et eternam ungi. a oleo consolationis vngi. et p honorem et reuerentiaz celi. ita qz gloria domini talez implebit isto mediante .i. p istuz alius apparebit. ¶ Vl dic qz tabernaculū est ecclesia. vbi scz est archa .i. hom̄ p lati. tabulis legis duume. virga iustice. et manna deuotionis repleti et propiciatorio miserationis opti. Altare incensi .i. hoies deuoti. cherubm homines scientifici. candelabrum vita virtuosi. mensa vita pn pauperibus ministrantes. lauatorium .i. confessores se sep̄ caridantes. altare holocausti vbi carnes crem̄abātur .i. penitentes,

atriū .i. alios hospitantes. ¶ Ita qz de eo dicē potest illud. Apo c. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hominibus et habitabit cu eis.

¶ Explicat. Liber. Exodi.

¶ Incipit. Liber. Leuitici.

¶ Capm. Primum. ¶ A



Holocaustū dicēbat quātūcūqz sacrificium illud qđ totuz dño offerebatur. nihilqz sacerdotibz relinqbat̄ ad diuidēdū. ideo erat ergo eē aial mundū et sine macula corporis quicūqz qz scz nō erat l fractū. n ipetigmosū. cē. sicut infra p3. Debatqz ātē oīa sacerdoti offerri. pelle sua exoriari. per mēbra dēbat diuidi. et ipsa mēbra cū capite pedibz cauda et ītestinis dēbāt lauari. et tādē sup altare crem̄ari. sicut dicitur Leuitici. ¶ Nor ¶ Per tale holocaustum qđ dicat ab holo qđ est totuz et cauma qđ ē icēdiū qsi totū icēsū. possunt intelligi illi qui se deo totos offerunt et q de ppria voluntate sua nichil sibi retinent. Sed totum cor et corpus deo tribuūt et cōmittunt. sicut ad litteram sunt hoīes et perfecti religiosi. qui reuera primo debent esse mundi

pē putam īmūdiciōnem· nullam
prorſus ſub vellē cōuerſationis
habentes maculam.i.ypocriſim l'
īmfectionem· Sacerdoti debent of
ferri per peccatorum ſuorū cōfeſ
ſionez·pellem debent deponere id
eſt omnem malam precedentem
cōuerſationem· et membra ſua
.i.mala vite ſue debent concidere
et diuidere per conſiderationem
et contritionem· et per omnium
membrorum ſuorū occupationez
omnia debent lauari et purificarē
per lacrimoſam compunctionem
Caput cogitationis·pedes affecti
onis· mteſtina delectationis· et
caudam mali propoſiti et dilatio
nis l'durationis debent adiungē
et omnia ab oī peccati ſordē laua
re et abſtergere· et cū ita fuerint cor
dis altare per caritatem domino
concremare·Holocauſtū enīz do
mino in odorez ſuauitatis reddi
tur·quādo tota vita hoīs in alta
ri per penitētiā religionis domino
dedicatur·Et quando ſibi nichil
retinet per manū ſacerdotis.i. p̄
lati deo totaliē dedicatur·p̄s·holo
cauſta medullata offerā tibi

OBlato animali ſacerdotib9
debent manum ſuper caput
hoſtie imponere·ſāguinē fundere
pellem detrahere·artus i frustra
cōcidere et ſuper ſtruem lignoruz
omnia domino cōcremare ꝛc· ſi
cut infra·Sic vero quādo q̄s ſe of
fert ſacerdoti vt manū p̄ abſolutī
onē ſibi imponat· vtpote quādo
venit ad cōfeſſionē proculdubio
ſacerdos ante omnia debet facere
vt ſanguis .i.petm̄ per confeſſio
nē fundatur et vt pellis.i.omnis
excūſatio tollatur et vt omnia
membra peccati ſcindantur diui
dantur et diſtinctim inueſtigen
tur· et q̄ ſuper ligna id eſt ſuper
crucis memoriam vel ſuper ſanc
torum exempla homo conſtituat
a vt caput intentionis· pedes
affectionis· inteſtina interioris
delectationis mundentur· et ſic
totus domino offeratur et per ca
ritatis incendium comburatur·

VVl dic q̄ ſacerdotes ſāgui
nem hoſtie debent ſuper altare fū
dere inquantum pro peccō confi
tentis debent coram altari per
deuotionem et orationem intercē
dere et inſtare· infra· nn· haurī
et ſacerdos de ſanguine inferēs
illū in tabernaculū·

QVando de capris et ouibus
fiebat holocauſtum· neceſſe
erat q̄ fieret de animali maſculo
et anniculo· Sic vero quan
do ſimplices in religione ſe holo
cauſtuz deo volunt facere·ipſi de
bent anniculi id eſt iuuenculi do
mino ſe offerre et religionem in
trare·vel ad quecunq̄ bona ope
ra ab ipſis iuuētutis primordijs
ſe donare·eccī·xi· Mane ſemina
ſemen tuum et veſpere ne ceſſet
manus tua· Quando de aui
bus fiebat oblatio ſeu holocauſtū
domino ſemper debebat fieri· vel
de turturibus et de pullis colum
barum que·ſ·aues diuinis ſacrifi
cijs erant apta·nulla q̄ alia in
ſacrificia nominantur· Sic vero
nulla auis volās.i.nulla p̄ſona in
altitudine ſcientie vl' mūdi eminē
tie habitās ē deo ḡta nec ſibi of
ferri à p̄ſtari diḡ·ñ·ſ·colūba per

simplicitatē · turtur p castitatem gemebūda per cōtrationis a timo ris acerbitatē. Sole enīz gemebū de dño fūt acceptæq. s. soli illi q de peccatis suis libenter gemūt do mino fūt grati · ps · Sacrificiū de o spūs cōtribulatus · Et ezech · ix · Signa thau sup frontem viro tū gementium ¶ E Quando de auibus fiebat holocaustum seu quodcunq sacrificium · sacerdos debebat auem ad altare referre · caput ad collū retorquere · pelleż pro parte rumpere · et sanguinez super crepidinem altaris effunde re · a plumas et vesicam extra p icere · et i loco vbi ponebāt ane res iuxta altare reponē · ascellas auis debebat cōfringere et quassa re · ferumq super auem nō debe bat leuare · nec eam diuidere vl secare · sed magis integram domi no immolare · Leui · v. ¶ Mor C Per aues kmi intelliguntur viri spūales furfum per cōtemplatio nem volantes · quia p certo i obla tiōe qua ipsi seipsos offerūt dño multa sunt attendenda · Quia vi delicet isti primo caput cordis sui retorquēt et reflectūt p sui ipsi? cōsiderationē et discussionē pelleż corpis sui rumpūt p penitentiā et afflictionem · sanguinem delicta rum et peccati defluere faciunt per abstinentiam vel per confes sionem · plumas diuitiarum depo nunt per elemosinā et affectionē t per contemptum et abdicatiōez Vesiculam superbie proiciunt p humilitatem et subiectionē · Et hec omnia in loco a nerū deponūt p sue mortis et ignorationis me

oritationem · Ascellas seu brachia affectuum suorum cōfringunt p temperantiam et modificationē · se ipsos nō diuidūt per affectōnū suarum ad diuersa appetibilia di spersionem · nec p amoris sui ad mundū carnem et aīcos dispersio nem · Sed magis semet ipsos in tegros immolāt deo p totalez sui oblationem et per generalē cor dis et corporis ad diuinum seruiti dedicationē · ps · volūtarie sa crificabo tibi ·

## C Caplm scdm · ¶ A

DE sacrificijs votiuis q dā domino debebātur qdā sacerdotib? assig nabātur · qdā vero ip sis sacrificātibz dimittebāt · Do min? hēbat renes sāguinē et adi pem · sacerdos hēbat armū et pec tusculū · Sacrificās vero pro se a suis habebat residuum sicut patz Leuitici · tertio · et · septimo ·

¶ Moraliter C Sic ve ro de omnibus bonis nostris de bemus generalit facere tres par tes · quia scilicet partem debem? deo offerre et in vsus altaris sui vl paupertum suorum expendere · partem debemus sacerdotibus e huere et cristi ministris decimās et primicias erogare · partem ve ro debemus nob retinē et nobis et famulis nostris reseruare · ¶ B Vl dic q ista hostia . i . illa p sona que domino vult offerri et spiritualiter dedicari debet in ea diuidi · deus debet habere renes ipsius per castitatem · sanguinez

caudelitatis siue p̄ ingmiaē · a pinguedinem voluptatis siue per abstinenciam et macerationem · Sacerdotes vero et ministri dei debent habere ex eo armum dextrum. i. subsidiorum sustentationem Et pectusculum vbi est cor id est amorem et dilectionem · Renes vero debent habere domini et amici sui p̄ seruicium et subuentionem · Quia p̄certo quilibet h̄o debet sua in tria diuidere: a labores et obsequia sancta in tria distinguē q̄ de seipso debet p̄tē deo · de suis p̄tez sacerdoti a prelato · p̄tē sibi vel primo erogare · ecci · In tribꝰ beneplacitum est spiritui meo ·

℣ C

Cauda nō capitur offerri bo um scz vel hirco ꝝ · ꝙ solūmō arietum vel agnorum sicut apparet · leuit · in · Boues possunt significare tardos a negligentes · hircos vero fetidos a peccatores · oues vero simplices significant et innocentes ℣ Igitur dico q̄ cauda que finis est corporis significat perseueranciam operis · que p̄certo tunc a dño acceptatur quādo circa opus v̄tuosum versatur et p̄ter hoc caudā bouis et hirci id est perseueranciam negligentium et immundorum reprobat · ouium vero id est simplicium et innocentium perseuerantiam approbat et acceptat · qua scilicet deꝰ perseueranciam in bono diligit perseuerantiam in malo odit · ℣ Vl̄ dic q̄ bos significat negligentiaz · hircus immundiciam quorum cauda perseuerantie non est bona · ouis vero significat innocenciam cuiꝰ perseuerantia est optima · ℣ D

Molles de arietc adipem et caudam et aruinam · Deus specialiter omnem adipem hostiarum sibi voluit retinere · a potissime tria genera adipū · s · adipem vitalium · adipē ieco ris · adipem renum · Istos enī adipes voluit deus de omni sacrificio sibi dari et inde ignem fuū in altari nutriri renes illa et sanguinez sibi retinuit · et hec omnia sibi cōcremari mādauit · cūcta vēo alia alijs relinq̄t · et sic patet q̄ deꝰ in sacrificio eligebat hostiarum interiora et alijs dimittebat exteriora ·

Sic reuera deꝰ in hoīe interiora eligit exteriora facilē p̄t mittit q̄a scilicet interiora nostra domino cōcedimus · de exterioribus nostris voluntati nostre satisfacere possumus · nec id ignatur dominꝰ si exterius recipimus aliquam cō solationem dum tamen ordinemꝰ ad deum totam interiorem affectionem · ℣ Iste ergo vult q̄ sibi offeramus omnem adipem vitalium id est amorem vite proprie adipem renum id est amorem filiorum a nobis generatorum · virtus enim generatiua consistit in renibus · adipem ieco ris quod scilicet amare cogit · id est affectionem et amorem sociorum et amicoꝝ · et breuiter quicqd interiꝰ amamus totum domino offerre debemus et ad deum ordinare ·

Renes id est carnis delectatio · sāguis insuper. i. q̄libz iracundie motus et inflāma cō debēt p̄ penitētiā cremari a igne diuine dilectionis et doloris ardore q̄ diuine

delectationis cõmbũa et dõmino offerra · et ad eum ordinata · ℣ Ad deps omnis bone affectionis ignẽ caritatis in altari cordis solet nutrire et ideo ipsum sibi vult dominus specialiter reseruare · Vnde leui · nij · Omnis adeps domini e ut uice ppetuo Vl dic q triplex pinguedo tripliceꝫ concupiscentiam denotat · quam scilicet domino immolat quicunq; eam amoꝛ dei dimittit et inde per caritatis incendium se priuat · ℣ E Euiti · ij · Et alijs plurubus locas dicatur q sacerdos qui offert sacrificiũ debet habe pellẽ ei9 Et infra · vi · dicatur q panes qui offeruntur siue sint in sartagine siue i clibano siue in craticula coctis sacerdotis erunt a quo offerentur · ℣ Mor Pellis est substantia tpal michee · ij · Violenẽ tollitis pellem eorum desuper eos · Igitur quando aliquis sacerdos .i. aliquis sacra docens suis predicationibus et inductionibus offert deo aliqꝫ sacrificium .i. conuertit ad deum aliquem peccatorem · re uera ab ipso debet habere pellem substantie temporalis · quia scz secundum apostolum qui spiritua lia seminat · non magnum est q pro sustentatiõe sua tẽporalia metat .i. Coz · viij · ℣ F Quim sacerdos peccabat et deũ placaꝛe volebat acapiebat vitulum et eum immolabat · sanguinem intincto digito contra velum sepes aspergebat · in eodeꝫ cornua altaris incensi interuis tingebat · reliquum vero sanguinis super altare holocausti fundebat · et visa cum reinbꝫ et adipibus cõburebat · carnẽ vero cũ pelle et fimo extra castra portabat · ea ibi in loco mundo vbi infundebantur cineres incendebat Idem aũt q omnia fiebat quando synagoga et populus delinquebat · Et sic quotiens sanguis hostie in sanctuarium inferrebatur · nichil de hostia relinquebatur · sed totum dño cremabaꝛ · ℣ Mor Allegoria per sacerdotem potest intelligi adam · per synagogam populꝰ ab eo derivatus · per vitulum vero intelligitur crist9 · Igitur istũ certuꝫ est q pro tollendo peccato sacerdotis et synagoge .i. ade et populi necesse fuit occidi vitulum .i. cristum · sanguinem q; eius fuit altare crucis fundi · et ibideꝫ adipem et renes siue interiotis affectionis igne caritatis accendi · Nulla em̃ caritas fuit maioꝛ quaꝫ q vellet pati deus p hominẽ · innocens pro peccatore iustus pro iniustis · bonus pro malis · Johis · xiij · Maiorem caritatem nemo habet quaꝫ vt animam suam ponat quis pro amicis suis · Veluꝫ enim tabernaculi .i. ipsum tabernaculum paradysi isto sanguine septies fuit aspersum inquantuꝫ ipsum cœlum p cristi sanguinem mediãte septẽplici spũ fuit a cuina ãgelica reparatũ · Inde altare incensi id est deus pater tingitur inquantum isto mediante sãguine peccatoribus cõplacatur · Colocẽs .i. pacificãs p sanguinem crucis eius siue q̃ in tra fuit siue q̃ in cœlis · Iste ergo extra castra .i. extra ciuitatem fuit crematus id ꝙ

igne passionis fuit affatus · a qa
in ommibus mēbris pass⁹ ē · ideo
dicatur fuisse totus incensus et cō
bustus ℣ G Vel die moraliter
q⁹ quando quis vult peccatum
suum redimere: et dominum pla
care · ipse proꝛsus debet vitulum
id est abstinentiam carnis siue de
o per penitentiam immolare · sā
guinem suum .i. peccatum per cōn
fessionem fundere · velum .i. deum
septies id est per septez opera mi
sericordie isto sanguine id est p
isto peccato aspergere · Et altare
incensi intingere isto sanguine ·
imꝰtum debet pro suo peccato o
rationis locum et officium frequē
tare · quia scilicet iste altare incē
si per sanguinem tangit qui pro
peccato suo ad altare accedit et
orationem facit · Igitur talis de
bet renes totius voluptatis adipē
totius affectionis · et sanguinem
peccati et infectionis super altaꝛ
holocausti · id est super coꝛ suum
per considerationem ponere · a to
tum ibi per contricionem incende
re · Pellez vero simum et carnes
id est malam priorem conuersati
onem que est pellis · malam p̄mā
infamiam que est simus · malam
priamam vitam que est caro · de
bet extra castra ecclesie proicere
et totum igne penitentie concre
mare · et sic peccatum suum expi
are · et secum domino concordare
℣ D Vel die q⁹ tūc sacerdos pec
catū suū a populi expiat qñ sāgui
nē vituli .i. memoriā dñice passi
onis vl̄ sacramēti eukaristie dño
immolat et in altari cordis sui per
cōpassionē cremat et qñ carnes a
pellē extra castra portat .i. qñ · ip
sū extra ciuitatē fuisse passuz me
moraē Exeam⁹ ad eum extra ca
stra improperium eius portan
tes. ℣ I

QUi fit mētio de pctō sacerdo
tis · dī Si sacerdos q̄ mūct⁹
ē peccauerit: facies delinqre pplm
cē · Itē ibidē nō pōitur si peccauē
rit p ignorātiā sicut qñ agit de
pcō synagoge Itē ibi vero nō po
nitur q⁹ alīqs p ipso orare dēbat
de synagoga ꝛo dī q⁹ sacerdos p
ea oraē dēbat · In istis ergo nota
tur grauitas peccati sacerdotis · p
mo q⁹ pcāre facit pl̄m imꝰtum
pctm̄ sacerdotū a pplo faciēt tra
hē in exēplū · Secundo q⁹ igno
rātia non pt eū excusare q⁹ tene
ē legē dñi si ire et imē lepram distin
guere Tahē nō ē de pplo quē pt
ignorātia excusare · Tertio q⁹ p
ipso nō est q̄ oꝛōz l̄ oblationē fa
ciat qñ ipse quip alys orare debe
bat peccat · ecclesiasti · xŋ · Quis
miserebit incātatoꝛi a serpēte per
cusso. ℣ K

QUz videtur hic supponere
sꝛz q⁹ in hostia pro pctō non
dēbat poni nec thus nec oleū · Sic
vero ipse qui seipsū deo p pctis
immolat .i. ille qui pmitz p pctō
nō debet habere oleū .i. leticiā sed
magis dolorem et cōtionē · nec
thus .i. spem suauitatis eterne ·
sed potius tormenti timorem et
considerationem qa videlicet pe
nitus magis debet tristari quaꝛ
letari: et magis timē tormēta q⁹
sperare pmia · ℣ L

QUotandū autē q⁹ vbi holocau
stū solebat immolari poterat

etiam īmolari victimā p delictō vt habet etiā ca vn. Holocaustū aūt totū cōbustū iustos figmficat hostia vero pro pcō penitētes de signat. Idem dicit ee ergo locus īmolationis amboz ad denotādū q ad eundem gdū gratie l glorie potest penites post lapsū attingē sicut iust9 q nūq9 mutus ē enor miter peccasse et illa est expositio interlinearis.

Hic pomt q vas in quo coq tur hostia p pctō scz ps illa q sacerdotibz debat si erat fictile debat cofringi si vero erat ereuz debat lauari et fricari. Sic vere cū carnes q sunt p pctō. i. carnis delectatione duo gna vasoruz. i. duo gna hoim tenent et per cōcu piscentiā de coquūt scz quidaz fic tiles. i. in malo obstinati et fragi les semper recidīuntes alq erei magis fortes et ad cadendum dif ficiles. Istud debet fieri q fictil. i. ille q p fragilitate solet cotidie recaduare debet frangi p tribu lationē et aspē castigari. ereus vero. i. bon9 si ipsū extra cōsuetu dinē peccaē cōtingit debet lauari p cōfessionez et fricari p modera tam correctionem. plus em est pumend9 fictilis. i. assuetus q e reus q tamē est alias solid9 et p9 lotionem penitentie erit fortis et bonus.

## Capm. tertiū.

Dominus voluit habe re in altari suo ignem perpetuum. precepit sic. Ignis in altari me ō sep ardebit. quē nutriet sacer dos subiciens ligna per singulos dies. ipse ignis de altari debebat esse nō aliūde venire. sed semper de illo cōtinuari debebat qui de celo debebat eis dari. sicut pomt infra. ca. xx. in fine. Nam in mi nisterio altaris nullus ignis po ni debebat nisi qui desuper dat9 erat. vñ nadab et abiu filq aaro q ignez alienum. i. ignem commu nem in turibulo continuo posue runt statim percussi fuerunt et ig ne egrediente a domino perierūt Dor Ignis dat9 a celo ē cari tas altare vero est cor hoīs seu ec clesie integritas. quia teu era do minus vult q in altari suo id est in ecclesia vel in hoīnis conscīē tia semper iste ignis ardeat et q sacerdos id est prelatus vel pre dicator ipsum ignis id est exem plis et documentis foueat. Alie num vero ignem mundanum q magis de inferno prouemt q de celo hic est dictus ardor auaritie iracūdie discordie et inuidie et luxurie. quem non vult in hoc al tari pomt. sed potius mde penitus abdicari. Quapropter sacerdotes a ecclesiastici qui in turibulo cor dis sui veli altari ecclesie studēt ignem alienum predictum. mū di scilz et carnis concupiscentias ponere. necesse habent a domino percuti et mala morte finaliter p igms infernalis mcendium depi re. Exod. xxx. de igne egrediēt et igms consuēt eos. Igms em infern egress9 a dño. i. a dñi sētē tia illum deuorat. qui in turibulo cordis sui ignem alienum portat

et quem ignis cōcupiscentiarū inflammat

¶ B

QVando cineres in altari habundabāt · vnus de sacerdotibus se sacris vestibz induebat et cineribus recollectis ad peluiz predictas vestes deponebat et extra castra cineres deportabat · ipsosq; in loco mūdo exterius reponebat ¶ Mor Q die q lig̃ q̄ in altari cordis cremāt̄ i pabulū ignis: caritatis sunt bona opa cuius cinis est ipsorum memoria Sacerdos ergo .i. quicunq; homo iustus se debet vestibus sacris .i. virtutibz induere et de altari cordis sui cineres .i. bonorū operum suorum memoriā recolligere · et ne ide superbiat depositis sanctis vestib9 .i. amota omni estimatione sanctitatis sue debet tales cineres .i. talium bonorum operum memoriam extra ferre et de corde penitus abdicare · iuxta illud · luce · xvij. Quādo omnia bene feceritis dicite serui mutiles sum9 · ¶ C

SI sāguis hostie ceciderit sup vestē sacerdotis · debebat eam lauare et a tactu et īmūdicia sanguinis depurare · Sic vero quando hostia .i. peccator coram sacerdote fundit sanguinem suum .i. confitetur peccatum quādoq; cōtinget q̄ vestis sue conscientie et affectionis tali sanguine per aliquam malam delectationem a imaginationē tangitur et inficit Qua propter ipse se lauare p cōfessionem tenetur ¶ D

HIc facit mentionem de libamētis sacrificior̄ · Circa q̄s nota · q̄ in oī aiali sacrificato offerebatur libamē .i. aliquid liq̄de cum eodem scilicet · oleum farina et vinum farina cum oleo distempata et i sartagine durata Sicut etiā dicitur · sup̄ · ij · In omni sacrificio erat ponendum sal · thus quādoq; cū sacrificio offēbatur · nūq̄ ār fermētū aut mel in dei sacrificio ponebatur · sed inde amouere precepit9 iubebatur · Sicut fiebat cū agnus paschal comedebat a iudeis p septez dies fermentum non debebat in hebreorum tabernaculis inueniri · sed solum de pane azimo debebat populus tunc nutriri · Reuera sic debet esse i omni sacrificio boni operis quod patramus · vel quādo nos ipsos in ecclesia vel religione domino immolamus · multa nos debent cōcomitari scz sal discretionis · oleuz caritatis et dilectionis · farina diuine legis et sue meditatōis vinum spūalis gaudij et consolationis · necnon thus orationis et deuotionis Sacrificium em̄ cuiuscunq; boni operis meptum reddit̄ et acceptū efficitur nisi cuz sale .i. cum discretione et sapiētia cōdiatur et nisi oleo caritatis vngatur · quinimmo oē op9 quātuis de se sit bonum et virtuosū · si tñ sal et oleum .i. discretio et caritas defecerint efficitur insipidum et i salsū Math · v. Si sal euanuerit in quo salietur ad nihilū valet vltra · Duo ār nob̄ primo aliter in terdicūtur scz fermētū malicie · a mel adulationis a blādicie Quia reuera q̄cq̄d boni faceramus ab istis duobz precauere debem9 vt scz sacrificio .i. operi nrō fermituz

malicie interius vel mel adulatio
nis exterius nullaten⁹ misceam⁹
Sed vere et simpliciter et sine a
dulatione et mala intentione q̄c
quid fecerimus faciamus. i. cor⁹
v. Non in fermento malicie a ne
quicie. sed in azimis ⁊c. ¶ Vl' dic
q̄ mel significat dulcedinem fauo
tus humani. fermentum intentio
nem alicuius erroris mali. Ista e
nim duo sunt ab omni bono ope
re propellenda et cetera Vel dic
q̄ quando quis seipsum deo offert
in altari cordis per penitentiam
concremandum debet adungere
vinum mordacis contritionis. simi
la bone et munde affectionis. oleum
compassionis et thus et cetera. si
cut patet. ¶ E

Hec tria genera panum dom
no precipiebantur offerri.
scilicet cocti in clibano et cocti in
sartagine. cocti in craticula. Dic
si vis q̄ tres isti panes sunt tres
theologice virtutes scilicet fides
que e panis coctus in craticula.
quia scz ibi sunt multi oculi. i. mul
ti articuli. spes que est panis coc
tus in sartagine quia scz ibi e ar
dor desiderii cū oleo cōsolationis.
caritas que e panis coctus i cliba
no. quia scz est ardor pfecte et ge
neralis dilectionis. Et sic isti sunt
illi tres panes de q̄bus dns cuili
bet nostrū illud dicat Lu. xi Ami
ce accōmoda mihi tres panes ¶ F
Vel dic q̄ panis in clibano est
dolorosa cōtritio. in craticula vbi
sunt foramina et aperte est ada
piens culpā confessio Sartago ve
ro vbi est oleū operis pietatis e sa
tisfactō Istos ergo tres panes de
o offeram⁹. ⁊ allega vt sup̄.

¶ Caplm. nij. ¶ A

Animal non reputabat̄ mū
dū in lege moysi mi
si rumināt et vngu
lā diuidebat. alia vero
q̄ nō rūminabāt nec vngulas fi
sas habebāt ñ ēbant a filys isr̄l
comedi. nec eorum cadauera tan
gi. ⁊ sic sus et lepus erant immū
da pro eo q̄ vnum licet rumine
vngulā tm̄ nō diuidit. aliud vero
q̄a dato q̄ vngulaz findat rumi
nare tamē nō nouit sicut legitur
leuiti x ¶ Nor Rmi p rumiatōez
itelligit̄ ar cūspectōis deliberatio
pctōr cōtrio vngula ār q̄ ornat⁹
e ⁊ extremitas pedū et manuū. e
lō opatio et affectio. diuisio vēo
est ipsi⁹ opationis sagax discre
tio. Igit̄ istud est ver q̄ null⁹ de
bet reputari mūd⁹ nec ab alys co
medi p imitatōez. l' tāgi p associ
ationē e dign⁹: misi q̄ p deliberati
onē possit rumināre. et p discreti
onem opa sua diuidere. distingu
ere et tractare. Adhoc em̄ q̄s
a filys israhel. i. bonis psonis come
di incorpari imitari tāgi aut fre
quētari dignus habeatur. nec ē
q̄ sit homo deliberatiuus et rumi
nans et q̄ vngues sui corporis. i.
opera per discretionem debitā di
stinguantur. alias si vnum istor⁹
duorum deficiat. dignus nō ē q̄
ipsum homo spūaliter comedat ā
tangat sed tanq̄ immūdum fugi
at et dimittat. ⁊ tal' procerto de
bet reputari sus seu porcus. i. q̄li
bet luxuriosus et immundus. et

lepus camculus.i.qlibet timidus et habitas p auaricā in terris.i. Cor. v. Si is qui frater nomiat est formicator aut auar9 aut ydolis seruiens aut maledicus aut ebriosus aut rapax cum eiusmoi nec cibum sumere. ¶ Vel dic q tumulatio significat obtutiōem et pcā ꝑpn̄ masticatiōem. vngule vero diuise significāt pcā distinctionem malorumq; operū confessionem. et distinctā sacerdoti reuelationem. q; vero qui istis duob9 caruerut nūq; apud deum mund9 erat.

¶ Omnis qui pēnas & squamas non habebat immundus in lege reputabatur. et sic nec tāgi nec comedi merebatur. pisces viscosi et longi sicut sunt anguille et conche erant ꝓhibiti ita q; nullo modo debebāt comedi. Morticina vero eorum non debebant tangi sed magis abhominabilia et execranda hui. ¶ Mor. Omni qlibet piscis siue saltet siue natet significat virtutez contēplationis que scz animā p quietē mentis facit natare. et ipsam spūaliter saltare. et vsq; ad celestium celsitudinē trāfuolare. Squame q; duricia et fortitudinē maiorē habē videntur et quibz mediantibus corpus defenditur et fouetur. pacētiam possunt significare qua patientia corpus interioris animi solet ne levatur a tribulationibus defensare. q; scdm. Senecam doloris remedium est pacientia. Pisces ergo et homines qui in aqua dulcis deuotionis vel i mari amare otiosis vel religiosis habēt viuere tunc proprie iudicantur mundi. quando pennulis cōtēplationis et squamis pacentie sunt muniti vt. s. possint ad celestia interius volare et aduersa terrestria exterius fortiter tolerare. Que reuera pisces.i. religiosi l' clerici q; p voluptatē sūt viscosi flexibiles fragiles et ignaui. qui pennulis cōtēplationis et squamis fortitudinis et pacientie sunt priuati. nō debent ab alijs per imitationem comedi. nec per frequentationem tangi. et ideo de squamis fortitudinis et pacientie bom religiosi pt expom illud. Job. xli. Corpus eius quasi scuta fusilia compactuz squamis sese prementibus.

¶ Dic videtur supponere q; ipā animalia immunda siue essent gressibilia siue natabilia siue volatilia que non debebant comedi nec morticina eorum tangi. poterant dupliciter considerari. i quantum viua vel mortua. et q; viua dum erant tangi quidem poterant. manducari vero nō debebant immo nec manu tangi. ¶ Ista possunt applicari ad vnum. quia scz animal significat hominez. qui scilicet debet esse per gratiam animatus. p totam actionem gressibilis per contemplationem volatil. per deuotionem natatilis. Et sic dico q; animal immunduz significat peccatorem. animal vero mundū significat virum iustum. veruptn̄ aliqua immunda peccatores i duplici fiat differentia. quia scz aliqui adhuc viuunt qui scilicet communionem fidelium adhuc cōiuncti sunt et

vitam id est sacramēta ecclesiast
tica ptcipare possunt· alij vero
iā sunt mortui.i.p excōmunicati
onem a corpe ecclie diuisi et a sa
cmentoz societate p cēsurā eccāst
icā sepati· Igitur precipitur no
bis qp scilicet animalia immunda
viua tamē.i. peccatores· fideles
tamen et ecclesie partices bene
tangere .i.associare et cum eis p
ticipare possumus· ipsos tamen
comedere id est eorum vitaz malā
per contemplationem et commu
nicationem incorporate non debe
mus· Exquo tamen nob constat
qp qui mortui sūt ipsos animo
debemus fugere· ipsosqz per asso
ciationem aut frequentationem p
terquam in casibus licitis declina
re· et eos viles et abhoiabiles re
putare· vñ· nūi· xvi Separamini de
tabernaculis hominum impiorum

¶ Vel dic qp animal i mūdū
viuens· ē peccator adhuc vitā.i.
famā suam tenēs· animal vero
immundum mortuum signficat
peccatorem iaz vita.i. bona fama
priuatum· primis ergo possum9
tactuz id ē societatem cōmunicare
ipsos tamen iubemur non come
dere· id est ab eorum imitatione
cauere· nec tñ colloquium aut cō
sortium sine iniuria denegare· se
cūdi vero debemus et vitā fugere
et colloquia et consortia declina
re· ¶ Vel dic qp morticinium
quod per se eat mortuum signat
illos qui voluntarie a quasi ex p
posito peccant· qui scilicet sūme
sunt cauendi· alij vero qui aliter
moriuntur et qui per violentiaz
tēptationis vel tribulationis vite
gratia spoliantur nō sūt ita exe
crādi· sed potius supportādi· Ga
lath· vi· Si preoccupatus fuerit
homo in aliquo delicto vos q̄ spi
ritales estis huiusmodi instruite
in spū lenitatis· cōsiderans teipm sū
ne et tu tēpteris·

¶ Olatilia oia erāt mūda p̄ē
xx· species· s. aquilā grifez
alietū milui et vulturē iuxta ge
nus suū· a ōnē auē coruim generis
structōez· noctuā· larum· et acci
pitrē i genere suo· bubonē· mer
gulū· ibidem· cignū· onocrotalū
porphirionē· herodionē· calad riō
iuxta genus suū· vpupā vero et
vespertilionē· ¶ Et nota hic qp
multe ponūtur hic species auium
vbi subiungitur iuxta genus su
ū a notat qp in vno eodē genere
auium multe sūt species subaltez
ne sicut exemplificat plinius de
accipitre et vulture que tñ oēs
generaliter sūt immūde· Dic si
vis qp per istas viginti auium spe
cies intelligūtur diuerse condicōes
hominū et peccatoruz· aquile em
que alte volant et grifes qui ho
mines deuorāt sunt mali reges a
superiores qui scilicet alios pre
minent dignitate· alios etiam ex
cellunt in superbia et crudelitate
Aliet9 qui alaudas rapit· milu9
qui pullos iuadit signāt malos
baliuos et raptores inferiores· q̄
scilicet magnos nō audent iuade
re· pullos tamen id est innocen
tes et pauperes solent continue
lacessere· Accipit qui colūbas o
dit· herodius qui pretore ledit· o
nocrotalus qui vestro corrodit
signficāt inuidos ac detractores

qui scz pectore et nio solent alios ledere · colubas.i. simplices odire et omnes detibz et labns comedc Vultur q cadauera setit · vpupa q in stercoribus mdu facat sigmfi cant luxurie et etiam mmudicie sectatores Bubo vespertilio que de nocte volant significant hereti cos et latrones et occultos qmi num operatores · Ibis latus et mergul9 q aquas frequetant si mficant delicarū et castrimerg.. professores · Cign9 extra cadio9 it9 miger a pulchras alas habes a nūq wlas significat ypocritas et simulatores Omne qd est coruim generis qd scilicet sepe dicat cras sig mficat pigros procrastinates et pme dilatores · porphirio idest pellica9 q pro pullis suis se vulne rat sigmficat nepotum filiorum et amicorum carnalium immode ratos dilectores · caladrion que ad egrotum sanandum facē vert tit a morituro vero vultum aū tit significat falsos hmines ī pſ peritate hominum amatores · sed in aduersitatibus desertores · Om nes igitur tales aues sunt immū de comedi.i. imitari a sanctis hoi bus nō sūt digne · F

OMne volatile qd quatuor pedibus graditur immūdū erit · misi forte pedes posteriores p quos saltet essent anteriorib9 lō giores · sicut habet locusta · tunc enim erat animal comestibile et nō abhoiabile · Hor Quatuor pedes sūt quatuor cordis affectio nes scilicet dolor et gaudiū q sūt anteriores · qa cōcernunt presē tia · et spes et timor qē sunt po steriores qr cōcernūt futura.i. Co rint · xv · Prius qd animale ē · dī de qd spūale · Igit dico qd oē vola tile.i. omnis homo cōtemplatiom datus et ad wlādum mentaliter ad celestia electus sicut ē religio sus l clericus immund9 debet iu dicari qui quatuor pedibus goiē .i. qui quatuor cordis affectiom bus circa terram videtur occupa ri · Non debēt em religiosis et cle ricis magis habundare pedes q ale.i. affectio q cōtemplatio · nec debēt tm circa terram et terrena negocia circuire · sed furtū circa ce lestia volitare · Et ideo illi clerici immūdi merito iudicantur q pl9 gradiunt q wlāt et pl9 in terre nis negocijs q in celestibz desi deriis occupant · Verūptamen ne omnino cōdēpnemus circa terrena negocia occupatos · Sciendū q si pedes posteriores.i. affectiones et desideria futurorum anteriorb9 pedibus.i. presentium terrenorū affectionibz pferūtur · et āpli9 p pseuerantiam plongātur et p ex cellentiā exaltantur tūc isti immū di nō iudicabuntur · sed apud de uz et hmines comestibiles a imi tabiles tangibiles.i. frequentabi les decernē ē · Quia reuera qñ al tius est circa celestia gradiēs tūc bon9 et mūd9 existit qñ scz amor futuror · amorē pñaū supat · et qñ saliēdo supi9 p desideriū etno riū ratio sēsualitatē pcedit · G

VI dic q ps por sigt sēsualitatez posteriorē cōnē Ista ergo ē q debet pcellē adhoc q hō mūdus possit apud deū esse · maiora em debēt esse in nob posteriora prioribus

et spūalia sensualitatibus. apō. ŋ. Posteriora vo tua plura portabus VIb Vl' dic q posteriores sua significant senectutē anteriora significant iuuētutē. quia si volumus mundi esse. bona opa senectutis. debent iuuētutis opib⁹ prepollere.

VI

QVne animal q8 sup man⁹ ābulabat immūdū erat. Vbi nota q ille q̄ super man⁹ vult ābulare necesse habet se ad terrā incurvare. et manus inferi⁹ ad terram inclinare. Sic ergo dicō moraliter q ille q̄ manus. i. opationes suas. ad terraz id est solum ad lucrum terrenuz applicat et qui terram et terrena amplexatur. i. diligit seu tractat et ad ea se extendit totaliter et inclinat immūd⁹ ē apud deū et bono rū tactu a cōsortio indignus iudicatur.

VII

QVi tāgebat aīalia imūda vl' q̄ ea mortua deportabat imūd⁹ erat et extra castra redibat Rmi dico sicut videtur immūdū seu morticinū comedit q̄ ipsū et ipsi⁹ vitā sibi incorporat imitādo ille vero tāgit q̄ talē frequētat sibi associādo. Ille vero illū portat qui ipsum sustinet defendendo. vel qui sibi fauet. vl' q̄ fouet ipsius iniquitatem vel excusando l' nō pumēdo seu arguendo. Sicut ad īram facūt adulatores q̄ malos. et morticinos diuites portāt sicut faciunt mali iudices et superiores q̄ suos morticinos familiares et amicos defēdūt cōtra iustitiā et adiuuāt ipsos q̄a nō pumūt sed iniquitatem supportant. exē plo hely q̄ filios non corrigebat a eos potius sustinebat. i. regū. ŋ. Omnes ergo tales comestores tractores seu portatores iumentoz et iniquorum sunt immūndi et bonorum tactu frequentia et consortio sunt indigni. numeri. xix. Quicqt tetigerit immundus immundū faciet. Talis ergo q̄ tactu aliene societatis vel alieni mali verbi et exempli immundus et peccator factus est. debet extra castra id ē extra ciuitatem spei aliquam diu manere. et aquam lacrimarum et penitentie se lauare. et sic in vespere id est in obscurata re timoris poterit castra. i. spei securitatem intrare et conscientie mūdiciā rehere. Null⁹ em̄ q̄ immūd⁹ existit p morticinum. i. per peccatum mortale perpetratū vel p malū et morticinum consorcior debet statim castra intrare. i. se dignum intrādi castra padisi sperare imo pus se tenetur p cōfessiōem lauare et hoc in vespe. i. in aliq̄ timoris vel cōtritionis caligine antq̄ ad castra. i. ad spez celestiz audeat se trāsferre. ezech. xŋ. Pfode tibi parietē. a egredieris per eū in ospectu eoz In humeris portabeis in caligie efferetis Vel dic q̄ vesp significat finē vite q̄a. vs ad vesperā debem⁹ imūdi ee. i. vs ad mortē debem⁹ nos imūdos reputare et intrādi tabernacula paradysi indignos ee. quotiēs tangit nos imundū comedere. i. aliq̄ in mundiciam facere vel morticinū peccati mortalis tangere. VIII

Ista possunt applicari ad excōmunicationem maiorem vl' minorē

h. ij

Animal immundum ꝑ morticinuꝫ
ſignificat illum qui maiori excõi
catione ligatur et vita gratie et
a ſacroꝝ cõmunione priuatur.
Ille qui ex ꝓcipatione cum tali
bus immundus.i.excõmunicatus
i mmore excõicatiõe efficitur. vna
cũ alio extra caſtra.i. extra cõca
tionem fidelium iudicatur. Quia
.ſ. iſtud eſt verum q̃ immũdi ſe
tangentes immundos facuut et
q̃ excõmunicati alios excõmmu
nicatos reddunt. Ideo bene dicit
hic ne tangatis quicq̃ eorum ne
immũdi ſitis.

Aliqua animalia immunda
numerantur hic ſcilz muſte
la et mus cocodrilꝰ. migale came
leõ ſtellio lacerta talpa. Iſta em̃
immũda erãt et morticina eoruꝫ
immunda intantum q̃ quicquid
morticinum de iſtis animalibꝰ ſu
per q̃cunq̃ vas ligneum vel ficti
le vel ſuper veſtez vl̃ pelles vel ali
ud cadebat totum immunduꝫ fa
ciebat. quinimmo quicũq̃ liquor
vel cibus in vaſis talibꝰ ponebа
tur antequam aqua lota vſq̃ ad
veſperam ſtetiſſent totum im̃un
dum reddebatur. Illa vero que
erant ligneа. vna cum dictis pel
libz et veſtibꝰ aqua lauari mãda
bãtur. et ſic munda ad veſperaꝫ
reddebãtur. Leui. xi.

Sic vere dico q̃ in hoc mũdo inuẽ
untur multa animalia immunda
.i. multa genera peccatorum. vide
licet muſtela que valde flexibil ẽ
nature et fraudulent̃ rapit q̃ ſig
nificat doloſos. mus ſẽp comedit
ſignificat guloſos. Cocodrilꝰ quẽ
iaculum nõ ledit. ſignificat obſti
natos et cerui coſos. Migale q̃ ſ ẽ
crudele et mite ſe fingit. ſignifi
cat fallaces et prodicioſos. Came
leõ qui vento viuit ſignificat ſup
los vaõs et glorioſos. Stellio q̃
pellem habet pictam ſignificat la
ſciuos et curioſos. Lacerta que
ſepulchra ihabitat ſignificat im
mundos luxurioſos. Talpa que
ſub terra manet ſignificat ava
ros et terrenorum ambitioſos.
Omnes enim iſti immundi ſunt
et ab hoim̃ibus execrandi a mo
res eorum vlipendendi et fugien
di. Breuit̃ q̃ tales imitãdo cõme
dit. vl̃ morticinum eorum.i. eorũ
vitam mortiferam per aſſociatio
nem et per affectionem tangit.
ſtatim eorum immundiciam in ſe
ſentit. et immundum et peccato
rem eorum exemplo a verbo fa
ciliter ſeſe facit. Igitur ſiue ſit
vas ligneum id eſt ſpiritualiter le
uis per voluntariam paupertatẽ.
ſiue ſit vas terreum id eſt ſpiri
tualiter grauis per timorem et
humilitatem. ſiue ſit veſtis id eſt
homo alios veſtiens vel pellis idẽ
homo alios calcans per elemoſi
nam et pietatem. ſiue ſit aliquid
id eſt homo alios pungens per iu
ſticiam et ſeueritatem. vel ſeipſũ
aculeans per pẽitentie auſteritа
tem. Si tamen tangat morticinũ
id eſt ſi frequentat peccatorẽ cor
ruptum et infectum a maxime he
reticum faciliter immundus effi
citur. Et quamuis a primapia
tonus eſſet eius tamẽ tactu ſoci
etate et auditu de facili maculat
Eccleſiaſtici. xiij. Qui tetigerit
picẽ. inquinabit̃ ab ea

etiam liquor mortuorum affectionis scientie vel locutionis taliū vasorū. i. taliū hominū immundorum a peccatorum qui tactu mortuorum. i. heretcorum sunt corrupti non debet a bonis recipi vel audiendo gustari. mortuum enim fedat vas qđ tangit: vas vero liquorem liquor postea potatorem. a sic talis immundicia p multas successiones de vno ad alterum transfunditur et de vno immundo multi alii immundi instituuntur. Sic vnus infectus heretice vel corruptus peccatorum multos alios corrumpit et immundiciā suā successiue ad plurimos transmittit. Roma. v. Ex vno homine peccatores constituti sunt multi. Vel dic q̄ liquor vel cibus immundi vasis significat scientiam vel eloquētiam peccatoris que scilicet immunda et abhominabilis reddi tur quando ab immundo vase p fertur. quia secundū. gregō. Cuius vita despicitur testat vt eius doctrina contempnat. VO Illud potest applicari ad pctm̄ originale. q̄ scilicet de adam in alios successiue mittitur. ita q̄ natura filii ad tactum nature paterne per successionem generis vicietur. Isti ergo debent lauari per baptismi aquā ab immundicia peccati originalis. Et per compunctionem et lacrimationem si contraxerunt immundiciam peccati actu alis. Et sic in vespere mortis mundi reputabuntur: a in castris patrisfi filiorum israhel. i. sanctorum et angelorum purificati predicabuntur.

VAs fictile in quo morticinum radebat polluebatur: et ideo frangi q̄ cito iubebatur. Vas vo ligneum lauabatur et mundum efficiebatur. et in vsus filiorum ista hel iterum vertebatur. Vas vero fictile quod est sine humore et firmitate significat hominem in peccato obstinatum. nullo humore compunctionis contractum sed in clibano concupiscentie decoctum. fragilitati obnoxium et subiectum. Vas vero ligneum significat hominem magis firmū quodam naturali humore compunctionis humectatum. Igitur si in vas terreum id est in hominem obstinatum et impenitentem cadat morticinum alicuius peccati mortalis et maxime hereſ Istud proculdubio debet frangi et per punitionem de medio tolli vel fortiter castigari. Si vero ligneum. id est penitens et contritum fuerit: tunc per confessionem eruditionem et lacrimationem purificari debebit et facta penitentia in toto sicut prius mundus erit.

VO

OOne enim qđ reptat super terram abhominabile erit nec assumetur in cibum. quecunq̄ et super pectus quadrupes graditur. et multos habet pedes siue per humum trahitur nō comedetur sed abhominabile erit vobis. V Talia reptilia significant auaros qui scilicet et corpore et pectore tangunt terram id est terrena tractant et diligūt tam corpore quam affectu. Quia reuera tales qui non cessant per auaritiam circa terram. id est

h in

arca terrena repere. i. pectore cor
dis et affectus ipsam terram et
ipsa terrena tangere. et per hu
muz terrene cupiditatis pedes fi
os multiplices. i. filios filios et fa
mulos post se ducere et trahere.
non sunt comestibiles et tangi
biles. i. imitabiles vel frequenta
biles. Sed procerto ipsi potius
debent esse abhominabiles et detes
tabiles. sicut ad litteram videm9
de istis viuentys et auaris: quos
quilibet abhominatur: et quos
deus et populus detestatur. puer
vin. Labia mea detestabuntur im
pium.

¶ Quum morticinū cadebat sup
semēte si sicca erat. semētis
nō polluebatur ex morticino. Si
vero aq̄ erat madida tūc ex tactu
morticini efficiebat īmūda. ¶ Sic vero si semē affectōis nrē hu
more delicatuz aspergitur et im
bibitur restat si morticinum id ē
aliq̄ mortifera tēptatio locutio. l
exempli mali datio vel alterius
male psone societas à delectatiō
ipsum tetigerat q̄ per malum cō
sensum facilitet polluatur. ¶ Si
vēo ista humectatio deficiat et sic
citas abstinentie vel pauptatis
habūdat. tunc īmundicia temp
tationis et mali consensus istā fa
cilitet subintrat. sed munda et si
ne macula perseuerat. Constat
enim q̄ ille qui diuicys aspergi
tur. tactu mortue temptationis:
facilius inficitur quam ille qui in
sicitate paupertatis et abstinen
tie cōmoratur. ¶ S. Vl dic q̄
morticinum significat peccatū. aq̄
vero delectationem peccatoz. quia
scilicet morticinum. i. tactus pec
cati mentem non inficit nisi aq̄. i.
delectatio sensus et complacentia
subsit. peccatum em̄ adeo est volū
tarium q̄ si nō ē volūtarū non ē
peccm̄ scōz Augustinū. ¶ Vl
dic scōz glosā q̄ aq̄ est baptism9
q̄ scz illi qui aqua baptismatis
non sunt loti scz infideles. si tan
gunt morticina. i. si committunt
mortalia peccata. non tantuz pol
luuntur nec ita pfide delinquūt
seu tanto peccato inficiuntuz sicut
illi qui aqua baptismatis abluun
tur. q̄a scz in eodez peccati genere
plus peccat fidelis baptizatus eti
am q̄ gentilis. q̄ scz infideles pro
pria excusat ignorantia. fideles
vero accusat conscientia. ¶ V

Entes et cisterne et omnis
aquarum congregatio non
polluebatur. dato q̄ a morticino
tangeretur. ¶ Qz Sic vere fōs
sacre scripture. cisterne philosophie
aquaz congregatio moralis sapi
entie nō inficitur nec mala à īmū
da redditur si a morticino id est a
malo doctore l predicatore tāgat
Constat enim q̄ iste fons sapien
tie et sacratum scripturaruz q̄tū
de se non potest pollui vel infica
q̄uis contiugat eum per hereticū
male exponi l per malum hyem
predicari. ¶ X Vl dic q̄ fons
talis significat gram sacramenta
lem. quā procul dubio morticinū
tangens id est malus minister ad
minstrans nunquā potest infica
re quimmo semper solet mūda
et sincera manere. Virtus em̄ sa
cramentoz dependet à deo non à
ministro. a ideo nūquā diminuē

aut ínficitur ministrorum imũdi
cia vel celicto.

¶ Capt'm .v. ℣a

QVlier que peperterat.
vñ diebus immunda
manebat. et si esset p
tus masculus ipsum i
die octaua circuncidebat. et post
quadragínta dies ín domo stans
tandem ex toto ad cõmunionẽ õ
nium redibat: et atriũ cum alys
subintrabat. et pro purificatiõe
sua sacrificium idest agnum aut
columbarũz pullos aut turtures
offerebat. leuí. xn ℣ Qz ¶ Sic
quando mulier.i.anima peperit
aliquod bonum opus reximde so
let immundicam superbie vl'ma
nis glorie cõtrahere. Quapropp
ter non statim est mũda.i.nõ sta
tim debet se mundam et sãctã re
putare. sicut phãriseus dicẽs. luc
xvin. Jeuno bis ín sabbato. ꝛc.
quimmo ipsa debet partuz suũ
circuncidere et examinare. et om
nem vanam gloriam abinde pre
scindere vel fugare. et sic per sep
tem dies id est per totius huius
vite curriculum. semper se debet
vilem et immundaz putare. iux
ta illud ℣ Luc. xvn. ¶ Cum om
nia beneficerítis dicite seruí inuti
lis sumus: quousq; scilicet per q̃
dragínta dies: id est per statum
penitencie in domo propríe consci
encie recluse: agnum innocentie
turturem castimonie. columbam
simplicitatis et modestie deo pote
rit immolare. Quod cum fecerit
tunc purificata et munda poterit
atriũm paradysi feliciter ínfroiẽ
Jacob. nn. Purificate corda du
plices animo. ℣ B ¶ Vl' dic q̃
partus potest signficare malorũ
operum factionem: a qua si puri
fícari volumus quadragíta dies
scilicet penitentie vel quadragesi
me nos recludere ín domo cõscie
tie debemus. et tãdem oblatis ag
no turture et columba id est ínno
cẽtia castitate et simplicitate mũ
di et purificati esse poterimus et
templum seu atriuz paradysi cũ
mundis id est cum sanctis a ãge
lis ínfroire. ℣ C

PEr tantũ stabat mulier spa
cium. anteq̃ purificaret p q̃
tũ partus ín vẽtre stetterat ãteq̃
viuificaretur. scilicet si esset mas
culus p. xl. dies et si esset fẽia p
octogínta. Qaiꝰ q̃ tẽpus requí
rebatur ad purificadũ p ptu fe
mineo q̃ p puero masculo Par
tus qui cum libidíne cõcipitur et
cũ immũdicia nascitur signficat
peccatum qđ scilicet fact cõcupi
bido delectationis: a qđ fiat cõ
plen et perfecta imundicia opatio
nis. Igitur istud vex est: quan
to iste fetus steríit ín ventre volũ
tatis et complacentie diucius. tã
to pro certo purgatio penitentie
debet durare lõgius. Et quanto
mater id est anima plus voluerit
fetuu peccati secũ retinere tanto
se debet diutius per penitentiam
affligere. et purgationez penitẽ
tie diutius tolerare. Quia vero q̃
to maior est mora et obstinatio:
tardiorq̃ confessionis parturitio
tanto difficilior est purgatio et
mũdatõ. vt sic de ꝓportõe culpe

et pene dicat de anima penitente illud. Apoc. xvij. Quantuz glorificauit se in deliciis. tantum da te ei tormentum et luctum. De circumcisione spuali pueri vide ge. xij. A et B Vel dic q puer est homo qui octaua dieruz id est in tempore resurrectionis vltime a cunctis mortalitatis defectibus circūcaditur et mūdabit et sic quadragenario inde trāslato ad templum paradisi poterit vbi domino offeretur

## Capm sextum. A

LEpra multiplex nobis in scriptura manifestatur scilicet lepra in capillis. lepra in cute. lepra in carne. lepra in veste. lepra in domo. quelibet istarum leprarū erat imunda et a tactu et a frequentia hominum euitanda. Leuitici. xiij. Mor C Lepra potest significare quodcunq; peccatum. et maxime peccatum luxurie. que scilicet infici non solum proprium subiectum ymmo alios circumstantes. Sed tenuera lepra luxurie peccati vel infamie. quandoq; est in capillis. i. in cogitatione. quandoq; in carne. i. in delectatione. quandoq; in cute. i. in exteriori operatione quādoq; inficit vestem id est exteriorem conuersationem. quandoq; corrūpit domum id est totam viciniam et regionem. Tunc enim lepra nostra est in veste vel in domo quando luxuria nostra vel auaritia vel peccatum in exteriori conuersatione considerat et quando in domo regionis l' ecclesie p infamiam diuulgatur et p mali exempli dationē ad alios dilatatur. B C Vl dic q lepra ē superbia q̄ admodū lepre tumorē .i. mentis indurationem a inflatū tā parit. Ista ergo quādoq; in capillis est quando sez homo superbit et gloriatur in crinibus. In carne est quando gloriatur in deliciis carnalibus. Quandoq; in cute. quando gloriatur in cutis pulchritudine. Quandoq; in veste. q̄ gloriatur in eius valore vl de generis nobilitate C Vl dic q capilli significant scientie subtilitatē. caro sanguinis nobilitatez. cutis corpis formositatez. vestis virtutū amenitatem seu bonoruz temporalium feliditatē. domus status seu dignitatis quam obtinet sublimitatem. In istis enim ōmbus potest lepra crescere. et pro hys ōmbus potest superbia seu inanis gloria euenire et mētē inficere et fedare. D

PRocessus qui fit contra hereticos: videtur habuisse ortū a processu qui fiebat antiquitus contra leprosos. Dicitur enim hic q si suspitio lepre appareat in aliquo. forte quia est scabiosus vel quia cutis apparet humilior et pilus albior. debebat eum sacerdos recludere septem diebus. Et si videretur q huiusmodi lepra non creseeret sed q etiam post inclusionem alys septez diebus sese nullatenus augmentaret debebat eum dimittere et mundum cpam

hoīmibus predicare· lauabit i
quit homo vestimenta et mūd9
erit· quia scabies est Quod si fo2
te lepra crescebat ipsum leprosū
p̄dicaé et eū extrapellere tūc debe
bat // Sic vere audita suspicōe le
pre. i. hereſis contra aliquem· de
bet eum sacerdos id est iudex iue
stigare· et si sit necesse capere et
includere· Si vero videt q̄ non
perseuerat· sed cessat ipsum tāq̄
mundum debet absoluere et libe
rare· et esse potius scabiem quaz
lepram· id est aliquem leuem erro
rem quam hereſim iudicaé· Que
libet enim scabies nō facit lepro
sum· nec quilibet error facit here
ticum Sed procul dubio si viderit
huius maculam crescē· ipsumq̄
in errore persistere tunc debet eū
leprosum vel hereticum iudicare
et a cōsortio fidelium segregaé·
Math. xxv· Separabit malos
de medio iustorum· // Vel dic q̄
scabies et lepra sunt due species
excōmunicationis scilicet maior
et minor· Propter scabiez ergo
.i. pter mmrē excōicacōez nō de
bet quis a cōmunōe fidelū segre
gari· sed tamen vestem cōsciētie
sue debet lauare et per confessiōez
a sacerdote mundari· Per lepraz
vero id est per maiorem excōmu
nicationem homo debet ab aliorū
consortio diuidi· et ab ipsis tan
quam leprosus necessario euitari
Vsque· liij· // Nos autem reputa
uimus eum quasi leprosum· //
Ut de cuius capite fluxerūt
capilli· caluus et mundus est·
et si etiam a fronte ceciderint mū
dus et recaluaster est· // Si ve
rō in caluicio lepra oritur immū
dus iudicabitur· Caluicium q̄s
michil aliud existit q̄ casus et
nuditas capillorum· potest signi
ficare voluntariam paupertatem
quam procerto qui debite am
plectitur mundus et sanctus a
pud deum efficitur· imō tum q̄s
capillos diuitiarum fluctum pau
peribus per elemosinas dimittit
fluere· ita q̄ caluicium pauper
tatis ipsum ex hoc contingit ieu
rere· nunquam propter hoc debz
vilis nec immundus reputari·
Sed magis mundus et honorabi
lis apud deum et homines credi·
Verumptamen quandoq̄ contin
git q̄ in caluitio exoritur lepra
id est superbia et inanis gloria·
quia illi qui diuitias dimittendo
vel pauperibus erogādo fiūt pau
peres facti: exinde quandoq̄ su
perbiunt et fiunt arrogantes ali
os contēpnētes a de diuitibus pe
peream iudicantes· iuxta illud ad
Romanos· xiij· // Is qui mā
ducat manducantem non uidi
cet· Et sic in caluitio eorum lep̄
nascitur imō tum de paupertate
sua gloriari et alios dēpnere cō
probātur et tamen sicut apparet
Eccli· xxv· Pauper superbus in
ter ea que deo displicent numera
tur // Vel dic si vis q̄ calui
tū est fluxus lacrimarum et abra
sio vicioz· que scilicet per confes
onem et penitentiam efficitur· ita
q̄ tal' homo mundus et sanctus
creditur et habetur· Verūptamē
quia quandoq̄ de tali mundicia
superbit et gloriatur· ideo lepro
sus dici meretur· suaq̄ mundicia

in lepram et sua sanctitas in cul
pam conuertitur et mutatur. Nu
meri. xij. Maria apparuit candes
lepra quasi nix. ¶ Vel
Sicut hic supponitur lepre signa
erant color rufus et albus per cor
pus diffusus: cutis humilior. In
capillis color flauus. Vnde sicut
hic patet in capite: et in barba:
et in fronte lepra generabatur. et
ibi cognoscibilius videbatur.
¶ Nor Sic vere quando
in homine apparet albedo ficte ca
stitatis. rufredo malitiose volun
tatis. flauedo duplicitatis et depra
uato excessiue humilitatis. signum
est q illé qui habet talia non est
bonus. ¶ Sed magis est leprosus
spiritualiter et corruptus. Quia
reuera illi qui sunt leprosi á pec
catores aut corrupti. vt communi
ter fingunt se esse ceteris magis
humiles atq castos. et amplius
apparent subtiles scientifici et
astuti. Ecclesiastici. xix. Est qui
nequiter se humiliat et interiora e
ius plena sunt dolo. ¶ Et sic
dico q isti habent lepraz ficte hu
militatis in capite quod alijs ici
nant. leprá malicie in barba imq
tum se habere diuinam sapientiá
simulant. barba enim sapientiaz
significat. Lepraz ficte castitatis
in fronte. i. in apparentia honesta
quam omnibus manifestat. sicut
de iosia de quo dicitur. ij. Paral.
xxvi. q statim orta est lepra
in facie eius.
¶ Q Vestis sicut hic dicit siue pelt
supponebat subite lepra. et
erat tal lepra quedá macula alba
vel rufla in superficie reliqua cor
rodens l inficiens ipsam vestem
Ista ergo si manifesta erat sacer
dos debebat eam videre et ipsam
vestem comburere. ¶ Si vero
esset dubia lepra debebat eá inclu
dere. et si non creisceret dimittet
si vero creuisse reperiebatur ipsá
q cito cocremare ¶ Nor Sic si
aliqua vestis id est aliqua psona
leprá hereseis incurrerit et clam p
spicuuq fuerit. proculdubio per
sententiam sacerdotis. i. prelati vl
iudicis concremari debebit. Si ve
ro fuerit dubium debet ifra clau
suram abiurationis recludi. et si
vltra non creuerit dimitti. ¶ Si
vero post reclusionem id est post
heresis abiurationem inuenta est
lepra creuisse. et talis vestis idé
talis persona in leprá id est here
sim fuisse relapsa. tunc cotinuo
debet comburi. Matheus C Pa
leas comburat igne inextinguibi
li ¶ R Vl dic de pumi
one malorum. Quia quádo iudex
vl prelatus videt aliquam vestem
id est aliquam personam vitiosá.
si sit talis lepra id est tale crimen
q non possit nec velari nec emen
dari debet istam vestem combure
re. idest personam istam per acre
penam corporis condempnare.
Si vero non sit adeo euidens le
pra criminis vtpote quia nullus
scandalum fuit ibi. vl quia spes
est q tal delinquens se corriget
et q lepra ipsius criminis ad de
terius non procedet debet m lo
co penitentie vl m bono carcere re
cludere. et vsq ad tempus diffi
nitum ab eo. ipsum debet peni
tie vinculis alligare. ¶ Ista

q̄ si viderit lepr̄am ipsius crimis nō p̄cedere sed cessare. debet talem patientem mundum iudicare et de clausura carceris liberare. Si vero videt q̄ talis clausura seu talis munda penitentia non proficit tunc ipsum combuē re. i. sententialiter condempnare debebit. Istum aūt modū seruat deus. q̄ scilicet illos q̄ ex toto sūt leprosi obstinati incorrigibiles atq; mali. q̄ de eorū salute desperat. sepe per mortem subitam̄ interficit et in inferno comburit. Alios vero de quorum sperat salute solet in carcere tribulationum includere. a eos castigatos munda re et mundi prosperitati restituere. Si vero ipsos per clausuram tribulationū videt nō posse corrigi solet eos finaliter in iferno cremare vt sic de quolibet dicaē. Joh̄annis xv. Omnē palmitē nō ferē tē fructū tollet eū et omnē q̄ fert fructū purgabit eum.

Si lepra apparebat in aliq̄ pte vestis. debebat illa vestis includi. et si non creseret debebat aqua lauari. Si vero locus ipsius macule adhuc obscurior appareret. debebat ipsa macula a solido vestis abrumpi. Q8 si adhuc in aliqua pte vestis alia similis macula nascebatur. tunc quomaz lepra erat volatilis tota vestis igne combuēbatur. Q Vestis est peccator. quo scz dyabolus se induit quando ipsuz sibi cōglutinat et adungit. Q Macula est peccatū q̄ scilicet lepra dicitur pro eo q̄ per ipsuz homo corrumpitur et fedatur. Igitur si contingat lepr̄am seu m̄aculaz peccāti in aliqua psona generari et nasci p culpabilio sacerdos. i. prelatus debet ipsū p̄mo benigne corrigere. et in clausura statutorum ponere per confessionē et per penitentiam emundare. Si vero post lo turam penitentie adhuc appareat in ista veste. i. in ista persona vestigium macule precedentis in aliqua mala consuetudine vl̄ aliqua mala condītione et relinquus criminum premissorum. statiz debet sacerdos vl̄ prelatus illam maculam abrumpere id ē vicium ab eo separare. Si iste recaduando talē maculam iterat. ita q̄ iterum simlis culpa in eo appareat. et q̄ spem correctionis de ipso amplius nō habeat. tunc vero igne tribulationis et aspē punitionis debet cōburi. Vl̄ ad lr̄am si crimen hoc reiterat. debet ignibus cōcremari. sicut si ē hereticus et relapsus. Quia reuera q̄ p benignam locutionē et mōitionē l̄ castigationē nō corrigūtur. sed recaduāt cotidie et in similia relabuntur. necesse est vt asperius corrigantur. Quia vbi nō p̄fuit ignis incendium apponatur Johānis. xv Si quis in me non manserit mittetur foras. sicut palmes et arescet et in ignē mittēt et ardet. Q

Leprosus mādabat extra castra eici et a mūdoz cōsortio ad sacerdotis arbitriū separari. Os eius debat veste cōtegi. ne ipsi? āhelitu possint aln̄ infica l̄ corrūpi. Caput ei? debat ee nudū vestimentum eius dissutum. a ipse seipsū debebat clamare vilem sordiduz

et immundū. Solus extra castrā solebat manere et a mundorum consortio iubebatur penit⁹ abstinere. Reuera talis leprosus videtur eē pct̄or et maxime ille q̄ maioribus crimībus ē infectus et foribus infamie maculat⁹ et potissime hereticꝰ et excōicat⁹ Quia reuera talis a cōsortiō caritatiuo diuidit⁹ p iuidiā. solus et sine bone societatis copula seiungit̄ p discordiā. Caput fue itētionis nudū efficitur p iactantiā. vestis cōuersationis tota dissuit⁹ p isolētiam. os vere fue locutionis ita ē fetidū a imundū qđ alios corrūpit et infiat p detractionē et infamiā Quapter hoc contegi iubetur et reparari ne hanelitu suarū malaꝝ locutionū alios corrūpat per nequitiam. vilem ergo et imundū se pt dicere per vniuersalem corruptionem et spuratiā dicēs illđ qđ scribit infra. xiij. Quasi plaga lepre videtur esse in domo. Quia vero leprosi id est pctores solent solitudinem singularitatis diligere. societates bonorū fugere. itētionis caput p iactātiā nudare. os suū per verbutias locutionis cōtegere. a vestes uersationis ꝑpre laniare. cōtra illud sup̄ x. Capita vrā nolite nudare. a vestimēta vrā nolite scindere. ¶ In domo qñq; orabat lep̄ et erat lepra domꝰ macula corrosiua lapidū pietatis ipsa ceteris ptibꝰ pietas magis pssa. Igit̄ si talis lepra apparebat in domo lapides q̄ bꝰ adherebat dēbant de pariete sb̄ moueri. Tota domꝰ dēbat tradi a domꝰ alio luto limi. lapidesq; et pulueris abrasis dēbat extra ciuitatē poni et portari. a si talis lepra in alia pte domꝰ orebat lepra p seueras uidicabat et ideo tota domꝰ destruebatur et ligna et lapides extra opidū in locū imundū illico portabātur. Sic vere si lepra hereseos vl̄ pditionis in aliq̄ domo .i. in aliq̄ villa vl̄ collegio noscit̄. statī submouēdi et de medio tollēdi sūt lapides. i. psone q̄ macula huiusmoi corrodūtur ne forte p alios aly lapsu tpis macula silī corrūpātur. scōz em̄ bt̄m bernardū. Quis⁹ est q̄ peat vnꝰ q̄ vnitas Totaq; domꝰ ista debet p correctiōez tradi. a puluis male et heretice doctrine abm̄ eia et luto alio .i. alia bō doctrina ipsa doꝰ istrui vl̄ limi. Aly q̄ nō sūt lapides. i. alie bone psone loco p̄moz. s. in officiis dignitatibꝫ et bñficiis sblimi tui et reponi. vñ dicit. in. Job. Perdit multas et innumerabiles et regre facit alios p eis. Qđ si talis lepra nec sic velit cessare immo ad alios imematur trāsire a itez in alias psonas et lapidibus fuctescere a vemire. tūc nō pigeat sacerdotē l̄ plātū talem domū .i. talem villā collegiuz de medio tollere. et extra opidum. i. extra cōionē fideliū excōicādo dicere. a ex toto si sit necesse inuocato brachio seculari subuertere et delē. sicut factum est de ordine templariorum. ¶ Vel si vis dic q̄ lepra est vicium prouincialis quam si iudex in aliqua domo vl̄ villa reperit statim ipsos lapides quibus adheret. id est ipsos pctores destruē l̄ euellē et loco

et officio q8 tenebāt alios fubsti
tuere debebit · et alio luto scilicet
cemento caritatis reconsiliationis
et amoris debebit talem domum
seu portam vngere vt sit in fide
litate domini sui possit de cetero
permanere · Q8 si contingat ta
lem domum villam vel patriam
ex toto corruptam esse: et lepraz
istam scilicet proditionem per ō
nes eius partes venire · tunc et
tota ipsa domus seu villa ruine a
periculo debebit penitus subiace
re · vt et sic quos aliorum pena ñ
terruit: possit propria pena sua
cohercere · lepra enim id ē hereſis
vel proditio perseuerans alio fer
ro non tollitur · nisi tota dom⁹ le
prosa · tota villa vel patria perdi
tur vel hereticа destruatur ·

¶ P Quando domus le
prosa examīabatur solebat clau
di et introitus habitatoribus de
negari · quā q̄ tunc tēporis intra
bat. l' ibi dormiebat immundus
efficiebatur et lauare vestimenta
sua tenebatur · ¶ Qor Domus
leprosa et ifcā ē mūd⁹ q̄ tunc tē
poris a domino fuit clausus quā
do eius ingressus et amor fuit no
bis per dominū interdictus sicut
.i. Johānis · ij · Nolite diligē mū
dum · cē · Qui ergo in ista domo
leprosa. i. in mundo per malaz cō
placentiam intrat · et ibi dormit
et temporaliter se delectat · proē
to facilter immundiciam culpe a
maxime auaricie solet incurrere
Quapropter necesse habet p cō
fessionem et penitentiam se laua
re · Ysaye · i · Lauamini et mun
di estote · ¶ Q Vel dic q̄ ista domus significat excōmunica
tum · qui tunc alijs clauditur q̄n
occasiōe istius lepre cōmunicatio
eius alijs denegatur ¶ Si ergo
tunc aliquis talem domum intro
iret q̄ scilicet cum tali p̄cipaue
rit · immūdus. i. excōmunicat⁹ mi
nor excōmunicatiōe et ipse erit ·
Numeri · xix · Quicquid tetige
rit immūd⁹ immūdū facit · ¶ h
Vel dic q̄ sicut patz ex p̄missis q̄
tuor gña lepre inuembāt · Vide li
cet lep̄ in veste · hec ē curiositas vesti
tū seu lasciuia · lep̄ in cute hec est
gule ingluuies seu castrimergia
lepra in carne hec est carnalis de
lectatio seu luxuria · lepra in domo
seu in ede hec est tumor malⁱ seu
infamia qui scilicet apparet in do
mo et lapidibz id est exteriori vi
cinia · Vnde videtur q̄ ista quatu
or genera lepre possunt figurari
in istis quatuor leprosis de quibz
dī · nn · hie · vi · ¶ Quatuor vir
erant leprosi iuxta introitum por
te ·

## ¶ Caplm septimum · ¶ A

QVando leprosus ab ali
quo mundabatur · ad
restitutionem ipsius
multa requirebantur ·
Debebat enim ante omnia ad
ostia castrorum venire · et sa
cerdoti se ipsū ostendere Sacrifi
a ibidē offerre · Sāguine passeris
occisi debebat eum sacerdos ille as
pergere · Extra proprium ta
bernaculum aliquamdiu debebat
manere · Omnes pilos corporis
barbā et supcilia radere · Vestes

et corpus lauare. Et sic oblatis duobus agnis poterat mūdus castra mūdoꝝ intraꝛe. vt habetur leui. xnn. Sic vere peccatoꝛ quādo lepra vult mūdari et fidelīū cōmi restituí. debet oīa sacerdotibus p cōfessionē ostēdere. Luc. xvn. Ite ostendite vos sacerdotibus. Et oblato sacrificio spūs cōtribulati. sanguine passeris. i. cristi debet per sue passionis memoriam aspergi. Capillos malaꝝ cogitationū et affectionū debet a se radere et auellere. Barbā fatue sapiētie et superbia superbie deponere et lacrumis cōtritionis se lauaꝛe et abstergere. Extra ppriū domicilium quandoq; peregrinādo manꝛe Et tādem duos agnos. i. duplicez innocentiam cordis a corporis domino offerre. et sic mundus poterat fieri et ad sanitatem gratie reuenire. Mat. xi. Ceci vident surdi audiunt. claudi ābulant leprosi mūdātur.

¶ Ad mundationez leprosi reqrebant duo passeres. aqua viua in vase fictili. lignum cedrinum. yssopus et vermiculus id ē filum cocineum. Vnus ergo istorum passez occidebatur. a sanguis eius super illas aquas i vase illo fictili stillare pmittebatur Et tandem passer alius viuus et ysopus in ligno cedrino cū filo illo cocineo p modum aspersorij ligabat. quibus in aqs rubricatis. intinctus leprosus septies ītingebatur. et sic passer ille viuus abire in campum pmittebatur. Et hasisq; pil et lotis corpe et vestibz homo per septē dies extra ppriū tabernaculum morabatur. octauo vero die duos agnos sacerdotibus offerebat. et mundus effect9 castra īgrediebat. ¶ Mor. Leprosus significat genus humanum. qđ scilicet in adam fuit infectum et de castris. i. paradiso eiectum. ita q; vestimentuz fuc mortalitatis fuit dissutum. ¶ Caput vero sui cordis fuit cūctis crumbz virtutum nudatum. Job ṗmo Nudus egressus sum de vtero.

¶ Ad hoc ergo q; iste leprosus mundaretur et in castra paradysi reducꝛetur plura necessaria cōcurrerunt Necesse enim fuit q; interuenirent duo passeres id ē duplicis cristi nature vnitas et veritas. Aqua viua id est baptismi puritas. Vas fictile id est cristi nature mortalitas. ¶ Ysopus qui tumores sedat id est ipsius cristi humilitas. Coccus seu vermiculi filum ignei coloris id est ipsius cristi ardens amoꝛ et caritas. Lignum cedrinum id ē ipsius xpī crux et sue passionis asperitas. sanguis passeris occisi id est sanguinis xpī effusi vtilitas. Ista emm omnia humanum genus leprosū purificauerunt et castrorum paradysi eidem aditū reddiderunt. De istis emm duobus passeribus id est de ista duplici cristi natura. humana scilicet et diuina vna sola fuit occisa. In natura humana. et in vase fictili humane mortalitatis mortua. vn9 passer pass9 fuit hō. mī secūd9 passer. i. diuina natura euolare dat9 ē. iq; tū sp illesus pmānsit a inq̄tū passionis acerbitas ipsum

aliq̃liter fidē afflixit. ista tamen
in sanguine passionis mortue iti
cta dicatur fuisse mq̃tum per pas
sionē ipsius xpi hominis noscitur
eq̃ diuinitas ofēdisse. Cedr9 crucis
cū coccino caritatis et ysopo hum
litatis aligata dicatur mq̃tū ipsi
us deitatis caritas et humilitas i
ipso cedro. i. in ipso ligno crucis sū
me apparuisse monstratur. Ideo
paulus apostol9 dicat q̃ propter
nimiam caritatē qua dilexit nos
deus filium suū tradidit. Et phyl
ij. dī. q̃ humiliauit seipsum fact9
obediēs usq̃ ad mortem. Omnia
tamen ista scilicet passer vnus.
et sanguis passeris occisi: et lig
num cedrinum in aqua immersa
dicuntur. mq̃tum scilz ipse aque
baptismi a sāguine et passiōe xpi
et ipsius deitate et crucis virtutē
apprehendunt. Iste ergo aq̃
mixte cum sāguine .i. baptismus
et xpi passio iuncta simul septies
.i. mediantibus septem donis spi
ritus sancti leprosū istū scz gen9
humanū aspersēt et a lepra pec
cati lauerūt. Sic vt post septez di
es. i. post curriculum vite huius
scilz in octaua future resurrectio
nis ex toto mundus efficietur q̃n
tasis et absterfis oib9 mortalita
tis superfluitatibus castra paradi
si ingredietur. et ad illos a quor
societate ceciderat scilicet ad filios
israhel. i. ad beatos angelos adiun
getur. ¶ Post mundationem
enim leprosi et ipsius purificatio
nem premissam septem diebus
debebat extra proprium taberna
culū manere qz scz dato q̃ huma
nū genus per xpi passionē baptis
mū et crucē a lepra pecū originali
mūdetur. nō tamen propter hoc
statim tabernaculū paradysi ingre
dit. immo extra scilz in hac valle
miserie septem diebz. i. p totā vi
tā istam que per septenarium die
rum finitur permanere iubet. quo
usq̃ veniet octaua. i. futura resur
rectio vbi imē mūdos vt premissū
est in corpe et aīa celeste habita
culū sortiet. et sic de homine videa
tur dem illō. Exo. xxij. Septē die
bus sit cū matre sua. i. cū mortali
vita. die vero octaua dab eū dño.

¶ C Vl si vis dicere mortaliter
q̃ ad hoc q̃ leprosus. i. homo pec
cator mūdetur. necesse ē q̃ sacer
doti p confessionē se ostendat. et
q̃ deo duos passeres. i. corpus su
um et aīmā offerat. et q̃ lignū
cedrinū. i. crucis memoriā vnā cu
lū coccū deitatis. et ysopū humili
tatis. necnō vas fictile cuz aqua
.i. cor contritū cum lacrimis secū
ferat. Et sic dum vnus passerum
suorū scz corpus per penitētiā im
molatur. alius passer scz anima
liber euolet et recedat. ¶ Naz cū
sanguis. i. peccatuz in aqua viua
lacrimarum et vase fictili. i. in cor
de humili per confessionem fundi
tur et tali lacrimarū p delictis p
prys rubrica mediante humilita
tis ysopo. leprosus. i. peccator as
pergitur. et lauatur et ab omni
cōtagio mūdatur et ad castra ec
sti scz ad gratiam in p̄senti et glo
riā in futuro tāquā mūdus et ino
cēs receptat. ps. Lauab me et
mūdabor et sup nuē dealbabor. ¶

Ic pomt q̃ leprosus mun
dat9 debat duos agnos

offerre sacerdoti · qui de sanguine debebat autem dextram · pollicez q manus et pedis dextra ipius leprosi tingere · sic peccator q desi derat a lep̄ pcā mundari · nec̄e ha bet q sanguine xpisti pollex pe dis . i . operatio per memoriam a compassionem intingatur · Sā guis enim xpisti emundat conscī encias nostras ab operibus mor tuis ·

¶ Hic ponitur de illo qui a lep̄ et infra capitulo sequēti de illo qui a fluxu immundi seminis mundabatur q̄ ingredi sacra sta tim non debebant p̄sumere · sed p septem dies indignos se propter precedentez immundiciam repu tare · et a castrorum ingressu cēs sare · In quo figuratiue notatur q̄ quando quis lepram id est ali quam notabilem immundiciam et infamiā meruit dato q̄ inde mundetur et emendetur ad grām seu ad mūdiciā pristinā reparet̄ semper debet quadam naturali re uerecundia sibi ipsi timere · a non p sumptuose in castra . i . in societate mundorum seu maior̄ se iungere sed inde aliquamdiu se retrahe quousq̄ perfecta mūdicia seu fa ma ipsū premiserit subintrare · Ex emplo illius publicani q̄ non au debat oculos ad celum leuare sed percutiebat pectus suum et dice bat · domine ꝓpitius esto mihi pec catori · Luc̄ · xv · Dato em̄ q̄ lepra culpe tollatur · lesa tamen optimo necesse est q̄ aliq̄diu retrahat̄ · et presūptione et audacia repri matur · Vel dic contra infames q̄ dato q̄ culpa trahierit remanet tñ infamia · q̄ ipsos castra ecc̄ie bē neficia et dignitates ecc̄ie sine ā plioris sacrificio . i . sine spāli dispē satione ingredi nō permittit · Vñ in canone dicit̄ q̄ porte dignita tū infamibz nō patebūt ·

## ¶ Caplm · viij ·

Ille q̄ fluebat semine immūdo erat et extra eia debebat Oia q̄cūq̄ cōtingebat immūda erat Quinimmo qui carnem eius · sa liuam eius · vestimentum eius · sagmā super quam sederat et lec tum eius tangebat eius immun diciam contrahebat · Et ideo se la uare debebat · si etiam tangebat vas fictile frangebatur · ¶ Si ve ro lignum lauabatur · ¶ Idem vero iudicium per omnia erat de muliere que menstrua paciebat · vt habetur leui · xv · ¶ Talis se mine fluens significat luxuriosū de se vilem abhominabilem et im mundum · ¶ Per menstruosam mulierem intelligo luxuriosam feminam Quia vero talium car nes id est carnalis vita · saliua de fluens id est carnalis secta · lect9 id est carnalis delectatio · vestis id est inhonesta conuersatio pec tus sunt immunda · in tantum q̄ qui talia tangunt id est qui talia frequentant et imitantur immū diciam luxurie et infamie contra here dinoscuntur · Quapropter lotura confessionis et penitentie se abluere tenebuntur · Et ideo tutum est vt tales viles perso ne non tāgantur aut frequēt̄

sed ꝙ potius de aliorum ꝺoctrina is expellantur. Gene. xxi. Eice ancillam hanc et filium eius. et nu. xiegū. v. Vade lauare septies in iordane. De vase vero ligneo et fictili vt. s. ca. nu. Vl' si vis dicꝙ semine fluens est hereticus qui semen immundum. i. malam doctrinam semmat ideo sancta ecclesia ipsū repudiat et exsocietatibz aliorum fugat. Igitur caro id ē carnalis eius vita. saliua id est immunda doctrina. lectus. i. imꝙ eius secta. non debent tangi nec aliqualiter frequentari ꝫ magis effugi et vitari. vnde scribitur. Hereticū hominem post tertiam monitionē deuita. sciens quomā corruptus est.

¶ C Alis immundus quādo mūdabatur debebat septem diebus exspectare. tandem seipsum in aquis vuis lauare et postea turtures et pullos columbarum offerre. et sic castra in vespere poterat subintrare. ¶ Vor C Sic ille ꝙ sedo humore carnalitatis sanatur debet septem diebus exspectare. i. de septē peccatis mortalibus in se deliberare per contritionem. et postea se totum lauare per confessionem. columbas offerre. i. simplicitatem. turtures. i. castitatem. et sic mundus erit per sanctitatem et tabernaculum paradysi intrare poterit ꝙ beatā felicitatem.

## C Capm nonum. ¶ A

In ter cetera sacrificia vnum magnum et solēpne fiebat in festo ēxpiationis in quo scilicet cineres fiebant de quibus aquam expiationis faciebant. quibz per totum annum immundos purificabant. Accipiebantur em im quatuor animalia. scilicet vnus aries. vna vitula trienmis tuffa. duo hirci. que omnia ad ostium tabernaculi offerebantur. et ritu mirabili immolabantur. Mittebantur sortes super hircos. e quibus scilicet vnus deo alius vero populo assignaretur. Et quidem ille qui in sortē domini cadebat immolabatur. Ille vero qui populo assignabatur in sortez. imprecatis peccatis populi super caput eius. per nuncium ad hoc deputatum in desertum mittebatur. et ibi liber abiē ꝓmittebatur et lupis et leonibꝫ exponebatur. Alius vero hircus vna cum vitula tuffa mādatur p sacerdotē occidi. et sanguine ipsius ipsum tabernaculum interiꝫ et exterius expiari. Et hoc sez p sacerdotem linea tunica femoralibz lineis. zona linea. a cidari linea indutum. Et tam propiciatorium ꝙ altare aureum ꝙ etiam ipsū velum cum digito tincto sanguine septies aspergi. cornu altaris sāguine tāgi. et vtrūqꝫ pauimētū interiꝫ et exteriꝫ iubebatur sāguine cū digito aspergi. Sacerdos em im illa die cuz sanguine solus sancta sanctorum intrabat. Et ne visa maiestate dīm morereꝫ magnam copiam thuris in thuribulo secum portabat. quo totum sanctuarium obnubilabat.

¶ Quibus completis sacerdoꝫ

egrediebatur ra depositis victis
vestibus vestimentis sacerdotali
bus mouebatur · aretezq; cū ad
pibz sāguine a tenūeuł hirci occa
si et vitule · dño supra altare īmo
labat. et sic ipsū altare ab im
mūdicijs filiorz israhel expiabat
Vitule vero et hirci carnes et pel
les · et fimos extra portam face
bat · vt vsq; ad cineres combure
bat · et in ignem lignum cedrinū
et yssopum et coccum bistinctū cō
burenda cū carnibus immittebat
Sic igitur populus a peccatis su
is expiabatur · tabernaculum e
mundabatur · amis p facienda
aqua expiationis efficiebatur
qui per totum annū seruabatur
sicut habet leui · xvi. ¶ Mor Alle
gorice ista animalia cristum figu
rałe videntur · hircus emissarius q̄
illesus dimittitur deitatem sign
ficat qui scilicet impassibilis pse
uerat Alia vero tria animalia de
notāt ipsi9 humanitatē p eo scz
q̄ tres naturas cōtinet scz am
mā sanguinem atq; carnem · Vñ
a iste dicitur aries p eo q̄ ductor
gregis · dicitur hircus p eo q̄ in
similitudinem carnis pcī fuit fa
ct9 · Dicitur vitula rufa trāsmis
īq̄tū fragilitate mortalitatis fu
e quā sex9 femine9 denotat ēgita
annis pus vixit et post tribz āis
et amplius pdicauit Sāguis igi
tur istius effusus id est virtus sui
sanguinis et passionis · interiora
.i. celestia · et exteriora .i. terrest
tria tetigit et expiauit · īq̄tum
scōm aplm illa que in celis sunt
et in terris per sanguinem suum
pacificauit · qui scz secūdū eundez
ipē qui est sacerdos et hostia pro
pprium sāguinem semel i sancta
intrauit · hęb · ix Propiciatorium
.i. diuina propiciatio et miseraco
dia isto sanguine aspergit · īq̄
tū ipse de9 p xpi sāguinē hūano
generi placatur · Altare aureū .i.
cor et amor pris per istū sāguinē
fuit tact9 īq̄tū fuit ad pacē hu
manī generis īclinat9 Velū enim
.i. ipz celū isto sāguīe videt tactū
īq̄tū ei9 étute hoībz fit aptū Pa
uimētū interius .i. natura āgelica
et pauimtū exterius .i. tota natu
ra hūana isto sāguine fuit tacta
īq̄tū vna natura fuit alteri cō
liata et mediāte xpi sāgume con
cordata et vnita angelica p hoīes
repata · Ephes · ij · Vos q̄ eratis
aliq̄n lōge · facti estis ppe i sāgui
ne xpi · ipē em ē pax nra q̄ fecit v
traq; vnū · Igitur istud ē verū q̄
corpus istius hirci atq; vitule .i.
xpi extra castra .i. extra ciuitatez
ierl̄z fuit positū et ibi cū appōne
līgm cedrini .i. crucis passione cre
matū .i. afflictū · a vsq; ad cinez .i.
vsq; ad sūmā humilitatē seu cor
pis deformitatē reductū · vñ pro
pheta · vidim9 eū et ñ erat ei aspe
ctus · Cinis ergo .i. passionis xpi v
tus cum aqua baptismi miscetur
et sic in eccā seruatur · et inde co
tidie populus purificatur et ab
originali crimine expiat Jō bene
dr̄ · hęb · ix · Sanguis thaurorz a
hircorz et cinis vitule asperfus
īq̄natos mūdificat. ¶ Vel dic
aliť q̄ iste tres spēs aialiū signifi
cańt ista genera psonarz · Aries
em dux gregis significat prela
tos vitula iugo subdita significat

religiosos et clericos. duo vero hirci significāt seculares bonos a malos. Iste enim aries in holocaustum oblātus dicatur qz sez plati toti deo offerri tenētur. Holocaustuz em erat illa species sacrificij de quo non licebat aliquid retinē sed totum oportebat deo offerri. nec pls nec sacerdos sibi poterāt aliquid reseruare. a ideo ab holō qđ est totum et caustos qđ est incendium dicatur pro eo qp totuz domino cremabatur. Qua reuera prelatus debet esse ita deo dedicatus. qp totus debet esse per caritatem domino dedicatus et nulli alteri. scilicet nec carni nec mundo. nec dyabolo mancipatus Vitula vero i. est clerici et religiosi ugo obedientie debent more vitule subici et deo p penitentiā cremari. Et dato qp corpa eoz extra castra scilicet exterius in mundi negocijs cremetur aliquocies p actiuā vitā. adeps et renū culus sue interioris affectionis in tabernaculo sez sup altare padisi cremaē et īcēditur p cōtēplacōez Quia. s. tam de vacca qp de hirco bono deo retento. i. tā de clicis qp laicis illō debet eē vez qp īteriora deus per affectionē et cōtemplationē habebit. dato qp carnes pellē vl fimum. i. dato qp corpora mundus exterius in negocijs detinent. Hirci vero. i. ipsi seculares in duo diuidūtur qp scōm sortez occulte dispositionis diuine aliqui deo reseruātur et sibi per penitentiā cōcremātur. alij vero cū pcās et imitatibus suis et aliox p defectū mundi vagari permittunē. et alii qui vti prelatis sinūtur et lupis a canibus exponuntur. ps. Dimisi eos scōm desideria cordis eoz. ibūt in adinuētionibz suis Quia breuiter ista ē sors occulte dei iusticie. vt de hircis. i. de mundi feretris peccatoribz aliquos habebit deus qui sez se p penitētiā offerēt alios habebit pls siue mundo. q. s. mundi de serta arcueūt et proximis eēna ptermittūt. Luce. xvij. Erūt duo in lecto vno. vn? assumetur et alter relinquetur. Igitur siue agam? de hirco. i. de penitente. vl de vitula. i. de religioso a clerico se domini precepto et ugo subiugante. // Istud vez est qp sanguis. i. pena sudor et labor vl etiam martirū talū vsq ad interiora velaminis. i. vsq ad padysū trāsit. velūq cū penetrat et trā scēdit. pauimtū eccīe ornat et decorat et aspergit. ipsū altare diuine pietatis tangit. inquantum pro se et pro alijs veniam impetrat et attingit sicut ad litteram apparuit in sanguine martirum qui scilicet deum placauit. et ipsos et alios a crimnibus expiauit. Heb. ix. Omnia pene in sanguine secundum legem mūdantur. Quicumq ergo sacerdos. i. quicunq iustus sacra docens. in terare vult tabernaculum mētis sue. et penetrare secreta per contemplationem vsq ad sanctuarium paradysi. semper debet talem sanguinem. i. memoriam pene et martirium sāctorū secuz habere vt sit possit sibi et populo deum placare. Thus etiam orationis portaē tenē vt sic ꝓficiatorium

diuine misericordie obnubilet̃ur et adoretur et quicquid petitur impetretur · hēb · ix · Tabernaculum non sine sāguine dedicatum est et absq; effusione sāguis nō fit remissio ·

Aduertendum est · q̄ quando animalia ista scilicet vitula et hircus extra castra combure bantur · lignū cedri · coccus bisticus · et ysopus in igne ponabantur · ad denotandum q̄ q̄n iusti i pen̄tie vel t̄bulationis creemantur incendio tria p̄cipua alt̄ dñt eos c̄comitari · cedr9 alta . i . spei celsitudo · ysopus mundificans . i . fidei certitudo · coccus coloris ignei . i . caritatis feruor a amplitudo Ista enim tria scilicet spes fides et caritas sunt illis qui creemantur per t̄bulationes et pen̄tiaz necessaria vt scilicet p fidē fortiꝰ per spem facilius : a per caritatē libentius sustineant p xp̄o g̃uia · quibus scilicet factis cinis id est memoria vite talium erit mundificaturus · et si aqua lacrimarum affuerit totius īmundicie abstersiuus erit · p̄s · Asperges me domine ysopo et mundabor lauabis me et super niuez dealbabor · Vel dic q̄ cinis ē memoria mortis que scilicet si aque lacrimarū adiungitur mens immunda et peccatrix expiatura ab omni macula creatus liberatur · ¶ Vel dic q̄ sacerdos facilius populum expiat quando sanguinem eustri in altari per misse celebrationem libat . omnia tamen vestimenta linea habere mandatur ad denotandum q̄ puritatem in capite intentionis · in tunica conuersationis et femoralz carnis et in zona iustitie summe p̄fitere iubetur ·

Vel dic q̄ deus densam nebulam in sanctuario suo vult habundare : ne maiestas sua nuda posset hōmini apparere · ne scilicet p̄ terrore ipsum oporteret perire · Sicut supra . exo · xix · et · xxxiij · et in multis alijs locis ostēditur dominus in caligine apparuisse et in fumo et igneo globo a nebula legē dedisse · ad denotandum q̄ deus vult q̄ in sanctuario mentis semper aliquam nebulam ignorantie habeamus · Et vult q̄ pro tēpore huius vite maiestatē eius i emg mate videamus · et q̄ secreta deitatis non plenarie cognoscam9 · Quia scilicet tūc fides nostra meritum non haberet . et mentē nostram p̄sumptio formidanda subintraret Dominus ergo in nebula loquitur · et in nebula habitare dicitur · pro eo q̄ dominꝰ mētem nebulosam tumorosam treue rētē et obscurā diligit et ibi habitaē spūaliť delectat · sicut i regū dñs dixit · q̄ habitaret in nebula p̄s · Caligo sub pedibus eius Illa q̄ ad salutē p̄tinēt in tali nebula cordis contriti melius reuelantur Exod · ix · Vocaut dñs moysen de medio caligis ·

¶ Capm · x ·

Ne supponit moyses a
nimā omnis carnis sā
guinem eē · a ideo san
guinis eius phibet ōm
no sed ipsum domino mandat of
ferri · Vt sic anima que viuit in
sanguine possit a peccatis suis p
sāguinē expiari · sicut leg ē leui ·
xvij ¶ Quor Sāguis spūalis est
affectio seu amor · quia reuera ta
lis sāguis est proprie anime nos
tre vita · Aug⁹ · Sic o anima mea
q amor tuus est vita · Et ideo san
guinem nō debemus comedere · i ·
amorem et affectionez nrām nō
debemus in nosipsos reducē nec
ad nutrimētum carnis nostre cō
uertere sed soli deo offerre · ad de
um ordinare · Quia reuera san
guis affectōis · animā naturaliter
viuificat et delectat · a ideo si deo
offeratur ipsam spiritaliter pu
rificat atq mundat · eze · xvi · In
sanguine tuo viue · ¶ Vel dic q
sanguis iste est sanguis xpi in sa
cramento altaris · vl etiaz memo
ria et compassio passionis et sa
cra sāguis ihū xpi · qa reuera in is
to et ex illo ostat spūal vita aīe
nostre et ideo talē sāgumē nō de
bemus comedere · i · nō recolēdo ab
horrere et abscōdere ē ipsū missas
celebrādo vel passionē eius recor
dando offerre vt sic possum⁹ ani
mas expiare · Job · xvi · Terra ne
operias sāguinē meum ·

## Capl'm · xi ·

Ne precipiuntur homi
m multa precepta · do
min⁹ dicat non maledi
cas surdo · et coram ceco nolī po
nes offendiculum · non observa
bitis sompnia · non facietis vob
figuras aut stigmata nō radetis
barbam · nec in rotundo attonde
bitis comam · nec super mortuo in
cidetis carnem vestram · non pro
stitues filiam tuam · sicut dicitur
leui · xix · Quor Ista oia nob spi
ritualiter inhibentur · Et primo
quidez surdos et cecos · i · personas
simplices et ignorantes qui scilz
verbum dei nec audiunt nec intel
ligunt nō debemus maledicere l'
cōtemnere nec offendiculū aliqui
ius mali scādali vel exēpli coram
eis ponere vl' facere · ne forte oc
casiōe accepta possint animā peccati
murrere · Tales enim simplices
qui nesciunt prauere faciliter ca
dūt qñ offendiculū · i · occasionem
mali in verb aut factis nostris in
uenunt · iō bene dī · Mat · xviij ·
Qui scādalizauerit vnū ex pusill'
istis qui in me credūt · expedit ei
q suspendatur mola asinaria in col
lo suo et submergat in mari pfūdū
Itē sōpnia non observabimus · i ·
falsas opiniones nō debem⁹ cre
dere nec frivola p veras accipe ·
nec auguriis nec diuinatoribz nec
hereticis aut adulatoribz fidē dare
Nec ad auguria seu garrul⁹ aiuī
· i · ad vba et garrulatōes psonarū
attēdē vl' vacare sicut faciebāt · nr̄i
regē · Vbi dī q observabāt sōpnia
et sectabātur augurīa Itē non
debe⁹ barbā · i · virilitatē animi ra
dere · nec comā capitis · i · virtutem
cordis aliqlit decurtare qa · s · viri
litas animi quaz barba significat
nō ē abicienda nec coma virtutuz

i · i

aliqualiter detondenda · vñ scribitur · Rouacula nō ascenderat sup caput eius · Totū ditas autem q figura est valde mobilis ista bilitatē mētis denotat · qr tūc coma in rotundū tōdetur cū p mōstrancā mētis virtutum cesaries i nō trūcat · ¶ Item figuras aut stigmata non debemus nob facere. i. malas malorum ymagines · et eorum exēpla nō debem⁹ acapere nec in nostris cordibus aut moribus p imitationem imprimere · nec p reuerentiam aut cōplacentiam adorare · ¶ B Cūl dic q ista dicuntur cōtra quosdam diuites qui scilicet quosdam familiares constituunt · quos quasi pro dīs colunt imō tum eis plus debito credunt · Tales ergo figuras statuere vl stigmata nobis prohibetur · et eorum adorationes vetantur · ¶ Item carnem nostram non debemus super mortuo id est super peccato luxurie vili et fetido imadere et diuidere · nec de sāguine delectationis carnalis aliquid sibi dare · vl filiam nostram id ē animam dyabolo prostituere nec sibi per diuersa vicia maculandā offerre · Caro enim per luxuriam non est imadenda · sed integra et casta seruanda · aia nō debet prostitui nec p pcā diabolo subiugari ne forte possemus de ea dicere illō · Mathei · xv · Filia mea male vexatur a demonio · ¶ C

Hic capitur q aialia diuersi generis simul conuenire seu habitare non faciant · et q vestimenta ex lana et lino non texāt et q agrum suum diuerso semine non seminant · Idem autem p capitur · deu · xxij ¶ Nor C In verbis istis · karissimi videtur q tantum illi qui eiusdem sunt conditionis et status sicut pauperes aut diuites · sicut clerici vel layci debent simul cohabitare et societatem alter alterius frequentare · copulam vero et societatem personarum sibi dissimilium fugere · a istorum qui sunt diuerse conditionis et status consortia non amare vnde dicit sapiens · Eccā · xiij · C Pondus super se tollit qui alteri communicat · quid inquit habitabit cacabus ad ollam si se collise rint confringentur · Sequitur omne animal diligit simile sibi · ¶ Istud potissime debet seruari in coniugijs vbi procerto paritas cōditionum summe debet attendi · Quia scz diuerse conditionis animalia non debent inuicem copulari · nec rusticus cū nobili comugari · C Quando ager id est lect⁹ tali diuerso semine seritur · alter ab altro facilius contemnitur · vnde ibidem · Eccā · xiij · dicitur · Que communicatio lupi ad canem · aut q ue pars bona diuiti ad pauperem · Et ad idē p oīa pt applicari illō qd dī deu · xxij · Nō arab in boue et azino ¶ D Cūl si vis applica ad quosdā q ita fidē euāgelicā assumebāt q cerimonias legis nullatenus reliqbāt & vtraq; suadē volebāt · dra illō deu · xxij · Nō arab i boue et azino · bos enim iugo sbdita figit legē · asin⁹ vero quē xps eqtauit figmficat euāgelicā disciplinā · Tal ergo obinatō repellitur · et duplex ritus a deo

reprobatur. ¶ Vel dic etiaz ꝙ bñ non debent cum malis. fidelis cum infidelibus et hereticis. religiosi cum laycis cōmunicare ne contingat malos eorum mores discere vel habere. ps. Cum sancto sanctus eris. ¶ E Vel dic ꝙ ager est cor. quod scilicet duerso semine seritur quādo diuersis et varijs negocijs occupatur. et qñ deo et mundo vacare conatur qđ vtiqz prohibitum ē deus em̄ in corde nostro nō vult habere ptiapem nec socium sed in solidum tanti emit vt solus possideret. Quia scilicet sicut dicitur in euāgelio. nemo potest duobus dominis seruire. ꝛc. Ideo de tali cordis diuisione dicitur. eccāsti. ij. Ve duplici corde et hominī ingredienti terram duabus vijs. Igitur in hoc reprobatur omis duplicitas et cōmēdāt vnitas et simplicitas. Quando igitur ager cordis diuerso semine. i. duplici l' multiplici intentione l' fictione. vna scilicet apparēte et alia exist tente seritur tūc illud mandatū dm̄ ptenē. ¶ F Vel dic ꝙ vestis lana et lino contexta signifi cat proditoriam l' ypocriticaz falsitatem que. s. lanam id est simplicitatē ostēdit exterꝰ linū vero subtile. i. malicam celat interius. Talī ergo veste. i. tal' ypocrisi duplicitate nō debem⁹ indui sed potius vno uel alio debemus vestiri. Melius est enim vel quod simus ex toto lanei vl' linei id est ex toto bñ vel ex toto mali. q̄ ꝙ per ypocrisim exterius bñ appeam⁹ et interius mali simus. Sicut enim dicitur simulata eq̄tas duplex est iniquitas. vnde. exodi. ypocrita. a appa. qđ es a esto qđ appaes. ¶ G

Omino fuit maxima cura de peregrinis et aduenis fouēdis et nō vituperādis aut contristandis. ideo precipit ꝙ segetes vsqz ad solum nō tōderentur nec ḡna racemoꝝ decidentia colligerētur. sed peregrinis et aduenis dimitterentur Precipitur etiam ipsis nō exprobari sed ipsos diligi et foueri qđ scz potissime p̄cipitur filijs isrl' qa aduene a peregrini in egipto fuerāt et ideo aduenas cū miserias cognoscebant. Quaē cōcludit ꝙ eis amplius misereri debebant. Ista omnia possunt exemplariter adduci ad inducendū ad pietatē a miserationez egenorū et paupērum et peregrinorum quia scilicet istis est compatiendum et de suis bonis dandum. Et maxime hoc debent facere illi qui quandoqz pauperes fuerunt et q̄ alienas terras p̄rambulauerunt Et qui per experientiam quid patiantur alij didicerunt. Exod. xxiij. Peregrino molestus non eris. Scitis enim aduenarum animas. nā et ipsi peregrini fuistis in terra egipti. Quod tamen est cōtra multos diuites qui q̄uis alii quādo fuerunt egeni et pauperes ipsi tamen peregrinis et pauperibus pre ceteris sunt crudeles. ¶ H Vel dic ꝙ pauper et peregrinus est peccator cui procerto non ē detrahendum. sed potius q̄ a quādoqz a deo peregrini id est peccatores sumus: ideo humanā

fragilitatem cogitare debem⁹ iux
ta illud · Ecc̄ · xxxi · Disce exteip
so que sunt proxim tui · Nō tam
est contra multos qui pter pecc̄a
tum fuerunt a deo alieni solent ta
men quādo ad pspitatē remūt
esse aduenis magis dura .i. cōtra
delinquētes pl⁹ seueri ¶ VI

Idem p recapitur sic · Cum
ingressi fuerit⁹ terram et
plantauerit⁹ ligna pomifera au
ferets preputia eorum · et poma
que germinant immunda erunt
vobis · nec comedetis ex eis · Nam
vt dicat scolastica hystoria ōnes
fructus qui in trubus annis pri
mis crescebant immundi erant ·
fructus vero quarti anni domino
consecrabant · a fructus quinti ā
m et deinceps ad vsus proprios
retinebāt ¶ Nor Arbor poifera
significat hominem qui poma bo
norum operum et germina bon
propositi producat · Vnde prope
pomorū preputia et germina sūt
bonorum operum inicia · quē p certo
immūda censere debemus · eo p
bona nostra inicia non statim ap
probare sed potius vilipendere a
immunda et inutilia reputare de
bemus · In vsus enim nostros nō
debent statim cedere · nec etiā quo
usq; solida et viuefcā sint debem⁹
nostris vsibus .i. nostris approba
tionibus applicare · Primo enim
sunt omnia quasi immunda vili
pendenda · et tandem si pseuerāt
sunt domino consecranda et attri
buenda · et finaliter in nostros v̄
sus .i. in nostram complacentiam
sunt vertenda · minia enim papi
tatio reprobatur · Et iō multi sūt
doctorēs iuuenes et etiaz nouicij
qui in suis bonis primordijs pl⁹
debito gloriantur · ita p se ma
gis scire vl plus bonorū operum
posse facere q̄ ceteri arbitrātur ·
contra illud Prouer · xx · Veredi
tas ad quam festinat in princi
pio in fine benedictōe carebit · ¶
R Vl aduerte q̄ vt scolastica
dicat historia super leui · q̄ poma
trū annoz et vinee immūda erāt
p eo q̄ natura nimis preceps ad
frūficādū citius in fine videbatur
defecisse · Nō ad hoc p̄t applicari ·
q̄ poma .i. opera neophitoz et no
uitioz q̄ sc̄z indiscrete cōtra na
turā q̄nq; aggrediunt opera val
de ardua et imrāda debēt immū
da reputari .i. nō approbari quia sc̄z
facilius solent perire et apud de
um et homines reprobari · Sicut
enim dicat · Phūs · Acres in prin
cipio franguntur in fine · Tales
enim vinee id est tales persone q̄
in iuuentute alios vituperare in
bonis operibus videntur · ante tē
pus desistere et deficere compro
bantur · Luc̄ · xiij · Iste homo ce
pit edificare et non potuit consū
mare · et ideo talia poma .i. talia
iuuenū opa nō sūt multū appro
banda sed potius immūda et mu
tilia reputāda ·

## Capm duodecimū ¶ a

Hecepit dominus
supra · xviij · cap̄lo ·
multa genera immū
dicarū vitari · Vic
autem sb̄ pena mor
tis ista mādat totaliter declinari

dicatur enim q̄ homo nō debet tur
pitudinē patris aut matris. fra
tris et sororis revelare alias mē
batur mortem incurrere et sībire
Qui etiā patri et matri male di
cebat sine remedio mori debebat
Alie etiā carnis multiplices īmū
dicie reprobātur et sb mortis pe
riculo phibent sicut legit. le. xx.
Nota Vide si vis textum et
allega exēplarit otra diuersas
spēs luxurie. Vl dic q̄ pat nī
est platus. mater nostra ecclesia
vel religio. fratres a sorores sunt
socii et viami. et maxime illi qui
nob p ofessiōez l familiaritatem
sūt uncti. q̄ revela talīū turpitu
dines. i. vilitates infamias l enor
mia crimina si qua scimus nullo
modo detrahēdo revelare debem?
Quia pcerto q̄ tales amicos suos
q̄bus sc̄z fidelitatem et reverētiā
exhibere tenetur diffamauerit a
eorū turpitudines revelauerit:
mortis eterne periculum sustinē
debebit. Nō debet em ecclesiastic?
patri vl matri maledicere seu de
trahere. vel turpitudines plati. l
ecclesie sue. nec nō socioz apud
laycos revelare. nec secreta suoz
alīs publicare. sed potius ipse te
netur abscondere et celare. nisi
forte ꝓpter correctionem sit nec
sse ipsa maioribus revelare. pū
B. xxv Que viderunt oculi tui m
iurgio ne proferas. ne emendare
nō possis cū dehonestaueris ami
cū tuum.

## Capm. xxiij

Sacerdos nullū mortu
um debebat tangere.
nec ī alicuius mortui
obsequijs īterē. etiam
dato q̄ eēt princeps populi sui ñ
dūtaxat esset pat vl mat: filij vl
soror vgo et ad hec ista cōcessio ñ
fiebat nisi sacerdotibus minoribz
qz. s. sūmus sacerdos q̄ mundus e
tat ad nullū ꝓfus mortuū accē
dere nec alicui obsequijs int eē de
bat. leui. xxi. Nota Ex istis po
ssum? oñdere q̄liter q̄to plus q̄s ē
maior m ecc̄ia tāto magis dēt om
nes mortuos. i. excōicatos et pc̄ō
res. et tactū et societatē malorū
sūmo ope declinare. Soli em dīū
ci et cōsāguinei excipiūtur q̄z scz
vir xp̄iam a ecc̄astici adiungi tā
q̄i et associari pmittūt. Sūmi vo
sacerdotes. i. illi q̄ spāliter deo sunt
immediati et a sēcti sicut sūt viri re
ligiosi et pfecti. ex toto dñt mortu
os. i. pc̄ōres ipfc̄os. excōicatos
et hereticos abhorrē. Et dato q̄
sint primates seu magni et cōsan
guinei etiam et propinquiores ipsos
tñ debēt fugē l vitare Et q̄uis ta
lis tactus et accessus sit generali
ter oībus phibitus. iste tñ structi?
est sacerdotibz. i. ecc̄is et maxime
sūmis sacerdotibz. i. plātis et ma
ioribus interdictus. Et maxime
hoc debet eē i religiosis et pfēs qui
de pnūbz carnalibus maxime q̄n
sūt pc̄ōres nō debēt curare: sed
eos p xp̄m dimittē et horrē. Nō
tñ ē otra multos ecc̄āsticos q̄ plus
debito diligūt cōsāguineos et ami
cos q̄bz dī in euāgelio. Qui nō o
dit p̄rem et mātrem et vxorē et filios
et frēs nō ꝑt mei? eē discipulus

Q Ali fūt ecclāstica q̄ malos pntes
pius debito dilexerunt et ꝓpnas
alas pderūt iō dr̄ ē. xi. t. Noli
te cōtamināre animas vr̄as ¶
B Q Sacerdos nō debebat acci
pe aliquā vilē aut inhonestā vxo
rē sz scortum captiuam: ancillā:
viduā: rā repudiatā: sordidā aut
meretricē sed potius virginem ā
puellam de populo suo natam.
Quia breuit sicut hic dicitur. Sa
cerdos seu pōtifex sup cuiꝰ caput
fusū est oleum vnctionis. a cuiꝰ
manus in sacerdotiū cōsecrate
sunt. vestitusq̄ est sanctis vesti
bus. non debet caput suum disco
opire. vestimēta sua scindere. ad
mortuum intrare. aut vilem aut
inhonestam mulierem in vxorē
accipe. Sz puelle virginē de popu
lo suo nubere et de stirpe gnis sui
a vulgo gētis sue nō miscēi. Qr
Sacerdos dux et pōtifex pōtē facti
ens est plātus. qui scz pontez ad
celū debet facere a ibi sbditos ver
bo et exemplo ducere. Vxor ipsi
us est vita sua et mox suorū com
pago. qr scilz iste tūc alicui vxori
spūaliter nubit qn̄ aliquā vitam
spūalē accipit et custodit Ergo si
cut hic dicitur sacerdos .i. prelati
et clerici sūme debent domino sanc
titatem in moribus obseruare.
Sancti inquit erunt deo et nō pol
luent nomē eius. Et ideo isti quo
rū manus sacrate et ordinate sūt
ad actus bone operationis. a q̄ in
duti sunt vestibus sacris honeste
conuersationis. nō debent barbā
radere. i. dimittere animi vitalita
tem. Caput mentis discoopire. i.
deponere humilitatē. humilitas
em̄ velat et celat interiores men
tis virtutes. Vestimēta scindere
.i. destruē exteriorē honestatē Ad
mortuū intrare. i. frequētare malā
societatem. Vilē vxorē ducere. i.
profiteri vel sectari alicuiꝰ male
vite sordidaz vilitatem. vxor em̄
sua. i. vita sua et conditio status
sui debet esse virgo id est pura et
munda. que non sit vidua nec a
populo repudiata et cōtempta.
nec captiuitati timoris seruili sub
iecta. nec seruituti peccati aliq̄liē
subiugata. nec in se vilis mētis
aut immunda. nec etiaz de alieno
populo. i. per immiam singularita
tem subditis totaliter aliena. Sic
em̄ erat sāctus et mundus: et sā
cto dei seruitio sancte et mūde de
ditus et deo sāctus sicut in eodē
capitulo dicat. Incēsum em̄ dñi a
panes dei sui offerūt et ideo sā e
rūt. ¶ C Vl dic allegorice q̄
sacerdos ē xp̄s spū letitie vnctuꝰ q̄
sz ē sacra veste. i. puritatē humā
itate vestituꝰ. qr reuera iste p̄ spi
ritualē cōiugio scilz in beata incar
natione comugem nō accepit mu
lierem vilem: sed nobilem. non
corruptam. sed virginem. non
seruilem ancillam. sed virtutum
dominam. non sub peccato capti
uam. sed liberam elegit virginez
gloriosam. cui se carnem assume
do cōiunxit que etiam de populo
dei israhelitico nata fuit. ¶ Vel
dic qr vxor est anima quam scilz
christus si sit virgo id est pura san
cta et immaculata de p̄pl̄o suo. i.
de xp̄iamitate q̄ fide nata libenter
ducat. Si vero vilis reproba et
immunda fuerit ipsā nō accipit q̄

contempnit. ¶ Vel dic q̄ vxor hō
minis est dignitas officiū vel bñ
ficium seu dioc̄esis vel ecc̄a cui cō
iungitur · a ad qđ in hoc̄ seculo p
mouet̄ · siue sit ecc̄astica siue etiā
secularis · Sed verē de talibz vx
oribus alique fūt virgines .i. ille
ecc̄astice dignitates que munde
sunt et saucte nullo symonie viti
o vel nullo carnali effectu corrup
te · Alique vero sūt corupte et
immunde et sēp aliquo adiuncto
officio maculate · sicut sunt multe
seculi dignitates quorum q̄dam
fūt que pro magnis diuicys ānu
atim vēdūtur · Alie fūt sicut repu
diate q̄ · s · ab omnibus bonis hoī
bus refutātur · Alie fūt sicut cap
tiue vel ancille que sz seruituti a
peraculo subiiciūtur sicut fūt ge
neraliē ille que hodie fūt altiores
rē · Igitur istud est verū q̄ sacer
dos .i. quicunq; bonus ecclesiasti
cus nūq̄ talia publica officia pete
re nec tales imūdas et imūdicys
vicioꝝ plenitas vxores .i. seculi
dignitates dēt diligere. Sed ma
gis virginem .i. aliquā mundam
q̄uis paupem et sterilem p̄elig̃e
eū qua possit munde a sācte viuē
vñ .i. es3 · ix · Discedite a gentibz ēt
re et ab vxoribus alienigenis · q̄
uis hodie multi non curant qua
lem vxorē habeāt · quinimmo vx
orē fornicariam vel beneficiū vel
dignitatē fornicarie .i. symoniace
acquisitam libenter accipiunt et
procurant · osee · ŋ · Accipe tibi
vxorem fornicariam et fac filios
fornicationum · ¶ Vel dic q̄
nō licet alicui ecc̄astico vxorez al
tera q̄ gētis .i. dignitatem vl̄ bene
ficium alterius sēcte seu ecclesie as
sumere vel occupiscere · sed de po
pulo suo .i. de deputata ecc̄a vel
patria debet sibi vxorē seu bene
ficiū procurare · Matthe · vi. Nō licz
tibi habere vxorem fratris tui ·
¶ Vl̄ dic q̄ vxor aliena · est dig
nitas seu officiū seculare quā · s · n̄
licet sacerdoti .i. ecclesiastico acq
pere l̄ ad eam anhelare sed solum
de populo .i. de statu ecclesiastico
vxorem et promotionem acqui
rere l̄ habere · Quod tamē ē con
tra multos clericos in curys re
gū et in secularibz officys cōstitu
tos de q̄bus dicitur · ecclesie · ix ·
Inuenit iudeos duc̄es mulieꝝ
alienigenas · ¶ Vel dic q̄ sacer
dos non debet commiscere stirpez
generis cum vulgo gentis sue · q̄a
scilicet illos qui sūt de genere su
o patria et consanguinitate non
debēt permiscē nec in officys a bene
ficys ecclesie sue ponere · Nec eti
am eos ibidē cū diuitibz et nobili
bus patrie cōiugare · Sicut oti
die faciūt multi prelati q̄ aliunde
aduenientes totam ecclesiā suam
et patriam sibi commissā de suis
consanguineis implent · et stir
pem generis sui cum vulgo popu
li sui miscēt ·

¶ Notatur q̄ omnis qui habue
rit maculā nō offert panes
deo nec accedat ad ministeriū ei⁹
scilicet non sit cecus vl̄ claudus
si habuerit puū l̄ grē dē l̄ tortum
nasū si fractū pedē vel fractaz ma
num si gibbus · si lippus · si albu
ginem habens in oculo · si iugem
scabiem · si impetiginem habens
in corpore si hermosus · Iste emi3

sunt tredecim macule seu impedi
menta que hominem reddebant
indignum ne ministraret in taber
naculo sacerdotalia. Verumpta
men dato q̄ panes et incensum
non permitteret offerre. de pani
bus tamen qui offeruntur sacrifi
cio. permittebatur comedere.

¶ Sic vere moderni sacerdotes
et clerici a dei ministerio reddun
tur indigni quando spiritualib⁹
maculis sunt fedati. teste enim be
ato gregorio. Ista tredecim pecca
ta designant. ¶ Unde dico q̄ ce
cus est qui nō videt per contēpla
tionem. claudus qui vacillando i
cedit et per malicam et cauillati
onem. Parui nasi ē qui nasum. i.
sensum diminutum habet per sub
latam debitam discretionem.
Nasi grandis qui sensu nimis ha
bundat per presumptionem. Ro
ma. xij. Nolite plus sapere q̄ꝫ
oportet. Torti nasi qui tortus ē
et peruersus per hereſim vel per
fidie machinationē. vtra quos
dicit. Ro. xvi. Nolite pueri effici
sensibus quātū ad nasum puum
s malicia puuli estote quantū ad
nasum tortum et magnum. Pe
dem etiam habet fractum ille qui
debilem habet affectionem. frac
tam manum habet ille qui remi
ssaz habet et laxā operationez vt
sic de tali exacto claudo. et pedi
bus manibus q̄ contracto dica
tur illud. Math. xxv. Ligatis pe
dibus et manibus mittite eū in
tenebras exteriores. ¶ Item
lippus est ille qui licet clarus per
scientiam et discretionem vide
at oculus tamen cordis sui infec
tus est p̄ immundicā simonie. Al
bugínem habet ille q̄ mente a af
fectu habet candorem mundane
glorie. Gilbosus est q̄ patitur tu
morem seu gilbum superbie. sca
biez habet et niger est qui cotidie
versatur in immundicia luxurie.
Impetiginem patitur q̄ pruritiz
et ardorez sustinet libidinis. Ver
mosus seu ponderosus est. cuius
humor interioris affectionis ad ge
nitalia fluit per desiderii carnis.
Breuiter igitur est verum q̄ illi
qui talia patiuntur indigni sacer
dotio vel quocūq̄ ecclesie ministe
rio reputātur. Homines enim be
ne formatos. i. bonis moribus in
structos: non vitiosos vel macu
latos: vult dominꝰ ministros ha
bere. malos vero informes vitio
sos et incōpositos solet abicere et
horrere. Infra. xxij. ¶ Animal ca
tharactam papulas: scabiem aut
impetiginem habens nō offeretis
domino. Sed qua procerto vnuz
restat de isto capitulo q̄a scilicet
dato q̄ isti propter indigmitatez
nō debebant panes offerre vl ꝫ
ecclesia ministrare. panes tamen
oblatos non vetantur cum alijs
manducare. sic vere prohdolor ho
die multos habemus ecclesiasti
cos q̄ licet ecclesie non deseruiant
aut ministrant: nec digni fuit mi
nistrare ꝓpter vitiorum maculas
quas cōtinēt. panes tamen obla
tos ab alijs. i. fructus eccāsticorum
beneficiorum et aliorum laborum
pape nūq̄ cessant. quimmmo ta
les hnt habūdantius eccie panes
q̄ illi qui cotidie in dei seruitio et
ministerio offerunt et laborant

ita q̄ istis ꝓprie p̄t dici illud · Jo hāis · iij · Alij laborauerūt et vos in labores eorū intrauistis Vl dic q̄ ille q̄ h̄et maculā ē ille qui nō d̄et ad altare accedere nec in sacer dotis officio ministrare · quous a tali macula voluerit p pēnt̄iaz se purgare · Quotiēscūq; se sēnt talibz malis seu vicioꝝ vinculis irretitū et maxime quādo p excōi cationē vinculat̄ tūc se debet ab ī troitu tab̄naculi .i. ecc̄ie retrahe et in officiis ecc̄asticis nullatenꝰ ministrare · & indignū se reputās dz a ministerio retroire · Leui · xxi · V Omnis homo qui accēs serit de stirpe rē ad ea quē cōse crata fūt · et q̄ obtulerūt filij isrl domino · in quo est immūdicia p̄i bit cōrā domino ·

C Capm · xxij · Va

Thia genera panū erāt aput udeos · s · panes ꝓpositionis quos soli sacerdotes qui erāt si ne macula debebant comedere et a in loco sancto · Item panes alij qui populo offerebantur et in p te sacerdotum cadebant · et de is tis licebat comedere omnibus q erāt leuitici generis · etiam si ha berent maculam · etiam si esset fi lia sacerdotis · vidua vl repudia ta et ad domum patris reuersa · Necūptamen q̄cunq; alienigena a etiam filia sacerdotis · dum ta mē adhuc alicui de populo actua lit̄ eēt nupta · de talibꝰ pambz n̄ comedebat sed tanq̄ extranea a talibz abstinebat · Item panes lay

ci · clero et populo cōes erāt et de q̄bz oēs generalit̄ comedebāt · leui · xxiij V Nor C Per tres spe cies panū possūt intelligi ta gna bonoꝝ eccāsticoꝝ · scz panes ꝓ mis et ista fūt bō spūalia scz vtu tes et merita q̄ scz nullus p̄t acca pe maliciosus · Item panes oblati a pl̄o et isti significant beneficia eccāstica q̄ etiā multi maculati et repudiati .i. multe male psone po ssūt habere dū de gne sacerdotali .i. psonas eccāsticas cōtigerit eos eē · Item panes laycales .i. mūdana bō a secularia q̄ scz bonis et mal mū dis et immūdis laycis et clericis coia eē cēsent · in q̄tū ab ipoꝝ p ceptione nulla gnatio hominū im pedit · Vl dic dato q̄ hyicēs habe āt maculas diuersoꝝ vitioꝝ et noīa eos si vis sicut ī p̄cedēti · da to etiā q̄ sint psone repudiate a deo et a mūdo · nihilomin9 si sint de gne sacerdotali .i. de consangui nitate prelatorum nō solent a co mestiōe panum .i. a perceptione ecc̄asticarum prebēdarum et bene ficiorum repelli & m āplius sacrari vt ps · Ecce ipsi peccatores obti nuerunt diuitias · dato enim q̄ ipsi nō ministre nt · bona tamen ecc̄ie paratipant et habundant ·

V b C Vl dic q̄ tres panum species sunt tres virtutes theolo gice · Luc̄ · xj · Amice accōmoda mihi tres panes · Sed de istis v nus est solis sacerdotibus mūdis immaculatis id est solis bonis p sonis concessus scz caritas nullus enim maculosus aut peccatoꝝ p̄t comere panē istū · caritas em̄ est fons vnus non participat inde

alienus secundum augustinum. Alius est nō solum mundis et immaculatis immo etiam maculosis et repudiatis cōcessus dum tamē sint de genere sacerdotum. i. cristianorum. a iste est fides que scilz homs et malis cōceditur. dū tamen sacerdos. i. cristianorum pro pago habeatur. Alius autem ombus hominibus generaliter est cōis scz spes. quia fideles et infideles hoīes et mali speratāt aliquid post hanc vitam. et sic dico q̄ caritas sola est bonorum xp̄ianorum fides tm̄ bonoz est et maculatorū spes vero cōis est vniuersorum. Vl dic q̄ primi sunt virtutes. secūdi sunt scientie. tertij sūt tpales.

Ta. Vel dic q̄ tres panes sūt tres scientie scilz moralis philosophica et cuiusdā.

Hic pomit q̄ filia sacerdotis nupta alteri de pplo. ñ potuerat cōmedere de sāctificatis q̄diu extra maneret et q̄diu cum viro esset. vez quādo repudiabatur l vivo mortuo iducebatur et ad domuz patris reuertebatur. tūc poterat sanctificata cōmedere sicut prius. Quoz Sacerdos est crist filia eius ē aia de q̄ scz. s. xxi precipitur q̄ sacerdotis filia si deprehensa fuerat in stupro flāmis exuratur. Quia scz anima filia dei si in morte deprehensa fuerat in peccato. flammis perpetuis incendet Ezechielis. xviij. Anima que peccauerit. ipsa morietur. Ista ergo quandoq̄ exit domum patris sui xpi. ecclesiam vel statum gratie et nubit per desiderium et amorē vni extraneo de populo. scz dyabolo. carni vel mundo. Luc. xv. Adhesit vni de ciuibus regionis illi9 Et tūc p̄certo q̄diu stat tale nephandum matrimoniuz ista filia non debet cōmedere de sanctificatis. et non est digna percapere bona spiritualia et eterna. Sz certe si tale matrimoniuz cessauerit et ista vidua facta vel a mundo et eius p̄speritate per infortunium fuerit repudiata et ad domuz patris. i. ad gratiam l ecclesiaz p penitentiam redierit. tunc vero cibis cēlestibus et spiritalibz dignus erit. Filia ergo. i. anima vl fragilis persona que a viro suo. i. a mundo repudiatur. vtpote quia per paupertatem et infortunia ō mi prosperitate priuatur. debet i domo patris sui. i. ad conscientiaz seu ecclesiam reuerti. fortune i stabilitatem cognoscere et se patri suo xp̄o reddere vt sic de sanctificatis. i. de bonis spiritualibz eternis possit ptem suam capere et habere. Exemplo filij prodigi qui a mundo repudiatus et infortunijs compulsus ad patrem redijt et vitulum sagmatū comedit Et ideo tali filie videtur loqui dominus. in Cantic. Reuertere reuertere sunamitis. reuertere reuertere vt intueamur te. et illō Jeremie. Reuertere ad ciuitates tuas vsq̄quo delicijs dissolueris filia vaga.

Vo Alienigena nūq̄ debebat cōmedere de sanctificatis dato q̄ in domo sacerdotis maneret. misi forte ēēt suus pecuniq̄ sacerdotis et eius vernaculus seu ēptitius cōstitutus. Et de manu etiā alienigene nō debant

sacrificia accepi et dño immolari
sed oia corrupta et mutilia iudi
cari. de manu inquit alienigene ñ
offeretis panes dño deo vro. nec
q̃q̃ aliud dare voluerit qa cor
rupta et maculata sũt oia. ¶ Nor
Alienigena signat hereticum l'
quemlibet infidelem a xpi fide ali
enum. Iste nõ debz de sãctis .i.
ecclastica sacramẽta pape misi for
te vernaculum seu perpetuum ec
clesie seruum per fidem et pmitẽ
tiam cõtigerit factum esse. Panes
etiam .i. doctrine et alia opa et exẽ
pla que tales offerunt a fidelib9
non debent recipi neq; credi. sed
magis oia dñt corrupta et hereti
ca reputari. Et simplices em̃ sum
me debẽt cauere ab illis que ab he
reticis et infidelibus predicantur
et offeruntur ne forte p errorem
aliquẽ corrũpãtur. Leui. xi. Nõ
tãgatis quicq̃ eor ne immũdi si
tis. ¶ Vi panes alienigene sunt
scientie seculares q̃. s. a sacerdotibz
nõ debent recipi l'sectari et maxi
me leges et mediana. ¶ E
Animalia q̃ offerebantur deo
debebãt eẽ integra sana et
nulla macula viciata. alias a sac̃
dote debebãt repudiari et nũq̃ do
mino immolari. Vñ hic dr̃ q̃ ois
macula nõ erat in eo si cecũ. si fra
ctũ. si acarẽ hñs. si papulas sca
biẽ. l' impetiginẽ. nõ offeretis euz
mihi. repudiabat etiã aial q8 tes
ticulos tõsos. fractos et albatos
haberet. si ligua carẽt et si aurẽ l'
caudã eidẽ aliq̃s ãputass. ¶ Nor
Sic vere illi q̃ offerũtur dño et ei
dem in ipsius seruitio. s. in statu
ecclastico pñtãtur. mundi sãcti et
imaculati eẽ iubentur. Ergo nõn
debent eẽ cecati p ignorãtiã. nõ fra
cti p in cõstãtiam. nõ acatracẽ ma
lor exẽplor et malor morũ ha
bentes p insolẽtiã. non papulas
scabiem seu impetiginẽ .i. pruritũ
et imũdiciã carnis sẽtiẽtes p lux
uriã. et nõ tonsis fractis aut sec
tis testiculis p virilitatis amissio
nem seu p mẽtis effeminacõem.
nõ ꝓita lingua p tone locucõis
laudẽ et cõfessionis ꝓdicõem. nõ
trũcata cauda p finalis perseuerã
tie depositionẽ. Quia ꝓcerto vir
ecclastica. debẽt p discretionẽ cla
re videre. debent per constãtiã et
fortitudinem integra manere de
bent sine acatracẽ .i. sine male cõsue
tudinis vulnere vl' sine inuidie
vlcere mẽtẽ habere. Debẽt in pel
le sue uersationis scabiẽ .i. vicys
maiorubus et impetigine seu pa
pulis .i. vicys minorib9 sẽp carẽ
Testiculos .i. virtutẽ bonor gene
rationem. aurem .i. ꝓmptitudinem
auditiuã et obediẽtiaz. caudam .i.
virtutẽ pseueratiuã et cõpletiuã.
linguam .i. ꝓdicatiuam vl' diuine
laudis et cõfessionis. de ꝓmptiuã
debẽt iugit cõtinere. ¶ Si vero
oibus istis l'aliquo istor caru
erint nõ sũt digni cora domino cõ
pere. nec in ecclesia trũphante
locũ dẽbẽt aliqualiter optinere.
Luce. xiiij. l' Math. xxij. Qui vo
cati fuẽrt no erãt digni. De illis e
niz q̃ testiculos habẽt .i. generatio
nẽ fideliũ q̃ p ꝓdicationẽ efficiũt
q̃. s. a duobus testiculis ꝓdicator
procedit. s. a vita et doctria potest
dici illud. Deuterono. Non intra
bit enuchus ãputatis testiculis

alys vero dicitur · malach· ꝑmo· Si offertis domino claudum et lā guidum: nonne malū est· Quia breuiter illi qui domino offerunt̄ sine peccati macula esse tenentur Apoca· vij· Sine macula sūt ante tronum dei· vñ deutro· xvi· Nō immolabis domino bouem aouem in quo est macula aut q̄p piam vicij· ¶ Vel dic si vis allega hec omnia cōtra seculares qui filios ceos· claudos et male mo geratos et formatos offert deo· faciēdo eos religiosos et clericos et bene formatos retinent sibi vt seruiant mundo· et vt eos faciant cupidos et mundanos· cōtra quos dicit· malach. i. Maledictus dolosus· q̄ habens in grege suo maculam et votū faciēs īmolat debiles· ¶ G

Aduerte hic q̄ quādo q̄s offerebat sacrificia ex voto ob latū dēbat esse sine quacunq; macula· sicut ꝑmittitur in parte ꝑcedēti· Quando vero q̄s offerebat voluntarie scz oblationē pacifico rū l' huiꝰmoi· tunc poterat offerre aial· dato q̄ haberet aliq̄ de maculis supradictis· et maxime autem vel caudā amputatā· vñ ibidem dicitur sic· Quē et bouem aure et cauda amputatis volūtarie offerre potes Sic cū i mūdo sūt duo genera psonarū que deo offerūtur· scz bone ecclāstice qui tenentur ex voto l' tacito l' expsso· et bone laice qui videntur tm̄ volūtarie tenere· Istud est verum q̄a illa animalia. i. iste persone que ꝑ voto soluendo et complendo dño īmolātur· q̄ in eius seruitiū deputantur· sicut sūt religiosi et clerici dñi esse pfecti et ab omni macula criminū mūdiores· q̄ illi q̄ volūtarie offerunt̄. i. seculares q̄ supererogationis opa voluntarie requirūtur· In istis em̄ mīe macule et multi defectus solēt fustigari· quos i religiosis et clericis eē ne cessariū reprobant· Et multa sūt vicia q̄ apud deū religiosos et clericos indignos facerēt· q̄ secularibus nō nocerēt· Quia· s· illi tenēntur esse pfecti ex voto q̄ nec te isti ād ex volūtate ideo clericus dī· Matth· v· Nisi habundauerit iustitia vestra plus q̄ scribarū et phariseorū nō intrabitis i regnū celorū· ¶ H

Hic papiē q̄ nullū aial sibi offerri debeat quousq; septem dierū i etate spacium trāseat· cē· vi de sup̄· exo· xxij· in fine· Dic ꝑcepit dñs· q̄ siue ille sit bos· siue ouis nō īmolabitur vna cū fetibꝰ suis· Istud exponūt aliq̄ sic q̄ mē ꝑmorcia pmā· fetꝰ eius sūt bō opa· Ista ergo mī et fetꝰ sui non dēbent dño offerri īq̄tū· s· stati q̄ pma īmapiē· opa eius nō dēbent pfecta putari· nec digna adhuc estimari· nec ān aspectū dm̄ sūt offerenda· tāq̄ pfecta· nec ea dig̃ ui dicaē debem̄ ¶ J Vl' dic illud exponе allegorice de xpō q̄ ē mī nra· de quo dī ꝑ ꝑmiā caritatē q̄ diligit vniuersos· ij· reg̃· i· Sicut mī vniū amat filiū ita te di ligebā· Principales ergo fetꝰ istiꝰ mris fuerūt apli· ergo istud fuit verū q̄ eadē die nō fuerīt īmolati nec passi· mī et filij. i. xps et discipuli· quimmo iudei discipulos

cum xpo apprehendere voluerūt· ipse dixisse legitur· Si me q̄tis simile hos abire.

## Capl'm decimū q̄ntū· V A

QVlier israhelitica cōcubat filiū de viro egyptio. qui urgatus cum viro israhelitico blasphemauit nomē dn̄ maledicens ei· Ergo ipse inclusus a moyse fuit a pl'o lapidat9· Le· xxiy· V Moz Allega exēplariē cōtra spurios q̄ nati de egipcō sc̄z de adulterio vel formicacōe fiūt q̄nq̄ blaphemi et uxosi et male morigerati et iniurioſi Quappē aliquādo carcerāt a etiā fustigens exponūtur· V Vl' dic moraliē q mulier hebrea ē uolūtas et aīa Vir egiptius ē corpus a quo pcerto tūc blasphemū cōcipit quādo maluz aīm seu malū desideriū p corpis suggestionē et tēptationē incurrit· mal9 enim affectus deū videt maledicere mḡtum sēp mittitur suis iussionibz obtraire Et ideo tal' blasphem9 .i. malus affectus debet in carcere timoris includi· et lapidibus .i. diuine scripture sētentijs et reprehensionibus compl̄ēdi· sup· xx· lapidibz obruet et mechus et adultera.

## Capl'm decimū sextū· V A

ANnus iubileus notabiliter apud hebreos p cipitur obseruari· Erat autem iste ann9 quinquagesimus ab egressu filiorum israhel ab egypto· et ex tunc de quinquagesimo in quinquagesimum obseruatur· Quia scilicet iudei omnia septenaria obseruare voluerunt· et sic septimum diem septimum annum seruauerunt· et tandem iubileuz tanḡ vltimū annum in fine septem ebdomadarum annorum· Erat autem ille ānus priuilegiatus· quia scilicz omnis seruus tunc liber efficiebatur et omnis hereditas vendita ad priſtinum dominium iterum reuertebatur· Et ideo iste annus iubileus a iubilando dicebatur pro eo q in tubis canebatur summis q̄ letitys annus huiusmodi celebatur V Moz Per istū annum potest intelligi tempus glorie paradisi q̄d sc̄z per numerum quinq̄gesimū intelligit· peo q in fine septem ebdomadaꝝ ānoꝝ .i. in fine huius vite que fluit p septenariū diez et etatū· ānus iste iubile9 .i. gloria cum suis eternis iubilis celebratur· p̄s· V Jubilate deo oēs terra seruite domino in letitia· V In isto emm anno et tpe· s· in paradiso omnia debita humane nature sc̄z timor languoꝝ mors et similia erūt soluta· fuit9 corruptioms erit dimissus et hereditas glorie sempiterne que dudum p adam vendita et pdita fuerat· erit plenarie hūano generi restituta· p̄s· Dn̄s ps hēditatis mee· tu es q̄ restitues hēditatē meā mihi In isto ergo anno et in isto festo fūma ē iubilacō· fūma laudacō· a gr̄iarū actioms exultacō· vñ ciuliber amme dicitur· Ysaye· Exulta satis filia iherusalē· iubila filia

syon· et cetera· ℣ Et ℭ Vt dic q̄ iste annus signat festuz p̄ thecostes quod scilicet a tempore quo nos eximus de egypto scilicet a tempore paschę· quo sancti patres egressi sunt ab inferno die quinquagesima celebratur· Quia reuera istud ē festū et tēp⁹ valde priuilegiatum· q̄a sc̄z ibi ē remissio delictorum. i. peccatorum ibi est hereditatis restitutio· id ē reparatio gratiarum et meritor̄ Ibi seruitutis abolitio· ibi libertas datur spēal̄ carismatum et donorum· Ibi est iubili decantātio· id est exultatio laudis predicationis confessionis et quorumcunq̄ spiritualium· Sanctus em̄ spiritus qui ista die fuit emissus habet debita peccatorum dimittere· hereditatem virtutum restituere· libertatem donoruz distribuere· et iubilum laudis p̄dicationis et gratiarum actionis inspirare et influere· Iste est ergo iubileus a iubilando· quia scilicz ista die debemus iubilare et laudes domino decantare· p̄s· Jubilate in neomenia tuba in īsignī die solempnitatis vestre· ℣ Vel si vis dic omnia de penitentia· vt diuina misericordia· vel de cristi passione· seu etiam de gratia· q̄a scilicet quelibet istarum peccata soluit· libertatem anime concedit et hereditatem gratie et glorie restituit·

ℭ Via dominus precepit q̄ hebrei anno septimo requiescerent· et q̄ non seminarent· nec etiam sponte nascentia colligerent ordinauit q̄ anno sexto fructus duplicēs prouenirent· de q̄bus anno septimo et octauo viuere possent· voluit etiaz q̄ vetera fruges comederent quousq̄ anno nouo fruges noue procederent et venirēt· Donec īq̄t noua nascantur edetis vetera· Dic q̄ fruges veteres sunt precepta et cerimonie veteris legis que vetera recepi et tenere debebant quousq̄ noue fruges id est noua lex et noua precepta venirent· Et quia iam nouum testamentū vemisse videm⁹ iō vetustatē legis abicere et antiquas fruges nō comedere seu recipere ꝑ abdicare debemus· infra· xxvi· Nouis supponentibz vetera proicietis· Et apls dicat· Nō ambulem⁹ i vetustate ꝑ in nouitate·

℣ Hic precipitur q̄ terra non vendatur ad perpetuitatez Terra mquit non vendatur i perpetuum· quia mea est· Item si aliquis vēdebat possessionē suam sp vel ipē vel proximus eius poterat infra annum redimere· Alioquī si neq̄ret oportebat vt tandem in iubileo vna cū liberis suis liber exibat· Sic ergo erat q̄ gētiles hereditatem suam et seipos absolute et sine cōditione vendebant· filij vero israhel ānexaz cōditionem habebāt· Et nec se· nec hereditatem suam ad perpetuitatem vēdere poterant aut debebāt Annus significat vitam presentem in qua q̄diu durat licitum ē cuilibet si peccādo se ātea diabolo vēdiderat· seipsum per penitentiam redimere et hereditatem paradysi vel gratie quam perdiderat

vel obligauerat recuperare. Qs si ipse facere noluerat proximus eius scz plat⁹ vel p̄dicator a q̄libet h̄o iust⁹ debet ipsum predicando l' orando redimē. et a peccati seruitio liberare. exemplo crusti qui quia proxim⁹ noster erat per incarnationem. ideo nos redemit a hereditatem padisi nob restituit et reddidit. p̄s Tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. ℣ E C Et si vis dic q̄ hebrei signāt bonos. gētiles vero signant malos hereditas est gr̄a seu gloria. venditio est peccati commissio seu culpa. Igitur istud ē verū q̄ hebrei et pagani. i. tom et mali q̄nq̄ hereditatē gr̄ie et glorie. i. illud unus q̄s ad illam hereditatē habebant diabolo peccando vēdūt et a se alienant atq̄ perdūt. Verūptam diuersimode. qa scz hebrei. i. tom si eos q̄nq̄ peccare et hui⁹modi venditionē celebrare cōtingat. illud nō erit ad perpetuitatez. q scz isti nō desperāt. sed potius de restitutiōe et penitentia cogitare sperāt. Terra em̄ cordis humani domini est. et ideo ipsā nō debe⁹ ad perpetuitatē desperādo vendē sed quicq̄d acciderit sēp debem⁹ de iubileo. i. de diuina mia spēare et de penitētia cogitare. hegū. xxv. Absit a me vt vēdam tibi hereditatem p̄m meor. Sed reuera cōtrariū est de mal' q̄. s. illi q̄ vēdūt. i. q̄ delinquūt sine cōditiōe ad perpetuitatē vēdūt. Quia scz p desperationē solēt se ex toto diabolo exponere. de restitutiōe penitētie nullatenꝰ cogitāt. et ideo hereditatē istā nō p̄nt āpli⁹ rehabere. Vñ scribit. Vn⁹ q̄sq̄ ad illud q̄d vendidit nō reuertet āplius. ℣ E C Vl' si vis dic q̄ xp̄iani et infideles in hoc differūt. q xp̄iani si peccāt spē certā q restitui potuīt per penitētiā sp̄ habuīt. Infideles aūt nō sic. q isti hereditatem glorie et gr̄ie cōtinue delinquēdo vendūt et pdūt. et tamē racōe infidelitatis in q̄ sūt ipsā recuperare nō possunt. Isti enim sine cōditione et absolute videntur paradysū petere. Mali vero xp̄iani semp dū sunt in via h̄nt cōditiones annexam. in q̄ptū p̄nt p penitētiam ad statū gr̄e reuenire.

## C Capl'm decimū septimū. ℣ A

Datur hic q decimum aial eo ordine quo venit p decima debet dari. ita q illud siue eēt bonū siue malū nō poterat cū alio cōmutari. Idē autez fiebat de voto. q scz si quis domino alīd aial l' rē alia deuouebat sine mutatiōe illud cū alio siue meliori siue deteriori pmutari neqbat. s illd idē q vouerat sine mutatiōe reddebat quimo sicut dz. Quicq̄d de votis dño cōsecrabat. si offerēs illd cū alio mutare vellet vtriq̄ dño dedicabat. a illd scz q̄d mutatū ē et illd cū quo mutabat. Et iō sb dit Oē q̄d cōsecrat siue h̄o siue animal siue ager fuerit nō vēdet nec redimi poterit Quicquid semel fuerit cōsecratū sanctū erit dño. sicut habet. Leui. xxvij. Vor Illud si vis applica ad hām de illis animalibus. i. de illis psonis: que

pt̄ votum obedientie in religio
nem deo deuouentur et cōsecran
tur· Quia scz necesse est q̄ ipsi im
ppetuis psonis nō per substitutos
domino famulentur· Qui enim
domino ad religionem vel ad sa
cerdotium est astrictus: nō p̄t a
liū loco sui vt cōitet substituere s
ipse in ppria psona teneat benefica
o deseruire· Bō enim siue debilis
siue fortis fuerit nō debet mutari
sed vn⁹ quisq̄ secūdū vires suas
debet domino famulari· iuxta illō
apli· Vn⁹ q̄sq̄ onus suum porta
bit· Qui ergo cōsecratus est dño
et in ordine vel religiōe deuot⁹·
nō p̄t amplius nō cōsecrat⁹ fieri
nec ad mundū redire: seu a cleri
cali statu retrahi: sed ibi debet p
petuo cōsecrari ex quo semel deuo
uerat siue hoc tacite vl' exp̄sse per
cōfessionem fecerit deo ppetuo de
bet cōsecrari· Vel dic q̄ q̄quid
est de camū. i. quicūq̄ seruat deoz
mandata domino cōsecratur· et
sibi spiritu aliter dedicat· ¶ Bo
Qvādo aliqs agrū vel aliqd
aliud domino deuouerat
si illud volebat redimere quintā
partem vltra cōmune precū ad
hibē debat· Et ne pmtia duct⁹
a promissione quā spospōderat
resiliret ordinauit dominus q̄ re
dimēdo amplius solueret ipse q̄
obtulerat quam alias teneretur
Hic potest allegari contra illos
qui facliter de illis que domino
facere promttunt· solent pmit
tere: vtpote quando pmitentiam
vel peregrinationem promttūt
facere· sed si redimere vel mutaē
oportuerat: domino aliud amplius
debent addere: et votum non m
deterius: sed in melius commuta
te·

Explicat Liber leuitici·

Incipit liber Numeri·

Caplm p̄mum·

Circa or
dinacōez
tabernā
culi· Scē
dū q̄ ta
bernacu
lū i deser
to ostitu
tū pre ce
pit dominus q̄ populus in q̄tuor
partibz circuiret et q̄ circa illud
excubaret· Vnde pcepit q̄ tri
bus iuda· ysachar· et zabulō ex
cubarēt ad orientē· Ruben· symeō
et gad ad meridiem· Effraim· bē
yamin· a manasse ad occidentem
dan azer et neptalim ad aquilo
nem· ¶ Qoz Sicut supe di
xi p tabernaculum moralit̄ intel
ligit̄ cor humanū· Quatuor ve
ro mūdi ptes signt q̄tuor cardi
les virtutes q̄ scilicet orien
ens est prudentia· meridies fer
uens est iustitia· occidens humi
dus est temperantia· aquilo geli
dus seu solidus est fortitudo a cō
stantia· ¶ A Igitur dico
q̄ circa tabernaculum cordis de
bent excubare et vigilare p istas
q̄tuor partes· xp̄· tbz isrl'. i. xp̄·

spēciales virtutes Quia scz ps o-
rientalis.i.prudētia debet secū ha
bere. iudaz. ysachar. et zabulon
.i. veritatē in affatu. memoriā in
intellectu. firmitatē in ope Judas
int̄pt̄at confessio et significat vbi ve
ritatē. Ysachar int̄pt̄atur memo
rās l' memoratio et signat illoz q̄
ad salutē pt̄inēt. noticiā et saga
citatē. Zabulō int̄pt̄at iusiurā
dū et signat opm firmitatez et p
missoz stabilitatē. Quia peculiu
bio orientes.i.hō prudēs dēt hrē vēi
tatē in ore. meōriā seu noticiaz i
mēte. stabilitatē et firmitatez in
ope. et sic de ista claritate orien
tali.i.de prudētia cū sua triplicita
te poterim9 dīe illud. Math. ij.
Vidim9 stellā ei9 in oriēte. ℣ Ps
¶ Idē dico q̄ ps meridionalis.i.fer
uēs iustitia dēt similē hīe tres a
lios priarchas. seu tres trū pat
archas tribz. s. rubē. symeonē. a
gad. Et isti nihil aliō significant
ni tres spūales virtutes q̄ dēnt iust
ticiaz comitari.i. sciētia in examinā
do. benignitas in audiendo seueri
tas in exeq̄ndo. sciētia em̄ intelligi
tur p rubē q̄ int̄pt̄at vidēs p me
diū. qz sic iust9 iudex dēt visū in
tellectus sui p mediū negociū fi
gē vt sic possit veritatē a mendacio
causaz scīre. Int̄pt̄at etiaz rubē
vidēs filiū qz. s. sēp dēt iudex fili
ū dei pocul habere et ad ipsū sicut
ad iusticiē regulaz respicē a vide
re. et timorē eius ab instantia p
cauē. vñ iob. Sēp em̄ q̄si quosdaz
fluct9 timui deū et pondus ei9 fer
re nō potui. Int̄pt̄at etiaz vidēs
in medio. qz scz iust9 iudex debet
in medio p eq̄tatē sedere et non
plus ad vnam p̄tem q̄ ad aliam
pendere. et se etiam medium et
mediatorem inter deum et popu
lū cognoscē et int̄ ptes diuersas
debet sicut mediator cōcordiaz ge
nerare dicens illud. ℣ Luce. duo
decimo. capl'o Ego autem in me
dio vestrum sum. ¶ Benignitas p symeonē intelligit̄ q̄ scz au
diēs meōrē seu audit9 int̄pt̄atur
℣ Quia ad iusticiaz pt̄inet q̄ qñ
omne ptiuz audiant. a q̄ iudex
ad audiēdū causas et negocia be
nignus et affabilis habeat̄. ps.
Audite oēs q̄ iudicatis trā. Vnde
tā de sciētia q̄ de audiētia ipsorū
dī sapiētie. vi Audite ergo reges
et intelligite. discite iudices finiū
terre. prebete aures vos qui cōti
netis multitudines. Seueritas
aūt per gad signat̄. Quia. s. gad
interpretatur accinctus. significans iustum qui se debet armare
accingere vt malos possit punire
et innocentes iuuare. Genesis.
xlix. Gad accinctus preliabitur
ante eum. ℣ C ¶ Item dico
q̄ pars occidentalis est temperi
ca. Occidens enim temperatus ē
in fertilore et calore et ista similit̄
tres debet habere patriarchas scz
effraym. benyamin. a manasses
Et isti sunt pietas pauperes nu
triendo. humilitas a fastu absti
nendo. patientia que fit in iniuri
as remittendo. Effraym em̄ q̄ int̄
pretatur fertilitas figit clemēciā
cuius fertilitas pauperes habet
nutrire. Beniamin interpretat̄ fi
lius asininus significans hūilita
tem. que more azini solet obedire
Manasses int̄pretatur obliuiosus.

et ſignificat paciẽtiã·q̃ aliotiẽ
iniurias ſolet obliuiſci et nõ ſen
tire. Virtꝰ em̃ tpantie ſolet a ſup
fluitatibꝫ abſtinere vt pauperibus
ꝓuideat a ecia humilitatẽ et paci
ẽtiã tenere vt ſe ab ira et ſuꝑbia
tẽꝑet et reſtringat· Vnde de iſto
occidente dr̃·eze·xlvꝰ· Ad plagã
occidentalem porte tres ℣ D
Item dico q̃ ps aquilonaris q̃ du
ra eſt et ſolida.i. fortitudo habet
tres prĩarchas dan a azer a nep
thalim qui ſcz ſignãt tria q̃ fortitu
dinẽ nr̃az uuãt·ſ. cauſe rectitu
do·lucri magnitudo· amoris am
plitudo Cauſa ſigñatur ĩ dan·q̃ int
pretatur cauſa·lucrũ denotat ĩ
azer qui int̃pretatur beatitudo·
cuius ſpes facit hominem magis
fortẽ·Amor deſignatur ĩ nepta
lim qui dilatatio interpretatur·
quia ſcilicet latitudo caritatis for
tificat propugnantem· Item iſti
ergo·xꝰ·patriarche per iſtas par
tes quatuor debẽt tabernaculuꝫ
cordis aptare· et arca eũ iugit
ercubare·i·paſ·ix· Per q̃tuor vẽ
tos erãt hoſtiarꝰ·

## Caplm·ꝰ· ℣ A

Hecepit dominꝰ q̃ q̃n
q̃ populus leuitarum
portare onera tabernaculi tenebatur· Ve
rũꝑtamen ſic erat q̃ preter ſacer
dotes nullꝰ audebat illa que erãt
infra velũ in ſanctuario videre·
Et ideo ſacerdotes oña que erãt
in ſanctuario·ſ·archam· ꝓpiatorium·cherubim· et altare· velo
a alis inuolubãt·a ſic velata le
uite propriis humeris deferebãt
Nullus ergo preter ſacerdotes iſ
ta nuda videre debebat· quãm
o ſi anteq̃ inuoluerentur· ab
aliquo non ſacerdote videbantur
mortem q̃totius incurrebat· I
gitur leuite omnia onera tabernaculi tranſferebant· Alia in hu
meris· alia in vehiculis tranſfe
bant·numeri·nꝰ· ℣ Hoc Iſta
ſi vis applica q̃ nos qui ſumus le
uite.i.viri eccãſtici et in eccãe offi
cijs et beneficijs ꝑſtituti·debem⁹
onera tabernaculi.i.onera eccleſi
e officiorũq̃ et beneficiorum noſ
trorum in propriis humeris por
tare et in propriis ꝑſonis noſ
tris principaliter exercere et nõ
ſubſtitutis aut vicarijs commen
dare.i.Coram·vnuſquiſq̃ onꝰ ſu
ũ portabit· ℣ B Vel dic q̃ illa
que in ſanctuario erant abſcõdi
ta ſignant xpiane fidei ſecreta et
ſcripture ſeu deitatis ſacramẽta·
Sacerdotes q̃ dicuntur quaſi ſacri
duces·vel ſacra docentes·ſignãt
viros ſcientificos· Alij vero leui
te vel plebes ſignant hoies ſimpli
ces et indoctos· Iſtud ergo ẽ ve
rum q̃ ſolis ſacerdotibus ideſt vi
ris ſcientificis et ſapientibus li
citum eſt vaſa ſanctuarij intrio
ris fidei noſtre ſecure inueſtiga
re·tractare·tangere· vel videre
Alijs autem non licet iſta nuda
conſiderare·nec perſcrutando ar
nere·ne forte errores et hereſes
incurrãt et ſic necem ſpualẽ ſibi
acq̃rant Sacerdotes ergo.i.ſancti
doctores a ꝓdicatores ſp debent
iſta fidei miſteria pallio et velo a
licuius figure·vel ſub verborum

similitudinē imoluere· et nūq̄ nudē simplicibus portāda l' credē da tradere· Alioquī sepe fit q̄ cō ceptis erroribꝫ morte culpe et pe ne solent facilīter depente. Et ī hic dicitur· Aly nulla curiositate videāt q̄ fūt in sāctuario ꝓuisq̄ im uoluēt· alioquīm morient· V Vel dic q̄ ista sigt ecīe sacramēta vl etiā officia q̄a sez hoz tractatio et adminīstratio sol' sacerdotibꝫ .i. solis sacris ducabz dignis sez ꝑso nis et sufficientibz debet cōmitti· Alys vero indignis et ignoranti bz interdicitur· Quia sez bonī ista adminīstrādo nō leduntur· mali vero et indignī ista tractādo mor tis eīne piculū cōsequēt· Vñ sup dz· q̄ extraneus q̄ ad ministrādū accesserit morietur·

## Capitulū· tertium· V A

Hic ponitur q̄ vxor hebrea si culpabilis erat de adulterio a bibebat aquas maledictas et a mās vbi puluis pauimēti miscebatur et scꝫptura nois dñi delebatur· venter eius tumescebat· et femur ipsius putrescebat· et sic ipsius adulterū clarꝫ erat Si aūt adultera rea nō erat· tunc potus ipsi aq̄ eidē pomitus nō nocebat Numeri· v· V Mor Aque iste maledicte signant mundi scīas· delicias et ꝓsperitates· q̄ dicūtur maledicte q̄a maledictionē eīne dampnationis pauēt· dicunt a marē q̄a plura amara q̄ dulcia cō tinēt et ad eīnā amaritudinē du cūt dicūt puluez pauimti cōtinē q̄a eīnis bonis pꝫ positis solū pul uere tpalibū honorꝫ hīt· Scꝫptura vero nois diuini .i. ipsi dei meī nam de carta cordis destruūt atz delent Et breuiter iste sunt aque de q̄bꝫ dz· Apoc· vij · Homines mortui sunt ex aquis q̄ amaē fa cte fūt· Igit dico q̄ mulier .i. aīa q̄ viro suo .i. xpo fidelis est a casta nec cū adultero diabolo ꝑ morta le peccm adultata· si ntīgat ipsā aq̄s huiꝫ mūdi .i. diuitias delicias et alias ꝓsperitates gustaē et bi bere· ipse pcerto cū ipsis bene vti sciat nocte non poterunt· V Si vero peccatrix et adultera est tūc si tales aq̄s biberit· a mundi ꝓspera sez delicias corporales· di uitias tpales· eminētias tpales· et scīas seculares habuerit et op timuerit· tūc vere culpe a pene eti az periculū mox subibit· Quia sā cte pson̄e ex mūdi ꝓsperis nō ledūtur· peo sez q̄ ipsis discrete et tpate vtūtur· Casū· vij· Aque multe nō poterūt extinguē caritatē· Male vero cum ipsis discrete et temperate vti nesciant ꝑ eas spiritaliter occidūtur· q̄ vētres suorum cordium per superbiaz tu mescunt· et femora eorum ꝑ luxuriam facilīter corrumpuntur· Prouer .i. Prosperitas stultoriz perdet eos· Vnde recte iste sunt a que quibus boni et mali probantur· quia scilicet mali ibidem pe rent· boni vero immunes et libe ri permittuntur· Judicium· ·j· vij· Duc populum ad aquas et i bi probabo eos·

## Capitulum quartū· V A

Apud iudeos erat antiquitus quedã religio virorũ et mulierũ q̃ nazarei vocabant. Et erat q̃n vir et mulier se domino vouebãt et ꝑpetuo l' ad tps se a cõitatu populi separabant et se dño cõsecrabant. Erat ãt ritus deuotionis seu consecrationis. q̃ scilicet q̃d iu ad tps durabat statutum nõ debebat nouacula super eius ascendere caput nec barbaz radere. Vinum acetum aut sicerazã omne quod inebriare potest non debebãt bibere. uuas recẽtes seu etiam siccas non comedere. nec aliud q̃ de vua nascitur degustare. mortuum nõ debebant tangere. nec ad patrem matrem frẽm aut sororem si moriebaꝫ accedẽ Et sic vsq; ad tps finituz dẽbant sanctificationem suam seruare. a se domino consecrare. et a cũctis que supradiximus abstinere. et tar de n finito tẽpore: rasis capill oblato sacrificio. templum poterãt intrare numeru. vi. Vor heuéa tales nazarei pñt mihi significare religiosos a quoslibet viros perfectos: qui scilicet deo fũt consecrati: et deuoti et eidem spiritualiter dedicati. Quia ꝑcerto isti nunq̃ debent de capite mẽtis sui capillos bonaz cogitationũ vl' affectionuz radere. nec barbaz virilitatis et ẽtutis pdere. nec nouaculam fraudis vel doli i capite mentis sue admittere vel habẽ et hoc ne forte dicatur eis illud. ps Sicut nouacula acuta ꝑfecisti dolum. Item isti non debent mortuos. i. peccatores et homies corruptos luxuriosos hereticos et infectos associare vel tangere. quimmo dato q̃ sint pntes amici et cõsanguinei. nõ debent se sup eos inquinare. nec eorum malam vitã diligẽ. vel eoz cõsortiũ frequẽtare vñ scribit. leui. xxi. Non contaminetur sacerdos in mortibus cuiũ suoz. Constat enim q̃ multi nazarei. i. multi viri sancti a ueteri. ĩmũdi a peccatores efficiũtur q̃n mortuoz et peccatorum tactꝰ et societates sectantur. eccli. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit ab ea. Item isti nõ debẽt comedere vel bibere et sibi ꝑ complacẽtiam incorpare aliquid q̃ possit inebriare. i. q̃ possit sensuz rationem et discretionem auferre. Et ideo isti non debent diligere vinũ delicatum corporalium. sicerã sicẽtiaz secularũ. uuas seu grana diuitiarũ tẽporaliũ. Ista em̃ sunt que sensũ et discretionẽ tollũt et ebrietatẽ obliuionis insipiẽtie inducũt. Quaꝫpter viri spũales debẽt ista fugẽ et a cunctis mundi homĩm ebrietatẽ pñt idonee abstinere. Luc. i. Vinũ et sicerã non bibet. ꝙ nazareus erat ommbus diebz vite sue. ita q̃ si vꝙ ad statutum tps. i. vsq; ad mortẽ seruauerit. mox templum patet ipsi sanctificatus intrare poterit et debebit dicens illud supra. Introibo in domum tuam adorabo ad templum sanctum tuum.

Quãdo nazareus erat i abstinẽtia a voto et cõsecrõe sua q̃notigebat corã eo aliquẽ mortuum vl' ipsũ aliquem mortuum tãgẽ

tota sua sanctificatio polluebat. et ideo pilos suos radere et sanctificationē reiterare de nouo tenebat. Sic uere deū qs ē in sua abstinētia uoto religiōe l' pma si mortuuz tangat. i. peccatuz mortale faciat uel si ipsum per complacentiā videat constat q tota sua sanctificatio precedens. i. omnis ēt⁹ et bona operatio mortificatur et polluit et apud deum inutil' reputatur. Ezechiel. xviii. Si conuersus iustus fecerit iniquitatē omniū iusticiarū quas fecerat nō recordabor. Tal' ergo tenet de nouo reiterare pilos veteres. i. superfluitates et peccata p cōfessionē radere et alios pilos nouos sc⁹ ēt⁹ pturare et nasci permittere. et sic potent si sine interruptiōe cōtinuauerint templum intrare paradysi. et sacrificium laudis domino offerre. et sanctus et consecratus domino sp eē

Interruptio enim bonorum operum quādo per peccatum fit nutet vita. perseuerantia vero sanctitatem augmētat Math. xxiiii. Qui perseuerauerit usq in finem hic saluus erit.

## Caplm. v.

Leuitarū cōsecratio sic fiebat Aspergebāt enim aq lustrationis. radebāt corpis sui pilos. lauabāt uestimenta sua. offerebantuz in conspectu domini aaron sacerdoti. Ipsi enim offerebant bouez cum oleo in farina. et sic fiebant domino consecrati. Et in tabernaculo a vigintiquinq annis usq ad quinquagesimum seruiebant et tandem completo quinquagenario numero. vin

Nor ēt heuera tal' osecratio spiritualiter itellecta debet in oib⁹ leuitis. i. in omnibz viris eccāsticis et pfectis cotidie fieri et cōplere. Igitur dico q ante omnia aqua lustrationis. i. compūctionis nos debem⁹ aspergere. i. p cōpūctionē deflere. et post pilos nrōs. i. superfluitates et vicia debemus radere per cōtritionē seu discussionē. tādem vestes nostras debem⁹ lauare et mundare per cōfessionem. et coram deo sc⁹ in confessionis secreto sacerdoti nos presentare et ostendere per vicioz nostroz reuelationem. Luc. xvii. Ite ostendite vos sacerdotibz. Et tādem debemus offerre deo bouem. i. carnem nostram p penitentie macerationem. et adhibere oleum et farinā. i. elemosinam et compassionem et sic erimus domino consecrati per sanctitatem et perfectionem. et in tabernaculo ecclie ministrare poterimus per prelationem et promotionē. Exod. xxix. Hoc ritu consecrabitur aaron. Tales ergo persone sic cōsecrate et sic sanctificate cū. xxv. annos qui cōstat exquinario quinquies ducto. i. cuz quīz sēsuū cohibitōez et custodiaz hñt. digni sunt domino ministrare. et per alios. xxv. annos id ē per quinq libroz legis spiritualē adimpletionem domino deseruire. Quod cum fecerint digni sunt ad quinquagenarium numerum et ad iubileum perpetue quietis attingere. et a cunctis huiꝰ

mundi labóribûs in paradyſo q̃
eſcere et œſſare. Apocal'. xiiij. A
modo ẽm iã dicit ſpūs vt q̃eſcãt
a laboribz ſuis.

¶ Capm ſextum. ℣ A

Hic dicitur q̃ cum paſ
cha cœlebraretur. ĩuen
ti ſunt plures qui ſunt
immundi nec ita cito
poterant mundari. quia ſcilicet
in eorum mundatione tẽpus ſep
tem dierum aliquociens require
batur. Igitur cum iſti propt̃ im
mundiciam paſcha cœlebrare ne
quirent. a tunc caſtra ingredi nõ
licœret tunc mandatum eſt eis ex
parte domini q̃ tunc quidaz a cœ
lebratione paſchatis abſtinerent
ſed q̃ ipſum ſequẽti menſe die q̃r
tadecima ritu ſuo cœlebrarent.
Numeri. ix. ℣ Nor ¶ Iſta poſ
ſunt applicari q̃ quando quis ſe ſẽ
tit im mundum et in aliquo pecca
to pollutum. nõ debet ad cœlebra
tionem paſche ſcilicet ad ſacrãm
tum altaris accedere. ſed niſi ſit
ſcandalum poteſt diſſimulare et
differre. et tandem recupata mũ
diciã per confeſſionem et pemtẽ
tiam debet iſtum agnum paſcha
lem digmſice manducare. qđ etiã
de ĩmundicia pollutionis noctur
ne poteſt intelligi ꝓpter quã cœle
bratio miſſe poteſt aliquando dif
ferri. Job. xiiij. Exſpecto donec
veniat ĩmutatio mea. ℣ B

Hic inuem notatum per quẽ
dam doctorem. q̃ filij iſra
hel legũtur paſcha quadruplex
cœlebraſſe. ſcilicet vnum in egip
to de quõ. Exod. xij. Aliud in des
to. aliud in galgalis in exitu deſer
ti de quo agitur. Joſue. v. Alis
in ierlz tẽpore ioſie qđ fuit ſolẽp
miſſimus paſcha de quo. iiij. regũ.
xxiij. ℣ Nor ¶ Sic cum paſcha
ſeu phaſe interpretatur tranſitꝰ
ſciendum q̃ iuſti quadrupliceꝫ
tranſitum cœlebrare noſcuntur
Eſt enim paſcha in egipto. et iſ
te eſt tranſitus de vicys ad pẽ
tentiam. Paſcha in deſerto id eſt
in pemitentie ſtatu qui fit ãi tran
ſitu de virtute in virtutem vel de
bono in melius. Paſcha in galga
lis que interpretatur revelatio
et eſt in tra promiſſionis ſcz tra
ſitus de hac vita ad ſtolaz anime
qđ fit in morte. Paſcha in iheru
ſalẽ qđ ĩterpretatur viſio pacis ẽ
tranſitus qui fiet ad ſtolam cor
poris et de morte ad vitã irreſur
rectione. In primo egiptum idẽ
peccati ſtatũ dimittimus In ſecũ
do per deſertum id eſt per pfecti
onis et pemitentie ſtatum profici
mus et ĩcedimus. In tertio eter
na beatitudo nobis revelatur et
deum facie ad faciem cernimus.
In quarto iam reſumpto corpoẽ
in celeſti iheruſalem pacifice qui
eſcimus.

¶ Capm ſeptimum. ℣ A

Precepit ẽ moyſi vt ipſe
faceꝫ duas tubas albas
argẽteas ductiles q̃bz cõ
uocaꝫt multitudinẽ Et erat tuba
rũ vſus ſicut hic dr̃ ad populũ cõ
uocãdũ. ad bella et ad conuiuia a
ad feſta. cum tubis enim populi

cōuocabāntur·bellātes excitaban
tur·festa denūciabātur·conuiua
letificabantur sicut scribit̄ nume
ri·x· ℣ Qor ℭ Thube iste signifi
cāt predicatores q̄ iō duo dicunt̄
q; duo testamēta scię debere nos
cūtur·vel q; duplici caritate iui
cem cōbinantur·Isti ergo debent
esse argentei per eloquenciaz·diu
ersiles hoc est malleis facti p pa
cientiam vel per malleorum io ē
tribulacionum tolerantiam·qui
scilicet ad quatuor dicuntur in ec
clesia valere·scilicet ad populuz
ad fidem conuocandum·ad festū
paradysi nunciandum·ad bella
contra vicia ad preliandum·seu
bellatores cōtra vicia ēxcitandū·
et ad conuiuia fideles ecclesie p
spem cōsolandū et letificādum·
Thube enim nostre.i.p̄dicatores
populum ad fidem et ad iusticiaz
conuocant· Joēl·primo· post
medium·Vocate populum·coad
unate cetum·canite in thuba sy
on· Item milites.i.fideles ad bel
landum contra vicia et cōtra tri
bulationes exitant· Amos·mo
uetur in somitu moab in clāgore
thube· Item festum paradysi pre
nunciant·psal·Jubilate in neo
menia thuba in insigni die solēp
nitatis vestre ꝛc· Itē in cōuiuijs
ecclesie per spem cōsolantur et le
tificant·neeme· Clamauerunt
milites thubis et gaudio magno·
℣ B ℭ Die aduerte vnuz
notabile q̄ quando princeps et
capita multitudinis erant conuo
candi thube vnico somitu pulsabā
tur·quando vero populi vocaba
tur vel ad proficiscendum excita
batur· tunc tubarum somitus in
longū protendebatur·quandoq; 
planus· quandoq; interclusus fie
ri iubebatur· In quo potest no
tari q̄ principes et capita multi
tudinum scilicet principes iudi
ces et prelati facilius debent thu
bis.i.predicationibus obedire·q̄
alij vnica scilicet vox debet sufficere
re ad tales vocandum·vbi tamē
vox prolixor.i.p̄dicatio vel moni
tio interclusior et grauior audi
tur mox est necessaria ad populuz ex
citandū·vel ad virtutes et bona
opera prouocandum· Quia re
uera boni superiores citi et facili
ter obediunt vbi populus io est
durus et rustica turbe difficilius a
tardi ad bō opera ire volunt Et
ideo de petro et andrea de apostoli
bus et prelatis dicitur·Math·iiij·
q̄ cum a xp̄o vocati essent dicitur
q̄ statim relictis retibus et pa
tre secuti sunt eum· De difficul
tate vero cōuersionis populariuz
dicitur·puer.i.vocaui et rēnuis
tis·extēdi manū meas et nō fuit
q̄ aspicēt·

℣ Caplm·viij· ℭ A

Ortū est murmur ꝑ pli
q̄si dolētiū p labore cō
tra dñm·Qđ cū audis
set dñs iratus ē et accē
sus ē in eos·ignis dñi deuorauit
extremam ptem castroꝝ·§ orā
te moyse absorptus ē ignis· nu
meri·xi· ℣ Qor ℭ Istud p̄t
allegari q̄ deus sume odit vicium
impacientie et murmurationis·

et maxime quando quis de labore
quem pro deo fustinet murmuat
et tristat. in quo scz summe erit
pacientia habenda. Nam ignē. i.
maiorem tribulationē solet in ta
libus accendere. et eos tpaliter et
eternaliter concremare. et sic de
dolore murmurationum ad ignē
tribulationis necesse est eos per
transire. Exo8. De igne egredie
tur. et ignis cōsumet eos ℣ Et
si vis allega quomodo oratio iusti
proficit tribulatis. Jacobi. v.
Multum valet deprecatio iusti a
ssidua. ℣ Et ℭ Vl dic q̄ isti
qui erāt in vltima l extrema pte
castroz imadebātur. In quo
pt notari q̄ ignes et tribulationes
nō iuadūt hoies illos qui in exer
citu ecclie sūt pmi. i. principales do
mini et mgri. sed solum illos qui
sunt extremi. i. paupes imserabi
les et mēdici. Quia hodie mūdi tri
bulatiōes illos solēt inuoluere quos
extremos in mūdi gōibz vidēt eē
Primi vero. i. supiores et diuites
tribulacōnū ignibz nō tāgūtur. ꝑ
quid honoribz et diuicijs extollū
tur. Ita q̄ gnāliter miserie et tri
batiōes ad illos q̄ sūt tribulari a mi
seri deuolui cōsueuerūt. i. negū. v. Depe
rūt piguioribz. q̄ q̄t vero vile et
reprobū fuit demoliri sūt. ℣ Vl
dic q̄ extremi signāt negligētes
q̄ scz in oibz factis suis tardi et vl
timi volūt eē. Istos ergo solet ig
nis tribulationis imadere. primos
vero. i. diligētes et celes nō solet
tangere. ℭ

Vlgus primisciuus cepit fla
gare desiderio carnū. cepitz
manna abū dulcissimū abhorrere.
egipti cibos appetere. et p alioz ci
boz desiderio talit proclamare Quis
dabit inq̄ nob carnes. recordā
mur pisciū quos comedebam9 in
egipto. In mente nob veniunt cu
cumeres et pepones porri et cepe
et alia. Alia nra anima est. oculi nri
nō vidēt nisi māna. ℣ Mor Che
uéva kmi iste populus qui erat in
deserto. et exierat de egipto ad ter
ram promissionis. et in tabernacu
lis habitabat. a de celo māna dul
cissimum manducabat. signat vi
ros religiosos et perfectos. q̄ scz
egyptum. i. mundum vel peccatū
exierūt. et vt ad terram promissio
nis. i. paradysi irent desertum re
ligionis vel penitencie subiuitra
runt. vbi scz manna deuotionis
et scripture possint comedere. et
vbi sicut peregrini et hospites cū
hic manēte in amitatē nō habeant
debent in isto seculo trāsitorio ha
bitare. Sed procerto multi sūt q̄
istam vitam contempnunt. et
egypti. i. mundi quem dimiserāt
recordātes carnes. i. carnis delici
as cupiscunt. In mentem enim
eis veniunt carnes et pisces id ē
delicie carnales. cucumeres et pe
pones id est eminentie seculares
que frigiditatem indeuotionis in
ducunt. Porri cepe et alia que co
leram. i. auaricie ardorē generāt.
et que lacrimam facunt vt sunt
cure seculi. seu negocia et diuicie
rpales. Et breuiter isti aīas suas
animas facunt. id est repellunt
manna sacre scripture et deuoti
onis. a dulcedinē bonorum spūa
lium abhominantur et refutāt. a
illa q̄ nihil valēt scz mundi bona

desiderant et affectant. pueri. xxvij. Ania saturata calcabit fauū. Et iob. xxx. Esse sub sētibz delicias cōputabāt.

Quū filij isrl in deserto manna cōtēpnerēt et egipti carnes et cibos appetorēt. irat⁹ dñs dedit eis carnes multas et eorū ingluuiē saciauit. Fecit volare coturnices circa castra eorū ad duos cubitos prope terrā in tanta habundātia. q populus p mensē de ipsis q̄tū volebat accipiebat et in habūdātia māducabat. sed dum adhuc carnes essent in dētibus eor. percussit eos dominꝰ plaga magna. et vocatus ē locus ille sepulchra cōcupiscētie. ibi enī sepelierūt populū q̄ desiderauerat carnes. Vox Ista possūt applicari. q iterdū dñs in malum hoīs malā eius petitionē exaudit et mal' eius desiderijs odescēdit. Vñ sepe fit q auz videt dñs hoīez manna. i. cibos spūales cōtēpnē. et carnes et egypti fructus. i. delicias et mūdi diuicias appetē solet ei oīa ad votum concedere: a eū i mūdi prosperis ampliaē oīaq̄ sua mala desideria ei fiāt plibito puenire. ps. Dimisit eos secundum desideria cordis eorum. ibūt in aduuētionibz suis. Sed reuera dū isti adhuc carnibz vtūtur. i. delicijs a psperis sibi concessis a domino delectātur. sepe fit q sūito a deo per mortem et infortuma percutiuntur. a plaga damnationis perpetue feruntur. et sic mundus sepulchra cōcupiscētie dicē. put scilicet ibi carnes. i. delicie carnales concupiscuntur. propter quas hōmines finaliter sepulture traduntur. ps. Concupierunt concupiscentiam in deserto et pluit eis sicut puluerem carnes. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum et ira dei ascendit super eos.

Ad sm̄ē q̄ moyses posset me lij⁹ onera pli supportaē elegit dñs septuagīta viros semores de populo quibz dedit de spū sancto vt possent moysen ad gubernandum populum adiuuare qui scilicet statim cœperunt virtute suscepti spūs prophetare. Accidit autem q̄ de illis septuagīta descriptis duos. eldad et medad derant. q̄ ad tabernaculum nō venerant. sed in castris residebāt qui etiam in ipsa datiōe spūs in castris prophetare cœperunt. et sic absentes sicut presentes spūz dominī receperunt. Vox Ista possūt allegari q̄ spūs sanctꝰ vbi vult spirat et nō plus p̄ sentiā q̄ absentiā requirit immo ita bene fluit super absentes q̄ i domibus suis et in castris huius seculi remanserunt sicut sup religiosos. q̄ sz fieri potest q̄ q̄nq̄ hom̄ seculaēs q̄ i seculo remanēt tātam porcōem spūs sācti accipiunt: et ita bene de futuris ꝓphetizāt et prenosticant. hoc ē dictū ita bene ad bona vel mala futura vel ad occulta dei iudicia iugilāt et attēdūt sic̄ religiosi et clerici q̄ cū deo i ecclia spūaliē steterunt. Apud deū em̄ nō ē distinctio iudei et greci. vnus em̄ dominus oīm ad Romanos. in. Vl dic q̄ illi duo non remāserunt ex cōceptu.

sed quia indignos se ad populi re
gimen iudicabat. et io dico q̄ is
ti ita bene meenti sunt pphetasse
sicut alij. ad denotandum q̄ illi q̄
se indignos reputat ex hoc no fuit
repudiandi. sed vna cū alijs spū
sancto per ordinationem et pmo
tionem ipsendi. quia scōm Gre
go. ad pmotiones ecclasticas fuit
illi q̄ se retrahūt impellēdi. a illi
qui se ingerūt repellēdi. ¶ G

C Vl potest dici p illis: quia taber
naculo. i. a pphis benefiens se ex
causa legittima absentant: et in
castris id est alijs mūdi negocijs
seu etiam in studijs: vel in pphis
matrimonijs occupant se. qui si
causam iustam habeant spūm sac
tum ac diuinā gratiā recipe nūq̄
cessant. ¶ h

Hic ponitur q̄ cum ioseue vi
deret eldad et medad pphe
tare in castris visus fuit ex inde
dolere. ita q̄ pre inuidia quam
habebat super fraternam gratiaz
dicat moysi per hec verba. Domi
ne moyses prohibe eos. Quod
tamen non fecit sed ipsum potius
de inuidia quam habebat super
fraternā gratia reprehendit. ¶ Nor

C Sic vere multi sunt qui dolent a
inuident alios aliqua specali gra
tia prepollē. qui vere sunt rep
hendendi et ad cōsiderationē diui
ne misericordie inducendi Vnde
moyses dicat. Quis det hoc vt o
mis populus prophetet et det eis
dns spm̄ suū. q̄si diceret omnibz
placē q̄ sic fiat.

C Capl'm. nonum. ¶ a

Hic ponitur q̄ aaron a
maria inuidebant moy
si fratri suo. et locuti
sunt contra eum propt
terā uxorem eius ethiopissam dix
eruntq̄. Num per solum moysē
locutus est dominus. nōne et nos
bis similiter locutus est? Ac si re
cte viderent sibi inuidere de hoc
q̄ sibi dominus loquebatur et q̄
primceps et rector populi habeba
tur. qua ppter maria lepra fuit p
cussa et p septem dies inclusa et
tandē ad preces moysi qui erat
mitissimus sup omnes homines q̄
versabantur in terra et in tota do
mo domini fidelissimus reputat⁹
post septē dium ē sanata. Numa
xij. ¶ Nor C Istud ap
plica q̄ inuidia nō potest fratrib⁹
aut propinquis. quia scz frater
vl soror si viderit fratrem suū in
aliquo prosperari. vl honore vel
gradu ipsos precellere vl antefer
ri solent inuidere eis. et quādoq̄
cōtra dnm murmurare. ¶ b C

Vl scōm origenē istō potest alle
gari. q̄ detractor vbi nocere cre
dit aliquando pficit. a vbi famā
alterius obnubilare intendit.
ipsam potius augmentat et extē
dit. sicut hic patet. q̄ nunq̄ dns
inuenitur tm̄ laudasse moysē sicut
hic. vbi cōtra eū murmurabat di
cēs Nūq̄ talis seruus meus moyses q̄
in tota domo mea fidelissimus ē. ¶ C

C Vl pt allegari qm̄ mulieres et uxo
res sunt multotiēs causa rixe. ppter
uxorē em̄ eius locuti sunt contra eum
Vl pt allegari qm̄ murmuratio est
magnū crimē. et maxime qm̄ de
trahit moysi. i. frī amico fideli pit

atq; mitt ꝑtez qꝫ ſcz tanta puni
tio·ſ·lepre percuſſio eſt ſecuta·
¶ d Vel ſi vis dic q; moyſes ē
prelatus·q; nō debet curaꝛe ſi frēs
ſocios ſuos et vicinos videt cōtra
ſe murmurare·ſed ōma dz temꝑ
mitter ſupportare· et ſi infortuniū
eis accidat·debet ꝓ eis dominum
exoꝛaꝛe·Exēplo tyberij ceſaris·
cui cū quidam adulator diceꝛet q;
multi de eo obloquebāt' nō cu
ro inquit·q; in libera ciuitate libe
re debēt eē mētes a lingue. Leui
xix· Non queres vltionem nec
memoꝛeris iniurie ciuium tuo
rum·

¶ Capl'm·x· Ca

QVm caleb et ioſue tꝛā
ꝑmiſſionis exploraſ
ſēt et ad illā occupan
dā filios iſrl' inducꝛe de
creuiſſēt·palmitē cū vua ſua col
legerūt· et eū in vecte pēdētē per
duos hoēs in deſtū portari fecerūt
et vt ꝑfz ſic alliceꝛēt ſibi fructū
eius demōſtrauerūt ſicut ſcribit·
numeri·xiij ca. Verūptam ſicut
dī·in·ſcda·xiij·ca· q̄dā de explo
ratoꝛibus ꝛbauerūt ꝑfm et acq̄
ſitionē ꝛre impoſſibilē eſſe dixeꝛūt
ꝑꝛ qꝫ ad retrocedēdū in egiptū
populū cōmouerūt·dixerūtq; con
ſtituam⁹ nob ducē et reuertamuꝛ
in egiptū·de quo idignat⁹ dñs
ipſos exploratēs peuſſit·populū
vero ad moꝛiendū in ſolitudīe con
dēpnauit ¶ Nor Sic vere duo
beati exploratoꝛes ꝛre ſācte para
dyſi·ſcilicet pater et ſāct⁹ ſpūs
volētes q; populus fidelium q; in
deſto huius mūdi vocabat' ad iſ
tam terram ꝑmiſſionis acq̄rēdā
mutaretur· et nō obſtātibus gi
gāntibus q̄ ꝑdiebāt'.i.de mombꝛ
moueretur·ordinauerūt q; duo
hoīes.i.perſone ſcz gabriel et ma
ria palmitem cum vua.i.dei filiuz
cū humanitate in hoc deſertuz de
ferrent·vt ꝑ huius benedicti fru
ctus preſentiaz corda populi ad
cōcupiſcētiam iſtius patrie cōm
moꝛerent· et maxime cum iſtuz
fructuz in vecte id eſt in cruce ꝓ
redemptione ſua pendentez vide
rent·dicētes illud qꝫ hic dī·ꝛra
iſta reuera fluit lacte et melle·ſi
cut ex hys fructibus cognoſcitur
¶ b Vl' dic q; palmes abſci
ſus cū vua pēdēs in vecte eſt xp̄s
et ei⁹ ſanguis exuſus mortuus
et pendēs in cruce·Duo portātes
fuit populi iudayeus ſcilicet et gē
til'.i.illi qui de vtroq; populo cre
dideꝛunt· et maxime ſācti patres
Incredulī ſignificant iudeos et
gētiles qui credere noluerunt·
Quia reuera ſic factum eſt q; iſ
ti duo baiuli.i.apoſtoli a predica
toꝛes vtriuſq; populi ſeu vtriuſ
teſtamenti ꝓfeſſoꝛes palmitem
ſeu botrum.i.xpm̄ pendentem in
cruce et eius fidem predicauerūt
portando vſq; ad deſertum huius
mūdi·vt ſcz populum inducerēt
ad credendū·et ad terram ꝑmiſ
ſionis.i.paradyſum appetendum
et concupiſcendum· Sed reuera
mediantibus aliquibus explora
toꝛibus.i.cōtra dicētibz aliquib⁹
iudeoꝝ phariſeis et aliq̄bz gētili
ū philoſophis ml'ti in ꝛcredulita
te remāſerūt·a egiptū.i.mūdū

potius elegerūt · qua ꝓpter in deser
to infernū cū suis exploratoribus
.i. cum suis malis et hereticis doc
toribus pierūt · ps · Pro nichilo
hūerunt terram desiderabilez · nō
crediderunt verbō eius et murmu
rauerunt in habitationibz suis · E
C Vel dic q̄ exploratores bo
ni fuerūt apli · exploratores mali
fuerūt pharisei philosophi et hetici
Isti ergo populū ad terrā ꝓmissi
onis .i. ad paradisū inducunt · illi
vero totis viribus cōtradicūt · Sz
qz magis malis q̄ bonis credit · iō
incredulā peccatores morte perpe
tua in infernī solitudine cōdēpnā
tur · Illi enim qui prelia filiorum
enach gigātum .i. demonū tēptati
ones metuūt · et pro terra ꝓmis
sionis eterne laborare et militare
rēnuunt · sed potiꝰ de deserto pñe
vel religionis ad egiptū .i. ad mū
dū l' ad peccatum retrouerti cōten
dūt · nō sūt digni dictam terrā ꝓ
missionis ingredi l' videre · sed po
tius tēptāt nec esse habēt ex di
uino iudicio depite · Vñ numeri ·
xiiij · ca · dī · Nō videbunt terrā ꝓ
qua iurauī patribz eorū nec q̄squā
ex illis qui detraxit mihi intuebi
tur eā · Oath · xxij · Nuptie quidē
pate fūt · ꝫ q̄ nuptati fuerūt nō erāt
digni ·

E Capl'm vndecimum V A

Quidens dominꝰ populū
murmurātē voluit ip
sum delē et patere ·
moysen vero diuitē a
potentē facē et alteri populo ma
iora pmittere · Soluit vero moyses
ꝫ fusa oratiōe ꝓ populo mitigauit
et irā dei ne deleret populū tēpe
rauit · Numeri · xiiij · ca · V Oz
C Sic vere prelatus nō debet popu
lum propter q̄cunq; delictum di
mittere · nec in ipsorum dampna
tionem consentire · sed potius pro
ipsis dominum exorare · quinimo
quancūq; vilitatem tempalez de
bet contempnere · vt possit salu
tem populi procurare · populiq; sa
lutem et vtilitatem debet propē
a priuate siue vtilitati preponere
et preferre · vñ iste debet dicere
illud · Corinth · x · Omnibus per ō
nia placeo nō querēs quod mihi
vtile est · sed qd̄ multis vt saluꝰ fi
ant · V B

Hiij israhel obtenebrati vo
luerunt contra voluntatem
moysi chananeū inuadere · q̄uis
moyses diceret eis q̄ dominꝰ eū
eis non esset Et ideo quia tunc ꝑ
pnys viribus videbātur cōtendere
victi fuerunt · et multi ex eis oc
ciderunt · V Oz C Quod ad hoc
allegari pt q̄ ille qui in ꝓpnys vi
ribus plus debito cōfidit · a se cō
tra hostes suos scz dyabolū carnē
et mūdum preualere credit · faci
lit a temptationibz vincitur a ab
hostibus spūalibus supat · maxi
me qñ dominus nō est cū eo .i. qñ
ipsū diuina grā nullatenus com
itatur · Joh · xv · Sine me nichil po
testis facere · Vnde ij · ad Coz · iij
Non sumus sufficientes cogitare
aliq̄ ex nob tāq̄ ex nob · sed suffi
cientia nostra ex deo ēt

C Caiptulū · duodecimū · V A

Hic ponitur q quidam inuentus est sabbato ligna cedere et colligẽ qui inclusus ẽ in carcẽ quousq; sciretur de eo quid dominus imperet · precepit ergo dñs q lapidaretur et q ꝓpter violationẽ sabbati lapidibus opprimẽtur · numer · xv · ca · ¶ Nor ¶ Istud applica cõtra illos q̃ sabbata .i. festa nõ custodiũt · & ibi opa seruilia et maxime peccata faciũt et cõmittũt q̃a tales in inferno lapidabũtur et lapidibus duras .i. ꝑpetuis tribulationibꝫ opprimẽtur · ¶ Vl dic q sabbatuꝫ signat statũ religionis · vbi debet esse quies .i. tranquillitas affectionis et tribulationis Qui igit tale sabbatũ .i. religionis statũ violauerat et ibi ligna collegerat .i. mundana negocia tractare ꝑsumpserat lapidibꝫ dure dei sentencie finaliter cesus erat · Exo · xx · Memẽto ergo vt diem sabbati sanctifices ¶ Vl si vis istõ allega ad ostendendũ quomodo legis trãsgressores acruus in ꝓmo punibãtur vt sic ipsa lex obseruari discatur sicut etiã pluribus antiquoꝝ exẽplis patet · s · de romulo qui frẽm suũ occidit ꝓpter q cõtra edictum muros vrbis trãsiliit · a de illo qui filiũ ꝓpriũ pemit ꝓpter q cõtra hostes pugnasset licet victor extitisset · ¶ Istud ꝑt allegari ad pbãdũ q deus antiquus valde erat vgorosus a punitiuus q̃ tamẽ tpe noue legis ẽ pacens puis et benignus q lex antiqua dicatur vgoris et timoris · Lex aũt grẽ lex amoris

Hic pcepit dñs q filij isrl in extremitatibꝫ et in quatuor angul pallioꝝ suorum faciãt sibi fimbrias de vittis iacinctinis · vt cum eas viderint inq̃t recordent̃ mandatoꝝ dñi · et nõ seq̃tur cogitationes suas et oculos p res varias fornicãtes · & recordẽt ꝑceptoꝝ dñi · et faciãt ea · sintq; sancti deo · Ob frem comesto rez ita stricte seruauerũt pharisei q in ãgulis palliorꝝ spinas ponebãt vt eo cũ pũctionibꝫ legẽ dñi memorarẽtur · Adhuc etiã in pallio quo vtuntur in synagoga in quatuor angul vitte sũt iacinctine · q̃ pannus ẽ colorus celestis ad recordationem legis que de celo extitit edita · ¶ Nor ¶ Per pallium intelligitur cõuersatio · per q̃dratum intelligitur quatuor virtutũ cardinalium perfectõ · p vittã iacinctinã intelligitur celestium dei mandatorum adimpletio · per extremitatẽ palli intelligitur cõuersationis sancte perseuerantia a cõtinuatio · p spinas vero intelligit duimi timoris pũctõ et stimulatio · Igitur dico q q̃libet debet in pallio cõuersationis sue habẽ q̃tuor angulos .i. q̃tuor virtutes cardinales · necnõ cũ extremitate perseuerãtie · cũ vittis iacinctinis .i. cum ꝺideratõe celestis vite a mãsionis · et cũ spinis .i. cũ timoꝛe et cõpũctõe infernalis dapnatõnis Hys em mãdata dei recordamur et pficimus · et cogitationes malas et vagas nõ seq̃mur sed repimꝫ · oculos cordis ne per res varias diuersis desideriis fornicẽtur cohibemus · sic etiam deo nro

sanctī sumus atq; viuimus· Constat enī q; p spīnas viuimꝰ tīoꝝ et p iacnctū celestis honoris· sensus nostros a malis appetīcōibus cohibem⁹· et mandata dei recordamur facilius et implemus·

¶ Capitulū decimū tertiū· ℣ Ve

¶ Quore quidā magn⁹ leuitica genetus adiūctis sibi ducētis quīquagīnta virīs· a dathan et abiron q̄ erāt īnt̄ tubemitas maiores murmurauerūt cōtra moysen et aarō otrubules et frēs suos· et īuicētes q; aarō ꝓpt̄ sacerdotiuz moyses ꝓpter ducatū pl⁹ ceteris honorabātur· se a dictos cōplices suos leuitas dignos sacdotio arebāt· dathā vero et abirō· q; erāt de genē tubē ꝓmogenīti duces debere fieri cōtēdebāt· ergo dathā a abirō ad moysē venīē cōtēpserūt vocatī· ꝙ potiꝰ ad resistēduz sibi se et affines et cōtrubules pauerunt Quapropt̄ orāto et flēte moyse a eorū inuidiā pumte postulāte· factus est vehemēs ītemotus· ꝑcepitq; moyses populo q; separent se a tabnaculis hominū ipiorꝝ· statimq; apta est terra· et ipsos cuz vniūsa supellectili familia et ogregatiōe absorbuit· et tādē iteruz ipa voago patula se reclusit· Tūc etiā chore et illi ducēti quīq̄gīnta q̄ sacdotiū ambiebāt a moyse vocatī fuerāt· a hausto igne thurabulo suo aarō· simlīt̄ et ipsi ī suo coram domino stabāt· et quē eligeret dominus in sacerdotiuz expectabāt· Reprehenderat em̄ eos moyses de huiusmōi ambitiōe dicēs Multum erigimini filij leui· Nunquid parum vob̄ ē q; sepauit vos dominus ab omni populo a iunxit sibi· Et ordinauit q; q̄libet cum thurabulo suo coram dño staret· a voluntatē dn̄ vtꝝ illi vel ipsorꝝ aliquis· vl̄ aarō eligi debēt ad sacerdotiū expectaret· Tūc ergo cū terra dathā et abirō absorbuissz· a isti qui cū suis thurabul̄ stabāt igne ab ipsis suis thurabul̄ exeunte fūt cremā dño deuorati· aarō vēo inter ignes illesus permansit· et sic in sacerdotio consumptis ambitiosis aduersarys solus mansit·

Numeri decimo sexto· ℣ Nota

¶ Ista possunt allegari litteraliter· q; in quo peccat qs· i hoc et punīē Isti em̄ peccabāt appetēdo rē spūalē scz sacerdotiū· ideo igne tāq̄ re magis spūali cōsūpti sūt· Dathan vēo et abirō peccauerūt appetēdo rē terrenā et tpalē· scz populi ducatū· et ideo a terra puīti absorpti fuerūt ℣ Vl̄ dic gl̄a aliter cōtra inuidiā· Qui ñ possūt pati p spetatē aliorū etiam bonoꝝ vel meliorū l̄ a deo speciālit electoꝝ· quāq̄ in nullo eos ledētiuz vl̄ nocētiū· sicut etiā hic moyses legitur dixisse· ne respicias īqt sacrificiū ipsorꝝ· tu scis q; nec asellum q̄dē accepi ab eis· nec afflixeri quēpiā eorū· vnde seneca dicat· q; si nullos inimicos facit iuria· multos tñ facit iuidia Isti ergo igne propri thurabuli· i· dolore ꝓpri cordis a corrosiōe iuidie oburūtur in hac vita· finalit̄ vēo absorbebūt infernali miseria ¶ Vl̄ dic q; iste due secte signāt duo gl̄a ambitio

sorum · Quidã em̃ ambiũt ad sac̃
dotiũ. ꝛ. eccãastic̃ dignitatẽ sicut
fuit religiosi et clerici · et isti figu
rantur ĩ chore a fuis sequacib9 q̃
erãt leuite · Alĩ ambiũt ad duca
tũ. ꝛ. ad secularẽs dignitates et pã
patũ · et isti figurãtur ĩ dathan
et fuis cõplicib9 Omnes em̃ tales
de fuis sufficientijs pſumũt · et se
dignos talibus officijs et statib9
esse credũt · illos vero q̃ talia offi
cia ex dei voluntate tenent despi
ciũt et cõtempnũt · a se eis pferre
ipsosq̃ de fuis statib9 abicere co
nantur satagunt et contendunt ·
a eos habere dominos vilipẽdunt
Tales ẽgo prefũptuosos rebelles
inuidos et ambitiosos · q̃ etiam vo
cati a moyse. ꝛ. a superioribꝫ veñ
contẽpnunt · sed post murmurãt
rebellant et contradicũt · solet dõ
nus terribiliter punire · ignis q̃
uxẽ et discordie de fuis pprijs thu
mulis. ꝛ. de fuis cordibus et domi
bus inter se solet aliquotiens ex
ire · qui ipsos et eoꝝ statuꝫ so let
consumere ledere vel voraé · et ẽ
ta finaliter eos deuorat et infern9
eos transglutit destruit atq̃ dãp
nat · et non solũ ipsos · ſ et eorũ
sequaces et complices sic castigat
ps · Apta est terra et glutiuit da
than et operuit super cõgregatio
nem abiron · Quia igit̃ sequaces
talium cũ talibꝫ pereũt · precepit
dominus q̃ talium consortia fugi
amus · et ab eorũ tabnaculis et
familiaritatib9 recedam9 · ne forte
cum eis pereamus · qua reuera
quando videmus conspiratores a
detractores cõtra moysen et aarõ
ꝛ. contra bonos prelatos vel prin
cipes congregãtos · et ad detrahẽ
dum vel machinandum otra eos
compositos · non est tutũ nos tali
b9 coniungere · quia sic prelatis
et principibus prevalentibꝫ otra
tales solent eorũ sequaces et com
plices penas consimiles luere vel de
fere · Bene ergo dicatur hic Rece
dite de tabernaculis hominũ ipio
rum · et nolite tangere q̃ ad eos p
tinent · ne inuoluamim cum eis ·

¶ d Vel dic q̃ terra que dathan
a fuos fustinebat figificat ambi
tiosoꝝ terrenam prosperitatem
et statum · vel etiam illam terraꝫ
vel patriaꝫ quam occupãt · q̃ pro
certo ipsos q̃q̃ deuorat · ĩ quan
tum dampnationis et tribulatio
nis eorum materiam administrat
Quod scilicet videmus spũaliter
iam fieri in multis · qui essent bo
ni et virtuosi · nisi terra. ꝛ. terre p
speritas et fluctus negotioꝝ ipos
per vitia deuoraret · et sẽsum eoꝝ
et ingeniũ absorberet · Vñ Sene ·
in epistola · xix · Ingenio fuit
mecenas · magnũ exemplũ elo
quentie daturus · nisi eũ felicitas
inuoluisset Q8 etiam temporaliter
videmus in alijs · Cõstat em̃ de ti
rannis et malis dominis · q̃ ppria
terra in qua stant · ppria ciuitas
vel patria quaꝫ occupant ipsos fi
naliter occidit et deuorat · et eos
q̃q̃ cũ fuis sequacibꝫ ita tollit de
medio q̃ nullũ vestigiũ restat · vt
supra · xm · cã · Terra quã vidim9
deuorat habitatores fuos · ¶ e

E Vel istud allega si vis otra aliq̃s
abbacias vl̃ etiã ciuitates · que sci
licet prelatum vel iudicem fusti
nere nequeunt · Sed omnes qui

ibi stant cōtentiombz deseruiunt
et plātos deuorare cōtēdūt · sicut
patet de cultoribz vinee q̄ suos
patrfamlias vnū post alīū occa
dēbt · luc · xx · ¶ Vl dic q̄ chore a
sui seq̄ces sacerdotiū ābientes ig
nem et thuribulū habuisse legū
tur · ad denotandū q̄ ambitiosi
pro habendis dignitatibz thuri
bulis a suffragnis. i. adulationibz
et igne. i. muneribus alios p aua
ricīā iflāmātibz vtūtur et ī eis cō
fidere dmoscūt ¶ Cf

QVm chore suiq̄z sequaces sa
cerdotium ambientes: et ā
te deū thurificare volentes · iusto
et mirabili dei iudicio igne de su
is propriis thuribulis exeūte cō
busti sunt · a q̄ p̄ ābitionē punit
pcepit dns q̄ illa thuribula ī la
mīnas fabricarēt̄ · et altarī ho
locaustorum affigerentur · vt sic
q̄cunq̄z sacrificātes vidētes lami
nas trem̄ēt · et pumitōe dicti cri
minis a similī ābitiōe metu similis
supplicij retrahrēt̄ · numeri · xvi

¶ Qz ¶ Ista possūt applicari
q̄ pena vmq̄ debet eē tror multo
cū · Potest etiā allegari pro cōsue
tudine illoz q̄ sceleratos in locis
publicis suspēdūt · vl loco eoz a
hq̄ signū fue pumtionis et neq̄
tae cōstituūt · vt oēs q̄ talia signa
vident timeant · et a simili de lic
to caueāt · Et inde est etiam q̄ hy
storie antiq̄ malorum hominū de
pingūtur · peo q̄ ex eoz aspectu
hoīes a crīmibz cohercēāt · Vñ etī
am de xerses rege legim? q̄ quē
dā malū iudicem fecit excoriari ·
et eius pelle sedē iudicialez coopi
ri · filiū eius loco ipsi? iudicē cōsti
tuit · et vt in dicta sede sup eorum
pedes sedendo iura redderet ipauit
Hoc ergo fecit vt quocies aliquā
sētēciam daret · pumtionis patea
ne memoriam haberet · et sic a
iusticia nō deuiaret · Ergo dico q̄
ī eccīe altarī debēt malorum et am
biciosoz pene scrabi et depingi · vt
· s · troz supplicioz possint alij a si
milibz negocijs retardari Cls etī
am de altarī sacre scripturē dia po
test in quo pcepto multoz malo
z et suaz pumtionū sig̃ a hystori
e recitant̄ vt oēs q̄ ī ea studēt cū
hoc aspiciunt terreantur a a simi
libus arceant̄ · Apoca · xvij · Qui
in mari operantur lōge steterunt
et clamauerūt vidētes locū incē
dij eius · ¶ G

AAron qui erat iuste promo
tus et a deo electus q̄uis es
set in medio eoz qui propter suā
ambicioem incēdio pereclitabāt ·
tamē nō legitur eē lesus ¶ Qz
Sic vere iusti q̄uis sint in medio
maloz · igne fue cupiditatis et a
uaricie nullatenq̄ ledūt̄ · s seipōs
bonos a sinceros seruātes imo cēt̄
viuere cōprobātur · ¶ D

HIc dicitur q̄ cum populus
propter mortem chore et
dathā et abiron et suorum moy
sen et aaron lapidare vellēt · sta
tim apparuit gloria domini que
ipsos fugientes ad tabernaculuz
cooperuit et protexit · populum
vero murmurantem ac seditionē
mouentem ira dei mox puniuit
ipsosq̄ incendium mox inuasit ·
Numeri · decimoseptimo Simile
ponitur · supra · decimoq̄rto · vbi
cū popul? moysē vellet lapidare

glōria dominī · quē et populū tēr
tuit et moysen de manibus eorū
liberauit · ¶ Mor ⁊ Istud al
lega ꝙ tūc summe apparet dei be
nignitas quando magis instat pe
riculum et necessitas · tunc⁊ ma
gis solet auxiliari quando videt
bonos ab impijs molestari · solet
enim quandoq; in ipso actu perse
cutionis bonos ptegere · a malos
incendio tribulatione et infortu
nio molestare. i. Corinth · x · Fact
cū tēptatione etiā puentum sicut
in passionibus sanctorū martirū
plures noscitur accidisse · Vnde
puer · xi · ca · Justus de angustia
liberabitur et tradetur impius p
eo ·

¶ Cumē pōpul⁹ cū cōburerētur
et incendium paterē ꝓ eo
ꝙ cōtra moysē murmurauerat ·
aaron ex p̄cepto moysi ad locū in
cendij cucurrit · et stās īt mortu
os et viuentes thimiama deo ob
tulit et orās p populo īcendiū
diminuit et extinxit ¶ Mor ⁊ R
Sic qñ incendium vicioꝝ l̄ tribu
lationū vastat populū subditorū ·
statim debet adesse aaron. i. plat⁹
l̄ ecclesiasticoꝝ populus · qui pro
certo debet ad hoc incendium con
curretre et se inter mortuos et vi
uentes. i. int̄ peccatores et iustos
medium ponere · vt sc̄z mortuos
possit ad gratiam suscitaē · vivos
vero. i. iustos ne tali incendio pere
ant liberaē debet ergo thimiama
orationis pro populo offerre · et
sic potent vitioꝝ vel infortunio
rum incendium sopire · Vnde de
bonis prelatis potest dici illō ad
Hebreos · xi · Obturauerunt ora
leonū · extinxerūt īpetū ignis · ef
fugauerūt aciem gladij ·

¶ Volens dominꝰ aaron sacer
dotium confirmare et mur
mur populi sedare · et volens oīa
dere ipsum aaron electum specia
lissimum suum esse · precepit ꝙ
singule tribus singulas virgas a
ridas cum superscriptione singu
lorum nominum tribuum ītaber
naculum ponerent · aaron autem
suam virgam siccam cum īscrip
tione propꝛij nominis tribꝰ suē
reponeret cum eisdem · Cumq;
omnes ille virge coram dominō
per noctem fuissent dimisse et in
crastinum producte · inuenta est
virga aaron germinasse · necnon
frondes et flores et fructus scili
cet amigdala protulisse · quo sig
no sacerdotium aaron fuit a dō
mino confirmatum Virga quoq;
sicca que floruit posita est ītaber
naculo et in archa · ad perpetuuz
monimentum · Numeri · xvij ·

¶ Moraliter ⁊ Sic vere si
tu vis scire ꝙ sacerdos. i. ꝙ superi
ores et prelati sint a deo preelec
ti · respice virgas eorum. i. iustici
am vl̄ iurisdictiones q̄bus regūt
populum. et ille cuius virga. i.
iustica fuerit arida sine humore
carnalis affectōis · recta sine cur
uitate vel declinatione personalis
affectionis · germinans per bonā
cogitationem · frondens per latāz
dilectionem · florens per bonaz
conuersationem · et fructificans
per bonam operationem · talis
pro certo erit aaron dei electus
id est prelatus iustus et bonus ·
dignus et sufficiens et acceptus ·

Alij vero quoꝝ virga .i. iuꝺica
uſticia remanet ſicca et a germi
ne frōꝺe flore fructu p̄dictis ſte
rilꝫ et vacua ꝺigni ſunt repuꝺiari
et a ſacerꝺotio vel p̄latione ꝓmo
tione vel officio retropelli. Et ſic
poterit illi ꝺicꝫ illꝰ Heb. ꝓmo ca
pitulo. Virga eq̄tatis ꝺga regi
mi tui. Et ꝺic q̄ aaron interpre
tatur mons fortis ad ꝺenotan
ꝺū q̄ prelatus q̄ tali virga iuꝺi
cat eſt vt ꝺeceat mons .i. altus et
honoratus et fortis .i. ſolidus et
confirmatus. quia ſcilicet tales
quorum iuſticia talis ē vt p̄miſſū ē
ſūt apuꝺ oīs alti et honorati. a
in ſtatu ſuo timeri ꝺebent q̄ ſciūt
et volūt iuſticiaꝫ exercere. a vir
gam floꝛiꝺam et fructiferā ꝺño
p̄ſentaē. Ezech. xix. Facte ſunt ei
virge ſolide in ſceptrum ꝺominā
tium. ℣ Q. Vel ꝺic q̄ aarō ſigni
ficat populum iuꝺaycum. Virga
ſicca ſignificat virginez benecdāꝫ
ab oīm humore carnalis volup
tatis penitus alienam. Iſta ergo
ſicca germinauit: floꝛuit frōꝺuit
fructificauit .i. virgo cōcepit pepe
rit et germinauit illum q̄ eſt ger
men gratie: frōs letitie: flos mū
ꝺicie: fructus uſticie .i. ꝺei filium
benecdictuꝫ. Heuera xp̄s amigꝺa
lum p̄t ꝺicta. q̄ eſt fructꝰ meꝺicina
lis. peo q̄ iſte mūꝺū ſanauit et
reꝺemit a morbo peccati et nequi
cie. a breuiter alys virgis .i. alys
virginibus ſiccas et ſterilibus re
manentibus iſta ſola floꝛuit. a ſi
ne ſemine viri ꝺeum et hoīez p̄
tuꝛuit. ꝓſaye. xi Egꝛeꝺietur viꝛ
ga ꝺe raꝺice eſſe et flos ꝺe raꝺi
ce eius aſcēꝺet et requieſcet ſup
eū ſp̄us ꝺomini. Iſta em̄ ad lr̄am
fuit ꝺe raꝺice .i. ꝺe gne eſſe. q̄ fu
it pater ꝺauiꝺ. et ꝺe raꝺice .i. ꝺe
corpore huius virginis aſcenꝺit
flos iuſticie xp̄s ꝺei filiꝰ ſup quē
requieuit ſp̄us ſc̄us. ℣ Q. Aouct
te hic ſi vis qꝺ ꝺixit ꝺn̄s moyſi.
Ille quem elegēo germinabit ꝺ
ga eius. Et ipſe plus reꝺꝺiꝺit q̄
promiſit: qua ſcilicet virga illa
nō ſolum germinauit. immo frō
ꝺuit floꝛuit et fructificauit ad ꝺe
notanꝺum q̄ ꝺeus ſuphabunꝺā
tiꝰ p̄miat q̄ p̄mittat. ſicut appa
ruit in ſalomone. q̄ ſoluꝫ petebat
ſapiētiam ſeꝺ ꝺomnus non ſoluꝫ
ſapientiā. immo etiam ꝺiuitias a
glorıaꝫ ſibi ꝺeꝺit. regū. iij. Vñ
iacobi ꝓmo. ꝺicatur q̄ ipſe ꝺeus
ꝺat oībus affluenē a non ip̄ꝓeat
℣ Vl̄ ꝺic q̄ exēplo eius quilibꝫ
vir perfectus plus ꝺebet facē q̄
p̄mittere. et habūꝺātius bene fa
cere q̄ auſus fuit ꝺicere et aſſēre
Quoꝺ eſt cōtra multos qui mul
ta p̄mittūt et pauca reꝺꝺūt. ꝺe
quibus. eccī. xx. Exigua ꝺabit
et multa imꝓperabit. Vñ ſcribit
puer. xxij. ca. Vbi verba ſunt
ibi egeſtas frequēter.

## Capl̄m. xxij.

Ictum eſt aaron.
Tu et filij tui cuſto
ꝺite ſacerꝺotiuꝫ ve
ſtrum. et omnia q̄
ad cultum altaris
p̄tinēt p̄ter ſacerꝺotes āminiſtra
buntur ſi quis extēnus acceſſerit
occꝺatur. Ponit etiā hic q̄ leui
te ꝺebebant habere ꝺecimas ꝺe

ōmibus tōmis filiorꝫ israhel· ip
si vero lēuite de ommibꝫ tomis p
ceptis dēbāt accipe decimā ptem
et dare sacerdotibꝫ Nihil dēbāt hꝫ
reditatis habere in pprio· decimaꝫ
oblacōe cōtēti· Numeri· xviij·

Hor Sic vere sacerdotes.i. sā
cti ducs sꝫ tom et sā vite debēt
circa altāe domm scilꝫ in officijs
ecclāsticis ministrare· nullꝰqꝫ ex
traneus.i.nullus peccator spmo
niacus· vēl indignus se debet ad
hoc ingerē quoquomodo Leuite
etiā.i.clerici et religiosi nō debēt
mūdanas hereditates et opes qre
re· sed decimarum oblatione.i. fru
ctuum prouentuum ecclāsticoꝝ p
ceptione debent cōtenti esse· Et
adhuc de illis debent suis sacerdo
tibus.i.suis maioribus primicias
subuentiones et seruicia debita
ministrare· Quod tamen est con
tra multos ambicōsos clericos· q̄
bꝰ decime.i.beneficia ecclesiastica
nō sufficiunt· ymmo temporales
dignitates regumqꝫ officia ambi
unt ateꝫ cupiunt· et terrenas po
sessiones prō se et suis accumu
lant et acquirunt· Contra quos
dicitur· Luc· iij· Contenti estote
stipendijs vestris· Et hic dicitur e
tiā sic· In terra eorum scz se cula
rū nihil possidebitis nec hēbitis p
tē inē eos· Ego em hereditas ves
tra sū in medio filiorꝫ isrl·

Hic dicatur qꝫ omnia que of
ferebātur domino vl̄ minis
tris eius siue essēt decime siue do
naria debebant esse optima et ele
cta· deo em debebant meliora
dare· et non egregia et pinguia
reseruare· Qd tamen est cōtra il
los qui deo et religioni dāt filios
deformes et fatuos et pueros·
Etiam contra illos qui deteriores
fructus p decimis soluunt· deteri
orem de natiū offerunt· de vestibꝫ
et victualibus deteriora pauperi
bꝫ pro xpo ēbuūt· et qcqd ē egre
gium et electū sibi retinent et as
sumunt· Et tamen isti deberent
attendere illud· Malach.i.Maledi
ctus dolosus q̄ habet in grege suo
masculū et votū facies immolat
debile dño·

## Capm decimūquintū·

Hic ponitur et replicat de sacrificio vac
ce rufe· sed de hoc vi
de leuitici· xvi· Hic
vero attende vnum mirabile et
notabile· dicitur em qꝫ de cine
ribꝰ vacce combuste fiebat aqua
expiationis· ex qua scilicet omis
im mundi purificabantur· et cuz
tali aqua mundare immundos a
domino iubebantur· Verumꝫ
tamen sic fiebat qꝫ vir mundus
qui carnes combuxit faciebat· et
ille qui collectos mundificatiuos
cineres i loco mundo reponebat·
vel qui immundū aqua mundifi
catiua aspergendo mundabat im
mundus fiebat. et tem mundaz
et mundificantem tangendo· et
immundo mundicam dando immū
dicam contrahebat· propter qd
vt mundus fieret in vespere la
uabatur· Numeri· xix·

Hor Per cineres mundificatiuos
qui erant de cineribus vitule
combuste· intelligo misterium

passionis crucis. vel etiam altaris sacramentum. vel alia sacramēta que mixta cum aq̄ lacrimarum mundant immundos. id est de peccatoribus faciūt iustos. Cinis enim remanet post combustionez sic et memoria passionis xpi et sacramentum eucaristie et alia sacramenta post xpi mortem et resurrectionem. ¶ Igitur illi qui tractant illos cineres. i. sacramenta ecclesie. et qui istis mediantib⁹ immundos et peccatores mundificant. qui virtutem combustum. i. q̄ xpi combustionem et passionē considerant. a q̄ cineres istos cū aqua scripture sacre et doctrine in alios aspergūt et p̄dicant immundi efficiuntur. i. ad tantā mundiciam quam ministrāt indignos et immundos se putāt. Quicūq; quācūq; mundus et sanct⁹ sacramēta ecclesie administrat. seu quicunus mundificandi alios in confessione portat seu qui sacram scientiam alijs predicat et inde aspergit alios atq; rigat. proculdubio in sua exercitatione debet īmundiciam cōtrahere in quātū se non digne administrasse semper debz credere et timere. et ideo pro immundicia. i. pro tali īdignitate se debet per cōfessionem abstergere et lauare. Vñ scribit. luc. xvij. Cum omnia benefecerimus dicite q̄ui inutiles sumus. ¶ Vel dic contra malos sacerdotes. q̄ dum alios predicando et sacramenta ministrando mundificant a peccatis ipsi immundi et peccatores efficiuntur inquātum scilicet indigne suum ministerium exequuntur.

Constat em̄ q̄ multi simplices et simplicitate sua mūdi et boni sūt q̄ tamē si cineres tāgere. i. sacramēta ecclesie ministrare presūpserunt et officiū mūdificādi alios assūpserit. s. officiū eccāsticū et potissime officiū p̄latur. cū ad hoc indigni sunt. īmūdi et peccatores fiūt. Et sic fit q̄ ille qui in minoribus erat mundus dum ad maiora vehitur fit immūdus. Alle ga sicut vis. ¶

Hic dicatur q̄ quicūq; tangebat mortuū l̄ domū eius intrabat vl̄ aliq̄d de domo sua tāgere p̄sūpserat īmūdus erat. et tercio et septimo die absterg̀e se debebat. q̄ em̄ tertio die non asperg̀ebatur nunquā in die septimo mūdabatur. Numer⁹ ternarius signat fidē trinitatis. septenarius vero signat septē sacramēta. vel etiā septem virtutes. vel septē misericordie opa. aspsio aque expiationis signat penitētiaz et mortis memoriā lacrimosam. Igitur illud est verum q̄ illi q̄ ex tactu mortui .i. ex cōsensu vel opatione mortalis peccati efficiūtur īmūdi. nunq̄ p aq̄ expiationis. i. per p̄nam mundantur n̄ die tcio. i. in fide trinitatis et in die septimo. i. in septenario sacramentorum. virtutū et operis mie. Ista expiatio et oblatio. i. p̄nē mūdificatio pagat̄ die tcio et septimo. nihil em̄ valet tnarius sine septenario l̄ econuerso quia sicut licet nihil valet ad salutem fides nisi habeat opera. nec etiam sacramenta l̄ opa valēt ad aliq̄d sine fide iacobi. ij. Fides sine opibz mortua est. hēb. xi. ¶ Sine fide

impossibile ē placere deo. ¶ Item hic dicit sic. Vas qđ nō habuerat coopertū vel ligaturam desup. īmūdum erat. ¶ Mor ¶ Sic vē vas cordis reputat īmundū qñ p custodiā sēsuuz l'cautatē nō est ligatū. nec per timorem dominī coopertum. vel p humilitatem absconditum vl velatum. et ideo illi qui cor suum ōmibus manifestant per iactantiaz vel per vanam gloriam. vl per iracundiam interiora sua dilatāt a affectus suos non cohibent nec moderāt. īmūdi merito dici debēt ¶ Vl dic etiam qp vas istud signat os. qđ si per loquendi modernitatem non fuerat ligatum. vel per verecundiam et reuerentiam non coopertum. dici debebit procerto a fetidum et immundū os enim qđ semper est ad loquendum apertum. id est a temperantia solutum. necesse habet esse in multis immundicijs. Vnde proverbiorum. vicesimoquinto. Sicut vrbs patens et absq muro cum ambitu. sic homo qui nescit in loquendo cohibere spiritum suum. ps. Sepulcrum patens ē guttur eorum.

## Capm decimumsextū. ¶ A

QVm populus venisset in cades mortua est ibi maria. et defecit aqua populo et contra deum murmurauerunt. Numeri. xx. capitulo. ¶ Moraliter Cades interpretatur commutatā vel mare tollens. et signat mundi prosperitatem. que mare id ē mortis amaritudinem de mente tollit et facilē mutatur et deperit Maria interpretatur amara. que significat penitentiam. que per cōtritionem amaritudinē reddit Ergo istud ē verū qp qñ homo venit ad cades. i. ad statum mundane mutabilis prosperitatis. procerto statim maria. i. penitentia sibi moritur. quia nunqp amplius penitētie amaritudinem amplexatur. a propter hoc aqua d iuine gratie sibi tunc deficit. propē quod murmur et cōtentio sepe venit. Prosperitas enim penitentiam interficit. a p mortem penitētie aq gratie sibi tūc deficit. et ppē eius defectū murmur et discordia i populo. i. in mente nascitur atq crescit Et ideo de maria matre ihū dī qp in nuptijs vbi ipsa erat. aqua nō defuit. Johis. ij. Ymmo etiā i vinū mutata fuit. ¶ Dic ponitur quō aqua de petra producatur. vt bibēt hoīes et iumenta Sz de hoc vide. Exo. xvij. Vbi simile ponitur qđ ibi exposui. ¶ B

P Opulus israhel voles trāsire cōpendium ad tram promissionis rogauit regem edom. qp ipsū p trāsiuam transire permitteret. promittens qp p viam tritam publicam et regiam pergeret. ad dextram seu ad sinistrā nō diuertēt. aquā de suis puteis nō biberet Agros aut vineas nō intraret. Qđ si de bonis terre sue aliquid ipsum accepere contingeret. mox iustum pretium sibi daret. Hec āt edom hec omnia denegauit. a dare trāsitum fratri suo israhel noluit. ſ

ad preliandū cōtra eum se pauit
ꝑ qō israhel ab eo duertit · et
p viam aliam magis lōgā ad trā
ihrusalē ꝓperauit · ℣ Nor ℭ
Israhel et edō · et iacob et esau q
fuerūt frēs possūt significare aiaz
et carnem · qui sicut fratres mui
cem sunt cōuncti · isrl em vidēs
deū · edom vero sāguineus ītrp
tatur · qa scz anima deum potest
cognoscē · caro vero ex sanguine
dmo scitur viuere et constare ·
Cum ergo israhel .i. anima habeat
ire ī terram promissionis id est
ī paradysum vel etiam ī perfec
tionis statum · a necesse habeat p
terram fratris sui scilicet corpo
ris siue carnis transire · valde ti
met q ab eo impediatur ī itinē
vtutū retardata · Iste ergo isrl
.i. spiritus per viam rectam pēni
tentie · p viā publicam misericor
die vel elemosine · p viam regiā
iustitie propomit ire · aqs delica
tum nō propomit bibere · p agros
et vineas .i. per exteriora negocia
nō intendit mercēte · nec per ali
quam ī iustitiam propomit ad si
nistram seu ad extrā declinare ·
q si aliquid de bonis istius terre
.i. de mūdi delicijs gustauerit p
mittit satisfacere et p penitentiā
emendare · Sed reuera iste edom
.i. caro cum populo suo id est cum
gula et viciis carnalibꝰ · talia pa
cta rēnuit · et israhel .i. anime seu
mēti contemplatiue pstare tran
situm contradicat · imo ad ei ob
uiandum bellādo continue se pre
pat et premunit · Non transibis
inquit per me alioquin armatus
occurrā tibi Inde ergo sepe fit q
mens seu anima necesse habet a
bā viā ire magis latam et cēm:
quam ipse edom · id est carnis im
pugnationes a via compendij .i.
a statu vel via perfectionis et ab
stinentie retroire cogit · Ideo be
ne dicitur · galath · v · q caro con
cupiscit aduersus spiritum et spi
ritus aduersus carnē · ℣ C
Hic precepit dominus q aa
ron vadat ad patres suos
et q sanctis vestibus denudetur
et ipsis filius eius eleazar indua
tur · Et in montem hor eleazar a
moyse ducitur · et ibi sacris vesti
bus induitur · et summus sacer
dos constituitur · aaron autem i
bidem moritur · qui triginta die
bus a populo deplorat · ℣ Nor
ℭ Sic vere cum quis ad sacerdo
tium assumēdus est et loco patris
id est prelati substituendus · de
bet superalium montis id est men
tis contemplationem vel vite sū
limitatem ascendere · vestes sacēs
id est virtutes induere · a sic me
diāte moyse id est adiuuante di
uina lege digne potest sacerdoti
um et ecclesiasticum graduz seu
officium obtinere · Nor enim int
pretatur lumen seu mons · quia
procerto istud lumen contempla
tionis ascendit qui digne aaron
id est sancto prelato vl episcopo
predecessoꝛi succedere querit ·
Bene ergo dicitur · iob · xl · Circū
da tibi decorem et ī sublimi er
gere et esto gloriosus a speciosis
induere vestibus · Aaron mortu
us est et p triginta dies a pl̄o de
plorat9 · sic et nos ī religione tē
tena pro mortuis facimus et

per tri̇gi̇nta dies missas p̄ mor tuis decantamus.

## ¶ Capl̄m decimū septimū. ℣a

Populum circueuntem terram edom cepit te dē itineris et laboris· dicebatz moysi· cur e duxisti nos de egypto vt more remur i solitudine· deest pams· nō fiunt aque· amma nostra nau seat super isto cibo leuissimo· sicut capitulo vicesimoprimo fec erat ille populus similem murmurati onem dicens· quare nos asscende dere fecistide egypto et adduxisti in hunc locum pessimum qui seri non potest qui nec ficum gignit nec vineas nec malogranata· in super et aquam non habet ad bi bendum· Igitur indignatus do minus pro murmure misit in po pulum igneos serpentes· ad quo rum plagas mortesqz plurimoz rent populus ad moysen dicēs· peccauimus. Quapropter pro ipsis sanandis precepit dñs fieri serpentem eneum· et eum in palo suspēdi· vt percussi a ser pentibus dum in istum serpentez aspicerent sanarentur· Sic ergo fiebat q̄ illos quos alioqs serpēs viuus et venenosus mordebat· serpens innocuus mortuꝰ et ene us in palo suspensus dum respi ciebatur sanabat· Numeri· xxi· capitulo. ℣ Moraliter

¶ Iste populus murmurās genꝰ humanum designat· qui scilicet i solitudine huius mundi qui est locus pessimus qui per predicati onem non seritur· pane verbi dei non reficitur· aqua gratie non po tatur· ficubus et malis granatis id est bonis spiritualibus et vir tutibus non ditatur· a principio non cessauit contra dominū mur murare· et eidem per mala opera repugnare· quapropter igneis serpentibus id est demonibus et vicꝰ ipsum permisit dominus p cuti· qui non cessauerunt eos ab adam vsqz ad crastum misera biliter mordere et spiritualiter enecare· Quapropter plagas tri bulationum et vitiorum cum ā tiqui patres plangerent et ad do minum clamarent· voluit domi nus q̄ serpens eneus id est crastꝰ qui more eis predicando resona ret· et in virginis vtero sicut in fornace conflaretur et fabricare tur· et q̄ per moysen id est p po pulum iudaycum in palo id est in cruce suspenderet ē· ibi insuper moreretur· et q̄ percussi a serpē tibus id est demonibus vicꝰ et temptationibus per aspectum .i. per fidem ipsius sanarentur·

Iste etiam serpens mortuꝰ vibus et creditus humanum genus ill plagis sanauit· quibus antiquꝰ serpens lucifer in persona ade to tum humanum genus letaliter vulnerauit Quod etiam loquē do moraliter cotidie efficitur· q̄ illi qui ab igneis serpenti bus scilicet a mundo carne dya bolo igne triplicis concupiscenti e inflammantur· si serpentem in palo pendentem id est ihesuz

xpm̃ et eius humanitatem in
cruce morientem p compassionē
et deuotionem aspiciunt· sani et
libera statim fiunt· Ideo apostol⁹
ad hebreos· xij· monet nos ad
hunc affectum dicens · Aspi
cientes in auctorem fidei et cōsum
matorem ihesum· qui propositō
sibi gaudio sustinuit crucem cōfu
sione contempta· Recogitate em̄
eū qui talem sustinuit a peccator⁹
b⁹ aduersus semetipsū contradi
ctionē vt nō fatigemini aīs vr̄is
deficētes·

Vb

Haut hic inuitur· filius isrl
terram edō arueūtibus iux
ta termīos moab duo mirabilia
contigerunt· vnum de flumine
se ude torrente zareth q̄ ante eos
est siccatus· et sicut mare rubrum
coram euntibus ē diuisus· Aliud
iuxta arnon de quibusdam rupi
bus et scopulis qui ad eorum ad
uentum gestierunt· et signum le
tice dantes seipsos inclinauerūt
et transeundi spaciū prebuēr̄t
Et ideo secundum scolasticam hi
storiam secundum iudeos hic dr̄
scopuli torrentium Et im· ps dr̄
Montes exultauerunt vt arietes
et colles sicut agni ouium·

Vt

Mor Hec Ista possunt expōni
mistice et dici q⁹ filii israhel signāt
religiosos· q̄ scilicet per solitudi
nem religionis arcueundo terram
edom. i. mundum properant ad ē
tram future promissionis· sed p
certo isti duo inuenunt nocumē
ta· s· fluuium zareth q̄ signat car
nis fragilitatem· et montes ar
non q̄ signant penitencie difficul
tatē· Arnon enim interpretatur
aecha mentoris ecce penitentie dif
ficultas· q̄a reuera ista duo nos
solent a progressu bonorum ope
rum impedire· sed fragilitas et
voluptatis fluxibilitas ex parte
nostra et asperitas et difficultas
ex parte dei· Sed procerto si fue
rimus veri filii israhel. i. viri cōfi
platiui et iusti ista duo impedimē
ta tollentur· quia sec fluuius nr̄ē
fragilitatis a voluptatis siccabit̄
et solidabitur· scopulus vero
asperitatis et difficultatis nobis
gestiet et letabitur· et facilis et
pmeabilis efficietur q̄ reuera in
mi inueniunt in solitudine religi
onis penitencie difficilia esse leuia
et facilia esse fortissima· Mathe·
xi· Jugū em̄ meū suaue ē et onꝰ
meū leue·

Caplm· xxiij·

Va

Jdens balach rex mo
ab quomodo victi et
destructi fuerūt amor
dei· timuit populum
israhelis· et ideo pro maledicen
do sibi balaam angelū adiit· dū
ergo balaam ad balach propera
ret spe munerum vt dicunt aliq
et contra dei voluntatem et pre
ceptum populum maledicere p
poneret· occurrit sibi angelus in
via euaginato gladio contra eu
quem videns asina diuertit ab itī
nere· et fuste cesa dum angelus
rum gladio iterum occurreret si
bi in structo quodam· q⁹ declina
re asina nequibat tantum adhe
sit pareti q⁹ pedem sedentis attri
uit· asina enim angelum cum

gladio videbat · balaã vero ipsiꝫ non videbat · Incepit ergo asina loqui · aperuit enim dñs os illiꝰ & cepit prophetam reprehendere a de hoc q ipsã fuste pausserat vitu perare dicẽs q̃re me pautis ecce iã tertio Tunc etiã dñs oculos p phete aperuit · a ãgelũ cũ gladio vidit · q̃ viam ipsiꝰ reprehendit a ne populuꝫ dñi malediceret ipa uit · numeri · xxij · ca · ¶ Vor Jsta possunt dici allegorice de iu deis a gẽtilibꝫ. Balaã enim pphetã potest significare iudeos q̃ legẽ et pphetas habuerũt · asina vero sig nificat gẽtiles q̃ bestialiter a bruta liẽ vixerũt · ãgeliꝰ signat xp̃m l eiꝰ fidẽ · q̃ gladiuꝫ severitatis et iusticie secum portat · Jsta ergo ẽ ve ritas · q asina prius vidit ãgelũ q̃ propheta. i. gentiles prius cre diderunt cristo et ipsum citius p fidem viderunt q̃ iudei · qui im p fidia remanserunt · ¶ Qui prius erant bestiales et cęci fuerunt il luminati · et illi qui prius vide rũt sunt pꝰ modũ excęcati · iuxta illud Johãnis · ix · Ego in hũc mũ dũ veni vt q̃ non videt videant · et q̃ vident cęci fiant In fine tñ balaam angelũ vidit qz iudaicꝰ populus finaliter cõvertet a credz in xp̃m et eius fidem cognoscet Ysaye · lx · Tunc videbis et af flues et cętera · ¶ Vel dic q balaam propheta qui im pretatur turbans eos · devorans populum sine substantiam eoꝝ · signat mundi superiores id est p latos primates et etiam clericos vel divites · quia scilicet isti licet sint prophete id est sapientes et scientifici respectu aliorum · ipsi tamen per discordias populum ẽ bant · patet de advocatis qui nu triunt omnes lites · et populum devorant et tñ finaliter sine substã cia eoꝝ sũt · q̃a tales rapinarũ di utie nũq̃ diu apud eos perseue rat vt patet q̃a tales raptores co mumiter sẽp sũt paupes · Aly vero fraudulenti quãq̃ de substãcia po pulorꝫ fiant divites · tamẽ apud heredes eorum minime diu restãt quia puer · xi. dicitur · Aly rapi unt nõ sua et semp in egestate sũt Asina vero potest populũ subditũ bestialẽ et simpliciter significare · quaꝫ · s · balaam id est superiores non cessant equitare contẽpnendo et calcando · Igitur dico q asina vi det hodie meliꝰ angelũ q̃ pphetã quia procerto hodie inferiores sim plices a subditi melius vident de um · et melius cõsiderant gladiũ sive sentencie rq̃ ipsi sui equitato res · id est q̃ clerici et religiosi et quicunq; superiores · Gladius enim divine sentencie hodie plus percipitur a simplicibus et time tur q̃ a superioribus · a angelus testamenti xp̃s meliꝰ ab ipsis q̃ a mundi sapientibus et potẽtibꝰ contemplatur · Ysaye · xxxviij · Non videbo dominum deum in ẽ ra viventium · Asine ergo id est simplices per aspectum gladij di vine sentencie quando in arto loco mortis inter parietes finalis nece ssitatis a quo declinare non pos sunt crisstum cum gladio exspec tare comminantem conspiciunt · a mala via iniustice divertũt et verberati tribulationibus cęcus

q̄ peccare se permittunt. Juxta illud Job. xix. Fugite ergo a facie gladij. qm̄ vltor iniquitatuz gladius est. et scitote esse iudicium. Malj vero ꝓphete id est malj clerici et superiores qui deū non videt nec cogitant. audacter contra ipsum peccando ꝓperant. et gladiuz sue sententie non formidant. Sic ergo fit q̄ asine ꝓphetas repreh̄dunt. duz simplices melius q̄ litterati. laycj melius q̄ clerici. subditi melius q̄ prelati operantur et viuunt. Vnde isti hodie contra naturam loquj deum laudando videntur. vbi maiores tacere noscuntur. Vnde de sancto anthonio legitur. q̄ cum per deserta videret paulum pergeret. et hom̄ciones quendam secum loquentem repperisset dixisse fertur. ve tibi allexandria quia bestie cristum loquūtur homines vero ipsum ignorāt

¶ Vel si vis dic q̄ si hō ducat asinam suam id est aliquem familiarem et subditum ad aliqd̄ malum opus. scilicet ad maledicē dum populo domini. id est ad paupetes molestandum. si videt āgelum cum gladio id est cristum cū sua dura sententia contra se staē. et viam illam seu opus illud āgelo id ē deo displicere cognoscat. sibiq̄ rebellem et contrarium esse deum. statim debet a tali itinē vel ope resilire. nec ꝓpter domini sui minas aut penas debet vltra ꝓcedere. ymmo debet pedem id est affectum vel voluntatez domini sui atterere vel affrangere. et eidez potius displicere. dicens illd. Actum vltimo capitulo. Obediē oportet deo magis q̄ hominibus

¶ Vel dic q̄ asina signat hominem humilem et patientem. qui licet multa habeat a superiori sustinere et debeat. cū tamē minis p uocatur. et per iniurias a sessore suo. i. a superiore vel prelato plus debito stimulatur. non est mirum si eius patientia dirumpatur. a si contra dominum suū murmuret a loquatur. Subditi em̄ quamq̄ patientes. non tamen possunt sē per iniurias superiorum tolerare. ymmo quando minis continuanē necesse habent cōtra eos reclamare. sic asina dixit ad balaā Quare iniquit me percutis ecce iaz terqo. Vnde isti dicunt illud. Job. vi. Que est enim fortitudo mea vt sustineam. aut quis finis meus vt patienter agam? Nec enim fortitudo mea vt fortitudo lapidis. nec caro mea enea est

¶ Vel si vis dic moraliter q̄ balaam ē voluntas. que est potentia libeā sed tamen cēca. asina vero est potentia cognitiua tamē subdita atq̄ seruua. que scilicet videns q̄ angelꝰ id est deus cuz gladio infirmitatū vl̄ infortuniorum ipsam persequē. ipsamq̄ verat. a ad mundi prospera transire deprehendens balaam id est voluntatem ad istū gladium non attendentem sed ad suas concupiscentias properantem monet vt declinet a via mala et cetera. Ecclesiastica tuesimo p mo. Infirmitas grauis sobriā facit animam.

¶ Capitulum decimū nonū

His ifrl exſtitibus in ſethim venerūt ad caſtra mulieres mādiaite ſeu filie moab. cū qbꝫ fornicatus ē populꝰ. a vocauerūt eos ad ſacrificia. et adorauerunt etiam deos ſuos. propter quod iratus dominus precepit. ꝙ quilibet fratrem ſuum occideret et ydolatriam vindicaret. primapes étiam populi qui populū nō puniebant precepit dominus ſuſpendi et cōtra ſolem in patibulis pominumeri. xxv. ca. ¶ Nota Allega ſi vis exemplariter. ꝙ vnum peccatum ad aliud trahit. mala énim ſocietas et cohabitatio malorum vitiorum eſt occaſio. Luxuria enim traxit iſtos ad fornicationem. formcatio ad ydolatriam. ydolatria vero traxit ad mortem quia ſecundum Gregoriū. peccatum quod penitentia non diluitur mox ſuo pondere ad aliud trahit. ¶ Et Vl poteſt allegari contra primapes prelatos ſeu iudices negligentes. qui reuera ſi populum nō puniūt cuꝫ delinquit. et ſi peccaē nō ipſū impediunt quando poſſunt. ſuſpendi in inferno merentur. et ad ſolem. i. ad ardorem perpetuū exponentur. Vl poteſt illud allegari ꝙ vbi de fide agitur quilibet zelare iubetur. intantum ꝙ nulli parenti vl amico parcere tunc tenetur. Amicus enim amicū. a frater frēm debet interficere. quādo videt eum in deum impie agere. et per ydolatriam vl hereſim ſibi in via moꝫ et fidei obuiaē. Deuxiij. Si tibi perſuaſerit frater tuꝰ et ſeruias dīs alienis. nō acqieſces ei. ſed ſtatim interficies eum. Nō tamē intelligo cū iudicis autoritate. vl quādo ē bellū cōmune cōtra hereticos vl i fideles. ¶ Hic ponitur de illo filio iſrahel qui coram moyſe et alijs tabernaculum ingredies vna cū meretrice cohabitauit. quem phinees ſubſecutus vna cū muliere gladio cōfodit. a ideo ſacerdotiū ſempiternū ſibi a dño polliciatū ē. Nō vtiq allegari pt. ꝙ vir xpiani et fideles maxime eccāſtici et ſacerdotes p fide et moribꝫ debēt zelare. a publice fornicantes. vel quōlibet in ſcandalū aliorū publice delinquētes debent redarguere et punire. a ſic procerto poterūt ſacerdotium perpetuū. i. honorem eternum et hoc in alio ſeculo poſſidere. ps. Tu es ſacerdos in eternum ſecundū ordinem melchiſedech. Nichil em̄ ita ppetuat ſacerdotia. i. dignitates et eccāſticas a mūdanas ſicut zelus miſtice et fidei cū habētur. Zelo ergo iſtius phinees fuit dominꝰ placatus. et ab vltione plaga populus liberatus. quia reuera zelus et iuſtica malos punit. ps. Stetit phinees et placauit. et ceſſauit quaſſatio.

## Capitulū. xx. ¶ A

Alphaat moꝛtuus ē in deſto. et cū nō habēt filios q̄ ſibi poſſēt ſuccedere p̄cepit dīs ꝙ filie ſue ſuccedēnt loco eiꝰ. Vñ e tā legē ſup hoc dīs promulgauit

dicens q̄ cum ho mortuus fuerit absq; filio ad filiā trāsibit succes sio. Numeri. xxvij. ¶ Mor. Fi lij signāt pfectos. fcie veo signāt ipfectos. Igitur qñ pater. i. aliq̄s prelatus moritur. tūc si habet ali quem filium. i. aliquē subditū pfectum prouidū et discretū. hereditas sua. i. prelatio seu dignitas debet sibi cōcedi. et ad illam debz eligi et assumi. Verūptamē si talis filius. i. talis perfectus deficiat tunc necessarium est q̄ in hereditate et prelatura filia. i. subditus simplex et imperfectus succedat Melius est enim filiam. i. minus sufficientem imperfectum seu simplicem eligere. q̄ hereditatem ecclesie beneficij vel officij sine gubernatore diu dimittere. Quod tamen est cōtra illos q̄ hereditates ecclāsticas etiā viros. i. pfectis et sufficiētibz cōmittē nolūt. sed ipsas vacātes diuturnis tpibus dimittūt. Qđ etiā est cōtra illos qui q̄uis catholicos filios. i. viros sufficiētes et pfectos habeant. fe minas tamen. i. ignorātes et imperfectos scz nepotes et amicos p mouent et exaltāt. et sic hereditatē q̄ debebatur nō filiabz s filijs eis donant. cum tamen scriptum sit. q̄ nō ē bonū dare panē filijs cambz. Math. xv. ¶ Vl dic q̄ sicut in bonis patnis magis debet eligi mulier dum tamen sit filia q̄ quicunq; masculus alienj. sic vere in beneficijs ecclesie q̄ñq; debet mulier. i. minus perfectus eligi dum tamen sit filius ecclie et de dioc̄si l patria q̄ masculus. i. quicunq; magis pfectj de alia gente natus. Vl ista possunt allegari q̄ nullus potest esse ita mirabilis persona que a bonis patrnis debeat exhereditari. ꝛc. Aduerte hic q̄ moyses in omnibus arduis causis cōsulebat dominū. sicut patet hic de succēssione ista tum filiarum. a leui. xxiij. de blasphemo. a supra numeri. xv. de colligente ligna. In quo nota ri potest. q̄ iudex l prelatus in ōni facto arduo debet ad deum mē taliter recurrere. et sibi ātē omnia negocium cōmēdare. et sic potent tutius iudicare. ¶ C

Moysi moriturο dictum fuit a domino q̄ in mōtem altū ascenderet. et q̄ trā promissionis contēplaret et cerneret. q̄ post hoc fuj iosue filiū nun ducem populi substitueret. a q̄ ad patres suos relicto corpe trasmearet. ¶ Mor. Sic prelatus vl vir iustus in mōte. id est in perfectionis statu morituri inc̄ptum a valle. id est a communibz populi moribz segregat. Moriturus summe debet terrā promissionis paradysi cōtemplari a respicere. et eam totis mētibus affectare. de substituendo etiam iosue. i. bono successore si sit possibile debet curare. et pro hoc dominum exorare dicēdo cū isto moyse illud qđ hic dicit. Prouideat dñs deus spiritū oīs carnis hoiēj q̄ sit sup multitudinē hāc. et possit exire et intrare añ eos. ¶ D

Dez aduerte hic q̄ qa moyses et aaron in dñm peccauerūt ad aq̄s cōtradictōis in inc̄ptū ipsū sanctificare cōtra ypo noluerūt. ideo ne intrarēt trā promissionis a

ne illuc ĩduc̃erent populum con
dẽpnati fuerunt. Josue ergo qui
non peccauerat electus fuit. et il
luc populũ ĩtroduxit. ¶ Nor
Dic si vis allegorice ꝙ moyses et
aaron signãt veterem legẽ et ge
neraliṫ oẽs patres veteris testa
mẽti. Josue vero qui interpretat̃
saluator signat gratiã vel etiam
cristum. Quia procerto illi ꝑmi
omnes peccatores fuerunt et om
nes ĩ dõmo deliquerũt. a idcõ
populum dei ĩ terram ꝓmissio
nis. i. ĩ paradysum seu etiam ĩ
perfectionis statum ĩtroducere
nequiuerunt. Oẽs enĩz peccauer̃t
et egebãt gloria dei. Homa. iij.
Et ad hebre. vij. Nichil enĩz ad p
fectum deduxit lex. Necesse ergo
fuit istos ĩ deserto ĩfermi rema
nere. ꝙa ꝑ̃ ade peccatũ ad t̃ram
paradysi neq̃uerãt penetrare. ps
Quibz iuraui ĩ ira mea si ĩtroi
bũt ĩ req̃ẽ meã. Ergo pculdubio
necesse fuit hominẽ ĩnocẽtẽ. scz
Josue. saluatorẽ. i. xpm vl dei gti
am q̃rere q̃ posset ꝓplm ĩ padisũ
ĩtroducẽ et saluarẽ. Xps em̃ nõ
moyses. gr̃ia nõ lex. nouitas non
vetustas. eccia nõ synagoga nos
ĩtroducat ad gloriã et ad vitã.
Ho. iij. Nõ ex opibz legis iustifi
cabiṫ oĩs hõ. Et ad Titũ. iij. Jus
tificati gr̃ã ipsi⁹ hẽdes sum⁹. Vl
dic gn̄aliṫ ꝙ pcõres etiã sufficẽ
tes et maxime illi q̃ peccauer̃t ad
aq̃s cõtradictõis et discordes dis
coli et rebelles nõ debent fieri po
puli duces et ꝓlati vl rectores. ꝙ
potius Josue. i. ĩnocẽtes puidi a
fideles. hebre. vij. Talis decebat
vt eẽt pontifex nob. sanctus inno
cõs et impollut⁹ segregat⁹a pecõ
ribus et excelsior cẽlis fact⁹. Dic
nota si vis ꝙ moyses nõ rogauit
ꝑ aliquo ĩ spẽali. nec de osãgui
neis a amicis curauit. ꝙ ĩ gn̄e ꝓ
sufficiẽti successoẽ rogauit.

## Capitulũ. xxi.

IN. xxviij et xxix. ca. agiṫ gn̄aliṫ de festis a
sacrificijs eorũdez et
de libamẽtis. Circa qõ
notã ꝙ strõm ꝙ possumus colligere. dño offerebãtur de animalib⁹
agnus. aries. vitul⁹. bos. hirc⁹.
vacca. capra. agna. turtur. columba. et passer. Item de rebus non
liquidis similia. panis. thus. sal.
de rebus vero liq̃dis oleũ et vinũ
¶ Nor Ista sacrificia sig
nãt diuersas et varias vtutes q̃
fiũt a nob offerende. Debem⁹ em̃
sibi offerre agnũ. i. innocẽtiaz. bo
uẽ qui tarde incedit. i. cẽperantiaz
Vedũ q̃ libenter ludit. i. bonaz le
ticiam. hircũ et capram quoz pili
pungũt. i. penitentiam. vaccã et
agnam quorum fimus sterilibus
agris proficit. i. elemosinaz. vitu
lum q̃ iugo se subicit. i. obedientiã
turturem que est auis casta. i. mũ
diciaz. columbam que ẽ auis sim
plex. i. modestiam. Itẽ debemus
sibi offerre farinam. i. mundaz co
gitationez. panẽ. i. eucharistie de
uotionem. sal. i. sapiẽtiã et discre
tionem. thus. i. caritatem et orati
onem. oleum. i. misericordiã et cõ
passionẽ. vinũ. i. spũalem spẽ et
consolationez. et breuiter ista de
bent esse sacrificia spũalia q̃ deo

sunt acceptabilia alt̃ ḡta q̃ sacrificium deo spūs cōtribulat9. Homo enim de seipso facit agnū bouem aretē et sīmilia quando ipse offert innocentiā deo. fortitudiēz iusticiā et bona spūalia. ps. Sacrificium laudis honorificabit me. Vl dic q̃ in paradyso domino offeruntur varie res. i. varia genera personar. s. agnus. i. hoīes innocentes. arietes. i. hoīes iusticiam diligētes. vitul9. i. spūalibz gaudētes. dic et refer oīa ad psonas. ¶ Nota hic q̃ apud iudeos erāt vij. solēpnitates legales sc̃z sabbatū vbi ab opibus cessabat. Neomenia vbi principium mēsis et noue lune pr̃cipiū celebrabatur et diebatur a neo q̄d ē noua et mene q̃ est luna. Phase. i. pascha in quo agn9 paschalis comedebatur. et dicitur phase. i. transitus domini. Penthecostes die quinquagesimo post pascha. dīa a penthecon q̃ est quinquaginta in qua de frugibz nouis primicie offerebāt. Festum clāgoris in principio mēsis septimi. in quo cornibz pecorū buccinabatur. Festum ꝓpiationis decima die mēsis septimi. in quo vitula tusa cōcremabatur. et cinis eius p̃ immundis expiandis ad totum annum reseruabatur. Et festum tabernaculorum quintadecima mēsis huius. quo populus septē diebz in tabernaculis morabatur.

Et aduerte q̃ ista septez festa sua habebant rationes. Nam celebrabatur sabbatum quia ibi domin9 requieuerat. neomenia quia tunc mensis legalis inapiebat. pascha q̃a tunc populus mare rubrum trāsierat. penthecostes q̃a tunc sc̃z die quīquagesima ab exitu de egipto populus legē acceperat. festum clangoris. q̃ ea die p̃ saac liberatus fuerat et ideo cornibz arietinis clangebant ꝓpter arietē quem pater loco eius immolauerat. festuz ꝓpiationis q̃ ea die post vitulū conflatilem moyses de monte descendens ꝓpiatum eis dominum nunciauerat. festum tabernaculorum pro eo q̃ populus in deserto in tabernaculis habitauerat. ¶ Vel dic modaliter loquēdo q̃ talia septem festa celebrant spiritualiter fideles in ecclesia militante. et sic dicimus q̃ sabbatum celebramus. quando a malis operibus quiescimus et cessamus. Neomeniam id est lune nouitatem colimus cum nostram cōuersationē in bonis mentibus innouam9. Pascha facim9 cum de egipto in ierusalem. i. de mundo ad religionem. de peccato ad gratiā. de amaritudine seculi ad celi amicitiam ptrāsimus. Pēthecosten celebramus cum legem dei scientiam et ñdem accipimus. cum primicias bonorum operū sibi dam9. Festū clangoris agim9 cum deum pura mente laudam9 et cū de arietis immolatiōe a pena ac liberatione. i. de crucifixi passione et resurrectione et nr̄a liberatiōe eidem gratias agimus. Festū ꝓpiationis recolimus. quādo de venia impetrata p̃ vacce cruce combusti onem. i. p̃ xpi passionem gaudem9. Festum vero tabernaculorum tūc perficimus quādo nos esse in

hoc mūdo peregrinos et aduenas cogitamus · et quando nos nō habere hic manentem ciuitatem cernimus sed ad futuram patriā mē taliter properamus · Ista sunt ergo festa que nos debemus spūaliē colere · et in tēplo cordis nri mē taliter celebrare · Naum · ŋ · Celebra iuda festiuitates tuas et redde altissimo vota tua · Cluāuis hodie lamētādo possit dica illud · tre noz · ŋ · Obliuiom tradidit dominus in syon festiuitatez et sabbatum · ¶ C Vel dic q multi sūt mali qui adhuc videntur iudaisare et festa iudayca spūaliter celebrare · Quidam celebrant sabbatum · et isti sunt illi qui semp volunt q̄escere et nullum bonū op9 facere · nec in aliquo laborare · de q̄bus in · ps · In labore hominum non sunt · a cū hominibz nō flagellabuntur · ideo tenuit eos supbia cē · Alij celebrant neomeniā · i · lunam nouaz · et isti sūt illi q̄ solēt nouitates diligere · nouos ritus mores et statuta introducere · noua et curiosa querere · et sēp alīq̄d nouitatis appetē dicere l' facere · Actuū · xvij · Nouoz demonium videtur denunciator cē · Alij celebrant festū paschē qđ interpretatur transitus et illi sunt qui instabilitatis vitio solēt laborare · nec vnq̄ in aliquo proposito persistē § de bono ad malū · de malo ad deterius continue ptrāsire · Jhere · li · Trāsierunt de monte in collē obliti sūt cubilis sui Alij celebrāt festuz pentheostes dictum a pentha qđ est quinq̄ · et isti sunt illi q̄ q̄nq̄ sēsuū superfluis desideriis obediunt et q̄ legem carnis fuscipiunt · et primicias siue iuuentutis luxuriando offerūt · dicentes illud · hucc · xvij · Juga boum emi quinq̄ · Alij celebrant festum clāgoris et isti sunt illi q̄ nō cessant tubicinare et clāgere et cū cāticis et musicis instrumentis mūdi lecta frequētare · Et tales sūt etiam pīatores et venatores qui tubis et clamoribus vtuntur Job · xxi · Tenēt tympanum et cytharā et gaudent ad sonitū organi · Alij celebrant festū ppiationis quod etiam dicatur festum afflictionis et expiationis et isti sunt illi qui sperant in fine penitere et dei misericordiam habere · et seipsos p penitentiam affligere et peccatoz suorum expiationē et veniam optinere · propter quod nō cessant q̄diu viuunt peccare dicentes q̄ satis est de tempore quo possint veniam impetrare dicentes illud ecc̄ · v · Miserecordia domini magī delictorum meorum non recordabitur altissimus · Alij celebrant festum tabernaculorum · et isti sunt illi qui in nullo statu vel beneficio figunt pedem · sicut sunt ābitiosi qui saltēt in officio l' beneficio quod habent limitem gressuz et affectuū suoz nō firmāt immo in omni officio seu beneficio tanq̄ peregrini in tabernaculis habitant et sēper ad aliud nouū ambiunt et ad altiora anhelant nn Regū · xvij · Habitauerūt filij israhel in tabernaculis · Ista sunt ergo festa mala malorum in quibus in hoc mundo trapudiant et festiuant · de quibus · Ysaye ·

ꝑmo Solẽpnitates vr̃as odiuit a
ima mea. Et itez Neomenia et
sabbatū et festiuitates alias non
ferā. Et amos. v. Odiui a pieci fe
stiuitates vr̃as. ¶ D

QVm omni die deberet fieri
iuge sacrificium scilicet v
nus agnus mane. et alius vespe
re cū libamentis suis. istud erat
verum q̄ in diebz festiuis et so
lempnibus plura et maiora fie
bant sacrificia q̄ in diebz cōibus
¶ Nor E Sic vere licet omni die
debemus iuge sacrificium. i. iuge
bonoruz opm exercitū facere. a
mane et vespe. i. i iuuentute et se
nectute agnū imaculatū. i. vitam
puram et immaculatam offerre.
in diebus tamen festiuis debem9
plura et meliora sacrificia seu o
pera bona et precipua exercere. i
q̄tum est solempnius debet sacri
ficium bonorum operiz esse mag
num. Johānis. xiy. Eme ea que
opus sunt ad diem festum. Qđ
tamen est cōtra multos q̄ dieb9
festiuis nō faciunt plura bona. &
poti9 plura mala. ꝑmo machab.
ꝑmo. Cōuersi sūt dies festi eus
in luctum. ¶ C

SIcut ponit hic scolastica hy
storia iuge sacrificiū vespe
tinū pinguius erat q̄ matutinū.
cuius causa erat vt ait. Quia mi
ti ponebāt de die sacrificia i alta
ri vñ sacrificiū vespertinū pingui9
reddebat ¶ Nor C Sic vē sacrificiū
vespertinū. i. lō opera senectutis
debēt eē meliora et p elemosinas
pinguiora q̄ opa matutine iuuē
tutis. quia scz q̄to plus ad vespe
rā senectutis appinq̄m9 tāto me
liora opa exercē debem9. vt i no
cte mortis odore virtutū nr̄arum
dominum delectemus. a ipsi ere
mationez nostre penitentie spiri
tualiter adoleam9. ꝑs. Eleuatio
manuū mearum sacrificiū vesper
tinum.

## Capl'm vicesimū secundū. ¶ A

MVlier nō poterat votū
facē sine viro Si vero
ipā l' filia familias votū
fecerat statī vir l' pat
audiēs cōtradicere poterat. a sic
vōtū qđ fecerat nō tenebat. si ve
ro vir l' pat statim nō cōtradicēt
& taceret et q̄si voto assencēdo ali
quantulū exspectabat ipsiz am
plius tollere nō valebat. Filia ve
ro vidua vl' repudiata que in pa
tris potestate nō erat si votuz vo
uebat necessario obligata mane
bat. ipsū votum pater suus nullo
modo tollebat. Numeri. xxx. ¶
Nor F Istud si vis allega mora
lit et dic. q̄ pater l' vir ē anim9
rationalis. filia vero l' vxor eius se
sualitas carnalis. Igit̄ dico q̄ q̄n
talis filia seu vxor scz caro l' sen
sualitas vult aliq̄d votū facē. i. vult
ex voluntate sua aliq̄d agere. nece
se habet viri seu patris sui. i. ani
mi rationalis cōsensū et consiliuz
requirere. et si contradicat debet
quiescē et cessare. Iste etiam vir
l' pat. i. animus rationalis quan
docunq̄ filiam istam videt vel vx
orem scilicet carnem votum emit
tere id est aliquid male concupis
cere. potest in principio sibi resi
stere et votum ipsius refrenare.

q̄ si aliquantulum tardauerit a cōtradicendo et carnali appetitui nō repugnando · paulatim semp crescet · et sic ipsam āplius a tali voto .i. a tali malo desiderio retardare nō poterit · quia scilz mala carnis vota et desideria dum adhuc sunt in principio .i. in cogitatione possunt per rationem repelli et auferri · Si autem conualescere permittuntur vix aut nūq̄ possūt destrui l' auelli · ꝓmo macha. vi · Nisi preueneris eos · paulatim maiora facient · et non poteris obtinere eos · ℣ Vl dic q̄ vir seu pater est deus · filia vel coniunx est anima quā prudenter a fatuis votis suis reprimit ꝯbulando · vel inspirando ipsam a malo custodit · Illud tamen fallit in repudiata vl' vidua .i. in anima reprobata et dāpnata quia scz talē solet pater suus deus a malis votis suis nō retrahere · sed eam p̄ pue voluntati dimittere · et tāq̄ correctione indignam sibi in suis malis desideriis nullatenꝰ obuiare · Osee · ix · Non visitabo sup filias vestras cum fuerint fornicate ℣ Vl dic si vis de prelato qui bonos subditos corrigit et eoꝝ malis desideriis contradicat · repudiatos vero et profuos tanq̄ meos ingibiles fue voluntati dimittit · ps · Dimisi eos secundū desideria cordis eorum ibūt in adinuentionibus suis ·

## Capm · xxiij ·

QVm filij israhel de mādianitis triumphassent et quicq̄ eorum reges occidissent · mulieres et viros captiuos ad castra duxerūt · Quibz ait moyses per hec verba · Cur mulieres reseruastis ? Nonne iste sunt que peccare fecerunt israhel ? Viros igitur et mulieres corruptas occidit · et solū ẏgines reseruauit · numeri · xxxi ℣ Q or C Per madyan qđ ínꝫpretatur contradictio intelligit̄ caro que semper cōtradicit spūi · per q̄nq̄ reges eius intelligo q̄nq̄ sensus · per mulieres corruptas intelligo malas delectationes et cogitationes · per ẏgines vero intelligo puras et sanctas affectiones Igitur moraliter loquēdo sepe cōtingit q̄ filij israh̄l .i. viri spūales q̄ contra madyā .i. contra propriaz carnem que spiritui contradicit militant · a ipsam cum quinq̄ suis regibus .i. cum suis quinq̄ carnalibus sensibus vincunt supāt et expugnāt · mulieres tñ .i. cogitationes et delectationes custodiūt et reseruant · Istos vero dominꝰ reprehendit · et tales corruptas mulieres .i. cogitationes et delectationes occidi et destrui p̄cepit solas vero ẏgines .i. puras et mūdas affectiones reseruari permittit · Nonne inquit iste sunt q̄ peccare fecerunt israhel · quia certo male cogitationes sunt que israh̄l .i. virum iustum vl' etiaz rationalem animam faciunt peccare · q̄a peruerse cogitationes sepāt a deo · Sapie · ꝓmo · a propter hoc ipsas oportet destruere · ℣ Rhedam quam filij israh̄l madiamitis tulerant precepit moyses purgare · et aurum et

ommia alia que fustinere poterāt igne precepit purificari · illa vẽo que ignem fustinere nõ poterant sicut vestes et simlia precepit a q̃ expiationis mũdari · ℣ Mor

℣ Preda ista signat animas que a madian. i. a dyabolo per pemitẽtiã subtrahuntur et cotidie per dominum et eius prelatos et predicatores spiritualiter rapiuntur · Sed reuera de istis sic raptis et ad fidem vel pemitentiam conuersis duo sunt genera · sz quedam que sunt infirme et debiles et ignem tribulationis fustinere neq̃unt · quedam vero sunt fortes et ignem istum competenter tolerare pñt · Et ideo moyses. i. deus illos quos fortes et pfectos videt · p ignem dure tribulationis probat purificat et exercet · ps · Igne me examinasti · ze · Ecca asti · ỹ · In igne probatur aurum · Illos vero quos videt debiles et infirmos aqua expiationis. i. dulcedine fue misericordie lauat · et cuz ipsis misericorditer agendo eos ab igne tribulationum preseruat · sicut patet in quibusdam quos p martirum per ignez ad se vocat et in alijs quos per simplicem cõfessionem sicut per aquam expiationis purgat · ps · Trasiuim9 p ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium · ℣ Vl si vis dic q̃ aqua expiationis est lactimosa cõpũctio · et cetera · sicut · s · ℣ Vel dic q̃ ignis et aqua signant duplicem baptismum · sz flamis et fluminis · quoz sz altero necesse est animam purificari quam a madyan. i. a dyabolo cõtingit abstrahi vel auferri · Alia vt supra ·

## ℣ Capitulũ vicesimũquartũ · ℣ A

QVibus gad et rubẽn et manasse · videntes q̃ terra seon regis amorreorũ et og regis basan que erat extra iordanẽm pascuis habundabat Et q̃a ipsi multa pecora possidebant · illam terram p hereditate pro alẽdis suis gregibus a moyse petierunt et totam aliam que erat vltra iordanem permitus q̃auerũt · Numeri · xxxij · ℣ Mor ℣ Sic vere tres tribus. i. tria genera psonaruz sz ruben q̃ pars cubile fedauit. i. luxuriosi · gad q̃ interpretatur accinct9. i. auari qui ad laborandum p mũdo semper fũt accincti · manasses qui interpretatur obliuio. i. superbi · q̃ scilicet dei et sumpsius sunt obliti · hỹ non curant vltra iordanem id est vltra fluuium iudicii et mortis · scilicet in paradyso possessiõem accipe · imo fume curat hic extra istũ iordanẽ sz in hoc mũdo habẽ diuicias et possessiones · q̃ bus possint pecora sua. i. vxores suas et filios alere et ditare Istã ergo trã a moyse. i. a deo videt p portione extra hereditate accipere et trã pmissionis. i. paradysi q̃ vltra iordanem mortis latitat prorsus dimittere et quitare · et contenti presentib9 solẽt de ppetuis non curare ·

## ℣ Capitulum decimũquintũ · ℣ A

Ordinauit dominus q̄ certe vrbes leuitarum p̄ refugio illoꝝ q̄ hoiez occiderāt ordinarētur et q̄ ibi tranſfuge ab occaſi amicis ſaluarentur quouſq; fūm? ſacerdos moreretur et tūc liberi permitus efficiebantur. ſi tm̄ nō volū tarie ſed a caſu homines occidiſſe reperiebātur. Numeri. xxxv. ℣ Nor ℭ Sic vere ſi quis hoiem .i. rationē. vel etiam xp̄m. vel etiam dei grām in ſeipſo occiderit p̄ peccatum. conſtituite ſunt ſibi ciuitates refugij. i. diuerſe penitentie et religiōis ſtatus ad quos fugiens liberatur. ne ab amicis occaſi .i. a deo et ab angelis perhennit̄ occidatur. ℣ Bℭ Vel dic q̄ ciuitas refugij eſt eccleſia. quia ſcz ille q̄ eſt homicida ſumpſius p̄ peccatum. nō habet remedium niſi a uitatem refugij. i. eccleſie fidei et diſciplinam. et mortem ſūm p̄tificis. i. criſti paſſionem et mortē p̄s. Domine refugium factus es nob. ℣ Cℭ Vel dic q̄ homicida nō habebat niſi tria remedia ſcz pacem cum amicis. ciuitatez refugij. et mortē pontificis. Sic vere peccator qui ſumpſit eſt homicida vt dictū eſt nō habet remedium niſi tria. ſcz ciuitatē refugij. hec eſt beata virgo. mortem p̄tificis hec eſt xp̄i paſſio. pacem cum amicis. hec eſt penitentie ſatiſfactō. a xp̄i et ſanctorum per penitentiaz placatio. Penitentia enim iudicē placat. paſſio ſperantem ſaluat. maria trāſfugam protegit atq; ſeruat. Vnde cantur. Sub tuum p̄ſidium cōfugimus ſancta dei gen

trix.

## Capitulū vicesimū ſextum. ℣ A

Ad finez q̄ ſortiū diſtributio nō cōfunderetur p̄cepit dñs occaſiōe filiaꝝ ſaphaat. q̄ q̄libet de tribu ſua vxorē acciperet. a q̄libet mulier i ſua tribu nuberet. et ſic diſtincta hereditas i ſuis familijs pmanēt. Numeri. xxxvi. ℣ Nor ℭ Dic ſi vis applica contra illos qui in alijs tribubz. i. i aliēs eccleſijs vxores .i. beneficia capiunt accipe et nō cōtenti ꝓpria tribu. i. ꝓpria dyocēſi religione vel collegio vxorem et beneficiuz alibi deſiderāt vēdicare. Preceꝑit ergo dñs q̄ nemo aliūde coniugē accipiat. i. ne ambitionis cauſa ad aliā tribū. i. aliā eccleſiam vel collegiū ſine cauſa tranſferatur. ſeu vxorem. i. beneficiū ibi q̄rat. nñ Regū. xnj. Contentus eſto gloria tua et ſede in loco tuo. De vxoribus etiam. i. de dignitatibus officijs et beneficijs vult. q̄ de ꝓpria tribu id eſt de germine propinquo. vir id eſt p̄latus vel rector ipſius aſſignetur. et q̄ de aliena patria vel eccleſia ipſis nullatenus ordinetur. Quod tamen hodie male ſeruatur. quia ſcilicet illi q̄ ſunt de propria tribu. i. de collegio vel patria et q̄ ſunt propinqui filij eccleſie hodie repelluntur alij vero qui alibūde veniunt id ē nepotes et familiares prelatoruz talibus vacantibus vxoribz. i. beneficijs aſſignantur. Vnde illi de patria poſſunt dicere illud. Ysaye.

primo· Hereditates nostras co
rā oculis nostris alienī deuorant
Quia reuera sicut dicitur· Math
vij· multi veniunt ab oriente et
occidente. i. aliunde a recumbunt
cum abraham isaac et iacob. i. cū
principibus et prelatis· filij autē
regni eicientur foras· Quod est
contra multos principes a prela
tos modernos qui in domib9 ser
uitijs et officijs suis alienos de a
lienis terris et trubub9 aduocāt
filios autem regni. i. homines tre
et patrie sue eiciunt et repudiāt
et nō amāt·

Explicat liber numerī·

Sequitur liber deutronomij·

De hystoria deuteronōmij pauca
pono p eo q pro maiori parte nī
facit misi q supra posita sūt recapi
tulare et qa vt cōmunit nō solet
sua verba inductiue vel litteraliē
tractare·

Capm primū· A

Incepit
dñs filijs
isrl· q
septez po
pulos de
terra p
missiōis
eicāt et
subuertāt
sez ethei· gergeseum· amorreuz·
chananeum· pherezeū· eueuz· et
gebuseum· et q ipsos penitus in
terimant et confundant· q neq cuz
eis pacta nō teneant· nec cuigia
simul faciant· nec nō q filij sui il
lorum filias non accipiant: et q
filios suos cum earum filiabz nu
bere non permittant sed potius q
aras eorum destruant· et lucos e
orum succadant et ydola cōterant
et euertant· Et causā subungit
ibidem dicens· Populus inquit
sanctus es domino deo tuo et te
elegit deus tuus· Deutrono· vij·

Nor dic q isti septē
populi significant septem vicia· si
vis vide interpretationes infra a
applica singulos populos singul
vitijs· filij istorum malorum popu
lorum signant malos actus et o
pationes· filie vero signāt malas
cogitationes· Populi autem isra
hel sunt vicia iusti· filij eorum sūt
bom affectus· filie autem sunt bo
ne spirituales delectationes et cō
sensus· Istud ergo est verum: q
populus israheliticus. i. populus fi
delis et ecclesiasticus debet de tra
promissionis. i. de mente sua sep
tem populos id est septem gene
ra vitiorum mortalium eicere: ra
cum eis familiaritatem seu con
iugium male consuetudinis non
debet contrahere· nec filias eorum
. i malas delectationes debet filius
suis id est interioribus affectib9
copulare· nec etiam econtra fili
as suas. i. spūales mītis delectati
ones debet cum istorum filijs id ē
cum malis viciorum operib9 mis
tare· quinimmo aras eorum id ē

malas cogitationes · ydola eorum .i. malas opationes · lucos vmbro sos .i. malas excusationes debet totaliter exstirpare · Gene · xxxv Abiicite deos alienos qui sunt in medio vri · et mundamini et mu tate vestimenta vestra Quia em xpiani sancti sunt et electi · ideo debet ee a talibz cosortis alieni · mis est religio vel ecclesia · a qua scilicet eiciendi sunt septez popu li · scz septem genera hominuz pec catorum · Etheus emz qui interp tatur stupidus · signat ibicalles a timorosos · de quibus dr in ps. Trepidauerunt timore vbi non erat timor · Gergeseus q interpretatur colonum eiciens · signat raptores et vsurarios qui pauperes eiciut de domibus et possessionibus eorum Job · xxiv · Vulgum pauperum spoliauerunt · ze · Amorreus qui interptatur amaricans seu ama ra loquens · significat iniquos · q de psperitate aliorum amaricatur et contra alios libenter amara elo quitur · Job · x · Loquar in amari tudine amime mee · Chananeus q interptatur possidens l negociator signat auaros · qui possident ma le seruando · a negociatur male ac quirendo · Ezech · xxviii · In multi tudine negociationis tue impleta sunt interiora tua iniquitate · Phere seus qui interpretatur separans sig nat detractores qui separant ami cicias aliorum · Prouer · xvi · Vir verbosus separat principes Jebuse us q interpretatur pisepe l conculcati · signat luxuriosos a gulosos qui scz bestijs .i. motibz et delecta tionibus carnis sunt pabulum et presepe · Zacha · xi · Pasce pecora occasionis · Cuius qui interpretatur ferus l pessimus signat crudeles et superbos quibz dr Gene xvi · Hic erat ferus et ex regione fratrum suorum figet tabernacula · Ista est ergo veritas q populi israhel .i. viri iusti non debent talibz malis populis .i. peccatoribus con federari · nec eorum consortia familiaritates vl connubia diligere vel sectari · s potius tales debent de terra promissionis id est de ecclesia eici · a are eorum et ydola .i. vicia eorundem destrui et subiici · vt sic ipsi filii israhel .i. viri ecclesiastici sint sancti domino et electi · Leuitici · xix · Sancti estote qm ego sanctus sum ze · Vel dic q etheus est timor · gergeseus e tapina · amorreus est inuidia · chananeus est auaricia · pherezeus e ira vl detractio · gebuseus est luxuria · cuius est superbia · qui scz populi sunt de terra promissionis mentis nostre eiciendi · a ibide filii israhel .i. virtutes et merita substituentur

## Capitulum sextum.

Filiorum israhel vestimenta non fuerunt consumpta · a calciamenta non sunt attrita Et dr ibi q terra promissionis est terra frumenti olei mellis et vinearum · in cuius capis erupuit fluuius abissi · cuius lapides ferrum sunt · a de cuius montibus

eras metalla fodiunt i qua absq; penuria viuitur· et trez oim ha bũdãcia cumulat· Deutero· vij·

Mor Dic si vis q; talis tra debet eẽ ecclia t religio· qa videlicet ibi debẽt eẽ fluuij gliaz oleũ mise ricordiarum · ordeum grossa tũ p simplicibz doctrinaz· frumẽ ta subtilium et vtiliũ sciẽtiarum· mella deuotionũ· vina ɔsolationũ Item ibi debet eẽ ferrũ p cõstãcie firmitatem· debet ibi esse es.t. vi ri ꝓdicatores quoz nõ debent ibi aptera vestimenta qa.s. cultores istius terre debẽt habere exterio ris honestatis et decẽtie ꝓpetuata tẽ· nec etiã calcamẽta que· s· fũt de pelibz animaliũ mortuoz· qa isti etiam debent habere ꝓpetuam mortis ɔsideratiõnẽ et humilitatẽ Ideo ista est tra pmissionis que filijs israhel.t. viris cõtẽplatiuis a deum videntibus debet inhabitarẽ· que a chananeis.t. a malꝰ hominibus debet purgari· Breuit ista debet eẽ terra de q̃ dicit sup· nn· vos tranſibitis et possidebitis tra egregiã

Dic dicatur q; in deserto p qõ filij israhel ad terrã pmissionis ibãt erant tria genera ꝓpetũ qui ipsos filios israhel multiplica ter infestauerunt et vulnerauerũt ·s· serpens flatu vrens· scorpio· a dipsas· q̃ scilicet siti interficiat quã pausserunt· ibi etiaz vt ait nulla pe nitus erat aq̃

Mor Sic in deserto huius mundi per qõ ad eternã pmissionis habitaculuz ꝓperamus fũt spẽalit tria mala· s· scorpio facie virginis habẽs similez capite blandiens et cauda pugens hoc est carnis fallacia· serpens flatu vrens· hoc est hostis malicia · dipsas siti occidens· hoc est mũdi auaricia· a arditas aquaz nõ habens· hoc est diuine gratie carentia· Caro em in primo blãditur· si in fine pungit et dampnat· dyabolus suggerendo et tẽptando ad peccatum vrat et inflammat· mũdus vero cum diuitys suis sitim auaricie prouocat et vteq; aquã diuine gratie destruit et deficat· Vnde Isaye· v· Nobiles interierunt fame multitudo eorum siti exaruit

Vel dic q; desertum est religio in qua pro certo hodie inue nitur aque.t. diuine gratie penuria· serpentum vero .t. malorum hoim habundancia· Ibi em habũdant serpentes qui flatu verborũ alios hoies vrunt.t. detractores scorpiones qui retro ledũt et añ blandimenta faciũt.t. adulatores dipsades vero qui siti interficiunt id est mali familiares aliene auaricie imitatores· Ideo bene dictũ est· Ezech· ij· Fili hominis impij et submersores sunt tecum· et cum scorpionibus habitas·

## Caplm· iij·

Die ãno septio remisit ois a debitis libertatem donandis fit mẽtio deutero· xv· sed de hoc vide ex· xxi· Vnũ autẽ dicatur hic Non operaberis inquit in primogenito bouis· nec tondebis primogenitum ouis· in conspectu domini dei tui· comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit·

¶ Nor ¶ In scriptura loquendo moraliter per ouem intelligitur simplex et infirma ineuentia. per bouem vero intelligit fortitudo vel iustitia. Primogenita autem istorum bona opera sunt que quandoq; a simplicitate quandoq; a fortitudine mentis prouenunt. Sed reuera sic debet esse q̄ ista primogenita. i. ista bona opera non debent ad publicum deduci. nec per manem gloriaz manifestari. nec lana seu velamine secrete humilitatis priuari. coram domino enim debent talia primogenita. i. talia bona opera nostra comedi. i. ad solā dei gloriaz ordinari. et nulla vana gloria debet ex eis quer quōlibet vel sperari Math. v. Attendite ne iustitiaz vestram faciatis coram hominibz ad. Vnde. gregor. In primogenito bouis opari prohibemur et a tondendo primogenito ouis compescimur. quia si quid robustum exercere inpinus. in aperto ostendere oculis non debemus.

Sic et cum vita nra simplex qđ atq; innocuum inchoat. dignum est vt secreti sui velamina nō relinquat. nec nuduz humanis oculis quasi subducto vellere se ostendat. ¶ Ꝺ Ɛ Vel dic q primogenita significant viros religiosos et clericos tanq; iter ceteros magis dignos. Sed istorum quidam fuit primogeniti bouis. i. viri fortes atq; perfecti. quidam primogeniti ouis id ē viri simplices atq; infirmi. Ista ē ergo veritas q non est in talibus operandum. quia scilicet perfecti isti ad publica mundi opera et negocia nō sunt trahendi nec in eis occupati esse debēt. Primogeniti vero ouis. i. simplices non sunt tondendi nec vellere bonorum temporaliuz primitus denudandi. quia breuiter istud est verum q lana bonorum temporalium debet simplicibus et iperfectis pro sustentamento dimitti. et q viri perfecti et sancti nunquā debent in temporalibz negocijs occupari. sed coram domino comedi id est in solo dei seruitio manducari. i. Corinth. vij. Pretio ēpti estis. nolite fieri serui hoim. i. ad dei seruitium ordinati estis. nolite appetere mūdi officium vl̄ seruitium. ¶ C

Hic dicitur q ānō septimo debita nō repetebātur & eorum repetitio ad sequētem annū differebatur vt exponit comestor. Et sic ista erat differentia inter annum remissionis septimum et annum iubilei quinquagesimū. quia scz septimus annus debita non tollebat sed differebat. iubileus vero omnia remittebat. ¶ Nor ¶ Isti duo anni signāt duos status scz gratie et glorie. Septimus em̄ gratiam designat. propter septiformē spm̄ quem ministrat. Iubileus autem gloriam propter hereditatem paradysi pditā quā restaurat. Istud est verum q debita id est peccata septimo āno. i. per gratiam non ex toto tollūtur quia scilicet adhuc reatus et obligatio ad penaz remanet. qui anno sequenti id est post mortem i purgatorio repetitur. Sed reuera iubileus id est glorie status

omnia debita totaliter etiam quā
tum ad penam dimittit· et homi
nem liberū prorsus reddit· Et
si vis adhuc dic q̄ in anno septi
mo seruitus ex toto remittebat·
et homo liber efficiebatur· debitū
tamen ex toto non quitabatur· si
vsq; ad annum sequentem diffe
rebatur· Sic vere per septenaria
um gratie et sacramentorū remit
titur seruitus .i. culpa· non tamē
remittitur debitum .i. pena immo
si ipsam homo in anno presentis
vite soluere differt· necesse est q̄
soluat in alio Tunc enim dicetur
sibi illū· Math· xviij· Reddе q̄
debes·

## C. Capl'm· xiij· V A

Hec cōsequenter papie
de luco .i. de nemore cir
ca altare nō plantādo
ad tollendum ritus gē
tilium q̄ lucos dns suis dedicabāt
Et ideo dicitur sic· Non plantabi
tis lucum et omnē arborem circa
altare· Deutero· xvi· V Mor C
Altare est religio vel ecclesia. Lu
cus seu arbor umbrosa est vitio
rū excusatio· statua que dicitur a
stando a que erat imago facta ad
laudem et ad culturam dyaboli ē
peccati obstinatio et cōfirmatio·
et dyaboli ymitatio Ista ergo ab
altari ecclesie debent remoueri·
quia scilicet lucus .i. viciorum ex
cusatio statua .i. peccati obstinatio
nunc̄p debent in religiosis a eccīa
sticis inueniri· sed potius si pecca
re contingat omnia debent a pre
lato resecari· q̄ a statu et obstina
tione imutati· s· vij· Confringi
te statuas· lucos q̄ succidite· V
dic q̄ statua .i. dyaboli ymago et
ymitatio· lucus .i. ignorātia et ce
citatis obumbratio· sunt ab alta
ri ecclesie repellenda· V dic q̄
altare ē cor a cetera per omnia si
cut sup̄·

## C. Capl'm· v· V A

IVdices papiuntur im
portis sedere et q̄ si ābi
guū aliq̄s emergēt ne
gotiū dēbāt ad sacerdo
tes recurrere et eorū iudicium q̄
rere et tenere· Q̄s si quis superbi
ens tenere dignabatur statim
interfici iubebat· Cūctus im q̄t po
pulus audiēs timebit· vt nullus
deinceps intumescat superbia· Deu
terono· xvij· V Mor C Allega hic
q̄ habes exēplū de appellādo de mi
nore iudice ad maiorē seu etiam
ad eū recurrēdo q̄n de negotio
de sētencia dubitabatur· Ite hic
allega exēplarit quō sacerdotib⁹
.i. plātis est obediendū· et quō o
bedire dedignās et superbiens gra
uiter puniebatur et allega simili
ter ic· V dic si vis et allega quō
vnius pena ē trox multor· V
Hic ponitur q̄ si q̄s aliū ad h;
cidendum dns alienis indu
ceret interfici et lapidibus obrui
deberet et hoc etiam sicut sup̄· xiij
ponitur· si non solum erat de ex
traneis immo etiam de fratrib⁹
filius uxoribus et ꝓximus· Sic
inquit manus tua primum super
eum· et post te oīs plus minus
manum· V Mor C Istud pt

allegãi q̃ pietas fiet pietati pñtũ
p̃fert. a q̃ cõsãguinitatis vincu
lũ soluit vbi quis in ydolatriã vl
hæresim labit. in tãtũ q̃ frater a
fr̃e l̃ filius a patre occidi iubetur
Et allega gñaliť cõtra hæreticos
qui alios mouent ad ydolatriaz
et ad male credẽdũ. q̃ feliz statim
debẽt de medio tolli et lapidari. i.
duris sẽtẽcijs castigari. ¶ C
Octimã regis eligẽdi pomit
hic dñs dicẽs. Non poteris
alterius gẽtis hoẽm regẽ facere q̃
nõ sit frater tuus. cuiq̃ cõstituẽ
fuerit nõ multiplicabit sibi equos
nec reducet ꝑplm in egiptũ eq̃ta
tus numero subleuatꝰ. non hẽbit
vxores plurimas q̃ alliciant cor
eius nec argẽti l̃ auri immẽsa põ
dera congregabit Legat deutẽono
mii legis. ñ eleuet cor suũ super
frẽs suos ꝑ superbiaz. nec declinet
ad dexterã siue ad sinistrã ¶ Hoz
Ista õnia cõpetũt l̃ principi l̃ pla
to. qa regere iste sp debet effica e
ligi et assumi de gremio de secta l̃
de patria dũ tamẽ sufficiẽs inuenia
tur. Nõ enĩ dẽt ꝑfici hẽticus ortho
doxis. laycꝰ clericis. secularis cle
ricꝰ religiosꝰ. extraneus domesti
cis & de collegio et de gremo oz as
sumi. cuius vita et mores melioꝝ
possunt alijs cõformari. Vnde nu
meri xxxvi. Cũcte femine. i. eũ
te ecclie maritos de eadẽ tribu ac
cipiant vt hereditas permaneat
in familijs. Et bene dicat vt here
ditas pmaneat in familijs. qa ꝑ
certo qñ rex l̃ platꝰ de aliena tribu
. i. aliena pria sumit. hereditas bñ
ficioz ecclie ñ remanet in familijs
suis ymmo ad illos q̃ sũt de illius
plati tribu de riuat. qz sic illi bene
ficiãtur et promouẽtur. filij vero ec
clesie dimittuntur. Ideo illi pñt
dicere illud. Trenoz. my. Hereditas nra versa ẽ ad alienos. domꝰ
nostre ad extraneos. Tal ergo
rex uel l̃ platus debet generali
ter tria fugere. et tria facere. Fu
gere dico debet tria. sc̃z põpaz et
elationem. et hoc est qđ dr. non
multiplicabit sibi equos. Item
auariciam et ambitionez et hoc ẽ
qđ dicatur q̃ nõ cõgregabit argẽ
ti et auri immensa pondera. Itez
amorem carnalium affectionez
et hoc est qđ dicatur. nõ multipli
cabit sibi vxores. i. carnales parã
tes. de quibus scilicet filios a ne
potulos recapiat. propter quoꝝ
affectum iusticiam derelinquat.
Constat enim q̃ ista tria destru
unt hodie reges prelatos et supe
riores nostros. scilicet pompa i q̃
expendunt plus q̃ liceat. auari
a propter quam congregant pl
q̃ deceat. carnalis affectus per
quem nepotes congregant et di
ligunt plus q̃ oporteat. et ideo
dicat solinus q̃ i capronea ynsie
insula mos fuit nullum regem eli
gere qui pater esset. quimymmo
si liberos educare vellet exueba
tur regia potestate. quod vt ait
fiebat ne regnum fieret hereditа
rium. ¶ Item alia tria debe
bat facere scilicet studere prudẽ
tiam. humilitatem seruare. a iusꝰ
ticiam custodire. Decet enim re
gem vel superiorem. q̃ habeat
prudentiam et scientiam. ideo
bene dicatur q̃ ipse debet legere
deuteronomium librum. s. legis

Item decet q̄ habeat humilitatē et modestiam. ideo dicatur q̄nō e leuetur per superbiā sup frēs suos Item decet q̄ seruet eq̄tatez vl̄ iusticiam. ideo dicatur q̄ p acceptionem personarum aut munerū non debet declinare ad dextram vl̄ sinistram sed vnam partem pl9 q̄ ad aliam. uxta illud. Ysaye. xxx. Hec via ambulate i ea. nō declinabitis neq̄ ad dextram neq̄ ad sinistrā. Et iheremie. xxiij. Regnabit rex et sapiens erit et faciet iudiciū a iusticiā in tra Et aduerte q̄ hic dicatur q̄ postq̄ sedet in solio regni sui describet sibi volumen legis ra accipiens exēplar et cetera. In quo notatur q̄ regis et superioris est sedere. et in vno loco stare. nō vagari a etiam dum sedet. i. dum est i otio et quiete in libris debet legere et studere. Exemplo antiquorum regum qui vt communiter fuerūt philosophi et litterati. Exemplo etiam karoli magni qui tabulas portabat et in otio scribere nō cessabat. Luce decimo sexto. Sede ato et scribe. ¶ Vel dic q̄ rex israhel est iustus. qui vxores plurimas id est delectationes carnales vel sollicitudines temporales non debet habere. ne animum eius possint allicere vel turbare.

## Caplm. vij. ¶a

Istū notabilē legit hic Deu. xviij. s. Si quis fingēs se pphetā nō missus a dño voluerit lo qui in nomine dñi et sine precepto ipsius aliquid dicere interfici iubebatur. ¶ Nota Quod allegari potest cōtra malos officiales et balliuos dominorum q̄ sine mandato maiorum faciūt multa mala. a nomine eorum papiūt et loquuntur et exequūtur multa iniusta q̄ tamē ab ipsis dñis nō fuerunt precepta vl̄ dicta. Jheremie. xxiij. Non mittebam pphetas et ipsi current̄. non loquebar eis et ipsi prophetabant. Tales ergo iubentur puniri. quēmo sepe videmus eos interfici et suspendi. ¶ Vl̄ allega contra hēticos. qui in nomine domini et sb vmbra et titulo vere fidei loquūtur et predicant multa falsa propter quod merentur incurrere supplicia et tormenta. Sapiē. i. Os quod mentitur occidit āmam.

## Caplm. viij. ¶a

Omin9 mandat p cessuros ad bellum fortiter agere. hostes q̄ non timere. Verumptamē quattuor genera personarum remittūtur a bello. scilicet qui edificauerunt domum sed necdum eam dedicauerunt seu inicauerunt. qui desponsauerant vxorem. sed eaz necdum duxerant. qui plantauerant vineam sed necdum ipsam cōmunem fecerant. qui pauidi erant. et qui formidinem incutterant. Omnes enim isti deiderio reuertēdi poterant corda aliorū

dissoluere · et ideo melius eis erat
anto pugnam redire q̄ a pugna
fugere et alios enervare · deut 20 ·
xx · ¶ Nota ¶ Ista possunt ge
neraliter applicari q̄ melius ē in mi
noribz agē q̄ maioā aggredi et
succumbere · meliusq̄ ē in activa
vita vivē q̄ in cōtēplativa defice
re · et melius ē in seculo sub laxiori
disciplina manere · q̄ ad religio
nem ascendere et per inconstantiaz
retrocire · Per bellū em̄ in scriptuā
status religionis ⁊ cēplationis et p
fectionis significatur · in q̄ sez ⁊tra
vitia magis ardue dimicat · Job ·
vij · Militia ē vita hominis sup ⁊rā
Per locū ꝑtum vero seu patriam
intelligitur mūdi status vel oīs
conditio siue gradus · Igitur istō
est verum q̄ a bello contemplati
ue et perfecte vite · q̄tuor genera
hominū imperfectorū remanent ·
ipisq̄ cōsulitur q̄ in seculo rema
neant · a q̄ arduam bellandi con
tra vitia vitam nullaten⁹ aggre
diantur Et isti sunt illi qui domū
suā q̄ omnia continz · scilicz carita
tem necdum per executionez bo
norum opum inicauerūt · q̄ vxo
rez sez ḡtiā necdū pfecte duxerūt
nec sibi eaz pseuerāt p pfectionis
ꝓpositum acceperunt · qui vineaz
suam id est bona sua temporalia
necdum cōem per elemosinam fe
cerunt · qui formidinem aggredi
endi difficilia et sustinendi grauia
a necdū totaliter dimiserunt · Do
mus enim nostra est caritas · que
bonis affectibus edificatur · et bo
nis operibus inicatur · quia sēm
Gre · pbacō dilectionis exhibicō ē
operis · Vxor est ḡtia que p bonū
ꝓpositum desponsatur · et per per
fectam constantiam accipitur · et
nobis matrimonialit̄ copulatur ·
Math 1 · Joseph fili dauid noli ti
mere accipe mariā vxorem tuaz
Ista est vxor qua mediāte bonos
filios · i · bona opera generam⁹ · q̄
sicut dicitur i · ps · Vxor tua sicut
vitis habundans in lateribus do
mus tue Vinea nostra est bono
rū temporalium vbertas · que sez p ac
quisitionez plantatur · et per elemo
sinā et alia misericordie opa cōis
efficitur · et ad vsus omniū appli
catur Oportet ergo q̄ domus nra
caritas per bona opera dilatetur ·
q̄ vxor nra gratia per firmitatez
ꝓpositi ⁊dilatetur · q̄ vinea nostra
temporalis vbertas alijs per elemo
sinā cōmunicetur · a q̄ etiā timor
et imbecillitas a nobis penitus ab
dicetur · si ad spūale plius contra
vitia et ardua contemplativa opa
volum⁹ sufficiētes et ydonei hab
ri · et a retrocessione inconstantie
ee tuti · alias em̄ possemus facilit̄
deficere · et ab assūpto bono ꝓpos
to retrocire · a sic possemus fugere
et peccati alijs hoc videntibus cau
sā dare · q̄ certo sēm doctrinā
sancti petri · melius est ardua nō
aggredi q̄ post cognitiōez retrocū
ti Verumptamē ex quo bellū istō
aggressi sumus · et ex quo statuz
perfectionis accepim⁹ · necesse est
q̄ fortiter dimicem⁹ et sperātes
in domino nunq̄ de nostris viribz
presumam⁹ · ps · Viriliter agite
et confortetur cor vestrum · ¶
B ¶ Vel si vis dic q̄ vinea no
stra est scientia que per predicati
onē debet alijs cōmunicari · sic sup̄

Vl dic ꝙ bellum signiat disputationem et pugnam contra hereticos que non est aggredienda homini imperfecto necdum in scientia domificato vl inhabituato. qz scilz si vicaretur et fucumberet fuga sua alijs simplicibus scandalū faceret et eorum incredulitatis aut pcauti causa esset. V C

Dominus precepit. ꝙ dum aliqua ciuitas expugnatur fructuose arbores que sunt circa eam nullatenus fucadantur. sed steriles et siluestres p machinas fucadi uidentur. V Mor C Ciuitas ē peccator qui tūc tpis expugnatur quādo a prelato redarguitur et urgat. Arbores fructuose sūt aliqua bona que sūt in ipō. Infructuose vero sunt ipsi9 vicia et mala. Ista igitur est veritas ꝙ prelatus vl q̄cūq; corrector qui vult aliquam ciuitatem. i. aliquam personam impugnare et corrigere. summe debet cauere ne in ipsa fucadat arbores fructuosas. i. conditiones virtuosas. sed solum steriles et siluestres. i. vicuosas. quia multuz debet cauere corrector ne per incautam correctionez et austeram punitionem hominem ad deteri9 prouocet. et sic in eo virtutes et nō vicia eradicet. Math xiij. Ne forte colligentes zizania eradicetis et triticum. Ex ꝑpria sibi arboribus siluestribus. i. ex istorum malorum imquitatibus fiunt contra eos machine ad eos destruēdum. quādo mala istoruz testimonia sunt causa ad eos puniendum. puer. v. Imquitates sue capiunt impiū Vl illud allega ad opabolum q̄ peccatorem cōfundit cum propris suis malis. V D C Vl dic ꝙ ciuitas capienda est scientia gentiuz et doctrina philosophica ad vl9 catholicos cōuertēda. In ista ergo arbores fructiferre. i. bona documenta et bona dicta sunt seruāda. arbores vero siluestres. i. mala a erronea dicta sunt penitus extirpāda. matthei. xiij. Elegerunt bonos in vasa sua malos autem foras miserunt Vel tu nptamen si est possibile. de ipsis arboribus siluestribus ipsius ciuitatis. i. de ipsis malis documentis sententijs ipsius philosophie vl gentilis secte licitum est facere machinas. i. argumēta ad eam cōfundendam qz scilicet nūq; error infidelium melius confunditur ꝙ quando ex propris suis libris et erroribus contra eum machinemur. a ipsius malicie conuincuntur. ita ꝙ tunc potest ei dici illud. lu. xix Ex ore tuo te iudico V E fue nequā

Ne ponitur ꝙ quando populus isrl ibat ad pugnandum contra aliquam ciuitatem: ante omnia debebat sibi pacem offerre. q̄ si pacem recipiebat et portas aperiebat. ipsaz sb tributo viuere dimittere debebat. Si autem nolebat obedire. sed bellum potiꝰ parare moliebatur. tunc impugnari spoliari et destrui uebatur. V Mor C Sic vere carissim. si quis prelatus vl corrector contra aliquam ciuitatem. i. contra aliquaz personam puniendam properat. iustum est ꝙ ante omnia pacem sibi offerat. et ꝙ misericorditer

ipsum iudicet et si potest per mi
sericordiem ipsum trahat. Math
x. Primum dicite pax huic domui
Qđ si pacem recipiat et se emen
dare promittat. sub tributo. i. sb
obedientia et disciplina ipsi viue
re tñc dimittat. a ab asstera im
pugnatione et correctõe manus
suam compescat qua sicut dicit
Ezechiel. xviij. non vult deus mor
tem peccatoris. sed magis vt con
uertatur et viuat. Si vero nolit
pacem recipere. nec sub tributo
. i. obedientia qđ iustum est face
re. tñc necesse est ipsi seuerit cas
tigare. et si sit necesse destruere l'
grauare. vt sic illum qui verbo nõ
vult corrigi possint verbera flan
gere vl' domare. Eccl. xxiij. Ser
uo maliuolo tortura a compedes
Tali modo etiam videtur dominꝰ
contra impios procedere. quia co
tidie nõ cessat ipsis pacẽ et miseri
cordiam per scripturas offerre q̃
qua recipere non curãt solet eos
ppetuo cõdẽpnare.

Caplm. viij. Ta

QVm quis mulierẽz gẽ
tilem pulchram captí
uam suam in vxorem
volebat accipere. ipsã
primo in domum suam debebat i
troducere. que ad hoc qꝫ viri istra
helitica posset vxor fieri ista per or
dinem debebat facere. quia scz ꝑ
mo debebat cesarie capillorum su
orum radere. deinde debebat un
gues suos circumcidere. tandem
debebat vestimenta sua in quibꝰ
capta fuit deponere. et finaliter in
domo sua sedens debebat patrem
suum per vnum mensem deflere.
a sic poterat ab istrahelita accipi.
a ipsius vxor esse. Deuteronomij
xxi. VIDe E dic allego
rice qꝫ talis mulier gentilis a cap
tiua signat scientias gentilium et
philosophicã disciplinaz. que scz
a nob captiua ducitur quando p
subtilitatem intellectus in vtilita
tem ecclesie vertitur ita qꝫ quasi
compulsa fidei famulatur. Igi
tur si aliquis istrahelita videns de
um. i. aliquis theologus videat
huiusmodi mulieres. i. philoso
phicam disciplinam delectabilem
et pulchram. placuerit qꝫ sibi ip
sam legere studere l' scire. añ om
nia necesse habet superfluitatem
ipsius. i. ipsos errores gentilium
immixtos eidem penitus amoue
re. a vngues capillos et vestes. i.
quicquid exterius gentile et he
reticum sapere videbatur deo et
sacre scripture cõtrarium gladio
intellectus et fidei totaliter rese
care. Et sic erit licitum istam vx
orem tibi sumere. et ipsam sciẽ
tiam gentilium poteris istrahelití
cam facere. scz ad vsum veritatis
et fidei applicare. Gene. xix. Ec
ce vxor tua accipe eam et vade.
Ab E Vel dic qꝫ ista mu
lier est anima peccatrix. que scz
pulchra dicitur pro eo qꝫ in pul
chritudine naturalium a domino
deo cõstituitur et creatur. Per ca
pillos vngues et vestes que sũt
quedam res quasi nõ naturales
sed accidentales. nõ viue sed mor
tue. non necessarie sed superflue
intelliguntur ipsius mali mores

et peccata mortalia. Vnde capilli
signant malas cogitationes. vn
gues manuum signant malas o
perationes. vestimenta diz quib9
capta est significat male cōuersā
tionis mores et conditiones. Igi
tur quando de muliere gētili debz
fieri israhelitica. de ancilla vxor.
de serua libera. de aīa peccatrice ā
ima sancta. et quando ad crīsti
cōnubiū qđ fit in presenti per gra
tiam et in futuro p glorīā est ad
mittenda. quatuor sunt sibi nece
ssaria. scz ꝙ per penitentiam et cō
fessionem radat capillos capiti sui
.i. omnem cordis immundā cogi
tationem. circūcidat vngues. i. ō
nem superbiam et mortuā opatio
nem. mutet gentilitatis vestes. i.
dēm malam cōuersationem. sede
at in domo cōscientie p sumpsiō
siderationē. et defleat patrem et
matrem. i. mundū et carnem a ō
nem quā exīn contraxit maculaz
et infectionez. dicendo illud. Jhe
remie. xv. Vemihi mater mea qō
genuisti? Et sic post triginta dies
qui cōstant ex denario ter ducto
.i. post completionem decem man
datorum et tramitatis fidem vir il
le qui in cruce precio eam acqui
siuerat et ceperat scz crīstus xpia
nā aīam sibi p grām despōsabit.
et corpori suo misticō spūalit iun
gēs vxorem et spōsā spūalit cōse
crabit. Osee. i. Vade et accipe vx
orem fornicariam. Et sequitur ra
pīo sequēti Sponsabo te mihi in fi
de. ℣ Vel dic ꝙ istud potest ad
lrām dici de aīma gentili p pre
dicatorem conuersa. que ad hoc
ꝙ corpori xpī misticō. i. ecclīe unā
gat. necesse ē ꝙ quatuor faciat q̄ su
pius exprimūt. vt sup.

C Homo qui habebat duas vx
ores. vnam predilectam a
alteram odiosam. et fuerat filiꝰ
odiose primogenitus. et voluerit
diuidere hereditatem inter filios
suos. non poterat filium predile
ctе primogenitum facere. sed fili
um odiose primogenitum facet.
dabitq̄ sibi de omnibus que pos
sidet cuncta duplicia. ipse em̄ est
principium liberorum eius. et ei debē
tur primogenita. ℣ Vor C
Dic ꝙ hō potest significare prela
tū. Due vxores eius sunt carnal
affectio p̄dilecta. et prop̄a eccīa
odiosa. Primogeniti sunt filii ec
clesie et illi qui sunt de ecclesia.
vl̄ de patria preati. qui videntur
hodie filii odiosi. secūdogeniti sunt
carnales amici. quos scz vxor eo
rum predilecta. i. carnalis affectō
gnauit. Igitur istud est vez. ꝙ
quando homo iste scilicet plātus
vult inter filios et subditos suos
lō sua. i. beneficia diuidere. ñ debz
primogenitos ecclīe filios postpo
nē. nec carnalit dilectos istis pri
mogenitis anteferre. i. principa
les facere. nec primogenita id est
beneficia pinguiora q̄ debēbātur
primogenitis secūdogenitis debet ē
buere. sed istis primogenitis filiis
.i. viris sufficientibus et bonis ab
ecclesia preatis cuncta duplicia
.i. in duplo meliora aliis debet da
re. Isti enim sunt principium li
berorum eius. id est isti sunt pro
pri filii ecclesie. et ideo primoge
nita et pinguia id est principalia
beneficia talibus debent dari.

Cuius tamen contrarium facūt modo multi · qui filios corpales spūalibus anteponunt · ita ꝙ ipsi plangendo possunt dicere illud · tren · nr̄ · Hereditas nr̄a versa ē ad alienos · Et illud · gene · xxvij · Primogenita mea aī tulit · nūc etiam surripuit benedictionē me am · ℣ Vl dic ꝙ due vxores fūt anima que odit̄ur · et caro que di ligit̄ur · Vir tamen sapiens non debet filios · i · affectus et opera carnis · primogenitis filijs · i · anime affectibus et operibus anteferre et cetera ·

¶ Si genuerit quis filium protervum et contumacem et qui non audiat patris et matris imperium · debebant pater et mater eum apprehendere et ad seniorū iudicium ducere et dicere · Filius iste noster protervus et cōtumax mādata nostra audire contemnit · comessationibus vacat luxurie atq; conuiuijs · lapidibꝫ obruet eum vniuersa multitudo ·

℣ Qz ¶ Istud p̄t allegari contra malos et protervos subditos qui sez patri suo et mri · i · ecclesie obedire nolūt · sed protervi contumaces ludis et comessationibus intendunt · quia sez parentes · i · prelati eorum lapidibus · i · duris correctionibus merito ipsos obrusit et confundūt · Ista enim est veritas ꝙ oēs debent eum lapidare · i · obruere et castigare et corrigere increpare et arguere · qui patentibus suis tam carnalibꝫ ꝙ spūalibus ustis et licitis dedignatur obedire · et magis studet comessationibus et luxurie intendere et vacare · Ob potissime de apostatis debet dici · qui reuera ꝙa ingo obedientie se subtrahunt pmerētur ab oībz lapidari ·

℣ Ec precipitur ꝙ ille q̄ captiuam duxerat vxorem si sibi tandem displicuerat poterat eam dimittere · ipsam tamen nō poterat in seruitutē reducere · nec per potentiam opprimere · sed liberā pmittebat abire · ℣ Qz ¶ Sic vere si q̄s habeat aliquē aīcū sibi cōiugio · i · familiaritate et amicicia cōiunctū · nullomō ipsum debet opprimē l' turbaē · nec p̄ potētiaz ledere l' g̃uaē · sed potius si sibi nō placet oportet grate dimittere · a se ab eius cōsortio segregaē q̄a sicut dicit seneca · Turpe est cum illo bellum gerere cum quo familiariter vixeris ·

## ¶ Caplm · ix · ℣ A

Moyses volēs ꝙ nō p mixta sint ad inuicem terrena negocia · facit p hibitionē g̃ialē ꝙ vir nō vtereē veste mulierebri et econtra · Deute · xxij · ℣ Qz ¶ Ad hoc allegari p̄t ꝙ nullus dēt alteri⁹ officium vsurpare · quia · s · inter viros vita nō dūt mulierebria officia facē nec taliter effeminari l' emolliri · q̄ se velint in rebꝫ feminineis occupare · iuxta illud senece Si te maritū · et virū cogita · Qui lier etiā nūq̄ in tantā verecundiā debet ecūpere ꝙ viro cōtēpto mitaē exteriora negocia ptractaē · quin imo feia i dōēsticis mulieribz · viri vero in arduis et viribꝫ se

se dñt iugiter exercere · Qđ tñ
est cõtra viros effeminatos et cõ
tra fcias pũptuosas · q̃ vestẽ viri
lẽ mutũt̃ mouẽ · mq̃tũ oĩa negocia
etiã regimẽ dom⁹ et alia q̃ viros
cõcernũt volunt viros postpositis
ordinaẽ · Vñ puerbiũ gallicũ est
de talibz dñabz · q̃ ipse defert bra
cas domus · Ita q̃ talibus q̃ et vi
ros regũt · et virorũ negocia fa
cere volunt p̃t dicta · Jheremie ·
xxxi · Facet dñs nouũ sup terz ·
fcia circundabit virũ · Cõtra illũ
apli p̃me ad thimoth · iñ · Mulie
rẽ docẽ in ecclesia nõ pmitto nec
dñari in virũ Et merito · q̃ fcia nõ
debet eẽ viri domina sed ãcilla In
cuius signũ mulieres perhibe sig
nũ pedis sup̃ caput p̃ ornatu por
tãt · qđ etiã plis et paosis lapidi
bus ornãt · Hoc ãt factũt vt esse
subiectas et sub virorũ pedibz se
ostẽdãt · iuxta illud · Gene · iñ ·
Sub viri potestate eris · ipẽ domi
nabit tui · verba sũt dei ad mulie
rẽ ¶ Et vl dic q̃ illud spũaliter
pti̇net ad platos · q̃ viri nomine
ẽsent · q̃a scz multi sũt ita hebetes
et effeminati q̃ a feminis · i · a suis
subditis se pmittũt gubernari a
regi · Ecõtra multe femine · i · multi
subditi tãtis supbis mouũt q̃ vi
ros suos · i · platos gubernare mtũ
tur · et sic viri femine · femine ve
ro vestibus virorũ mouũt · Ysa
ye · iñ · Mulieres dominate sunt
eis · ¶ C

Jqs p viã mœdes auiculã
sup pullos muenisset cuban
tem · nõ debebat utrũq; simul ca
pere · sed matrẽ captis filijs dẽbat
liberã pmittere ¶ Qz C Istud
exponunt doctores sic · Aiunt e
nim q̃ mater ista significat litte
ram sacre scripture · que in mul
tis passibus sub se habet pullos
occultos · i · sensus et intellectus
spirituales absconditos · Igitur
nos de matre ista · i · de hystoria vl
littera non debemus curare · sed
pullos qui subtus latitant id est
intelligentias spirituales debe⁹
assumere et tenere · quia scz non
est magna vis de litterali hysto
ria · dum tamen habeatur spiritu
alis intelligentia · Aliqui solã lit
teram sectant̃ · et sic filios dimit
tere et matrem retinere conant̃ ·
contra illud apostoli · Roma · vj ·
Non ambulemus in vetustate lit
tere · sed in nouitate spũs · ¶ D
C Vl istud potest allegari contra
duros et crudeles · qui non soluz
seruunt in personas · sed etiam in
bona seuire non cessant · Sufficie
re deberet eis si pullos id est si bo
na possint habere · et sic matrem
id est personam liberam dimitte
re · et eam captis huiꝰmodi filijs
non curare Cuius cõtrarii multi
faciunt · qui scz et bona rapiunt ·
et psonas perimũt vel affligunt
Vnde iob · xxxij · Nudos dimittũt
homines vestimẽta tollẽtes · Seq̃
tur · De ciuitatibus fecerunt viros
gemere et anima vulneratorum
clamabit · ¶ E C Vel scõm
alios dic q̃ mater ista est carnalis
concupiscentia · pulli eius sunt
carnales affectus et actus · Illa
est ergo que omino teneri et era
dicari non potest · verumptamen
pulli eius scilicet mali affectꝰ cõ
sensus et actus tenendi sunt et

tēptēm endi · a ne ad effectū ve
niant compescendi · Ista est enī
auicula que in mdo cārnis nostre
cubat · Ista est illa que abrahe sa
crificium fedat · et que thobie o
culos excecat et obfuscat · Istam
necesse est q̄ permittamus in car
ne nostra viuere · fufficat tamē q̄
pullos eius possimus tēperantia
cetinere · Ad hoc videtur facere il
lud · leuitici · xxij · q̄ mater a fetū
eius nō debebant in die eadē im
molari, i. q̄ concupiscentia carnis
et ipsius mali actus non possunt
simul per hominem enecuari Hic
ponitur illud · Non arabis in boue
et asino · Item · Non induetis ve
stimento lino lanaq̄ contexto · sed
hoc habetur · ē · leuit · xix · ¶ F

Hic dicitur q̄ si quis oppref
serit puellam et clamauerit
dato q̄ nō audita fuerit · ipā nul
latenus punietur · Si vero non
clamauerit · tunc cum fuo oppref
sore occidetur · ¶ Mor Dic q̄
clamor est confessio que quādoq̄
non auditur · quādo constat in
tius in sola cordis otatiōe · qñq̄
auditur in verbali prolocutione
Istud est ergo verum q̄ quando
dyabolus aliquam puellam, i. ali
quam personam per peccatum op
primit · tunc vere si p confessionē
clamauerit dato q̄ sacerdotem a
liquem qui eam audierit nō inue
nerit · mortem perpetuam non in
currat · fufficat enim anime perca
ta clamor cordis si non sit sacē
dos qui audiat verbum oris · p̄s
Clamauerunt ad dominum cum
tribularēntur · a de necessitatib⁹
eorum eripuit eos · Verumptamē
si sit per peccatum oppressa et nō
clamauerit et nec vocem cordis
nec clamoris contra dyabolū op
pressorem emiserit · tunc vna cū
dicto suo oppressore in eternū pe
rabita ¶ G Vl dic q̄ clamor
orationem signat · Quotiens er
go dyabolus caro vl mundus per
temptationem vel tribulationez
nos nititur opprimere et per ma
lum consensum corrūpere totiēs
debēmus ad deum p orationez cla
mare · et tunc si deuote clamaue
rimus et dei auxilium imploraue
rimus · dato q̄ nos nō audiat · si
in peccatum collabi et a dyabolo
corrumpi permittat · punitionem
tamen seu dampnationem nō in
curremus · quia scz quod in nob⁹
erat fecimus · sed qui nos exau
diret nō niuenim⁹ · Sepe enim oc
culta dei dispensatione agitur q̄
homo licet clamans et repugnās
in peccatum collabi permittatur ·
vt dum fragilitatez suā experimē
to discat humilior habeatur iuxta
illud · hēb · v · Cum esset filius dei
didicit ex hijs que passus est obe
dientiam · Ac si diceret q̄ filiꝰ dei
. i. iustus et predestinatus quādoq̄
tēptationē vl peccatum patitur ·
vt humilis et obediēs effica mēat

## Caplm · x · ¶ A

Onūtur hic ꝺsequēt q̄
tuor genera psonaꝝ q̄
bz ingressus in ecc̄iaz
vl ppetuo l ad tēpus
negabāt · Primū fuit illi q̄ in mem
bris gn̄atiuis erāt l attrati l trū
cati scilicet eunuchus et similes ·

Secundi erant illi q̄ defectū natā
lium pacebantur· scilz manseres
spurij et alij de illegittio thoro p̄
creati· Terci erant amonites· q̄
interpretantur populus turbid9
qui fuit de stirpe ammō filij loth
genitus· Et moabites qui int̄pre
tantur populus meroris q̄ scz de
genere moab alterius filij loth fu
it natus· Isti enim duo populi fi
lijs israhel de egypto venientibus
a fame et siti p̄euntibus ac in de
serto laborantibus occurrē vl pa
nem et aquā cōcedere noluerunt
ꝫ potiꝰ ad maledicēdū eis balaā
excitauerūt· Deute· xxiij· ¶ Mor
Dicamus ergo allegorice q̄ isti p̄
mi signant homines ignorantes
et inscientificos· qui scz nesciunt
alios p̄dicando cōuertere· seu spi
ritualiter generare· Secdi signant
symoniacos· quos non legitimꝰ
vir ecclesie xp̄s vel bonus prela
tus genuit l̄ produxit· sed potiꝰ
quos adulter scz diabolꝰ· carnis
affectus· vel malus prelatus ille
gittimus voluit introducē· Ter
ci sunt luxuriosi qui turbidi fūt
populi int̄dum res fetidas et tur
bidas solent preceteris exercere
Quarti vero sunt auari qui popu
li sunt meroris· int̄dum per solli
citudinem et timorem semper so
lent in amaritudine cordis prece
teris hominibus viuere et manē
Igitur ista est veritas q̄ eccles
iam dei· i· ad statum ecclesiasticum
seu ad officia et beneficia eccles
nō debent intrare ista quatuor ge
nera peccatorū· scz eunuchi q̄ nō
generant per predicationez· ille
gittime nati scz symoniaci qui ad
ulterius procedūt ad promotio
nem· amonites· i· luxuriosi qui
sunt populi turbidi p̄ carnis infe
ctionē· moabites· i· p̄ls meroris
scz auari q̄ sp̄ habēt sollicitudinē
merorē a desolacōez Tales ergo nō
debent statū eccīe ingredi· nec ad
beneficia eccāstica promouere· p̄s·
Quibz iuraui in ira mea si introi
bunt in requiē meā· Isti em̄ scilz a
uari filij israel scz paupibz in deser
to huius mūdi esurientibz cū pane
et aq̄· i· cum elemosinis non occur
runt· sed potius balaam malū p̄
phetam et aiolum· i· aduocatos a
baliuos cōtra eos et ad eorꝝ exhe
redationē p̄uocāt et inducūt Cō
tra qd̄ dr̄· Ysaye· xxi· Qui habi
tatis terā austri occurrite cū pani
bz fugiēti· ¶ Moyses precepit populo is
rahel q̄ ipse nō abhominetur egipciū apud quē fuit aduēa
l̄ colonus· nec etiam ydumeuz q̄
de esau fratre iacob fuit natꝰ q̄a
inquit ipse est frater tuus· alios
vero populos scilz moabites et a
monites p̄cepit abhominari· et
nullum fedus cū eis vult inire ¶
Mor Per filios israhel q̄ de fui
tute ad libertatē venerāt intelligo
eos q̄ de pauptate ad diuicias as
cendūt· per egyptios vero intelligo
eos q̄ ipsos dum erāt paupes ali
quotiens nutriebāt· p ydumeū ve
ro fratrem suum intelligo eos q̄
de eorꝝ ꝓpria parentela ad paup
tatem veniunt Igitur o tu popu
le israhel· i· populus diuitum qui
de seruitute miserie ad statum p̄
speritatis venisti· caue ne abhom
neris egyptium idest vllum tuisti

tum apud quē aduena aliqñ fuiſ
ti · et a quo nutritus · et benefica
at⁹ dñ eras paup aliquocīes exti
tiſti · ſed potius ipſuz recognoſce
et dilige Nec hēas verecundiā q̄
paup aliquādo fuiſti · ſed poti⁹ re
puta tibi ad glorīā · et pauperez
conſanguíneum noli cōtēpnere l̄
fugere · q̄p̄ nunc ſit pauperior q̄
vidiſti · Cui⁹ tamē ſepe fit cōtra
rium · quia multi ſunt q̄ cū ad ꝑſ
peritatē venīt nūq̄ amplius ali
quē paupez parētem l̄ conſāguíne
um videre volunt · et illos apud
quos aliqñ egenī fuerāt vilipen
dūt uxta illud · puer · xix · Fra
tres pauperis hois odēt eū · ℣ C
℣ Vl̄ dic q̄ filij iſrahel fūt religioſi
poumei vēo et egyptij fūt ſecula
res et laya · qui ſcz ab ipſis nō de
bēt abhoīari · ſ poti⁹ in caritate q̄
benuolēcia ſupportari · Vñ · ho ·
xiij · Infirmū in fide ſuſcipite ·
Ammonites vero et moabites · i ·
pecōres a hereticos debēt ꝑpetuo
deteſtari · nec eoz oſortiū frequē
tare ·

℣ D
QVm q̄s nocturno polluebat
ſōpno l̄ aliquā īmūdicīa cō
trahebat · ſtatim extra caſtra exi
re debebat · et in veſpere lot⁹ aq̄
uteuz tedibat · ſicut hic et ſup̄ in
multis locis et paſſib⁹ cōtinetur ·
℣ Nor C Sic vere ſtatim cū q̄s a
liquo mortali peccato polluitur ca
ſtrea paradyſi exire p cōſideratiōnē
tenetur q̄a ſcz ſtatim debet īmun
dū ſe reputare · et cohabitatiōe ſā
ctoz īdignum ſe eē iudicare · a
a tabernaculis paradyſi dignum
extra pelli et eici cogitare · quouſ
q̄ ſcz aqua compunctionis et confeſ
ſionis ſit lotus · et quousq̄ in ipſo
veſpera venerit · i · quousq̄ ardor
concupiſcentie ſit in eo diminut⁹
tunc enim poteſt caſtra mūdatus
intrare · et de ingreſſu paradyſi ſperare · ps · Ingredere in re
quiem tuaz quia dñs benefecit ti
bi ·

℣ E
HEc ꝑpiē q̄ filij iſrl̄ cū eēnt
in caſtris haberent locuz de
putatum ad requiſita nature · ſ ·
ad purgandū ventrem · verūpta
men ſemper vnum paxillū de be
bant in balteo portare quo debe
bāt trā fodere et ſtercus q̄s ege
ſſerāt operire · ne forte poſſz fedi
tas dnī qui caſtra iſrahel circui
bat offendere et ḡuare · ℣ Nor
C Sic vere loquēdo moraliē hō pec
cator debet extra caſtra · i · extra cō
munionē ſāctoz ſe reputans cer
to loco l̄ coram ſacerdote feditatē
ſuorum vitiorum per cōfeſſionem
egerere et paxillo acute cōpūc
tionis terram humilitatis fodere
a terremitatem vilitatis prope co
gitare · et ſic per ſatiſfactionē im
mundiciam vitiorum debet a dei
oculis qui caſtra cordis noſtri cir
cuit et conſiderat · i · a pumicōe ſue
iuſtitie contegere et celare · Tūc
ēm feditas peccatorum noſtrorū
a dei conſpectu tegitur quādo q̄s
per confeſſionem egeſtum eſt per
terram · i · per mortis memoriam l̄
p ſatiſfactuā penitentiam operē
Terra enim eſt ſubiacens humili
tas vel penitentie grauitas vel
noſtra conſiderata terreſtritas ·
que ſcz omnia dei oculi de noſtris
peccatis ſatiſfaciunt · et ipſa ne
amplius videantur ſepelīūt atq̄

cẽgunt·ps·Beati quoꝝ remisse
sunt iniq̃tates et quoꝝ tecta sũt
pcã Et sic exponit stephanus de
legoto in sua postilla·

Ne adhibẽtur mandatũ vbi
dicatur sic· Non tradas ser
uũ domino suo qui ad te confuge
rit·sed habitabit tecum·et in v
na vrbium tuarũ requiescat·nec
contristes eũ·Nec offeres mercẽ
dẽ prostibuli nec pcũ canis in do
mo dei tui·Vineam proximi tui
ingressus tolle de uuis q̃tum tibi
placuerit·foras ãt portare aliq̃d
tibi non licebit·Segetem etiam a
mici tui si itrauẽris manu potes
tenere et comedere·falcẽ ãt nõ po
teris aliq̃d discerpere vl auferre·

Nor Ista possũt applicari ad
multa·scz q̃ cum quis seruus di
aboli l mundi·scz secularis l infi
delis·ad fidem l ad religionem cõ
fugerit vtpote quia relicta genti
litate fidelis·vel relicto mũdo re
ligiosus factus fuerit·proculdu
bio talis sic nouiter cõuersus aut
fugiens non est exasperãd9·nec
scandalis aut iniurijs molestãd9
ne per turbationẽ aut scandalũ
itez ad manus dñi sui scz mũdi
vel diaboli reuertatur·ꝑ potiꝰ ẽ
supportandus· et in vna vrbium
nostrarum scz in eccã vel religio
ne pacifice viuere pmittẽd9· Cu
ius tamen cõtrarij multi austeri
tatem fecerũt prelati in religione·q̃ sub
ditos suos compellunt prẽ auste
ritate sua ad primos dominos fu
gos scz ad mundum vel diabolũ
per apostasiam retroire· Quod e
tiam facũt mali xpiani·qui scilz
per sua mala exempla et scandala
quandoq̃ faciunt nouiter cõuer
sos ad fidem iterum ad vsum gẽti
litatis redire·cum tñ dicat domi
nus·Math·xviij·Si quis scãda
lizauerit vnum de pusillis qui in
me credũt·expedit ei vt suspẽda
tur mola asinaria in collo eius·
et demergat in pfundum maris·

Quantum ad illud pre
ceptũ de mercede meretricis·vel
de precio canis non offerẽdo ꝑt di
ci·q̃ in hoc videtur dominus do
na iniquorum penitus reprobare
Canis em̃ rapinam signat·mere
trix vero luxuriam designat·Ne
gitur mala mulier possit dicere
se velle meretricari·vt de lucro ob
lationem vel elemosinam faciat·
et ne dicat hõ se velle rapere vt ex
inde deum honoret vel pauperem
enutrat·reprobat dominꝰ vtrũq̃
scz mercedem meretricis et pauꝛ
rapacitatis vel canis Ac si diceret
q̃ sibi non est accepta elemosina
vel oblatio que fit de lucro turpi
tudinis vel de violẽter acquisitis
Non enim sunt facienda mala vt
veniãt bõ ad hõ·in·Vnde ecc̃i.
xxxiij·Immolans ex iniquo ob
lato est maculata·sequitur dona
iniquoꝝ nõ ꝓbat ꝛc̃ Hec de vinea
vero intus comedẽda et nõ expor
tãda·ꝑt dicit q̃ vinea fratris nri
xpi ẽ sacra scriptura·de cuius
ius.i.de cuiꝰ setẽtijs et doctrinis
licitum est cuilibet se saciare et de
lectare· Verumptamen extra por
tare·hoc est istas duas diuinarũ
scripturarum ad exteriora mũdi
negocia applicare nulli est licitum
vel concessum· Non enim vult
dominus q̃ illa que ad salutem

aníatum ordinantur in secularī
um negotiorum vsibus expēdan
tur· vl' ob mundi vanitatē studeā
tur vl' addiscantur· Nō ē contra
illos qui in mundanis cantilenis
et alijs vanis dictaminibz et scīs
ens phibitis vtūtur sacris ȳb et
dogmatibz Et ōtra illos etiā qui
ad mūdi laudē et tēpalē vtilitatē
theologiā p̄dicāt seu docēt ℣ Ic
De segete vero viam manu teren
da nō falce trūcāda· possumus di
cere· q̄ seges viam ē cōditio l' con
uersatio p̄xī· quā tūc p̄latus dici
tur íntrare qñ ipsā īcipit visitare
examínare corrigē l' punire· Sed
reuera ipse nō debet falcem dure
a austē punitionis statim apponē
s p dulces monitiones ipse debet
manu terē et fricare et q̄si blādiē
do et nō exacerbando p̄rimū cas
tigāe· Doc āt ītēdo maxie de ill'
q̄ penitēt· et de quor emēdatiōe
plati sperāt q̄a alias si esset obsti
nat' l' p̄ cruus possz austere pu
nire et falce iustice seges vicōrz
trūcare· iuxta illud· Apocal· xiiij·
Mitte falcē tuā et mete qm̄ matu
rauit messis· ℣ R
Hic ponitur q̄ si quis hēbat
vxorē· que propter aliquaz
fēditatem oculis ipsi' displicēret
poterat libellū repudij sibi dare·
et ipsā alteri viro dimittere et a
liam loco eius pulchriorē acapē
Verumptamen sic erat q̄ ipsā sic
repudiatā et sic cōrā domino vilē
factam nō poterat amplius reha
bere· nec si vellet iterū eam recape
re licebat eaz sibi ampli' copulare·
℣ Mor ℭ Vxor fēda ē secularis vi
ta· l' etiā carnis cōcupiscētia· Vx
or vero pulchra ē vita cōtempla
tiua l' penitentia Qua igit̄ istud
est verum q̄ vxor nostra prima
scilicet vita secularis vel concupi
scentia carnalis multas continet
i se fēditates quas p̄ vias spūa
libus displicet· et eorūz offendit
multiplicater voluntates· ideo is
tis licitum est talem vxorez repu
diare et dimittere· et ad pulchra
orē vxorem scz ad vitam religio
sam et cōtemplatiuam euolare a
lya lipa et fēdosa d imissa ad ra
chelis cōnubia transmeare· et i
stā fedam vxorem scz carnis cōcu
piscētiam l' secularem vitam alijs
viris secularibus dimitte· Ve
rumptamen si sic fit q̄ ipse de hoc
penteat et q̄ fēda vxor scz penitē
tia l' religio quaz assūpsit sibi dis
plicēat· et ad p̄mam vxorē .i. vitā
secularē a carnalē dimissam redi
re voluerit illud facere ñ poterit
quia scz nullus vite male quaz di
misit et q̄ cōrā deo et hominibz fe
da appuit iterato se cōmūgē va
lebit q̄a scz homini nō licet retro
cedere· nec assūpto arduo p̄posi
to retrocire· q̄a sicut dicitur· luc·
ix· Nemo mittens manum suam
ad aratrū et respiciēs retro ē ap
tus regno dei· Vel dic q̄ vxor fē
da ē culpa· et pulchra ē grā· Si
ergo p̄ grā dimiseris culpaz ipsā
ampli' recupare non debes· nē si
cut· s· ℣ L
Omin' p̄cepit q̄ cū q̄s vxo
rē acapiebat ire ad p̄liū nō
debat· sed cū vxore sua libere qui
escat· ℣ Mor ℭ Nō ad hoc p̄t al
legari q̄ ille qui nouam vxorē scz
graz l' religionē accipit a bello .i.

seculārium negotiorum tumultu debet cessare· et quieti cōtemplationis vacare· // Vl dic econtra q illi qui vxores accipiunt· et q̄ in carnis operibus se ingerunt· nunq̄ ad bellandum contra vitia viles sunt· // Vl dic q vxor est mundi prosperitas vel etiam carnalis affectio ꝛc· sicut· s. 1. Corin. vij Qui cū vxore ē sollicitꝰ ē q̄ sūt mundi·

## Capm vndecimum· // A

ITem hic ponitur vnuz aliud mandatum prohibitiuum· vbi dicitur Non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam· animam enim suaz appositum tibi· Deute· xxiiij· // Mor Istud communiter exponitur per doctores de timore et spe Timor enim et spes sūt due spuales mole· timor inferior considerans infernum que est pigra et immobilis· spes vero superior considerans paradysum que est mobilis leuis et agilis· Int̄ istas em̄ molas mēs nostra voluitur et molitur· et a furfure. i. a superfluitate crimiū expurgat̄· Ista ergo duplex mola scilicet spes et timor non debet impignorari· nec per peccatum vsurario diabolo obligari· quia scilicet sine timore mens nimiuz presumeret· et sine spe penitus desperaret· et sic vtilis est spes q̄ tollit periculum desperationis· Predicatori ergo l̄ prelato videtur illa scriptura dicere· q̄ neutram molarum istarum velit a peccatore tollere· sed potius q̄ vtraz in eo studeat conseruare· Judicū p̄mo· Dedit ei pater suus iugum superius et iugum inferius // B Vel si vis dic q̄ mola superior q̄ tenet farinam ne furfur euolet signat timorem· q̄ tenet mentem ne euolet presumendo· mola vero inferior que tenet farinam ne inferius cadat est spes que tenet mentem ne in infernū corruat desperando· Neutra ergo istarum molarum est ab homine tollenda· sed vtraq̄ i quolibet cō seruanda· Cuius tamen contrarium faciunt adulatores· qui auferunt homini molam timoris dum promittunt peccatori impunitatem· et etiam quidam heretici desolatores qui tollunt ab homine molam spei dum predicant salutis impossibilitatem· Quales etiā fuerunt nouatiani· qui dicebant impossibile esse lapsum post baptismum per penitentiam ad eandem gratiam posse resurgere Vl dic q̄ mola superior est nouum testamentum· inferior est antiquum· quorum scz vtriusq̄ est necessarium et neutrum per se sufficiēs seu firmum· // C

PRecepit dominus q̄ cuiz q̄s pignꝰ pauperis haberet ac apere· domum eius non debebat intrare· sed quod sibi offerretur pignus dēbat exterius exspectare // Mor C Istud inuenitur sic expositum· q̄a scz per pignus peccatoris intelligitur cōfessio delicti cū· quā cū sacerdos vult accipe ñ debet peccatori violentiā facere· ꝯ

poti⁹ q̄ volūtarie cōfitēdo pign⁹ offerat exspectare. Domum con scientie fue nō debet ītrare de pec catis mimis pfunde mq̄rendo. nec circūstantias notas inuestigādo ne sz ipsū ad similia moueat pec cata que non nouerat perscrutan do Melius est ergo vt illud quod quis nob offert exspectem⁹. q̄p mimis pfundius mdagem⁹. Pro uer. xxnj. Nō queras imq̄tatem in domo iusti. Multa alia ponūt hic. ſ vide ea leuitica. xix. a alibi supra tacta.

## Capl'm duodecimum. Ja

QVm aliq̄s sine liberis decedebat. frater eius vxorē ipsi⁹ debat accipere et semē fratri suo mortuo suscitare. vxor em̄ ipsa q̄d generabat nō sibi sed mortuo fratri attribuebatur. ipsiusq; ad optiuus filius dicebat q̄ in hereditate ipsi⁹ succedebat. Si vero ipse viri frater nolebat vxorē frat's accipe l'semē ipsi⁹ suscitare. tunc ipsa mulier calcamēta ipsi⁹ debebat solue. et in facē eius spue. et sic licebat ipī ad viri alteri⁹ co pulā euolare. Deu. xxv. Mor die si vis allegorice. q̄ istē vir p̄ m⁹ ē p̄latus. vxor eius ē p̄latio. semē eius sūt sbditi. frēs eius sūt hom̄ frēs et socij. Ista ergo ē veritas q̄ q̄n aliquis vic. i. aliq̄s prelatus l' beneficiatus moritur. tūc necesse ē q̄ vxor eius viduata ec clesia vel prelatio. fri l' ppinquo ipsius i. alicui q̄ sit de gremio et cōfraternitate ipsius comūgatur et q̄ nō extrane⁹ ſ magis cōpat dota. cōfrat. canonicus. l' vican⁹ ad istius vxoris regimē et cōnubiuz assumatur. a quo sz semī fratris .i. subditi et defuncti qui cuz mor tuo commortui erant ī fide et mo ribus suscitentur. quia scilz sicut dicitur. Prouer. xvij. Frater q̄ adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Nūquā em̄ debet extrane⁹ ad aliquam ecclesiam promoue ri. dum tamē in gremio et cōfrat nitate collegij possit ydone⁹ repe ri. Si vero frater huius sz bonus subditus nolit istam vxorem du cere. i. ad prelaturam promoueri et forte nō potest iaz aliquis ali⁹ ydoneus reperiri. tunc ali⁹ remo tior poterit eligi a assumi. Verūp tamen ipsa mulier. i. ipsa ecclesia talem se refutantem merito debet cōtemnere et conspuere. et cala amento priuilegiorum nudare. qui sz semē fratris. i. subditos de functi prelati noluit suscitare. Vel dic q̄ vir mortuus est malus prelatus. frater eius viuus ē bo nus doctor et gnarus. qui videns fratrem suum. i. prelatum cē mor tuum. i. insciuum et ignarum. et ꝓpter defectum generationis. i. p dicationis subditor̄ semine de nu datū. debet vxorem eius. i. eccle siam prochiam vel dyocesim ipsi us ibidem predicando accipere. a negocium pro suo fratre sumere. et semē nouor̄ filiorum ipsi fratri suo spūaliter generare. Qđ si fa cere noluerit calcamēta bonor̄ tē poralium et subuēcōz elemosinarū

iuste poterit ipa vxor ecclesia tali fratri vel pximo.i.tali doctori l' pdicatori subtrahere. et ipsum in facie conspuere.i. ipsum publice poterit increpare. ¶ C Vel dic qp primus vir fuit moyses q̄ de vxore .s. synagoga seu lege antiqua liberos.i.homines in gratia constitutos generare nō potuit. immo sine tali semine decessit. q̄a sicut dicitur Roma.vij. Nichil ad pfectum adduxit lex. quappē frat̄ eius crustus vxorem eius .i. synagogaz seu anquam legē duxit. tenuit. credidit. exposuit et cepit sēm illud. Math.v. Nō veni soluere legem sed adimplē. et istam vxorem antiquaz in nouam nuptam suam.i. in ecclesiam cōmutauit. et sic fratri suo moysi semen.i.filios gratie suscitauit et fideles et catholicos esse fecit. Math.iij. Potens est enim deus de lapidibus suscitare filios abrahe. ¶ Vel dic qp crustus fuit primus vir. qui sine liberis.i.fidelibz dicitur decessisse pro eo qp paucos fideles legitur dū viueret cōuertisse. sed reuera fidēs eius scz apostoli et sancti predicatores. vxorē eius.i.ecclesiam et eius regimen acceperunt. et ipsi fratri suo mortuo.i.crusto filios plurimos genuerunt. illos scz quos ad fidē et ad iusticiam cōuerterūt. ¶ D

In isto capitulo cepit dns qp os bouis triturantis in area messis alicuius nō debebat aligari. non alligab̄ inquit os bouis terentis in area fruges tuas Vnde videtur ex scriptura suppone re qp in illis partibus non cum flabellis sed cum animalib9 segetes triturabantur. ¶ Qor C Ista videtur apostol9 de pdicatore exponere qui scz est quasi bos in area domini pro segete fidelū triturāda.i.verb̄ et increpatiomb9 corrigenda et a paleis.i.a vicijs segreganda. quia reuera talis nō debet os alligatum habere ne aliquid comedat. sed potius liatum est et iustum vt os liberum habeat.i.vt ab illis quib9 predicat victum et stipendia vite sumat. Teste enim domino. Luce.x. dign9 est operarius mercede sua. Et secundum apl'z prima ad Corint. ix. nullus tenetur propr̄ijs stipendijs militare. et qui seruit altari debet viuere de altari. z nō magnum est si is qui spūalia seminat temporalia et necessaria sibi metat. ¶ Vel generaliter istud potest allegari de quolibet fautore vel operario. cui scilicet est magis necessarijs prouidendum. et immeritis onalibus stipendijs compensandum. Luc. x. Dignus est operarius mercede sua. ⁊c

C Hic etiam ponitur qp cū q̄s per iudicem ad verbera condēpnandus erat. numerus plagarū vltra q̄dragenarū numerū attingē nō debat. de quo etiā dicit apl'9 .ij. ad Corint. xi. qp q̄nq̄es q̄dragenas vna tm̄ min9 acceperat scz qp vna sola de q̄dragesima deficeret sufficiebat. Et causā reddit ne im̄p fede lacerat̄is ante oculos tuos habeatur frat̄ tuus. C Qor ¶ Os allegari pt qp nūq̄ licite contra hoiem procedendū ⁊ qp natura sp̄ ē cōsiderāda et ei

compatiendum. Vnde seneca ad neronem dicit. q̄ non est homine vtendum prodige. Quod etiam pilatus de xp̄o tenere voluit. dū ipsum laceratum ad iudeos adduxit. Ecce homo iēt. ꝛc. Johā mis. xviij.

## ¶ Caplm decimumtertium. ℣ A

Hic consequenter scilz xxvij. caplo et xxviij. dicitur de altari de lapidibus infōmibus edificando. sed de hoc factum est. Exo. xix. Item de deuteronomio in lapidibus scribendo. sed de hoc vide Josue. viij. Item de benedictionibus et maledictionibus imprecandis. ℣ Qor ¶ Circa hoc aduerte q̄ hic imp̄cant̄ aliq̄ benedictōes legem seruantibus. Itez sciendū q̄ alique tribus israhel reputabant̄ ignobiles. quia descenderant de ancillis. sicut de ortu patriarcharum apparet. Gene. xxxi. Verumptamē vt comestor inquit. et ruben et zabulon quā q̄ essent de liberis vxoribus. etiam quandoq̄ inter ignobiles habebā tur. ruben quia cubile patris defe dauerat. et zabulon quia vltim? hyc fuerat. Ista igitur fuit veritas. q̄ trib? nobiliores constitute erat sup mōt̄ garizim q̄ interpretatur diuisio vt factores legis benedicerēt. ignobiles stete rūt sup̄ mont̄ ebal q̄ interpretatur vorago vt legis trās gressores maledicerent. In q̄bz mo dabiter potest notari q̄ nobilius officium est benedicere q̄ maledicerē. ⁊ q̄ viri spūales et nobiles ⁊ maxime predicatores et illi qui spūales sūt iudices magis studēt subditos ad obseruantiaz diuine legis inducere p̄mittendo q̄ comminando. amore q̄ timore. spe p̄mij q̄ metu supplicij. Econtra vēo ignobilis trib? .i. iudices tpales magis mittuntur subditos cōpellē et a malo cohercere maledictiōe q̄ benedictōe. pena q̄ gtia. timore q̄ amore. Bonī ergo stant in monte garizim qui interpretatur diuisio. quia scz isti a mūdi tumultibus vitijs et concupiscencijs se diuidūt. Mali vero stant in mōte ebal qui interpretatur vorago quia scz p auaricīā oīa deuorat et cōsumunt. qa scilicet isti balliui et seculares iudices q̄ alios cōpellunt ad bonum hoc solum faciunt ad eos deuorandum. et ad emendas et lucra temporalia emūgendum. Vnde dicitur infra. xxxi Deuorabunt eos morsu amarissimo.

## ¶ Caplm decimū quartū. ℣ A

Inter malas imp̄cacōes seu maledictiōes que filijs israhel misi legem seruauerint promittūtur dicitur sic. Percutiet te dōs egestate. febre. frigore et ardore corrupto aere et rubigine. Sit celum quod supra te est eneum. ⁊ terra quā calcas ferrea. Det dominus ymbrem terre tue puluerē. et de celo descēdat super te cinis. Tradat te dom̄s corruētē āte hostes tuos. p viā vnaz ingrediaris

ad eos · et p ſeptē fugias · Omni
tpe calumniaz ſuſtineas nec hēas
q̄ liberet te. Vxorē accipias et alī
us dormiat cū ea · Domū edificēs
a alius habitet in ea · Vineā plā
tes et nō vindemies eā · Semētez
multā iacies in t̄rā · et modicū cō
gregab Oliuas habeb et non un
geris oleo · Aduena q̄ tecū versa
tur in t̄ra aſcēdet ſup te a erit ſb
limior · tu āt deſcēdes a eris infer
ior · Iſte et multe alie maledc̄ones
imp̄cātur hic male ſeruātib9 dei
legē · Deute · xxviij · ℣ Mor ℭ Sic
veuēra hodie ptim ſpūaliť ptim
realiter intellecte iſte maledc̄ones
ip̄cant illi q̄ mandata dn̄ vilipen
dunt · q̄a p̄terto ſicut videm9 iſti
penūtur egeſtate et fame auari
cie · febre male cōcupiē · fragore in
deuotionis et deſidie · ardore imū
dicie · corrupto aere luxurie · tubi
gine inuidie · Et ideo ipſi celū ere
um t̄rā ferreā et pluuiā puluere
am h̄nt · q̄ celū efficať eis ereū .i.
dur et nulli9 influēcie emiſſiuū ·
etiam t̄rā ipis efficať ferrea .i. inu
tilis ſterilis atq ſicca · aer etiā effi
cať eis pulvereus .i. ſicc9 turbine9
et ventoſus et ſic h̄nt pulueré p
pluuia · ſiccatē pro humiditate ·
paupertatē p opulentia · q̄a p̄cā
to dū p̄catores ab obſeruātia le
gis et mādator9 dei ſe retrahunt
oia lō tpalia eis deficiūt nec a ce
lo influencia nec ab aere pluuia
nec a terra fructuum copia ſicut
eſſet neceſſe puemūt · Vñ · Jhē ·
in · Poſuiſti terram in fornicatio
mbz tuis · ideo phibite ſūt ſtille
pluuiaz · et ſerotinus pmbet nō
fiet · Et ſic ſequitur q̄ illi q̄ habēt
oliuas nō vngūtūt oleo · illi qui
multū frumētū in terra iacūt pa
tū recolligūt · illi qui habēt vro
tes vitiperia meretūt · Sic etiam
fit q̄ tales a ſuis hoſtib9 ad litte
rā ſuppeditantur · et ipſis depau
patis aduene q̄ ſūt cū eis ſcz vſu
rarij et extranei de bonis eoz di
tātur · q̄ breuiť ꝛcludēdo p̄cāno
ſtra cauſa ſūt quare pauptates li
tes guerras et vituperia meruī
mus · totuz fit p eo q̄ diume le
gis mādata nō cuſtodiuim9 · Ie
re · v · Iniquitates vre declinaue
rūt hoc · et peccata vrā phibuerūt
bonū a vob · q̄ inuēti ſūt i populo
meo impij ꝛc · ℣ Ex ℭ Iſta poſſūt
moraliť et allegorice dia cōtra il
los malos eccleſiaſticos · qui cuz
ſint filij iſrahel .i. deū p fidē et ſacē
tiā videntes · et hereditatē eccie tāq̄
filij legittimi poſſidentes · ipſi tñ
legem et mādata dei ñ cuſtodiūt
q̄ppť multa mala tpalia et ſpūa
lia meruēt · Et m̄ eſt q̄ iſti hodie
pacīūtur eſuriem auaricie · febrez
cōcupiſcēcie ꝛc · vt ſup · Et ideo fit
q̄ celū ſup ipſos ē ereū .i. q̄ ſupe
riores ſui ſcz p̄cipes et p̄lati ſūt
eis crudeles et clamoroſi parť a
brigoſi · Terra etiā quā calcant ē
eis ferrea q̄ · ſ · inferiores pplus qui
p t̄rā intelligiť ē eis durus ideo
t9 ferre9 et auſter9 · Et q̄d pl9 eſt
iſti recipunt puluerē p pluuia .i.
temporalia que ſunt hic pulvis ā
te faciem venti recipunt pro ce
leſti gratia · terrena exſpectant
vel acceptant pro ſpūali influen
cia · et pro eterna gloria finaliť
de celo deſcēdet ſup eos amis .i. in
ferni ardor et mēdum · Iſta em̄

prochdolor se hñt per otemnem qa scilicet legem dei non custodiui mus. ideo multa vicia incurrim9 crudeles et malos superiores et rebelles inferiores inuenimus. et quod deterius est spualia cum tem porib9. et eternalia cum tempora libus cõmutamus. Ecce igitur iam ante hostes nostros scz dya bolum carnem et mundum spũa liter corruimus. a q̃p̃ per vnam viaz scz per gratiam aut per bap tismum vl̃ per penitentiam cõtra eos veniamus. ipsos tamẽ nõ vi cimus. immo eos per septez vias .i. per septem mortalia vicia fugi entes coram eis succumbimus a perimus. ita q̃ iam de nob potest dyabolo dici illud quod ponitur i capitulo p̃cedẽti. Per viam v nam venient contra te. et per sep tem fugient a facie tua. Et bre uiter omni die patimur calump niam et a spualibus et temporali bus inimicis. et nullus est qui li beret nos. quia ad litteraz dom9 nostras vineas armẽta et boues et asinos seculares rapuint. vxo res nostras .i. ecclesias et bñficia alieni scz ambitiosi et symoniaci a nobis auferunt. et cum eis dor miunt. et aduene qui nobiscum versantur. i. layci a minoribus stat9 hommes super caput nostrum as cendunt. et nos sibi subiacent et submittunt. que scz omnia pecca ta nostra faciunt. Ezech. xxiij. Scelus tuum et fornicationes tue fecerunt tibi hec. ℣ C Vl alio modo dic q̃ iam i ecclesia ce lum. i. deus noster est creus. i. du rus et siccus per sue gratie subtra ctionem. terra. i. populi sodoi vi dentur ferrei per obstinationem et indeuotionem. pluuia. i. doc trina videtur puluerea et cine rea per auaricie finalem intentio nem. scientie enim et doctrine ec clesie que per pluuiam designan tur pulueree sunt. ñ̃tum scilz ad aggregandum puluerem di uiciarum ordinantur. vt patet de scientijs ciuilibus et munda nis. ita q̃ ecclesia iam potest di cere illud. Job. vij. ℣ Ecce nũc in puluere dormio. Etiam per puluerem accipere possumus bo na temporalia. quia scilicet ita est q̃ tota pluuia id est tota con solatio nostra est in puluere acq̃ rendo et terrenorum cinere colli gendo. ℣ Ysaye. lxv. Serpenti pulius panis eius. Aliud plu ra ? Jam videmus q̃ in ecclesia predicatores multum semen bo ne doctrine seminant. parum ta men de fructu salutis animarum reportant. Multas habet eccle sia oliuas et vineas. id est multos diuites et pingues. qui tamẽ o leum elemosinarum et vinum consolationum alijs non distillãt Abacuc. iij. Non erit germen in vineis. mentietur opus olive et arua non afferent cibum. et cetera.

Explicit Liber Deuteronomij

℣ Incipit Liber Josue.

Capm̄ ꝓmum. Ta



Vm mor
tuo moy
se iosue
israhelitꝝ
a populi
prīceps
factꝰ ꝑ
iordanē
vellz trās
ducēre pōpulum in terram ꝓmis
sionis· et añ omnia ꝓponeret ci
uitatez iherycho destruere misit il
luc cērtos exploratores· Qui cū
a rege ciuitatis q̄rerētur ad mor
tez· raab meretrix ipsos ī domo
receꝑit et sub stipula līn ipsos ī
solario abscondit· et sic inuesti
gantes illusit· et ipsos fugisse si
mulans ipsos persequi ꝓuasit·
Quibus factis exploratores mō
tana ascēderunt· et ibi triduo ste
terunt· et tādem redeuntibz alīs
a nō inuentibus eos ipī ad io
sue sine periculo redierunt· Josue
ij· Verū quia raab istos saluaue
rat signum sibi dederunt· ꝙ qñ
caperetur ciuitas fumiculum cocci
neum in fenestra domus sue pone
ret· et ꝙ secum amicos et famili
am aggregaret· et sic se et suos
a periculo liberaret· Quod vtiq;
factum est· quia sicut dī· iosue· vi
cum caperetur ciuitas viso fune
ad fenestram domus eius pendē
te nō fuit combusta· sed ipsa cuz
amicis fuit liberata· a dei populo
aggregata T Mora Calle
gorice· moyses signat legem· io
sue ihesum· iericho que interpre
tatur luna signat defectibilē mū
dum· exploratores p̄dicatores·
iordanis baptismum· terra ꝓmis
sionis paradysum· raab vero me
retrix est aīa vl gentilitas pecca
trix· fumus vero coccineus signat
passionem xpī l eius sanguinem
rubicundum· Dicō ergo ꝙ moyse
mortuo· i· veteri lege cessante· io
sue filius nūn· i· ihūs filius dei pa
tris regimen populi israhelitici· i·
populi fidelium assumpsit· quem
scz per fluuium iordanis· i· ꝑ bap
tismum in terram promissionis
· i· in paradysum transducere des
tinauit· Verumptamen quia pro
phana ciuitas iherycho· i· mundꝰ
et malorum hominum congeries
isti fidelium populo dabant impe
dimentum· voluit ante omnia ci
uitatem istam tollere· et contem
ptum malorum destruere et eos ad
fidem conuertere· et sic eos q̄tū
ad esse infidelitatis et peccati pœ
nas extirpare· puer· xij· Verte
impios et non erunt· Et ideo ex
ploratores istius ciuitatis· i· apos
tolos et p̄dicatores misit· quos
raab meretrix· i· gentilitas percre
dulitatem et fidem suscepit· et e
os· i· eorum doctrinam sub stipu
la lini· i· sub cordis humilitate ce
lauit· Et tandem q̄a istos recepe
rat dabant ei funem rubeum· i· me
moriam sanguinis et passionis
christi et illū in fenestra cordis sui
pendens se et suos ab eterne dāp
nationis interitu liberauit· Exo·
xij· Non sinet percussorem ingre
di domus vestras a ledere viso sā
guine in superliminari domus·
Isti vero exploratores· i· sancti
predicatores a speculatoribus· i·

a demonibus et tiranis liberati et saluati fuerunt · duz montana .i. vitā contemplatiue eminentiaz ascenderūt · et ibi p̄ tres dies .i. per tria religionis vota · cōtra tri plicem mundi concupiscentiam permanserūt · quia reuera predicator vl̄ religiosus ab hostibz spiritualibus expitur · cum per tria vota religionis ad montē perfectionis eleuatur · ideo bene dicitur Gene · xix · Nec stes in omnez circa regionem · sed in monte saluū te fac. ℣ ℟ ℭ Vel dic moraliter q̄ duz ihesus saluator nr̄ auiitatem diaboli et congeriem vitiorum vult in nob̄ destruere · a per iordanem .i. per fluuium lacrimarū nos ad terram promissionis .i. ad contemplationem paradysi transducere · solet primo exploratores suos .i. bonas īspirationes ad cuitatem cordis mittere Nos ergo quādo raab meretrix .i. voluptas peccatrix recepit · a fub stipula lini .i. humilitate et puritate custodit · et ad montana cōtemplationis transmittit · et ibi p̄ tres dies .i. in fide spe et caritate ipsos manere p̄cepit · satellites regis iericho .i. motus malos et tēptationes qui istos bonos exploratores .i. bonas affectiones et īspirationes occidere q̄runt · cautela salubri deludit · quapropt̄ ista tandem ostenso funi coccineo seu vubeo .i. credito et recordato dominice passionis misterio seipsam a morte pene et culpe defendit · et cuitas iericho in qua ipsa manserat .i. vitiorum congeries dei virtute destruitur atq̄ perit · Vnde scribitur ad Hebre · xi Fide raab meretrix non perijt suscipiens exploratores cū pace ·

ℭ Cplm secundum · ℣ a

Ad hoc q̄ filij israhel terram promissionis ītrarent · iordanem fluuiū necessario pertransire habuerunt · Sed sic virtute diuina factum est · q̄ duz sacerdotes qui portabant archam federis pedes suos miserunt ī alueo · ipsa a qua siccata est per transitum · retrocesserunt q̄ aque superiores et a fluxu steterunt · aque vero īferiores in mare mortuum descēderunt · Josue · iij · ℣ Mor ℭ Fluuius iordanis qui īt̄pretatur riuus iudicij · signat religionis vl̄ ecclesie statum · in quo scz quilibet tenetur seipsum tanq̄ ī riuo purificare et tāq̄ in iuditio examinare et ad pen̄itētiā cōdēpnare · p̄ma ad · Corint · xi · Si nos metipsos diiudicaremus nō vtiq̄ iudicaremur Sic ergo fit q̄ filij israhel .i. religiosi et clerici q̄ dei pars spēales sūt filij · dū ad terrā pmissionis .i. ad paradysū transire volunt · per iordanez religionis trā seunt · et per siccatarem pen̄itētie vestigia sacerdotum .i. sanctorum patrum qui archam fidei catholice detulerunt sequentes diuine p̄uidentie se cōmittunt Sed procerto ista est veritas q̄ cum in isto flumine .i. ecclesia vl̄ religiōe sūt multe aque .i. multe persone · q̄a sicut dicitur Apocal · xvij · Aque multe populi multi · quidam

superiores.i.bonī. et quidam īfe
riores.i.mali. sic fit ꝙ superiores
aque.i.iusti in isto fluīe in fluxu
scz mortalis vite stant. et in seip
sis retrocedūt et manēt:a fluxū
malorum suorum appetituuz cohi
bent et refrenant. et sic in dulce
dine deuotionis et gr̄ie sēp manēt
p̄s. Iordanis cōuersus est retror
sū. Inferiores vero aque.i.mali
et carnales religiosi et clerici nō
solent stare sed fluere: et fluxui
suorum malorū desiderioū nō re
sistere sed obedire. et ideo ad ma
re mortuum.i.ad amaritudinem
peccati et infernī solēt descēdere.
et ibidem corde et corpe declinaē
Ezech. xlvij. Aque iste que egre
diuntur ad riuulos zabuli orien
talis et descēdūt ad plana deserti
intrabunt mare. ℣ Ꝑ Cūl
dic ꝙ iordanis signat fluxibilita
tem huius mortalis vite l̄ istius
mundi in quo sunt duo genera a
quarum.i.secularium populorum
quidam scz superiores bonī. alij
inferiores carnales et mali. Pri
mi ergo sūt bonī actiui. qui stāt
et in bono pseuerant et gr̄ie dul
cedinem in se seruāt. Secūdi sunt
carnales et mali:qui ad maē pec
cati et tādem infernī defluūt et de
clinant. Sed p̄certo sacerdotes
virtute arcḣe federis quaz portāt
.i.sancti patres virtute fidei et re
gule quam obseruant:necnon fi
lij israhel.i.bonī religiosi et clerici
qui post eos sub eadem p̄fessione
ambulant. inter istas duas aq̄s
.i.inter bonos et malos seculares
mirabili distinctione p̄ sicutatez
religionis vel penitentie seu etiaz
paupertatis trāseunt. et pedes su
arum affectionum in isto mundi
flumine per malam cōplacentiā
minime immergunt. sed ad terrā
promissionis.i.ad vitam spūalem
et eternam sicco vestigio vltra p̄
cedunt:Exo. xiiij. Diuisa est aq̄
et ingressi sunt filij israhel p me
dium sicci maris. eratq; aqua q̄si
murus a dextris et sinistris:
℣ C Cūl dic ꝙ iordanis triuz
diem iudicij signat. vbi procerto
arcḣa testamenti xp̄s inrabilem
diuisionem et distinctionem fac
et inter aquas superiores et infe
riores.i.inter bonos a malos. qa
scz illos faciet furfum cum ange
lis in gloria stare. alios vero fa
cet in amaritudine infernī descē
dere. a bonos suabit nē defluāt.
malos vero cōpellet vt corruant.
Vnde tūc poterit dominus dicere
populo iusto et populo peccatori
illud. Deute. xxviij. Iste ascēdet
super te et erit superior. tu autem
descendes et eris inferior. ℣ Vel
dic ꝙ iordanis figmificat baptis
mū per quē scz necesse habēt trā
sire qui terraz paradysi cupiunt
possidere. Sed vere de aquis il
lius fluminis.i. de istis qui bap
tizantur in baptismi flumine bonī
et electi dulcedinem gratie custo
diunt. reprobi vero in amaritu
dinem peccati transeunt. ita ꝙ il
li tanq̄ supiores stāt in grā. ma
li vero sicut inferiores descendūt
ad maris naufragia. hoc ē ad mū
di delectabilia. ad vitioz flagicia
a finalit̄ ad infernī amaritudinē
a supplicia. Allega sup̄. ℣ Vel si
vis dic ꝙ dum sacerdotes id est

viri ecclesiastici a plati sub archa testamenti xpō per deuotionē et orationē persistūt. populi subditorum aquarum fluxus. i. seculi periculum non mouerunt. Sed dum isti de fluuio exeunt. tunc aque ad cursum communem et solitum reuertuntur. que per eorum pementiam arcebantur. Multum enim proficit presentia bonorum in statu periculi. Ipsorum enim meritis quandoq; phibentur aque tēptationum et tribulationum. qui si pētes nō fuerīt statim fluent et cetera.

## Capl'm. tercium. VI

Filios israhel trāsacto iordane ad terram promissionis procedentes ruben gad et manasses sicut pmiserant precesserunt. Ipsi filij israhel duodecim lapides de medio aluei p duodecim viros singulorum tribuum sustulerunt. et in loco castrorum deposuerunt. et ibi in signum sicitatis iordanis et facti miraculi cōstituerūt. et alios duodecim lapides loco istorum in loco vbi sacerdotes ciuz arcka steterant transeunte populo ad ppetuam rei memoriam posuerunt. Tandem vero lapideis cultris arcuncisi fuerunt. et pascha celebrauerunt. Omnes enim illi qui in deserto nati fuerāt imercūcisi erant. et propter hoc ante terre promissionis obtentum et p iordanis transitum a iosue arcuncisi fuerunt. Josue. nij. et. v

Nor. Ista exponuntur a sanctis allegorice. Ruben qui interpretatur videns filium. gad qui interpretatur accinctus. manasses q̄ interpretatur obliuio significant patres sanctos noui et veteris testamenti. qui scilicet viderunt filium dei p fidē et contemplationē. accincti fuerunt per obedientiaz et per bonorum operis executionem. obliti sunt mundi per temporaliū contemptum et abdicationem. ps. Obliuiscere populum tuuz et domum patris tui. Isti sunt ergo qui armati virtutibus filios israhel. i. fideles xpianos ad terrā promissionis. i. ad celi gloriaz preceserunt. et viam salutis alijs ostenderunt. Vnde isti sunt illi q̄ dixerunt. Numeri. xxxij. Nos etiam armati et accincti pergemus ad bellum ante filios israhel. donec intro ducamus eos ad loca sua. Duodecim viri significant duodecim apostolos. Duodecim vero lapides significant duodecim fidei articulos de alueo sacre scripture assumptos qui pro tanto lapides dicuntur quia ex ipsis tota fidei machina fabricatur. et super ipsos structure virtutum omnium tanq̄ super fundamenta solida situantur. V Vnde ista est ciuitas que habebat duodecim portas. que constat ex duodecim lapidibus p caosis. et nomina duodecim apostolorum in eis scripta erāt vt dicatur Apocal. xxi. Lapides vero loco istorū in fluuio repositi significat doctorum fidelium exposicōes et libros. sacre scripture fluuio adiectos. Si ergo translacto iordane. i. recepto baptismo.

terram promissionis scz paradyſuz acquirere volumus · necesse ē q ruben gad et manassen. i. sanctos patres · et bonos prelatos · pdecessores a primo s habeam⁹ · et q eorum vitam exēpla et vestigia terme amus · necnon q duodecim lapides. i. duodecim fidei articulos quos scz duodecim viri .i. apostoli de scriptura tam alueo extraxerunt fide et opere assumamus · et q nosipsos cultus lapideis. i. duris pñe operabz a viciis arcuma damus · necnō q pascha .i. eucaristie siue corporis xpi sūptionem loco et tēpore celebrem⁹ Sic emm terram istam optime re potermus · a a iosue. i. a ihesu saluatore nrō possessionem celestis glorie capiemus Deutero. nn · Jordanem vos transibitis · et possidebitis terram egregiam ¶ Vl dic moraliter q ad hoc q homo ad terram pmissionis. i. ad vitaz spūalem transacto iordane. i. contempto seculo peruemat · necesse est q duodecim articulos fidei credat⁹ et q per continentiam carnē suam arcumcidat · et q pascha. i. sacramēta altaris celebret et devote sumat · cē ·

## Capm · nn · ¶ A

POpulo israhel statim vbi comederūt de fructibus terre promissionis mana defecit eisdē cē · Vide exo. xvi · vbi exposui Et qa hic agit de celebratiōe pasche vide numeri · ix · vbi de ꝙruplici paschate inuenies · Hic habes q cum iosue vidisset angelū cuagīato gladio · ipsum esse angelum non statim cognouit ymo an noster an aduersariorum esset primitus inquisiuit · Qui statim se eē prīcipem exercitus domini asseruit · et calcamenta de pedibus solui iussit dicens · Solue inquit calcamenta de pedibus tuis locus i quo stat⁹ est · Josue · v · ¶ Nota Sic vere quando aliquis angelus. i. aliqua cogitatio affectio vl inspiratio nob de nouo apparet nō statim debemus sibi credere nec ipsaz recipere · sed potius ipsam examinare et discutere · ne forte angelus sathane in angelum lucis se trāsfiguret .i. ne forte malam ymaginationem in bonam studeat transformare · Sibi ergo est diendum · An noster es · an aduersariorum? Et si nob innotuerit q angelus domini fuerit. i. sancta cogitatio l sanctum propositum · tūc statim debemus ei obedire et calcamenta vitiorum et carnalium affectionum a pedibus abdicare · Vnde dicitur ꝑma ioh' nn · Nolite credere omni spui sed probate spiritus an ex deo sint · ¶ B C Vl dic q angelus est nī amicus · qui procerto statim non est admittendus · sed ante ō mia examinandus et pbandus ne forte aduersarius sub amicie capiatur specie · Ecc̄. vi · Si habes amicum in tēptatione possidebis eū · et nō facile credas ipsi te sibi · C Nec vbi dicitur q cum gustassent filii israhel de fructib⁹ terre promissionis mana defecit inuenī notatum per magistrum

stephanum de longotone· qꝑ filij
israel triplici cibo vsi sūt sez farina
conspersa in exitu de egypto· Ex
od·xvi· Item mana de celo descē
dente· de quo exo·xvi· et numeri
xi· Item fructibus terre promissi
onis in deserti ēmino· de quo hic

Mox Sic vere homi docto
res theologie generaliť vtūtur ť
plici cibo scientie· Et ꝑmo farina
sibilata de egipto· hoc ē scētia phy
losophica· que ab ipsis egyptijs
.i.ab ipsis pagānis philosophis ē
inuenta· et de egypto.i.de mūdo
ad nos translata· Mana in deser
to hoc est scientia theologica· q̄ de ce
lo fuit deriuata et inspirata· Jtē
fructu terre promissionis· hoc ē scē
tia beatifica· q̄ sez habetur in terra
promissionis.i.in paradyso· Isti
ergo sūt tres panes· de quib⁹ di
cere possum⁹ amico nr̄o xp̄o illud
Luce·xi· amice accōmoda michi
tres panes· Mana ēnim ꝑut ait
prope sacram scripturā signat·
qꝫ sicut ille cibus omnem saporē
habebat vt dicitur sapientie·xvi
sic scriptura sacra omnem virtu
tem cōtra peccatum cōtinet atz
seruat· Vñ si auarus es lege ibi·
De substātia tua da pauperibus·
puer·in· Si luxuriosus es lege i
bi· Sint lumbi vestri precincti·
Luc̄·xi· Si iracund⁹ es· lege ibi
Desine ab ira et derelinque furorē
in ps· Si mendax· lege ibi· Noli
velle mentiri omne mendacium
ecā·vi· Si superb⁹ lege ibi Quā
to maior es humiliare in omnib⁹
ecā·ii· Et sic de alijs· Quia bre
uiter illud manna in omnez sapo
rem vertitur ingr̄ptum in ipsa con
tra omnia peccata remedium in
uenitur· sapiē·vi· Habens oēm
virtutem omnia ꝓspiciens·

Vel dic qꝫ ista tua genera
panum signant penitentiam gra
tiam· et gloriam· Penitētia ēm
sicut farina aqua lacrimarum aspe
gitur· quando primum de egyp
to.i.de peccato exitur· ps· Fuerūt
michi lacrime mee panes die ac
nocte· Gratia est vero mana· que
de celo mittitur dum in hoc deser
to viuimus· Sapiē·xvi· Panem de
celo prestitisti eis· omne delecta
mentum in se habentem· Gloria
vero est fructus terre qui in terra
promissionis.i.in paradyso gusta
tur et comedit· de quo Luce·xiiii
Beatus qui manducabit panē in
regno dei·

## Capīm·v·

Omnib⁹ volēs ciuitatē
iherycho destruere pre
cepit iosue qꝫ archa do
mini tolleretur· et sa
cerdotibus eā portantib⁹ ciuitas
septem diebus et voce submissa et
tacite a populo circuiretur· in die
vero septimo qꝫ ciuitatem septez
vicibus circuirent· et qꝫ septem
tubis fortiter clangerent· et alta
voce omnes pariter vlularent· et
ꝓmisit qꝫ sic muri iherycho fundi
tus corruerent et ciuitatem vin
cerent et intrarent· Quo facto
voluit qꝫ ciuitatē delerēt et ipam
igne combuerent et in cinerez cō
mutarent· Precepit etiam domi
nus qꝫ nullus de homis ciuitatis a
liq̄d sibi acciperet· sed potius oīa

anathematizarent et detesputrent
aurum et argētū et es illiꝰ ciui
tatis in thesauros domini cōsecra
rent · que tamē ꝓpus igne deterge
rent et purgarent · Qđ dauit eti
am iosue ꝙ illa ciuitas amplius
nō reedificaretur · atq; maledicti
onem subiungens intimauit ꝙ si
quis eam edificare presumeret ·
in primogenito suo fundamēta e
ius iaceret · et in nouissimo libero
rum porte ipsius complerentur ·
Josue · vi · Qđ ad litteram factuꝫ
est dum ahiel ciuitatem istam re
edificauit fundamentū euis ponē
do ꝓmogenitum suum perdidit ·
et dum valuas in portis poneret et
nouissimum liberorum amisit ·
sicut dicitur · in · Regū · xvi · Qđ lite
raliter iherycho que interꝑtatur lu
na signat illam dyaboli ciuitatez
et ipsius habitaculum specialē .i.
congeriem vitiorum qđ sibi cōstrui
tur in conscientia peccatorum · in
qua scz dyabolꝰ ponit vicia sicut
canes · ponit malas excusationes
sicut muros · ponit malos appeti
tus sensuum sicut portas · que scz
proprie iherycho dicitur eo ꝙ ad
modum lune eclipsim et defectuꝫ
luminis gratie sepe patitur · et eo
ꝙ ꝑ ignorantiā multotiens obscu
ratur · Ezech · xxxiv · Ve ciuitati sā
guinū olle cuius rubigo in ea · Is
ta est ergo nephāda ciuitas quaꝫ
dominꝰ mandat omnino destrui
et quam non vult perpetuo repa
rari · Et ideo ante omnia necesse
est si ipsam volumꝰ destruere · ꝙ
per iordanem vite pretertluentis
transeuntes eam per septem dies
circueamus .i. per recordationem
septem mortaliū peccatoꝝ ipsā cō
scientie l' aie ciuitatem cōsiderādo
discrete videamꝰ · et ꝙ in isto ci
uitu nostro archam domini .i. ca
ritatem gratiam vel etiam spēm
vēie deferamus · Ysaye · xxxix ·
Surge arcui ciuitatem meretrix
obliuioni tradita · Quod cum fa
ctū fuerit necesse ē vt cū septem
plia tuba .i. septemplica gemitu ꝑ
ipsis septem mortalibus peccatis
personemꝰ · et ꝙ tandem per con
fessionem vocaliter vlulemus · et
ꝙ muros .i. omnibus excusationē
bus vitiorum cortuentibus et cōf
fantibus ipsam ciuitatem impie
voluntatis per satisfactionem pe
nitus destruamus · et igne penite
tie comburamus · et in cineres re
digamus .i. ꝙ nos conuertendos
in cinerem cogitemus · Job · xlij ·
Ipse mē reprehendo · et ago penitē
tiam in fauilla et cinere · et ꝙ etiaꝫ
per recidiuū pcā ipsā nūq; ādiꝰ
reparemꝰ · Qui em istā ciuitatez
vitioꝝ in seipso recidiuādo repat
gue salarū inde reportat · ꝙ vide
licet ꝓmogenitū suum .i. corpus ·
et vltimogenitum id est spiritu
inde dampnat · Ysaye · xv · Nō sit
ciuitas · et in eternū reedificetur ·

¶ Vel dic ꝙ primogeni
tus est gratia baptismalis · vltimo
genitus id est vltimum remedium
est penitentia · Vtrumq; ergo ho
mo perdit dum ciuitatez iherycho
.i. vitiorum congeriem reedificare
intendit · ¶ Vel dic ꝙ istius
ciuitatis dyabolice scilicet conge
rei vitiorum et l' mundane con
uersationis fundamentuꝫ ē mala
intentio l' mali operis inceptio ·

gratiã perdit spũalitẽ alq̃ ne cat. Aduerte tamen q̃ aurum et argentum ferrum et es. que mũ ta sunt in ciuitate non sunt repu diata sed in thezauris domini cõ secrata. q̃ scz aurum philosophie sapiẽtie. argentum eloquentie. fer tũ et es ciuilis seu terrene scẽ tie non ex toto repudiantur. sed in thezauris domini cõsecratis iu bentur. Quod fit quando iste sa entie ad dei laudem et gloriaz or dinantur. et ad regimen ecclesie vl̃ animatum salutem spirituali ter rẽducuntur. et quãdo a vani tate et inani gloria que talibus ã nexa est igne spiritus sancti expi antur. Ecc̃. xxviij. Argentum et aurum tuum confla. De raab autem liberata vide. s̃. ca. ij. vbi factum est. ℣ Vel dic q̃ ciuitas huius mundi totaliẽ corruet qñ in septima etate tubarum angeli catum somitus inualescet. ℣ Vel dic q̃ dum tuba p̃dicationis sep templicas. i. contra septez vicia au ditur. tunc iherycho. i. peccator cõ cutitur. et mura excusationis et obstinationis vitiorum suorum soluuntur et sic filij israhel. i. bone affectiones et virtutes ingrediun tur. et aur̃ et argẽtũ. i. ipsi9 pec catoris sapia a eloquẽtia domino cõsecrãtur. et ad laudẽ fidei ordi nãtur. sicut apparuit de dyonisio et alijs philosophis cõuersis. quo rum sapientia et eloquẽtia pficit crustianis. Ideo de tali tuba et ta liũ cõuersione. potest illud dici ꝑme ad corinth. xv. Canet enim tuba a mortui resurgẽt incorrup ti.

edificatio vero postrem̃ est operis consummatio. Cum igitur homo habeat duos liberos scz gratiaz ꝑ mogenitum. et penitentiam vlt̃i mogenitum constat q̃ gratia que est p̃mogenitus tunc amittitur quando ciuitas dyaboli. i. vitiorũ congeries incipitur. vltimogenit9 vero. i. penitentia tunc morit quã do cum obstinatione vitia cõsum mantur. ℣ Vel dic allegorice q̃ iherycho est mund9. qui. s. fluit et refluit sicut luna. Istum ergo voluit dominus q̃tum ad malas suas conditiones destruere. a ideo populu m cũ archa. i. subditos cũ prelatis precepit per consideratio nem circa ciuitatẽ istaz et malas conditiones ipsius arcuire. Cãti. iij. Surgam et circuibo ciuitatẽ. a tubicines etiam. i. predicatores sanctos ordinauit contra eam ꝑ clamare quoz clamor oratio et predicatio muros. i. philosophos et mundi defensores facit q̃ncz corruere et eos conuertendo cade re. et sic facilius est populo sub ditorum contra ciuitatem istam .i. contra mundum et contra mũ di vicia prevalere. Ista ergo ẽ ci uitas cuius bona non sunt ocupi scẽda. nec a filijs israhel. i. a viris ecclesiasticis et crustianis fidelibz affectanda. sed potius anathema tizanda. nec etiam ipsa ciuitas. i. ipsa mundana vita cũ destructa est amplius reparanda. ꝑs. Des trues illos et non edificab̃ eos. Qui vero ciuitatem iherycho. i. sẽ cularem cultum i ecclia reedificat primogenitum suum. i. naturam. et nouissimũ liberorum suoruz. i.

## Caplm sextum.

QVm dominus ꝓcepisset ꝙ nullus de bonis iherico aliq̃d caperet ꝫ potius tã ꝙ anatematizata et exdicata oia refutaret· achor ꝙdam de filijs isrl̃ cupiditate ductus regulã auream et palliũ coccineum retinuit et abscondit· ꝓpter qđ peccatum· populus israhel contra ciuitatem hay pugnatuꝝ fugacubuit· et fugiens retrocessit ꝙꝓter cui idẽ achor sortibꝫ deꝓhẽsus fuisset ex dei mandato lapidatus est· bona vero eius oia vorax flamma cõsumpsit· Josue· vij·

Mor ℣ Sic cũ dñs filijs israhel .i. viris religiosis et ecclasticas phibuerit ne bona iherico .i. mũdi diuitias et vicia cõcupiscant· ꝫ potius ꝙ ipsa tã ꝙ interdicta repudient et cõtẽpnant· semper est ibi achor q̃ mẽptatur cõuersio .i. semp fũt ibi aliq̃ ipij et puersi q̃ sez furantur auream regulam .i. diuitias mũdi et possessiones pauaricam· ⁊ palluim mũdane cõuersationis assequũtuꝝ p luxuriaz· sicut ad litterã patet de ꝓphetarijs religiosis et luxuriosis· q̃ auaricaz aluxuriã suã abscõdẽ conanẽ· cũ dicat scriptura· Prouer· xxviij· Qui abscõdit sceleta sua nõ dirigẽt ĩ ẽra· Sepe ergo fit ꝙ ꝓpẽ peccata talium qui hodie cõtra mandatũ dñi mũdi bona et vitia rẽtinẽt et auaricie et luxurie studentes filij isrl̃ .i. oẽs religiosi et ecclastici multa dãpna fustinẽt· et vi hay .i. seculares cõtra eos ꝓualent· quapropẽ ꝓcerto isti in valle infeem lapidati merentẽ· et oia bona eorũ .i. corpus et aia igne ꝑpetuo cõdẽpnant· Ecc̃· vij· Videta carnis impij ignis et vermis

℣ Vl̃ dic ꝙ achor q̃ mẽptatur turbatio ẽ symoniacus clericꝰ religiosus q̃ ẽbat secũ habitãtes· ꝙa sicut dr̃· Prouũ· xv· Cõturbat domũ suã q̃ sectat auaricias Iste em̃ qñq furatur .i. symoniace et occulte acq̃rit regulã aureã .i. aliquam diuitẽ abbatiam regalẽ et pallum coccineum valde bonũ .i. aliquã dignitatẽ archiepalẽ vl̃ episcopalem· in qua cũ post mortem deꝓhenditur· in valle infernali merito lapidatur ℣ Vl̃ si vis allega istud ꝙ peccatũ omnius ẽ qñq causa tuime mlt̃oꝝ· ꝙa sez ꝓpẽ peccatũ achor multi de filijs isrl̃ ceciderunt

## Caplm septimum.

IOsue volẽs supare regẽ auitatis hay et capere auicatez posuit ceptos milites in insidijs et aggressꝰ est auitatem· Cũ rex cũ exercatu suo sibi obuiaz occurrisset et simulauit se fugere· et sic ipsum regem cum populo suo lõge ab vrbe sua distraxit· Tandez vero clipeum erigens signum insidijs fecit· quibus auitatem intrãtibus et se inter auicatem et regẽ ponentibus ipsum cum suo populo truncauerunt· Josue· vij·

℣ Hoc iuem allegorice sic exponitur ℣ Josue qui interpretatur saluator .i. xpꝰ a principio

regem hay.i.primapez mundi diabolum debellare proposuit. a ideo a primapio otra eum milites in insionis latentes posuit.i. pphetas cū suis occultis emigmatib9 ordinauit. Tandem vero carnez assumendo se infirmum et fugitiuuz simulauit. a se ab isto rege diabolo et a mēbris eius inuadi et crucifigi pmisit. sed tādez p resurrectionē reuertēs et fidei scutum erigens. suis fidelibus signum fecit et de isto rege dyabolo triūphauit. et ciuitatem suam scz gentilitatem igne caritatis succendit. et ipsam per fidez spūaliter occupauit. ℣ Vl dic qp iste rex signat mundi tyrannos q nūc cōtra iosue.i. contra xp̄m et bonorū exercitum audacter progrediuntur. quos xp̄s nunc fugere et peccata eorum dissimulare videtur. a ipse etiam fidelium et bonorū exercitus nunc ab eis supatur. Sz procerto isti nō aduertunt de cauda. nō cogitant de insidijs que latent post se. scz de morte iudicio et inferno. qa scz finaliter iosue.i. christus scutum potentie sue otra eos erigit. et dictas insidias que prius eis latuerant in publicum venire facit. a magno impetu cōtra eos prosiliens temporaliter et eternaliter eos punit. et eorum ciuitatem.i. eorum statuz et magnificentiam destruit et cōfundit. Vnde dominus videtur contra tales dicere illud. Ysaye. xlij. Si silui patiens fui. quasi parturiens loquar. dissipabo et absorbebo simul.

℣ Iosue edificauit altare domino de lapidibus impolitis quos ferrum nō tetigit. etiā super illud deuteronomū legit et scripsit. a sup illud holocausta a pacifica immolauit. et ad benedicendum a maledicendum legis factorib9 et transgressoribus tribus nobiles et ignobiles super montes hebal et garizim altrinsecus ordinauit. Sed omnia ista iam superius sūt moralizata. scz exo. xix. de alta ex faciendo de lapidibus ipolitis. a deuteronomij. xxvij. de benedictionibus et maledictionibus. ꝛc Hoc solum addo hic qp altare istō continebat duo. scz scripturā deuteronomij interius sculptā et sacrificia exterius oblata signās qp p latus vel ecclesiasticus qui per altare intelligitur debet habere interius scripturā deuteronomij.i. diuine legis scientiam et noticiam. exterius vero debet habere sacrificia.i. bonorum operū opulentiā. Ezech. ij. Erat liber scriptus intus et foris.

## ℭ Capm octauum. ℣ a

Abaonite audientes quomodo iosue duas ciuitates destruxerat. et qp dei mādato nulli persone l' sexui parcebat. a qp ipsi erant de populo quem dominus deadi mandauerat. cogitauerūt quomodo callide confederarent se sibi. Acceperunt igitur vtres veteres. pannis veteribz et antiqs calciamentis se induerunt. panez comminutum et siccum in suis castellis habuerunt. et sic de tra

longinqua venisse · pacem cum ipsis quererent ex hijs psumptionibz cõfinxerunt · quapropter pactum cum eis de ipsis non occidendis iosue et filij israhel fecerunt et iurauerunt Verumptamen cautela cogita de pacto et iuramẽto pentuerunt · quapropter ipsos non socios sed seruos habere voluerũt et ad cedenda ac deferenda ligna pro sacrificijs · necnon ad aquaz portandam ipsos perpetue ordinauerunt · et nathinneos appellauerunt · et sic sub iugo suo viuere pmiserunt · Josue · ix · ¶ Nota

Isti gabaonite signãt ypocritas quia reuera sunt de illis qui a domino exterminari mandantur · a qui cum filijs israhel .i. cum bonis in ecclesia vel in paradyso pacem et hereditatẽ habere vetant · a q̃ a iosue .i. a bono prelato recipi vt diligi prohibentur · Job · xvij · Innocens contra ypocritam suscitabitur · Sed quid? Pro certo isti inueniunt modum mirabilem se cum iosue .i. cum prelatis et cum filijs israhel .i. cum viris iustis cõfederãdi · Vadunt enim ad eos adulando dicentes · De terra lõginqua venimus serui tui · vobiscuz pacem facere cupiẽtes · Assumũt enim vestes veteres .i. pretendũt humilitatem in conuersatione · Calcamenta antiqua .i. ptendũt maturitatem in pedibus .i. in ite riori affectione · Panes ficos .i. pretendunt abstinentiam in cibo et in refectione · Vtres veteres .i. pretendunt prudentiam et sciẽtiarum exuberationem · Quibus factis ita fit · q̃ in iosue et aliorũ .i. in prelati et maiorum amicicias recipiuntur · et q̃ a punitione liberi efficiuntur · dum bõi ab omnibus existimantur · Per tales enim ficticias simulationes acquirunt sibi amicicias principum et populorum · et ideo bene dicuntur gabaonite · qui interpretant valles mestitie · pro eo scilicet · quia isti mestos et contritos se fingũt et quia valles .i. humiles se pretẽdunt · Verumptamen iosue .i. bonus prelatus quando ipsos et fictiones ipsorum deprehendit debet ipsos ad seruiendum alijs condempnare · et ne sint aliorum socij seu ne hereditatem filiorum israhel .i. bonorum ecclesiasticorum pcapiant preseruare · vt et sic q̃ dominati alijs mediante ypocrisi q̃runt cogantur alijs subiacere · Job · xv · Congregatio ypocrite sterilis · Et iob · viij · Spes ypocrite pibit ·

¶ Capm nonum · ¶ A

Gabaonite filijs israhel confederati et tabernaculi vsibus deputati · et a morte preseruati fuerunt · propter quod quinq reges gentiles contra eos surrexerunt · a eos destruere et debellare cum suis exercitibus temptauerunt · Quod timentes gabaonite auxilium a iosue et a filijs israhel inuocant · qui statim occurrentes aduersarios exterminant · a ipsos quinq reges in spelunca occultari cõpellunt · ¶ Vbi tamen cum saxis

ingentibus ad os spelūce deuolu
tis ipsos vō nt exeāt includētes
manē in patibulis suspendunt: ⁊
sic gabaonitas liberant et defen
dunt. Verumptamen hic accidit
quodda valde mirabile qa scz duz
filij israhel in prelio contra istos
reges eēnt. et sol ad occasum ap
propinquaret. propter qō ne no
cte supueniēte hostes euaderent
iosue dubitaret. rogauit dominū
ne sol ad occasum transiret. Sol
inquit cōtra gabaon ne moueā
tur. et luna contra vallem haplō
Ob et factū est. quia scz sol et
luna in locis suis in celi medio p
vnius diei spacium stetetunt. et
sic obediēte deo voci hominis vin
dicandi hostes spacium habuēzt.
quapropter diei lumine prolōga
to hostes totaliter destruxerūt.
Dominus etiam lapidibus gran
dinis multos hostium interfecit.
et sic non solum lumen suis fide
libus prebuit: sed ipsos iuuit eti
am multiplicater et ptexit. Iosue
x. ¶ Nor Dic q isti gabaonite
qui inhabitāt valles mestice signi
ficant penitentes. q scz debent ee
valles. i. humiles et depressi. nec
non contriti flebiles atq mesti.
Quia reuera vbi isti de nouo con
federantur cum iosue et cum filijs
israhel. i. cum cristo ⁊ angelis. sta
tim assunt quinq reges gētiles
. i. quinq corporis sensus. qui ex
eratibus diuersorum malorum
appetituum ipsos debellare nitū
tur. Quod videntes isti statim de
bent ad iosue et ad filios israhel
. i. ad cristum et sanctos per orati
onem recurrere. et eoz auxiliuz
implorare. Qui reuera statim ve
nient et aderunt. et istos quinq
reges. i. quintuplices corporis se
sus in spelunca humilitatis ⁊ pro
prie considerationis recludent. ⁊
os spelunce. i. eoz cum saxis. i. cuz
consideratione dure dei sententie
et iustitie obstruent. et tandem
eos per contemplationem suspē
dent. et solem diuine gratie et lu
nam diuine misericordie cōtinue
astare facient. et sic exeratibus
vitiorum et temptationum deuic
tis gabaonitis. i. ipsis penitentib9
pacem reddent. ¶ Bonum est er
go a iosue q̄ interpretatur salua
tor. i. ā cristo saluatore nostro. et
a filijs israhel. i. a sanctis auxiliuz
petere. quia reuera alias non po
ssumus ab hostibus spiritualib9
salui esse. Prouerb. xviij. Tur
ris fortissima nomen domini: ad
eum fugit iustus et saluabitur.
¶ Hec Vel dic q iosue
qui pugnat contra chananeos ē
vir iustus qui pugnat contra vi
cia et contra malignos spūs. qui
reuera summe debet curare q̄ sol
et luna. i. cristus et beata virgo
sibi velint astare. ⁊ sue gratie lu
men sibi ministrare. vt sic possit
quinq reges. i. quinq sensuum
concupiscentiam cum exeratu vi
tiorum et demonum superare ne
forte si nox peccati superueneret
et lux gratie defecerit non possit
contra eos preualere. ¶ Isti er
go muocati et deuote exorati sta
tim voci hominis obediunt. ⁊ ad
occasum procedere tenentes si
bi astant benigniter et intendūt
et lumen sue gratie sibi nō denegāt

ſed impendunt. et ſic iſtis ſtantibus et aſtantibus hoſtes iſti ſcilz temptationes et vicia mũdus cz caro et demonia neceſſario peunt et ſuccumbunt. maxime quando lapides de celo mittuntur. i. quando ſpiritualia adiutoria a deo veniunt et deſcendunt Habacuc. iij. Sol et luna ſteterunt in habitaculo ſuo. in luce ſagittarum tuarum ibunt. in ſplendore fulgurantis haſte tue. in fremitu tuo cõculcabis terram. ¶ C Vel dic q̃ iohue eſt predicator. qui tunc cõtra hoſtes pugnat quando cõtra eos predicat. Sed quia noctem ignorantie et culpe ſumme debet timere. ideo ſolem et lunam. i. cruſtum a beatam mariam debet ante omnia exorare vt ſcz ſibi velint aſtare. et vt illa duo que predicatori ſunt neceſſaria ſcz lucem ſcientie et ſolem gracie. velint ipſe ſol intelligentie cruſtus. a ipſa luna roraſſue miſericordie beata virgo ſibi benigniter miniſtrare. Gene. xxxvij. Videbam ſolem et lunam et ſtellas adorare id eſt adiuuare me.

¶ Capm decimum. ¶ A

IOſue ſimili fortuna triginta vnũ reges cõtra ipſum congregatos in prelium cuz eorum exercitibus interfecit. et terras eorum optinuit et poſſedit. Et dicitur ibi q̃ domini ſententia fuerat vt indurarentur corda eorum a pugnarent et caderent et nõ mererẽtur vllam clementiam accipere. Iohue. xi. et xij. ¶ Nor C Iſte poteſt allegari quomodo occulta dei prudentia operatur in rebus et quomodo corda hominum interius ab ipſo mouentur et deducũtur. vt ſcõm ſua demerita puniatur. Peruerant enim iſti cũ eſſent peſſimi interfici. et ideo cuz iuſtũ ſit veniam petentibus indulgere iuſto et occulto dei iudicio factuz eſt. q̃ dum iſti de viribus et multitudine p̃ſumerent q̃ contra filios iſrahel dimicantes ipſorum gladius interirent. et ſic miſericordiam quam non queſierant nullatenus inuenirent. Forte enim ſi more ducti veniaz petiuiſſent minſi iuſto dei iudicio indurati fuiſſet. Iſta em cõtinue perpendimus. et hominem obſtinatum et indouratum ad dampnum ſuum currere cernimus. qõ proculdubio abſcondita dei iuſticia fieri nullatenus dubitamus. Exodi. ſeptimo. Indurauit cor pharaonis dominus et non dimiſit populum ſuum et cetera.

¶ Capm vndecimum. ¶ A

IOſue terram acquiſitaz filijs iſrahel diſtribuit et in omnibus tribubus iſrahel vrbes leuitis aſſignauit. ſicut dicatur infra. vicesimoprimo. ¶ Poſtq̃ vero omnia diſpoſaſſz. vltimo poſſeſſione

sibi elegit. Josue. xiij. et decepꝰ

Mor Sic vero bonus prelatus vel dispensator debet bona sibi commissa bonis personis singulis secundum statuum suorum exigentiam diuidere. a non primus sed vltimus partes suas et suorū accipere ne forte videatur infideliter dispensare et sibi maius et melius ꝙ deceat retinē. In omni autem tribu. i. in omni laycorū patria vel cetu debent leuitis. i. ecclesiasticis possessiones et habitacula tribui vt illi qui spiritualia tribuunt possint de laycorum temporalibus vbicunq; nutriri et vt etiam ipsi layci vbicunq; spūales inueniant a quibꝫ possint īstrui a docerī. ꝓma ad Corinth. ix. Si spiritualia seminamus vobis nō magnum est si vestra temporalia metamus. Vel dic ꝙ terra cor dis nostri filius israhel. i. virtutibꝰ habitanda traditur quando chananei. i. vicia exīde penitus expelluntur.

## Capl'm duodecimū.

Caleph volēs capere ciuitatem ebron quam tres gigātes filij enach inhabitabāt. edictum et iuramentum proposuit ꝙ qui primus vrbem percuteret et caperet. filiam eius axam in vxorē haberet. Cepit ergo vrbem othoniel frater caleph. et sic filiā eius in vxorem accepit. In quo patet ꝙ caleph magis iuramentum ꝙ legem seruari voluit. Cum ergo caleph ciuitatem percussis tribꝰ gygantibus filijs enach posseditset. et filiam suam axam cum ꝓ pio fratre suo maritasset. suggesta a viro suo sedens in asino suspirauit. terram irriguā a caleph postulauit. dicens. Terram arē tem dedisti mihi. iunge et irriguam. Pater autem eius suspirijs annuens sibi dedit irriguiz superius et inferius. Josue. xv.

Mor Caleph qui interpretatur quasi omne cor patet et omnis voluntas et lingua loquitur. Othoniel frater eius qui interpretatur signum dei signat dei filium qui etiam in scriptura dicit dei signum. Ysaye. vij. Dabit dominus ipse vob signum. ecce virgo concipiet et pariet rē. Axa q̄ interpretatur furibunda signat animam rationalem. cui scz naturaliter inest furor iracundie et cupiscentie. et michi lomin? ista est ratio ymaginis dei filia patris. Ebron que interpretatur incitatio signat mundum. qui scz incitat et decipit cor humanū. Enach qui interpretatur terribilis signat diabolum. cuius tres filij gigantes signant triplicas mundi concupiscentie appetitum. Asin? vero laboribus deditus signat corpus humanū. Dico ergo ꝙ caleph .i. deus pater a principio statuit et proposuit ꝙ qui ciuitatez mūdi caperet et eam fide fidei subiugaret. et tres filios enach diaboli id est tria peccata principalia scilicet luxurie. superbie. auaricie exinde tolleret et deleret. ei filiam suam daret. Verumptamē

quia non inueniebatur aliquis ꝯ
uenies ad illud opus tam ardu
um faciendum · nec ad salutē hu
mani generis p̄curandaz · oportu
it ꝙ propr̄ius filius suus scilicet
ihesus xp̄us filius dei illud face
ret · cuitatemq; mundi perfidē ca
peret · et destructis tribus predi
ctis gygantibus · ipsam patris
dominio subiugaret Qui quia car
nem assumendo et crucem subeū
do illud compleuit · ideo axam fili
am dei patris .i. animam humanā
in vxorem et sponsam accepit ·
et eam bellando contra gygantes
ebron .i. contra mundum et demo
nes acq̄siuit · Osee · Sponsabo te
michi i fide · ij · Regū · ij · Michol
despondi michi centuz prepucys
philistym · Michol autem filia re
gis erat · Quid ergo ? Procerto
ista axa .i. anima sedens modo i a
fino propr̄ij corporis dum hic vi
uit · ad instinctum viri sui xp̄i de
bet a patre suo deo spūale irriguu
um postulare dicens · Terram a
rentem .i. cor indeuotum et ficcū
dedisti michi · iunge et irriguam
.i. da michi mentem humilem et
deuotam et sic ipse pater suus de
us dabit sibi irriguū superius et
inferius .i. deuotas lacrimas pro
dilatione patrie superioris et p
immolatū miserie inferioris · vel p
lonis obmissis et mal̄ commissis
l̄ pro amissione glorie et acquisi
tione infernalis pene · Vl̄ illud du
plex irriguum designat dulcedi
nē cogitationis in intellēū dulcedi
nem dilectionis in affectu · Vel
duplex irriguum .i. duplex gratia
scilz superior qua fiunt bona · et i
feriori qua declinantur mala · Vel
istud est duplex mandatum dile
ctionis · scz supius quod est amor
dei · et inferius quod ē amor p̄xi
mi · Vel ista sunt visio deitatis et
visio humanitatis · Ista enim sūt
quedam irrigua pro quibus ha
bendis deuota dei filia gemebūda
suspirat · et ipsa toto corde desi
derat et affectat · Job · iij · Antēq̄ co
medam suspiro et quasi inundan
tis aq̄ rugit9 mens mē · Et sic de is
ta filia scz anima et de suis irrigu
is potest dici illud · Jheremie
xxxi · Erit anima eorum quasi or
tus irriguus · et vltra nō esuriet
¶ Ꝑ C Vel potest istud alle
gari ꝙ iuramentum quādoq; pre
fertur legi · et ꝙ tolerabilius est
quandoq; frangere legis ordinati
onem ꝙ propr̄ij iuramenti fidez ·
vt patet · quia lex phibuerat ne
frater filiam fratris acciperet vx
orem · deus etiaz mandauerat ꝙ
totus populus chananeorum dele
retur · et tamen hic habes ꝙ p̄p̄ē
reuerentiam iuramenti caleph fi
liam suam fratri suo despōsauit ·
et hic sup̄ capl̄o ix · dictum est ꝙ
populus israhel gabaonitis pepe
cit · et iepte etiā sicut iudicū · xj ·
dī p̄priam filiam immolauit · Vl̄
dic ꝙ quilibet auditor verbi dei
debet esse sicut ista filia caleph · qa
ad vocem et exhortationem viri
sui .i. p̄dicatoris debet p cōfessionē
gemere · et a prē suo deo duplex ir
riguū .i. duplicē grāz postulare · s.
irriguū superius .i. grām p̄ p̄dicato
re vt bn̄ loquat̄ a irriguū inferius
.i. grām p̄ quolibet auditore vt
bn̄ recipiat bonū qđ ei p̄dicat̄ et

ideo pro isto duplo iniquo hmodo rogabimus.

## Capm decimumseptimum.

Hic in. xvij. capo et iudicii primo i fine fit mentio q filij israhel ex toto chananeos no mtfecerunt. sed eos secu viuere pmiserunt. ipsos tri sibi subiecerut et tributarios fecerunt et sibi seruire cogerut. Moz Sic vere eu filij israhel. i. viri iusti de tra mtis sue eliminare et extminaē habeāt oes popnlos gētiles. i. oes act9 vitiosos et mortales. sepe fit q oes no pnt penitus extinguere. imo principalioribus vitijs interfectis semp necē aliquos chananeos. i. aliqua vitia in hoiē remanēt. Constat enim q motus corporis iracundiam cordis leuitatē opis que qsi sut cōnaturalia homini nō pt hō penitus abicere. ipsa tamē debet cōmis ferula subiugare. et ipsa sibi seruire cōpellere et tributū vilitatis impendere seu dare. Vicia enim que in nobis sentim9 nobis tributum et vilitatem impendūt qn humilitatē et necē p̄pe fragilitatis consideratione in nobis generant et inducunt. et quando de proprio casu nos esse timidos facūt. et sic ab elacōe et supbia nos repescūt. vt sic iuxta doctrinā gregorij. hō de virtutibz no supbiat q adhuc viuē in se hostes cōspicat a quib9 vinca formidat Et sic cōcludi pt q deus istos hostes nobis cū pmittit viuere vt discam9 de pprijs viribus nō pfū mē. sed potius in humilitate et timore manere. ps. Ne occidas illos ne quādo obliuiscātur populi mei.

## Explicat liber Josue.

## Incipit liber Judicum.

## Capm Primum.

Filij iuda oprehēderunt adonibezech regem a abscidērt summitatem pedū et manuum eius. et tandem captuz in ihrusalem deduxerunt. Qui statim dixit q illud merito sustinebat. quia hoc factum fecerat octoginta regibus qui colligebant sub mensa eius abscisorum reliquias. Judi primo. Moraliter Istud allega exemplariter. q in quo peccat quis in hoc punitur Sapientie. xi. Quia scilz sepe diuino iudicio fit q homo idem malum suscipiat ab aliquo quod ipse alijs impetrauit. iuxta illd Jheremie. l. Sicut fecit facite ei. Vel illud potest allegari q quando quilibet aliquid patit

patitur debet sua p̄pria delicta recognoscē et se iuste pati aduertere · et dicere illud genes̄ · xlij ·
Merito hec patimur quia peccauimus · Est enim consolatio pacēti qñ cogitat se digne pati · ℣ Vl dic q̄ multi tales reges videntur esse hodie ī mundo qui scz de mensa d̄yaboli rēliquias .i. diuitias recolligunt · et ideo summitatem pedum et manuum .i. rectitudinem affectionum et operum p̄dunt ¶ Et etiam dic q̄ iudas est predicator vel prelatus · qui quādo vult adombrēsech .i. peccatorem punire et corrigere · debet ipsius ī extremitate pedum et manuū ledere et p̄scindere · in quantuz finem et extremitatem malorū suorum affectuum et operū debet eidem ostendere · et extremitatem etiam pene eterne que ipsum exspectat verbaliter declarare · dicens illō · puerbioz · xnj · Extrema gaudij luctus occupat · et sic poterit ipsum in iherusalem .i. in statu gratie captiuare · ℣ Vl dic q̄ extremitas est vana spes quā de pedibus et manibus .i. de affectibus et operibus speramꝰ reportare · quam quasi vanam extremitatem debet predicator hominī p̄scindere · et vanitatem p̄sumptionis ab affectibus et actibus resecare vt ipsum possit ī iherusalez .i. in paradysum humilem et obedientem iuuare ·

¶ Caplm secūdum · ℣ a

De iebuseis et alijs infidelibꝰ non interfectis sed sb tributo redactis vide iosue · xvij · et ex od · xxiij · De hoc q̄ arguente angelo populum pro eo q̄ chananeos non extirpauerat ipceperunt flere vt ponitur hic · Judicū · ij ·
℣ Nor ¶ Quod vtq̄ ad hoc potest applicari · q̄ cum angelus idē predicator loquitur et peccata nostra nob improperat et detestat · peccator flere et penitere tenetur Transeo illud · Od etiaz dominꝰ multos chananeos delendos reliquit vt in ipsis filij israhel exercitarentur · et vt factum armorum experirentur · cum secūdum senecam · miserrima sit fortuna que ñ inimico caret · ad hoc potest applicari · q̄ vtile est quandoq̄ hominī ñ inimicos habere · vt dum habeat quod timere debeat discat se cautius custodire et vt virtutem suam possit contra eos exercere · similiter pretermitto · Sed vide Exod · xnj · vbi de hoc et Josue · xvij ·
℣ b

Eglon rex moab pinguissimus opprimebat populum israhel violent · naz quia dño peccauerant tradiderat eos dominꝰ isti regi · quapropter aioth filius gera qui vtraq̄ manu vtebatur pro dextra volens liberare populum fecit gladium ancipitem · et captis muneribus ad regem accessit · vt sic ab amicitie specie facilius ipsum regem occideret · Offert ergo regi munera et ab eo gratiose recedit · ℣ cato post dimissis socijs solus reuertens regem in estuo cubiculo reperit · Cui cum verbum secretum se velle ei dicē asseret · rex vniuersos emisit

q̄em aioth solum intuens ipsu gladio anceps transfixit et occi dit. et clausis fōtitor ostys per posteriorem partem dom⁹ fugit rege occiso i cubiculo suo dimisso et tandem clangens buccina mo abitas plurimos interfeat. Ju ducum. in. Moraliter

Istud potest allegari exēpla riter q̄ valde fatuum est cum in mico solum remanere. et illum a micum credere quem violenter afflixeris. dato q̄ ipsum videas tibi munera offerre et amicitiam simulare. Constat enim q̄ si locū et tempus opportunum inuenerit contra te statim insurget. et in micitiam que tibi latuit ostendet Ideo benedicit ille. Vetumpta men cui male feceris ne credas. Vnde seneca in prouerbys. Cum inimico nemo tutus in gratiam re dit. Et ecclesiastici duodecimo. Non credas immico tuo in eter num. in oculis suis lacrumabitur immicus. et si inuenerit tempus non satiabitur sanguine tuo. Istud male audiuerat ille rex p satum. qui dato q̄ cuidam prin cipi proprium filium comedendū dedisset. ipsum tamen ducem ex ecratus sui fecit. qui persuadens militibus eyrum regem constitui et alium destitui procurauit.

C Vel spiritu aliter dic q̄ eglon qui interpreta tur festiuitas mutilis est caro. ar ius scilicet festum et delectatio ñ valet. que tamen filios israhel .i. christianos a fidēles sibi subiugat et eos suis immundis suggestio nibus opprimit iugiter atq; gra uat. Aioth qui interpretatur laudabilis signat vitum iustum et maxime bonum ecclesiasticum vel prelatum. qui gera qui incola interpretatur filius dicitur. pro eo q̄ iste peregrinum et incolam se reputans in hoc mundo non tā q̄ possessor sed tanq̄ incola cōuer sat sciens se hic nō hr̄e manētē ci uitatē. ꝓpter quod a domino lau dabilis iudicatur Vnde ecc̄. xlmj Laudemus viros gloriosos pa tres nostros: Ille em̄ vtraq; ma nu debet vti pro dextra. quia scz nulla debent inueniri in eo simi stra vel vicio sa. sed cuncta dextra et virtuosa. Dato enim q̄ vir per fectus vtramq; manum habeat tam dextram q̄ sinistram id ē di scretōem administrandi spiritua lia et terrena. vel dato q̄ vtrāq; vitam exerceat scilicet contēpla tiuam et actiuam. vel dato q̄ du plicia scientia polleat scilicet specu latiua et practica. michilominus vtraq; debet vti pro dextra inq̄ tum ipsa opera sua que sinistra id est minus ydonea videntur ad dei laudem et anime salutem ordinat. et sic ipsa facit esse dex tra atq; sancta. ad Romanos. ij. Si iustitias legis custodiat, pre putium eius circumcisio facta est vt sic sit de illis de quibus dicitur Judicum vicesimo q̄ in gabaa erant septingenti viri ita sinistra preliantes sicut dextra. Gladi us anceps quem iste habet. sig nat penitentiam. que est anceps pro eo quia interius per contriti onem scindit. et exterius per sa tisfactionem ledit Vel etiam iste

glādius est oratiō · quē pro eo di
citur biceps q; deum placat et re
cōciliat · hostes vero spūales im
pugnat · Dico ergo q; qñ aioth .i.
vir pfectus qui potest dici lauda
bilis et peregrinus et qui vtraq;
manu .i. in omni suo opere imuem
tur dexter et virtuosus · vult su
perare eglon .i. inutilem festiuita
tem et gloriam carnis sue · et de
eius potestate filios israhel .i. affe
ctiones et motus animi liberare ·
debet ipsū secrete penitere et affi
cere gladio ācipiti orationis l' pe
nitentie · ita q; pinguedinē delicia
tū suarū debet restringere · a ster
core diuitiaq; extra picere et hor
rere · a tandem ostia sensuū a mū
di delectabilibus claudē · et ipsuz
mortuum .i. ipsam carnem morti
ficataz dimittere et abire · Tali ē
nim gladio caro mortificatur et
spūaliter occiditur · et israhel ide
mēs a peccati seruitutib? libera
tur · ad Roma · vi · Liberati a pec
cato serui autem facti dei · V d

Vel dic q; iste rex est prelat? · a
ioth autem est ambitiosus · qui
regem suum .i. prelatum occidere
.i. corrumpere cupiens · gladium
ancipitem .i. linguaz adulatricez
sibi acuit · ipsamq; ad vtramq;
partem nunc pro nunc contra ·
secundum q; magis credit place
re scindere et loqui instruit · V
tramq; manum ad diligenter ob
sequendum ad dextraz conuertit
et etiam se esse totum dextruz et
virtuosum et michil habere simi
trum vl' vitiosum simulat et pre
tendit · Munera etiam prepat · q;
ante omnia premittere non post
nit · Tandem vero oblatis mu
neribus iste solet secretū colloq;
um petere et tunc solet regem .i.
prelatum gladio lingue ācipitis
et adulatricis percutere et ipsum
vitioz suoz gladiū i cor ipsi? ifi
gere et ita solet eū corrumpē et
decipe et spūalit occidere et se li
bertati obtēto beneficio l' dignita
te restituere · Thobie · p̄mo · Occi
derunt regem filij eius · Videm?
enim hodie multos reges .i. multos
magnates et prelatos mortuos
effeminatos iacentes · et per gla
dios ancipites linguarum adula
torum et malorum consiliatorum
suorum miseros et languentes a
nulla virtute pollentes · seo in vi
tijs mortuos et fetentes · Constat
enim hodie q; tales gladij fūt cau
sa mortis et perditionis omnium
superiorum · Vnde in · ps · Gladij
ancipites in manibus eorum · sez
adulatorum ad alligandos reges
eorum in compedibus et nobiles
eorum in manicis ferreis · E

Vel dic q; aioth laudabilis est
predicator · qui cum gladio anci
piti verbi dei prehatur contra e
glon .i. contra peccatorem · vt eum
occidat spiritualiter et conuertat
Primo tamen debet vti muneri
bus ipsum ad gloriam allicendo
tandem gladio aspere correctio
nis ipsum per tormenta infirmi
deterrendo · Ad hebre · v · Vi
uus est sermo dei et efficax et pe
netrabilior omni gladio ancipiti

Vel dic q; rex iste est opalo
lus qui dicitur rex super omnes
filios superbie · Iob · xl · Contra
quem pugnat predicator gladio

verbi dei. a etiam iustus cum gladio penitencie et orationis. ¶ Sicut hic patet sagax qui iudicabat israhel non legitur cum gladio aliquem hominem occidisse. et tñ cum uno uomere qđ est instrumentum ebes rude et nō acutuz dicatur sexcentos hoies peremisse. ¶ Nor Ad hoc pōt applicari q quandoq; in correctione vel predicatione plus proficat ad alios occidendum. i. corrigendum et conuertendum ebes verbum ruditas. q̄ acuta scientiaruz subtilitas. et plus iuuat benignitas resecata. q̄ seueritas exacta. Ita q plerumq; vtile ymmo necessarium est excōmunicationis vel aspere correctionis gladiuz retundere et cum uomere dulcas et blādientis exhortatiōis hostes .i. vicia et demones ac etiam ipōs peccatores a mpios impugnare Ideo petro pastori ecclesie dictuz est. Pone gladiuz tuū in vaginā Math. xxvj.

Capm tercium. ¶ A

Debbora pphetissa uxor lapidoth iudicabat populum israhel sedens sub palma. Cum ergo iabin tex chanaan misisset sisaram primcipem exercitus sui contra populū domini. vocauit debbora barach filium abinoem. et constituit eum primcipem populi vt contra sysaram dimicaret. Adiecit tamen et dixit q victoria sibi nō assereretur. sed q mulier de sysara triumpharet. Quod scilz factum est. quia tandem cōmisso prelio sisara per pedes fugiebat. Iahel autem uxor aber cynei ipsum recepit. atq; aquam petenti lac dedit. et dormientē occidit. a caput eius clauo tabernaculi cuz malleo perforauit. Judicū. nj. ¶ Nor Istud quidaz exponūt allegorice sic. dicunt enim q debbora que interpretatur loquens seu apex. signat legem diuinam que de fidei et virtutum apice loquitur. que pphetissa dicatur pro eo q de futuris pphetare dinoscitur. et sub palma sedet. eo q palmam celestis glorie promittere comprobatur Uxor etiam dicitur lapidoth qui interpretatur fulgura cō eo q in ea fulgor et splēdor fidei reuelatur. Per barach qui interpretatur choruscatio. accipiē populus iudeoz q reuera ad modicū virtutibz choruscauit. quia subito euanuit et defecit. Per sisarā qui intēpratur exclusio gaudij intelligitur diabolus. qui ex a gaudio paradysi fuit exclusus et in tristicia positus et inclusus Iste enim cum exercitu vitiorum non cessat filios israhel .i. iustos continue debellare. vt eos similiē sic possit paradysi gaudio excludere. Per iahel vero mulierem gentilem israhel tamen confederatam et adiunctam intelligitur ecclesia de gentilitate assumpta. Quia procto ista est veritas q a primcipio debbora pphetissa. i. lex diuina. l etiam ipse deus legis factor. etiam ipse moyses legislator misit contra sisaram et exercituz suum id est contra diabolum et

vica · qui filios israhel .i. sanctos patriarchas grauabat · barach .i. populum iudaicum vt scilicet contra ipsum pugnaret et vt eius potentiam eneruaret Sed quid? Procerto isti non fuit victoria data · nec victi diaboli gloria attributa · quia reuera non populus iudaycus nec ipsa synagoga diabolum supauit · sed iahel gentilis mulier .i. xpiana ecclesia ex gentilitate p maiorem partem suptam totam ipsum preualuit · et cum malleo ligneo et clauo tabernaculi .i. mediante ligno crucis et clauis quibus fuit dominus conclauatus necnon lancee quo fuit latus carnem nudatus · hoc est dictu mediante fide quam de xpi incarnatione et passione tenet et credit ipsum turpiter deuiat et prestrauit · et virtute ipsius enerauata filios israhel .i. fideles de ipsius manibus liberauit Judic · ix · Ecce mulier fragmentum mole sup iacens illisit capiti abimelech et confregit cerebrum eius // Bene Vel dic q talis mulier est beata virgo que reuera iahel .i. dei ascensio dicitur · pro eo q in ipsa deus carnez assumendo ascendisse probatur Ysaye · xix Ascendet deus sup nubem leuem et ingrediet egyptum · Ista em lacte suo mediante quo scz nutrauit crastuz · et ligno crucis cum clauis et lancea suffragante quibus ipse crastus mortem sustinuit ipsum ysaram .i. diabolum superauit · et ideo victoriam contra ipsum sibi soli sancta mater ecclesia attribuit · Judith · xiij · Vna mulier hebrea fecit confusionem in domo nabuchodonosor regis // Vel illud allega q quandocz melius vincat sisaram .i. diabolum carnem vel mundum prelium diuersarum temptationum contra nos fusciter · iahel q barach · femina q vir simplex q litteratus · laycus q clericus · secularis q religiosus · qa reuera sepe fit q isti simplices cum lacte elemosinarum quas faciunt et cum malleo crucis cuius memoriam p deuotionem ferunt · et cum clauo diuini timoris · qui ad litteram totum mentis tabernaculum retinet ne labatur · quo cor suum perforat atq pungunt · istum ysaram .i. diabolum carnem vel mundum taliter prestiunt · q ipsum supat atq prosternunt Barach vero dux exercitus .i. superiores et clerici ipsum ita non verberat aut deuincunt. Ideo bene dicitur Johel · iij · Inferius dicat q ego fortis sum. // Iahel vxor aber cyneei videns ysaram principem fugitibundum et in prelio fatigatum vocauit eum in tabernaculo dicens · Intra ad me domine ne timeas · Que statim aperuit vtrez lactis et dato q aquam petisset · sibi tamen lac dedit vt dormiret · Isto ergo fortiter dormiente cepit ista clauum tabernaculi · et cum malleo timpora eius transfixit ipsumq in terra positum interfecit · et sic sopitem morti sotians miserabiliter obiit et defecit // Nor Ista possunt exponi aliter q in precedenti capitulo · scilicet q per istum sisaram intelligo aliquem tribulationibus fatigatum et per diuitiarum inopiam fugitibundum · vel aliquem nobilem vel clericum pauperem

beneficiatum vel patrimoniatum Per iahel vero vsurarium intelligo qui lacte temporalis substantie habundat multiplicater in hoc mundo Quia reuera quando ista deceptrix mulier scilz vsurarius videt istum sysaram. i. pauperem fatue. i. bonis temporalib⁹ indigere solet eum in tabernaculū dom⁹ sue secrete introducere. et vtrem lactis. i. archam suam aperire. et dato q̄ non petat nisi aquam. i. aliquid modicum pro tempore tra secundo. ipse tamen largiflue lac bonorum suorum. i. bladum vel pecuniam solet sibi ad vsuram cō cedere. et eum ad tempus sacia et sompnum delectationis et complacentie in ipso generare. Quia procerto isti etiam plus q̄ homo indigeat liberaliter tribuunt quando sibi bonam hereditatez sentiūt exhiberi. Exo. xxv. Plus offert populus q̄ necesse sit. Sed quid? Pro certo dum dormit. i. dum nō aduertit. contra eum solet insurgere. et malleum sue crudelitatis in ipsum inuehere. et clauo crudelis punitionis et vsurarie rapacitatis ipsum transfigere. et p̄ ex hereditationem ipsum mortuum. i. depauperatum. et ad terram. i. ad miseriam confossum et infixuz dimittere et abire. Prouer. xvi. Vir iniquus lactat amicum suum et ducit eum per viam non bonā

Vel dic q̄ talis mulier est blandus adulator vel malus consiliarius seu fautor. qui reuera sysare principi inimice regis iabin. i. mundi principibus et superioribus. lac pro aqua. i. dulcedinem adulationis pro veritate offerunt. et sic dum eos in malis dormire et delectari facūt ipsos spiritualiter interficiunt. et clauis diuersorum vitiorum transfigūt Judicum. v. Aquam petenti lac dedit. et in fiala principū obtulit butirum. Vel dic q̄ talis mulier est dyabolus vel caro vel mala mulier quia sicut dicit sapiens. Mulier preciosam viri animam capit. cetera vt dicitur etiam supra.

## Caplm quartum.

Debbora ꝑphetissa dum cum barach ad prelium cōtra sysaram procederet multi de filiis isrl eum ea non fuerunt. quapropter istos hic in suo carmine reprehendit et isti fuerūt tuben qui inter duos termínos habitans gregum sibilos audiebat. galaad qui trans iordanem quiescebat. dan qui nauibus vacabat. aser qui in portubus morabatur et in littore maris habitabat. Econtra vero aliqui cum ea ad prelium accesserunt. et ideo commendantur scilicet ysachar cuius principes fuerunt cum debbora. et zabulon a neptalim. qui animas suas dederunt discrimini. et sicut hic dicit de celo dimicatum est pro istis. et stelle manentes in ordine et cursu suo aduersus sysaram pugnauerunt. Judicum. v.

Nor sic vere multi sunt

hodie qui cum ꝓphetissa. i. cum sanctis personis non curant contra spiritalem. i. cōtra hostes spūales pugnare. a potissime tales sunt qtuor genera personarum. ¶ Primus istorum est ruben videns per medium. q signat subtiles clericos et aduocatos. qui cum astute qd sit faciendum viderant ipsi tamē ad bella contra vicia non ꝓperant sed inter duos terminos scz delicias et bonorum habitant. vbi sibilos gregum. i. verba adulatorum et voces blandas fauoresq dominorum maiorū libenter audiunt et auscultant. Vnde ipsi possunt dicere de adulatorib9 illud. Job xxx. Stetit quidā cuius non cognoscebam vultum. Imago coram oculis meis et vocem quasi aure leni audiui. Adulator em imago dicitur. quia habet amici similitudinem non veritatem cuius licet audiamus vocem leuem et blādā loquacitatem. non tamen propter hoc vultum eius cognoscimus. i. interiorem voluntatem. Secūd9 istorum est galaad qui interpretatur tumulus testis. qui signat superbos. qui directe tumulus testis dicuntur. pro eo qp tumul9 et tumor presumptionis et inflate elationis sue interiorem superbiam attestantur. Et illi trans iordanē q interpretatur riuus iudicij dicuntur quescere. qa seipsos nescunt iudicare. sed vltra sui ipsi9 veram cognitionem solent quescere et manere. cum tamen dicat ꝓpha ad. Corint. xi. Si nosmetipsos iudicaremus non vtiq iudicaremur. Tertius istorum ē dan qui interpretatur causa et qui in nauibus dicitur vacare. a signat illos qui in tutis litigiosis necnō in nauibus. i. in fluctuosis mūdi negocijs se solēt plusq decet occupare. Math. vi. Erat nauis in medio maris. Quartus illoruz ē aser qui interpretatur diuitie seu beatus. et signat mundi diuites in littore maris huius mūdi per affectū manentes et temporali beatitudine ꝑcteris gaudentes. Abacuc. iij. In mari via tua. Ista ergo quatuor genera personarum scz illi qui diuitijs ampliantur. illi qui in litigijs et negocijs occupantur. illi qui p superbiā inflantur et illi qui per vanam sapientiā illustrātur nō curāt hodie spūaliter pugnare. nec contra diabolū aut vicia bellare nec de boram seu barach. i. sāctos et etiā mulieres ꝓperātes ad illud plūs cōmittat. Vñ de populo moderne ecclie dicit scriptura. Ezech. vij. Nō est q vadat ad plūs. ira em in eo et furor populū ei9. ¶ Sed teuēa ad illud plūs vadit tria genera psonarū bonarū. scz ysachar q interpretatur dñm memorās. neptalim q interpretatur cōuersatio vel dilatatio. zabulon q interpretatur habitaculū fortitudinis qr ꝑtes illi q dei habent memoriaz et cogitationez illi q habēt caritatiuā dilationē et honestā cōuersationē. illi q habēt fortitudinē a mētis roborationē. q les scz fuerūt sancti doctores cōfessores et martires. tales dico contra diabolum preliātur et vitas suas discrimini et labo ribus exponentes de celo a pe

stellas.i.a deo et ab angelis adiuuari merentur. Vnde isti sunt illi de quibus baruth.iij. Ibi fuerunt gigantes viri nominati a principio statura magna sciētes bella.

## Capm quintum. Va

Peccantibz filijs israhel tradidit eos dominus īmanu madyan septē annis qui quo libet anno cum suis gregibus in terram israhel venientes omnia fata more locustarum vastabant. Cum ergo gedeon triticum in torcula uel virga excuteret. apparuit sibi angelus domini promittens q ī fortitudīe sua populū dominī liberaret. Cui dum gedeon sacrificium scilicet azimos panes et agni carnes et ius carnū offerret. angelus supra petram omnia fūdi iussit. quo facto angelus carnes cum virga tetigit. et statim de petra flamma prorupit q sacrificiū consumpsit. angelus vero in flāma celos ascendit. Judic. vi.

Hor Ista sequendo gregoriū exponē moraliter sic q cum quis in torcularī cordis cum virga recte discussionis triticum a paleis .i. virtutes a vicijs segregat. et pre timore madiamitaruz.i.demonum qui cū gregibz tēptationū suarum cuncta viridia.i.cūcta honesta et virtuosa consumūt in homine in cordis sui latebris se occultat. vt sibi triticū interiorū affectionū discutiat a tqz terat. statī solet adesse angelus.i. diuina revelatio et inspiracō q reuera promittit madian.i. dyaboli exercituī sui superationem. et populi dei.i. bonorum anime motuum liberationem Et ideo quid debet facere talis gedeon qui interpretatur arcuiens ī vtero.i. talis homo se discutiens et arcuiens quando vidz talem angelum sibi astare et inspirare? Reuera ad monitionem eius ipse debet agnum.i. propriā carnem per penitentiam et contritionem coquere. panes azimos.i. bona opera sine fermento inanis glorie facere. et carnium ius id est ipsas carnales cogitationes fundere. et hec omnia supra petram christum per bonam intentionem et deuotionem. et ipsius imitationem ponere. et omnia ad ipsum mentaliter ordinare. Quod si omnia fecerimus et ius et carnes et panes.i. cogitationem delectationem et opus deo optulerimus et decoxerimus. statim flamma spiritus sancti caritatis et dilectionis. de petra.i. christo prumpet. que huiusmodi sacrificiuz acceptabit et assumet. a omnia carnalia in nobis exsiccabit et vret. et sic madyan.i. dyabolus a facie nostra succumbet. et angelꝰ noster interioris deuotionis in celuz per contemplationem ascendet. Ecclesiastici. xxx. Vapor ignis vret carnes eius.

Vel potest istud aliter exponi sic q cum angelus id est prelatus vel predicator virga correctionis vel monitionis petram cum carnibus id est cor peccatoris durum petreum et carnale tangit.

in ipso flammam contritionis et dilectionis incendit: que carnes et ius. i. carnales cogitationes et actus attenuat et consumit. et sic ipsum gedeonem. i. peccatorem madyan. i. diabolum superare facit. ipse vero angelus. i. predicator vel prelatus ex hoc ad celum ascendit impetum celeste meritum inde acquirit. ℣ Vel dic q̄ cum angelus ad litteram vel etiam crist⁹ petra. i. cor durum per inspirationem tangit et cetera sicut statim supradictum est in ℣. ℭC

DOminus gedeoni p̄misit q̄ per manum eius filios israhel de madyan liberaret Quod vt facilius crederet et speraret. vnum signum mirabile sibi dedit. quia scz vellus de nocte in area dimisit ros q̄ de celo descendens vellus infudit. et area sicca mansit. ita q̄ expresso vellere concham rore impleuit. Econtra vero gedeon aliud signum petijt. quia vellus siccum esse voluit cadente celitus rore. et totam areaz que primo sicca fuerat irrorari poposcit. Ob cui per ordinem factuz fuisset madianitas fortiter expugnauit.

℣ Mor ℭTale signum nostre salutis et liberationis a demonijs et vicijs qui madyanite. i. iniqui et contradicentes dicuntur factum fuit. et nob datum in xpi incarnatione Vellus enim quod de carne nascēs nescit carnis passiones beatam virginem mariam signat. que q̄uis a carne nata fuerit carnis tamē passiones et vicia ignorauit et in carne preter carnē virginaliter semper vixit. Ista est ergo que in area sicca huius mundi posita rorem celestem. i. crustuz concepit. et eo expresso et puncto et in cōcha. i. in corde fideliuz per fidem recepto. ista sicca. i. virgo sicut ante fuit p mansit Quia sicut vellus prius siccum factum e roridum. et in secundo signo illud vellus roridum inuentum est siccuz sic vere maria que prius erat virgo et a carnalitate sicca. facta fuit pregnans et ronda: quia scz crustus descendit in ea sicut pluuia in vellus et stillicida stillātia super terram. in ps. tamen secundario iterum apparuit sicca. i. virgo integra post partū pmansit.

Et sicut etiam factuz est q̄ area mundi que prius sicca fuerat et a gratia nuda. virtute tm̄ siccatis istius velleris. i. virtutis virginitatis istius matris fuit per gratiam ronda et hūectata. quia certo ros iste crustus de isto velle re. i. de isto vtero matris express⁹ et in concha ecclesie receptus per aream mundi per fidem et gratiam est dispersus. et sic totus mundus existit spūaliter madefact⁹ Vnde ipse est q̄ dicit. Osee. xiij. Ero quasi ros. a israhel beata virgo germinabit quasi lilium. Et vt etiam de isto signo nostre salutis dicat illud. Ysaye. vij. Propter hoc dabit dominus ipse vob signum. ecce virgo cōcipiet. ꝛc.

℣ ℭVel dic aliter q̄ vellus et area intelliguntur duo genera matrum. scz maria per vellus et alie matres per aream. Sed reuera iste sic se habent. quia vellere rore facto area sicca mānsit. hoc e

gentilium fuscitata. Vnde dicitur Johāis ix. q̄ xp̄c ad hoc venit in mundum. vt q̄ nō vidēt videant. et q̄ vidēt cēci fiāt. ¶ Vel exponē de clericis et laycis. qua reuerā ecclesiastici qui more veteris domꝰ sunt coniuncti et esse debent molles humiles et benigni. solebāt eē rore diuine gratie pre ceteris madefacti. Area vero. i. populi seculares respectu ipsorum erant īdeuoti aridi atq; duri. Sic vere hodie videmus contrarium. signū enī istud controuersum est. quia scilicet area magis ē rorida q̄ vellꝰ. i. seculares deuotiores sūt q̄ regulares. layci q̄ clerici. subditi q̄ prelati: vnde dicitur primo Cor. x. Qui stat videat nē cadat Quia timendum est nobis stantibus ne p incūriā corruamus. vnde Gre. Justus es iram pertimesce ne corruas Cotidie enim fit sicut sensibiliter videmus. q̄ boni efficiuntur mali. et mali econtrario fiunt boni. ¶ Vel dic q̄ vellus et area signant animam et carnem que pro certo vicissim se habent quia scilicet quando anima est rore suo. i. celesti gratia et deuotiōe plena. tunc necesse est q̄ area. i. caro suo rore. id est carnalitate et voluptate sit vacua atq; sicca. et econtra quando ārea. i. caro rore suo scilicet carnali et tēpoāli voluptate humectatur. tūc necessario vellus id est anima rore suo id est diuina gratia deficcatur. et in ficcata tem īdeuotionis et incompassiōis mutatur. Vnde videtur q̄ caro et anima possunt sibi mutuo dicere illꝰ. Geneseos decimo tercio. Si ad

q̄ scōm modū quo beata virgo cōcepit nulla alia cōcipere potuit. et omnis matrimonialis quo ad hoc sterilis et sicca fuit. quia scilicet scōz istū modū montes gelboe nec vos nec pluuia veniat super vos. ñ. Reg. primo. Econtra vero quando area fuit humefacta vellus fuit siccū. quia scilicet scōm istum modum quo cetere matres concipiunt scz per copulā carnalē beata virgo fuit sicca et ab illo acceptiōis genere semper salua. quia scōm istum carnalem modum sicut dictum. Aggei. primo. prohibiti fuit celi ne darent rorem suum. Iste igitur due matres quāq̄ in rorulatiōe. i. in cōceptiōe conuenīāt. modū tamen cōcipiendi variāt. et nunq̄ simul. i. simili mō generant. primo alternatim modū prius in se mutāt. ¶ Vel dic allegorice aliter. q̄ vellus signat populum iudaycū. q̄ in principio per fidem adhesit deo. Jeremi. xm Sicut adhereret lūbar ad lumbos viri. sic agglutinaui michi domū israel. Area autem significat gētilitatē. que scilicet ad modū aree totā mundi superficiē continebat in ariditate. Jemie. li. Filia babilonis quasi area tēpus trature eius. Sz vellus primo fuit rorīdū. area manente sicca. quia scz ples iudayca primo fuit rore diuine gratie plusa gentilitas vero fuit sterilis et mala Sed reuerā mō conuertūs est ordo quia scz vellꝰ est siccum et area rorida īmōtum vos. i. fides et gratia a iudeis defecit et gentilibꝰ populis est concessa. et īmōtum populꝰ iudayeus siccus infidelis et incredulus factus est. fide in cordibus

simstram ieris ego dexteram tenē
nelo · si dexteram elegeris ego ad
simstram pergam Verba fuerunt
abrahe ad loth · qr reuera si caro q̄
designatur per loth q̄ interpretat
declinās p eo q̄ a via virtutiz fa
cilter declinat tenet simstram ad
uersitatis in hac vita et careat co
re psperitatis tunc abraham .i. aī
ma iusti ad dexteram vtutiz per
git · Si ecōtra tūc abrahā .i. aīma
ad simstram vicōrum et tormento
rum mutatur · et sicitatem seu
sterilitatem virtutum sortitur //

Vel dic q̄ ista duo signa
p̄mum scz et secūdum significant
duo t̄pa scz p̄sens et futurū Ista
etiam duo signāt duo genera per
sonarū · vellus roratū dites · area
nuda paupes · Isti sunt ergo q̄ cō
trario modo se habēt · qr scz vell9
.i. ipsi dites in primo signo .i. in p̄
senti t̄pore core psperitatis et di
tiarū sunt plem · area vero .i. pau
peres ab isto core sunt sica et per
bonorum teuuitatem sunt aridi
atq; macri Sz vere quādo venerit
scōm signum .i. tempus futurum
tunc mutabitur ordo rum · qr scz
area erit ronda · et vellus siccum
.i. pauperes erunt bonis ommib9
plem · dites vero bonis ommbus
deficcati · tunc enīz q̄ modo sunt di
tes erunt pauperes · illi vero qui
nunc sunt pauperes erūt diuites
Luc · i · Deposuit potētes de sede et
exaltauit humiles · Esurientes im
pleuit bonis et dites dimisit ianes
Ista duo geneā psonarum et duo
tempora significantur per abrahā
et loth · vt hēc Gen · xm · vbi abra
ham ait ad loth · Si dexteram ele
geris ego ad simstram pgam · sic
quando loth pergit ad dexteram
abraham tenet simstram · et econ
tra quia videlicet loth peccator ē
nunc in dextera psperitatis · et ē
cōtra abrahā iustus est in simstra
paupertatis et aduersitatis Extra
vero in alio seculo erit · vt patet
Math · xxv · vbi dicatur · q̄ illis q̄
vos benedicti patris mei et cetera
erunt ad dexteram dicetur · vcite
et illis qui ad simstram dicetur
ite vos maledicti in ignē eternum
qui paratus est vobis ab origine
mundi

## Capm sextū

QVm gedeon ad prelium
contra madianitas ire
decnēt et ad hoc mag
num populum congre
gāet · noluit dns q̄ haberet prelia
tores plures sed paucos et elōs ·
Multus iqt est populus tecū · nō
tradetur madiam in manu eius
ne forte glorietur israhel et dicat
meis viribus liberatus sum ·
Precepit ergo q̄ milites sic pro
baret · q̄ scilicet omnes ipsos ad
aquas duceret · et q̄ illos qui
flexo poplite aquam inclinati bi
berent repudiaret · illos vero
qui genua flectere dedignarētur
sed manu aquam ad os pro
iectam sicut canes lambendo bibe
rent eligeret · Sic ergo factū ē

q̄ de decē milibus trecentis soluz fuerunt qui aquaz manu et lingua biberūt· qui cum eo ad prelium ire uerūt· et madyan deuicerūt· alii vero tanq̄ reprobi ad ppria reuer sterūt· Judic· vii· ¶ Hoc ē De deo vēo qui interpretatur arcu iens in vtero signat xp̄m· qui sez in vtero v̄ginis nouem mensibus tracuiut· Ille ergo cum exercitu si delium contra madian. i. contra di abolum preliatur· et maxime ad illud prelium faciendum vniuer sitatem prelatorū et ecclesiastiq̄ cor ac predicatoz aduocat et hor tatur· ita q̄ ad ipsum iam infirmi confluere ad statum ecclesie com probantur· Sed quod heu vera de us non delectatur in ista multitu dine bellatorū· quia scilicet sicut dicitur· p̄mo· Machab· vi· Non in multitudine potestas belli· multi plicasti enim gentem sed nō mag nificasti leticiam· Ysaie· ix· Quia p certo dato q̄ xp̄c mltos habeat hodie in ecclesia bellatores. i. mul tos religiosos clericos et predica tores· pauci tamen inueniuntur sufficientes ad madyan id est ad dyabolum debellandum· q ad ip̄z verbis et operibus impugnādū· quia dicē· Mathei· xx· Multi sūt vocati pauci vero electi· Si ergo vo nos a malis vtiles ab inutilibus cognoscere volueris oportet ꝛspi cere qualiter in aquis scripturarū lacrumarū et miseri cordiarū se ha bent· inuenies enim q̄ q̄si ī ōnes a quas istas diuine scripturē· viz cō passionis et deuotionis multa lo quūtur et disserūt· quinymmo etiam sicut ex eorum verbis vide tur genua cordis affectionis siue ad istas aquas deprimūt et deflectūt· sed pro certo si ipsorum manus. i. opera respicatis· tunc inuenies q̄ ad faciēdum vel implēdū illa que predicant aquam lacrumarum et penitentie cōpassionis et miserico die solū cum lingua tangunt· ig̈ tum libenter verba scripturaruz et diuine legis mādata lingua p dicant et dicunt· in mq̄tum de aq̄s lacrumarū cōpassionis et deuotio nis multa loquūtur et disserunt· Quinymmo etiam sicut ex eorūm verbis videtur genua cordis et af fectionis siue ad istas aquas depri munt· et deflectunt· sed pro certo si ipsoruz manus. i. opera respicas tunc inuenies q̄ ad faciendum l̄ implendū illa q̄ p̄dicant seu dicūt manum apponere nūq̄ volunt· a sic nunq̄ cū manu· sed cū lingua solum aquas tangunt· de quibus Math· xxm· Dicunt et non faciūt alligant enim onera grauia et im portabilia et imponunt in humeros hominuz· digito autem suo no lunt ea mouere· Quapropt̄ oēs isti a domino reprobantur· et ad preliandum contra dyabolum et vicia indigni et inutiles reputant̄ Sed reuera aliqui pauci sunt ibi scilicet trecenti inter decem milia qui non solum cū lingua· ymmo cū manu tangūt huiusmodi aq̄s illi scilicet qui non solum predicā do loquuntur· sed etiam que pre dicant manualiter operantur· et ad modum canum qui non soluz cum lingua ymmo etiam cuz ope re custodiunt gregez· et pro fide lium custodia q̄ verbaliter docent

exemplariter exequuntur· iuxta illud secundo· Paralipomenō sexto· Ore locutus es et opere fecisti· Et isti pro certo ad dictum spirituale prelium approbantur· et ipsis mediantibus madian cum suo exercitu id est dyabolus cum vitijs superatur· V b C

Vel dic q̄ aqua qua probantur cristi milites est mundi prosperitas vel bona temporalia· quia scz ista temporalia fluunt et refluunt sicut aqua· Quia reuera mali toto affectu istas aquas appetunt et genua cordis sui id est mentis affectionem ad eas deprimunt et deflectunt· et ideo isti a diuino prelio reprobi sunt· quia in statu ecclesie vbi est locus spūal' prelij indigne remanent et persistunt· Bo ni vero econtra genua affectōnis et cordis ad aquas mundi delectationum non deflectunt· sed statēs ad celestia erecti labendo sicut canes sicut fecerunt sancti apostoli et predicatores solum quod necessarium est inde sumentes· Et p̄ter hoc isti sunt digni et electi q̄ pus sint pauci et ad prelia xp̄i vadunt· et hostes animē destruunt et confundunt· quia nullus ecclesiasticus qui ad mundi diuinas a delicias genua cordis flectit dignus est contra vitia preliare· sed solum ille qui solum ad necessitatem de istis assumit· ita q̄ de tali probatione facta in aqua potest dominus dicere illud psalmi· In abscondito tempestatis probaui te apud aquas contradictionis. i. apud aquas temporalium bonorum que causa sunt contradictionis et litis· V c C

Vel si vis dic ista ad litteram q̄ in bellis melius est habere paucos milites sed electos et bonos· q̄ multos īcompositos et indoctos· sicut exemplo xerses bene ponit orosius· de quo dicit q̄ cum infinitam haberet multitudinem· ipsum tamē pauca spartanorum deuicerunt· Ideo bene dicit seneca libro de moribus Nunq̄ multis placeas· sed qualibus studē· V d

Gedeone contra madian cum trecentis electis qui aquas manu a lingua lambebant propterante non legitur eis alia arma dari tulisse q̄ tubas lagenas vacuas a lampades· Isti enim de gedeonis mandato lagenas vacuas et intus ardentes fregerunt· et tubis clamauerunt· et lampadibus lucentibus hostes taliter terruerunt q̄ ipsis fugientibus eos fortiter deuicerunt· C Moraliter

Sic vere dico q̄ trecenti cristi milites id est bom ecclesiastici et fideles· qui scz trecenti dicuntur qui a fidem trinitatis credunt· aquā manu et lingua tangunt q̄a manu operatur q̄d dicunt· arma spūalia non corporalia contra madianitas. i. dyabolus debent assumere si volunt de eo triumphare· ij· ad Cor· x· In carne ambulantes nō secūz carnē militamus· arma enim militie nre nō sūt carnalia sed potentia deo ad destructionē munitionū ac· Habē ergo debet lagenas treas vacuas. i. corpa sua vacua per abstinentiaz cibor· et habeāt interius lampades ardentes. i. splendorem virtutum et exemplorum vel etiam miraculorūz

habeant etiam tubas. i. pdicatiõez et doctrinam diuine legis et mandatoz. Et sic pcerto si lageas cor potum suorum abstinentia pemitẽ tia vel etiã morte p xpo fregerunt si splendore bonorum exemploruz emicuerunt. si tubis orationis pre dicationis diuine laudis confessio nis vel grãrum actõms personue rit. hostes aie pculdubio terrebũ tur et ab eorum aspectibus fuga buuntur. vt apparet de sanctis. q̃ tubis predicationis fortiter sonu erũt. corpora sua penitentia et ab stinentia fregerũt. et ea etiã mor ti exposuerũt. et tunc post mortẽ virtutibus et miraculis claruerũt et ideo demões terruerũt. ꝯ. He xix. Ceamit tuba. a receesserũt ab vrbe. scz demones ab ecclesia vl̃ anima. Et etiã ipsi tirãni qui eos occiderãt vl̃ impugnauerãt. visis tãtis miraculoruz splẽdo tubus cre didерunt. Ista em̃ fuerunt ĩ mat tãubus quinq; per ordinem scz tu ba. i. fidei confessio et predicatio. postea morstẽ lagene. i. corpis fra ctio. postea lux. i. miraculoruz ebo rescatio. postea hostiuz. i. demonũ fuga et tyrãnorũ superatio et ad fi dem conuersio. Ista enim exposit sic stephan9 de lõgoto. et etiã mł ti alij doctores.

HLiq̃ dum gedeone cũ lageis et tubis ad prelium contra madian ibãt. lagenas in simistras tubas vero in dextras portabant

Nor In quo notatur q̃ xpi p dicatores de tubis. i. de predicatiõis grã quãdo ipsam se habere vidẽt et exercere sciunt multum debent curare. de lagenis vero. i. de corpo ribus suis parũ dẽt eis esse cure. Et inde est q̃ tubas ĩ dextera et la genas in simistra tãq̃ illa de q̃bus minus curatur dicebãtur tenere. Idẽ si vis dic de doctoribus et doc trina.

HIc sõmiauit quidã q̃ pãis subcinericiꝰ ordeaceꝰ castra madyan ĩtrabat. et castra et exer citum destruebat. Per qđ dictum fuit gedeonẽ significari q̃ quãq̃ sb cinericiꝰ. i. vilis et rusticꝰ essz. ma diamitas tamẽ deiuat. Nor Et hec si vis allega q̃ quãdoq; et in bellis corporalibus a ĩ factis se cularibus. nec non in p cclis spũ alibus scz in peccatoz. et demonũ et vitioruz impugnationibz mag na et ardua per rusticos et simplices fiunt. quia dato q̃ fuerunt sb cinericꝰ et ordeaceꝰ. i. rudes simpli ces et idocti et de hnmli plebe na ti. spũs tamen domini iduit gede onem sicut dicitur hup̃. vi. capl̃o et quãdoq; maiora facũt q̃ illi q̃ genere et sciẽtia sunt prouecti. i. ad Corinthios. 2mo et. Infirma mundi elegit deus vt confundat fortia.

## Caplm septimum.

GEdeon petijt a põpulo ĩaures aureas q̃s tule rat de preda madianita rum de quibus fecit e phod grauiter peccans. quia fornicatus est in eo. et omnis popu lus israhel. Judic. vm Erat enim

indumentū sacerdotale · quo me diante dominus interrogabatur · cuius vsus leuitis et sacerdotib9 solummodo concedebatur · ¶ Nota ℂ In quo potest nota ri q9 seculares qui ecclesiastica of ficia volunt exercere peccāt · dato q9 bona intentione illud faciant · Vel potest allegari q9 autem gen tiliū non debet fieri ephod eccle siasticum .i. sapiens secularis non debet p̄p̄ter mundanam sapienti am fieri prelatus ecclesiasticus l' regularis · Vel potest allegari cō tra illos religiosos qui sub specie faciendi ephod id est aliquod spi rituale vtpote elemosinam vel ec clesiaz vel similia · accumulant au tem gentiliū id est exigunt diti as secularium vel rapinas paupe rum subpitorum Contra quos ta men dicitur · Ecclesiastici · xxxv · Immolantis ex iniquo oblatio ē maculata Et ad romanos ℞o apo stolus dicat · q9 non sunt facien da mala vt eueniant bona · nō ·

## ℂ Capitulū octauū · ¶ A

Ic ponitur quomō abi melech filius spuri9 ge deonis factus est rex a vius sichimitis · q̄ stati contra frēs suos filios legitimos gedeonis surrexit · et septuagīta de eis super lapidem vnuz occidit ita q9 vnus solummodo remansit Postea vero illosmet qui ipsum regem fecerant et interfecat · et ciuitatez eoruz combussit et destruxit · Ipsum tamen finaliter dum quandam turrim cāpete interēt ignem imponere moliretur q̄dam mulier fragmentum mole iacens in capite percussit · et eum ad mor tem vulneratum deiecat · qui mori se sentiēs ne a muliere diceretur occisus per armigerum interfici fe cit se · Judicū · ix · ¶ Nota ℂ Per istum abimelech intelligitur dyabolus · qui reuera gedeonis · i. dei patris filius spurius et etiam creatura pestifera potest dici · ille enim filios patris sui legitimos .i. viros iustos et sanctos qui sunt filij dei patris et maxime sanctos martires super lapidem vnū .i. su per crustum in quez credebant oc cidit · et super sichem quod īnpor tatur robur .i. super mundum ēgi men accepit · et ipsos super quos regnat scz pēcatoēs et mundāos diuersis vitijs interficit · et ipsaz mundi ciuitatē flāma concupiscēti e succendit · ita q9 iste rex de quo dicitur · Proūbiorū · xxvm · Heg nantibus impijs ruine hominum · Finaliter autē iste malus rex istā suā ciuitatem et plebem igne per petuo in inferno succendet · et sic ipsis qui illum supra se regē fac iunt premium triste reddet · Eccī x · Rex insipiens perdet populum suum · ¶ ℞ ℂ Sed si queris quomodo iste malus rex superat Ecce enim continue accidit q9 iste turrim thebes .i. archā mentis nrē inuidie et auaritie igne succendē molitur · et tūc p̄ certo nō cessat nisi q9 mulier q̄ est in ista turri id est vo luptas bene docta fraezim mole .i. pōdus diuini timoris cōtra euz ia cat · et q9 in capite .i. in principio

dum scz est ad huc ꝯptatio i cogi
tatione ipsum pcutiat · qi ve te
sic erit q victꝰ deficiat atq; cadat
timor enim dei expellit peccatum
sicut dicitur · Ecc̄ · nj · Si enim ista
mulier scz volūtas bene debitum
suum fecerit · et si timore dei istuz
repercussert · statim armiger xp̄c
aderit · qui ipsum i conspectu no
stro psternet · ¶ C Vel dic q
mulier .i. btā virgo cū lapide quez
emisit .i. cum xp̄o lapide angulari
quem peperit · abimelech .i. dyabo
lum supauit · et q etiā armiger .i.
paulus vel quilibet sc̄tus sibi o
tinue auxiliū facit · qui tamē dya
bolus frēs suos legitimos .i. scōs
patres occiderat · et p magna tē
pora super mūdum regnauerat ·
Iudic̄ · xnj · Quedā mulier hebre
a fecit confusionē i domo nabucho
donosor regis ¶ C Vl dic q iste
abimelech signat ambicōsuz · q̄ p
certo statim vt ad regnum vl ad
regimen ciuitatis .i. temporalis l
ecclesiasticę dignitatis ꝓmotꝰ fu
erit pecunys per rapinā et auariti
am acquisitis · primum qđ facere
mittitur est fratres suos legitios
.i. bonos ofratres et socios destru
ere · et q̄tū ad mūdi pspēritatez
super lapidē dure sue crudelitatis
perdere et occidere impugnāe et
deponere · Nec sufficit sibi q̄ qui
tatē .i. ecclesiā habeat · ymmo pro
certo turrim .i. aliam aliquā altio
rem dignitatem et pīguiꝰ benefi
cium seu ecclesiā ditioreꝫ acquirē
studet · et cum exercitu omnium
amicoꝝ suoꝝ ad acquisitionem
eius laborat · et ignem auaritie p
oblationem munerum ad ostium

turris .i. p ingressu istius dignita
tis adhibet et presētat · Sed q̄o ?
Procerto mala mulier fortuna
que turres seculi dignitatū tenet
et regit · ipsum itrare talem ēm
.i. talem dignitatem aliquando n̄
finit · ymmo subito fragmen mole
.i. fractōnē et pondus mortis vel
pondus infortuniorum et tribulati
oms mittit super eū · et eū ad ter
rā detrahit et prosternit . Cui sta
tim ad est armiger suus dyabolꝰ
qui scz sibi hactenus fauerat et ꝑ
uierat · qui ipsum post percussioēz
mole .i. post mortez corporis gladi
o eterne dampnationis interficit
et sic anteq̄ attingat ad statum
quē optabat · mediāte mulie mo
la et armigero .i. mediāte fortuna
morte et dyabolo · destructionem
corporis et anime incurrit · Istud
enim est verum q̄ ista mulier q̄n
videt q̄ homo non est contentus
statu suo · sed ad maiora inæssan
ter anhelat · mola tribulationum
temporaliū vel mola infirmita
tum corporaliū seu etiam mor
tis aliquando pcutit · et ipsum l
temporaliter vel corporaliter pro
sternit · armiger autem dyabolus
ipsum spiritualiter vel eternali
ter occidit · Vnde breuiter de ista
muliere scilicet de fortuna potest
illud dici · Ecclesiastici vicesimo
quinto · Plaga mortis mulier ne
quam · Et ideo ecclesiastica nono
monet a tali muliere cauendum
dicens Auerte oculos a muliere
compta · et ratio subditur · quia i
quit speciem mulieris admirati m̄l
ti reprobi facti sunt · ¶ F
Hic ponitur parabola de ꝺoctoꝝ

volentibus eligere regē· a quarū
rēgimine ficus vitis et oliua se ex
cusauerūt ramnus vero accepta
uit· ¶ Moraliter ¶ Sicut
autem vir sichem abimelech· ita
ligna siluestria ramnū in regem
suum accipiunt· qua prauī im
quo principatui se sbicūt· a ram
mi.e. peccatores aculeis peccatorū
obstiti regimen libenter accēptāt·
sed oliua vitis et ficus regimē ta
le respuunt· quia electi in hac vi
ta regnare contempnunt· Jacō
tercio· Nolite plures magistri ef
fici fratres mei scientes quoniaz
magis udicaz sumitis· in multis
enim offendimꝰ ōnes·

## ¶ Capl'm nonum· ¶A

IEpte filius galaad a cō
cubina vir fortissimꝰ
fuit· quem fratres sui
legitimi eiecerūt sibiq;
talia verba dixerūt· hereS ī domo
nostra esse nō poteris· quia de ad
ultera natus es· Quo audito iep
te a fratribus suis fugit et dū ha
bitauit alibi· Et congregati sunt
ad eum viri inopes et latrones· a
quasi principem eum sequebant·
Tandem vero sic factum est q; fi
lij āmon pugnabant contra isrl·
quapropter maiores natu de ga
laad iepte quez prius eiecerant ī
auxilium suum conuocauerunt· a
eum principez suum constituerūt·
Iepte ergo vadens ad prelium de
o uuit· q; si victoriam sibi daret
quicquid primum de domo sua si
bi post victoriaz occurreret eidez
immolaret Jsti ergo obtenta vic
toria redeunti vnica filia sua cuz
tympanis et organis gaudens oc
currit· Qua visa statim sciss
uestibus votum quod uouerat si
bi dixit· dicens· Filia mea dece
pisti me et ipsa decepta es· Que
mortis conditionem libenter fusci
piens duos menses plorando suā
virginitatem cum suis sodalibus
postulauit· Quibus concessis
et completis· deo patet virginez
immolauit· Judicum vndecimo
¶ Moraliter ¶ Jsta
possunt allegari exemplariter ad
multa· et primo contra mūdāos
qui consanguineos et amicos de
spiciunt· ipsosq; secum hereDes b
bonorum suorum participes esse
nolunt· sed quando ipsis contin
git aliqua necessitas tunc solent
ipsos quos prius contempnebāt
libenter recipere et diligere· a max
ime quando vident eos tempora
li prosperitatē et fortuna prepol
lere· iuxta illud Prouerbiorum
decimo quarto· Ecce proximo
suo pauper odiosus erat· amici ve
ro diuitum multi· ¶ Vel potest
allegari q; bastardi qui sunt de
illegitimo matrimonio efficiun
tur quandoq; fortes et bōi mili
tes· qui scilicet ita virtuose se ha
bent q; inter amicos et notos ho
norem et statuz merentur et op
tinent ¶ Vel potest allegari de
iuramento qualiter est seruandū
quando est licitum· quod vir iste
tanto dampno seruauit illicitum

Vel exponamus allegorice de isto et dicamus q̄ iste iepte signat xp̄m · qui reuera quasi ex concubina nascitur · p eo q̄ ex deo patre et virgine matre que erat alterius thori et fori generatus videt · Istum ergo p̄pr̄ fratres sui scilicet iudei repudiant · et velut de adulterio natū ipsum abhominant et fugiunt · Prou · xix · Fratres pauperis hominis oderunt eum · Inopes vero et latrones .i. piscatores publicani et peccatores ipz tanq̄ ducem sequuntur · et fidem eius recipiunt et affectant · Mat nono · Non veni vocare iustos sed peccatores Iste ergo q̄uis repudiatus a iudeis · contra dyabolū p̄ncipes et dux filioruz isrl .i. fidelium constituitur · et pro victoria obtinenda p̄priam filiam .i. humanitatem deo patri immolauit · et ipa pro salute humani generis et pro victoria mortez patitur · a āmon et populus suus .i. dyabolus et vitia fugantur · et filij isrl .i. fideles populi liberantur · Vnde iste tunc potuit dicere illis · Math · ix · Filia mea modo est defuncta · ℣ C E Vel dic q̄ iepte est homo cuius filia est p̄pria caro · quaz scz deo debet vouere · a per pententiam immolandam promittere · vt contra amon .i. contra dyabolum et peccata possit victoriam optinere · Quando ergo contingit q̄ homo victoriam contra vitia vel tribulationes habuit · vel q̄ a deo donū spūale reportauit · et videt filiam .i. p̄priam carnem cuz tympanis et organis .i. cum letiens et delectationib⁹ sibi occurrere · et sibi in via mox obuiare · statim p̄certo debet dicere et clamare Filia mea decepisti me et ipsa decepta es · Decepisti me dicendo vitia suggerendo · sed et tuipsa decepta es penam et pententiā p̄merendo Istam ergo statim debet deo per pententiam immolare · a sibi fletum p̄pr̄e virginitatis .i. compunctionem p̄ter virtutū sterilitatem inūngere · et tandem virginitate seu sterilitate deplorata debet eaz per caritatē cōburere · et p labore et penitentiā sacrificare deo vel offerre · dicēs illud p̄dictū · Decepisti me filia scz michi occurrendo et contrariando · et cū tuis organis et mundanis leticiis obuiando · tu vero decepta es p̄priam debitā sustinendo ips̄ · Filia babilonis misera · beatus q̄ retribuet tibi retributionem quam tribuisti nob · Vel dic q̄ filia est anima peccatrix q̄ scz cum mundi leticia videtur applaudere et festum facere dyabolo patri suo · q̄ tamen ex hoc sibi non parat immo ipsam in inferno immolat et occidit · Jeme · xxxi · Delitis dissolueris filia vaga · Et · Je · quadragesimo sexto · Confusa est filia egypti ·

## ℂ Capitulū decimū · ℣ A

QVidā vir nomine manue de vxorem habebat sterilem · cui quadā die āgelus domini apparuit sibiq̄ nūciauit · q̄ filiū pareret · q̄ ab vtero matris nazareus esset et sup

caput eius nouacula non ascen-
deret · nec vinum biberet · nec aliqđ
imundu3 comederet aut gustaẽt
qui etia3 populũ israhel de phili
stinorum manibus liberaret · et ĩ
flã ma sacrificij angelus in cælum
ascendit Puer vero natus sãp
son appellatus fuit · qui leonem
tandem occidit · fauum mellis de
ore eius accepit · vxorem alieige
nam duxit. segetes philistinorum
cõbussit · portas gaze in montẽ por
tauit · mille viros cũ mandibula
asini interfecit · et tandem plures
philistinorum moriens q̃p viuens
occidit · Judicum decimo tercio ·
Allegoricæ per sampsonem q̃ int̃
pretatur sol eorum intelligitur
sol iusticie cristus deus noster · q̃
p certo mat̃ sue que erat sterilis
.i. vgo fuit per angelum nũciatus
est · et ad litteram q̃p nazareus .i.
sanctus debebat esse · et ab omni
immundo et peccato sicut sanctus
et mundꝰ deberet cauere · ep vinũ
et siceram .i. carnis delitias que in
ebant non erat gustaturus · et q̃p
nouaculam .i. adulationes nõ eẽt
admissurus · sed populum suũ sal
uificaturus · et a philisteis .i. a de
monibus liberaturus eidem mat̃
extitit predictum · vt patet in ver
bis angelicis · Luce · pmo · Erit in
quit puer magnus cor̃ domino ·
qđ em̃ nascetur ex te sanctum ip
se saluũ faciet populum suum ac̃
Vide ibi · Iste etiam leonez dyabo
lum superauit · fauum mellis .i. hu
manum genus de eius faucibus
.i. de inferno accepit et liberauit ·
Vxorem alienigenam .i. ecclesiaz
de gentibus despõsauit · segetes
philistinorum .i. sectas infidelium
et hereticoꝝ cõsumpsit · et igne ve
fidei inflãmauit · et mediãte man
dibula asini .i. ipsa x̃pi humanita
te multos spũales inimicos p̃stra
uit · Portas etiam ciuitatis infer
ni asportans et frangens mõtem
paradysi ascendit · et plures hosti
um infidelium moriens q̃p viuens
spũaliter occidit · inq̃ptum post cri
sti passionem et mortem mediãti
bus apostolis plures q̃p ante ad fi
dez conuertit · Ecc̃ · xlvm · In vita
sua fecit monstra · et in morte im
rabilia opatus est ·

## Caplm · vndecimũ

Sampson descendens i
thamnata philistiorum
vidit ibi mulierẽ q̃pla
cuit oculis eiꝰ · ad quã
desponsandã descendens catulum
leonis rugientẽ et seuũ obuiaz ha
buit · et irruente in se spiritu do
mini leonẽ manibus cũ ommino ca
reret gladio lacerauit · Post ali
quos vero dies descendens vt du
ceret mulierem quam desponsa
uerat declinauit vt videret cadaũ
leonis · et ecce examen apũ in ore
leonis erat · et etiã fauus mellis ·
Et accipiens comedit · et patri et
matri sue p̃te m dedit · et tam̃ eis
vnde mel habuerat non ostẽdit ·
tandem vero conuiuis nuptiarum
p̃bleuma de hoc fecit · De come
dente inquit exiuit cibus · et de

fortí egressa est dulcedo. Judicuz decimo quarto. ℣ Vora liter. ℭ Ista possunt applicari ad cristum. Catulus enim leonis seuus et rugiens spirans minarum et cedis in discipulos dominí fuit paulus. qui reuera quando sampson sol iusticie cristus vxorē alienigenam .i. ecclesiaz de gentibz per fidez desponsare voluit et ꝓpē hoc personaliter in thamnata .i. in mundum descendit. catulus leonis seuus .i. paulus sibi fortiter restitit et occurrit. quapropter istū ante omnia conuertendo prostrauit. et ipsum spiritualiter lacerauit et occidit. ꝰmptum in ipso vitam carnalem et vitia interficat. Quo ſtz mortuo .i. mortificato et conuerso examen apum .i. laboruz sedulitatem. fauum mellis .i. scientie dulcedinē et fidei sinceritatem in ore siue eloquentie et predicationis inuenit. ita ꝙ proprie de ipso dicatur. De comedente exiuit cibus et de forti dulcedo prorupit. quia scilicet iste qui ante conuersionem ecclesiam persequendo cōdebat et deuorabat post conuersionem ipsam melle doctrine refecit. Vnde de isto exponitur illud. Genesis quadragesimo nono. Benyamin lupus rapax. mane comedet predam et vespere diuidet escas. Vel si vis ista dic de dyonisio et augustino seu quolibet philosopho vel doctore ad fidem conuerso. ℣ Et ℭ Vel dic ꝙ sampson dei filius pro vxore alienigena .i. pro humanitate l' pro ecclesia de gentibus desponsanda descendens. leonem dyaboluz prostrauit. et examen apum .i. collegium sanctorum patrum cum melle deuotionis et spei quā in aduentu eius habebāt. in ore istius leonis .i. in inferno reperit. quos patri suo deo rediēs presentauit. et sic de comedente dyabolo vel inferno dulcedo quā absorbuerat tūc exiuit. Job. xx. Diuitias ꝙs deuorauit euomet. et de ventre eius extrahet eas deus. ℣ C ℭ Vl' dic ꝙ sampson est religiosus. q quando vult vxorez .i. gratiaz et gloriaz accipere necesse habet patrē et matrē .i. omnē affectū carnalē dimittere. a via communi .i. a mundi communi vita ad religionis semitā declinare. Qđ si fecerit leonē mortuuz id est cristum inueniet et in ore eius mel dulcedinis et consolationis ꝛpiet. examen etiā apum .i. cōmunitatē bonoruz et sanctorum collegas et socios habebit. et sic vxorem istaz scz gratiaz dei et gloriam desponsabit. Vel dic ꝙ quando homo patre et matre relictis et parentibz et mundo spretis semitam religionis ingreditur. leonem sibi obuium .i. ꝓpriam carnem occidere id ē ieiuniis macerare tenetur. Qđ si fecerit in ore eius mel inuenet. ꝰmptum in sua tribulatiōe vel pēitentia dulcedinem et consolationēz perpendet. ℣ D ℭ Vel leo signat ferocitatem alicuius tribulationis. in cuius ore mel inuenitur quado in ipso tormento dīna consolatio sentitur. et sic ad litteraz de comedente cibus et de forti dulcedo recipitur et habetur. sicut apparuit in martiribus q̄ dicebāt illud psalmi. Secūduz multitudinē

dolorum meorū in cōrde meo cōsolationes tue letificauerunt aiam meā ℣ E Vel dic q̄ leo signat aliquem diuitē tyrānū vel officiales rapaces vl̄ vsuratiū crudelē. qui reuera quādo a sāpsone. i. a deo p mortē corporalē occiditur. fauus mellis. i. diuitiarū copia in oē ei⁹ .i. in suis abditis repitur. a quo saltem ipse sāpson xp̄c in pauperū recreatur Vt cōmuniter em̄ tales nūq̄ p̄hibent alios n̄ q̄n do moriūtur. et tūc saltez necesse ē q̄ de bonis q̄ dimittūt alq̄ recreentur. et sic de comedēte abz exit mq̄tum de istis deuoratoribz morientibus aliqualis vtilitas reportatur. et mq̄tuz multi clerici et pauperes de eoz̄ beneficijs ditantur. et de eorū diuitijs recreāt. Vnde seneca in pūb. Auarus nisi cū moritur nichil recte facit.

## ℣ Capl'm duodecimū. ℣ A

QVm exercitus philistinorū p ligādo sampsone venissent. et filij iuda ipsum vt philisteis traderetur. duobus nouis funibus alligassent ruit in ipsum spūs domini. et dirruptis funibz apprehendit mādibulā asini q̄ in terra iacebat et occidit cū ea mille viros. et philistinoz̄ exercitū conuertit in fugā. Post quod maxillā in terraz proiecit. et cū supra modū sitiret clamauit ad deū. ne siti inter incircūcisos periret. Cui dñs misertus molarem dētē de mandibula proiecta aperuit. et inde in habūdāti a aqua exiuit. que spm̄ eius vfocillauit. et vires defecti corporis repauit. Judic. xv. ℣ Nora E Istud expoit grecgo. de xp̄o et p dicatoribus. Constat em̄ predicatores maxille asini cōpari. q̄ sicut et maxilla quē ē ps oris ipsorum eloquentiā sig̃t. asinus animal onerosum istorū laborē denotat. et q̄ ista iacebat mortua ipsoz̄ humilitatē et mortificationē designat. ps. Propt̄e te mortificamur tota die. Dico ergo q̄ cum philistim. i. demones sampsonē id est ejusdē ligare ipsius q̄ predicationes et miracula virtutesq̄ et opa impedire vellent. filij iuda. i. ipsi iudei in hoc philisteis. i. demonibus cōsentientes ipsū p̄mitus ligauerūt. eiq̄ p̄dicationē impedierūt. duosq̄ funes scz tribulationē et mortē adhibuerunt. Sed vere iste sampsō xp̄c spū domini super eū irruente. istos duos funes resurgendo dirupit. posteq̄ maxillas asini mortui .i. predicatores eloquentes patientes et mortificatos accepit. et ipsis mediantibus mille viros. .i. multiplices populos philistinos et infideles spualiter occidit. et in eis vitam carnalem gladio spūs mē fecit. ignē ipos ad veritatē fidei cōuertit. Prou. xij. Vere ipios et nō erunt. Tāde vero istā maxillā. i. stōs predicatores et apostolos in terram ijcit. inquantum pro ipsis non curare visus i mortem et tyrannorum persecutiones tradidit et dimisit. Sed reuera cum salutem fideliuz sitiret i istis sic proiectis dentem molarem .i.

ebibit atq; rapit · Istud enim est commune q; ad hoc tales ꝓcūtur et deponuntur· vt ab ipsis sitibundis et auaris principib⁹ fōs diuitiarum suarum postmodū ebibatur· Job quinto· Cuius messē famelicus comedet· et ipsuz rapiet armatus· et bibent alienī diuitias eius· Unde scribitur Ysa· quinquagesimo quinto· O vos ō nes sitientes venite ad aquas et cetera·

## Capm decimū tertiū·

Uxor alienigenā quam duxerat sāpson in tamnatha multo patre· q; ipsum arguerat de hoc q; dimissis filiabus populi sui vxorem alienigenam accipiebat· statī vt ipse redijt ad paternam domū duxit alium virum scz vnum de pnubis· de quo sampson ad ipsaz visitandum iterum veniens · et hedū sibi de grege afferens q; cubi culū ei⁹ intrare volēs n̄ scz pr̄ et mater ei⁹ impediss̄et· fūme irat⁹ fuit· q; pter tres cētas vulpes cepit· et ipsas p caudas ligauit sil· et faces ardētes ad caudas earū accēdit· q; ipsis p segetes philistiorū dimissis eas fuccēdit pcit⁹ et vastauit Judicū· xiij· et deinceps Nor Ista pt allegari exēplariē q; n̄ ē tutū cōtrahē magnā familiaritatē cū alienis pnīs dimissis opacotis et vicinis· isti em facili occasiōe hoiem dimittūt et ad aliū dūtunt· sic de stipēdiarijs enim⁹ dicitur Sic etiā accidit de quodam rege frācie q; n̄ pnis hoīmbz sed alienis militib⁹

virtutem et potētiam miraculorū suorū aperuit· et ab ipsis fontem aque viue. i. beneficiorum copiam effluere fecit· que ipē extunc fidelibus cōcedere non cessauit Ista maxime āpparuerunt in paulo quo mediante multi conuersi fuerunt· a quo proiecto et moriente ex dente molari eloquentie flue aque vive sciētie atq; et doctrine effluere non cessauerunt· que cristum sitibundum in persona fideliuz refecerunt· quia reuera aqua doctrine que adhuc de ista maxilla. i. de beato paulo et dyonisio et alijs similibus emanat cristuz sitientem refocat et confortat· iptum membra eius id est fideles huiusmodi doctrina recreat spiritualit et delectat Unde Zacha· decimo tercio· Erit fons patens domui iacob et cetera· Et Ysa quinquagesimo quito Omīs sitientes venite ad aquas rē

Ho Vl dic q; sampson figurat aliquē tyrannū impium et pterum· qui cum aliqua maxilla asini mortui. i. aliqua vili a iniqua persona a de humili asinina seu rustica plebe nata· et pote aliquo malo consiliario vl baliuo vtitur ad philisteos. i. ad pauperes subditos occidendum et depredandum et molestandum· Sed pro certo sepe fit q; talis sampsō. i. talis pr̄ceps vl tyrannus talem maxillā asini. i. talem baliuum officialem vel consiliarium de officio et statu suo deponit et proicit et ipsum exheredat depauperat atq; punit· et fontem aque viue. i. diuitiarum copiam apud eaz inuenit qua sitī auaritie fuc temperat dum ipsam

pecunias suas dabat et eos sibi ob
bis et promissionibus alligabat.
Qui tamen cum insurrexisset tri
bulatio omnes eum reliquerunt.
et inimicis ipsius adhesserunt. et
soli ꝯpatriote quos prius oppri
mere videbatur ipsum viriliter adiu
uerunt. Talis ergo vxor. i. talis
extraneus amicus hominem pfec
te non diligit. et ad alios facilē
se conuertit. De quo eccl. vi. Est a
micus secūm tēpus et non permanē
bit in tempore necessitatis.

Ad Vel dic generaliter contra
falsos amicos q̄ ad modū illi⁹ vx
oris non diligunt hominem n̄ sit
presens .i. nisi bene faciendo se ex
hibeat presentem. qui statim vt
vertit dorsū vel ad domū seu ad a
lia negocia redit ipsi obliuiscun
tur. et cum alio mantantur. i. ali
um amicum querere moliuntur.
Vel dic contra malas mulieres. q̄
reuera de absentibus parū curāt
sed statim alios eligūt et procurāt

Tc Vel dic q̄ talis vxor alie
gena est ecclesia xp̄i vxor de gen
tibus pro maiori parte assumpta
q̄ sampson. i. xp̄o per fidem despō
sata. ista enim post ascensionem
et recessum viri sui xp̄i ad domū
patris sui scz ad paradysū. vnde i
thamnata. i. in mundum apud gē
tiles peccatores p ista accipienda
descenderat. patri in amore eius
stetit. quin ymo potius cito alteri
viro scz mūdo carni et diabolo p
diuersa vitia se tradidit. et isti⁹
copulā et amorē dimisit. Quapp̄
iste sampson xp̄c ortea eā indigna
tus iam vulpes cū facibus. i. tiran
nos cū crudelitatis ignibus in ei⁹
segetes. i. in eius bona tpalia currere
re permittit. et populus istius vx
oris sue adulterie scilicet philiste
os qd̄ interpretatur cadens potio
ne. i. malos clericos poculis et ebe
tati vacantes mediantibus huius
modi vulpibus malis secularib⁹
ortea eos colligatis vastat depau
pat et cōfūdit. ps. Tradidit eos
in manus gentiuz et dominati sūt
eorum qui oderūt eos. Td

Vel ad litteram illud allegari p̄t
contra ecclesiasticos scismaticos.
qui quia virū suū xp̄m. q̄tū ad re
tā eius fidē reliquerūt. et diabo
lo per hereses ⁊ scismata adhesēt
tradidit eos ipse sampson christ⁹
vulpib⁹. i. hereticis et falsis doctō
ribus facibus male doctrine eos
illuminantibus. et segetes virtu
tū populorū suox exterminātib⁹
Cāti cox. ij. Capite nob vulpes p
paulas que demoliuntur vineas.

Vl dic q̄ vt cōmuniter iste adulte
re ecclesie seu secte et eox populi
vniuersi. a vulpibus. i. a tartaris
et pagānis infestantur. et segetes
et bona eorum ab ipsis infidelib⁹
quibus vt communiter subiecte sūt
depredantur Patet in grecis qui
molestātur a turcis. in armenis ⁊
georgianis qui subiacētur ps. i
ruthenis qui obediunt romanis. i
nestorianis qui captiui tenētur ab
indis. in furianis et iacobinis qui
violēter seruiunt egyptijs. in nu
bianis qui iniurias patiuntur ab
ethiopibus conuicianis. Ecce
ergo quomodo adultera christi
vxor cum suis philistheis id est
cum suis infidelibus christianis a
vulpibus infestatur. et quomodo

ab infidelibus subiugatur · quia reuera sicut in Psalmo dicit · Tradentur in manus gladij partes vulpium erunt · Econtra autez videt de vxore legitima · que thorum cristi non fregit · sed fidez inuiolatā seruauit · scilicet de romana curia et latina cū populis sibi subiectis · quam nullas vulpes id est nullus infidelium suppeditat · quin potiꝰ ipsa eos cotidie subicit atq calcat sicut ad litteraz videmus de polonis vngaris et hyspanis · q̄ q̄dus infideles habēt conuicanos · illis tamen non obediunt · sed diuino munere cotidie subiugunt atq vincunt · ¶ E Vel dic q̄ ista vxor est anima · quaz cristus fide et gratia sibi copulat · que tamen per peccatum alteri viro id ē dyabolo se donat · ita q̄ dato q̄ vir suus sampson .i. cristus sol fidelium hedum sibi offerat id est fetorem sui peccati ad memoriaz reducat et cubiculum cordis eius p gratiam intrare cupiat · paret tamen et matet istius vxoris .i. mūdus et caro introituz istuz vetāt · quo indignatus vulpibus id est demonibus et vitijs vniuersis nocendi sibi et populo licentiā administrat · ¶ F Vel dic q̄ vulpes iste sunt vsurarij et alij fraudulenti et hereticj et falsi socij et amici quos scilicet sampson dyabolꝰ per caudas ligat · et eos inuicem associat · et faces ardentes auaricie eis administrat · et sic segetes .i. substantias philistinorum .i. paupertum per istos deuorat et deuastat · Vt patet ad litterā de societatibus vsuratorum · Quāuis enim mali diuersas faces id est varios nocendi colores habeant · in causa tamen .i. in fine et intencione simil conueniunt · ad nocendum scilicz philisteis .i. pauperibus · vt etiam patet de baliuis et aduocatis · q̄ ignem rapine contra subditos et pauperes simul portant · Vnde de talibus sic ligatis potest dici illō Trenorū · nij · Propter montē sion quia deperijt vulpes ambulauerūt in eo · Vel dic q̄ iste vulpes sunt auari · Math · octauo · Vulpes foueas habent et cetera · Isti ergo in caudis faces habere dicuntur · pro eo q̄ circa finem vite que in cauda intelligitur magis ardētes et amplius auari esse noscuntur · et philisteos id est pauperes et eorum segetes .i. eorum temporales substantias amplius cōburere et ledere cōprobantur · Vnde seneca dicit q̄ cū cetera vicia senescūt sola auaricia iuuenescit · Apocalipsis decimo · Aculei erant in caudis locustarum · ¶ G Vel dic q̄ postq̄ sampson cristus alienigenaz vxorem suam assumpsit · vulpes .i. astutos predicatores accepit · qualis scilicet erat paulus q̄ dicebat · cum essem astutus dolo cepi vos .i. ad Corinthios duodecimo · Ipsos q̄ simul p caritatē ligauit et caudas .i. eoruz intentiones sibi unxit · a sic philistinoruz .i. demonum segetes et possessiones .i. infideles et peccatores igne sancti spiritus et fidei inflamauit · dicēs illud · Luce duodecimo · Ignem venj mittere in terram · et quid volo nisi vt ardeat?

## Capitulū decimū quartū. ℣ A

Sampſon in gazam ciuitatem philiſtinoꝝ deſcendēs. ad quādā mulierem meretricē itrauit. Quem ſtatim philiſtiim circumdederunt. a ipſum detinere et occidere voluerūt. ipſe vero portas ciuitatis fregit et aperuit. et exiens ſecum in mōtē portauit. Iudic. xvi. ℣ Nota Sic vere auꝝ xp̄c in ciuitatem philiſtinoꝝ. i. in infernum ciuitatem demoniuꝝ deſcēdiſſet. et mulierem meretricē. i. naturam humanā peccatricem ibi de viſitaſſet. philiſtiim. i. demones ipſum ibidē detinere neq̄erūt. qa ſeꝝ fractis et apertis ianuis iſtius ciuitatis in montem paradiſi receſſit. ps. Quia contriuit portas ereas. et vectes ferreos confregit.

℣ B

Sampſon amauit mulierem quē mōabatur i valle ſoreth que dalida vocabatur. ad quā philiſtim venientes ſuggeſſerunt ei q̄ ſampſonē deciperet et vbi eēt fortitudo eius diſceret. ipſuꝝq̄ ipſis traderet. p̄mittentes q̄ ab eiſdem premium reportaret. Iſta ergo dalida primo ſeptem fumibus tandē alys nouioribus ipſū ligauit. et poſtea ſeptem crines cum liciatorio in terram affixit. Que ō mia impiēs cum clamaret. philiſtiim ſuper te ſampſon faciliter dirupit. Cui tandē finaliter auꝝ gemē non ceſſaret fortitudinem ſuaꝝ in ſuis crinibus eſſe dixit. Vnc ergo ſampſonem ſuper genua ſua dormire fecit. et vocato tonſore ſeptem crines ſibi abraſit. Quo facto fortitudo eiꝰ defecit. et dominꝰ ab eodē recceſſit. Nazareus em̄ erat ſampſon. et nouacula ſup caput eius non aſcenderat. et ideo ſuma fortitudinē obtinebat. Vbi ergo ſeptem capillos amiſit fortitudinē etiā pdidit. et in philliſtinoꝝ manibꝰ uxoris ſue fraudulētia datꝰ eſt. ℣ Nota Sampſon moraliter eſt ſpūs. dalida vero que interp tat fitula. habitās in valle ſoreth que interpretatur optima vinea eſt caro. que ſeꝝ delitias ſitire cognoſcitur. et i vinea ebrietatis habitare vt cōmuniter delectatur. Quando ergo accidit q̄ ſampſon .i. ſpūs adamat iſtā mulierē mētē cem ſeꝝ carnē p̄priā et in eiꝰ cōſentit laſciuiā. ſtatim aſſunt philiſtim. i. demones ſuggerentes iſti mentē carni q̄ ipſum vitum ſuum .i. ſpm̄ decipiat. a q̄ ad delectationes ſuas ipſum taliter trahat. q̄ ſpūalem fortitudinem ſibi tollat. Quibus libenter iſta meretrix ō bediens ſtatim mittit iſtum ſeptē fumbus ligare .i. vniuerſis malis cōplacētys oblectare. tādē ſtudet nouos funes. i. nouas delectatiōes et complacētias adhibere. et poſtea crines. id eſt cogitationes et affectus ipſius in terra. id eſt in terrenorum amore conatur ifigere. Que tamen omnia ſampſon id eſt fortis ſpiritus ſolet rumpere. et ſe de malis cogitationibus delectationibus et affectionibus faciliter liberare. ps. Laqueus contritꝰ eſt et nos liberati ſumꝰ. Quia

pro certo quod ei⁹ cesaries capillo⁹ .i. multitudo virtutum et bonoru⁹ operum in homine perseueraue⁹it tanta efficitur ipsius fortitudo· q⁹ nullus finis alicuius male cōcupi scentie vel cōplacētie ipsum tenet aut ligat· Job· xxxix· Nunquid ligabis unocertotam ad arandu⁹ loco tuo? Et ideo ista mulier caro tantum facit q⁹ sampson .i. spūs consentiendo in peccatis sup genua sua dormit et delectat· et sic septem crines .i. septem dona spūs sancti subtrahit sibi et furatur· Quo facto statim dominus ab eo recedit· resistendi fortitudinem p̄dit· et a philistinis .i. demonibus capitur et ligatur· sic uxorius sue mētis tricas .i. carnis fraudulentia decapitur et dāpnatur· Unde Ecc̄· decimo quinto Breuis omnis malicia super maliciam mulieris· ℣ C

Hic habetur q⁹ post q⁹ sampsō mediante mala muliere dalida fuit cesarie tōtus fortitudine p̄uatus· statiz philistiim ipsum cepe runt· captuz excecauerunt excecatum in carcere posuerūt· et incarceratum molere et coram se ludere fecerunt· Sed tamen post hoc factum est q⁹ sampson excecatus et philistei qui ipsum excecauerunt simul in domo sui conuiuij ruina domicilij omnes perierunt· ℣

Mora Sic vere quādo sampson .i. aliquis fortis et virtuos⁹ homo mediāte mala muliere scilicet carne propria cesariem virtutum et per consequens resistendi fortitudinem perdit· statim a philistinis .i. a demonibus per diuersa peccata capitur· oculis discretionis orba tur· et sic excecatus obstinatus cecitatis in carcere male consuetudinis includitur· et tandem molere .i. ad mundi labores et negotia arcuare compellitur· et sic coram ipsis philisteis· id est demonibus ipsoru⁹ voluntati obediens ludos diuersorum peccatorum facere comprobatur Finaliter tamen in eoru⁹ conuiuio scz in inferno una cū ipsis moratur et dāpnatur· et sic homo per fraudulentiam mulieris quaz amabat .i. proprie carnis nō soluz excecatur· ymmo etiam vita spūali et eterna priuatur· in· Regum xxi· Cōcitauit achab iezabel uxor sua et abhominabilis facta est ℣ D

Hic habes q⁹ sampson media⁹ te dalide fraudulētia factus cecus dum coram philisteis ludēt a puero qui ipsum regebat petijt q⁹ paulisper quiescendo ipsuz ad columpnas domus imi permitteret· Quod factum cum esset columpnas fortiter concussit· et totam domum que columpnis in nitebatur super se et super philisteos qui conuiuabantur excussit· et sic se simul et eos oppressit· Capillis enim suis recte scentibus fortitudo eius reuerebat· et ideo columpnas facili ter strauit· et sic plures mo riens q⁹ viuens occidit· ℣

Moraliter Si vis dic q⁹ sampson est peccator debilis et cecus qui tunc temporis fortis efficitur· quando per penitentiam cesaries virtutum in eo recrescere comprobatur· quia scilicet post lapsum magis q⁹ ante corroboratur· ita q⁹ columpnas

principaliuz vitiorz cõcutiẽs philisteos.i.demones vincere approbatur. et ad maiorẽ triumphũ postea sum resecuat. ꝯ. Cor. xꝯ. Cũ enim infirmor tũc fortis sũ.

## Capitulũ decimũ quintũ. Va

IN multis ꝓtibus huiꝰ libri sepissime replicat illud verbum. In diebus illis non erat rex in israhel. sed vnusquisq; faciebat qđ sibi rectum videbatur Et subditur in multis locis q; filij israhel deum dimittebant. ydola adorabãt et se diuersis vitijs implicabãt. hic autez in. xvij. xvm. capitulis fit specialis mẽtio de quodam michã nomine. qui de pecunia sua fecit ydolum et in domo sua constituit sacerdotium. a quẽdã leuitã fecit sacerdotem. et postea filijs dan extitit spoliatus ac. Vo. Hoc. Dic similiter q; quãdo in israhel .i. in ecclesia vel patria collegio l' claustro officio vel beneficio nõ est rex. iudex prelatus. vel rector. sed quilibet mittatur vti p habito volũtatis fuetunc reuera filij israhel. i. ipsi subditi faciliter deũ obliuiscũtur. a desertunt. et ad ydola. i. ad mũdi lõ fictica appetẽda et adorãda. vl' ad ydola. i. ad mulieres et ad luxurie vitiũ se cõuertũt. multaq; peccata cõmittunt et faciunt. Regulariter em̃ est verum. q; absentia tom iudicis vel prelati multoz malor ẽ causa. et ideo prelati vel superiores non bene faciunt quãdo ꝓpter defectũ ꝓuisionis officia et beneficia dimittũt vacare. et qñ iporz rectores alibi in locis suis sine causa pmittunt vagari. Jheremie. vi. Pascat vnusqsq; eos qui sub manu sua sũt ac.

## Capitulũ decimũ sextũ. Va

EVit vir vnus leuites de monte effraym habẽs vxorẽ de bethleem. quã ad domũ patrnaz redeũtes secutus est vir suus vt reduceret eam. Cum ergo reduceret eam et iuxta iebus ciuitatez gentilium die aduesperascẽte transiret ibidez manere noluit. sed ad ciuitatem gabaa que erat israheliticarum scz filiorz benyamin hospitaturus trãsiuit. Vbi tamẽ male sibi successit. quia mali vicinitatis vxorẽ eius nocte taliter abusi sunt. q; dum tandem ad vitum suum rediret ante hospitis ianuã expirauit. Vir eius tantum facinus videns vxorem mortuã in duo decã ptes diuidens p vniuersos filios israhel misit. et ad vindictã cunctis ornes filios israhel cõtra gabaa mouerunt. Judic. xix. Vo. Hoc. Astuo allegã q; quãdoq; ẽ tutius stare in statu et gradu seculari vel inferiori q; ascẽdere ad maiorẽ. et q; arduã vitam eligẽ et dimittẽ cõmem Iste em̃ vxorẽ suã. i. carnẽ seu voluptatem ad viaz vite ducẽ volẽs et ob hoc gẽtilẽ ciuitatẽ dimittẽs et ad israheliticaz ciuitatem ascendens ibidem delusionem recepit

et ab hui⁹ ciuitatis habitatorub⁹ muria fumam incurrit. qz p certo sepe fit p homo q in statu gētili. i. layco a publico dedignatur manere. sed ad israhelitica. z. ad spuales gentem vel ecclesiaz vel religiosoz mittit ascendere ab habitatorib⁹ illius ciuitatis. i. religiosis tot et tanta fustiet p melius sibi fuisset p in ifernoru statu et gradu mansissz Loth em nec i sodois nec i segoz i uenitur peccasse. et tamen i mote in quo saluari se credidit legitur cu ppriis filiabus incestum turpit cōmisisse. Sic vere multi sunt qui mundum deserunt et i mōte eligi omis se saluare credunt. Verūpta men tot filias belial id e tot hostes spuales inuenit p ibi grauis delinquunt. Idcd bene dicitur Ecā. in. Altiora te ne quesieris. ¶ Et Vel dic p iste leuites signat spm et vxoz eius carnem. que reuera spūs disciplinam fugies libenter tedit ad domū patris. i. in mūdū et ad mūdi diuitias et ad seculi dignitates et voluptates. hanc ergo quandoq; vir suus. i. spūs reducē querit. a de mūdo ad domum gratie per penitentiam ipsam trahit. Sed reuera filii belial. i. demones quandoq; sibi occurrunt. et eam pet diuersa crimina pstituunt. a erga eam abhominationez facīt et cōmittit. Sic ergo fit p fatigata vitijs ad virū scz spm vl ad crīstum redire querit. Cui vir ille o patiens mortuā. i. peccatrīcē inuenit quappē ipam p frusta. i. p diuersas satisfactōms ptes diuidit. et per omnes fines isrl. i. ad omnes sanctos et ad omnia satisfactōms

oblata ipsa mittit. vt quod i se habuit carnalia delectamenta tot de se faciat holocausta. sicut de magdalena dicit gregorius. Juxta illud Apoca. xviii. Quātū glorificauit se in deliciis tātum date ei tormētuz et luctum.

## Caplm decimū septimū. Va

Quia filii israhel essent congregati contra gabaa ipsa destruenda et ppter crimen adulterii puniendū. de mandato dñi iudas fuit dux eorum. sed cum pluries inuissent bellū sic factū est p prima vice nō legitur fleuisse et victi fuit. secunda vice fleuerunt et tamē victi sunt. tercia vice sederunt fleuerunt ieiunauerunt sacrificauerūt et tunc vicerunt. Judicum decimo

Moraliter Istud sic exponitur p ad hoc p hostes spuales debellare possimus tria sunt necessaria scz p iudas qui interpretatur confessio precedat. p luctus et contritio succedat. et p ieiunium et satisfactō accedat. Non em sufficiat iudas solus. i. confessio. nec luctus superadditus. i. contritio. sed necesse est p interfit ieiunium et carnis macteratio. sessio. i. mentis quies et perseuerans statio. sacrificium. i. bonorum operum exercitio. Tunc em si omnia assunt citas gabaa. i. mala conscientia destruit. a ab hostibus spualibus triumphat

Vel secundum glosam grē gorij. suppomit enim q̄ isti qui volēbāt alios p̄ delicto pūnire peccātores erant. et ideo quousq̄ se correxissent. et delicta sua aquis lacrimarum lauissent alios vincere l' corrigere non potuerūt. Neq̄ ad hoc digni inuenti sunt. quousq̄ fleuerunt. et de proprijs crimīb⁹ penituerunt Vnde iohā. vm. Qui sine peccato est ꝑmus in ipsam lapidem mittat. Vnde. Gre. ibidē dicit. Reuocentur ad conscientiā vt prius corrigant propria et tunc reprehendant aliena.

Explicaunt Moralisationes super librum Judicum. Incipiunt Moralisationes super librum Ruth.

Capitulū ꝑmum. Ta

RVth mulier alienigena viro israhelitico fuit nupta. ꝑ eo mortuo inter duos ꝑpinquos mortui sermo habitus est de ruth in vxorem accipienda. Vnus ego ꝑpinquor agrum defuncti mariti ipsius ruth bene possidere volebat sed vxorem accipere nō curabat. qua ꝑter quia vnum sine alio habere non potuit iura agri et mulieris cessit. quapter scōm legem ipa mulier calcamēta eius soluit. in faciem eius spuit. et domus eius domus discalcati dicta fuit. quia semen fratris sui mortui suscitare noluit. Alius autem ꝑpinquus boos nomine ipsam in vxorem accepit. et sic agrum defuncti possedit. Ruth per totum. T

Nor Ista mulier gentilis ē de gentibus sumpta ecclesia. q̄ viro israhelitico filio noemi que interpretatur pulchra. i. xp̄o filio virginis que pulcherima est et formosa existit de sponsata. Sed reuera post mortem istius viri sui iam videns duos ꝑpinquos. i. duo genera prelatorum de ista vxore. i. de ecclesia ducenda et obtinenda ad inuicem discrepare. Sunt enim quidā mali prelati qui bene volunt habere agrum sed vxorem non curant. i. qui bene querunt emolimentum et lucrum. sed de ecclesia vel ipsā spūali regimine parum tractant. de quibus dicitur ad philippē. ij. Omnes que sua sunt querunt nō que ihesu xristi. a. ideo tales q̄ magis querunt temporalia q̄ spūalia sunt discalcandi et conspuendi. id est calcamentis beneficiorum ecclesiasticorum ꝑuandi et vituperandi et alij loco eorum substituendi Ad hebre. x. Aufert primum vt sequens statuat. Tales enim qui suscitare semen fratris sui mortui xp̄i. i. facere vtilitatem animarum earum renuunt. sed solum temporalia lucra querunt. repudiari cō spui et vituperari merentur. et alij substitui et subrogari iubent

Alij autem fuit hom̃ prelati signa
ti in hoc qui interpretatur in quo
virtus seu fortitudo · quia scz isti
primo vxorē .i. ecclesiaz querūt · et
secūdario agrum .i. tēporale primo
dum habere volūt · et sic vtrunqz
habere digni fūt · quapropt vxorē
istā recipiūt atqz ducunt · dignū
est em̃ q illi q principalit̃ querunt
spūalia habeant secundario tēpoā
lia et terrena · et q illi q semē fra
tres sui ēsti p̃dicando et peccatoēs
conuertendo susitant · etiaz agrū
.i. tempoālem subuentionem habe
ant et acquirant · p̃ma · Coz · ix ·
Si spūalia seīnamus vob nō mag
num est si carnalia metam̃ ·

Explicunt Moralisationes su
per librum Ruth · Incipiunt Mo
ralisationes super p̃mum librum
Regum ·

Capitulū p̃mum ·

Vir erat
vn̄ de ra
mathaim
sophim el
chana no
mine · qui
hūt du
as vxoēs
scz annā
et phenēnam · quarum anna erat
sterilis et phenēna fecunda · q ista
fecunda sterili īproperabat · q̃ppt
ista anna tristis et flebilis prolez
a domino petebat · et p̃mogenitū
si masculus esset offerre domno
promittebat · Sic ergo factum ē
q ista prius sterilis pepit · et post
hoc mltos filios ptulit · illa ve
ro emula que secūda fuerat steri
lis facta fuit · sicut in capl'o · ij · di
citur · Donec sterilis pepit plurios
et que multos habebat filios infir
mata est · p̃mo Regū · p̃mo ·

Mota Elchana · qui intpte
possessio ēst crustus filius dei pars
qui vir vn̄ p eo dicitur q vna p
sona vn̄ de9 et in natura dupli
a vn̄ xp̃o censetur et creditur ·
de ramatha etiā qđ excelsū dicitur
esse · p eo q iste de excelso celorum
habitaculo noscitur aduenisse ·
Vñ · Johā · vm · ipe dicit · Ego de
superius sū · Deuteronomij · xxxm
Habitaculū eius fursū · Iste ergo
in hoc mūdo duas habuit vxores
.i. duas sectas fidem tenentes et p
fitentes · et per fidem et gratiam
ipsius matrimonium cōsectātes ·
Prima fuit sinagoga · que in prin
cipio fuit fertilis et multoz sācto
rū genitrix atqz mat̃ Secūda fuit
ecclesiā de gentilibus · que scz ante
fuit conuersionē sterilis erat et nl̃
lū virtū sanctum peītus generabat
Sinagoga ergo dicta ē phenēna q̃
interpretatur cōuersio quia ista
finaliter conuersa est in atcū pra
uum · Ecclesia vero dicitur anna
que interpretatur gratia · quia scz
ista meruit gratiam saluatoris ·
Quid ergo? Pro certo dicā q ista
prima vxor que primo fecūda vi
rtutibus et sanctis hominibus erat

et que socie fuē · id est gentilitati
primitus tanq̄ vili peccatrici et
sterili illudebat facta est mō pecca
trix et sterilis · Ysaie · quadragesi
mo septimo · Venerunt tibi duo
hec simul sterilitas et viduitas ·
Gentilitas vero postq̄ per pēnitē
tiam flens et lugens ad fidem fuit
conuersa facta est fertilis et i bōis
persōis et virtutibus et meritis
habūdans copiosa et pinguis ·
Vnde ipsa est que potest dicere il
lud · Apoc̄ · xvm · Sedeo vt regina
et vidua non sum et sterilitatem
ignorabo ¶ B Vel dic q̄
due vxores xpi sunt due secte cle
ricorum et laycorū · Prima ergo
scz vita ecclesiastica prīo fuit vir
tutibus habūdans et fertilis · sed
pro certo modo facta est sterilis
et infamis · Ecōtra vero secularium
vita modo est in virtutibus ferti
lior que antiquitus fuit sterilior ·
quia vt communiter iaz plures in
uenīūtur ceteris paribus boni se
culares q̄ boni ecclesiastici et regu
lares · Vnde Gregoriꝰ dicebat i p
sona ecclesiasticorum · Timendum
est ne nob cadentibus surgat qui
nobis stantibus irridetur · ¶ C
C Vel dic q̄ iste due vxores significā
cant duo genera personarum · scz
quosdaz fructuosos et fertiles de
sua tamen virtute presumentes
a alijs irridentes · qualis fuit pha
riseus qui se ipsū cōmēdabat a
publicanum cōdempnabat · Item
alios sterules et peccatores · flētes
tamen et pēnitētes et de sterilita
te sua dolētes · et p ptu bonorum
operum dominū exorātes · spm̄ con
tribulatum sacrificantes · Ista est
gō est veritas q̄ tales pīsumptuo
si facliter in peccatum cadūt · et
ita steriles fiunt · flebiles vero et
pēnitentes a vitijs surgūt · et sic
fructuosi et virtuosi existūt · Alle
ga illud gregorij supra dictum ·
¶ D Vel dic q̄ elchana est plātatus
qui dicitur vir a virtute · vnus a
simplicitate · de ramatha a vite et
scientie sublimitate · cuius scilicz
duplex est vxor .i. actiua vita et co
templatiua cē · Vl dic q̄ anna ste
rilis est beata virgo · que samuelē
.i. estum miraculo pepit · quez ab
lactatum templo obtulit · qui etiā
am tandem magnꝰ ꝓpheta factꝰ
fuit in isrl · Vel dic q̄ anna que il
lius samuelem domino vōdidit
seu etiam in templo obtulit quo
usq̄ ablactatus fuit · sicut dicitur
hic est ecclesia · que samuelem .i.
quemcunq̄ subditum non debet
ad ministrandum in templo .i. in
aliqua prelatura vl̄ officio admo
uere vl̄ presicere · quousq̄ ipsum
ablactatuz .i. a lacte voluptatis car
nalis abstractum viderit esse · Vn
de comestor videtur innuere sup
Genesim · xxi · vbi de abstractiōe
ysaac loquitur · vbi abrahā suum
fecisse legitur · q̄ puerū nō pri
us ad mensā patris sedebat · quo
usq̄ ablactatus fuit · et tunc sibi
conuiuium parabatur et ad men
sam patris admittebatur · ad de
notandum q̄ nullus ad mensam
patris cristi · id est ad bēneficī
a ecclesiastica debet admitti donec
a lacte carnalitatis ipsum contigē
rit ablactare · quia sicut dicitur
ad Hebreos quinto · Omnis
qui lactis est particeps expers

ē sermōnū iustice. Vel dic ꝙ lac signat verba adulatorū. a quo ꝑ certo summe debz ablactari et recedere qui in templo domini vult viuere vl manere. et ibi in aliquo officio vel beneficio ministrare. l in mensa ecclesiastice dignitatis ascendere vel sedere. Genes. xxi. Creuit puer et ablactat⁹ est ac.

## Capitulū secūdū.

HEli sacerdos habebat duos filios pestiferos scz ophni et phinees. q̄ in templo in sacerdotis officio ministrabāt. et tm dominū nesciebant et sacerdotis officium ignorabāt. q̄ cum mulieribz dormiebant et cum fuscinula carnes oū coquerentur indifferenē de sacrifi cantiū lebetibz rapiebāt. a michilo minus carnes crudas ab ipsis petebant et ipsos ad dādum etiā cō pellebant. et sic populū a sacrificio terrahebant. Que q̄uis sciret he li pater eorum. ipsos nō tamē ꝑ ter hoc castigauit. nec ab officio a mouit. Et q̄uis verbo ipsos lega tur ꝛeprehendisse. ipsos tm actuali ter nō correxit. quapropt ipse pa ter et filij vna die pietū t. q̄a scz pater senex et cecutiēs de sella ceci dit et confractis cervicibus expiā uit. duo vero filij in prelio cecide runt. quādo archa domini quam portabant a philistims capta fuit ꝑmo. Regū. ij. et deinceps.

Mora

ISte heli qui intptatur extraneus a domino. qui vt dictū est etat senex et cecutiēs. et tamē summ⁹ sacerdos signat malos sup̄iores dōnos et platos. Isti em a domino sunt extranei. segnes a senes fūt. i. negligētes et pigri. et per ignorantiam cecutiētes et obscuri. Filij istius signant malos inferiores ecclesiasticos ad immistrādum in tabernaculo ecclesie cōsti tutos Isti em dicūtur ophni quod interpretatur insania conuersiois. et phinees q̄ intrptatur os obturatio. quia scz isti hodie habent cor insanum et in concupiscentijs effrenatum. a os ad deū laudādū et p̄dicandū mutum et obturatū Ysaie. vi. Vniuersi canes muti nō valentes latrare. Et breuiter isti sunt qui dñm videtur nescire. et officiū sacerdotis videtur pemit tus ignorare. Jeremie. ij. Sacerdotes nō dixerunt vbi est dñs. et tenētes legem nescierūt me. Et istud patet quia isti cū mulieribus luxuriose dormiunt. cibos alienos per auari tiam rapiunt. et cum fuscinula ra pine illud qd ad se non pertinet eleuāt violēter et tollūt. Job. xxiij. Agrū nō suū demetūt ac. Carnes etiā crudas. i. malas mulieres habere volūt. nec nō carnes crudas. i. psonas iuuenes a carnales secū habere eligūt. coctas vēo. i. etatis et maturas repudiāt et dimittūt. exēplo roboam q̄ reiectis senibus iuuenes est secutus. iij. Regū. xij. Et sic suis malis strandalis seculares a sacrificādo. i. a collatiōe bonor⁹ tpalium eccīs impediunt a etiā eos a sacrificio bonor⁹ opum suis malis exēplis expellūt. Vñ Gregor⁹ in pastor. Nemo amplius in

ecclesia nō cæt ꝙ qui pētūsē agēs ordinem sanctitatis habet. Heli ergo sup̄ior prelatus istos non castigat. sed quia sūt nepotuli l' amici vitia eorum dissimulat. qua p̄ropter omnes simł mors eterne dampnationis arripit. et diuinū iudiciū eos dampnat. quia reuerā non solum illē qui peccat punire me retur. ymo etiam prelatus vł pater vł quicunq; ad quem spectat correctio si non correxerit reus crimis iudicatur. Propter talium enim culpam archa testamenti quam portabant .i. ecclesiasticus minister a philisteis. i. a gentibus secularibus capitur et deprimitur. ipsi vero qui delinquunt et pater eorum .i. sup̄ior qui nō punit casu mortis eterne dampnatur Vnde augustinus ad macedoniū epistola. xlvij. Sicut semper ē misericorditer puniendum. ita nec crudeliter ē p̄cipiendū.

## Capłm tercīū. II 4

Senuerat heli sacerdos et caligauerant oculi eius intātum ꝙ non poterat videre lucernam dominī ātēq; extingueretur. p̄mo regū. iij. Quāuis istud possit intelligi litteraliter ꝙ sc̄z iste eāt cecutiēs ꝙ non poteāt videre lucernam cū etiam extingueretur. sup ficialiter tamen videtur textus dicere ꝙ ille melio? videbat lucernā extinctā q̄ accēsam. qđ etiaz possibile fuit p̄ter visus debilitatem. sicut patet in noctua que non p̄t videre lumen solāre sed lunare. Ergo dicā mistice ꝙ iste heli qui interpretātur extraneus a domno p̄t signaē malos mūdi p̄ncipes a platos. q̄ a dño sūt remoti. qa retenta oculi iudicij ita hodie per cā nalēm affectionē caligāt in talibz p̄ncipibus et prelatis qui a domino sūt per gratiā remoti ꝙ lucernas ardētes. i. bonas et honestas et scientificās personas non discernāt nec videt. lucernas vero extinctas. i. ignaras et insufficiētes personas sc̄z nepotulos vł familiares suos solēt misericorditer videre et de eoz promotiōe subtilit cogitare Lumē enim clarum. i. bonarū p̄sonarū claritas videtur talibz odiosa. lumen vero lunare vel obscurū. i. oditio insufficiētiū personarū talibus est amabilis et acceptā. Vnde de tali visu potest dici illud Exo. xiij. Filij israhel viderunt egyptios mortuos super littus maris. ¶ Vel dic ꝙ lucerna accensa signat xp̄m viuum. Lucerna vero extincta signat xp̄m mortuum. Lucerna em̄ dicatur quasi lux intesta. q̄ sc̄z xp̄c habuit lucē deitatis in testa humanitatis. Lucerna ergo extincta signat crucifixum mortuum. Heli signat populū iudayeū et sacerdotū et phariseorū statū. q̄ rueā fuerūt cecutiētes et paruz discrete videtes. q̄p certo q̄diu lucna nostra xp̄c fuit accēsus et viuus ipsū videā cognoscē neq̄uerūt. Johāis. i. Mūdus p ipm factus ē nō. Tāē vero ipso extincto id est mortuo scilicet visis miraculis in passione factis et tandem per manus discipulorū p̄petratis

ĩcœperunt ipsuz videre et in ipso credere et virtutẽ sue fidei cognoscere et sentire sicut apparuit in illo centurione · q̃ videns eclipsim solis et alia miracula passionis dixit · Vere filius dei erat iste · Ista etiam ad sanctos et martires applicari possunt · quorũ virtutẽ et sanctitatez dñi vnuerẽt · populi cognoscere neq̃uerũt · Lucœ · xxiij · Oculi eorũ tenebantur ne eũ agnoscerent · Post mortez vero eorũ apparentibus miraculis fuerũt visi et cognĩti · et etiã per fidem et deuotionẽ conspecti ·

## Capl'm quartum ·

QVm archa testamenti sb̃ heli sũmo sacerdote occupãte a caligãte ab ophni a phinees malis ipsius filijs regeretur · a vt saluaret populũ in prelium contra philisteos duceretur · ab ipsis philistheis infidelibus fuit capta · et in eorum iurisdictionem in azotum adducta et in loco dagon dei fuit in templo iuxta eum constituta · sicq̃ factum est q̃ virtute archẽ ydolum dagon cecidit · et pnum ante archam de mane ẽptum fuit · et iterum ẽleuatum alterno mane super limen ostij tẽpli truncatis capite et manibus iacẽs apparuit · pmo hegũ · nij · a v · Hora Istud exponũt aliq̃ q̃ p archã testamẽti intelligitur lex diuina seu etiã fides catholica · per heli vero et filios isr̃l intelligitur populus iudaycus · per philistheos vero intelligitur populus gentilis · q̃bz dagon q̃ mẽptatur piscis tristicie · i · dyabolus erat dominus atq̃ deus · Ista ergo fuit veritas q̃ cũ bellum · i · controuersia semp fuit int̃ isr̃l et philisteos · i · ĩt iudeos et gentiles · ita q̃ ipsi iudei in archa testamenti · i · in lege et fide gloriarentur · et eius virtute se esse saluandos et liberandos opinarẽtur · nutu tamen dei factum est q̃ ista archa · i · lex et fides ad philisteos · i · ad gẽtiles trãsiuit · int̃ptũ scz isti fidez xp̃i quã iudei abnegauerũt fuscepterũt · et in loco dei sui posuerũt · int̃ptum loco sue pfidie fidem catholicam habuerũt · et in crastũ loco dagon · i · loco dyaboli crediderũt · Dagon em̃ · i · dyabol' tũc apud gẽtes · i · apud ecclesiam sũptam de gẽtib' occubuit · q̃n archa testamenti que est fides catholica ad ipsos translata fuit · Et dato q̃ quandoq̃ fuit releuatus cultus ydolorum et ĩterpolatis temporib' apud crist̃ianos restitutus · sicut apparuit sub iuliano impatore · finaliter tamen stante archa et perseuerante fide catholica apud eos factus est penitus destitutus · et dagon dyabolus capite · i · intentione et manibus · i · ydolatrie operati one priuat' · Ysaie decimo nono Ingredietur dominus egyptum et mouebuntur simulachra eius

Et Vl' dic q̃ archa est ecclesia · que tũc tempus a philisteis capitur id est a secularibus deprimitur et a tyrannis et principibus affligitur · quando ab heli sene et occupante · qui lucernam extinctam vidit melius

q̄ accēsām regitur.i.quando a p̄
lato sene.i.negligente cecutiēte.i.
ignorante affectuose etiaz malos
melius q̄ bonos videntē et p̄mo
uente gubernatur · et quando a
malis suus filius.i.a malis sacerdo
tibus et clericis et ecclesie subdi
tis conducatur et tractatur· qua
ē uera credo q̄ nulla est hodie cau
sa quare ecclesia a tyrannis et se
cularibus opp̄imitur nisi quia he
li et filij sui.i.prelati et subditi ec
clesiastici erga dominum deum de
linquerē cōprobantur Et si vis de
istis malis filijs et de isto malo pa
tre suo qui non corrigebat illos·
pone illud q̄ positum est supra ca
p̄o·ij·et allega de expressioē ec
clesie et ecclesiasticorum illō psal
mi· Tradidit eos in manus genti
um et dominati sunt eorum qui o
derunt eos ℣ C Vel dic q̄ dagō
.i.dyabolus sedens ī templo hono
rificē iuxta archam signat malu
ecclesiasticum vel prelatum· qui
scz in templo ecclesie ad aliquod
officium vel beneficium erigitur·
et ibi honoratur et colitur· et iux
ta archam.i.crastum et sanctos in
ecclesia cōmoratur· Tales ergo
dicuntur ydoluz dagon qui inter
pretatur piscis mutilis piscis in
quus piscis morus · quia vero
isti proprie sunt ydolum p̄pter fi
ctionem ypocriticam· p̄ma ad Coī
vm· Ydolum michil est· Sunt pi
sces p̄pter carnalitatis emollitioēz
Abacuc· p̄mo· Facies homines si
cut pisces maris· Sunt pisces iu
tiles propter omnimodam imp
fectionez· sunt pisces moris p̄p
ter cordis amaritudinem erroris
detractionem · sunt pisces iniqui
p̄pter inusticiam et equitatis sub
fractionem et p̄p̄t rapīe crudelita
tē et exactōez· Jone· ij· Parauit
dñs piscē gradē vt deglutiēt ionā
.i.paupem· Isti sūt ergo q̄ inuen
untur hodie ad terrā.i.ad hō terrea
per auaritiā cecidisse · et caput re
cte intētionis nec nō manus bone
operationis penitus p̄didisse· iux
ta illud· Judith· xiij · Ecce holo
fernes iacet in terra et caput eiꝰ
non est ī eo· ℣ D Vel dic q̄ ar
cha testamenti nūq̄ patitur dagō
iuxta se· quia reuera xp̄c nunq̄
potest pati iuxta se in templo ec
clesie seu in statu vl̄ in gradu pre
lature ydolū dagon.i.malū eccles
asticum vel prelatum· Dic de da
gon sicut supra īmediate· Necesse
est em̄ q̄ pl̄ī infortuniorum a statu
suo cadat· vel q̄ per apostasiam a
religione recedat· vel etiā q̄ per
mortem corruat et fuerūbat· Qui
ymo nos videmus q̄ dato q̄ isti
quandoq̄ a suis releuentur et p
aduitorum amicorum ad gradu
p̄stinum restituantur· Sapiētie·
xiij· Ymago em̄ est et opus est illi
aduitorum· oportet tamē q̄ fina
liter decidant· a q̄ per infortunia
vl̄ p̄ mortē a loco isto sublimi desti
tuāt· et a sortio arche finaliter de
ponātur· qua breuiter uullū ydo
lū.i.nullū fictū potest diu iuxta ar
cham xp̄i in statu religionis l̄ ec
clesie p̄sistere· quīymo ruere ē ipz
acto a tali ficta p̄fectōne l̄a tali ob
tenta prelatione defluere vel cade
re· et ipsius nequitiam apparere
Sapie p̄mo· Spiritus sanctus di
sciplie effugiet fictū Et sene· dicit

q̄ nichil q̄d simulatum est ⁊ ficti
potest esse diuturnū. Vñ. Ysaie
xix. dominꝰ ingredietur egyptū
et cōmouent simulachra eius. Vñ
etiām seneca libro de moribus di
cit q̄ bone honestatis nūq̄ ē lōga
simulatio. ¶ Vel dic da
gon uxta archam in templo ē. qñ
in corde nostro ē auaritia uxta sci
entiā. inanis gloria iuxta bō opa
seculares negociatio uxta religio
nem. dyabolus iuxta animaꝫ. pec
catum iuxta cōscientiā. Ista em̄
insimul non possunt stare. quīym
mo si archa stat. i. si bonum in cor
de perseuerat. necesse ē dagon id
est vitium cadere et cessare. Fatui
sunt ergo quidā religiosi clerici. q̄
seruire deo et mundo volunt. ⁊ sa
cram scripturam ad lucrum tem
porale conuertunt. et bona opera
ad mundi gloriam faciunt. et sic
diuersimode dagon iuxta archaz
. i. dyabolum iuxta cultum. malū
uxta bonum. ydolatriam hereſiz
vel sortilegia uxta fidem. delicias
iuxta penitētiam. sciētias curiales
uxta theologiā. vitiū uxta virtu
tem ponunt. Et tamen constat q̄
ista simul cohabitare non possūt.
hoc est q̄ dñs cōqueritur Ysa. lvj
dicens. Juxta me discoopuisti
⁊ suscepisti adulterū. pepigisti cū
eis fedus cē. Et Ysa. xxvm. dicit
Coāgustatū est stratū ita vt alter
decidat et pallīū breue vtrūq̄ op
tege non potest.

Capitulū quintū. ¶ A

POst dagon de iuxta ar
cham depositus et capi
te et mambꝰ detrūcatus
vt supra visum est. q̄
philistei archā dominī detinebāt.
⁊ cū ipsam habere cū essent ydola
tre nullatenꝰ digni erant. percussit
eos dñs in posteriora. ita q̄ opor
tuit q̄ pelliceas facerēt sibi sedes
Erupērūt etiaz mures inter eos in
maxia quātitate. ita q̄ ebullirēt
ville et agri in medio regionis. ⁊
quocūq̄ archa circūducebatur po
pulus plaga grauissima percutieba
tur. ꝑmo. Regū. v. ¶ Nota
Istud potest allegari q̄ gentiles
. i. indigni peccatores nō debent sca
dei sacramēta vl̄ etiā ecclesiastica
beneficia detinere. seu etiam cōtra
seculares q̄ nō debēt decimas vl̄
ecclesiarū possessiones et iura tan
gere. nec etiam ipsa apud se possi
dere. sed potiꝰ ipa filijs isrl̄. i. eccle
siasticis remittere. et etiā bonis p
sonis et sufficiētibus assignare. Ta
les ergo mali detentores arche de
cimarum et ecclesie iurium et etiā
beneficiorum ecclesie duplici malo
percutiūtur. scz malo culpe et ma
lo pene. Malo dico culpe q̄ arca
posteriora putrescunt. q̄d facit
peccatū luxurie quo inficiūtur. et
per q̄d gratia et fama pruantur.
ps̄. Percussit inimicos suos in po
steriora. ⁊ obprobrium sempiter
num dedit illis. Malo etiam pe
ne. quia mures id est raptores ti
rānī et principes seculares mali e
tiam prelati vel officiales contra
istos euocantur. et apud eos q̄
diu ecclesiastica iura vel benefi
a iuste detinent ebullire nosc̄ē

a quibus quasi omnes talium substantie devorantur. ¶ Machab. i. Anthiochus enim ebullire fecit de side eos qui pugnaverunt contra nos. Sicut ad litteram videmus de rusticis. qui iniuste decimas et iura ecclesie detinent. quos tande officiales et principes depauperant atq; gravant. Judith. xm. Egressi mures de cavernis suis ausi sunt ad prelium nos vocare. Bene ergo sequitur q; q; pausi sunt in posteriora. q; luxuriosi facti sunt a mmundi. ideo sedes pelliceas sibi faciunt. q; sc; viri carnales molliter et suaviter sedere et vivere sem per querunt. Ezech. xxm. Sedisti in lecto pulcherrimo et mensa ornata est ante te. Vel dic q; talis archa vocatur terra sancta que filios possessores et detentores indignos sc; tam iudeos q; xpianos qui peccabant flagellabat. et se de eorum manibus subtrahebat. Nu. xm. Terra qua vorabit devorat habitatores suos

¶ Quz quicq; civitates philistiorum a deo propter arche detentionem ignominiosa plaga circa posteriora fuissent sic percusse et muribus etiam q; plurimum infestate. illo remedium inuenerunt q; sc; archam dm no vacuam remitterent. sed q; quinq; anos aureos. a quinq; mures aureos sibi darent. qo cum fecissent plage huiusmodi cessaverunt Mora. ¶ Sic ve quando peccatores quinq; cuitatum .i. quintupli a concupiscentie sordibus volunt placare archam federis .i. deum necesse est q; quinq; anos et quinq; mures .i. quinq; corporis sensus in aurum conuertant. et q; de corporalibus spuales faciant. et q; pre penitentiam ipsa deo offerant. Quinq; enim sensus dicuntur et mures pro eo q; vitiorum fetores in ipsis penetrantur. et quia mens et conscientia ab ipsorum concupiscentijs sicut a muribus corrodunt. Ista aurea et sancta domino offeam9 et sic plagam vitiorum et tormentorum salubriter euademus. ¶ Hic habes q; philistini pressi et tribulati dicebant. Non maneat archa dei apud nos quoniam dura est manus ei9 sup nos

¶ Moraliter ¶ Ista videtur vox quotundam peccatorum. qui sustinent archam dei ire hoc est bonum prelatum vel quem libet vitam sanctum predicatorem vel correctorem seuerum nolunt apud se manere. quando se videt per ipsum corrigi. et iuxta deme rita sustinere. Prouerbio. quarto. Non amat pestilens eum qui se corripit. Vel istud dic contra quosdam nautas et eorum similes de quibus audiui. q; insurgente tempestate duos religiosos quos habebant in naui voluerunt in mare picere dicentes q; demones magis solent bonos q; malos impugnare. et propter illorum religiosorum odium credebant naufragium imminere.

## ¶ Capitulum sextum. ¶ A

Hic habem9 q; philistini tollentes duas vaccas q; lactabant vitulos iunxerunt

ad plaustrum nouuz supra qs ar
cha dñi posita erat · vitulosq; ea
dem domi reclusserunt · et archā
apud bethsames ducē dereuexit
Ibāt ergo in directū vacce per vi
am que ducit bethsames et itine
re vno pergebāt · nec ad dextram
nec ad sinistrā declinabāt · nec pp
ter vitulos qui domi remanserat
ab arrepto itinere deuiabant · sed
solū ppter eos mugiebāt · et plau
strū archē domini recto itinere de
ferebant · ꝑmo · regum · sexto ¶
Nota ¶ Per bethsames que in
terpretatur domus solis paradi
sum intelligo · vbi sol iusticie xp̄c
regnat · Psa · vndecīo · Ciuitas so
lis vocabit vna Per istas vaccas re
ligiosos et clericos accipio · q̄ sic
iugo dñi sunt suppositi · et ad plau
strum religionis et ecclesie corri
gis votorum et statutoruz ligati
Per vitulos istorum parentes af
fimo · qui sic in domo .i. in seculo
remanserunt · et ab istis dū erāt
cum ipsis lactare et fouere consue
uerunt · Ergo ista est veritas · q
postq̄ vacce .i. religiosi vel cleri
ci ad plaustruz religionis sunt liga
ti · et ad dei seruitium ordinati · et
ad deferendum archam dei .i. fidē
vel regulam deputati · necnon ad
eundū in bethsames .i. ad domū so
lis iusticie paradysum spualiter o
bmati · directe et iuste per viaz iu
sticie debent ad istam ciuitatem ī
cedere · nec ad dexteam per amo
rem delectabiliuz · nec ad sinistrā
per timorem terribiliuz debent de
via huiusmōi quercere · sed iter
suum per bona opera continuare ·
vt in bethsames .i. in domum solis
paradysum possint feliciter appli
care · ps̄ · Pes meus stetit in dirre
to · in ecclesiis tuis benedicā te dñe
ne · Et dato q̄ isti in domibus pa
tris vitulos quos lactabāt .i. paren
tes et cōsanguineos quos nutrie
bant dimiserūt · michi oīnus nūq̄
debēt ppter eos ab arrepto itinē
vtutum retrodu[illegible] · quinymo suffi
cat compassionis mugitum emitte
re · et de ipsis alias nō curare Is
tud potissime debet esse verū de p
latis · qui reuera vitulos .i. nepotu
los qui remanserunt in domo pa
tna non debent per carnalem affec
tum in mente gerere · nec ppt eo
rū a more a caritatis semita declia
re · ps̄ · Obliuiscere populum tuū
et domum patris tui · ¶ B ¶
Vl dic q̄ philistei sunt mali supe
riores · qui reuera ad trahendum
plaustra archē domini .i. ad regen
dum ecclesiam dei · seu ad obtinen
da ecclesiastica beneficia non obli
gant nec promouent hodie nisi
vaccas · id est nisi personas carna
les et luxuriosas · que scilicet vi
tulos id est filios et cōcubinarios
domi habent · propter quorum af
fectum mugire loqui et curaz ge
rere nunq̄ cessant · ps̄ · Imponēt
super altare tuum vitulos · Vitu
li enim super altare domini impo
nuntur · quando a malis ecclesia
sticis spurii in ecclesia generātur
vel quando ignorantes personē ad
statum ecclesiasticum promouen
tur · Et ideo contra tales vac
cas trahentes archam domini vide
tur loqui scriptura · Amos quar
to · Audite verbum domini vaccē
pingues q̄ estis in monte samarie ·

que calūpniam factis egenis a dictis dominis vestris afferre et bibemus. Sequitur Propter qđ eleuabūt vos in contis. et reliquas vestras in ollis feruentibus et per apturas exibitis altera otra alterā Expone si vis quomodo isti in olla inferni finaliter ponentur. et quo nūc alter contra alterum debachatur.

¶ C

Hic dicitur qp cū philistini deducerent et restituerent archam dominī quam ceperant. virī bethsamite q eānt de filijs israhel metebant triticum in valle. et eleuantes oculos viderūt archam. et gauisi sunt cum vidissent. a sacrilegia etiam optulerūt Verūptamen qa phibitum erat. qp populꝰ nullatenꝰ archam videret. percussit eos dominus plaga magna. et mortui sunt de populo septuagīta viri. de plebe vero quinquagīta milia. ¶ Nota C In hoc videtur mirabile qp philistini cum essent ydolatre. nec archę nec veri dei cultores. videndo archam non fuerunt mortui. filij vero israhel visiōe eius perierūt. Cuius causa potuit esse. quia videre archam gētilibus non erat phibitum. sed filijs israhel nisi essēt sacerdotes fuit specialiter denegatum. vt patz Numeri. nn. Istud ergo potest allegari qp ille q facit contra phibitionem peccat multo plus alijs dato qp eadem sit species delicti Pōt etiā allegari qp minus peccat gentilis in eodem genere peccati qp filij israhel. i. cristiani. layci qp religiosi. Minus enim solet hominī displicere delictum extranei qp proprium. qui. ps. Quoniam si inimicus meus maledixisset michi sustinuissem vtiq. Tu vero homo vnanimis dux meus et notus meus qui simul mecum dulces capiebas cibos ac.

Sicut de sancto machario legitur qp a sarracenis mortuo petijt quis in inferno grauius puniretur. q respondit. mali cristiani. qr scilicet illi qui veram legem habebant contra voluntatem dominī facientes ei⁹ iuris delinquebāt et grauiores penas per consequens sustinebant. Vñ Lu. xij. Seruꝰ sciēs voluntatē domini sui et nō faciens. plagis vapulabit multis. ¶ D Vel dic qp ista archa signat terram sanctam que reuera magis videtur licēt dilugere malos gentiles qp malos cristianos. Qđ patet qr illos nō occidit sed nutrit. istos vero statim vt mali fiunt affligit flagellationibus et expellit Grauius enim offenditur deus quando aliquis filij contra phibitionem a lege in terra et domo sua peccant. qp quando alii eiusdem populi ipsum vituperant atq turbant. Vnde Jheremie vndecimo. Quid est qp dilectus meus in domo mea facit scelera multa. Vel dic qp populus non debet videre archam nudam. sicut habetur Nūi. nij. vbi exponitur.

## Capm septimum. ¶ A

Saul missus a patre qre asinas pditas venit ad samuelem. qui ipsum inunxit in regem israhel

ꝑmo ℔egū · ix · a ix · Nota Saul est crustus · quem dꝰ pater misit in mundum quereret asinas .i. saluaē aīas pcōz · quē samuel ꝓpheta in tegē vnxit · mꝫtū ꝓphetatum ꝛetus ipsū tegē futurū prē dixit · Jheremi · xxxnn · ℔egnabit rex et sapiens erit · Dic etiam q saul est predicator · quē pater suꝰ crustus misit asinas quereꝛe .i. animas peccatrices conuertere et saluare · qua pro certo quando illō diligēt exeqt iungi ꝑpus p grāz in anima · et ad regimen ꝑlationis i hoc mūdo · et ad regimen paradysi in futuro ꝑmouēri meretur ℣ Vxta ꝓphetā samuelē ātecp saul in regem inūctus ad ℔g num ptingeret plura legūtur eidē cōtigisse · Primo q mueit duos homines magnas foueas saliētes · scdo quia ad quercum thabor iue nit trees viros quorum vnꝰ porta bat trees hedos · alius trees panes aliꝰ vini lagenā . q etiaz duos pa nes ei dem contulerunt · tercio qa post hoc obuiuz habuit cuneū pro phetarū · et statī dedit illi coz alīd et mutatꝰ ē i viruū alterū · et infili ēte in se spū dn̄ cū eis ꝓphetauit Vnꝰ ergo factis ogregatꝰ ē plꝰ in maspha · et qi ifel qs melior isto nō erat qua etiā ab humero sursū totī populo ēminebat · ide o sorte sup eū cadēte sup populum rex ē factꝰ et ex ꝑcepto dn̄ electus Nota Dic vt saul q̄ inter ptaē abutēs .i. aliqs pcōz a deo in seruordie abusor · rex .i. sumptuosius districtꝰ rector efficaē vl vt ad celeste regnū promoueaē · vl vt ad tēporalis platiē regimē eligaē · plura necessaria requirit · Debet enīz ante omnia oleo diuine grē inūctus vnctōnē recipere · debet secūdo duos viros saliētes foueas .i. duplicem caritatem dei scz et ꝓximi que sola foueam infernī transibit et euadit obuiaz debet inuenire · post iuxta querciz thabor .i. iuxta memoriaz crucis tres viros id est trees penitentie ptes contritionez confessionem et satisfactionem sibi rēpiere · Contritio em portat vinū qua flebat p cōpunctōnem · Psa xvi · Super hoc plorabo i fletu iaz zer vineam sabama irrigabo te la crima mea · Confessio portat trees hedos p quos fetor peccati explex confessio denotatur scz quādo cōfi tetur hō peccatū cordis · peccatum oris · peccatū operis Vnde de istis trubus ptibus confessionis dicit illud · ij · Paral · x · Post trees di es reuertimini · Satisfactō veo por tat trees panes .i. tria opera satisfa ctoria · scz elemosinam · orationez et ieiunium · etiam corporis affli ctionem · de quo Lu · xi · Amice ac cōmoda michi trees panes · Isti ergo trees viri scz contritio · confes sio · satisfactio · quos penitens inue nit duos panes solent sibi cōcede re inūctum scz deuotionem et com pūctionem sibi solent conferre · ps · Fuerunt michi lacrime mee panes · Et sic sequitur residuū scilicet q iste ho uum cor a deo re cipiens mutabitur in virum alte rum · et prophetarum id est bona tum personarum cōsortio se cōiū gens spiritui dōi dotabit a ꝓphe tizaē incipiet · inūctū de occultis a fi turus p̄dicabit et meditabit Et sic

procerto iam ceteris maior efficius et alijs etiam in virtutibus pemi nens ad regnum tēporale moāle a eternale eligi pmerebitur. et ad seipsum debite regēdum. a ad temporalem dignitatem iuste gu bernandum. et ad celestis regni gloriam obtinendum digne et me ritorie assumetur. Et sic de ipo di citur illud. Exo. i. pmo. Surrexit rex nouus super egyptum ¶ C Vel dic q̄ summe pficit tō societas. quia vuera saul abutēs .i. peccator facilitet in virum alte rū mutatur. et de malo i bonū cō uertitur. spūq̄ diuino celitus in spiratur. et pphēta. i. vir spūalis et cōtemplatiuus et futurorum me ditatiuus efficitur. qñ pphetarum .i. tōr et sanctarum psonarū so cietatem sectatur. ps. Cum sācto sanctus eris. Mutatus est etiam in virum alterum ad. Galath. ij. Viuo ego iam non ego. ¶ Ita q̄ factus post hoc ad regnū. i. ad ce lestis regni apicē eligatur ¶ O Ly videntes saul subito mu tatū in pphetam inuicē do et deridēdo dicebāt. Nū et saul inter pphetas? ¶ Mor C Sic vē sta tim cū hodie aliquis diuina gratia imbuitur vl ad aliquē bonū sta tum deo mediāte erigitur. nunq̄ desinūt iuuidi detractores qui istū deridere cōnātur ¶ E Vel si vis vide formā electōis. qi electꝰ de bet esse saul qui interpretatur ex petitus. q. nō se debet ingerere ꝫ expectare q̄ ab alijs expetat. ad Hebreos. v. Nemo assumet sibi honorem nisi q̄ vocatur. Item debz esse alijs in virtutibus maior. et in toto populo nullus det esse meli or. Et sicut saul se abscōdit. ita q̄ a samuele fuit requisitus. ita iste debet honorem fugere et inuitus trahi et assumi. Vñ. Gre. Sicut i digni se igerentes sūt repellendi ita et digni qui et fugiunt inuiti ad regimē sūt trahēdi. Dic q̄ saul pus legit pphetasse q̄ ad rēgimen electus fuisse. ad de n otādum q̄ ad rēgimēn prelature non det eli gi nisi q̄ pphēta. i. vir sactificus et in futuris meditatiuus prudēs et circūspectus potest inueniri. Et tamē hodie potest dici illud. ps. Signa nostra non vidimꝰ et iam non est pphēta.

## Caplm octauū. ¶ A

Nas princeps āmonita tuz vēit obsidē vrbem iabes galaad. Populꝰ aūt ciuitatis voluit ip si seruire. dum tamen cum ipsis vellet fedus inire. Sed iste cū ip sis nullum fedus voluit facere nec eoz seruicū vsque nisi oculos dex tros eis eruēt. et sic eos viuē per mitteret et in seruos recaperet et haberet. Isti ergo conditionez hu iusmoi formidātes auxiliū a saul qui nouiter in regem electus fue rat petierunt. Qui cum actualē tunc de agro sequens boues veni ret. duos boues occidit a i frusta diuisit. et per totum israhel sub interminatione q̄ sic fieret omni bus bobus singulorum nisi veni rent ad prelium per nūcios frustra

misit. Congregati ergo trecenta et triginta milia virorum ad saul et ad samuelem venerunt. qui in tres partes populum diuidentes naas et ammonites debellauerūt. et populum iabes galaad liberauerunt. Vnde istorum fuit illud verbum. Cras erit vobis salus cum incaluerit sol. primo Regum vndecimo. ¶ Mora Ciuitas iabes que interpretatur dolens vel sitiens signat mundum. naas qui serpens interpretatur signat dyabolum. saul vero qui interpretatur expetitus signat christum. loues eius signant martires. et filii isrl signant omnes fideles. oculo dexter animam. sinister vero carnem denotat. ammon qui interpretat populo merentis peccatores et dānatos designat. Cum ergo naas serpens antiquus dyabolus princeps ammonitarū. i. populi merentis omnium peccatorū. q. sc. est rex super omnes filios superbie a principio obsedet iabes ciuitatem huius mundi. que reuera dolens sicca et sterilis potest dici. non sufficiebat sibi quod ei in diuersis peccatis seruiret. quin imo habitatorum omniū istius ciuitatis sc. omnium mortium oculos dextros. i. animas volebat eruere et ad dānationem eternam secum in inferno portare. Numeri. xvi. Nunquid oculos hominum vis eruere. Illud erat horrendum pactum. quod in ista ciuitate perpetrabat quod sc. omnes ciues ipsius oculos dextros. i. animas perdere oportebat. dicēs illud Genesis. ix. Da michi animas: cetera tolle tibi. Sed reuera saul expetitus et expe

ctatus a deo. i. dei filius benedictus loues suos. i. apostolos et martires martirio et occasione suppositi. ipsis quoque et eorum predicatione mediantibus populum fidelium ad fidem et penitentiam conuocauit. Et cum esset trecenta et triginta milia. i. cum ad fidem sancte trinitatis fuissent conuersi. ipsos in tres partes. i. in tres ecclesie status sc. in prelatos continentes et coniugatos constituit et diuisit. Sicque factum est quod cum isto triplici ordine militum et fidelium suorum saul naas. i. dyabolum superauit. a iugum ydolatrie sue de iabes. i. de mundo abstulit. et populum qui in periculo seruitutis et dampnationis et perditionis oculorum dextrorum. i. animarum. erat de istius manibus liberauit. primo Machab. v. Venit iudas cum tribus ordinibus post eos. Sic ergo fuit facta sol cum sol incaluit. i. cum caritas in mensa solem iustitie xpm pro redemptione humani generis inflammauit. in quantum personaliter per liberatione eius descendit. Malachi. iiij. Orietur vobis sol iustitie ¶ Vel dic quod ciuitas iabes signat ecclesiam militantem. quia per certo ista est hodie sicca quantum ad honorum spiritualium sterilitatem. dolens vero et tristis propter tribulationum temporalium immensitatem. Trenorum. primo. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo. sedet in tristicia domina gentium. Ista enim ciuitas tyrannis et vitiis seruit. et ideo merito dolet et gemit Vnde sequitur Ipa ait gemens conuersa est retrorsum. Serpens ergo antiquus naas princeps populi merentis

.i. peccatoꝝ dyabolus istã ciuitatẽ obsidet· et cũ populo suo .i. cuꝫ uiris ecclesiasticis delectabile opactum cõponere sũme studet· Omino enĩ petit q̃ uiros ecclesiasticis oculos dextros .i. uerũ iudiciũ eruat· et q̃ oculos simistros .i. carnalem affectum vl iudiciũ ipsis solũ dimittat. Job· x· Oculi carnei tibi sunt· et sicut videt homo Etiã reuera multi sunt in ciuitate ecclesie· qui istud pactuꝫ cũ dyabolo iã videntur fecisse· quia scz ueꝝ iudicium rationem et discretionem videtur perdidisse, et simistrum oculum .i. carnis affectiõnem et malitie subtilitatẽ· et iniustitie iniq̃tatẽ videtur solũmõ retinuisse· Quod patet quia nõ videt nec cõsiderat spũalia bona· sufficiẽtes psõas· iusticiam ptiũ· et cætera huiusmodi que omnia sũt dextera· ymmo solum uidentur cõsiderare et videre bona tpalia· carnez pacẽtes dona et munera iniquoꝝ p iusticia subuertenda· que omnia sunt pessima et simistra· Vnde de illo pacto cuꝫ dyabolo carne et mũdo iniro dicẽ possunt· tam mali iudices q̃ mali ecclesiastici illõ· Ysa· xxvm· Pepegimus fedus cum morte· et cũ inferno fecimus pactum· Vñ Zacharie ꝑmo· Brachium eius dextrum aruitate siccabitur· et oculus eius dexter tenebrosus obscurabit̃· Et dic generaliter de õnib9 hominibus duo enĩ oculi dati sũt homini· scz duplex obiectaco et discretio scz ad tpalia et etna Spũalẽ ergo et dextrum perdidimus tẽporalem autem et simistrum plus q̃ decet retinem9·

## Capitulũ nonũ· ℣ A

QVm populus regẽ supẽ petisset a domino eis saul in regem dedisset voluit illis ostendere· q̃ sibi non placebat q̃ regẽ postulassent· et q̃ ipsis regem in ira sua dedisset in bemuolẽtia contulisset· Fecit ergo dominus audiri tonitrua uoces pluuias et tẽpestates· et intimuit populus vehemẽter· ꝑmo Regũ nono· ℣ Mora Istud potest allegari q̃ regnũ mũdi et uanidictõ q̃ scz alii sup alios reges et principes sunt effecti a principio deo nõ placuit· ymmo ꝓpter peccata hoiũ hoc euenire permisit· et postq̃ talem supioritatis regnum magis ex tyrannide q̃ ex iusticia uenit· a magis ex dei ira q̃ ex misericordia processit· Osee· xnn· Dabo tibi regnũ in furore meo·

℣ B

QVm populus philistinorum cõgregatus essz cõtra filios isrl in prelium· nõ fuit inuẽti in omi populo dom q̃ in die belli haberẽt gladiuꝫ ꝓter saul et ionathã· Vñ etiã aliqui timẽtes fugerũt· alii ad hostes trãsfugerũt· et alii in speluncas se absconderunt· ita q̃ cum saul paucissimi remãserunt· Philistini enim qui dominabantur filiis israhel cauerant ne arma fabri facerent· et ideo nullum fabrum in terra dimiserant· quinymo ordinabant q̃ filii israhel pro ferramentis suis exacuendis et pro stimulo vomere securi sarculo vel ligone quando debebantur ad

philistym descendebant · quapro
ter in die belli gladios seu lanceas
non habebant · primo · regum ·
duodecimo · Moraliter
Per philistym qui infideles erat
demones seu heretica intelliguntur
per filios vero israel catholici · Conti
nuum enim est prelium seu contro
uersia inter istos · quia fuerat filii
israhel id est cristiani ita hodie p
istos hostes spuales diuersis tem
tationibus impugnantur · ps · qui
dam eis consentientes ad eos trans
fugunt · Alii per auaritiam in caver
nis terre .i. in bonis temporalibus
se abscondunt . ita ps in die belli
temptationis cum cristo rege pau
ci remanent aut subsistunt · ps ·
Filii effrem intendentes arcum con
uersi sunt in die belli · Si etiam con
tra hereticos disputando bellare o
porteat pauca inueniuntur cum gla
dio verbi dei · immo prochdoloz
quasi omnes muti et inermes exi
stunt · Et si queritur quare hoc ·
Pro certo quia in toto exercitu fi
delium paucissimi sunt qui gladios
aut lanceas .i. virtutibus aut ope
ribus bonis seu sanctis · aut sanc
torum patrum doctrinis et scientis
sunt muniti ideo ad standum in pre
lio tribulationis temptationis et
disputationis contra demones et
hereticos non sunt apti · Isti enim
philistim .i. demones vel hereticis fu
me cauent · ne fabri qui arma fa
bricant .i. boni doctores vel predi
catores qui suis doctrinis alios ar
mant · et arma virtutum et fidei
documentorum preparant muni
antur in israhel .i. in ecclesia · et
eos quantum possunt impedunt et de
struere conantur · et quia omnes ad fabros
suos proprios id est ad hereticos
doctores diuinos aut angelos vel
etiam ad legistas et mundi sapien
tes recurrere et eorum consilijs se
regere velint quantum possunt pro
curant · et quia quando ferramenta
sua .i. intellectus sunt per ignoran
tiam dubia vel obtusata ab ipsis con
silium petere · et fabros israhel .i.
theologos dimittere · scientiamque
euangelicam contempnere · et scien
tiam poeticam comendare fume cap
tant · vt sic in bello temptationum
propter defectum armorum spualium
deficiant et succumbant · Et breui
ter propter defectum fabrorum id est
bonorum predicatorum doctorum
vel prelatorum multi sunt hodie
cristiani qui ad fabros philistym
.i. ad hereticos currunt · propter quod
scismatici et mali fiunt · Sicut ad
litteram patet de grecis sclauis ru
thenis iacobinis et nubianis · a ce
teris scismaticis cristianis · quibus
pro certo defectus fabrorum .i. bo
norum doctorum fuit causa recur
sus ad fabros philistinorum .i. ad
doctrinas hereticorum et p conse
quens est eis causa dampnationis
et periculorum · Et ideo de defectu
illorum fabrorum dicitur . nu · regum
xxiiii · Trastulit nabuchodonosor
fabrum a inclusorem de ierusalem
et duxit eos in babilonem · Et ad
hoc facit quod legitur in hystoria tri
pitita quod sex pagani cum iuliano apo
stata impetrauerunt · quod xpiani si
audirent artes liberales seu philo
sophiam · vt sic dei arma scientie si
haberet si posset utrea eos disputan
do se defendere · Ariani etiam

catholicos mitti in exiliū procurabāt
vt sic duz fabri deficerēt populū
armis carentez liberius debellarēt
Ad hoc etiā facit exemplū de ciui
tate athenarū. quā q̄dam rex obse
derat. et pactum cū ciuibus vole
bat facere. dum tamē septez phi
losophos. qui erant in ciuitate in
obsides sibi darent. Cui paulice
q̄dam philosophorum respondit
q̄ lupi gregem ouium obsidentes
cum pastoribus pactum et pacē
facere promittebant. sed āte oīa
canes gregis sibi dari petebant.
Pastores vero videntes q̄ si cānes
deficerēt lupi liberi oues cōmedere
possent. pactum huiusmodi respu
erunt. Cues etiam ātatis eadem
de causa hosti philosophos. ne po
pulus fublatis rectoribus facilē
deperet dare noluerūt. Sic vē dy
abolus et hereticī gregez et ātatē
ecclesie impugnantes. canes et phi
losophos. i. doctoēs p̄dicatoēs et
viros scientificos bonos iudices et
prelatos ante omnia tollē nituntē
vt sic tēptationibus et erroribꝰ
possint fideles leuiꝰ debellare. duz
non sit q̄ possit ipsos instruere vl
iuuare. Vnde dameł. ꝯ. hex na
buchodonosor in furorem et iram
magnam versus precepit vt pe
rirent omnes sapientes babilonis
Vel dic q̄ in ciuitate anime faber
ē discretio. quā philistim. i. demo
nes ante omnia tollunt. et sic po
puli illius ciuitatis. i. motus et af
fectus sibi penitus seruiunt. a obe
diunt. Prou. xi. Vbi non est gu
bernator populus corruet. salꝰ āt
vbi multa consilia. ¶ C

Hic ponitur q̄ contra filios il
rahel venerunt tres ciues philisti
norum scz vnus qui ibat contra
viaz effraym. alius qui ibat bethe
ron. alius qui iuit ad iter ēmm.
¶ Noā Sic vere dico q̄ dū phi
listim. i. peccata cōtra filios isrł. i. o
tra fideles pugnāt. ad tres ciue
os. i. ad tria peccata capitalia a vi
tia generaliter reducūtur. Vnus
em̄ eoꝝ ē auaritia. a ille tēdit ad
effraym. qui ītpretatur frugifer
. i. ad mundi fructus. Et ciuis
secundꝰ ē superbia. a ille tēdit ad
bethoro. qđ ītpretatur domꝰ va
nitatis signās mundi diuitias ho
nores atq; glorias Tercius ciue
us est luxuria. et iste tendit ad
iter termim. i. ad carnis delectati
ōēs et delitias. caro em̄ iter ēmm
dicatur. p eo q̄ ista ad modū ītre
que ē in ēmmis et cōfinys aliorū
difficilꝰ custoditur. Ideo de istis
trabꝰ ciuibus pōtest dici illud. da
mel. vŋ. q̄ bestia. i. dyabolꝰ habe
bat tres ordines dentiū in ore suo.

## Capitulū decimū ¶ A

Hic ponitur q̄ ionathas
armiger suus viden
tes stationem philistiō
tum sortē sui periculi ł
salutis in dictis hostiuz posuerūt.
ꝓponentes scz q̄ si hostes dicerēt
ascēdite q̄ ascēdē debebāt et vin
cere. Si vero hostes dicerent ex
pectate. tunc nec vincere nec ascē
dere ꝓponebāt. et illꝰ quasi signū
a sortem a deo sibi dāi credebāt.
Sic igitur factum est q̄ philistim
dixerunt ascendite. qui statim

ascendentes · et manibus et pedi
bus reptando prius ionathas po
stea armiger eius contra eos perrexerunt
Qui videntes filii israhel q̃ prius ad
hostes transierant · contra eos fu
gerunt et ionathã et armigerũ eius
persecuti sunt · persequentibus autem se aduic
cerunt · primo regum · xiiii · ¶ Hoc
¶ Ista possunt allegari exemplariter q̃
quandoq; per sortẽ inquiritur vo
luntas dei et veritas casus futuri ·
quoq; occulta dei prudentia quãdo
videt q̃ homo sibi cõmittit et vẽi
tatẽ alicuius negocii ab eo deuote
querit · ipsam quãdoq; sibi ostendi
dit · sicut habetur exempla infini
ta de achior per sortem deprehen
so · Josue · vii · de saul per sortem
manifestato · primo regum ix · de ma
thia p sortem electo · Actuũ primo
et de aliis infinitis · Non enim de
cet occulta dei prudentia homini
maxime in acto cõstituto · et ideo mul
ti miratur quare voluntas domini
hodie etiã p sortes non requitur si
cut tũc fiebat · q̃a forte ita respõ
deret hodie sicut tũc · non enim ab
breuiata est manus domini vt sal
uare nõ possit · Sed ista sunt hodie
prohibita ne aliqua superstitiosa mi
scerentur · et ne simplices ad pdo
latriam traherentur · Hic etiam
aduerte q̃ tũc q̃libet poterat pro
voto constituere sibi sortem · a sig
num dei fiendo vel non fiendo ad
libitum ordinare · ¶ Vel
istud potest allegari q̃ in factis
bellicis audaces fortuna iuuat · et
q̃ melius ẽ inuadere q̃ exspecta
re · hic enim assensus et inuasio sig
num fuit victorie et salutis · expe
ctare vero signum potionis · Vel
dic q̃ diuina prudentia libentius
iuuat hominem inuocatum q̃ illum
qui inuocat · q̃ secundum isti fuit victus
ascendite · et ideo prouocatus ascẽ
dit et vicit · prouocantes vero vi
cti sunt et fugerunt · quia reuera
ad virum iustum pertinet q̃ ex leui
tate bellum non gerat · nec lites
aut controuersias moueat · sed potius
q̃ prouocatus et necessitate opul
sus ad talia procedat · q̃a vt com
muniter tunc ad talia ipse preua
let et triumphat · Exemplo iepte
qui prouocatus contra amon obti
nuit dicens sibi illud · Judicum · xi
Ergo nõ ego peccaui in te · sed tu in
me iniuste michi bella inuista in
ferre dñs · ¶ Vel dic q̃ ita ẽ
facile deo iuuare in paucis sicut in mul
tis · et occulta dei prudentia opã
te pauca aliquociens vincunt mul
tos · debiles fortes · nudi armatos
Exemplum de leonida · qui contra
xerxen · qui cum · cc · milibus · sex
centum milia debellauit secundum oro
sium · vñ primo Mach · iii · Facile ẽ
includi multos in manibus pauco
rum · et non est differentia in cõspe
ctu dei celi liberare in multis aut in
paucis · q̃a nõ in fortitudine exercitus
victoria belli · sed de celo fortitudo
est · ¶ Vel dic q̃ non est tutum
in hoste confidere · q̃a dato q̃ victus
tibi obediat et se amicum tuum fin
gat et ad te transfugiat · si tamẽ
viderit locum suum · statim no
cere nititur atq; temptat · vt pa
tet hic de transfugis · qui visa
suorum victoria contra philistheum

surrexerunt · a filios isrl' iuuerũt
Ideo dicebant pncipes philistiim
de dõ mra · xxix · Reuertat̃
vir in locũ suũ · non descendat no
biscum ad prelium · ne fiat nobis
aduersar9 cũ preliari cepimus ·

¶ Vel allega vltimum quod re
stat · sz de illis qui p̃mo fugerãt
et videntes victoriã se ionate ad
iunxerunt · cõtra multos qui reue
ra optime sciũt se hoim̃ tpe vic
torie sed nõ tpe fuge adiungere ·
et aduersitatis tempore latere · cũ
vero hostes fugati fuerunt ac si for
titr̃ aliquid fecerunt ad aĩas solẽt
redire et se victoribus sociare. i.
Regũ. xxm · Populs q̃ fugerat r̃
uersus est ad cesoz spolia detrahẽ
da · Vel dic allegorice q ionathas
q̃ interpretatur columba signat
virum religiosum vel catholicum
crastianum · q̃ per asperaz et artã
viam penitentie · et per ardua vir
tutum debet contra philisteos id ẽ
contra demones et hereticos ascen
dere · et non nisi prouocatus dẽt
contra eos disputare · et sic medi
ante armigero suo. i. fide vel grati
a de ipsis poterit triunphare ·

¶ Saul sequẽs philistiim fugiẽ
tes · adiurauit populum ne
quis vsq ad noctem comederet ·
vt sic in hostes vindicare valeret ·
dicens · Maledictus vir qui come
dit panem vsq ad vesperam ·
Populus ergo veniens ad saltuz
in quo erat fluens mel super facẽ
agri · non applicuit manum ad os
nec de melle cõedere voluit · timẽs
adiurationem · sed persequẽdo ho
stes vlterius intacto melle transi
iit · De isto autem melle credo q
erat mana sz impressio aeris dul
cas pinguis et alba · qualis nuper
circa auimonẽ cadebat · Ista enim
in regno georgiito dicitur in tãta
quãtitate super herbas arbores a
lapides in estate cadere · q̃ multas
saraenas solent cotidie colligere ·
Qualecunq ergo fuerit mel. iona
thas adiurationem patris igno
rãs fũmitatẽ vge in mel intingens
comedit · et illuminati fũt oculi e
ius · Quapter q̃a cõtra adiuãti
onẽ pris fecerat · cũ dns̃ apter trã
sgressionẽ iuramẽti respõdere nol
let sorte deprhensus a patre adiudi
catus morti fueãt · ipsiq patet oc
cere voluit · sed eũ populs liberãut

¶ Nota ¶ Per mel intelligitur
dulcedo psperitatis mundane q
ruere illi qui philistym. i. demões
et vitia psequũtur a tali melle ab
stinere iubentur · et per abstinẽtiã
cum rege suo xpo hostes mortz a
fidei persequẽtur · quinymo sepe
fit q̃ si ionathas filius regis qui
causa victorie fuerat. i. aliquis re
ligiosus vel deuotus q̃ alias multa
bona fecerat · ad comedendum de
tali melle. i. ad gustãdũ mũdi dul
cedinem cõprobatur · a patre suo
rege xpo morti adiudicabitur · ni
si meritis seu precibus exigentibs
populi. i. sanctoz precibus liberet̃
Illi em̃ q̃ mundi delicias gustãt ·
et maxime illas quas patet eorũ
crastus prohibuit carnales delecta
tiones amant · que sz proprie de
signantur in melle · quia fauus dis
tillans labia meretricis · Prouõ ·
quinto · nisi sanctorum precibus
iuuentur et nisi ipsis alia opa bo
norũ suffragentur mortis ptue

penam portant. Apoc. x. Erat in ore meo tanq̃ mel dulce et cuz comedissem amaricatus est venter meus ¶ Vel dic q̃ mel ẽ sacra scr̃ptura. in qua dñ virga intellectus intingitur. a per studium comeditur. oculi mentis p discretionem illuminantur. Idem dic de melle deuotionis vl̃ cõpassionis ẽ ¶ Vel allega quomodo reges inuiolabiliter debent seruare verbum suum. et quomodo i casu iustitie non debent parcere cuicũq̃ etiam filio delinquẽti. sicut iste q̃ ppter transgressionez filium volebat occidere. et maxime q̃ iurauerat. Dani. vi. Scato rex q̃ decretum medoꝝ est atq̃ psatũ. et omne q̃d̃ statuerat rex non licet immutari. Exemplo illius regis iusti qui pro filio in adulterio deprehenso sibi vnũ oculũ et filio alium fecit erruere. ne legem quaz contra adulteros fecerat de pdendis duobus oculis contingeret i mutari. et ne delictum impunitum maneret. ¶ b

Ic habes q̃ quẽcũq̃ viderat saul virũ fortẽ et aptum ad preliandum sociabat eũ sibi.

¶ Nota ¶ Sic vere prelatꝰ sibi debet associare cõsiliatores suos. socios et familiares facere. et in officijs beneficijs et dignitatibus constituere et preferre quos ad pugnandum contra demones vitia et hereticos cognouerit fortes esse. et quos in scientijs et moribꝰ videat alijs prepollere. Judith. ix. De vniuersis aũt vxbibꝰ accepit auxiliatores viros fortes ad bellum.

## ¶ Capitulũ vndecimũ ¶ a

Dominus mandauit populum amalechitarum destrui. et omnia bona ipsorum oues et boues et supellectilia anathematizari. et omnia demoliri. et nichil prorsus ad vitam seruari. nec de bonis eius aliquid custodiri. nocuerat enim populꝰ amalechitarũ filijs israhel ascendentibus de egypto. a ideo dixerat q̃ deleret amalech de sub celo vt patet. Exo. xvij. Saul ergo recensito populo cõtra amalechitas ppauit. populumq̃ eius i ore gladij interfecit. veruꝝ tamen agag regem ipsius viuũ capit. a pepcit saul et populꝰ agag regi amalech et optimis gregibꝰ ouiũ et armentis a cõmbus q̃ pulchra erant. nec voluerunt dispergere ea. sed quicquid vile et rep bũ fuit demoliti sunt. Reprehensi ergo saul et populus a samuele q̃ ista nõ consũpserãt sed reseruabant. auaritiã suã palliare volentes dixerunt. q̃ ista meliora ad sacrificandũ domino custodierãt Quo dominus idignatus saul ad perdendum regnum condempnauit. et obedientiaz meliorem esse victimis dixit. Melior est obedientia q̃ victime. et auscultare magis q̃ offerre adipem arietum p̃mo. Regũ. xv. ¶ Nota ¶ Saul rex signat mundi principes et pl̃atos. populꝰ signat iferiores iudices et baliuos. q̃ reuera dñs vult q̃ populus amelech q̃ interpretatur lambens sanguinẽ. i. populus

pcc̃atorum sanguinem.i.delitias
cārnales lambentium vel etiaz in
sanguine crudelitatis se delectā
um · filys isrl.i. hominibus ī deser
to huius vite quo de egypto ten
dunt in ihrūsalē · et de mūdo ad
patrē non cessant officere vt no
cere vel alios in virtutū itinere ī
pedire · ordinaut q saul et popu
lus suus.i. prīcipes prelati iudices
a officiales illos malos exstirpēt
et q mediāte iustica ipsos de me
dio iustorū tollant · et q eos pui
ant corrugant et castigent · qq de
bonis ipsox michil penitus cōcupi
scant · et q iustica facendo ad
bona pmitorū p auaritiā nō dispi
ciant aut attēdāt · Math · xm · Ex
ibunt āgeli et sepabunt malos de
medio iustorū et mittent eos ī ca
minū ignis · ¶ Sed reuera
iste saul et populus suus quibus
facta est ista cōmissio .i. hiperiōes
et iudices ad istos malos pumen
dos discretionē facunt · qi scz pm
guioribus et ditioribꝰ pcunt · q
quid vero vilē et ꝓbum est id
est pauperes et viles psoās demo
liuntur pumunt et consumunt ·
ꝓter qꝰ pculdubio regnū spūa
le et eternale amittūt · q breuiter
istud est verum q nostri superio
res et iudices pauperes impoten
tes q̄ se defendere nequeūt depdā
do demoliūtur · pingues vero a di
uites fustinent et eis etiā delīquē
tibus pcunt Vnde īnocētiꝰ · Pau
perum causas cū mora negligitis
diuitū cum instātia pmouetis · in
illis rigorē ostenditis · in istis ex
mansuetudine dispēsatis · Nec va
et excusatio istorū q̄ sequitur · qz
scz isti dicebant vt sacrificent dñi
no se spolia amelech reseruasse · qz
reuera deus non approbat vt det
elemosinas de diuitys iuste ogre
gatis nō enīz sunt facenda mala
vt euemiant bona · nec sb colore iu
stice vult laxare habenas auaritī
e · nec vult q quis inobediens sibi
fiat vt acquisitis diuitys se velle
elemosinas facere dicat Cuius ta
men contrarium quasi omnes fa
ciunt · qui pro bona causa se ogre
gare diuitias dicunt · vt patet in
religiosis q̄ scilicet velle edificare
monasteria dicunt · in vsuarys a
cupidis q̄ se velle dare elemosinas
asserunt et pretendunt · cuin tamē
dicatur Ecclesiastici tricesimo qui
to · Qui offert sacrificium de sub
stantia pauperis · quasi q̄ īmolat
filium in conspectu patris · Si vis
allega de seueritate .i. de seua veri
tate dei · que quandoqꝫ pumit pec
cata patrum in filios vsqꝫ ad ter
ciam et quartam generationem ·
transierant enīm plus q̄ quatuor
generationes ex quo patres ama
lechitarum nocuerant filys israhel
in deserto · quorum tamen nequi
ciam isti eorum filij nunc plangē
tunt · Juxta illud · Trenoruꝫ · nij ·
Patres nostri peccauerunt et nō
sunt scilicet pumiti · et nos imqui
tatem eorum portauimus Verūp
tamen supponenduz est q̄ ista sūt
vera · q̄ isti filij fuerunt imitato
res nequicie patrum · vt patet de
isto agag · cui dixit samuel Sicut
gladius tuus matres absqꝫ fili
is fecit · sic fiet sine liberis ma
tua et cetera ·

## Capitulū duodecimū.

Ic habetur q̄ dauid q̄ erat minor fratrū de q̄ non sperauit pater q̄ patet. q̄ fratres suos omnes per ordinem samuelis obtulit. dauid i pascuis erat vbi oues pascebat. q̄ insuper percutere cataram et ꝑpulsare demonē noueat q̄ q̄ fortis robore vir bellicosus prudens in verbis et pulcher visu ac decorus facie erat. in regē fuit electus et unctus et ad regnū isrl̄ p dñm ordinatus. ad regis saulis seruitium assumptus et eidem postea substitutus. Sauli enim catharistam petenti fuit dictū de dauid. Vidi bethleemitē virū fortē bellicosum prudentem verbis et pulchrū visu et scientem psallere. et dñs est cuz eo. quapter eū accersiēs rex aduocauit et armigerū suuz fecit p̄mo. regū. xvi. Mora Sic vero dico q̄ illi q̄ fūt retenti minores p humilitatem. et q̄ a patre. i. a parentibus carnalibus nō ꝓponūtur per carnis affectuosā sedulitatē. sed q̄ gregez paupertū studentes pascē p pietatē et p elemosine largitatez. q̄ scīūt catharā scripture pulsare p predicationem. q̄ sciunt demones. i. peccata de cordibus hoīnuz expellere p conuersionē ad penitentiā. q̄ fūt fortes ad resistendū vitijs a peccatis. q̄ fūt bellicosi ad hereticos et impios necnon ad demones et vitia ꝑpugnādum. qui sunt prudentes verbis ad discrete loquendū. cum q̄bz sez est dominus per gratiā ad eos adiuuādum. et q̄ fūt pulchri visu ad honeste ducendū. tales dico dignī sunt ad seruitium regis cristianissimi. isti us substituti et vicarij i ecclesie dignitatibus et beneficijs fieri. a i reges et ꝓlatos eligi et iungi. Vñ daniel. primo. Mandatū fuit eunucho p regem nabuchodonosor q̄ introducēt de filijs isrl̄ pueros de seine regio decoros facie eruditos sapientia cautos scientia doctos disciplina q̄ starēt in palatio. Vel si vis allega q̄ ille q̄ est minor et ꝓtēptibilior et de quo minus speratur quandoq̄ in regem l̄ prelatum eligitur vel ad aliquam dignitatē vl̄ gradū exigitur. et illi q̄ meliores et dignores ēe credūtur et q̄ a patre suo mundo tanq̄ p̄mogenit̄ ꝓferūtur in electō ib9 repudiantur et a deo postponūtur Eccl̄. xi. Multi tirannī sederunt in throno et insuspicabilis portauit diadema. multi potētes oppressi fūt valde acē.

Spiritus domini recessit a saul et exagitabat eū spūs nequā. q̄pter dauid q̄ sciebat psallere quiescebat. quo patiēte ad catharā refocillabatur saul et melius habebat. a spūs malignus ab eo fugiebat. Moraliter Dauid ē predicator. cathara est sacra scriptura. ps. Exurge psalterium et cithara. Quia reuera si saul q̄ interpretatur abutēs. i. si aliq̄s ꝑpē abusum rerum temporalium efficiatur furibundus et per malam concupiscentiam exagitetur spiritu nequam per superbiam vel inuidiam vel per aliquam malam

oplacentiã · spũsq; dñi .i. spiritus
sanctus vel dei grã ab eo recedat
ꝓpter iniquitatem et malitiam ·
sepe fit q; dñ dauid .i. predicator ci
tharam scripture tãgit .i. dicat et
sonum bone instructõnis emittit
ipsum saulem .i. peccatorem cõuer
tit · ita q; spũs malus .i. mala volũ
tas ab eo recedit et morbus sui
peccati alleuiatur et fistit · Et idez
dic de sono orationis · cuius melo
dia si a dauid .i. a viro iusto fiat
dyabolus fustinere non potest di
cens illud · Genesis · iij · Vocẽ tu
am audiui domine in paradyso .i.
orationem tuam quaz facis ad do
minum tuum · ¶ Vel
dic q; cithare sonus signat memo
riam passionis cristi ac̃ · vt · s̃ · dy
abolus enim valde timet talez sõ
num · Ideo viro sancto solet dicẽ
illud Amos · v · Aufer a me tumꝝ
tum carminuz tuorũ · cãtica lire tu
e non audiam Vel dic q; dauid ẽ
xp̃c q̃ mediãte cithara crucis spm̃
malignum scz luciferum fugauit ·
et saulem .i. adam quem ꝓpter ab
usuz pomi vetiti obsedeãt libeãuit
Vel dic q; cithara nostra est caro
nostra · quam cũ per penitẽtiaz tã
gimus spm̃ malignum .i. peccatũ
seu etiã malã voluntatem a saule
abutente .i. anima peccatrice fuga
mus · Job · xxxi · Versa est in luc
tum cithara mea · Vel dic q; citha
ra est plectrum lingue · qõ ꝑ certo
si per confessionem sonuerit stati
abutens anima sana erit · Ideo bẽ
ne dicitur · Psa · xxiij · Sume citha
ram · circui ciuitatez meretrix obli
uiom̃ tradita bene cane frequẽta
canticum · Vel dic q; saul insaniẽs
signat aliquem diuitem seu prin
cipem iracundum · quez ꝑ certo si
furentem et ꝓuocatum videriꝫ
necesse est q; ipsum cũ cithara .i. cũ
dulcis locutionis melodya lemaꝫ
vt spm̃ scz malignum iracundie
ab ipso fugere faciamus · Prouẽ
xxv · Patientia lẽnit princip̃em
¶ Illud etiam generaliter dic · qz̃ pro certo quando homo
ẽ plenus maligno spũ et volunta
te · et quãdo insanit vl̃ ꝑ cupiditẽ
tiam vel ꝑ iracundiã actualiter ·
melius vt omuniter alleuiatur sa
natur et corrigitur qñ prelatus l̃
p predicatoz seu quicũq; castigator
cum melodia .i. cũ verboz dulcedi
ne cũ dulcq; inductõne circa eum
modulatur · Prouẽ · xv · Respon
sio mollis frangit iam · sermo du
rus excitat furorem · Quia sicut
dicitur · Eccli · vi · verbuz dulce mlt̃
tiplicat amicos et mitigat inimicos
Ista autem potissime pertinent ad
dauid respectu saulis .i. ad subdi
tum respectu domini prelati seu
regis vel ad filium respectu patis
quia scilicet iram taliuz debẽt mlt̃
cere et cum humilitate et patientia
a pertransire · Vel dic q; saul rex
israhel deum videntium est deus ·
qui ꝑ certo si contra nos ꝓp̃ pecã
insaniat · cithara nostra .i. crucis
memoria ꝺrationq; vel confessio ip
sum placat et superat · vt supra
¶ Dic muem̃ notatum q; li
cet asinus sonum cithare libenter
audiat si tamen ipsam muemat ·
cum pedibus frangit et calcat ·
Sic multi sunt qui verbum dei
mim̃ libenter audiunt · ipsum ta
men transgrediendo frangunt

et vilipẽdendo calcant et prẽmunt
Vide infrã capl'o ·xxij·quomodo
saul suum catharistam voluit con
fodere cẽ·

¶ In hoc capl'o ponitur q̃ quã
do dauid ad seruitũ saulis ẽ
gis isrl̃ se transtulit·sibi vnũ asi
num plenum pambus presẽtauit
¶ Nota ¶ Sic et religiosus q̃ stu
tiũ regis xp̃i.i.statum religionis
digne cupit ĩtrare·debet sibi illũ
asinum.i.corpus suum ꝑ̃uum la
toribus pẽitẽtie deditum cũ pa
nibus.i.cum bonis operibus l'uz
elemosinaꝝ subuentione seu lacri
mosis singultibus p̃sentare·dicẽs
illud·ps̃· Fuerunt michi lacryme
mee panes die·cẽ·

## ¶ Capl'm decimũ tercium· ¶ A

Philistijm contra filios
israhel cõgregati goliaz
gethẽum principatorem
a fortiorem ĩ suo exer
citu habuerunt·q̃ scz in altitudine
sex cubitos cũ palma habebat·et
armis ereis armatus erat·Cũ er
go iste cotidie populum dei molel
taret· accidit q̃ ysay filium suuz
dauid ad visitanduz fratres suos
qui erãt ĩ exercitu mitteret·vt scz
illis ephi polente·ephi dico.i.tres
modios·de cẽmq̃ panes et de cem
formellas casei deportaret. Dauid
ergo videns gygãtem cotinue po
pulo dei maledicẽ·accẽsus zelo
bacului suum sumpsit· et quiq̃ li
pidissimos lapides de fluine eligẽs
in pera sua reposuit·et tres ipoꝝ
otra goliam iacies ipsum ĩ fronte
percussit· et tercio ictu ꝑstrauit
ꝑ̃umq̃ gladium ipsi9 extrahẽs
caput suũ abscidit·p̃mo·Regũ·
xvij· ¶ Noa ¶ Allegorice ista ex
ponuntur de xp̃o et dyabolo·Sic
ẽm est q̃ a p̃ncipio philistim.i.de
mones pugnauerunt cõtra filios
israhel.i.contra homines·habẽtes
goliaz qui interpretatur robust9
.i.lucifeꝝ ductorez .q̃ scz ita robu
st9 erat et fortis sicut dicitur·Job
xl·q̃ nõ est potestas sup terram·
que cõparetur ei q̃ factus ẽ vt nul
lum timeret· Iste ẽm ẽ q̃ populũ
domin̄.i.sanctos patres et totum
humanũ genus grauauit et eidez
cõtinuo insultauit ·quaꝑ̃ter sic
accidit q̃ dauid mannfortis.i.cri
stus fuit ĩ locũ certaminis .i.ĩ mũ
dum a deo patre suo destinat9 et
miss9·vt frẽs suos.i.fideles tã pre
sentes q̃ futuros personalit̃ visi
taret et tres modios polente.i.fi
dem sancte trinitatis·necnon de
cem panes et de cẽ formellas casei
.i.decem p̃cepta legis que scz pa
nes vite et morũ formule possunt
dici eisdẽ cõcedẽt atq̃ daret Luce
xix· Homo quidã abijt ĩ regiõez
longinquam accipe sibi regnum
a sequitur·a seruus suus tradidit
decez mnas· Iste ergo zelo salutis
populi sui et animarum contra go
liã dyabolum baculum crucis acce
pit·quinq̃ lapides.i.quiq̃ precio
sa vulnera ĩ torrente passionis
recepit· quorum virtute golias
iste prostratus est· et populus fide
lium liberatus·Luce·primo· In
q̃bz visitauit nos oriẽs ex alto vt
de manu inimicorum nostrorum

liberati seruiamus illi. Tandem ve ro iste dyabolus ꝑtio gladio oc cditur ꝙ̄tuz mundi philosophi et hereticꝰ quibus mediantibz dy abolus animas occidit crusti ispi ratione diuersi sunt. ita ꝙ̄ caput primi magistri sui dyaboli seipos retorserunt. ꝙ̄tum contra eum predicauerūt et eiꝰ malitias detex erunt. et eum capite. i. intentiōe sua fraudauerunt: qualis scꝫ gla dius fuit dyonisius et augustinꝰ ps̄. Gladius eorū intret in corda ipsorum. ℣ Et si vis de armis ipsius golie. i. de malis cleri cis et religiosis qui sunt arma dy aboli. dic ꝙ oīa erāt erea. ꝙ ēs ha bet sonum sed non sensum. et isti similiter habent sonum bone locu tionis sed non habent sensuz deuo tionis vel cōpassionis. Vel etiam mali q̄ sunt dyaboli arma erei pos sunt dici. qa sunt detractores et cla morosi et b̄rigosi. Job. xli. Os sa behemoth sicut lamina eris. C Hic habes ꝙ dauid āte victo riam de golia dixit se alias vicisse leonē et vsū. et gygātē sic dicitur hic dauid vicit. ℣ Nota C Sic vero vir iustus debet vīcere spūaliter tria. scꝫ goliam magnū rusticum. i. mūdum. vsum q̄ di ligit dulcia. i. carnalia. leonē. i. sup bum dyaboluz. Istud potissime de bet esse in religioso qui mundum vicit per votum paupertatis. car nem per votum castitatis. dyabo lum per votum obedientie et humi litatis. Vel gygas cum magno ventre est insatiabilis auaritia: vt sus lambens est luxuria. leo erec to collo incedens est superbia vtꝫ

℣ D Vel dic ꝙ dauid. i. ꝑla tus quando videt ꝙ leo q̄ vsus. i. dyabolus et hereticꝰ veniunt ad gregem fidelium subditoruz deuo randum. statim debet occurrere predicando. Idem de philistino aī Quia scꝫ prelatus ista tria scꝫ le onem dyaboluz. vsuz lambentem .i. hereticos. goliam armatum. i. ti rannos debet vincere. ipsiscꝫ se opponere ne gregem vel populuz domini possint per vitia deuora re. ℣ E

Qvm dauid contra goliam gi gantem singulare certamē inire vellet. saul armis suis scꝫ galea lorica et alijs vestimētis ip sum induit. sed q̄a non habebat consuetudinem portandi arma il ta statim ea depositit et baculum et peram necnon quinqꝫ lapides de torrente accepit. quorum tribz proiectis in tercio ictu goliam in fronte percussuz prostrauit. Dicit enim quedā glosa super matheuz ꝙ xp̄c vicit dyabolū tribz tēpta tionibus sicut dauid goliath tbz lapidibus. Textꝰ tñ sic dicit. Tu litꝫ vnū lapidē aī. ℣ Nota C Sic vere si contra goliaz dyabolū qui continue per temptationes nobis insultat prevalere volumꝰ necesse est ꝙ arma et vestes sau lis. id est bona temporalia hu ius mundi qui scilicet saul abu tens dicitur mentaliter dimitta mus. ꝙꝫ baculum id est cru cis memoriam assumamus. et quinqꝫ lapides torrentis. id est quinqꝫ crusti vulnera de sue pas sionis torrente in pera consci entie reponamus et claudamus.

tū. Vl dic cōtra illos qui excūsāt se de armis portandis. i. de actib⁹ virtuosis faciendis ꝓpter īmūtie tudinem sicut dauid. non possum inquit sic incedere ꝙ nec vsuz habeo Vel dic ꝙ religiosus si vult p ualere cōtra carnem mundum et dyabolum· arma carnalia debet dimittere et spūalia accape· scz ceu as memorā aē· dicēs illō· ꝛ· ad· Cor· x· In carne ābulātes nō scdz carnem militamus· arma em̄ militie nostre non sunt carnalia· V

lb ¶ Vel dic adhuc moraliter ꝙ dauid manu fortis et vultu desiderabilis est prelatus· qui debet eē fortis bene operando· et vultu desiderabilis amicabiliē conuiuendo et honeste conuersādo· Iste ergo ad preliū cōtra philistīm. i. cōtra demones vitia et hereticos debet currere· frēs suos. i. sbditos et oscios dēt visitare· et victualia spūalia et tpalia eisdē portaē· arma saulis. i. seculi pōpam debz dimittere· baculū pastoralē dēt accapē et de torrente sacre scripturē debz quinq; lapides. i. continentiā quinq; sensuum vel etiam diuine legis doctrinam eligere· et sic poterit contra goliam. i. contra dyabolum vl contra carnem hereticos vel tiranos viriliter triumphare V

Ic dicit ꝙ dauid posuit arma golie quem occiderat in tabernaculo suo· V Nor ¶ In quo denotatur ꝙ quando quis de carne vl dyabolo pualuit· arma eius. i. peccata a q̄bus impugnat⁹ exire erat in tabernaculo sui cordis debz reponē vt scz peccata studeat ppetue memorie commendare· et



quia ceteris si ipsū dyabolū cū lapidibus istis. i. cum passionis xp̄i memoria in fronte· hoc est dictu in principio quādo scz temptare incipit· vtpote quādo tēptatio adest in cogitatione pcutim⁹ ꝛ cōtra ipsū faciliter pualemus· qa ꝙ ceteris quādo homo in principio tēptatio nis xp̄i passionē ceuceq; ipsius et vulnera adducat ad memoriaz faciliter de hoste ꝛportat triūphū et victoriam· Ideo bene dicit ad Heb· xij· Deponentes oē pondus et circūstans nos peccatū per patientiaz curramus ad ꝓpositū nobis certamen· aspicientes in auctorem fidei et cōsūmatorē ihesū qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē V

D ¶ Vel dic ꝙ tres lapides q̄bus dyabol⁹ seu eius tēptatio prosternitur tres ptes pnitētie signant· scz ōrationez que dyabolū percutit cōfessionē que ipsi in eodē venēs loco ictum alium supaddit· satisfactionem quē terco succedēs ipsum ex toto prosternit· duz tamē in fronte. i. in principio iuuētutis l temptationis ista veniant aē· vt supra· Ipse etiā dyabol⁹ cū gladio ꝓpio occiditur quādo peccatuz vel tēptatio qua ipse credit hominem occidē facit hominez magis humilē· impūtum ipse scz se videt succūbentem et fragilem· et sic ꝓpium telum suum in caput ipsius retorquetur· ps· Gladius eorum intret aē V G ¶ Vel dic ꝙ isti tres lapides sūt fides spes caritas qua scz fides percutit fortiē· spes fortius· caritas fortissime· Vl dic quomodo prouidentia dei fecit ita bene vincere inermem sicut arma

redituum continue formidare · vel adeptam victoriam ad gloriam dei ordinare. Ecc̄. v. De ꝓpitiatu peccatoꝝ noli esse sine metu

## Capm decimū quartū. Ja

QVm vidisset ionathas q̄ dauid victoriam habuerat contra hostes, conglutinata est aīma eiꝰ eiꝰ aīma dauid. exspoliauitq; se tunica sua. et vestimēta sua vsq; ad gladium arcum et balteuz dedit sibi. ꝓmo Regū. xvm. Mora Sic vere bonus religiosus debet per perfectā caritatem dauid. i. cristo conglutinari et ideo vestimentis bonoꝝ temporaliū se debet p contēptuz et abdicationez spoliare. gladium m crudelitatis dimittere. arcum penitentie a iuris doctōmis seculares contēpnē. balteuz glorie et magnificentie temporal totaliter abdicare. et omnia xp̄o dare. i. amore ipsius de ipsis non curare. et sic ionathas. i. colūba simplex scribere et humilis dauid qui fecit victoriaz in israhel. i. cristo potest in statu religionis l' ecclesie dignifice adherere. maxime quando considerat q̄ iste est q̄ goliam. i. dyabolum vicit et populum liberauit. dicēs cū petro Mathei. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Jb

HIc dicatur q̄ saul cū ārept⁹ a diabolo iusāmret. dauid cytharam percutiebat vt eum de demonio liberaret. q̄ lanceā arripiens voluit dauid ad parietē trāsfigere. ⁊ dauid sciuit prudenter lāceam declinare. Audierat em̄ sāul q̄ mulieres dāuid sibi pretulerant quādo redeunti de prelio acclamauerūt. saul percussit mille et dauid decem milia. A die ergo illa non rectis oculis ipsum aspiciebat. ⁊ ipsū occidere omnino ꝓponebat. dato q̄ iste dauid hostes ipsius cōtinue deuincebat. Moraliter Illis allega q̄ iuidia ꝓpria benefactoꝝ non pat. et maxime quādo sibi in laude p̄ferē. a quando virtus eiꝰ pullulat atq; crescit. non potest em̄ inuidus talem hominem videre dato q̄ ab ipso beneficia plurima capiat. quin ymo dato q̄ in presentia eius cytharā mediocriter tangat. i. dato q̄ dulciter loquatur et videat et audiat votum seruire studeat. lāceā tamē ipsum perforare. i. tribulationibus a miuris fatigare nititur et temptat Vñ Seneca Si nullos inimicos facit inuria. multos tamen facit inuidia Jc Vel dic q̄ saul insaniens est peccatoꝝ. q̄ sez cytharistā q̄ eū a dyabolo liberare nititur. i. predicatorem qui cytharam verbi dei sibi tangit. et p ipso sānādo et a potestate dyaboli et vitiorū saluādo eidem predicat et affatur. qñdoq; trāsfigere diffamare et iniuriari et sibi etiā inuidere conatur. Proub. xv. Non amat pestilens eum qui se corripit Jd Vel dic q̄ saul est dyabolus q̄ sez cytharistas. i. predicatores fūme mittit ad paretem. i. ad carnē per luxuriam cum lāceā temptationis trāsfigere et vulnerare. vt

officium prēdicandi et spūaliter
aharizandi valeat impedire. qua
ppter iste debet a tali lancea quan
tum potest prauere Et ideo tā dy
abolus q̄ homo durus et obstina
tus videtur dicere illud. Amos. v.
Aufer a me tumultū cāticoꝝ tuoꝝ
carmina lire tue nō audiā. ¶ E
Vt dic q̄ dauid q̄ erat pulcher et
iuuenis et tutus signat hystriōes
quoꝝ sez cātus rex isrl. i. prelatus
vel religiosus nō debet diligere. sed
eos et omnem manem leticiam
abdicare. Vel dic q̄ iste figit adu
latores q̄ in aurib⁹ hominū cytha
rizant et semp verba melodyosa
et placentia eis cantant. Istos er
go debet rex isrl. i. bonus prīceps
vel prelatus lācea ꝛ prehēsionis p
cutere et a se penitus submouere
dicens illis. Amos. v. Aufer a me
cē. vtā.

¶ F
Saul maligno spiritu exagi
tat⁹ ꝑphetabat in medio do
mus israhel. ¶ Nota E Isti
exponūt q̄dam ad predicatores. q̄
ꝑphetant. i. q̄ predicāt amore ꝛreno
tum in medio domus. i. ꝑpter com
modum priuatum. non sicut iu
stus de quo dicitur q̄ in medio ec
lesie aperuit os eius. Isti ergo a
spiritu maligno exagitantur. qui
sez de spūali negocio lucrū terrenū
adipisci conātur. ad Philippē. ij
Omnes que sua sūt querunt. non
que ihū xp̄i.

¶ Capm decimū quintū. ¶ A
Dauid maritus michol filie
regis de lecto in quo crede
batur ee aufugit vt ira
saulis declinaret. ymo vero eius sta
tuam in lecto loco ipsius posuit.
pelleq̄ caprarū posuit super caput
eius et ipsam opuit vestimentis
Cum ergo rex mādauit p dauid
veniētes apparitores ei⁹ crederēt
inuenire dauid in lecto suo. a loco
eius statuam cum vestibus et pel
libus inuenerunt. ꝑmo. Re. xix.
¶ Nota E Per istā regis filiam in
telligitur ecclesia. que ē filia regis
xp̄i. per dauid vero bon⁹ ecclesiasti
cus vel prelatus. p lectū dauid
specialem plāturā vl beneficium
intelligo in q̄bus dauid. i. bonus p
latus q̄escit. Ista est ergo veritas
q̄ recedente vel fugiēte dauid. i.
bono prelato de hoc mundo ad pa
trem. et lectum suum. i. prelatu
ram vel beneficiū vacuū dimittē
te. sepe fit q̄ uxor eius ecclesia po
nit statuam. i. p̄fert aliquā statua
lem personam in loco et lecto. i. in
statu gradu et officio ipsius q̄ re
cessit. q̄ sez ad modum statue nec
motum bone operationis. nec sen
sum discretionis habet. sed potiꝰ
q̄ circa caput mentis pellibꝰ carna
lis affectionis tegitur. et vestibꝰ
temporalis possessionis p auaritiā
inuoluitur. Et ideo breuiter hodie
fit q̄ illi q̄ in lecto ecē dauid. i.
illi qui bonū et prudentē prelatuꝝ
inuenire credūt ibi p certo statuā
cū pellibus caprinis et vestibus
id est personam ignorantem ple
nam carnali affectione et solum
inuolutam alicui quali honeste cōu
sationis veste vel aliquali possessi
one inueneruntꝫ qua hodie pre
lati circueunt in melotis que sunt
pelles vilissime significantes diuitias

et in pellibus caprinis que fuit pel
les fetidissime significantes carnes
delitias et delectationes ad Hebre
os vndeamo ℣ B C
Vel dic secundum aliquos mora
liter q dauid .i. vir iustus debet
a lecto conscientie et imaginatio
nis fue recedere imo tum scilicet
se non debet iustum reputare.
Vxor enim sua prudentia debet i
lecto cordis ponere statuam cum
pellibus caprinis quod fit quādo
facit hominem se peccatorez igno
rantem casurum et fetidum estima
re. Et sic quando lictores .id est de
mones veniunt vt dauid .i. virū
iustuz de presumptione temptēt
mirantur quando loco dauid sta
tuam inueniunt. et quando loco
virtutis timorem et peccatorum
consideratione attendunt. a lo
co presumptionis elationis et su
perbie hinc ipsi? vilipēsionem et hui
liationē et dejectionē considerant a sic
illusi sine dampno iusti recedū ℣ C
Hic videns dauid consumma
tam malitiam saulis contra
se fugit ad samuelem. Ad quē
cū nunciassent saul nuncios vt dauid
raperent et adducerent. illi veni
entes in naioth dauid cum samue
le et etiam prophetarum cuneum
cum eis inuenerunt. sicq factum
est q quando ipsi lictores qui ad
rapiendum dauid fugerant missi in
truente in se spiritu ad prophetā
dum cum alijs sunt conuersi. qui
bus moram trahentibus saul ali
os lictores misit. qui et ipsi pphe
tare ceperunt. quod etiam tercij
nuncij cōsimiliter fecerunt. ita q
nulli ad suum dominuz redierūt.
sed cum samuele et dauid prophe
tando remanserunt. Ad vltimum
vero et ipse saul personaliter ve
nit. a statim facto super se spiritu
domini vestimentis suis se exspoli
auit. a nudus tota die et nocte cū
alijs prophetauit. ℣ Nota C
Istud potest allegari quomō val
de pfiat societas bonorum religio
sorum et illos videre et frequēta
re. et verba attendere et audire qē
uenit sepe accidit q etiam ipse
saul et q lictores sūt .i. ipi mali mū
di prīcipes a tiranni in ipso actu
male voluntatis sue quando bōs
religiosos et sanctos prospiciunt
et vitam et mores eorum atten
dunt et eorum prophetias laudes
et doctrinas et predicationes au
diunt. statim spiritu dei tangun
tur et in vitos alios se conuertūt
ita q sepe fit q et ipsi cuz prophe
tis prophetisare et cum religiosis
religiose viuere volunt. et depoī
tis vestimentis bonorum tempo
lium et etiam habitus secularis
cultu nudi et pauperes laudes
reddunt. Sicut de quodam re
ge frācie legitur q cum romaz ad
peregrinandum iuisset. per mon
tem cassinum transiuit. et visa o
uersatione sanctoruz monachoruz
spiritus domini in eum fluuit. et
depposito regio cultu sumptoq
monachico habitu ibi cum ipsis re
ligiose vixit. Quod etiam de
lictoribz tirannorum missis pro
martiribus capiendis quasi octi
die fiebat. qui scilicet auditis
eis conuertebantur. et cum eis
martirium sponte patiebantur.

vñ de cristo legitur. Johañis. vij. q̄ miſerūt miſſi vt eū cōprehende rent. cuz hoc facere auſi nō fuiſſēt phariſeis increpātibz q̄ eum non adduxerant reſpōderunt dicen tes. Nunq̄ ſic locutus eſt homo. Et ipſi phariſei dixerunt. Nunq̄ et vos ſeducti eſtis? Vel iſta etiā poſſunt allegari q̄ ſpūs vbi vult ſpirat. qz etiā quādoq̄z ī ipo actu malē voluntatis homo cōuertitur a pphēta dñi efficitur. vt de paulo exemplariter inuenitur. potens e niz eſt deus de lapidibus facere fi lios abrahe. Lu. iij.

Ad finem q̄ dauid poſſet ſcire voluntatem ſaulis vtrū eēt contra ſe confirmata. ionathas a mīus ſuus certum ſibi ſuq̄ hoc de dit ſignuz hoc ſcz q̄ dauid ī agro iuxta lapidem ſeat abſcondi. ordi nans q̄ poſt prandiuz ipſe ad ſpa cium muros aſcenderet. a tres ſa gittas verſus illā ptē traheret. a puerū ad querendū ſagittas mit teret. et ſi cognoſceret patrē ſibi placitū puero diceret intra te ſūt Si vero videret cōſumatam mali tiam tunc diceret. vltra te ſunt. Videns igitur ionathas ſaulem ī prandio cōtra dauid frementē ſta tim poſt prādium ad muros iuit ſagittas duas in agrū vbi dauid latebat iecit. et puerū ignoran tem ad querendū ſagittas miſit. a tum diceꝫt nō ſunt ibi ſagitte vl tra te ſunt. fugiendi ſignū et rece dendi ſpacium dauid dedit. ꝑmo Regū. xx. Mora iſtō mueī ēxpoſitūm allegorice ſic Per iona tham intelligitur deus pater. et per dauid eius filius cristus Saul vel o rex q̄ it epulas mortē dauid deſiderabat cetū ſacerdotū et prin cipum iudeorum ſignat. q̄ ī epul paſchalibus xpi mortē tractabāt Puer vero ionathe turbā iuday ci populi puerilem et ignorātez de ſignat. Jonathas ergo. i. deus pa ter tres ſagittas. i. tria genera di uinorum eloq̄orum ad dauid ab ſconditum in agro. i. ad xp̄m latē tem ſub littera ſcz legē pſalmos a pphetas noſcitur direxiſſe. et ad ſagittas huiuſmoi colligēdas pu erum ſuum. i. populum iudayeum tranſmiſit. q̄ ſcz ſagittas dīnoruz eloq̄orum receperūt et ſcripſerūt et in amicicā ſinagoge reduxerūt Verūptamē dauid. i. xp̄m q̄ ſub la pide tabulatum legis latitabat et in agro huius mūdi occultus ve nerat. Pſa. xlv. vere tu es deus abſcōditus. non potuerunt cogno ſcē. nec etiaz q̄ ſagitte huiuſmoi .i. littere ſcripturarū qua s colligē bant ſignificarent dauid .i. cristū ſcruerūt aīaduertere. ymmo abſq̄ fidei adhesione ipſū dimiſerunt ab ire. Johannis primo. In pp̄ria ve nit et ſui eum non receperunt In mundo erat et mūdus eū non cog uit. VERE Vel dic q̄ dauid .i. peccatoz fugit ab ira regis cristi. ſaluatur etiam a lapide. i. a corde is durtia in qua latuerat per penitē tiaz. egreditur quando ionathas .i. columbinus predicator et ſim plex ſagittas dīnorum eloq̄oruz ad ipſum dirigit. et quando ver bis. i. reprehenſionibus ipſum ſa gittat arguit atq̄ ferit. VERE Hē habes q̄ dauid fugiens ſaulem venit in nobe ad abi

melech sacerdotem · petitq; ab eo
panem p se et pueris secū ductis
Cui cum dixisset sacerdos · nō ha
beo panes laycos ad manum · sed
tantum panem sanctum · si mūdi
sunt pueri comedant maxie a mu
lieribus · Dixit dauid q vasa pu
erorum sancta sunt · porro via pol
luta sed dāte domino sanctificabi
tur Sibi ergo dedit sacerdos paēz
sanctificatum · gladiūq; golie · qui
inuolutus pallio in tabnaculo a
die quo goliam occiderat semp fi
erat reseruatus · primo Regum · xxi
Moraliter ℣ Sic verē qñdo da
uid et pueri sui. i. cristiani veniūt
ad sacerdotē in paschate pro paē
eukaristie sumendo · ante omnia
sacerdos curare habet si mūdi sūt
atq; casti · debzq; eis dicere q iste
panis non est laycus immo sāct9
et solum a sanctis hominibus as
sumendus · quos cū sanctos a mū
dos et cōfessos esse cognouerit dēt
eis panem sanctum tradere · necn
et gladiū timoris domini seu etiaz
memoriā crucis quo scz golias dy
abolus iugulatus extitit dēt eis
assignare · qr pro certo sicut pueris
datur panis et baculus vt panez
a cane defendant · sic etiam cristiāo
gladius crucis vel diuini timoris
cum pallio humilitatis traditur ·
vt panem istum scz sacramentuz
et eius virtutem dyabolus ab eo
nunq; tollat · Isti tamen quanq;
sint mundi et sancti viam suā de
bēnt pollutā dicere · impiuz ēspāu
tanti sacramenti se debent immun
dos existimare · dicēdo illud Johā
nis · In multis enim offendimus
omnes. ℣ ℟ Vel dic q si
cut allegat saluator · q; istos paēs
sāctos quos non licebat laycis co
medere sicut patet Leuitici · xxi · da
uid laycis famelicis comedit · qa
necessitas non habet legē · Vnde
q; gladius golie est detractor · q;
gladius dyaboli dicitur · qs i psal
mo dicitur · Lingua eorū sicut gla
dius acutus · Isti sunt ergo qui in
templo religionis habitant · et i
uoluti pallio. i. habitu religioso vt
simulato humilitatis et caritatis ze
lo homines ferunt et cruentant ·
Iste em̄ est gladius qui patrum
dominum occidit · a detractor est
ille qui proprio domino scilicet p̄
prio prelato non parit · ps̄ · Gladi
us eorum intret in corda ipōrum
Doech ydumeus fortissimus
pastorum saulis de quo nō
cauebatur erat in tabernaculo qñ
do sacerdos panes et gladiū dedit
dauid · qō cum sauli retulisset īmē
fecti sunt sacerdotes. ℣ Mora
liter ℟ Ex hoc nota q semper ē
ab insidijs precauendum a maxie
quando negocia tangūt principes
et magnates · qua vbi non adū
titur adest alius qui loquitur · p
ter qō multa mala sequuntur Ide
o bene dicitur · Eccī · x · In cogita
tione tua non detrahas regi · aues
em̄ celi deferunt illi Quilibet em̄
gaudet referre prelatis et principi
bus quicquid videt · ideo bene di
citur · Ecclesiastici octauo · Coram
extraneo ne facias consilium · ne
scis em̄ quid pariet ·

℟ Capitulū decimū sextū. ℣ A

DAuid fugiēs ad achis
regem geth · cum perpē
disset se esse cognitum
timēs ne q̄d a philiste
is qui inimica erāt filiorum isrl pa
teretur finxit se in regis presenti
a furiosum · mutauit os suū et ip̄i
gebat i ostia porte clausa · et deflu
ebant saliue de ore ei9 · que vidēs
achis ipsum dauid esse nullaten9
credidit · & ipsum tanq̄ furiosum
expulit · et sic sub colore insanie
periculum euasit · Ad speluncam
odollam fugit atq; venit · vbi frili
et fratres eius ad eum congrega
ti sunt · et illi qui erant in angus
tia et amaro animo · et q̄ preme
bantur ere alieno ad eum con ue
nerunt · et factus est eor̄ p̄ceps
et ei adhesērūt · p̄mo · Regum vi
cesimo p̄mo et vicesimo secundo ·

Moraliter dic allegorice
q̄ dauid est cristus · achis vero de
signat populum uideor̄um · quia
reuera dauid dei filius i geth que
interpretatur torcular vel oppri
mens · i. in oppressiōe mundi et mi
sere veniēs se in aliam psonam
scilicet in hominem carnem assumē
do mutauit · et in torcular passio
nis more insani voluntarie scilicet
mortem assumendo apparuit · ap̄t
q̄d etiam herodes tanq̄ insanum
veste alba illusit · quāp̄t achis · i.
iudaycis populus ipsum esse deū
seu dei filium seu messiam non cre
didit · & ipsū et ei9 fidē expulit · a
eum expellendo occidit · dicendo
scilicet illis Luce · xix · Nolum9 hūc
regnare super nos · et illis · Tolle
tolle crucifige eū · Ita q̄ iste i spe
lūcā sepulchri descēdit · Fratres et
go eius · i. apostoli et discipuli ad
eum per fidem descenderunt · et ō
nes qui erant ere alieno pressi · i.
debitis peccatorum constricti · oēs
illi etiam qui in angustia tribula
tionis et amaro animo contratio
nis erant positi scz gentiles et alij
predicatores plurimi ad eum cōue
nerunt · fidemq; ipsius susceperūt
et factus est eorum p̄ceps et in
eum tanq̄ in deum et dominū cre
diderunt · dicentes illis Ysa ix Ve
stimentū tibi est · p̄ceps esto no
ster · Vel dic q̄ quandoq; expedit stulticiaz
simulare · Vnde cathō · Stulticiam
simulare loco prudentia summa ē
Et Prouerbiorum decimo sexto ·
Respōde stulto iuxta stulticiam
suam nē sibi sapiens videatur Vl
dic q̄ hodie soluz illi qui sunt in o
pes angustiati a tribulati ad dauid
· i. ad cristum ad speluncaz odollaz
· i. ad religionis statum conuemūt
ipsumq; p̄ duce eligunt · diuites
vero nec de dauid · i. de deo nec de
religione sua contendunt · Jacobi
secundo · Pauperes elegit deus ·
Vñ a postol9 prima ad · Cor̄ p̄mo
Videte fratres vestram vocatiōez
quoniam nō multi potentes · ñ ml
ti nobiles scz carnē · & infirma mū
di elegit deus Vel dic q̄ pro certo
illi qui sunt fratres dauid caritā
tem sectando et fraternitatem di
ligendo · illi qui sunt in opes scilicz
volūtarie diuitias contemnēdo ·
et illi qui sunt in amaro animo de
peccatis penitendo · et illi qui sunt
in angustia tribulationes sustinē
do · et illi qui sunt pressi ere alie
no · id est qui sunt hom diuites

mundi era et diuitias ōn⁹ et pres
suras reputādo · ad dauid .i. ad cri
stum per gratiaz veniunt et ī spe
luca paradysi discipuli ei⁹ fiūt ·
taliumq; personarum dux et rex
efficit · a ipsi sibi tanq̄ pncipi per
petuo famulantur · Vnde ipse est
q̄ dicit · Ysa · lvi · Ad quem respi
am nisi ad pauperculum et con
tum spū et trementem sermones
meos ·

## Capitulū decimū septimū ℣ A

Ne habes quomodo do
ech iterfecit sacerdotes
domini scilicet octogin
ta quinq; viros īdoctos
ēplyot lineo · et q̄ solus abiathar
effugit · primo · Regū · xxii · ℣
Mora Sic vere doech q̄ interpre
tatur mortuus .i. peccatū carnis fe
tes · vl doech qui interp̄tatur solli
citus .i. dyabolus carnales quos quē
deuocet sacerdotes domini .i. viros
ecclesiasticos . qui lino ornate sunt
indutī fume mūtur occidere · a cu
ius occasione solum abiathar qui
interpretatur vos .i. solum illos q̄
rore diuine gratie sunt imbutī cō
tingit mirabiliter se saluare · ℣ B
Ne iterū habes · capo · xxm ·
q̄ ionathas cū dauid ī deser
to fedus īnit · Et sic legitur cum
dauid ter misse fedus · sez semel in
domo · s̄ · x vm · sedo in agro · sup̄ ·
xix · tercio hic capo · xxm · sez ī de
serto · ℣ Mora Sic vere deꝰ
cū iusto homine tripliciter fedus
facit · sez in domo conscientie per
contritionem · in agro eloquentie
per confessionem · in deserto peitē
tie p satisfactionem · ℣ C Vel
dic q̄ ionathas deus cum dauid
viro iusto confederatur et iungit
quando ipsum inuenit ī domo cor
dis et cogitationis per fuipsius cō
sideratione · et quādo ī agro opu
lento per actiue vite fecūdā opera
tione · et quādo ī deserto religio
nis vel vite contemplatiue p secre
tam seculi abdicationem · Vel dic
q̄ p̄mum pactum fit per fidē ī do
mo cordis et cogitationis · secūdum
per caritatē bone opationis · tcū
per spem ī deserto tribulationis ·
Quando em̄ homo cū deo illo ēpli
a modo iungitur · cōstat q̄ sibi fit
miter copulat̄ · Vnde Ecclesiastes
nn · Funiculus triplex difficile trū
pitur ·

## Capm decimū octauū · ℣ A

Qvz saul actualiter ps̄e
queret̄ dauid · accidit
q̄ pro vētre purgādo
spelūcam intraret · i cu
ius pfundiori pte dauid cū viris
suis fuerat et latebat · Dauid ego
sibi quanq̄ p̄secutori misertus ip
sum occidere noluit · sed oraz cla
midis eius p̄scindens · a de hoc cor
suum pauties peituit · Absit inq̄t
vt extendam manum in crustū do
mini · Quo facto ipsum inimicum
suum saulem ad fletum prouoca
uit · primo Reguz vicesimo quar
to · ℣ Mora Istō p̄ allegatō

q̄ homō nobilis corde nō debet a liquem occulte vel permitiose pcu tere. sed potius publice debellare quīymo si hostez in potestate sua inuenit debet sibi pcere. et maxi me quando videt ex casu et a fo tuna et ex dei pudentia et nō ex propriis viribus subiectionem hu iusmodi factam esse. quia sicut dicit seneca. ¶ Suffiicere debet vic toꝛi vindicare potuisse. Vnde ipe de moribus dicit. Magnanimi vi tium est ledentem negligere Tali enim modo inimicus melius vinca tur et ad fletū et dolorem prouo catur. Ideo dicit seneca q̄ pendo meliꝰ vices. sicut pōit exēplum de iulio et anthonio libro de bene ficiis. Vñ Proūb. xxv. Si sitierit inimicus tuꝰ potū da illi ac̄. sic e nim faciens carbones congeres su per caput eiꝰ ¶ Vel dic q̄ in spelūca religionis vel eccle sie q̄ndoq̄ inuenitur saul malꝰ ex .i. malꝰ prelatus. qui solū querat ventrem suum purgare. i. malam voluntatē suā implere. et sterco diuersoꝝ crimium p opis execu tionē exterius reuelare. sicut ad litterā patet de multis q̄ soluz ad hoc spelūcā religionis vel eccles e intrare querūt vt solū domine tur et presint. et vt fetorem diū soꝝ vicioꝝ emittant. et vt superbiā luxuriā vindictā auaritiā exerce ant in dignitatibus se promouei p curāt Quādoq̄ etiā in ista inuenit dauid. i. bonꝰ subditus. q̄ solū ibi q̄ ut latē et a mūdi tumultu se ab scōdē. et orationi et deuocōni va cē. Math. vi. Intra in cubiculū tuū et ora patrem in abscōdito.

Quid ergo? Pro certo talis dauid .i. bonus subditus licet videat re gem et superiorem suū talia fac nora facētez et mala opa exequē tē. dato etiā q̄ sit inimicꝰ et psecu toꝛ suꝰ et suoꝝ. non tamē debet i eū manū mittere. nec eū impugē diffamare et spūaliter occidē. sed potiꝰ in patiētia dissimulaē. et defe ctꝰ suos beigniꝰ q̄ potest suppoꝛ tare. quīymo si quid de clamde fame sue detrahēdo presciderit. et obloquendo de prelato linguaz su am laxauerit seipsum tedarguē et cor suū pcutere debebit. Exodi. xxii. Dys non detrahes. et prin cipi populi tui nō maledices. Sicut etiam de oza dicitur. ii. Regum. vi. q̄ morte percussus interiit. q̄ manum ad archam vacillantez mi sit. Ad denotandum q̄ etiā sub ditus non debet prelatum vacillā tem vel delinquētez detrahendo tā gere. cū ad ipsū non pertineat de maioribus iudicare. Exemplo cō stantini impatoris. q̄ i consilio ge nerali libellos episcoporum vbi e orum crimina vel accusationes o tinebātur cōcremari mandauit. dicēs q̄ maiorum vitia nō sunt a minoribus iudicāda.

## Capl'm decimū nonū.

NAbal quīdam diues et magnus cuius possessi o erat magꝝ moabat in cāmelo Iste tñ pessimꝰ a

malicioſus · vxor vero eius abigail
erat prudentiſſima et pulchra · Fa
ctum eſt igitur q̄ cū iſte oues ſu
as tonderent et tonſoribus ſuis cō
uiuium faceret · miſit ad eum da
uid qui latebat tūc tpis in deſerto
p ſe et ſocios ſuos benedictōnem
et gratiam .i. cibos ſeu viaticū pe
tituros · Iſte autem non ſoluz no
luit eis aliquid dare · ſed cœpit
obloqui de dauid et iniurias dicē
et ipſum ſeruum fugitiuum vōre
Quo audito dauid iratus · ſtatim
nabal cum ommibus que habebat
voluit perdere · niſi ſapiens vxor
eius abigail occurriſſet · Iſta em̄
audita fatua reſpōſione viri · ſta
tim munera pauit in occurſuz da
uid cucurrit · a verb̄ prudentiſſis
ſimul a muneribus antemiſſis ira
eius placauit · Iſta igitur viro ſu
o tunc ebrio indicare noluit · ſed i
craſtino periculum in quo fuerat ſibi
dixit · p̄ter qd̄ mortuum eſt cor e
ius intranſecus · et factus ē qua
ſi lapis · et poſt decē dies defecit
et mortuus eſt · p̄mo · Regū · xxv
Mora Iſte nabal q̄ interpreta
tur ſtultus ſignat aliquē ſtultum
diuitem et maxime prelatum pri
cipem vel ſuperiorem · q̄ in deſerto
huius mundi licet ſit malicioſus et
peſſimus diuitijs tamen habūdat
ps · Ipſi peccatores habūdātes i ſe
culo obtinuerunt diuitias · Iſti igi
tur ad tondendas oues .i. ad exco
riandos ſimplices et paupes conti
nue vacāt . a etiā tonſoribus ſuis
.i. baliuis et familiaribus ſuis ad
iſtam rapie cōſionem ſeruientib9
cōuiuia et feſta p̄parant · et ipſis
officia et beneficia et alia lucra cē
poralia ſubminiſtrant · et tamen
dauid .i. xp̄o q̄ in perſona paupis
petit et clamat per elemoſinas ni
chil donant · ſed potius ſeruos da
uid ipſos ſcz paupes vituperant
et moleſtāt et murmurādo et ma
ledicēdo ipſum dauid .i. xp̄m blaſ
phemant · Iudicū · ix · Inter epu
las maledicebāt abimelech Quid
ergo? Procerto non reſtat niſi q̄
dauid et viri ſui .i. xp̄c cum āgelis
ſuis contra tales irruat · niſi forte
eorum vxor ſapiens .i. prudentia ip
ſos redarguat · et dona et elemoſi
nas xp̄o et pauperib9 tribuat · a
per humilitatem et penitentiam ip
ſi dauid xp̄o obuiet et occurrat ·
que iram eius ipediat et cōpeſcat
Ideo bene dicitur · Eccī · xxvi · Mu
lieris bone beatus vir ·

Vel iſtud allega q̄ nabal
.i. prelatus tunc debet magnum
conuiuium facere .i. magnuz gau
dium habere · quando oues ſuas .i.
ſubditos poteſt tondere id eſt nu
dos et pauperes mentaliter et ſpi
ritualiter facere · et vell9 bonoriū
temporaliū de affectione ipſorū
auferre · exemplo abraham qui
tunc magnum conuiuiuz fecit qñ
do filium ſuum iſaac ablactauit ·
id eſt a lacte bonorum terrenorum
per contemptum abſtraxit ·

Vel econtra dic de malis p
latis et dominis qui tunc tempo
ris ſumme gaudent · quando ſibi
tos ſuos excoriaē et ē ellere bono
rum terrenorum priuare poſſunt
et quando ſufficientem occaſionez
excoriandi et depredādi eos inue
unt · Iob tercio · Gaudentq̄
vehementer cū inuenūt ſepulchrū

Et l oquitur de illis q̃ fodiunt au
tum ¶ D Vel illud allega q
q̃dm homo est ebrius et in ipsõ
feruore male uoluntatis nõn debz
exaspevari vel corrpi sed potius
dissimulari et supportari · sed i cra
stino cum ira et ebetas cessauerit
debet tangi · Vnde Eccl primo · In
conuicio vini ne primum arguas
Et sequitur · Nõ premas eũ i repe
tendo Non enim solet homo ebrꝰ
vel iratus obiurgationi seu correc
tõni acquiescere · qui tamen effi
geratus solet patienter cum corri
gitur sustinere ¶ E Vel dic q
nabal qui interpretatur stultus
est peccator qui est pessimus a ma
litiosus iniquus iniuriosus in
gratus obstinatus obliuiosus et
peruicosus · Dauid em pastores a
greges eius defenderat · a ideo fu
it ingratus ꝛc Talis ergo cuius cor
emortuus et lapidificatur per ob
stinationem · post decem dies . i . de
cem mandatorum transgressioẽz
moritur · et morti tẽporali ppe
tuã õdempnatur · Ezechiel · xviii
Anima que pecauerit ipsa morie
tur ·

## Capm vicesimũ · ¶ A

QVm saul persequeretur
dauid · et i medio exe
catus fui in tabernaculo
quiescerem et dormiẽt ·
aphũq aque et hastã ad caput fi
um haberet · dauid de monte astẽ
dens cauta tabernaculũ regis itra
uit ipsũq dormientem inuenies
hastã et aphũ abstulit et rediens
in montem itenuz ascendit · et cla
mare incipiẽs huuismõi verba dix
it · Nonne respondebis abner · Ingressus est vnus de turba vt iter
faceret regem · Viuit dominus q̃a
filij mortis estis vos · q̃ nõ custodi
stis dominum vestrum regez Vbi
q̃ sunt ẽ hasta regis et vbi aphus
aque ꝛc · Abner ergo merito rep̃he
ditur q̃ dñm suũ nõ custodiuit · q
dormiens ipsũ in periculo dimisisse
p̃batur . i . Regũ · xxvi · ¶ Vor
E per dauid qui in montibus moz
batur et q̃ interpretatur mauſor
tis in hoc loco possum dyaboluz in
telligere · q̃a sez valde est fortis et
in montibus . i . in superbis et in ela
tione superbie semper dinoscitur ha
bitare · Job . xl · Ipse est rex super
omnes filios superbie · Et ibi ãte
Huic montes herbã ferunt · Per
regem israhel cristum intelligo · p
abner vero qui interpretatur pa
tris lucerna intelligitur ratio ·
Ista ergo est veritas q̃ rex israhel
cristus contra dauid manuforteꝫ
id est contra dyabolum superbum
et montuosuz militans quandoq̃
in sacramento altaris vel etiaz spi
ritualiter per graciam in tabna
culo cordis humani recipitur vt i
bi quiescat habitet et moretur · i
nullo emz loco cristus dulcus dor
mit q̃ quando in mundo corde req̃
escit · Canticorum primo · Dum eẽt
rex in accubitu suo et cetera ·
Sed reuera ad hoc q̃ rex iste i cor
de humano possit suauiter rẽgescre
re · tria debent eum sociare · scilicz
abner princeps exercitus virtutũ . i .

lucerna rationis que vigilet · hasta. i. memoria crucis que sustēteret aphy aque. i. humor deuocōnis cō passionis et opunctōnis q̄ irriget Sed reuera quādoq; fit ꝙ iste vigil. i. ratio ita mūdi delitijs delectatur · ꝙ a cura diligentie repescit ita ꝙ dormiēs ebetatur · et tunc p̄ cul dubio venit vnus de turba scz dyabol⁹ qui in tabernaculū cordis p̄ temptationes se ingerit · et hastam et aquam. i. crucis memoriaz ac diuinū timorem deuotionezq; et cōpunctōnem tollit · et clamoribus malarum cogitationum regē inquietat et in corde quiescere nō permittit · Quis es tu inquit qui clamas et inquietas regem? Concludi ergo potest ꝙ abner. i. ratio que non bene vigilat · sed ad rḡē latronem dyabolum intrare et ipsum spoliare permisit merito debz redargui · a mortis filia nuncupari · Vigilare ergo quia si sciēt patrefamilias q̄ hora fur veniret vigilaret vtiq; · Lu · xij ·

## Capitulū vicesimū p̄mū ·

HIc ponitur ꝙ dū dauid ad achis regē geth fugisset · et omni die a ciuitatis gētilib⁹ multas raperet p̄das · et cū ipsi regi gentili diceret · ꝙ dictas p̄das nō a gētilibz sed a filijs isrl̄ apportaret de quo idem rex sūme gaudebat · idē dauid tali vtebatur cautela · quia scz nec viro nec mulieri pcebat · ne cōtra eū loquerētur omnes generaliter occidebat · p̄mo · Regū xxvij · Nota Ista cautela adhuc vtuntur multi latrones qui scz eos solos quos timent reuelari post ꝙ rapuerint occidunt · a qui alias pcerent illo attēto nulli pcunt ·

Ortuo samuele cū philistim congregarentur et insurgerent contra saul · et dominus sibi respondere nollet nec per somnia nec per sacerdotes nec p̄phetas · mulierem phitonissam adijt · a samuelem suscitari poposcit · q̄ statim per phitonissē scientiam suscitatus euentum belli sibi predixit · et ꝙ in crastinū cū filijs suis mansurus esset sibi certissime reuelauit · qđ etiam euētus rei postea approbauit · p̄mo · Regū · xxvm · De ista suscitatiōe scz vtrū fuit vera anima samuelis · qđ potius augustinus et · Eccā · xlvi · Insup vtrū fuit spūs malignus · vt pōt beda in glosa · Actuū · xvi · nō ē presentis negotij diffinire · Nota Hoc solū dico ꝙ saul sigt tumor inuestigatoēs · q̄ scz multocies solent audire illd qđ vellēt se n̄ audiuisse · ḡa pro certo sepe fit ꝙ dū suspicaosus diligenter inquirit et a viuis et a mortuis perscrutari contendit sepe infortunium suum inuenit · propter quod displicentia mox inarrat · Ideo bene dicitur · Ecclesiastici tercio · Non est necessarium ea que abscondita sunt videre oculis tuis · in superuacuis rebus noli scrutari · Vel dic ꝙ samuel propheta tamen mortuus signat vitū scientificū pcōz · qui reuera multa bona et vera solet

dicere et predicare nescit bene op ari. De qualib⁹ dicat dñs. Math. xxm. Omnia quecūq dixerint vo bis seruate et facite. scōm vero o pera eor nolite facere.

## Capl'm vicesimū secūdū.

David sequēs amalechi tas p eo q ciclech fue renderant et viros et mulieres captiuos du cebant. puerū egyptiuz quē infir mantem et lassū dñs fu⁹ dimiserat inuenit. quē in ductorez ehgens amalechitas discūbentes edentes et bibentes et quasi festum facē tes iuenit. Quos occidēs pdā quā tuleras reportauit. a captiuū libe rauit populum. et etiā de bois ac q̄ritis in illo bello equā portionez illis q̄ ad bellū destēderant et illis q̄ lassi ad castras remanserant dispensauit. 2mo Regum. xxx.

Mora Iste puer egypti⁹ quem dñs suus lassum et infirmū dimiserat signat quos dā paupes homines tenebris tribulationū vel miseriarum obtectos q scilicz egyptus interpretatur tenebra. infirmitatibz a miseris fatigatos et idcirco a domino suo scz a mun do cōtemptos et ptermissos. Qui a reuera sepe fit q cū dauid. i. de⁹ amalechitas qui interpretantur terram labentes. i. homines terrā diligētes velit cōprehendere et cō uertere. quādoq de vno paupere homine solet ductorem. i. prelatū vel predicatorem facere. quo scili cet tandez mediante et coopante solet tales mundanos carnales a auaros capere. et eos per peniten tiam mortificare. a vitam carnalē in eis occidere. et eos virtutibus et fidei subiugare. Ho Vt pone q sicut egyptius coopat̄ da uid ad amalechitas vincendos et inueniendos. sic mali quādoq coo perantur bonis ad demones vin cendos vel ad malos alios puni dos. vt patet de bonis prelatis a principibus. qui malis officialib⁹ et stipendarijs vtuntur ad iustici am exequendam. Ad Romanos. xm. Diligentibus deum omnia co operantur in bonum. Vel dic exemplariter de liberalitate et ci uilitate boni principis. qui scilicz lassis et remanentibus debet com pati et omnibus equaliter con dividere vel partiri. Leuitici sexto. Cunctis filijs aaron equaliter per singulos dividetur. Vel dic si vis allegorice contra malos tiran nos. qui nunc letantur et luxuri antur in predis quas a filijs isrl'. i. a bonis cristi fidelib⁹ rapuerunt. sed dauid. i. cristus subito q̄q dū non aduertunt irruit super eos. et eos per mortez et infortunia in terficit. a illa que rapuerunt mū di bona ipsis subtrahit. Lucę vi cesimo octauo Stulte hac nocte repetent animam tuam a te. que autem parasti cuius erunt.

## Capl'm vicesimū tercū.

Saul vulneatus a sagit tarijs pro eo scilicet q totum pondus pli⁹ sus

fuerat ad saul · ab armigero suo se occidi postulauit · timens ne philistim uentes ipsum occiderent illudentes · Cum ergo armiger ipsum occidere nollet · ipse saul super gladium suum incubuit · qđ et armiger simile statim fecit · et sic uterq; p̄ p̄rio gladio interiit et defecit · primo · Regū · xxxi · ¶ Nota ¶ Saul rex signat superiorē et rectorē · in quē p̄ certo totum p̄opus p̄lij .i. tota satana tēptationum uertit · inq̄tum diabolus debellac̄ superiores pre ceteris conatur · ut sic eorum exēplo alij facilius uincātur Sepe igitur fit q̄ postq̄ iste superior a sagittarijs .i. a demonibz per temptationes est uulneratus · p̄ p̄rio gladio .i. p̄rio consensu seipsum interficit · inq̄tum peccato uoluntarie consentit · et ī presentia armigeri .i. in conspectu subditorū suoz seipsūz per uitia transuerberat et trāsfigit · Cuius exemplo p̄ualidus armiger .i. subditus q̄ cunq; statim ad simile prouocatur et etiā morte simili per uitia iugulatur · sicut em̄ dicit · Gre · Vitiū rectorū facile trahitur a subditis in exemplum ¶ B ¶ Vel dic q̄ isti qui p̄rijs gladijs transfixi fūt inuidos et detractores designant · qui reuerā p̄rio gladio .i. p̄ua inuidia uel odio seipsos ante omnia uulnerant · a dolorus sui iaculo se cruentant · ps̄ · Gladius eorum intret in corda ipsorum Vel dic q̄ armiger saulis est adulator principis · q̄ scz magistrum suum noluit interficere · q̄ isti dominos suos nolūt corrugere uel gladio dicte reprehensionis percutere et ideo isti domini p̄rio gladio .i. p̄ua uel dicta uel potestate quam habent seipsos interficiunt · inquantuz seducti a suis armigeris .i. adulatoribus officialibus et balius dicto gladio seu domino abutuntur · Ipsi tamen armigeri .i. adulatores seu mali consiliarij immunes non euadūt · quia scz ipsi propter dns pereunt · inquantuz p̄ter abusum potestatis sibi commisse spiritualiter a eternaliter occidūtur · ¶ C ¶ Dicit etiam potest contra confessores et predicatores frequentantes curias p̄incipum qui scz libentius solent adulari q̄ uerum dicere · quia non audent magnates reprehendere · et sic uēq; solēt perire · sicut bene dicatur Exechiel · in · Ipse impius in iniquitate sua captus est · sanguinem autem eius de manibus tuis requiram Ideo talibus superioribus loquitur scriptura · Ysaie · nono Populus meus qui te beatum dicunt ipsi te decipiunt · Et sequitur · Et uiam qui beatificant seducentes · et qui beatificantur deuastati · ¶ D

Mortuis saule a filijs eius fugientibz per montem gelboe · uenerūt philistim ad spoliandos mortuos et inuenerunt saulem et tres filios eius interfectos iacentes in monte gelboe et precesserūt caput saulis et spoliauerunt eum armis suis et miserunt per terrā philistiim per circuitum · ut annunciarentur in templis ydolorum et populis · et imposuerunt arma eius in templo astaroth · et suspenderunt corpz eius in muro bethsan · ¶ Audiuit iabes galaad de nocte uenientes

Suspendite caput olofernis super muros. Vita vero iabes galaad. i. iusti cadauera talium tollunt mq̄ tum scilicet malam malorum vitā et mortem memoraliter recipiūt et in corde sepeliunt et abscōdunt et sic ex consideratione malorum seipsos corrigunt et conuertunt. Prouerbiorum vicesimo quarto. Per agrum pigri transiui et ecce totum operuerant vepres et spīe vidi igitur et adhibui cor et exemplo vidi disciplinam. ¶ Vel etiam de cadauere id est de morte pene intelligē. quia reuera quando aliquis tirannus a demonibus occiditur. et in inferno necatur. a iusti corde sepeliendus est. vt pena talis caueatur. pſ. Letabitur iustus cum viderit vindictaz. manus suas lauabit in sanguine peccatoris.

Explicunt Moralisationes super primum libruz Regum. Incipiūt Moralisationes super secundum librum Regum.

Capitulum primū ¶ a

cadauera saulis et filiorū eiꝰ mortuorum de muro tulerunt. et succensa ciuitate secum apportauerunt. a uicta iabes ciuitatem propriam sepelierunt. ¶ Mora Philistym qui interpretantur potaculo tuentes sunt demones q̄ sez poculo superbie inebriati de empiro celo corruerunt. postq̄ igit isti super montes gelboe vbi nec ros nec pluuia descendit. i. super mundi altas dignitates et excellētias saul et tres filios eius. i. animaz. a tres potentias eius occiderunt. et gladius tēptationum pcusserunt. vtpote intellectum per ignorantiam affectum per concupiscentiam memoriaz per ingratitudinis oblīuiscentiam. ita q̄ iste cum filys suis iam mortuus iacet in terra per terrenorum affectuz et auaritiā. statim procul dubio conuertuntur ad caput recte intentionis sibi tollendum. et ad eos armis. i. virtutibus alys spoliandum. et ad eotum mortē. i. peccata denunciāduz publicanduz et diffamādū. ipsos quoq̄ in muro bethsan id est in mundo per affectionem figunt et pelationem suspendunt. Bethsan em̄ interpretatur domus dormientiū domus securitatis. domus habundantie et fertilitatis. signans satis proprie mundum istum. qui reuera est domus dormientium. i. delitiosorum. domus securorum. i. superborum et obstinatorum. domꝰ habundantie id est diuitum et opulentorum. In ista ergo ciuitate. i. mundo mortui peccatores suspenduntur. et ibi per affectionem miam affiguntur. Judith. xiij.



Ceterimit
to adula
tiõz ama
lechite q̃
saulis co
ronã por
tabat et
armillã ·
qui etiaz
saulem se occidisse iactabat · ex q̃
bus gratiã dauid se adipisci spe
bat · sed tamen dauid eum ꝓtin9
interfecat · ꝯ · kegũ · ꝑmo · ¶
Nota ☞ In hoc notari potest ꝙ
rex princeps vel ꝑlatus non debet
adulatoꝛes audiẽ vel recipere · nec
eos etiam si munera offerãt et si e
tiam inimicos suos se grauasse as
serant diligẽ · sed potiꝰ corrigẽ et
punire · Vel dic ꝙ quãdoq̃ homo
credit rẽportaẽ præmium vnde ꝛ
portat dampnũ et vituperiũ. Ysa
lix · Expectauimꝰ pacem · et ecce
turbatio · ¶ ☞ Pretermitto etiã
de planctu dauid et maledic
cõne montiũ gelboe · necnõ de ad
ustu dauid ī ebrõ cũ duabz vxor
bz ꝙ qõ signãt q̃dã xp̃z ad eccliaz
cũ duobz populis vemẽtẽ et ibi e
tiam regnãtẽ ac̃. Trãseo de morte
asahelis cursoris velocissim · Ve
rũptamen si vis ꝑ mõtes vbi nec
ros nec pluuia aliqua post ipre
cationem istam scõm aliquos cecidit · quinymo ex tunc steriles fue
rũt q̃ ante fertiles fuerãt · Ceteri
veo montes a domino fuerunt vi
sitati · isti vero visitatione destitu
ti ꝓssunt intelligi q̃dam obstiãti
et incorrigibiles peccatores · in q̃
bus scz nec ros deuotioĩs nec plu
uia misericordie aut cõpassioĩs po
test cadere · quinymo semper sicci
indeuoti et quo ad bona opera ste
riles permanentes. ceteris vicinis
et socijs ꝓsperantibus et letanti
bus et virtutum et operum bono
rum copia exuberãtibus · isti soli cõ
fueuerunt steriles permanere · scz
q̃a eos dominus quasi desperans
de ipsorum salute non visitat scz
inspirando vel corrigendo · ymmo
ipsos in ꝓpria sterilitate dimittit
de eorũ salute put apparet prima
facie non curando · Vnde videtur
dominus dicẽ illud · Osee · iij · Nõ
visitabo super filias vestras cũ fue
rint fornicate Ista etiã ad quosdã
inseros possunt applicari · qui scz
in temporalibus sunt ita infortu
nati ꝙ nullum bonũ potest eis ad
uenire · Vnde talibz ꝑt dici illud E
zech · xxxv · Letante vniuersa ter
ra in solitudinẽ te redigã · ¶ C

Datur in secundo capitulo ·
ꝙ azahel erat cursor velocissi
mus sicut vnus ex capreis q̃ sunt
in campis ☞ Iste persequebatur
abner principez exercitus israhel
et q̃uis ipsum abner dulcibus
verbis a persecutione retrahere t
cessare tamen noluit · nec ad dex
teram nec ad sinistram · nec ad dex
teram declinãdo
Quo viso abner auersa hasta ip
sum in inguine percussit et statim
mortuus cecidit Istud exponitur
moraliter de prelatis et subditis ·
quia scz abner dux q̃ interpretat
patris lucerna intelligitur bonus
prelatus · per azahel vero cursorẽ
intelligitur instabilis subditus ꝛ
proteruus vel aliquis princeps ma
lus · quia ꝑ certo quando contin
git ꝙ azahel id est aliqs malus

et protectuus subditus principem
q ducem ecclesie prelatum perse
quitur. ꝓmo debet dulciter mone
re. et a cepto malo ꝓposito benigni
ter refrenare. qui si cessare noluer
it tunc hasta seuere sententie de
adhibenda. vtpote qua tunc debet
excommunicari vel acrius castigari. Ve
rumptamen hasta ista dicitur aus
sa fuisse. quia reuera prelatus de
bet caute ꝯsto plus potest et quasi
hastā virum auertēs peccatorem
ex obliquo percutere et arguere.
vt sic possit a superbia sua cadere.
et a furore malorum operū cessare
qui si ex directo percuteretur pos
set facilius amplius infamare. Nō
potissime in correctione principuz
debet esse. quia pro certo nisi isti
ex obliquo et indirecte percutian
tur. ꝙ potius aperte et euidenter ag
grauantur statim et in furiam con
uertuntur. et sic nullatenus supe
rantur. Lignum enim et non ferrū
debet ad istos verti. et obtusa cor
rectione non aspera debet puni.
a sic solet facilius per humilitatē
cadere. et per penitentiam mortifi
cari. et per disciplinam debitaz sa
tisfactionem. Vnde seneca. Parcendo mi
nus vinces ac. ¶ Do Vel
dic ꝙ abner est diabolus. qui pa
tris lucerna proprio dicitur. quia
luce limpidi intellectus vigere di
noscitur. Azahel autem qui inter
pretatur videns deum virtū iustuz
signat. qui deum per cōtemplatio
nem videt. et contra diabolū dili
genter curat et pugnat. Ergo sepe
fit ꝙ azahel iste. i. hō iustus ꝓpriam
fragilitatem non attendens sed de
cursu bonorum suorum operū plus de
bito presumēs abner diabolum mi
nus ardenter insequitur. et ex ꝓ
prijs viribus contra ipsum ꝓualere
conatur. Quo videns diabolus sta
tim auersa hasta. i. aliqua tempta
tione indirecta ipsum percutit.
vtpote quia preteritas carnis deli
cias sibi ad mentem reducat. et
in inguine. i. in genitalibus ꝓ luxu
riam ipsum ledit. et sic spūaliter
occiditur qui indiscrete vltra vires
diabolū impugnare credit. et q
de ꝓprijs viribus vltra posse confi
dit. Quod potissime ad nouiter
conuersos religiosos pertinet. qui
in principio plus debito sunt fer
uentes. quapropter facilius deli
quunt et maxime per luxuriam in
quam cadūt. Ideo bene docet apo
stolus. ꝓma ad Coꝛ. ix. Sic curri
te vt cōprehendatis. Vel dic ꝙ dy
abolus auersa hasta in inguine p
cutit. quando de peccato contra na
turam ipsum temptat et ledit.

¶ Capitulū secūdū ¶ A

Abner volens fedus in
re cū dauid misit ad eū
nuncios. Quibꝰ dauid
respondit. ꝙ nō vide
ret abner faciem suā n̄ adduxerit
michol. Tulit ergo eam a viro suo
qui sequebatur eam plorās et re
duxit ad dauid. Joab autem ad
duxit abner ad medium portę vt
loqueretur ei in dolo et percussit
illum in inguine et occidit. secun
do. Regum tercio. ¶ Mora

Abñer qui interpretatur pat̃s lu cerna · ad dauid vxorem suaz mi sit reducens quã vir suus seq̃bat̃ plorans significat predicatorem q̃ lucez veritatis predicando oñdit · qui dum mittitur ad dauid. i. ad ecclesiam vxorẽ suã. i. ecclesiã reducẽ · et eã a viro carnali. i. a mũdo et a mũdi amore seiungere · et omnes tribus isrl. i. omnia genera hoĩnuz cũ ipso cõfederare · sepe fit q̃ ioab . i. dyabolus ipsum dolose per tẽptationem ad se reducat · a ĩ iguine ipsum p luxuriã percutit · a sic eũ in medio porte spũaliter occidit · dum medietatẽ virtutum suarum scilicet bonam vitam sibi subtrahit · aliam vero medietatem sez do ctrinam solum dimittit · ita q̃ ille sic dimidiatus et in medio posit9 potest dicere illud · Psaie · xxxvm Ego dixi in dimidio dierum meo rum vadam ad portas inferi · Justus em̃ ex duobus constat · ex vi ta sez et doctrina · sed quando vnũ illoruz tollitur in medio constituiẽ et spũaliter mediatur

## ¶ Capitulũ tertiũ · ¶ a

IOseth rex israhel dor miebat super lectũ suuz ĩ meridie · ostiaria aũt domus purgãs traticz obdormiebat dum purgabat · ha bebat aũt duos viros p̃cipes la trones nomine rechab et baana fratres qui tollẽtes spicas et videntes dor mire regem domum eius latenter ĩtrauerunt · spicasq̃ tritici assumẽ tes in inguine ipsũ percusserũt · et impie iugulantes caput eius in e bron ad dauid detulerunt et exide reportare premium crediderunt · Verumptamen dauid iuste ipsoz facinus abhorruit · et quia inno cẽ tez occiderant ipos iterfici fecit · ¶ Hic · quarto · ¶ Moraliter

Ista exponunt sancti moaliter sic dicunt em̃ q̃ rex israhel signat spiritum seu animaz · quia pro cer to ille semper habet in custodia fu i virum vel mulierem id est ratio nem feruidam vel inertem · Igit̃ ista est vẽritas q̃ quando isboseth id est animus noster constituit si bi custodem hostiorum id est sensu um non virum sed mulierez id ẽ tationem virilem et discretam · s magis tepidam atq̃ mollem · re uera sepe fit · q̃ dum ista ancilla o stiaria id est tepida ratio traticz debet purgare id est virtutes a vi tijs separare in delectationibz dor mit · et curaz sollicitudinis et vigi lantie per negligentiaz derelinq̃t · et tunc statiz veniunt latrones id est demones vel temptationes · q̃ spicas id est virtutes depredãtur et domum mentis per ianuas sẽsu um ingrediuntur · et regem istũ scilicet animam lassam dormiẽtem et remollitam per calorem meridi anum id est per concupiscentie fer uorem inuenientes · statim cõtra eum debachantur Et quia homo a tius inclinat̃ ad luxuriã q̃ ad alia vitia · ideo ipz dicit̃ primo ĩ iguine

deuastant · Non debet ergo supe
or negligenter dormire · nec in ec
clesiarum ianuis .i. officiens et bene
ficiens muliebres et sompnolentos
ac desides instituere vl locare · sed
potius viros .i. virtuosos et vigi
les debet ibi ordinare · Bene ergo
dicitur Luce · 17 · q pastores erant
in regione vigilantes et custodi
tes vigilias noctis ꝛc.

℣ C
Vel dic ad litteram q multi sunt
hodie ecclesiastici vel prelati q ad
custodiam camerarum suarum nō
habent viros sed mulieres · qua
ꝓpt latrones .i. vitia istos opp
mūt · et etiā latrones mūdi .i. secu
laes principes eos per rapinas cō
fundūt · Vel dic contra potiores
quos scilicet dauid .i. bonus prela
tus non debet diligere · immo da
to etiam q in fauorez eius prodi
tionem faciant · debet tamen eoz
facinus abhorrere · et eos seuerē
castigare · exemplo alexandri qui
duos principes darij qui ipsū fugie
tem occiderant · et exinde gloriaz
ab alexandro sperabant super se
pulchrum ipsius darij fieri suspen
di · sicut scribitur in libro philoso
phoz moraliū capło de alexandro
Vel si vis allega contra illos q te
nent secum malos homines homici
das et latrones · quia isti quādoq
in suum proprium magistrum in
surgunt · et eum deprehendūt vel
interimunt et occidunt · Et est exem
plum de atheon quem canes sui cō
medērunt Est etiam exemplum de
duce athenarum · quem sui propter
stipendiarij proditionaliter occide
runt · Iste enim nisi secum latro
nes tenuisset nunq̄ p eos occisus



.i. in carne per luxuriam peccatrice
et sic per consensum capit .i. mētē
solent sibi subtrahere et per diuer
sa vitia ipsum capere et grauare ·
Et sic isboseth qui interpretatur
vir confusionis custode femina mō
tatur · quando animus qui ad sui
custodiam no virum sed feminam
.i. non virtutem & mollicem posu
erat a spiritualibus hostib⁹ uigu
latur · Fortis enim et vigil sensus
non dormiens vel negligens sēsu
alis aut muliebris appōi debet vt
fores cordis custodiat · quē scilicz
nec negligentie sompnus oppmat
nec ignorantie error fallat · sēm
Grego · Vñ dominus · Oīa · xm ·
Iamdiu precepit vt vigilaret ·

℣ C
Vel dic q iste scilicet isbo
seth est prelatus malus vir confu
sionis et vanj · q scz in domo sua et in
statu suo dormiēs .i. in honoe suscep
to plj debito se delectās · in portis do
mus sue .i. in curis et negocijs hō
spitij sui · necnon in beneficijs ec
clesie sue vel in iudicijs que antiq̄
tus fiebāt in portis quandoq̄ poīt
et assignat mulieres et non viros
.i. molles personas et non hōines
virtuosos · qui etiam in deliciis dor
miunt · nec ad opera sibi iniuncta
vigilant per diligētiam aut atten
dunt · Sic ergo fit q latrones .i.
tiranni et eorum officiales et baliui
istoz domus .i. ecclesiarū possessio
nes intrant et spicas .i. diuitias eo
rum rapiunt et deuastant · caputq̄
.i. capitale istius regis auferunt
rapiunt et detractant · et quia sic
dormientes et negligentes eos in
uenimus · ideo bona ipsorum taz p
latorum q̄ clericorum rapiunt et

fuisset · Bene ergo docetur Eccl̃i· ix· Vita iusti sint tibi conuiue ac·

## Capitulum quartum

QUid ca̅ iret debellare populu̅ iebuseu̅ qui habitabat in ihĕrusalem· dictum est sibi sic Non ingredieris huc nisi abstuleris cecos et claudos· Promisit ergo dauid ducatum seu principatum illi qui primus iebuseum peteret· et qui fistulas domatu̅ tangeret· et qui cecos et claudos qui odiebā animam dauid abstulisset· Que o̅ma ioab fecisse legitur· et ideo ex tunc exĕratus fuit p̃ceps· sicut hic et p̃mo Paralip̃· xi· repitur· Cepit igitur dauid arcem syon· et eam edificauit· et i ea habitauit· ꝙ. hic· v·

Nota Dic si vis mistice· q̃ dauid ē prelatus superior· cui? scz cura dĕt esse ihĕrusalē .i. ecclesiā vendicare et eā de manu̅ iebuseorum .i. tiramorum vel vitiosoꝝ penitus liberare· et exm̃ claudos .i. vacillātes in fide et i moribꝰ et cecos .i. ignorantes et obstinatos penitus abdicare· et ab ecclesie promotionibus effugare· Vnde hic dicitur· Cecus et claudus non ingredientur templu̅ dom̃i· Quid ergo debet facere iste dauid scz p̃latus superior? Pro certo iste debet edictum ponere q̃ ille subditoꝝ suoꝝ in exercitu ecclesie erit dux et prelatus beneficiatus et p̃miatꝰ qui ad huiusmoi opa erit p̃mus· ipsu̅q̃ debet ducem et prelatuꝝ os ficialem et beneficiatum in ecclesia facere· q̃ iebuseos .i. tiramos et peccatores sciuerit p̃ predicationez peutere· fistulas et aque ductus malarum scientiarū ꝛ̃prehendere et tangere· cecos et claudos .i. malas psonas obstinatas et malitiosas· q̃ scilicet animā dauid .i. bonum platum vt cōmuniter oduint eradicare penitus et auferre· Et sic iste talis poterit ioab qui inĕptat̃ pater comparu· q̃a scz p̃ et superior merebit̃ ab alijs appellari· et tāq̃ pat̃ et pastor maxie p̃ alijs odi nari· Ysaie· ix· Pater futuri seculi princeps pacis· Et Jheremie· iij Patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis·

Si vis dic moraliter q̃ dauid est deus· qui ihĕrusalem .i. animam a iebuseis .i. a malis cogitationibus mundat· et fistulis male doctrine eam euacuat· claudos .i. claudicationem malitie et inconstātie· cecos .i. cecitatem ignorantie inde fugat et ipsaz virtutibus edificat· et in arce syon .i. in specula mentis spiritualiter habitat et ibi per grām perseuerat· p̃s Non commouebit̃ in eternum qui habitat in ihĕrusalē

Vel dic de cristo· qui vt inhabitaret in arce syon .i. in vtero virginis gloriose· primo voluit inde iebuseum et cecos et claudos auferre et cetera· vts·

Vel dic allegorice q̃ ihĕrusalez est ecc̃a a qua x̃pc iebuseum .i. gentilitatē percussit et destruxit· cecos et claudos id est pharisseos et scribas abstulit· fistulas omnes false scientie et male doctrine fregit· et eam virtutibus et etiam bonis

petsoms edificauit · et ibi p fidem et gratiam habitauit · et ioab .i. patres spirituales prelatos a predicatores esse maiores in ecclesie exercitu ordinauit · Vnde Apocal' xxi · Ecce tabnaculum dei cū hominibus et habitabit cū illis et ipsi populus eius erunt · Vel arx hō est religio · que magis est alta et speculatrix eternoꝝ · quia sion interpretatur specula · Istam ergo custus in ihrusalem .i. in ecclesia edificauit · et eam habitatiōi pp̄e deputauit · dicens illō · ps̄ · Hec requies mea in seculum seculi hic habitabo qm̄ elegi eam · ¶ Nde habes quomodo dauid fuit inunctus super totum israel Et sic dico q dauid legitur ter inunctus fuisse · Primo in bethlem in signum regis futuri · p̄mo · Regū · xvi · Secundo in ebron super iudā · vt̄s · ij · Tercio super totū isr̄l etiaz in ebron · sicut hic patet · ¶ Nota C Sic dico q electi tripliciter a deo oleo consolationis unguntur · p̄mo per gratiā · scdo per anime gloriam · tercio in resurrectione per corpis stolā · ps̄ Unxit te deus deus tuus oleo letitie ac̄ ·

## Capitulū quintū · ¶ a

DAuid inducente archaz domim in ihrusalē · et eam cū vniuerso populo cum instrumētis mirabilis deducente · contigit q boues calcitrarent et archam magis declinarent · Os videns oza sacerdos manum ad tenendū archā apposuit · et statiz indignatus dominus ipz super temeritate sua percussit qui cōtinuo mortuus perit · Causā autē percussionis huius assignat scolastica hystoria dicens q aliqui dicūt q illō accidit sibi eo q tetigerit archam cum non esset sacerdos Alii dicunt quia positum erat archaz super plaustrum · cū ipsā humeris portare deberet · Alii dicūt q nocte illa dormierat cū vxore sua · et ideo a tactu arche debuerat abstinere · Videns ergo dauid ozam percussum introducere archam in domum suam timuit · quapropt̄ ipaz in domū obededom declinauit Quia vero illi benedixit dominus ppt̄ archā ipaz postea dauid in domū ppam introduxit · ij · Regū · vi · Allegorice archa ista xp̄m et eius fidē signat · dauid vero populū iudayc̄m designat Quia vēo dato q dauid .i. populus iudayeus archam istam .i. dei filium in principio deducere et cum iubilis et canticis in ipso cre deret et speraret et de aduētu ipsius gauderet · Verūptamen factum est q dauid .i. populus iudayeus quando istam archam .i. dei filiū sup plaustrū nouū .i. in pura humanitate positū vidit et deū factū homiez p̄dicari audiuit · stati huius moi archā .i. xp̄i incarnati fidē recepe formidauit · quapropt̄ ad alienaz domū .i. ad gētiles p̄ptm ista archa scz xp̄s cū fide sua trāsiit · Propt̄ qd ipsi dominus continue benedicat · Finaliter tamē dauid .i. iudayeus populus istam archā .i. xp̄m a eius fidem recipiet · a eā in domum

suaz introducet · quando sez iuxta verbum apostoli ad · Romanos · xi · cū introuerit plenitudo gētium omnis israhel saluus fiet ·

¶ Vel si vis allega hic cōtra mundanos amicos · qui sez amici sunt q̄ diu videt prospeā · dimittūt vero hominē quādo instāt occasio et aduersa · Istō potissime ē cōtra ecclesiasticos · qui sez more dauid videntes q̄ archa in ecclesia homines occidebat · scilicet in principio quando quasi omnes episcopi et clerici martirizabantur ipsā dimittebant · et de eius statu et beneficijs non curabant · et eam obedom. i. sanctis viris et martiribus relinquebāt · nūc q̄ videt q̄ ista archa sez ecclesia non occidit hoies ē potius eos in tpalib⁹ benedixit · ideo quilibet eam exemplo dauid habere contendit · ipsamq̄ et eius dignitates iocūde capit et admittit. Ore uitet ergo multi sunt qui oneā et pericula solent alijs dimittere · lucra vero et cōmoda quādo accidunt solent pro viribus vēdicare · ¶ Vel ista allegāt de corpore cristi qō signatur in archa · quia sez quādo ab indignis recipitur sepe fit q̄ mortem anime et corporis sortiuntur · Vnde p̄ma Coz · xi · Qui mādducat corpus dn̄i et bibit sāguinem eius indigne iudicium sibi mādducat et bibit Indignus autē reputatur ille qui p carnis delectacōnem se maculat · ille qui sacerdos n̄ est. i. ille q̄ sacerdotis et sacra quas mores et sācti tatem repudiat · et ille qui onus penitentie impositū qō portare debuerat non per se sed p aliū arcū portat · qui sez alijs penitentiē onꝰ imponit et illud mouere cū digito nunq̄ curat · Tales sup temeritate et indignitate sua a deo punitur et a tactu sacramēti corpis dn̄i repellantur · et q̄q̄ miraculose occidantur · Qō ꝯsiderās dauid. i. iustus debet timere · et aliq̄n ex reuerentia a receptōne archē. i. a percepcōne sacramenti cessare · et penas indigne recipiētiū formidare · Celebrare em̄ cotidie nec laudo nec vituperio dicat augustinus · Vnde de tali timore potest illō dicit psalmi Justus cū viderit vindictā manꝰ suas lauabit in sāguine peccatoris

¶ Vel die q̄ archa ista signat prelatū vt visitq̄ est Exo · xxv · boues vero q̄ trahūt archam signāt carnales parentes seu quēcūq̄ carnalē affectū · plaustrum vero nouum designat ipsiꝰ prelati dignitatez et statū et maxime nouiter sibi datū · Oza vero q̄ sacerdos n̄ erat et cū vxore dormiebat signat carnalem subditum in sufficientem a imperfectū a sacerdotio. i. a sacerdotali mor⁹ alienum et a sacerdotali dignitate semotū Si igit̄ contingit archā super plaustrū nouuz positum. id est prelatum super nouam dignitatem constitutū in moribus suis vacillare. et per vecalcitrationem boum · id est interiorum affectionum et motuum carnalium vel exteriorum amicorum carnalium et secularium a rectitudine iustitie declinare non interest oze id est cuilibet subditi et maxime qui non est sacerdos · id est homo scientificus vel perfectꝰ

sed potius qui cum vxore iacuit. i. qui est carnalis luxuriosꝰ. a ifectꝰ in istam archam. i. in prelatū manum mittere. i. ipsū corrigere l' aggrauare vel obloquendo de eius vocatione intromittere. quīymo magis debet sub dissimulatiōis velamento pertransire. alioqn si irreuerenter illam archam tangēt mortem eternam p temeritate p supbiam sue facile poterit reportare. Ad qđ facit illud de hystoria tripartita. q̄ scz cōstantinus imperator de cuiusmodi episcopoꝝ noluit iudicare. sed potius libellos contra eos oblatos in consilio generali voluit cōcremari. Cuilibet igitur tali obloquutori potest dici illud. ſ. capło primo. Quare non timuisti mittere manum in xp̄m domini? Simile etiaz habes. i. Hegū. xxvi. Et sicut sup̄. ꝯ. Hegū. primo dī q̄ dauid fecit illū occidi qui manum in regē saulē iactauerat se misisse. ad denotādum q̄ illi subditi dgm sunt pena. qui per rebelliones et diffamationes cōtra prelatos xp̄i os mouent bella. Ista tamen sūt contra multos subditos. qui q̄uis sint pessimi non cessant tamen p latos suos tangere et obloquendo seu molestando vexare. cū tamē dicatur. Exod. xxii. Dns non detractabis et principi populi tui non maledices.

## Capitulū sextū.

QVm dauid deduceret archā domini i domū suaz mira exultatioē gaudebat. et accinctus ephot lineo organa manu tangebat. et cū choris et buccinis coram dōino saltabat. q̄ ad quoslibet sex passꝰ bouem et ouem deo immolabat. a sic honorem regium humilitate p uia in laudem domini captiuabat Quem videns vxor sua michol filia regis saul vilipendens cepit redarguere et istis verbis leticiaz eius increpare. Quā mḡt gloriosus fuit rex isrl' discooperiēs se āte ancillas seruorū suoꝝ. et nudatus ē quasi nudetur vnꝰ de scurris Cui dauid legitur rōdisse dicēs. Ludam et vilior fiā et humilis ero i oculis meis in conspectu domini q̄ elegit me. ꝯ. Hegū. vi

Nota

Ista possūt allegari exēplariter. quo nulla potest esse tanta potētia tanta maiestas tāta sublimitas tātaq̄ felicitas vel prosperitas. quin quādo de rebus diuinis agit et quādo ad cultum dei et eius honorem venitur. statim debet humiliari. vestibus p̄speritatis mundialibus exui. et per compassionem et cōtritionem mundari. ephod lineo. i. mundicia cordis indui et leticia mentis repleri. saltū bonorū affectuū facere. et sacrificia laudis o perū adiplē. ouēq̄ innocentie et bouē fortitudinis. i. ostātie p singulos sex passꝰ. i. p senariū opuz misericordie dño offerre et immolare. Et dato q̄ michol filia regis id est q̄uis nobiles persōe actus et humilitatem ipsius reprehendant. nō debet propter hoc cessare. sed gloriam sibi datam deo attribuens. debet deuotionem et humilitatem mundi festiuitatibus anteferre. a sic in eo verificabitur illud. Qñto

maior es humilia te in ōmibus ·
Constat em̄ q superbi homines vi
lipendunt humiles · sicut michol
dauid in corde suo despexit quādo
fastum superbie p̄termisit · Job ·
xl · Detradetur iusti simplicitas ·
Vel dic q mulieres que viros fi
dos qui sūt devoti et humiles despi
ciunt · et eos quando sūt superbi
et fastuosi amplius diligunt · vide
si vis pulchram glosam · Grego ·
de humilitate dauid ·

## Capitulum septimū · VA

DAmio cū misisset seruos
suos ad consolandū anon
regez āmon sup morte
patris sui qui de nouo
decesserat · ille credēs q ad explo
randum venissent illos valde viti
prauit · barbas enim medias eis
rasit · et vestes medias vsq ad na
tes p̄scidit · et sic eos ad dauid do
minū eorū remisit · Cū dauid cog
noscēs misit eis obuiā · et quousq
barbe eorū crescerent manerēt
ī iherucho ipē mādauit · quos tam
seuerē postea vindicauit q̄ scz
anon regez occidit · ciuitatez eius
rabbath destruxit · et sibi suuz po
pulum sbiugauit · ij · Regū · x · VI

Nota Istud potest allegari
exemplariter q vitium ingratitu
dinis durissime vindicatur · iste em̄
consolatorem derisit · et seruos ip
sius confudit · quapropter ipse et
populus suus finaliter perijt · Vel
dic quomodo mala suspicio ē mul
toruz malorum · q̄a
scz iste p̄ter malam suspitōnē ex
ploratores istos seruos dauid cre
dēs legitur eos dehonorasse · et ex
hoc dampnum non premium re
portasse · Vel dic q mali obliuiam
sunt quandoq causa multoz ma
lorum · p̄cipes enim istius legūt
sibi illud consiliū dedisse · p̄ter qō
ipse et principes sui leguntur p̄as
lugubres persoluisse VB

Vel dic moraliter q dauid ē xp̄e
serui sui sūt ecclesiastici vel etiam
quilibet cristiani · anon autē qui
interpretatur donator merens est
dyabolꝰ · et p̄cipius āmonitarū qui
interpretatur p̄cipius merentes pec
catores signt · Ista est ergo veritas
q anon rex filioz āmon. ī. dyabo
lꝰ rex ōmū malignoz ad merorez
eterne ēstice dampnatoz et reser
uatoz · seruos dauid. ī. eccīastico s
vel fideles mittit spūaliter dēpa
re · et ī psona eoz ipz dauid. ī. cri
stū offēdē et gūaē · Cū em̄ seruoz
xp̄i formositas ī duobz cōsistat · scz
in barba prudētia et virilitatis · et
ī vestibz honeste apparentie et hōe
statis · Dyabolus enī ī istis duobz
ipos detrūcare satagit · et eos per
tēptationes et delectatōnes dehōe
stare laborat · Sic enim fit q istos a
virilitate effeminat et a sapientia
debetat · et sic babā dimidiā eis trū
cat · Cū potissime fit q̄n discretio
nē q̄ p barbā intelligit eis tpalē di
mittit · et spūalē eis peitꝰ secat ·
Ysaie decimo quinto · Omnis bar
ba radetur · In truns eius arane
ti sūt facto · Vltra hoc etiā vestes
honestatis mūdis p̄scindit · et eos
p luxuriā ifacēs nates eoz. ī. ipas
p̄tes verecundas hoc est opera sue

luxurie denudat dimmbus et ostē
dit· Et sic hodie dyabol⁹ seruos da
uid .i. multos viros ecclesiasticos
vitupat et confundit· et vitupa
biles eos reddit· mg̃tuz barbam
prudentie a vestes decentie eis tol
lit Ysaie· xx Ambulauit seru⁹ me
us ysaias nudus et discalciatus a
discooptis natibus· ℣ C
Ista potissime dicta possunt de ypo
critis· qui scilicet et barbas et ve
stes medias perdiderunt· mg̃tum
virilitatem exterius retinent· illā
vero que intus in conscientia debz
esse penitus amiserunt· ita q̃ isti
sic dimidiati possunt dicere illud·
Ysa· xxxvm· Ego dixi in dimidio
dierum meorū aē· Quid igitur ?
Pro certo tales sic denudati non
sunt digni coram dauid .i. corā cri
sto nec i ecclesia militante nec tri
ūphante apparere· et ideo in ihere
mia qđ interpretat odor eius id est
in penitentia qua michil suauius ē
dolet deo debent manē· vt sic bar
bam amissam .i. virilitatem et vtu
tem possint acquirere et sic se dig
ne deo p̄sentare· et corā eo i para
dyso vel etiam in beneficys ecclesi
asticis ministrare· Exod· in· Non
apparebis in conspectu meo vacu
us· Iste autem dauid .i. cristus fi
naliter contra istum regez āmon
.i. dyabolum in iudicio dimicabit·
et auitatem suam .i. reproborū cō
gerіez igne perpetuo concremabit
et eum interficiet et dampnabit
et sic electorū suoz casus et imuni
as quos dyabolus nunc attēte pse
quitur vindicabit· ℣ D
Vl dic q̃ isti semiberbes figmificāt
pditores· qui scz mediam barbaz
non habent mg̃tum bona intētio
ne carent Vl dic contra mconstan
tes qui pro media pte sūt femine
et imbecilles· mg̃tū nunc sunt de
fides nunc viriles· ℣ E
Vl dic q̃ barba .i. virilitas seruo
rū dauid .i. virorz ecclesiasticorz de
as ptes debet habere scz sanctā vi
tam et bonā doctrinā· ē pro certo
dyabolus vnā istarum ptiū mltis
solet auferre· mg̃tū scz bonam vi
tam solet ab eis tollere· sanaz ve
ro doctrinam solet eis dimittere·
Et sic isti valde a diabolo deturpa
ti dicuntur· quia pro certo michil
ecclesiastico turpius q̃ q̃ male vi
uat· et prudenter seu scientifice p̄
dicet ac loquatur· non est em ita
turpe michil scire vt male vuere a
multa scire· Ideo dicitur Jacobi·
nn⁹ q̃ homini scienti bonum face
re et non facienti peccatum est il
li· ℣ F
In isto capl'o habes q̃ multe
nationes quibus filij israhel
aliquādo seruierant scz philistim
edom et āmon ipis sbiecte fuerūt
a eis versa uice seruierūt· Doc ad
fortunā rerū p̄t applicari· que scz
ita voluitur q̃ illi qui aliq̃n dñati
fuerāt sbiugātur· et q̃ fui erāt do
minātes· sic in mūdi nationibz plu
mis mueniē· Vñ· Jheremie· xlix·
Possidebit israhel possessores suos
℣ Nota Vel dic q̃ virtute dauid
.i. grā xp̄i hō q̃ aliquādo aliquib⁹
malis nationibus et variis pecca
tis seruierat· ipsis subiectis supe
rior efficitur· ita q̃ sibi spūaliter
famulantur inquātum recordacō
ipsoz ip̄i⁹ humilitatē phat· a sic
ad bonum ipsius ordinantur·

Ysaie. ix. Cant capientes eos qui se operant et subiacent exactoribus suos.

## Capitulum octauū.

Hic hēs de pcōr dauid gradibus. Deambulabat em̄ i solario dom⁹. ecce occasiotas. Vidit balneantem se bethsabee ecce curiositas. Cupiuit. ecce male ꝓsentiens voluntas. Impgnauit. ecce luxurie voluptas. Viti eius tuo cans ipsum ad dormiendum cū ea induxit. ecce excusationis fallacitas. Tādem ipsū ꝓpriās litteras mortis sue deferentem mortifica iussit. ecce proditionis hoīcidij temeritas. Sic ergo patet quomodo vnum peccatum ad aliud trahit. q quomodo de modico ad maius trasit. Jeremie. ix. De malo ad malū egressi sūt. Vnas occasus est ꝓpter quas portauit. sic xpc a scī p doctrinā euāgelicā quā docebāt. Vel dic q dyabol⁹ illū p tēptationes libēti⁹ occidit quē cū ītis a scientijs esse cognouit. Vl dic q vnas figt iudeos vl etiā malos scientificos q̄ scz portāt ītras mortis sue imp̄tum scz ex litteris quas nouerunt illi in sempiternā mortez ducūtur. sicut patet i malis plātis a predicatoribz. q̄ scz semper solent cōtra se predicare. Vel etiā de iudeis qui nolūt credere qđ scriptura sua docet. et sic mortem sempiternam merebuntur ex suis litteris reportare. ꝓma. Corinthe

tum octauo. Littera occidit.

## Capitulū nonū.

Hic habes quodammodo quomodo dauid a nathan reprehēsus sub figuā ouis subrepte pccatū suū humiliter recognouit. et ꝓximarum suarum vxorū sibi futura adultera indicauit dicēs. Vxores tuas in oculis tuis dabo proximo tuo et dormiet cū eis i aspectū solis huius. ij. Rḡū. xij. Nota

Istud allega exēplariter q̄ nullus quātūcūq̄ sit rex vel magnus dēt esse pterus quin quādo peccasse se cognoscat et super hoc a nathan prophēta .i. ab aliquo prelato vel predicatore. vel alio bono viro redarguitur debeat se humiliare. peccatū suū recognoscere et emendatōnem promittens veniam postulare. Ecclesiastici. Quanto magnus es humiliate i oībz Vl dic hic ītra adultēos maritos. q̄bz iusto dei iudicio sepe ōingit. q̄ sic alior vxōes corrūpūt. sic et alij vxōes eorū fedāt. Juxta illd Sap. xi. In quo peccat q̄s i hoc et puniūtur.

Illud qđ ponitur hic q̄ scilicet ioab videns q̄ capienda eāt vrbs aquarū scz rabbath mādauit dauid q̄ veniret. et ne sibi victoria ascriberetur cuitatem capēt et delēt Nota ād hoc p̄t allegari q̄ ioab miles .i. quicunq̄ iustus nūq̄ debet sibi victoriā ītra dyabolum ascribere. sed totum dauid id est deo attribuere. Et dyabo

ꝙ per se possit temptationem vin
cere. debet tamen dauid. i. xpi aux
ilium implorare. et ei nō sibi victo
re laudem dare. Ad qđ etiaz aplī
cant aliqui illud. Apocalip. iiij. ◦
vbi viri seniores coronas suas acci
piebant a in conspectu throni po
nebant. ad denotādum ꝙ corona
nostra .i. gloria victorie nostre si
quam habemus. dauid. i. deo est at
tribuenda et in conspectu throni
maiestatis sue per humilitatē tan
ꝙ non habita ex ꝓpio capite depo
nenda. et ei qui eā dedit red dēda
et per gratiarum actionē ascriben
da quia sez ipse est q̄ dat coronam
victorie triūphāti. ps. Posuisti
in capite eius coronam ꝛc.

## Capitulū decimū.

HOmon ꝑmogenitus da
uid thamar suam soro
rem fingens se infirmū
profactēdis sibi sorbi
cunculis a patre petyt. Quā ꝑper
tā de cōcubitu ꝛequisiuit. et rēuē
tem violenter oppressit. qui tādez
post cōcubitum ipsam mirabilit o
diuit. et a se corruptaz et violatā
eiecit. ꝛ. Regū. xm. Mora
Talis amor qui ex corruptiōe na
scitur facilitez in odium vertitur
a nūq̄ perseuerare pbatur. vt se
pe videmus ꝙ matrimoīa q̄ ex ta
li amore pueniunt malo fine sepi
us terminantur. Vnde Mathei.
xv. Omnis plantatio quā nō plā
tauit pater meus eradicabitur.
Vel dic ꝙ iste primogeni
tus dauid est lucifer. qui fuit pri
cipiū viarū dei. Job. xl. q̄ ꝑ certo
sororem suā .i. animam racōnalez
libenter per peccatū mortale corrum
pit. et cōcubitum. i. male suggesti
onis consensum ab ea petit. et sb
specie fraternitatis. i. sub colore bo
ni ipsam opprimit et confundit.
Qua cum vsus ad diuersa vitia
ꝙ libito fuerat. ipsā de domo sua. i.
de mundo per mortē eiecit et exclu
dit. et isto falso amore quem pre
tendit in perpetuum odium muta
to ipsam vilem in infernum expel
lit. Ideo bene dicatur hic ꝙ maior
fuit odium quo oderat eam. amo
re quo ante diligebat. Ista igitur
per iamiorem expulsa talarez tu
nicam que erat vestis filiarum re
gis legitur conscidisse. et positis
manibus super caput cinere aspez
sum clamans et eiulans recessisse
Sic misera anima peccatrix et cor
rupta nunq̄ de cetero digna ē di
ci regis crasti virgo filia. talarem
tunicam. i. gratiam et caritatem cō
sidit. et cinerē. i. acerbitatē perpe
tui remorsus induit. a sic clamās
et eiulās. i. dolens et desperans de
hoc mūdo recedit. Isaie. xlvij. De
scende sede in puluere virgo filia
babiloīs. non est solium vltra fili
e chaldeoꝝ C Vl
dic ꝙ thamar aīa peccatrix a dya
bolo corrupta. quādo ad domuz ab
salon id est ad crasti gratiam per
penitentiam reuertitur. tunicaz ta
larem .i. malam perseuerantiam
que talum id est finem attingit de
bet per contritionem et penitenti
am rūpere. cinerem. i. mortis mēo
riam capiti mentis apponere. per

confessionē clamaē et fugiē. ℣ Dauid audito facinore filij sui super violatione sororis non corripuit eum super hoc non volēs eum contristaē. cum super modum eum diligeret eo quia ꝓmogenit9 fuy erat. Qđ qz punīe noluit de9 punuit. qz ipsum amon absalon fratet thamar satis ato post ītersē at. ℣ Nota ℭ Sic vere fit qz duz parentes seu prelati subdi torꝝ nepotulorū seu filiorꝝ scelera ñ corrigunt. poicōmis ipsorum causa sunt. qz deo ordīante quibus im pie patur in aliqđ magnum īfor tunium cadunt. et sic tam ipsi qz parentes trustiaā maiorem incur runt. Ideo bene dicitur. Proūbio rum. xm. Qui pat virge odit filū um

ℭ Capitulū vndecimū ℣ a

Absalon qui ꝓpter mor tem fratris ad terram alienigenarum fugerat per sollertiā ioab et mu lieris thecuite reuocatus a patre. mansit in iherusalem. facē tamen patris vsq; post duos annos non vidit. Ait autem scriptura de eius pulchritudine. scilicet qz a planta pedis vsq; ad verticem non erat i eo aliqua macula. qzq; quia gra uabat eum cesaries singulis āis capillos tondebat et eos ducentis si clis ponderis publica ponderauit Post hoc autem ipse absalon fuit ad pātrem introductus. et dato sibi osculo ad gradum pristinum restitutus. ñ. hregū. xiiij. ℣ Nota ℭ Sic vero dico quādo pec cator de terra longinqua. i. de statu peccati. ioab. i. ꝓdicatore vel prela to procurante. et muliere thecui te. i. beata virgine vel diuina gratia suffragāte per penitētiam redit ad patrem. non tamē ꝓpter hoc sta tim facies patris videt nec statiz deus sibi arridet. sed adhuc cōtem platiom et spiritualī pregustatio ni dissuetus a deo aliqliter longe manet Post tamen lapsu tēporis sua hebetudo acuitur. a ad spiritu alia paulatim assuescens ad oscu lum caritatis admittitur. a ad spe culationem et visionem paterne glorie subleuatur. Et sic verificaē illud. Eccs. x. Si retusū fuerit fer ruz. et hoc ñon vt prius. sed hebe tatum erit multo labore exacueē Sic ētiā de illo cecodicaē. Mē. vm. qz statim clare non vidit. ymmo ipse obiceat. video hoīnes sicut ar bores ambulātes. sed tādem resti tutus est ita vt videret clare om nia. quia pro certo visus mentis non statiz ex toto illuminatur. ym mo per gradus et paulatim ad p fectionem istā peruenitur. Et sic post lapsum et reditum absalois idest post penitentiā peccatoris eiꝰ pulchritudo bñ describiē. vt sic hō post peccatū posse fieri formosus a pulcher oñderetē in moribz. debet igiē absalō q; ipretaē pat pacis .i. peccator deo p baptismū et pe nitentiam pacificatus. habere pul chritudinem virtutum talem et tantam qz a planta pedis vsq; ad verticem. i. ab affectu ad rationez vel a principio vsq; ad finem nō

debet i ipsō aliqua peccatī macula
repiri · Et quia cesaries cogitatō
nuz que scz capitī.i.menti adheret
ipsū quandoqz posset grauare et i
capite mentis calorem concupiscē
tie generaē · debet singulis āīs ad
imnus ipsā p cōfessionem tōdere ·
et ipsos pilos vitōrum et malarū
cogitatōnum per discretionē pōde
rare et sic spūalem pulchritudiēz
cōseruare · et capitis seu mētis mū
dicam pcurare · Damietis · v · Appē
fius es ī statēā et inuētus es mnz
habens · Et Eccī · xxvm · Quicqd
dederis.i.quicqd confitebaris mūe
ra appēde ·

¶ Olens absalō ad se vocare io
ab amicum suū · cū venire re
cusaret pcepit segetes eius obur
quo facto statim ioab ad eum ve
nit · et quod precepit absalon ad
impleuit · ¶ Nota ✠ Absalon
qui interpretatur pater pacis est
deus · q̄ scz amicum suū.i. hominez
ad se melius aduocat et īuitat · qñ
se getes eius cōcremat.i.quādo tē
poralia sibi subtrahit et tribulatio
nibus ipsū grauat · ps · Multipli
cate sūt infirmitates eoz postea ac
celerauerūt · ¶ ✠ Vl
dic q̄ absalon vsus est vnā caute
la qua plurimū alīq̄ vtuntur · qa
scz quandoqz alteri ex certo ꝓpō
to non malo aīo īmurmurat · vt sal
tē sb titulo facte īmurie eius collo
quio seu notitia perfruātur · sicut
iob de se ipso et ds deo dicat · Job
xxm · Os meum implebo increpa
tōnibus · vt scīā verba que respō
deat mihi · Joab em ad absalō nō
veniisset nec eius negocīū fecisset
nisi ipsū prius absalō offendisset ·

¶ ✠ Vel dic q̄ ioab
princeps.i. deus quandoqz ad ab
salon.i.ad peccatorem postq̄ mul
tum offendit et segetem fidelium
igne tribulatōnis afflixit · vel sege
tem virtutum ī seipso igne cōcu
piscentie cōsumpsit libentius veīt
et eum misericorditer cōuertēdo
negocīū salutis siue pcurat efficaci
us et facit · Exemplū de paulo et
magdalena · Jdeo bene dicitur ad
Romanōs · v · Vbi supabundauit
delictū supabūdauit et gratia

## ✠ Capitulū duodecimū · ¶ A

Bsalon filius dauid fe
cit sibi currus et eqtes
et viros qui precederēt
eum Et quia ambiebat
ad regnum · ideo ī porta stabat
et cunctis de longe ad iudicia veni
entibus applaudebat · et pat̄ suo
detrahēs se iuste iudicaturuz iacta
bat · et extēsa manu sua ipōs qui
ad ipz salutādū veneīat apprehen
debat · et osculū eis dabat et dice
bat · Videt̄ sermo ēs tui rectus · ß nō
ē q̄ te audiat constitutus a rege ·
Quis me constituat iudicem sup
terram vt recte iudicez ? Sic igit̄
iste absalon cor populi attraxit a
iumenta opportunitate regnum ī
uasit · et propriam gentorem a
regni solio depulit · cōcubinas eiz
fedauit · et ipsū occidere tēptauit
ī · Re · xv · ¶ Nota ✠ Heueā sic fa
cīūt ābitiōsi in collegijs et claustris ·
Currus enim et equites .i. mundi
pompam sibi aggregant · iustos

iudices se esse simulant · omnium
socioꝝ suoꝝ sibi amicicias applau
dendo et adulãdo osculando et fa
lia[illegible]tatem ostendendo parant · a
sic contra patrem .i. contra prela
tum vel superiorẽ cõiurationem
seu cõspiratiõnẽ facientes ipsum
litibus a accusationibus impugnãt
ita ꝙ quãdoꝝ de propria sede et
dignitate ipsũ eicãũt atꝝ fugant
Concubinas eius .i. familiares et
aïcos eius vituperãnt atꝝ ꝯuãt ·
et quod deterius est quãdoꝝ mor
tem illius machinãtur et tractãt ·
et sic finaliter loco ipsius impant
et regnãt · Vnde · iij · Regũ · xvi ·
Irruens zambri percussit et occi
dit hela regem isrl et regnauit p
eo · Ideo bene dicẽ · Michee · vij ·
Filiꝰ cõtumeliã facit patri · seqẽ ·
et inimica hois domestici eiꝰ ·

## Capitulum decimũ tertiũ

Ne habes ꝙ fiba vidẽs
dauid regem fugitiuuz
et in deserto peregrinũ
panes vinuz et alia ei
cema attulit · miphiboseth mgrem
suum accusauit · et sic rex possessi
ones miphiboseth sibi dedit · Se
mei autez de genere saul regi ma
ledicebat · et de crepidine mõtis
lapides in eum iaciebat · et multis
iniurijs lacessens ipsum vinuz san
guinũ appellabat · ij · Regũ · xvi ·

Nota Istud potest alle
gari cõtra quosdã adulatores · qui
quãdo videt principem vel prelatũ
i aliqua necessitate cõstitutũ solet
sibi adulari · se ei in miseri cordia
presentare et munera afferre · et
sic regẽ et superiorẽ amicũ sibi fa
cere et placare · Tandẽ vero solet
detrahẽdo alios accusare · a eos de
pomi pro viribus pauare · ꝙ sic he
reditatẽ innocentis .i. beneficiũ vl
officium absentis solent quãdoꝝ
cum fraudulentia reportare · Gen
xxvij · Venit germanus tuus frau
dulenter et subripuit benedictõez
tuam Malum igitur et periculosũ
est ꝙ rex vl superior sit nimis cre
dulus et maxime nisi presens fue
rit accusatus · sicut in illa causa te
antiquitus scribebatur vbi iudici
a reddebantur · audi aliã ptem ·
Si enim dauid miphiboseth pri
audiuisset hereditatem suam non
abstulisset · nec cuis aduersario
credidisset · Ex Illud de
semei potest allegari contra mali
osos · q̃ scilicet sciunt odium iudi
am et malitiam quam habẽt cõtra
aliquem q̃diu ipsum vident pspe
rari dissimulare · quem tandem cũ
i tribulatione viderint solent cõtra
ipsum insurgere · et eum iniurijs
verbalibz et realibz impugnare Ideo
bene dicitur · Eccl · xij · In oculi iu
is lacrimabitur inimicus · et si iue
nerit tempus non saciabitur san
guine · si incurrerint tibi mala iue
nies eũ peiorẽ Vl Si vis vi
illud ꝙ dauid impediuit occidi se
mei maledicẽtẽ sibi dicẽs · qo si do
minus precepit sibi vade et male
dic dauid ec · potest allegari · q
vir prudens quãdo infortunijs vi
det se tribulatum non debet ad vin
dictã contra iniuriãtes prupere · ꝫ
potius cõsiderare q talis tribulatõ

te dei prouidentia puenit· et q
pter sua demerita a dño hec p
uenit· Amos· iij· Non est malum
in ciuitate quod nõ faciat dominꝰ

¶ Capitulũ decimũ quartũ ℣ A

¶ Chytofel sũmus cõsiliarius dauid cuius consilium erat in illo tẽpore quasi si quis consuleret dominum· fuit primus q dominum suũ dauid negauit et qui absaloni adhesit· et q intrare ad patres cõcubinas sibi cõsuluit· et q dauid occidere voluit et promisit· cuius consilium sup oppressione dauid cusay archites impediuit Ideo dolore et inuidia stimulatus abiens laqueo se suspendit· ij· Regũ· xvi· et xvij· ℣ Hora ¶ Istud potest allegorice dici de iuda· qui scilicet significatur p istũ achitofel qui interpretatur frater mei· irruẽs frater meus tractans frater meus cadens frater meus cogitans· Iste enim cũ dauid. i. cũ xpo familiaris ossiliarius seu apostolus fuit· et tamen ꝙa morte eius excogitauit et tractauit et cũ turbis iudeorũ fuit· per ipsũ irruit· ideo a societate ipsius et a gra et a gla cecidit et recessit· Iste enim absalom pessimo dauid filio. i. populo iudayco notatur ad hesisse· dauid. i. magistrũ suũ xpm negasse· et de eo occidendo consilium prebuisse· et finaliter ad litteraz se laqueo suspendisse· Actuũ. i. Suspensus crepuit medius ℣ Et ¶ Vel ista possunt allegari q illi qui in domo familiaritate et consilio alicuius fuit maiores et q sibi videntur propinquores et fideliores· et qui fama et reputatione apud ipsũ fuit potiores· fuit quandoq in suo amore instantiores· et si infortuium sibi accidat ad recedendũ ab eo promptiores et in psecutione ipsius actiores· ps· Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantationem· Vel istud dic contra turpibriam et inuidiam que scilicet istum tanto dolore affecerunt· q quando vidit consilium suum repudiari et alterius approbari· ipsuz ad suspensionis laqueum attraxerunt ℣ C ¶ Vel dic moraliter contra malos ecclasticos vl prelatos· qui scilicet in domo dauid christi que ẽ ecclia aliis preponuntur in sensu et in consilio. i. in mundana sapiẽtia apud homines exaltãtur et sicut ad litteraz videmus de multis aduocatis et clericis de multis prelatis et scientificis quoz dicta et cõsilia dei et presagia esse reputantur· qui tamen in moribus sũt ipi magistro suo christo infideles· et ad persecutionem ipius que fit per vitia et peccata aliis priores· imõ tum scz isti vt communiter aliis sũt peiores· Isti enim dicuntur achitofel. i. fratres cogitantes· Vnde illud Sophon· iij· Diluculo surgẽtes corruperunt omnes cogitationes suas· Fratres tractãtes p negotiorũ mundialium diligentiam· quia scz omnia tractamenta et mundi negocia transeunt per manus eoruz Ezech· vndecimo· ℣ Fili hominis hij viri qui cogitant iniquitatez a tractant consilium pessimum in

vrbe hac. Item fratres irruentes per rapinam a seuitiam. quia isti nemi pcunt ꝙ p exactiones contra pauperes et debitos irruunt atq; currunt. Job. vi. Sup pupillum irruitis et subuertere mimmi ami cum vestrum. Item dicuntur fra tres cadentes. qz sz isti cadunt a statu gratie spiritualiter. cadũt a statu secularis eminentie quãdoq; per ifortuna temporaliter. cadũt a statu huius vite p mortem corpo raliter. a finali cadunt ab obten tu eterne glorie in infernum eter naliter. vbi sz ad patibulum ifer ni suspenduntur et ad extremuz supplicium condempnantur crude liter et phenniter. Ysaie. ix. Qui fugerit a voce formidinis cadet in foueam. et qui se explicuerit a fo uea tenebitur laqueo.

## Capitulũ decimũ quitũ. Ab

Absalon qui contra pa trem insurrexerat in p lio victus fuit. nam cũ in mulo sederet. et sub quercu frondosa transiret. caput eius sicut dictum est cuius cesari es erat magna adhesit quercu. et illo suspenso inter celum et ter ram mulus cui insederat ptransi iuit. Quod videns ioab tres lanc as accepit et eas in absalon infix it. Quem adhuc palpitantem de cem iuuenes armigeri ioab occide rũt. et tandem ipsũ in foueã mag nam pieceunt. a magnã lapidu congeriẽ desup portauerũt. ñ. Ne xvm. Mora Per absalõ itel ligitur ãbicõsus vel quicunq; pre cator qui sz regnũ tẽpoãle et mũ di prosperitatem desiderans contra patrem suũ. i. cõtra deũ a prelatũ preliatur et certat. in mulo carnã lis voluptatis et cum ebetudie mẽ tis equitat. Cesariẽ capillorũ. i. co gitacõnum et curarũ sollicitudinẽ multã habet Quercui. i. mundane dignitatũ et glorie secularũ per ce siderium adheret et ex toto mẽtis conatũ mentaliter ibi pendet. Et bene inter celũ et terram pendere dicitur. quia sz ambicõsus nec in terra. i. in inferiori statu manẽ cõ tentus est. nec celum. i. altitudinem quam appetit consequitur. yimmo semper ĩ vana spe erigit ĩ pendulo cõ moratur. Zacha. vi. Eleuauerũt amphorã inter celũ et terrã. Joab ergo qui interpretatur immundus. i. dyabolus inuenies hominẽ sic pẽ dentem et sic instabiliter manẽtez et ad illa que consequi nequit car naliter anhelantẽ. ipsũ trabus lan ceis. i. trabus principalibus vitijs superbia luxuria et auaritia solz osa dere. et postq; mulus. i. corp ꝑ suũ per mortẽ trãsierat et eũ dimiserat solet eũ tamẽ dyabolus in manus omnium demonũ tradere. q; sz de cem dicũt p eo q; sup transgressio res decẽ mandatorum machinanẽ vt patet de bestia abissi que decẽ habebat cornua. Apocal. xm. quez sz palpitantem et dolentẽ ĩ infer no solet interficere et punire. et sic solet absalon id est peccator et ambitiosus de rebellione et ambi tione sua quam scilicet contra de um patrem suum vel prelatuz fa cere nititur triste solatiũ ꝓportare

Ecc̃i. xlvi. Contra dominum pugnare nō est facile. ℣ B Vel dic moraliter q̃ absalon q̃ insurgit contra patrē ē caro. que insurgit contra spiritum. vel peccator qui insurgit p inobediētiā contra deum. quia pro certo iste debet adherere querelā. i. crucī p penitētiā et p cōpassionis deuotionē. debet ab ea mula. i. carnalitas fugere per abstinentie macerationē. debet in altū suspendi per spē et cōtēplationē. debet a ioab. i. a plato tribz lāceis. i. triplici reprehensiōe cōtra tria pīa capalia vitia trāffigi. per correctionem et ēdarguti onē. et sic dēt de cem iuuenibus. i. decem mandatis legis tradi per executionem eorū. et ab eis interfici et occidi per carnalis vite interruptionē et destructionem. in foueam scz mortis vel infernī debet. pia per futurorz tormentorz cōsiderationez. et cumulus lapidū. i. cōgeries bonorz documentorz debet super eū aggregāi per predicationem. Treñ. iij. Lapsa est in lacz vita mea. posuerūt lapidē super me. ℣ C

De duobus nūcijs qui regi victoriā et mortē absalō nunciauerūt chusai scz et achimaas dicat q̃ achimaas qui vltimꝰ cucurrit q̃ p viā opēdij sciuit ire prꝰ ad ēgem puenit. ℣ Mora C Sic vere multi sunt qui tardiꝰ incipiunt. et tñ q̃ p cōpendiuz religiois pauperatis vel penitētie transeūt alios qui vadūt per viā mūdi cōez p cedunt. et ad regē xp̃m p̃mi puenīunt. Ideo bñ de ipsis dicatur. Mathei. xx. Erunt nouissimi p̃mi &c̃. ℣ D

Nic aduerte q̃ dato q̃ absalō actualiter patrem impugnaret. mortēq̃ eius p viribz appeteret. ipe tamē dauid pat̃ne miserecordie nō oblitꝰ ipsū pessimū filiū suū diligebat et mortē illi prohibebat. vnde de ipso mortuo fūme doluit. et ipsū etiā miserabiliter fleuit dicēs. Absalō fili mi. fili mi absalō quis michi det vt moriar p te. ℣ Mora C In hoc notari p̃t q̃ qñdo prelatus videt filiū. i. subditū suū errantē. et se aliquotiēs impugnantem. nō debet ad vindictā moueri ꝫ potius sibi cōpati. a de morte spirituali et eternali ipsius flere pater et otristari. Dolendo em̃ et cō patiendo debet ipsū punire. et pui ēdo ipsū deflere et p eo dolere. Hō etiā facit dñs q̃ scz nō vult mortē peccatoris. ꝫ vt magis ac̃. quia sibi scz non placet q̃ ho minē in eternum puniri eum oporteat. Sapientie quinto. Deus mortem non fecit. nec letatur in perditōne viuorum. Quod etiam ad primum affectum applicari potest. quia licet dato q̃ a filio miuretur. sibi tamen compatitur. et de eius ifortunio contristatur. p̃s. Quomodo miseretur pater filiorum. misertꝰ est dominus timentibus se. terꝛ datus est quoniam pulvis sumꝰ. homo sicut fenū &c̃. ℣ E C Vide nota q̃ dauid fleuit pro iniquo filio mortuo. et tñ nō fleuit p innocēti filio defuncto. vt patz. ꝫ. xij. In quo notat̃ q̃ magis ē flenda mors malorz q̃ bonorz. q̃ scz illi mortui vadunt ad eternam gloriam. isti vero tendunt ad eternam miseriā Ideo bene dicitur. Eccliastici. xxij.

Modicum ploā sup̄ mortuū q̄m requieuit · nequissimi aūt neq̄ssia vita sup̄ mortem fatuit: Quamuis ab salon fuit pulcherrimus · fuit tamen nequissim⁹ · a morte turpissima consūmatus · 𝔐 b

Hoc etiam non solum in ipso videtur · ymmo in plurib⁹ qui magnis gratijs p̄ cæteris prefulserunt · q̄ scz vt cōiter magis cæteris deliquerunt vl' morte magis misera decesserunt · sicut apparuit de primo angelo q̄ cecidit · de primo homine q̄ peccauit · de salomone qui ydolatrauit · de dauid qui adulteriuz et homicidium cōmisit · de isto absalone qui contra patrē ambiuit · de sampsone q̄ cecus ruina domus defecit · de iulio cesare q̄ confossus in senatu perijt · de imlone qui a bestijs deuoratus fuit · de seneca qui apōne vene in balneo defecit · de plinio philosopho q̄ fauilla ādentis montis consumptus fuit · de illo domino quem turma canum comedit · de esculapio patre medicorum qui flumine perijt · de alexādro magno veneno pempto · de marco tullio in consilio gladijs confosso · de cyro gladio truncato · de capite eius in sanguine volutato Et tamen constat q̄ lucifer fuit subtilissimus · adam in scientijs perfectissimus · salomon sapientissimus · dauid propheta maxim⁹ et in virtutibus sanctissimus · absalon pulcherrimus · sampson fortissimus · imlo robustissimus · seneca moralissimus · plinius studiosissim⁹ Julius strenuissimus · alexander potentissimus · In istis ergo nota ri poterat · q̄ non est semper bonū gratijs et glorijs viris tibus et virtutibus preceteris aliquoties habūdare · quia scz tales dū exinde supbiunt solent dies suos miserabiliter consūmare · Quis ergo medioctem q̄ sūmum in gratijs naturalibus tenere statum · infimuz q̄ supremum · Contentus ergo esto glorie tue et sede in doma tua · nij Regum · xnj ·

## Capitulū decimū sextū 𝔐 a

Cum dauid trouerteret a populo · imphiboseth filius ionathe · qui stilicz cum esset infans de manibus nutricis sue ceciderat · et ideo claudus erat · ꝓpter q̄d cum ei ge fugiente non eāt · eo q̄ seruus suus ipsum contempserat · et sibi sternere asinum noluerat · regi reuertenti obuiaz venit · et sibi illotis manibus et intonsa barba occurrit · vestesq̄ suas non lauerat postq̄ fuerat rex eiectus Iste ergo cum se excusaret et seruum suum qui se contempserat accusaret · rex q̄ hereditatem eius eidē seruo dederat sicut supra capl'o · xvi · fuit dictū iter eos dimidiaut · et medietatem hereditatis dicto imphiboseth reliquit · aliam vero medietatem dedit seruo dicēs · Fixū ē q̄d locutus fuz · tu a siba diuidite pos sessiones · ij · Regū · xix · 𝔐 Nota

Quiphiboseth q̄ iterpretatur os cōfusū signat peccatorem · qui os a fusum bene dicatur · quia os eius a fiteri peccata sua cōfūdit · Ille est

ergo qui semper in motibus claudicat. et per constantiam nunquam in rectitudine stat. ymmo semper per inconstantiam vacillat et per malitiam nunc ad vnam partem nunc ad aliam partes se dilatat. in. hegum. xpm Vsque quo claudicatis in duas ptes. Quando enim nutrix nostra scz beata virgo vl diuina gratia hominem in peccata cadere permittit. statim dyabolus in eo claudicationem inconstantie et malitie introducat Nullus enim in rectitudine iustitie perseverat. nisi nutrix sua diuina gratia ipsum manutenendo et conducat Ille etiam toto tempore vite sue claudus mostras et debilitatibus in moribus efficitur. qui in tempore infantie et iuuentutis de manibus nutricis scz diuine gre p peccatu cadit. vel de manibus nutricis. i. de manutenentia prelati per apostasiam vel obstinationem vie dicit. Prouerb. xxx. Adolescentes iuxta viam suam etiam cu senuerit non recedet ab ea. Iste est ergo qui servus. i. corpus xpi tui obedire recusat sed potius p carnales motus contra ipsum murmurat et rebellat. et assumum humilitatis sibi non sternit a ppat. sed potius hereditatem suam scz eternam gloriam sibi subtrahit et apud regem crucifixum odi bilem eum reddit. Qua ergo iste miphiboseth. i. peccator cum rege crucifixo per imitationem non iuit. sed potius indigne et imparatus regi xpo ad eum in altaris sacramento i patenti vel in iudicio aduentanti occurrit. ita q pedes affectionis non lauit. barbam mundane sapientie vel pilos temporalis opulentie non rasit. vestesq exteriores conuersationis l apparentie non mundauit. Ideo a rege reprehenditur. et hereditas seu prosperitas diminuitur sibi. inquantum scz vna pars hoc est temporalis opulentia seu corporalis vita ei dimittit. alia vero pars scz eterna vita et gloria subtrahitur sibi et penitus denegat. qz reuera q xpo ad futurum iudicium venienti l sacramento altaris hominis appropiquanti l etiaz in ramis palmarum in ierusalem intranti l insup in incarnatione in natiuitate l aduentu spus sancti il lotus et inmundo deo occurrerit mediate bonorum suorum scilicet bona anime gratia et gloria sibi tollit. portionemq sua sibi trucat diminuat et prestindit. Dameth. quito. diuisum est regnum tuum et datum e medis et phis. Ideo. nn. he. octauo dicit Tolle tecum munera et vade in occursum viri dei. munera iqt. i. virtutes

VENIENS qs ille miphiboseth ome salus regis dauid cum rege fugitiuo seu in tribulatione posito non iuit. sibi tamen ad priscam gloriam restituto obuiam et in occursum venit. ad hoc pt allegari q mundani amici dato q sint alicuius commensales et domestica. et dato q in mensa sua consuescerit assistere. a tanq speciales amici ostitui. s tm ipsi cum eo ad tribulationem venire despicunt statim eum fugiunt et dimittunt. et cum eo ire renuunt. s p certo qm ad pristinum gradum restituetur tunc sibi occurrere et applaudere phibet. a ach in vera prosperitate repositum comitantur. et de ingratitudine et

inconstantia se excusare p verba
moliuntur. De istis ergo bene dr
Eccā. vi. Est amicꝰ socius in mēsa
et non permanebit in tēpore tri
bulationis. ℣ C Ite illō
quod hic dicitur q semei q ꝓmo re
gi fugienti insultauit et maledix
it. ꝓmꝰ de domo sua sibi occurrit
cū ipsum ad ꝓstinam gloriam re
stituī vidit. Hoc potest allegari
q quū hominī in tribulatione posi
to iniuriantur. si ad statum pro
motionis rursum aduenerit. ipi
occurrunt applaudunt et adulā
tur.

## ℂ Capitulū decimū septimū ℣ A

POpulus isrl qui prius
a dauid sequendo pessi
mum ꝫ pulcherrimū fi
lium eius absalon recesserat. finaliter deuicto absalō ad
dauid est reductus. Sz cum alter
catio esset inter populū qs magis
esset ꝓpriquꝰ ipsi dauid regi. con
tigit q siba filius bochri tuba cecī
nit et populū isrl ad sequēduz da
uid duxerit. et magnam populi
multitudinez ad se traxit dicens
Non est nobis pars in dauid. nec
hereditas in filio ysai. Reuertere
ad tabernacula tua isrl. Post istū
autez misit dauid milites suos scz
ioab et abysai. qui sibam interfe
cerunt. et caput ei abstulerunt.
et totum populū ad dauid redux
erunt secundo. Regū. xix. et. xx.
℣ Oratiōr. ℟ Sic vere quando
vniuersus mundi populus in pri
apio a dauid. i. a deo recessit. et
pulcherum eius filiuz licet pessimū
scz lucaferū p ydolatriā diuinis to
rubus secutus fuit. iuxta illud
Job. xxi. qui dixerūt deo recede
a nobis scientiam viarum tuarum
nolumus. tandem illo absalon. i.
lucifero in arboꝛe suspenso. i. in cru
ce victo. ad regem suum deū pri
fidem redyt et ipsū recepit et in
eū credidit. Verū qa in principio
fuit inter istos redeuntes quedā
controuersia. q scz aliq se alijs p
ferebāt et apud regem. i. apud de
um se dignioꝛes dicebāt. vt patet
qa iudei grecos odiebnabāt et gre
ci iudeis. i. ex iudeis diuersis inuide
bāt. vt dicit. Actuū. vi. q factū
est murmur grecoꝝ aduersus he
breos. Ite q corinthioꝝ aliq dice
bāt. ego sū pauli. alij āt ego apol
lo. et sic inter eos diuisus erat ci
stus. ꝓmo. Coꝛ. iij. Ideo occasioē
huius dissensionis siba filius boch
ri. i. cetus hereticorū tuba fue pre
dicationis incepit canē. et a seq̄
la veri dauid. i. a fide cristi populū
auertē. Siba egressio. bochri ꝓmo
geitꝰ interpteē. q heretici a deo re
cedūt et egrediūē. a eē filij boch
ri. i. lucaferi qui dei fuit ꝓmogenita
creatuā nosciūē. Isti ergo inē ar
teros fuerūt arrius nestoriꝰ dona
tus manicheꝰ. et alij filios q tāq̄
filij dyaboli ppꝛ pūtēt. nouas se
ctas et hēses inuenerūt. a magnā
ptē mūdi ad se et ad suos errores
traxeīt vt ad hōz ptz de grecis.
sclauis. ruthenis. georgianis. arme
nijs. nestorianis. iubeamꝰ. et
alijs scismaticis cristianis mlis q̄
scilicet sibe. id est hereticorum

bucanas audiẽtes a vera fide xpi et a sua eccã recesserũt et dauid regem suum xp̃m et eccãm vilipenderunt. Vñ isti hereticã bene eq̃pãtur illi dictũ de quo dr. Apoc. xij. q̃ cauda eius traxit secũ pte stellas celi. et misit eas in terras Vñ ihieremie. ij. dixit pplus meus recessimus non venemus vltra ad te. Dauid ergo noster xps milites suos. i. ihoronimũ augustinũ gregorium ambrosiũ et alios doctores et p̃dicatores post illos misit. ita q̃ istis mediantibus caput errorum eorũ magna pte abstulit. et ad veram fidem multos conuertit. q̃ scz p istos et ipsorũ doctrinã plurimi scismatici cotidie cõuertũtur. et ad xp̃m et eccãe vnitatem reuertuntur. Josue. nij. Reuerse sunt aque in alueum suum.

## Caplm decimũoctauũ. Va

ILlud aũt q̃s hic ponẽt q̃ interrogãt interrogẽt in abela. i quo dat intelligi q̃ illa ciuitas erat ãtiq̃tus locus cõsilij. Abela lugẽs seu miserabilis interpretat. ergo locus cõsilij dr. q̃ peracto consiliũ et sapia ap̃s lugẽtes et tristes. i. apud hoies cõsideratõm et solitudi dedicos et a mũdi letic̃ abstractos melius q̃ apud ceteros inuenitur Eccã. vi. Cor sapiẽtiuz vbi est tristicia Vb De amasa autez p̃ditorie a ioab interfecto pro eo q̃ dauid promiserat sibi ducatuz populi q̃uem ioab amittere metuebat. ad hoc potest adduci quõ ambitio hominis est sibi aliquotiens causa mortis. Iste enim neq̃q̃ occasus fuisset. ioab autem nũq̃ eum occidisset. misi officium suuz scz populi primapatum propter eum amittere timuisset. Non ambiat ergo hõ alijs impare et maxime aliorum officia vsurpare. et papue si ꝑ suã ꝓmotionẽ necesse est aliũ a statu ꝑrio declinare q̃ scz ille q̃ videt statum suũ ꝑ eum deficere solet quãdoq̃ cõtra eum infamiẽ dicens. q̃ nostra tollit inimicus est. Vnde. ij. ad Cor. v. Nolumus expoliari sed superuestiri.

## Caplm decimũnonũ. Va

QVm fames triennio in terra isrl perseueraret dauid consuluit dominũ que poterat esse causa famis. Qui respondit q̃ propter saul et domum eius q̃ iniuste gabaonitas occiderat sitione zeli fidei. p eo scz q̃ gabaonite non erãt de populo israhelitico et sic iuramentum ioue et patrũ irritum fecerat. de quibus ommib̃ habetur. Josue. ix. fames huiusmodi facta erat. Ideo dauid ante õia cum gabaonitas qui remanserũt quid p̃ satisfactione peterent interrogasset. et ipsi septez viros crucifigendos de stirpe saulis postulassent. septem viros ipsius saulis nepotes vel filios ipsis tradidit. quos gabaonitarum populus

illico crucifixerūt· et sic fames in
tra cessauit et fertilitas supuenit
Hesepha vero mat duoeum ipsoruz
iuxta cruces aliquū supra petram
sibi strauit· et aues et bestias de
cadaueribus abigens ipsos diebz
plurimis custodiuit· quos tādez
dauid de ciuitatibus deponi iubens
honorifice sepeliuit· ꝯ Regū· xxi·
Attēde tamen ꝙ dicat hystoria ꝙ
isti filij saul fuerāt in culpa de ga
baonitis occidēdis ¶ Hoc ¶ Alle
ga ista ꝙ qñqz peccato vnius pumi
tur multi· solū em saul et domus
eius peccauerat· et tam fames to
tū populū affligebat· Vl illō alle
ga ꝙ qñ aliqua ps est iniuriata·
uidex tunc potest remittē penam
quādo ipsi pti iniuriate vidit factā
cōpetētem emendam· nullo tamē
modo debet relaxare supplicium·
quousqz pti lese non fuerit satisfa
ctum· sicut hic videmus ꝙ dauid fa
mē non legitur relaxasse quousqz
gabaonitis cōstitit satisfactū fuisse·
¶ Vel illō allega ꝙ pietas puo
cat pietatem· pietas enim matis
prouocabat pietatē regis ad ipā
cadauera deponenda vel sepeliēda
¶ Vel dic ꝙ saul si
gnat adam· ꝓpter cuius culpam
fames .i. carentia diuine gratie e
rat in mundo· Ad placādum ergo
deum et ad fertilitatem gratie et
virtutum impetrandam· necesse
fuit ꝙ septem viri de stirpe sua .i.
xps et vniuersitas martirum cru
cifigerentur et per martirium in
satisfactōnem hoc delicti occiderēt
vt sic dei patris iustitia placaretur
et virtutum copia redderetur·
Mat ergo istorum crucifixoruz et
martirum scz sancta mater eccā
ipsos debet p compassionē deflere
rex vero deus pater ipsos solet in
celi cimiterio sepelire· ¶ C Da
uid notatur hic scilz cap'lo· xxi· a
deo datus· filius saltus· polimita
rius· betleemites· et infra cap'lo·
xxiij· dicitur egregius psaltes is
vabel· tenerrimus ligni vermiculus
Et dicitur adeodatus quia a deo
fuit electus· filius saltus quia de
saltu vbi custodiebat oues fuit as
sumptus· polimitarius quia in ospe
ctu fuit pulcher atqz politus· beth
leemites quia in ciuitate beth
leem fuit natus· egregius psal
tes quia ad psallendū organo cy
thara et psalterio fuit edoctus· te
nerrimus ligni vermiculus qz fu
per omnes fuit tener mitis et mi
sericors et mansuetus· et tamen
ad modū istius vermis q̄ teredo
dī licet in se fuerit tenerrimus· tū
ad pforandū ligna dura .i. ad pu
gnandum contra psecutores hoīes
fuit fortis et durus Omnia ista
noīa possūt apetere plato qz teuda
iste debet esse adeodatus· nō a car
nali affectōne prece nec munere
oblatione· sed per specialem voca
tionem et canonicam electōnem·
Ysaye· ix· Paruulus datus est no
bis· et erit principatus super hu
merum eius ꝛc· Debet esse filius
saltus p altam et eleuatā cōtēpla
tionem· et p oīm superborum discre
tam gubernationē Saltus em sunt
loca alta et prupta in desertis et
siluis in qbus aialia solet pasci· p
saye xxix· Carmel in saltu cōpu
tabit· debz eē polimitarius .i. sep
su poliēs p ornatā cōuersationez·

Genē·xxxvi·n·Fecerat sibi iacob turricam pulcram debet eē bethleemites qđ interpretatus dom9 panis a refectionis·qz ipse debet alios reficere p doctrine et elemosinarum subuētionem·vt scz possint sic alq de ipso dicere illud· Luce·ij·Transeamus bethleem et videam9 hoc verbū ꝛc· Debet esse egregi9 psaltes per melodiosam dei laudem et pdicatōez· Vñ ps Psallam et intelligā i via immaculata·Debet eē tenerrimus ligni vermiculus·quia scz q̄tū ad seipsū debet habē piam et benignam affectōem·q̄tum vero ad p terros debet eē durus p seueraz iusticiam et correctionem Vermiculo enim nichil ē mollius dum tangitur·et nichil durius dū tangit·qz etiaz fortia ligna perforat et corrodit·Sic platus qñ tangit .i.qñ req̄ritur debet inuenīri pi9 benignus et mollis·qñ vero necesse ē q̄ aliquē per correctōem tanga t debet inuenīri dur9 rigidus atq fortis.i.Paral·xxij·Elegit eum dñs adhuc puerū et tenellū Et sic iste ꝑprie dicitur dauid qui int̄pretat manufortis et vultu desiderabilis·qz scz ipse debet se exhibē amicabilem et desiderabilez benignē et liberalē se habendo· ps·Memēto dñe dauid·et fortē atq stabilem viriliter tribulationibus et temptationibus resistēdo·et demones hereticos tiranos et malos subditos potenē et seuere reprimendo·Jhere·xxiij· Suscitabo dauid germen iustum et regnabit rex et sapiens erit a ceteris·

¶ D

BAnaias vn9 de fortibus dauid inuenīens leonē i cisterna descendisse et ratione niuis exire nō posse·ad ipsum cum baculo audacter prosilyt et eū i fouea interfecit·ij·Regū·xxiij· ¶ Nor Sic xp̄s cum baculo crucis mua sit leonem dyabolū·et i cisterna niuis tpe.i.in tpe frigoris passionis personalit descendit·vbi ipsū ligauit prostrauit et vicit· ¶ Vl dic q̄ si quis vult vincere leonez dyabolū·debet per consideratiōnē in cisternam infernī descendere· baculum crucis per spem et deuotionem secum habere·cōtra eum per bō opera insurgere·et sic in niue.i.m diuini timoris frigore de ipso poterit triumphare· Vnde ipse tunc dicit illō p̄mi Regū xvij·Nūq̄ ego cauis sū q̄ veis ad me cū baculo?

¶ E

QVm philistini essent cū exercitu suo circa bethleez·desiderauit dauid de aqua cisterne que erat ad portam bethleem·O si quis inquit mihi daret potum de aqua cisterne que est in bethleem iuxta portam·Quod audientes tres robustissimi p castra philistinorum irrupert et aqua hausta de cisterna regi obtulerunt·q̄ scz audaciā eoz admiras aquā bibere nolut·sed fundens eā super terrā dño libauit·nō iqt sāguinē hoīm istoz q̄ p̄fecti sūt et aiaz picul̄ bibā ¶ Nor Iste allega quō filii magnoz dñoz magnis q̄nq̄ piculis se exponūt vt faciāt voluntatē dñoz suoz·Vl allega quō audaces fortuna iuuat· Vl dic moraliter q̄ dato q̄ dauid

.i. quicunq; superior q̄q; desideret aquā tpalium diuitiarum: si tūc contingat q aliq̄ fortes fuī. i. aliq̄ ipsius officiales et baliui in picu lum aīarum suarum talem aquaz diuitiarum per rapinas et exactiō nes de aeterna q̄ est in medio phi listinoz. i. de bursa paupeꝝ subdi torum abstrahāt et auferāt. a re gi pncipi vl̄ prelato domino suo pſentent. pro certo ipse non debz bibere nec recipere talem aquam .i. talē temporalē substantiam cū eterne dampnationis periculo a suis mal' familiaribus raptam et acquisitam non debet aliqualiter degustaē dicens. Absit mquit a me vt sanguinem. i. sanguinolen tam rapinam et animarum picu lum istorum hoim bibā. debet er go tal' dicere suis mal' officialibus qui scz non timent periculo eter ne dampnationis se exponē vt po ssint magistros suis pecunias con gregaē quādo talia sibi volunt of ferre illud. Deu. xxxn. Nunquid manducabo carnes taurorū aut sanguinē hyrcorum potabo? Ac si dicat. non debeo comedere carnes .i. diuitias paupeꝝ subditorum nec debeo potare sāguinē. i. pecca tū fetidorū hyrcorum. Cuius tñ contrarium faciūt hodie multi. qē ñ curāt cū quāto peccato vl̄ peri culo diuitie a suis malis iudicib9 et exactoribus acquirantur. duz tñ eis offerantur ipsas non refu sāt sed potius amplexantur. et de sic raptis et acquisitis libenter comedunt et vescuntur. iuxta do ctrinam apostoli. pme. ad Coz vij. vbi dicitur Omne quod ī ma cello vendit manducate nihil inter rogantes ppt̄ cōscientiam. Quin immo q̄ ipi sciūt q talia sūt ma le acqsita ipsi videnē dicē ipis q̄ talia offezt illd qd iudei dixezt iu de dicēti peccau tradēs sāguinem iustū. Quid ad nos? tu videris. Math. xxvn. ¶ Vl̄ dic q q̄n dauid. i. hō appetit aquaz cisterne bethleh̄. i. gr̄ā l' gl'am padysi qui ppter dz̄ bethleh̄. i. domus pans. stati tres fortes fuī scz cōtricō con fessio et satisfactō vel fides spes a caritas debēt exercitū vicioꝝ irruī pe et talē aquā fortit̄ pcurare Vñ hic dz̄. Hoc fecezt tres robustissi mi.

## Capitulum vicesimū.

Addidit furor dñi irascī otra israhel. factūq; ē q̄ dauid tumēs et glo riās de multitudie sub ditoz p̄cepet pplm nūari. Qd cuz ioab exequit. iratus dñs octogin tamilia pleb occidit. ita q dauid angelū pcutientez euagīato gla dio vt extenderz manū i ihrusalē vidit. cui p hec verba flebiliē dix it. Ego īq̄t fū q̄ peccaui. ego qui imq̄ gessi. isti qui oues sūt qd fece zt? Vertat̄ obsecro man9 tua otra me. Quibz verb placat9 dñs āge lū cessaē fecit a ibidē de māndato do mini altaē ostruxit. ī. reg. xxnj. In quo etiā loco abrahā p9 filiū su ū imolaē voluāt et salomō postea tēplū fecit. Hoc Qd tractat gre go. diffuse a suppoīt q p q̄litatibz

subditor̄ disponat vitā regētiuz
vt sepe p malo gregis delinq̄t eti
am vita pastoris. a scōm merita
plebium disponanē corda recto
tū rē. Vide glosā. Sic ergo suppo
nit Greg. q̄ populꝰ iste meruerat
q̄ dauid vīr eor̄ peccaret. vt sic
ex peccato eius nō ipse ꝫ populꝰ
q̄ alias meruerat penā portaret.
Ad hoc illud p̄t allegari. q̄nō so
lū mala vita sup̄ior̄ subditos ifi
cit. imo etiā peem subditor̄ sup̄i
ores ledit. a hoc q̄dē inz quō oc
culta dei iustiaa ad hoc se possit
extēdē q̄ peem subditi p̄puli po
ssit apꝰ dei iustiaā talit demerere
q̄ ex hoc prælati tomtas possit ad
culpā laxari. vt occasione delicti
plati possit delinquēs pplo castiga
ri. Qiaḡ ergo apud deum videt eē
mē platos cōnexitas. q̄n vmꝰ i al
terum redūdat miq̄tas. Vl alle
ga ista quō p̄ceps l̄ platus si vi
det populū suū ꝓpt eius peccā pu
nitu debet sume dolē. et p ouibꝰ
suis velle penā subire. et potiꝰ i p
sona sua q̄ delinq̄t penā appetē et
sustinē. cū pena suos actores de
beat venē. ℣ C Vl dic mo
talit q̄ in lege p̄ceptū erat scz Ex
od. xxx. q̄ quotiens populꝰ nu
merarē q̄ q̄libet solueret certuz
censū scz dimidiū sicli. q̄ quidē ce
sus dño applicarē et i vsuz taber
naculi ponē. quo facto nulla pla
ga i pplo seqrē. Duo ergo inuenī
tur pl̄m numerasse. scz moyses
Numei ꝑmo. Sz q̄ cēsū soluit pla
ga in pplo nulla fuit. Itez dauid
hic. ꝫ q̄ ex superbia numerauit ce
nsū dño nō soluit. ideo plaga se
cuta ē q̄ populum minorauit. Sic
vere quotiens aliqs numerat et
recogitat suū interior em ꝓpr̄m. i.
suarum ḡtiarum et virtutū cumu
lum. statim debet censū. i. grāruz
actōnes deo offerre. et cuz moy
se ꝑ qualibet psona. i. pro q̄libet
vtute et gratia debet specialem ce
sum. i. specialem regraciatiōnē of
ferre. et sic nō contingit istū suū
pr̄m dimmui vl perire. Si vero
hō i superbiā et p̄sumptiōnē eueꝯ
pr̄um meritorum suor̄ numerat
et cōsiderat. si cēsum grāruz acti
onis nō soluat. nec totum deo atē
buat. sed sicut dauid ex hoc gla
dium querat. necesse est q̄ contra e
um plaga diuine punitōnis vēni
at. et istū pr̄m suum scz virtutū
suarum cumulum dirimat. Neces
se est ergo censū grāruz actōnis
soluere. alias non licet hominī nu
merare sua merita. exēplo Job.
xxxi. et. ij. Corin. xij. Vbi iob
et paulus sua merita numerāt. si
ex hoc nō superbiunt. sed potius a
ctōes gratiarum propmāt. sicut
de paulo patet. ij. Corint. iij. di
cente. Nos nō sumus sufficientes
cogitare aliquid a nob quasi ex
nobis sit. sed sufficiētia nostra ex
deo est. ℣ C Vl dic q̄ tūc
angel⁹. i. diuina sententia gladiū
tribulationis reponit. quādo da
uid. i. pcōr se humliat a se dignū
punitu recognoscit. et se percuti
endum iudicat et exponit. et ma
xime quando in loco templi. i. in ec
clesia vota et sacrificia. i. orōnes
et lō opera soluit.

Explicāt Moralisatōes sup scōm libz regū. Sequuntur Moralisationes sup terciam librum Regum.

## Capm primum.



Ex dauid senuerat hēbatq; etatis plurimos dies. cūq; cooperirent vestibz non calefiebat. q̄pter serui ei⁹ quādam iuuenculā virginē pulcherrimā de cūctis finibus israhel q̄siuerūt et ad hoc vt staret coram eo et foueret eū. dormiretq; cū eo et calefaceret ipz. ipse vero rex in sinu puelle dormiēt ipsa āt eidē p oīa ministraret sibi eam adduxerunt. Adducta ergo ad regē oīa p̄missa fecit. et q̄uis ipsā rex diligeret ipsa tamē carnaliē nō cognouit. in. regū. i.

Mor. Hic rex iste figit xp̄m. qui scz etatis hēbat plurimos dies. q̄ sicut dī. m chee. v. Egressi⁹ ei⁹ a diebz etēnitatis. q̄ tūc dato q̄ mīlibz vestibz. i. mīlibz sāctoz homis operibz a p̄incipio operiē. nūq; tūc p caritatis ignē ad assūptōez carnis calefiebat. quouisq; p omēs fines isrl ego ceteros pulchriores et mūdiores scz abisag q̄ int̄pretat̄ patres in mēdio. sunamitis q̄ int̄pretat̄ mortificata et beatificata virgo maria q̄ scz istū dīm patrem et creatorem suum per caritatem in mēdit et se per penitentiam et humilitatem mortificauit sibi diuinitus fuit quesita. et ad eius obsequium ordinata. Ista enim coram eo stetit per orationem. sibi ministrauit p subiectionem. ipsum fouit p deuotōnem. cum ipso dormiuit per contemplationem. et sic eum calefecit per dilectionem. et hoc scilicz in tantum q̄ eum inclinauit ad beatam incarnationē. Ista ergo p̄pue abisag. i. patris in mendium dicta fuit. q̄ scz patrem suum deum p amoris in mendium in tātum calefecit. q̄ ipsum regem celi dei filium in sinu suo. i. in vtero virginali per incarnationem beataz dormire et reclinare cegit. et absq; hoc q̄ carnaliter cognosceretur in seipsa deum hominem et hominem deum fecit. Ideo bene dicitur in ps. Audi filia et vide et inclina aurem tuam tē. et concupiuit rex decorem tuum quoniam ipse est dominus deus tuus. ℣ ℟ Vel applica ad quamlibet virginem l quamlibet animam. q̄ scilicet ad dei ministerium et seruitium eligitur. et ad standum coram eo in religione vl in eccīa ordinatur. q̄ scz ista debet eum per deuotionem fouere. et per caritatem calefacere. et ad dormiendum et quiescendum per gratiam in sinu conscientie debet eum per bona opera inclinare. virgo tamen integra mēte

et corpé semper debet manere. et castitatem ppetuam conseruare a custodire. ¶ Corint. xi. Despondi vos vñi viro virginē castā exhibere xp̄o.

¶C

Adonias semor ñr filios dauid eleuabatur dicens. ego regnabo. feciq; curtus et eq̃tes. et confederatus ē cū ioab p̄ncipe et abiathar sacerdote. victimas immolauit. filios regis et mr̃os de pplo ad conuiuium vocauit. a se regem vocari absq; mandato a sciētia patris sui tunc tpis ordinauit. Deo tamen ordināte contrarium factum est. qz sez ipso cum fratris conuiuium celebrante. frater suus salomō iunior q̃ ab ipso vocatus non fuerat mediante intercessione matris sue bethsabee a nathan pphete et sadoch sacerdotis quos etiam contempserat adonias per ipsum dauid fuit in regē sublimatus. super mulaz regis positus. et in gyon in regez p sadoch sacerdotem unctus. et in throno dauid cum magno gaudio constitutus. Salomon enim matrez suam sadoch et nathan. et totum robur exercitus secum habuit. et ideo regnum a patre citius impetrauit. Adonias vero et conuiue sui audito q salomon regnabat fugerunt. a sic regni ambitō et cōuiuij letica in tristiciam verse sunt.

¶ Nor C Istud pt applicari exemplariter contra ambitiosos. qui sez contra voluntatez dauid. i. dei. regna. i. prelaturas officia et beneficia ambiunt. a ad finem q ipsa citius obtineant. Joab et abiathar. i. principes et prelatos sibi confederāt et adiungūt festa et conuiuia celebrant. et se regnū et regim̄ obtēturos opinātur et credūt. De salomōe vero sapiēte et de nathan pphēta et de sadoch sacerdote. i. de ploris sapiētibus et sanctis pphetis et deum colentibz nō curantes ipsos non advocant sed repellunt Sz sepe fit q̃ salomō pacificus filius dauid iunior. i. aliqua simplex persona ñr alios mīor de qua sez nō sperabatur et que ad regnum seu prelaturam non machinabatur q̃ scilz habet pro se matrem. i. virginem gloriosaz. robur exercitus. i. martires. nathan pphetam et sadoch sacerdotem. i. prophetas et sacerdotes. istis mediantibus a patre suo dauid. i. deo in regem prelatū et superiorem eligitur. gratia dei iungitur. et in throno seu in cathedra. i. in dignitate officio vel beneficio collocatur. alius vero qui omnino sperabat repellitur. ita q̃ eius festa et conuiuia in tristiciam conuertuntur. Ideo bene dicitur Eccī. xi. q̃ multi potētes oppressi sunt valide. et insuspicabilis poterabat dyadema. Illō enim quandoq; fit q̃ q̃. minus ambit a minus sperat obtinet. magis vero sperans et ambiens supsedet.

¶ Do C Vl allega istud sic. q̃ adonias q̃ occupauit regnare fuit priuatus regno. salomon vero q̃ ex spectabat fuit ad regnum assumptus bonos et malos signant. qz scilz mali q̃ nunc regnare volūt cito post mortem mūdi regno p̄uantur. tom vero q̃ pacem̄ exspectant ad celi regnū

postea pmouentur. Bene ergo dī. treno. iij. q bonum est pstolari cum silentio salutare dei.

℣ E ℣l' dic q salomō iunior sigt psonas simplices et ignorātes. qr reuera sepe fit q licz regnū et regimen eccie seu bēficiū debeatur primogenito filio adomie. i. p somis antiquioribus et puectis. mīlominus sepe sit q iuuenes a ínfcy ad patrem. i. ad prelatuz superiorem mittunt domīā matrē suam. scilicet carnalem affectōnē vl' ad lrām aliquam ipsius conca bínam. que bene bethsabee. i. puteus satians dicitur. p eo qr tales prelati oblectamentis taliuz satiantur. mittūt etiā pphetas et sacerdotes. i. aliquos maiores domínos cum quibus āte fecerant pactum suum. Sic ergo fit q talibus fautorubz intercedentibz. mulaqz carnalis amor ipsum ferente iste tal' in regem platum l'beneficiatum eligitur et íungitur. adomas vero qui interpretat dominus. i. iustus et prudēs subdit? cui de iure debebatur dominiū repbatur. Eccs. x. Vidi stultum in dignitate sublimi. et diuites sedere deorsū. vidi seruos in equis et pncipes ambulantes qsi huos sup terram ℣ E ℣l' dic q dauid. i. bonus platus nō debet curare de iuuenili etate. dum tamē pcedat alios in sēsus maturitate. debetqz ín pmotōnibz iuuenē pferre ātiquis. dū tamē tpe iuuenis sit salomō. i. sapiēs pacificus et mitis.

Quid constituto salomone in regno. cuz vidēt die mortis sue appropinquare. voluit facere suum testamentuz. pcepitqz salomoni suo filio q ioab qui semper fuit fidelissimus sibi cog natus suus et germanus p eo q duos pncipes israhel abner scilicz et amasam pditorie occideret faceret occidi. semei qui sibi male dixerat a facie absalon fugiēti pcepit puniri. filios vero berzellay galaaditē qui sibi cum victualibus occurrerant in desertum mādauit premiari et conuiuas mense salomonis in posterū ordinari. ij. regū. ij. ℣ Mor E Per dauid intelligitur deus pat. p salomonē vero dei filiꝰ ab ipso rex israhel. i. rex fideliū cōstitutus. Igitur isti salomoni punitōnem malorū et pmiacōem iustorū mandauit. qr pcepto deus pat xpo filio suo aīe iudicū dedit et ad puniendū malos hoīes pmouendūqz bonos ordinauit. Joh. v. Pat non iudicat quēq; s oē iudicū dedit filio. ℣ E ℣l' dic q dauid ē bo? platus. q reuera pp̄t familiarita tē q̄ cū qz l'consāguinitatē quā habebat cū ioab. i. cum aliquo sceleresto nō debet ipsum impunitum dimittere qu imimmo cū salomone quē in regē cōstituit. i. cuz iudicibz suis quos alijs pfeat debet de punitiōe ipsiꝰ ordinare. dicēs illud Exo. xxij. Maleficos non patieris viuere ℣ C E ℣l' ista

allega contra testamentuz vsura
rioz et raptoz · q̃ sz q̃diu viuũt
iustitiam facere de bonis iniustis
restituendis nolunt · sed hereditz
et successoribus suis solent omnia
demandare · Isti enim sunt q̃ im
ponunt onera grauia super hũe
ros aliorum · digito autez suo no
lunt ea mouere Math xxiij · Vñ
q̃dam nugatorie de vsurarijs di
cebat · q̃ in tota vna parentela ñ
poterat dampnari nisi vnus · et
hoc q̃ patet cõmittit emendas su
as filiõ et ille onus testamenti su
scipiens pro tpe vite sue nichil in
de facit · tandem ad mortem veni
ens mandat etiam filio suo et il
le similiter filio suo et sic deinceps
et sic vt dicebat solus vltimus q̃
nõ habet vbi mãdet dãpnabit̃ · a
hij vẽo q̃ successores onerabãt sal
uabuntur ·

¶ d

Adonias abisag sunamitem i
uxorẽm appetens · et ex hoc
caute ad regnum ambies · quãq̃
sup hoc mat̃ regis intenderet et
q̃q̃ peticõz mat̃s rex in gñe cõcess
isset tñ qđ petebat nõ obtinebat · ꝑ
occasione ambitõnis a salomone
occidi mãdat̃ · ¶ Nor Hoc alle
gat̃ q̃ nulla psona ita erit nobis
ꝑnq̃ siue mat̃ fuerit siue frat̃ si
tamen petat a nob̃ malicose vl̃
simplicit̃ rem nob̃ inutilem vl̃ no
cuam · quã eam refutare debea?
Et dato q̃ pus in genere concesse
rimus · tamẽ illud debemus nõ in
nus rescindere · et etiã quemcũq
frat̃ẽ vl̃ amicum contra statum
nostrum ambientez debemus cor
rigere vl̃ punire · iuxta illud · In
male promissis rescinde fidem et

cetera ·

¶ e

Olens adonias abisag sibi a
rege dari in uxorẽ · primo ad
bethsabee matrẽ salomonis recur
rit et ad illã deducũ p se ad ꝑtũ fi
liũ ipsã misit Bene inquit illa loq̃r
p te regi · Veit ergo bethsabee ad
salomonẽ regẽ vt loquat̃ ei p a
donia · et surrexit rex in occursũ e
ius · sedit q̃ sup thronum suũ · po
situs q̃ est thron? matri regis q̃
sedit ad dextrã ei? · dixit q̃ ei rex
Pete mat̃ mea · nec fas ẽ vt auer
tã faciẽ tuã Que ait · det̃ abysag
sunamitis adonie frat̃ tuo uxor ·

¶ Nor Adonias de regno exclus?
mo valit̃ figt peccatorẽ et humanũ
gen? · qđ a padyso fuit expulsuz ·
sunamitis signat duinaz gratiã ·
rex vero salomon signat xpm ·
mater vero e? signat virginem be
nedictam · Ista ergo est veritas
q̃ si adonias · i · peccator vult suna
mitem · i · duinam gratiam uxorẽ
et amicam a rege xpõ impetrare
ante omnia ipse debet matrez re
gis · i · beatam virginem per orati
onem et deuotionem adire · et eã
inter se et deum intercessricem
et intermediam ponere · et pro
certo rex xps peticionem matris
nescit denegare ·

¶ f

Vel allega de assumptione beate
marie virginis · quia sz tunc ma
ter regis · i · beata virgo venit ad
ipsum in celum · qui sibi assurgẽs
statim iuxta se cõstituit sibi thro
nũ · et ad dexterã suã cõsedit dul
citer · qui ibi ipsam ordinauit ho
norificẽ Ista ergo pro adonia · i · p
humano genere quod regnum · i ·
padysum amiserat prò eo q̃ ãte

tēpus regnarē voluerat cōtinue postulat · cui scz rex xp̄s petitiōez suā exaudit dulciter et confirmat Pete inquit mater mea · nec fas est vt auertam faciem tuam et ce tera ·

¶ G Hic habemus q̄ cum ioab ꝓpter homicidia q̄ cōmiserat semei vero ꝓpter maledictionem quā in dauid intulerat ex ordina cōe dauid occidendi eēnt · voluit occulta dei pudētia alias causas adhibere extrinsecas · vt sub colo re alio posset illos iniquos de hys crimimbus castigare · Joab enim contra salomonem cuz adonia se posuit · ciuz occasione metuēs ad tabernaculū fugit · et cornu altā ris tenens ex mādato salomonis occisus fuit Semei vero a salomo nt cōcessū fuerat · q̄ domū in ihe rusalē sibi faceret et q̄ in illa ma nens viuē posset · et q̄ quacūq; die exiret ihrusalem interiret · & post triēniū cū dictā sē tētiā ob liuiom dedisset audito q̄ serui eiz ad achis regē geth iuissent ad re ducēdos seruos suos iit ipse et ihe rusalem exiuit · & cū rediret a salo mone statim occisus fuit · a sic di uina pudētia viā et occasionē p buit q̄ ipsū salomō iuste puniuit a q̄ maledicēdo deuiū meruit si bi dedit · ¶ Nota Dic exēplarē patet quō iustitia dei occulta sb occasione vnius peccati q̄nq; puīt alīs · et quō dato q̄ aliq̄s crimen videbatur alicui dimisisse deꝫ scit loco et tēpore causas ālias subiū gere · quaz occasiōe et illō quod alias deliquerat scit punire · Job xxxiij · Deus multum abire nō pa titur · ¶ b Vel dic q̄ ihe rusalem est religio vel eccīa · in q̄ dum p fidem manemꝰ p gratiam viuere possumus · si aūt inde per peccatum vl̄ per apostasiaz eximꝰ mortis culpe et gehēne nos picu lo subiugamus · ¶ Vel stōm ste phanum de logothona otta illos qui in ihrusalē .i. in claustris vel in ecclesiis vel bēneficijs suis per sōnaliter residere nolūt · & i geth .i. in mundum vagantur et inci dunt · quia scz isti mortem culpe et pene multotiens incurrūt · exē plo dīne que domum patris egre diens corrupta fuit · Ge · xxxvij · Et de esau q̄ ad venationē exiēs bñdcōez amisit Gene · xxvij · ¶ I Vl dic q̄ semei ē i discretꝰ platꝰ qui immoderato zelo seruos et sb ditos suos a ihrusalem .i. a statu gratie fugitiuos quandocq; redu cere nititur · & dum etiam de ihe rusalem per i moderatuz zelum et p austeritatem egreditur morte et na multatur · et sic sepe fit q̄ duz semei .i. prelatus seruos fugientes .i. subditos delinquentes p nimiā austeritatem reducit · ipse scilicz q̄tum ad aiam morte vicē q̄ incur rit · Melius est ergo q̄ tales ipu niti dimittant · q̄ per eos nimis in discrete reducendo de ihrusalez exeatur · et mors perpetua incur rat · Math · viij · Sine mortuos se pelire mortuos suos · ¶ B Vel dic q̄ ille seruis de ihrusalē fugi entibz eos in geth seqtur · q̄ maloz subditoz viā gōit · ꝓpt̄ q̄ mors ꝓpetua merito reportat · Vel dic q̄ salomō tres psonas occidit · in quo scz notatur q̄ bonus rex et

rector simplicē debet in seipso tria vitia occidere. scz peccatum volūtatis. quod signatur in adonia q̄ tum sua amite contrahere voluit. peccātū oris quod signat in semei q̄ dre dauid maledixit. pcm̄ operis qđ defigē in ioab q̄ manualit in noxios mēfecat

Capm tercium. VA

DEus appēs salomōi in excelso gabaon concessit sibi q̄ peteret quic quid vellet. Et q̄ non petijt diuitias. nec lōgā vitam. aut inimicorum vindictaz. ſ sapientiam. ideo dominus non solum sapiaz sibi dedit ſ diuitias et gloriā sibi supaddidit et adiunxit. in. regū. iij. VOr E In quo notatu potest q̄ qui petit iusta et necessaria. dignus est optinere et accipere non solū illa. sed etiam supabūdātiam. Vel ad hoc allegatur q̄ sapiētia diuitijs anteferē. quod patet q̄ salomon de eius postulacōe magis q̄ diuitiaruz a dño omendatur Prouer iij. Precatio est sapiētia cū actis opibz zc̄.

DVe mulieres mēt̄rices venerunt ad salomonē petentes iudicium. peperant em̄ ambe in eadem domo. ſ cum illa nocte vna illarum dormiens suprium filium oppressisset caute puerum mortuum alteri meretrici dormienti supposuit. et infantem eius viuum cepit. Que tandem euigilans et infantem mortuum clara luce intuiens suum non esse comperit. quapp̄ viuētē puer sibi reddi a salomōe poposcit. Salomō igitur volēs pbare q̄ puer viui mat eēt afferri gladiū mpat. et infantē viuū p medium scindi et matrum ciuilibz dari ptē ordiauit ac mandauit. Matris ergo puer viui su p filiū diuidēdū et occidēdū stati viscera cōmota. fūt a statiz icipit a rege petere q̄ nō occideret. sed potiꝰ alteri matri daret. Obsecro inq̄t dñe mi rex date huic infātē viuū et nō occidat. Altera āt eō tranio clamabat. Nec mihi nec tibi ſ diuidat. Ex hys ergo cognitū est matrē puer eē illā q̄ ipsum nolebat occidi. q̄pp̄ salomō pcepit filiū ei reddi. VOr E Ista exponunt quidā allegorice de sinagoga et gētilitate. q̄ scz ābe mulieres meretrices dici potuerunt. p eo q̄ ābe ydolatriā aliquociēs coluerūt. et vir suus legitimus scilz deū et fidē ipsius aliquociēs dimserunt Ezech. xxxiij. Fili hominis due mulieres filie matris vnius fornicate sunt in egypto. Ille ergo ābe ad salomonē. i. ad deū p fidē venerunt. et in vna domo que existit eccīa per bona opera pepererūt. Sz reuera de istis matrib? vna scilicet sinagoga filium. i. populum suum per errorem et iniquitatem suffocat. et filium alterius. i. populum gentilem ad xpi amitatem conuersum vl̄ sibi attribui vel occidi proclamat. inq̄tū totum mundum istū vl̄ ad fidem suaz debere cōuerti l̄ alias depuari

existimat· et nullam gentem p̄ se saluari sperat· sed gladi9 salomonis.ı.dei sentēcia contrariū inuenit· qui viuentem filiuz.ı.saluandum populum alteri sz̄ gentilitati credēti et nō sibi assignat·

C Vel dic q̄ ista verba q̄ hic ponuntur possunt esse verba gentilitatis conuerse· Ego et mulier ista scilicet synagoga habitabamus in domo vna sz̄ i ihrūsalem· vbi sz̄ gentilitas primo credidit q̄ alibi· sicut patet in cēturione q̄ dixit· vere filius dei erat iste· Cunq; peperissem peperit et hec q̄ sz̄ post credulitatē gentilitatis in centurione multi de ihrl̄z crediderunt· sed ista dormiens in lege scilz filium suum.ı.credentes suos sz̄ iacobū et stephanum morti tradidit· filium vero meum sz̄ conuersos exgentibus per errores furari et occidere contendit·

C Vel dic melius q̄ due mulieres que ad salomonem veniunt sunt due secte hoīm· scilz catholica· et scismatica· que in deum credunt· et maxime p̄ma istarum signat ecclām grecam et orientalem· apud quam alia mulier sz̄ latina et occidentalis ecclā dicatur peperisse īm̄ptum ista mediante xp̄o nosc̄ credidisse et fidez ab ea suscepisse· Sz̄ p̄certo ista prima mulier.ı.prumtiua et oriētalis ecclesia et illa que primo credidit gretia iam effecta hereticа et scismatica filium suum id est populum suum per errores suffocat filiuz· etiam viuentē.ı.populum alterius mulieris seu ecclesie occidentalis credentem sane subtrahere et ad errores suos conuertere tēptat· filiumq; suum mortuuz.ı.populū suum hereticum et dāpnatum ad vbera alterius matris.ı.ad prouincias et terras ecclesie catholice īm̄ptum potest apponit et dilatat· salomon tamen.ı.crist9 gladio suo occulte iustitie istud impedit· quia viuentem populū esse filium ecclesie occidentalis ostēdit et grecae filium mortuum derelinquit· Math· viij· Sine mortuos sepelire mortuos suos·

C Vl dic q̄ ista mulier que mortuū filiū alteri cōtendit attribuē et viuētē ifantē sibi asserebē synagogā ecclām scismaticā designat· quatum vtraq; sz̄ filium.ı.populū suum qui in veritate est mortui9 dicat viuum et in vita gratie constitutum· filium vero seu populum alterius sz̄ ecclē catholice qui in veritate est viuus et sanctus dicat esse mortuum.ı.incredulum et dampnatum· Ezech· xiij· Iniqua iunt animas que non moriuntur et viuificant animas que non viuunt·

C Vl dic scōm Gregō q̄ mat̄ ista que filium quem lactabat occidit malum predicatorem signat· qui scilz subditos quos p̄ doctrina lactat in delicijs torpens et dormiens per malam vitam occidit et necat· Vl illis applica contra quosdam qui scelera sua alijs imponunt et alijs tō sibi attribuunt et asserūt· a sic filiū suū mortuū alijs tradūt· a alteri9 filium viuentem furant̄ et subripiunt· dicunt enim· Filius tuus mortu9 est et meus viuit·

Vl dic q̄ iste due mulieres sunt

mundus et religiō · q̄ scz mundꝰ filios suos per vicia suffocat · religio vero vuētes et iustos seruat Mundus tamen ad vbera ecc̄e. i. ad beneficia religionis filios suos mortuos. i. peccatores et malas psonas nō cessat apponere · et ab ipsis vberibus viuentes filios. i. bonas personas non cessat subtrahere · et ipsos ad se. i. ad mundana vicia pro posse attrahere · quos quādo habere non potest · solet eos salomonis gladio. i. cūctis tribulationibus dignos esse dicere ·

Ad Vel dic q̄ ad salomonem .i. ad prelatuz vēnunt hodie due mulieres · vna scz ecc̄a bona que filios subditos vt cōiter habet viuentes et bonos · alia est carnalis affectio seu etiā carnalis parentela · que vt cōmuniter habet filios mortuos. i. ignorātes et īperfōs Inter istas ergo magna est apd salomonem. i. apud prelatum altercatio · quia scilicet quelibet diat filium suum viuere et alterū filium mortuum esse · quia scilicz quelibet allegat illos quos prepōnit esse meliores et alios deteriores · sicut patet · q̄ carnal parentela prelatorum illos quos sibi offert asserit sufficiētes et dignos · illos vero quos ecc̄a vl̄ caplm p̄mouere nititur asserit mortuos et ineptos Ista ergo mala mulier carnis scz affectō vl̄ carnalis parētela salomonis. i. prelati · omnino ab vberibus matris alterius. i. a bonis beneficijs ecc̄e · vuentes filios suos. i. bonas personas ipsi elongat et subtrahit · a suos mortuos scilicet ignorantes nepotulos sibi ponit · Salomon tamen .i. sapiens prelatus mediante gladio iustice debet alteri mulieri scilicet ecc̄e filium vuentem scz bonas personas trabuē et ad ipsius beneficia seu vbera apponere · male vero mulieri scz carnali parentele vel affectiom debet puulos mortuos assignare · et illos ipsi nutriendos dimittere · vl̄ de eis non curare · dicens scilicet qđ sequitur · Date huic infantē viuū hec est enim mater eius · iuxta illud Math · vij · dimitte mortuos sepelire mortuos suos ·

Tb Vel dic q̄ ista mulier mala est diabolus · de quo scz p̄test dici illud · Ecc̄ · xxv · Breuis ommis malicia super malicaz mulieris · Ista est enim q̄ oēs filios suos per culpaz et penam occidit · Treno · ij · Manūq̄ comedūt mulieres puulos suos ad mensū tam palme Filios vero viuentes .i. sanctos viros qui sunt filij alterius matris scilicet ecc̄ie vel xp̄i sibi subtrahere nititur · et eos per peccatum in filios adoptaē et vberibus mundane delectationis lactare conatur Suos vero mortuos peccatores et filios sceleratos ad vbera alterius matris. i. ad dignitates et beneficia ecclesie furtiue et symoniace introducat · et sic de malis filijs suis filios ecclesie facat · et de bonis filijs dei et ecclesie filios suos. i. peccatoēs facere nititur et contendit · dicens ecclesie illud in fra · xxij · Populus tuus et meus vnum sunt · Quos q̄ suos facē nequit · tūc saltē ipsos diuidēdos p discordiā et inuidiā

solliate procurat· et gladio salo
moms.i.tbulatōmbꝫ ipsos detrū
candos et affligendos proclamat
dicat ergo· Nec mihi nec tibi sit·
sed diuidatur· Ac si diceret· q ex
quo ñ possū totum habere nec ex
toto ad peccatum conuertere· ipz
tñ p solliatudinē possū diuidē vt
patet de religiosis et clericis in
temporalibus implicatis· q̄ q; di
uisi sunt partim dei et ptim dya
boli fiunt· ij· Regū· xix· Tu et si
ba diuidite possessiones· ¶ I

¶ Vl̄ dic q; iste mulieres signāt re
ligiones mendicantes· q̄ scz coraz
salomone deo cōtendūt· et alie a
lys se prefertūt· et suos filios vi
uentes et aliarum mortuos eē di
cunt· cuius scz veritatez gladius
salomonis.i.dei sententia in iudi
cio comperiet quādo singulorum
meritū patefiet· ¶ Vl̄ dic q; tal'
altcatio videtur inter mundum
et religionem· q; scz religio dicat
filios mundi esse mortuos et suos
solos esse viuos· vt patet de mul
tis presumptuosis q̄ omnes alios
preter suos exstimant per pecca
tum mortuos et derectos· Cōtra
vero mundus filios religionis p
ditos et mortuos tēporaliter repu
tat et suos solos in prosperitate
viuere gloriatur et clamat· ¶ R

¶ Vl̄ dic q; iste due mulieres sunt
veritas et ypocrisis quaz vna scz
ypocrisis habet filium mortuum
.i.opera vitiosa· et tamen dicat·
et fingit se hz̄e filiū viuū.i.opera
virtuosa· Cōtra de veritate siue
iustitia cuius scz filius viuit.i.ui
ius sunt opera bō sepe dicitur q;
filius eius mortuus est.i.q; habeat
opa mutilia· que scz nulla debeāt
consequi premia· Ista ergo alter
catio modo non bene deprehendit
q; scilz quid sit viuum q̄ sit mor
tuū· que sit ypocrisis que veritas
nunc nescitur· in fine tñ scz in iu
dicio gladius diuine sententie il
lud inueniet· quādo merita et de
merita singulorum vniuersis ostē
det· ꝑma· Corint· iij· In igne de
clarabit vnuscuiusq; opus qua
le sit·

¶ Caplm quartū· ¶ A

DVodecim duces habuit
salomōn· qui per sin
gulos menses adminis
trabant cibaria mēse
sue· et habebat salomon equoruz
curruum et equestrium et onera
portantium infinitam multitudi
nem· et precedebat sapientia om
nes orientales· fecitq; tria milia
parabolarum et quinq; milia car
minum· et disputauit de natura
arborum et herbarum· de natura
etiam pisciū auium et bestiaruz
Et salomon cum vellet edificare
domum domino misit sibi hyram
rex sydonio rum cedros et abie
tes de libano· preparauerunt q;
bibly et artifices ligna et lapides
ad edificandum domum· ita q; in
monte dolabantur quadrabanē
et preparabantur· et deinde in
hierusalem portabantur· et sic ac
tum est q; dum templum in hieru
salem edificaretur vox securis vl̄
malley non est audita· et hoc qa
materia antea fuerat preparata

iñ · tegũ · nñ · v · et vi · ¶ Mora
¶ Heuera talis salomon fuit xp̃s · q̃
sez fuit rex sapiens et pacific⁹ et
sup oẽs homines sapientia ĩsigm
tus · ad colos · p̃mo · In quo sunt
oẽs thezauri sapientie et scientie
absconditi · Et ecc̃ · p̃mo · Fõs sa
pientie verbum dei · Iste ergo du
odecim prefectos .i. duodecim apo
stolos habuit · q̃ sibi fidei et ope f
uiezt et mense fue .i. fidei l' ecc̃e a
bos .i. fideles multiplices mimistra
uerunt · ps̃ Filij tui sicut nouelle
oliuarum in circuitu mense tue ·
Tria etiam genera equoz .i. bonõ
rum subditoz habet · scilz equos
turriles .i. religiosos · qui currui
.i. regule sunt astricti · equestres
.i. prelatos et clericos qui spũali
milicie sunt dedicati · onera portan
tes .i. seculares q̃ oneribus negoci
oz mundialium sũt sbiecti · Aba
cuc · iñ · Fecisti viã eqs tuis · Pyrã
autem rex gentilis gentilitatẽ de
signat · que scilz cedros et abietes
.i. altos et sublimes philosophos
ad salomonem .i. ad xp̃m et ad fi
dem ipsius de libano .i. de mundo
misit · de q̃bus pro magna pte do
mus dei .i. ecclesia dei edificata fu
it · Cãti · nñ · Ferculũ fecit sibi rex
salomon de lignis libani Seruí eti
am ipsius regis hyram .i. ministri
ipsiꝰ gentilitatis sez mũdi tyranni
lig̃ et lapides .i. scos viros p martí
ria dolauezt · et ni mõte hꝰ mũdi
ppauezt · et ad salomõez xp̃z ī ihe
rusalem .i. in padysũ misezunt · et
sic ad edificationem celestis tẽpli
materiam preparauezt · et eidez
obsequium prebuerũt · p̃mo · pa
talip · xxij · Constituit lathomos
ad cedendum lapides Vnde iohãis · xvi · Erit inquit tempus vt
omnis q̃ interficat vos arbitretur
obsequium se prestare deo · In
ihrusalẽ ergo celesti vbi crustus
edificat templum suum vox secu
tus et mallei non auditur .i. nec pe
na vl' tribulatio sentitur · quia p
certo lapides .i. sancti qui sũt ma
teria huius tẽpli prius in hoc mũ
do per tribulationes dolantur · et
per virtutes quadrantur et scul
puntur · et ideo quando ibi ascen
dunt nequaq̃ amplius turbãtur
sed in tranq̃llitate in dei sanctuari
o collocantur · Apocalipsis · vij ·
Non esurient neq̃ sitient amplius
neq̃ cadet super eos sol neq̃ vllꝰ
estus · quoniam priora transierut
¶ B ¶ Vel ista
allega contra litigiosos clericos ·
qui scilicet dum templum ecclesie
in presenti edificatur et regitur ·
nulla vox murmurationis · aut q̃
rele dissensionis aut discordie de
bet audiri · sed omnia tranquille a
pacifice fieri · et quilibet lapis .i.
quelibet persona pacẽter in loco
et gradu sibi debito collocari · Ysa
pe · decimo · Non fuit qui mouẽt
pẽnã et q̃ aperuret os et garriret
¶ C ¶ Vel dic q̃ se
curis et malleus signãt ministros
crudeles · ictus vero istorum de si
gnant illatas tribulationes · vo
ces vero denotant talium terrores
et comminationes · Quando ergo
salomon .i. prelatus edificat et re
git templum ecclesie sibi subiecte
valde debet curare q̃ omnia tran
quille pagantur · et q̃ securis a
malleus id ẽ crudelis ministet et

officialis procul tollat· et q̄ vōx et ict9 oīs tribulationis a turbationis talium ibi nullatenus audiatur· nec aliqua crudel exactō simplicitatē inferat· Job· iij· Victi piter sine molestia ñ audierūt vocē exactōris·

Byrā rex gētilis administrauit materiam salomoni ad templū edificandū· salomō vero oleum et tritīcum sibi dabat· et domū ipsius nutrebat· serui etiā hyram cū seruis salomonis tēplum edificauerūt· ligna et lapides pārauerunt

Mor

Myrā est mūdus· salomō est xp̄s· q̄ vere mūdus· administrat xp̄o materiā· i· personas de quibz templum ecclē cōstituit· salomon vero· i· xp̄s mundo administrat arbara et tritīcū doctrine et oleum gr̄ie et misericordie· q̄bus mundus spūaliter alimentatur· serui vero hyraz et salomonis· i· seruī mūdi a xp̄i hoīes boni et mali passim tēpluz eccl̄e edificant· mq̄tum cum seruis xp̄i multi ypocrite et mali verbū dei p̄dicant atq̄ docent· Vñ aplus· ad Phil· p̄mo· Quid mq̄t dū ōmi mō siue p occasionem siue per veritatem xp̄s ānuncietur· Vñ idē· ij· ad Thymoth· ij· dicat q̄ in domo magna nō solū sūt vasa aurea et argētea· sed etiā lignea et fictilia· cē·

## Capl̄m quintum·

Edificauit salomō domum domini de dolatis et pfectis lapidib9· et distinxit eam in tres distinctiones in altitudinem quarum inferior domus in duo diuidebatur· scz in interiori oraculo et exteriori domo· Sic ergo factum est q̄ omnes parietes tēpli inferiores tabulis cedrinis pauimentuz vero tabulis abiegnis operiebantur· et desuper laminis aureis omnia per circuitum tegebantur· michilq̄ erat in templo q̄d non auro undiq̄ tegeretur· Fecit quoq̄ salomon anaglifa· i· celaturas et ornaturas· in tabulatū iuncturis· vt nec aliqua quidem rima seu distinctō deprehendi posset· in medio vero tabulatum sculpsit imagines prominentes scz cherubin atq̄ palmarum· ij· Paralip· vi·

Mor

Sic vere verus salomon deus cum tēplum ecclesie facere voluit ipsuz de lapidibus sectis et quadratis· i· de personis sanctis fortibus et solidis edificauit· Templum em illud de quadruplici materia constabat· scilicet de lapidib9 sectis et tabulis cedrinis et abiegnis a laminis aureis· Sic vere ecclia habuit lapides vivos scz martires qui per martiria fuerunt secti· tabulas cedrinas· i· confessores qui p̄ contemplationem fuerunt alti et qui per virtutes fuer̄t sculpti· tabulas abiegnas q̄ minoris sunt valoris· i· bonos seculares q̄ in pauimento· i· in infimis in mundo fuerunt positi· laminas aureas id est doctores qui splendore sapientie fuerunt lucidi· In quib9 scilicet omnibus erant virtutuz ymagines tamq̄ picture· et scientiarum caracteres tanq̄ sculpture

et cōcordie ligamina velut iunctu
re. q; scz in tabulas templi. i. in
personas eccīe erūt a naglīfa. i. tor
nature caritatis que nullā unam
dissensionis aut discordie appare
re permittant. Job. xl. Una uni
cōungitur. nec spiraculum quidē
incedit p eas. In ipsis etiā debēt
sculpi inter cetera due speciales fi
gure. scz palma que signat victo
riam. et cherubin qđ signat scien
tiā. quia scz cherubin interpreta
tur scie plenitudo. ad denotandu;
q; omnes persone eccīe et fideles
debēt habere palmam. i. vite pse
uerantiam et victoriam discretio
nem scientiam et sapientiā. Apo.
vij. Amicti stolis albis et palme i
manibus eorum. Et breuiter in tē
plo isto non debet eē aliquid qui
auro caritatis et sapientie vestiaē
vt sic tam tectum q; parietes et
pauimētum. i. taz superiores q; ifē
riores et mediocres fide et moribz
splendere videantur. Apoc. xxi.
Ipsa quitas aur mūdū. ℣ Et
℟ Tres autem partes habuit
istud templum. qua eccīa tres
habet speciales status. platorum
scz comugatorum et cōtinentium
vl eccīasticorum. qui etiam in du
os status subdiuiduntur. scilz in
sancta sanctorum et in sancta. i.
in eccīam regularem et eccīaz se
cularem. Isti enim sunt tres sta
tus saluandorum qui i noe plato
iob comugato. a damele continen
te signantur. Ezech. xiij. Ideo bñ
pt dicq illud. Gene. xxix. Vidit
puteum in agro tresq; greges o
uium accubātes. Templum autē
in mōte fuit factū. ad denotāduz
q; eccīa xpi sursū in mōte paradysi debet mentaliter manere. a ma
nentem ciuitatē hic nō querere.
sed de futura potius cogitaē dicēs
illud ad Phil. iij. Nostra conuer
satio in celis ē. ℣ C ℟ Vel dic q;
tēplū ē anima cuiꝰ tres sūt ptes.
i. tres potētie scz ratō memoria et
uolūtas. Una uero istaz scz ratō
duplex ē. q; scilicet dare est ratio
nem superiorem et inferiorem. a
intellectū speculatiuū et practicū
Compoi ergo debet istud templū
scientie vel anime ex lapidibus
quadratis. i. ex cōstātie stabilitate
Ysaye. liij. Sternam per ordinez
lapides tuos. Ex tabulis cedrinis
. i. ex contēplationis sublimitate.
quia cedrus alta libani. Ezechie.
xxvij. Cedrum de libano tulerunt
vt facerent tibi malum. Malus
enim nauis altitudinem contem
plationis designat. Ex tabulis ab
iegnis. i. ex iustice rectitudine seu
equitate. abies enim arbor est re
ctissima. Ezech. xxvij. Abietes de
senir dolauerunt in remos tuos.
Ex laminis aureis. i. sapientie cla
ritate. Ibidē. Aur opus decorus
tuu. Debet etiam eē in monte. i. pa
dyso per affectionem. ps. Quis
ascendet in montē domini. Debet
habere celaturas et sculpturas. i.
multiplicitatem virtutum et pfe
ctōnum. inter quas scilicet spāli
ter hīe debet imaginē cherubin. i.
scientiā et discretionez. et imagi
nem palme. i. perseuerantie cōsum
matōnem. Et breuit michil in ea
debet eē quin totum auro tegaē
per splēdidam conuersationem.
et sic dicēt de ea illd. i. ad Cor. iij

Templum dei sanctum est quod estis vos · q̃ ergo templum dei violauerit destruet illum deus · et cetera

In interiori oraculo fc̃a sunt duo ostia de lignis oliuarum sculpta erant in eis cherubin a palme a anaglifa valde pminentia · que oia auro erāt coopta · postes autem ostiorum q̃libz angulos habebant ¶ Nor ℂ Quia p tẽplum ecclesia intelligit · bene videtur q̃ p domum exteriorem q̃ erat maior intelligitur status laycorū · p interius vero oraculum designatur status et cōgregatio clericorū · Ostia ergo illius oraculi p latos signant · p quos alii ad fidē et ad ecc̃astica bn̄ficia intrant · Joh̃ · x · Ego sū ostiū · qui nō intrat p ostium in ouile s̄ ascendit aliunde sicut facūt symoniaci et intrusi · ille fur est et latro · ¶ Videamus ergo qualia debent esse ostia domus dei sc̃z prelati dico ergo q̃ debent esse duo · q̃ debent esse combinati p caritatē · Debent eē de lignis oliuarum q̃ oleum clemosinarum debent fūdere p pietatē Debēt habere postes cū q̃libz āgul̃. i. virtutes que faciant quemlibz sēfuum discretam cōtinentiaz et sagacitatē · Debent habere cherubin. i. scientie plenitudinem · Debent habere palmas. i. victorie et pseuerantie longitudinem · Debēt habē anaglifa seu celaturas. i. virtutū pulchritudinē · Debēt ad modum ostij eē volubiles p diligentie sollicitudinem · Et p oīa debent esse coopti spirituali auro p splendidaz conuersationis sanctitatē · q̃uis pch dolor hodie multi magis cōnentē se coopire auro materiali p auaritie turpitudinem · Vnde · s · ibidem dicitur · Nichil erat in tẽplo quod nō auro tegeretur · Jdeo de talib⁹ ecclesie ostijs seu prelatis potest dici illud · Ezech · xlvij · Bina ostia erant in templo · sequit · et celata erāt in ipsis ostijs tẽpli cherubin et sculpture palmarum ¶ Vel si vis oīa ista expone de predicatoribus quibus mediantibus ad mores et ad fidem intrat̃ a de sacdotibz et rectoribz p quos laycī ad sacramēta ecclesie admittūtur ·

Domus etiam exterior tẽpli duo habebat ostia de lignis abiegnis · que hẽbant postes de lignis oliuarū cum quatuor angulis · quodlibet illorum ostiorū erat duplex et se inuicē tenēs apiebat̃ ipsaq̃ ostia lammis aureis operto ad regulā opiebant̃ · et palme et cherubin in eis sculpebātur · ¶ Nor ℂ Quia sicut dictū ē domus templi exterior statuz laycor̄ designat · ideo bn̄ possunt per ostia huius dom⁹ seculares pncipes et iudices denotari · quia re uera isti debēt eē duo per cōmunē sui et aliorum diligentiam · quia sc̃z nō debet eē vnus sc̃z toti suu⁹ p̃pr̄ lucri auariciam et per singularitatis parsimoniam · Debet etiam quilibet esse duplex per dei et proximi caritatē bīnariam · et debēt se inuicem tenere p pacz amorē et cōcordiā · et in se inuicez cōuerti et applicari per mutui adiutorij cōuenientiā · Ezech · xli · Ex vtraq̃ parte bina erant ostia

que in se inuicem applicabantur. Isti ergo debent ee de lignis abiegnis que sunt recta p iusticiam. ps. Aperite mihi portas iustitie &c. Qui etiam debet habere postes oliuam que significat pietatis et misericordie dulcedinem. que quatuor debet habere angulos. i. constantie et stabilitatis quadraturam et fortitudinem. Nes enim quadrata non facile uoluit. sic uere nec prudens homo facile a uerbo vl p sito suo mutatur. nec prece vel pcio aduersitate vl prosperitate adulatione vl detractione a rectitudine uariatur. Et ideo tale ostium. i. talis superior ope quadrato ad regulam dicitur formatus. ad denotandum. q ipse debet ee p constantiam quadratus. et p temperantiam regulatus. Apoc. xx. Ciuitas in quadro posita est. Operantur isti auro. i. honeste conuersationis fulgore. sculpuntur imagine cherubim. i. scientie splendore. et decorent pictura palme. i. perseuerantie seu victorie potentia et uigore. Apoc. vij. Palme in manibus eorum. Vl ona ista potes allegare de quolibet uiro regulato caritate p iusto ad alios dilatato. s.

¶ f

Hic dicatur q in templo erant fenestre oblique q exterius erant stricte interius uero late. ppt qd lumen receptum iterum dilatabatur. et sic multo plus q uidere tur. ius de lumine fidebat.

¶ Hor e Sic uere dico q in templo ecce illi qui sunt fenestre p quas intrat lumen vt sunt prelati et superiores. vl illi qui sunt fenestre p quas templum illuminat vt sunt p dicatores et doctores. debent exterius quo ad aspectum exteriorem in tepalibz ee stricti. interius uero quo ad respectum bonorum spualium debent ee lati. et sic obliq. i. occasionaliter lux bonorum exemplorum suorum tem plum ecce illuminabit et inductue lux suorum documentorum alios spualiter illustrabit.

¶ G e Vl dic q fenestra. i. ingressum in templum paruum primo est artus deinde latus. q arta est via q ducat ad vitam. et ideo obliquus pt dici peo q cum difficultate pt intrari. Vl dic q ingressum in templum ecce. i. ad ecclastica beneficia structus et difficilis est in principio. postq autem ho introierint gaudiosus est latus et ideo obliquus dr q p multas arcumuolutiones et arcumstancias ibi subintratur.

¶ Vl dic q fenestra cordis debet esse stricta ad exteriora. quia sez parum et stricte debet exteriora diligere et de ipsis accipere. late uero et humiliter debet ad consideratinem suorum interiorum se dilatare. et obliquo et curue. i. per considerationes diuersas debet lucem gratie in templum conscientie introducere. et plus q exterius appareat debet de isto lumine possidere

¶ h

e Vl dic q fenestre iste sunt religiosi. qui sez a parte exteriorum a mundanorum se debent structificare a parte autem interiori scilicet q tum ad illa que ad religionem et dei cultum pertinent se debent spualiter dilatare. ps. Eduxit me in latitudinem saluum me fecit quoniam voluit me

¶ Vl dic q tales fenestre sunt maliciosi et iniusti iudices. quia pro certo isti a parte aliorum

.i. a parte commodi exteriorum subditorum stricti sunt · qz scilicz de illo parum curant · a parte tamen interiori .i. quantum ad propriam vtilitatem lati sunt · quia scz ad omnia deuoranda per rapinaz et auariciam se dilatant · Vnde Abacuc · primo · Dilatauit infernus animā suā · et ipse qsi mors est nō adimpletur ·

¶ Thabes templi exceptis solis capitibus exterius non apparebant · latebant enim interius infra domum · et auro undiqz tecte erant · parietes etiam tabulis cedrinis tegebantur · ita qz de lapidibus parietum nullus penitus videbatur · ¶ Nota ¶ Trabes que sursum in ipo edificio sunt suspense et de pariete in parietem protense signant viros contemplatiuos in altum .i. in paradysum per affectionem suspensos · et per caritatem ad vtrumqz proximum extensos · Sapientie . vij · Attingit a fine vsqz ad finem fortiter · Parietes signant bonos subditos vel actiuos · quia reuera tam de istis parietibus qz de trabibus .i. de istis contemplatiuis vel actiuis · religiosis vel clericis · superioribz vel subditis nullus debet bona sua exterius per inanem gloriam ostentare · sed potius virtutes suas sanctamqz affectionem suam debent ab aliorum visibus abscondere · Apoca · xvi · Beatus qui custodit palleum suum ne nudus ambulz Sola enim capita .i. bona exteriora eorum opera · et tabule cedrine que sunt inpurpurabiles .i. verba inde fectibilia et honesta debent apparere · Lapides vero .i. interiores et fortiores virtutes que magis sunt speciales debent oculos hominum fugere et latere · Math · v · Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hoibus ne videamini ab eis ·

¶ Cum templum haberet tria cenacula seu interstitia sic fiebat qz per cocleam ascendebatur de inferiori ad medium · de medio ad terciium vel supremum · Est autem coclea via seu scala greduali circumuoluta et tortuosa · que scz via occulta erat in parietibus · a solum ostium videbatur · Nota Sic vere templum et ecclesia in suo vniuerso habet tres status · scz inferiorem qui est vita presens medium qd est status anime separate post mortem · vltimum et superiorem qd est status hominum post resurrectionem .i. post resumptaz corporis stolam · Sic est ergo qz per cocleam purgatorij cuius sola ianua scz mors per quam ibi intratur est nob nota · ipsa vero via qualis est dubitamus et ambigimus · circumuoluta nob penitus est et ignota · de inferiori ad medium .i. de statu huius mortalitatis ad statum beatitudinis animarum ascenditur · et tandez per resurrectionem corporz de isto medio ad terciam peruenitur · Thre mie · li · De monte ad collem transierunt · oblitj sunt cubilis sui io ē mundi · ¶ Vel dic cū qz iste templum ecclē militātis tres habeat ptes · scz statū incipiētiū proficiētium et pfectorum · cōstat

q̄ mediante cōclea virtutuz et bonorum operum cuius sez ianua.t. baptismuz vel penitentia cunctis patet. de vno ad alium ascēdim? et de iperfectione ad perfectōmis cumulum peruenimus. ps. Ascēsiones i corde suo disposuit i valle lacrimarum. ¶ Vl dic q̄ cum eccīa habeat tres partes sez illos qui hic sunt in miseria. illos qui sunt in purgatorij angustia. et illos qui sunt superius in celesti letica. Sic est q̄ per cocleam perfectōmis vbi sez sunt multe reuolutiones multi gradus multe virtutes. que tamen ab oculis aliorum debent eē abscōdite et ignote. de isto imfimo ad medium. de mūdo ad purgatorium. de purgatorio ad paradȳsum debet quilibet peruenire. ps. Ibunt de virtute ad virtutem videbitur deus deorum in syon. ¶ Q Vl dic q̄ cōclea signat dei prouidentiam. que reuera multis circumuolutionibus nob est ambigua. et aspectibus humane notīe multum incognita et ignota. ad Romanos xi. O altitudo diuitiarum sapiēcie et scientie dei. q̄ incomprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Solum enim oculum illius cōclee.t. solum quedā exteriores cause uł persuasiones diuinorum iudiciorum nob apparent. Que sint autem interiores vie ł cause ł quot et q̄lis circumstantys illō agatur. siue agatur de templo eccīe militantis q̄tum ad interstitia seu gradus promoti omū. siue agatur de templo cōscientie q̄ntum ad gradus virtutum et perfectionuz. siue agatur de templo celestis patrie q̄tuz ad gradus saluationum. istud est verum q̄ sola cōclea.t. sola diuina prouidentia et gratia est via per quā conscenditur et queritur quomodo de vno statu ad alium et imo ad supremum venitur. qz sez nullus est qui temporaliter ł spūaliter possit ascendere nisi inq̄tuz occulta dei prouidencia decreuerit viā dare. Joh. xiiij. Ego sū via veritas et vita. ¶ N

IN tēplo facta sunt tria tabulata seu deābulatoria ut cunq̄q. et i quolibet facte sūt limicule.t. appodiatoria in quib? possunt inniti inferius respicientes Sicq̄ erat scōm bedam. q̄ inferius medio et supremo erat latius. supremum vero ceteris erat strictius et breuius ¶ Q Sic vere cum in eccīa sint plures perfectōmis gradus vtpote inferior in quo signatur status laycoruz. medius in quo designatur status secularium clericorum. et superior i quo designatur status religiosorum. istud debet esse. q̄ q̄to status est superior tanto debet eē strictior et artior. et quāto homo vult ad superiorem perfectōmis statum ascendere tanto debet artiorem vitam ducere et tenē. Q3 etiam ad illos qui ad gradus honoris ascendunt referri pt. qz pro certo q̄to altiorem gradū i eccle sia obtinent. tanto per strictius deambulatoriū.t. per artiorem penitentie viam deambulare debent vt sic in mundo qui inferius ē sit vita latior. in ecclesia strictior.

in religione vero et in platura ar
tior. In quo cūq; deambulatorio
seu statu debent esse limule. i. ap
podiamenta spei et fiducie q̄bus
homo mūnitur ne per peccatuz et
desperatōez corruere cōpellatur.
Sz pro certo videtur q̄ tēplum
modernum in contrarium versuz
est. quia scilicet inferiora sunt
structiora q̄ media. media q̄ su
periora. laya plus q̄ clerici. cleri
ci plus q̄ religiosi vl̄ prelati. qui
immo quāto tēplū ecclē ascendit
altius. tanto ibi viuitur latiꝰ ātq;
letius. Vnde istō est hodie tēplū
illud quod vidit ezechiel. de quo
dicitur. Ezech. xli. Itaq; in sūpe
rioribus latius erat tēplū. Vl̄ de
illo tēplo ezechielis potest dici q̄
templum ecclē structum est hic i
hac vita p tribulationes. furtiuz
vero in patria latum erat per con
solatōes. malleus et securis nō sūt
audita i tēplo cū edificarēt et ce
tera. Vide supra cap̄lo precedē
ti.

¶ O

Pauimentū et parietes de tri
plici cōstabant materia. scz
de lapidibus. tabulis ligneis. et
auro. ¶ Nor ℭ Sic vere iusti ex
tribus cōstare debent. scilicet ex
lapide. i. ex fidei soliditate. ex ta
bulis ligneis. i. ex spei sublimita
te. ex auro. i. ex caritatis p̄tiositā
te. i. Cor. xiii. Nunc aūt manent
tria hec fides spes caritas. maior
enim horū est caritas.

¶ P

Emplum in longitudine du
as ptes habebat. scz post ē a
cōmunione que erat ad orientez
posteriorē et secretōrē q̄ erat ad oc
cidentem. Per ptē enim orienta
lem in primā domū ingrediebat.
et deinde in sanctuarium. i. in domū
occidentalē vbi erat archa altare
cherubim propiciatorium accede
bat. et vna domus ab alia p quē
dam ligneum parietem diuidebā
tur. ¶ Nor ℭ Sic ve
re dum ecclā habeat duas partes
scilicet triumphantem et milita
tem. illud est verum q̄ in oriente
. i. pro tempore huius vite est pri
ma domus scilicet ecclā militās.
tandem vero in occidente. i. in tē
pore post mortem succedet p̄tiosū
sanctuarium paradysi scilicet ec
clesia triumphans. Ideo de illis
duabus manerieb⁹ potest intelli
gi illud. pō. In die mandauit do
minus misericordiā suaz et nocte
cānticum eius. Ac si dicat. In die
presentis vite debent acquiri mi
sericordia et gratia in ecclā mili
tante. in nocte vero vl̄ occidente
mortis papiet canticū et gloria in
ecclā triumphāte.

¶ Q

Erat salomōn i oraculo du
o cherubim de lignis oliuarū
que habebant decem cubitos in al
titudine et decē in latitudine. q̄li
bet em̄ ala cuiuslibet q̄nq; cubi
tos hēbat. et sic alaz extensio de
cē cubitoz erat. Posuit ergo che
rubim in medio oraculi. ita q̄ q̄li
bet cherub vnā alā vsq; ad pārie
tem oraculi p̄tendebat. ale vero
altere se mutuo cōtingebāt. texit
q̄z cherubim auro. Op⁹ āt vnuz in
duob⁹ cherubim. ita q̄ q̄libet che
rubim ōmibz alteri similis erat.
a vn⁹q̄sq; faciem suā ad domum
exteriorem vertebat. ¶ Nor
ℭ Ista possunt applicari ad vitos

scientificos ac pfectos. a salomone. i. a deo in oraculo ecce constitutos. et maxime ad ecclasticos et prelatos. cherub em interpretat plenitudo scientie. Ergo dico q isti debent esse duo p mutuam caritatem. de lignis oliuarum p dulcissimam pietatem. alter alteri debet esse similis p morum conformitatez et p abdicatam oim cerimoniarum singularitatem. Debet alter alterum attingere p concordiaz et vnitatem. parietes. i. socios et vicinos debet contingere p amicitiam et liberalitatem. et vultum suum. i. considerationez et curam suam debent ad exteriorem domum. i. ad populum vertere p bonum regimnis executionem seu oration̄em vl predicationem Aurum vero debent esse coopta per bonaz et fulgentem conuersationem Et sic habebunt in latitudine decem cubitos. i. decem preceptorum coplementum et pfectionem. in altitudine vero eterne sublimitatis finaliter habebunt decem cubitos. i. denarium retributionis supne. ita q isti cherub dicetur illud. Ezech xxviij. Plenus sapientia et pfectus decore in deliciis paradysi dei fuisti. seqtur. Aurum opus decoris tui. tu cherub extentus et protegens. posui te in monte sancto dei

TH Vl dic q due ale vite perfecti maxime bonum et scientifici prelati sunt vita contemplatiua et actuia. Ala que contingit parietem. i. deum est contemplatio. q scz quinq habet cubitos. qr scilz contemplatio seu considerationi consistit in quinq scz in meditatione sui. mundi. iudicij. inferni. et paradysi. Sui scz q vilis ingressu. q miser in pgressu. q flebilis in egressu. Item q impugnatus a demonibus. q lacessitus septatoribus. q illectus delectationibus. q dejectus tribulationibus. q implicatus criminibus. de paupatis virtutibus. irretitus malis consuetudinibus. Mundi etiam scz q fallax q vanus. q instabilis. q insanus. iudicij q terribilis. infernj q tristabil. paradysi q consolabil. ac. Dic de quolibet circumstantias Vt sic de istis quinq cubitis scilz quinq pennis istius ale possit dici illud. Exod. xxvij. Facies altare holocausti quinq cubitorum. Holocaustum quasi totum incensum signat contemplationem seu contemplatiuam vitam. in qua scz homo totum seipsum offert. Ala autem qua cherubin contingit alium cherubin socium suum signat vitam actiuam qua scz alius alteri proficit. et qua alter cum altero uiuit. et qua homo proximum suum spualiter et temporaliter diligit atq tangit. Et illa ala quinq habet cubitos seu pennas. prima est docere. secunda corrigere. tertia nutrire. quarta consolari. quinta supportare. Ala ergo actiue vite seu etiam fraterni amoris cum istis pennis ad proximum debet volare. et ipsum quintuplicater tangere et iuuare. Vnde dicitur. Johannis. sexto. Est puer vnus hic qui habet quinq panes ordeaceos.

TS Vel dic q duplex ala est duplex caritas. scilicet dei et proximi. quia scilicet ala qua diligimus deum

habet quinq; pennas īq̄tum sc̄z deus a nob̄ diligitur ꝓpter quīq; sc̄z ꝓpter vulnera quinq;,q̄ ꝓ nobis tulit·vl' ꝓpter quīq; beneficia que nobis contulit·que sūt creatio·redēptio·a pcato conuersio culpe remissio·gl'e concessio·Alia vero caritatis fraternie habet alia quinq; que superius sunt dicta ꝛc̄ Et si vis vide de cherubīm·Exo· xxvi·vbi m'ta dixi·

Hepomit comestorq; lathomi templi quendā lapidem quē habebāt multotiens voluerant ponere īn diuersis locis templi·ꝙ vi virtute duīna sic fiebat q; lapis ille īn nullo loco poterat adaptari· quia scilicet contingebat illum lapidem maiorem vl' mīorem l'īm compositionem inuenīri· quapp̄ ad partem fuerat reiectus et ab edificatoribus reprobat? In fine tamen cum murus seu partes tēpli perficerentur et īn superiori āgulo deficeret lapis vnus·a casu temptauerunt magistri si forsan lapis ille qui totiens fuerat reprobatus ibidem aliqualit̄ conueniret Qđ vtiq; cum grandi omniū admiratione cōtigit·quia scilz ille lapis conuenientissime fuit situs ac si factus fuisset ex certo ꝓposito a īn illo superiori angulo positus aptatus· Qđ cōstat ex pomitur de xp̄o tam hystorice q; ꝓphetice· Hystorice enīz hoc expomit īn seipso impletum fuisse· Mathe·xxi· vbi dixit iudeis se esse lapidem reprobatum et tamē īn angulo constitutum·quia procerto isti qui tunc erant artifices templi synagōge scilz phariſei et pncipes iudeorū qñ viderūt istum lapidē viuum scilz xp̄m deum et hominem ipsum statim repudiauerunt et ad nullum bonum op9 vtilē iudicauerūt·ꝙ ipsum et fidē eius penitus abiecerūt· et tamē ille contra spem ommiū nutu dei factus est lapis angularis confirmator templi eccīe duos parietes īn vnum angulum.i.duos populos īn vnam fidem colligans· et ipsum templum ecclie cui presidet ornans perficiens et consummans· Crediderunt enīm iudei quādo xp̄m repudiauerūt et occiderunt q; de ipso amplius mentio nō fieret· et q; ipsius nomē eo mortuo depiret· et tamē īn capite eccīe ipse positus ē et totius religionis et gratie caput effect9· Vnde dauid·ps·Lapidem quem reprobauerunt edificātes hic factus ē īn caput anguli·a dño factū ē istud et ē mirabile īn oculis nr̄is Vl' dic q; mistice artifices seu edificatores tēpli eccīe l' patres signant p̄latos pncipes iudices et magistros· q; reuera sepe fit qñ aliquis lapis alicubi ē locand9 vtpote q; vacat būficiū vel officiū ad manus eorū venit aliqs lapis .i.aliqua psona bona qne eis presentatur l' de qua fit eis mētō spe cialis·pcerto locū p ipso nunq; repire poterunt.ipsosq; nunq; ō gruos l' vtiles pro aliquo beneficio reputabunt·ꝙ potius postponunt et reprobāt· et alios minus idoneos pmouebūt a īī edificacōe eccīe collacabunt Quātus tñ illos ex malicia faciant deus tamen occulte illud vult et permittit fieri

qꝫ ordinauit talem sic rectum ad
melius tempus reseruari · uxta
illud Job · xij · Detrahitur iusti sim
plicitas · lampas cõtempta apud
cogitationes diuitum parata ad
tempus statutum · Quid ergo ?
Procul dubio sepe fit qꝫ tandẽ cõ
tra spem oĩm solo nutu diuine p
uidentie locus illius lapidis sic
reiecti aduenit · et qꝫ in angulo
superiori .i. in officio vel beneficio
excellentiori ab edificatoribus .i.
electoribus et promotoribus p la
pide angulari .i. p prelato consti
tuitur · et tunc magna admirati
one omniũ ad statũ arduũ promo
uetur · et qui ab omnibus contẽp
tus et reiectus fuerat super oẽs
sublimatur · ps · Suscitãs a terra
inopem et de stercore erigẽs pau
perem · vt collocet eum cum prin
cipibus · Fatui sunt ergo qui
bonas personas mitũtur reicere a
contemnere · quia nescium qõ
de ipsis deus decreuit ordinare · a
sepe fit qꝫ ille qui amplius calcat
a reprobatur magister reprobã
tium sepe efficitur · et sup eos do
minus exaltatur · Eccã · xi · Oculꝰ
dei respexit pauperem et erexit e
um ab humilitate ipsius et exal
tauit caput eiꝰ et mirati sunt ius
ti et honorificauerunt deum ℣ X

¶ Vt si vis dicꝫ aliq̃ lapides .i.
aliq̃ hoĩes sunt ita preterii in prin
cipio qꝫ ad nullum bonũ sunt uti
les · nec ad aliquod officium l̃ be
neficium sunt habiles · quiimmo
necesse ẽ qꝫ ab artificibꝰ .i. a prela
tis reprobentur et p michilo imẽ
alios computentur · q̃ tñ quãdoqꝫ
nutu dei taliter conuertũtur · qꝫ
finaliter in tẽplo religionis vl ec
clesie in angularem lapidem .i. in
platum l̃ domũ promouent · vel
saltem qꝫ psona bona et solemp
nis efficitur · ita qꝫ lapis ãgularis
apud alios reputetur · Allega vt
supra ·

## ¶ Caplm · sextum · ℣ A

Fecit salomon porticũ
ante faciem tẽpli super
columpnas ereas cõsti
tutũ · it quas due erãt
colũpne ree ceteris eminẽtio res
que in altitudine decem et octo cu
bitis ptendebant et infernaꝫ basibꝫ
ereis sustentabãt · Habebãt autẽ
desup epistilia a quibꝫ p gyrum
dependebãt ducenta erea malogra
nata · sup epistilia vero erea capi
tella quinqꝫ cubitorum collocabã
tur que vndiqꝫ liliys ereis ornabã
tur · latera aũt columpnaꝝ et epi
stiliorum retibus et cathenul ere
is vndiqꝫ dependẽtibz ad ornatuꝫ
cingebantur · et linea duodecim
cubitorum colũpna quelibet am
biebatur · et altera colũpna alte
ri similis in omnibus habebatur
Vna autẽ earꝫ iachim .i. firmitas
altera vero boos .i. robur appelle
bat · et inter duas istas in porti
cum seu in atrium itrabatur · In
quolibet vero capitello colump
ne septem versus scriptũraꝝ
in circuitu sculpti erant · que co
lumpne cacumen ornabãt · inj · He
gũ · vij · ℣ Mox ¶ Tẽplũ si
gnat ecclesiã triumphantẽ · porti
cus vero qui ante templũ ẽ sigꝫ

ecām militantem. Cum enim in
isto portico fuerūt multe colūpne
.i. multe bone psone ad fustentā
dum ecām constitute. int cete
ras fuerunt due principales. pe
trus scz et paulus. vl symon et
iudas. vl quicunqz duo sancti de
quibus insimul predicetur vl so
lempnisetur. vl etiam generaliē
quicunqz bni prelati vl pfecti q̄
scz duo fuerunt p binariaz carita
tem ad inuicem. similes p morū
cōmunem conformitatem. qui scz
bases et fundamenta sancte et so
lide fidei. hastile spei. epistilium
caritatis et capitellum quinqz ru
bitorum. i. discretam custodiam
quinqz sensuum habuerunt. sep
tem versus scripturarum. i. septez
virtutes vl septem dona spūs sāc
ti in capite columpne. i. in mente
iustorum fuerunt. quibus pre ce
teris claruerunt. In istis etiaz
fuerunt malogranata. que sb du
o cortice grana continent et li
quorem. i. virtutum et gratiarum
vbertas. lilia. i. castitatis mūdicia
et puritas. retia seu cathenule .i.
bona amicicia et concordie cōfede
rata colligatio. linea tota ambies
.i. diuine legis meditatio. que du
odecim habebat cubitos. imp̄tum
in ipsa refulgebat duodecim arti
culorum vera credulitas et cogni
tio. Et sic isti bene dicūtur iachim
et boos. i. firmitas et robur. imp̄
tum ad tolerandum mala sūt fir
mi. et ad faciendum bona robusti
et sic ad fustinendum ecām co
lumpne. i. viri stabiles sunt imuē
ti. Oīa autē ista exempla dicunt fa
cta. p eo qp in oībus moribz et
actibus sonus diuine laudis et gr̄
tiarum actionis cōfessionis pdica
tionis fuit inuentus. et ad eruditionem fraternam in oēm terraz
pbatus. Ideo breuiter cuilibz ta
li columpne potest dici illd. Ihere
mie. pmo Ecce dedi te in colump
neam ferream et in murum ereuz
et preliabuntur aduersus te et p
ualere non poterūt.

Circa templum plura facta
sunt domicilia seu atria. scz
atrium interius undiqz circa tem
plum in quo erat altare ereum
et in quo sacrificabatur et in quo
psallebāt cantores et ad populuz
loquebantur. cuius scz forma q̄
drangula templum ex omni late
re ambiebat et ipsum atrium mu
tus arcuquaqz cingebat. quit tres
ordines lapidū diuersoz coloruz
et tres in altitudine cubitos cōti
nebat. qui columpnas edificij p
circuitum fustentabat. Pauimē
tum autē huius atrij marmoribus
erat stratum. diuersis imaginibz
picturatum. Istud ergo atriuz po
pulus non intrabat. sed per qua
tuordecim gradus ascēdens sacri
fica sua ad ostium atrij sacerdoti
bus offerebant. sicut p omia hoc
dicat liber regum et paral'. et ex
pomit tomestor. Extra illd atriuz
scilicet circa templum undiqz des
cendendo per decliuum collis tria
alia erant atria videlicet atrium
mundorum hominum exterius.
quod multo maius erat atrio in
teriori. postea atrium mulierum.
postea vero in parte inferiori mō
tis atrium omnium immundoz. i
quo scilz immundi tam homines

q̄ mulieres et gentiles adorabāt
Et tamen omnes illi q̄ erant m
omnibus aḡns licet muros habe
bant altissimos tēplum qđ erat
m montis cacumie videre poterāt
et etiam illos qui mnistrabant ī
iteriori atrio.

Nota

Si volum⁹ ista exponere mstice
possumus dicere q̄ templum sig
nat ecclām triumphantē. atria
vero que sunt extra templū padi
si m declivio huius vallis mserue
designant ecclām militātē p spē
et deuotōnem ipsum templuz pa
dysi circumstantē. et ī tria atria
scz interius et exterius et subteri
us. i. in statum clericorum. bonoz
secularium seu actuoz. carnaliū
etiam et malorū generaliter sub
distinctum. Status enim clericoz
signatur p atrium interius qđ
erat ministroz. status bonoz ac
tuorum signatur p atrium exte
rius qđ erat mundoz. status vero
oīm malorum signatur per atriū
inferius quod erat immundoruz
Ergo dico q̄ atrium interius idē
status ecclāsticus continet altare
. i. cultum religionis xp̄iane vbi
adoratur. continet ad hām ministr
tros a quibus sacrificium eucari
stie cotidie immolatur. cōtinet cā
tores quibus deus cotidie laudat
continet doctores a q̄bus popul⁹
eruditur. Debet ergo atrium reli
gionis vl ecclesie esse per quatu
or virtutes cardinales quadratū
et muro regularis obseruātie ar
cumspectum. vbi scz tres ordines
lapidum. i. tria religionis vota l
tres theologice virtutes vl tres
pme partes l sancte trinitatis fi
de s reluceant et super quem mu
rum colūpne atrij. i. bone persone
ecclām stare et perseuerare debeant
Pauimentum istius atrij inferi
ores ecclāsticos signat. q̄ p̄certo
debent per cōstantiaz eē marmo
rei. q ad resistendum vitijs nec
non ad tolerandum labores pēni
tentie stabiles atq firmi. et ima
gmbus et picturis virtutum et
cōuersationis honeste vndiq ve
nustati. Istud ergo atriū. i. statū
ecclāsticū null⁹ nisi sit de gñe leui
tarum. i. null⁹ nisi sit bon⁹ et sāctus
debet intrare. ꝫ sufficere debet po
pulo laycoz q̄ p q̄tuor dicam gđ⁹
. i. p septē virtutes et p septē spi
ritus sci dona possint in pfectōne
ascendere. et sacrificia et oblatō
nes suas sacerdotibz et ecclāsticis
offerre et p eos dño ministrare.
Ergo de illo atrio dicit. ps. Qui
statis in domo dñi ī atrijs dom⁹
dei nri. in noctibz extollite man⁹
vestras in sancta et benedicite do
mino.

Vc

Vl dic moraliter q̄ atriū interius signat coz.
qđ scz debz eē per q̄tuor virtutes
cardinales quadratū. trabus or
dinibus lapidum. i. tribus virtuti
bus theologicis circumamictum. co
lumpnis. i. virtutibus roboratuz.
pauimēto marmoreo. i. humilitate
stabili et firma stratū. imagmbz
. i. honestis exemplis pictum. et
arca templum paradysi per deuo
tionem et desiderium constitutuz
In ipso enim debet esse altare id
est oratio. ministri id est subiectō
cantores id est gratiarum actio.
doctores id est discretio. sacrifi
cia id est contritio. quia sacrificiuz

deo spūs contribulatus · et in eo nullus de populo debet intrare. i. qp ab eo debet excludi omnium mal arū cogitatōnum contentō · Et sic illud dicetur atrium sacerdotū qua sacerdotes et viri ecclastici debent habere talia quieta atria .i. talia corda et conscientias · Unde ꝙ · Paral · vꝙ · Sanctificauit salomon medium atrium ante templum ·

¶ D

Atrium exterius erat quedam magna basilica seu domus in circuitu templi · in qua vir mundi ad orandū cōueniebāt · in cuius aliqua pte nūmularij sedebant · et in alia pte aīalia et volatilia p sacrificijs vendebant Erant etiam uxta illud atrium circa portas gazophilacia. i. dom⁹ in quibus sacrificanda reponebātur · circa latera erant pastōforia .i. domus in qua sacrificantes de sacrificiorum pribus coram domino comedebant · Erāt etiaz ibi cathedre in quibus sedebāt doctoes sicut in gimnasio · sinedre i quibz sedebant auditores sicut in consistorio exedre in quib⁹ sedebant accessores seu iudices vt in locutorio seu in iudicio · ¶ Si vis dic ꝙ illud atrium statum bonorum secularium designat · in quib⁹ fuit nūmularij et mercatores aīalium .i. uste et licite negociatōnes · pastoforia .i. hospitales et pauperū refectōnes · gasophilacia sacrificiorum .i. bonoz opim repositiones · cathedre .i. studia doctrine et lectiones · sinedre .i. auditoruz obedientia et subiectiones · exedre .i. uidicia et cōsilia et bone anīles ordinatōes ·

¶ E

Atrium mulierum scōm comestorem erat sub atrio virorū scilicet in cliuo montis · qđ ab occidēte clausū erat · qđ ab aq̄lōe mēidie et oriēte tres portas p q̄s intrabat hēbat · et muro alto vndiq̄ cingebat · et ibidē mulieres mūde et nō alie adorare et ingredi p̄mittebant · ¶ Nor ¶ Sic vere circa tēplū sācte eccīe sunt atria mulieꝝ .i. status religiōes collegia sāctimonialiū femiaꝝ · talia em̄ atria debēt eē in decliui et descēsu p humilitatē et subiectionē · debēt circuire tēplū secz paryſi p affectōem et deuotōem · debent habere murū altum .i. regulā obseruātiā et pfessionē · debēt habere tres portas .i. trium votorum ianuas per quas intrare habent ad perfectionem et saluationem · Clause debent esse in occidēte .i. a parte mundanorum bonoꝝ per terrenoz cōceptum et abdicatōez · A parte vero austri .i. a parte bonorum spiritualium debent esse aperte per bonam affectionē · et a parte aquilonis .i. a parte infernalium tormentorum pertimorem et meditationem · et a parte orientis .i. a parte spiritualiuz gaudiorum per amorem et contēplationem · Q unde ergo mulieres scilicet caste et virgines debent in tali atrio .i. religione esse · alie vero immunde non sunt digne ibidem ingredi · Trenorū · iij · Recēdite polluti cla maueruīt eis recēdite abite nolite tangere ¶ Vel allega hic ꝙ atriū feminarū erat sub atrio virorum · ad

dendū q̄ mulieres debēt esse
subiecte viris · ad colloss · iij · Muli
eres subdite sint viris suis · Et
gen̄ · iij · Sub viri potestate eius a
ipse dñabit tui ·

¶ F

Inter atria templi erat vnū
qd erat alt̄um immūdoz · in
quo sez immūdi tam viri q̄ muli
eres q̄ gentiles cōuenebāt et ibi
dīm adorabāt · ¶ Nor ¶ Sic ve
re ātē templū ecc̄e videmus q̄daz
atria p immundis . i . sectas xp̄ia
norū scismaticorum peccatoz here
ticoz · qui oēs se dicunt de corpe
ecclesie esse · et ibi mittuntur scom
sectā suam dominuz adorare · Per
qd atrium etiā status peccatoruz
qui sūt in ecc̄a possunt intelligi q̄
abhominabiles et imundi sūt · A
poca · xi · Atuz aūt qd est foris tē
plū eice foras et ne metiaris illd ·
quoniam datum est gentibz et ca
uitatē sc̄am calcabūt · ꝛc̄ · q̄ scilicz
nulli int̄ infideles sūt q̄ magis cal
cant q̄n possunt ecc̄iam q̄ isti qui
sunt in illo atrio salmatici xp̄iam
vl̄ domestica mpn l̄ tyrām · et cē
tera ·

¶ G

De altari holocausti quod fe
cit salomon in interiori āto
et de candelabris mensa et mlt̄is
alijs similibus transeo q̄ supra in
exodo fuit dictū · eiusdem em̄ for
me erant illa sicut et ista · excep
to q̄ ista fuerunt maioris q̄titā
tis q̄ illa · Sed aduerte hic q̄ in a
trio interiori fecit salomon mare
seu lauatorium eneum fusile qd
sez decē cubitos habebat in latitu
dine · quincq in profūditate seu
altitudine · tres vero digitos in
spissitudine · erat autē a pte iferi
ori strictus · a pte vero superiori la
tius · vnde superius circa labium
quod erat in latum diffusū quod
erat ad modū calicis seu crepandi
lilij factuz rotundum circuitum ubi
torum ipsum angebat · in fundo ve
ro rotundum decem cubitoz fundi
cabat · Superius ergo circa labiū
seu limbus erant duo hystriataz
sculpturaz ordines · sub ipso vero
erat basis erea q̄ duodecim boues a
fusiles habebat boues · Boues enim
duodecim enei et fusiles mare porta
bāt · quoz tres ad orientē tres ad
meridiē tres ad occidentē tres ad
aquilonē respiciebāt · a sic p q̄tu
or mūdi ptes vultus suos cōuer
tebāt · posteriora vero int̄ sub mari
mittebāt · facies vero eoruꝫ p q̄tu
or trimaria exteriuus apparebant
In illo ergo mari ministri altaris
pedes et manꝰ lauabāt · et sic pu
ri et mūdi dño sacrificia offebant ·

¶ Nor ¶ Ista mlt̄iplicat possunt
expon̄ · et primo q̄d̄ moraliter pla
cet exponē · Nā q̄ supius p atriū
interius cor seu cōscientiā intellexi
ideo p illud mare seu lauatoriū qd
erat in atrio volo penitentiā seu cor
dis amarā cōpunctionē l̄ lacrimaz
lauatoriū designare · Necesse em̄ ē q̄
cor bonū lauatoriū habeat · vt sa
cerdos nī scilz affectus p lacrimas
purificatꝰ et lotꝰ ad altare digne
immolaturꝰ accedat · ps̄ · Lauabo in
ter innocentes manꝰ meas ꝛc̄ · Di
cō ergo q̄ istd mare . i . amara et la
crimosa cōtio debz habē decē cu
bitos in latitudine · mensūtū debz do
lē de decē legis mādatis nō adim
pletis Item q̄nq cubitos in altitu
dine · mensūtū debz cōstari de quincq

sensibus nō discrete custoditis·
Itē tres digitos in spissitudine īpīm debet deplorare de tribus virtutibus theologicis non habitis l' obtentis Itē labium seu limb⁹ eius superior debet esse ad modum calicis seu lilij·īpīm debz dolē de calice.i.de diuina passione non recordata·de lilio.i.de castitatis mundicia non reseruata· Et ibi etiaz debēt eē sculpte imagies hystoriace·īpīm scz ipse debet dolē de vita et hystoria sanctorū nullatenus imitata· Et sic debet esse in vna pte structum et in alia latum·īpīm debet cōtristari de sterilitate pīmonie de lata rapacitate āuaricie plus debito frequētata·Duodecim etiā boues in ītm tates diuīsas debet habere basē· īpīm debet lugē de fide sancte trinitatis et duodecī articulorum pfecte non credita l' retenta· Et cum testicula triginta cubitorum et decē ipsum attingere debent· īpīm tristari debet de fructu tricesimo et denario pditis.i.de eterna mercede p̄ peccatis amissa Si ergo lauatorium nostrum lacrīo se cōpūctionis oēs istas cōpūctiones hēat·bene potest tibi homo a pedes et manus lauare.i. affectū et opa mūdaē· et sic potest digne sacrificia sua seu eukaristiam vl' bona opa immolare· Bene ergo dī·Johānis·ix·Vade et lauare in natatoria syloe·Et·ny·Hegū·v·Vade et lauare septies in iordanē et recipies sanitatem·

¶ Vl' dic si vis q̄ lauatorū istud est penitētia q̄ homines mundificat·que scz dicitur mare quia est amara per cōtritionem·debz esse fusilis quia funditur et dissolui p̄ compunctionem· dī enea q̄ sonat et clamat p confessionē· dī decem cubitorum q̄ decem māda ta facit implere p satisfactionem Item ista habet in pfundo quinq̄ cubitos. q̄ ista reparat quinq̄ sen sus spūales·viū scz discretionis auditū subiectōnis·tactum cōpassionis·gustum deuotionis·odoratum cōsiderationis·Tres digitos habet in spissum īpīm scz ista delet tres culpas principales scz peccatum cordis oris et operis· vt sic illud de quo contritio dī dolē penitētia dicat recupare et habē ·Paral'·ny·Porro in mari sacerdotes lauabantur Et tamē hodie videt posse dici illud quod de chaldeis.i.de viciis dicitur·Jhere·in q̄ mare eneum qđ erat in domo domini fregerunt·

¶ Vl' dic q̄ mare est vir perfect⁹ p penitētiam amarus·per predicationem eneus et sonorus·aquis scientiarum plenus· obseruantia decem mandatorum·continentia quinq̄ sensuum·efficatia trium virtutum l' trium religionis vtorum mēsuratus·hystoriis bonorum exēplorum pictus·decem et ēginta cubitorum testicula anct⁹.i.denario eterne retributionis et fructu tricesimo et spe ēplicis dotis aīe fretus· et duodecim bob⁹.i.duodecim apl'is· et eorum vite fidei et doctrine per imitationem immixus·
Si quis autem talis fuerit·mare seu lauatorium dici potest·q̄ ad lauandum seu purificandum alios documētis et exēplis meito

dignus erit · vt sic de viris iustis exponat illo · Ezech.i. Aspectꝰ rotarum et opus earum q̄si visio maris. ℣. Vl dic q mare sig̃t scripturā sacrā · q̄ i atrio ecc̃ie ad ostēsionē crimiū ponit · vt ibi sacerdotes et viri ecc̃lastici a suis maculis expient · Est ergo istud mare fusile · q a deo fuit fusū et ī igne spūs sancti cōflatum p inspiratōem · Ereū q̄d est duct metallū et fortē · q̄ etnā fortez verā et immutabilē habz duratōez decē cubitorū ī latitudīne ꝓpt decē mādatorū q̄ cōtinet īstitutōez · Octo cubitorū ī ꝓfundo ꝓpt quīq fē suum exhibitionē · Duor ordinuz hystoriaz q cōtinet duorū testamentor hystoriacā narratōem · Tres digitos habet ī spissū īp tum cōtinet trinitatis fidē · Triginta cubitos h̄et ī circuitu superiorē et decez ī inferiorē ābitū · īp tū etne gle q cōsistit ī denario perfectōis et ī trinario visionis fruitōis et tēti onis obtinet repromissionē · Labium habet ad formā calicis · īp tū ista potat et inebriat ī se studentes p diuinā eruditōem · Et ē illō labiū ad modū repādi lilij · q habet puram et castā locutōem · ps · Elo quia dñs eloqa casta · Structū ē inferius latius superius · īp tū hic ī ferius p tpe huius vite structā h̄et q obscurā exposicōez · Superiꝰ vero ī pata lata et clarā h̄ebit fidei certor cognitionē · Duodecī boues p q̄tuor trinaria copulatos sub se obtinet · īp tū duodecī priarchas l · xij · apl̄os sb̄ se h̄et · q per q̄tuor mūdi ptes portauerūt trinitatis fidē et deuotōez · Boues em̄ i. apostoli et apl̄ica viri p q̄ꝺruplex trinarium copulati dicūt īp tū ī fide trinitatis inuenīūt quā per quatuor mundi partes predicare nosc̃ūt · Isti autem partim latēt partim apparēt · q scz viri sancti partim per virtutū suaz occultatōez latitāt · et partim per bonoz exteriorū et documētorū oīsionem se mōstrāt · a sic sub mari sacre scripture studēdo et eam implēdo cōtinue perseuerant · et ipsam p viribus sustinēt atq portant · ps · In mari via tua · rc̃ · Vl etiā isti quo ad facē. i. quo ad exteriora opera nob apparēt · ꝑ quo ad futura et posteriora pmia a nob absconditur et latent · ps Quā magna mltitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti rc̃ · ℣ Isti aūt bene boues erei dicūtur · quia sicut fortissimi boues terrā coluerunt · a tā dē per martirium immolati fuerūt et admodū eoꝝ sonum predicationis emiserūt · ps · In oēm terrā exiuit sonus eoz rc̃ · ℣ L Q Vl si vis dic q boues erei qui scilicet sonum habebant et non sensū fūt carnales predicatores qui sub mari sacre scripture perambulāt · et eam se portare gloriātes sonuz bonoz virorū predicando emittunt sensum tamen duotionis non habent · Ezech · xxxvij · Nerui et carnes ascenderūt et extensa est sup eos cutis et spiritū nō habebant Isti enim sūt q posteriora sua celāt et facies ostēdūt · q posteriora. i. carnalia sua opa a mēbris posterioribz depēdētia p viribz celāt et otegūt · facē vēo suā. i. exteriorē cōuersacōis pulchritudinē si quaz

habent libenter manifestant. Et se etiam per ẽnata colligant. iḡ̃ tū sb̃ triplici voto vl̃ sb̃ fide ẽmitatis vel in ẽbus virtutibus theologicas se vuiere simulant atq; fingunt. Vt cōmuniter enim siue poetice siue vsuratꝫ siue prodito res vl̃ falsi aiam facaem et nō dorsum mitūt̃ ostendere. inḡ̃tum exteriorem applausū qui p facieꝫ innuiṫ conant alys ostendere. immunda vero posteriora sua. i. malam intentionem et ẽpuim opm suoꝝ vilitatẽ ā visibus alioꝝ sẽ per vellent latere. similes illis sepulchris dealbatis que sic dicit. Math. xxiij appacẽt hominib9 speciosa. intus sunt plena ossib9 mortuorum Et sicut isti boues ab muicem auersi erant. ita q dorsa sibi muicem et nō facies cōuertebant. sic et tales mali homines non solent per dilectionem se respicere. sed facies cordis ab iuicez uertere. dorsuz vero obliuionis despect9 et odꝫ alter ad alterum applicare. inquātū scilicet alter solet alterum fugere et odire Ihe re. ꝫ. Vertērunt dorsum et nō faciem ¶ Q ¶ Vl̃ dic q mare istud signat baptismum qđ dicit̃ esse rotundum. quia mundi orbis in ipso debet ablui. fusile q diuina gratia ibidem solet infundi. ereuz q̃ per sonum p̄dicacōis debet virtus ipsius vndiq; arcū fundi. Liliatum etiam labium habet. q̃ per istū solet anime ad modum lilij dealbari. Calicis etiam hẽt formam. inḡ̃tum virtus passioms xpī que calix ab eodem dicta est solet in isto monstrari Iste ergo decem cubitos in latū. quiq; in altum. tres digitos in spissum dicatur habere. inḡ̃tum quicquid contra decem mādata cōmittitur q̃cquid p abusum quinq; sensuū delinq̃tur. quicqđ per tria prima palia vicia scz superbiam auariciā luxuriam inuenit̃ totum in baptismi lauatorio depuratur. Fumalo vero seu testicula tragmta cubitorum supius et deceꝫ cubitoꝝ inferius angebatur. iḡ̃tum in baptismo spes eterne retributionis p mittit̃. Denarius emiz numerus tertio ductus ẽgmta cōstituit. quia per ternarium denarius eterne et perfecte retributionis q̃ datur in vinea dñi laborantibus in ẽbus scilz in fruitione visi one et tentione cōsistit. Duodecim vero boues in quatuor trimaria dimisi isti mari subsunt iḡ̃tū duodecim articuli in fide ẽmitatis per quatuor mundi plagas diffusi b aptismali gratie anneri sunt. et iḡ̃tum baptisati per vniuersa mundi climata fidem ẽmitatis credunt. In isto ergo mari sacerdotes lauabantur. quia peracto omnes qui baptismo purificantur sacerdotes. i. sacri boues efficiūt̃. sicut bn̄ patz p̄ma pet̃. ij vbi petr9 loquens fidelibus dicebat. Vos estis genus electum. regale sacerdotiū. gēs sancta pls a cōfitioīs. Iste em ē mare in quo oēs macule vitioꝝ extinguūt̃. et in quo oīa pecā submergūt̃ et obliuioi tradūt̃. p̄s. Sb̃merſit pharaonem et exercitum eius in mari

¶ Rubro.

Decat salomon decē lutēs seu vrnas ereas rotundas et

fusiles · q̃rum orificia erãt structa
vent̃ vero et fundũ aliq̃tulũ ma
gis lata · eratq; latitudo interior
vnius cubiti et dimidij · altitudo
vero qua tuor cubitor̃ · Habebat
aũt quilibet luter basem ereaṁ
sibi deputatã miro artificio fabri
catam · Erãt aũt isti lutẽs in ad
sacerdotuz añ portã positi q̃q; a
dextris et q̃q; a sinistris dispositi
et adminẽndũ et lauandũ pedes et intestina q̃ lauanda et sacrificanda erant specialit̃ deputati · ℣ Qor ℟ Sic vere dico q; in atrio ecclie militantis ad finem q; hostie immolande .i. penitentes se ipsos domino in altari pñe sacrificantes haberent vbi a suis sordibus seu crimimbus lauarent̃ · ne esse fuit ibidem luteres .i. sacerdotes seu cõfessores cõstituere · et ipsos in publico a dextris et a sinistris .i. diuitibz et paupibz assignaẽ · vt sic quicũq; eis indigeret possit eos pro libito respicere · a cui pam suã cõfitendo absterg̃ et lauaẽ · Ezech · xlvij · Erat fons patẽs domui dauid et habitatoribꝰ ihe rusalẽ in ablutionẽ peccatoris et mẽstruate Et pterto ille debet habere ventrẽ latum et os strictũ · venter enim illius est eius volũtas vl̃ affectꝰ · q; scz affectio sua debet esse lata per caritatez et largitatem · os tñ debet eẽ strictum p abstinẽtie pritatem p secretũ absconsionem et loquendi caritatem et maturitatem · Illud enim summe confessorem decet et etiã quemlibet viz pfectum os puuz et strictũ hẽre. Et verba pauca et matura dicẽ · et secretũ scire abscondere et celare · Ecc̃ · xxix ·
Ozi tuo facto ostia · et seras auribus tuis · Tales ergo lutẽs .i. sacẽdotes et cõfessores debent eẽ de eẽ mq̃tum sub decalogo mandator̃ dñt viuere · Luce · xvij · Ecce de eẽ mundati sunt · Debẽt esse quinq; hinc et quinq; inde inq̃tũ discretionem quinq; sensuũ ad dextraz a sinistraz .i. in psperas et aduersas debent hẽre · Quatuor cubitos in profundo .i. quatuor cardinales virtutes debent interius possidere · vnũ vero cubitũ latitudinis in summo iq̃tum in vnũ deũ dñt credere · Latitudinẽ tñ isti interius medioꝰ cubitus aduingit̃ · iq̃tum fidei de diuinitate fidez etiã de humanitate debẽt superaddere · Et sic sup basez collocandi sunt iq̃tũ per spei et fidei firmitatẽ super xp̃m dñt tãq; supra solidum fundamẽtum insistere et sedere · ꝑma · Cor · iij · Fundamẽtuz aliud nemo pt ponẽ preter illud quod positum ẽ xp̃s ihesus · ℣ O ℟ Bases ereę sup q̃bus ponebãtur lutẽs mirabilis fuisse scematis describuntur · Sicut em hic scribẽ et comestor exponendo declarat bases iste ex q̃tuor tabul̃ inuicem adiunctis stabãt · que q̃tuor cubitos in longitudinem et quatuor in latum faciebãt · per tres vero cubitos in altuz se eleuabãt · et sic formã quadratã bases huiꝰmoi possidebãt · Datuz vero tabularuꝫ ãguli eminẽtes quatuor colũpnas quadratas sustinebãt · q̃ colũpne in sũmitate sui quosdã humeros habebãt q̃ sublimitatẽ manꝰ bris et pedis aquile pretendebãt · sup quos scz collocate erãt tabule

transuersales in quibus luteres insidebant. In parte vero inferiori et in quatuor āgul' basis quatuor rote fusiles insertebantur. q̄ axes cantos radios et modiolos habebant. et vndiq; ꝑtas sculpturas habentes sibi mutuo in ōmibus assimilabantur Ergo quelibet basis ꝑtas sculpturas habebat. quia in columpnis figuras auium hominum et arborum. in lateribus vero tabularū formas boum leonum coronatum seu plectarum et cherubim continebāt. Isti tamen leones et boues sculpti lora seu cathenas ac si essent ligati ad tabulas et ad colla hębant que inferius dependebant.

Nota ¶ Iste bases ꝓnt diuersos status ecclesie. i. diuersa tum perfectōnum ordines signāt que scz plures luteres plenas aque. i. lauachra scientiarum gratiarum et lacrimarum fustiment. quibus hostie. i. seculares se balneant atq; mundant. Dico ergo q̄ quelibet talis basis. i. quelibet religio l' quilibet ecclē status debet habere quatuor cubitos in lōgum. i. observantiam quatuor euāgeliorū. quatuor cubitos in latuz. i. continentiā quatuor virtutum cardinalium. tres cubitos in altū. i. possessionem trium vtutū theologicarum. Igitur talis basis constabat ex quatuor rotis. ex quatuor tabulis. ex quatuor columpnis. et ex supiori tabula trasuersali cū suis quatuor angulis. ex multiplicabus figuris imagmib9 et sculpturas. Colūpne ergo ille signant in ecclīa prelatos et superiores. tabule designant collaterales et mediocres. rote vero que in ferruis sunt denotant subditos et inferiores. Columpne ergo. i. prelati debent esse quadrati p̄ constantiam. eleuati p̄ vite eminētiam. humeros dñi habere. i. fortitudinem et pacientiam. que scz cōtinent manus hominis. i. actiuam bonorū operum efficatiam. et pedes aquile. i. cōtemplatiuam scientiam. Manus enim operationem deuotat. q̄ pertinet ad actiuam vitam. pes vero aquile quē clarissime videt sapientiam designat. que pertinet ad cōtemplatiuam. que duo scz debent esse in prelato. Iste etiam columpne. i. prelati debent habere sculpturas virtutum et morum. quia procerto in eis debent inuenīri subuentio et nutritio. figurā auium. i. ad superiora eleuatū desideruim et affectuz. figuram hominis. i. rationis et scientie dñi iudicātē discretōnē. Iste enim sunt sex virtutes q̄ columpnas nostras. i. prelatos summe decent. scz pacentia. fortitudo bona operacō. contemplacō. eleōsinarum largicō. celestium affectō et discretō. que videlicet humeri manus hominis. pedes aquile. arbores aues et homines signant. que etiam quatuor debent esse in ꝯtum in quadruplicitate virtutum cardinalium manere debent et sic de talibus columpnis tocius dicit illud. Jheremie. primo. Dedi te in columpnam ferream. ⁊c. et illud. Exod. xxvij. Fecit columpnas de lignis sethim.

¶ p Tabule

istius basis que collaterales erāt
signant illos q̄ in eccīis officiū et
locū mediocritatis tenent · sicut
fūt beneficiati · priores et canonici
officiati et iudices accessores con
siliarii et baliui · qi p̄ero isti fi
naliť dēbent esse q̄tuor .i. q̄tuor bonis
affectōibz ducā · et p̄ solidit̄atē cō
stātie quadrati · p̄ caritatē inuicez
cōbinati et iuncti · et p̄ virtutum
opulētiā imaginati et picti Appa
reant ergo in istis q̄tuor imagīes
spēales .i. quatuor cardinales vir
tutes · scz imago cherubin · qđ inť
pretať plenitudo sciētie · p̄ qu am
designatur prudētia que scit q̄d esť
faciēdū · imago leonis qđ est aīal
fortissimum hec ē fortitudo l̄ cōstā
tia · q̄ scit qualiť est vicys resisten
dū · imago bouis qđ ē aīal tardus
et lentus · hec ē tēperātia q̄ scit q̄p
debiťeratē est in negocijs moderan
dū · imago corōne que nullū habz
angulū · et cuiꝰ centr̄ equaliter
distat ab omnibus circūferentie
partibus · et hec ē iusticia que ā
gulis malicianū ē carens et equa
liter se hēt ad oīa · et ista scit qua
liť est inť hoīes iudicandū · Dns
āt debēt inseri lora seu cathene p
pseuerātiā · q̄ scilicet oīa concathe
nat et tenet · q̄ scit qualiť est stā
dū et finaliť p̄manēdū · Desup āt
dēt eē vnica tabula sup istas ex
plano iacēs et eas inuicem vniēs
et cōiungens · hec ē vnitas pax a
cōcordia · que scit qualiť vnuz ex
pluribus fit faciendū · Tres antē
cubitos in altū .i. fidē trinitatis de
bēt hīre In latū vero quatuor cu
bitos .i. quatuor euāgeliorꝫ doctri
nā dēbt credere · et sic de talib⁹ ti
bulis exponať illō · Exodi · xxvi ·
Faces tabulas tabernaculi stan
tes · et in latere tabule due cas
trature sint q̄b⁹ vna tabula alte
ri tabule cōnectatur · ¶ Nota
te istius basis scilicet scē eccīe vl̄
religionis fūt ipsi īferiores sūbditi
qui scilicet ad modum rotarꝫ dēbt
volubiles diligētes et obedientes
eē · a sub tabulis et columpnis .i.
sub superioribus et magistris sub
sistē et subesse · totum onꝰ officij
eccīe suis laboribus sustinē · Isti er
go debēt eē quatuor per bases sin
gulas et cohērere debēt sibi ba
sim · quia sic debent per quatuor
cordis affectōnes · spem gaudiuz
dolorē et timorē currē vt tñ per o
bediētiā sub prelatis possint cohē
re · Debent etiam extentis radijs
modijs et axibus cantis et celatu
ris cōstare · in quantum debēt mo
diolos .i. ītērnora cordis cum axe
.i. cum rectitudine intentionis a
cum radijs .i. cum eleuatōne · af
fectionis · cum cantis .i. cum circu
latōne discrete meditacōnis · cū
varijs celaturis .i. cum ī signitōe
diuersarum virtutum · vt sic pos
sint rotarum .i. bonorum subdito
rum cursum et officium digne
per obedientiam exercere · ¶ Inť
se autem debent esse similes · inq̄n
tum sibi debent in actibus et mo
tibus inuicē se cōformare vt sint
vnius moris in domo et non per
singularitatem conditōnum vl̄
morum alter ab altero discrepa
re Cuiꝰ tamē ordinatū facūt mīci

q̃ et ím motibus et ím vestibus et
ím gestibus singulares: gloriané
a cõmuní vita differre et aliorum
cõdicõmbus deiuare Ideo de to
mis rotis. i. de tomis subditis dicit
illud · Ezech · pmo · q vna similitu
do erat q̃tuor rotarũ · et aspect9
earum quasi sit rota ím medio ro
te et per q̃tuor partes ibãt · ℣ h̃
℣el dic q basis ista potest sig
nare virũ perfectum · qz vt · s · dic
tum est debet constare ex multis
scz ex quatuor columpnis · ex qua
tuor tabulis · ex quatuor rotis · ex
quatuor humerulis · ex multiplica
bus imagínibus et sculpturis ex
multiplicabus dimẽsionibus et
mensuris · Habeat ergo quatuor
columnas . i. quatuor virtutes car
dínales · qué scz ím edificio motuz
fũt pme et pncipales cõlũpne ·
scz iustitiam fortitudínem tempe
rancia̅ et prudentiam · Exo . xxvij
Columpnas hẽbit q̃tuor · ẽ · Itez
habeat q̃tuor rotas . i. quatuor bo
nas affectõnes · gaudiuz de bono
dolorem de malo · spez de premio
timorez de supplicio · Ezech · pmo
Apparuit rota vna super terram
h̃ns q̃tuor facies · Iste emm rote
ím axe cordis . i. in rectitudíne ĩten
tionis debẽt se voluere et discurrẽ
et módulos . i. moduz et temperã
tiam · radios . i. claritatem et pru
dentiam · cantos q̃ scilicz curui sũt
. i. humilitatem et reuerentiam de
bent habere · vt sic gaudiuz a dis
solutione . timorẽm a desperacõe ·
spẽm a presumptione possint de
fendere et seruare · Ezech · x · Ecce
quatuor rote iuxta cherubím · Itẽ
habeat quatuor tabulas . i. quatu
or caritatis latitudines · scz amorẽ
dei · amorem sui · amorem amici ·
et dilectõnem mimici · Vnde sup
eodẽ capło · Fecit quatuor deam
bulatoria ínter columpnas cedrí
nas · seq̃tur · Tabulatis cedrinis
vestiuit totam cameram · Itẽ ha
beat quatuor columpnas angula
res ím quarum súmmitate erant
humeri expansi · q̃ luteres susten
tare videbantur · ím similitudíne
manus hominis et pedis aquile ·
. i. quadruplicis gratie soliditates
scz gratiam preuenientem · grati
am adiuuantem · gratiam perfici
entem · grã consummantem ·
Iste enim quatuor gratie dicunt
humeri q portant onera · manus
quia faciunt opera · pedes aquile
q rapiunt eterna munera · Et iõ
de ista quadruplici gratia opera
tiua potest exponi illũ · Ezech · pri
mo · Quatuor manus sub pẽnis
eorum ím quatuor partibus · Itẽ
habeat imagines et sculpturas · ut
sic procerto dico q debet habere
leonem . i. seueritatem aspere pu
nientem · bouem . i. maturitatem
dulcit corrigentem · cherubím que
scz hẽbant alas . i. contemplatõem
sublimiter volitantem · coronam
. i. perseuerantiam premium et vi
ctoriam reportantem · formam ho
mínis . i. discretõem et sapiẽcia̅ ·
formã arboris . i. virorẽ honestatis
et bonã apparentiam · formam a
uis que scilicet non cogitat de ter
restro . i. terrenorum contemptum
et displicẽcia̅m · lora dependenti
a id est caritatis vínculum et col
ligãtiam · ℣ Vnde de talibus vir
tutum sculpturis potest dici illũ

iij. regum. vij. Sculptura sub tus labium ambiebat illud. duo ordines sculpturarum hystriata tum. Vt de viris eccāsticis dicat sculptura. Ysaye. lnn. Ponā ias pidem ppugnacula tua. et ōnes lapides tuos in lapides sculptos. De mensuris vero quatuor et tri um cubitorum dic vt sup̄. ¶ Vl' dic si vis q̄ in basi eccīe tam leo nes q̄ boues. i. tam prelati q̄ sub diti loris disciplīne debēt ligari. a eis dē subiacere et hūiliť se sibi gaž Eccī. xxiij. Jugū et lora cur uant collū duz.

¶ S

Sicut hic in pncipio huiꝰ ca pituli dicitur salomon āte ōia edificauit domū domno septē ānis et octauo āno cōpleuit. Po stea ad edificandū domū sibi. do mum vxoꝛi. domum saltus quaſi ciuitati se cōuertit. et domū suam annis tredecim cōsummauit. Vi noꝛi ergo tpe edificata est domus domini. et anteq̄ alie domus secu lares. q̄us difficiliores et sumptuosiores fabrice in omnibus ex titisset. et hoc vt dicat comestor. q̄ in edificatione domus dī tam tex q̄ populus magis feruebat. q̄ in edificatiōe aliarum remissiꝰ la borabat. ¶ Noꝛ Ista po ssunt exemplariť allegari. q̄ illa q̄ pertinent ad deum et dei cultuz sunt āte ōia facēda q̄uis sint di ficilia. q̄ ppria nrā negocia. q̄ si cut dz. Jhere. xxviij. Maledictꝰ qui facit opus domini fraudulen ter. alia lra habet. negligenter. Hex enim salomon. i. quicunq; di screte et pacifice seipsum regens pmo et ante omnia debēt edifica re in seipso domum deo per grati as et virtutes. postea vero sibi a vxoꝛi et pl'o p̄t liare prouidere et de vtilitate tam sui q̄ suorum attentius cogitare. Xps enim val de est festinus. Vult enim q̄ sibi anteq̄ nobis seruiamꝰ. et q̄ ho noꝛē ipsius spūalem nostris tem poralibus cōmodis p̄feramꝰ. Vñ ipsiꝰ videť eē vox. in. regū. xvij. Fac mihi primū subanericios pa nes. tibi āt et filio tuo faces pos tea: q̄ pœrto pspeꝛiꝰ nrā faciamꝰ q̄ñ pmo de illꝰ q̄ ad deum ptinent cogitamꝰ. Math. vij. Primū q̄ re te regnuz dei et oīa adiciētuꝛ vo bis.

¶ T

Salomō edificauit q̄tuoꝛ do mos scz domū do. domū filie pharaonis. domū sibi. et domuz saltus ¶ Noꝛ Sic hō moraliter in se dēt edificaꝛe p deuotōnē et iu gē mēoriā domū do ipsū p gr̄ā hos pitando. domū regine. i. beate v gīnis ipsā p deuotōnē in mēte habē do. domū sibi ipi de salute ppria co gitando. domū saltus. i. penitētiaz p eā de mūdo ad patrē celestē sal tando. Vel dic q̄ quilibet debet ī ihꝛusalē. i. in mente sua q̄tuoꝛ do mos edificare. et eas sibi p iugez memoriā cōponē. scz domū dei pa dysī. domū saltꝰ seu p̄tipieñ. i. in fernū. domū regine seu aīe. i. cor pus. ppriā domū suā. i. mūdū. Da be ergo in mēte. i. cōsidera q̄ta sit domꝰ paradysi felicitas Baruth. in O israhel q̄ magñ ē domꝰ dei zē. Quāta sit domꝰ inferni piculosi tas. ista ē enim domꝰ saltus in q̄ qui precipitantur rūpūt sibi collū Job. xxx. Duo q̄ morti trades me

vbi est constituta domus omnis
viuentis. Quanta sit domus ani
me. i. ꝑpria corporis fragilitas.
Job. iiij. Qui habitant domos lu
teas et terrenu habent fundam
tum. Quanta sit domus sua scilz
mundi vanitas et ruinosa debili
tas. Math. vij. Descendit pluuia
et venerunt flumina et flauerunt
venti et irruerunt super domum
illam et cecidit et fuit ruina eius
magna.

## Capm septimum.

SAlomon populu qui
remanserat de chana
neis quos filij isrl sub
iugare nequiuerat sb
iugauit. et tributarios fecit. de
filijs vero isrl nemine seruire coe
git sed bellatores et duces et ma
gistros suos fecit. ij. Regu. ix.

Nor Sic vero noster sa
lomon xps non vult qd aliqnis fi
lius israhel. i. aliqs xpianus fidel
seruitute peccati prematur. ꝫ po
tius qd in nobilibus officijs scilz
in virtutum et bonoru operu exer
citijs eidem famulet Gentiles ve
ro i. malos et peccatores sibi tri
butarios et seruos efficiat. mqtuz
ipsa dei prouidentia ipsos ad ser
uiendum et proficiendum bonis
compellit. et mqtu eoruz malicijs
ad salutem fidelium vtitur. et ip
sorz neqcias ad bonum electorz or
dinat et disponit. Et inde est qd
dns. Jhe. xxv. nabuchodonosor
pessimum seruu suu vocauit. ꝓeo
qd ipso contra filios pestilentes taq
ꝑ baculo vsus fuit. Vnde. ij. Reg
vij. Facta est sitta seruies dauid
Vnde et dns dicit. Ezech. xxix.
Nabuchodonosor seruitute serui
ut michi aduersus tirum.

QVidam qd filij israhel sunt viri
ecclastici. q procerto non debent
seruire nec opera seruilia facere
nec se in seruilibus mudi officijs
occupare. sed duces aliorum scz
per scientiam et eruditionem. et
bellatores contra vicia. a ministri
qtum ad spualia obseqa debent
esse. seruicium vero huiusmodi de
bet chananeis. i. secularibz dimit
tere. q regi salomoni xpo dnt in
huiusmoi officijs negocijs litigijs
desuire. Vn bene dicit. i. Cor. vij
Preco epti estis. nolite fieri hoiz
serui. Ideo bn dicit. i. Cor. vi. Se
cularia iudicia si habueritis. otep
tibiles q sut in ecclia illos ostitui
te ad iudicandu. Cui tn contrarius
facit hodie filij nri isrl. i. clerici a
religiosi et plati. q seruie pncipi
bz et officijs secularibz gloriat. a
libertate spuale q seruie deo debe
ret dedignat. q tn deberet attende
re illo actuu. vn. Non e equu nos
dimittere verbu dei et ministrare
mensis.

Hic dicit qd rex salomo fecit
classem in asiongaber. q est por
tus maris rubri et adiunctis ser
uis hiram regis tiri viros vticz nau
ticas et gnaros maris cu suis suis
misit eos in ophir q e insula maris
indici. vt inde afferret sibi aurz. q
scz pmo anno quadrigenta viginti aurt
talenta sicut hic dr attulerut. a ca
plo sequenti dr qd semper illuc de

triennio in triennium vehebant· et salomoni aurum et argentum dentes elefantoꝝ pauones et simias deferebant· Magnificat⁹ qꝫ ē rex salomō diuitijs et sapientia sup oēs reges terre· et vniuersa terra desiderabat videre faciem salomonis et audire sapiētiaꝫ eius et singuli deferebant ei munera vasa fez aurea argētea vestes et arma bellica· equos et mulos· sicut hic dī et ij· Mach· ix· In dieb⁹ eius tm̄ fuit argenti in ihrusalez sicut et lapidum· et cedroꝝ sicut etiam sicomorum· ita qꝫ argētuꝫ in ihrusalem tunc tpis nullus valoris putabatur cū auri sūma copia haberetur· ¶ Ista possunt expoi allegorice de xp̄o· cōstat e nim qꝫ salomō xp̄s classez seu nauium mlitudinē· i· diuersoꝝ statuum eccīe turbam in mari pme cōstituit et ibi cū sermis suis· i· cū sanctis et catholicis viris seruos hyrā regis gentilis· i· seruos mundi videlicz philosophos viros nauticos· et maris· i· nature rez fluxibilis sapiētes et gnaros qual fuit dyomisius adiunxit· inquantū ipsos ad fidem conuertens suis fidelibus sotiauit· Isti ergo per mare penitentie nauigātes· de ophir· i· de mundo ad ipm̄ salomonē xp̄z multas diuitias spūales detulerūt et ciuitatē ihrusalem· i· eccīam tā mlitantē qꝫ triumphātem mltipliciter bonis psonis virtutibus et scientijs ditauerunt· Constat em̄ qꝫ isti nautę tam nostri qꝫ alij adiuncti attulerunt ad xp̄m aurum fez sapientiam· argentum· i· eloquentiā· dentes elephantoꝝ hoc ē ebur· i· castimoniam· pauones aues pictas· i· honestam apparētiaz simias bestias summe agiles· i· laborem et opm diligentiam· Vl aliō isti nautę attulerunt xp̄o inq̄tum fez eos ad fidem conuertendū aurum· i· philosophos et sapiētes· argentum· i· poetas et eloquētes· dentes elephātoꝝ· i· crudeles tyrānos et pncipes oīa devorātes· pauones· i· curiosos et in pēmis· i· in exteriori pulchritudine seu pspe vitate gloriātes· simias· i· ypocritas· hominum hoc est rationabilium et sanctarum personarum non rem sed effigiem· i· similitudinem precedentes· Sic ergo salomon noster xp̄s fuit in eccīa ditatus et sup oēs reges· i· sup oēs deos magnificatus· ps· Nimis exaltatus es super omēs deos· Sibi em̄ cotidie offeruntur munera· i· homi religiosi qui voluntarie de o donantur· Vestes· i· viri miseri cordes qui alios fouere et calefacere dinoscūtur· Arma bellica· i· viri scientifici qui corpus eccīe a macul hereti coꝝ ptegē cōprobāt· Equi· i· homi obedientes q̄ supne discipline subiacent· Muli· i· homi rustici et layci qui oibus laborib⁹ secularib⁹ exponūtur· Vasa etiā argentea et aurea· i· viri qui sapientiā et eloquētiā p̄fitētur· Talibus ergo muneribus xp̄s ditat̄ et in ihrusalem· i· eccīa spūaliter fecūdat̄· Et sic verificatū est illud· ps· Reges tharsis et insule munera offerēt· ꝛc· ¶ D Vl dic qꝫ qñ salomō· i· sapiens p̄latus regit in ihrusalē· i· in ecclesia tūc vē ab hoīb⁹ honorat̄ et diligit̄· et a regib⁹

et nautis.i.a maioribus et minoribus domis et diuitijs secundaꝫ Job.xli.Sternet sibi autū quasi lutuz Vl dic q̄ q̄dam salomō .i.xp̄s in ihꝛusalem.i.in religiōe l' eccā p deuotionez regnauit sez in ecclesia primitiua. tantam copiam auri.i.bonorum spūaliū ibi fecit.q̄ argentum ardens gentez .i.diuitie mundane michil ibidem reputabantur.a a viris eccāsticis pro michilo habebātur.qua propter tunc reges ꝛre et naute.i. pn̄cipes et populares ipsi xp̄o et ciuitati siue ihꝛusalem.i.ecclesie vndiq̄ munera offerebāt.reddit? et prouentus dabant.a sic ecclesiam diuitijs cumulabant pro eo sez q̄ ipsos non amare nec reputare diuitias tunc videbant.Nūc vero ē contrario.q̄ apud nos argentum diuitiaruz diligitur ideo a regibus et a nautis.i.ab ipsis secularibus non solum michil nobis offertur.ymmo etiam illud qđ p̄ decessores sui nob̄ dederant per eos subripitur.Ecclā enim diuitijs q̄n ipsas non diligebat solebat habunda re.nunc autem cum ipsas appetit ad sufficiencaam nō p̄t de eis inuenire.Eccl.xi. Si secutus fueris non apprehendes.ꝛc̄.
Vl dic q̄ salomon cum esset ditissimus omnes offebāt.sic vere hodie illis qui plus hñt vt coiter magis datur.Math.xxv.Omni habenti dabit̄ et habundabit.et cetera.

## Capm octauum

QVm salomon esset sapientissimus vniuersa terra desiderabat videre faciem eius et audire sapientiam eius.vnde et regina saba venit in nomine domini audita fama ipsius temptare eū in ēnigmatibus suis. intrauitq̄ ihꝛusalem cum comitatu multo a cum infinito auro et lapidibus p̄tiosis cum aromatibus et camelis. et instructa est a rege super omnibus que petiuit.Videns autez sapientiā eius.cibos mense sue.habitacula seruoruz.ordinem ministrantiuz.vestesq̄ eorum et pincernas domumq̄ quam edificauerat et holocausta que offerebat. non habebat vltra spm̄ pre stupore.quapropter admirando dixit ad regem.Verus est inquit sermo quem audiui et non credebam narrantibus mihi donec ipsa veni et vidi q̄ maiora sunt opa tua q̄ tumor quem audiui.beati sunt serui tui qui stant coram te semper et audiunt sapiam tuam.Benedictq̄ salomoni autem et aromata et lapides preciosos.in.iiij.regū x. Nor Istud exponunt doctores de eccā de gētilitate collecta.q̄ sez regina saba q̄ gētil' erat.i.ipsa gētilitas vbi per fidē venit ad salomōez xp̄m cū comitatu plurimo.i.multitudie vsq̄ mū et fidei secreta cognouit.plurimū inrata ē de sapia ei9.i.de vbo icarnato q̄ ē sapia dei pat̄s.l' de sapiēcia et scia sacre scripture et de docto ꝛ eccē sagacitate inrata ē. et de cibis mense sue.i.de sacramento eucaristie.de vestibus seruoꝝ

.i. de diuersis statibus ecclarum · de ordine ministrorum .i. de diuersis ecclasticorum gradibz · de primordiis q̄ vna sriaz ppmant .i. de ecclesie doctoribus · de domo edificata .i. de fideliū congregatōe de sacrificijs oblatis .i. de bonoz opm executione · Hec em̄ videns et cōsiderans ipsa gentilitas .i. populus de gentilitate conuersus obstupuit · et statim in dei laudem exultādo prupuit · nō credebā mq̄t narrantibus mihi donec ipsa veni et vidi q̄ ad hām gentiles nō pnt credere bonas virtutes et pfectōnes q̄ sunt apud xpi fideles donec veniāt credāt et videant vniuersa · et tunc pcerto xpō dicent · Beati serui tui q̄ stant coram te semper · Tunc etiā ista regina sez gentilitas p fidem a salomone xpō edocta · auz pphetie sibi obtulit · et lapides pciosos diuersaz virtutū sibi obtulit · aromāta sanctitatis et bone fame in ihrusalē et in ecclāa ptulit et diffudit · que etiam ab ipso vice reciprocā dona et munera sez gratie et gle reportauit ·

Luce · vi · Date et dabitur vob ·

B Eat dic q̄ ista regina ē anima · q̄ a vicijs purgata ad salomonē xpm in ihrusalem celestez cū comitatu multo sez angelorū · necnō cū auro et lapidibz pciosis diuersaz virtutū finaliē ingreditur et regis xpi sapiam · et ministrorū .i. sanctoz et angeloz ordinē · caborū mense .i. eterne refectōnis plenitudinē et dulcedinē · vestium .i. coz pis glorificationē et pulchritudinē · domū .i. celi magnitudinez · sacrificioz .i. dei laudū mltitudinez

nō imerito admiratr et se nō potuisse credē qđ oculis videt asserut · et seruos dei qui sez faciem eius vident et coram ipso per immortalitatem stant et manent beatos a gloriosos predicat et fatetur ·

Beati inquit serui tui .i. sancti qui stant coram te et vident faciez tuam et audiunt tuam sapientiam quia sicut dicitur in · ps̄ · beatum dixerit pl̄m cui hec sūt beat? pl̄s ꝛc̄ ·

C Eat salomon rex thronum de ebore et vestiuit eum auro fuluo mimis · et fecit sublimitatem throni rotundam a parte posteriori · et duas manus hinc inde tenentes sedile · et duo leones iuxta singulas man? stabant · sex quoq; gradibus ascendebatur ad thronum · et duodecim leunculi super gradus sex hinc et sex inde sedebant Quoz E Per istum thronum potest intelligi beata virgo quam salomō pacific? dei filius sibi edificauit · et in ea personaliter habitauit et sedit · Ezech .i. Super similitudinem throni similitudo hominis desuper · Ista enim dicitur esse de ebore quod signat castitatis candorem · operta fuit auro quod signat sanctitatis splendorem · vnum sedile in se habuit quod signat humilitatis decorem · q̄ sez humilitas fuit pprium sedile quo mediante dei fili? sedit in virgine · ps̄ · Deus sedet sup sedem sanctam suam · Habuit ergo ista duas man? sez timorem et amorē q̄ sedile humilitatis fulsētauerit · Habuit duos leones sez ioseph et iohēz · q̄ istū thronū

custodierunt· Habuit duodecim leunculos.i.duodecim apostolos· qui sibi obsequendo subseruerunt· Habuit sex gradus.i.sex pietatis opera q̄ ipsum in altum perfectionis sanctitudinem eleuauerunt· In posteriori vero parte sz post hāc vitam habuit rotunditatem.i.coronā etne glorie quā sibi angeli p̄parauerunt Vñ· ij· Paral· ix· Fecit rex solium eburneum grande et vestiuit illō auro mundissimo·

VD Vl dic q̄ iste thronus signat celsitudinem ecclesiastice dignitatis l sublimitatem cuiuslibz iudicie ptātis· in qua sz salomon rex.i.prelatus p̄minens vl uidere hēt sedere et iusticiaz facere et tenere· p̄s· Sedisti super thronuz q̄ iudicas equitatē· Ergō dico q̄ in illo dñt cōcurrē sz ebur mundū et candidū hoc ē munda intentio l innocentia· aurum hoc est clara discretio vl sapientia· sedile .i.mentis trāquillitas et tēperantia· due manus hec sunt porrecta largitas et munificētia· duo leōes hn sunt fortis seuerutas et iusticia· sex g̃ d9 hn fūt opm sex pietatis benignitas atq; clemētia· duodecim leunculi hn sunt bonorum officialiū a consiliatorum societas et concomitantia· posterior vero rotunditas hec est finalis breuis et rotūda expeditionis celeritas et festinantia Omnia ista dñt in throno p̄latuce seu potestatis iudiciarie concurrere. et ille qui in throno sedet hīs ommbus debet prepollere· et sic de tali iudice vl prelato dicet dominus illud· p̄s· Thronus eius sicut sol in conspectu meo· et sicut luna perfecta in eternum et testis in celo fidelis· Et si vis dic q̄ manus istius dicunt esse due· quia sz munificentia p̄lati ad duo se extendit scilicet ad indulgendum et ad trabuendum Leones āt isti dicūtur duo· q̄ iusticia prelati in duobus cōsistit· sz in absoluēdo et cōdēpnādo· xn leunculi esse feruntē· q̄ sz officiales et aduocati qui ante thronum .i.in curia dominoz i diuersis officijs sedent dñt duodecim articulos fidei credere et doctrinaz duodecim apostoloz tenere· xn fructus spūs portare· et coronā duodecim stellaz p̄mēti et exspectaē· q̄ sz de eis debet dici illud· Apo· vn· Sine macula sūt añ thronum dei. Vl dic q̄ duo leones magni sūt duo accessoēs· leunculi vero iudices inferiores· VE Evl si vis dic in malo· q̄ thronus curie a status p̄latoz iudicū et p̄ncipū modernoz ē hodie deauratus p diuicias cumulatiōem· q̄ sz hodie ibi nō q̄rit n aurū· Est etiā sedile vbi sedet salomō mambz fustēta tū p multiplicē adulatoz obsecutionē Est a duobz leombz assocata tum p crudelē consiliatioz et assessoz ābitōez Ibi sūt diuersi gradz .i.ostia multa intermedia per que transire oportet qui facūt aditz difficultatez· et hoc q̄ ibi sedent leunculi.i.officiales baliui qui a uaricia diligunt et rapacitatez Vl etiam diuersi gradus sunt diuersa inferiora officia huiz curie· in quibus scilz leunculi sedent.i. crudeles qui oīmodā sectātur inq̄tatē· p̄s· Catuli leonū rugientes

ẽ ato q̃s puelꝫ̃ dus sed̃ p gradus
uersoꝝ officioꝝ est superꝝ tra
hendus. VG CVl dic q̃ thro
nus dei est viri iusti cõscientia. q̃
p̃certo debet hz̃e ebur cõtinentie.
aurum sapie. sedile uistitie. leões
fortitudms et cõstantie. manus
bone operatiõis. gradus pruden
tie et ordinatiõis. leũculos obedi
ẽtie et subiectõis. rotunditatẽ
simplicitatis et virtutis seu caren
tiã omnis angulositatis et decepti
onis. Et sic de tali solio siue sede
potest dici illud. apocal. xxij. q̃
sedes dei et agni est in illa sz̃ in a
nima viri iusti. q̃ sicut dicit sapi
ens. anima iusti sedes est sapien
tie. Ita q̃ tunc dñs dicet illud.
Ezech. lxvi. Celum mihi sedes ẽ.
VH CVl si vis dic q̃ ad altare do
mi nõ phibetur ascensus p grad9.
ad thronum tñ salomonis regis
p gradus hẽbatur ascẽsus. Sic
vere dico q̃ licet ad pmo cõnes a
dignitates secularium p̃cipuum
p gõdus consanguinitatis et affi
nitatis. i. p acceptõnez psonaꝝ ha
beatur ascẽsus. ad altaꝛ tam̃ xpi
. i. ad dignitates ecc̃ie nõ dñt iue
niri tales gradus. sed nulla cõsan
guinitatis affectõne seruata om
nibz iustis indifferẽt facilis debet
patere ingressus. VI
Fecit salomõ ad magnificẽti
ã statꝝ regni armã aurea. a
vasa aurea. et supellectilẽ aurea
in domo saltus. Fecit em̃ ducẽta
scuta aurea q̃libet. i. clouꝝ sexc̃e
torꝝ. trec̃etas peltas aureas põde
ris trec̃etarꝝ minarꝝ auri p singu
las. et ducẽtas lãmas aureas. si
cut dz̃. ij. para. ix. Juuenes ergo



vt rapiant et querãt a deo escam
q̃ breuiꝫ arca thronos et curuas
dñoꝝ tua gr̃a psonatuꝫ in diuer
sis gradibus et officijs habitare
noscuntur. sz̃ manꝫ leones et le
unculi. i. adulatores falsi sustẽtã
tes. magni consiliarij cũcta leoni
ce deuorantes. iferiores et mino
res baliui et leunculi q̃ eq̃d pñt
crudeliꝫ rapientes. vt sic de tali
iudice in tali throno sedẽte vel de
tali malo prelato in p relatiõis
culmine presidẽte exponatur illd
Ezech. ix. Qui erat tua leena cuba
uit inter leones in medio leuncu
lorum nutriuit catulos suos. Vñ
etiam talis plat9 sic associatus pt
dicit daniel q̃ sedebat in medio leo
num. i. in medio crudelium seru
toꝝ. Judex em̃ et prelatus dẽbet
dici mater. ista tñ mat9 hodie fit
leena. zc̃. VF CVl dic q̃
thronus in quo sedet rex nr̃ xps
ẽ ecc̃ia. que sz̃ dẽt habere ebur. i.
viros cãstitate nitentes. aurũ. i.
viros sanctitate fulgẽtes. sedile
. i. viros eq̃tate pollentes. manus
. i. viros bonis operib9 habundan
tes. leones. i. viros virtute et au
dacia p̃mimentes. gradus. i. stat9
suos custodientes et ecc̃iam de fẽ
dẽtes Vñ. s. vij. Sculp sit inter co
ronas et plectas leones boues et
cherubim. VVl dic q̃ thron9 iste
signat eterne glorie sedem et dig
nitatẽ. ad quã sz̃ p gradus sex
opm misericordie ascenditur. et
in quo i auro eterne sapie et elo
quẽcie mundicie sedetur. et cuz leoni
bus et leũculis. i. cum sãctis maio
ribus et in nobz habitaꝫ. CVl
dic q̃ ad thronum prelature non

ista arma flaua et aurea ãte regẽ
qñ equitabat ad dñorem porta
ba nt· et post in domo saltus ipã
ponebãt· Scutis ergo aureis rex
salomõ ciuitatem suã munuit· s
sicut infra capl'o· xiŋ· dicit· filius
eus roboam iuuenis et fatuus
post ipsum regnauit· contra quẽ
ascendit rex egypti sesag· et de
populatis thezauris dom9 domini
etiam scuta aurea inde tulit· loco
quorum roboam scuta erea fab
cauit· Peccauerat enim dño ppls
iuda et fecerat sibi statuas lucos
effeminatos.i.cultores cybeles q
erant in terra· ppter quod de9 ad
uersus eos suscitauit sesag qui in
ihrusalem intrãs cũcta diripuit
et deuastauit· sicut patet· ŋ· Pa
ralip· xŋ· Etiaz vt ponit comestor
sicut aiunt hebrei auis per quin
qginta ãnos sup ihrusalẽ nõ vo
lauit· ita q fere populus iudayc
us desperauit· ¶ Nor Salo
mon est bonus prelatus sapiens
et fidelis ac pacificus· qui reuera
quãdo regnat in ihrusalem.i.in ec
clesia sancta dei ipsam solet in õ
nibus bonis tẽp alibus et spũali
bus ditare· et vasa aurea et ves
tes ãureas.i.scientias et virtutes
ibi fabricare· et arma aurea.i.sã
ctos et fortes a virtuosos viros
ibidẽ cõstituere et locare· ŋ Pa
ralip· ix· Cuncta vasa domus sal
tus libani erãt ex auro purissimo
Sed pro certo sepe fit q populus
iuda.i.populus eccãsticus contra
deum peccat· et statuas.i. mundi
bona per auariciam· lucos seu al
ta nemora hoc est mũdi honores
per superbiam adorat· et se p lux
uriam effeminat et eneruat· qua
propter deus salomone.i.bono p
lato ipsos priuat· et loco eius ro
boã q interptat impet9 l' dissipãs
populos.i.malũ et ipetuosũ pla
tũ eoz pcãs creat· Job· xxxiŋ·
Regnare facit hoiem ppcrtã pp
ter pcã populi· Talia ergo vides
deus manũ suã solet laxare· a re
gem pplm et ciuitatẽ ihrusalem.i.p
latos subditos et totam eccie cita
tẽ solet in manu sesag regis egip
ti q interpretatur tenebre.i.in ma
nu regis tenebraz dyaboli solet
dimittere· q sez mediãte exercitu
vicõz et tyrãnoz thezauros do9
dñi.i.virtutes spũales diuicias
tpales eccie solet dirupe· arma
aurea.i.bonas et aureas psonas
que reuera arma eccie sunt solet
subrupe et auferre· ita q in cessat
auis.i.vir cõtemplatiuus et spũa
lis sup ihrusalẽ.i.sup totã eccias
volitare· Ihere· nj· Omne volati
le cœli in recessit· Vnde de ãthio
chõ dz ꝑmo· Nach.i.q ipse acce
pit altare vasa aurea et ornatuz
aureum· et thesauros occultos
de domo domini· Quid ergo? Pro
certo q dyabolus arma aurea.i.
viros sanctos de eccia sustulit·
in videmus q roboã.i. mali plati
arma non aurea sed erea facit
.i.malas personas insufficientes
et ignaros in eccia cõstituit atq
ponit· et loco bonoz hoim ereos
.i.imbecilles clamosos litigiosos
impacientes et rubiginosos in ihe
rusalẽ.i.in officiis et dignitatib9
eccie promouent et extollũt· Et
breuiter sic actum est q dyabol9
a vita p magã pte bonas psonas

de eccīa fustulerūt· et plāta loco bonorum impias fubstituerūt p fonas Q8 etiā apud pīcipes cer mim9· qz scz de eoz officijs et cu rijs bomi cotidie euellunt· mali ve ro cōstituunt· et p eis im officijs e rgunt· pī· Letrubuebant michi mala p bonis· V h C Vl dic qp rolwā est malus eccīasticus· si er go cōtigerit qp sesag dyabolus ar ma aurea scilz virtutes et sciās q scz arma salomon.i. bomi plati an tiquitus im eccīa fabricabāt et eā talibz armis cōtra hostes spūales munichabāt dicētes illud· ij· Cor· xi· Non secūdum carnem milita mus § scōm spm̄· arma em̄ mli cie nrē nō sunt carnalia· sibi ause rat· et imde ipsū vacuet· a ihesu salem.i. eccīam suam talibus spo liet et denudet· nō studet nec cu rat talia arma aurea scz virtutes a sciās reficere. nec eas im sua ec clesia restituē· sed potiꝰ studet ār ma erea.i. era pecuniarū recolligе re· et oblitis spūalibus tpalia cō gregaē· et sic peuloubio hodie vi demus im ihesusalem.i. im ecclesia es pro auro· bona trena p spūa libus· diuitias p virtutibꝰ habū dare· Ysaye· ij· Erat pro suauí o dore fetor· zc Jdeo bñ dicat hodie sapiēs illud· Eccē· ij· Vidi im lo co iudicij impietatem et loco iu stice imq̄tatē·

## Capl'm· nonum·

Q Vm salomon im sūma psperitate vixisset et iam ad senium declina sset· adamauit mulieres alienige nas· que traxerūt eū ad suos deos et auerterunt cor eius a deo cum iam senex esset et adorauit deos a lienos· et fecit eis fana et altaria im excelsis scilz astarthen dee sy donorum que interpretatur pre sepe· chamos deo ammonitarum qui interpretatur congregans· et moloch deo mobitarum qui i terpretatur rex· qua propter ip so adhuc vuente hostes sibi domi nus suscitauit· et post mortē eiꝰ regnū diuisit· et filio eius solam decimam partem dedit· ij· Regū xi· V Qoz C Sic vere sepe fit hodie· qp illi qui maiori pspe ritate fruuntur et amplioꝝ mun di sapientia donantur· quandoq facilius p luxuriam decipiuntur et p mulieres ad mala plurima trahūtur· Quod etiam facilꝰ ac cidit qñ homines senectute corpo rali premuntur· vel senectute spi rituali.i. mala cōsuetudine et dis cretionis cecitate grauantur· qz scz tunc ad adorandum astarthen .i. presepe luxurie. chamos.i. con gregationem auaricie· moloch.i. regnum superbie facilius incliná tur· Ne ergo dicat ipsemet· Pro uer· vi· Qulier ptiosā animaz vi ri rapit· V h C Vl ista alle ga qp nullus p tpe vite huius de ppria sanctitate debet presumere sed potiꝰ occulta dei iudicia debe t formidare· qñ scz videt salomōez post infusam sapiam a deo· post executionem contra malos iusti ciam· post domum dei edificataz· et post duumi cultus latiaz dilata tā tam enormiter cadere· vt etiaz

cōtra legem alienígenas diligens deos earū nō abhorruit adorare· ita q tuz ꝑ̄ pcem qđ amisisse legitur tum ꝑ̄ pspe tatē quam habiut viuens tam habūdanter affluxisse dmoscitur· a ꝑ eo q de eius pemtētia mihil pemtus iuem tur· necesse sit de dāpnatione ipsius dubitare· Bene ergo dicť· ꝑma Cor· x· Qui stat videat ne cadat·

℣ C

Hyas ꝑpheta idutus pallio nouo iheroboam de ihersalē exeūti obuiās cōrā eo pallum suum scidit· et in duodeciz ptes diuidendo decem ptes iheroboam dedit· et regnum israhel diuidens dū· et decem trabus sibi dandos ex pte dñi nuncauit· Qđ factuz est q post mortem salomonis decem trabus a roboā salom onis filio recesserunt· et iheroboā adhesertūt· Nam cū populus cōuenisset mortuo salomōe ipsūq roboā regem constituere vellet et sibi paululum relaxari de ugo p salomonem imposito postularet· a roboam senū spreto consilio qui scz obsulebant populo acquiescere· a iuuenum qui secū nutrati fuerāt consilio vsus petitionē populi nō audiret· sed grauius iugū comminatis verba dura potiꝰ respōdetz· pr̄ meꝰ minens ait· Ego autē cedā vos flagellis ego autē cedā vos scorpionibus· immimꝰ digitꝰ meꝰ grossior ē dorso pris mei· populꝰ decem trabuū indignatus ab eo recessit· a emulū eiꝰ iheroboā regē sup̄ se constituit et elegit· Que est inquiunt nob ps in dauid· à que hereditas in filio ysay· Nūc vade in tabernacula tua israhel· in· Regū· xi· et xii· ℣ Nor ℍ Ista allega q omēs pncipes atq reges magis qnq diligūt iuuenes q̄ senes· et illos q̄ secū fūt nutrati q̄ puectiores q̄ sēsu et fide a suis pribus fūt pbati· quapp̄ qnq talibꝰ male accidit· et ꝑ talium iuuenile cōsiliū pl's cōtra eos insurgit· et ab ipsis fugit et recedit· A senibus ergo nō a iuuenibus consiliū ē petendū· a ab ipsis q̄ steterāt cora salomone. i. ab illis qui sapiētibꝰ adhesertunt et quos prēs nri fideles et prudentes compererūt ē auxilium et consiliū requirēdū· Thonij· Cōsiliū a sapiēte requre· ℣ D

ℍ Vel allegari potest cōtra duriciā et crudelitatem pncipis vel plati et otra minas et iactantiā eorūdē que qnq odium populi generat· et contra se populū subditoz ex citat· ita q ad eū dimittendū et deponendū et ad aliū substituendū anhelat· Sicut videmꝰ cotidie ad litterā fieri contra crudeles iudices et plātos· qui tñ si mitiꝰ agerēt et de rigore suo aliq̄d pmitterent pacifice viuerent et honorifice imparēt· Ideo bñ dr· Prouxx Misericordia et veritas custodiūt regē·

℣ A

℞ Capitulū· decimū·

Qum roboā misisz aduerā pncipē ebutoz qui populū reducendū occurrit eū· lapidauerat eiipz ois israhel et mortuꝰ ē· iij· Regū· xii· ℣ Nor ℍ Istō ꝑt allegari de beato stephano· qui fuit primeps martiz. i. primo incipiens·

quia primus martir. q̃ cũ vellz filios isrl̃ scz iudeos qui a rege xpõ recesserãt predicando et disputãdo ad ipsum reducere et cõuertẽ ab ipsis fuit crudeliter lapidat9. ipse vero israheli tantum. i. iudeoꝝ pplꝰ a suo rege xpõ penitus segregatus. et altera regi scz iheroboam qui int̃pretatur diuisio populi. i. diabolo colligatus. ꝛ. Para xi. Lapidauerunt aduersam filꝛ israhel et mortuus est. V Vl̃ expõne aliter vt ad propositum. noli credẽ omni spui s̃ p̃bate spũs si ex deo sũt.

V B

Hic dicitur q̃ cũ filꝛ isrl̃ recedentes a domo dauid iheroboam inunxissent in regẽ. timuit ipse rex ne occasio ne templi et oblationis causa populus in ihrusalem reuertere rẽt. a ab cuius dño dilaberetur. Fecit ergo duos vitulos aureos atq̃ cõflauit. et ipsos in dan et in bethel facto altari constituit. et cõuocato pplo dixit. Nolite inq̃t in ihrusalem ascendere. ecce dñ tui israhel q̃ eduxerunt te de terra egipti. et facta solemp nitate hostias immolauit. et sic pplm ad ydola traxit. et ne regnum amitteret se et subditos demonibz subdidit. et a vero deo et templi frequentia deuiauit. V Qor C

Istud allega quomõ impñ pro temis regnis et diuitijs acq̃rẽdis vl̃ seruandis quandoq̃ non verẽ tur horrenda crimina cõmittere. et deo dimisso demonibus obedic Ideo bñ dicit aplus ad ephe. v. q̃ auaricia est ydolorum seruitus

C Vl̃ si vis dic q̃ iheroboam signat demones et hẽticos. q̃ scilz de palho nouo seu de regno isrl̃ .i. de eccl̃a deum tribus seu deum scissuras tollunt qñ cultores deca logi a dño suo scz a deo puertũt. vna vero sola ps regi remanz p deo q̃ electorum modicus ẽ numerus q̃ cum ppõ remanet et adhe ret. mat. xx. Qlti sũt vocati pauci vẽo electi.

F Caplm vndecimũ. V A

QVm iheroboã in bethel sup altare nouũ vitul̃ aureis sacrificatz. ecce vir dei venit de iuda a exclamauit in sermone dñi otra altaꝛ dicẽs q̃ de domo dauid filius yosias nomine nascẽt. q̃ sacdotes excelsoꝝ sup eũ imolabt et ossa humana oburet. In c̃ signũ dixit q̃ statim altare frãgeret et cinis de ipõ cadẽt. Qd et factũ ẽ. Hex vero extẽsa manu otta pphetã ipsũ capi iussit. manꝰ vero extensa statim aruit. s ad pces viri dei ad sanitatẽ pstinã redijt in. regũ. xiij Tãdẽ vero lapsu tpis ossa ista cõpleta fuerãt. q̃ sicut dr̃ infra. iij. Reg. xxiij Ossa sacdotũ baal a excelsoꝝ de sup istis altaꝛ obusta ꝓ posiã regẽ iuda fuerãt. V Qor C

Istd̃ pt allegari q̃ in quo peccat qs in hoc et punit. q. em sacdotes in altari p ydolatriã peccauerãt ideo i eodẽ p posie iustitiã pierãt. V b

C Vl̃ dic q̃ altare istud sigt curiaz pncipũ l̃ etiã platoꝝ. in q̃ scz vitulꝰ aurei. i. ipsi latrantes duites

v nij

adorãtur et ab oĩbz honorãt. Sa
cerdotes qui ista ydola in altari
isto colũt fũt taliũ officiales et ser
uitores. q̃ scz in altari et curia y
doli fui. i. mali domini fui hostias
.i. paupes imolãt. et eoz carnes
seu substãtiã tpalez suis ydol. i. fu
is malis dominis offerũt et psen
tant. et de rapinis subditoz ob
latões largas et cõmunia superflua
parãt. Vnde isti fũt de quibz dici
tur. Ecã. xxxv. Qui offert sacri
ficium de substãtia paupis q̃si q̃
victimat filiũ in cõspectu patis.
Et bene dicat filiũ in cõspectu pa
tis. qz scz mali officiales offerunt
patibus filios deuorãdos. qñ ma
gistris suis exhibent subditos de
predãdos. carnesq; ꝑriorũ filioz
eis offerũt qñ de substãtijs subdi
toz suoz quas rapiũt eos pascũt
Sed quid? Procerto sepe occul
to dei iudicio. et posse .i. iusti
viri ministerio qñq; fit. q̃ isti ve
uersa in eodem altari in quo pe
cudes imolauerant immolãtur.
et ibi eoz ossa. i. eoz fortitudo et
diuitie p rapinã postea cõcremãt
Istud enim cotidie videm9 q̃ sa
dotes vitulorũ et ydolorum. i. ma
li officiales et baliuu malorũ pn̄ci
pũ et dñoz. postq̃ in ipsoz alta
ri. i. in eoz officio et curia cui ꝑsi
debant. multas pecudes. i. mltos
pauperes occiderunt et depsserũt
et vastauerunt. et per falsas ac
cusatões deuorãdos et exheredã
dos magis suis obtulerint. ipsi
simili casu ab alijs postmodũ imo
lãtur. qz scz qñq; sili casu venit a
liquis iosias. i. aliquis iust9 iudex
qui ipsorũ iniquitates repit. et
sic ipsos de pom̃ de preda ari et ebu
lari in eode altari. i. in eodem of
ficio et curia vbi alios molesta
uerãt ꝓcurat. Ideo dr. Psa. xxxiij
Ve qui predaris. nõne et ipse p
daberis? Cũ ofũ maueris depdato
nẽ depredaberis.

C

Hic habes q̃ ꝓphete q̃ venĕat
de iuda adicte pãdũ ihĕrobõã
fuerat a dño phibitũ q̃ illic non
comederet nec aquã biberet nec p
viã q̃ venerat rediret. Cũ ergo p
alã viã in ihĕrusalẽ reuerteret audi
uit q̃dã ꝓpheta q̃ in bethel senex i
lecto iacebat q̃ vir dei dixisset. a
q̃lit ossa ꝓphetaz et sacerdotũ cõ
tremanda pdixisset. a quo alta
re fractũ decidentib9 caneribz fuisset.
mãnus vero regis aruisset et ad
preces eius sana facta esset. asi
nũ sibi sternĩ fecit. et vadens p9
virum dei ipsũ subter therebintũ
inuenit et ad reuertendũ et come
dendũ in domũ propaz inuitauit
Cui cũ respõderet se nõ posse cũ
a dño sibi esset prohibitũ. subad
didit ꝓpheta dicẽs. a ego ꝓpheta
sum sicut tu. et precepit mihi do
minus q̃ comedendi gratia te reou
cã. Igit vir dei deceptus p9euz
redit. et duz comedĕt apd eum
sermo di ad ipm maluz ꝓphetam
factu9 ẽ. et viro dei sic intulit atq;
dixit. Quia iquit inobediẽs fuisti
verbo dñi. et reũsus panẽ in
loco hoc comedisti. ecce nõ ĩferet
cadauer tuũ in sepulchro patrũ tu
oz. Q8 factũ ẽ. qz dũ p9 prãdiuz
recedĕt a leone fuit occisus. a ibi
in bethel delat9 extitit et sepult9

Nor. In hys pũt mlta notari
et primo quidem q̃ nulli est ato

consentiendum · et maxime nulli quātūcūq; ꝓpheta vl̄ sāctus appa reat est contra dei preceptа et p hibitiones credēdum · Cuius tñ cōtrarium facūt illi q̄ ypocritis a hēticis credunt · a simpliciter dei mandata ꝓpter eorum suggestio nes p̄tereūt · et a veritatis itinē retrocedūt · et ipsis credūt fatue quando se ꝓphetas dm̄. i. mstos a catholicos esse dicūt · q̄ꝓpter sepe fit q; p̄mde a leone dyabolo deuo rātur · et q; traste p̄mum inde re cipiunt et acq̄runt · Ideo bene dr̄ p̄mē · ioh · v · Nolite credere oi spi ritui · ⁊c̄ · Sic em̄ videnē fuisse de cepti scismatici p hereticos · q; scz ipsos esse ꝓphetas et dei nuncios existimauerūt · ꝓt̄ qđ ipsis similē credidereūt · Sic etiā cotidie decipi unē simplices et inocētes p ypo crytas · V d C Vel dic q; iste vir dei signat p̄dicatorē · q̄ ad tedar guendum ydolatras. i. peccatores ad oñendū eis penā futurā mitti tur a q; hic nō comedat seu bibat .i. q; de mūdi diuitijs et delicijs n hil cupiat · q; q; p viam qua venit nō tedeat. i. q; a via sūpte pfessio nis et penitētie nullatenꝰ retrocedat sibi a dño ī scr̄ptura phibet · Luce · xvij · Cui in agro est nō te deat retro · memores estote uxo ris loth · Sed q̄d? Procerto talis ꝓpheta bonus et p̄dicator q̄q; ueīt falsos ꝓphetas et p̄dicatores bonoꝝ huiꝰ scti amatores · q̄ come dere et bibere. i. lō tpalia diligere sibi suggerūt · et sic a via pfectō nis ipsū retrocedere facūt et per uertūt · et sic in manꝰ leonis dya boli finalit̄ ipsū tradunt · et a se pulchras patꝝ suoꝝ. i. a gloria pa dysi ipsū priuant occasionalit̄ et repellunt · ergo tali suggestioni nō est credendū · Deute · xiij · Nō au dies verba illiꝰ prophete aut sōp niatoris V E C Vel ista alle ga ad ostendendū q̄ꝓta est seueri tas diuine iustice · q̄ isti prophe te ꝓpter simplicitatē nō pepcit · ꝙ ꝓpter inobedientiam ipsum leoni ad occidendū cōcessit · Quid ergo vbi nō ex temptacōne l̄ simplicita te delinq̄tur · sed scienter mādatū dm̄ p̄teritur · Si em̄ in viridi hec facunt · in arido quid fiet · Luce · xxi · V Vel ista allega q; spūs sā ctus quandoq; per os malorū lo quitur · sicut hic patet · q; per istū malum ꝓphetam pena viri dei ꝓ phetatur · vt scz qui per os eiꝰ de ceptus fuerat p os etiā eius pu niret̄ · V Vel allega sm̄ glosā gregorij q; iste vir dei inobedientia tñ ipsi us in morte eius purgata fuit · quo dex hoc appet vt ait · q; post mortem leo nō comedit de cadauē nec etiam asinum lesit · V F C Vel istud allega q; modica sūnt a pud deum mors vel afflictō iusto rū in vita ista · dum tamen spūa le cōmodum subsequatur · q; scilz propter vnam inobedientiaz dei virū leoni ad occidendum voluit tradere · vt ipsum posset a beatu cōmisse inobedictie que etiam non ex malicia cōmissa fuerat expiare Bene ergo dr̄ ad hēb · x · q; horrē dum ē incidere in manꝰ dei viuen tis · Et ꝓma ad cor · v · Tradidi eos sathane in interitū carnis sue

vt ſpūs ſaluus fiat. Vl iſtud al
lega cōtra manē glorīā. q. ſcz ſe
cundum quoſdā videns miracula
p ſe facta. mam gl'a ītumuit. q̄
ꝓter deus manū ſuā laxauit vt
mobediens fieret. et ſic poſtea ip
ſū pumiuit.

¶ Gr
Ir dei recedēs de bethel ſup
aſinū. leonē obuiuz hēbat
qui im eum irruēs mox occidit.
poſtq̄ vero occidiſſet cādauer ei⁹
nō tetigit. immo uixta corpus se
dēs nec de eo comedebāt. nec etiaz
aſinum leſit. Qđ videns mal⁹ ꝓ
pheta qui ipſū decepat vt p̄dictū
eſt et qui ſcđz ioſephū pncēps ſa
cerdotū ydoloz erat. cadauer ei⁹
im ſepulchro ſuo ſepeliuit. a filiis
ſuis q. ſe cū morētur cū eodē sepe
lirēt diſtractus impauit Cū mor
tuus inquit fuero. ſepelite me im
ſepulchro im quo vir dei ſepult⁹
eſt. Predixerat em vir dei q. oſſa
ſacerdotū idoloz de ſepulchris ſu
is extracta ſup altare cōburerē
tur finaliť p poſiam ſicut p̄dictuz
eſt. cōtra qđ iſte mal⁹ ꝓpheta vo
luit ſibi pudere Quod et factuz
eſt. q. ſcz ſicut dī infra. iij. Reg.
xxij. Yoſias oſſa malox ꝓphetaz
et ſacerdotū im altaria bethel ī quo
ydolis ſacrificauerāt cōbuſſit. ve
rūptamē oſſib⁹ iſtius mali ꝓphete
p eo q. cū oſſibz viri dei ſepulta
erāt pepat. ipſaq; nec tetigit nec
cōbuſſit ¶ Qoz Eſte vir dei qui
ꝓť leuem culpā inobediētie ſeu ī
amis gl'e fuit leoni traditus. ſigt
ꝓtie ſanctos martires. qui ſcz ť
ad maiorē cumuluz meritoz vel
ad purgationē aliquorum que p̄
ceſſerāt delictoz leoni. i. mundi ti
rannis occidēdi a dño traditi ſūt
Sz im mltis sic factuz ē. q. p⁹mor
tē eoz visis miraculis ipſi leones
et tirānī ipſos ꝓſequi ceſſauerūt.
quīmo iuxta eos p fidez ſedēt
et quos viuētes ꝓſecuti fūt mor
tuos honorauerunt. et eisdez a se
occisis necnō e oz aſinis. i. ipſorū
deuotis ſeruitoribus obſequiū a
cuſtōdiam p̄buerunt. sicut pz de
mltis q̄ ad eoz honorē eccās edifi
cauerūt et religiones eriā dotaue
rūt. ¶ Qui Vl iſtud allega ad cō
mēdacionē amīmi generoſi. q̄ ſcz
nō dignatur ſeuire im hoiem mor
tuum ſed im vuū. i. nō īimmeū hu
um paupem et depſſum. ꝫ potius
q̄ui videt eū viuū. i. potentē ſe
defendere vl robuſtum. quīmo
ſic debet eē q. poſtq̄ leo. i. aliquis
generoſus homo aliquē dū viuit
. i. dū iuenit ipſū potētē et rebellē
et recalcitrantē impugnauerit. ſi
cōtingat q. eum occidat. i. q. eū fu
peret atq; vincat ſtanm de bz ab
impugnatiōe ceſſare et ī eū ñ ampli
us seuiē. Quod eſt cōtra multos.
q̄ nō ſolū seuiūt im vuos immo e
tiā im mortuos imimicos. a hoc q.
cadauera eoz. i. filios et ſupſtites
eorūdem. et aſinū. i. bona eorū tē
palia et ſeruitores et familiares
deuorāt. et eos rapinis et molef
tijs lacerāt atq; grauāt. Contra
quos. ꝑmo. iij. Reg. xxvi. Quē p
ſequeris rex iſrahel quē ꝓſequis.
canem mortuum et pulicez viuū
quaſi diceret. non eſt gl'a perſeq
hominem impotentem.

¶ Vl ſi vis dic q. leo eſt bon⁹
pncēps vl prelatus. qui reuera
non debet de cadauere vl de aſino

cōmedēre l' ledere. i. nō debet pau
peres rapiendo ledere l' grauare.
& potiꝰ uxta eos sedere et eos de
fendere regere et iuuare. Ysaye.
xi. Leo et agnus simul morabun
tur. Quia breuiter dato q leo. i.
prīceps leominꝰ iuuabat viuos
. i. duntes et potentes. cadauera
tamē et asinos. i. depressos paupe
res et miseros nūqꝫ debet grauaē
sed potius defendere et facere libē
ros et immunes. Quod tamen ē
contra ignaros pīcipes. qui scilz
sunt ad iuuadendum hostes suos
viuos et potentes desides. contra
tamī miseros subditos sunt rapa
ces. ℟ Vl si vis allega ista
de bona socīetate qualiter pficat.
sepe enim fit q deus ꝓpter bonoꝝ
societatem malis pat. sicut posi
as ossa mali ꝓphete nō tetigit. q
ipsum cum sācto viro tumulatuz
inuenit. Sicut etiā Gene. xviii.
patet. Vbi ꝓpter decem bonos si
inuenirentur in sodoma toti ciui
tati pcere de⁹ se pmittit. Sicut e
tiam in paulo apparuit. propter
quē deus oēs aīas q erant in na
ui a submersiōe saluauit. Bonū
est ergo bonis associari. et cū ip
sis psonaliter copulari. q ex inde
homo bonus efficatur et eoꝝ orati
onibus adiuuatur. pṡ. Cum san
cto sanctus eris. ℣ Vel etiam de
sepulturis allega. q scilz bonuz ē
simul in ecclīs vel cimiteriis vbi
homiēs sepulti sunt sepelire. vt
cum posias rex. i. xp̄s iniquos in
iudicio comburet. sibi sanctoruz
societate et precibus possit pci.
Vnde. nn. Regū. xiii. Proiece
runt mortuum in sepulchrum he
liseī at vbi tetigit corpus prophe
te reuixit & hō. et stetit sup pedes
suos.

## Capitulū duodecimū. ℣a

Hic scz capitulo. xn m.
ponit quomodo se sag
rex egipti contra roboa
ascendit. et scuta
aurea sustulit: loco quorum roboa
am erea fabricauit. & de hoc vide
s. capitulo. viii. Vbi plene de hoc
℣ Hic etiam ponit de vxore ihe
roboam que habituz commutauit
et de filio morbūdo ahyā pphetā
interrogauit. qui quāuis videre
nequiret. ipsam tamē in spū sta
tim cognouit. et sui filij mortem
atq domus destructōem pdixit.
Ingredere inquit vxor ihe roboā. q
re aliā esse te simulas. ego autez
ad te missus sum durus nūcius.
℣ Nor ℣ Istud potest allegari
contra ypocritas. qui scz habituz
conuersationis sue mutant et ali
os q̄ sint se esse simulāt vt alios
decipiāt et seducant. prophetam
tamē. i. cristum seducere nequeūt
quia scz nō ad vestes sed ad perso
nam. i. nō ad conuersationē & ad
conscientiā. nō ad famam & ad
vitam solet aspicere. et ipōs ap
tē cognoscit. ipsisq durum mor
tis eterne nuncium solet finalit
reportare. michil em valet apud
eum simulatio qualiscunq. quia
sicut dicit apostolus ad. Heb. iiii
Omnia nuda et apta sūt oculis e
ius ℣b

Hic capl'o · xv fit mētio de bel
lo abya regis iuda cōtra ihe
roboam · sed de hoc plenius vide
· pal' xij · ibi dī q ihēroboam oc
togintamilia hoīm contra abyaz
congregauit · sed abya ad dñz re
currens etiam de cultu diuino q̄ ī
tēplo fiebat et de candelabro a al
taris ministras glorians · et ipsū
ihēroboam et populum eius q̄a a
domino receſſerat vilipendēs bel
lum commisit · et q̄ūq̄ginta mi
lia de eis inter ceat · ℣ Nota
C Quod ad hoc allegāri pt · q illi q̄
in multitudine exercitus gloriantur facilit̄ ab illis qui confidūt
in domino q̄uis pauci sint superan
tur · ℣ C
Eodem scilz · ij · paral' · xij · a
hic · ℣ · xiij · dicitur · q̄ q̄ūq̄ implebat manum suam et veni
bat ad ihēroboam . i . q̄cunq̄ ipsi
ihēroboā regi israhel munera ap
portabat sacerdos ydolorū fiebat
℣ Nota E Sic vere hodie apd
malos reges . i . apud malos prela
tos illi q manus suas implent . i .
q̄ manibus plenis non vacuis ad
eos veniunt · munera offerunt et
promittunt · sacerdotes et benefi
ciati ab eis fiunt · Luce · vi · Date
et dabitur vob · Vnde symoniaci
prelati videntur dicere illud · pri
me · Cor · vij · Si spiritualia semi
namus vobis non magnum est si
vestra carnalia metamus . i . bene
ficia officia spūalia et ecclāstica cō
ferimus vt munera carnalia et
temporalia habeamus · ꝛc ·

C Capl'm · deāmū tau ℣ A

Maasa occidit nadab fi
liū ihēroboam regez is
rahel et omēm domum
ihēroboā filios et ami
cos vsq̄ ad mingentē ad parietez
et regnauit p eo Tandē vero q̄
iste pessimus fuit et quēdā etiam
pphetā sibi ominantē occidit · ideo
zambri filiū eius hela q̄ post ipsuz
regnauit ebrium et tumulentuz
occidit · et pro eo in isrl' impauit
et tota m parētelā baasa inter se
cit · Verumptamē satis cito post
eū plus ppter occasionem regis
dom̄ sui contra eū insurrexit · ad pa
latium fugit et se cum palacio cō
cremauit · in · regū · xv · et xvi ·
℣ Nota C Ista possūt allegari quō
deꝰ punit q̄ndq̄ malos p malos ·
qm̄ deus vtitur ministerio malox
hoīm ad malos puniendos · quin
immo et deus vt cōiter iudicia su
a per malos angelos exeq̄tur · et
sic homo malus per malum ange
lum punitur · Ideo de punitione
egyptiorum dicitur in ps̄ · q̄ dñs
misit in eos iram indignationis
sue immissionem et iraz per āgelos
malos · Sicut etiam hic patz · vbi
domum ihēroboam p baasa et do
mum baasa p zambri destruxit ·
Vl allega q̄ iustitia dei quādoq̄
punit filios p peccato patrū et ma
xime q̄n sunt paternox crimiū
successores · sicut pātet de ihērobo
am et baasa · q̄bus dominus cōmi
nātus est · et tn̄ non ipsos ꝑ eox
filios dissipauit · Treno · nij · Pa
tres nri peccauerūt et nō sūt · a nos
iniq̄tatem eox portauimꝰ · ℣ E
C Vl dic q̄ dato q̄ deus aliquez
puniendum decernat · et ex hoc

ĩ manus alterius pessimi ipsiꝰ
tradat · ipse tamẽ malus qui euꝫ
occidit ꝓpter hoc nõ mĩus pum
tur · qꝛ sez dꝰ malã voluntatẽ aliuꝫ
occidendi sibi nõ dedit · cũ dꝰ nõ
sit actor mali · sed male voluntati
sue ipsum occidendum applicat
atq; tradit · sicut patz dato qꝑ ex
dei iudicio hela ceciderat et zambꝛi
occasus fuerat · ipse tñ zambꝛi ex
hoc nõ excusaꝫ · qꝛ scilicet ad do
mĩũ suum occidendũ nõ amor di
uine iustice sed regni ambitio ip
sum mouit · dꝰ vero malitia et p
dicte ipsius ad occidẽdũ aliũ vsꝰ
fuit et ideo iste ĩ tali regno prosꝑ
peritatẽ nõ inuenit · ꝫ turpiꝫ pe
rijt et deficit sic iudas tradendo
christũ mundo salutẽ sibi laqueũ
pro cauit Et sic duo ĩ isto actu
cõcurrunt scilicet dei iustica · que
occulte ordinat isti mortem ·
a mala voluntas alterius que ex
terius aliã inuenit sibi causã · Lu
ce · xvij · Ecce duo molentes ĩ mo
la vna · scilicet dꝰ et homicida · v
nus assumet · i. excusabit · s. deus ·
et alt relinquitur in culpa · s. hõ ma
lus · ¶ C Vl dic qꝑ ista possunt
allegari qꝑ ĩ quo peccat qs in hoc
a punit · qꝛ videlicet sepe fit qꝑ il
le qui alium ledit eodem gladio
lesionis per aliũ tãdẽ perit · sicut
patet hic qꝑ baasa domũ iherobo
am destruxit et multos inuste oc
ciderat · ideo iusto dei iudicio fac
tũ est vt alt domũ eius destruet
et amicos et filios eius enecaret
Ideo bñ dz · Qat · vij · Eodẽ iudi
cio quo mĩsi fueritis cemetietis vob
Vnde cotidie videmus qꝑ ambitio
si qui contra regẽ isrl · i. contra ali
quẽ platũ l beneficiatũ insurgũt
vt regnent loco eius et vt optie
ant statũ eius ipsũ occidũt · i. accu
sant infamãt atq; depoñ procu
rant · et sic locũ eius malitiose oc
cupãt et vsurpãt · sicut fecit baa
sa de nadab · Tãdem inuenũt ĩ se
vl in suis qui simile eis faciãt · et
q̃ de regno et officio eos expellãt
et vtꝑ eis regnẽt erga eos plien
tur et surgãt · vt pz hic de zãbꝛi q̃
regnũ baasa ipso occiso possedit ·
Ideo dicit se neca in pũb · Ab al
tero exspecta qd alteri feceris ·
¶ Q Vl ista dic cõtra ãbitiosos ge
neraliẽ · q̃ sez nõ cessãt morte zam
bꝛi cõtra regẽ isrl · i. cõtra aliquez
bonũ platũ insurgẽ vt sic possint
regnũ et platonẽ ipsiꝰ optinẽ ·
Qd cũ optinuerit vix ãnũq̃ ibi
prospere viuũt · quinimmo paucꝛ
suum · i. eccãam officiũ vl cellariũ
sibi cõmissũ rapinis et exactõibꝰ
obcecãt · seipsos ꝑ auaricã et luxu
riã in pñti et p gehẽnã ꝑpetuam
in futuro sucedũt · Et etiã ad hẽz
q̃q; fit qꝑ ppls subditoꝝ otra ta
les insurgit · ꝓpt qd etiaz tpales
penas hñt · nn · hiegũ · ix · Nunq̃
pax pt eẽ zambꝛi qui iterfecit do
minum suũ · sicq; dies suos in tri
sticia et dolore finiunt et consu
munt · ꝛc̃ ¶ E
Q Vm in ppl'o isrl'itico agerent de rege eligẽdo ppls diuisꝰ
ẽ in duas ptes · et vna ps seqtur
amri · alia vero seqbat thebni · fi
lit tñ amri q̃ interpretat amaricãs
pualuit · thebni q̃ itẽptat bonꝰ mi
hi succubuit ¶ Qor C Sic cotidie
fit in electionibꝰ prelatoꝝ · qꝛ sez
populus eligentes in duas partes

diuiditur· et vna ps vnum· alia alium sequitur· ita q vix aut nũ q̃ in vnum cõsentire videntur· p̃mo regũ· xi· Disperſi sũt ita vt nõ inuenirent duo piter· Verũp tñ sic fit finaliter q amu amati cans. i. ille qui est auarus et mal9 ꝑualet· thebm vero. i. ille q̃ bon9 est dimittitur impromotus· quia p certo sepe fit q deteriores plures p parte sua reperiunt· melio res vero deficiunt et succũbunt· Gene· xxv· Maior seruiet mino ri Nic agitur de reedificatiõe ihe richo· sed de hoc factũ est sup̃ io sue· v·

## Capl'm· decimũquartũ·

QVm iesabel vxor achab ꝓphetas dñi occidis set· et ipse achab rex israhel ydolũ baal feas set· ꝓpter qd helyas sicutatez tri um annoz futuram in terra isrl̃ p̃dixit· volens eũ dominus ab im pietate achab et iezabel seruare ver ba talia sibi dixit· Recede hinc in quit et vade cõtra orientem· et abscondere in torrẽte carith qui est contra iordanem· et de torrẽte ibi bibas· corusq precepi vt pa scant te· Qd est factum· qz sez eũ illic abstõditus moraretur coru afferebãt sibi panez et carnes ma ne et vespere et bibebat de torrẽ te· Postea vero siccatus est tor rens· non enim pluerat sup ter ram· et ideo necesse habuit de lo co illo recedere· et in sareptaz sy dõnorum vt ibi nutriretur a mu liere vidua pertransire· quaz sez colligentez duo ligna reppit· que ipsum in domo sua recepit· et de mãdato dñi ipsũ pauit· Vade iqt dñs in sarepta sydonoz· ibi em p̃cepi mulieri vidue vt pascat te in· Regũ· xvn· ¶ Qor Istõ ex ponunt aliqui alle gorice· dicunt enim q helias est xp̃s· torrens ca rith q̃ interpretat̃ cõcisio diuino vl cognitio xpi passionẽ designat· i q̃ etiã scõm iohanẽ trãs torrẽtem legit dñs accessisse· et i q̃ caro fi a fuit assa· synagoga ab eo di uisa· caritas eius ad nos q̃ta fu erit cognita ẽ et visa· Ergo crist9 verus helias sez ab isto mundo re cessit· et ad torrẽtẽ. i. ad fluct9 pa ssionis et ad fluxũ nr̃e mortalita tis accessit· vbi sez ab scõdit9 exti tit inq̃tũ duim tatis fue potẽtia i bidẽ sub mortalitatis imagie lati tauit· Abac· in· Ibi abscondita est fortitudo eius· a ibi etiã de tor rente nr̃e mortalitatis et fluxibi litatis gustauit· ps· De torrẽte in via bibet rc· Tũc vẽo corui. i. pre catores ad eũ p fidẽ venerũt· et eũ pane et carnibz. i. ꝓpns eleõsi nis et bonis opibz necnõ eucarist tie fidei et sacrificio pauerũt et re creauerũt· et ipsũ p deuocẽz ꝓpi ã nutrierũt· Qual corus vtiq fuit paul9· q̃ pus carnes martiz deuo rauit· et postea ipsas p̃dicãdo a lis p fidẽ comedẽdas tradidit· a deo carnes imaculati agni obtu lit Vl carnes. i. cãnales· paẽs. i. ui stos ad fidẽ ei9 cõuertit· et sic q̃ to nos et malos cõuertit pane et carni bz iste corus helyam crustuz qui

discipulis suis dixit Aliuz cibuz habeo manducare quē vos nescitis Johānis. nn. Qđ etiā ad elemosinarios referri potest. per quos in persona paupm dns se nutrire dicit. Ysaye. xxvin. Refecte lassuz et hoc meum refrigerium. Istuz etiā alij coruz scilz ethyops q̄ per philippum credidit sicut dicit ac tuum. vin. ꝑpr̄s cārnibz ipsū paruit. mꝫtū ꝑpr̄ā vitā carnalē eiz fidei seruitio subiugauit. Job. xxxi. Quis det de carnibz suis vt saturemur Vl alienis carnibz scz carnalibz peccatoribus quos tandem idē ethyops ad fidē dei cōuertit. Finaliter tamē iste helias xps siccato torrente mortalitatis p̄ resurrectōem ad viduam gētilez. i. ad gentilitatem iaz diua a dei grā viduatā. n. Regū. nn. Deu mulier vidua ego sum. mortuz est em vir meus. p fidem trāsiuit. q̄ ipz et fidē eiz recepit. et duo ligna. i. crucē et passionem eiz collegit et credidit. et eū fide et operibz in domo. i. in ofcia prima aluit et refecit Vnde ista fidomissa videt fuisse illa que a finibus tiri et sidonis egressa clamabat. miserē mei fili dauid. Qath. xv Ve Vl dic q̄ ista mulier gentilis ē anīa peccatrix. quā p certo cū verꝫ helias xps colligentem ligna. i. habentē memoriā et deuocōem crucem et passionē repit. libenter ad eā peruenit. a de farina fue deuotionis et de oleo fue compassionis comedit. et ipsā i lechito cordis multiplicat et custodit. quousq̄ deꝫ pater pluuiā eterne consolationis eidem tribuit atq̄ mittit. ꝑdria mꝫt farine nō deficiet nec lechitꝫ olei minuetur quousq̄ detur pluuia Ve Vl ista exponāt mistice et dicāt q̄ helias p pheta q̄ se stare in ospectu dn̄i dicebat. viuit mꝫt dominꝫ in cuius conspectu ego sto. signat ecclām sticū bonuz vl religiosum. q̄ scz a chab pessimum regē. i. dyaboluz. et ihesabel pessimā mulierem. i. carnē vl mūdi pspēitatē q̄ scz ꝑphetas dn̄. i. sanctos viros nō cessat spiritualit occidere. formidās et mētuens ex domini mādato ad tēpus tem deuotionis et religionis trāsfert et in claustra cauerna in hūilitatis latibulo se abscondit. et a mundi gloria et turba negōtiū secularū se subtrahit et subtollit. vbi paul dubio per duinā puidentiā sibi nō deficit aliq̄d q̄ scz p ipsos coruos. i. ipos seculares et peccatores. p ipos etiaz crudeles principes sētulares aliquocies eos deus nutrit. mꝫtū scz ipsos malos homines ad prouidēdū et opacendū sanctis suis seruitoribz occulte inspirat et induat. Ad qđ facit exēplū de egiptijs. q̄ filijs isrl nutu deiuasa aurea a argētea ac cōmodauerūt. a eos de thezauris ꝑpr̄s ditauerūt. vt dr̄. Exo. xn. Vñ sapie. xnn. Justi tulerūt spolia ipioz. Vl eī ñq̄ monasteria fundauerūt. ml'ti vsuras elēosinas a lautas pietātias religiosi dederūt sicut coruū helię latitātē dei nutu spūalit nutrierūt Nō timeat ergo aliq̄s ꝑpt̄ inopiaz in religione se abstinere. q̄ potēs ē deꝫ et p coruos et p viduā sareptanam. i. p malos et bonos eidem necessaria

ministrare. Ideo de abstinentia mea a mundi gloria. dicit. Ruth iij. Lauare ergo et ungere et induere cultioribz vestimentis et descende ad aream non te videat homo &c.

Sicut dicit hic. vidua sarepthana cui precepat dns q̄ helyam nutriret nō habebat nisi modicum farine in ydria et modicum olei in lecthito. quimimo sicut in textu dicit. ipsa duo ligna colligebat vt panem subcinericium faceret inde. et una cū filio māducaret. En inquit colligo duo ligna vt faciam illō mihi et filio meo vt comedamus et moriamur. quasi diceret necesse erat mori istis cōsumptis. cū nō habeamus amplius q̄d edamus. Ergō helias q̄n venit et inuenit ipsā. p̄mt9 aquā petit. Da michi inquit paululum aquē vt bibam. Ad quā ꝑportandam vidua ꝓperante clamauit post eā et subiunxit. Affer mihi inq̄t obsecro buccellam panis in manu tua A quo cum ipsa se excusaret q̄ illud q̄d habebat sibi et filio suo non sufficiebat respondit. Primū igit mihi de ipsa farina fac subcinericium panē. tibi autez et filio tuo facies postea. hec enim dicit dns q̄ ydria farine non deficiet et lechitus olei nō minuetur quousq̄ det dns pluuiam sup terram. Quo audito vidua subcinericiū panē ꝓphete fecit. et extūc q̄d durauit sterilitas tā farina q̄ oleum nō defecit

Ista p̄nt allegari exēplariter et misticē ad plura. et p̄mo q̄dem exemplariter ad hoc p̄nt ideo q̄ si fatās stulto alīq̄ gr̄iam nō cōmet9 ipse statim importune petet aliaz Sic hic fecit helyas. cui aquā quā solum petierat impetrasse nō sufficiat immo et buccellā panis protinus postulauit. Ideo inē tristicos est ꝓuerbiū. si datis stulto caseum querit a vob panem. Et in hoc etiaz q̄d sequit tales importuni helie eq̄parant. q̄ secz nō curat q̄tū hospitium remaneat. dū tm ante oīa q̄d appetūt ipis cōcedat. fac mihi ꝓmum inquit. tibi āt et filio tuo postea. cum tm nullus debeat aliquo petē illō q̄d ne cessarū eidē videt eē. quimimo in oī gr̄ia semp ē attendendū ne ille egeat q̄ grauat. Cōtra quos ipportunos dicit seneca Nihil petas q̄d negaturus fuisti.

Et etiā ista exēplariter p̄nt allegari q̄ qn̄ alīq̄ vidua .i. alīq̄ psona helias .i. bonos religiosos et scōs viros seu xp̄m in psona paupm nutrit. et in vtū pietatis bō sua farinā et oleū. i. cibos et victualia libenter exp̄endit. et q̄ uis pauz habeat manū tm ad miserendū alys clementer extendit. diuina ꝓuidētia sibi nō deficit. ꝑ potius bō sua ex hoc multiplicat. Ideo bn̄ dicit. Luce. vi. Date et dabit vob Et ē p̄. Qui dat paupi idigebit. Sic de iohāne eleosinario legit. q̄ cū oīa paupibz ꝛtribuisset ita q̄ nihil in archis remansisset. nihilominus speras in deo in crastinū ad archas redijt. et ipsas plenas frumētis inuenit Et ideo nūq̄ debet virtuz misericordie penuria bonoz ꝛtrē. ꝑ potius debet paupibus largiri dare. q̄ potes ē dns et ipsa bō sua modica multiplicare habūdare.

Vñ ꝓ̄ū · xi · dr̄ · ꝙ alij diuidūt p̄
pria et diuiores sunt · alij vero ra
piunt nō sua et semper in egesta
te sunt · Vnde apl's · ij · ad Cor · x
Potens ē enim deus oēm gratiā
habūdare facē in vob̄ rē Et ibidē
Hylarem em̄ datorē diligit deus

¶ Fe Vl' dic mistice ꝙ ista vi
dua est ecclesia vl' anima · que scz
duo ligna, i. crucis crucem que cōsi
stit ad minus ex duobus lignis
p deuotionem colligit · farinaz sa
cre scripture · oleumq; diuine gr̄ie
in idria et lechito cordis custodit
et filiū suum. i. fidelē populū inde
nutrit · Ab ista ergo helias. i. xp̄s
pluvia petit · scz p̄mo aquā que fa
cilit̄ sorbetur. i. opa facilia · deīn
de si adhuc ipsam obedientem vide
at petit ab ea panē · qui scz cū dif
ficultate masticat̄. i. opa magis p
fecta et difficilia · que scz subcinei
cia debent esse et sub cinē. i. sub cō
sideratione nrē infirmitatis et mor
tis dñt esse reposita et decocta · In
fra eodē libro · xix Respexit et ec
ce ad caput suū subcinericius pa
nis · Helias em̄ in pluribus locis
panē subcinericiū comedisse legit̄
ad denotandum ꝙ helias nō crās
tius in opibz subcinericijs. i. in illis
que fiunt causa mortis memorie
ꝙ plurimum delectat̄ · Dicat ergo
quilibet illud · Job · xlii · Ago pe
nitentiā in fauilla et cinere Si igi
tur talia crastꝰ impetrat · tūc fari
nam et oleum. i. scientiā et gr̄iam ·
bonaq; spūalia ipsius augmētat
et cōtinuat · quousq; pluuia et re
fr̄igerij sup ipsam veniat et
defendat · Illud em̄ est verū ꝙ q̄
bene obedit deo in aq̄. i. in minori
bus · dignus est exercerī in pane
. i. difficilioribus in quibus etiā si
bene se habeat ꝙtum ad spūalia a
tpalia multiplicatur · et finaliter
pluuia eterni refrigerij cōsolatur
Ista em̄ que hic vl' spūalit̄ vl' tē
poralit̄ a deo mltiplicantur soluz
vsq; ad descēsum pluuie durare p
mittūtur · q̄ scz aduenīente gl'a
bona tpalia nra ex toto peūt · g̃
tie vero et virtutes in melioꝝ cōmu
tantur ·

¶ Ge Vl' dic ꝙ mulier
ē eccīa · que farinā et oleuz. i. cor
pus crucis et sanguinē p se et filio
. i. subiecto pl'o nutriēdo cū duo
bus lignis id est cū cruce memo
ria decoquit · et in ydria et lechi
to cordis custodit · ipsū q; helie . i.
bono sacerdoti cōmunicat et diffū
dit · Huius ergo farine et olei id
est corpis et sāguinis crucis tāta
est virtus ꝙ dato ꝙ cōtinue come
datur tamē sine defectu perpetue
cōtinuū et integrū reperitur · Ideo
in ꝓfa canim⁹ · Sumit vn⁹ sumūt
mille · ꝙtū illi tantum ille nec sūp
tus abfumit̄ · Istud nūc vsq; ad
temp⁹ nob̄ dat̄. scz solū p tpe hu
ius vite · quousq; pluuie eterne
gr̄ē distillētur · tunc em̄ aduēnte
lumine cessabit vmbra et sub
mouebit̄ · et habita veritate ima
go et figura penitus fustolleī · Jo
sue · v · Defecit mana p⁹ ꝙ comede
rūt de frugibz terre ·

¶ Ho
Mortuꝰ est filius vidue muli
eris apd̄ quā helias hospita
bat̄ · cuius mortem in heliā retor
quēs mal̄ incepit dicē viro dei
Quid ig̃t mihi et tibi vir dei? Ingre
ssꝰ es ad me vt reme oraēnt̄ in
iq̃tates mee · et interficeres filiū meū

Quod videns helyas filiū vidue mortuum in cenaculū vbi manebat deulit · ipsum supra lectulū suum posuit · et se supra puerum ebus vicibus expādit · a sic rogādo dñm ipsum a mortuis suscitauit · et viuum matri sue cōmodauit · ¶ Vel ¶ Ista possunt exemplariter allegari p quadam opione quorundam · q̄ scz secū nolūt hīe vivos pfectos et iustos · timētes ne ex cōpatione sue male vite ad eorum sanctam vitaz deus de ipsarum miquitatibz recordetur · et ad occadendū filium eoruz. i. ad puniendum eos amplius excitet · Vñ etiam de q̄busdā nautis audiui · q̄ duos religiosos quos i naui sua habebāt imminente tempestate in mare voluerunt proicere dicētes · q̄ propter eoz iusticiā deus volebat ipsoz nautarum miqtates punire · ¶ Vel dic allegoricē q̄ mater ista est synagoga · que scz helyā. i. deū p oblacōnes sacrificiorum nutriut · in aduētu tamen eius illius filii. i. populi q̄ antea viuus p gratiā fuerat · propter suā incredulitatē mortem spūalē et eternam incurrat · Finaliter tū xps in cenaculum ecclie eos ducet · et super lectum fidei sue cōstituet · a ebus vicibus. i. p fidem trinitatis quā eis inspirabit sup eos incumbet · et sic eos viuificabit p grām a matri eoz. i. ecclie vnios teste Osee · vi · Viuificabit nos post duos dies · die tercia suscitabit nos ¶ Vel dic q̄ mulier est humana natura · cuius filius scz adam cū posteritate sua mortuus fuit · sed helyas deus filiū istū scz hoiez p incarnationem assumpsit · et eū in cenaculo suo. i. in ierusalē sup lectū ctuas expādit · et tribus vicibus. i. tribus diebus sup eum in sepulchro incubuit · et sic eū a culpa q̄ eum pemerat suscitauit · Allega. vt · s · ¶ Vel dic moraliter q̄ mater ista est conscientia · que filium suum. i. cor l' animam videns mortuum per peccatum debet ad heliam. i. ad deum recurrere · qui scz solet tales mortuos in cenaculum portare. i. sursum ad bona ei na porrigere · et eos sup lecto idē super requie felicitatis eterne per desiderium collocare · et sic solet se per gratiarum largitionem filii per tales expādere · et tribus vicibus scz per fidem spem et caritatem se eis applicare et sic eos solz a morte peccati suscitare · a vnios et factos conscientie matri dare ita q̄ tūc poterit dicē illud · s · eo de libro capl'o · in · Filius meus vivit ꝛc · ¶ Vel dic q̄ ista mulier ē ecclia · que multociens a bono prelato est viduata et relicta · filius eius mortuus peccator qui procerto tunc ab helia. i. a deo spūaliter vnificatur · quādo i cenaculum ecclie per penitētiam portatur · et quando super lectum helie . i. super crucem cristi per passionis imitationem locatur · et quando tribus vicibus. i. per inspiratōem trium virtutum theologicarum que sūt fides spes caritas cristus super eum expanditur et diffunditur · et per collationem grātarum et virtutum sibi spūaliter applicatur · Vel qñ in cenaculum pdyca si portatur per contemplationē · a

qñ ſuper lectum penitentie poſit⁹ ſibi ter inſiſtitur p cõtritionẽ cõfeſſionẽ et ſatiſfactõnem. ſic enim viuificatur p gr̃ie recupacõem. ſic vnus et uſt⁹ eccl̃e matri ſue redditur per virtutum reſtitutiõnem. Vñ ſupra. in. Date huic ifãtem viuum. hec eſt em̃ mat̃ eius

Q Vl̃ dic q illud p̃ dictum. ſurge vade in ſarepta ſydonior. p̃cepi enim vidue mulieri vt paſcat te zc̃. potuit eſſe verbũ dei patris helyam. i. filium mittẽtis in mundum. Iſte enim ad viduã. i. ad eccl̃iam que ante xpi aduẽtum vidua vocabatur. in ſarepta ſydonior. i. in mũdum qui ẽ ciuitas peccator̃ p incarnationẽ deſcendit. Et quia fames trium annorum et ſex menſium. i. carẽtia fidei ſancte trinitatis que figuratur in tribus annis. et inopia bonor̃ operum q̃ deſignatur in ſex menſibus iuxta illud. ſex diebus operaberis. imundeſtrebat in mundo. ideo pax habebat iſta mulier ſez eccl̃ia de farina. i. de diuina ſcientia. pax de oleo. i. parũ de diuina gratia. quinimo etiam filius matris huius ſez humanum genꝰ morti cuipe et pene erat ſubiectũ p diuer ſos errores et vicia. Ideo helyas dei filius venit. qui farinam et oleum. i. ſciam et gratiã multiplicauit. et poſtq̃ duo ligna. i. fidem et deuotiõem crucis et paſſionis iſta mulier collegiſſet. filiũ eius ſcilz genus humanum mortuũ ſuſcitauit. et tandẽ pluuiã celeſtium carismatum diſtillauit qua mundũ ſpualit̃ irrigauit. Iſta etiã mulier helyam iſtũ ſcilicet xpm extũc p l̃o opa recreauit et pauit. q̃a in aduẽtu huiꝰ helie bonis opibꝰ habũdauit. Sapie. vi. Venerũt mihi oĩa bona pariter cum illa. V Vel vidua eſt gentilitas. cuius filius. i. cuius populꝰ erat mortuus p errores. quẽ ſcilicet helias xp̃s p fidem ſuſcitauit. et oleum et farinam et pluuiam. id eſt ſcientiã gratiam et proſperitatem donauit.

## Capitulũ quindecimũ. V a

Volens helias poſt ſiccitatẽ trienalẽ et ſemeſtrem pluuiã terre dare. pphetas lucor̃ et p doloꝛũ vocauit et ſic cũ ipſis a cõi populo pactum feat. q turba p phetar̃ bouem occideret et ſuper ligna in altari poneret. et q helias de alio boue ſimiliter faceret. ita q̃ ille de dño et de baal de quo dicerent qui de celo ignem ad voc̃ ſuor̃ pphetar̃ mitteret q̃ ſacrificiũ deuoraret. Ergo pphete baal ignẽ de celo impetrare nequiuerũt quinimo ſe incidentes et ſãguiez pfundentes et deũ ſuũ inuocãtes inuanum laborauerunt. Helyas vero oratõe ſua ignẽ de celo ptulit. qui oblatũ deo ſacrificiũ deuorauit. in. iii. regũ. xviii. V Hoc Helias pphet̃a dñi ſignificat catholicos et viros pfectos et bonos. pphete vero baal ſignãt hẽticos et ipocritas et hoiẽs maligños. q̃ ſcilz baal qui interpretatur deuoratio. i. pen vẽs qui gulose deuorat

prophete sunt · et cum tanq̃ deũ reuerentur et colunt · ad Philip · iij · Quorum deus uenter est · ꝛc̃ · Ergo si uolumus scire qui istorũ sunt bõi et iusti · uideamus q̃ sũt illi qui de cælo faciunt ignem descẽde re. i. qui spũ sanctum et diuinam gratiam possunt a deo pro se et alijs suis orationibus ipetra re · quia procerto illi qui de cælo nichil impetrant dato q̃ lanceol. i. pẽitentijs exterius se mactãt dato etiã q̃ multis orationibꝫ fun fum clament · q̃ bouem. i. carnem ꝓpriam per austeritatem pẽiten tie immolent atq̃ macerent sicut ad litteraz faciunt hereticj et ypo crite · non sũt bõi prophete nec iusti · sed reuera helyas. i. uiri san cti et non ficti qui sunt fideles ca tholicj ignem spũs sancti et cari tatis de cælo trahunt · et sic uere dei cultores coram ommibus se os tendunt · Ideo iohãnis · ix · dicẽ Scimus q̃ deus peccatores nõ ex audit · ¶ Vl'si uis per ignem in telligere seremitatẽ temporis · ad quam petendam et ipetrandam ꝓcessiones fiũt ·

¶ Bo

Olens helias ignem de cælo a domino optinẽ · altare dei de duodecim lapidibus fecit · et bouem unum per frusta concidẽs struxit lignorum supposita super al tare membratim composuit · et i circuitu altaris duas aruculas. i. aqueductum per duo loca secũdũ comestorẽ etiam ordinauit · a tũc quatuor ydrias aque non solum semel ymmo secundo tercio sup ligna et sacrificiũ fundi iussit · ita q̃ aq̃ductũ ipleuit · tunc uero ip so orante ignis de cælo cecidit q̃ holocaustum lignaq̃ et lapides de uorauit · pulueremq̃ et aquã lã buit · mox uero prophetas baal q̃ ignem de cælo impetrare nequiue rant apprehendit · et eos ad tor rentem cison uiriliter interfecit ·

¶ Nota ¶ Sic ue re dicto moraliter loquẽdo quan do helyas. i. animus uult bouez su um. i. suam carnalem uitam dom no immolare · et ignem diuini a moris et superne beniuolentie de sursum a patre luminum ipetrare plura sunt sibi necessaria · quia p certo ipse debet duodecim lapidi bus. i. de duodecim fidei articul al tare siue conscientie construere · et duplicem aqueductum. i. duplicẽ lacrimosam compunctõnez unã scz que fiat timore · et aliam que fiat amore debet fabricare ibi · ps̃ · Ascensiones in corde suo dis posuit in valle lacrimarum · Debz ligna. i. sanctorum patrum exem pla apponere · et bouem siue car nalis uite debet cõfitendo p mem bra diuidere et per ingenij meõ rum in altari cordis et conscientie ordinare · Leũ. i. detracta pelle ho stie artus in frusta concidunt · in altari struxe lignorum composita que cesa sunt desuper ordinantes Tunc uero debet homo quatuor ydrias aque. i. quatuor genera la crimarum scz pro malis cõmissis pro bonis obmissis p imolatu mi serie · et pro dilatione glorie sup fundere · que scz tribus uiabus · hoc est dictu pro peccato cordis p peccato oris pro peccato opis de bet sacrificiũ spũs debulati abluẽ ·

ita q̄ aqueductum cōscientie humiliter debet implere· Johānis· ij· Implete ydrias aqua· quia p̄ certo si ista fecerit· ignis diuine caritatis et beneplaciti et grē de celo. i. desursum a deo descendet· qui sacrificium et bouem carnalis vite consumet· et ligna bonor exē plorum· aquam lacrimarum et lapides fidei articulorum· necnon puluerez .i. consideracionez mortis et futurorum que in hoc sacrificio adhibita sunt cum benuolētia recipiet et assumet· Malach· iij· Placebit domino sacrificium iuda· ℣ Vl dic etiam ignis interioris caritatis de celo inspirandē et mittitur· a quo omnes partes cordialis sacrificij conflagrantur Trenor· iij· De celo misit ignem in ossibus meis· et tunc etiam ōnes p̄phete baal. i. male cogitationes p̄sumptiones et imaginationes et opiniones de corde sicut de terra israhel exstirpantur· et cetera·

℣ C Vm helyas ascendisset ad verticem carmeli et pronus in terram faciem suam inter genua posuisset· misit puerum suum vt septies respiceret cōtra mare· septima vice vidit nubeculam puam quasi vestigium hominis ascendentem de mari· et tunc celi obtenebrati sūt et nubes et venti surrexerunt et facta ē pluuia valde grandis· ℣ Nor ℣ Nubes ista cuius ascensus pluuiā significat in mundum celestem signat· q̄ fuit nubecula per puritatem· pua per humilitatem· quasi vestigium hominis per assumptam humanitatem· ascendēs de mari huius mundi per ingressum ad eternam felicitatem· de mari quia terra septē respectus amare vite in eo fuerunt que ascensum huiusmodi cōpleuerunt· Primus fuit natiuitas· secundus fuit circumcisio· tercius baptismus· quartus passio· quintus ad inferos descēsio· sextus resurrectio· septimus ascēsio· Post quem scz secutus est octauus· scilz nubes et ventus id ē spūs sancti flatus et inspiratio· a pluuiarum. i. donorum et carismatū in penthecoste larga distributio Post ascensum em̄ huius nubis pluuia gratiarū multiplicauz fuit secuta· qua terra humani generis fuit irrigata et bonis fecundata· ps· Qui operit celuz nubibz et parat terre pluuiam· ℣ D Vl dic si vis de ascensione et assūptione virginis gloriose pure pue humilis et dulcorose· que scz post septenum donorum et virtutū celos ascendit· et nobis pluuiarum. i. gratiarum spiritualiuz pluuiā peruauit· ℣ Vel dic q̄ quando per mandatuz et documentum helie. i. bon̄ p̄dicatoris et prelati puer. i. p̄dicator qui est infirmus et ignarus more pueri ad matre .i. ad cor suū amaruz et p̄ūctū respicit· et septies. i. p̄ sideratōnez septē pcōr mortaliū facē ibi vertit tunc nubecula pure affectionis et cogitatōis exīde surgit· et pluuiā lacrimar gnat· a fecunditatē vtutū p̄ducat· ij· reg· xxiij Pluuijs germinat herba de terra· zc· ℣ E Helias p̄phās baal ē falsissimos

mendaces ꝓbauit· et postea ipos interfeat· ¶ Nor ¶ Sic prelat⁹ l' iudex primo debet malos cōuincere· et demū ad interfectōez seu punitionē ꝓcedere· Quod vtiqz de falsis ꝓphetis .i. de falsis hereticis debet fieri· quos bon⁹ iudex debet potius q̄ peccatores alios extirpare· Exo· xx ŋ· Maleficos nō patieris viuere·

## ¶ Capl'm decimū sextum· ¶ A

QVm helias vir fortis et cōstās esset ita q̄ achab impiū regē redarguē nō timuisset· preabus suis mortuū suscitasset· et de celo ignē et pluuiā impetrassz prophetas baal occidisset· et ad pueniendū iudicē a do preordinatus fuisset· sicut patet· Malach· ŋŋ· A facie tamē vni⁹ vilis mulierculas scz iesabel regine timuit· ꝑ q̄d relicto puero suo in desertum fugit· vbi tedio affect⁹ aīe sue petijt q̄ moriēr· a morte quā sibi a iesabel inferri timuerat a domino postulauit· Obsecro inq̄t dñe aufer aīaz meā· et sb vmbra vnius iuniperi se picaēs obdormiuit· āgel⁹ vero dñi ipsū dormiētē iuemens a sōpno excitauit et ad comedendū subcinericiū panē et ad bibendū aquā inuitauit q̄ post q̄ comedisset et bibisset rursus obdormiuit· et āgel⁹ iterū ipsū tetigit· et ad amplius comedēdū ipsū inuitauit forti⁹ et induxit· Surge īq̄t comede· greādis em tibi restat via· Surgēs igit iterato comedit et bibit· et q̄draginta diebus et noctibz vsqz ad mōtē dei oreb in ipsi⁹ abi fortitudine ābulauit· ŋ· Reg· xix· ¶ Nor ¶ Exponēdo moralit helias figit vir sanctum· achab rex impius diabolū· iezabel q̄ interpretat fluēs sāguinē carnez l' luxurie signat fluxuz· destruz vero pme l' religionis signat statū· iuniperus arbor pūgitiua difficultatum designat stimulū· vmbra vero que delectabilis ē honores ac excellētias denotat· āgelus autez ꝓdicatorē l' diuinā inspirationē l' sacram scripturā l' timorem l' arcū spectōnem signat· panis vero sb cinericius mortis signat considerationem· aqua lacrimarū cōpunctionem· mons oreb padyse cōsolationē· interpretat em oreb mē sa Ergo ista est veritas q̄ dato q̄ helias .i. homo iustus et virtutib⁹ perfect⁹ multis polleat virtutib⁹· ita q̄ ipē habeat ostātiā ad achab .i. ad ipsos principes redarguēdū· prudētiā ad falsos ꝓphetas .i. hereticos cōfutandū et supādū· sanctitatē ad ignez diuini amoris et pluuiā beneficiorū celitus impetrandū eloquētiā ad peccatores mortuos de morte culpe resuscitandum· nihilominus vnum restat quod debet sūmope formidare· et ei⁹ pse cucōem debet fugere et vitare scz iesabel mētricem .i. carnē ꝓpriam l' luxurie mollitiem et carnis et sāguinis corruptelā· Ista est em que sanctos viros psequit· a cui oīa viceīnt ab hac tanq̄ a regina potentissime supantur· Apo· ŋ Dezmittis mulierē iesabel seducē

fectuos meos et docerē fornicari a manducare. Et ideō cum contra istam vnicum sit remedium scilicet fugere et occasiōes vitare. iste helias homo iustus relicto puero. i. quacūq; puerili imbecillitate et ignorātia. desertū pmē l statum religionis quandoq; ingrediturus. vt subiūpero. i. subpunctōibz diuini timoris et disciplīe regul degēs a iesabel. i. a luxuria l a carnis pe riculis ceuatur. sicut ad litteram faciunt heremite. de quibus dicit iob. xxx. capitulo. Egestate et fame steriles qui rodebant īsolitudine squalentes calamitate et miseria et manducabant herbas et arbor cortices et radix iunipor erat cibus eor. Sed quid? Procto sepe fit q homo postq ad desertum religionis cōfugit et difficultates disciplinas obseruantias obediām et alia grauia reperit. et etiam tēptationes et stimulos carnis sentit. q̄nq; tedio affectus et de īgressu penitens mortem sibi expostulat et requirit. dicens cū filys isrl̄ael carnalibus illud. Ex od. xvi. Vtinam mortui essemus in egipto vbi sedebamus super ollas carnīū rc. Et ideo talis sic affectus vmbrā iuniperi. i. statum eminentie pſperitatis q; refrigerium et plationis officiū in ipso religionis desertō aliquo cīes sibi q̄rit. q̄ cum optinere potest indeliciis et solacijs dormire incipit. et sic desertū penitētie q̄ elegerat i delicias sibi vertit. Ysaye. li. Ponet desertū quasi delicias et solitudinem quasi ortum domini. ¶ Sed reuera tali sic dormienti āgelus domini scz bona īspiratō vel cōsideratio l bona scripture lectō l bona predicātoris l prelati l alicuius viri iusti monitio statim debet adesse qui ipsum debet excitare et a sōpno torporis discutere et vrgere. sicut actuum. xij. dicitur. q̄ angelus percusso latere petri excitauit eum dicens. surge velociter. qui scz debet sibi dicere q̄ surgat. et q̄ panem subcineritium. i. fue mortis et īquisitiōis memoriam pre oculis habeat. et aquam lacrimarum bibat. et q̄ causam quare intrauit desertum penitentie attendat. et q̄ ad obseruātiā disciplīe quā pretermisit redeat et accedat. dicens illud. Apocal. iij. Esto memor vnde excideris et pma opera fac. Ergo sepe fit q̄ homo sic excitatus et monitus a sōpno torporis surgit. dicens illō ad Roma. xiij. Hora est iam nos de sōpno surgere. Et ad sūbcinericium panem et aquam. i. ad mortē cogitādum et peccata sua plāgēdum humliter se cōuertit. ps. Cinerē tanq̄ panem manducabā et poculū meū cum fletu miscebam. Sed procerto sepe fit q̄ ex fragilitate ppria iterū obdormit et iterū ad vmbram mundane pſperitatis que sicut vmbra fluit se cōuertit. a ideo iterū āgelus ſus. i. ratio l cōsideratio mentis ipsum debet excitare. et q̄ lōga sit via scz eundi de hoc mundo ad patrem sibi ostendere. et eū ad diligentiam pristinam inuitare. Surge īquit comede. grādis em restat tibi via. Qui scz tūc ex toto conatu suo surgere teneat. et sūbcinericium

panem et aquã sibi oblatos scili cet mortis memoriã et lacrimosã cõpũctõnem comedere et bibere· v t sic per quadragẽta dies.i.p labore vite pñtis qui in nume ro quadragenario designat possit ad montẽ dei oreb.i.ad mẽsaz pa o psi fortiter ambulare· ℣ saye· ij Venite ascendamus ad montem domini· ℣ Vl si vis p angelũz in telligẽ platum vl pfidem et etiaz quemlibet virũ iustum· et dic p omnia sicut supr· qz scz iste debet subditum desidem excitare· a ad pemitentiam et diligentiam inuita re· ℣ C Vl dic qp helias ẽ bonus religiosus· qui iheſabel .i. carnis pricula fugiens ad desertuz religiosis venit· vbi postq qua tuor inuenit quibz mediantibus ad mõtem dei oreb .i.ad padysũ attingit· Ista aũt quatuor fũt vm bra iumperi que est arbor pũgitiua· et cuius cineres seruat ignẽ iex tinguibilẽ p anũ scdm iosephuz· hec ẽ crucis pũgitiua memoria a cõpassio· per quã scz in nrõ corde seruat ignis.i.diuinus amor et dile ctõ· Cãti· ij· Sub vmbra illius quã desiderabã sedi· Item panis subca ne tuus hoc est mortis et mane a tionis nrẽ memoria et recordatõ Job· xlij· Ago pemitẽtiam in fa uilla et cinere· Itẽ vas aquẽ· hoc est lacrimarum fletus et mundi tio· ps· Potum dabis nob in la crimis in mẽsura· Item angelus inatans.i.bonus prelati correctio vel bonoz socioꝝ monitio et ex hortatio· vel sacre scripture instru ctio seu deuotionis et cõtẽplatio nis meditatio· Thobie· v· Ange lus eius comitetur vobiscum· Is ta sũt enim quatuor q cõcomitat he liã i deserto.i.religiosũ i claustro p que citius pingit ad montem paradysi in celi fastigio· vel etiaz ad mõtẽ otẽplationis in pfectio nis fastigio· ps· Quis ascendet in mõtẽ dñi· zc· ℣ D C Vl dic qp helias in deserto nõ legit dormiui sse nisi sub iumpero pungitiua· nec bibisse ñ de aqua· nec comedi sse ñ de subanericio pane· nec lo cutus fuisse ñ cuz angelo· In qbꝰ scz istruit religiosus qp nõ debet de litias qrere· nõ societates secularꝝ um l vaniloquia frequẽtare· quin imo panẽ subanericium .i.mortis memoriã et huiliatõem sumpsius ac ysideratõnẽ· aquã lacrimaz a cõpũctõnẽ debz comedere et bibẽ· et cũ ãgelo.i.cũ deo et ãgelis per otõem vel cũ mẽte sua p medita tõnẽ debet colloquia sua facẽ· et alias silẽtiũ obseruare· et si ipsũ p aliqs cõsolatões aliqlit dormire cõ tingat· hoc sẽp debet eẽ sub um pero.i.sub pũctõe diuini timoris p penaz infernaliũ cogitacõem· vel sub iumpero.i.sub memoria crucis et passionis p opassionẽ et deuotiõem· qz pcerto religiosus in claustro debet in abstmẽtia vi uẽ· silẽtiũ seruare· et si quid ysola tionis habuerit sẽp debet illꝰ sb iumpero.i.in timore dñi et in cõ pũctõe cõtritionis et in ysideracõe infernaliũ tormẽtoꝝ exercere· Ezech· xij· Fili hoīs panẽ tuuz in turbatiõe comede· ℣ E Vel dic qp helias figit pecõrẽ qui in vmbra mundane prosperitatis dormiens quando ab angelo.i.a

ñ9 · Post ignē vero sibilꝰ aure te
nuis · et tunc in aura fuit dñs ·
Propt̄ qđ helias vultū suū pallio
opuit · et sic domini locucōnē au
diuit · ℣ Nor ℭ Ista expoñ pñt
diuersimode · Helias ēim in spe
lūca signat peccatorem latentem
i spelūca carnalitatis l'in cauerna
mundani amoris que ē vere spe
lūca latronum · Deus ēiꝫ ispira
tiue qñq; loquit̄ peccatori · et ad
exeundum de statu peccati ipsuꝫ
arguens excitat et hortat̄ · Quid
inquit hic agis helia ? .i. quid fa
cis in statu peccati nec non in cau
na .i. in affectōne bonorum secul̄i ·
Egredere et sta in monte cor̄ do
mino .i. egredere petitendo · a sta i
monte padysi cœlestia affectādo
Iste ergo ad ostium huius spelū
ce egredit̄ · qñ ad cogitandum de
pria salute aliqualiter inclinat̄
Sꝫ reuera statim propt̄ hoc non
adest sibi dominus nec statim re
dit ad statum gratie · quinimmo
tria sunt que p̄cedūt in corde ho
minis aduētū eius · Primo enim
oportet q̄ veniat spūs cōterēs pe
tras · iste est timor dei qui petraꝫ
.i. obstinatiōnē et duriciaꝫ cordis
frangit Tāde venit motō · a hoc
ē qñ hō de pemtēdo et se de malo
statu mouēdo cogitat et dispoit
Pꝰ hoc vero venit ignis · a hoc ē
qñ incipit fieri in corde aliq̄lis ad
dei amorē calefactō · a de pcās cō
tritio · Sꝫ procerto nec in spiritu
timoris · nec in motōe cogitatōis
nec in igne imperfecte dilectionis
adhuc est deus · sed reuera finalit̄
venit sibilus aure tenuis id̄ est
mentis dulcedo et deuotio · et



p̄dicatore āgelico excitat̄ · facilit̄
tedormire et in torpore et negligē
tiā remadere cōprobat̄ · q̄ppt̄ ille
angelus .i. p̄dicator l'platus ipsuꝫ
itez tenet̄ tangere · et ad surgen
dum de peccato et de torpore ne
gligentie ipsū cōcutit̄ · et panē et
aquā .i. delicias abstinētiam sibi i
iungere · a longā viā et difficilem
quaꝫ post mortē facturus est sibi
exponere · vt sic possit in cibi illi
us fortitudine vsq; ad montez pa
dysi venire · qui q̄ppt̄ oreb qđ mē
p̄tatur mēsa dicit̄ · peo q̄ ibi cēt
ne refectōnis mēsa tomis a labora
osis hoībz p̄patur · ps · Parasti i
conspectu meo mēsā adūsus eos
qui tribulāt me · ℣ Ecce l' dic q̄
pamis iste subcinericiꝰ sigt sacrmē
tū altaris · vbi panis qui de cœlo
descēdit sub cinerib; accidentium
ostinet̄ · qui scz peccōrū a sōpno pec
cati p pemitētiā surgēti ab āgelo .i.
a sacerdote porrigit̄ · vt in fortitu
dine eius in q̄dragenario huiꝰ vi
te laboriose laboret et ābulet · et
ad mōtē dñi scz padysū p̄gredi
et attingē mereat̄ · ps Panis cor
hois cōfirmet ·

℣ Q Vm helyas esset in mōte dei
oreb et sederet in spelūca · di
ctum est sibi a dño q̄ exiret et co
rā dño foris staret · Quid hic iqt
agis helia ? Egredere et sta in mō
te corā dño · Ipso ergo ad ostium
spelunce egrediēte et stāte · ecce
spūs fortis et grandis cōterēs pe
tras et subuertēs montes transi
uit ātē dñm corā eo · et nō i spū
dominus · Post spm̄ vero cōmoti
o · nō in motōe dñs · Post cōmo
tionē āt ignis · & nō in igne domi

ipsius dei per inspiratōem allōcu
tio et ofabulatio · et per cōfessiō ēt
ipsoꝝ vicioꝝ sibila cō et reuelatō
et tūc ibi dñs · quia ꝑcerto tunc
esse deus cum penitente papitur
qñ proꝑa peccata cōfitē · Vñ sup
ix · Trāsibit per eam et sibilabit
et dicet · Nō autē deus tunc pro
ꝑe sit cū hoīe qñ erga eū sibilus
confessionis auditur patet per · Y
sapā · lviij · vbi dr · Clamabit et di
cet ecce assum · Tunc vere debet
hō cū pallio humilitatis facez
suam abscondere · et q̄si indignū
gratia sibi facta et presentia dñi
se putare · dicēs cum petro illō ·
Luce · v · Exi a me domine qz pec
cator hō ego sum VII Vl dic
scdz greg̃ qd spelūca ē nostre mor
talitatis corruptō · a qua procerto
hō obuiā domino ad ostium e
gredit qñ corporeas vires trāscē
dens ad cōtēplationez spūaliū ele
uatur · Iste ergo tunc ꝑcipit q̄a
tria sunt in quibus nō muemitur
dñs scz spūs conterens petras et
subuertens mōtes . i . superbia · que
scz duros et obstinatos cōterit et
altos et eleuatos status sbuertit ·
Itē cōmo cō · hoc est auaricia · qua e
scz hoīem p sollicitudinē cōmouet
et ipsū quiescere nō pmittit · ps̄ ·
Turbati et moti sūt sicut ebrius
Itē ignis . i . luxuria · que scz more
ignis oīa corda q̄q̄ dura et īmo
bilia succendit et mollit · Job ·
xxxi · Ignis est vsq ad fundamē
tum deuorās · Sz procerto q̄rtuz
est vbi dñs reperitur scz sibilꝰ au
re tenuis . i . spūs agilitatis · aura
puritatis et tenuitas humilitatis
in quo dñs nob loquitur et a no
b spūaliē muemitur · VII C
Vl si vis ista allega q̄d deo nō pla
cent tria genera iudicum · seu p
latorum · correctoꝝ malorum vel
hominū iniquorū · nec apud eos
dominus iuenit · scz spūs cōterēs
petras · isti sūt superbi crudeles a
furiosi · qui sine discretione oīa
volunt cōtēre et subuertē · a fine
moderamine punire · quia procerto
apud illos nō est dominus · q̄ scz
nunq̄ placet deo crudelitatis ex
cessus · nec exinde sequitur aliq̄s
vtilitatis fructus nec emēdacōnis
prouentus · Vnde de talibus dici
tur Amos . v . q̄ ipsi cōterunt su
per faciem terre capita paupm · et
viaz humiliū declinat · Secūdi sūt
cōmotio · isti sunt instabiles et ā
bitiosi · qui de statu ad statum vo
lūt continue se mouere et nunq̄
in eodē statu et gradu cōsistere et
manere · sed nec apud istos dom
nus · Jhere · xlviij · Dilexit moue
pedes suos et deo non placuit ·
Terci sunt ignis et isti sūt aua
ri et luxuriosi qui scz igne cupidi
tatis et carnalitatis ardent · a ido
per exactiones subditos incēdūt
et cremant · Prouerb · xxx · Ig
nis nunq̄ dicit sufficit · Sz nec apd
istos dominus · quinimmo de tali
bus dicit dominus illud · Amos ·
ix · Auaricia in capite oīm et no
uissimum eorū gladio interficiaz
Sz reuera quarti sunt sibilus au
re tenuis . i . viri dulces consolabi
les et benigni deo et hommibus
humiles · et procerto apud istos
dominus · quia scilicet tales dñs
diligit apud istos hospitatur et
ueit · ps̄ Suscipies mansuetos dñs

humilians aūt pcōres vsq; ad ē tam.

℣ R

Hic habemus q; dominus lo cutus est helye in ostio spe lunce stanti. sicut et ante apparu erat abrahe in ostio tabernaculi cōmorāti. Genes. xviij. In quo notatur q; quando quis de cauer na male cōscientie et peccati egre ditur et statim cum ad ostium .i. ad bonam cogitationem puenit dominus ei manū adiutricez por rigit. et sibi inspiratōnē vt vlte rius procedat loquitur. et ei per gratiam se ostēdit. dicēs illi. A poca iij. Ego ad ostiuz sto et pul so. si quis aperuerit mihi intrabo ad eum. ꝛc.

℣ L

Hic dicitur q; cuz helyas cre dens se solum pphetam in is rahel dixisset domino. zelo zelat? sum p domino exercituū. altaria tua destruxerūt. pphetas tuos oc ciderunt. et pactum tuum dereli quunt filij israhel et derelictus fuz ego sol?. audiuit a domio q; sep temmilia hominum erāt i israhel q; genua sua coraz baal nō curua uerāt. nec etiam adorauerant.

℣ Nor Q Od vtiq; ad hoc potest allegari q; multi sunt bom q; nes ciuntur. quos scz dominus sibi p seruat ne cum impis ad facinora tuant. Potest etiam allegari q; sepe fit q; aliquis de se presumit q; sit ipse solus pphetа domini.i. homo sufficiens ītatis vel pfect? et aliquos sibi in virtutibus simi les non cognioscit. et tamen sepe fit q; multos alios sibi similes l' se pfectōres repit. et sic videns aliorum meritum et virtutem fa stum psumptionis deponit Vnde talibus qui se credunt solos pōt dia illi. Job. xij. Ergo vos estis soli hoīes. et vobiscuz morie ē sa piētia. Et mihi ē cor sicut et vob et scōm scientiam vestram ego no uu.

℣ O

Helyas reppit helyseuz aran tē inter. xij. iuga boum. q; imsit pallium super ipsū. qui sta tim bobus relictis post euz cucur rit. verūptā licētiā osculādi patrē et matrē petijt et ipetrauit. Oscu ler iq̄t oro te patrē et matrem. a sic sequar te. Cui dixit. Vade et reuertere. q̄d meum erat fec tibi Iste ergo statim par boū cū q̄b? arauerat mactauit. et cū aratro suo coxit. a ad comedēdū pplo de dit. et secutus helyaz sibi de cete ro ministrauit

℣ Nor C Istō pt allegari ad aplos scz petz et an dreā iohānē et mathēū et alios si miles. q; scz antiq̄tus īt. xij. iuga boū. i. imē patres veteres legis q; a. xij. patriarchis descēderāt ara uerīt imq̄tū ētena cūalys dilexēt ꝑ reuera vbi ab helya .i. a xpo fu ērt vocati. et pallio fidei imduti. statim post eū ceperūt currē. et patru et matru .i. cūctis amicis car nalibus valefacere studuerunt. boues suos et aratrum .i. totaz su am tpalem substantiam populo scz paupertum distribuerūt. a p? istum helyam xpm sequi scz imi tando et credendo et eidem obseq̄ et seruire. Math. nij. Relictis retibus secuti sunt dominum Od etiam ad quoscunq; homines reli gioso potest referri. qui scz voca ti a deo a pallio regularis habit?

habitus ímdū fimmā gloriaz de bēt reputare · parentes carnales dimittere · boues ꝓpter carnalitatis p penitentiā mactare · arare uz .i. amímū igne caritatis cōburē · a fic ſequi dñm et ſibi in religione perpetuo ꝛebent miniſtrae · Math xix · Reliquimus omīa et ſecuti ſumus te ·

## Capl'm decimūſeptimū ·

BEnadab rex ſirie pugnās contra ſamariam p pueros príncipū nō p príncipes fuit ſupat? quāmīmō ím illo prelio null? prím capū eſt mūetus · vt habē · ij · Reg̃ū · xix · In conſequēti etiam āno conſiliū benadab datū fuit · q̄ reges ab ēxercitu tolleret et q̄ loco eorum pn̄cipes poneret · et bella tot numer ínſtauraret · ij · Reg xx · Nor Iſta poſſūt allegari q̄ q̄ñq̄ magím viri et príncipes et dñi ad plia nō fūt apti et magis q̄ñq̄ nocēt q̄ pficiāt q̄n ím exercitu fūt ímmixti · forte ergo vtile eſſet q̄ nullus taliū ad ēxercitū veníret · ſ per pueros príncipū .i. per inferiorē mltiā plium fieret · q̄ ſtz vt cōiter ínferiores et pauperes milites ſunt maioribz et ditioribz forcōres · et ad plioz opa pmptiores · Tales emim reges et magnates q̄ pre ceteris fūt delicij dediti · Gene · xlix · Prebebit delicias regib? · ideo p ceteros fūt ímertes et facili? poſſūt vinci · ps · Ad alligandos reges eorum ím compedib? Que etiā de plio ſpuali pñt ímtelligi · vbi plus pficiūt pauperes q̄ diuites · et magis ínfirmi q̄ ſani et magis ſubditi q̄ prelati ·

QUi victi ím montibus a filijs iſrl dixerūt q̄ dn̄ mōtiū dn̄ eoz erāt · et ideo p̄ualuerāt · quapter ím anno ſequenti pugnare contra filios iſrl ím valle decreuerunt · et ſic ipſos ſupare dñs eorū ím valle nihil valētib? ſperauerūt · Nor Sic vero fin̄ qui ínterpretantur ſublimes .i. demōes qui ſublimia pl? debito q̄erūt ante oīa mītūtur pugnare c̄tra filios iſrl .i. contra fideles ím mōtib? .i. ím negocijs et rebus ſpiritualibus · ſtz mouendo eos ad ſuperbiā et ad errorem ím fidei articul' et ím alijs ſacramentalib; · Vbi pro certo ſi vinci eos cōtingat ſtatim mītuntur ím valle pugnae .i. de peccatis ínferioribus que ſtz tangūt corporalia et trena · ſicut ē luxuria et auaricia ipſos tēptāe · a ſic ſperāt otra bonos facili? ꝓualere Iſta ē em̄ cautela demonū · q̄ ſi ī vno plio tēptationū vincūtur · ſtatim ad tēptandū de alio ſe cōuertūt · et ſuparе ím alio cōnātur

C Vl'dic q̄ benadab ím primo plio victus non ꝓpter hoc defecit · ſ ad ſequentis anni ſpāciuz ſe preparauit Allega q̄ vat̄ q̄ aliquis pn̄ceps ſemel vl' plures victus fuerit · nō ꝓpter hoc debet ceſſare · ſ totiēs bellum ínſtaurāe q̄ finaliter valeat ſuperare ſicut ad ītām romanī antiquitus faciebant · quia dato q̄ ab eodē pluries victi eſſent non propter hoc

frangebantur · ꝙ iterum et iteruz
plia restaurates finaliter triumpha
bant · Vnde dauid ioab primapi
exercitus fui audita morte vrie
scripsisse legitur · ij · regū · xi · Nō
te frangat ista res · varius enim
est eueniꝰ belli · et nunc hunc
nunc illum consumit gladius · et
cetera ·

Hic habemus ꝙ rex israhel de
clementia reprehenditur · Nam
cum benadab regem sirie in bello
cepisset · et dato ꝙ esset nequissi
mus · ipsum tamen nō occidisset ·
ꝙ sub certo fedre dimisisset · rep
henſus est a ꝓpheta parabolice sb
figura · Captiuus inquit datus ē
mihi in custodiam sub pacto ꝙ
si lapsis fugeret anima mea pro
aīa eius esset · Quo fugiente ani
ma mea petitur vt loco poniꝰ cap
tiui seruituti vl periculo exponat
Os cum rex iustum forte diceret
mox ꝓpheta dimissionez benadab
quē deus sibi puniendum tradide
rat in caput eius retorsit · a ani
mā suā loco anime alterius fore pe
ne obnoxiam sibi dixit · Quia in
quit dimisisti virum dignū mor
te de manu tua · erit anima tua ꝓ
anima eius · Vor Ista
possūt allegari extra iudices supe
riores · qui sceleratis et impijs p
cunt · et recepto fedre re · i · prece vl
munere illos de suis carceribꝰ libe
ros et impunitos abire pmittūt ·
quia procerto animas suas loco
illorum piculo dāpnationis expo
nunt · mꝰtum ipsos qui morte l
punitione digni sunt · et qui a do
mino p suā occultam puidentiā
ad ipsorum manus puniendi ve
niunt non puniunt sed dimittūt
et ipie eis pcūt · Numeri · xxxvi ·
Non accipietis pcium ab eo qui re
us est sanguinis · Et ysaye · v ·
Ve qui iustificatis impium ꝓ mu
neribus · Ve Vl dic ꝙꝓ
pheta reprehendens parabolice lo
quitur · ad denotandum ꝙ reges et
principes non apte ꝙ oblique per
circunuolutiones indirecte sunt ar
guendi · et ne forte ad deterius
puocent · si apte vl publice arguā
tur · Sic etiam nathan dauid le
gitur reprehendisse in parabola de
oue pauperis · ij · regū · xij · Ve
Fi Vl dic qđ hic scrubitur cu
stodi virum istum · quia si lapsus
fuerit erit anima tua ꝓ anima e
ius · pt referri ad prelatos · qbus
scz dati sunt subditi in custodiā ·
qa ꝓcerto si per defectū custodie
in dāpnationē labuntur aie prela
torum ꝓpter eos periculis expo
nunt iquātū scz de animabꝰ sub
ditorum reddere rationem tenen
tur · Bene ergo dī plato illd · pū
xxvi · Diligenter agnosce vultū pe
coris tui tuosqꝫ greges considera
Vnde ezech · xviij · Ipse impius i
iniquitate eius qua operatus est
morietur · animā at eius de manu
tua requiram Vg Vl istud ꝙ
achab cōtra seipsum ignorās sen
tētiam tulit · sicut etiam dauid rel
pondens nathā de oue pauperis a
diuite rapta dixerat · viuit domi
nus qꝰ filius mortis ē vir q̄ fecit
hoc · ij · regum · xij · potest alle
gari · ꝙ illi qui male viuunt et be
ne iudicant vl ꝓcat · cōtra seip
sos sententias ordinant atqꝫ dic
tant · Vl etiā q̄cūqꝫ mali eoipso

q̄ malē agūt sentēciaz dāpnatio
nis sue iudicia tradūt. Mat. xvij
Serue nequā exore tuo te iudico
et cetera. ¶ B

Illud q̄d hic ponitur. q̄ leo
occidit hoīem qui pphetam
ex pte dn̄i se pauit p̄cipientē vul
nerare noluit vl timuit. potest
allegari q̄ valde debem⁹ pphetis
.i. plat̄is vl p̄dicatorib⁹ in hijs q̄
ex pte domini .i. in vtute obedien
tie nob p̄cipiunt obedire. alias ve
ro dyabol⁹ nos poterit devorare
.i. Reg. xv. Melior ē obediēcia q̄
victime.

## Caplm decim umoctauum. ¶ A

Naboth noluit vendere vi
neā suaz achab regi
iniquo q̄ ide voluit fa
cere ortū oleriū. q̄nimo
icē pulsimo dixit Absit a me vt
vēdā hēditatē patrū meoz. Qua
ppē iezabel vxor achab naboth fb
missis falsis testib⁹ lapidari fecit
et sic vineā eius achab extinuo oc
cupauit. iij. Regū. xxi. ¶ Mor

Achab ē dyabol⁹ iezabel vxor sua
est carnis cōcupiscētia. naboth ve
ro figūt virū iustū. Ergo sepe fit q̄
achab dyabol⁹ vineā .i. gr̄iam viri
iusti q̄ sez ppinat vnū et ne dsola
tionis et gle mittit emē. et ab ip
so peccatū tollē. et loco eius pauz
bonoz tēpalīū sibi dare. ℣ naboth
vir iust⁹ ad hoc nō dsentit. ℣ here
ditatē patrū suoz sez grām sibi a
deo iure hereditario dimissam vē
dere detradicit. Cui vides iesabel
mulier impudica .i. caro. falsos te
stes .i. mūdi fallaces delicias adhi
bens lapidib⁹ temptationū ipsū
obruit. et sic ipsam vineam sibi
tollit. quia per luxuriam ipsuz ca
ro interficit. quez dyabolus i tēp
tādo de magis arduis superare ne
quiuit. Vnde ista est que dicat di
abolo illō quod ista iezabel dixe
rat achab. Ego dabo tibi vineam
naboth. ¶ B E Vl si vis alle
ga exemplariter de malicia muli
eruz que audaciores sūt ad nego
cia impia q̄ viri. Ideo dr. Eccl.
xxv. Breuis ois malicia sup ma
liciam mulierum. ¶ Vl allega exē
plarit quō iudices a officialibus ad
mandatum rēgū et regimaz l'pn̄
cipum nō verentur falsa iudicia
facere et inno centes occidere. vt
sic ipsis valeant oplacere. E Vl
etiam allega quō domine et regi
ne q̄nq̄ domins suis ignorātibus
procurant fieri multa mala. et ¶ C
cetera.

Qum achab vellet ire in pre
liū contra siros. et pphetas
ad sciendum q̄d deberet accidere
conuocasset. omnes vna voce bō
sibi predicabant. et sibi pspera
succēssura mēdaciter asserebant.
quimīmo etiam vnus illorum fal
sorum pphetarum sedechias noīe
cornua ferrea sibi fecit. et q̄ rex
cū illis erat vētilatiuus sirā ex p
te domini sibi dixit. Ergo cū īmē
q̄dringentos falsos pphetas q̄ o
nes vno ore pspera regi dice
bant vnicus erat verus sez micheas pphēta dn̄i. quē tn̄ rex isrl nō
libenter audiebat sed eum potius

odiebat quia non sibi prosperabatur aduersa prophetabat. Odi inquit eum qui non prophetat mihi bonum sed malum omni tempore. Iste ergo solum vera regi dixit et eum in prelio morituum predixit. propter quod ipsum sedechias falsus propheta predicti in faciem percussit dicens Qua ne ergo dimisit spiritus domini. et locutus est tibi. Hex quoque ipsum quia contra voluntatem fuerat locutus fuerat in carcere mitti iussit. et eum pane tribulacionis et aqua angustie sustentari precepit in. Regum. xxii. ¶ Qui Istud allega contra adulatores qui sunt in curijs principum et magnatum. quia reuera communiter omnes vno ore mituntur prosperia dicere et mendaciter bona et placentia pretendere. veritatem tacere et supprimere. et cum cornibus ferreis dominorum potentiaz commendare. Vnde in persona regum principum ipis adulatorib9 dr. Pro sape. xxv. Loquimini nob placentia. videte nob errores auferte a me viam declinate a me semitaz esset a facie nra sanctus israel. Et breuiter istud est verum quod inquit prophetas .i. consilia vros dominorum vix est vnus qui sit prophetus veritatis et q veritatem dicere velit l audeat. l qui vbi de correctione l increpatione agitur presumat dicere qd sibi dictat ratio quia reuera qui aliquis talis est qui satis solitus est dicere veritatem non libenter a regibus et magnatib9 auditur. sed potius contemnitur et odiatur. et qd peius est aliquociens a sedechia .i. ab adulatorib9 quoz de tegit mendacia et fallacias per falsas accusationes patitur. et etiaz ab ipsis magnatibus quibus veritatem dixit tribulationibus et carceribus macipatur. Vñ ad Gala. Inquit. Inimicus factus sum vobis. vera dicens. Vnde de duob9 ydolis in quibus demones loquebantur in quoz templis multa reponebantur peo quod si quis furaretur ipa diabol9 primus reuelabat legit. quod cum quidaz uuuemis thesaurum a templo furatus fuisset et hoc vnum ydolum reuelassz propter qd ille qui furtum fecerat de nocte caput ipius ydoli confregisset. accidit quod aliquis alius ibi postea aliquid perdidit. sed tamen de reuelatione furis nunquam respondum habere potuit. quimmo p9 multas immolationes verba huiusmodi sibi dixit. Tempora inquit mala sunt et homines detestantur. sed et si quis loquatur veritatem caput ei frangitur. Vnde seneca in quadam epistola dicit. Non straho tibi cuius rei copia faciat magnatum fastigia et quod omnia possidentibus desit vnum. scz qui eis verum dicat. dum nemo ex animi sui sententia dicat aut suadet. sed adulari vnum est omnium amicorum officium. ¶ Si vis allega q bonus homo nec pre re nec timore debet a veritate deuiare. sed illud quod dicat sibi dominus id est conscientia vel ratio debet consulere et narrare. sicut fecit iste micheas propheta cui cum consuleretur q bona regi cum alijs loqueretur rndit

rñdit. Viuit dominus quia que cunq; dixerit mihi dominus hec loquar.

¶ D

Nic habes q; rex isrl achab nolēs cognosci in prelio in quo scz micheas ipsum predixat morituum habitum suum mutauit. et iosaphat rex iuda arma eius portauit. propter qđ factum male sibi succesit. q; scz cum milites regis syrie solum regē israhel in prelio quererēt. et de alijs nō curarent. in iosaphat qui indutus erat arma regis israhel irruerunt fortiter. et misi clamasset ipsum sub alieno habitu pemissent Vnus vero multum in incertum sagittam iaciens achab in curru pcussit et occidit. ita q; mortuus est vespere. et canes lingerunt l' lambuerunt sanguinem eius. et sic verbum veri pphete qđ audiē nolu erat verum factū fuit. nec ordinatōnem diuini iudicij pter mutatōnem habitus impediuit.

¶ Nor ℂ Vic applica exempla rater q; diuina iudicia p humanā industriam impediri nō possunt. q̄ a casu. i. a fortuna quādoq; sagitta iacitur a qua ducta dei prudentia ille qui se tueri credidērat reuocatur. nec potest homo se aliqua circunspectōne defendere. quem dominus decreuerit impugnare. Ecc̄. xlvi. Pugnare contra dominum non ē facile. ¶ E ℂ Vl allega q; qñ quis p occultuz dei iudicium. ad infortuniū ruit non inde de facili releuatur. nec p dictum bom pphete. i. p qđcūq; bonum consilium quin vadat vbi ipsū ducat impetus spūs reuocat Eccs. vij Vidi q; nemo potest corrigere quem deus despexerit. ¶ Vl dic q; ille qui arma et habitum achab. i. cōuersationem mala portat. semp ē in piculo dāpnationis et mortis. misi p confessionem clamet. ¶ Vl allega q; periculum est quādoq; alienum habitum portare vl assumere. vl alienum se fingere. quia sub aliena specie pt aliquociēs q̄s pire a sez uis regis syrie. ¶ F

Nic dicitur q; rex israhel mutauit habitum. et ingressꝰ est bellum. in quo quidem bello a seruis regis sirie in curru suo ligneo sagitta pcussus occūbente sole interijt. quem serui sui i domo sua portauerunt. canes vero venientes sanguinem ipsius lābuerūt.

¶ Nor ℂ Sic vere rex israhel xpūs assumpto habitu alieno scz humanitate p incarnationez. ingressus fuit locū certaminis huius mūdi. ad philipp. ij In similitudinē hoim factus et habitu inuentus vt homo. ꝛc. Quez sub habitu alieno latētem serui regis sirie. i. iudei serui diaboli in certū sagittam iacētes. i. ipsū dominū glorie ignorantes. quia in pphetia venit et sui eum nō receperunt. supra currum crucis occiderunt. Et sic sole iustitie occumbente. sanguinem eius. i. passionis fidez nō isti iudei. ꝗ canes. i. gentiles lābuerunt et recepterunt. Job. xxxix. Pulli eius lambunt sanguinez. Et. s̄. capo. xxi. Lambuerunt canes sanguinem naboth. Et ideo de isto incerto iactu sagitte. i. de ista ignorantia qua iudei erastuz

ignorantes oc̃ dixerunt · dixit ipse met dñs · Pater ignoste eis quia nesciunt quid facũt · Luce · xxiij Et ꝓma ad Cor · j · Si em̃ cognouissẽt nũq̃ dñm glorie crucifixissent ·

Explicunt Moralisatiões sup Libꝝ̃ Regũ tertiũ · Incipiũt Moralisatões super Libꝝ̃ Regũ quartũ

Capl'm Primũ ·

Ex isrl̃ o chozy as de cãelis dom̃ fue cẽdit et egrotauit et tunc nuncios ad cõsulendũ beelzebub deũ accharon vtr̃ scz de illa infirmitate posset surgere misit · et recurrẽs ad demones dei isrl̃ oraculũ pretermisit · ꝓter quod dominus im dignatus sibi p̃ heliam misit · q̃ de lecto sup quem ascenderat nõ surgẽt · ꝫ ibidem mortez incurrẽt et subiceret · nn · Regũ · c · Sic vere sepe fit q̃ qñ homo de cãelis tempalium dignitatũ p̃ infortunium cadit · nõ ad deũ isrl̃ p deuotionẽ recurrit · nec se ad dñz p̃ peccatoꝝ suoꝝ cõsiderationẽ cõuertit · sed potius deũ beelzebub · i · dyabolũ p̃ diuinationes et auo los requirit ꝓter qd̃ dñs id igna tꝝ mortẽ l' aliq̃ maꝝ infortuniũ sibi mittit ·

Hic describit helias tesbites fuisse vir pilosus · zona pelli ea accinctꝰ tr̃mbz · De ipso etiaz dr̃ hic q̃ regẽ israhel viriliter reprehendit · et q̃ veritatẽ de futuris infortunijs sibi manifestauit et dixit · duos quinquagenarios p̃ncipes de primapibus eius igne celesti a domino impetrato fuccendit · Sicut p̃cedenti libro dictũ ẽ farinaz et oleum multiplicauit · et filium vidue mortuum suscitauit · pluuiam subtraxit · et subtractã iteruz suis p̃cibus impetrauit ignẽ etiã de celo mitti sup sacrificiũ obtinuit · ꝫphetas baal occidit · et achab regẽ impium viriliꝫ increpauit · et se stare cor̃ dño in locis pluribus p̃dicauit · vnde inquit dñs in cuius conspectu sto · ad desertuz etiã timens iezabel fugit · vbi primo sub umbra dr̃o dormiens · et tãdem panẽ subcinericiũ et aquã comedẽs et bibẽs admõtẽ oreb trãsiuit · vbi deũ isrl̃ audiuit et vidit sicut hec oĩa patent sup̃ · iij · Reg xvij · xviij · et · xix · Tãdem vero sicut dicit hic p̃mo · et ij · capl'o in celum curru igneo raptus extitit et palliũ suũ discipulo suo heliseo dimisit · in quo miracula multa fecit

Helias iste q̃ int̃pt̃at robustꝰ sigt̃ vir p̃fectũ et maxie ecclesiasticũ l' platũ · qui scz vl̃ sibi l' alijs debet dominari robuste · q̃ etiã debet dici tesbites qd̃ int̃preta tur conuertẽs et festinus ad intelligendũ · pro eo q̃ alios debz p̃dicãdo conuertẽ · et ad itelligẽdã

vēritatem dei vl̄ mandata fuperi
ox debet feſtim⁹ et diligens ſemp
eē· Proū·xnn· Acceptus ē regi
miniſter intelligēs· Iſte ergo de
bet habere audaciaz ad malos pn̄
apes redarguendum· et ad veri
tatem eis dicendum et oſtēden
duz iuſticiam·ad malos ꝓphetas
et ad quinquagenarios.i.ad hẏti
cos et officiales impios pumēduz
et igne ſeueritatis cōcremandū·
clementiam ad farinam et oleuz
indefinenter pauperib⁹ et vidu
is miniſtrandum· cōſtātiam ad
cōtrā dominū pſeuerantē ſtanduz·
prudentiam ad pluuiam beneficī
orum temporalium vel doctrinālīū
ſpūalium loco et tempore dandū
vl̄ retrahendum·ſciām ad mortu
os peccatores per p̄dicatōes ſuſci
tandū·penitentiaz ad in deſerto
et ſubiumipero aſperitatis dormi
endum·abſtinentiam ad panē et
aquam guſtandum·perſeueranti
am ad vſq; ad montē dei oreb .i.
vſq; ad padyſum ambulādum·
cōtemplationē et ſapientiā ad de
um videndū et alloquēduz·Que
ſcz omnia ſi habuerit in curru ig
neo caritatis in celum ad deuz fi
naliter rapietur. et palliuz bone
fame et ſanctitatis ſue hic i mū
do remanens ſuis deuotis et diſ
cipulis relinquet·Apo·xn· Bap
tiſta eſt filius eius ad deum et ad
thronum eius·Sic ergo quilibet
vir pfectus hẏlyas poterit dici·
qui hẏlye virtutes voluerit imita
ri·Et potiſſime iſta poſſunt appli
cari ad ſanctum nicolauz· qui ad
ītām farinam et oleum et frumē
ta multiplicauit·mortuos ſuſcita
uit·abſtinens fuit et ieiunauit·
zc̄· ℣ C Vel iſta poſſūt di
ci de beato iohāne baptiſta·q; ſciz
regem herodem impiuz redargu
it·in deſerto in abſtinētia et pnā
vixit·aquas iordanis baptizādo
diuiſit zc̄· Vnde ſaluator math·
xi·dicit de eo·Ipſe eſt hẏlyas qui
venturus eſt·Et ſicut hẏlyas pre
uenturus eſt iudicez predicando
ſicut dicitur malach·iij·ſic iſte fa
ciem domini antecp̄ p gratias ad
peccatores veniret puenerat· in
cp̄tum ſcz predicando exemplādā
do et corrigendo ſibi viā prepara
uit et cōpoſuit· Vnde luce p̄mo
dicitur· Ipſe preibit ante ipſum
in ſpiritu et virtute hẏlye et cete
ra· ℣ D
Hic habes q; duo quinquage
narii regis ochozye hẏlyep
phete irreuerēter et quaſi impa
tiue locuti ſunt dicentes· Homo
dei rex p̄cepit feſtīa deſcēde Qui
igne celitus deſcendēte ad hẏlye
impium pierunt·Si iquit homo
dei ſum·deſcendat ignis de celo
et deuoret te et quinquaginta tu
os·Vltimus aūt et tercius quiq;
genarius ad eū miſſus iudicio et
morte aliox ītutus genua coram
eo curuauit· et miſerie ordiaz im
plorauit· et humiliter q; ad regē
deſcēderet ſupplicauit· ℣ Nor
C Vic exēplarit p̄t allegarī·q; qui
q;genarii.i.p̄ncipes ſeculares bali
ui regū et p̄ncipū officiales q̄cq;
dn̄i et mgrī cū ꝓphetis.i.cū viris
ſcientificis et religioſis et ſcis loq̄
dure et īpacēter nō debēt·ſ poti⁹
reuerēter et ſubiective·alias digni
ſunt igne celeſti cremari et a deo

tēdat gui et punit. Nulla est tē
poralis potentia que virtus dei et
scientie et sanctitati hoīs digne e
quiparet. quappē quilibet tales
viros honorare et reuereri tenet
exemplo gnei pompeÿ qui posti
domum phm̄ adiens nō ē passꝰ q
lictores ad ianuā phm̄ pauterēt
sed potius voluit q submisse pul
sarent. sicut dicit solinus. Nume
randus inquit post deos gneꝰ pō
peus intraturus postidoniū do
mū tunc clarissime sapiētie pfes
sorīs pauti ex more a lictore fores
petiit. et sententie psona. orien
tis victor. cessit ianue trāx. Dñs
ergo dr. Leui. xix. Honora psonā
senis. ¶ Vl si vis allega q humi
litas locutionis pficat dura vero
nocet. q dr. Proū. in. Hespōsio
mollis frāgit irā sermo durꝰ excī
tat furorē.

## Ca plm. scdm. ¶ A

QVm dñs vellet heliam
in turbine rapē. oīno
se voluit de heliseo dis
cipulo suo ātea expedi
re dicens sibi Sede hic q dominꝰ
misit me in bethel. tāde in ihericho
tandē ad iordanē. Heliseus āt di
cebat. Viuit dñs et viuit aīa tua
q nō dimittā te. Ergo cuz ad ior
danem venissent inuoluit helias
pallium suum. et percussit aquas
iordanis. et diuise sunt et transi
erunt p siccum. Qui cū diceret he
liseo postula quid vis antēq tol
lar a te: petit heliseus vt spūs e
ius duplex apud ipm requiesceret
Qđ q̄uis foret difficile sibi cōcessū
sit. dū tñ ipsum qñ recipetur vide
ret. Ecce ego igneꝰ curruꝰ et e q ig
nei diuiserūt vtrumq. a ascēdit
helias per turbinem in celuz. Cui
scz pallium suum cecidit. qđ heli
seus accipiens et inde aq̄s iorda
nis percutiens ipsas iterato diuisit
et ex tunc ꝓpheta loco helie fuit.
nn. hegū. n. ¶ Nor ¶ Hoc
allega quādo quis rapiendꝰ ē in ce
lū p contemplationem et p sec re
torum celestium degustationem
solitudinem debet quere. et ꝓpri
orum discipulorꝫ et aliorꝫ q̄uis sā
ctorum et bonorum societatez fu
gere. vt sic possit securius in cur
ru igneo feruide caritatis in celū
ascendere. et ad amorem celesti
um se leuare. ¶ Vl allega ad dili
gentiam bonōrꝫ discipulorum. q̄
scz bonos magistros dominos a
prelatos suos nō debent vsq ad
mortem dimittere. ꝫ etiam impor
tune eos sequi et eis seruire. do
nec spiritum sciētie et palliuz mo
rum et virtuose conuersationis
et apparentie possit ab eis repor
tare. dicentes cū iacob illō. Ge
ne. xxxn Non dimittam te donec
benedixeris mihi. et benedixit.
zc. ¶ B ¶ Vl dic
q helie pallium est conuersatio
vita iusti. que scz volui dicat. pro
eo q iusti conuersatio inuoluta
celata et occulta p humilitatem
esse tenetur. Que etiam aquas di
citur percussisse. q̄ scz iustorꝫ vita
et conuersatio aquas delicaz cō
templando percurrit. et in men
te siccatatem id est voluntatē

paupertatem induat. et sic transeundi ad vitam libertatem faciat. Iste etiam pallium post raptum eius ad exemplum discipulis imitatoribus ipsius remanet. virtute etiam cibus aque delicatarum diuidunt sic cantur et contemnuntur et ad celestem gloriam iter patet. quia procerto pallium conuersationis bone aquas delicatas repudiat. et sic caritatem abstinentie et penitentie in se et in suis imitatoribus introducat et parat. Bene ergo videt posse dicere quilibet imitator bone conuersationis alterius illud. Josue. vij. Vidi inter spolia pallium coccineum valde bonum et concupiscens attuli eum. Vel si vis dic q helias dicit ascendisse in celum in curru igneo in equis turbine et cum dimissione sui pallij. Sic vere ad hoc q aliquis ascendat in celum necesse est q iteruemat curreus igneus. i. caritas. eq ignei. i. angelorum ministerium et societas. turbinis impetus. i. tribulatio et aduersitas. et dimissio pallij. i. corporis et mortalitatis dimissa grauitas. prouerb. xxv. Dimittit pallium suum in die frigoris.

Cum heliseus esset in iherycho viri ciuitatis dixerunt ei sic Vides inquiunt q habitatio ciuitatis est optima. et aque pessime sunt et terra sterilis. Propter qd heliseus vas nouum afferri fecit et sal in illud posuit mittit. quod in fontem mittens sanauit. et mortem et sterilitatem ab aquis fugauit. et sic terram sterilem infertilem mutauit. Nota

Iherycho que interpretatur luna est mundus. qui scz in prosperis et aduersis et in rerum naturalium decursu fluit et refluit sicut luna. Ista est ergo veritas q ista habitatio optima potest dici pro eo scz q ibi est locus merendi. et virtutes et merita congregandi. Sz procerto ibi fuit ab initio fons pessimus sapientie mundane. et potissime scientie gentilis hereticie et poetice. vel fons prosperitatis et habundancie terrene. q scz terram cordium humanorum decipiebat. et p malas complacentias iebriabat et sic ea in manem et sterilem a virtutibus faciebat. Et ideo helyseus prheta. i. deus pater vas nouum. i. virginem benedictam puram nouam iuuenculam atq mundam prparauit in qua sal scilz diuine sapientie. i. verbum suum posuit. et eo mediante fontem pestifere mundi et errorum et ydolatrie que totum mundum potauit temperauit et sanauit. et sic terram cordium humanorum virtutibus fecundauit. Exo. xxiij. Non erat infecunda nec sterilis terra ibi

Vel dic q helyas est prelatus. qui videns habitationem ecclesie i religionis esse de seipsa optimam et salubrem. veruptamen eo q aqua voluptatis ibi habundat. terram eius. i. subditos videt steriles virtutibus et manes. debet ergo vas nouum. i. morum nouitatem. et sal. i. correctionis acredinem et asperitatem adhibere. vt sic sterilitatem eorum possit in vtilitatem mutare. et de malis bonos et de imambus virtuosos et vtiles generare. Judicus

ram. Sterilis es. sed compies et
paries. ℣ Vel dic
q̄ quando homo videt terraz cor
dis sui sterilem virtutibus. et in
anem propter aquam voluptā
tis prosperitatis vl̄ sapientie secu
laris. statim debet sal discretiōis
adhibere. et oēm superfluitatez vo
luptatis et sterilitatē virtutis q̄
p fluuiū dicte aq̄ gnāt debz p a
cte dīnē penitentie vl̄ per salsedi
nem prudentie moderatu. nā si sal
a vas nouū. i. si salsedinem et con
dimentum prudentie et nouitatē
puritatis mundiae et innocentie
adhibuerit. huiusmodi aqua pes
tifera non nocebit. immo ecōtra
rio terram cordis fertilem virtu
tibus efficiet. a non vitia sed vir
tutes effundet. Nūq̄ enim nocet
mundi sapientia vl̄ di uitiatū p
peritas si assit in vtendo discretio
et nūq̄ nocet deliciaz societas si
assit nouitas mundiae et peniten
tie accedo l̄ maceratio. sed potiꝰ
ista iuuant et terram cordis fecū
dant. dū ex eoz debito vsu acqui
ritur meritorū cumulatio. Bene
ergo dicitur. Mat. ix. Habete in
vobis sal. et pacē habete inē vos
℣ Vel dic q̄ talis fons po
test significare malos philosophos a
hereticos. l̄ etiam quoscunq̄ ma
los socios l̄ vicinos. qui sez per a
quam male doctrine et male vite
sterilitatem virtutum generant
in alios. Sepe ergo fit q̄ helyseus
i. deus sal gratie et fidei in talibz
immittit. et sic illos q̄ erroris fō
tes fuerant fontes veritatis facit.
et qui sterilitatem virtutuz indu
cere solebant iam doctrina et vi
ta alios virtutibus irrigāt et fe
cundant. sal enim diuine fidei et
sapientie malos fontes qui corrū
pebāt tram religionis vl̄ terraz
i. cōscientiā malaz solet in melioꝝ
cōmutare Leui vi. In oī sacrifi
o appones sal. Vl̄ dic q̄ fōs iste
est scia nostra. que pœrto nisi sal
discretionis adiunctū habeat. a
virtutibus nos vacuat non fecū
dat. Ideo bene dī. Prou. xxiij.
Prudentie tue pone modum et cē
tera. ℣ Hic habes q̄ cū helyseus tran
siret p bethel pueri ciuitatis
inœperunt illum illudere. a ipsuz
caluum vocare. Qui cū eis male
dixisset in nomine domini. statim
duo vrsi de saltu egressi fuerunt q̄
q̄dragīta duos de eis occiderunt
℣ Istud exponunt q̄daz
allegoricae dicentes. q̄ helyseus est
xp̄s. cui scilicet pueri. i. iudei pu
eriles insensati et nescientes q̄d
facerent illuserunt eum. et eum
caluuz vocauerunt inq̄tum i, loco
caluarie ipsum crucifixerunt. ꝑ
quod duo vrsi scz titus et vespasi
anꝰ de saltu romane ciuitatis im
missi ipsos vastauerunt et destru
xerunt. et isti pueri quadragin
ta duo dicuntur fuisse pro eo q̄ e
uolutis q̄dragīta duobz annis ab
ascēsione dn̄i vrsi isti in iudeos in
ruerūt. p̄s. Quadragīta ānis ꝓxi
mus fui. cē. ℣ Vl̄ ista allega cō
tra illusores bonoꝝ. qꝝ pœrto vr
si dyaboli de saltu infernī p̄uūpēt
qui ipsos lacerabunt finaliter et
confundent. Vnde p̄ū. xix. Pa
rata sunt derisoribus supplicia
et mallei percutientes stultorum

Capm tercium· VA

QVm rex moab qui im
tis annis soluerat tri
butum regi israhel sc̃z
centum mlia arietum
et centum mlia agnorum ab eo
defecisset· et predictū tributum
negasset· factum est ꝙ ioraz rex
israhel et ioſaphat rex iuda a rex
ydumee per viam deserti ad preli
andum contra moab perrexerūt·
Quibus cum aqua penitus de fi
ceret ꝓphetam domini helyseum i
terrogauerunt· et pro requiren
do verbum domini tres reges im
personis propriis ad eum descen
derunt· Vic ergo primo regez is
rahel de ydolatria redarguens
psaltem prosuscitan do spiritu sā
cto venire fecit· quo psallente ver
bū domini factum est super eum
et de aqua danda et victoria op
timenda ꝓphetauit· Facite inquit
fossas et fossas· non videbitis ve
tum nec pluuiam· et implebitur
alueus aquis· tradetq; dominus
moab in manus vestras· nm· He
gū· in· V Nor C Allega
ista quomō reges et primcipes de
bent pro phetas et seruos dei reli
giosos sacerdotes et maxime san
ctos viros honorare· et non solū
ad eos honorabiles personas mit
tere· immo si sit necesse in pprijs
personis ad ipsos descendere·
Sup̄ em̄ caplo primo dictū est ꝙ o
chozias quia minus ydoneas pso
nas scz duos malos quinquage
narios ad heliam misit· ideo ipsi
igne celesti percussi sunt· ipse aūt
responsū mortis ꝓprie reportauit
Vic aūt qz ipsi reges im ꝓprijs p
sonis descenderūt· ideo grata relpō
sionē et vtilē reportauerūt· Bene
ergo dī· Ecc̄· vij· In tota a
nima tua time dominū et sacerdo
tes eius sanctifica· V B
C Vel allega quō ꝓphēta debēt ee cō
stans et audax ad malos prima
pes redarguendum· sicut iste qui
cora regi isrl legitur dixisse· Si
nō erubescerem vultū ioſaphat
regis iuda nō respicerez inqt te·
Vnde de isto legit· Ecc̄· xlviij·
Vir iste in diebus suis non pertī
muit principem nec superauit eū
aliquod verbum· V Vl istud al
lega ꝙ sonus melodie non soluz
fugat spm̄ malum sicut visum ē
s· ꝑmo· Regum· xvi· immo exa
tat spm̄ bonum sicut hic· Sic vē
qñ psaltes. i. predicator psallit me
lodyam verbi dei· vl quando etiā
serui dei psallunt laudes et cānti
ca creatoris· malus spiritus scilz
dyabolus solet fugere et terrere·
bonus vero spiritus scz angelus
vel bonus spiritus. i. deuotio solet
in homine suscitari· que ad ꝓphe
tandū et prōgitandum de futuris
ipsum facit spūaliter exaltari· Au
ditus em̄ verbi l̄ officij ecc̄astici
spm̄ deuocōis exaltat· et ad cogi
tandū de futuris ipsū eleuat et ex
altat· Vnde apocal· nm· dī ꝙ quz
quatuor animalia honorem et
gloriam darent deo· seniores
etiam adorabant viuē ntem et ce
tera·

Nde habes q̄ cum dominus fe
cisset pluuiā in remotis mō
tibus et desertis · quappt̄ alueus
q̄ descendebat in moab qui añ sic
cus erat plenus aq̄s rubeis appe
ruisset · moabite existimauerunt
q̄ reges isrl iuda et edom q̄ cōtra
eos veniebāt sese mutuis cedib⁹
peimissent · et q̄prio sanguine al
ueum repleuisset · quappter au
ditate prede ad desertum exierūt
vbi exercitus mortuos esse credi
derunt dicētes · Pugnauerūt re
ges cōtra se et ceciderunt mutuis
cedibus · Nunc vade ad predam
moab Quos tñ vuos et nō mor
tuos inuenerunt · q̄ scz ipis cōtra
se congredientibus prierunt ·

Nor Istō allega contra
victum pfūptionis et iuidie · q̄a
sepe fit q̄ fatui modica occasione
sibi psperitatem et alijs infortu
niū diuinat · et si videant aq̄s ru
beas sanguinem existimant · et
de inimicorum suor⁹ morte gauden
tes p̄dam et lucrum propium eē
putant · Sed procerto sepe fit q̄
vbi inimicos suos mortuos .i. defi
cientes et miseros esse et de hoc p̄
dā et lucrum reportare credunt
et ipsos inuadere autumant · ip
sos in sui defensione ita viuos
et fortes repiunt q̄ ante faciem
eorum deficiunt et succūbunt ·
Ergo nō est facili occasione credē
dū · nec propium lucr̄ aliorū in
fortuniū existimandū · q̄ sepe fit
q̄ illi q̄ credebātur mortui viui
repiuntur · et q̄ vbi sperabatur
lucr̄ infortuniū rēpitur · Vnde
iob · xxx · Exspectabam bona et
venerunt mihi mala · Nō debent
alij tanq̄ mortui vilipēdi · nostra
vero tāq̄ viui laudari · & potiꝰ om
nes sunt discretione debita metu
ēdi · q̄ scz sicut dicit ille seneca ·
inimicu m q̄ius humilē bonū ē ti
mere ·

Nde dī q̄ rex moab vidēs ci
tatē suā a tribꝰ regibꝰ ipugnari · cū fugere temptasset nec po
tuisset · filiū suū q̄ post ipsum reg
nare debebat sup̄ murū īmolauit
et vt a dijs suis eripetur ipis p
patri filium sacrificauit · cuiꝰ facti
horror p̄dictos reges ad recedendū cōegit · Nor Sic vē sepe
fit · q̄ peccator videns se in arto
tribulationum positū · solet dns
.i. demonibus primogenitum suū
.i. aiam dare que scilz in solio pa
dysi debuisset sedere · vt sic se pos
sit a tribulatōnis periculo liberare
Illud autem ē verum de obstina
tis religiosis · q̄ scz q̄n a regibꝰ isrl
et iuda .i. a bonis platis l correcto
ribꝰ infestari se vident solēt quan
doq̄ ad deterius p̄rūpere · et p̄mo
genitum suū .i. aiam diabolo des
petrando l apostatando l alias gra
uius delinquēdo offerre · q̄ppt̄ ip
si prelati debent ab impugnatōe
l correctōe quādoq̄ cessare · ne sci
licet talē obstinatuꝫ possint ad de
terius prouocare · & quādo ex hoc
vident eū deteriora facere · Vnde
bñ dī · Ecc̄ · vij · Non īcredas car
bones peccatorum arguens eos ·

Vl dic q̄ rex moab est
diabolus · qui aretes cornutos .i.
superbos et agnos .i. ignorantes et
carnales pascit et nutrit · et tam
quandoq̄ de ipsis regi isrl crudo
tributū dat inquantum ipsi mali

ad bonorum purgationem crasto famulantur et īm̃ptum ad crastū finaliter conuertuntur· Deutero· xxxij· Cum adipe agnorum et a retum filiorum basan· Iste ergo qui primogenitos suos .i. mundi malos diuites et potentes super mutum temporalium dignitatuz interficit· et eos per diuersa cruminа in inferno immolat et occa dit· Vnde michee· vi· Et dabo p̃ mogenitum meū pro scelere meo

¶ F Vel dic q̃ rex moab est deus pater· cuius ciui tatem scilz ecclesiam tres reges .i. ta capitalia vicia a p̃cipio ĩse stauerunt et ideo pro ciuitate ec clesie liberanda p̃mogenitum filiu suuz crastum immolauit .i. im molari et crucifigi permisit· et sic ecclesiam liberauit· ¶ Vel dic q̃ rex moab q̃ interpretatur ex pa tre populum inday cum signat· cui dictum est· Johā· viij· Vos ex patre dyabolo estis· Iste ergo p̃ mogenitum suum scilz crastum q̃ dicatur p̃mogenitus ī multis fra tribus· Roma· vm· immolauit e um crucifigẽs· et sic se a romanis liberare credidit quando dixit· Ne forte veniant romani expedit vt moriatur vnus·

¶ G Vel dic q̃ iste rex est malus pre latus vel etiam malus inferior u dex vel baliuus q̃ scilz vt possit re gibus ipsum ĩpugnantibus .i. fu is malis superioribus ipsum for te deprimere vel corrigere volen tibus satisfacere· statiz mittuit ad deos suos .i. ad illos maiores con siliarios q̃ ipsum ordinauerunt et promouerũt currere· vt ipsis me diantibus possit iram superiorum cauere· a p̃pter hoc p̃mogenitos suos .i. subditos et maxime eccles asticos solet per rapinas occidere et grauare· et eos dyis suis p̃di ctis imolare· et carnes .i. substan cias eorum vsibus deputare· qui dyj et fautores sui sacrificio predi cto placati totaliter solent facere q̃ superiores ab ĩpugnatiõe taliuz solent quiescere et cessare Statiz igitur quando isti baliui vl̃ offica ales a maioribus ĩ pugna se senti unt· ad deos .i. ad fautores p̃mo tores suos recurrunt qui scz in au xia maiores existunt· et ipsis de carnibus .i. substantijs pauperum subditorum munera faciunt· isti taliter ordinãt vt superiores a ta libus nihil querant· et ab ipsor ĩpugnatione desistant· Vnde isti mali iudices et baliui suorum p̃ mogenitorum· scz subditorum de populatores p̃nt dicere illud· Michee· vi· Dabo primogenitum meum p̃ scelere meo· fructum v teri mei pro peccato anime mee· Isti enim dant primogenitos su os .i. subditos et subditorum car nes vl̃ substantias dyis et fautori bus· ne hij pro scelere suo puniã tur a suis dominis et superioribꝰ

¶ H Vel dic q̃ iste rex est vsurarius· qui scz dys .i. aduocatis et baliuis primogeni tos immolat· vt eum a regibus et prelatis defendant· Vel dic q̃ isti filios suos ad litteram demonibz sacrificant et ordinant ĩpsũ ad fraudãdũ et vsurãdũ ip sos istruũt et ĩformãt· p̃s Immo lauerunt filios suos et filias suas

demonijs. ¶ Vl dic q̄ isti vsita
ti et consimiles pecātores ad lit
teram filios suos sacrificāt demo
nibus īq̄tum suos imitatores
a ī malis dieīs succēssores facīt
pē. Immolauerunt filios suos a
filias suas demonijs. ¶ Dic ha
bes q̄ isti rēges non petierunt mīsi
aquā. et tamen dominus dedit a
quā et victoriā Vbi nota q̄ de⁹
semp dat habundanti⁹ q̄ petitur
dum tamen q̄d iustum est requi
ratur. Jac.i. Dat omnibus afflu
enter et non improperat. et cetera.

¶ Caplm quartum. ¶ A

MVlier quēdam de vxo
ribus prophetarū que
cuidam creditori erat
obligata cōquesta est
heliseo q̄ creditor occasione debi
ti duos suos filios volebat tollē.
et seruituti subiugare. Et cuz ī
domo nihil haberet preter paruz
olei q̄ aliquocīēs se vngebat pce
pit ei heliseus q̄ vasa vacua non
pauca mutuo accapet. a q̄ clau
sis ostijs oleum in vasa infunde
ret. Hec ergo sup̄ se et filios osti
um clausit. et filijs offerentibus
vasa oleum infundere cepit. et
ad implenda omnia oleum mlti
plicatum suffecit. et sic vendito
oleo creditori satisfecit. et de resi
duo vna cum filijs suis vitā duxe
it. Vende inquit oleum et redde
creditori tuo. tu aūt et filij tui de
residuo viuite. nij. Hegū. nij.

¶ Hor ¶ Quia ergo istud ex
ponitur multiplicēt a multis. nō
est necesse q̄ de nrō plurimum
apponamus. ꝑ solum q̄ aliorum
dicta seu sententiam inseramus.
Dicunt ergo quidam allegorice q̄
mulier ista est ecīa que sz duos
filios. i. duos populos habuit.
quos creditor dyabol⁹ cotidie oc
cidere subtrahere subiugare per
diuersos errores et per peccatum
contendit. et p obligationē viri
sui mortui sz ade. ipsam et eius
filios sibi per peccatū obligatos
asseruit atq̄ dixit. Sz proculdubio is
ta edocta ab heliseo. i. a xp̄o vasa
vacua. i. subditos et fideles et pa
tres sanctos ecīe primitiue qui
sz vacui fuerunt et paupes in t̄
remis ab alijs sectis per predicatō
nem mutuo accepit. et modicuz
olei. i. scientie l'doctrine l'duine g̃
tie in eis infusum vsq̄ ad summū
impleuit. ita q̄ ista mulier ecīa
de oleo scientie et sanctitatis et
g̃tie istoz iam creditori suo dya
bolo et eius mēbris hereticis satis
fecit. et filios suos fideles de sup
habūdantia spūaliter nutrit. Cō
stat enim q̄ scīētia et g̃tia pauli
et augustini qui aliquando vasa
vacua fuerunt ita est multipli
cata. q̄ non solum sufficiat ad ma
liciam dyaboli et hereticoruz de
nd̄ū et ipsoz obiectōibz satisfa
cēdū. imo etiā superhabundat ad
nos alios q̄ residui sum⁹ in bonis
moribz nutriēdū. Vñ istis vasis
. i. p̄mis doctoribz possum⁹ dicere
nos alij ecīe filij illi. Math. xxv
Date nob de oleo vrō. quia lāpa
des nrē extīguūt ¶ Vl dic q̄

mulier nostra sancta ecclia habet hodie multa vasa .i. multos scōs qui p̄ce fuerūt qui oleo grē et meritorum sanctitate ita plen fuerūt q̄ ad liberandos et nutriendos filios ecclē sufficerēt Plenitudo em̄ et superogatō meritorum scōrum p̄t sufficienter de pena et culpa p̄filys ecclē quibus a p̄lato datur indulgētia satisfacere. et ētiaz vl tra hoc nutrimentū meritorū augere. et ipsōs gratys et vtutib⁹ enutrire Ergo necesse est q̄ eccia vl aīa ad helyseū .i. ad papā recurrat. vt de oleo indulgētiarum creditoris .i. dīne iustice satisfaciat et psoluat dicēs illud p̄dictū da nobis cēr // Vl istud allega de oleo meritorū nrōz Primo em̄ oportz de debito .i. reatu et obligatōe pene satisfacē q̄ de rēsiduo poterim⁹ nutrim ētū eē ne gle accipe // C Vl dic q̄ creditor nr̄ē dīuina iustitiaq; scz duos filios nostros .i. corpus et aīam p debito culparum nostrarum nob auferre minatur. quapropter necesse est q̄ ad helyseum .i. ad xp̄m et dei misericordiam recurratur; et q̄ de oleo bonorum nrōrū opm isti creditori .i. dīne iustice psoluatur. et de rēsiduo vita celestis glorie procuretur Oleum enim bonorū opm nostroz p̄mo est debitoruz pene et culpe psolutiuū; rēsiduuz vero est spiritua liū nutritiuū et meritorum cumulatiuum; q̄ scz p̄mo necesse est q̄ diuine iustice fiat satisfactō. et sic deducto ere alieno poterimus de reliquo vivere. a poterit fieri meritoz cumulatio et procurari eterna vita a refectio. Cuilibet ergo videt diuina iustitia dicere illō. iij. Reg. xvij Fac michi primū. tibi autem et filio tuo facies postea. // Vl dic q̄ ad xp̄z debemus recurrē. vt scz illud modicū olei .i. diuine gratie quod habemus dignetur multiplicare. vt sue iustice creditori nostro possimus satisfacere. et vitā eternam de reliquo procurare.

T d E Vel allega de oleo elemosine. quod scilicet in vasis plenis .i. ditibus. sed vasis vacuis .i. pauperibus ifundi iubetur. Accipe inquit vasa vacua non pauca. Et non publice ad mūdi laudem sed clauso ostio .i. occulte infundi mandatur Ingredere inquit et claude ostium. Unde Matthei. vi. Cum facis elemosinā; nesciat sinistra tua quid facit dextera tua. q̄ recta si ista sic fiant oleum istud scilz bona temporalia taliter multiplicabūtur. q̄ nō solum ad fundendum et pauperib⁹ dāduz sufficient. immo ad ide laute vivendū opulenter excrescēt. Luce. vi. Date et dabit vob Et ij Cor. ix. Hilarē datorē diligit dēs seq̄t. Augebit incrementū frugū iustitie vrē. Vl allega q̄ q̄n mulier .i. aliqua persona ab heliseo xp̄o multitudinem olei sui .i. augmentum gr̄ie sperat fieri. primo debz ostiuz sensuū claudere et ab exterioribus delectatōib⁹ claudē. et in secreto cordis p cōsideratō nē includi et per hūilitatē abscondi. q̄ p certo si sic fecerit oleū grē a meritoz suoz multiplicabitur

et duo filij sui. i. corpus et anima a creditore diabolo liberabūtur. et de residuo meritorum nutrimē tum cumulabitur. et vita glorie cōcedetur. Math. v. Intra in cubiculum tuum. et pat tuū q̄ videt zē.

¶ E

QVm helyseus quādoq̄ apō quādam mulierem diuertere et panē comederet. dixisse legit ipsa mulier viro suo. Ecce quia uerto inquit q̄ vir sanctus dei ē iste qui transit per nos frequenter. faciam9 ergo ei cenaculū parvum et ponamus ei in eo lectulū mensam sellam et candelabrum. vt cum venerit ad nos maneat ibi. Qđ factum est. Helyse9 enim diuertit ad cenaculū requieuitq̄ ibi. Vna vero dierum vocans puerum suum p̄cepit vt loqueretur sunamiti illi et diceret. Ecce sedule ministrasti nob. quid vis vt faciam tibi? Nunc ergo que libet nō hēbat et vir ipsius senex erat helyseus filium impetrauit quē etiam tandē mortuum suscitauit ¶ Hoc C Mulier ista magna quē etiam sunamitis dicit qđ interpretatur captiua l' cecanea voluntatem designat. que tenēa dī magna. qz magna pt capere scz deum. ps. Magnus in medio tui sanctus isrl'. Captiua dī qz concupiscentia carnis ligata cecanea et ardens. qz per desiderium concupiscē tie inflammatur ¶ Vt etiam ista est anima. que magna est nobilitate. captiua tñ originali culpa a concupiscētie seruitute. cecanea vero gratia et caritate l' sanguis xpi a quo redēpta est tubicunda venustate Vnde sibi dicitur. Ysaye. lij. Solue vincula colli tui captiua filia iherusalem. Ista ergō debet dicere viro suo. i. veritati l' intellectui. q̄ vero helyseo xpō qui scz frequenter eos visitat. et nūc per inspirationem. nunc per scripture lectionem. nunc per tribulationem et correctionem: nunc per spūalem consolationem. nūc per temporalem subuentionē ad ipos venire et per eos transire nō cessat. qui dudum per beatam meditationem: nūc vero per doctoriz prelatorum eruditionem: finaliter vero p extremi iudicij executionez ipsos visitat et frequentat debēt locum optimum parare. vt apō eos possit quiescere per gratiam et manere. Luce. vicesimoquarto. Mane nobiscum domine quoniam aduespetascit. Dico ergo q̄ ista mulier cum viro suo. i. anima cum animo virtuoso debent xpō cenaculum et habitaculum in eor de construere et locare. et ipsum virtutibus edificare. et ibidem in ter cetera quatuor virtutes cōstituere et locare. Ponāt igitur ibi lectum vbi xps quiescat hic est mundicia innocentia et castimonia. Can. primo Lectus nr floridus est. Mensam que xpm in psona paupum reficiat. hec est pietas et elemosina et clemētia. ps. Parasti in conspectu meo mēsā. Sella quā que crastū sedentē sustentet. hec ē mētis trāquillitas et patientia. Apoca. iij. Ecce in celo sedes posita erat et supra sedem sedens Candelabra q̄ domū cordis xpō illuiet. hec est discretō et sapiētia

Zachꝫ. Ecce candelabrum aureum totū. Et ꝑ culoubio si cenaculum cordis ista quatuor habuerat. i. si puritatem pietatem tranquillitatem et sagacitatem continuerit. tunc helyseus xps ibi hbē ter moratur. qui filios. i. bona ō pera nobis dabit. et si per peccatum mortua fuerint ipsa ꝑ penitentiam suscitabit. dicens illō. ps̄ Hec requies mea in seculū seculi

¶ Et dixit illō gehesy hic nō legitur locutus fuisse personaliter cum ista muliere q̄q̄ sancta et bona. sed per nuntium. quimimo nomen eius proprium secūdum comestorem nescivit. et ideo sunamitem vocare generali nomine consueuit. allega q̄ sancti viri summe debent mulierum colloquia euitare etiā dato q̄ sancte sint et ab earum consortijs abstinere et nomina earum ignorare Eccī. ix. Auerte faciem tuaz a muliere. ¶ Vel allega q uistum est vt seruitoribus et ministris sc̄z merita satisfaciamus. et postq̄ sedule ministrauerunt sibi suum salarium persoluamus Ecce inquit sedule ministrasti nob. quid vis vt faciam.

Factum est q̄ filius mulieris sunamitis que helyseum hospitio receperat aduemente calore super caput eius moriebatur. Quo ꝯtristata mulier ad pedes helyssei se prostrauit. qui pietate motus puerum suum cum virga seu baculo suo ad ponendum supra mortuum vt sic suscitaretur misit. Quod cum fecisset giezi filius mortuus non surrexit. sed nec vox nec sensus apparuit. Qui reuertens obuiam helyseo eidem hoc nūciauit. Helyseus ergo in ꝓpria persona veniens claudens ostium cubiculum intrat. et super cadauer pueri sup lectum incubat. et os ori. oculos oculis. membraq̄ membris applicat. vt calefieret carо pueri super eum se incurvat. Tandem vero per domum aliq̄ diu deambulabat. et iterum ascendit super puerum et se inclinat. Qui aperiens oculos et septies osculans a mortuis suscitat. et ipsum viuum matri sue restituit atq̄ donat. ¶ Mor Ad litteram esse videtur sedm q̄ aliqui allegorice exponūt talis processus factus in resuscitatione et repatiōe gnis humani. Mulier em̄ ista signat eccīam. cui sc̄z vnicum filium sc̄z humanum genus deus a principio dedit. sed aduemēte calore concupiscentie iste in adā peccm̄ occubuit et decessit. Sc̄z verus heliseus. i. deus istum resuscitare et ad vitam gratie reducere volens baculum suum sc̄z legē sc̄p tam puero suo sc̄z moysi tradidit qui tamen mediante isto baculo sc̄z seueritate legis istum filium scilicet genus humanum a morte culpe nullatenus suscitauit. Nichil em̄ ad perfectum adduxit lex. ad Hebre. vij. Quapter ipse helyseus dei filius in propria psona ad mortuum humanum gen⁹ venire voluit. et intrans cubiculū vtēi virginalis. et cadauer. i. carnem humane per beatam incarnationē sue cōunxit et coaptauit. et p̄dicādo p mundum aliq̄diu deābulauit

et sic super lectum eius ascendit et carnem pueri .i. humanitatem assumptam in igne passionis cale faciens · ipsum genus humanum per gratiam viuificauit et viuum .i. a morte culpe liberum septies oscitantem .i. per septem spūs sancti dona l' per septez sacramēta respirantem · matri sue ecclie restaurauit ac restituit · in · hegū · xpi deposuit puerum de cenaculo · a tradidit eum matri sue dicens · viuit filius tuus · ℣ Vel die q̄ heliseus est prelatus · mater ē ecclia · filius mortuus est subditus populus peccatis et erroribus subiugatus · Ergo ista extat veritas q̄ filij mortui .i. peccatores subditi melius suscitantur · et ad vitaz gratie restituuntur · q̄n a p̄lato psonaliē visitantur · et quā do per incubationem .i. p̄sentiaz a moram ipsius calefiunt · et foueē q̄ quando solum per nuncios et q̄ vicarios portantes baculos .i. ad penitendum et exigendum patratos mortui et desolati huiusmodi frequētantur · Male ergo faciunt p̄lati et curati qui populum p̄cipaliter non visitant · sed qui nūcios et vicarios ibi mittunt · a alibi moram trahunt Dicat ergo quilibet prelatus illō Math · viq̄ Ego veniam et curabo eum · Nunq̄ enim et vicarij in absentia prelati vtuntur baculo dure seueritatis · dominus vero vtitur verbo et calefactione et associatione caritatis et pietatis · et ideo illi cui baculo isto scz cū virga iuris dictionis eis cōmissa magis solent lēdere q̄ iuuare · ℣ I Vel die q̄ filius .i. peccator melius per calefactionē q̄ per baculū .i. melius p̄ mansuetudinem q̄ seueritatē viuificatur et emendatur · Et illis ideo qui baculo dure correctionis vtuntur possunt subditi dicere illud · Nunquid ego canis sum · q̄ venis ad me cum baculo ? Ac si diceret contra canes .i. contra infideles hereticos obstinatos est cui seueritatis baculo p̄cedendum · contra alios autem delinquentes est cū benignitate et mansuetudine dimicandū ℣ Vel die moraliē q̄n quis filium suum mortuum .i. peccatorem animū suscitare voluerit debet in cubiculum per meditationem intrare · ostia sensuum per fui abscōsionem et humilitatez claudere · super cadauer .i. sup animam peccato mortuam p cōtritionē fletuz et sui discussionē incūbē p confessionem et orationem clamare · p satisfactionem deambulare · et sic ipsū ad vitā gr̄ie potent suscitare ·

℣ R Qvm fames esset in tra dicit heliseus vni de pueris suis vt pulmentum coquet vt comederent filij p̄phetarum · Qui vitem agrestē inueniens et inde colocynthidas colligens in ollam concidit · et pulmentum decoquēs coram filijs p̄phetarum apposuit · Qui amaritudinē ferre nō sustinentes mors in olla vite dei clamauerunt · ipse vero farinam immisces amaritudinē temperauit ℣ Mor E Dic q̄ vitis agrestis veterem legem l' scientiam propheticam signat a ei⁹ litteralē sensum designat Ergo quandoq; accidit q̄ cum heliseus

.i. deus vl' prelatus filijs prophe
tar .i. fidelibus pulmentū do
ctrine paratū iubeat · pueri sui scz
pueriles et ignari doctores vitē
agreste .i. scientiam legalem et p
phetica inuenant · et ipsā male
intelligentes coloquintidas .i. ali
quas superficiales et apparentes
scias colligunt · et inde pulmētuz
amarum .i. doctrinam hereticā cō
ficiunt et cōponunt · Istud ergō
aduertentes fideles clamant ali
quotiens · mors in olla · Quapp̄
helyseus .i. bonus prelatus statiz
de b et occurrere et farinam sac
doctrine et sani intellectus adhi
bere · vt sic possit inde omē hy
resis et male doctrine amaritudi
nem effugare · Judith · v · Fōtes
amari obdulcati sūt · ℣ L

℟ Vel dic q̄ olla cum amaro pulmē
to est mūdi pspitas l' ipē mun
dus cuius scz pulmentum .i. cui⁹
delicias et diuitias filij pphetarz
.i. viri sancti amaras reputāt et
mortales · mors em̄ in olla vir dei
Iste em̄ fuit q̄ amaritudinez solli
citudinū cōtinēt · et mortē vicioz
et tormētoz abusorubz patrant ·
quapp̄ sācti viri q̄ q̄ fame et io
pia vrgeant ipsas comedere hic
l' acquirē nunq̄ amant · dicentes
illō · Job · vi · Nunq̄d inquiūt co
medi potest insulsū q̄d nō ē sale
cōditū ? aut gustari q̄d gustatum
affert mortē ? Nō restat ergo nisi
q̄ farina .i. discretio apponat · et
q̄ hō huiusmodi pulmēto .i. rebus
tpalibus discrete et tpate vtat ·
q̄ tūc nocē nō potest licz omeda
tur quimimo oīs amaritudo q̄ ibi
est in dulcedinē dūtāt · in q̄ntum scz
ex bono vsu talium merita et gra
augebunt · Prosperitas em̄ mun
di nō nocet discrete vtentib⁹ · q̄n
immo ipsos iuuat tā i gratijs q̄
virtutibus · Job · vi · Anime em̄ eti
nēti etiā amara dulcia eē vident

℣ Q ℟ Vl' dic q̄ olla cū pulmēto
amaro est mūd⁹ cū tribulatiōib⁹
suis · quod q̄n filijs pphetarz .i. sāc
tis viris appone · sepe fit q̄ p̄ tri
bulacōnū amaritudiē ad helyseuz
.i. ad deū clamitat et gūt · mors i
quiūt in olla · Iste ergō farinā .i.
gratiā suā et interiorem cōsolatō
nem adhibet · et sic illud q⁹ ei⁹
p̄mo videbat amarum · dulce p⁹
et delectabile esse apparet Vnde
Proū · xxvij · Aia esuriens p dul
ci amarum sumet · sicut in mar
tiribus fuit visū

℟ Caplm q̄ntum ℣ A

Naamā princeps regis
Syrie fortis fuit et di
ues ꝫ lepr⁹ · q̄ veniens
ad helyseū vt ab ipō cu
raret a lepra · p̄cepit ei ab helyseo ac
cepit q̄ in iordane septies lauare
tur p̄mittēs q̄ ita caro ipsi⁹ mun
dari · Vade inq̄t lauare septies i
iordane · et recipiet sanitatē caro
tua · Indign⁹ ego naamā q̄ ad ip
sū n egrediebat · et locū lepre tā
gēdo dñz suū n depcabat · incepit re
cedere et lotura iordanis vilipēdēs
fluuios damasci · s · abana et far
far cepit lauare sup iordanis flu
uiū · Ad instātiā tñ seruoz suoruz
ad iordanē descēdēs se lauit · a sta
ti sanata lepra caro ei⁹ vt caro pu
eri restituta fuit · Qui protinus
ad helyseū reuertēs ydolatre resig
nauit · et duos burdones oneratos

de terra israhelitica soli in syriaz de
ferens extunc sup terrā illā dñm
adorauit. nn. Hegū. v. ℣ Q(Quidam exponunt illō allegorice dicentes. q̄ iste naamā syr⁹ gē
tilis gentilitatem signat. que scz
fortis per tempalem potentiam.
diues per philosophicā sapientiā
semper fuerat. leprosa tñ p erro
res et ydolatriam erat. Dic ergo
ad helisēū. i. ad xp̄m p fidē venit.
ad cuius doctrinaz et mādatū in
iordane. i. baptismo se septies. i.
septem crimina sua lauit. et sic
sanitatē gratie reportauit. Joh.
ix. Abij et laui et vidi. Ydolatrie
etiam tunc renunciauit. de terra
vero israhel. i. de puluere secū porta
uit quia doctrinā sacre scripture
secū teniuit. qua mediante deū isrl'
credidit et orauit. ℣ Vel (Vl' dic q̄ iordanis iste signat fluuiū
penitentie et lacrimarū. l' etiā flu
uium baptismi. Vide plura de ior
dane. Josue. n. ℣ Vl' istud scz
q̄ iste naamā recusabat indigna
tus et ablutionem sui contempne
bat. et abana et farfar aque ior
danice preferebat. si vis allega
contra gentiles. qui baptismū cō
tempnunt. et aquas damasci. i.
ablutiones machometi preferunt
Vl' allega contra regulares secu
lares. q̄ iordanem. i. scripturam
sacram videtur contēpnere. et flu
uios. i. sciētias mūdi scz leges et
medicinā et huiusmodi sibi videt
penitus anteferre. q̄ aplus dicat.
pma. Ad cor. iii. Animalis hō nō
capit ea que sūt spūs. (V)l' alle
ga cōtra seculares qui iordanem
fluuium religionis et deuotionis
penitētie et compunctionis omis fugi
unt et contempnunt. aquas vero
damasci. i. mūdi delicias et diuicias
āteponūt. aīe em̄ esurienti etiā ea
q̄ amara sūt dulcia eē videntur.
Job. vi. Cum tamen ista sit q̄ le
pras vitior mūdat et q̄ innocētiā
ā repat. Vñ sup. n. Sanauí aq̄s
has et non erat mors neq; sterili
tas. ℣ C(Vel istō q̄ seruu repl̄
secūt indignatōem naamā. et eū
lauari fecerunt. et sic samtatis e
ius occasio fuerunt. potest alle
gari q̄ tom familiares nō debent
ira et indignatōem dñor attēdere
s eā potius mitigare et ad illa que
sūt utilia inclinare. ℣ Vl' illō alle
ga q̄ minoribus q̄q; dñs reuelat
illud qō maioribus denegat. a q̄
quādoq; minoribus inspirat quod
maioribus utile approbat. Vel alle
ga q̄ sicut naamā ad vocē puelle
captiue ad ppheta venit. a ad vo
cē seruor in iordane se lauit et sa
nitatē fuscepit. sic vere sepe acci
dit q̄ seruí et ācille dños suos ad
fidē et ad virtutes inuitat. vt scz
ad pphetā xp̄z veniat. et ad ip̄m
p pnām redeat. et sic causa fit
q̄ sanitatē grē recapiunt et pa
rat. Vel etiā seruu et ācille. i. de spi
cabiles plone scz piscatores apl'i.
principes mūdi ad fidē et ad baptis
mū vocauerūt. et ipsis mediantibz
sanitatē grē recepit. Vñ. i. ad.
Cor. i. Infirma mūdi elegit de⁹
vt confundat fortia ℣ D(Naamā situs fortis et diues.
leprosus vō sanat⁹ a lep̄ mu
nera heliseo optulit. que heliseus
penit⁹ refutauit de q̄ giezi puer
heliseí indignās et dicēs. pepar

dominus meus spō isti vt nō ac
aperet que portabat · post eū cu
currit · et talētum argēti et duo
mutatoria vestimēta nomine ḣeli
sei petijt et recepit · Quod ḣelise
us in spū vidēs a giezi vbi fuerat
requisiuit · qui mēdacater se excu
santem eum ad subrundū lepraz
naamā cōdēpnauit Nōne inquit
cor meum pūs erat qñ reuersus
est ḣomo de curru suo in occursū
tui? Nunc igitur accepisti argen
tuz et vestes vt emas olueta vi
neas oues et boues et seruos et ā
cillas · sed et lepra naamā adḣere
bit tibi · et semini tuo in perpetu
um · et egressus est ab eo lepro
sus sicut nix · ¶ Qor ℰ dic
hic q̄ dare munera volens a lep
ra curari metetur · refutans munera
a spū sancto illumināt · accipiēs
munera lepra que alium dimise
rat maculatur · In ḣis ergō no
ta q̄ illi qui de mūdi ḋuitijs per
liberalitatē et elemosinam se libe
rāt a lepra auaricie se expediunt
Lu · vi Date elemosinā et oīa mū
da erūt vob · Item in ḣoc nota q̄
sancti viri q̄ dona et munera re
futant et qui nō solum ante imo
post grām factā dona repudiant
spū sancto repleti merent · a ad
preuidēdū occulta illumināt ·
Proū · xv · Qui odit muneta vi
uet · In ḣoc etiam nota q̄ ille qui
p mūdacōe lepre .i. p sacramēto-
ministracōe vel p grē collatione
muneta recipit · lepram simonie
et auaricie incurrat · et se semēq̄
suuz .i. ḣeredes et successores suos
qui sz sibi in male acquisitis suc
cedūt lepre peccati subiciat et expo
nit · Vnde de talibus qui de simo
nijs vl de vsuris diuitias acquirit
dr. Proū · xv · Cōturbat domum
suā qui sectat auaricā · ¶ ℰ
Vl si vis allega q̄ familiares pre
latorū qñq̄ ipsis ignorātibus pe
cunias accipiunt · et nomine ma
gistrorū munera recipiunt · a sic
lepram simonie cōmittūt · suosq̄
magros diffamari faciunt p̄ qb
indignacōem eoz aliqñ incurrūt
Vl allega quō mali officiales nul
li extraneo reputant pcēdū · ℈ ō
nes potius spoliādos · sicut patet
de isto qui murmurando dicebat
Peccat dñs meus sico illi · Vnde
domin9q̄ currā post illum et acci
piam ab illo aliqd · Isti em̄ totū
illud pdidisse se reputāt qñ alij
ad domos suas reportant · videt
enim sibi q̄ alij oīa debeāt eis di
mittere et mhil penitus retinere ·
Nō vtiq̄ verū videt de officialibz
curie romane et etiam de curiali
bz dñorū Vnde de istis dicitur iob
xl · Absorbebit fluuium et nō mi
rabitur · habet em̄ fiduciā q̄ influ
at iordanis in os eius · Vl dic q̄
giezi in veteri testamēto et simō
in nouo simoniā inuenerunt · Vñ
p grā spūali precium giezi acce
pit · et sic illam vendere voluit ·
Symon vero pro gratia emenda
pecuniam obtulit · sicut dicitur ·
Actuum . xŋ · et sic vnus gratiā
vendētiū alius ementium pī fuit
Vtraq̄ tamen secta dampnatus
quia sic vt dicit · Joh · ŋ · Dñs ven
dentes et ementes de templo pro
iecit

FIlij pphetarum qui cū helisēo morabātur cū locū mimis angustum haberēt· ad siluā vt ligna cederent et habitationem facerēt latiorē prexerūt· Factum est ergō ꝙ ferrū securis vnius quam mutuo acceperat in aquā cecidit ꝓpter qđ ad helisēum mimis dolēs et trastis clamauit· Heu heu mēt domine mi· et hoc ipsū mutuo cepam· Helisēus ergo lignum succidit et in aquā posuit· et statiz ferrū qđ in imo latebat supnatauit inq· Hec· vi· VIDe Cistud a mlīs mltiplicater exponitur· Dicunt enim allegorice ꝙ helisēus ē dei filius· securis est hō assūptus· qui sez lignū et ferrū. i. corpus et animā in se habet· Manubriuz enī .i. corpus tenere potuit· ferrū vō aīa collabi et ab isto manubo separari et decidere oportuit· Qđ sez factū ē qñ in morte ferrū istō. i. immortalis aīa ad ꝓfundum flumis .i. ad infernū descendit· Ferrū ergo istud virtute helisei. i. aīa virtute verbi ꝙ resurrectōez supnatauit· et ad manubriuz. i. ad corpꝰ reuerī remeauit· VB CVl dicēm ihēronimū· Maīe· xv· Ferrū ponderosū est genꝰ hūanū· manubrium est lignū veritū· puer q̄ securim tenebat est adā· helyseus ē xps· lignuz qđ in aqua posuit ē crux· aqua vō est baptismus· fundus est infernꝰ· Ergō ista est veritas ꝙ ferrū. i. genꝰ hūanum a pī capio de manu pueri. i. de manutenētia adā ab ipso manubo. i. a ligno vetito in ꝓfundum infernī cecidit· et sic adā ferrū suū quod male tenuerat tunc amisit· Quod vidēs helisēus dei filius mīa motus aliud lignū cepit. i. sancte crucis liguum· quod cū aqua. i. cū baptismo cōiungēs istis duobus medijs ferrū illud. i. genus humanum de ꝓfundo infernī et de statu dāpnationis reducit· et ipsū ad statum gratie et glorie natauit· Lignum enim et aqua. i. crux et passio xpī et baptismus genꝰ hūanum de ꝓfūdo vitiōz eleuauit· et ꝑ virtutez xpī ipsū ad statū glorie portauit· Et sic fit ꝙ illud qđ ꝑ vnum lignum pditur per alterius ligni beneficia reparatur· Vñ cantatur· Et qui in ligno vincebat· in ligno qđ vinceretur· et vnde mors oriebat inde vita resurgēt VC CVl etiā ipsū ferrū ē precor qui sez a manubrio grē et manutenentia spei et fiducie et a manu pueri. i. ab auxilio misericordie diuine ꝑ pccm̄ decidit et aliqñ ꝑ aliquam inferius ad mūdana labitur· vl etiam qñqz ꝑ desperatōnem inferius ad infernū descendit Teñ· in· Lapsa est in lacu vita mea· posuerūt lapidem super me· Ego ad hoc ꝙ istud ferrū ponderosū sez mens peccatrix depressa lōge spēata ipsū ad manutenciā pueri xpī redeat et ad locū et manubrium suum sez ad statū grē reuemat· necesse ē ꝙ lignū nouuz apponatur. i. ꝙ crucis memoria spes a deuocōne interdat· Qñ em̄ lignuz in aqua ponit. i. qñ crucis deuocōnē aque lacrimaz adiungit tūc vē

necesse ē q̄ ferr̄ q̄d cēdeāt. i. mēs
que peruerat ad statū grē releuet
Et de hoc v. dētur posse expōi illō
Job. xm. Lignū spē hēt q̄ si pcī
sū fuerit fupple ferr̄ pōem. s. mēs
a senuerit in terra radix eius ad
odorem aquē germinabit. et fa
ciet cōmam quasi cū p̄mum plan
tatum est. ¶ Ad E. V. l. dic
q̄ ferr̄ istud est peccatōr subdit
zē. sicut. ē. qui procerto a manu
pueri. i. plati p̄ inobēdiētiam et a
postasiā cecidit et se i profūdū vitī
or̄ imerḡit et i aquā mūdanaz
delitiarum. Ad hoc ergo q̄ iste ad
manubrium fuū. i. ad manutenē
tiam et obēdiētiā prelati. i. ad sta
tum grē reuemat et de p̄fundo re
surgat necesse est q̄ iste puer pre
latus ad helifeum. i. ad deū p̄ ora
tionē recurrat. et q̄ casū et poitō
nū illius quem mutuo acceperat
et qui sibi in cōmisso p̄ custodiē
do traditus fuerat defleat et q̄ eti
ā lignum. i. vīga correctōnis et aq̄
. i. dulcedo cōpassionis succurrat.
qñ em̄ et lignum et aqua. i. seueri
tas et pietas admiscem iungun
tur. facile fit q̄ ferr̄. i. peccatū ad
statum grē redeat. et a p̄fundo
vitiorum leuetur. Bene ergo dz.
Prou. xxm. Tu vīga peruis euz
et animā eius de inferno liberas
Et bene dz. Sapiē. xnn. Benedic
tū fit lignū p̄ qd̄ fit iustitia. ¶
Vl. si vis illō allega q̄ qñ q̄s p̄dit
illud q̄d mutuo acceperit magis d
bet cōtristari q̄ qñ illō quod suū
est amittit. Deu inquit dñe mi a
hyacīnthū mutuo acceperā. Sicut de
nutricē beati benedicti legit. q̄ ca
pisterium fractū mutuo acceptū
deplorās. ipsi⁹ repatōnē p̄meruit
zē.

Ex syria audiēs q̄ helisei⁹ p̄
pheta erat isrl̄ qui oēs ihōi
as filios israhel reuelabat. misit
exercitū in dothaim nocte vt app
henderēt helisēum. Cum ergo no
cte ciuitatem circumdedissent. et
ex hoc puer helisei timuisset. dixit
ei pheta. Noli timere. plures sūt
nobiscum q̄ cum eis. Rogauit ē
go helisei⁹ dñm q̄ oculos pueri a
peiret. et q̄ oculos. i. intelligen
tiā hostium excecaret. Quod
factū ē. q̄ puer eius spūm illumia
tus totū montē plenum equis et
curribus igneis p̄ defensione heli
sei vidit. exercitus autem regis
cecatus pcussus helisēum nō cog
nouit. immo ipsū vsq̄ ad samari
e medium secutus fuit. Non ē im
quit hec via nec ista est ciuitas.
venite ostendam vob̄ virum quē
queritis sequimini me. Qui scilz
ipsū in samariā secuti sunt. Et p̄
eū ad p̄ces helisei oc̄i eor̄ aperti
sent. se eē in medio samarie cog
nouerunt. Vos ergo nō ē passus
helisēus a rege israhel pcuti. sed
potiꝰ eos fecit cibis refici et libēos
ad dñm suū remitti. Non pcutias
eos inquit. nec enim cepisti eos
gladio et arcu tuo vt pcutias.
¶ Nor. Ista p̄t exēplariter alle
gari ad plura Primo q̄ āgeli mit
tuntur ad custodiā beator̄. q̄ sez
hic i figura curruū et equor̄ igne
or̄ venerunt. p̄s. Angelis suis mā
dauit de te. Vl. allega q̄ soli pu
ri. i. soli innocētes et puri dignī sūt
āgelos vidē. mali vō excecāt tali
ter q̄ nō solū āgelos l. spūalia non

videt· imo psentia tpalia piculā
nescunt pcauere · ¶ Vel
dic mistice q̄ seruꝰ regis syrie dy
abolꝰ signāt generaliter peccato
res· qui scz cecitate ignorantie in
vita ista pcutiuntur· ita q̄ volū
tate in manus hostiuꝫ suoꝝ .i. de
monū pgrediunt· et nescientes
vbi sunt l̄ quo vaduut· in manus
hostium suorum .i. vicioꝝ vl̄ demo
nū prolabuntur· Veruntamē sepe
fit q̄ ad p̄ces helisei .i. p̄dicatoris
l̄ plati oculi istorum p fui cōsideā
tionē apiunt· a a deo per tribulatō
nes et inspiratōnes et p p̄dicatio
nis vel scripture eruditōes status
eoꝝ ipsis reuelatur· Joh· ix · Cū
cecus eēm mō video· Et tunc se
ēē in medio samarie .i. in statu pec
cati et inter hostes suos et in pcu
lo mortis eē cognoscunt· Scz re
ge israhel .i. xpī misericordia libe
rātur· qui scz ipsos p vāpnacōnē
nō peruit· sed pane doctrīe et g̃
tie eos refīcit et liberos abire per
mittit· Tali ergo peccatori sic ex
cecato et in medio hostium ostitu
to dr̄. Jhē· in· Leua oculos in dire
ctū· et vide vbi nunc pstrata sis
¶ Vl̄ si vis dic q̄ rex isrl̄ .i. bonꝰ
pter latus non solū debet pascere
suos sed etiam alienos· nec soluꝫ
debet benefacere domis et amicis
immo etiam inimicis extraneis a
remotis ¶ Vel dic q̄ nobilis p̄n
ceps nunq̄ persecutere debet illos
quos a casu et fortuna videt in su
is mambus cecidisse· ꝫ potiꝰ ipsos
pascē et dimittere si eos cōtingit
ad ipsum per dei prouidentiā ad
uemisse·

¶ Hic habes q̄ obsidente bena
dab rege sine ciuitatem samarie
facta est ibi tāta fames q̄ mulie
res puulos comederūt· vñ factuꝫ
est q̄ due mulieres dixerūt ad se
de filys comedēdis · Da nq̄t vna
filiuꝫ tuū vt comedam⁹ hodie et
filium meū crastino · Cū ergo ambe
matres vnum de filys comedissēt
altera die cū filium suū reliq̄ dare
deberet noluit· ꝫ filiū suū abscon
dit· Quo audito ioraz rex israhel
q̄q̄ iniquus vestimēta scidit· et
contra helisēū insurgere voluit· et
ipsū occidi mandauit· In crastīo
ta mē dei nutu tāta habundātia i
vrbe facta ē· q̄ duo modij farie sta
tē vno in porta samarie venderē
tur· et sic puer ille bona hora fu
it reseruatus· quē sequēs habun
dantia de mateuꝫ impiaꝝ dētibus
liberauit ¶ Vel dic q̄ ista sa
marie ciuitas q̄ mterp̄tat custos
domini signat eccām· cōtra quā
scz rex siue q̄ mterp̄tat excelsa .i.
dyabolꝰ q̄ p superbiā ē excelsus ·
cum exercitū vicioꝝ et demonum
sp pugnat· In ista est ego hodie
tāta fames auaritie· q̄ etiā mīes
.i. plati eccāstici q̄ deberent eē ma
gis misericordes q̄ mīes· q̄ nos
filios .i. ꝓpos sbditos et rapinis
a exactōibꝰ comedūt et consumūt·
Quo audito· ipsi reges seculaes
.i. ipsi p̄ncipes seculaes q̄ q̄ mali
indignāt et admirāt· et vestimē
ta sua scindūt .i. eccāsticoꝝ crimi
na detestāt· dicētes illis · Tre· ij·
Nūq̄d comedūt mīes filios suos
ad mēsurā palme? Ergo isti mali
reges et seculaes videtes talium
mīm .i. eccāsticoꝝ platoꝝ ipieta
tē solēt extra helisēū .i. extra platos

ꝑpter ipsos bonos subditos mſtr
gere et famē auaricie que in vrbe
ecīe viget mittuntur in ipsis puni
re dicunt enim · si mattres .i. pre
lati eorum comedūt eos quāē et
nos nō habebimus ptem nr̄am ·

Ad ¶ Vl dic si vis q̄ iste due
mattres videnť significare malos
iudices officiales et procuratoēs
qui ſt̄z de comedendis subditis ſu
is .i. dep̄dādis et depaupandis in
ter se pascūtur · Comedamus fi
lium tuum inquiunt hodie · et fi
lium meum comedem⁹ cras · Vñ
de malo federe istor aduocatorum
baliuorum et ꝓcurator quo ſcilz
vnus alterum adiuuat ad propri
os filios .i. ad vicinos et ſbditos
impugnandum dicitur · ¶ Saye ·
xxxiij · Ibi congregati ſūt milui
alter ad alterū · Vel possumus di
cere q̄ iste due impie mtrēs signāt
malū pñapem et malū prelatum
qui ſt̄z inter se qñq̄ cōfederantur
ad subditos alter alterius dep̄dā
dos · Et breuiť hoc est verum q̄ ma
li superiores se solēt inuicē adiu
uare · vt possint ꝑpr̄os subditos
rapiēdo ḡuare · ¶ Vl si vis dic de
falsis socijs et amicis · qui ſt̄z da
to q̄ inter se societatē facāt liben
ter cū alijs ad comedendum filium
suum .i. ad cōsumdū p vīmōium su
ū se associant · vbi vō ꝓ rata et ꝓ
pter sibi contingente dīnt cōuiuium
alijs facere l aliq̄d de suis expēde
re · statim videb eos se absconde
re et societatis federa nō seruaē ·
suis Ceuola tu comedis apd omēs
n⁹ ap te · aut repēde vicē · aut desi
ne velle vocari · ¶ Ad ¶ Vl allega
quō puidentia occulta vnum oc
cidit et alium custodit · et quō de
us q̄nq̄ ordinat aliquē nō inueni
ri vt sibi a piculo possit ꝓuia · a hoc
q̄n̄ remedium videt in ꝑpinquo
pari · videbat enim deus q̄ opule
tia in vrbe die crastino debebat es
se et iō voluit tūc puer ab scōdi
ne ab impijs mrībus voraretur ·
Et iō pūbium ē q̄ bene custoditur
quē deus custodiēdum decreuit ·
sicut etiam de quibusdā sceleratis
auduī q̄ cū patibulū
adiudicati essent · factū est q̄ in q̄
driga qua ad supplicium vehebāť
omnes cōtinere nequibant · vnde
vnus eorum repositus ē in carce
rē vt in estimum ducerētur · Cuz
ergo aliqui amicorum curassēt
ad regē a porta vēt relaxacioz
oīm iā alijs mucti sunt suspensi · il
le āt qui in quadriga cōtinere neq̄
uerat extitit liberatus Diuina em
iudicia mltis mōis arcta hominez
dilatant · et ad illos dampnādū
alios vō liberandū multiplīvari
āť .i. Neg · ij · Ego occidā et ego vi
uere facā ·

## Capl'm · septimum ¶ A

¶ Ꝑr̄ obsidentes ciuita
tem samarie nocte a
domino ictus sūt · tumł
tū et somtū audiētes
talē timuerť q̄ relictis tētoris a
ctis supellectilib⁹ receſſerūt · Er
go cū quatuor viri leprosi ex ilł
ad sp̄oz exercitū cōfugerēt ꝑ eo
q̄ ꝑpť famis īopiā i samaria re
manē neq̄rēt · fem̄ ē q̄ in castris

syrie neminē mueneruīt · sēd aūz et argentum mox tollentes fugaz sicoꝝ ī cuitatem nūtiauerunt filius ergo isrl cūcta diripiētibꝫ a ī cuitatem deportantibus habū dantia tanta ibi facta est · ꝙ duos modios ordei ꝙ vno statē ar genti habebāt · q̄ ꝑus ꝑꝑ os filios manducabant · nn · Reg · vij · V Qor E Sic vere moraliē loquendo q̄nq̄ contingit ꝙ viri leꝑ fi. i. paupes religiosi qui lepsi. i. viles et abhominabiles ab hoīb⁹ seculatibus reputant · sicut de ezechia dr̄. Ysaye · liij · Reputauim⁹ eum lepro sum percussum a deo et humiliatum · vadunt ad castra sicorum qui erāt gentiles. i. ad scientias philosophicas · In q̄b⁹ sciz castris. i. q̄bus philosophoꝝ gentilium libris et scientijs · post ipōrum fugā recessum et mortē isti auz sapientie et argentū eloquē tie mueneruntq̄ recipientes perhumilitatē abscondūt · nec ipsaz ꝑalando manē gloriā inde q̄rūt Et tandem opulētiam scientiarum quā in istis castris mueneruntin vrbe ecclē famelica predicando nsi ciant et omnē famē ignorantie ī de fugant · Isti enim q̄tuor fuisse dicūtur m̄ḡtum q̄tuor vtutibus cardinalibus insigniti et quatuor euāgelioꝝ doctrinis imbuti ꝙ quatuor mūdi ptes p̄dicare noscunē Eccūs · ix · Inuentus est vir pauper et liberauit eam sapientia sua zē.

Hic scribitur de illo p̄cipe q̄ dicenti heliseo in crastino fiēt mā felicitatem in samaria futuri tē vbi tamen prē fame matres filios comedebant credere noluit · q̄ si deus de celo ꝛepit dicē Et si dominus catharactas celi aperiret impossibile est q̄d tu dicas · Heliseus autem respondens ait · Videb⁹ inquit et non comedes ex eo · Qd factum est · q̄ scilicet in crastino fugientibus syris qui ciuitatē obsederant propter victualia ab eis derelicta opulentia nata est · Ille vero p̄ceps qui in porta ꝑcussus a rege fuerat constitutus · fuit a ē ba populi conculcatus et sub pedibus interfectus · V Qor · E Istud p̄t̄ est allegari ꝙ factum est verbis diuinis contradicens sed potiꝰ necesse ipā cū reuerētia credē et in euētu certificē cōfidere et sperare zē.

## Capm octauum.

MVlier illa cuius filium de derat et mortuum suscitauerat · postq̄ multis ānis peregrinata fuisset ad terraz redijt · cui rex isrl oīa que prius sua fuerant restitui mādauit · nn Reg · viij · V Qor E Sic vē aīa cuius filium. i. cuius animum heliseus. i. deus p creatōem dat · a p baptismū resuscitat · postq̄ dui peregrinationem p mūdū in hac vita pegerat · in israhel. i. paradysū finaliter reuertit · vbi rex israhel deus pater hereditatem suam sz gloriā paradysi sibi restituit atq̄ donat · ps̄ Tu es qui restitues hereditatē meā mihi Vl dic ꝙ mlier

mulier ista scz aia post baptismū
qñq; peccando a deo pegrinatur
tandem tamē p pnitētiam reuer
titē. et tūc ad possessiones vtutum
quas ante habuerat restaurat.
Pma enim post luctuz facit gau
dere. et omia que nta fuerāt. s.
virtutes et grās qs hō habuerat
añ pcem facit rehabere. Cuj ta
mē nouacian⁹ hereticus credidit
otrariuz. vt patz in hystoria tri
pertita

¶ B

Hic habes q benadab rex syr
rie qui prius in psperitate
positus heliseū capi et occidi man
dauerat. nūc in infirmitate cōsti
tutus ipsū honorari et vtz mor
turus esset inandat ¶ Mor Cn
quo nota q mlti sūt qui ipsperi
tate positi sanctos viros et religi
osos cōtēpnunt. in infirmitate ve
ro et in tribulationibus constitu
ti eos humiliter reuerentur et ad
eoz orões recurrūt. Istud etiaz
dic de quibusdā. qui qñ sunt sani
de heliseo. i. de medico patz curat.
cū em infirmi sūt ipsos cū muneri
bz honorant et visitant. Ecc.
xxxviij. Honora medicum ppter
necessitatē.

¶ C

Hic habes q azabel dato q
audiuisset ab heliseo q dom
nus suus benadab rex syrie erat
de infirmitate sua morturus. ad
ipsum tamen rediēs dixit sibi q
ipse potius esset sanandus. Cuj
cōtrariū factū ē q ipsemet azabel
stragulū sup faciē regis posuit a
aquā infudit. et hoc est sēm iose
phū q iniecto laqueo ipsū strāgu
lauit. qui suffocatus obyt. et ip
se azabel loco eius regnauit.

¶ Mor Iste azabel figit adulato
res. qz isti dato q sciāt dños su
os infirmos peccatores et morti
ferē ppinquos. ipsi tñ ipsos pdi
cāt sanādos. et tanq̄ iustos fina
liter eē saluādos. Vñ isti aquam
dulcium verboz semp infundunt
et sic laqueis verboz ipsos irreti
unt. et ita dū eos in malis iustifi
cant mortem spūalem sibi tribu
unt. ¶ Isaye. ix. Populus meus q̄ bea
tum te dicunt te decipiunt. Scri
uitur ergo istud est verū. q̄ cau
sa q̄re adulator dominū suū regez
scz prelatum l' principez suis adu
lationibus decipiendo intendit ad
hoc solum est vt in curia eius re
gimen dignitatem et officiū opti
nere possit. qz etiā hodie videmus
q̄ adulatores qui dños suos men
tiendo et falsē iustificando et ver
ba placentia loquendo suffocāt a
ad hec oia ipsos attrahūt et inclī
nāt. loco eoz vt cōiter ipantur atq;
regnāt. in pātū scz tales p alijs di
ligūt. et a mgris suis in altis dig
nitatib⁹ collocātur. et etiaz qdā
plyē qz qñq; potiꝰ q̄ ipsi mgri sui
impacē noscūt. Vñ de istis pt ex
pomillō. in. iiiegū. xvi. Irruens
zambri occidit hela et regnauit pro
eo Occidit dico adulādo. et dignī
tatē ab eo optinēdo.

¶ A

¶ Capm nonum.

Hic scz. ix. capto i fine
habes q cū iheu fuisset
iunct⁹ in regē. et io
ram et ochoziam reges

israhel et iuda malos sez et ydola tras occidisset. factū ē qp iezabel mr̄ iorā vicēs ihēu ad palacū ve mētē oculos stibio depinxit. et pata et ornata ipsuz audacter ie hu alloquēs de hoc qp filiū suū oc ciderat increpauit. q̄ statī ipām de palacō p̄capitaru fecat et iussit. iunctoq; sāguīe eiꝰ pariete equo tū vngul' c̄oculcata tādē a cambꝰ comesta ē. et uxta vbū hēlie. s. in. Reg. xxi. in loco vbi iezabel fecerat occidi naboth carnes euis camina rabies deuorauit. ℣ Qz ℭ Si vis allega qp in quo peccat q̄s in hoc et punit. ista em̄ ibidez na both iuste occidi fecerat ita qp ca nes linxerāt sāguīē eiꝰ ideo ibi occisa ē. et canes ipsā p̄itꝰ p̄ter caluariā deuorauerūt. ℣ ℭ Vl dic qp ille mulieres q̄ se fingāt vt alios fraudēt et vt placēāt hoī bꝰ stibio facies suas sophisticant ex hoc q̄q; displicēt. et michilōiꝰ canes iferni ipsas finalit̄ deuorāt Vñ Jhē. nn. Cū punxeris stibio oculos tuos frustra oponeris. cō tēpserūt te amatores tui. aiāz tuā q̄rēt. ℣ Vl dic qp illud vngētū sophisticū ypocrisim sigt. q̄ mun dicis ipocritis vt regi isrl. i. p̄latis et supioribꝰ placēāt. q̄q; contin git cōtrariuz. qz sez pcepta huiꝰ modi fictione n̄ solū n̄ honorāt. ℣ de palacō. i. de dignitate vl̄ officio domo curia l' hospitō p̄capitāt. et cambz. i. officiali bꝰ et baliuis expo nūt. Seneca. Nichil qđ simulatū ē et fictū pt eē diuturnū Vl dic qp rex israhel. est cristus qui tales destruit et depomit. et cambꝰ iferi nalibꝰ expomit. ℭ Vel si vis allegorice dic qp iezabel signat im pia synagogā. q̄ sez sanguinez p̄ phetaz et scōz sitierat et multo tiēs cū ydolis formicata fuerat. a stibio. i. exteriori legis sophistica mēto et supficiali intellectu arca mētis oculos picta erat. Hāc er go iehu. i. xp̄s depposuit. et depala tio templi et legalis fastigij per principes gētium detraxit. et ca mbus. i. mūdi tyrānis vndiq; dis psā et captiuā expposuit et cōfecit Vnde de iezabel dicat dñs. Apo. ij. Dimittā eā in lectū. 2c.

## ℭ Capitulū decimum ℣ A

DOstq̄ iehu duos impi os reges israhel et iu da scilicet iorā et ochozi am occidit. filios a chab septuagīnta decapitari et capita deferri mandauit. necnon fratres ochozie q̄dragītaduos vi ros qui ad visitandum filios re gis in samariam descenderant in terfecit. totamq; domum achab optimatesq; et principes notos a amicos prophetas et sacerdotes destruxit Voluit ergo prophetas baal occidere. ydolum et cultum ipsius exstirpare. Iste ergo se fin gens velle colere baal sacrificiuz fieri ordinauit. et sic sub colore sacrificij sacdotes et pphetas ipsi us congregauit. Audientes em̄ regem velle sacrificare ydolo suo continuo congregati sūt. et a rege

dona et munera sperauerunt · q̃n
immo vestes cuilibet ipsoꝝ vt
magis alligarentur dari manda
uit · et ne quis forte de seruis do
mini esset cum seruis baal distri
ctius inquirit · Duz ergo circa sa
crificia occupati omnes i vna do
mo stetissẽt · ordinatis ad hoc mi
litibus fores claudunt̃ · et om
nes gladio p̃imunt̃ · statuaq̃
baal destruitur · et in templo eiꝰ
latrine constituunt̃ · et sic cul
tus baal de israhel exstirpat̃ · nn
Hegũ · x · ¶ Qui ¶ Ista p̃nt
allegari q̃ mali vnde sperãt p̃mi
um acquirunt quandoq̃ supplicia
um et q̃ extrema gaudij luctus
occupat · Prouer · xiij · Vnde si
vis dic mistice · q̃ iehu signat de
um · baal vero signat dyabolum
qua stilicet reuera iehu rex isrl̃
scz deus videtur nunc pro tempo
re huius vite seruos baal. i. pecca
tores seruos dyaboli diligere · in
q̃ntum solet eos ad templum ec
clesiasticarum dignitatum et bñ
ficiorum aliquãdo vocare · et ves
tes. i. bona tpalia ipsis dare · sed p
culdubio totũ illd insidiose facit
qz scz oẽs istos ad victimam et ex
ne mortis custodit · Qđ patebit
qz finaliter milites suos. i. ãgelos
mittet · et seruos dei a seruis ba
al. i. bonos a malis seiunget et
sepabit · a ipsos malos destruet a
tẽplum etiam baal. i. mundũ · sta
tuam eius. i. corpus reprobi tuz ·
cultum eius. i. executionem vitio
rum dissipabit totaliter et sꝫuer
tet · Ysaye · xxv Precipitabit do
minus mortem in sempiternum ·
Vnde · mat · xiij · Mittet filius hõ
minis angelos suos et colligẽt de
regno eius oia scãdala et separa
bũt malos de medio iustoꝝ · et
mittẽt eos in caminũ ignis ¶ Et
¶ Vl̃ dic q̃ iheu est bonꝰ p̃latus vel
cautus iudex · q̃ q̃nq̃ solet se ma
lũ dissimulare · vt sic possit malos
melius corrigere et punire · exem
plo cõstantini de quo legitur in hy
storia tripita libro p̃mo cap̃lo
vij · q̃ voles p̃bare qui eẽnt in do
mo sua vita xp̃iani · se velle genti
les plusq̃ xp̃ianos diligere simu
lauit · q̃ munera et dona xp̃i ne
gãtibus l̃ ydola adorãtib9 p̃misit
et sic veros a falsis xp̃ianis cog
noscens · bonos et stabiles hono
rauit · alios tanq̃ fallaces vilipẽ
dit · ¶ C ¶ Vl̃ dic q̃ iehu ẽ bonꝰ
prelatus · q̃ scz cultum baal. i. cul
tũ vicioꝝ et hereſũ debet de regno
suo eradicare p̃phetas etiã baal. i.
malos et ambitiosos clericos ma
xime hẽticos · et seruos baal. i. ma
los inferiores et iniquos iudices ·
debet destruẽ et punire et eos cau
te inuestigare · et ne tamẽ bonos
cũ malis inuoluat dẽt ipsos ab iui
cem segregare Videte inq̃t ne q̃s
forte vobistũ sit de seruis dn̄i · ꝫ
vt sint soli serui baal · Et filij isrl̃
. i. viri iusti de tẽplo baal dñt la
nas facere · inq̃tũ mũdi status a
diuicias et eminẽtias debẽt cũ a
pl̃o stercora reputare ad Phil̃i ·
iij · ¶ D ¶ Vl̃ dic q̃ iehu ẽ dyabo
lꝰ · baal q̃ inp̃tare deuoratoꝝ figit
tria pcã · s · superbiã q̃ deuorat di
uicias · gulã seu luxuriã q̃ deuorat
delicias dico ergo q̃ iehu diabolꝰ
p tpe huiꝰ vite se ee aiaꝝ seruoꝝ
baal. i. oim pcoꝝ simulat ipsosq̃

fidiose ad cultum ipsi9 baal.i.ad elacõem supbie auaricie luxurie a gule sollicitat·finaliť tamen vbi non cauent ipsos corpalr et eter naliter peutit et occidit· et sic ri sum eorũ vertit in luctum· et se eẽ inimicũ ostẽdit·Eccl·xŋ·Non credas inimico tuo inveternum et cetera·

Hic habes qꝫ iehu q̃ oĩa mandata dei cõtra domuz achab ipleuerat· et cultũ baal et eius pphetas destruxerat·multosqꝫ alios occiderat·a vitulis tamen aureis adorandis non abstinuit·ꝫpter qđ multa mala a rege sirie passus fuit

Nor Sic vere fepe fit qꝫ ꝑlatus diligenter se habet in hys que pertinent ad usticiam et ad fidem·vtpote quia malos punit·hereticos et idolatras cũtit·verumptamen vitulos.i.flores aureos adoptat et diligit·a sic qui alias bonꝰ erat per auaritiam perit ꝫpẽ qđ rex syrie diabolꝰ p se et p tyrannos sibi et regno suo ecclie plura mala fãt Vl dic ĝnaliť omnia quecũqꝫ auaritia alias bonũ·Amos·ix·Auaritiã in capite oĩm·

Capl'm·vndecimũ·

Athalia mater ochozie videns filiuz suũ mortuũ et frẽs ipsi9 ab iehu rege isrl' interfectos· occidit oĩne semẽ regiũ vt sola regnaret in iherusalẽ·Tũc cũ filia regis actualiť ab athalia necaretur·ioseba regis soror ioas filium regis puerũ et nutricẽ ei9 de thalamo furata est et abscõdit eos·erãtqꝫ in tẽplo dñi clam sex ãnis Cũ ergo nullus supstes de filys regis crederetur ioiada summus sacerdos vocatis centuriõib9 et militib9 puerũ regni hẽdẽ quẽ clam in templo nutriebat oñdit eis·et secretẽ fedus inẽ eos et rege m pepigit·et occisa ipia athalia ipsũ in regis solio cõstituit·q statim p longa tẽpa iuste vixit· pecuniasqꝫ de pplo cõgregauit·a sarta tecta templi cũ industria repauit·quẽ tã dẽ seruiẽ suu occiderẽt qui etiã inde morte odignã poste a fustimuerunt·nŋ·Reg·xi et xŋ Sicut etiã pz·ŋ·Para·xxv·

Nor Ista exponũť a mlt̃is·a ꝑmo allegorice p athaliã q̃ inẽp tatus dñs tpaľ intelligiť synagoga·q̃ tpaliter non pperuo erat in suis cerimoniis ducatuta·et que etiam tpaliter scilz vsqꝫ ad cristi aduentum erat regnatura·Joas rex puerꝰ humiť ẽ xps Joiada sacerdos q̃ intẽptať memoria dñi vl dilatus dñi ẽ ꝓdicatoꝝ cet9 Josaba q̃ intẽrptať in quo ẽ incẽsũ dñi gentilitatẽ signat·in qua scz icẽ sũ domini.i.fides et oratio nũc p seuerat·Ergo ista est veritas qꝫ athalia.i.impia synagoga semen regiũ.i.xpi fidẽ de q̃ dictũ ẽ Ge·xxvi·Benedicent in semine tuo oẽs gentes tre oẽsqꝫ ipsius sectatores occidere voluit et delere·et etiam ipsũ ioas.i.xpm cũ suis se q̃cibus aplis scz et martiribꝰ vt sola regnaret.i.ne regnũ poret occidẽ tẽptauit dicẽs scz in cappha

Ne veniant romani et tollāt nrm̄ locum et gentez. Sed ꝑ paulo dubio iosaba .i. humil gētilitas istuz et nutrice eius scz deuocōem et fidē credēdo rapuit. et p humilitatē abscondēs i tēplo cordis posuit. vbi scz ioiada .i. ꝑdicatoruz turba ipsū ꝑdicādo nutriuit. et corpus eius misticū scz fideliuz cōgregauit vsqz ad virtutum perfectōnem deduxit. Exod. Accape puerū et nutri eum. Ipsumqz regē sup soliuz ecclē cōstituit. et regnū i manu eius tradidit mōꝝtum a conuerb populis ipsū regē et dominuz credi feat. et mōꝝtum in uidicō ipm regnaturz mōstrauit. Od scz nūc videns athalia .i. synagoga trista tur. q etiā p milites scz romanos cōfūdit et turbat. tēplū vō ecclē ab isto rege ioas scz a xp̄o et a fidelibū ꝓlocum ministerio ioiade .i. cū ꝑdicatorz auxilio repat. et nunc p dei grām synagoga ꝑdita ipse ioas xp̄s in tēplo eccie et in spūalis regni solio prosperat.

℣ Bo ℣ Vl dic allegorice q athalia timēs ꝑdere regnuz signat herodē. qui scz semē regiū .i. pueros israhel scz īfātes occidit. it quos ioas .i. xp̄m occidere credidit Od tñ nō feat. q scz ad monitū sororis regis .i. ad instinctum archangeli gabrielis ioiada sacerdos .i. ioseph nutricem et puerū .i. mariam et iheſum tulit. et eum vsqz ad tempus in egypto abscondit. Qui tandē i israhel regnās .i. publice ꝑdicans se ostendit. et se etiam regē israhel nō negauit Johānis. xviij. Tu dicis inquit. q rex sū ego. postq̄ scilz ipsa athalia .i. ipse herodes mortuus fuit. Quē tñ serui sui scz iudei finaliter occiderūt. de quo tñ peñas alto post persoluerūt. qñ per amasiā .i. p vespasianū tam mortē q̄ exiliuꝫ ꝓpter necem sui dñi ptuleruꝫ. Vñ. s. ix. Nunqd pax p̄t esse zambri q i terfecat dñm suum ℣ Vel dic ad huc allegorice q ioas .i. xp̄s quez occidisse se credidit synagoga nūc in tēplo padysi custodiē. ℣ C

℣ Vl dic moraliter q athalia que interpretat inclinatio domini figit mundi ꝓsperitatem. l dyabolū. vel mentis iniquitatem q̄ vel que facit dominū fugere et declinare et semē regium .i. bonū ꝓposituz vel vtutū exercitium solet i iheru salē .i. cōscientia enecare. et ibi studet solus imperē. et inde ioas .i. mēoriā domini taliter exstirpare Ista enī fuit que memoriā domini in mente occidunt. et que hoiem a deo declināt et diuertunt. Genesi. Sucredentibus ꝓsperis obbit9 est interpretis sui. Sz pcerto ioiada qui interpretatur domini cōgnitio. ioas .i. memoriā domini seruat in tēplo .i. in corde. q. q̄ hō cognoscit quid sit deus ipsū obliuiom facilē nō dat. a ipsū et nutricem eius que est gratiarum actio ibidem protegit. Finaliter autem et ioas et ioiada .i. domini memoria et cognitio in iheruſalē preualent. et athaliam id est oi abolum iniquitatem vel concupiscentiam de regno cordis effugāt et per pēnitentiam ipsum interficiunt. Nunq̄ enī p̄t regnum cordis destrui quādiu ioas .i. domini memoriā ibidem cōtigit reseruari

Thob. ꝑmo Quia memor fuit dñi mi in toto corde suo dedit ei gr̃iam. ¶ Ad Vl dic q athalia signat ambitiosum et femineum mollem et defectuosū primarium vl prelatum. qui cupiditate regnandi ad finem ns inueniant repugnantem student oē semen regum. i. bonos subditos occidere. i. grauare suppeditare et deponē. vt sic possint securi a lrs impare. Quod etiam ad litteram tyranni facere solent qui in principio omnes potentes occidere studēt. et oēs illos de quoruz potentia iustitia vel rebellione timent. vl saltem ipsos minuūtur ita deprimere et depaupare vt de rebellione eorum non formident. Sed tñ sepe contingit q aliquis ioas. i. aliquis memoras dñm. s. aliquis bonus subditus a deo abscondit̃. qui tandē de cōsilio iuuāde sacerdotis. i. cum adiutorio pape istum accusans pualet cōtra ipsum et eo victo loco ipsius promouet̃. qui iuste regnās et dominans templum ecclesie vl ptie restaurare conatur. Job. xxxix. Perdidit multos et innumerabiles et regnare facit alios pro eis ē.

## Capl'm. duodecimū. ¶ A

IOas rex israhel descendit ad helyseum infirmā tē. cui ꝓcepit helyseus q arcū manu sumeret q impositis manibus suis sup manus regis. ꝓcepit q fenestrā aperet et traheret. Quo facto dixit helyseꝰ Sagitta salutis dñi. sagitta salutis ultra syriā. Itē ꝓcepit sibi q iaculo terā percuteret. qđ cū ter cōcutiendo cessasset indignus ē helyseꝰ q ñ q̃nq̃es ad septies percussisset asserens q tunc totiēs syriā deuicisset. Si inquit percussisses terā quinq̃es sexties ad septies. percussisses syriā vsq ad cōsumacōez. nūc aut tribꝰ viabz percuties eā. nn Ne. xm. ¶ Mox Edic q helyseꝰ figit xpz. q ꝑcto vult et ꝓcipit q ioas q̃ int̃ ptaē mēoria dñi. rex israh'. i. ꝓdicatoz l' plat̃ arcū sacre scripturē manu bone opa cōis accipiat atq tāgat. a dem̃ fenestrā cordis p discretōez apiat et sic sagittas diuine loq̃ elocuōz emittat. Pone inq̃t manū tuā sup arcū api fenestraz a iace sagittā. Ista em̃ p ordinē se debēt hz̄e. q scz ꝑmo ꝓdicatoz debz manū ad iplēdū qđ scripturā ꝓcipit apponē. dem̃ cor p discretōnē apire. et sic ꝑt sagittā diuine loquī ꝓdicādo iactaē. a maxīe q tūc solz deꝰ manū suā maibz suis adiūgē inq̃tum opera eius solet vtiliter adiuuare. Actuū. ꝑmo. Cepit ihesus facē et docē Ita q tñ talis sagitta. i. ꝓdicatō sagitta salutis cōtra syriā. i. cōtra dyabolū solet cē. q corda auditorū ꝑt ad īma penetrare. Vnde etiaz tunc pñt auditores dicere illō. Job. vi. Sagitte dñi in me sūt. Isti ergo ꝓpz q iaculo repḥesionis terā. i. terrenos petiat. qđ qñ negligenē exequit̃ deus q̃ plurimum se conturbat. et hoc q q̃to sepius terrā. i. terenos redarguit

et pcutit. tanto ſyriā q̄ īmꝫpreta
tur ſublīmitas. i. ſublimē ſuperbiaꝫ
dyabolī āplius ſupat atq; ledit.
Et ideo de cōtinuatione iſtius ſa
gittationis ſeu p̄dicatōis bñ dr̄
Ysaye. lviij. Clama ne ceſſes. q̄ſi
tubā exalta vocem tuam. annun
cia populo meo ſceleꝛa eoꝝ et do
muí iacob peccata eoꝝ. ℣ Ꝫ
E Vl dic q̄ iaculū iſtud ſignat diui
ni timoris punitionē. l. pnē. ſeu
tribulationis. l. etiā cōtritionis. l.
cuiuſlibet amaritudinis leſionez
quia procerto q̄ toſepius tra nra
. i. mens īterior l. caro exterior p
cutitur. tanto contra ſyriā. i. ītra
dyabolū fortius p̄ualet. ℣ Vl dic
q̄ p̄dicator terrā. i. auditorē ꝫb
uiciis pcutit. qñ de fide ẏmitatis
ipſum erudit. qñquies vō pcutit
qñ de īcōtinētia q̄nq; ſenſuū ipꝫ
redargiut. ſexies percutit qñ de
ſex opm miſericordie carentia ip
ſū corrigit. ſepties pcutit qñ pro
ſeptē peccatis mortalibus ipſū fe
rit. Quāto ergo ad huuſmodi p
cuſſiones amplius p̄ceſſerit. tan
to magis contra ſyriā. i. cōtra dya
bolū p̄ualebit. et tanto ſua victo
ria maior erit. ℣ C
Hic dicitur q̄ mortuo helīseo
et ſepulto. cōtigit q̄ quidaꝫ
ſepeliebant hoīem p̄pe ipſū. ꝙ cuꝫ
latrūculi de moab tranſiuiſſent ti
mentes illi cadauer ī p̄pria ſepul
chro ſepelire nō auſi fuerūt. ꝙ ip
ſū in ſepulchro helīſei poſuerunt
qđ cū corp̄ helīſei tetigit. mox hō
ille qui mortuus fuerat reſurrex
it ℣ Mor E Sic ſi vis cadauer tu
ū. i. carnalē vitam ſepelire et p̄ pe
nitentiā celare. ꝙ ad huc videas la
trūculos. i. demones et vicia tibi
obſiſtere. nec eſſe eſt q̄ ſepulchruꝫ
helīſei. i. xp̄i p̄ cōſideratō ez apias
ꝙ p̄ paſſiōis ꝙ mortis ſue mēoꝛi
ā iſtō cadauer carnal vite ibi ſepe
lias et abſcōdas Qđ p̄eto ſi fe
rus virtꝫ corpis helīſei mortui er
ſti tal erat. q̄ ipſū cadaū tuū. i. car
nalē vitā a mortuis ſuſcitabit. i
q̄tū ipaz ī vitā ſpūalē mutabit.
ꝙ de morte culpe et pene ſanabit.
In tali ergo ſepulchro ſepeliamur
vt de morte culpe ad vitā ſpūali
r reducamur. iij. Hegū. xiij. Sepe
lite me ī ſepulchro īquo vir dei
ſepult?ē. ℣ E Vl allega de hō
ſocietate. q̄ ſicut corp̄ ſcī cada
uer qđ eū tetigit fecit reſurgere. ſic
ſcūs hō qñ a cadauere. i. a peccōre al
ſocieꝫ et tāgit facit eū peccōre reui
uere. i. exēplis ſuis ad vitā grē reue
mere. Vñ luc. uij. dr̄. q̄ ipē dñs de
fūcti tetigit loculū dicēs. Adoleſ
cēs tibi dico ſurge. ꝙ reſurrexit q̄
erat mortuꝫ. Vl dic q̄ ſcī corp̄
alter vitā p̄buit et nō ſibi. ad de
notādū q̄ ſācti viri bñficia tpali
a alijs nō recōpēſāt. q̄ ſi bi nō reꝯpiūt
ꝙ poti? ea ſpernūt. Vel helīſeus
mortuꝫ p̄dicatorē figit et doctorē
mortuū. i. malū īfamē et ñquū. q̄
ſez iſte ſuo tactu. i. correctōe l. re
p̄hēſōe verbali l. reali alios mor
tuos. i. alios peccōres cōtendo ſuſci
tat. ipſe vō a morte criminū nō
ſe leuat. ita q̄ ei ꝑpe p̄t dici il
l8. Mat. xxvij. Vach q̄ deſtruis
tēplū dei. ſalua temetipſū. alios
ſaluos fecit. ſeipſū non p̄t ſaluuꝫ
facere.

Capitulū decimū tertiū

QVm amasias rex iuda pauissiz edom et filios seir et decem mlia occidisset· et alia decez milia cepisset· eleuatū est cor eius in superbiam· et ioas regem multo se potentiorem prouocauit ad belluz Ioas aūt psumptionē eiz repmēs paboIam de carduo sibi scripsit· q bestie saltz indignate carduū cōcul cauerant p eo q filiā cedri psumptuose filio suo petierat in vxorez· me thafore sibi dixit· et sic illū carduū se autem cedrū significās superbiam eiz increpauit· Carduus in ql misit ad cedrū q est in libano q filiā suam filio suo daet vxorem· quo indignāte bestie saltus cōculcauerunt carduū· Percutiēs inqt insualuisti super edom· a subleuauit te cor tuuz· contentus esto glorie tue et sede in domo tua· qre inqt prouocas malum vt cadas tu et iudas tecum· Non acquieuit autem amasias· s contra ipsum ad belluz prorupit· in quo sibi male per omnia successit· qz ibidē fuit victus· murus iherusalem destructus· et populus tributariz factz· ipse vero amasias ppt huiusmoi infortuniū a suo pprio pplo extitit interfectz nn· Regū· xnj· a· n· Paral· xxv

Mora EIstō allega q qndoqz accidit qn quis in aliquo negocio fortuite se habuit· et aliquā gloriam vel victoriā optinuit· vl otra aliquē minorez pualuit qnqz in tā tā superbiā erigitur q ad aggredi diuinā fortiora se cor ipsiz eleuatur ita q qz quis ipse nō sit nisi carduus et modicus et depressus· se tn cedris· i· altis psonis eqpare cōatur· et propria fortuna et gloria non contentus· s ampliorem ambiens contra arduos a ardua dimicat et luctatur· Sz pro certo deus suam ingratam psumptionē humiliat et conterat· ipsū a bestijs saltus· i· a superbis hostibus cōculcari permittit· ipsumqz vinci capi subiici auitatem et regnuz eius destrui facit· et finaliter ipsum per proprios suos subditos perdi occidi l alias molestari sinit· a sic qz contentus non fuerat gloria sibi data ad infortuniū traste redit· Vñ ergo dicatur· Eccī· ij· Altioa te ne quesieris· Qui enim de data gloria ingratus extitit et ad maiora indigne ambiuit· vtramqz perdere dignus fuit· Lucē tertio· Contenti estote stipendijs vestris·

B E Vel dic moraliter q sepe fit q qui edom qui interpretatur terreus aut sanguineus· i· terrena a carnalia supat· eximde de se ipso presumens regem israhel· i· deum per superbiam impugnat· et ipsum contra se prouocat dum altiora cogitat atqz tptat· et dum in magis difficilibus certaminibz stare sperat· Sz reuera sepe fit q a bestijs saltus· i· a demonibus et vitijs spiritualibus conculcatur· a diuersis malis complacētijs captus et subiugatus· murus iherusalem· i· fortitudo siue conscientie lamatur ita q finaliter per mortem perpetuam iugulatur· et sic quia minus meritum et miorem gla sibi n sufficit· s pprias vies non metiēs

ad difficiliora pcēdit vtūq; dignus est perdere. a a virtutibus cadendo vitia incurrere. et tandē ad mortē eternā flebiliter deuenire. Tali ergo presūptuoso dicta potest illud. Exodi decio octauo. Stulto labore cōsumeris. vltra vires tuas est negocium. Melius est ergo i minoribus profectōmis gdm bonum eē qp altioā aggredi a piē. p̄ma ad Cor x. Qui stat videat ne cadat.

## Capitulū decimū quartū.

Ic fit mentio de illo nequissimo rege iuda achas de quo inter cetera dicitur qp dū qdā vicē damascum ad regē assirioꝝ descēderet volēs sibi placere p eo qp ipsū de manu regis isrl et syrie liberāsset. et occiso rege sirie populū eiꝰ in cirenen transtulisset. vidit ibi altare damasci. et accepto exemplari eius. misit illud ad sacerdotē vriaz in ihrlm vt ad similitudinē eiꝰ altaē in tēplo dm fabricaēt Quo facto rex altare eneū mare et luteres tēpli q fecerat salomō deposuit. et sup pauimētuz ad ptem aqlonarē posuit. et extūc fuper altaē nouū relicto antiquo sacrificare mādauit. nn. Regū. xvi

Moā Si vis p fatuū regē achas intellige quosdā fatuos plātos vl principes. q sez de ciuitate sua. i. de curia ecclesia vl collegio deponūt altare. mare et luteres salomois .i. bonos viros ātiqnos a puectos q sez fūt maē p amarā cōtrationē. lutēs per satisfactōez et bonā opationē. Illos em quos in eccia vel pata pīes sui et pdecessores collocauerūt et p sibi pris habuerunt a quos in honoribus et officijs tenuerūt. solēt sup pauimētū ponē .i. ad gradū infimū deponere. et altāia damasci q erāt altāia ydoloꝝ .i. malos hoīnes et alterius nationis loco eoꝝ substituē. et eos in suis curijs et officijs pmouē. Nouas em psonas i officijs suis statuunt. a extraneos magis qp suos diligūt. et eos suis et suorum antiquis familiarib9 dimissis i suis domib9 et curijs introducūt. Leuit. xxv. Nouis supuenientib9 vetera placētur. Noua em diligūtur et ātiqua fastidiūt. sicut fecit roboā. q senes sibi amicos salomonis reliquit et nouos et iuuenes sibi induxit. et ideo regnū p maiori pte amisit. sicut dī. in. regū. x Cōtra quos dī. Ecci. ix. Ne derelinqs amicū ātiquū. nouꝰ em non erit similis huic. B Vl dic moraliē qd achas. i. dyabolꝰ sūmemoriē qp i ihrlm. i. i aīa altaē mare a lutēs salomois. i. deuotō ostrātō et ofessio deponāt. et altaē damasci. i. mala intentō et cultꝰ vicētuz vbi fiat sacrificiū malox opū ibi dēmoueāt. Vl dic qp malū ē regi iuda. i. vitas ecciasticas religiosis i gis assirioꝝ. i. pncipū curas visitare a cultꝰ ydoloꝝ a eoꝝ altaria. i. cultꝰ secularū et eoꝝ mala exempla respicē. ad damascū. i. ad mundi negocia descēdē. qz sepe ad opla cēdūt regi assirioꝝ. i. pncipib9 seculi mittūt se eis conformaē et sic studēt in ihrlm. i. in eccia l tēplo coz dis sui altare damasci id est mundi pōpas et vitia secularū introducē

et altaꝛē salomōnis .i. cultū religi
onis et deuotionis dimittere a fa
cere cessare .iij. Regū xi. Altaria
tua destruxerūt. et pactū tuuz de
relique tūt. Nō patz de ipis cleri
cis religiosis. q recte seculaes esse
videnē. et de ecclesiasticis moꝛib⁹
mēhil pēitus aut patū imitanē Al
tare em damasci exēplanē i ihrlm
introducitur. quādo moes secula
res ab ecclesiasticis colutur. Vnde
Judicū. xvi. Sāpson descēdēs in
thamnata vidit mulierem de filia
bus philistīoꝛ. q placuit oculis e
ius. et ideo ipsā in vxoꝛē acepit.
quia reuera religiosus in mūdum
descēdēs philistinā et secularē con
uersationē facilē capit in vxoꝛez
Et ideo phibitū est ne in isrl vxo
res alienigenas introducāt. Exo
xxxiij.

## Capitulū decimū quintū.

POst hēc rex assiꝛioꝛū trā
stulisset filios isrl apō
medos. a in eoꝛ ciuita
tibus medos et babilo
nios collocasset. a terrā israhel ipō
in hereditatē dedisset. factū est q
leones immissi a dño ipsos interfi
ciebant. et hoc q nō dnm sed sua p
dola colebant et dnm non timebāt
Scriptū est ergo regi assiꝛioꝛ. q
quia gētes quas in isrl a i samari
am et i vrbes eiꝰ transtulerat ne
sciebāt ritum dei terre a leonibus
occidebantur. et q vnus de capti
uis sacerdotib⁹ qui ipōs docere
colere dnm de babilonia mitteret

Vnus ergo sacerdotū in bethel ve
niens populuz deū colē docuit. et
sic leonū rabies cōquieuit. nnr Re
gū xvij. Nota Sic vere rex
assiꝛioꝛ dyabolꝰ mirabilē immuta
tionē videtur in terra israhel. .i. ec
clesia et in babilonia .i. in mundo
fecisse. quia pro certo iam videtur
babiloios i israhelitas. israhelitas
vero in babiloios cōmutasse Ter
ra em israhel ecclesiam designat. ba
bilonia mūdum designat. a sic israhe
lita bonos ecclesiasticos. babiloni
a vero mundanos denotat. Ista
est ergo veritas q rege assiꝛioꝛ .i.
dyabolo procurante terra israhel .i.
ecclesia a viris israhelitis. q inter
pretātur videntes deū .i. a viris bo
nis sanctis et religiosis clericas de
um contemplātibus viduatur. a hoc
quia p certo illi qui israhelitica ee
debuerāt in babilonicos .i. in secu
lares et in mūdanos cōuertūtur.
negotium scz in negotijs secularibz
se implicāt. et in babilone .i. in mun
dum in curias et officia principuz
trāsferuntur. et sic proprie isti q fūt
in israhel nō israhelite. sed potiꝰ me
di et babilonij nominātur. de qui
bus apostolꝰ ad romānos. ix. Nō
em omnes q sūt ex isrl sūt israhelite. E
contra illi q principes hoīs israhelitis
viris sanctis in ecclia succedunt. a
de babilone .i. de mūdo modernis tem
poribz ad eccie statū veniūt. et
terre isrl ciuitates et castra .i. eccie
dignitates et beneficia detinēt atz
regūt nō propē hoc israhelite .i. sci cō
templatiui et discreti fiūt. sed potiꝰ
sēper babilonij .i. mali peccatoes p
sistūt. Isti em deū celi nō colūt nec
seruiūt nec mādata eius custodiūt

sed potius ydolis suis .i. bonis temporalibus p auaritiaz · vel ydolis .i. ignaris nepotulis p carnis affectionē · vel ydol .i. pictis et pulchris mulieribus per luxurie infectōez intendūt · Quapter cū titū dei & re .i. religiōis et deuotōnis cultuz et diuinū seruitū videatur nescire & potiꝰ cultū deoꝝ terre de qua venīt .i. vsū uictorum seculi solēt colere et sētire · ideo sic videꝰ ad oculū isti a leonibz .i. a tiranis et prin cipibꝰ incursāt · et rapinis et molestijs deuorāt · Deꝰ em̄ n̄ vult q̄ quis habitet in terra israhel .i. in ecclesia sua n̄ sibi fuat et ip̄m̄ diligat atq; colat · alioquin si q̄s ibi ꝛez existēs dns aliens .i. demonibꝰ vel vitijs l̄ tpalibꝰ diuitijs a deditis seruierit · paulpubio a leonibus .i. demonibus l̄ tyrannis suppeditabitur et peribit · Vñ Jer̄mi · li · C ex diſperſus israhel · leones dispersūt eū · p̄mus a medit eū rex assiur · nabuchodonosoꝛ nouissimꝰ exossauit eū Vel dic q̄ babilonij fuit israhelite et ecōuerso m̄q̄tū ſcz hodie seculares vidēt deū et fūt meliores q̄ clerici · et ecclesiastica mūdani fūt detēciones q̄ laxa · Vide Judic · vi · de area vbi melius ¶ Ex Jc hēs q̄ samaritani q̄dam fuerūt sine sacerdote dñi · a leonibus fuerūt infestati · at vbi sacerdos dñi venit ad ipsos · q̄ cultū dei ipos docuit ꝛa leonū ega ipsos ejeciut ¶ Nota Jn quo potest notari q̄ sacerdotis .i. curati plati boni doctoris vel clerici presentia multuz & necessaria · ipso em̄ absente ppl̄us cultū dei terre .i. cultū a executiōez diuinoꝝ mādatoꝝ ignoat cū nō habeāt qui doceat · a ideo apd̄ eos leonū .i. demonū vitōꝝ hereticoꝝ et tiramorum vel alicrum malorum copia habundat · que ipos tē poraliter et eternaliter deuastat · Proūb · xi · Vbi non est gubernator populus corruet · Ecōtra vbi sacerdos domini id est bonus prelatus curatus predicatoꝛ l̄ doctor adest qui edocet populum ea que sunt dei · solent leones predicti cōquiescere · et populus iuste et pacifice viuere a manere · sicut de daniele dicitur q̄ q̄ sanctus erat in medio leonum sedens ab ipsis minime lesebatur · Vnde de talibus sacerdotibus dicitur ad hebreos · xi · Obtuā uezt ora leonū ē · ¶ C Jc habes q̄ cum rex assirio rum varias gētes de babilone et de alijs gentiliuz prouincijs in samariā et terrā israhel trāstulisset vnaquaq; gens fabricauit sibi deum suum · fecerunt̄q; sibi sacdotes excelsorum de nouissimis populis et ponebant eos in famis sibi limbus . et existētes in terra israhel adorauerunt sculptilia sc̄z q̄ didicerant in terra natiuitatis sue et vsq; ad presentem diem morem sequuntur antiquum · Et dato q̄ iste gētes dñm colerent · dns tñ michilominꝰ seruebāt · Vñ isti samaritani dicti fūt q̄ i terrā israhel de babilōe trāslati cultū q̄dē dei recepēt · & cultū ydolorū nullatenꝰ dimiseūt · & potiꝰ vnū cuz alio coluezt Vñ et textꝰ dicat hic q̄ fuezt q̄dē gētes iste deū timētes · & michilominꝰ dns suis fuictes Jsti ergo fūt illi samaritani de q̄bz euāgelista facit mōnē q̄ scz israhelitis

a mo tis in terraz israhel fiunt loco eoz trāslati. V Mora C Ista pñt allegari ad mlta exēplarē amisti ce. et ideo hic notari potest q̄ malus est a malis parētibus originē trahere. quia proculdubio ydola traz id ē pcā et vitia q̄ apud eos didicerūt et q̄bus iuuētutē suā imbuerūt vix aut nūq̄ possūt dimittere. sed dato q̄ ad terram israhel .i.ad ecclesiam vel religioēz trāsferātur. et q̄ q̄nq̄ i cultu dnīco ac in bonis operibz occupentē. michilominus morē antiquū et secularem quē didicerūt ritū solent firmiter obseruare. Illō videm⁹ de filys vsuraioz. q̄ stati fiunt vsurarij. Videmus de rusticis rudibz. q̄ dato q̄ fiant epi et clerici semp tamē morē antiquū illiberalitatis seruāt Et dato q̄ ptim deū terre israhel colūt. i. dato q̄ aliq̄bz viris iustis et nobilib⁹ cū quib⁹ habitāt se conformāt. ydola tamē terre fue. i. vitia in quibus nutriti fuerūt semp tenent. Proub. xxij. Adolescēs g̃ dicitur iuxta viā suā et cū senuerit ñ recedit ab ea V d C Vel dic cōtra illos qui vtrāq̄ ripaz volūt pascere et mūdam et religiosi esse: simul deo et ydolis seruire. et existendo in terra israhel. i. in eccīa vel religiōe vna cū cultu et fuco dīno q̄ facūt volūt ydola. i. mūduz carnē vel dyabolū colere vl mūdana negocia pertractare. cū ſtñ dicat dominꝰ q̄ nemo p̄t duobus dñis servire. Sz hoc vide p̄mo Regū .v. vbi agit de illis q̄ ydolū dagō iuxta archā dn̄ posuerūt. Vl dic q̄ illi quos rex assiroz dyabolus introducit in terrā israh. i. in ecclesiā videlicz samaritanā. q̄ interpretātur custodes. i. mali prelati solēt hodie de nouissimis. i. de psonis indignis sacerdotes facere. et eos in famis sublimibz. i. in altis dignitatibus exaltare. et sic mali malos solēt vt omniter p̄mouere. Vñ in Regū .xm. Quicunq̄ volebat ip̄lebat manū suā et fiebat sacerdos excelsoz. V E C Vel dic q̄ cū aliq̄s in traz israh .i.ad prelationē ecclesiasticā l' ad quācūq̄ secularē vel aliā dignitatē transferūtur. et famulatus. i. custos platus iudex vel officialis efficiatur. cōtinuo ydola terre sue. i. hoīnes de patria sua amicos cognatos vicios ad modū ydoli insensibiles ac ignaros secū transferre conatur. et ipsos colere honoraē p̄mouere et in famis excelsis et in altis dignitatibus ostiatim machinatē et sic plus ipsos q̄ deū colē et diligere aliquotiēs gloriatur. Ezech. vm. Ydola vniuersa dom⁹ israhel depicta erant in pariete et in circuitu per totum. et semioēs israhel .i. prelati offerebāt incēsum Et bene dicitur in circuitu per totū. quia sz tota ecclesia vel collegiuz plena sunt talibus ydolis prelatorū. omnesq̄ pietes. i. ōnia beneficia ecclesie occupātur. et ideo ñ mirum si tales a leombus. i. a malis principibus infestantur. Vel allega de scismaticis qui ptim colūt deū pt̄ī dyabolū. imō ptū ptim bñ credūt. ac ptim male. et ideo leones. i. gentiles eos deuorant.

C Capitūlū decimū sextū. V A

Ezechias rex iuda qui interpretatur cōfortat⁹ a dño ortus fuit statuas. dissipauit excelsa. fuc adit lucos. sperauit in dño. fecit qꝫ bonum est. rebellauit cōtra te gem assiriorum. et serpētem ereū quē fecerat moyses confregit. a qa populus sibi incensū offerēs hac tenus ydolatrabat ipsū in puluēm diminuit. nn. Hegū. xvm.

Mora Sic vē bon⁹ plat⁹ debet ab eccīa euertē excelsa. i. supbos statuas. i. in malo stabiles et obsti natos. lucos. i. in vanitate lucidos et curiosos. serpētē eneū. i. ypocri tas maliciosos clamosos et litigio sos. debet etiā bonū facē. in dño confidē. et regi assirioꝝ id ē dyabo lo in oibz pugnē. Vl dic q̄ iste eze chias ē de⁹ q̄ qñ vidz in tēplo eccīe aliquē spētē eneū. i. aliquē malitō sū vel spētinū ypocritā. vel ad mo dū eius ñ sensū ꝫ sonū. i. ñ opa ꝫ ver ba hñtē a populo adorari et honorā ri. a tāq̄ deū. i. tanq̄ virū bonū iu stū coli et venerari idigns solz quā doqz eū frāgere. vt sic q̄lis erat pos sit oibz appaꝛere. Vel frāgē. i. exp hēdē et in puluēm p humilitatem reducē. a in tortētē cedrō picē. i. ad lacmas puocaē. Ysa. xvi. Inebriabo te lacruma mea.

Semacherib ex assirioꝝ ascē dēs sup terā iuda. cepit et va stauit vrbes munitas. et hoc qa ezechias rex iuda a tutute eius de cesserat. a in dño sperās tbutū si bi negauerat. Ezechias ergo nun cios ad ipsū dirigit. thesauros tē pli a thesauros regios sibi mittit quinymo valuas tēpli laminis au reis spoliat. et oīa sibi tradit. et michilominus ira ipsi⁹ nō flecti t. ꝫ ad obsidēdū etiā ihrlm se conuer tit. Qd videns ezechias ad pcauz dñm flēdo cōuertit. cui⁹ pabz dñs mot⁹ ostia senacherib debachat. a misit āgelū suū q̄ octogīta qñqz milia hoim assiriorꝝ i exercitu vna nocte pemit. q̄ videns cadauera mortuorꝝ timid⁹ abyt in terrā su ā et recessit. vbi i tēplo dei fui ad ōrādo a pp̄ris filys interfectus extitit. a sic illū quē ezechias mu neribz nō vicerat oribz supauit ñ n. Hegū. xv n.a. xix. Mor

Allega istud exēplare de efficacia orōis. et quō de⁹ solz tūc pūpue iuuaē qñ oē hūanū solatiū solz de fecte et qñ toto affectu hō solet se ad deum per oratione dare

Vel dic q̄ iste tyrannus figt mūdi pncipes et tyrannos. e zechias qui fidelis erat figmficat viros ecclesiasticos plat⁹. Ista est ergo veritas quando ezechias id est bonus prelatus cessat tribu ta. i. seruitia regibus tyrānis daē et ab eorum seruitio ugo et obedi entia se voluerit subtrahere. et sb pretu libtatis eccīastice liberare. statim ad ipsum deuastandū cur runt. vrbes et castra rapiunt. et temporalia et dignitates suas ad manus suas ponunt. et ipsis daē munera non solum de thesaurus p pns. ymo etiā de thesaurus dom⁹ domini. i. de bonis ecclesie ipsius co gūt. necn qñqz necesse ē vt portas eccīe. i. eccīe sb ditos tallhādo spoli et vt munera regi assiriorꝝ. i. pn̄ci pibus secularibus mittant. sic ad litteram videmus de mltis fatis

prelatis · q̃ ꝑuos subditos ḡuāt
vt inde principum seculariū amici
tias sibi querant. Sed reuera illō
improbō tirānis non sufficit · qr ta
libus muneribus contenti et ad
grauiora facienda multociens pl⁹
anhelant. Ergo ista est veritas q̃
pro libertate ecclesie optinenda n̄
est vtile principum et secularium
amicicias querē · nec diuitias ec
clesie ipsis distribuē · cuz ipos ma
gis soleant irritaē · sed vnicū et so
lum est remedium ad dēū recurrē
orationes fletus et ieunia facere ·
et causas ecclesie deo solūmodo cō
mendare · q̃a reuera si ezechias .i.
prelatus illud fecerit · deus ꝑ ipso
pugnabit · potētias tirannoꝝ sub
uertet · et ecclesiā de ipoꝝ manib⁹
liberabit · ps̄ · Liberasti em̄ nos de
affligentibus nos aī · Machab · i.
Non est q̃ pugnet pro nobis n̄ tu
deus noster

## Capl'm decimū septimū

DE saluatiōe ezechie et
addicōe amoꝝ · et de
trocessione solis vide
de hoc autem qr rex babilonis mi
sit nuncios cū muneribus ad eze
chiam salutādum et sup curatiōe
sua gratulādū · et hoc scōm ioseph̄
qr babilonij adorare solēt solē · a q̃
a videāt solē retro cessisse et audis
sent ab ydol' suis hoc ꝑter infirmi
tatē ezechie regis iuda factū esse
ad eū miserit · et ipsū quē sol⁹ de⁹
eoꝝ adorare decreuerat honorāduz
sensērit · qbz honoribus ezechias al
lectus legatos q̃ plurimū honora
uit · et dēs thesauros suos cellas
aromatū · sepulchra ēgū et ꝑphetā
cū scōz comestorē · a breuit oīa ab
scōdita suas diuitias et gl'az eis oñ
dit · de q̃ indignās dñs ꝑ ysaiā eū
acrit reprehēdit · et q̃ thesauri su
i adhuc i babiloēz deferēdi et filij
sui a babilōnis captiuādi eēnt sibi
imminādo ꝓdixit · Quibz auditis e
zechias hoc solū ēspōdisse fert Bo
nus est sermo quē locutus ē dñs
tm̄ sit pax et veritas i diebz meis
mi · Reg · xx · ¶ Noā Ista possūt
allegari ad inf̄ta · et hoc ꝓmū · qui
a n̄ simꝰ peiores babilonijs · nos de
beꝰ illos quos deus nī sol iusticie
xp̄c honorauit scz paupes et infir
mos et maxīe ēges isr'l .i. bonos ec
clesiasticos religiosos ꝓlatos honō
rare et eos cū muneribꝰ .i. elemosi
nis visitare Vñ Deut · x · deꝰ amat
peregrinū et dat ei victum et vos a
mate peregrinos ¶ Po Vl' istud
allega q̃ fatuū ē abscōdita sua a
secreta extraneis reuelare · q̃a ide
solēt pl'a mala ꝑpetrare · q̃a dū diti
as alijs oñdiꝰ ipos l' ad furtū l' ad
rapinā solemꝰ ꝑsuasiꝰ inuitare Vnde
Proūb · xv · Secretū extraneo nō
reueles ī · Vel dic q̃ thesauros
nros scz vtutes interiores ꝓpalare vl'
in publicū hoibꝰ ꝓpt̄ ianē gl'am oñ
de ñ debemꝰ · alias occasiōez ipsas
subripiēdi et subtrahēdi demoibꝰ da
reꝰ · Vñ ecī · vij · Nō oī hoī cr tu
ū manifestes · Et hoc q̃a scz Gre ·
de ꝓdam dicit q̃ thesaur̄ publi
ce portat Vel dic q̃ q̃cūq; rex dēt
reprehensiones ꝓphetarū .i. ꝓdicatoꝝ a
dm̄ inminationes patiēt audire · et e
uētū infortuniorum voluntati dei
supponere · et pro pace sibi dāda

sup licater exorare. dñs mḡt est. q ꝺ bonū ẽ in oculis suis faciat. ¶ Ezechias rex optimꝰ filiū et successorē habuit pessimū. scz manasse. regē iuda scz ydolatrā augurē homicidā. q̄ scz ihrlm iplēuit sāguine vsq; ad os. ysaiā etiā pphetā serra lignea scidit. Tādez amon filꝰ eius pessimꝰ iterū bonū filiū scz yosiā genuit. q̄ iter optimos numeratꝰ gloriose regnauit qui iterꝝ ioathā q̄ malos exstitit p creauit. ¶ Mor. ¶ Istud allega q̄ voluntas vel malicia a parentibz nō procedit. qz sepe fit q̄ bonī parentes generant malos filios ac̄.

## ¶ Capitulū decimū octauū. ¶ A

Iosias rex terrā iuda a ıſrl plenam ydolis iuenies excelsa et alta ara ydolorū destruxit. a sacerdotes ydolorꝫ et excelsorꝫ occidit et ossa hūana sup altaria cōbussit. curruꝫ solis creauit. equos soli dicatos abstulit. aruspices a effeminatos et eos q̄ adolebāt ire sū baal et soli et lune a. xy. signis et vniuse milicie celi sustulit et a mouit. cultūq; dei ydolū restauauit et pascha solēpnissimū in ihrlm celebrauit. ny. he. xxy. a. xxm. ¶ Mora ¶ Dic q̄ iosias ẽ bonꝰ platus. q̄ reuocauit de ihrlm. i. de eccīa sibi cōmissa dei et cultū ydolorū. i. rutū oim̄ vitiorꝫ eradicauit. et cultū dei et morū inserē et plātauit. Auferat ego inde excelsa. i. superbos et pūptuosos. ydola. i. fictos et superstitiosos. curruꝫ solis. i. auaros et volubiles et in mūdi negotijs laboriosos. equos i. lasciuos luxuriosos. ire satoes. militie celi. i. diuitū aduloatoes. effeminatos. i. mostrātes a ibealles. sacerdotes ydolorꝫ. i. malos familiares fautores et officiales. Tales em̄ de eccīa debēt subtrahi. a bone pſōe q̄ colāt et timeāt dñz sibi rogari. ¶ Math. xxy. ¶ Malos male pdet et vineā suā locabit aliis agricolis. ¶ E

Hic habē q̄ pharao nechao rex egypti cū transire vellet p trā iuda ad pliū cōtra regez assiriorꝫ iuxta euffraten exīt ei obuiā yosias rex. nec voluit acq̄escere vt recederet ab illo. Igitur occisus ẽ yosias in plio in campo magedo. a filius eiꝰ ioachas q̄ fuit malꝰ eide substitutus. quo a pharaone amoto filiꝰ ioachim rex ẽ factꝰ. q̄ a nabuchodonosor victꝰ seruꝰ ipsiꝰ ẽ effectꝰ. a quo mortuo filius eiꝰ ioachim orta nabuchodonosor rebellās ab ipo captꝰ cuꝫ vxore et filijs et maioribz ppli in babilomā in captiuitatē ductꝰ ẽ et solꝰ pplꝰ pauperū delictꝰ. sup quos fuit sedechias patruus ipsius ioachz rex creatꝰ. Quo scz tā de cōtra nabuchodonosor ipugnāte sb ipo ihrlm capiē. et ipe excecatꝰ ẽ et vniuersꝰ pplꝰ cū eo in babilōez captiuaē. Et sic p diuersas clades regnū iuda ɬmiaē. Sicut dicat hic textꝰ de⁹ omnipotēs populū istuz a facie sua sb mouē decreuerat. et maxie ppt̄ pcā manasse q̄ ruuoē in occīū iherusalē purpuauerat. q̄ ppt̄ nec ppt̄ boitatē iosie fuit placatꝰ. sed ppt̄ pcā populi

rex iustus fuit eis subtractus. Justus em fuit yosias intm q vt dicunt hebrei cum iuxta arborem aut fontem occisus fuerat fons et arbor primus aruerunt. ¶ Nota ¶ Ista si vis exemplariter possunt allegari. q rex vel prelatus luit quādoq; peccata populi et econtra. sicut habemus hic de iosia iusto q̄ pter peccata populi moritur vt eis subtrahatur. Et .n. he. xxxn. de populo israhel. qui ꝓpt̄ peccatuz da iudicis qui numerauit populū ab angelo trucidat. ¶ C ¶ Vel allega q vltimū infortuniorum solent multa infortunia p̄cedere. vt tribulacō precedēs possit eē sequentiū signū. sicut patet hic vbi destructōez ierusalē multe clades et infortuia precesserūt. Vñ Gregorius in omelia. q vltima tribulatio multis tribulationib9 p̄emitur. Vel dic q fons misericordie et gratie et arbor fructificationis et opulentie in eccia vl patria tunc siccatur. q̄n iosias iustus prelatus vel princeps subtrahitur vl ab ea auferetur. Vel dic q quādo videmus q iosias. i. rex noster xp̄s ꝓpter populū moritur. arbor et viror totius lasciuie. fons et humor totius carnalis concupiscentie debet in nob arescē et cessare. et p morte eius debemus plāgere et dolē.

## ¶ Capitulū decimū nonū. ¶ A

BEx babilonis veniens in ierusalē transtulit ide regē ioachim et matrem eius. vxorem et eunuchos illius. iudices et viros robustos et bellatores. artifices q̄z et inclusores. et in babilonē traxit. oēs personas nobiles de ierusalē sustulit et exceptis pauperibz michil in vbere reliqt. ibiq; sedechiā pessimū regē ordiauit. quem captū excecauit. a filios suos añ eū interfecit. et eū vinctū et cecū in babiloēz deduxit. nn he. xnn. ¶ Nota ¶ Rex babilonis ē dyabol9 q̄ ē rex sup oēs filios superbie Job. xli. Ierusalē ē eccia que dēt eē pacifica et q̄eta. ps. Rogate q̄ ad pacē sūt iherlim Joachim q̄ interptat̄ ꝓpat9 dño ē bon9 plat9 ad mādata dñi semp obediēs et p pat9. ps. Pat9 fū et n fū that9. nē Sedechias vēo q̄ rex fuit mal9 malū platū denotat. Ergo ista vide eē vēitas q hodieris tpibz rex babilonis dyabol9 de ierusalez. i. de ecclesia videt̄ trāstulisse et amouisse ioachim. i. bonū platū et diligentē. mīez ei9. i. pietatē ōnia nutrientē. vxorē ei9. i. caritatē ōnia cōiugantē. iudices eius. i. iusticiaz ōnia iudicātē. eunuchos ei9. i. castitatē impudicae repugnātez. viros robustos ei9. i. fortitudinē vitia debellātē. artifices ei9. i. discretionē prudēt̄ operantē. inclusores. i. humilitatē ōnia bō celātē et includētē. et soluz ibi dimisit vt videt̄ pauperes ꝓpos. i. auaritiā ommbz indigētē. et ibi pfecit sedechiā id ē malū platū ōnia subuertentē hec dēte em et deficiēte bono plato ab ecclesia ōnia defecerūt. et succedente malo ōnia mala succed̄ūt et succrescūt. Proūb. xxvm. Regnātibus impijs ruine hominū ¶ Et

Vel dic q̄ ihr̄usalē ē anima quaz p̄ cēto q̄ñdo nabuchodonosoz dy ābolus captiuat. ⁊ tranſfert bonū regē ioachim dño p̄patū. ī. bonuz et bñ moz̄atū affectū. ⁊ ſb̄ſtituit malū regē ſedechiā. ī. affectuz malū et mordmatū. tūc neceſſe ē q̄ ſimul tota virtutū familia trāſferatur ſicut d̄z. Prouerb. xi. ¶ C Vl̄ dic q̄ rex iſte dyabol⁹ iā videt̄ abeccāa abſtuliſſe ioachim dnō p̄patū. ī. bonos p̄latos ⁊ diligētes. matrē. ī. viros pios. vxorē. ī. viros ſocuales et caritatiuos. eunuchos q̄ſz ſe caſtrauerūt p̄pter regnū cēlorū. ī. viros caſtos. robuſtos id ē viros patiētes et ſolidos. bellatoēs. ī. viros p̄dicādo vel docēdo vel bñ operādo ſtrēnuos. artifices. ī. doctoꝛes ſcīētificos. īcluſoēs. ī. viros humles et abſcōſos. Et breuīt oēs nobiles vtuoſi et morales videntur ab eccīa deceſſe a⁹ babilonē. ī. ī peccīm captiuu ducti eſſe ⁊ opante rege dyabolo piſſe. Treñ. ī. Manū ſuā miſit hoſtis ad ōma deſiderabilia eius. Vnde eccīa videtur lamentādo dicē illō. Treñ. ī. Virgines mee et iuuenes mei in vrbe cōſūpti ſūt. Et breuīt non videntur relicti ī ñ pauperes. ī. viri virtutū diuitꝰ carentes et per aduerſitātā tpalibz diuitꝰ indigētes quibus zedechias rex. ī. malus p̄tus ſubſtituitur. q̄ a dyabolo diūtis vitꝰ capiē. ⁊ p̄pter ſuuz defectum ī preſentia ſua filꝰ. ī. ſb̄ditī per diuerſa peccata occidunt. ipe vero p obſtinationē et ignorātiā exœcat. ⁊ finaliter a dyabolo ī babilonē. ī. in infernū captiuat. vbi miſerabiliter moritur et necatur Ysa. xlꝰ. Quis cecus niſi ſeruus meus ꝛc.

## Capitulū vicēſimū. ¶ A

QVm ſedechias rex iuda qui iuramētū fecerat ē regi babilonis ab eo receſſiſſet. et ob hoc exercitus caldeoꝝ ihr̄l obſidēt. factū ē q̄ preualeſcēte fame in ciuitate interrupta ē ciuitas. et viri bellatoꝛes fugerūt nocte p viā portē q̄ eſt inter duplicē murū ad ortū regis. Fugit et ſedechias p viā q̄ducat ad cāpeſtria ſolitudinis. et op̄hendit eū exercit⁹ chaldeoꝝ. ⁊ bellatoēs q̄ erāt cū eo diſpſi ſūt et vniquerūt eū. quē oprehēſū ad rēgē babiloīs in reblatha duxerunt. qui ſtatī ī oſpectū eiꝰ filios eiꝰ occidit et oculos eiꝰ effodiēs ipſū vinctū cathenis in babilonē captiuuz duxit. Nabuzardan vero p̄ceps exercit⁹ chaldeoꝝ ſuccēdit ihr̄lm et murū eiꝰ ī circuitu diſſipauit. colūpnas tēpli contriuit. maē eneū baſes et lutēs vaſaq̄ tēpli q̄ fecerat ſalomō ſecū ī babilonīā deportauit. et populū q̄ inuēt⁹ ē in ihr̄l captiuauit. nn. Khe. xxv.

¶ Vara ¶ Iſta poſſunt allegari ad falſitatē vel infidelitatē ſacerdoꝝ a minoꝝ. q̄ p cēto q̄ diu rex iuda .ī. quicunq̄ p̄ceps mūdi ē in ſuis palatꝰ ſplendoꝛibz et ſolatꝰ.

pncipes fui oficiales a bellatoꝛes
et amici cū eo libenter morantur·
et ipsū assocīāt et comitiuā eius se
ctantur· Si vero ꝺingat q̄ exer
citus chaldeoꝝ .i. mūdi infoꝛtuna
cōtra ipsū p̄ualeāt· tūc statim fu
gere incipiūt· et ipsū solū i pericu
lo derelinquūt· Exēplū de apostol
qui dūm suū xp̄m in cena assocīa
uerūt· sed eū a uideis captū ē oēs
ab eo velicto fugerūt· Eccī· vi· Est
amicus socius mēse· et nō p̄manebit
in die necessitatis· T De E
Vel die q̄ sedechias est peccatoꝛ·
q̄ ista muros cīuitatis .i. ista ābitum
coꝛporis residēs· et ibi in delitijs
viuens pax curat de rege babilo
nis .i. de ꝺyabolo rege infernī· q̄uis
sibi peccādo p̄miserit famulatū·
et ei obediēdo visus fuerit cū ipo
ꝺtrahē q̄ꝺā pactū· iuxta illū· Ysa
xxviii· Pepegimus fedus cū morte
et cū inferno feramus pactū· Sed p
certo dū nō aduertit iste rex ꝺyabo
lus ꝺtra istū exercitū suū fecit infirmi
tatē mortē infoꝛtuna mittit· et cī
tatē vbi habitat fecit coꝛpus p mor
tē lamat et sꝛuertit Ergō iste exē
citus vbe ista coꝛpis diruptā· istū
ad regē babiloīs ꝺyabolū i infer
nū aꝺducat· et virus bellatoꝛuꝫ q̄
erāt cū eo .i. amicus eius cunctis et
fortis ipsū ꝺimittentibus et ab eo fu
gientibus· iste exercitus .i. lumē gra
tie quatus· et cathenis etne dāpnatio
nis ligatus· in babiloēz .i. in infer
nū ꝺescēdit· Matth· xxii· Ligatis
pedibus et manibus mittite eū in tene
bras exteꝛioꝛes· T C E Vel die
q̄ rex et p̄nceps babiloīs ꝺyabo
lus mediāte exercitu vitioꝝ ihelm
.i. ecclām vel religiōem igne cupi
ditatū īcēdit· muros observātie ē
gulaꝛis et diuinoꝝ mādatoꝝ
in ipso ꝺestruit· et eum per nabu
zaroan principem militie siue id est
per mundi tiranos et impios di
uersis tribulationibus obsidet a
miserabiliter lamat et subuertit·
Regem eius .i. prelatos excecat a
cathenis .i. diuersis carnalibus co m
placētijs ipos ligat· et finaliter
in babiloēz .i. in infernū ꝺplātat·
et populū ipi q̄ per peccatum diffi
pat et captiuat· Ab ista etiam tol
lit colūpnas .i. viros fortes et ꝺstā
tes· mare eneum id est vivos ama
tos contritos et penitentes· vasa
altaris ideſt vivos ꝺeuotos ꝺomino
seruientes· Omnia ista solet ꝺya
bolus ab eccīa tollē et ipsaz ꝺestru
ctam ꝺimittere· ita q̄ iam videē
quasi de bonis psonis et de virtu
tibus nuda esse· Vñ Treñ .i. Por
te eius ꝺestructe· sacerdotes eius
gementes· virgines eius squalide
et ipsa oppressa am amitudine· T
D E Vel ꝺic moraliter q̄ ihetū
salem est anima· quā p certo q̄n
do rex babilonis capit· statim do
mum ꝺei .i. ꝺeuotionem ad ꝺeum·
do mos principum .i. ꝺeuotōnē ad
sanctos· muros .i. mandatoꝝ mu
obseruantiam· portas id est sēsuū
capacitates ꝺestruit· et ignē con
piscentie carnalq̄ succēdit·
Regem eius id est intellectum p
ignorantiam excecat· et eum per
diuersos errores alligat· Tandē
istam miseram ciuitatem omnibus
bonis spiritualibus spoliat atq̄ p
uat· nam sicut inde sublate sunt
colūpne baseꝫ maē eneū olle trulle
fiale mōtuola tradētes ciphi· scōz

q̄ dicit̄ hic · sic dyabol⁹ tollit ab aīa peccat̄e colūpnas firmitatis · baſes humilitatis · maē otationis · ollas caritatis · trullas lenitatis · phialas deuotionis · mortariola diuinū timoris · tridētes pm̄e · aphos ſpūales ſcientie · Treñ. i. Manū ſuā miſit hoſtis ad oia deſideabilia eius Colūpna em̄ dēt eē ſtabilis · hec ē cōſtantia Baſis infima · hec ē humilitas · Mare ſonat amaritudinez · hec ē otatio · Olla otinet et feruet · hec ē dilectō · Trulla pietes lenit · hec ē benignitas · Phiala liquores continet · hec eſt deuocō · Mortariolū ſpēs otinet · hic ē timor dei · Tridēs mordet et tres dētes habz · hec eſt penitētia cuius tres ptes ſunt · Ciphus vinū effūdit · hec ē ſcientia Omnia em̄z iſta ab eccleſia p dyabolū ſbtrahūt̄ · q̄ rex. i. plat⁹ ipius victus exœcatur · Ab anima etiaz tolluntur et a tēplo ſcientie ſbmouent̄ · q̄ p vitia dyabolo ſubiugatur ·

HIc dicat comeſtor q̄ ſedechias rex iuda cec⁹ in babiloēz ductus dū nabuchodonoſor rex babilonis p victoria feſtū et cōuiuium faceret · et in vaſis q̄ de tēplo ihrlm aſportauerat quotuz ptē mēſe fuerat deputauerat · ptē ydolis dedicauerat · bibēt · p ſpectaculo in mediū ē adduct⁹ · et cū pot⁹ conuiuātibus miniſtrareť · de mandato nabuchodonoſor iſti ſedechie exœcato pot⁹ laxatiuus extitit miniſtrat⁹ · quo bibito in pūtia ōmū vituperabiliť ē laxat⁹ et ſic ab ōmib⁹ confuſatus ē duct⁹ ē in carcerē · ꝓpter huiuſmodi derisiōez tāto dolore affect⁹ eſt · q̄ infra breue tēp⁹ mortu⁹ ē · et audita cauſa mortis honorifice p nabuchodonoſor eſt tumulatus ·

Nota Iſta poſſunt applicari miſtice · quando q̄s per ignorantiam et obſtinationez eſt cecatus et a nabuchodonoſor. i. a dyabolo in babilonē. i. in ſtatum peccati captiuatur · ſepe fit q̄ ad conuiuium bonorū tpaliū adducatur · vbi potius laxatiuus id eſt mundi proſperitas diuitiarumq̄ et deliciarum vbertas quandoq̄ per ipſum nabuchodonoſor dyabolus ſibi datur · pſ · Exce ipſi peccatores in ſeculo obtinuerunt diuitias Iſte em̄ potius laxatiuus dicitur · quia ſez quos talu potu dyabolus inebriat faciliter ad omnia vitia et maxime ad luxuriam auaritiam et ſuperbiā relaxantur · et ignominioſe coram alijs per vitia confunduntur · ita q̄ ſpectaculum et illuſio cunctis efficiuntur · Nō potiſſime de iſto qui cecidit rex ihrūſalem. i. de prelatis eccleſie et viris eccleſiaſticis poteſt dici · qui pre alijs peccatorib⁹ ſpectaculum et deriſio fiunt · quando ad ignominioſa vitia et ſuperfluitates et vanitates ſeculi ſe reuoluūt · pſ · Omnes videntes me deriſerūt me · Qui finaliter in carcere male conſuetu dinis peunit · quos tamē aduocatores finem bonum eis predicādo honorifice ſepeliūt et abſcōdūt Nabuchodonoſor dyabol⁹ preōrez honorifice ſepelit · q̄ in finali ꝑmutentia ipſū inanit̄ ſperaē facit Nō etiā facit per adulatoēs · qui recte dicit pūt taliū ſepultoēs · Matthei · vm · Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos · Et Eze · xxxix · In die illa dabo gog locū noiatū ſepulchrū

in israhel ꝛc̄ · Vel dic ꝙ nabuelzo donosor de mō vasa tēpli .i. viros ecclesiasticos quando ipsos de ihe rusalē in babilonē .i. de statu ḡre in peccatū vel de religiōe ad mū dū trāstulit ipsos quādoq; ydolis .i. mūdi pncipib⁹ et eor curys et officijs obsecrat · et ad potandū sēz mala doctrina cōuuas cij sēz pec catores ipsos quādoq; ordinat et designat.

¶ Explicūt Moralisationes sup libros Regū Incipiunt Moalisationes sup secundū librū Paralipomenon.

## Capitulū pmū.

Via in libris pāli pomenō pauca re citantur preter illa que de libris regum ēca pitulātur michil de obscūris in ipis cū ia sententia qsi cuncta tetigerī moalisaē ꝓpono · pter aliqua pau ca q̄ hystorie regū supaddita vidē tur · q̄ breuit hic exponō ¶ A Ergo obmisso libro pmo legit in .ij. libro · cap · xxij · q̄ zara ethiops cōtra asa regē iuda venīs decies centena mi lia hominū in exercitu suo hēbat · quos tim̄s asa fugit ad dnm et ora uit · dns āt exterruit ethiopes et fugerūt · et sic ora eos asa et sui nō arims · sed precibus valuerunt · ¶ Mora Istud allega quō deus in necessitate suos fideles nō deserit et qui in ipo per fidē confidit · et ad ipsū pabz de uote recurrit · virtute ei⁹ hostes fugiunt et terrent · et sic sepe fit q̄ multi a paucis · magni a modicis · diuites a pauperibz superātur .i. Macha · ij · Facile ē multos con cludi in manibz paucoꝝ · et n̄ est deffirentia in ospcū dei celi liberare in multis an in paucis ¶ B Vl dic q̄ ethiopes sūt demones et de monū temptatiōes · q̄p certo tot et tanti sūt q̄ vies nostre ad eos superandos nō sufficiūt · Vērūptam facilit vicūt · qui ad orationes et di uinā spē recurrit · et qui diuinuz auxiliū humilit implorat ꝛc̄ ·

## Capitulū secundū · ¶ B

Hij ammon et moab et seir cōtra iosaphat regem iuda in stupēda multitudine ad pliū aggregāt̄ur · quo ex toto corde ad dnm recurrēte ꝓpheta osolator sibi mittitur · ad cuius consilium cāto es primi in exercitu ponūt · qbz dnm laudātib⁹ hostes in seipsis talit perturbāt̄ur q̄ ora alterutrū pliā tes vinuērsi mutuis cedibus per muntur ita q̄ quisq̄ euadere ne quiuisset · spolys hostium vltra modum ditantur · Si vis dic sicut

in precedenti capo Vel dic q̄ ille tres nationes infidelium designāt tria principalia genera vitiorum scilicet superbiam luxuriaz auaritiam · que contra nos in tanta fortitudine congregantur · q̄ nisi dominus nos liberet et defendat necesse est vt nobis impie dominentur · Necesse est ergo ad orationem recurrere · cantores .i. dei laudes ponere · a sic poterimus superare Nam enim cantores spūales .i. oratio confessio laus et gratiaruz actio primitiuntur necesse est q̄ hostes spirituales scz demones et vitia debellent · Regū · xx · Cecinit tuba et recesserunt ab vrbe · ¶ Vel dic q̄ cantores sunt predicatores vel laudis dei me pronuciatores · qui quia populum ad deuotionez excitant · contra hostes victoriam sibi parant · Vel dic q̄ sepe fit q̄ mali qui dentra bonos se congregāt maliciose · nutu dei quādoq̄ simul dissentiunt et discordant · et sic inter se pugnantes duz mutuo se debellant alios quos decreuerāt occidere liberant atq̄ defendant Constat enim q̄ dei prouidentia solet quādoq̄ inter superbos discordiam suscitare · vt sic occasionaliter possit iustos de suis manibus liberare · ps̄ · Gladius eorum intret in corda illorum et cetera ·

## Capitulum tercium · ¶ A

Item capitulo · xxiij · ponitur q̄ ioas rex iuda qui per ioiadā sacerdotem fuerat enutritus · a persecutione impie athalie reseruatus · et in regnum sublimatus · q̄ diu ioiada vixit bonus et sanctus extitit · deum coluit · templum repauit · et iuste et pacifice impauit · Mortuo vero ioiada · delimtus obsequijs et adulationib⁹ principuz suorum · ipse et populus suus dominuz dereliquerunt · templuz dei et cultum ipsius contempserunt · sculptilibus seruierunt · Pro q̄b⁹ cum a zacharia sacerdote filio dei ioiade reprehenderetur · ipsū iudei inter templum et altare lapidibus obruerūt · propter q̄d rex et populus in manibus syroz traditur a quibus ierusalem spoliatur · ipse vero rex ingratus in magnis languoribus ab eo dimittitur et a seruis suis p̄pijs in lecto suo dormiēs iugulatur · ¶ Nota ¶ Ista possunt allegari exemplarē quo valet et p̄fert presentia viri iusti boni consiliarij vel prelati · Quādiu rex iste ioiadā virū vtiq̄ iustum et prudentem secū habuit et eius consilio vsus fuit · tam diu deū timuit · templū et ecclesiaz honorauit · obsequijs a blādicijs adulatoz decepi non potuit Quo tamē mortuo q̄ plura mala fecit · ita q̄ obprobiose perijt · Vnde ergo est et maxime p̄ncipi · q̄ sanctos viros et bonos cōsiliarios secuz habeat · et q̄ adulatoruz obsequijs nequat ipsum ad iniquitatem p̄trahant nunq̄ credat · Eccī · ix · Viri iusti sint tibi cōmunes Tali ergo principi et p̄l'o p̄t ioiada .i. bonus plato vel cōsiliarius dicē illis · Deut · iij · Noli q̄ post mortē meā ī que agetis

et declinabitis cito de via quã ôn di vobis. ℣ ℟ Vel dic si in ecclia iustus ioiada semp viuêt. i. si ibi hom̃ plati et ecclastica sẽper essent. rex et pulꝰ id est ipsi se cula ꝛés semp bonum facerẽt. et e oꝝ filiis crederẽt. et extraneis se ñ ꝯformarẽt. deũ qꝫ colerẽt. et tẽplũ eccẽ repararẽt. Vñ. ij. Paralipo. xxxiij. dr qꝺ cũctis diebꝰ iosie nõ recesserunt a dño. Sed qꝺ ꝓhdoloꝝ iam ioiada in eccia non inuenitur. quinymo vir iusti pru dentes hom̃ plati et ecclesiastici ex inde defecisse ꝓbantur iurta illud ps̃. oẽs declinauerũt simul inutiles facti sũt ñ ẽ qui faciat bonũ. ideo tã prĩcipes qꝫ populi deũ videntur con tempnẽ. templũ eccie persequi et derelinquere. ydola id est vitia co lere. zachariã id ẽ sacerdotes et p dicatores et reprehensores vilipẽ dere. ipsos etiã qñdoqꝫ premis affi cere ꝓbantur. ꝓter qꝺ guer ras et tribulationibus iusto dei iudicio molestantur. et a seruis p prijs. i. a suis malis officialibꝰ adu latoribꝰ et ministris dñi dormiũt .i. dum nõ aduertunt occidũtur ingẽtum fez spualiẽ ipsoꝝ instime tu mala mlta facũt et eorũ fictis fallacijs et blãdicijs tẽporaliẽ de paupantur. Sicut ad litterã vide mꝰ de mltis prĩcipibus. qui dato qꝺ ꝗquid possũt eccliasticis auferat et eccliaz persequãtur et odiãt ip si tñ mortui. i. paupes et depressi dormiũt. a hoc qꝺ serui eoꝝ et ma li familiares totũ quicqd habent furripiũt. et de eoꝝ spolijs dites sunt. Vñ infra Paralipp. xxxij. Filij sui percusserunt regem. ℣ ℭ Vel ista allega qꝺ sepe fit qꝺ ingra ti homines et maxime prĩcipes ba to qꝺ a ioiada. i. de aliquo prudẽte et iusto familiari vel cõsiliario su o multa bõ receꝑint et qꝺ ipsuꝝ in vita sua dilexerũt et honorauerũt ipso tñ mortuo huiusmodi benefi cia facilẽ obliuiscũtur. et ultra za chariã filium ioiade. i. cõtra filios et heredes ipsiꝰ debachãt. ipsosqꝫ plusqꝫ alios aliquotiẽs persequũ tur. nec de beneficijs acceptis ab eoꝝ parentibus recordãtur. Vel dic generaliter qꝺ mali et maxime diuites nolũt aliquẽ hodie q̃ ipsos corrigat inuenire. quinymo zacha riam. i. bonũ predicatorẽ vel correctorem si eorum crimina arguat solent cũ verbis et verberibus la pidare. a eum diffamando occide re. Vnde Amos. v. Oderunt in por ta corripientem. et loquentem p fecte abhominati sunt

## ℭ Capitũlũ quartũ ℣ a

Oasias rex iuda volu it pugnare cõtra filios edom et cõduxit de isrl centũ milia robustoꝝ Sed quia omnes erant ydolatre quidam vir dei ipsos remitti iteꝝ mandauit. et dato qꝺ iam stipẽ dia receꝑissent ipsos remitti ad ꝓria impauit. Non ingrediatur inquit tecũ exercitus israhel. non enim est dominus cum illis Quod si putas ipse in robore exercitus bella obsistẽ fu pari te facet domiꝰ

ab inimicis tuis · dei quippe est ad
iuuare et in fugaz conuertere Nō
factum est · quia scz in deo confidēs
ydolatras remisit. et sic hostes fu
os gloriose deuicit · ȝ · Paralipo ·
xx v · ¶ Nota ⁊ Istud allega ⁊
societas malorum nō est in prelio
captanda · quia ꝑter peccatū eoꝝ
posset victoria retardari et impe
diri · Itē istud allega ⁊ non est in
magno numero cōfidendū · et ⁊
victoria magis dependet ab occul
ta dei prouidentia q̄ a numerosa et
forti milicia · ¶ Ex ⁊ Nota ⁊
hic dicitur ⁊ milites isti repudia
ti et remissi dato ⁊ bene fuissēt sti
pendiati · fuerūt tm̄ contra regē iuda
multiplicater indignati · terrazq; oc
asis pluribus fūt p̄dati · Nō ad
hoc allegari p̄t · ⁊ mali et indigni
quādo se remitti et a societate l̄ p
motione se repelli cognoscūt facili
ter indignātur · a ꝑ uxas et appel
lationes contra regē iuda se repel
lentem. i. contra bonū prelatū se i
pudiantē insurgūt · Proūb · xv ·
Non amat pestilens eū qui se corru
pit · Non cōsiderat em̄ suā indignita
tē. sed potiꝰ ambicionez et cupidā
suā volūtatez ¶ C
Hic hēs ⁊ amasias rex iuda
qui prius erat bonus dei vi
tute ydumeos deuicit · a filios seir
dei auxilio fupauit · sed cuz ipē spo
lia deos eoꝝ in ihrusalē detulisz ·
errore seductꝰ ipsos sibi in deos sta
tuit et ipsos incēsū adolēs adorauit
Quē cū ꝑpheta missus a domino fu
per hoc redarguēt dicens sibi · cur
adorasti eos qui non liberauerunt
populum suum de manu tuā · acq̄
stetere nolut · sed sibi minas iferēs
ipsum vt quiesceret increpauit ·
Num inquit consiliarius regis es ·
Quiesce ne interficiaz te · Quaꝑ
ter cito post a ioas rege israhel fu
it victus et tandem a seruis propꝰ
is interfectus ¶ Nota ⁊ Si
vis applica ista ad malos sacerdo
tes · q̄ scz audito peccato alicuius i
confessione ad similē puocantur ·
Juda em̄ cōfessio interpretatur · a
ideo sepe fit ⁊ rex iuda i. bonꝰ et
circumspectꝰ confessor pugnat cō
tra edom. i. cōtra peccatorē scz ipsū
in confessione redarguēdo · et eum
ad obediētiā et penitētiā mouēdo
ita ⁊ dū sua occulta scrutatur se
pe fit ⁊ deos suos. i. aliqua occul
ta peccata in quibz se potiꝰ delecta
bat inuenit et trimatur · vt ⁊ de a
liquo actu luxurie vel simili confi
tetur · et tunc sepe fit ⁊ ipsos i de
os sibi statuit · scz quādo in pecca
tum simile consentit · et in ꝑtum il
lud q̄ in alijs impugnauerat et ꝓ
phēderat in ꝑpria persona cōmit
tit ad · Gal · ȝ · Si que destruxi ite
rum edifico · preuaricatorem me
constituo ¶ D Vel
dic ⁊ mali reprehendi se apheas
. i. a bonis viris et prudentibus nō
sustinent · ymmo statiz turbati mi
nas eis trabunt et intentant ·
Vnde illud est verbū ipōr · num
consiliarius regis es quia sicut di
citur · Proūb · xv · Non amat pesti
lens eum qui se corripit · Et ideo
talis qui redargui vel veritatem
audire non sustinet · spiritualiter
et temporaliter sepe perit · Vñ Pro
uerb · xxix · Vico qui corripientē
se dura ceruice contempnit repen
tinus ei superueniet interitus ·

## Capitulū quintū. A

OZias rex postq̄ multa bona tā in bellis q̄ in alijs negotijs peregisset et in mēsam gloriam acquisiuisset · presūptione seductꝰ eleuatū est cor eius in interitū suū cōtempsitq; dn̄m deum suum · Ingressus enim in templum domini sacerdotis officium voluit exercere · et arrepto thuribulo sanctuarium intrare · et super altare thymiamatis incensum sicut pontifex adolere · quod tamen solis sacerdotibus cōsecratis filijs aaron licitū erat · quia sic nullus alius sub imminatione locū illum ingredi potuit aut debebat · Vnde summꝰ sacerdos statim sibi occurrit · et de presūptionis predicte negocio reprehendit · Non est inquit officium tui ozia vt adoleas incensum dño sed sacerdotum filiorum aaron q̄ consecrati sunt ad huiusmodi ministerium · Cum ergo nec sic egrederetur · sed cōminās sacerdotibꝰ incensū offerre moliretur · statim lepra fuit percussus · a a sacerdotibꝰ a sanctuario eiectus · et ex tūc leprosus i domo separata habitans q̄diu vixit a populo est seunctꝰ regnicꝫ gubernaculo destitutus · ij · palip · xxvi · Nota

Ista possunt applicari cōtra prīcipes seculares · qui retrahā modernis temporibus non sunt contenti de administratione secularium nisi etiam administrent spūalia · quia procerto sicut patet iaz nituntur de collatione beneficiorum et per cō sequens de execucōe ecclesiasticorum officiorum se intromittere · et illud quod solis filijs aaron cōsecratis · i · clericis et dignis epīs et prelatis concessum ē volūt aliquotiens vsurpare · sicq; sanctuariū intrare et incensum offerre nituntur i q̄tum de rebꝰ ecclīasticis et de illis que ad prelatos pinent se intromittere moliūtur · Et inde est q̄ iam multi tales leprosi · i · simoniaci efficiūtur · inq̄tū scz munera recipiūt vt eorum precibus et impulsionibus vel intrusionibus aliqui promoueantur · Lepra enī symonie que in sanctuario contrahitur solebat contingere solis ecclīasticis prelatis et sacerdotibus · nunc vero contingit regibus et prīcipibus · quia scz quandoq; symoniam contrahunt et alios promouendo seu pmouere procurando et sic plato; officiū vsurpātes assumūt · sic̄ i multis rēgnis apparet vbi nullꝰ ad dignitates vel ad officia pmouet nisi qui a secularibꝰ principibꝰ a dominis pnitetur Isti ergo rēgnia moderamina solent pdere et i domo separata scz in īferno leprosi et abhominabiles pīstere qui nō cōtenti ꝓpria dignitate iura et officia platoꝝ in hijs et similibus conantur talitor vsurpare · quia procerto dignū ē q̄ pdat ꝓpriū q̄ ābitōse vsurpat et appetit aliena · nō ē eni suū officiū vt incēsū adoleāt · i · vt sacerdotū et platoꝝ mīsteria exercēāt et assumāt Vñ Sūi · in Exō q̄ ad mīstrādū accesserunt moriē Vl dic q̄ secularis q̄ q̄ sit rex l princeps seu famosꝰ iustꝰ · dignus non est ecclīastica officia

assumere · sed solum illi qui mun⁹ consecrationis dinoscuntur habe digniorem enim ad hoc est quilibet cōse cratus ecclesiasticus q̄ q̄ malus · q̄ quicunq; secularis non cōsecra tus q̄ q̄ iustus fuerit alias et hone stus ·

¶ Incipiunt Moralizationes sup primum librū Esdre

## Capitulū primum · ¶ a

Vb esdra q̄ fuit scri ba velocissimus in le ge domini data ē li centia filiis iuda · q̄ captiui du cti fuerant in babilonem q̄ in hie rusalem redirent · et vasa tēpli q̄ nabuchodonosor detuleat reportā tes templum reedificarent · Ob cum facere cepissent inuidentes fi mitimi scriptis epistolis in psidem ad regē impediuerūt · a tēpli edifi cationem p magū tēpꝰ tardaueīt primo · Esdre primo · ij · et · iij · ¶ Sic vere quādo contingit q̄ capti ui peccatores de spēali licentia seu gratia et indulgentia regis xpi de babilonia . i . de statu peccati · in ui deam que interpretatur pacifica id est per contritionē et penitentiaz ad statū gre reuertūtur · a tēplū dño in sua sciētia virtutibz edificaē co nātur · statī assunt fimitimi vl̄ vi ci ni sui scz motꝰ carnales q̄ in suis finibus habitant · vel dyaboli qui circa eos in mundo quagātur · q̄ suis tēptationibus impediūt ne edi ficent illud tēplum · et ne in osti entia sua faciant deo domū · ¶ Ho

Ec habem⁹ q̄ duz filii israhel reedificarēt templuz · sama ritanī de q̄bus dictū ē · in · Regum xvi · q̄ pti dñm colebāt et pti ydo la adorabāt · venerūt ad eos p̄tēdē tes se velle cū eis edificaē · dicētes se dñm colē et sibi velle cū alijs de seruire · filii aūt israhel ipsos sotios in edificādo habere noluerūt · sed eos potius tanq̄ extraneos spreuerūt

¶ Nota ¶ Sic vere hodie quando filii israhel . i . boni xpiani tem plum ecclesie catholice virtutib⁹ et documētis cōstruūt nūq̄ defuit samaritanus . i . hereticus et scismaticus qui licet cū deo ydola colant . i . licz cum aliquibus veris q̄ credūt mi ta etiā erronea teneāt · se tamē eē cultores dei asserunt · et xpianam re mam eē volūt · a tēplū predicando malā doctrinā suā edificaē querūt Filii tamē israhel . i . boni xpiani de bent tales repudiaē · ipoꝝ edifica tionē detēpnē et eos a cetu fidelium tāq̄ extraneos effugaē · Et sic isti repudiati postea commoti fuit con tra israhel · et ipoꝝ facti fuit inimici a edificationē tēpli impediuerūt · sicut hetici scismatici videtes q̄ filii eccie ipos et ipoꝝ errores abhominant a ipis p cūctis ppls hodie inimica tur · a eos in cōstructione templi fi dei et ecclesie impedire conantur ·

Bene ergo dicitur · ꝙ ad · Cor · xi ꝙ periculū est in falsis fratribus · quia sicut dicit · Math: x · Inimici hominis domestici eius · Vel dic ꝙ tales dicuntur peiores · q̄ sub specie volendi edificare cū alijs .i. sub specie alicuius bonum mituntur societatē cū alijs cōtrahere vt sic possint āplius et facilius nocere · Ods si recapi nequeūt · tūc se solēt hostes publicos demōstrare · a malitiā quā palliauerāt declarare ·

## Capitulū secūdū. ℣a

Neemie quarto dr ꝙ ꝑpe impugnatiões hostiū sui anor · qui ſcz edificationē ciuitatis ihrusalem impediebant ordinauit neemias ꝙ media ps iuuenū opus edificaret · alia vero medietas armata hostibus obuiaret · Ecclesia de edificāndo sic fiebat · ꝙ vna manu faciebāt opus altera vero manu tenebant gladium ℣ Nota ℭ Istud applica ꝙ quia in spūali edificatione ihrusalē scz ecclesie et anime hostes nostri demões otinue nos impugnāt · necesse fuit populū dñi in duo se diuidere scilicz in bellatores .i. in otemplatiuos et religiosos q̄ pro se et alijs oratio nibus pugnāt · et in opatores .i. in actiuos qui pro se et alijs in terre mis laborant · Verūtamen sic est ꝙ isti ex toto nō semper debent o pibus actuie vite intendere · ymmo pro certo vna manū debent gladium orationis tenere · et altera opus bonum actualiter exercere ·

## Capitulū tertiū: ℣a

Populus qui de captiuitate redierat in vno dicitur valde peccasse · q̄a sacerdotes et leuite et alij filij israhel non statim se separauerūt a populis regionū · sed potius semē sanctū cōmiscuerūt cum populis terrarum · et acceperūt sibi et filijs suis vxores de filiabus chananeor āmonitar moabitar egyptior · maꝝ etiā magistratuū a principū fuerat in hijs prima · quapter dolens esdras ieiunium predicauit et vxores alienigenas cuz eor liberis eiciendas mādauit · et sic filios israhel a gentibz quibus mixti erant sepauit · ꝑmo · Esdre · ix · et · x · ℣ Nota ℭ Sic vere videt hodie ꝙ nostri sacerdotes a leuite .i. viri ecclesiastici simili modo peccāt quia scz populis terrar .i. secularibz negotijs se iplicāt a sic semē semē scz se ipos q̄ debebēt eē sci cū ppl'is admiscē videntur · iqtū secularū actibz et moribz se conformantes Psa · xxxiij · Sic populꝰ sic sacdos · ps · Cōmixti sūt inr gētes et didicerūt opa eor et fuerūt sculptilibz eor · a fem̄ ē illis i scādalū Et qd pl9 ē isti de filiabꝰ istor chanane or .i. secularū vxores et cōcubīas sibi acceperūt · de qbz otra legē dei filios adulterinos producūt Et n̄ solū inferiores · ymmo magistratꝰ et principes id ē doctoes plati et superiores in trāsgressione hac primi

sunt · et in hoc ceteris plus delin quūt · Et sic iam potest dici de ta libus illud · Gen̄ · vi · Videntes fi lij dei filias hominuz q̄ essent pul chre · ceperunt sibi vxores ex om̄ bus quas elegerant · sequitur · il le q̄ genuerunt · Quid ergo debet facere esdras .i. bonus prelatus ? Procerto ipse debet tales vxores et eorum liberos .i. tales concubi nas a eorum spurios de israhelita tum .i. de clericorum domibus ej cere · et sic semen sanctum ab ali enigenis .i. clericos a secularibus et maxime a mulieribus separare dicat ergo esdras bonus prelat9 cuilibet tali fornicario illō · Gen̄ · xi · Eice ancillam et filium eius ·

℣ B ℟ Vel dic q̄ vxor alienigena est officium vl̄ dig nitas secularuz · aut sz hodie filj israhel .i. viri ecclesiastici libenter nubunt et se in negotijs et dig nitatibus principum secularium libē ter implicāt ·

℣ Explicaunt Moralisatiōes sup primum librum Esdre · Incipiunt Moralisationes super secundum librum Esdre ·

## ℭ Capitulū p̄mū ℣ A

Iaut dicitur · in Esdre capło · in cubiculū trēs regis psarum p̄missō a rege p̄o melius re spondenti · de questione fortitudi nis disputauerunt · et que res sit i mundo fortior diuersimode respō derunt · Vnus ergo vim fortitudi nem predicaut · alius regum po tentiam fortiorem rebus ommib9 asseruit · alius mulieres fortiores rebus ceteris esse dixit · veritatez autem super omnia prēualere asse ruit · Iste ergo qui pro mulierib9 locutus est premium promissum obtinuit · et quicquid statuit re tere reportauit · ℣ Mora ℭ Ista possunt allegari q̄ hodiernis tēporibus in curijs regum et pri cipum quilibet certat regi sapien tius respondere et placentia dicē ad finem q̄ possit premium re por tare · Sz pro certo ista videtur ho die veritas q̄ illi qui cōmendāt ho die mulieres et qui dominatuz ac quirunt gratias et fauores ceteris preferuntur · et premia non soluz ab ipsis dominabus · immo etiam ab ipsis regibus et dominis conse quūtur · ℣ B ℟ Vl dic q̄ rex babilonis est diabolus inimicus · qui scilicet in hoc mūdo tres cubicularios habere dicitur eo q̄ tria genera peccatorū sibi pci pue famulantur sz auāi qui com mendant vinum .i. diuitias que in ebriant et excecant cor humanū · ambitiosi et superbi qui commēdāt regem .i. eminentias · luxuriosi qui commendant mulieres .i. delitias ℣ Vl dic q̄ inter seruos regis christi ille qui mulieris .i. beate virginis laudem et fortitudinem predicat · et qui veritatem diligit et cōmen dat a rege christo amplius donum reportat · Mulieris enim bone

benedictus vir· Eccī· xvi· ¶ C Hic· in· ca· habes q̄ tres erāt iuuenes custodes corpis dari· quibus p̄missum erat a r̄ge q̄ ille qui de vna questiōe sibi a r̄ge tradita sapientius responderet· dona q̄ plurima reportaret· Cuiuscunq; īmḡt sermo apparuēit sapientior dabit ei darius rex dona magna· purpura opiri· i auro bibere· super aurū dormire et currū aureo freno eydarum bissinaz et torquem aurea collum· et secūdo loco sedebit a rege p̄pter sapiētiam· et cognatus darij vocabitur Et sequitur q̄ zorobabel vnus trū· q̄ veritatem cōmēdauit oīa ista a r̄ge darij reportauit· ¶ Nora hex iste darius qui īterpretatur fertilis vel augmētatus sīḡt deuz· qui īm oībz ē fertilis et abūdans hex īmḡt darius fecit cēnam magnā· Jsta est ergo veritas q̄ ille q̄ veritatē diligit et amendat· cuius sapiētiā ipse rex deus approbat et acceptat· sicut est hō sanctus q̄ nō de vino et de rege. i. non de affluētia et eminētia tpali tractat· ſ ad veritatem creatā et īcreatā suā sapiētiā ordīat et dilatat· ab isto regē suo finaliter gloriā et honorem reportat· Magna īquit est veritas et preualet Jste em̄ finaliter purpura i. r̄gali dignitate vestitur· auro diuine sapientie potatur· et super illō aurū dormiēt et q̄ escere ꝑpetuo cōprobatur· Currū etiā aureuz. i. corpus glorificatum habebit· freno aureo. i. diuina laude gaudebit· Ysa· lxvm· Laude mea īfrenabo te· Eydarbyssina i. munda ⁊ clara maiestate fulgebit· Zach· in· Domine eydarī mū dā sup caput ei⁹· Torque aurea .i. caritate feruenti ornabitur· i se de ꝑpetuē q̄etis et securitatis iuxta regem cristum locabitur· cognatus eius et amicus perpetuo vocabitur· Johā· xv· Jā nō dicam vos seruos ſ amicos· Ergo veā sapiētia que est de eternis ñ de terrenis· q̄ꝑhetizat de veritate non de vanitate· a quā solū rex approbat scz xp̄c· oēs āt alias reprobat tali premio dotatē· et possessoēs sui ad talē gloriā pmouēt· Vñ Prouerb. i. dī q̄ p sapiētiā ādeē capiti suo grā· et collo suo torques ¶ D Vel dic q̄ modernis tpibz illi q̄ regū fūt cubicularij et familiares· illi qui apd̄ eos r̄putant sapiētioes· diuitijs et honoribz prealijs habūdāt· i auro bibūt et in auro p̄uarietiā mētaliē cubāt· eydarī dignitatū etiā obtinēt· purpura. i. vestimētis preciosis se īduunt· iuxta reges scz in altis officiis et dignitatibz sedēt· cognati a amici regū vocāt et in ōnib⁹ clarū apparēt Verūptamē hic dicit q̄ isti currū vehūt· a torq̄ arca collū ligātur· ad denotādū q̄ stat⁹ eorum ñ ē stabilis· ſ ad modū curr⁹ vertibilis et volubilis· ꝑmo· He xxv· Inimicoz tuoz aīa rotabit quasi in īpetu et circulo fūde Torques etiam. i. tortura diuersarum sollicitudinum et timorum istos strigit· Job· decimo septimo Cogitationes mee dissipate sunt· Et ad litteram etiam quandoq; finaliter accidit q̄ torques per suspendium ipsos angit· sicut de multis sapientibz r̄gū officialibz

ſicut de multis ſapientibus regū officialibus conſiliariſs cotidie cernimus· quos quandoq; poſt altas dignitates et ſtatus torqueri et ſuſpendi videmus· a ſic torques aurea in torquē canabē tranſformatur· Eccī· xxxiii· Seruo mali uolo tortura et cōpedes ℣ E

Hic dicitur q̄ nichil eſt vino fortius aut efficatius· habet enim vt ait mentem decipere· mentem effeminare· mentem in ſecuritatem vertere; mentem iocūdare et omnez triſticiam effugare· fraternitatem et amicaciam facit obliuiſci· gladios ſumere et oīa per talenta loqui ℣ Nota E Iſta omnia poſſūt applicari ad vinum male ſūptū ſez ad ebrietatē quia pro certo iſta eſt que mētez per errorē et inſipiētiā decipit· et que virtutem eneruat Pſ· Turbati ſunt et moti ſunt ſicut ebrius; a omnis ſapientia eoz deuorata e Securitatem etiam preſūptionis parat; vanā leticiā inducat; triſticiam et timorem effugat; preſentiaq; et futuā infortunia obliuiſci facit· amicaciam facit frangi· gladios per furorem et iracūdiam facit accipi· et ad litteram pluſq̄ deceat facit loqui· Ebrij enim p talenta loqui dicūtur inq̄ntum q̄d dicant non premeditantur· ſ q̄c quid habēt in corde ſimul eructāt et effantur· Vnde commune dictum gallicuz eſt de homine qui eſt frenate et īconſiderate loquitur· ipſe loquitur per faſciculos· Vñ Prouerbiorūz viceſimo nono Totum ſpiritum ſuuz profert ſtultꝰ ſapiens differt et reſeruat in poſterum· Et Eccleſiaſtici decimo· Stultus verba multiplicat· ℣ Vel dic de vino delicatum vel affluentia proſperitatis·

℣ F E Vel dic q̄ vnuz eſt diuina ſpes fides et cōſolatio ſpiritualis· quia iſta eſt que mentem decapit inquātuz ſcilicet facit ſperare vel credere quod non videt; mentem effeminat per timorem· aſſecuāt p ſpē· letificat per ſpirituale gaudium· amicaciam et fraternitatem et omnem perſonarum acceptionem facit obliuiſci propter iuſticiaz; gladium verbi et oratiois facit ſumere per ſpiritualem audaciam; etiam per talenta facit loqui per ſpiritualem feruorem et eloquentiam· Vnde Prouerbiorū tricēſimo primo Da vinum hīs qui amaro ſūt animo vt bibant et obliuiſcāt ꝛc·

## E Capitulum ſecūdum· ℣ A

Hic agitur de potentia regis et dicitur q̄ rex omnibus precellit· tel latores mittit qui miſſi vbicūq; voluerit properant· mōtes turres et muros lacerant· p̄das rapiunt et accumulāt· quas tandem ad regem portant· iugulantur et iugulant· et pro ſuis dominis morti ſe exponunt· agricole tributa fructuum regibz affe runt· et cum omnes pro ipſis laborare non ceſſent ipſi tamen in

letícia bibunt dormiunt et rècum
bunt .ŋ. Esore .nŋ.

Nora Ista ad litteraz possūt
applicari ad modernos reges tam
ecclesiasticos q̄ seculares .quia p
certo isti bellatores .i. baliuorū mł
titudines nutriunt . qui montes
turrès muros .i. generaliter ōnes
bonos subditos per contemplatio
nem altos .p constantiam fortes
et solidos impugnāt exactōmbꝫ
et diripiunt p̄das .et exactōnes
quas exorquēt ab alijs ad magi
stros suos ferunt .Et ad litteram
sepe fit q̄ pro mandatis mgrōrum
suorum exequendis alios iugulant
et affligunt .sed finaliter ipsi iu
gulantur . Os etiam litteraliter
accipiendo videmus . q̄ isti subdi
ti exactōmbus iugulantur et per
infortunia deficiunt et fuecūbunt
Nath .vŋ. Eadē mensura qua mē
si fueritis remetiet vob .Et breui
ter ista est veritas q̄ tam milites
q̄ agricole .tam pauperes q̄ diui
tes pro regibus p̄latis et superio
ribus dīs et iporum negotijs et uti
litatibus laborant .ipsi em̄ sine la
bore vuult dormiūt et triumphāt
p̄s . In laboe hominū nō fūt et cū
hominibus nō flagellabūtur .ideo
tenuit eos superbia operti sunt im
quitate et ipietate sua

Vel dic q̄ rex est cristus . cuiꝫ mi
lites fuerūt apostoli et martires .
qui predicādo peccatores iugula
uerunt .imō tum exterioēm homi
nē et vitam carnalez in eis occide
rūt predasq̄ .i. animas quas ad y
bolo rapuerunt ad eū per fidem a
pemitentiam detulerunt . qui tam̄
finaliter p tirannos corporaliter
iugulati fuerunt . Qui em̄ gladio
peuit gladio peribit . Apostoli e
nim et primi ecclesie fundatores
qui gladio verbi dei peccatores p
cussuerunt .gladio malitie p tyran
nos et impios corporaliter pierūt
Agricole etiam .i. fideles cōfessoes
et doctoes tributa virtutuz et bo
norum opū de se ipsis .et de agro
sacre scripture tributa bonarū do
ctrinarum ad regem cristum suū
deferunt .et ipso in paradyso qui
escente hic pro ipso laboribus se
exponunt .p̄s . Propter te mortifi
camur tota die

## Capitulū terciū.

Dicitur capo .nŋ.
q̄ mulier ceteris reb⁹
fortior est .et ad hoc p
bandum adducitur q̄
mulieres reges a sūbditos generāt
plantatores vineaū educant .et
stolas pro vestiendis hominibus
faciunt .glorie sūt hominū .et ab
ipsis nequaq̄ hoies se sepant .sed
auro et argēto dimisso in mulier
bus formosis p̄caue se delectant .
Istas etiam patribus et matrib⁹
preferunt .a pro ipsis multi latro
cinia et rapinas facientes et in mag
nis periculis se ponentes ad vxo
res et amicas preda deferūt .mł
tiq̄ ppē mulieres iugulati pierūt
et mlti ppē eas pierūt et percaueūt
Et concludit ibidē Proinde iqt stiē
nos oportet quoniam mulieres

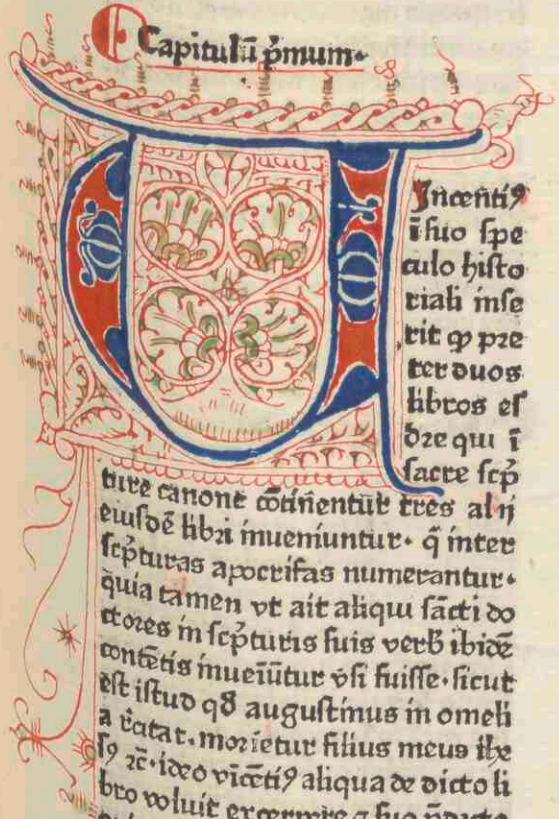
dominantur nostri. ¶ Nota
¶ Ista possunt exemplariter allegari de potentia et fallacia mulierum. qz ista est veritas qz iste hodiernis temporibus hominibus dominantur. et qz ipos ad amorem suum taliter alliciunt qz nec ab eis facile separantur. sed potius patrem et matrem pro eis dimittentes mulieribus adherere noscuntur. Gen. ij. Quam obrem homo dimittet patrem et matrem et adherebit vxori. Ad litteram etiam patet qz mulieres super omnia dilectores suos attrahunt. qz ipsisqz enutriendis multa furta et latrocinia faciunt. mlta qz scelera qz ipsis committunt. infamiqz et dementes qz eis fiunt. et variis periculis se exponunt ita qz temporaliter et spualiter qz eis pereunt et succumbunt. Eccli. ix. Propter speciem mulieris multi perierunt. Iste ergo hominibus scz fatuis dñanter qz maxime patet iter|cōiuges vbi plerumqz maritis suis prelapantur Ideo theofrastus ad socium dicit Det tibi omnipotens deus omnis potestis femine fallacia nō falli.

## ¶ Capitulū quartū ¶ A

Hic supaddit. ca. x. de veritate et dz qz veritas manet a viuit qiuā [illegible] scit et optinet mag. fortior est pre omnibus et nō ē mea quicqz iniquū nec acceptō personarum nec differentia. que ista sunt facit ōmbz iustis ac malignis. et oēs benignatur in operibus eius. Omnis ergo lta qz vel ait veritatē inuocat. et celum etiam ipsam benedicat. ¶ Nota
¶ Ista omnia ad litteram possunt dica de illo qui est via veritas et vita scz de xristo et quolibet iusto a vero iudice et plato. Vl dic qz hic ppre describūtur cōditiones veritatis. Ista enim manet et inuale scit viuit et optinet in secula seculoz Vñ. s. ca. iñ. dicitur. sup ōma vicit veritas. Et ista fortior ōmnibus dicitur. qz veritas et innocentia quadā occulta virtus quanqz tardent finaliter prevalere noscuntur. Veritas ergo abhorret ōnez iniquitatē acceptōnemqz psonarū et omnem duplicitatē et ōmibus quāqz iniustis et peccatorib; odire iubet facē iusticiā et equitatem Justicia em veritatē hēt qz directōe veritas vero iusticiā habet qz executiōe. Veritas lucerna ē et regula directiua. iusticia vero executrix est vis regule executiua. ps Veritas de terra orta est et iusticia de celo prospexit. Nūqz em pt bñ fieri iusticia n veritas sciat. a n scita seqt. Vnū tñ attende qz dz qz scz oia benignāt in opibz veritatis. qz scz tāta est veritatis virtus qz inimica veritatis benignantur et cōplacent sibi in veritatis operibus. quia dato qz mediante veritate otra ipsos aliquid agatur. ipsam tamen veritatem occulte approbant et eiq pualētiam magnificāt. Bñ ergo seqt qz omnis terra veritatem inuocat et celum ipsam benedicat. Benedictus inquit deus veritatis. sequitur. Magna ē veritas et pualet

¶ Incipiunt Moralisationes super terciam librum esdre qui est apocrifus.

¶ Capitulū primum.



Inuenit in suo speculo historiali inserit qd preter duos libros esdre qui in sacre scripture canone continentur tres alii eiusdē libri inueniuntur. q̄ inter scripturas apocrifas numerantur. quia tamen vt ait aliqui sancti doctores in scripturis suis verb ibidē contentis inueniuntur vsi fuisse. sicut est istud qd̄ augustinus in omelia de tempore. morietur filius meus ille si. ꝛc. ideo vicētij aliqua de dicto libro voluit excerpere a suo pōcto opi aggregare. Ego etiam aliqs figuras et visiones ibidez positas moralizo. et ipsa in hoc volumine supaddo. qz in istis scz tcio et quarto libris esdre supponit vincētius de multis et varijs ipsū applectasse Non videtur michi inabile si prophete fuisse credit q̄ legē domini a chaldeis succesam diuinit⁹ repparauit et nouos quosdā literarū apices adiuenit. a nouas literas libris tradidit. bene etiaz merito scriba velocissimus in lege domini dictus fuit ¶ A ¶ Iste ergo caplo. ij. huius tercij introducit dominum ad ihrusalē sic loquentem Mater cōple filios tuos a cōfirma pedes eorū. qz elegi eos et educā eos et suscitabo de monumentis suis. a mittā tibi adiutorium pueros meos ysaiā et ihrem iam. ad quoz ofiliū sanctificau et parau tibi duodecī arbores onoratas diuersis fructibus. et duodecī fontes fluentes lac et mel. et septē mōtes immēsos habētes rosas et lilia in qb⁹ replebo gaudio filios tuos ¶ Mora ¶ Sic vē videtur qd deus alloqtur ecclesiaz matrem nostram. monet enim vt filios suos. i. fideles in virtutibus cōpleat et qd pedes eoz. i. affectus et desideria in bono confirmet. promittēs qd si hoc fecerit ipsos de sepulchris. i. de oppressione paupertatis et tribulatiōis. vel de sepulchris. i. de defectibus vitioz et carnalis imperfectiōis leuabit. a ad statū gre et glorie trā tēporalis qd perpetue suscitabit. Si em̄ mater ecclesia filios suos in virtutibus cōfirmaret statiz adesset dominus qui ipsos temporaliter et spūaliter suscitaret. ps. Suscitans a terra inopem. Talibus ergo suscitatis et cōfirmatis opletis et perfectis promittūtur duodecī arbores. i. duodecī articuli fidei. qui duodecī fructibus spūs quos scz apostoli ad Gal. v. nominat sūt empti. Apoc xxij. Ex vtraq parte fluminis lignū vite afferēs fructus duodecaz per mēses singulos. Promittit etiam duodecī fontes. i. duodecī opera pietatis. sex corporalia et sex

ſpūalia · q̄ lacte et melle .i. dulcedi
nē ꝑpassionis et ꝺsolatiōis fūt ple
ni · Exo · xv · Venerūt in helim ubi
erāt duodecī fōtes et septuagīta
palme · Iſtē istis ꝓmittūt̄ septem
montes īmēsi .i. septē sacramēta
l̄ septē dona ſpūs ſcī · q̄ ſez roſas
et lilia dicūt̄ habē · īmꝑtū roſis .i.
ſāguīe et patiētia apoſtolorūz et
martirū · lilijs vero .i. mītore et mū
dicia castitatis ꝺfessoꝝ et ⅴ̄ginuꝫ
sunt multiplicāt̄ decorati · Pſa · Oī
tes in circuitu eius · Sic ergo dicꝫ
ꝙ deus isti matri ecclesie et filijs
.i. deuōtis et fidelibꝫ suis ꝺat duo
decī arbores q̄bꝫ ꝯparatur · duodecī
fontes q̄bꝫ potent̄ · septem mōtes
vt in eis inter roſas et lilia spa
cient̄ · Pſa · xij · Rigantes aquas
in gaudio de fōtibꝫ saluatoris
Ep Evl dic ꝙ duodecī arbores
sūt viri plati aplici · q̄ sez duodecī
apostoloꝝ sūt imitatores · et fructi
bꝫ bonoꝝ opm exēploꝝ et elemo
sinarū sūt subditoꝝ et pauperꝝ nu
tratores Duodecim fōtes sūt predi
catores et doctores ecclesiastici · du
odecim articulos fidei credētes · lac
a mel .i. sciatū dulcedinē diffūden
tes Septē mōtes sunt viri religi
osi ꝺtemplatiui sursū in celo men
talit̄ manētes · et roſis patiētie
lilijsq̄ castitatis intētes · Isti sūt
q̄ filios ecclesie sez fideles seculares
simplices ⅴbo et exemplo nutrūt
ipsos potāt doctrinis et eruditio
nibus eos recreāt et reficiūt · Vñ
de ipsis dicitur Ezech · xxxiij · In
uuis et cūctis sedibus terre et
pascuis uberrimis et in montibꝫ
excelsis israhl erūt pascue eorum ·
C Hic dicuntur multa opera
pietatis tam affirmatiue q̄ nega
tiue Viduam inquit iustificā · pu
pillo iudicā · egenū da · orphanuꝫ
tuere · nudū vesti · ꝺtractum et de
bilem cura · claudum irridere no
li · tūtare manicum et cecū ad visi
onem claritatis mee admitte · se
nem et iuuenem intra muros tu
os conserua · mortuos sepeli · a da
bo tibi sessionem primā · Breuit̄
quicūq̄ predicta opa pietatis ex
equitur in prima sessione .i. in et
na premiāt gloria meretur Apo
calipsis vicesimo · Beatus qui ha
bet ptem in resurrectione ꝑma

## Capitulū secūdum

Inter cetera que vidēl
archangelus nuncianuit
eſore ꝑhibete hoc quoq̄
dicit · Heluescet sol fu
bitō noctu et luna meridie · et de
ligno sāguis stillabit · a lapis da
bit vocē suā · a populi ꝺmouebūt̄
et regnabit quē nō sperāt q̄ habi
tant sup terraꝫ et volatilia ꝺmīgti
onē faciēt · et mare sodomiticum
pisces reiiciet · rigmis frequēt̄ ūmit
tet et bestie agrestes trasmigbūt
Hora Ista ꝑhetia videt̄ ꝑtine
re ad tpa xpi · qr tūc sol iustitie
e xpc dei filius noctu nascēdo emi
cuit · luna pfcā .i. ipsius xpi humā
tas i meridie .i. in luce vite fue fig
mis et miracul̄ splēduit · lignū cru
cis i passiōe sāguinē stillauit · la
pis q̄ i morte ipsius fissus est vocē
.i. strepitū dedit · a tandem ille de
quo nō speraueruīt habitantes

.i.cum bonis psonis male · cū fidē libus hereticis · cū infidelibz pdito res · cum simplicibus detractoēs Jam ergo amici mulcēt cōtēdūt sensus et ratio confūdūtur · intellectus et sapiētia ebetant · Vnde Ysa · xxix · Perdibit sapiētia a sāpiētibus ·

## Capitulū terciū · VI

Edras in sexto capło in tro modo alloquitur dominum dicens · Dominator inquit domine ex ōni silua terre et ex ommibus arboribus eius elegisti tibi arborem vnam · ex ommib9 vineis terre elegisti vineam vnicam · ex omni terra orb elegisti tibi foueā vnā · et ex oīb9 floribus orb elegisti tibi liliū vnū · ex oīb9 abissis maris repleuisti tuū vnū · ex oīb9 edificatis et ciuitatib9 sanctificasti tibimet ipsi syō · ex oīb9 creatis volatilibz nominasti tibi colūbā vnā · ex cūctis plasmatis pecorib9 puidisti tibi ouem vnā · ex cunctis multiplicatis populis acquisiuisti populū vnum · et ab ommibus probatz legem donasti huic quem dilexisti populo · Moraliter Iste vnitates videntur posse applicari et exponi de vnitatib9 nostre legis · quia dominus ad litteram de cunctis mundi siluis elegit sibi arborem vnam scilicet cruce3 vt in illa suspenderetur · Job · septimo Elegit suspendium anima mea · Vñ de cruce cantat Nulla silua talez



super terram scz iudei · xpc dei filius regnauit · inquātū fidē suā per mundum multiplicās in regno ecclesie impauit · Eccli · xi · Insuspicabilis portauit dyadema · Et Jhē xxiij · Regnabit rex et sapiēs erit Et ignis caritatis per mundū ertupiet · volatilium .i. apostolorum cēt9 de iuda ad gentes transiuit · et sic de xpīans sedib9 transmigrauit · ipsū mare sodomiticū .i. iudea muta et amara · pisces .i. viros deuotos a sanctos scz ipsos apostolos reppulit · a tunc grex ferarū silue strauit .i. gentilium de regione sua .i. de infidelitatis statu ad fidez catholicam trāsmigrauit · Vñ Jhē ix · A volucre celi vsqz ad pecora transmigrauerunt Bo Vt dic moraliter qñ sol fidei et intelligentie noctem ignorantie peccatorus illuminat · a luna roraflue grātie meridiem .i. ardorem siue cōcupiscentie refrigerat et humectat · tunc lapis .i. cordis sui duritia vocem confessionis emittit · lignuz fue elementie sāguinē benignitatis a elemosine in pauperes effundit · mare sodomiticū .i. caro immunda pisces suos .i. delicias carnales reiicit · volatile autem cuius .i. ommis vanitas et superbia ab ipso recedit · ignis caritatis in eo succendit · a bestie agrestes .i. bestiales motus ab eo elongātur · Dan · nj · Fugiant bestie q̄ sub eo fuit · Ic

Hec · ca · v · dicitur In aquis dulcibus false inueniuntur · et aīa extra se inuicē pugnabūt · a absq̄ deturpe sensus et intellectus superabit · Ista hodie videntur ipleta qz sēp in aq̄s dulcib9 false inueniuntur

proferet &c̄. Item de ommibus vi neis, i. de ommibus mundi sectis e legit vineam. i. sectam vnā scz ec clesiasticorum vt in ea salutem op reretur. ps. Vineam de egypto trā stulisti. eiecisti gētes et plantasti eam. Item de omni terra fouea vnam. i. sepulchrū vt in eo sepeliē tur. Ysa. xxxiij. Ibi habuit fo ueam heremus. Item ex oibz ciui tatibz elegit syon. ps. Hic habi tabo qm̄ elegi eam. Item de oibz floribus lilii vnū. i. virginem glo riosam vt sub ea obumbraretur et in ea delectaretur. que camt in canticis. Ego flos campi et lilium cō uallium Item ex abissis scientiarū elegit vnū riuum scz sacrā scripturam. vt in eo populꝰ ipsius sacia retur. ps. Torrente voluptatis potabis eos. quia apud te ē fons vite. Vel riuum. i. iordanē vt in eo baptizaretur. iij. Regum. v. Va de lauare septies in iordane. Item ex ommibus volucribus colūbam vnam. i. ex ommibz ecclesijs ecclesi am scz catholicā romanā vt in ea coleretur. canē. vi. Vna est colum ba mea. Item ex ommibus pecoribus oue vnam. i. ex cunctis aīma bus animā xp̄ianā vt ab ea ama retur. j. Regū. xij. Pauper autē michil habebat misi oue vnā. Item ex mundi populis elegit populuz vnū vt ab eo crederetur. Amos. iij. Filij israhel tantū modo vos cog noui. Item elegit vnā legē scz fidē catholicam vt mundo notificaretur ad. Ephe. iij. Vnus deus vna fi des &c̄.

Hic habes q̄ angelus loquēs eloue reprehendebat eum de hoc q̄ secreta dei inuestigare dominio. et de prospe ritate gentium conquerī. et de filio rum israhel captiuitate et labore do lere. maxime cū ipse gētes nō ecent filijs israhel meliores. sed potiꝰ ne quiores. Vide ergo arca hoc alloq̄ tur angelus eloram dicēs. Nūq̄ magis diligis populum tuum q̄ deus q̄ creauit illum? Ac si diceret non Moraliter

Istud potest induci contra illos q̄ non considerant occulta iudicia dei et qui de miserijs pauperum et de molestijs inno centium et de prospe ritate malorum contra dominum conquerunturꝫ quia illi debent co gitare q̄ ille qui creauit illos do minus multo plus eos diligit q̄ aliqua creatura. et ideo nō debet hō ipsis magis opari q̄ tū ad p̄fectā meditatiōez q̄ ille eis opatiē. qui ipsoz hēt curā et creationē. Unde Eccs. v. Si videris inquit calūp nias egenoz nō mireris. q̄ excel so alius excelsior ē

## Capitulū quartū

Angelꝰ loquēs eloe. vo lēs oīo ē q̄ q̄to mūdꝰ āpliꝰ senescit tāto hoi nes fiūt corpe minoes virtute debiliores et in moribz neqo res introducit exemplū de muliē q̄ i iuuētute filios fortiores generat q̄ i senectute. suppomit em̄ q̄ mat i senectute debilitat a p ofequēs debiliores generāt. Et sic dicat q̄ mundꝰ iuuenis meliores et ma iores hoīes produxit q̄ nūc mūdꝰ

se rñt. Ideo ad idem dī q̄ tpa pīa ora meliora fuerunt. Vnde bernā dus dicat q̄ quāto plus vuimus tanto plus peccamus. Idem vero est otas infra. ca. xiij. dicat q̄ quā tū īmaliorū seculū ad senectutem tēdet tantuz multiplicabūtur ma la

Capitulo nono agitur de futura resurrectione. et dicit sic. Inimici mei fātes loquētur w ab⁹ suus. pregnātes imma turos pariēt fetus. subito seminata loca appebunt nō seminata. et pleua promptuaria subito apparebunt vacua. amica otra amicos pliabū tur. et vene fōtiū siccabūtur Ista tpa videntur spūaliter aduenisse qua iam videmus q̄ pueri āmicu li. i. uuenes homines et ignari iā sumunt auctoritatē loquendi. et multiloq̄o et stultiloquio preēte eis habūdāt cū tamen dicatur. Ec clesiastici. xxxij. Adolescēs in cau sa tua loquere vix. Pregnātes .i. matres nostre sez plati iā īma turos fetus .i. īsufficiētes et īsipi entes psonas parūt. Seminata loca et pmptuaria plena .i. sbdi tos diuites per rapinas vacuant Iāq̄ ad litterā amica otra amicos distordāt. et vene fōtiū. i. fluēta misericordie et grē siccātur. Ps. Tu disrupisti fōtes et torrētes tu siccasti fluuios ethan.

Hic sequētur dī q̄ finaliē de lebitur malum. extinguetur dolus. florebit fides. vincetur cor ruptela. ostēdetur veritas que si ne fructu fuit tēporibus tantis. Ista fuerunt verificata in tempo re ecclesie primitiue. nunc vero ē cessarunt ab illa. Tamen allegare potes si vis q̄ ista debeant mue niri in nob cristianis et maxime ecclesiasticis q̄ibus dicatur q̄ nisi habūdauerit iustitia vestra plꝰ q̄ scribarū et phariseoꝝ nō intra bitis in regnū celoꝝ

Hic videtur ponē angelus lo quens esore q̄ futuruz seculum. i. paradysus seu hereditas bē atorum similis est mari spacioso p ruptis cū rupib⁹ arcūsepto. vbi tam est structus introitus ad mo duz fulminis factus. ad q̄d p ter angustum plenum periculis necessario habet intrare quisq̄ ad istū mare voluerit nauigare Cōparat ipse etiam istā hereditatem cui dam ciuitati in pulchra et spacio sa planitie constitute. ab vna ta men pte aqua arcūdate. a ab al tera igmbus arcūsepte. vbi sol⁹ pat et ingressus solū ad vestigiū vnius hominis valde structus iter ignem et aquā per medium cōstitu tus. et cuzquisq̄ voluerit hereditatē ciuitatem l' planitiē sibintrare necesse ē per istud angustū pericu lū pertransire. Q̄d declarando pos sumus addere. q̄ p certo paradis⁹ dicat mare ꝓpt̄ī exhaurabilē habū dātiā. Dicat ciuitas. i. ciuiū vnitas ꝓpter indiuisibilē caritatis amica cā et concordie colligātiā. Dicat pla nities ꝓpt̄ delectabilē amenitatē Dicat spacioſa ꝓpt̄ inextimabilem iq̄titatē Baruth. iij. O israhel q̄ magn̄ ē dom⁹ dei. & reuerā ad istū mare seu ad istā cīuitatē valde difficilis est accessus. est enim transire per artam semitam iustitie inter scopulos aspēitatū et tribulatōnū

inter ignes cupiditatum et malarum inflammationū et inter aq̄s voluptatum et malarum delectationum · Eccli · xv · Ignem et aquā apposuit tibi · ad quod volueris extende manum · Oportet ergo q̄ homo cautus sit et p̄ artā semitam iustitie transeat · ne forte in aliquod predictorum periculorum incidat · et sic ad hereditatem glorie non attingat sicut dicitur Ma vii · Arta est via que ducit ad vitam et pauci ingrediuntur p̄ eaz

VE Vl dic q̄ ista pcula que facultatem vie celestis et salutis impediunt signāt eminentias diuitias et delitias · Scopuli enim eminentias signant ad quas officialis est ascensus · facilis tamen et periculosus ē casus Igms significat diuitias · que sez suos possessores vrunt · et eos p̄ auaritiam fatigant et mœrdunt Aqua vero signat delitias · que suos amatores mergunt et eos p̄ vitia putrefaciunt et corrumpunt · Caue ergo qui per semitam artaz religionis iustitie et pœnitentie p̄gederis vt ita recte transeas et vt ita sancte ac iuste viuas q̄ ad ista pcula per affectum et desiderium non impingas · ne forte per superbiam auaritiam et luxuriaz per ea ab ingressu glorie retrocedas · Ysaie tricesimo Hec via ambulate in ea non declinātes ex ea nec ad dextram nec ad sinistram Nota etiam q̄ hic dicit q̄ introitꝰ huius seculi sunt āgusti a dolētes laboriosi et mali et periculoz plei Illud applicatur ad vitam presentem per quā ingreditur in hunc mundum

## Capitulum quintū Va

Hic pmittit illa pphetia de xpisto q̄ a plurimis doctoribus allegatur · Ecce inquit tempꝰ veniet et apparebit ciuitas et ostendetur que nunc subducitur terre Hæuelabitur enim filius meꝰ ihesus cū hys qui cū illo iocundabūtur qui electi sūt in āmis quadrigentis · a erit post ānos hos morietur filius meus ihesus · a omnes qui spiramentuz habent hominēs et conuertetur seculū in antiquū silentiū diebus septē vt fuit in p̄oribus iudicijs · et post septem dies exacabitur q̄ nondum viuit seculum · et morietur corruptuz · et promptuaria reddēt q̄ eis commendate sunt anime · et euelabitur altissimus sup̄ sedem iudicij et pertransibunt miserie · a fides conualescet · a opus subsequet̄ a merces ostendetur · iustitie vigebunt et iniustitie non dñabūtur Ista ad lrāz videt̄ dicta de duplica aduētū xpi · q̄ q̄tū ad p̄mū aduētū sez in carne numerat tpꝰ quod fluxit a tpe illiꝰ visionis vsq̄ ad tempꝰ incarnationis sez quadrigētoz ānoz · Et videtur esse idem tempus q̄ numeratur · dañ · ix · qui sb nabuchodonosor et baltha sar pphetauit · Iste ātē esdras sb a ro ista vidit qui post nabuchodonosor ato regnauit · Ista ē ergo veritas q̄ post quadrigētos ānos

a tempore istius visionis dei filij ihesus crucifixus fuit cruciatus et natus ra tandem fuit mortuus et occisus · finaliter autē omnis homo spiāns et viuens morietur et corruptibile seculū dissoluetur · Ecclesiastes · Omne opus corruptibile i fine deficiet · ita p̄ p̄ter carentiam hoīm silentiū antiquū · qđ fuit ante creationem animaliū ad seculum reuertetur · Amos · vm · Vbi morientē · in omni loco p̄icetur silentiū · Tandem post septem dies forte ad trāz qđ non asserо · vl saltem post septem .i. in fine septime etatis nouū seculū suscitabit et promptuarū .i. repositoria animarum scz paradysus purgatorius et infernus aias ōmēdatas ad resurrectionē euomēt · et sic iudicio sedebit altissim⁹ et mercēs sua singulis ostendetur · et op⁹ premium subsequetur · Tūc ā fides et iustica p̄ualebunt · et omnes iniustice dāpnabuntur · Ista tū de numeratiōe tpis et ānorum q̄ fluxerunt inter esoram et xp̄m p̄ ise non asserо · ꝑ lectorem ad beatum super danielem et ad glosas doctoz remitto

## Capitulū sextū

LEgitur i capło · xm · q̄ dixit angelus ad esorā cōquerentem de dāpnatione generis hūani q̄ p̄esens seculū factum est p̄ pauca · quadamodū inq̄t de magna gleba terre fit vas fictile · modicus puluis accipit de quo fit aurum · Ac si diceret · multi sunt peccatores fictiles atq; mali · pauci vo erunt aurei et saluati Math · xx · Multi sūt vocati ac̄ ·

VIdit esoras mulierē i dextera p̄te campi q̄ dissolutis vestibus et effuso crine sup caput tristis et flebilis deplorabat · Cui causā luctus inquirenti respondens dixit se sterilem tragintа annis cū viro suo fuisse · et tandē a deo filiuz cū magnis lacrimis impetrasse · ipsūq; cū laboribus nutriuisse · a tandem ad annos nubiles pduxisse · Cūq; sibi perquisiuisset vxorem · die qua ipse despōsatur⁹ erat ecce mortuus cecidit · et ideo p̄ter eius mortē se miseram et flebilē esse dixit Tādē vo vidit esoras sbito facē dicte mulieris fulgurē et sic sbito disparētē Post hec vero stupidus vidit quoddā edificiū cuiusdam construi et fundamentū fuisse erigi Mora Dic q̄ ista mulier signat animā xp̄ianā q̄ trigīta ānis .i. i fide trinitatis cū viro suo pmanēs sterilis quo ad opa bō p̄seuerat · vnūq; filiuz .i. vnū bonū op⁹ generat · sicut ad litterā de multis patet · q̄ licet fidem trinitatis habeāt in nullis tū bonis operib⁹ se exercēt · Fit tū quādoq; q̄ filiū id est bonuz op⁹ a deo impetrant · quem etiam i se ipsis nutriūt atq; fouēt Judicū decimo tercio · Sterilis es sed capies et paries filiū · Vetūptamē sepe fit q̄ vbi vxor diuine gratie et futuē glorie isti filio .i. bono operi in ꝓposito speraē et pcreaē · sbito p cō mutuemēte iste filiꝰ moriē

a sic anima magis sterilis q̄ ātea
repitur · Ysaie · xlvij · Venerunt
simul tibi duo hec sterilitas et vi
duitas · Ideo pro certo ista tu ne
debes per contritionem dolere · per
confessionem clamare · per satisfac
tionē plorare · Nō pauloubio si fe
cerit statim p diuinam gratiā in
ea reptam faces fue cōscientie re
lucebit · a edificabit · et patebit · ¶ C Vi
dit eſdras sompnium valde mira
bile quadam nocte · Vidit enim
quandam aquilam que tria capi
ta habebat · quorum mediū cete
ris maius erat · quo dūbet tamen
istorum quiescebat · Vox autē de
illis capitibus nulla exibat · s vox
magna de medio corporis aquile
resonabat Habebat etiam duode
cim alas a contrario quarū pene
multe otiebantur · que tandem in
octo pēnacula distīguebātur · Ale
ergo aquile succedentes vigilabāt
et dormiebant et similiter reponeb
suis regnabāt · et vna post aliam
deficiebat et nunq̄ ampliꝰ cōpare
bant · Ipsa etiā pennacula · i · ipse
pue ale subalares succedentes defe
cerūt · et sic solū capita quiescētia
in corpore aq̄le remanserūt · Tādē
vero vnū dictorum capitū euigila
uit et super totam terram regna
uit · Dicamus allegorice q̄ ista a
quila signat crastū · qui trū fuit
naturarū · habuit em̄ naturā diui
nam anime et corporis in vna pso
na · a sic habuit tria spūalia capi
ta in seipso quiescentia et manen
tia · quorū tamen medium stilicz
natura diuinitatis manus et no
bilioꝰ fuit q̄ cetera Iste ego habuit
duodecim alas · i · duodecim aposto
los in suo corpore mistico cōstitu
tos · octo etiam minores alas ha
buit inquātū septuagīta duos di
scipulos qui constant ex octona
rio nomes ducto sibi cum aposto
lis adiunxit · Luce · x · designauit
alios septuagīnta duos ac̄ · Qui
bus mediantibus vox predicatio
nis euangelice in omnē terraz exi
uit · Iste ergo tam ales q̄ subala
res · i · tam apostoli q̄ discipuli fu
is temporibus vigilauerunt et si
per ecclesiā regnauerūt · tandem
vnus vero post alium per martiri
um vel alias recesserunt · Finaliē
tamen medium caput · i · sua dīna
potentia que nūc dormire videtur
euigilabit sez in iudicio et tūc su
per terraz ppetuo imperabit · san
guinemq̄ et labores sanctorum suo
rum quos dissimulauerat vindica
bit · malosq̄ puniet et dāpnabit ·
bonos vero saluos faciet et iuua
bit · ps · Exultatus est tanq̄ dormi
ens dñs tanq̄ potēs crapulatus
a vino · et percussit inimicos suos
in posteriora · obprobriū sempiter
num dedit illis · Et alibi · Cum ex
surgeret in iudicio deꝰ vt saluos
faceret omnes mansuetos terre ·
¶ D ¶ E Vel dic
moāliter q̄ aquila est anima · que
sez tria habet capita · i · tres poten
tias · intellectum · memoriā · volū
tatem · que tandem ad fidem veni
ens duodecim alas · i · duodecim ar
ticulos fidei acquirit · octo penna
cula · i · octo speciales beatitudines
quibus volat recapit · De corpore
etiam eius · i · de interiori parte
vox contritionis emanat et exit ·

Fit tamen quandoq; q alas vtu
tum suarum per peccatum amittat
ita q preter tria capita. i. preter
tres naturales potentias nichil bo
retinet aut custodit. Vecumpta
men quādoq; fit q medium caput
sez voluntas per penitentiā euigi
lat. et regnum vtutum perditum
recuperat et restaurat. et ad cele
stia p contemplationem et desideri
um tanq; regina libera calcatis in
feriorib; hec aquila se inaltat.
Job. xxxix. Eleuabitur aquila. et
in arduis ponet nidū suū.

E Vel dic q aquila est
ecclesia. cuius tria capita que do
miebant nec sonoz aliqd emitte
bant. sed finaliter qlibet eorum
prent et dextrum quod leuum su
cat deuorauit. signant prelatos
fide trinitatis imbutos. Duodecim
vero ale significant mediocres sb
ditos in doctrina duodecim apostō
lorum fundatos. Octo vero suba
lares signant inferiores in octa
ua future resurrectois sperates
Ergo ista ē veritas. q cū aquila. i.
ecclesia haberet alas et subalaria
i. haberet prelatos et sbditos me
diocres et infimos Ipsa capita. i.
capitanei et prelati non faciunt
hodie nisi quiescere et in delitijs
dormire. nec sonum predicatois
aut diuine laudis et erudītiois
sciunt emittere. quapropt necess
se est ipsos finaliter depire. Ad
hoc enim solum attendunt q illi
qui sunt ad dexteram. i. in statu p
speritatis illos qui sunt ad leuaz
. i. in statu aduersitatis deuorant
et ipellunt. Ista ergo est veritas
q ale leguntur vigilare et capita
dormire. quia sez subditi sunt ma
gis ad bonum vigiles q̄ prelati
dicentes illud ad. Thessal. quito
Non dormiamus sicut ceteri. sed
vigiles et sobri simus. Cuius tam
contrarium legitur de xpo qi scili
cet ipse vigilabat et discipuli dor
miebant. Mathei. xxvi.

F E Vel dic q aquila est
princeps vel rex. q sez in corpe
suo. i. in curia sua habet et capita
et alas et subalaria. i. magnos ca
pitaneos et consiliarios. mediocres
ludices et inferiores baliuos
Ergo hoc est verum q dum capita
dormiunt ale vigilant. quia dum
ipsi superiores capitanei et magi
stri non cogitat s quiescūt. ale. i.
inferiores baliui pro ipsis ad capi
endum vigilāt et intēdunt. Vel
dic etiam q isti officiales. dum do
mini sui lxbetes in delitijs delectā
tur. et de regimine terre sue mi
chil aut modicum meditantur.
isti ad vtilitatem propriam vigi
lantes diuitijs cumulantur. Vñ
Job. xxxix. Vigilantes ad predā
ppant panem liberis suis.

G E Vidit esdras aquilā mag
nā q̄ tria habebat capita duodecim
alas et octo sbalaria. q sez a cōtra
rio alarū preme sūt orte. q tandem
in octo quas alulas quas vocat
octo primacula sunt distincte. Et
expandebat aquila alas suas sup
omnem terram. et omnes venti
terre insufflabant ad eam. factū
q̄ ē q ōnes iste preme suis tēpori
bus regnauerunt. et tandem suc
cessiue vna post aliam decreuerunt
Ipsa etiam capita tria q̄escebāt.
a vnū erat maior alijs. qd euigilās

per totum mundum regnauit · a
post hoc non cōparuit · de alys ve
ro duobus vnū qđ erat ad dextrā
reliquū deuorauit · de corpoe vero
aquile non de capitibus vox exi
bat · Post hoc autem exiuit leo de
silua rugiens et voce hominis ad
aquilam emittēs dicebat Nome
tu es qui superasti de quatuor ani
malibus et potenter tenens totuz
mundum cū labōe et dolore posse
disti · et trabulasti māsuetos · lesi
sti quescentes · Dilexisti menda
ces · destruxisti tibi non nocentes
et ideo ascendit cōtumelia tua ad
altissimum · et respexit supba tē
pora et ecce finita sūt ꝓpt quod ñ
apparet tu aquila · et ale tue hor
ribiles et pēnacula tua pessima a ca
pita tua maligna et vngues tui
pessimi et totū corpus tuū vanuz
pi erunt vt refrigeretur ẽra libe
ta de manu tua Quibus dictis ec
ce totuz corpus aquile mœndeba
tur · et ipsa nequaq̄ amplius vi
debatur Quamuis ista mirabilis
aquila multa signficari possit · ꝑ
sicut ex sequenti expositione pōt
mnui · ista romanū imperiū et eiꝰ
micū progressum et terminū de
signaut · Illud em̄ imperiū ꝓpe
cōparatur aquile · tum quia capa
cior vixit · et per suā capacē vio
lentiam alius ceteris volauit · et
cunctis mundi auibus .i. cunctis
hominibus imperauit · ita ꝙ oēs
venti celi ad eam insufflabāt · hoc
est ꝙ omnes ventisdictōnes seculi
ab hoc imperio dependebāt · ps ·
Dominabitur a mari vsq̄ ad mare
a flumne vsq̄ ad terminos orbis
terrarum Ista ego habuit capita
pessima · alas horribiles · subalares
a maligna · vngues etiaz acutos ·
quia reuera imperium romanum
habuit quosdam imperatores mo
narchas qui fuerunt sicut capita ·
quosdam habuit minores ad cur
rendum per mundum et ad inqui
rendum terras et populos subiu
gandum agiles et ferocēs q̄ fuerūt
sicut ale · Habuit etiam inferiores
principes subalares .i. sub imperato
bus militātes qui dicta poterāt me
rito subalares Et forte q̄ bene vel
let deducē inuenīret tria capita .i.
tres solos monarchas fuisse · duo
decim alas .i. duodecim magnos i
peratores successisse sic etiā fuerūt
us sicut librum de duodecim cesari
bus · nunc vero subalarum .i. modi
ce virtutis impantes restare · Ex
quicq̄o fuerat de numero cōstat ꝙ
omnes terribiles et horribiles fu
erunt · vngues rapacitatis et vio
lentie acutissimos habuerūt · qua
propter a ꝓpho sup quem regnaue
runt tpe suo subito deleti sunt et
vt cōmunit̄ gladio pierunt · Et
vnum caput reliquū deuorauit · i
q̄tum inter se quādoq̄ pliū habu
erunt · sicut patet de iulio contra
pōpeum · et de octauiano contra
anthoniuz · Vox em̄ .i. lis et cōtro
uersia de corpe ipsiꝰ impij sepe ꝓ
dnt · sicut in bellis ciuilibus appa
ruit ꝓpter qđ ipsa aquila semper
in dete trius ꝓcedendo succrescit a
sua potentia semper decrescēdo de
fect · sicut patet · quia de capitibꝰ
ad alas · de alis vero ad subalares
transiuit · Dan · vij · Habebat alas
aquile super se et respicaebam do
nec auulse sunt ale eius ·

Sed quid? Pro certo leo de tribu iuda dei filius de silua inculta .i. de virgine maria proueniens istam fortem aquilam romanum scilicet impium redarguit et reprehendit eius violentam potentiam que totum orbem turbauerat et oppressérat a tempore aduentus sui repressit et terram de suis manibus liberauit. ita ꝙ iam sicut videmus totum corpus eius tribulationibus incenditur. et ipsum quasi petit euanescens vix inter imperia hodie computatur. Lapis enim de monte cadens statuam babilonis destruxit. quia christus de celo veniens impetum potentiam enerauit. Et ideo de isto leone bene dicitur. Apoc v. Vicit leo de tribu iuda radix dauid. ℣ Vel dic ꝙ aquila significat rapaces et superbos principes et tirannos. qui habent capita. i. malos capitaneos et consiliarios. alas id est superbos iudices et officiales. subalares. i. malos domesticos et familiares. Omnes enim dicuntur pessimi horribiles terribiles et maligni. omnes etiam dicuntur vngubus et rapinis et compunctionibus et crudelitatibus mundi. Sed pro certo isti paruo tempore perseuerant. quia postea aliquandiu regnauerunt. i. postea officia sua aliquandiu tenuerunt. et ibi multa mala commiserunt. omnes successiue pereunt. et non solum spiritualiter. ymmo etiam temporaliter cito deficiunt et succumbunt. Ps. Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. Ipsa etiam capita. id est ipsi maiores et capitanei inter se muicez per ambitionem et mundiam discordant. et se alternatim aliquotiens destruunt et impugnant. Ipsa etiam rapax aquila id est ipse tirannus finaliter tribulationibus succumbitur et mediante leone xpo et eius occulta iustitia de medio tollitur. ita ꝙ de ipsa et capitibus et alis et subalaribus. i. de ipso malo principe et suis rapacibus et iniquis fautoribus ministris et familiaribus michil penitus reperitur. Ps. Vidi impium superexaltatum et eleuatum sicut cedros libani transiui et ecce non erat. quesiui eum et non est inuentus locus eius.

## Capitulum septimum ℣ a

Ego uas de nocte somnians vidit quendam hominem ascendentem de mari et furfum cum celi nubibus aduolante. et vidit ꝙ homo iste equalescebat. et vbi vultum vertebat tremebat omnia et vbicunq; exibat vox eius ex a rdescebant omnes qui voce ipius audiebant. Et cum innumerabilis multitudo ad illum conuenisset vt debellarent eum sculpsit sine manibus montem vnum. a volauit continuo super istum. et cum non haberet in manu vas aliquod belli ecce emisit de de suo flatu ignis et de labys suis spm flamme et de lingua sua scintillas et tempestates

a fuccendit hos subito · ita ꝙ solū
cinis puluis et odor fumi de ipsis ō
nibus appareret · et tunc vocauit
ad se multitudines aliaz pacificā ·
et ducebantur ad euz multi · alii
sez qui gaudebāt · alii qui tristes
veniebant · alii qui ligati erant ·
Recte videtur ꝙ iste homo sic no
cte visus est xp̄e dei filius nocte
natus Iste enim de mari.i. de ma
ria virgine nātus · a nubibus ce
li.i. purissima humanitate velatꝰ
mire potentie per mundum voli
tans apparuit · ita ꝙ quecq̄o seue
ntes respexit tremore mirabili ꝛ
percussit sicut apparuit quando de
templo vendētes et ementes eica
bat · vbi secūdum doctores splen
dor et maiestas vultus eius illos
deterrebat · Sicut etiam apparuit
in eius captōne · vbi audita voce
eius satellites ꝛriti ceciderūt · Vñ
Amos.iij · Leo rugiet · quis non
timebit? Vox etiam et predicatio
eius auditores per caritatē inflā
mabat et eos per bona desideria ad
deserē faciebat Luce · xxiij · Nōne
cor nostruz ardēs erat in nob cum
loqueret nob̄ in via et aperiret nob̄
scripturas? Post hec multitudo in
numerabilis iudeoꝝ otra eū sue
mit · ita ꝙ morte intercēdēte et in
teruemēte ipsum ad montez sculp
tum et politum sez ad papyrū per
ascensionē ꝛcedē et euolare fecerit ·
vbi cū videret multitudinē maxi
mam.i. vniuersos taz iudeos ꝙ gē
tiles cōtra se per infidelitatē insistē ·
legē eius repellē · et eum in suis
fidelibus multiplicater impugnāē
ignem spiritus sancti in die pen
thecostes de ore emisit · vnde cuiꝝ
inimicos suos infideles conuertēs
ipsos in cineres et puluerem per
humilitatem mutauit · Luce · xij
Ignem veni mittere in terram ·
et quid volo nisi vt ardeat? Et sic
finaliter multi ad eum ducti fue
runt per sanctoruz predicationē ·
quidam videlicet gaudentes per
spei cōsolationem · quidaz tristes
per timorē et contritionem · quidaz
ligati per caritatem et dilectionē ·
et istoꝝ multitudo pacifica diciē
per vnitatem et concordiam · ij ·
ad · Cor · vi · Quasi tristes semper
autē gaudētes Et Psal. xlv · Victis
manibus post te current

Bo E Vel dic ꝙ talis hō signat
bonum prelatum · qz vere ad ip̄z
pertinet ꝙ habeat in vultu venus
tam auctoritatem · quā videntes
pre reuerētia terreantur · in ver
bis oris et labiis ardentem et fre
uentē vbositatez · qua audiētes ad
bonum inflammentur · Sequitē
etiam ꝙ a facie impugnationū su
arum sez tribulationum ascēdat
in montē paradisi · sez otēplando
et orando vt ab huiusmodi libere
tur · Item ꝙ ignem seueritatis a
spere correctionis et reprehensio
nis de ore suo etiam si necesse sit
tempestatem tribulationum mit
tat in talibus vt corrigantur et
pumantur · et sic vsqz ad ane
rem et puluerē.i. vsqz ad fui abie
ctionē et sue resolutiōis meditati
onē humliētur · Et ꝙ congregatio
nē pacificā tā gaudētiū ꝙ tristiuz
ꝙ etiā ligatoꝝ.i. congregatoēz bono
rū tā desolatoꝝ ꝙ letātiū ad se cō
uocet vt secum gaudeant et leten
tur · Vnde · Ysaie vndecimo dicē

ꝙ ſpiritū oīs fui interficiet ipiū
et arguet in iuſticia pro manſue
tis. Vnde Dañ. vij. Fluuius igne
us rapidusq egrediebatur a fa
cie eius. Ad qđ etiā videtur facere
illud qđ infra i ſequenti capitulo
ſcribitur. vbi eſdre in perſona pre
lati vel cuiuſlibet iuſti dicitur ſic.
Corripe populum tuum. oſolare
humiles eoꝝ. et enūcia iā eorum
corruptele. dimitte abs te mōles
cogitationes. eice a te ponderа hu
mana. feſtina tranſmigrare a tē
poribus hys.

C

Hic ponit vnū de decē ebub⁹
iſrl q ꝙ ſalmanaſſar rex aſſi
rioꝝ ate fuerāt captiuate. et dicit
hic ꝙ ipe ꝓplus in babilone et me
dia tranſlat⁹ ꝓpter ſua ydolatria z
et peccata dolēs et penitēs diſpo
ſuit inter gentes non habitare. ſ
in quādā regione remotiſſimam q
ſez ꝙ iter vm⁹ ām a dimon diſta
bat et in qua nullus adhuc hoīm
num intrauerat ſe trasferre. in q
ſepati a gentibus poſſent ſua legi
tima que in terra ſua nō ſeruaue
rāt cuſtodire. Iſti ergo multis die
bus pagrātes. regiones obſitam
mōtibz inuenerūt. in quā nūll⁹ pa
tebat ingreſſ⁹ niſi p eufraten flu
uium inter āguſta mōtium tran
ſeuntem. ſed diuina potētia fluui
um ſt are fecit ſeu arreſtauit. et
ſic populus intrauit ſb intrauit.
ſtatim vero fluuiꝰ ad ſuū alueum
reuerſus ꝓpl'm in locū illū monti
bus obſitū intercluſit. et ſic ꝓpl⁹
ibi māſit. In fine tñ tēporꝝ vt ait
iterato venit illi⁹ fluminis ſtatuē
tur. et iter eis diuina vtute a pe
ratur. et ad filiū dei paſcē colli
getur. Hagio āt illa vbi nūc ſūt
azareth nūcupatur. Iſta videtur
pati eclipſim ex hoc videlicz ꝙ or
tus fluminis eufrates non diſtat
a media vbi ꝓpul⁹ ille trāſlat⁹
fuerat non ſolum per amum cum
dimidio ymmo nec per menſem.
cum in montib⁹ caſpie ꝓpe archā
noe dicatur oriri. quinymo etiaz
nec totus mundus per iter anni
cū dimidio duraret in longū. dū
tamen hō poſſit cotidie et cōtinue
diebus cōpetentibz pagrare. De
hoc tñ michil ad pñs. Joſeph⁹ āt
de iſtis ebz aliter ſentit. ſic ꝛatat eo
meſtor in hyſtoria ſcolaſtica. dicat
em ꝙ cū alexāder magn⁹ ptes p
ſidis et medie pagraret. venerūt
ad ipz populi redeūdi ad trā iſrhl
de q trāſlati erāt licētiā poſtulan
tes. Qui audita cauſa tranſlatio
nis et quō dñm ſuū q tot ſibi otu
lerat bñficia reliquerant indignā
tus. non ſolum licentiam ñ dedit
ſed eas inter mōtes caſpios reclu
ſit. et muris validiſſimis de mon
tibus ad montes protēnſis ipos
includere attēptauit. Verum vt
dicat ibidem quia labor humanus
ad pmiſſa ñ ſufficiebat rogauit de
um quē ipſi dereliquerāt vt iplē
vellet quod deſiderabat. Sic ergo
dei potentia factū ē ꝙ in cōſpectu
pncipis terremotu facto. mōtes
a d montes accęſſerunt. et ingen
ti populi ſunt inter montes inclu
ſi. et inter gog et magog .i. inter
caſtra ſic nominata vſq tempora
iud icij ſedes ſuas acceperunt.
De iſtis autem caſtris gog et ma
gog vbi ſita ſint non legi. niſi
qz in deſcriptione ſpere ſeu i tractatu

de theorica planetarum recolo me legisse · q hec fiūt i septimo clima te in septētrionali schitie latere · Qđ etiam videtur descriptum in descriptiōe mappe mūdi · Sed cum de istis michil ad sensum moralem possit deseruiē · et ꝓpter hoc si vis moralisare illud primum qđ hic scribitur dic q recte sic debet fa cere penitens sicut isti · Videns e nim peccator populus qui de tra israhel translatus est in babiloēz .i. de statu g ratie in peccatū · debet dolere penitere et p penitentiaz de medio gentiū .i. de potestate demo num se ſbtrahere · regionē remo tam .i. desertū penitentie et religi onis querē · a p fluuiū lacrimaz intrare · et sine exitu ibi stabiliter permanē · Et sic quilibet talis pōt cōparari illi de quo dicitur · Luce · xix · q hō quidam abijt i regioēz longinquā accipe sibi regnū · In fine autem iste fluuius lacrimaz tribulationū penitētium siccabit · et iter ad altitudinez paradysi pa bitur · et de angusto loco mundi vel corporis penitens ad celestia de feretur · Prouē · xi · Justus de an gustia liberabitur ·

Illud autē qđ dicat Josephus pōt allegari ad hoc q isti q de bñficijs susceptis ingrati sūt · a benefacto res suos siue sit deus siue homo fu giūt vel axatōnez seu grām habē non debēt · sed potius arcuis inclu di et punitu merentur · Vel istud applica ad beneficium orōis · qua si deus ad preces vnius pagani mōtes transtulit et principis cu delis precibus satisfecit · multo fo rtius preces fidelium exaudit · quā do cor deuotum preces huiusmodi sibi fundit Ideo dicit · Quare · xi Omnia quecunq orantes petitis credite quia accipietis ꝛc ·

Ad illud qđ rabanus libro fu o de naturis rerum libro · v · ca · nn · et multi alij doctores dicunt de esdra q legem dñi et ꝓphetas li bros qui p caldeos fuerāt ēpausti · facit qđ hic legit · ca · xnn dicatur enim hic q esdras querēs qualiter post mortē suā nascituri popul⁹ mādata dei faceret · cum lex dei incēsa fuisset · ꝓpter qđ qd faciendum et que fuerint opa dei de cetero nullus sciēt · rogauit eū dominū vt sibi spiritū sanctuz mitteret · ita vt legē et libros pri ditos diuinitus recuperē valēt · Angelus ergō lucernam intellēctus sibi ꝓmittit · a per quadragīta di es a pplo se abscondit vna cū sep tuagintabus quos sibi dixit · Quo fcō calix plen⁹ aq̄ coloris ignei esdre per angelum porrigitur · quo bibi to statim intellēctus sapientia et me moria sibi datur Sic igitur esdra dictante et in spū loquente lex a prophete scribūtur a quinq̄ sep tuagintabus · et sic infra quadraginta dierum spacium plenarie resarcē Angelus autem in lege ꝓphz ubz edocēi et qđā ubet palā fieri · qđā sapiētibz abscōdite tātū tradi · Quedā igit palā facies · quedā sa piētibz abscōdite trades Septuagēs igit per die scribebāt · nocte vero panē comedebāt Esdras āt per di em loqbatur et dictabat · nocte e tiā nō tacebat Ista pñt applicāi ad hoc q intellectū sapiētiā memoriā spi rituale qs habeat · ad hoc q legez

diuinaz.i. diuine legis intelligentiam consequatur homo se debet a communitate tam hominum q̄ negotiorum q̄ etiā cogitationuz se cernere. et secretū solitudis mentalis intrare. Det etiā diebꝰ q̄dragita p quos statꝰ penitētie inuit .i. in statu penitētie et abstinētie p seuerare. quia reuera illū soli diuinas reuelationes capiunt q̄ quadragenā penitentie obseruate nouerunt. sicut de moyse exemplum habemus. q̄ altera vice quadragīta diebus in monte cū dño stetit et sic legem dominicam accepit. Exoꝰ. xxxiiij. Ascende ad me in mōtem et esto ibi per quadragīta dies. Alia aūt sūt quo angelus ispirative loquitur. et quo etiā quedā sunt in scriptura et in lege q̄ publice pnūt dicta oibꝰ. alia q̄ secrete sūt dicēda solū sapientibꝰ p se patent In capīs que sequūtur multa de futuro iudicio tinent. ꝑ qz michil ponitur p modū visionis ideo nō mouem aliquid qꝰ applicabile iudicauerim acē.

Incipiunt Moralisationes super librum Thobie.

Capitulū primum

Thobias de tribu a ciuitate neptalim cū esset iunior. et oēs irent ad vitulos aureos adorādos. hic solꝰ fugiebat sortia oīm a pgebat dominū adorare ad tēplū suū in ihrlm Cū vero factꝰ fuisset vir accepit vxorez de tribu sua. et genuit ex ea filiū. quē ab infantia timē dñm docuit et abstinere ab omni pecato. Et finaliter in captiuitate positus de cibis gentiliū nō comedit. et cum contribules et amici eius passim comederent. ipse et vxor et filius abstinebant. Desolatos confortans circuibat. moīta salutis conceptiuis suis dabat. efurientes alebat. mortuisq̄ sepulturaz prebebat. Quapropter in cospectu salmanassar regis gratiam inuenit. qui ipsum plurimum honorauit. Asemacherib vero crudeli tiranno tribulationes plurimas sustinuit. et occidi etiam iussus fuit. Thob.i. Mora Thobias in oibꝰ istis potest optime gerē typum hoīs secularis. Thobias em interpretatur cōuersus ad vmuersa. eo q̄ ad vmūsa pietatis opa se cōtulit. q̄ reuera licet iste sit inter ydolatras. i. inter malos seculares q̄ ydola et vitulos aureos. i. pecā et āu tum et argentum per auaritiam colunt. ipse tū deū colit et diligit. tēplum eius per deuotionez frequētat. et ydolatriā cōtribuliū .i. cultū vitiōz fugit et spernit. et filios suos in timore dei instruit. alioꝰ sq̄z gentilium. i. delitias carnaliū abhorret et se immaculatum custodit. Et dato q̄ quandoq̄ contingat ipsum captiuita tem et tribulationem incurrere. non cessat tamen captiuos et turbatos consolari indigentibus necessaria

largiri: mortuis sepulturam dare· et pietatis opera preparare· qua propter pro certo sepe ad litteras peruenit· qp regum et principum de o fauente gratiam et benuolentiam acquirat· etecontra quandoqz qp ad maiorem sui probationem sennacherib id est tirannoz malivolentiam et tribulationem ipsum· multe enim tribulationes iustorum sunt· sicut et isti dictum fuit infra capitulo· xij· per angelum· qui ait acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio probaret te·

## Capitulū secūdū·

QVm quadam die thobias fatigatus de sepultura occasoz qnos per plateas nimiue iugulatos reperiens abscondebat· a noctu contra mandatum regis sepeliebat· propter quod iterfici iussus fueat iuxta paretem obdormissz accidit qp ex nido yrundinū sterco ra calida super oculos eius caderēt· et ipsū penitus excecarent· Qui plaga cecitatis percussus non est ad iracundiaz motus· sed magis per patientiā ad gratiarum actionem prouectus· Thob· ij·

Nota Ista allega exemplariter qp iustus nec tribulationibus nec fortuitis seu infortunatis casibus debet turbari· sed potius quicquid sibi accidat debet in dei iusticiam reducere et se iuste pati dicere et patienter cum gratiarum actione omnia sustinere· exemplo Job qui dicebat· dominus dedit dominus abstulit· Non enim contristabit iustum quicquid ei accidere· sicut dicitur Prouerb· xij· Sepe enim contingit qp iustus etiam contra voluntatem tyranni operta misericordie exequitur· dicens ipsi sennacherib. i. tyrāno illud actuum· v· Obedire oportet deo magis qp hominibus· Et tamē talis vt communiter atius et facilius infortunijs flagellatur· Quē enim diligit dominus corripit· a quasi pater in filio sicut ait sapiens in eo delectatur·

Vel dic qp thobias est homo· qui quandoqz diuertens ad parietes· i. ad mundi negocia se deflectens· quandoqz in delitijs et prosperitatibus delectatur et dormit· Yudo vero. i. diabolus qui more ymis in vere. i. in superbia pascit· hoc videns stercora diuitiaruz in oculos cordis eius per concupiscētiam proicit· et sic visum spūalis visionis seu discretionis et sapiētie· nec non lumen diuine gratie sibi tollit· et euz per auaritiam excecat et pertiert· ita qp in illis q ad deum et ad salutem pertinent ipsum totaliter cecum reddit Vñ tales qui iuxta paretem terrena tum possessionum per auaritiam excecantur videntur posse dicere illud· Ysa lix· Palpauimus quasi cecа paretem et quasi sine oculis attrectauimus· Ille enim qui fatigatus ad sepulturam dormitionem accipit. i. ille qui in bois operibz difficultatē et lassitudiez

inueniens dormitionem cōuertit de
lectabilium · et ab huiusmodi lo
mis et pīs operibus cessat et quie
scit · talis dico cecitatem vitiorum
incurrit et lumen gratie perdit ·
hō tamen nullatenus perdidisset
si infatigabiliter in bonis operibz
vigilasset · Non oportet ergo i bo
nis operibus fatigari nec per ma
lam cōplacentiam dormire · aut i
vitijs et prosperis delectari · pma
ad thessal · v · Non dormiamus sicut
ceteri sed vigilemus et sobrij simus

## Capitulū tercīū.

Tobias sicut dictum ē
inter ydolatras dūm q
rebat · et in bonis ope
ribus insistebat · qui
postq̄ filium habuit exercitatus est ·
filius vero associato sibi raphaele
archangelo i rages ciuitatē medoz
pro recuperandis de cē argenti talē
tis descendit · q̄ etiā sarram filiā ra
guelis que sex septē viros habue
rat quos tamen demonuz nomi
ne asmodeus occiderat in vxorem
assumpsit · quā angelus a demonis
potestate liberauit · et eā in domū
patris cū cum magna substātia
duxit · quē canis associās reuertē
tem precessit Ille etiā piscē qui eū
deuorare voluerat occidit · et cū fel
le eius patrē cecū ad cōfitēdū āgelō
finaliter illuminauit · sicut oīa il
la apparēt infra · v · vi · et · xij · ca ·

Nota Et hic beda p thobiā alle

gorice populū iudeoz intelligit ·
q̄ i principio solū deū coluit et ama
uit et inter gētiles a ydolatras so
lus fide et bonis operibus deo ser
uiuit · Amos · iij · Tantū nō vos
cognoui ex omnibus gentibz dom⁹
isrl · Verūptamē iste postq̄ filiuz
suū · i · xpm de isrl scōm carnē natū
produxit aut genuit · per infidelita
tē exercitatus est · in q̄tū scz fidē ec
clī recipere recusauit · Sara vo que
in vna ciuitate medoz habitabat
· i · gentilitas que in mundo vaga
batur · cuius viros · i · doctoēs a ma
gistros per infidelitatē a ydolatra
am dyabolus occiderat · ab ipō mi
nore thobia et āgelo secuz iuncto
· i · ab ipso xpō cū āgelo · i · cum dei
filio copulato fuit liberata · et in
domum thobie ceci · i · in ecclesiā lo
co exercitati iudaici populi substitu
ta · Cant · viij · Apprehendā te et du
cā te in domū matris mee · et i cu
biculū genitricis mee · i · synagoge ·
Sic ergo factum est q̄ piscis iō ē
dyabolus qui in flumine passioīs
ipsum thobiam iuuenē · i · cristum
deuorare voluit · ab ipso victus ex
titit · Fuit etiam idem p ipsū exer
citatus et aptus · in q̄tū malitias
cordis sui hominibz reuelauit et fel
lue malitie in scripturis posuit et
ad illuminationē legētiū locauit ·
et quicquid de corpe eius · i · de mē
bris ipsius · i · de peccatoribz cōuertē
do accepit · igne caritatis assauit ·
et sale sapientie condiuit · et ad
vsus ppios reseruauit · Finaliter
tamen pater eius cecus · i · populus
iudaycus per ipsum illuminabit ·
in fine scilicet temporum quando
totus israhel saluus erit ·

Vel dic q̄ septē vir̄ fuer̄ sept̄m sacramenta vel sept̄m dona spūs sancti concessa anime cristiane · que proculdubio d̄yabolus sibi per peccatum subtrahit et eam viduam et miseram relinq̄t Verūptamen post q̄ orationibus et fletibus se vult dare · solet se illi thobias minor id est ipse crist⁹ perseuerant̄er per gratiam iungere · quē dyabolus non poterit supare · Matrimonium enim vtutuz cum anima non perseuēat vbi fletus et oratio non precedunt · tūc vo perseuerant̄es virtutem accipit cum lacrimis suis stratuz suū spergit · et cum per orationem deposi tū suū deo cōmittit

## Capitulū quartū

Thobias semor qū duxit gabelo cōsanguīne o suo egenti decez talēta argenti mutuo dederat · filiuz suū vna cū angelo quē ductorem sibi dederat in vages ciuitatē medoz misit · q̄ in via sarā despōsauit · cuiꝰ marti septem a dyabolo fuerāt interfecti · Piscez qui ipsū deuorare voluerat interfecit et exēteauit · et de vētre eiꝰ medicinabile mēbꝝ extraxit · Demoī ū q̄ maritos sue vxoris occiderat angelus in deserto ligauit · patriam recuperauit · canē patris secum socium habuit · et rediēs vxorē i domū patris duxit · Thobie · v · a · deceps Nota Recte āt videtur q̄ iste thobias potest signare deū patrem · filius aūt eius vna cum angelo xp̄m dei filiū significat in quo angelꝰ et hō .i. humanitas et hūanitas sociantur Nec hoc ē inconuenies cū secūdum sanctoz doctrinā xp̄c quantum ad suas duas naturas in ysaac a in alterē figurat · vt patz · Genē xxij · Gabelus cōsanguineꝰ thobie signat genus humanuz · quōd de genere thobie .i. de genere patris dicitur · p̄ eo q̄ ad eius similitudinē est creatū · Quod etiā egenuz et inops fuit p̄ peccatuz · fuit de papyso captiuatum · et dono immortalitatis nudatū · gētis et virtutibus spoliatum · sicut bene apparuit in adam et eua q̄ndo post peccatū cognouerūt se ee nudos sicut dicitur · Genē · iij · Decez talenta significāt decē legis mandata · isti gabelo .i. humano genere p̄ sbleuādo a paupie mutuata · Sara vo gētilitatē signat · ciuius vicos .i. cuius popl̄os asmodeꝰ .i. ydolatra premebat Piscis sigt diabolū · vel sigt infernū · fel amaz et medicinale q̄d exīn extractū ē sigt scōz p̄m collegiū · Ergo ista fuit veritas q̄ thobias deꝰ p̄ q̄ a p̄ncipio p̄ moysen gabelo .i. hūano generi indigēti et paupeti tradiderat decem talenta argēti .i. decem legis māndata · thobiam unicū filiū suū cū ductoꝛe āgelo .i. cristū deū et hoiez filiū eiꝰ benedictū in vages medoz .i. in mūdū destituit · et canem id est predicatores eidez adiūxit · q̄ i illo itinere sarā .i. ecclīaz de gentilitatibus sibi iuē hereditario debitam sibi per fidez despōsauit · qui etiā piscem

dyabolum qui ipsum in torrente passionis deuorare crediderat · et ob hoc mortē et passionē eius pauerat pstrauit et supauit · et de ventre eius .i. de inferno fel amarum et medianale .i. sanctos prēs qui in amaritudīe languebāt extraxit · Decem talenta .i. de ēz mādatorum executionem et opera agabelo .i. ab humano genere ꝓportauit. et vxorem assumptam id ē ecclesiam in domum patris sui in paradysum perduxit · Et hoc est qđ dicit · Apl'us ad · gal' · nn · Qui fit deus filium suum factū de muliere factuz sub lege · vt eos qui sb lege erant redimēt

Hic habem⁹ qꝙ thobias volēs dare ductorez filio suo · inuenit quendā angelū nomine raphaelez qui sub humana specie latitabat · Inuenit ergo eū quasi quendam iuuenē splendidū et tanq̄ p anctum et quasi patum ad ambulandum · Huic ergo filium suum misit · qui ipsuz in itinere oduxi vxorem sibi accepit · cum magna vxoris substantie ipsuz ditauit · decem talenta argenti sibi recuperauit · piscem qui ipsum vorare voluerat ipsum supare fecit · et ipsū patrē suū illuminare fecit ·

Nota Sic vere carissimi sup omma cura debet esse thobie semper .i. prelato supiori qꝙ filio suo .i. subditorum populo de bono ductore .i. de bono curato vel rectore p uideat et qꝙ bonum prelatum sibi assignet et preficiat · q̄ in huius mundi via ipsum custodiat atq regat · Ille etiam debet sibi querē et preficere aliquem angelum latentem sub homine id est aliquem virum sanctum et angelicum sanctitatem tamen suam occultātez sub humana benigna et cōi effigie · qꝙ quicūq alys preficiatur in p latum in vita angelicus · humanꝰ vo in cōuersatione benigna eē tenetur · Vnde de bono rectore dicitur · Malach · ij · qꝙ ipse angelꝰ dominī est · sicut · Apocal · ij · dicitur Septē inquit stelle angeli sūt septem ecclesiarū · Iste ergo debet inuenire uuenis p fortitudinē vigorosā · splēdidus p mūdicā gratiosā · stās per ostātiā virtuosā · preuenctꝰ per diligētiā curiosā · patꝰ ad ambulādū p obediētiaz studiosā · debz dici raphahel .i. medicꝰ per sapiētiā fructuosā · Vt sic de tali āgelo dicatur illud · Apocal · x nn · Vidi angelum dei fortem aē · Ergo iste postq̄ curam ductatum prelaturam et officium super istū filiuz .i. super sbditos accepit · ipse proculdubio debet eos vna cū cane .i. vna cū bonis predicatoribus regere et conducere · de cē argēti talenta .i. decem mandata sibi debet facere recuperare · vxorez .i. diuinā gratiam debet ei coniungere · et diuitias virtutum sibi debet cum ea procurare · piscem .i. carnem docere appetēdere et exēterare · et sic per consequens faciet ipsū ad patrem suum deū letanter cū vxore sua et diuitys .i. cum diuina gratia et virtutibus reuenire Tūc etiam potent patrem suum id est superiorem illuminare .i. spūali letitia recreare · qꝙ sic dicit · Prou xv · Gloria patris est filiꝰ sapiēs Ideo bñ de tali angelo potest dñs

dicere illud. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meum qui precedat te et custodiat in via. Vel si vis per thobiam seniorem intelligere de eum. p angelum platum. et p iuniore subditum populum. sicut supra

## Capitulum quintum

QVm angelus thobiam iuniore conduceret. contigit q arca tygris fluuium prima mansione manerent. Volens ergo uuemis pedes suos lauare in flumine. ecce piscis inanis exiuit ad deuorandum eum. Quo timente puer dixit angelus ad eum. Apprehende branchiam eius et trahe eum ad te. Piscem ergo in siccum traxit. et statim palpitare cepit. et de mandato angeli piscem exenterauit. fel cor et iecur reposuit et seruauit. cetera vero assauit salliuit et p viatico custodiuit. Angelus vero sibi dixit q fumus cordis illius piscis sup carbones positi omnia demoniorum genera ab homine fugat: fel vero oculis ceci et albugmosis apposi tum ipsos illuminat et sanat Thob vi. Mora Quamuis videatur satis mirabile q res corporalis agat in spiritum. a q fumus piscis fuget diabolum. vel q sonus cithare faciat recedere spiritum immundum sicut supra positum est. i. Regum. xvi. quia tamen ad moralia tendimus de disputando super huiusmodi non curemus. Igitur dico q iste piscis potest peccatum significare vel etiam carnem fragilem atq mollem eo videlicet q peccatum sub aqua mundane prosperitatis et voluptatis absconditur. vbi diabolus id est quicunq homini insidiatur vt scilicet ipsum per culpam et penam absorbeat a predetur. Prouerb. xxiij. Insidiatur in viis quasi latro. et quos incautos viderit interficiet. Ista est ergo veritas q quando homo accipit mansionem suam supra tygrim fluuium qui interpretatur sagitta. pro eo quia sicut sagitta velociter currit. id est in mundi fluxibilitate que cito deperit atq fluit. a in aqua voluptatis et prosperitatis vult recreari. quatenus ibi prima facie speret et intendat abluere et mundare statim tm adest piscis iste scz peccatum et temptatio superbie luxurie et auaritie. vel etiam ipsa caro que sibi insidiatur ipsumq at trahere et deuorare satagit et molitur. Sed reuera ad consilium angeli testamenti scilicet christi vel homini predicatoris ipse debet istum piscem scilicet peccatum seu carnem i temptationem per considerationem apprehendere. et ad sicitatem penitentie et abstinentie trahere. et ipsum debet exenterare id est qualis sit et quid infra ipsum est respicere et videre. Quod procerto si fecerit in ipso tria reperiet vnde contra vitiorum infirmitatem remedia multa sumet Inueniet enim q in ipso est cor et iecur et fel id est vanus amor et falsa delectatio. et finaliter inueniet q ibi est fel id est amara contritio desolatio et damnatio. Ergo si iecur

.i. pecčti delectatio cum čarbonibz
desolatorys .i. cum consideratione
ignis infernalis iungitur · fiet q
fumus cōpunctionis et memorie
exinde proueniens · demones .i. de
monum temptationem fugabit ·
Vnctura vero fellis id est consi de
ratio q timor futuč amaritudinis
albuginem carnalitatis de oculo
mentis curabit · Nichil enim ma
gis proficit contra vitia et demo
nia q̄ cogitare q̄ falsa sūt carnis
et peccati oblectamenta · et q̄ du
ra et fellea subsequuntur tormen
ta · Fel ergo .i. considerationē ama
ritudinis eterne debet homo in o
culis patris sui sc̄z intellectus ap
ponere · vt sic possit eū per gr̄iam
illustrare · dicens illud Ihēmie · ix
Ecce cibabo eos absinthio et dabo
eis potum aque fellis ·

¶ Vl̄ si vis dic q̄ iste pi
scis est dyabol9 · quia pro certo il
lis qui in fluuio religionis et deuo
tionis vel cōpunctōnis se balneāt
et in tygri .i. in sagitta diuini timo
ris et contritionis se mūdificant et
ibidem affectuum pedes lauant ·
piscis dyabolus insidiatur · qui
per peccatum ipsos si potest deuo
rat et predit · Sed ideò homo
debet ipsum viriliter per bona ope
ra inuadere · et ipsū per cōsideratī
onem exenterando et aperiēdo q̄o
d vētre et corde suo habeat discer
nere · et p̄ certo inueniet cor · id ē
malitiam · iecur q̄d amaē cogit .i.
delectationis fallaciam · et etiam
fel quod est amarum id est praue
intentionis nequitiam · et futuč
dampnationis amaram angustiā
Que pro certo si bene cogitauerit
et carbones ignis eterni fumum q̄
lacrimarū et obscuritatē tenebra
rum que in inferno sūt adhibue
rit · sibi ad spūalē ętatem tollē
dam et ad demonium effugandū
q̄ pluramum proficiet et valebit
Allega vt supra · Vel dic q̄ thobi
as iste est crustus · piscis vero dia
bolus · sed hoc vide supra cap'lo ·
v ·

¶ C ¶ Vl̄ dic
q̄ iste piscis immanis figit aliquē
magnum diuitem vsurarium et
tirannū q̄ in fluuio mūdane pspe
ritatis vsatur et ibidē tanq̄ in pro
o domicilio cōmorat · Ezech · xxix
Ecce ego ad te pharao draco mag
ne qui cubas in medio fluminum
et dicas meus est fluuius ꝛc · · Si ergo
cōtingat q̄ thobias .i. aliq̄s paup
appropīquet ad istū fluuiū .i. ad p
speritatis statū vl̄ ad alicuius diui
tis domū vl̄ locū · statim cū tles pi
sces tyrānī vsurarij et diuites ip
sū velle ditari vel iuxta se velle lo
cari et edificare vidēt · sibi īmedia
te detrahūt et inuidēt · et eū deuo
rare et rapinis et exactōibz ipug
nare festināt · ita q̄ ipos opellunt
ad āgelū .i. ad dīm clamare · et cō
tra eos auxiliū implorare · dīne in
q̄t inuasit me · Job · xxxij · Time
vulneratorum clamabūt · Periculosū est ergo talibus appinq̄re et
eorū habitationibus et domibus
et possessionibus vicinari q̄a flu
uium mundane psperitatis soli si
bi volunt appropriare · et ideo so
lent omnes vicinos et socios im
pugnare · nec patiuntur aliquem
quem impedire valeant pedes fi
dos lauare id est recreationem a
liquā obtinere · Videntur em̄ dicē

illō. Ezech. xi. Nobis data est terra in possessionem. Thobias ego io ē pauper ab angelo. i. a deo consolatur. q ipe istuz piscem id est istum diuitem apprehendat. et ipsum de fluuio mundane prosperitatis per consideratione extrahat. et ad sicaum id est ad mortis austeritatem et sterilitatem ymaginando deducat. hoc est dictu q statum eius ato defecturum. et statum mortis fuē ato successuruz cogitet et attendat. a sic pro certo ipsum cogitare poterit palpitātem. id est dubium imsertum et timentem. Vnde de diuitibus dicē Sapiētie quinto. q ipsi turbabūtur timore horribili dicentes intra se penitētiam agētes et pre angustia spiritus gementes. Consiliuz etiā ē q pauper q videt gloriā ī quo eū ipos p consideratione exēteret. hoc est q quales sūt interiꝰ cōsidet vt frāno gloriā suaz exteriorem. sed iniquitatē interiorē cogitet atq; spectet. quia scz tunc videt q illi q sūt terribiles quo ad mundū. sūt abhominabiles quo ad deū iuxta illud. Luce. xvi. Oō hominibus altū est abhominatio est apud deuz. Talē consideratiōnē videtur habuisse dauid in psalmo vbi de psperitate malorum dicit sic. Ecce ipsi peccatores in seculo opānuerunt diuitias. et dixi ergō sine causa iustificauī cor meū ac. donec intrē in sanctuarium dei et intelligā in nouissimis eorū ac.

V D E Vel si vis dic q thobias iste ē deꝰ quem p certo pistis imamis. i. aliqs malus diues in persona pauperū et religiosoz deludat. et eū in membris suis fatigat et infestat. Sed p certo deus talem de fluuio prosperitatis ad siccatatē mortis extrahit et eū exenterat et prosternit et super carbones infernī assat et coburit. et de vētre eius. i. de suis intrinsecas et abditis medicinas paupertum scz diuitias quas diu absconderat extrahit. et de hijs cecos. i. inopes quādoq; illuminat inq̄tū de auaroz substātijs ipos post mortē talū desolat et ditat. cārnes q. i. tēporales substantias istorū atq; officia et beneficia que tenebant sibi et angelo reseruat. inq̄tum in persona paupertum se nutriri predicat. Psa. xxxvi. Sic ficus lassum. et ecce hoc meum refrigerū. Impios et tirānos tollit de medio vt saltē post eoz mortē de eoz diuitijs iustos alat. et vt eoz cor q auare aggregauerāt plurimos distribuat a distiguat. vt patet ad litteraz de clericis tenentibus plura beneficia. et auaris habentibus multas diuitias. quia scz post mortē eoz multi ditantur et beneficiātur. et thobias et angelus. i. pauperes et iusti vt ipse xpc ī psōa paupertū inde multiplicat recreantur. Ideo dī Sap. x. q iusti tulerūt spolia ipioz. Et Prouerb. xiii. dicē. q substātia peccatoz. Vnde Job. xx. dicitur de malo diuite q oppressos nudauit pauperes domum. rapuit et non edificauit eam. nec est saciatus venter eius. educetur et egrediens de vagina sua. vadent et venient super eū horribiles. deuorabit eū ignis qui nō succēsuz

Et de eodē dicitur ibidē · q̄ diuitias quas deuorauit euomet ꝛc̄ ·

## Capitulū sextū ℣a

QVm sara filia raguelis septē viros habuisset · et eos dyabolus occidisset · thobias ipsam ducere timuit · tamen ad angeli consiliū ipsam duxit · nec eū dyabolus nocuit seu lesit · Nā ad odoriferū angeli iecur piscis mortui fuper carbones posuit · et ad ardorem fumi eius demones fugauit · quē accepies raphael i deserti superioris egypti religauit · Tādem in timore dei vxorem instruēs · et eam ad orationē mutans cū ipa tribz diebus orationi vacauit · et sic intrās ad puellā in dei bñdictōne sine noctumēto ipsā fuscepit · Sicut em̄ angelus sibi dixerat · demoniū solum fup illos potestatē habz q̄ sic equꝰ et mulꝰ sine dei timore cum suis vxoribus habitant · et q̄ in actu coniugali nichil p̄ter delectationem amant · Thob · vi · et deinceps ·

℣ Qđā ¶ Ista exēplariter possūt allegari otra libidinosos · qui sez sicut brutū sine dei timore solaz delectationē querūt · quia p certo tales per spm̄ fornicationis peunt · inq̄ptum etiaz cū ppꝛijs vxoribus fornicationē committūt · Justi vero cū dei timore et lr̄ō intētōne et oratōe debent coniugiū celebrare · a sic nō hñt demonē · i. spm̄ luxurie fornidare · et potissime si piscis mortui iecur · i. si cristi morientis amorem fuper carbones feruētis caritatis p cōsideratiōnē voluerit adhibere · Dicat ergo bonus coniunx vxori sue illud q̄d iste dixit huic · Filij sanctoꝝ sumꝰ et ñ possumus ita cōiungi sicut q̄ ignorāt deū · ℣ ℟ ¶ Vel dic q̄ vxor nostra est beneficiū vl̄ ecclesia nobis data · q̄ p certo quicūq; isti vxorū brutaliter · i. solūmodo ꝓpter luxuriā et delectatiōē a vtilitatē tēporalē coniungit et eidē p̄promotionē cōiugat · necesse est q̄ a dyabolo spūalit̄ et tpalit̄ p̄imat̄ · Ille vēro qui talē vxorē accepit nō vt p̄sit sibi vt p̄sit · nō vt libidini et voluptatibus vacet sed vt oātiōni et dīne laudi se applicet · a demonio ñ ledatur · sed sanꝰ et incolumis spūaliter repitur · a cū vxore huiusmodi ple bonor operū iocūdat̄ · et diuturnis tpalibus et spūalibz p̄speratur · p̄s Vxor tua sicut vitis habūdās in lateribꝰ domus

## Capitulū septimū ℣a

RAguel pat̄ sare postq̄ thobias in vxorem filiam suā acceperat · et ad eam intrauerat · timuit ne forte sibi sic alijs accidisset · hoc est ne forte a demonio suffocatus fuisset · Fecit ergo de nocte in domo sua foueam fieri · vt ipsum posset sicut alios sepelire · sed sanos ipsos reperiens in laudem dei procumpit et exultat · et duas vaccas et quatuor arietes occidēs

nuptias prepavat et instaurat. Thobias ergo angelum ad gabelū mittit qui pecuniam recuperat. et ipsum ad nuptias adducat. Tandem vero raguel medietatem bonorum suorum filie tradivit. et cum magna substantia thobias coniugem secū duxit. q̄ precedens felle pistis oculos p̄s illuminavit. a cadente albugine quasi membranum oui visum recuperat. et videns filium suum dominum benedixit Thobie octauo et decimo ps

Moraliter Ista exponunt quidam allegorice. dicunt enim q̄ raguel est populus gentilis. cuius filiam id est ipsam gentilitatem seu gentilium communitatem. thobias id est christus in vxorem duxit. inquantum ipsam ad fidem conuertens de ea ecclesiam suam fecit. sed reuera in principio ille raguel scilicet gentilis populus dubitauit et timuit ne forte ille esset verus maritus. et ne forte mundum decipiendo fuisset a demonio mortuus vel oppressus. quapropter ipsum sepelire disposuit inquantum scilicet in p̄sona tot amorum nomen christi et eius fidem opprimere et tollere festinauit. sed finaliter cantu gallorum id est doctrina predicatorum istā te ipsum verum ecclesie maritum et vivum sanctum et legitimū inpexit et cognouit. et tunc nuptias vere et firme fidei instituit et dixit. in quibz procul dubio vocas et auctores id est martires et confessores de populo suo prepavat et exponit. Constat enim q̄ de populo gentili conuerso multi in primitiua ecclesia modernā vacca tum agrum dominicum coluerūt. et tandem per martirium obierūt et multi auctores id est prelati et duces in ecclesia fuerunt qui pro domino mortem subierunt. a tūc in nuptijs thobie et sare id est christi et ecclesie de seipsis encœnium prebuerunt. Mathei vicesimo secundo. Tauri mei et altilia occisa sunt et omnia parata sunt. venite ad nuptias. Ad illas etiam nuptias id est ad fidem christi gabelus p angelum adducitur. quia scilicet ad fidem christi cotidie nouus populus per predicatores angelicos aggregatur. Sara etiam id est gentilitas cū magna substātia thobie traditur. quia ecclesia de gentilibus cum diuitijs ouersarum scientiarum ad fidem veniens domino desponsatur. Finaliter tamē iste thobias scilicet christus p̄cem suum cecum id est populum iudaicum excecatum per fidem illuminat. inquantum in fine temporum lumen sue fidei sibi seruat. quia tunc exultādo clamabit et dicet. ecce video thobiā filium meū. q̄n do sez albugo infidelitatis de oculis eius ceciderat. et q̄n se errasse fatet et cognoscit. et q̄n xp̄o me diante se illuminatum aduertet. dicēs illud Johā. ix. Cum cecus eēz modo video. Albugo em̄ p̄prie dicitē populi iudaici signat. Et ista etiam cecitas et albugo quasi membranum oui esse dicitur p eo q̄ adhuc dominum nostrum iheſum christum cantū de ouo nascituram expectat. Sed tunc talis albugo de oculis fidelium cadet

quando erustuz iam vemísse cognoscens se errasse pœnitet Vñ · ij · ad Coz · iij · Velamẽ est posituz super oz eoz · cũ ãt conuersi fuerint auferetur velamẽ · Hic pt sbiungi exẽplarit quomodo angelus eleẽsinam orationez et ieiunũ omendãt · et quomodo ex hoc thobias promeruerat q a deo tẽptaretur et tẽptatus consolaretur ꝛc̃ ·

Explicaunt Moralisationes sup librum Thobie · Incipiunt Moãlisationes super librum Judith.

Capitulum primum Va

Abucho donosoz rex assiti orum cũ ctra arphaxat rẽ gem medorum victoriã optinuisset · eleuatum est coz eius in supbiã · a omnẽ terram voluit suo impio subiugare · Non sufficit sibi ẽgnũ medoz acquisiuisse · qñ mo nuncios suos ad libanũ cilicia am syriam et damascũ vsq; in iherusalem misit · vt tributa sibi solverent · a eũ in regem recipent p nũcios impauit Et quia oẽs vno animo ptradixerũt ei et remisezt vacuos nũcios suos et sine hõnoe abiecezt · indignatus ipos p potẽtiã opprimẽ et sbiugaẽ voluit Jdo holofernẽ prĩcipẽ militie sue cuz exercitu ifinito ptra ẽgiõez occidẽtis misit et oẽz ẽtram sibi sbiugari mãdauit · Qui mãdatis eius obtẽperãs mltas cãtates et ẽras confregit · mltos q ipz volũtarie ẽpiẽtes in dñm i deditionem recepit · terras que pus mandatum nabuchodonosoz ptẽpserant p violentiã eius ipio sbiugauit · Judith. i. et deinceps V Mora Ista pñt applicari cõtra ambitiosos et pũptuosos · ille em̃ nabuchodonosoz q interpretatur sedẽs in angustia pũptuosos signat · q sez semp sollicitudine agustiatur vt ad statũ alcioꝛẽ promoueaẽt · Trenoꝛ primo · Sedet i ãgustia dña gẽtiũ . i. ambitiõ · Jste em̃ cũ ptra arphaxat . i. contra aliquem magnum facit aliqđ factũ notabile · ppt qđ regnum medoꝛ . i. aliquã dignitatem optinet et acq̃rit · non sufficit sibi q sit rex assiriorum et q efficaaẽ rex medoꝛ . i. nõ sufficit sibi dignitas quã ab antiquo habuit l quã de nouo acquisiuit · quinymo statim ad alcioꝛa accenditur · et ad altas dignitates officia ambire a ea vsurpare molitur · Qđ potissie fit q̃ando videt aliqđ beneficium vel dignitatem vacare · quia sez tunc magis solẽt ad dignitatẽ huiusmoi aspiraẽ · in · ex · pmo Adonias ãt filius aggith eleuabatur dicẽs · ego regnabo · Quid ergo fit ? Pro certo iste quãdo videt electionem instare solet nuncios et plocutoẽs suos mittere · et nũc ad vnum nunc ad aliuz discurrere · multa et magna promittẽ vt ad

regnandum sup ipsos et ad prē
laturam vel officium optinendum
ipsos valeat inclinare dicens cui
absalone illō .ij. Reg. xv. Quis
me constituat iudicem super terā
vt ad me veniant omnes vt iuste
iudicem? Sed reuera iusto dei iu
dicio sepe fit q̄ vno animo cōtra
dicunt ei et nuncios et prolocuto
res suos secretos repudiant et cō
tempnunt. et q̄ in die electionis
vbi eligi forsan existimabat. dēs
electionī ipsius se opponunt. di
centes illud. Luce. xix. Nolu⁹ hūc
regnare sup nos. Qō videns ille
ad holofernem principem milicie. i.
ad principum et laycorum poten
tiam se conuertit totq̄ per eos tri
bulationes exercat contra istos q̄
ciuitates et munitiones. i. tempora
les possessiones istorum impedit et
subuertit. dicens illud. Luce. xix
Illos autē qui noluerunt me reg
nare super se aduocate huc et iter
ficite. Et sic per violentiam ad cō
sentiendum in eum ipsos cogit.
ita q̄ breuiter isti compellūtur di
cere illud qō etiam isti dixerunt
Desinat obsecro ira tua citra nos
Sequitur. Veni tecum pacificus
dominus. et vtere seruicio nrō si
cut placuerit tibi ℣ Ep E
Vel allega q̄ nabuchodonosor est
diabolus qui videns superasse se
arphaxat. i. principes seculares cū
exercitu suo. i. cum malorū ñquo
rum infinita multitudine. non fui
cit sibi nisi in alios non sibi sub
iectos io est in bonos et religiosos
manum mittat. qui primo nūcios
suos scilicet leues tēptationes ad
eos mittens repulsam patitur.
qtia scilicet homines statim ā prī
cipio obedire vl subicia diabolo de
dignātur. ideo sepe fit q̄ principē
milicie sue holofernem qui interp
tatur infirmans vitulū sagmatū
id est peccatum luxurie qō iter a
lia vitia optinet principatum. et
quod impinguatos delicatos vitu
los iuuenes et lasciuos infirmat
contra ipsos dirigit. quo mediante
multos superat. paucos vero q̄
in auxilio sancte mulieris viduc
beate virginis ipsum vincant iue
nit. Vbi em̄ alij nuncij et alia vi
tia deficiunt. holofernes. i. luxuri
a principatur. Vnde dicitur q̄ ce
cidit timor holofernis super habi
tantes terram

## E Capitulū secundū ℣ a

QVm holofernes omnes
terram suo dño subiu
gasset. et quosdā virtu
te armorū. quosdā vo
luntate cū ymnis et canticis obui
antes eosdem in deditionē suppliciū
de vniuersis vrbibus viros fortes
sibi in auxiliatores accepit. cum
quorum adiutorio ceteros
superauit. Judith. in. ℣
Noā E Sic vere diabolus q̄ quos
dā virute armorū. i. violētia tēpta
tionum superat. quosdā vo volū
tate et quasi ex industria peccātes
de q̄bus dī. Job. xxxij. quasi ex in
dustria recesserūt a deo. sibi subiu
gat. de oibus vrbibus. i. de oibus sta
tibus quosdā fortes auxiliatores id ē
quosdā hēiarchas l alios principes
patronos sibi aggregat. quibus
mediantibus de illis facilius vic

torsat. Isti qui alios ad peccatū
inuitant. diaboli sūt auxiliatores
quorum ope vincat facilius pecca
tores

Rc habes q nabuchodonosor
preceperat holofernī principi mi
litie sue. q omnes deos terre de
struerent et demolirentur. vt ipse
solus ab alijs nationibus que per
holofernem possent subici deus di
ceretur. Sic tamen factum est q
iudith sancta mulier caput holo
fernis amputauit. et sic nabucho
donosor potentiam et superbiam
eneruauit

Nota

Istud applica contra presūptuo
sos et inuidos. qui soli volunt dn
et domini excellentes et inclīti re
putari. quapropter totis viribꝫ
laborant. q alij dn. i. magni potē
tes famosi eradicentur. vt solum
ipsi appare inter homines videan
tur. sicut de saturno legit. q plu
tonem filium occidit. et hoc quia
videbat eum sapientē et timebat
fame sue posse detrahi propt euz
cū solus deus ab omnibus vellet
credi

C Istud posset ap
plicari contra impium romanoz
qui mediante militia sua deos ter
re. i. reges mundi subuertebant.
et nomen eorum de medio submo
uebant. regnaq ipsorum et pro
uincias detinebant. et sic cū effu
sione sanguinis totum mundum
suo imperio subugabāt. soliq dn
terre impatores et domini dici in
toto orbe volebant. a qb abhomi
nabilius videbatur leges a statu
ta scribebant. in quibus nullum
deberet dici aut esse in orbe regez p
ter cesarem dicebāt. Quod vtiq
valde absurdum extitit vt reges
in diuersis totius mundi prouin
cijs ex consensu populorum legi
time factos vel a deo institutos so
la sua autoritate et violentia sub
mouerent. ipsosq regnis et dig
nitatibus spoliarent. sibiq totū
applicarent. et se solos reges in
orbe vocari iuberent. totumq mū
dum a principio liberum tributis
et seruitutibus subiugarent dicē
tes illud qđ sequitur infra. ca. v.
Sciat vniuersa terra quoniaz na
buchodonosor deus terre est et p
ter ipsum alius non est. Non est
mirum ergo si illud tam violētū
stare non potuit. quia scz sancta
mulier iudith id est sancta prouí
dentia occulta vel ecclesia. istius
crudelis principis caput et potentiā
āputauit. Dignū em fuit q qui
soli dn terre dici volebant. principuz
caput. i. principā ipatoriaz dignitatē
amitterent qua gaudebāt. sicut
et nunc patet. q impium ad na
tionē aliā est translatū et nullus
romanus habet impm potestatez
vel principatum. Dignū enim est
q q vsurpat aliena iusto dei iudi
cio pdat sua. Ideo isti ātati pt ho
die dici illd qđ dictuz ātiqt ē ba
bilon. Ysa. xlvij. Audi hec delica
ta habitās in confidētia q dicis in
corde tuo ego sū et pt me nō ē āplius.
nō sedebō vidua et sterilitatē igno
rabo. seqt. veniēt tibi sterilitas a
vidui tas

Capm tertiū

Q Vz dēs gnaliter se holofer
nī redderent et se potēn
tie eius subicerent. et

se · vxores · et filios · ciuitates et bona suo domino subiugarent · si bicę et exeratui suo cuz lāpadib⁹ tubis et tympanis occurrerent · Dicatur tamen q̄ nec ista facētes poterant ferocitatem sui pectoris mitigare · quapropt̄ acto post ig nominiabilit̄ dicatur pisse V Mora C Quod scz contra tiran nos crudeles allegari potest · quo tum tāta est superbia q̄ sb̄ditoruz obsequijs beneficijs blandicijs de limia non possunt · sed ex hoc dete rius prouocantur · et sepe ad crū delitatis opa fortius īmardescunt quapropter sepe fit q̄ isti in sua potentia gloriantes · et desolatio nibus hominum non pcentes iu sto dei iudicio sūcumbunt · V Et C Vl dic q̄ iste est dyabol⁹ quia pro certo qui crapiunt ipsū et ei cōsentientes cplaudūt fatui sunt · si sic eius ferocitatez mitiga re credunt · quia reuera ꝑ hoc ipsis non pcet · & contra ipsos in inferno fortius īmardescit Proūb vi · Zelus et furor non pcet in die vindicte ·

## C Capitulum quartum V a

AVdiētes filij israhel po tentiā holofernis timu erunt valde · ne forte iherusalē capet · tēplūz destrueret · sancta pollueret · ciui tates eoz frāgeret · vxores et filios captiuaret · a ideo ōnes se sac cis operuerunt · ieiunijs et orati onibus se humiliauerūt · et sacerdo tes etiam oēs tri alicio et cinere sa crificia obtulerunt · et fortiter ad dn̄z clamauerūt · et occupauerūt ō nes vtices mōtiū et muris circun dederūt vicos suos et ꝑparauerūt frumētū contra obsidionez pugne · Sacerdos vo fuit⁹ helyachim no mie per ātates circuibat a ad ora dū et circuitēdū ad dn̄m oēs vniu salut̄ admonebat · precepit etiā a gustas vias inter mōtes · p quos iter poterat eē in iherusalē custo dirī · vt nec pateret transitꝰ holo fernī · Sic ergo finaliter ē q̄ holo fernes diuino munere fuit victꝰ et isr̄l de suo crudeli potentia libe ratus · Judith nj · et de incepsV Mora C Sic vē karissimi moalit loquēdo q̄ nos filij israhel .i. nos xp̄iani q̄ deū p fidē cognoscimꝰ et videmꝰ audimꝰ q̄ holofernes dy abolꝰ cū exeratu vitioz et tēpta tionū infinitatē hoīnū ñ cessat sb̄ iugare · et sua potētia oia cōcutit et turbat · q̄ sicut dicit · Job · xli nō ē potestas sup̄ tram q̄ cōparet ei · qui ꝛ se cōtra nos ꝑparat · ideo valde debemus a facie eius timere et illiꝰ malitias pcauē · et hoc ne forte iherusalē .i. aiaz p pcm̄ capi at et tēplū deu ois destruat · scā nrā .i. scāz vitā polluat · ātates hoc ē ciuitates .i. concordiā nrāz di cupat · a vxores et filios .i. caritatē a bona opera a nobis tollat V Et ideo ad obuiandum malitijs eiꝰ quilibet debet occurrere · vertice montiū .i. celsitudinē cōtemplatio nis occupare · ieiunijs se affligere · sacciū et cilicioū scz penitentie aspe ritatem induere · a cinere mortis scz memoria se aspergere · deo p lō

ōperā sacrificare · ad deum p̄ orā
tionem clamare · et frumentuz .i.
eucharistie sacramentum contra
obsidionem et tēptamēta dyabō
li prepauare · Sacdos etiā noster
.i. sacer dux bōn⁹ et discretus de
bet per circūspectionem discurre
re et omnes potentias anime visi
tare · et q̄ angusta loca sēnsuum
corporaliū per quē tamen iter p̄
esse ad iherusalem id est ad aiaz
capiendam distracte custodiant
debet sollicite premunire · vt sic ho
lofernis dyaboli qui sez bene dici
tur holofernes .i. inhumanus vitu
lum sagimatū pro eo q̄ leues car
nales pingues et opulentos inhi
ciat possint machinatōnibus ob
uiare · Qui enim taliter cōtra
ipsū se preparauerit: nūq̄ ab ip
so spū aliter victus erit · Bene
ergo dicitur Ecci .i. Fili accedens
ad seruitutem dei sta in iustitia a
timore: et p̄para animam tuā ad
temptatiōez ℣ Et C Vel dic q̄
iherusalē est ecclesia · de qua scrip
tet filij isrl .i. viri ecclastici valde
debent timere q̄ ab holoferne di
abolo per vitia destruatur · et ideo
heliachim sacerdos .i. quilibet bon⁹
prelatus debet discurrere. et fide
les ad orandū et resistenduz picu
lo ad artos passus et transitꝰ vbi
ingredi habet hostes .i. ad vota re
ligionis · mandata legis · articu
los fidei: sacramenta ecclesie · q̄ q̄
dem sunt principales ingressꝰ ec
clesie custodiendum · et principali
ter occupādū monere · nec nō ad
mundos regulares discipline sedi
ficandos intendere velint et orati
oni vacare · mōtes otemplationis
et cū pace · frumēta meritōz et vir
tutum p̄parare ipsos debet docē
dicēs illud · p̄mi Regū .vij · Pre
parate corda vestra domino ꝛc

## Capitulū quintum

ℳ A

Achior princeps filiorū
amon holoferni petēti
de filys israhel qui se o
ra eū p̄parabant de fi
de · qui nam eēnt incepit dei is
rahel mirabilia predicare · et lege
populi isrl commendare et inter
alia dicere · q̄ si deus eoz ipos iu
uare decreuerit nūq̄ holofernes
nec quicunq̄ alius posset contra
eos prevalere Indignatꝰ holofer
nes ipsū ad filios israhel duci fecit
et eū cum ipis ex tunc esse voluit
a hoc vt cū capti eēnt filij isrl quo
rum deū cōmendauerat ipse cū eis
gladio affligeret verberaret · vt sic
nullū aliū esse deuz terre q̄ nabu
chodonosor expiretur · Ducitur
ergo achior in bethuliaz · sed occur
rentibus balistarijs de israhel ip
sum ducere vsq̄ ad ciuitatem nō
potuerunt: quaꝝpter ipm ad arbo
rem ligantes et recedentes ab exer
citu dimiserūt · quem tandem filij
israhel soluentes et in ciuitatem suā
ducentes ona que cōtigerant au
dierūt · Judith · v · a · vi · Vñ post
fletꝰ et orōes ciuitate saluata ipz
achior ascēdere fecerūt · et i suū cōsorti
uz recepere sicut dicit infra · xiij

℣ Hora E Ista possunt applicari ad
quēlibz fidēm p̄ xp̄i noīe crucifixuz
fic ad andream et petrū Achior em

interpretatur frater meus mō tanus · signans illos scz qui fratres p caritatez fuerunt · et mōtam p mētis sblimitatē et cōtēplationez vl' p vite eminētiā dicā posſūt: Cō ſtat ergo q̄ quia iſti coram holo ferne p̄cipe .i. coram nerone vel ēga alios tyrānos potētiā dei iſrl' scz xp̄i p̄dicabāt et fidē ipſi⁹ omē dābāt · factū eſt q̄ p eos ī bethu liā que interpretatur dom⁹ ptu ens dn̄m .i. padyſū q̄ nob dn̄m p tu auit et miſit morte iteruemēn te ſunt miſſi · et p iſtos ad arborē scz ad crucē fuerūt ligati · a ī cru ce morte dāpnati · et a crucē p filī os iſrl' .i. p angelos quātū ad aiaz. ſunt ſoluti et ī bethuliā .i. ī padyſum deducti et a carne ſua .i. a cor pore arcuaſi p mortē ī ipſoz iſra helitarū .i. ī ipſoz āgelorū cōſortiū ſūt aſſūpti · ipſe vero holofernes · .i. tyrānus finaliē morte turpiſſima ſūt cōſūpti · Lucē · xix · Aſcendit ī arborem ſicomorū vt videret ihe ſum ·

## ¶ Capitulū ſextū · ¶ A

HOlofernes volēs capere ciuitatē bethulie · et a lias ciuitates · et filios iſrahel ſubiugare · p̄mo ſtuduit fōtes a aquas eis auferre et ideo cōductū p quem aqua flue bat ī ciuitatē cōfregit · fōtesq̄ q̄ arca ciuitatē erant cuſtodiri fecit et ſic pplm ciuitatis horrēdo ſitis ardore cōfecit · Judith · vij · Vnde etiā ſicut infra · ca · xi. dicit ſāgui nē pecoꝝ ſuoꝝ bibere p̄ponebant · et ad oleū et frumētū q̄ conſecratū fuerat deo otra phas et iuſticiam manus ſuas volebāt extēdere · q̄ tamē attingere non debebāt · ¶

Nota ¶ Sic vere dico q̄ holo ferneſ dyabol⁹ qui cōtinue ātatez ecclē vel anime p tēptatiōes obſi det · ſūme ſtudet aquā gratie et de uocōnis ſubtrahere et fōtē lācryma tū et cōpunctōis · nec nō fōtez mi ſericordie et cōpaſſionis ſiccare · quo facto ſtatim ſitis et ardor ma lor de fidei rigor scz auaritie et car nalis concupiſcētie ī illa ciuitate cu ſurgit · que habita tōes eiꝰ afficit et affligit · Et īde ē q̄ iā ōnes ad ſitim auaritie tēperādū ſāguinem pecoꝝ .i. tpalē ſubſtātiā ſimplicez vl' ſubditoꝝ ſuoꝝ bibunt et rapi nis et exactōnibz illū fugūt · Cō potiſſime patet de illis q̄ ī mūdo habēt iuridicā poteſtatē · qui ſciū cet ſanguinē alienū .i. vitā et ſub ſtātiā tpalē bibere delectant · Vnde dicit Nūi · xxiij · Non accubabit leo donec deuoret predā et occiſo rū ſanguinē bibat · Iſtis etiā nō ſufficit ſanguinē pecoꝝ .i. ſbditoꝝ ſuoꝝ bibere · quinymo ad oleū et frumētū dño conſecratū .i. ad tō ec cleſiaſtica dño dedicata manū mit tere et ipſa fraudulenter et violen ter ab ipſis eccleſiaſticis ſbtrahere vel auferre ſtudent · ſicut ad litte ram de malis p̄cipibus et malis iudicibz · de malis prelatis et offi cialibꝰ de malis ballius et victoribz patz q̄ oēs ſanguinē ſbditoꝝ bi būt · et q̄ñ poſſunt tō deo et eius ſeruitoribꝰ dedicata que ipſis ñ li cet tāgere deuotāt et conſumūt · Vñ

sequitur infra. xij. capo. Quomodo hoc facūt certum est q̄ in p̄ dictione dampnabūtur

## Capitulū septimū

Volens iudith placere principi holoferni primo orationi se dedit alicio se induit. a cinerem super caput suū posuit. a oratorium intrauit. Tandem surgēs de loco quo orā dño pstrata iacuerat. vestimēta viduitatis exuit corpꝰ suū lauit. mirro optimo se unxit. crines capitis sui distrumiauit et iocūditatis vestibz se vestiuit. mitram capiti suo impposuit a scandalia pedibus circūcinxit. assumpsitq̄ dextraliola manutergia anulos et lilia. et ornamentis omnibus se pauit. Ista ergo sic ornata a principe concupiscitur. et in tabernaculo eius introducatur. et a cunctis gentibus ipsius honoratur. Judith. ix. et. x. Nota

Si vis dicere bono q̄ iudith q̄ interpretatur glorificās signat aiam cristianā que deū glorificare tenetur. Ergo si illa vult placere principi nostro cristo ipsa debet intrare ad orationum secretā meditationis. accipere alicui. i. aspēritatem pēnitentie et macerationis. emittere ad deum voces et gemitus orationis. Tandem debet de terra. i. de terrenis p̄ affectionem celestium surgere. vestimenta viduitatis. i. conuersationēz peccati seu veterez hominem exuere. per lacrimosā compunctionem se lauare. a crimes capitis. i. affectꝰ et cogitatus cordis per confessionem peccatorum et expādere et discerpere. mirro. i. odore deuotionis se ungere. vestibus iocūdatis. i. conuersatione honestā se induere. mitrā altre et eleuate cōtēplationis capiti. i. cordi suo debet ponere. scandalia diuini timoris pedibus affectionū suarum apponere. et dextraliola bonoꝝ operuꝫ suis brachijs applicare. Debet etiaz accipere manutergia que aures ornāt. i. virtutē patientie qua scz patiēt audiat. anulos qui facliter voluūt. i. vtutē obedientie. lilia que colorē candidum sortiuntur. i. candorē castitatis et continentie. Vbi igitur si anima sic ornata fuerit proculdubio principi militie nostre cristo mirabiliter cōplacebit. et vsq̄ ad tabernaculum eius scz ad padyſum veniet a eterne quietis cubiculum subintrabit. Vñ in psalmo. Audi filia a vide et inclina aurem tuā et obliui scere populū tuū a. Dicit etiā cristo de aia beata. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate. Ipi vo aie sponsi illō immediate positū

Vbi si vis dic q̄ holofernes quē iudith volens occidere taliter vt p̄missū est circumuenit ē opaloſ. quem p certo iudith. i. sta aia vl sca eccā spūaliter vinat et superat quando p̄dictis ornamētis et vestibus se adornat. Vl dic q̄ iudith ē bta vgo q̄ procerto principē militie superbozꝫ seu reprobozꝫ scz opaboluz qui ppm ipse heliticū. i. ppm fidelū tēptationibꝰ oppugnat. aquam deuotionis ipsis subtrahit. et ītātem ecclesie

capere et destruere tẽptaẽ · destruxit et superauit · et eiꝰ potentiam enerauit · et dei populũ de ipsiꝰ manibus liberauit. Ipsum etiam nunc cotidie superat · et deuotos suos ab ipso liberat et defẽdit Vñ ꝓpria de ipsa dicatur ínfra · xm · Vna mulier hebrea fecit confusionem in domo nabuchodonosor.

## Capitulũ octauum.

QVz holofernes pñceps milicie regis assyriorꝫ esset in obsidiõe bethulie · factuz est ꝙ quedã mulier iudith nõine varys apparata se ad suuz conspectum preseñtauit · qui statim specie et pulchritudíne sua raptus in concupiscentiam eius exarsit · et ipsius concubitum exquisiuit · Ille ergo mlto vino inebriatꝰ et sopitus cubiculũ íntrat · sed mulier illa videns illum ebrium et sopituz euaginato ipsius holofernis gladio caput ipsius amputauit · et caput ancille sue tradidit · et euoluto corpore cano peũ eius abstulit et recessit · mane ãt facto cũ cubicularius suus ipsũ mortuũ repperisset in solo a caput a corpore videret abesse · íncepit dicere et clamare · Ecce ĩquit holofernes iacet in terra et caput eius non est in eo · Quo audito exercitus suus dilabitur · a picientes arma relictis copys fugere cõpelluntur · Hostes vero sui a ciuitate exeuntes et ipsos viriliter persequentes territoria et supellectilia omnia depredãtur · et de diuitys fugitiui exercitus vniuersaliter locupletantur et cuz festis et cõuiuys iocũdãt · Judith · xy · et dícit.

Hora Holofernes iste potest signare mũdi et ecclesie príncipes et rectoes in gloria exercitꝰ et subditoꝝ multitudine gloriãtes Ista ãt iudith potest salã et ornatam mulierem et peccatũ luxurie designare · quia peulcubio ista est veritas ꝙ príncipes nostre milicie cristiane tam seculares ꝙ ecclesiastici multo vino et potu delitysq a vitys hodie sũt inebriati per negligentiam et sompnolẽtiã · malarũq mulierum pulchritudíe decepti et allecti cãmis decubitus apprehendũt · ita ꝙ habẽt secũ in suis cubiculis mulieres huiusmodi delectãt · Ideo iste sũt que caput · i. capitale suuz et tẽporale sbstãtiã eis tollũt · et ipsos pstratos et paupes in suo sanguine · i. luxuria voluptatis diffamatos deserũt · et caput suũ · i. capitale et diuitias secum tollunt · Non curant enim mulieres de luxurioso postꝙ caput suũ habere possunt quia statim cũ diuitias exhauserit de ipsis amplius non curantes recedunt Vnde Judicũ · xvi · Hasis crinibus sampsonis cepit dalida eum abicere · Sic ergo fit ꝙ príncipe vel prelato carnaliter per luxuriam mortuo vel oppresso · exercitus eius ĩd est subditorum ꝓpius p diuersa vitia debellatur · a proprio defectum correctionis virtutis et morũ vnitas dissipatur · Facile ẽ em ꝙ subditi deuiẽt · et cora hostibus suis · i. demonibus et temptationibus succũbant et vnitatem

et caritatem amittant. ḡñdo ꝓn
cipem prelatum a superiorē a mu
lieribus captum et per luxuriam
infamem et spiritualiter mortuū
esse vident. Zacharie decimo ter
cio. Percute pastorem et dispet
gentur oues gregis.

B Vel si vis dic ꝙ ista
deceptrix mulier malos ꝓncipuz
consiliatores et adulatores designat. qui scilicet cum specie ami
cicie ipsis magnatibus adulantur
a tanta sciunt dicere et facere ꝙ
vsq; ad cubiculum. i. vsq; ad secre
ta consilia admittuntur. Vbi cuz
se introductos viderant et se in amo
re ipsorum bene raptos cognouerunt. et eos bene ebrios et dormi
tes. i. ignaros et negligentes inue
nerunt. statim ad auferendū eis
caput id est debitam intentionem
et conscientiam conuertuntur. in
quantum scilicet ipsorum malo a
filio mediante. et eorum adulati
one falsa suffragante vie et consi
lia reperiuntur. quibus isti prin
cipes et domini ad exactiones et
rapinas contra deum et iusticiam
concitantur. inquantū capite con
scientie perdito in sanguine crude
litatis volutantur. et in terra. i.
terrenorum amore iacent totali
ter et versantur. Et inde fit ꝙ ex
ercitus subditorum dilabitur et
grauatur. Vnde de talibus malis
consiliarijs et adulatoribus ꝑ
dicit illud quod de ysboseth dicit
secundo Regum quarto. ꝙ duo la
trones ingressi inuenerunt eum
dormientem super lectum in cela
cui. et interficientes eum sublato
capite abierunt. Duo enim latro
nes sunt illa duo genera personā
rum scilicet in mali consiliarij seu de
tractores et adulatores. qui pro
eo latrones dicuntur. quia prin
cipibus caput id est conscientiam
et rectā intentionē q̄ ē caput virtutū
alijs vero famam et temporalem
substantiam furantur.

T C Vel
dic ꝙ ista mulier signat falsos a
micos. qui omnino student diui
tum amicicias et familiaritates o
trahere ad hoc vt possint capita. i.
capitale et diuitias eorum subtra
here et lucrum temporale inde ac
apere et acquirere. Quod cum fe
cerint et ipsos mortuos paupes
et depressos viderint. statim so
lent eos dimittere et de ipsis āpli
us non curare. sufficit enim eis
ꝙ possint caput talium secum fer
re. Ecclesiastici decimo tercio. Si
michil habueris derelinquet te et
si habes conuiuet tecum.

T D Vel
dic ꝙ ista mulier signat auariti
am l'symoniam seu carnalem affe
ctionem. que reuera multis
modernis principibus taliter ho
die dominantur. neno multos ta
liter infatuant. ꝙ caput recte
intentionis et debite conscientie
ipsis subtrahunt seu furantur.
Quod patet de multis qui in
proprio sanguine volutati. id
est in proprio amore consangui
neorum suorum implicati sunt:
ꝙ iam in terra. id est in terre
norum amore iacere et de cele
stibus michil curare premitus com
probantur. Et hoc est quod hic
dicitur. Ecce holofernes nunc

iacet in terra · et caput eius non ē
est in eo Ideo reprehenduntur ta
les Josue · vij · cui in persona pre
lati dicitur · Surge cur iaces pn⁹
in terra Moralisationē allegoricā
et misticā quā ponūt doctores et
glose scōm quā per iudith intelli
gitur ecclīa · p nabuchodonosor di
abolus · p holoferne antichristus i
telligitur · omitto gratiā breuita
tis · Diabolus em̄ principē exercit⁹
reprobor̄ scz ānū xp̄m mittet · cui
se mundus pam̄ sponte prīm̄ co
acte subiciet · quē tñ sancta muli
er ecclesia in fide perseuerando fi
naliť vincet · pma Johīs · v · Hec
est em̄ victoria que vincat mūdū
fides nostra ·

Explicunt Moralisationes su
per librū Hester · Incipiunt Mora
lisationes sup librū Judith ·

Capitulū primum · A

Suerus
rex q̄ rḡ
nabat ab
India usq;
ad ethyo
piaz sup
centum et
vigīti sep
tē puīcias

terdo anno regni sui fecit grande
uiuiū principib⁹ et pucis suis
psaz medor̄ a iclitis et pfectis p
uinciarū longo tpe · et hoc in illa
domo mirabili de qua legiť in hy
storia alexandri · q̄ colūpne erāt
argentee · tectum sicut firmamē
tū gēmis lucētib⁹ ad instar stellar̄
et signor̄ distinctū · Septē ār die
b⁹ pparatū ē cōuiuiū i vestibulo
orti et nemoris q8 regio cultu et
mān erat ornatū · Eānt ār ex vtraq;
pte tentoria mira varietate ordi
ta · et in pauimēto lecti aurei vt
dicit comestor · Vineam habebat
mirabilem ortus cuius · i · vites erāt
argētee · palmites aurei · botri di
uersar̄ gēmarū vāietate distincti
Populum autem vniuersū q̄ inuē
tus ē i susis ad cōuiuiū mutauit
Vēster · i · Mora Assuerus ille
qui in ēpta ť beatitudo atruz ť ostī
um signat xp̄m · q̄ ē rex magnus
sup oēs deos · et q̄ ē beatitudo ad
gloificādū · at rū ad rapiēdū · osti
um ad nos in padysū introducēn
dū · Johā · x · Ego sū ostiū · Iste er
go tercio āno regni sui · i · in tercio
tpe mūdi scz in tpe gratie · cūctis
suis fidelib⁹ in orto regio ecclīe sā
cte matris mirabile conuiuiuz ppa
rauit · in quo scz corp⁹ xp̄i cōme
dendū dedit · et in quo sāguinem
suū loco vini effudit · Luce · xxij ·
Homo quidā fecit cenā magnam
et vocauit multos · Cōuiuiū dicit ·
con q8 ē simul · a viuo viuis quia
ibi simul viuit · Et sic xp̄us sacra
ecclesie designat · vbi et in qua di
uerse nationes et populi simul viue
comprobantur Et qua nobilita
te cōuiuiū facit hospitis seu dom⁹
condicio · loca dispositio · aborum

apposito · cōuiuatum ordinatio · ergo si de rege queritur dico q̄ ille est assuetus id est cristus vt supᵖ Si queritur de loco · dic q̄ illud conuiuium fit in domo et in orto id est in ecclesia que dicatur dom⁹ ratione securitatis · dicitur ortus ratione fructuose amenitatis · dicatur domus vbi columpne argentee id est p̄dicatores eloquentes argentei debent esse · tectum vero superius id est prelatorum superiorum status quasi firmamentum per constantiam debet eminere · in meis stellarum et signorum .i. virtutum copia splendere · Genesis primo · Stellas posuit in firmamento celi · Ortus etiam ille vinea scripture continet · que vites argenteas per eloquentiam · palmites aureos p sapientiaz · vuas de lapidibus preciosis per virtutum et documentorum omniuz sulentiam habet · Est etiaz iuxta ortum istum vestibulum religionis · quod ex omni parte habet tentoria id est personas ad deum per affectionez extensas · que sez mire fuerūt sanctitatis et pulchritudinis et honestatis · Habet etiaz lectos aureos caritatis et pauperum spaciosissime humilitatis · Cā tico quarto · Ortus conclusus soror mea ortus conclusus fōs signatus · Item si queratur qui fuerunt conuiue · dic generaliter q̄ omnes principes et prefecti id est omnes nom superiores prelati et omnes pueri regis fortissimi .i. virtuosi simplices et innocentes et mundi et contra vitia fortes et robusti Et vt breuius concludatur ōnes populi q̄ui sunt in fusis id est omnes qui sunt in mundo · sunt ad fidei conuiuium inuitati alijs atq; alijs viribus Omnibus enim dicitur illud · Mathei vicesimo secundo Omnia parata sunt venite ad nuptias dicat dōs

¶ Hic etiā dicatur q̄ alijs atq; alijs vasis cabaria et vina inferebantur · et poculis aureis bibebant omnes in conuiuio assueti · eratq; vinum habūdātissimuz · quod etiā regali magnificētia erat dignum · Sic tamen fiebat q̄ nullus erat qui nolentes ad potandum cogeret · et sic ordinatum erat a rege q̄ vnusquisq; sumeret quantum placeret · ¶ Nota

Sic vere dico q̄ vinum sacre doctrine et feruor sancte fidei habūdanter in conuiuio ecclesie ꝓmanet · a cibi spirituales .i. bona exempla et documēta vasis alijs atq; alijs .i. personis variis deferuntur Per quas dā sez bonas et sanctas quasdaz vero fictas et ypocritas ministrantur · In illo enim conuiuio fuit vasa alia ac alia · q̄ sic ait apl⁹ ij · ad Thimo · ij · In mag̃ domo nō solū fuit vasa aurea et argēta · sed etiam lignea et fictilia Et tñ in oibz vasis ministrāt cibi · q̄ sez p bōs et malos eccīe ministros sacramēta ministrantur · et fides predicat et bō plurima efficiūt Vñ ad philippēn̄ .i. Quid enim · dū omni modo siue p occasiōez siue p veritatē cristꝰ ānūcet · et in hoc gaudeo Si q̄ rat qualis fuerit in comedendo modus et regula · respondetur q̄ in illo fidei ecclastice conuiuio nullꝰ ē q̄ nolentes ad bibendum cogat

sed quilibet accipit quātum delectat· qz scilicet nullus est qui fidei vinum bibere cōpellatur· vel qui ad fidem cristi venire cogatur ·& vnusquisq; pro libito voluntatis sue ad sacramēta fidei admittitur aleuatur· non em̄ vult dominus habere seruos sed liberos nō coactos sed voluntarios· quia vnū fidei et gratie non datur nisi volenti· datur tamen pro libito cuicūq; petenti· Math· vn· Omnis enim qui petit accipit· Quātum enim vult de illo potest accipere· quia scilicet quantuz placet hominitā tum potest a deo de fide de moribus de gratia et vtutib9 impetrare· Vnde Math· xnn· dicitur qz cristi conuiue comederunt de piscibus quantum volebāt· Vnde Johānis· vn· Qui sitit veniat ad me et bibat·

¶ C Vl si vis applica omnia ista ad conuiuium paradysi· qđ in domo securitatis a m orto amenitatis· a quod ab assuero. i. a deo qui est omnium beatitudo pabitur· et in quo vinum eterne cōsolationis et ebetatis torrentis perpetue voluptatis cuilibz pro libito concedetur· Ibi erūt lecti aurei. i. quies et trāquillitas īconcussa· ibi erūt vasa aurea alia et alia. i. sanctorū differētia sēm sua merita subdistincta. i. Coī· n· Stella differt a stella in claritate Si vis dic qz vasa ista alia et alia sunt predicatores· vinum vero celestem doctrinā sigt· quā nullus debet cōpelli audire· qz scz predicator non debet auditoribus importunus esse· nec pl9 qz placeat offerre· qz alias possit facilter displi

cere

¶ D Vm rex assuetus suum solēne cōuiuium iā septem diebz continuis celebrasset otigit qz vino calefactus regina vasti que in palatio regis fecerat magnum conuiuium feminaruz mandauit· qz ad se veniet ipsito ydademate super caput suis· vt pulchritudinem ipsius vniuersis populis qui in conuiuio interfuerant demōstraret· erat enim sicut hic dicitur pulchra valde· Vasti vero vocata ad regem venire contempsit· ꝓpter qđ qz regem offenderat· a qz exemplū dederat· de consilio mamuchan qui erat vnus de septem ducibus qui faciem regis videbant fuit regno depposita a priuata· hester loco ipsius sublimata· Facta est etiam lex ne de cetero mulieres maritos cōtempnē presumant· et vt vir vxoribus pre emineant· et in suis domib9 principales existant et maiores·

¶ Nota Per assuetum intelligitur xp̄c rex regum qui scilicet vasti reginam. i. aiam cristianam sibi per fidem despōsauit· et regni paradysi reginam beatitudinisq; capacem effecit Ergo cum ista sit pulchra valde in naturalibus · constat qz rex ille cristꝰ vino caritatis calefactus ipsam continue ad se vocat et inuitat· vt ydema regni scilicet gratiaz a gloriā super caput eiꝰ ponat· vt eius naturalem et moralē pulchritudinem conuiuis suis. i. angelis in paradyso ostendat· dicēs illud Veni electa mea et ponā i te

thuorum meum. Et illud. Cātīc. iij. Veni dilecta mea de libano coronaberis. Sed procul dubio sepe fit q̄ ista ī palacio bonorū a eminētiaꝝ temporaliū constituta et ī conuiuio corporaliū delectationuꝫ occupata. vocationē regis despicit. et ad eū venire per penitentiam contempnit. sed ī exteriorib⁹ residens viri imperiuꝫ vilipēdit. et ideo pro certo crustus indignatus ḡuiter ipsā punit. a de regno padysi q̄s obtinuisset si voluisset detrahit et depōit. dicēs illis Pro uerb. i. Vocaui et renuistis. expandi manus meas et nō fuit q̄ respiceret. ego aūt ī interitu vestro ridebo. Animam vero sanctaꝫ et humilez sibi querit quā ad gloriam eligit et extollit. ℣ E Vel dic moraliē q̄ vir iste ē ītellectus vel superior porcio racionis. vxor sua est voluntas. q̄ pcerto tpalibus oblectata conuiuijs. i. honoribus et delitijs virum contempnē videtur. nec eius monitis salubribus obedit. sed circa conuiuia feminarum. i. circa malos actus et delitias vacat sollertius. quocirca vir eius debet eaz de gradu libertatis per penitentiam deponere. et pter uiā suā actus castigare. et virū debere dñari vxori. i. spiritum carni. rationem voluntati debet ostendere. dicens illud p̄me ad Thimoth. ij. Mulierem docere non permitto. nec dominari in virū sed esse in silencio ℣ F Vel dic q̄ rex iste signat de numero ommium p̄latum superiorem. regina vero ista designat quātum vel prelatū inferiorem vel quēcumq̄ malum iudicem p̄incipem vel rectorez. quia sicut videmus cotidie regina vasti. i. mali iudices p̄incipes et p̄lati molles feminei et imperfecti. q̄ tamen sunt per rapinas et vastationes subditorum ppter vasti dicti. ī conuiuijs et circa feminas ad litteram occupati. ad illum q̄ ipsos in tali statu posuit sez ad assuetum regem xp̄m per bō opera venire contēpnunt. sed ī suo proprio palacio sez in ecclesia vl̄ dignitatis statu lasciuiūt a exceduūt. et sic etiam contempnendi viros suos sez superiores et prelatos alijs inferioribus exēplū sūt. Quapropt̄ procerto sepe fit q̄ iste rex assuerꝰ xp̄c istos de regnis officijs et dignitatibus per morte vl̄ per infortunium deponit. occulta em̄ dei prouidētia iniquos superiores sibi contrarios et rebelles et maxime quādo videt eos effeminatos et molles solz deponere. et locum suum alijs melioribus subrogare Vnde de isto dicitur. Job. xxxiij. Perdit multos et innumerabiles et regnare facit alios p̄ eis ℣ G Vel dic q̄ iste rex assuerꝰ est papa vel superior p̄latꝰ vl̄ princeps. q̄ ī palacio suo. i. ī aliquo ecclesie vl̄ curie sue ḡdu officio vel beneficio vices dñari aliquā malā a supbā rēginā. i. aliquā mulierē et enerue psonā circa curiā l̄ seminas occupatā. et michilominꝰ sibi et mādatis canonicis otrariā a rebellē. ipaz dēt p certo deponē et aliā bonā psonā loco ipsius subroga re. et ydemate iuris dictōmis caput ipiꝰ insignire dicēs illis Qui xxi. Auferetur a vob regnuꝫ dei

et dabitur genti facienti fructus
eius. Facto enim et verbo debet
docere non contemnere superiores.
et se ipsos etiam cognoscere debere
esse subditos et minores sicut mu
lieres viris suis subditis sunt. VII
Vel die allegorice sicut communiter exponunt doctores. q̄ p
ma regis xpi et dei vxor fuit sy
goga que scz vasti que interpreta
tur finis signatus ꝑprie dicatur.
p eo q̄ ista certo et signato fine
terminata debebat. Ergo ista ē ve
ritas q̄ quando rex noster xp̄c fi
delibus suis conuiuium magnum
fecit. quod vtiq; fuit quando pso
naliter veniens seipsum in sacra
mento altaris ad comedendum de
dit. tunc proculdubio vxor sua
synagoga. que scz in palacio regis
o scz in scripturis vel in ihrusalē
et iudea in qua conuiuiū fieri mis. i.
sanctis animabus hactenus fece
rat. ipasq; pabulo fidei et doctri
ne pauerat a rege xpo vocata et
ad fidem inuitata venire renuit.
a mariti sui xpi amplexu fugiēs
a fidem ipsius vilipendēs in pte ē
na rebellione et infidelitate pmanſit. Cum ēm ipsa propter diuinas
reuelationes patrum et ꝓphetarū
scripturas et sacrificationes eēt
pulcherrima. voluit rex xp̄c ip
sam primitus ad conuiuiū fidei vo
re. et dyademate. i. religionis cul
tu insignire et pulchritudinē virtu
tū suarū in exemplū fidelium conuer
sū voluit omnibus demonstrare.
volēs scz q̄ ipleret illud. ps. Astitit regina a dextris tuis in vesti
tu deaurato circūdata varietate.
Ideo pro certo vocatioēz xpi a apo
stolorū cōspiciens ad conuiuiū no
luit venire. nec regis iussionibus
obedire. Ideo de consilio septē du
cum. i. de consensu omniū apostolorum et predicatorū ista deponen
da et relinquēda condempnatur.
et alia substituenda scz ecclesia de
gentibus loco ipsius iudicatur.
Quod vtiq; tunc factum est. quā
do relicta iudea apostoli ad gentiles se transtulerunt. et ecclesiaz
ex gentilibus sicut nouaz puellā
yester regi xpo quesierunt. et sy
nagoga deposita et regio honore
propter suam infidelitatem ꝓua
ta. dyadema regni yester que im
pretatur abscondita. i. ipsi gentili
tati conuerse que diu in peccatis
abscondita fuerat contulerunt.
Ista autem sinagoge repudiati
o et gentilium electio tunc fuit p
fecta et sententia super hoc per ol
timum sapientium scz per paulū
minimum apostolorum ꝓmulga
ta. quando ipse iudeis intulit ista
verba. Actuum. xiij. Quia indig
nos vos iudicastis vite eterne. ecce
conuertimur ad gētes

## Capitulū secūdū II a

Igitur yester. ñ. q̄ re
pudiata vasti multo
pulcherrime a speciose
puelle de cūctis pti-
bus regni quēr. a oibz ipis de hys q̄ ad
mundum. i. ad cultum muliebrez
et ornatū eatum ptinebant copio
sissime prouidet. Quesite dō ado
lescentulas eunuchū q̄ custos eat virginū

feminarũz ĩ custodiaz adducunt̃. et quecũq; ipsaz regi placeret ã plius loco vasti regina efficeretur Inter ceteras aũt deducta ẽ hester neptis mardochei de genere iudeo rum quã idẽ mardochęus in filiaz adoptaueãt et nutriueãt. q̃ formo sa valde in oculis omnium gratio sa et glorioſa et amabilis appare bat. Eunuchus etiã custos eius ip sam summe dilexit. et septẽ puel las formosissimas sibi tradidit in ancillas et ornatum eius preceteris accelerauit. Ergo cum puelle ſucceſſiue per ordinẽ ad regis du cerentur cubiculum. factum ẽ q̃ hester suo ordine duceretur. qui ipsam super omnes alias diligẽs in reginam sibi elegit. et ipsã dy ademate coronauit. et sibi pro va sti in coniugem copulauit. nupti as et conuiuium magnificuz p̃pa rauit. Mardochęus aũt auũculus ei⁹ qui erat de stirpe geniti curam il lius habebat. et super salute et ho nore ipsius attentius vigilabat. q̃ sez sibi preceperat q̃ populuz suũ nemini diceret. et q̃ genus suum nemini reuelaret. Vna ergo inter multas vocata s fuit electa. et re pudiata vasti ad imperiũ sublimata. ¶ Nota ✠ Sic vẽ dicit q̃ cum multe et infinite puelle sez multe xp̃iane anime de vniuer sis mundi partibus cotidie ẽgi cri sto querantur. et sub magna cu stodia regaliũ feminarũ. i. sub cu stodia prelatorum in domo eccleſi e per fidem constituantur. et vni cuiq; de hys que ad ornatum spũ alem pertinent sez de scientys et do cumentis prouideatur. sic tamen

sepe fit q̃ inter multas eligit̃ vna sola que regi placet. et que ad ẽg nuz glorie debet sublimari et dya demate perpetui honoris coronari cum coniuio sempiterno sibi cari tate perpetua copulari. multi emz sunt vocati pauci vero electi. Nota hei. xx. Si autẽ queritur que sit ista. dico q̃ ista est hester. que in terpretatur abscondita vel eleua ta. que fuit neptis mardochei q̃ in terpretatur amara cõtritio impu dentie. et eãt pulchra gratiosa or nata et a dicto mardochęo tanq̃ filia enutrita. quia sez sola illa ani ma ẽsti regis cõiunx efficitur. a ad regnũ padysi promouetur. que p humilitatẽ est abscõdita. per amo rem celestiũ a terrestribus eleua ta. a per cõsideratiõnẽ ipudẽtie fa cta amare ptritõis ẽ neptis et fi lia mardochei. que est per honesta tẽ formosa. p pudicaz gratiosa et oĩ vtute adornata. Talis enim a rege meretur eligi et in celi pa latio dyademate coronari. et ꝓp̃t eius connubiũ festũ et gaudiũ ce lebrari. a maxime si gen⁹ et popu lũ suũ taceat. i. nobilitatẽ generis contẽpnat. vl̃ si mundum de quo nata est vilipendat. ¶ Ideo tali videtur propzie dici illud psalmi Audi filia et vide et inclina aurez tuam et obliuiscere populum tuũ et domum patris tui. et concu piſcet rex decorem tuum et ceteã Et breuiter illam quam humili tas abscondit contẽplatio erigit et contritio adoptat et nutrit. et quam mundi et amicorum car nalium affectio non impedit ad graz regis et ẽgni celestis gloriaz

facilitet peruenit · ps · Astitit regi na a dextris tuis in vestitu deau rato circundata varietate ·

¶ B Vel dic q̄ ille puelle que regi in omnib⁹ prouintys sunt quesite signāt di uersas cristianitatis sectas · que omnes regi cristo aliqualiter fa mulantur · omnes fidem eius sal tem pro parte recipiunt · et sic omnes ad istius cubiculuz admit ti quodāmodo videntur · omnesq̄ sub custodib⁹ .i. sub suis prelatis et pastoribus ostituūtur · a queli bet eatūdem regi xp̄o placē et q̄ nū padysi in futurū obtinere spe rantes alys se preferre noscūtur Sed reuera nō sic erat · sed vnica puella .i. vnica secta scz ecclesia ca tholica et romana ab illo ē elcā et ista sola alys est prelata et tanq̄ vnica spōsa sibi p veram et rectā fidem matrimonialit copulata · Omnes em̄ alie cōcubine possunt dici · ista āt sola et vnica coniunx meruit nūcupari · Vnde Cāticor vi · in persona dei dicit sic · Vna ē colūba mea p̄fecta mea vna est matri sue electa genitrici sue · vi derunt illam filie et beatissimaz p dicauerunt · regine et cōcubie lau dauerunt eaz · Et si vis dic q̄ ista est hester abscondita electa ac̄ ·

Ista autem ego eunucho custodi regalium feminarum id est sūmo pontifici qui est custos et prelat⁹ omnium animarū in custodia tra ditur a quo sibi mundus mulieb .i. virtutū ornatus cōparatur a quo septem puelle .i. vniuerse mundi ecclesie eidem subiugantur et in sui obsequium reputantur · a sic honōr eius et gloria in meli⁹ aug mentātur · Exodi secundo · Sacer doti madian erant septem filie ¶ Vel dic q̄ iste puelle regi quesite sunt particulares et inferiores eccās hester vero est romana ecclesia q̄a licet oēs custodie eunuchi nēi id est sumini pontificis committā tur · ista tamen preferetur ceteris et regi cristo intimius coniungit Ista ergo diademate coronata im perat et alie famulantur ac̄ · ¶ C Vel expone sicut exponunt docto res · q̄ repudiata vasti id est sy nagoga · hester q̄e erat de gene re captiuorum · id est de ecclesia de gentib⁹ cristo eligitur · cui sep tem puelle · id est vniuerse anime fidelium in obsequium concedun tur · Istam vero mardocheus id est paulus apostolus qui impudi ciam contriuit et qui ad litterā erat de stirpe gemini id est de ben yamin predicando nutriuit · et de salute ipsius curam sollicitam se gerit · et eā tāq̄ filia eruditiuit · D Ic habemus q̄ vnaquaeq̄ vi rginum assueti postq̄ ma ne a rege exiuerat statim in custo diam sasagasi eunuchi qui coricu binis preerat pertranshibat · ad i gem tamen amplius redire n̄ po terat nec audebat · nisi quādo rex ipsam propriis nominē petebat

¶ Moraliter

Sic vē nulla peccatrix aīa postq̄ a rege cristo per peccatum ad cu stodiam eunuchi id diaboli sti ens lis et cubiaz .i. aiaz p̄cipis trā sierat · ad regē xp̄m p se redire non p̄t · n̄ p grāz vocē et n̄ p grāz ad iuuē · Ista enim per se p̄t cadē n

non resurgere · qua secundum se necaz virtutes magistro indigēt · sine magistro vitia discuntur ¶ Ec habes q hester non quesiuit a custode suo speciale ornamētum · sed quicqd sibi dari voluit eunuchus accepit · et tamen illa magis placuit regi q̄ reliq̄ q̄ ex industria se ornauerūt · ¶ Nota ☞ In quo notatur q̄ mulieres que ornatu naturali contente adulterina ornamēta non adhibent plusq̄ cetere vt cōmuiter placent · Vel dic q̄ ista persona q̄ a custode .i. prelato suo ornamēta diuitiarū vel beneficior̄ per ambitiōem non exigit · sed illis que a prelato sibi conceduntr̄ oblata aliud michil petit · regi xp̄o amplius placere cōsuevit .i. Thimo · vi · Habentes autem alimēta et quibus tegamur hijs contenti sumus ·

☞ Capitulū tertiū · ¶ A

Hasuerus exaltauit amā filiuz amadathi de stirpe agag · et super omnes principes regni sui exaltauit solioū eius · precepitq̄ q̄ omnes cora eo genu flecterēt · et q̄ aman gembus flexis adoraret Nardochē autem qui ad portam regij palacij morabatur huius superbiā abhominās eide genua nō flectebat · et cūctis ipsū adorātibz ille solus ipsū adorare nolebat Tūc iratus aman ultra ipsū solū fuit indignatus seuire · sed potius ordinauit totum iudeoz genus p totum imperium vna die occidere et delere · Misit ergo litteras ex parte regis per vniuersas prouincias q̄ iudei a maiore vsq̄ ad minimū interficerēt tertia decima die mensis duodecimi et bona eoz a volentibus rapere tentur · Cū itaq̄ factū fuisset luctus iudeoz · ieiunium · amissa pentia · et hester regine oratio et diligentia edictū imperiū immutasset · Dominus autē mediante hester ne gotium taliter immutauit · q̄ iudeis liberatis aman proprio patibulo q̄ iniuste alijs parauerat puitus perijt · Hester · ix · ¶ Nota ☞ Sic vere dico q̄ in curia assueri .i. in curijs principū et magnatum sepe fit q̄ aliquis aman .i. aliquis superbus de genere agag qui interpretatur seruitus festina · et filius amadati qui interpretatur plus seruiens peccato .i. de plebe serua a humili et paupere natus et seruituti populi peccati michilominus subiugatus ad aliquem magnum statum prouehitur · et ad altius solium id est ad excellens officiū plusq̄ alij sublimatur · qui post dubio statiz sui prioris status oblitus efficitur · et in superbiam erectus si quis mardochēus .i. si quis sciūs homo ipsius dedignās superbiam sibi nō obedierit · vel ipz iuxta votum non honorauerit · statī cōtra eum machinat · nō solū ipsū ymo totū genus suū amicos et familiares subuertere et grauare per domini sui potentiam satagit et molitur · Crudeles enim et impij odio illud faciunt · qua cum contra aliquos iuste l̄ iniuste fuerit iratus amicos et cōsanguineos eoz

q̄uis in nullo sibi nocuerunt grā uant atq; ledunt. cum tamē dicat scriptura. Ezech. xvm. q̄ vnꝰ nō debet puniri pro alio. s vnus q̄sq; in peccato suo morietur. Sepe tn̄ fit q̄ hester regina que īterpretatur abscondita id est occulta dei prouidentia aliter ordinat. a suis malitijs obuiās innocētes de manu eius liberat ac morte et grauissimis infortunijs ipsiꝰ dampnat Vnde Job. vi. dicitur q̄ dominus dissipat consilia malignoꝝ ne possint implere manus eorū. que ceperant

## Capitulū quartū

QVm totum genus iudeorum morti esset pē aman malitiaz ab assuero rege aduudicatum. mardocheus cū alijs iudeis necn̄ et hester regīa ieiunijs a lacrimis se dederunt. et sacas se induerūt et sup capita sua cinerem sperserūt et orationibus feruidis ad dominum clamauerunt. Ergo quan q̄ edictū esset q̄ nullus sub pena mortis non vocatus intraret ad regem. nisi forte rex in signū clemētie sceptrum aureū sibi extēdēt ad tangendū. hester tamē fiduciā habens in domino sūptis regalibus ornamentis pro liberatione populi sui duabus concomitata puellis vna scz cui innitebatur et altera que defluentia in terram vestimēta portabat ad regem quāq̄ ferocem intrauit. Cuius aspectus cor regis statim in mansuetudinē cōuertit. et in signuz clementie virgam auream sibi tangēdaz extendit. Que accedēs et virgā tāgēs regē ad prādium inuitauit. et liberationem populi. suspensionem aman. reuocationem epistolaruz ipsius aman que fuerā necnō iudeorum misse fuerāt p nouas regis epistolas. a sublimationē sui auū qui mardochei impetrauit. Sicut enim dicit hic et infra. ca. xv. cuz vidisset rex hester reginā stātem placuit oculis eius. et extēdit v̄ gam aureā q̄ accessit et osculata est sūmitatē v̄ge. Cui statī rex intulit in hec v̄ba. Quid vis hester regina et q̄ est petitio tua. Etiam si dimidiā ptē regni mei petieris dabitur tibi. Hester. nn. Nor

Ista em̄ oīa ad misterū nrē redēptōnis applicāt. Cōstat em̄ q̄ a principio totū genꝰ iudeoꝝ. i. totuz genꝰ hūanū p inuidiā aman. i. dyaboli ab assuero rege. i. a deo ꝓpter peccatū ade morti fuit adiudicatū et p epl'as regis. i. p ipsiꝰ sententiā cōdēpnatū. Gen. n. Quacūq; die comederitis morte moriemini Ita q̄ mardocheꝰ et alij iudei id est sancti patres. q̄ edictū illud i sufis que īterpretatur gaudiuz viri id est sacra scriptura que spiritu ale gaudium est virorum pēdere cognoscēt antiq̄tꝰ flebāt. sacco humilitatis a ieiunio abstinentie et cineri mortis memorie se donabant et pro liberatione et redemptione sua dominum exorabant. dicētes illud psalmiste. Veni ad liberandum nos domine deus virtutum. Nullus etenim

tunc ad regem intrabat· null⁹ re
lum occupabat· null⁹ mortuus
et dampnandis veniam impetra
bat·· Vnde hic dicitur q̄ nō erat
licitum indutum sacco aulaz ẽgis
itrare Secum enim illuc aliquā
vocauerat· nulli adhuc virgam v̄
tutis fuē scz filium p incarnatiōez
ostenderat· redemptōmis humane
negociū desolatū manebat· Qua
propter mardocheus et iudeorum
populus id est sanctoz patrū re
tus tristabatur et flebiliter luge
bat· Vnde de humana natura q̄ il
lo tempore potest dici illud· Tren
p̄mo· Plorās plorauit in nocte·
sequitur· non est qui consolet eā·
Sed quid? Procul dubio ẽgi
na hester. i. beata virgo assumptis
sibi ornamentis v̄tutum· et adiū
ctis duabus puellis. i. duabus vir
tutibus sibi familiaribus colliga
tis· vna scz cui innitebatur· hec ē
virginalis castitas et integritas·
altera que portans caudā vestiū
sequebatur hec est humilitas· isti
regi se dignam et ydoneam præsē
tauit· quam statim vt constanciez
a ornatam et sanctificatam vidit
oculis eius placuit· et ideō virgā
virtutis sue auream et preciosaz. i.
filium benedictum emittens ex si
on ipsum sibi per beatam incarna
tionem extendit· et sic in signuz
clementie sibi et toto humano ge
neri suum benedictum filium de
clinauit· ad quem scilicet ista hu
militer accedens per fidem credēs
et consenti ens virgam istam teti
git et concepit· et sic aman super
bum et iudeorum id est fideliū in
imicum supauit· et potentiam ei⁹
strauit· suumq̄ a morte liberauit
populum· et veteres litteras id ē
vetus testamentuz nouis litteris
noui testamenti tempetauit· Vñ
iam cōgaudendo possumus dicere
illud ad Romanos septimo· Nūc
soluti sumus a lege mortis in qua
detinebamur· vt seruiam⁹ in no
uitate spiritus non in vetustate
littere· Ergo ista est veritas q̄ cū
regnum assueri. i. dei in duobus cō
stat scz in iustitia et misericordia·
isti regime pauysi dimidiā regni
sui ptem scz misericordie distribu
tionem sibi contulit deus· ideo ista
regia dicitur misericordie· Alteram
vero ptē scz iusticā sibi retinuit·
et ideo sol iustitie nūcupat·Quo
ties ego ipsa pro aliquo supplicat
ex iste michil prorsus sibi denegat
sed petitionem eius exaudiendam
iudicat et pro testatem in media p
te regni super facienda misericordi
a sibi donat· Quid vis inq̄t hester
regina ac· Vnde· in. hx· n· Pete
mater mi neq̄ enim fas est vt aū
tam faciez tuam· ¶ Et Vi
si vis dic q̄ illud predictū scilicet
q̄ nullus intraret ad regem n̄ vo
catus videtur adhuc durare. Con
stat enim q̄ nullus ad regem ce
stum in palacium paradysi intro
ducatur nisi prius p fidem et grati
am ab eo vocetur· vocatio enim
ingressum precedit· quia gratia
gloziam antecedit· ad Hebre· v·
Nullus assumat sibi honorem sed
q̄ vocatur a deo tanq̄ aaron· ¶ Vl
dic q̄ nullus ingressurus ad regē
xpm scz fide et grā et sanctitate
dignus efficitur nisi qui per spec
alem inspirationem et gratiam

a deo eligitur a vocatur· qz scilicz nullus ex ppria virtute saluus efficitur· ymmo necesse est q a deo specialiter vocetur· non enim est volentis neq currentis sed dei miserentis. ad Romanos· ix· quia sicut idem saluator dicit· nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum· Vnde Johannis x· dicitur q ppias oues vocat nominatim et ipsum sequuntur et vocem eius audiunt· ℣ C

Vel dic q altero de duobus modis impune intrabatur ad regem scilicet quando ꝑuocabatur l' qñ virga aurea i signū clementie tangendo extendebatur· Sic vere dico q ad regem christum nullus iterat nec in paradyso siue presentie se ꝑsentat nisi ipsum vel misericordie vocatō vel iustitie virga seu correctio introducat· Istis enim duobz modis deus vtitur· vt aliquis ad ipsum p fidem et penitentiam inuocatur· quia scz alios inspirando vocat et ipsos sine violentia trahit et applicat· alios vero virga aurea correctionis et tribulationis tangit· et mediante virga huiusmoi sibi ꝯpresentiales efficit· et cuz virga signū magne clementie eisdem ostendit· nūq enim maius clementie signum ostenditur peccatori q quando virga correctionis ad eum extenditur vt sine periculo dei presentia perfruatur· vñ ij· Machab· vi· dicitur q nō sine re diu peccatoribus ex sententia agere magni beneficij est indicū ℣ D

Vel istud allega de parentibus et pla tis et predicatibus· qui quandoq vocatōne. i. duplici monitōne quia doq virga aurea. i. aspera correctione et reprehensiōe debēt vti vt auditores et subditi possint ad statū gratie introduci· Vnde Proūb· xxiij· Tu virga percutis eū· et animam eius de inferno liberas· Signum enim clementie in virga ostenditur· Quia q pat virge odie filium predicatur· ℣ E

Ile legitur q hester inuitauit aman ad prandium vt veniret cū rege· erat enim secundo post regē· de qua quidē iuitatiōe sume gaudius se iactabat et sume beatū se reputabat· Regia tñ hoc p lapsu suo non fecerat· quia mediante tali conuiuio ipsū occidere ꝑparabat· Quod factum ē· q scz in ipso cōuiuio tractat9 ē eius interitus· ita q de cōuiuio ad suspēdium ē deduct9 et conuiuio et gloria spoliatus· et inimicus ei9 mardochеus sibi in gloria et officio substitutus ℣ Nota Regia hester q interp̄tat absconsa ꝑt signare fortunā absconse et occulte mūdi negocia diuersimode ꝑcurante· Ista ē em mūdi regina et dña a q vniuersaliter ꝓuenūt tā bō q̄ mala· quapropter ab ātiqs fuit credita q daz dea· Fortunā ät ꝑprie loquendo occultam dei prouidētiā vl' salutem effectus istius prouidentie occulte sicut alias plures dixi eē credo· quia scilicet ab ista ex causis nob ignotis diuersa prouenunt· que prima facie irrationabiliter facta esse videntur· Ergo ista est veritas q ista regia nostra hester scz absconsa fortuna q̄doq aman id est aliquam malā psonā

ad cōuiuium suū. i. ad gaudia mū dane ꝓsperitatis vocat. vbi q̄ꝫ indignū cū rege. i. iuxta reges in sublimibus officijs ipsū locat. ps. Vidi impium superexaltatū. ita ꝙ ex hoc letatur q̄ plurimū et exultat et se beatū vocat et reputat ignorans que sibi occulte ista ḡgina parat et seruat. Sz reuera illud pro bono suo fortuna ñ facit sed potius quia eum sic allectum grauius dāpnare et cōtēnere ipsum cupit. Vnde seneca de sententijs orator dicat. ꝙ omnis blandientis fortune speciosus cū periculo nitor est. Et inde est ꝙ subito duz non aduertit talis de cōuiuio mūdane ꝓsperitatis eiicitur. gloria honore statu gradu et officio exuitur. a quādoq; corporaliter suspēditur et morte tpali et ꝑpetue mācipatur. a alius suus forsan inimicus eidem in officio subrogatur. Ideo pulchre loquit seneca libro de trāquillitate cū fortūa Letio ēs inquit reperi quos fortuna nūq; ēspexit q̄ quos deseruit: noli huic tranquillitati confidere: in momento mare euertitur. et eode di e quo nauigia luxuriant sorbent Vel dic ꝙ ista regima est occulta dei iustica. que apud deum regez procurat talibus dū nō aduertūt aliquociēs malū suū

## Capitulū quītum

VA

IOpio aman non sufficiebat ꝙ generaliter ōnes iudeos morti tradēdos ꝓcurauerat. nisi a contra mardocheū iudeū in speciali seuiret. p eo ꝙ cora ipso genua ñ flectebat. Et ideo de cōsilio vxoris trabem excelsam in domō sua parari fecerat. et ad regem vt ꝓ mardocheo suspendendo licentiaz requireret ꝓcurauit. Dō tam mirabili cōmercio deus in otrarium immutauit. Noctem enim illam rex insompnem duxerat. et hystorias antiquas coraz se legi fecerat vbi de mardocheo inuenerat scriptum ꝙ insidias duorūz eunuchorum qui regem occidere voluerant reuelauerat. et tamen exīde nullum premium reportauerat. Quapropter rex volēs mardocheum pro fidelitate exhibita honorare. aman qui pro suspensione ipsius venerat impetranda vocauit. et ab eo qualiter honorandus eēt quem rex honorare decreuerat in genere requisiuit. Aman vero ꝓpter seipsum petitōnem huiusmoi factaz credens es honorari adhuc amplius sperans sic ait. Homo iqt quez rex honorare cupit dēt indui vestibus regijs. et impoñi super equum qui est de sella regis a habere super caput regum dyadema. et primus de regis principibus et tyrannis teneat equuz eiꝰ et per plateas ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabit quemcūq; rex voluerat honorare Quo audito precepit rex ꝙ ipe aman qui primus principaz erat omnia que dixerat mardocheo iudeo faceret. et ꝙ ipsum predicto modo protinus per ciuitatem precedens honoraret. Quod sz licet inuitus aman statiz exequi

est · Et sic factum est q ipse q ve
nerat sicut credebat pro eo suspē
dendo venit pro eo honorando In
crastino vero ī eodē patibulo qđ
mardochęo parauerat fuit suspēsus
et ipse mardochęus ín dignitate
ipsius arrogatus · Hester · v · et
demęps ¶ Nota ¶ Ista
possunt exemplariter allegari ad
multa · et primo quidem contra
vindices et crudeles · quibus non
sufficit vna crudelitas nisi adhibe
ant duas vel multas · sicut patet
ín isto aman cui nō sufficiebat q
iudęos vniuersaliter occideret · ní
si etiam mardochęum ín domo sua
speciali suspendio iugularet · qđ
sęz sępe fit q deus aliud dispomit
a q crudelitatem quā ín aliū exer
cere voluerat ín caput eius redu
cit · et proprio tormento qđ alius
parauerat ipsiz ferat · Sicut appaęt
de illo q̄ bouē eneū reperit · q̄ tī
ranus ín eo mortis supplicū tole
rauit vt patet ī epistolis phalari
dis · Sicut etiam parisius ille ęgis
thęsaurarius patibulū regiz qđ
cum magna diligentia pro scęleą
tis suspēdendis parauerat ipse ī p
pria persona enęmauit · Ecc̄ · ix
Qui amat periculum ín illo pibit ·
quia sicut Ecc̄ · xxvij · Qui fodit
foueam ín illam decidet · et q̄ sta
tuit lapidem primo offendet ín
eo · et q ui laqueum alio ponit ín
illo tenebitur Vel allega istud q
sepe fit q eodem actu quo quis a
liquid nocere credit · illi potius p
ficiat · a nocumētū qđ sibi parare cre
diderat ín vtilitatem ipsius deus
vertit · sicut patet de isto aman
qui pro suspēsione mardochei ve
nerat · et tamē contra spē et volū
tatez suā ipsum honorauit · et ho
norationem quaz p se dictasse se
credidérat deus ad alterum ordi
nauit · a cōuerso mortē quā alte
ri inferre cogitauerat ipse dei iu
dicio reportauit · Mirabilis enim
est permutatio occulte dei prouí
dentie quando vult operari · q sci
licet bonum qđ mali pro se habē
t credunt illđ ad bonos quandoq
deriuat · Proub · ín · Reseruatur
iusto substantia peccatoz · Et ma
lum qđ ipsi mali bonis preparāt
ín caput ipsoz gicat Vñ Proub
xi · Justus de angustia liberabit
et tradetur impius pro eo ¶
B ¶ Vel istud allega q p
mum iustorum quandoq differt
ita q quasi ín obliuionem sic tra
di videtur · sicut de isto mardoche
o patet · qui insidias regi reuela
uerat · et tamen sibi nullum pre
mium datum erat · Verūptamen
ex noster cristus qui cotidie vigi
lans noctem ínsompnem ducat fi
naliter quando hystorias preteri
tas et sanctorum merita ī libro ī
delebili sue mentis relegit · ipos
q nondum premiatos reperiens
honore tam temporali q̄ eterno
honorandos decernit · Illos ergo
finaliter vestibus regnis. i. corpo
ris dotibus índuit · illos super
equos de sella regis id est super ce
li celsitudinem constituit · illos re
gio ornamēto. i. dignitate etne
glorie honorat · illos per priapes
suos. i. p angelos ordua et deduca p
cipit atq mandat · et sic quāq
tardet ipsos pro meritis suis ho
nis remūeat et honorat Hoc em

honores dignus est quecunq; ex honorat decernerent. Vnde in psalmo Gloria et honore coronasti eū

C Vl dic moraliter. q vestes regis erasti fuerunt ille virtutes quas xpc habuit circa corp9. scz carnis mūdicie puritas que fuit sicut camisia interior. penitētie asperitas que fuit sicut tunica superior et retum mundialium pauptas q̄ fuit sicut clamis exterior. Equus isti9 regis fuit crux i qua fuit portat9. dyadema eius fuit corona spinea qua extitit coronatus. Dico ergo q mardochēus qui interpretatur amara contritio impudicicie p̄t petrum et andream a quoslibz vitos sanctos et iustos significat. qui recepta in hoc fuerunt a rege xristo sume honorati quia vestibz equo et dyademate. i. ad sue passionis similitudinem fuerūt crucia ti. et p aman. i. p neronē et egeaz honore huiusmodi in signiti. Hec etiā moraliter possunt dici de quolibet sancto. q vestibus regis. i. humilitate castitate pauptate tegitur. dyademate regis. i. spina diuini timoris coronatus pūgit. equo de sella regis id est beata v̄ gine vel a cruce per deuotionem et fiduciam vehitur et portatur. et ab aman inimico suo id ē a mūdi principibus et tirannis circumducitur et vexatur. Illo em̄ modo rex noster xristus suos in hoc mūdo honorauit. inquātum illa que ipse habuit insignia eis donauit et istis mediantibus celeste p̄mium eis parat. Eccī. xlv. Corona aurea super caput eius exp tessa signo sanctitatis gloria honorus et opus fortitudinis

## C Capitulū sextū

NOta q̄ hystere capl̄o. x. et vndecimo ponitur sompnium mardochei q̄ fiebant voces tumultus et tonitrua terremotus a cōbatō super terram. Videbat etiaz q̄ duo dracones maximi inuicez cōfligebant ad quoz clamorez cūcte cōtate sunt nationes vt pugnarent contra gentem iustorum. q timore tribulatione et angustia terrata iam seipsam preparabat ad mortem. Quibz scilicet iustis ad dominū clamantibus ecce fōs puus creuit in fluuiū magnū. et in aquas pluuimas redundauit. et i lucē solēq; uersus est. vl secūdū aliā litteraz lux et sol ort9 ē. a humiles tūc exaltati sūt et deuorauerunt inimicos. Quo C Sicvo cū a mundi principio post terremotus et tonitruum temptationis lucifer cōtinue fuerat bellum inter duos dracones. i. inter rationales creaturas dyabolū et hoiez. sic factū est q̄ cōmote nationes demonū et iniquorū contra populū iustoz et fideliū p̄ualebāt. ita q̄ tūc oēs iusti mortē et infernū nec cessanter expectabāt. tribulatiōes et āgustias sustinebāt Quappt ad dominum clamantes liberationem deuotius implorabant dicētes illō. ps̄ Veni ad liberādū nos nē. Et ideo dei nutu fons puus

.i. beata virgo pua et humilis i fluuium magnum creuit · im̄ptū deum qui est im̄mitus xp̄ianere potuit · a im aquas redūdauit etiā plurimas · im̄ptum scz humano generi multa beneficia xp̄mauit · a lux et sol .i. xp̄c dei filius sol iusticie mundo ortus et natus extitit · et sic pax tranquillitatis bone volūtatis hominibus nata fuit · Tunc etiam humiles scz captiui q̄ erant in limbo et iusti qui fuerunt i mūdo exaltati sunt cōtra inclitos id ē contra demones et tirannos p̄ualuerunt · et virtute illius solis et fōtis · mortis eterne periculū euaserūt · Malachie · iij · Orietur vobis timentibus nomen meū sol iusticie ¶

Et Vel dic q̄ quandoq̄ i aliqua ecclesia vel cōuentu venit terremotus et turbatio · vtpote quādo moritur prelatus statim est in electione lis et cōtētō · fit em̄ quādoq̄ q̄ tūc duo magni draconēs .i. duo magni canonici l̄ priores maliciosi ambitiosi inter se pro habēda dignitate confligunt · quo statim facto nationēs id est partes se diuidunt · et mali contra iustos p̄ualere contēdunt · Sed pro certo sepe fit q̄ neuter duorū draconū optinz · quinymo sepe fit q̄ aliqs fons parnus · id est aliquis humil̄ homo pauper et nullius reputationis eligitur a im fluuiū magnum .i. im prelatum conuertitur · et sic tandem im lucem et solem per sanctam et exemplarem vitaz mutatur · a sic per ipsū boni et humiles p̄mouentur et exaltantur · mali vero et superbi mediante iusticia deuorantur · quia pro certo sepe fit q̄ quando dominus suscitat de terra mopez vt sedeat cū principibz et solium glorie teneat · tūc deponuntur potentes de sede a exaltātur humiles

## Capitulū sextum · ¶ A

Nota hester · xv · dicitur q̄ populus iudaycus i captiuitate positus iustis legibus vtebatur · Circa q̄s nota q̄ iudei i terra sua vbi erant liberi legem dei non seruabāt sed potiꝰ ydolis seruiebāt · im captiuitate tamen et tribulatione et seruitute dominum coluerūt et legem illius seruauerūt · sicut ponitur · in · libro Esdre · cā · xm · Istud p̄t allegari q̄ vexatio dat intellectū sicut dicitur · Ysa · xxvm et q̄ plus p̄ficit homini aduersitas q̄ prosperitas · quia scz im p̄speritate positi deū et eiꝰ legē obliuiscuntur · ydolis .i. vitijs famulātur · im tribulatione vero ad se ipsos reuertuntur · a se propter peccata sua puniri intelligētes seruire domino et mādata eius facere cōpelluntur · p̄s · Cum occideret eos querebant eum · Vl exponе si vis q̄ vt cōmuniter homo melior est i terra aliena q̄ im p̄pria

¶ Explicaunt Moralisationes super librū Hester ·

Incipiunt Moralisationes super librum Job

Capitulū primum



T Vir erat in terra hus nomine iob. et erat vir ille simplex et rectus et timens deū et recedens a malo. Et nati sunt ei septē filii et tres filie. possessioq; eius erat septem milia ouiū. tria milia camelorum. quingenta iuga boum. et quingente asine. a familia multa nimis. Iob. i. Mora

Recta talis vir debet esse quilibz vir perfectus. quia pro certo iste debet esse vir id est vigorosus et virtuosus. In terra hus que interpretatur festinans et consiliator .i. diligens et studiosus et aliorū cōsiliator pacificus et dulcorosus Simplex debet esse et humilis et modestus. Rectus debet esse et iustꝰ timens deum et malorū omnium fugitiuus. Qui etiā debet dici iob qui interpretatur dolēs. q. scilicz ipse debet esse p culpis et p miseriis huius vite dolens tristis et gemebundus. et sic iste erat inter orientales. i. inter iustos magnus in virtutibus et fecundus. Eccls. primo. Magnꝰ fui effectꝰ et præsti omnes qui fuerunt ante me. Ergo possessio virtutū suarū erat multiplex. quia reuera ipse debet habe septē filios .i. septem dona sancti spiritus. tres filias .i. tres theologicas virtutes. septem milia ouiū .i. septem misericordie opa. tria milia camelorum. i. trium ptiuz pmittentie scilicet contritionis confessionis et satisfactōnis onera. Fuit etiam possessio eius quingenta iuga boum .i. quinq; sensuū carnalium cohibitio et quingente asine .i. quinq; librorum legis et diuinorum mandatorū humilis recordatio. et familia multa nimis .i. ceteracum virtutū habūdās cumulatio. Vnde infra. Opibus manuū eius benedixisti. et possessio eius creuit in terra. Vel dic q; iste vir est bonus prelatus q; scilicet debet esse vir sine imbecillitate et rectus sine acceptōne psonarū vel iustitie torpitudine. simplex sine plica id est sine malicia et duplicitate. timēs deū sine seruilitate. recedens a malo non timore sed caritate. iob dictus est dolens ex cōpassione et pietate. in terra hus .i. consilians et recordās alios cum festina sedulitate. magnus inter orientales virtutis et fame multiplicitate. ita q; iam de ipso potest dici qđ sequitur. Nō ne considerasti seruum meum iob q; non sit ei similꝭ in terra vir simplex et rectus et timens deum? Igit iste habet in

possessione sua filios suos .i. subdi
tos caritatiuos · filias .i. simplices
perfectos · camelos .i. vicos patiē
tia et humilitate onerabus tribu
lationum subiectos · boues id ē vi
ros bonorum operuz laboribus de
ditos · asinas et oues .i. vicos imise
ricordes lacte elemosinarū irrugu
os et fecundos. Prelatus enim nō
solum habet filios ymmo et filias
non solum boues ymmo et oues ·
non solū camelos ymmo et asinas
quia scilicet sub prelato i domo ec
clesie non soluz sunt pfecti ymmo
imperfecti · non solū sapientes ym
mo et simplices · nō soluz laborio
si ymmo et debiles · ꝛ · ad · Thimo
theū secundo · In magna enim domo
non tantum sunt vasa aurea · ym
mo et argentea lignea et fictilia ·
Vnde etiam inter istos subditos
aliqui numerantur septenario nu
mero propter septem opera misē
ricordie · aliqui ternario propter
trinitatis simplicem fidem · aliqui
quinario propter quinq; sensuz
custodiam · ¶ C ¶ Vel
dic q; in spirituali possessione viru
ustī debent esse filij .i. opera caritā
tiua · filie .i. opera pia · cameli qui
onera se inclinant id est humilitas
et obēdientia · oues id est simpli
citas et innocentia · boues id ē fōr
titudo et tēperantia · asine id ē trā
quillitas et patientia · familia mul
ta nimis .i. aliarum virtutuz bono
rumq; actuum et affectuum fertī
litas et opulentia · ad Philipp. iij
Habeo autem oia et habūdo ¶ D
Septem filij iob vicissim cōui
uia faciebant a nunc penes
vnum nunc penes alium comeda
bant et tres sorores suas vocātes
ipsas vt secum comederent et vi
num biberent inuitabant · Job
vero de salute liberorum suoz solli
citus erat · et ideo completis con
uiuijs pro singulis sacrificium of
ferebat · ¶ Nota ¶ C
Job signat bonum prelatum · filij
sui significant vicos scientificos a
perfectos · filie vero sue designāt
inferiores simplices et ignaros ·
Ista ergo est veritas q; filij iob .i.
clerici et viri scientifici qui sunt i
ecclesia debent vicissim conuiuium
spirituale facere · vbi sez docendo
et predicando possint audientes a
etiam alter alterum recreare · De
bent etiam filias sorores id ē sim
plices et laycos ad istud cōuiuiuz
vocare et vino sue doctrine ipos
rficere et potare · sicut ad litterā
videmus de religiosis et mendicā
tibus · qui alternatim sibi et alijs
predicant et ad predicationes su
as simplices et seculares et maxie
sorores suas beguttas et filias su
as inuocant et inuitant · dicentes
illud · Canticoz · in · Egredimini fi
lie syon. Job etiam pater istoruz
id est prelatus summam curā et
sollicitudinem debet de salute isto
rum liberorum .i. subditoruz habē
et ideo ipse sacrificium laudis et
orationis pro singulis debet dño
facere et offerre · ¶ E ¶
Vel dic q; per filios intelligūtur
diuites · per filias vero intelligū
tur infirmi et pauperes · ¶ Isti
ergo filij id est diuites quandoq;
solent alternatim conuiuia face
re · verumptamen semper debēt
sorores suas · id est pauperes

aduocatè. Lucè. xviij. Cum facis
conuiuium voca pauperes. Vel
tempore cãnicie debent alterniati
conuiuia elemosinarũ impẽdere
pauperibus et egenis. sicut ad hẽ
teraz facunt boni et miserecordes
diuites in quibusdam cautatib9
qui inter se solent conuenire. et
vnus post alium conuiuium elemo
sinarum et subuentionum paupe
ribus preparare

¶ F

Hic dicatur q9 cum filij dei assi
sterent coram domino affuit
inter eos etiam et sathan. Cui cũ
dicẽt. vnde venis. respondit. ar
cuui terram et perambulaui eã
Ergo iste sathan non legitur a do
mino aliquid petisse nisi q9 sanctũ
iob posset affligere a p̃mo eũ tem
porali substantia spoliare. tandẽ
vero in corpore percutere et gra
uare.

¶ Nota

¶ Sic

Sic pro certo dico q9 hodie vbi cõ
ueniunt filij dei coram domino .i.
in quacũq9 bona societate siue reli
giosoz siue etiam laycoz. semper
est dare aliquem sathan. qui im̃e
pretatur contrarius vel aduersa
rius. transgressor vel preuarica
tor. i. aliquos malos rebelles et cõ
trarios et omniũ bonoz aduersa
rios. diuine legis transgressores
et sue pfectionis preuaricatores.
qui pro certo non faciunt nisi ter
ram et patriam explorando pam
bulare et circuire. et hoc non vt
possint proficere. sed vt possint
quem affligant et cui nocent in
uenire. a occasionem ledendi alios
aut in fama et honore l̃i virtutib9
a mundi9 l̃i diuitijs a tpali substãtia
reperire. sicut ad litteram vide9
de detractoribus inter religiosos.
de inuidis inter clericos. et de ba
liuis inter ipos laycos. Vñ dicit
p̃ma Petri. v. Aduersarius vester
tanq̃ leo rugiens circuit querens
quem deuoret. Et breuiter isti
nichil aliud querunt nisi q9 possit
iob qui interpretatur dolens id ẽ
pauperes et dolentes affligere et
eos in rebus et corpoꝛib9 rapinis
et molestijs impugnare. Cõmissi
ones enim talia faciendi libenter
accipiunt. et ipsa durissime et a
tissime executõi tradũt. nichilq
in hoc mũdo q̃ potestatẽ nocendi
appetunt. Apocalipsis nono. Acu
lei erant in caudis eorum et pote
stas eorum nocere hominibus mẽ
sibus quinq. Vel allega q9 dya
bolus semper est inter bonos. vel
etiam q9 dyabolus non potest no
cere homini nisi a deo accepit pote
statem.

¶ G

Hic habes q9 laxata manu
diuine potestatis et protec
tionis. a data licentia dyabolo q9
posset affligere iob. statim ipso co
operante tribulationes quatuor
sibi per ordinez euenerunt. quaꝝ
scz p̃ma fuit q9 cum boues eius a
rarent et asine iuxta eos pascerẽ
tur irruerunt sabei tuleruntq9 om
nia nec non et pueros occiderũt
gladio. vnus sol9 euasit qui cla
dem ad iob fugiens nunciauit.
Ignis etiam de celo tunc cecidit.
qui oues eius et eorum custodes
pueros vno solo euadente consũp
sit. Chaldei etiam tres turmas
fecerunt. et irruentes camelos ra
puerunt. pueros vero custodes
preter vnum gladio occiderunt.

Filius autem et filiabus suis i domo fratris sui p̄mogeniti vescentibus et vinum bibentibus· vēt⁹ a regione deserti vehementer irruens quatuor angulos domus concussit et liberos omnes oppressit· ita q̄ vnus solus de famulis qui hoc nunciaret remansit· Flebilis itaq̄ ac nudus ait iob· Nudus in quit egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc

Moraliter Heu eā vide q̄ in domo iob .i. in ecclesia sancta dei hoc est dicto in cetu fidelium· sathan aduersarius noster diabolus huiusmodi tribulationes diuersimode suscitat et inducat· Cōstat enim q̄ ibi hodie inuenīuntur boues arantes .i. auari qui arcā terena laborant· et asine iuxta eos pascētes id est carnales q̄ comessationibus vacant· Ibi sunt oues .i. simplices qui illa que ad salutem sunt necessaria ignorant· Ibi sūt cameli .i. alti principes et superbi qui gibbum et tumorem superbie et presumptionis habent· Ibi sunt filij et filie id est mali religiosi et religiose qui comessationibus et vinī potationibus et ebrietatibus inhiant et ad ipsa anhelant Ibi sunt pueri istorum omnium custodes .i. mali prelati qui pueriliter alios gubernāt· Istos ergo diuersimode diabolus perdit alios et alios culpis ·nam quosdam spiritualiter interficit per sabeos qui eloquentes interpretantur· id est per pulchram eloquentiam et suggestionem· quosdam p chaldeos qui interpretantur quasi fere vel quasi mamille id est per mūdi prosperitatem et lactationē· quosdam per ignem auaritie et cupiditatis· quosdaz vero per ventum superbie et vanitatis· Istis em̄ quatuor plagis diabolus iob .i. christū depauperauit· et possessiōe et hōz psonarū tā ecclasticarū q̄ secularū multiplicat denudauit· Vñ de ipo videt dicta illō· Marci xnj· Relicta sindone nud⁹ pfugit Et Amos .i. Robustus int fortes nud⁹ effugiet

Vel si vis omnia ista que habem⁹ hic· s· q̄ oīa aialia bruta iob pierīt et ab hostibz rapta fuerīt et seruitōes pempti· verūptamē paucissimi euaserunt· quinymo liberi eius mortui fuerīt· de seruis vēo iob seu pueris aliq̄ pauci supfuerūt· potest ad hoc allegari· q̄ cū iob .i. christo sub se habeat hoīnes et bestias .i. fideles et infideles christianos et gētiles· ista est veritas q̄ omnes bestie .i. oēs gentiles et alij infideles morīūtur et dāpnāt· de hoībz vō .i. de fidelibz sūt paucissimi q̄ salvētur· Math· xx· multi sunt vocati pauci vero electi· Quinymo etiaz de hominibz istis .i. de plonis rationabilibus id est christi fidelibus illi qui sunt filij et filie id est illi q̄ sunt speciales filij dei scilicet clerici et religiosi magis peccant· et vēto fupbie et epulatione castrimargie dampnationi succumbunt q̄ illi qui sunt pueri et serui .i. subditi et simplices et ignari quia scilicet de illis aliqui remanent et saluantur· isti vero quasi ōnes advitia prolabuntur· Secundū em̄ augustinum simplices et p̄cepte rapiunt celos· et nos cū litteris

nostras mergimur in profundum
Vel dic q̄ sabei qui interpretan
tur eloquentes sunt adulatores l
etiam aduocati · qui reuelā pueros
custodes id est prelatos et superi
ores gladio lingue siue potestatis
ita q̄ boues et asinas. i. vtilitates
et lucra ab ipsis p̄ alios reportāt
et rapiunt ·

Vel dic q̄ in domo dei boues. i. vi
ri scientifici et perfecti debent in a
gro sacre scripture arare. i. studē
re legere predicare · asine vero. i.
simplices iuxta eos debent pasci
id est eorum doctrinis et predica
tionibus informari · a pueris ve
ro id est a puris et innocentibus
prelatis debent communiter custo
diri · Sabei tamen qui interpretā
tur clamantes. i. detractores litigi
osi istos molestant et tam maio
res q̄ inferiores infestant · p̄mo
Hegii · xxvi · Quid clamas et inq̄
etas regem

Vel dic q̄ generaliter chaldei q̄ trubus
turmis significat humanum genus
inimicos · scz mundum diabolum
et carnem Chaldei enim interpre
tantur quasi fere · iste est mundus
cū auaris qui more ferarum deuo
rant aliena · Interpretantur etiā
quasi demones · iste est diabolus
cum tirannis · Interpretantur in
super quasi mammille · ista est ca
to cum illecebris que scilicet dele
ctationibus suos lactat · Isti ergo
chaldei id est isti hostes humanī
tres turmas predictas se diuidūt ·
et sic camelos et pueros id ē ma
los et bonos rapiunt spiritualiter
et occidunt · vel molestant tēporā
liter et affligunt ·

Vel dic q̄ camelī alii a gibbosi sig
nificant altos principes et p̄latos
quos procerto tres turme chalde
orum qui interpretantur mamil
le id est tria genera personarū lac
tando in amorem suum rapiunt
et iob domino suo id est deo sūtra
hunt atq̄ tollunt · Primi sunt ne
potuli et amici carnales · secundi
sunt verbosi adulatores · tertij sūt
donorum et munerum oblatores
Ab istis enim trubus generibus
chaldeorum qui quasi mamille dicū
tur · nostri superiores maxime p̄
lati lactantur et recreantur · et
ideo ab ipsis taliter rapiuntur q̄
nulli alij aliqd emolimētū de eis
consequuntur · ita q̄ ipsi prelati
videntur dicere illud · Eccī · xxv ·
In trubus est beneplacitum spiritui
meo ·

Vel si vis dic q̄ domus primogenīti
in qua filij et filie comedentes vē
to irruente sternuntur domus et
curias principum et prelatorum de
signat · qui pro eo p̄mogeniti fra
tres dicūtur · quia alios ditiores
et potentiores esse nosciuntur · Vñ
deut · xxi · Dabit pater p̄mogeni
to de bis q̄ habet cūcta duplicia ·
Ergo ista ē veritas q̄ illi q̄ domos
fem̄ suorum p̄mogenitorum. i. curios et
hospitios ditū et magnatū mora
tur · et q̄ panē et vinū eorum come
dūt et apō eos offiens deputātur
diuersis picitātē vitijs et casibus a
piculis supponūtē · vētus em̄ et fla
tus diabolice tēptationis ibi solet
flare q̄ totā domū istā solz ad malū
deuertē · et sic illos q̄ sūt ibi p vitia
op̄ p̄me et dāpnare · Cōstat em̄ q̄
illi q̄ curias sectātē diutū sūt vt

cõmuniter adulatores raptozes in uidi et superbi · et sic euidens est ipsos vitorum turbine oppressi a mundo · Vnde seneca de istis dicit Si quis cum magnatibus habitat · aut veritas aut eorum amicicia pdē da est · Math · xi · Ecce qui in domi bus regū sunt mollibus vestitū. Vel dic q̄ in talibz domibz offiens et statibus homo facilit̄ periculū patitur · et hoc q̄ ventus miodie qui vt cōmuniter a regione deserti .i. a malis desertis et insufficien tibz personis solet p̄cedere ibi flat qui totam domū quādoq̄ cōcutit et conturbat · a illos qui ibi habi tāt oppressit aliquoties atq̄ dāp nat · Ezech · p̄mo · Ecce vētus tur binis veniebat ab aquilone

N Vel dic q̄ frater noster p̄mogenitus fuit lucifer · qui dici tur frater noster quia ab eodem deo fuit genitus et creatus · Ps̄ · Ante luciferum genui te · Et Job · xl · Ecce behemoth quē fecī tecum Primogenitus vero quia prima creatura dei esse dinoscitur · Job xl · Ipse est principium viarū dei Conuiuiū vero eius ē mūdi pspe ritas · cuius sc̄z dām vendicat ipe sibi · Vnde · Luce · nn · ostendens tibi omnia regna mūdi et glo riam eorum dixit · Hec omnia dabo ti bi si cadens adoraueris me · q̄ mi chi tradita sunt et cui voluero do bo · Ergo ista est veritas q̄ quādo filij iob et filie .i. filij dei xp̄iani et xp̄iane · seu etiā generalit̄ tā viri q̄ mulieres · vel etiā tam ecclesia stici q̄ seculares in domo fratris sui p̄mogeniti diaboli sc̄z in mūdo · et cōuiuio sc̄z in mundi pspera te bibunt et comedunt · a de cibis huius conuiuii .i. de mundi bois di uitijs delitijs laute sumūt · vinum etiam mundi scientiarum hauriūt atq̄ bibunt subito fit q̄ vento tri bulationis a regione deserti .i. ab occulta dei prouidentia insurgēte et quatuor angulos huius mundi do mus .i. quatuor partes prosperita tis mundane sc̄z diuitias delicias honores et scientias concutiente a destruente · ipsi tales conuiue .i. in mundi prosperis cōuiuantes subi to aliquotiens opprimuntur · et pēi infortunium vel per mortē ad casum flebilem deducūtur · Vētus em̄ deserti .i. tribulatio mortis istā domum cōcutit et subuertit · et cō uiuas eius per eternam dāpnati onem aut per tribulationem tem poralez opprimit atq̄ perdit · Eze xxvij · Vētus austri contriuit te i corde maris · diuitie tue et thesau ri tui et multiplex instrumentum tuum ac̄ ·

## Capitulum secūdum ·

IOb · ij · legitur q̄ iob p cussus in corpore ita q̄ a planta pedis vsq̄ ad verticem non esset i eo sanitas · homis omnibus a dyabo lo denudatus in sterquilinio sede bat · sanieq̄ vlceruz testa radebat et tribulationes sibi immissas in patientia sustinebat · Vxor vero eius ipsum atrociter deridebat et

fetorem ipsi9 abhorrebat sicut pa
tet hic vbi dicat. Benedic deo et
morere. Et infra. xix. vbi ipse iob
dicat sic. Alitum meū abhorruit
vxor mea. Anie vero eius ipsiz
arguebant et irridebant et pecca
torem volebāt ꝓbare. Serui etiā
ei9 sibi obedire nolebāt. infra. xix
Seruum meū vocaui et non rēspō
dit michi. Sed finaliter visa eius
penitentia et patientia dominus
ipsum sanauit. septem filios et
trees filias sibi dedit. amici et noti
eius ad eum conuenerūt ipsumq
consolati sunt. et qui prius eum
contēpserunt sibi cō propria diui
serūt. sicut infra capło vltimo to
tum patet. ¶ Moraliter loquen
do iob signat peccatorem qui sez
a dyabolo per peccatum percussus
bonis suis sez virtutib9 et gratijs
spoliatur. et vlceribus malarum
conditionum et confuetudinū ple
nus in sterquilinio. i. in immūdicia
a voluptatis vel in fetore in cōtinē
tie seu infamie cōmoratur. vbi sez
vxor eius id ē conscientia ipz vmor
det et horret. vbi serui sui id est
interiores affectꝰ et exteriores sē
sus qui sibi seruire debuerūt sibi
nō famulātur sed contrariātur.
et vbi amici sui id est sancti ipm
contempnunt et arguūt et vitia
tem eius detestantur. Statiz em
euz ꝗs bonis suis spiritualiter p
dyabolum fuerit spoliatus ēstat
q̄ a sanctis suis amicis spirituali
bus sit contemptus. Vnde Trē
primo. Omnes amici eius spreue
runt eam et facti sunt ei inimici.
Et ideo ponitur consequenter qa
sez manū suam misit hostis ad ō
nia desiderabilia eius. Sed quid?
Pro certo quādoq̄ fit q̄ iste iob
qui interpretatur dolens. i. pecca
tor de peccato contritus samez vi
ciorum testa. i. mortis memoria me
diāte per confessiōez educat. ad
penitentiā a patientiam se cōuer
tat dicens infra capitulo. xlij. Ideo
ideo ipse me reprehendo et ago pe
nitentiam. Et tunc deus cō deper
dita sez virtutes et gratias a hoc
quandoq̄ duplo maiores q̄ habu
erat sibi restituit. septem filios. i.
septem spiritus sancti dona. tres
filias. i. tres virtutes theologicas
sibi concedit. et sic quilibet aīaz
suorū. i. sanctorum ad amorez suū
redit. ipsumq̄ spiritualiter conso
latur. et bona sua scilicet spiritu
ales gratias sibi distribuit et con
cedit. Daniel. nij. Figura mea re
stituta est michi. et optimates
mei requisierūt me.
Vel dic exemplariter q̄ mūdam
amici vxor et serui q̄ diu homo ē
in tribulatione et paupertate de
ipso non curant. ymmo quādoq̄
grauia improperia contra euz ia
ctant. Si vero ad prosperitatem
redierit tunc eum consolantur a
mant. Vel dic q̄ tres amici iob
sunt fides spes et caritas. vel con
tritio confessio et satisfactio. vel
elemosina ieunium et oratio. qui
a d ipsum consolandum veniunt.
et finaliter bona spiritualia sibi
distribuunt et concedunt.

¶ Explicunt Moralisationes sup librum Job. Incipiunt Moralisationes super librum Ysaie.

## ¶ Capitulū primum. ¶ A



Saias fuit de genere regali secūdum hebreos. Tante autez sanctitatis extitit vt permitt comestor q cū exercitu senacherib ierusalez obsideret a iuxta aqs syloe fixisset tentoria. ita q piscina et hostibus et ciuitati omnīs esset. ysaias orando a domino impetrauit et obtinuit. q cuz hostes venīebant ad pistinam sine aqua apparebat. Cum vero ciues ad piscinam descendebāt aquam in habundantia inuenīebant. ita q hostes mirabantur vnde aquas in ciuitate habebant. In cuius memoria aque syloe adhuc non continue sed certis et interpolatis horis ebulliunt sicut ait epiphanius

¶ Mora ¶ Talis fons videtur esse gloria paradysi. qa ista est que ex oratione ysaie id ē ex ordinatione dei solis ciuibus .i. iustis se exhibet. hostibus vero .i. impīs et peccatoribus se sūbtrahit atq latet. Ista est enim que secūdum augustīnū nulli negabitur digno ¶ B ¶ Vel dic q ista ē diuina gratia et deuotio. que solis ciuibus id est solis iustis et sanctis hominib9 conceditur. hostibus vero .i. peccatoribus qui sunt de exercitu senacherib .i. diaboli. qui ierusalem .i. ecclesiam continuo obsidet denegatur. Vñ scribitur q mali istum fontem inuenerunt ydē siccum boni inuenerunt ipsum opulentum et plenum. qui fōs compunctionis a deuotionis a malis inuenitur aridus. a bonis vero dulcis et sapidus et amenus. Quod etiam verum est de fonte gratie et compassionis. vel etiam de fonte bone dīne scripturē seu cuiuslibet spiritualis lectionis. Zacharie .xiii. Erit fōs patens domui iacob. Ille etiam fons non continue sed certis horis erumpit. quia diuina gratia secūdum dei occultam ordinationem quando vult se subtrahit atq remittit. compunctio enim et deuotio non solet continue fluere. sed interpolatim certis et diuersis horis a deo ordinatis solet erumpē et manare. spiritus enim vbi vult spirat. quia scz dicitur ad Romanos nono. Non est volentis neq currentis. sed dei miserentis. ¶ C ¶ Vel dic q talis fons debz esse prelatus. quia scilicet iste se debet cōtum ad malos exhibere siccū sterilē et austerum. cōtum ad bōs vero affluctem et plenum. Siccū enim durum et rigidum debent eū hostes ierusalem .i. tyranni ecclesie sentire. bonī vero qui ierusalē

.i. ecclesie sunt cautes et amica ipsũ debent affluentem et pium liberalem et fluidum inuenire Vñ Eccĩ xx. Bene fac huilĩ r et ne dederis impio. Qñ tamen ẽ cõtra multos eccl esiasticos et prelatos. qui sẽz liberaliores sunt ad hystriones a tirannos nobiles qui ecclesie sũt hostes. q̃ ad bonos et pauperes q̃ sunt cautes. magisq; et affluẽtiꝰ malos promouent. bonis vero sb̃ditis et pauperibus siccos auaros et impios se demonstrãt. Vñ scribitur. Johãnis. iij. Dilexerũt hoĩnes magis tenebras q̃ lucẽ. Vel dic q talis fons est iudex vel prelatus persona tuꝫ acceptor q̃ sẽz solis caubus .i. solis nepotibꝰ notis et familiaribus liberalem se exhibet. hostibus vero et extraneis q̃ busc̃uq; siccus sterilis et auarus appet. quia sẽz aquas beneficio tũ suoꝝ tpaliũ solis illis ꝺmuĩcat quas sẽz generaliter istis negat. cum tamen ad fontem ptineat q̃ sit patens et cõmunis omnibus r non latens

## Capitulũ secũdum. Tã

Scribitur ysaie. v. Cui dabꝫ paterfamilias plãtauit vineã electam. r sepem circundedit ei r lapides elegit ex ea et ẽdificauit turrem in medio eius. et torcular extruxit in ea et expectauit q̃ faceret uuas et fecit labruscas Iste ergo indignatus contra eam. ice pit taliter cõminari Quid inquit debui facere vinee mee et non feci? Et nunc ostendam vobis quid faciam vinee mee. Auferam sepem eius et erit in direptõnez. diruã macẽiam eiꝰ r erit in conculcatiõez. ñ putabit et ñ fodietur et ascẽdet spine et vepres super eam. et nubibus mandabo de super ne pluãt super eam ymbrem.

Nota Manifestissime sicut ibi dem exponitur vinea domini saba oth domus israhel est sẽz ecclesia vel religio. quã sẽz in agro huius mundi plantauit r sanguine suo rigauit. et sepem angelice protectionis ei circundedit. turrim cõtẽplationis in ea fabricauit. lapides q̃z .i. offendicula et errores ex ea sustulit et amouit Vnde scribitur Math. xxi. Homo quidã plantauit vineam. et sepem circũdedit r fodit in ea torcular et edificauit turrim. Quapter a principio expectauit q̃ hec vinea religionis vl ecclesie uuas .i. uirtutes et opes bonorum operꝫ faceret. et q̃ vino cõsolationis ipsũ dominũ recrearet. Sed reuera ista iam videtur facere non uuas sed labruscas .i. nõ opera bona sed vana. non actus vtuosos sed potius inutiles et defectuosos. Jẽmie. ij. Quomodo conuersa in prauum vinea aliena Et ideo dominus indignatus beneficia sua ab ea subtrahit. sepez et materiã diuine protectionis submouet et demonibꝰ et tirãnis in direptionem et conculcationem exponit Jam enim sicut apparet sensui ista vinea per examinationem eius aut discussionem non foditur. p

correctionem a suis superfluitatibus non putatur aut scinditur: quinymo spinis temporalium solli citudinum pungitur: et reprobi quarum spine sunt acute et cue et tenaces id est multi prelatorum et ecclesiasticorum rapina et auara tenacitate replentur: et sic a deo maledicti sunt et condempnati Et ideo de ea videtur posse dici illud: Proub: xxiiij: Per agrum pigri hominis transiui: et per vineam viri stulti: et ecce totum opleuerant vrtice: et operuerunt superficiem eius spine: sed et macera lapidum diruta erat: Et breuiter videtur quod deus mandauit nubibus desuper id est sanctis et angelis: ne super istam vineam pluat et ymbrem spualium beneficiorum influant: qz scz ia videtur dominus ipsam dereliquisse: et in suis manibus dimisisse: et de eius regimine non curasse: ps: Abhominatus est hereditatem suam et possessionem suam spreuit: Vel dic moraliter de vinea anime ac: Expone et dic quod turris est contemplatio ac:

## Capitulum terciū VI

In anno quo mortuus est rex Ozias vidi dominum sedentem super solium excelsum et eleuatum: et ea que sub ipso erant replebāt templum: seraphim stabant super illud: sex ale vni et sex ale alteri: duabus velabāt faciem eius: et duabus velabant pedes eius: et duabus volabant et clamabunt alter ad alterum: sanctus sanctus sanctus et cōmota sunt superliminaria cardinū a voce clamantis et impleta est domus fumo ¶ Nota Per istos seraphim qui interpretantur incendium intelligo viros sanctos: qui scz p caritatez ardent et alios in deum eleuāt et inflammāt: qz p certo isti alios contemplationis solent in padysum volare: solium domini a maiestate eius circuire et templum padysi mentaliter visitare: necnon sanctus sanctus sanctus in honore trinitatis dño decantare: totamqz domum ecclesie fumo orationis et sanctarum affectionum implere: et clamorem diuine laudis et predicationis alter ad alterum proclamare: et cardines ecclesie id est alios fideles ad contrationem et deuotionem excitare et mouere: Amos: ix: Percute cardinem et moueantur superliminaria: Ysa: xl: Clama: quid clamabo: Omis caro fenum ac: Sz qd: Proculdubio iste ale contemplationis istorum debent esse sextuplices: i: sexpties contemplationis quas debent habere fideles: que scz sunt amor feruens: spes erigens: deuotio virgens: oratio supplicans: consideratio xpi operum eidem gratias agens: humilitas de propriis meritis non presumens: Istarum enim alarum seu virtutum due sunt que cordis faciem id est intellectum concernunt scilicet humilitas et consideratio rasti: Ista enim duo magis pertinent ad intellectum scz ppros defectus cognoscere: et inde humiliari: a consideratione xpi beneficia et inde regratiari

Iez due concernunt pedes.i. affectum · quia secundum augustinū pes meus affectus meus · scz amor et deuotō · Affectō enī amat et si deest · affectō sa per deuocōnem vngit et vigat · Item duabz alijs volaē dicuntur · et iste sūt spes et oratio · iste enī vsq ad soliū pāis volant · et inde crusti bñficia secuz portant Ideo de istis sex alis.i. de istis sex cōtemplationis ptibz pt dicta totum illō · ij · Paralipp · ix · q sex erant gradꝰ qbus ascēdebaē ad soliū

V B C Vel dic q sex ale seraphim sunt virtutes hoīs iusti · due scz que caput seu faciem.i. inf̄ctionem cōtegunt · vide licet iustitiaa vt sit intētio recta · īnocentia vt sit munda Item alie due que pedes id est affectionem cōtegunt scz tempantia vt sit modesta · spes celestium vt sit erecta Item due sunt quibus debēt volare scz cōtemplatio que volat ad celi gaudia · timor seu cōsideratio que volat ad mortis et infernī tormenta Iste ergo sunt ale qbꝰ debet volare anima viri iusti · videlicet ala innocentie volat ad seipsum · ala iustitie volat ad proximum · ala tempātie volat ad mūdum · ala spei volat ad deum · ala vero timoris volat ad mortem īferni vel in infernum Bene ergo dicitur de iustis Ysaie · xl · q ipsi assumūt pennas vt aquile aē · Et in psalmo Quis dabit michi pennas vt columbe et volabo et requiescam

C Capitulū quartum V A

LEgitur Ysaie · xxxvm · q cū eger israhel ezechias egrotasset p̄misit dominus quindecz ānos sup̄eraddere vite · et vt de saītate recuperanda certior fieret fecit vmbrā p decem lineas reuerti in horologio achas · sol enim in progressu cursus sui per decem gradꝰ vel lineas retrocessit et sic vitam regi superaddidit · vmbra vero ē retrocedente sol necessario ī horologio retrocessit · Istud autem īter cetera dei magnū fuit miābile q scz sol qui est planeta nūq̄ retrogradus dei tamen miraculo ē retroiuit · V Nota C Igitur allegorice loquendo horologium qđ cōtinus currit quousq vēniat ad terminuz vbi cadat signat hūanā naturam que scz semper est in cursu et fluxu quousq ipsa fistē facat casus mortis · Job · xiv · Cōstituisti terminos eius qui preterire non poterunt Nam sicut pondera et mensure horologiuz continuē facaunt fluere et incessanter currere quousq ad punctuz ad horā ad quā cōstitum est prouenit · tuñe vero solet distendi et campanacū sonitus exaudiri · Sic vere vita humana secundum pondus et mēsuram diuine prouidentie secundum q a deo statuitur et locatur continue habet fluere · quousq · ad horam mortis valeat peruenire tunc enim horologium istud per mortem descendit · ita q campanacum · id est amicorum [et vicinorum fletus et somitus audiuntur · Jheremie tercio · Vox in vijs audita est · ploratus et vlulatus

multas. Per vmbras etiam istius horologij intelligo vitia generis humani. que scilicet decez lineas habere dicuntur inquantum per transgressionem decem mandatorum ab inuicem distinguuntur. Que etiam vmbra dicuntur p eo q mentis intelligentie per ea offuscantur. ps. Cooperuit nos vmbra mortis. Per solem intelligit dei filius. qui etiam Malachie. iij. sol iustitie nuncupatur. Per decem gradus intelligitur decez creaturarum rationabilium status. i. nouem ordines angelorum et humana natura. Per regem vero infirmum intelligo adam cum sua posteritate. qui scilicet rex corporalium creaturarum dicitur. et qui etiam diuersis vitijs infirmatur. ps. Miserere mei domine quoniam infirmus sum. Ergo dico q ex iuda est homo q diu diuersis vitiorum languoribus infirmabatur ita q in horologio vite humane vmbra peccati iam processisse decem lineis. i. vsq ad transgressionem decalogi videbatur. Quapter iam homines potuerant dicere illud Jheremie. vi. Ve nobis quia dies declinauit. quia facti sunt longiores vmbre vespere. Deo pro certo deus pater volens istum regem scilicet hominez a peccatis sanare. sicut solem id est filium suum benedictum ab excellentia sue deitatis quodammodo retrocedere. et per summam humilitatem transactis nouem gradibus id est nouem angelorum ordinibus ad decimum gradum id est ad humanam naturam que etiam in decima generatione descendere et venire. Vnde scribitur. Ecclesiastici quadragesimo octauo. Retro redijt sol et addidit vitam regi. Sic ergo factum est q vmbra peccati in horologio vite humane similiter retrocessit. et vita et sanitas gratie ipsi regi. i. homini apparuit et accessit. quia pro certo homo tunc temporis est sanatus cum sol iustitie christus ad gradum decimum est reuersus. et per beatam incarnationem in hominem est conuersus. ps. Conuertere domine vsq quo et cetera. Genesis decimo nono Sol egressus est super terram et loth ingressus est segor.

Vel dic moraliter q horologium qs fuit est voluntas. sol vero qui illuminat est gratia. Quia vt tunc rex iste id est homo infirmus et languidus per peccata sanat quando sol diuine gratie per decez gradus id est per adimpletionem decem mandatorum ad ipsum reuertitur. et quando vmbra ignorantie vel peccati in horologio cordis sui minuitur et auferetur. Vmbra enim peccati diminutio. et solis. i. gratie illuminatio. et decem graduum. i. decem mandatorum adipletio nichil aliud est q regis. i. anime curatio et saluatio Psalmista Domine saluum fac regem et cetera.

¶ Explicunt Moralisationes super librum Ysaie.

¶ Incipiunt Moralisationes super librum Jheremie.

¶ Capitulum primum ¶ a



Heremie præceptū est q̄ lūbare sūū aperet et ieuna te absconderet ista petraz. q̄ post multum tempus ad eufratez rediit et lūbaꝫ putrefactum inuenit. ita q̄ nulli vsui aptuz aut vtile esset. Dixit aūt sibi dominus q̄ lumbare domus israhel erat. que sibi duo adhęserat. quā tamē vitys putrefactam intendebat placere et de terra propria captiuare. Jhę. xm. ¶ Mora ¶ Ista allega q̄ nullus est ita adherens deo per caritatem et sanctitatem. sicut eu frate qui interpretatur frugifer id est in fructibus diuitiarum et in aquis delicarum mergatur. quin p vitia putrefiat. ita q̄ ab adhesione qua hęrebat domino prorsus cadat. Ysaie. xm. Quasi cadauez putridum non habebis consortium.

¶ Capitulū secundum ¶ a

Legit Jheremie. xxm. q̄ ihęremias vidit ātē templuz duos calatos plenos ficubus: vnum qui habebat ficus valde bonas. alius vero valde malas ita q̄ nō poterant manducari. ¶ Et dictū est q̄ prime ficus primam captiuitatem filiorum iuda designabant qui sub teclonia sē tradiderant voluntarie. ¶ Secūde vero male vltimam captiuitatem illorum qui cum sedechia per violentiam fuerant capti. ¶ Primi enim pro magna parte redierunt. vltimi in captiuitate pierunt

¶ Moraliter ¶ Iste allega q̄ isti peccatores qui patiēter et voluntarie fustinent captiuitatem et aduersitatem quā metuebant et patienter expectant domini voluntatem dicentes illo supra. iram domini portabo quoi am peccauimus ei. domino fuit acceptus. et sicut ficus bone in calato diuine comprobationis constituti facilitez etiam misericordiam consequuntur. et ad prosperitatem et gloriam reducuntur. ¶ Contra vero illi peccatores mali et pessimi sunt qui penas a deo immissas non voluntarie sed coacte. non patienter sed violenter ferunt. quia scilicet tales in sua captiuitate obstinati ad dei misericordiam non accedunt. ⁊ in suis peccatis miserabiliter moriūt

## Capitulum tercium

Illd qđ supra ca xviij dicitur de figulo. qui sedens supra rotaz faciebat vas. quod cuz dissipatum fuisset de eodem luto fecit aliud vas pro vt placuit sibi

Moaliter Cui quidez figulo assimulatur deus. per vas vero intellexit propheta filios israhel. quos deus destruebat. et quos finaliter reedificare et construere iterum intendebat Potest autem istud bene ad occultaz dei predestinationē aduci. que scilicz alios edificat saluat et plantat. alios destruit et dāpnat. a quandoq illum quem ante destruí per peccatum permiseat iterum per pēnitētiam reparat a reformat. Quod etiam temporaliter quandoq facit. quia illū quē ante depresserat aliquando iterz ad prosperitatem restaurat. Vnde ibidem dicitur. q sicut lutum in manu figuli. sic vos in manu mea domus israhel. Ideo bñ dicitur ad romanos nono. q figulus de eadem massa facit vas. aliud in honorem. aliud in contumeliam

## Capitulum quartum

Legitur Jheremie. xxxv. q rechabite fuerunt quedam familie iudeorum q quodam antiquo ritu viuentes qđ dām de mandato patris sui certis temporibus mirabiles observabant. Quidam enim dict? rechab de cuius stirpe processerant hoc ipsis dederat in mandatis. q ipsi et vxores et filij vinum in sempiternū non biberent. domos non edificarent. sementem non seminarent. vineas non plantarent. sed in tabernaculis q? diu viuerent habitarent. vt sic super terram multis diebus viuerent et manerent. Isti ergo qui in tabernaculis extra ciuitatem manebant. timentes chaldeos ad ihrusalem refugerunt. vinum porrectum a ihremia refutauerunt. et ideo quia mandatum patris sui seruauerūt tuti a nabuchodonosor et a mortis periculo meruerunt.

Moraliter In istis rechabitis videtur habuisse exordium status et conditio heremitarum et primorum religiosorum et monachorum. Et sic bene videtur dictuz illud quod scribit in hystoria tripartita viz libro primo capitulo. xi. vbi fit aliquorū opinionē dicit q monachi habuerit originem a iudeis Vel rechabite q interpretant? ascendentes vel excelsi seu tenere patruz. deliciae primignant viros religiosos et quos q? pfectos. q? scz ascendūt p celestium affectōnez. excelsi sunt p vite eminentiā et perfectionem. tenere sunt patribus per patientiz honorē et sbuentionem. deliciae sūt patrum. i. superiorz et platorz dei etiam et angelorum per placētiā a sanctam uersationem. Vñ scribitur. Deliciae meae sunt esse cum

filius hominum. Tales ergo debēt patrum suorum .i. dei prelatorum et seniorum mandata seruare. a vino scz in quo est luxuria .i. carnis delitijs abstinere. a sementis satione .i. a diuitiarū acqsitione supsedere et domorum edificatione abstinere. vineas etiam que inebant hoīnes .i. carnales affectiones et adulationes debent auellere non plantare. et habitare debent in tabernaculis. hoc est q̄ peregrinos et hospites se debent in seculo reputare dicētes cū apostolo illō ad Hebreos. xiij. Non habemus hic ciuitatem manentē. sed futuram inquirimus. Sic enim diu per gratiam potērt viuere. in sanctitate et iustitia p sistere. iherusalem .i. pacifice finaliter intrare. et chaldeorum .i. demonum seuiciam non timere. Tales enī qui terrena cōtēpnūt a demonibus tutiores sunt. a mundi tribulationes et temptationes cauēt facilius et euadūt. Ps. nō timebo a timore nocturno.

## Capitulū quintū

Scribit. iheremie. xxxm q̄ cum iheremias otra iherusalem predicaret et captiuitas imineret et tribulatio totum populum conturbaret. factum est q̄ populus iuda in iherusalem fedus cū domino pepigit. et in pacto q̄libet seruos hebreos liberos dimisit. a ad maiorem firmitatez pacti vitulus occiderunt et per mediū diuiserūt et inter diuisiones vituli transierunt. Verumptamē populus ato post a pacto recessit. et suos quos liberos dimiserant quilibet in sui tutez retraxit. quapropter ira dei contra eos fortius insurrexit. que ipsos ato post chaldeis suis hostibus subiugauit. Mora Vitulus occisus est xp̄c. in duas ptes in passione p separationez corporis ab anima diuisus. p cuius scz medium pertransitur. quando sua occisio et passio ad memoriā reuocatur. et tunc pactum transeundo firmatur quādo deo ad honorez et memoriā passionis alicq̄d promittitur et ꝓmittur. Ista est ergō veritas q̄ quādoq̄ mlti sūt q̄ tempore tribulationis imminente et ipsi⁹ predicationis somitu o mouēte et infirmitatis impetu p urgente. quādoq̄ de peccatis suis timore cōtussi pēnitent. et pactū de non peccando cum deo facientes sectiones vituli .i. passionis xp̄i memoriaz adhibent. et seruos quos iniuste possederant scz peccata ꝓpria l' bona aliena que occupauerant dimittunt restituūt et relaxant. Ysaie. xvm. dimitte eos q̄ cōfracti sunt liberos et omne onꝰ discrūpe. Verūptamen sepe fit q̄ in hoc non solent perseuerare. ꝑ recidiuādo et peccando a pacto iam facto recedere. seruos dimissos .i. cō restituta pauperibus. vel seruos dimissos id est peccata cōfessa sacerdotibus resumere. propter quos iram dei contra se prouocant. ita q̄ finaliter necesse est eos temporaliter et eternaliter deperire. chaldei enim id est demones otra

eos finaliter ꝛemient· q̄ eos ī babiloniam .i. in infernum captiuāt et detrahunt et deducunt· Treñ primo· Ducti sunt in captiuitatē ante faciem tribulantis

## Capitulum sextum VA

LEgit ihēmie· xxxvm· quia ihēremias veraꝑ dicabat· et regem et principes et populum ihērūsalez captiuādos a nabuchodonosor publicē dicēbat et ipsos de suis criminibus arguebat· pīncipes a rege impetrauerūt q̄ in lacum mitteretur· et sic in domo ybelechie in lacu in quo non erat aqua sed lutum missus est vsq; ad os in luto sepultus· vt ibi q̄ sto moreretur Abdemalech quidam ethiops relaxatōnē ipsius a rege impetrauit· a ipsum submissis suis bus et pannis veteribus et putridis quos de domo regis sumpserat de lacu et luto leuauit· ꝓpter quod salutem anime et vite sue deus dicto ethiopi repromisit·

VB Nota Allega ista q̄ hodiē i curys pīncipū et potentū non est qui audeat vez dicere viria redaguē· infortunia pmulgare· q̄ statī pīncipes indignantur· et tales veridicos incarcerāē vel alias grauāē cōtinuo moliuntur· Amos· v· Odērūt i porta corripientē· et loquētem perfecte abhominati sūt· Ad Gal· nn· Inimicus factus sū vob vera dicens·

Vel allega q̄ quādoq; inueniunt̄ seculares magis misericordes q̄ ecclesiastici· Ethiops enim gētil' pauperem et innocentem de carcere liberat· vbi pncipū et sacerdotum malitia ipsū dampnat·

VB Vel dic q̄ ihēremias figūr xp̄m· quē q; vere p̄dicabat pncipes sacerdotū morti dāpnauerūt et in lacū .i. in sepulchrū posuerūt a sic nomē eius delere de hominū memoria credidērunt· Treñ· iij· Lapsa est in lacū vita mea· posuerunt lapidē sup me· Ethiops tñ .i. gentilitas ipsum credendo leuauit· et fidem eius recipiēs et suis bus caritatis āplexans· pannos veteres et putridos .i. memoriā pne fragilitatis ministrans· ipm .i. ipsius fidem de luto miserie et de incredulitatis lacu saluauit·

VC Vel dic q̄ ihēremias est peccatr· quē ethiops .i. pauper eustus a lacu peccati a auaritie liberauit· quando p pannos putridos .i. mortis et putrefactionis sue memoriam sibi donat· et caritatis funibus ipsum ligat· Vnde scribitur Osee· xi· In funiculis ade trahā eos in vinculis caritatis· Vel istud allegant frēs minores pro se· Dicunt enim q̄ tūc ihēremias .i. hō de lacu mūdi et luto auaritie et periculo mortis eternē extrahit q̄ndo ab ethiope .i. beato frācisco pannis putridis id est humili habitu induitur· et quando fumitus id est cordis ipotum angitur et ligatur· Allega vt supra·

## Capitulum septimū.

LEgitur ihēremie. xli. Cum godolias fuisset p̄fectus reliquus israhel et cum ismahel ad ipm̄ sub specie bom̄ veniens occidisset factum est q̄ octogīta viri rasi barbam scissis vestibus plangentes et squalētes in ihērusalem veī ebant. et in manibus munera et thus habebant. vt sc̄z godolie munera offerrent. a thura in domo dom̄i incenderēt et orarent. Istis ergo ysmahel predictus p̄dictor obuiam venit. et incedens et plorans ipsos sub specie bom̄ ēe pit et stati eos interficat. et cadauera eor̄ in lacū p̄icat. dicat tn̄ ibi q̄ inter eos dē viri fuerunt. qui dicerēt se in agro thesaurum ordei frumēti et olei et mell̄ habē qđ̄z se sibi p̄miserē datūros si eo tū p̄ceret animabus. Qđ factum est Istis em̄ solis p̄cat. alios vero occidit. et etiā omnes reliquas captiuauit. Vbi Nota

dic q̄ ysmahel iste est dyabolus. qui pro certo sub specie fletus .i. ib̄ specie bom̄ et pietatis ad hoīnes intrat. a eos p̄ diuersa peccata interficat atq̄ necat. maxīe ātquando mouent hoīm̄ines qui sūt rasi barbā. i. imberalles et effeminati. squalentes vultu .i. peruersatiōe deformes a dēmgrati. scissis vestibus .i. a cunctis virtutibus exuti a denudati. videlicz quia isti godolie .i. mundi principibus studēnt placere. a munera portare et thura .i. adulationes deferre tales p̄ora

fus spiritualiter interficit. et eorum cadauera .i. ipsor̄ fetētes animas in lacū infernī p̄icat et imittit. Ysaie. xxxiij. Congregabuntur cōgregatiōe vnius fascis in lacu. Verūptamen quādoq̄z iter ipsos peccatores inuenīūtur dēcēz homines .i. aliqui viri dēcē legis mādata seruātes qui sc̄z in agro corde dis suu habent thesaurū vtutz a meritor̄ abscōsum sc̄z frumēt̄ū de quo fit panis hoc est diuīne stiētie vtilitas. ordeum palea tectum hoc est seipsam abscondens humilitas. oleum qđ est lenitiuuz hoc ē cōpassionis benignitas. mel quod est gustui sapidū hoc est deuotionis suauitas. Ista enim si q̄s habuerit. ab ysmahel dyabolo nō leditur. sed de manibus eius p̄seruabitur et tolletur Apocal. vi. Bilibs tritic̄ denario vno a tres bilibres ordei denario. et vinū et oleum ne leseris

Vel dic q̄ iste ysmahel signat malos balliuos et iudices. qui p̄ certo squalētes et pauperes rapinis et vexatiōibus interficiūt. Illis vero q̄ habent thesaur̄ in agro .i. diuitibus et munera p̄mittentibz p̄cant. p̄mo. he. xv. Deperierunt pinguioribz amaleth. q̄ēq̄d vero vile et reprobū fuit demoliti sunt Vel allega cōtra proditores et latrones et hoīcidas. qui fingūt se flere. vt possint hoīm̄em deperdere et ledere.

## Capitulū octauum

Scribit ihēremie·xlilo· Cum reliquie israhel ydolatrie se dedissēt cō tra voluntatem et cōsi lium ihēremie·statim cepit eos ihēremias redarguere et aduētū nabuchodonosor egyptiq; destru ctionem et ipor captōnem ꝛ occa sionem predicere et cōtra eos se uerius prophetare·Propter qđ vt dicat comestor contra ipsum cō moti fuerunt et eum lapidibz ob ruerunt·Egyptij vero ipsū ꝓphe tam honorantes eum i sepulchris regum sepelierunt

Mora Istud allega ad duo exemplariter·Primo q ñ amat pestilens eum qui se corripit? Proūb·xv·quinymo si quis cō tra impios veritatem loquitur ab ipsis protinus impugnatur·Pro uerb ix·Qui erudit derisorem ipse sibi iniuriam facit·Secundo istud allega· q quandoq; extra nei magis cōpatiūtur hominī q̄ p pinqui et seculares q̄ religiosi· quia scz ipsum ꝓphetam ihēremi am egyptij sepelierunt·et sui eū occiderunt Mathei·x·Inimici ho minis domestici eius

Epiphanius dicit:cum ihēremias esset in egypto:oratōne sua aspi des et coccodrillos fugauit·a qb? antea egyptijs infestabat· quin ymo etiam secundū q̄ tradunt he brei de puluere eiusdem loci ad huc coccodrilli fugantur·et aspi dum percussura sanatur·Et dicit etiam idem epiphanius se audisse a viris semotibus qui ex seruor antigoni et ptholomei stirpe descē derant, q̄ alexander macedo ad tumulum ꝓphete veniens et loci misterū cognoscens ipsū i alexā driam transtulit et gloriose etiā sepeliuit·a ex tūc aspidū et cocodrillorū qui prius ciuitatē infesta bant rabies aufugit et cessauit·

Moraliter Istud allega q̄ cū ita sit q̄ ihēremias q̄ interpretatur exc̄lsus domino· id est vir sancti ad deum eleuati vel etiam crustus duduz a uicijs occasus·venenosa animalia .i. de mones et vitia sua operatione fu gauerunt et fugerauerunt duz vi uebant·vtile est q̄ puluerē sepul ture fue.i.memoriam mortis ipo tum sumamus·vt eor auxilio cō tra serpentes huiusmodi trū phe mus·Alexander enim.i.homo qui videt ciuitatez cordis sui a tabb? venenosis animalibus.i. a vitijs a demonibus infestari·debet istū prophetam.i.crustum mortuū vl quemlibet virū sanctum ibidē p deuotōnem trāferre·et eum ibi per ingem memoriam sepelire·et sic procul dubio poterit istorū ser pentum impetum pcauere·Mat xxvij·Inuoluit corpus in sindōe munda·et posuit illud in monu mento suo

Epi phanius idem dicit·q̄ ihēremias dū eēt in egypto·dedit signū sa cerdotibus ydoloꝝ·q̄ quādo vir go pareret ydola eor corruerent ꝓpter qđ nōe sacerdotes ymagiēs virginis et pueri statuentes in se creto templi abdito adorabāt:de quo cum ptholomeus rex ipos i terrogasset dixerūt·hoc eē ꝓphe te traditu eis misterū·et q̄ ita credebāt in rebus esse futurum·

Istud dicatur fuisse impletū· qñ ioseph a maria cū puero in egyptū fugerunt· quia tūc sicut dicit hystoria omnia egyptia ydola corruerunt· Psa. vm· Dominꝰ ingredietur egyptum· et corruent omnia ydola eius· Iste etiam vt ait dedit signū qꝫ quando omnes gentes adorabunt lignum· dominus veniet ad iudicium · Si vis ista allega vel de incarnatione vel de cruce vel qꝫ ante iudicium totus mundus debet cuncto credere· et lignum .i. fidem crucis et crucifixi tenere ac̄.

Explicūnt Moralisationes super librum ihēremie. Incipiunt Moralisationes super librū Ezechielis

## Capitulum primum

A

Zechiel vidit q̄tuor aīmalia mirabilis conditionis· Sicut em̄ ponitur ezechiel primo et· nñ· qđlibet istorum animalium habebat quatuor facies· id est quatuor ptes protēsas scilicet facē hominis a pte anteriori· facē aquile a pte superiori· faciem leonis a dextris· faciez bouis a sinistris· Habebant etiam quatuor alas· quarū due inuicē iungebātur· a corpa eorum duabus alys tegebantur· faciesq; et ale desuper extendebantur· et pēne vnꝰ ad pennas alterius erāt iuncte· et sub pennis manꝰ hominis poēbātur Pedes autem ad similitudiē pedis vituli habebant· et pedes eorum recti erant· Aspectus illorum ad similitudinem carbonum ignis ardentium rutilabant· et scintille et fulgura de medio aīaliū prorumpebant· Et sic patet qꝫ ista animalia habebant facies alas manus et pedes · et omnia quadruplicia· quia habebāt quatuor facies· quatuor alas · quatuor pedes Mora

Per ista quatuor animalia q̄tuor euangeliste designātur Per hoiez matheus q̄ ab eius generatiōe de vgine incepit· Per leonē marcus q̄ eius resurrectiōez p̄ ceteros apertius scribit Per vitulū lucas qui a sacerdotio incipiens cristi passionem in qua immolatus est patriarcha declarat· Per aquilam iohannes qui pre ceteris altius volans a diuinitate de eterna verbi generatione ineffabiliter dicitat Istaz visionē exponit Gre· de q̄tuor euangelistis· sed nos ad presens ipsam exponamus de omnibus viris iustis · Dico ergo qꝫ viri iusti et ecclesiastici qui in quatuor partibus mundi sunt positi possunt in istis quatuor animalibus designari· qui pro tanto animalia dicuntur quia vite gratia animantur· Isti quatuor faciaes id est coruz quatuor virtutes

cāl̄ōmales p̄r quas cognoscūtus a deo habebant· ꝯm̄ptum sc̄z tēperantiam q̄ est facies hominis· iusticā q̄ est facies leonis· fortitudinē q̄ est facies bouis· prudentiā q̄ est facies aq̄le vtualiter habebāt Homo ēm q̄ refrenat et tēperat appetitum signat tēperantiā· Leo qui est rex q̄ habz discretē inter lesū et peccantes ipsosq; secūdū q̄ magis et minus lesecūt punit signat iusticiam· Bos vero q̄ ē aial fortē et patiēs laborus signat fortitudinem et constantiam· Aq̄la vero q̄ visum habet clarissimum sigt prudentiam et sapientiam· homines ergo iusti et maxīe ecclesiastici habēāt facē humanā. i. tēperantiam interius q̄tū ad sē· facē leonis. i. iusticiam ad dexteram q̄tum ad statum prosperitatis· faciem bouis ad sinistram. i. fortitudinem quantuz ad statu in aduersitatis· faciem aq̄le. i. prudentiam desuper quantuz ad statuz superioritatis· Ezech· nn· Intellexi q̄ cherubim essent et quatuor vultus vni· Itez isti debent habere in se quatuor alas. i. quatuor bonas affectōes q̄bus possunt ad superiora et futura volare· Ala enim gaudij volat ad merita · ala doloris volat ad peccata· ala timoris volat ad infernum· ala spei volat ad paradysū q̄ scilicet gaudium de bono· dolor de malo· timor de supplicio· spes de premio· sunt quatuor ale iusto rū q̄bus volant ad salutem· Vñ Daniel· vij· Alas habebat alius q̄ tuor super se· De istis alis autem est verū q̄ vna cum faciebus desuper extenditur· ꝯm̄ptum scilicet iustorum virtutes et affectiones bone sursum in deum referuntur et ipsas desuper dotas fatentur dicentes illud Jacobi primo· Omne datum optimuz et omne donū perfectum de sursum est descendēs a patre luminum · Ale autem alterius ad alterum dicuntur iunctē· ꝯm̄ptum scilicet ipse affectiones iustorum inter se caritatiue ligantur· intantuz q̄ dolor gaudium spes timor vnius· gaudium dolorem spem et timorem alterius congaudendo et condolendo tāgē videātur· Exodi vicesimo quinto vbi de cherubin dicatur· q̄ extense erant ale eorū alterius ad alterū Aduerte etiam q̄ de istis affectionibus due sunt de presenti scilicet gaudium et dolor· et due de futuro scilicet spes et timor · et ideo bene dicātur q̄ due ale extendebātur· scilicet ad futurorum considerationem scilicet spes ad paradisum timor ad infernum· due vero ale corpus tegebāt scilicet gaudium et dolor quantum ad presentium et propinquorum meditationem · Corpus enim tegere dicit tempus presens· alas vero extendere respicat ad futurum Psalmo sexto· Duabus alis tegebant corpora sua et duabus volabāt· Si ātem vis dilatare ostende quomodo q̄libet ala id est quelibet affectiones ex pluribus constant et cetera·

TE Deo procul dubio manus humane sub alis esse dicuntur · quia scilicet operationabilia que per manus hoīs notantur alis affectionuz iustorū semper concomitata debent· non

ñ sufficit velle nisi assit et perfi
cere · et pax valet affectio nisi cū
possibile est assit manualis opa
tio · ad Philippē · ij · Operatur in
nobis velle et perficere · Ista etiaz
manus seu operatio debet eē qua
druplex · qz imptū ad se dēt exer
cere opa pēnitētie · qtuz ad bōs
opa beneficētie · qtū ad malos o
pera iustice · qtum ad deū opera
honoris et reuerentie · Ezech · p
mo · Manus hominis sub pennis
eorum · Itē pedes ipsoz aīaliuz
erant recti et tangē pedes vituli
ad denotandū qz intentio et finis
iustoz q̄ per pedes qui sunt finis
corpis intelligitur · vitulina i. sim
plex et recta esse tenetur · Pedes
etiam iusti sūt quadruplices · iēp
tum sez intentio dēt habere qtuor
conditōnes vt sez sit scā sine iniq
tate · simplex sine duplicitate · re
cta sine varietate · cōtinua sine
dissidentie instabilitate · Ezech .i.
Per quatuor ptes cuntes ibant
Aspectꝰ etiā eoz .i. conuersatio debz
morte carbonum p caritatem arde
re · et per doctrinā proximi scintilla
re · et lō exempla fulgurare et sic
scintille et fulgura viue būt de me
dio animaliū emanare · Apoc · nn
De throno exeūt fulgura voces a
tonitrua ¶ Vel dic qz facies q̄ cō
tinēt oēs sēsus signt discretionē ·
ale q̄ volāt signāt otēplationez ·
maꝰ q̄ opa faciūt signāt opatio
nē · pedes q̄ corpꝰ portāt affectio
nē · aspectꝰ .i. habitꝰ quē oēs cōsi
derāt signt cōuersationē · Dico ergo
qz facies discretionis viri iusti dēt
eē q̄druplex · quia quandoq dēt
esse humana dulcet alys mdul
gendo et humanē et benigne se
habendo · quandoq leonina seuere
malos puniendo et iusticiam
faciendo · quandoq bouina tarde
et mature procedendo et solide et
fortiter in vno proposito perma
nendo · quandoq aquilina clare
et subtiliter considerando et sur
sum ad deum per affectionez volā
lando · Vnde Danielis septimo Ca
pita quatuor erāt in bestia · Simi
liter ale cōtēplationis dēnt esse
quatuor · quia debet contemplare
ter considereē · primo se quantū
ad vilem natiuitatem · vitam mi
seram et mortem asperam · Secū
do mundum qz sit fallax · qz tran
sitorius · qz laboriosus · Tercio
infernum quantuz sit durus · du
rabilis et periculosus · Quarto pa
radysum quantum sit amenus · per
petuus et gaudiosus · Allega vtūs
Item dico qz isti debent habere q̄
tuor manus · id est quatuor ptes
bone operationis scilicet pēniten
tiam beneficentiam iusticiam et
prudentiam cē · vtūs · Item quatu
tuor pedes bone affectōnis scilicz
gaudium de bono facto · dolorem
de malo cōmisso · timorē de suppli
tō inferni · spē de gaudio paradysi
Itē pedes dīnt eē vitulini et recti
p simplicitatē et rectitudinē itēri
oris · dīnt etiā ista aīalia habē as
pectū splēdētis cōuersatōis · q̄ emit
tat scintillas caritatis et dilectōis
etiā si sit necē fulgurā aspē correc
tōnis · ps · Fulgurā ceruicatō em
ac · ¶ Vel dic qz tale aīal fuit
xpc · qui habuit facē humanā
quādo fuit incarnatus · bouinā q̄n
p mortē fuit immolatꝰ · leoninaz

quando resurrexit · aquilinaz qñ
do ascendit· Qui etiam quatuor a
las.i.quatuor glorificati corpis do
tes habuit. et scintillas bone doc
trine et fulgura bonorum exẽplo
rum emisit· et tunc more carbonũ
p iustitie rigorem ardebit quãdo
seculum iudicabit· qua tunc secũ
dum psalmistam· erunt sagitte
potentis acute·

VEC

Vel si vis dic in malo q̃ animal
quatuor facietum signat homines
varios et peruersos et cetera· Vi
de supra de pardo vbi inuenies mo
ralisatum contra auaros· Vl dic
q̃ mali habent quatuor facies· in
q̃tũ facies sue exteriores apparen
tie in conditones quatuor variaz·
qz aliquãdo est humana p fictam
benignitatem· aliquando leonina
per apertam crudelitatem· aliqñ
bouina p simulatã tuditatem· ali
quãdo aq̃lina p elatã põpositatez
Ezech· nn· Apparuit rota vna sup
terrã habẽs quatuor facies· Itez
isti habẽt quatuor alas supbie in
q̃tũ isti videt supbire de quatuor
sez de diuitijs scietijs et eminen
tijs et de corpalibꝰ gr̃ijs· Daniel·
vij· Alas habebãt quatuor sup se
Et Zach.i. Vidi et ecce quatuor
cornua· Itẽ quatuor habẽt manꝰ
in q̃tum ipsi habẽt quadruplicem
malã opationẽ sez opera supba cõ
tra deũ· luxuriosa q̃tũ ad se· ingra
ta q̃tũ ad amicos· crudelia et inu
riosa q̃tũ ad inimicos· Zach.i. O
stendit michi dominus quatuor fa
bros et quatuor malos oparios
sez superbos luxuriosos ingratos
et iniuriosos· Itẽ isti habent qua
tuor pedes.i.quatuor malas affec
tiones sez gaudium et inanem le
ticiam· dolorem et inuidiam tri
stitiam· timorem desperationis· a
spem fatue presũptionis Habent
ergo gaudium de mundi prospe
ris· dolorem de mundi asperis·
timorem de penitentia fienda· spẽ
de maiori eminẽtia cõsequẽda· Di
citur q̃ isti quatuor pedes affectõ
mis sunt recti q̃a flecti nequeunt
ad pietatẽ· sunt vitulini quia sem
per habent admixtã aliquaz lasci
uiam et carnalitatem· Treno.i.
Sordes eius in pedibus eius· Vl
Dic q̃ pedes istorum signant qua
tuor istorum malas occupationes
sez auaritiam qua currunt ad diui
as· carnis cõcupiscentiam qua cur
runt ad delitias· ambitionem qua
currunt ad eminentias· iracundi
am qua currunt ad vindictas vel
seuitias· Ezech.i. q̃ quatuor ptes
euntes ibant· Aspectus etiam ip
sorum· id est conuersatio scintillat
per exempla mala· et coruscat p
superflua ornamenta· Ps̃· Illuxe
runt coruscationes tue orbi terre·

VFE

Vel dic q̃ tale
animal est mulier q̃ circa fatuos
iuuenes quatuor facibus solz vti
sez in pncipio humana attrahẽdo
tandẽ leonina fortit cõtradicendo
tãdez bouina dissimulãdo et se pũ
gi et rogari permittendo· tandez
aquilina ad cuncta eorum benepla
cita volando· Vel dit q̃ tale aial
signat ecclesiam· q̃ quantum ad
sui progressum quatuor habuit fa
cies seu ptes· pma fuit humana.i.
simplex pauper et nuda i apostoli
lis· Secunda fuit leonina ferox a
udax et firma in martiribus·

Tercia fuit lo ũña. t. labore pitē
tie assueta in confessoribus. Quar
ta nunc est aquilina. id est clare
videns per scientiam et fidem in
structa in doctoribus

G Vel si vis expone de
quatuor euangelistis sicut expōit
gregorius in omelia prima super
ezechielem. quia sez quatuor ani
malia ante thronum filij hominis
quatuor euangelistas designant.
facies hominis matheum: qui pre
ceteris loquitur de carnali hūana
generatione. facies leonis marcū
qui loquitur de carnali resurrectio
ne. quia scilicet leo suscitat catu
lū mortuū rugiendo. facies bouis
lucā q̄ pre ceteris loq̄tur de carnali
morte et immolatione. facies aq̄
le iohānem qui loquitur de carnali
alta deitate et ascensione ac. per
omnia vide gregorium vbi supra

Ih Vl dic q̄ ih̄s rex ē aīa
liū leo ferarū hoc ut metoruz a gla
uiū. Ista ergo q̄tuor aīalia erta
thronū xpi fuisse describūt. vt per
hoc ipe rex regū et d̄ns d̄nantiuz
fuisse noscat. Apo. xix. hēbat in fe
more suo scriptū rex regū et d̄ns
dominātium. Illud q̄d expomitur
supra in pncipio. Ecce ventus ē
bimis veniebat ab aquilōe nubes
magna et ignis inuoluens. pōt
exponi cōtra diuites malos. qui
sunt ventus ppter vanitatē: tur
bo p violentiā et rapacitatem. ab
aquilone venientes ppter frigoris
tepiditatem. nubes propter ig
norātie obscuritatem: magna pp
ter prosperitatem et teruz facul
tatem. Ignis propter crudelita
tem inuoluens propter acquirē
di insatiabilitatem ac. Vl expoē
de spiritu sancto qui est ignis:
nubes vētus ac.

A Nimalia sca sicut pōnt Eze
chielis pmo vbi erat impe
tus spiritus illuc gradiebant: et
vnūqq ante faciez suā ambula
bat. nec reuertebātur cū ābula
rent: et hec erat similitudo aīaliū
Aspect9 eoz quasi carbonum
ardentium: et quasi aspect9 lāpā
darū et hec erat visio i medio ani
liū splēdor ignis a de igne fulgur
egrediēs Nota Sic vē dn̄t
face sci vir: q̄ vbicūq ipet9 id ē
mot9 a ispirato sez spūs sci ipos
mouerat cōtinuo dn̄t ire: a illō q̄d
suggessert sine ctradictōe oplē
cuius tā cōtrarū facūt illi: q̄ bo
nis spūs cogitatōnibus et inspi
rationibus nō obedūt sed rēsistūt
Actuū. vij. Dura cervice et incir
cūcisi cordibus vos semp spiritui
sancto ristitistis Vnus q̄sq istorū
ante faciē suā ābulat: inquantuz
de bonis eternis que āte nos sūt
cogitat et ad ipsa per bona opera
affectus et desideria graditur et
aspirat. Temporalia quecq que
post nos remanent: nec respicit:
nec affectat Philipp. iij. Que re
tro sunt obliuiscēs. ad ea vero q̄
ante sunt extendens me ipsum:
de stitutum prosequor ad brauiū
Itē cū ābulāt nō reuerti dicunt
quia sez q̄dbz vir iustus et in via
morū quā incepit et in bono ppo
sito nūq̄ p recidiuationem vel a
postasiam vēl negligentiam desi
ūt nec a bono opē suo cessat. Job
xvi. Semitā p quā nō reuertar
ābulo. Item similitudo et aspcūs

istoꝝ .i. conuersatio debet esse quasi aspectus carbonum ardentium et vt splendor ignis per feruidaz caritatem · et quasi aspectus lampadarum per lucidam honestatez et de medio talium debet egredi ignis boni amoris · a quo etiã exire debet fulgur iusti rigoris ℣

℟ Vel si vis per animalia intelligo malos vt supra est expositum · q̃ n̄ secũdum rationez si secũ dũ impetũ spũs sui .i. voluntatis fue greduntur añ faciez suam q̃ ad mundi bo̅ que habent ante se per desideria deferuntur · nũq̃ autem per penitentiam a suo mãlo itinẽ reuertũntur · sed more carbonum et lampadũ p auaritiã inflãmantur · et ideo in medio talium ignis .i. auari balliui a famuli conuersãtur · a q̃bus psalmo dicit fulgur rapine cõtra subditos egreditur et causatur ·

℣ L

Dostq̃ ezech · fecisset mẽtioẽz de quatuor sanctis animalibus ipe dicat q̃ iuxta animalia apparuit rota vna sup terraz habẽs quatuor facies hoc ẽ dictu q̃ quatuor erant rote simul iuncte · Et ecce rota in mèdio rote · et totũ corpus rotarũ erat plenũ oculis · et erat vna similitudo ommiũ q̃tuor · Et facies et aspectus rotarũ et opus erat quasi visio maris · statura q̃ et altitudo erat in rotis et aspectus horribilis · et p q̃tuor ptes eũtes ibãt et non reuertebãtur cũ incederent · ad quẽcũq locũ declinabat q̃ prima erat seqbãtur et cetere · Cũq ãbularent animalia · ãbulabãt pariter et rote iuxta ea · cũ trãseuntibus ibant · cũ stãtibus stabãt · et cũ eleuatis a terra pariter eleuabantur · Spiritus aũt vite erat in rotis quocũq ibat spũs illuc et rote eleuabãtur sequẽtes eũ · ℣ Mora C

Per rotas istas possumus intelligere bonos sbditos et maxie religiosos vel clericos · sicut per animalia intelligimus prelatos · Boi em subditi rote dicuntur p eo q̃ volubiles et mobiles per obedientiam domostrãtur Eze · x · rotas ipas audiẽte me vocauit volubiles Isti ergo debẽt eẽ quatuor l habẽ quatuor facies ppt vtutũ cardinaliuz quatermitatẽ · Quilibet em quatuor dicit eẽ q̃ quatuor vtutibus figmitur vtpote q̃ dicit tpat⁹ iustus fortis et prudẽs · vnus etiam doctor in medio alteri⁹ p intimam caritatem · q̃ q̃libz dẽt habẽ aliũ in medio cordis sui per memoriã cõpassionis · p caritatẽ et vnitatẽ · Hota ergo in medio rote ponitur quia do p memoriã et amorẽ alt in medio .i. in corde alteri⁹ stabilit sicut dicit Pub · xvm Frat q̃ adiuuat a fratre quasi ciuitas firma · Et Gal · vi Alt alteri⁹ onera portate · ac si dicat · sit alt in medio altrii⁹ Hota tm ista sup terrã apparet · q̃ q̃libet vir iust⁹ sup terra .i. sup terrena p ipsoz ptẽptũ eẽ teneat Eccs · v · Deus in celo et tu sup terrã · Dico ergo q̃ iste rote .i. boi religiosi l sbditi dñt apparẽ sup terrã calcãdo et spnẽdo terrenã pspitatẽ dñt eẽ iuxta terrã aialiã frequẽtãdo eoz societatez · dñt eẽ q̃tuor faciẽ ostendo quatuor vtutũ cardialiũ quatermitatez · dñt eẽ vnus in medio alteri⁹ p mutuã dilectiõez et caritatẽ · dẽt etiã eẽ in eis vna similitudo oim p cõez

bict9 et habitus pitatē · et p mu
tuā mor oformitatē · vt sic possit
alē alteri dicē illō · Psa · xnn · nrī
simil es fact9 · Aspect9 eor dēt
eē q̄si visio manus · p ostensionis a
manitudinē et p pītentie aspere
itatē · dēr etiā ī eis esse statura p
cōstātie firmitatē · altitudo p men
tis sblimitatē · et aspect9 hor rubi
lis p squalorus abstinēte hispidā
deformitatē · psalmista Terribi
lis es et quis resistet tibi et cēteā
Job quarto · Inhorruerunt pili
carnis mee · Item isti debent ire
p quatuor ptes. i. p hos affectōes
vt pe gaudiū de bono et dolorez
de malo p timorē de suppliō spez
de pmio ad hō opa ābulēt et mor
dāt heuti etiā n dēt cū ābulauerīt
q̄ nūq̄ dēt desistē vl retrocedē
a bono qđ īcpūt · q̄ sic dr Lu · ix
Nemo mittens manum suam ad
aratrum et respiciens retro ac̄ ·
Itē tales plei oculi eē dicuntur ·
q̄ sez iusti vir oculi discretiōis a
circūspectōis illuīati eē tenēt · vt
sic videāt et obiacrēt q̄cq̄d ad sa
lutē ptinē videāt · Apoc · nn · Ple
na erant oculis ante et retro · Vñ
Ezechielis primo dicitur · q̄ tota
tum corpus colla et manus et
penne et circuli plena erāt oculis
sez ad similitudinē caudē pauōis
ad denotādū q̄ isti hoī religiosi et
subditi dēt habē pēnas otēplatō
nis · manꝰ hōe opatōis · collū gu
statiue deuotōis · et oculos discre
tōnis ad similitudinē caudē pauo
nis. i. picturā bone conuersatiōis ·
Et quocūq̄ declinabat q̄ prima erat
sequebāt et cētere · q̄ sez inter bo
nos religiosos et sbditos dēt esse
talis humilitās et obedientia et tal
mor oformitas · q̄ vbicūq̄ videt
declinare et inclinari illos q̄ primi
et sapiores sūt inter eos · sez hōs
prelatos et honestiores a seniores
pro certo alie debēt sequi p imi
tationem et obedientiā inclinari
Math · vm · Magister sequar te
quocūq̄ ieris · Ille ergo rote i. hoī
subditi debent sequi animalia sca
id est bonos prelatos et viros do
ctos scilicet obediendo et se eis cō
formādo · Ezechielis · x · Illis gra
diēt ibz rote quoq̄ subsecute sūt ·
ita q̄ cum eis debent ire bene ope
rando · cum eis stare fortiter perse
uerando · cum eis eleuari a terra
terrena despiciendo et celestia af
fectādo · Ezechielis · xi · Eleuātes
cherubīm alas suas exaltati sunt
a terra coram me · Et ratio est · q̄
spiritus vite debet esse in eis id ē
spiritus sanctus qui debet eis vi
tutem et gratiam dare · ipsi vero
debēt eum sequi et inspirationi a
ma ipsius obedire · Ezechielis pri
mo vbi erat impetus spiritus ibi
gradiebantur

QOnsequenter vidit ezechiel
firmamentum super caput
sanctorum animalium quod erat
de specie crustalli · et in firmamen
to erat sedes · que erat de lapide
saphiro · et in throno sedebat simi
litudo filij hominis qui in se gere
bat per circuitum speciem ignis
et electri · et circa se habebat qua
si similitudinem arcus celi · quasi
cum fuerat in nube in die pluuie ·
sed pro certo qm̄ supra firmamen
tū celi qđ erat sup caput eor fie
bat vox · stati aialia pennas suas

subiiciebant et sic vocem que sancta fuerat annunciare.

Nota Dicit firmamentum signat ecclesiam que bene fundata est super firmam petram. que cristallina dicitur quia in ea splendor veritatis fidei et etiam stabilitas perpetue permanentie cernitur. sub etiam isto firmamento dicuntur animalia sancta habitare. qa nullus est bonus aut sanctus nisi illi qui in firmamento ecclesie p fidez et gratiam dinoscuntur manere. Genesis primo. Stellas posuit in firmamento celi. In isto autez ecclesie firmamento est tronus ecclesiastice et maxime apostolice platture. qui scz de saphiro cuius est color celestis dicitur esse. pro eo qp ecclesiastica iurisdictio celestis et spiritualis totaliter debet ee. Ps. Inj. Fundabo te in saphiris et dabo iaspidem. i. iusticiam ppugnacula tua. In isto etiam throno .i. dignitate ecclesiastica debet sedere filius hominis. i. persona rationalis. per honestatez ad modum electri debet fulgere. per caritatem more ignis debet feruere. per sapientiam debet splendere. arcum etiam celestem .i. iusticiam debet circa se possidere. qui tamen in die pluuie et in nube esse dicitur. pro eo qp iusticia semper debet esse cum misericordia. a cui dulcedinis pio fluuio tenera. Genesis nono. Arcum meum ponam in nubibus. Quid ergo? procul dubio si contingat qp de firmamento ecclesie et qp de trono uidicature potestatis. et a filio hominis .i. a prelato exeat apostolica vox .i. a domino preceptum vel statutum. statim animalia sancta que sunt subtilis. i. subditi homines debent alas pompe et superbie deponere. et illud qd mandatur reuerenter audire. Nunquam enim debet aliquis esse ita grossum animal. nec ita alta aut sancta aut solempnis persona quin mandata dei. et prelatorum verba. et documenta maiorum et seniorum debeat reuerenter audire. et omnes pompam submittere et pennas cuiuscunq nobilitatis et sufficientie sue postponere. a qd dicatur vel predicatur humiliter auscultare dicendo illud. Abrue tercio. Domine audiui auditionem tuam Vel Cur dicit qp tronus saphireus est beata virgo. et si queratur quare dicat saphirea tractatum fuit supra de lapidibus capite. de saphiro. filius autem hominis est cristus qui scz in isto trono per incarnationem sedit et ibi sicut splendidus et feruidus apparuit. Quando ergo vocem istius audimus. statim alas superbie deponere debemus. et cum reuerentia exequi qd nobis mandatum sentimus Os. Nonne si vocem eius audieritis. Arcum etiam predicationis a iusticie habuit quo precores sagittauit. i. pluuia vero fuit. p eo qp spe veneni ipos dulcet desolatos refrigerauit. predicatio em arcus dicat qr cadet pugne. in die pluuie qr debet ungere. Apocal. vi. Qui sedebat super equum habebat arcum Vel Cur dicit qp ille filius hominis scz dei filius in trono sedebit in iudicio. vbi p magnum ignem apparebit. et vbi arcus iusticie tendet

quem dñs pluuia misericordie q̄ tum ad bonos dulcedo p̄perabit malos autem sagittabit · ita q̄ oēs submittent alas suas ī q̄tuz vocem suā omnis creatura timebit. Geñ · iij · Vocem tuā domine audiui et timui eo q̄ nudus essez Tunc dicet peccator quando se nudum et sine īdumento caritatis et gratie sentiet et quando nudē q̄ē quid sit omnibus notum fiet · illud Jere · xiij · Nudaui femora tua contra faciem tuam · et apparuit ignominia tua adulteria tua et hinnitus tuus et scelus fornicationis tue

## Capitulum secundum

Qui sequenter post q̄ē ezechiel animalia miabilia et dei gloriā dispexerat · ad terrā cecidit p timorē · Sed ingressus in eum spiritus statuit eum supra pedes suos precipiens q̄ quieq̄ sibi dabet comederet et voraret Et ecce quedam manus de celo mittitur · ī q̄ quidam liber clausus et inuolut? continebatur · qui coram eo expādit et ante eius oculos explicatur · Hic liber scriptus intus et foris erat · scripturamq̄ mirabilem continebat scz lamentationes carmē et ve · Isto ergo libro ezechiel fuit abatus et in eius ore ad modum mellis exist it dulcefactus · Ezechiel · ij · Nota Ezechiel in isto loco significat humanū genus q̄s per ade peccatum primitz cecidit · sed tandem per spiritus sancti ministerium resurrexit · q̄ scz ipsum supra pedes et statū ꝑfē statuit et erexit · manus enī diuine mūfi cētie de celo hoīb? missa fuit · Vel manus etiam .i. bēata virgo · que librum salutis nostre crustum nobis attulit · qui q̄ vis ab eterno fuisset per secreta diuine prouidentie a nobis inuolutus et clausus vtpote qua nondum fuerat hoīmbus reuelat? ipsum tamen finaliter deus pater per natiuitatem et crucem et coronam nobis expandit. Apocalipsi quinto · Alius liber apertus est q̄ē vite · Iste enim scriptus erat it? per deitatē et foris p humanitatē Et pro certo ista scriptura ī se habuit sacramētoz fidei totalez veritatem · quia in ista apparuerūt lamentationes penitentiuz · carmina cōtēplātiū. et grās deo agētiū a felicat̄ patria viuētiū · et ve dāpnatoz et peūtiū · In isto enī libro et vbis ei? potes si vis legē lamēta penitentie · Lu xv · vbi dicitur q̄ gaudium ē angel dei sup vno peccatorē aē Item ibi fūt carmīa spei et misericordie et future glorie · Math · xxv · Venite benedicti patris mei percipite aē · Item ibi ē ve dampnationis perpetue · a hoc cum dicat Mathei vtī · Ite maledicti in ignē aē · hic aūt liber q̄ā do per deuotōnem comeditur dulcas et sapidus inuenit · Ps · Quā dulcia faucibz meis eloq̄a tua aē

Vel dic q̄ liber ē sacre scripture reseratio · qui intus est scriptus per sensum spiritualem et foris p lrāz hystorialē · q̄ scz est

imolutus per figuratuz consigna tionem expanditur tamen coram nobis per doctorum expositionem Ille liber continet lamentationes mundane miserie et imolatus sic est illud ps. Heu michi quia imolatus meus prolongatus et alia similia. Carmina laudis et spūalis consolationis sicut illo ps. Laudate dominum omnes gentes cuz similibus. Et ve eterne damnationis continet sicut illo Eze xviij Anima que peccauerit ipsa morietur sed ille liberi ore hominis fit suauis quādo per os predicatorum et doctorum de scriptura prorūpit aliquis sermo dulcis.

## Capitulū tercū

Preceptū enim fuit ī visi ezechieli cp ciuitatē ihrusalem oppugnaret et cp iter se a ciuitatez sartagimem collocaret. Preceptū fuit etiā sibi cp durante obsidiōe ipse dormiret super latus suuz sinistrum pro iniquitate domus isrl. Item cp dormiret super latus dextrum pro iniquitate domus iuda. Preceptuz etiam fuit sibi cp paēz faceret. quē sub sterco? rab coopiret. et cp ipsum manducaret pōdere. et cp aquā siā bibēt in mensura. Ezech. iiij.

Moraliter Karissimi p ciuitatem ihrusalem intelligitur ciuitas pacifica padysi. quā quilibet debet velle acquirere. et ideo vt ipsam habeat non debet cessare sed eā cum machis bonorū operuz impugnare. Verūptamen sartagimem mortis vel ignis ifernalis videlicet vbi peccatores friantur debet inter se et ciuitatem padysi per considerationem ponere. et cp istam magis cp padysi gloriā meditari debet cū formidine cogitare. ibicp cor suū debet p timorem figere et versare. Dum durat autem ista obsidio. i. ista bonorum opum pro acquirenda supna ihrusalez execution. homini precipitur tria facere. scz de latus ī latere dormire. panem suum stercoribus tegere. et panē et aquā in ponderē et mēsura comedere. Que sunt tria que homo spūaliter dēt facere si vult ciuitatem padysi acquirere. quia primo debet p contemplationem dormire super latus sinistrum ifernalis aduersitatis. Deinde sup latus dextrum supernalis felicitatis Quia homo debet per considerationem iacere et dormire. nunc i latere sinistro cogitando de inferno. nunc in latere dextro cogitando de padyso. ij. Cor. vi. A dextris et a sinistris p arma iusticie. Secundo debet panem suum. i. mundi prosperitatem stercoribus opiē. vt cogitare non cesset se esse sperma ferēdum. saccum stercorum. et cibuz vermium. secundum. Pernhādū et Jmoē. dēt cogitare cp ista omnia sunt vilia. et viliora quā stercora reputanda. Philipp. iij. Omnia arbitratus sum sicut stercora Tercio panem debet et aquam. i. mundi delitias et diuitias in pōdē

et mensura comedere et bibere· vt scz superflue nō appetat diuitias habere· nec delicias frequentare· sed vsum eoz in mensura et pō de re studeat temperare| In vsu enim diuitiarū et deliciarum debet eē pon dus· quia debet homo ponderare q̄ difficile acquiruntur· q̄ timide conseruantur· q̄ dolorose poūtur Itez ibi debet esse mensura· vt scz nulla sit superfluitas· ymmo cum salomone dicat illud· Prou· xxx diuitias et paupertatem ne dederis michi domine· tribue tantum victui meo necessaria· Vt sic iux ta illū· Sapie· xi· Omnia in mēsurā et numero et pondere disponat·

## Capitulū quartū· Va

QVm ciuitas ihrusalez et seruitores tēpli dñi eliquissent· et ydolatre dediti essent· ita q̄ diuersa ydola in tēpli parietibus depix issent· factum ē q̄ similitudo manus apprehendit ezechielē q̄ erat captiuus in babilone· et adduxit eum in ihrusalē in visione dei· cui dixit dominus vt videret abhominationes magnas quas facebāt filii israhel vt procul recederet a sanctuario suo· Vidit ergō ezechiel in tēplo primo in pte aquilonis ydolum zeli qđ erat ibi statutū ad prouocandum emulationem· Qui tandem fodiens pietez vidit similitudines reptiliū et aīmaliū et ydola domus israhel· vidit etiam seniores qui in cōspectu istoz reptiliū adolebant incensum· Item conuersus ad aliam partem conuersus vidit quosdaz viros in templo· qui scilicet dorsū ad altare vertebant ad orientem et adorabant ad ortum solis· alios quos vidit qui ramos ad nares suas applicabant· Iste ergo erant abhominationes ydolatrarum· q̄s filii israhel faciebant in templo· a in secretis cubilium suorum· propter que deum a suo sanctuario recedere faciebant· ita q̄ dominus terram reliquerat· et q̄ eorū scelera non videbat· Ezechielis octauo Aduerte autem q̄ adonis fuit quidam gratissimus iuuenis filius mirre quem dea venus intantū dilexit q̄ de eo amatus fecit Vñe igitur ab apro quem venabatur occisum ceperunt mulieres plāgere et rediuiuum credere· Et inde apud gētiles mulieres consueuit mos plangendi mortem adonidis in olere sicut pōit ouidius metha morphoseos· libro decimo quarto·

Moraliter Hec uera per istas abhominationes q̄ fiebant in templo a filiis israhel possunt intelligi quedam vitia q̄ hodie fiunt in ecclesia a quibusdaz fidelibus christianis· Isti enim cum proposito videntur delinquere· vt deum a sanctuario suo· id est ab amore ecclie faciant fugere et recedere ipsaq̄ necesse habeāt in ramorum manibus dimittere et de ea nō curare· Job tricesimo quarto· Quasi de industria recesserunt a deo· Si enim parietē foderis et si de babilone· id est de mundo

ad cōsiderationem ihĕrusalē id est ecclesiæ ducti fuerimus · proculdubio multa abhominabilia et enormia videre poterimus · Jeremie · xiij · In agro vidi abhominationes · Sunt ergo in ista quinq; per ordinem detestanda · scilicet ydolum reptilia et eos adorantes plorantesq; adomidem · dorsum ad altare vtentes · et ramos ad nares applicantes · Per ydolum ergo zeli intelliguntur imūdi detractores qui zeli inuidie sunt ydola et representatores · quia scilicet illi sunt qui verbis suis detractoris emulationem et inuidiam prouocāt et rixas et odia sepe causant · ps Jn sculptilibz suis ad emulatōez eōꝝ puocauerūt · Per reptilia depicta intelligo mundi malos dites et potentes · qui dicuntur reptilia quia reptant per auaritiam circa temporalia · Jsti enim ornatu superfluo depinguntur · et a seiorubus id est a malis aduocatis et consiliarijs · et ab alijs adulatoribus coluntur · et a malis consilijs et adulatōmbus aliorūq; accusationibz inēē sanē Vñ actuū · xxv · dicitur q; semoēs uideoꝝ postulabāt aduersus paulū dāpnatiōez Jsti aūt pncipes et dites bene vniuersa reptilia dicuntur · q; quidā bufoni in flatu p superbiam · alij lacerto caudato p malitiā · alij lima et viscosē p luxuriā assimilantur · et sic de alijs · Ps · Hoc maē magnum et spaciosum manibus · illic reptilia quoꝝ nō est numerus Plorantes adomidē itelligo iuuenes et iuuēculas curiosos qui de alijs p somnis uuuembus plorare videtur imp̄tum prō eoꝝ malo amore spiritare videntur dicentes illud · Cantico ij · Fulcite me floribus · stipate me malis · quia amore langueo · Peruertētes dorsum ad altare · intelligo malos religiosos et ecclesiasticos · qui oculos mentis ad ortum solis · i · ad claritatē mundane prosperitatis vertūt · ab altari vero · i · a dei seruitio ipos diuertunt · et tunc magis qu erūt secularia q̄ regularia et tēporalia q̄ spiritualia · Jheremie secūdo Verterūt ad me dorsum et non faciem Per illos āt q̄ applicāt ramos ad nares intelligo delitiosos qui sc̄z in ramis · i · rebz odoriferis delectāt̄ · i · hoc exercēdē oprobāt̄ · hec em̄ oīa abhominabilia fūt apud deum et stabilia apud mūdū · Vñ · Malach · ij · dr̄ Trāsgressus est iuda · et abhominatio facta est in israhel et in ierusalem · i · in religione · q; contaminauit iudas sanctificationem dñi quā dilexit et habuit filiā dei alieni · i · psperitatē mundi · q̄re autē ista faciant appaēt · q; ipsi videntur credē q; dereliq̄t dñs terram · et q; dñs ñ videat · ps · Dixerūt quō scit deus · ē

## Capitulum quintum

Ezechiel vidit sex viros · i · sex angelos · qui habebant vnusquisq; vas interfectionis in manu sua · i · gladiū · Erat autem in

mēdio eōrūm vir vnus indutus li
neis · habens atramētarū scripto
rium in manu sua · Isti ergo precep
tum est a voce dñi de gloria exeū
te q̄ signaret thau super frontez
virorū dolentium et gementiū sup
cunctis abhominationibus que fi
unt in medio ihrusalez · Aliis ve
ro qui portabant gladios dictū
est per medium ciuitatis vt transi
rent · et q̄ homines vtriusq; sexꝰ
occiderent · et q̄ a sanctuario dñi
inciperent · et q̄ nulli penitus par
cerent · nisi illis super quorum fron
tem thau signum viderent · Sic
ergo factum est · q̄ examinauerit
domum · et ipleuerūt atria inter
fectis · et ratio redditur ibidē · q̄
iniquitas domꝰ israhel et iuda mag
na est nimis valde et repleta est
terra sanguinibus · Ezech · ix ·

Nota

¶ Per signū thau
qđ factum est ad modum crucis
significatur crux · vel commemoratio
diuine passionis · Per illum qui in
dutus est lineis intelligitur predi
catorꝰ · qui scz ꝟbis et exemplis im
primit in frontibus · i · in mentibus
hominum signum illud · qui scili
cet per castitatem est lineis indutꝰ
et per sciētiam debet esse scripto
rius atramētario munitus · Iste
dñs ē angelus qui portat signum
dei viui · Apocalipsis septimo Per
angelos autem cum gladijs intelli
guntur angeli vindices · qui scili
cet ad execūtionem diuinorum iu
diciorum parati sunt · Vnde Canē
in · Vnusquisq; cū ense suo super fe
mur suum · Quid ergo · q̄ certo fi
nalitet quando dominus viderit
q̄ domus iuda · i · ecclesia que per
fidem trinitatis confitetur · quia
iuda interpretatur confitens · et
domus israhel · i · religio q̄ p cōtē
plationem debet deum videre · et
terra id est mundus bene fuerunt
plenī sanguinibus carnalitatis · a
eorum iniquitas bene increuerit
scz in fine mundi · tunc mittet an
gelos suos vt gladius iustice vin
dictam eterne dampnationis exer
ceant in eisdem · et sic fiet q̄ nul
li penitus parcent · ymmo senes a
iuuenes et vgines qui mali fue
runt interficient · Et super omnia
a sanctuario · i · a statu ecclesiastico
cum incipient · et eos pre cūctis
punient atq; ledent · Quia quāto
quis propinquior est deo · statu a
et gradu et scientia · tanto si delin
quit actius est punēdꝰ · q̄ sicut
dī · Luce duodecimo Seruus sciēs
voluntatem domini et nō faciēs
vapulabit plagis multis · Breui
ter ergo illud verum est q̄ solum
viri gementes et dolentes sup pe
cātis suis et aliorū · signum thau · i ·
crucis christi memoriam in cordis
frontibus deferentes · tunc tempo
ris saluabuntur · et ab angelis p
cutientibus · et peccatores morti
et dampnationi tradentibus non
ledentur · sed ab ipsis angelis diui
no munere defendentur · Vnde A
pocalipsis septimo · Nolite nocere
terre mari nec arboribꝰ · quousq;
signemus seruos dei in fronti
bus eorum ·

¶ Capitulū sextū · ¶ A

Dhecepti m est ezechieli
q vasa sua more trās
migrantium et se mu
tare volentium prepa
raret · sibiq dictum est · fili homi
nis fode pietem r in humeris por
tabis r in caligine offerens r faci
em tuam velabis vt non videas
terram · Et dictum est sibi r q hoc
signabat r q princeps iuda scz se
dechias esset captiuandus et exce
candus · et in babilonem captiu⁹
ducendus et tamen eam ñ visur⁹
et ibi morturus · Ezech · xij ·

Mora Illuo pōt
dici de homine morituro · Iste em̄
de hoc seculo ad aliud transmigē
pies .i. sepulchrum fodit̄ · et in
humeris portatur r in caligie mor
tis effertur et sibi facies suda no
operatur . Vel dic de homine pecō
re · qui per spem future pemētie
in īfernū defertur r facies mentis
sue fuda no .i. amoē mūdane glo
rie inoluitur r in caligine ignorā
tie et peccati portatur · et per ob
stinationem penitus excecatur ·
ita q terram id est mundum et ē
rena bona per que vehitur in babi
lonem .i. in infernum ad quē cap
tiuus ducitur · videre per consideā
tionez non dicitur · quia peccator
duz est in mundi prosperis nūq̄
de talibus meditatur · Vñ de ani
ma peccatrice illud Treno rum .i.
dicitur · Sordes eius in pedibus
eius nec recordata est finis sui

Deserabit ezechiel ciuita
tem ihrusalem r vel si
nagogam r a deo prius
dilectam · sed tandem
ydolatra depuatā sb figura puelle
dicens · q erat quedam puella cu
ius radix et generatio fuerat de ē
tra cananea r pater suus amorreꝰ
mater sua cethea · Ista a principi
o qñ nata est r non fuit a suo san
guine mundata r nec aqua lota r nec
sale salita · nec pannis inuoluta · Qui
dam tamen pius dñs videns eam
sup faciē terre piectā r sāgune in
fectā . nudā et confusiōe ꝛpletā · mi
tus est eius · Et que iam ad mūdū
mulierē venerat et vbera eiꝰ itu
merāt r pilusq eius germinaue
rat r ita q iam amari poterat ex
pādit pallū sup istā et operuit e
ius nuditatē a iurato pacto ipaz
acepit vxorē · Istā ergo aqua la
uit r sāgune mūdauit · oleo vnx
it · discoloribus vestiuit · iacincto
calcauit · bisso cinxit · subtilibus
induit · ornamēto ornauit · armil
las in manibus dedit · torquez col
lo circundedit · inaurem super os
eius posuit · circulos eius auriꝰ
inseruit · et coronam decoris in ca
pite eius posuit · similam mel et
oleum ad comedendum sibi dedit
et sic pulcherrima facta fuit · ita
q nomen et fama ipsius ad gen
tes extraneas pertransiuit · ipsaz
vir suus auro et argento ditauit
et bonis omnibus ampliauit · Sz
ista fiduciam habens in decore su
o ingrata viro suo benefico · qui
tanta sibi bona dederat · et non re
cordata dierum adolescentie sue ·

Capitulum septimum · Ā

cuz plurib⁹ fornicata fuit · quos
etiam de bonis que sibi marit⁹ de
derat dilauit · a quicquid pro or
natu suo acceperat ad complacēdū
lenonibus conuertit Que tandem
publica meretrix facta nec tamē ta
liter sacrata se indifferenter expo
suit omnibus · que omnia videns
vir suus ipsam vestibus et bonis
concessis expoliauit · ipsamq; nu
dam et confusam dimittens tan
quam adulteraz eā damnauit ·
hec ergo in manibus inimicorum
suorum traditur a quibus lapida
tur trucidatur et cōburitur eiusq;
lupanar qđ sibi edificauerat destru
itur et sic vir suus de ea vindicā
tur · Ezech · xvi · ¶ Nota ¶
Ista puella potest designare hūa
nam naturam cuius prius ortus
et generatio fuit de terra cananea
a · inquantum in campo damascēno
qui est in syria que duduz fuit ter
ra cananea fuit adām secūduz sā
ctos creatus et natura hūana vbi
constituta · pater suus adam fuit
amorreus . i . amarus · mater eius
cua fuit cetthea . i . cōfracta quia con
fracti sunt a temptatione · amari
cati sunt tribulatione · Ista ergo a
principio nata est cum umbilico
peccati originalis · cū sāgune car
nalis libidinis et delectationis si
ne sale debite discretiōis · et sine
pānis honeste cōuersationis · sed
pus dominus . i . dei filiꝰ videns istā
puellā sez naturā humanaz supec
faciem terre iacentez et a celesti
paradiso proiectam · et in terrenis
per auaritiam implicatam · sāgui
ne carnalitatis infectam · nudam
virtutibus · et vitiorum confusiōe
plenam · ad amandum tā habilez
verbis naturalis compassionis
tumidam · et pilis cuiusdā natura
lis affectionis bone fecūdam ipsā
dilexit et eā per incarnationez et
gratiā matrimoialiter sibi iunxit ·
aqua baptismi eā lauit · sanguīe
originalis peccati purgauit et sb
palleo fidei sue ipaz opuit et iuol
uit · Ruth · iij · Extende palliū tuū
quia propinquus es · Istam etiā
unxit oleo pietatis vestiuit discō
loribus honestatis · calcauit iacan
cto . i . amore caritatis · cinxit bisso
castitatis · induit sbtilibus inno-
cētie et interioris putitatis · a ornā
uit eā ornamēto totius moralis sā
ctitatis · ps · Astitit regina a dex ·
tris in ve aū · Isti ergo anime vl
nature sic deo p grāz copulate · a
a statu peccati miseriordiē vleua
te in manibz armilla bone operati
onis traditur · collum elatōnis fue
rorque . i . vinculo dinoz mādatoruz
cāgitur · os locutionis fue inaure
tempantie ordiatur · auris sua ar
culo prōpte obediētie inseritur · a
caput suuz . i . cor corona . i . vitōrum
victoria ī signitur · ps Corona au
rea super caput eius aū · Ista ergo
tandem nutritur simula sancte
doctrine et eruditōnis · melle gra
tie et deuotionis · oleo caritatis et
dilectionis · ditatur auro sapien
tie et argento eloquentis predica
tionis et sic efficitur decora et pul
chritudine totius moalis perfecti
onis famosa et vulgata per diffu
sionem fue bone opinionis · Can
ticorum sexto · Pulchra es et de
ra filia ihrusalem et cetera · Sed
p certo sepe accidit qp ista puella
ee in

.i. anima de sua pulchritudine et de morali et naturali perfectione superbit et sic lenonibus id est demonibus mundo et carni per diu sua peccata se tradit. et cui eis formicans suum virum cristū deserit et beneficiorum eius oblita cūctis indifferenter vitiis se exponit. quin ymo donaria gratiarum naturalium que a viro suo cristo accepat in vsum leccatorum suorum .i. mūdi carnis dyaboli exponit et sic se ipsam vilem et abhominabilem deo facit. Quod videns dominus ipsam bonis tēporalibus et naturalibus spoliat et tortoribus infernalibus tradens igni et gladiis mortis p petue velut adulteram eam dāpnat. Quia pro certo illud est verum q natura humana seu peccatrix anima a deo per incarnationem assumpta. vel per penitentiam vsupta et ad morum pulchritud inem et perfectionem reducta. quando gratiis sibi factis male vtitur. ad eternum supplicium iudicatur. et in inferno concremanda dampnatur. Ezechielis vicesimo tercio. Vita igit iusti sunt hi iudicabūt eas iudicio adulterarū

Vel dic q ista puella est ecclesia. que in principio fuit nuda per paupertatem. et per diuitiarum tenuitatem. et p crebrum paucitatem. fuit sāguine plena per martiriū penalitatē. ad terram proiecta per contēptū et aduersitatem. ab quibus errorum nō bene lota p hēsū absterionē. nec sale perfecte sapientie sallita p sancti sanctitatē et puritatē Verūptamen dominus misertus ē eius ipsam q ab erroribus lauit et purgauit. et reddita pace sanguinem martirum ab ea abstersit. et eam prius deiectam iam mirabiliter dilatauit. et predictis virtutib⁹ adornauit. auroq et argento ditauit. gratiis honore et regimine ā pliauit Sz q⁹ista videns se decorā et psperitate floridā iā nō cessat virū suū xp̄z et eis⁹ fruitiū otēpnē. quin ymo iā videt tēpus adolescentie sue. et pauptatē quaz in principio habuit obliuiom tradere. et iam nō cessat cū lenonibz .i. cū mūdo carne et dyabolo per vitia formicari. et diitiis a deo receptis ipsos oblectare. bonaq ecclesiastica in vsus deputare demonum. Qua ꝑ videmus q xp̄e istā tanq̄ adulteram iam respuit. vestimentis q bonor terrenor eā exuit. et i manibz tiranor eā tradidit. qui scz ipsā tribulatōnib⁹ lacerant a diuersis affectōnibus eā cremāt. Nā q ecclesia bis sibi a deo cōcessis male vtit. iusto dei iudicio fit vt a principib⁹ affligatur. vt sic ista q̄ primitiui sui status oblita et ideo de tantis bonis ingrata existit. cogat tribulatōnibus ad deū reuertere quē dereliqt

Vl dic si vis applica cōtra quasdā mulieres q̄ quis de vili plebe qñ doq a diitib⁹ assumāt et ōmētis diuitiis delicijsq impleāt iste tñ aliquotiēs formicatur et iste cōbutā p alijs merentur. Vl dic cōtra ingratos. q de michilo eleuati bene factorē suū deserūt. et alijs se committūt. Itē post pristine paupertatis sue obliuiscūt. et bō sibi data ab homine vel a deo in vsū superbie

n in offensiculū sui creatoris aut benefactoris expendunt· sicut ad litteram patet de multis qui i vili statu ad diuitias puenerūt·

## Capitulū octauū·

QVedā aquila grandis magnarū alarum· longo membroꝝ ductu· plena plumis et varietate venit ad libanum· tulit medullam cedri et summitatem frondium eius euulsit· et transportauit eam in terraꝫ chanaan i vrbem negotiatorum posuit illaꝫ· sicut ponit· Ezech· capło· xvn

Mota

EAquila ista est filius dei· qui ꝓpter immēsitatē essētie fuit magnus· et plumis virtutum omniū fuit plenus· iste enī venit ad libanuꝫ huiꝰ mūdi· vbi in cedro. i. in altissima virgīe tulit nostre hūanitatis medullam· cuius feo ñdes. i. effectus auulsit et abstulit· eandem ipsaꝫ in vrbem negotiatorū. i. in padisum que est vrbs sanctorum in ascēsione portauit·

POstꝯ aquila dicta medullā cedri in vrbem negotiatoruꝫ transtulisset· plantauit vineaꝫ super aquas multas i terra bona vt faciat fructū· et sit in vineā grā deꝫ· ita tamen ꝙ rami vinee aquilam que ipsaꝫ plātauit respicere tenebanē· Facta est ergo vinea et fructificauit et emisit ꝓpagines· sed quedam alia aquila etiaꝫ magnarum alarum erat· ad quā ista vinea incepit respicere et auxilium ab ea petere· ꝓpter qđ aquila prima q̄ eā plātauerat ipaꝫ euulsit· et ventus vrens isup ipsā arefecit· oēzꝫ ꝓsperitatē amisit·

Mota

SIc vē hodie allegorice loquēdo factū videm9· Cōstat ēm ꝙ vera aq̄la fit dei filiꝰ· postꝯ medullam cedri. i. hūanitatē nraꝫ accepit· et i vrbem negociatoꝝ. i. i padysū vbi sancti negociatores et mercatores qui fit eterna pro terrenis mercari sciuerunt commoranē· eam etiā ascēdendo detulit· vineā ecclesie fore plantare voluit· et eā in terra bona. i. i fide xp̄iana sup aq̄s multas. i. sup fluuiū grātū et sciētiarū fūdauit· Ista ergo creuit i vineā latam et iam quasi per totum seculum se diffudit· propagines idē fideles emisit· et iam fructus dīitiarum multarum acquisiuit· Gen̄ secundo· Plantauit dominus deꝰ padysum voluptatis a principio Istud tamen verum est ꝙ rami huius vinee. i. filiꝰ ecclesie dei sēp istam aquilam fit deum tenebanē respicere· et p fidem spē et deuotionem i ipsū oculos mentis figere· et ad eū totis affectibz anhelare· Vñ illō· ps· Ad te leuaui oculos meos· Sed ista vinea cum ramis suis iam videtur crastū plātatorem suum despicere· et ad aliā aquilam huic inimicam scilicet ad mundum vel ad mundi principes aquilinos. i. raptores oculos mentis flectere· et ab ipsis auxiliū et fauorem implorare· Qua ꝓpter fit ꝙ ꝓma aquila custus istā vineam cum ramis. i. ecclesiam cum filiis suis despicit· ipsam tirannis

ee iiij

et hereticas mediantibus vento tribulationis combuunt · quia dum ecclesia et ecclesiastica sperare in domino obmiserunt · et ad auxilium secularium principum confugerunt · ipse dominus suum retraxit auxilium · a contra eos venti tribulationum increuerunt · ita ut prosperitatem et gloriam perdiderunt · Respiciamus ergo primam aquilam non secundam et speremus in domino non in mundo · ps · Spera in domino et fac bonitatem et pascetis in diuitijs eius · Ideo de tali vinea dicitur in · Ps · Vineam de egypto id est de gentilitate et paupertate transtulisti · eiecisti gentes et plantasti eam · extendit palmites suos vsq; ad mare · a sequitur · vt quid destruxisti maceriam eius · a vindemiant eam omnes pretergredientes viam · exterminauit eam aper de silua ℣ b c

Vel dic ut talis vinea signat sortem legis quos prima facie aquila decus et in ecclesia et fide plantauit et quandoq; in ecclesie beneficijs sublimauit · qui tamen postea cum altera aquila id est cum diabolo se confederant · et ab ipsa auxilium et responsa postulant · qui tandem in fine comburuntur et dampnantur ℣ c

Consequenter dominus primum fit se plantare aliquez ramum cedri super montem excelsum · et ut faciat fructum et fiet in cedrum magnam · ita ut volucres sub eo habitabunt · et humiliabitur lignum sublime · et exaltabitur lignum humile · siccabitur lignum viride · et frondescet lignum aridum

℣ Nora ¶ Illud applica ut dns deus de vno modico ramo · i · humili et ignobili persona faciat quandoq; magnam cedrum · i · magnam et honorabilem personam · et in monte excelso alicuius dignitatis constituit eum · ita ut volucres · i · nobiles sub ipso commorantur · et sic fit ut de? cotidie faciat siccari sublimes et viridis · id est superbos et carnales · exaltari vero et frondescere faciat per prosperitatis gloriam humiles et pauperes · Luce primo · Deposuit potentes de sede et exaltauit humiles

## ¶ Capitulum nonum ℣ a

Ovedam leena tulit vnum de leunculis · et leo factus est · a didicit capere predam et homines deuorare · viduas facere et ciuitates in desertum ducere · ita ut desolata est terra a voce rugitus eius · et audierunt gentes et non absq; vulnere? suis ceperunt eum · miseruntq; eum in carcerem ne audiret vocem ipsi? amplius sup montes · Eze · xix · ℣

Nora ¶ Talis leo sigt quosdam malos officiales et pusos · qui principio fuit leunculi · i · puer baliui et auocati quos mat ipsorum ecclia ſ viligio citas ſ plat? ad aliqs officium assuit · q tande lapsu tpis leones · i · magis crudeles tyrannidem efficiuit ita ut ab eis p rapinas homines deuorare et ciuitates etiam deserte et paupes efficiunt · ita ut rugitus vocis suorum pauperum ipsi? patet detrect · i · Det · v Leo rugiens arcuit egens ac · Sz finalit querela gentium que contra

tales solet insurgere · et post mul
ta tribulationum vulnera quidq
procuratur q ipsi in carcerem vl
in mortis vel in depositionē tradū
tur · ita q ex tunc vox minarū ia
ctantiaq et insuriaq suarum sup
monies .i. in altis dignitatibus a
officijs amplius nō auditur Ista
cotidie videmus ad sensum in cu
rijs dominorum: vbi leones et cō
filiarij seu officiales crudeles fina
liter destruuntur.

V b

Consequenter ibi dicit · mat
tua quasi vinea in sanguine
tuo super aquaq plantata · cuius
fructus et frondes ex aquis mul
tis · et facte sunt eius virge solide
in sceptra dominantiū · et exalta
ta est statura sua inter frondes ·
Sed tandem euulsa est in ira : in
terraq proiecta · et ventus vrēs
siccauit fructū eius · arefactaq
sunt virge roboris eius: et ignis
comedit eam · ita q non fuit am
plius in ea virga fortis nec sceptrū
dominantium · V Nota C
Talis vinea videtur esse progen
es tyrannorum ipōrq dom⁹ im
perium et maiestas · que sc̄z i san
guine et violentia est fundata ·
cum effusione sanguinis introdu
cta Dato em̄ q ista possit aliq̄diu
prosperari: ita q eorq dom⁹ vide
atur exaltari a maxime reputari ·
virgaq solide .i. hoīnes fortes q̄n
doq exinde soleāt generari · qui e
tiam alijs habeāt cuz sceptro et i
perio dominari · finaliter tamē ta
lis domus a deo euellitur · et ita
igne tribulationis arescit et con
sumitur q nulla virga fortis id ē
nulla persona nobil · nullusq scep
trum dominātium .i. nullus q̄ habe
at dominiū inuenitur in eis Quia
breuiter illud est verum q vinea
domus cuitas et maledictio seu
quecunq res publica q a sangui
ne crudelitatis et rapina sūpsit or
tum · non solet diu stare · sed fina
liter arescere et pire · Sicut patet
de impijs gothorum wandalorū
pisanorum · greco⁹ · et romanor · et si
cut potissime patet de domibz yta
lie tyrannor · qui sicut dicit Ysa
ie · ix · Vestimentum mixtum sā
guine erit in cōbustionez V C

Vel dic q vinea plātata i sāgui
ne est persona ecclesiastica vl vna
cognatio vel congregatō q affectu
sāguinis vel cōsāguinitatis pmo
uetur · que quāuis aliq̄diu pspe
retur ita q exinde virge solide .i.
psone nobiles producātur: finaliē
tamen tales deficiūt arescūt ficcā
tur: ita q nulla virga fortis id est
nullus nobilis in eis repitur Ide
o bene dicitur · Vichee · inj · Ve q̄
edificatis syon in sāguinibus

## Capitulū decimū V Ā

Dominus minatur ciui
tati ihrusalem q ipse
educet gladium suuz
de vagina sua ad oēz
carnē · Gladiū dicit suū limatum
et exacutum et irrevocabilem ·
Gladius inquit meus vt splende
at limatus ē · vt cedat victimas ex
acutus ē Precipit dns q duplicē

gladius ac triplicetur gladius interfectorum · hic est magnus gladius occisionis magne · Sequitur Vuerto euaginare ad occidendum · Et dicat q̄ pre timore istius gladij tabescet omne cor · dissoluentur vniuerse manus · infirmabitur omnis spūs et p cuncta genua fluēt aq̄ Ezech · xxi · ¶ Nota ℂ Talis gladius videtur esse mors · Iste est gladius q̄ ē acutus ad penetrandū et est limatus et splendidus ad terrendū · Et ē iste gladius quādoq̄ duplex mq̄tū occidit corp̄ et animā · quādoq̄ triplex mq̄tū perimit aiaz corp̄ et famam · Iste etiam irreuocabilis dicit · q̄ postq̄ de vagina dispositōnis fuit ipsius dūs emiserit · irreuocabiliter illū quē vult pcutere vulnerabit · Et ideo iste ad omnem carnē mittit̄ q̄ omnis caro cum isto gladio tuadatur · et q̄p̄ hoc iste gladius dr̄ magne occisionis · q̄ ista est causa generalis omnis hoīs interfectōnis Deut̄ · xxxij · Inebriabo sagittas meas sanguine et gladius meus deuorabit carnes Qui ergo istum gladium bene videt et considerat necesse est q̄ cor ei⁹ pre timore tabescat · et q̄ spūs omnis superbie refrenetur q̄q̄ aque lacrimose cōpunctionis per genua humilitatis fluere sentiantur · ¶ B ℂ

Vel dic q̄ tales gladij sunt tirani qui sūt exacuti ad occidendū · et euaginati ad rapiendum p cru delitatem · sūt splendidi ad pōpatice mordendū per prosperitatē · sunt irreuocabiles per obstinationem et mali sui q̄positi firmitatez Quia scilicet isti per seuitiam sūt acuti · per inanem gloriaz sūt splendidi · per fatuitatem et precipitationez irreuocabiles possunt dici Nullo enim timore dei vel nullo timore proximi · vel nullo cōsilio alicuius hoīs vir a sua malicia possūt reuocari · Istos ergo dyabolus de vagina sue iniquitatis euaginat et cū eis iustos dilacerat et detrūcat et diuersis tribulationibus eos turbat · qua propter omne cor a omnis spiritus istos merito metuit et formidat ¶ C ℂ

Vel dic q̄ gladius ē lingua detractionis · ps · · Lingua eorum gladius acutus · que limatur ornate loquēdo · splendet adulatoria insērendo · sed tandem pungit aspere ladendo et detrahendo · a est irreuocabilis vix aut nunq̄ famam quā abstulit restituendo · Et ideo iste gladius dicatur duplicatus v triplicatus · inq̄tuz detractor plures simul interficit obloquendo · quia ipse ledit se et illum quē dū famat · et euz qui auscultat · Vñ Hugo libro secundo de anima · volens ostendere q̄ dicatur lingua a legendo · a lingendo · a ligando et a labendo · dicit sic · q̄ lingua dicitur quia lingit adulando · mordet detrahendo · occidit inducendo · ligat et ligari non potest · labi a tenere nequit · labitur vt anguilla · penetrat vt sagitta · tollit amicos · multiplicat inimicos · mouet rixas · seminat discordias · a multos interficit vno ictu · blanda est et subdola et lata · a parata ad inferenda mala · et exhauriendā hō · Ergo qui custodit os suum custodit animam suam quia mors et vita in manu linguē · Beda etiaz

in quodam sermone dicat q̄ vbuz leuiter p̄ feretur sed non leuiter reuocatur

## Capitulū vndecimum. Wa

OOlla et ooliba fuerūt due mulieres filie matis vnius sicut figuratiue ponit hic prophęta de ciuitate ihęrusalem et samarię. et fuerunt due vilissime meretrices ita q̄ p̄ma oolla primo insaniuit libidine in assirios amatores suos vestitos iacinctos principes et ascēsores equorum et iuuenes cupidinis. Sed finaliter isti amatores sui occiderunt eam et discooperuerunt ignominiam eius. Quod cū vidisset soror eius ooliba magis insaniuit libidine. et quia vidēs ymagines caldeorum depictas in parietibus expressas coloribus. accinctos balteis rines. a tyaras in capitibus ī similitudinez filiorū babilonis. insaniuit super eos libidine et misit pro eis in patria sua vt dormirent cum eadem. Qua propter factū est q̄ ipsi sui amatores ipsam nudā spoliauerunt. vestimenta eius tulerūt. nasū eius et aures preciderunt. et que reliqua erant gladio occiderunt. Ezech. xxiij. Wo ralit̄ Illud potest allegari ītra malas mulieres q̄ dato q̄ aliqua videat q̄ sozor ipsius vl̄ vicina ex hoc fuerit diffamata depauperata et spiritualiter interfecta. ipsa tamen fieri libidinosa p̄pter hoc nō omittit. ymmo comptos et pictos iuuenes diligit. Quapropter nuda et pauper remanet. et vitam fame gratie et glorie īmde p̄dit

Wb Vel dic q̄ tales malę mulieres sunt a mine peccatrices que ab vna matre. i. ab ista ecclesia videntur coepte. et ab vno patre progenite vel create. Iste enim cum assirys .i. cum aduersarijs suis .i. mundo carne vel dyabolo fornicari videntur. inquātum in eorum suggestionibus pompis et prosperitatibus delectantur. ita q̄ cū ipsis per diuersa vitia fornicantur. Isti enim amatores sui mundus caro et demonia. que ipsaz nunc amare se simulant istas vestibus virtutuz spoliant. naso deuotionis et auribus .i. auditu verbi dei eas p̄uāt. et sic dāpnationis gladio eas finaliter trūcant. Et dato q̄ vna persona p̄eat in oculis aliarum. alie tamen sorores sue se propter hoc non corrigunt. ymmo ad idē sup plicium vna exemplo alterius magis perambulant et declinant. Vel dic q̄ tales sunt male religiose persone. que dato q̄ gloriam mūdanorū appetētes cū ipsis q̄ndoq̄ per apostasiam fornicantur. ita q̄ īmde etiam ad piculum et carcerem deducantur. alij tamen nequaq̄ propter hoc castigantur ymmo ad eundem casum cotidie cutrere comprobantur

## Capitulum duodecimū.

Mirabilem figurat vnius nauis videre hic describere ppheta cōpaginē quitatem tyri nauī p eo q in mari sedebat et multa nauigia possidebat. Isti ergo nauī seu quitati sic loquitur. O tyre tu dicas pfecti decoris ego sū. et in corde maris sita. finitimi tui qui edificauerūt te impleuerūt decorē tuum. abietibus de sanir extruxerunt te. cedrū de libano tuleruntvt facerent tibi malum. quercus de basan dolauerūt in remos tuos trāstra tua fecerūt tibi de ebore in dico. pretoriola tua de insulis italie. bissus varia de egypto texta ē tibi in velum. vt poneretur in malum. iacinctus et purpura de insul' elisa facta sunt opimenta tua. Ezech. xxvij.

Mora

Per istā quitatē que nauī cōpat intelligitur ecclesia militās. que dicitur tyrus. que interpretatur angustia p eo q ista semper in tribulationibus et angustijs viuit et more nauis in fluctibus amarum cationum semper sistit Prouōbioꝝ xxxi. Facta est quasi nauis institoris Abietes que sunt arbores leuissime. sunt pauperes qui fuerūt primitiue ecclesie fundatores. q̄ de sanir qđ interpretatur deꝰ luminis esse dicūtur. p eo q ipsi fundatores ecclesie a patre luminū cōstituti noscuntur. qui etiaz fuisse luminosi et scientifici cōprobantur. Jacobi. i. Descendens est descendens a patre luminū. Cedrus arbor altissima significat platuz. qui in dignitate et statu ceteris est altior. et in cōtemplationis celsitudine cēt alijs esse maior. qui etiā de libano que interpretatur candor esse dicitur. p eo q prelatus candidatus per castitatē esse tenetur. Cant. v. Dilectus meus candidus et rubicundus. Ista ergo malus in nauī ecclesie erecta dicit. quando ad plationis dignitatē assumitur Quia pro certo de cedris. i. de altis contemplatiuis et pfectis plonis dēt malus nauis. i. platus ecclie fieri. io est ad plature officiū eleuari. ps. Justꝰ vt palma florebit Querc⁹ arbor durissima et fortissima martires significat q̄ fortes et solidi extiterūt. q̄ fez de basan qđ interpretatur siccitas fuerūt dicti. p eo q fuerūt penis et abstinētijs desiccati. Zach. xi. Vlulate querce qꝰ basan. Isti ergo remi ecclie facti sūt inq̄tū ipaz ad portaz padysi deducūt Verūptamē isti p martirium fuerūt dolati. a a cūctis fupfluita tibz gladijs detrūcati. Trauſtra istius nauis significāt confessores q̄ de ebore in dico dicūtur esse. p eo q isti castitatis cādore p cūctis visi sūt floruisse. pretoriola vero. i. apotece doctoꝝ signāt q̄ aromata scientiaz in se reponūt. a de insulis ytalie. que interptant mensexcedens dicuntur esse. pro eo q per pfūditatē scientie humanā ymaginē excedūt. Bissus ergo qui est linum candidissimum puritatem cōscientie signat Jacinctꝰ cuius color ē celestis sign cōuersationem celestis et spiritualī appetie Purpura vo signat rubores et ardores

caritatis et amicicie. quia scz vbū .i. conscientie secretum de bisso .i. mundissimum et purissimum esse debet. Operimentum vero exteri oris conuersationis debet esse per caritatem purpureum. et per celestez vitam et appentiaz iacincti nuz. Jeremie. x. Jacinct9 et pur pura indumentum eorum. Dico ergo q9 nauis vel ciuitas ecclesie facta est de abietibus de saur .i. de pauperibus luminosis et a patre luminum per gratiam illuminatis. Quia etiam id est prelati ipsi9 facti sunt de cedris libani .i. de p somis in deū eleuatis et vlo bissino .i. puritate sci3tie de quātis. Quercus etiā de basan .i. ptone fortes a constantes sicce et abstinentes scz martires q9 primi eccie fuerūt. Tabule eburee .i. casti cōfessores mē te alios excedētes de cōē ipi9 oplecteūt. Jacinct9 q9 ē conuersatio celestis appentie. et purpura patiē tie sibi opimentum caritatis dederunt. Sic ergo poterunt dicere antiquitus nauis ista. Perfecti decoris ego sum et in corde maris sita .i. in plenitudine omnium bonorū spiritualium collocata. Isti ergo tunc temporis poterant dicē illud sup. xvi. Similā mel et oleum cōedisti et decora facta es.

DOst9 ezechiel descripsit caritatem tiri in similitudinem nauis. dicere incepit de diuitijs et gloria istius ciuitatis. Et ponit quomodo ad nundinas eius diuerse gentes de diuersis mundi partibus ducunt diuersa et multa merimonia. que repleta est et glorificata nimis in corde maris

Sed istius finis fuit iteritus. vñ sibi dicitur. In aquis multis adduxerunt te remiges tui. vētus austri contriuit te in corde maris. Diuitie tue thesauri tui et multiplex instrumentum tuum. nautę tui et gubernatores qui tenebāt supellectilem tuam et in populo tuo preerant. viri bellatores tui cū vniuersa multitudine tua cadēt in corde maris. in medio maris opes tue. Sibilauerunt super te negotiatores populorum. ad nichiluz deducta es et non eris in perpetuum. Illud potest applicari contra mundanam religionem vel ecclesiam que scilicet in principio fuit nauis salutifera. modo quo supra dictū est fabricata. Ista enim antiquitus habebat nundinas spūales in quibz spiritualia pro terrenis dabat. et sic sanctos negociatores domus celestibus ditabat. Et ideo ātiquitus populi seculares ad istā per deuotionē cōfluxerunt. merimonia sua scilicet redditus et possessiones attulerunt. et eā suis operibus ditauerunt. Nunc etiam ad alias nouas nundinas scz vbi dantur spūalia pro terrenis. beneficia pro pecunijs. alta officia p carnalibus amicicijs. iam quasi totus mundus incepit cōfluere. merimonia munerum pecuniam adulatōnū offerre. ita q9 iaz constat ecclesiam diuitijs opulentijs plenam esse. pōpis et superbijs lasciuire scz p certo timendum est ne vēt9 austri .i. prosperitas sua ipam cōterat et in mare tribulatōnum et amaricationum subuertat. iam em̄ videmus q9 diuitie thesauri et

multiplex mistrumentum ĩcapiũt ab ecclesia deficere · naute et gubernatores qui presunt suo populo .i. prelati · bellatores etiam .i. predicatores et viri iusti. iam incipiũt cadere et in potentia deficere · Et sicut ceciderunt a virtute morali: ita etiam videmus eos a prosperitate temporali cotidie declinare · Quia iusto dei iudicio fit ꝙ q̃ ꝑt tpalia spũalia voluerũt deserere etiam ipsam gloriã tpalẽ ꝓpter amittere · Quapropt̃ iã cernim⁹ ꝙ opes tẽpoales cessant · ꝙꝫ ista nauis ecclesie ad michilũ deducẽ · negociatores ꝙ .i. seculares iã eaz cõtempnendo sup ipsam sibilant et insultant · Vnde Ysaie · ij · dicitur · Repleta est terra eius argẽto et auro et non est finis thezaurorum eius · Et repleta est tra eiꝰ equis · et innumerabiles quadrige eius · et repleta est terra eius ydolis · et sequitur · dies dñi exercituũ sup oẽz superbũ et excelsũ et sup arrogãtẽ et humiliabit̃ ꝛc · Qui a breuit̃ postꝙ terra .i. ecclesia ĩcepit repleri auro argento et diuitijs statiz repleta est equis .i. viris luxuriosis et superbis · ydolis id ẽ, viris ignorantibus et pigris · Qua propter iam incipit dominus sup superbos et arrogantes clericos visitare · et ipsorum superbiam humiliare · Vnde est illud Ysaie · xxxij · Humilitate humiliabitur ciuitas ·

V C F Vel si vis dic cõtra mũdi magnos status et contra magna mundi imperia · quale fuit imperiũ grecorum psarum · chaldeorum · penorum romanorum. Et contra superbas seculi ciuitates · qualis · babilõ · nimue cartago · et troya · et similes · Vel contra ipsos mundi superbos dominos et tyrannos · qualis fuit nabuchodonosor · tirus · alexander · iulius cesar · et alij qui mundum per violentiam oppresserunt · et q̃ suma ꝑspitate floruerunt · naues et bellatores ad sbiugãdos populos habuerunt · ita ꝙ a cunctis mundi ptibus populi eis merimonia .i. tributa et munera detulerunt · Quos tamen auz regnis et impijs suis p violentiaz acquisitis · ventus austri .i. flatus fortune sbuertit · in mare .i. in amaritudinem et paupertatem i subimersit · a ad michiluz cõpulit et redegit ps̃ · Vidi impium superexaltatum sicut cedros libani ꝛc ·

## F Capitulũ decimũ tertiũ · Va

IN persona et figura primi ãgeli propheta pulchre reprehendit principem tyri · qui de sua sapientia superbiebat dicens sic · Eleuatum est cor tuum et dixisti · deus sum ego et non homo: et in cathedra dei sedi · in corde maris · cum sis homo et non deus · a posuisti cor tuũ q̃si cor dei Ecce sapiẽtior tu es daniele · a oẽ secretũ non ẽ abscõditũ a te In sapiẽtia tua a prudẽtia fecisti fortitudinẽ · a acq̃siuisti aurz et argẽtũ in thesauros tuos · in negociatõne tua multiplicasti sapientiã tuã · Et fortitudiẽz ꝓpterea eleuatus ẽ cor tuũ in roboꝛe tuo · Ecce ego adducam

super te alienos robustissimos gē
tium et nudabunt gladios suos
super pulchritudinem sapientie
tue. a polluent decorem tuum et
interficient te et morieris in inte
ritu occisorum in corde maris.
Ezechielis vicesimo octauo.

¶ Moraliter Ista
possunt applicari contra mundi sa
pientes et aduocatos qui pre ce
teris habent cor altum et eleuatū
Videntur enim se dicere deos et
non homines. imō tum sez aliqui
vltra alios homines sapunt. et i
ōtum omne secretū diuersarum
questionum dissoluere se preten
dunt. ita ꝙ danieli id est cuicūq
viro sancto vl theologo in sapiē
tia se preponunt. et in cathedra dei
sedisse .i. in studijs docuisse vl in iu
dicijs vel officijs p tribunali iura
reddidisse se dicunt. Isti ergo cor
suum quasi cor dei videntur pone
re. imō tum se alijs noscuntur p
ferre a de scientia superbire. p̄ma
Corinth. octauo. Scientia inflat.
caritas vō edificat. Quid ergo?
pro certo isti in sapientia sua id ē
in consilijs iudicijs aduocatōibꝫ
a lectō mibus acquirunt fortitudi
nem tēporalem. multiplicant the
sauros et diuitias infinitas et in
negotiatione vsuratum et mercā
tarū quas alij exercent dilatāt
et multiplicāt bona sua. et acqui
runt fortitudinem potentie secula
ris. ita ꝙ sicut videmus pauci sūt
qui resistant hodie taliꝫ potesta
ti. Sapientes enim sūt vt faciant
mala: bene autem facere nesciūt
Jeremie quarto. Sed deus tradit
tales finaliter in manu robustissi
marum gentium scilicet demonū
q̄ gladios infirmitatum et tribu
lationum contra ipsos acuunt.
pulchritudinem sue sapientie pol
luunt. decoremq; siue glorie tem
poralis destruunt. et per mortem
temporalem eos quandoq; subito
interficiunt. et in corde maris .i.
in inferno per eternam dampna
tionem occidunt. Istis ergo dici
tur illud Ysaie. xlvij. Sapientia
tua et scientia tua hec decepit te.
et dixisti in corde tuo ego sū et pre
ter me non est altera. Veniet su
per te malum et non scies ortum
eius. a irruet super te calamitas
quam non poteris expiare. ¶ D
Ho pheta loquitur ibidez p
mo angelo dicens. Tu sig
naculū similitudis plen sapiētia
a perfectus decore in delitijs para
disi dei fuisti. Omnis lapis preci
osus opimētū tuū: sardius: topa
sius. et iaspis. crisolitus: onix. a
berillus. saphirus. carbunculus.
smaragdus. Aurū opus decoris
tui. Tu cherub extentus et prote
gens. posui te in monte sancto de
i. in medio lapidum igniteum am
bulasti. perfectus in vijs tuis a
die conditōnis tue. ¶ Mora liter Ista
possunt expoī de quolibet viro iu
sto et maxie ecclāstico vl plato.
Quia talis dēt eē signaculū simi
litudinis. per dei et sanctoruz imi
tationem: plenus sapientia per
spiritualem discretionem. pfectis
decore per honestatem conuersatio
nem. in delitijs paradysi eē p affe
ctionez et contemplationem. omi
um lapidum preciosorum operum
tum habere. p omnem virtutum

adeptionem. Quia in opimento perfectōnis fue debet ēlucere sa
dius qui timorē pellit et facit au
dacez .i. spei virtus et solidꝫtas
Topasius qui lunā sequitur id ē
obedientia et imitationis bonorū
conformitas. Jaspis qui oculos
clarificat. id est fidei splendor et
luciditas Crisolitus qui demones
terret id est humilitas. Onix qui
oculos facit tremulos id est dei ti
mor et sua considerata seueritas.
Berillus qui litibus obuiat .i. pa
tientia et benignitas. Saphirus q̄
discordes reconciliat .i. perfectus
amor et caritas. Carbūculus qui
sūme emicat id est discretio sapiē
tia et sagacitas. Smaragdus qui
visum recreat .i. bona conuersatio
et honestas Aurum etiaz qđ sum
me ponderat debet esse opus dei
tas sui .i. morꝫ grauitas et mātu
ritas. Jsta enim omnia debent eē
opimenta bonī prelati: vestis et
tegumentuz cuuslibet ecclesiasti
ci vel etiam viri iusti vt sic dicat
Quasi vas aureū solidū ornatuz oī
la pide preciosa. Eccī. l. Jste ihūp
debet esse cherub .i. vir angelicus q̄
interpretatur plenus sciētia per
scripture fidei et scientie eruditio
nem. debet esse extentus ad alios
per liberalitatē et cōpassionē. debz
esse protegens per pauperum ad
iutoriuz et defensionem. in mōte
etiam sancto dei erit positus .i. in
alto officio dignitate et bēficio.
et ambulabit in medio lapidum
ignitorum .i. in medio bonorū cōsi
liatorū caritate ardētium p bone
societatis frequentationem. et sic
a die conditionis .i. a dei iuuētutis
vel promotionis debet esse perfec
tus in vijs suis per sanctitatis
professionem. Quia pro certo q̄
premissa omnia habuerat pfect9
non immerito dici poterit. ita q̄
de ipso potest dici illud. Ecclesia
stici trigesimo primo. Probatus
est in illo et perfectus inuentus ē
et erit illi in gloria etna ℣ C

QOnsequēter loquitur ibidē
propheta q̄ cherub qui fue
rat in monte sancto dei et debitus
paradysi: perfectus scientia et de
core. propter negotiationes quibz
se immiscuerat perdidit ōma sua
dicat ergo sibi sic. In multitudi
ne negotiationis tue repleta sūt
interiora tua iniquitate. et pecca
sti. eiecta te de monte sancto meo
et perdidi te o cherub protegēs de
medio lapidum ignitorum: elē
uatum est enim cor tuuz. in decōre
tuo perdidisti sapientiam tuam.
et in multitudine iniquitatum tu
arum perdidisti sanctificationem
tuam. Producam ergo ignem de
medio tui. et dabo te in cinerem
super terram in cōspectu ommiū
videntium te. et nichili factus es et
non eris imperpetuum.

℣ Qoāliter Jsta
possunt optime applicari contra ti
ligiosos et ecclesiasticos negociato
res vel negociorum secūli tracta
tores vel curiarum principum se
ctatores. quia proculdubio mul
ti sunt hodie in monte sancto dei
id est in ecclesia. et in deliciis pa
radysi .i. in religione. qui licet sint
pleni sapientia et scientia et per
fecti decore .i. decentia conuersati
onis honeste: in mundi tamen

negotijs se imiscent· et in rebꝰ
secularibus se delectāt· Quappē
sepe fit ꝙ in tenora mentis fue imi
quitate replentur· Isti ergo sunt
qui in decore suo id est in gratijs
sibi a deo collatis cor suum eleuāt
et superbiunt· sed relaxante do
mino manum suam .i. sanctifica
tionem gratie sue vbiq discretio
nem et sapientiā suā perdūt· Ta
les ergo de monte sancto .i. de sta
tu sanctitatis eicūtur· per quer
sa peccata perduntur· et igne di
uersarū cōcupiscentiarum vrūtur
et finaliter michil reputantur·
Pō· Ab michilū deuemet tangꝫ a
qua decurrens· Qō potissime de
clericis mercatoribꝰ et vsuratis
etiam simoniacis potest dici· qui
sez malis et inhonestis cōtractibꝫ
vsuratis et symoniacis pactioni
bus in religione vel ecclesia inde
center vtuntur non aduertentes
ꝙ ementes et vendentes domin⁹
de templo eiecit· Johānis .ij· vbi
dixit· Auferte ista hinc et nolite
facere domum patris mei domuz
negotiationis· Vtinam ergo tales
negociatores de monte sancto dei
fuissent eiecti et a statu eccāstico
destituti

## Capitulū decimū quartū

Loquitur dominus pha
raoni regi egypti sb fi
gura vnius draconis
in fluuijs qescentis di
cēs sic Ego ad te o pharao rex egy
pti draco magne q cubas in medi
o fluminum tuorum· et dicis me
us est fluuius· et ego fecj me met
ipsum· et ponam frenum in max
illis tuis et adherere faciā pisces
fluminum tuorum squamis tuis·
et extraham te de flumīnibus tu
is· et proiciam te in desertum· t
omnes pisces fluminis tui super
faciem terre cadent· bestijs terre
et volatilibus celi dedi te ad deuo
randum· Ezech· xxix·

Moraliter Tales dra
cones videntur esse multi mali ec
clesiastici vel mundi diuites et a
uari· vl mali principes et prelati
qui draconēs dicuntur eo ꝙ per
auaritiam rapinam vel seuitiam
inflammantur· Hij sunt ergo qui
cubant in fluminibꝫ delicarum Hij
sunt quibꝫ adherent multi pisces
.i. multitudo malarum familiarum
nepotum consanguineorum et cō
patriotarum· Hij sunt qui bonum
quodq qd̄ habent non attribuūt
deo· immo se ipsos se fecisse et fi
a industria statum suum acquisi
uisse dicunt ad laudem virtutum
propriarum· Quia pro certo ta
les solet dominus freno mortis in
frenare· et eos in desertum .i. in i
fernum proicere· et pisces suos
sibi adherentes .i. malam suam se
quelam et parentelam cum ipsis
perdere· et a statu prosperitatis
eicere· t bestijs .i. tirānis ꝙ bona
ipsius mortui diripiunt· et vola
tilibus id est de mōbus qui ani
mam rapiunt· finaliter ipsos da
re· Constat enim ꝙ tales ma
ligni iusto dei iudicio de flumīnibꝫ
delicarum et a statu prosperitatis

cadunt et pisces sibi adhærentes· id est ipsor cōsāguinei et familiares· qui scz ꝓpter eos in hymnō fiēant piter cœuūt et peunt Percusso emz pastore dispergentur oues gregis· Zach· deūo terao· Draconēs etiam. i. sitibundi dīces postq̄ diu fuerūt in flumimb⁹ delicatum iustum est q̄ extrahātur ad desertū miseriarū· et maxime illi qui dicint q̄ ipi fecerūt semet ipsos. i. illi qui bona sua non deo ꝛ ꝓpre industrie attribuūt et sic ipsū deū q̄ plurimū offendūt· Qua propter de flumimbus deuotionis q̄tum ad aimam vel de flumimbus delicarum quātūm ad corp⁹ merentur extrahi et indesertū pecati vel miserie religari· Nam illi qui bona sua spiritualia sibi attribuunt merito labi in diuersa vitia permittuntur· illi vero qui bōa sua tēporalia ad dei gratiam non referunt: ad desertuz paupertatis merito deuoluūt· Vñ· Gre· xxix moraliū dicat· q̄ conditoris dispensatione agitur· q̄ de sē ofidēs anima temptationis iaculo feriaē vt infirma q̄ sit iueniat· et fastū superbie p̄termittat·

V B

Ic etiam fit mentio de baculo arundineo egypti· de quo etiā habetur· iiij· regū· xviij· Ysa xxx· a xxxvi· Egypt⁹ emz baculo arundineo cōparatur· qui nullā soliditatē habēs· cū se ei imiti homo voluerit ꝓtinus frangitur et cassatur· Apparet enim esse fortis et solidus verumptamē si desup immixus fueris: ons⁹ impositū non sustinet· cū sit intus vacuus et imanis

V Mora

F Tales sunt falsi amici qui exterius videntur splendidi· a ꝓmissam fidelitatē solidi· quos tamē si quis ꝓbauerit· i aliquo necessitatis articulo eis inniti et in eis confidere voluerit· vel ons⁹ alicuius laboris sustipiendi ipsis imposuerit· statim baculū ipsum per impatiētiam et infidelitatē fractuz videbit· ita q̄ illud q̄s ꝓmittere videbatur scz fidelitatē non faciet nec tenebit· Soliditatē emz et stabilitatē habet solūmō exterius in apparentia· vacuꝰ ātē et insolidus interius in conscientia· qua scz iste fidelitatem habet i ore· nūq̄ in opere vl in corde· Vñ Ysa· xxxvi· Ecce confidis sup baculum istum arundineū cōfractum egyptum· cui si immixus fuerit homo cōfringetur· et perforabit manum eius· sic et pharao ommb⁹ confidētibus in eum·

V C

F Vel dic q̄ iste baculus signat prosperitatem mundanā mundū corpus vel vitā tpalē· vl dyabolum Ista enim omnia licet videantur solida fūt tamē fragilia atq̄ fluida· qua vbi quis magis ipsis innitit et confidit· ibi citius fragilia et defectibilia ea sentit· Quia vbi quis diutius sperat viuere: vel in prosperitate gaudere· ibi baculus iste sibi per mortem vel infortunium citius frangitur· et eum magis perapit vanitas

F Capitulū decimū quintū

V A

Assur regem superbissimum ezechiel compat dro dicens sic · ecce assur inquit quasi ce drus in libano pulchr ramis et frondibus nemorosus excelsusq altitudine et inter condensas frō des eleuatum est cacumen eius · Aque nutrierunt illum: abissus exaltauit euz: flumina eius manabāt in circuitu radicū eius · tuos suos emisit ad vniuersa ligna regionis · Propterea eleuata est altitudo eius et multiplicata super arbusta eius: a eleuati sunt rami eius pre aquis multis: in ramis eius fecerūt nidos volatilia celi et sub frondibus eius genuerūt oēs bestie saltuuz: sub umbraculo eius habitabat cetus gentium plurimarum · Cedri non fuerūt altiores illo in paradyso dei · abietes nō adequauerūt summitatem eius et platani non fuerunt eque frondibus eius · Omne lignum paradysi non est assimilatum ei et pulchritudini eius · Qua propter emulata fūt eum oīa ligna voluptatis q̄ sunt in paradyso dei · Sed quid: pro certo dominus dicat · p eo q eleuatū est cor eius in altitudine sua · tradidit est in manus fortissimarum gentium · et faciendo faciet eū crudelissimi natiōnum · et cōfringent arbusta eius in vniuersis rupibus terre · et recedēt de umbraculo eius oēs populi terre et reliquēt eū · a sicut dicatur q deducty ē cum lignis voluptatis ad terram vltimā · cum descendentibus ad infernū: ad interfectos gladio · et consolata fūt in terra infima oīa ligna voluptatis · Ezechielis · xxxi ·

Nota Per talem cedrum intelligo mundi diuites et superbos in mundi dignitatibus et officijs constitutos vt sunt ad litteram aliqui mali seculares vel clerici in prelatorum vel principum officijs eleuati · ps · Vidi impium supereleuatum et exaltatum sicut cedros libani · Quia isti hodie in libano huius mundi per prosperitatez sūt pulchri frondibus id est diuersis possessionibus · sunt nemorosi dignitatibus et officijs · sunt excelsi inter frondes id est inter altos et magnos diuites ita sunt exaltati q̄ in paradyso id est in ecclesia vel patria pauci sunt ligni que eis in gloria assimilētur · ita q ipe abietes et platani id est ipsi diuites aliqui · nobiles excelsi milites principes vel prelati ipsorum mundane prosperitati et glorie nullatenus adequātur · Sicut ad litteram vide: de multis aduocatis et officialibus regni et similibus: qui mundana gloria magnos nobiles attrahūt · quia hodie quasi totus honor a prosperitas seculi ad istos est deuoluta · Ysaie tricesimo quinto · Gloria libani data est ei decor carmeli et saron · Et breuiter altitudo status super alios eleuatur · abusta etiam eorum. i. familiares et compatriote propter eos ad officia vel beneficia eleuantur · Volucres celi. i. nobiles · bestie terre. i. rustici populi gentium id est mediocres laici apud tales mansionem faciunt et hospitantur habitant et cōmorantur sub umbra sue protectionis

ita q̄ volucres.i. nobiles ñ dedignantur mōificare.i.moram cōtra here apud ipsos Dani. xiij. Erāt subtus eā habitantes bestie terre et in ramis eius cōmorantes aues Ratio autē istorum est. quia aque diuitiarū nutriūt istos. et abyssus .i. diabolus exaltauit eos et flumina diuersarum pensionum et lucror irrigauerūt istos Quapropter non mireū si contingit ipsos eē magnificos et excelsos. Sed quia isti de tanta sua altitudine et sublimitate extolluntur in superbiā et corda eorū per inanem gloriaz exaltantur. ideo finaliter in manus crudelium.i. demonuz traduntur. ita q̄ quandoq̄ fit q̄ temporalit̄ per infortunium succeduntur. ita q̄ arbusta eorum.i. improbi familiares et filij qui per eos exaltati et promoti fuerant temporaliter cōfringuntur. bestie.i. simplices subditi de vmbra sui dominij liberanē ipsiq̄ obedire amplius non dignantur. Isti etiam ad locum infermi vel terram infimam paupertatis deducuntur. ita q̄ ligna terre infime.i. pauperes quos depresserant de causa ipsorum non modicum consolantur dicentes illud. Ysaie. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. corruisti in terraz qui vulnerabas gentes cē. et in eodez supra. et tu vulneratus es sicut et nos: nostri similis effectus es

**B** Vel dic q̄ ista arbor ē ecclesia que propter fluina donoz sancti spiritus que eam vegetauerunt. et propter abissum eterne ordinationis. et aquas diuine gratie et deuotionis que eam nutrierunt. ita est hodie exaltata diuitijs et potentijs dilatata. q̄ cedri abietes et platani. id est mundi alti principes diuites et domini sibi nullatenus adequantur. Alia etiaz ligna paradysi.i. alie secte que fuerunt scz lex nature et secta etiam legis scripte sibi nullatenus comparantur. Vnde iam factum est q̄ in ramis suorum officiorum. volucres celi.i. mundi nobiles gaudent mōificare. bestie vero id est populi inferiores simplices subditi sub vmbra fidei sue letātur habitare. Quia ista arbor de tanta sui sublimitate et prosperitate est in superbiam erecta. et cor eius q̄ plurimum eleuatum: iam paulatim in manū crudelissimorum id est principū et tiranorum traditur. arbusta eius.i. persone ecclesiastice frāgūtur et suppeditantur. aues id est nobiles et bestie id est ignobiles subesse ecclesie maxime in temporalibus dedignantur. Et ideo de vmbraculo ipsius id est de iurisdictione eius et dominijs effugere probantur. populi etiā id est fideles ad alienas sectas cotidie fugiunt et per scismata vmbraz ecclesie derelinquunt. ita q̄ iā gladijs id est tribulationibus ē sic trūcata q̄ iam ad terram vltimaz.i. miseriam est deducta. Trenoruz primo. Facta est quasi vidua domina gentium princeps prouinciarū facta est sub tributo.

**Mora** **C** Vel dic q̄ talis cedrus est vir contemplatiuus altus. qui aquis deuotionis nutritur. fluminibus sancti spiritus

irrigatur et sic ad pfectionis alti tudinē exaltatur· ita ꝙ abietum et platanorū .i. mundanorum sa pientiuz nulla sibi sublimitas ade quatur· Ligna etiam paradysi .i. alij fideles sibi nullatenus cōpan tur· in caelis em̄ suaz affectionū mōificāt aues .i. āgeli pdelectatōē sub vmbra fuoz exēploz habitāt bestie .i. populi et hoīes simplices et ignari p imitatōem· Ve rūptamen quādo ex tali sāctitate eoz ꝙ pfūptionē et inanē glo riam eleuatur· sepe fit ꝙ relaxā te dominꝰ manum suam in mam bus etudelium .i. demonum p pec cata cadere pmittuntur et ꝙ fina liter ad infernum .i. terrā vltimaz deducuntur· Psaye· xnij detracta est ad inferos superbia tua· bene ergo confulit .i. Coz· x· Qui stat videat ne cadat·

## Capl'm decimūsextū·

QUoit ezechi· vnū cāpū plenū ossibus· q̄ erāt multa valde· sup faciē campi sicca vehemēter· acadit ergo ex dei voluntate ꝙ e zechiele ꝓphetante facta est com motio· et accesserunt ossa ad ossa vnū qđq; ad iunctura suā· Et ec ce sup eos nerui et carnes et ex tensa est super eos cutis et spm nō habebāt· Et ꝓphetauit ad spi ritū dicēs· De quatuor ventis veī spūs et insuffla sup interfectos is tos· et reuiuiscant· et ingressus est in ea spūs et vixerunt et steterūt sup pedes suos· exercitus grā dis nimis valde· Ezech· xxxvij·

Quor Ista ossa possunt si gnare congeriem omnium pecca toz· qui sūt in campo huius mun di vl' in campo ecclie militantis· q̄ sunt nudi sine conuersatiōnis de core· sicca sine compassiōnis hūo re· abinuicem disiuncti sine dile ctiōnis amore· spiritu carentes si ne gratie et deuotiōnis vigore· si ne neruis .i. sine concordie ligam̄ to· vl' sine fortitudinis fulam̄to· et sine carnibz .i. sine pietatis mol litie l' lenimēto· Vñ ibidez ezechi xxxvij· dicit in psona peccatorum aruerunt ossa nra abscisi sumus· Deo ꝓpheta ꝓphetisante .i. pdicato re predicante vl' plato redarguē te· in istis fit commotio contratio nis et ascēdunt ossa ad ossa per affectionem spūalis deuotiōnis a applicatur vnum quodq; a iunc turam suam per ligamentum cō cordis vnionis· et peo etiam ꝙ quilibet efficatur contentus ꝓpria gradus et pfectionis· In istis ē go statim crescere incipiunt ner ui .i. spiritualis fortitudo· carnes .i. pietatis fluida plenitudo· cutis .i. honestatis exterioz gratitudo a a quatuor ventis .i. a quatuor boīs affectionibus venit in eis spiri tus .i. diuine gratie sāctitudo· vn de dominꝰ dicat talibꝰ penitentibꝰ illud qđ ibidem dicitur· Dabo sup vos neruos et supercrescere facā in vob̄ carnem· et dabo vobis spi ritum et viuetis· Sic ergo fit ꝙ insufflante spiritu sācto super os sa arida· id est ideuotos pcōres

pectatores et eos subitrante· statim mapiunt per gratiam vuč· a terra.i.ab affectu terrenoruz re surgere et ea cōtempnere· et erecti per spem et cōtemplationem et rectitudinem mentis stare· vnde supra· ij· Ingressus ē spiritus et statuit me super pedes meos·

Vl die q̄ quatuor partes a q̄bus venit spūs in mētem arida et inuotā· sūt q̄tuor cōsiderationes q̄bus premītes debz vilez natiuitatis vilitas· mortis necessitas· infirmi asperitas· paradisi felicitas· q̄ peccator qui istas partes bene cōsiderat et attendit spiritū sanctum in se facilitet capit· zč· sicut supra· Vl die q̄ talia ossa arida sūt ypocrite qui q̄uis habeant neruos confederatiue colligationis· carnes ficte compassionis· cutem honeste conuersationis· spm̄ tm̄ vt dicatur ñ habebāt inq̄tū tales carēt spū gratie et deuotionis· Sapie.i.Spiritus enim sanctus disciplīne effugiet fictum·

## Capm̄ decimūseptimum·

Inatur dominꝰ cuidā principi futuro q̄ dicat gog· qui cū magnis exercitibꝰ ascensurus est in nouissimo ānorū ad trām israhel ad spolia populi dei detrahenda a dicat sic· In igne zeli mei locutus sū· q̄ in die illa erit magna cōmotio sup̄ tram et cōmouebunt a facie mea pisces maris· volucres celi· bestie tre· et oē reptile q̄d mouetur sup̄ humm̄· cūctiq̄ homines qui sūt super faciem tre· et subuertentur montes et cadēt seples et omnis murus corruet in terrā· et gladius vniuersq̄ ad primū fratrem suum· ignem fulgur pluam super eum et super exercitum eius·

Illud potest exponi contra dyabolum· qui cum exercitibꝰ suis.i.cum congerie malorum non cessat contra populum dominum.i. contra bonos quotidie militare· eosq̄ bonis suis spiritualibꝰ spoliare· qui procerto in nouissimo annorum scilicet in die iudicii ātoto corpore reprobrorum pibit· Tunc enim fiet cōmotio et mirabilis eorū mutatio· q̄ scilicet in igne furoris.i. iustitie et rigoris ipsius dei cōmonebuntur a statu sue mundane psperitatis· pisces maris.i.voluptuosi· volucres celi .i.superbi et ābitiosi· qui nō queūt nisi alta· bestie terre.i.auari atq̄ diuites· reptilia id ē infimi mali pauperes· homines qui sunt super faciem terre scilicet ecclesie· hoc est dictu mali clerici et regulares· Tales enim sunt de exercitu istius regis gog id ē dyaboli et ideo dominus finaliter ignem et fulgur id est ardorem et feroreq̄ eterne dampnationis super eos pluet· gladium siue dure sententie in eos mittet· montes id ē ipsorum altos status destruet· sepes et muros eorum.i.ipsorum malos fautores et protectores subuertet· et eos omnes in infernū dampnabit interficiet et occidet· Quia p̄cto gog cū suis exercitibꝰ

.i. dyabolus cū diuersis hominibz
i iudicio destruetur et malorū sta
tus et psperitas subuertē. ps.
Ignis sulphur et spiritus procella
rum ps calicis eoz.

## Capl'm decimū octauū. Va

TEmplum qđ vidit eze
chiel cū sua mirabili di
spositione et fabrica ñ
esset facilter exposi
tū. ꝙ qui significatōnē scire desi
rat videat Gregoriū in omelia su
per Ezechie. nō em est meū tā dif
ficilia exponē. qui non quero mi
si aliquid de segete scripturaꝝ exce
pere vt p̄ messores possim aliquē
manipulū colligē. Dicat ego qđ eze
chiel i descp̄cōe templi vidit q̄dā
picturā in pariete. quā cherubi no
minabat. erat pictura animal' qđ
duas habebat facies sc̄z ab vna p
te faciez hominis. et ab altera fa
ciez leonis. ultra quamlibet faciē
palme species pīgebatur. ad quā
ipsa facies cherubim vertebatur.
Ezech. xli. Vbi. Ista pi
ctura potest mihi signare viros
ecclasticos et maxime prelatos q̄
in templo eccīe sunt locati. Quia
procerto iste debet dici cherub q̄
interpretatur plenitudo scientie.
Quia isti debent esse viri scientifi
ci et discreti. Supra. xxviii. Tu
cherub extentus et protegens ple
nus sapientie et perfectus decore.
Debent etiam habere facies. inq̄
tum i facie appetitie exteriorū cō
uersationis et moris ipsi debent es
se diuersimode duplicati. q̄a secūn
dum diuersitatē locoꝝ tempum
et psonaꝝ ipsi debent esse incondi
tionibus variati. Quia in ipsis
debet esse facies hominis. et faci
es leonis inquātum debent eē ali
quotiens humani et benigni. quā
doq̄ vero seueri et leonini vt sint
sicut homines quantum ad mise
ricordiā et benignitatem. leones
vero quantum ad iustitiam et se
ueritatē vt sic facies humana respi
ciat bonos ad promouendum.
leonina vero respiciat malos ad
puniendum. Ezech. primo. Fa
cies hominis et facies leonis. Veruī
tamē quelibet facies debz palmā
respicere qr misericordia et iusti
tia se debent ad palmam eterne
glorie et ad vitioꝝ victoriam or
dinare. Siue sit homo misericors
siue instus semper debet intentio
nem habere rectam et ad hoc q̄
palmam glorie postmodum capi
at anhelare. dicens illud Can. vn
Ascendam in palmā et apprehendā
ra.

## Vb

HIc fit mētio. ca. xlii. q̄ sacer
dos quando ministrabat in tē
plo mouebat vestimenta sancta
quādo vō ad populū rediebat ves
timenta exuebat. et sua communia
induebat. Vbi. Sic vē
quilibet sacerdos. i. quilibet sacer
dux. i. quilibet iustus. quando in
sanctuario paradysi. vel in tem
plo ecclesie prō seruitu domini
executione ministrat. vestimēta
sancta id est sanctam et fidelem
conuersationem debet induere et
continentia morū spūaliū se or
nare Le. xix. Sci estote qr ego sū

Accipiamē qñ cedit ad populuz
ne qñ ad actiuā vitam reuertē.
ne qñ ad mūdi negocia cōuersatio
onēq; secularium applicat. tūc de
bet illas sāctas vestes exuē vel
teq; cōmunes induere. i. conuer
sationē magis affabilem et cōmu
nē accipe. vt sic illis cum quib9
habitat se studeat. sine peccato ta
men p virtutes suis cōformare.
Leui. vi. Vestietur vestimentis
alijs ꝛc. ℣ C ℟ Vl dic q̄ scōm
locum et psonas gradum statuz
et officium qđ habem9 necesse ē
assumere sanctas vestes moresq;
induere magis graues. Quando
tamen p̄dicta cessant. tūc pt hō
mo propias vestes resumere. i. si
cut ante consueuerat se habere. i.
Coꝛ. ix. Omnib9 omnia fact9 sū
Vl dic q̄ loca qñq; nocēt sen pfici
unt ad virtutes. quia secz si i sāc
to loco manseris vestem sāctē cō
uersationis habebis. si vero ad
populum et ad secularia negocia
exieris. mores seculaes et laycos
reportab. v ñ sen. epla. ix. Nichil
tam dampnosum bonis moribus
q̄ in spectaculo residere. et cetē
ra.

## Caplm vicesimum. ℣ A

Adiit ezechiel portam
in sanctuariō. et erat
clausa. et dictū est sibi
q̄ porta hec clausa erit
nec vir nō trāsibit per eam. qm̄ do
min9 deus israhel ingressus est p
illam erit q; clausa principi. prin
ceps iste sedebit in ea. Ezech.
xliij. ℣ Mor ℟ Dic q̄ ista
porta est beata virgo. que in san
ctuario sāctitatis et castitatis po
sita. sp p v̄ginitatis sigillū mēte. ꝙ
corpe fuit clausa. Vir em̄ p ipsā
nō trāsiuit mq̄tū ipsā hō p copu
lā carnis nō cognouit. Ysaye. lxij.
Nō trāsibit p te in aceūcta fus et
immūd9. dñs em̄ sol9 ingress9 est
p eā p carnis assūpcōem. Ideo ip
si p̄ncipi xp̄o fuit clausa p v̄gini
tatis dedicacōem. et ipe sol9 i ea
sedebat p corpalē habitationem.
ps̄. Hec porta dñi iust9 ingredit p
eā Vñ cāt. nn Ort9 oclusus fons
signatus. ℣ Ideō ordinauit dñs q̄ leui
te q̄ recesserāt ab eo et erra
uerāt in ydol fuis q̄ nō debāt ad
eū accedere nec sāctuariū intrare
nec in sacerdotio ministrare. So
li em̄ ait filij sadoch q̄ custodierūt
cerimonias scūarū mei cū pecca
rēt filij isrl. ipi stabūt in aspectu
meo vt offerāt mihi adipē et san
guinē. ipi ingredient sanctuariuz
et accedēt ad mēsā meā vt ministr
trēt mihi. Aduerte tū q̄ isti sāc
dotes debāt indui vestib9 lineis
nec debebat sup ipos accedere
q̄cq̄ lanenm. vitte lanee erant i
capitib9 coꝛ. remotalia linea milū
bis coꝛ. Et nō accīgent̄ iquit m
sudore. caput suū nō radet. comā
nō nutriet sed capita sua tondent
vinum cum ingressuri sunt atri
um interius non bibent. viduam
aut repudiatam nō accipient. ad
mortuum generalē nō intrabunt.
populum quid sit inter sanctum
et pollutum docebunt. legē tenēi

facīāt et iuſta iudicia iudicabūt
// Mor Sic vere cariſſimi illi ſa
cerdotes et leuite.i.eccīaſtici · qui
a domino p vitia receſſerunt et p
dolis ſuis.i.diuitijs ſp auaritiā et
malis mulieribus p luxuriā vel
malis ſuperioribus p ſimoniā ſer
uierunt · nō fūt digni domino im
miſtrare nec ad ſanctuariū ſacē
ficij altaris accedere · nec ſacerdo
tio gaudere · ſoli enim filij ſadoch
q̄ interpretatur iuſtus.i.ſoli filij
iuſticie · qui legis diuine cōſuerue
runt cerimonias cuſtodire · digni
ſunt q̄ ad menſā altaris accedāt
et q̄ ſacerdotio fungantur · a q̄
adipem.i.xpī carnē et ſanguinem
offerant et miniſtrent · Le · xxij ·
Omnis alienigena nō comedet de
ſanctificatis · Item omnia veſti
menta.i.omnes mores cōdiciones
ſtorum linea.i.pura et ſancta de
bent eſſe · michil laneum.i.michil car
nale vl inde cēs debet in eis appe
re. Linum em̄ qđ eſt candidum pu
ritatem ſignat · lana vero que de
carne naſcitur carnis voluptatez
deſignat · Et ideo in capite cordis
et mētis debet eē vitta linea.i.pu
ritas innocentie interioris · et in
lumbis carnis debent eſſe femora
lia linea.i.continētia caſtitatis ex
teriorīs · Leui · xvi · Tunica linea
veſtietur femoralibus lineis ve
tenda celabit · Iſti ergo quando
fuerant in confeſſione vitia obmit
tendo · nullomodo debēt attingē
ſe ip ſos prevereūdia reſtringē
do · ſed potius laxari omnia inte
gre confitendo · illi etiam qui ītē
plo eccīe miniſtrant · non debent
vinum in quo eſt luxuria bibere
voluptati ſuperflue intendendo Eph
v · Nolite inebriari vino in quo ē
luxuria · Iſti etiam non debent co
mam.i.diuitiarum ſuperfluitatem
nutrire et ex toto nō debēt caput
mētis a capill' diuitias vacē l nu
dare · tondere debēt tamen iſtos
capillos ipſos pauperibus erogā
do · et plus debito creſcere non ſi
nendo et ſuperfluitatē omnimodā
tonſura tempande reſecando · Ra
ſura em̄ omnimoda abdicationez
diuitiarum deſignat · tonſio vero
que ptem aufert et ptē dimittit
tēperatam reſecationē inſinuat ·
ad denotādum q̄ eccāſticus debz
ſuperflua expendere et retinē neceſ
ſaria vnde viuat · Prouerbio. ·
·xxv · Diuitias nec paupertatem
dederis michi domine · ſ tribue tā
tū victui meo neceſſaria Itē iſti
nō debēt viduam aut repudiatā
.i.retroactā malā vitam ab eis di
miſſam p recaduum reaſſumē q̄
ſicut dicitur · Luce · ix · Nemo mit
tens manum ſuam ad aratrū · rē ·
Ad mortuos etiam.i.ad infames
et malas perſonas non debēt ac
cedere · nec ſocietatem cum ip ſis
contrahere · ſed populum ad ſcām
debēt docere et ad diſcernēdū īt
ſcm̄ et pollutū bonū et malū debēt
inſtruē · et inē viz et ꝓximū ſuū
iuſte iudicare · ps · Juſte iudicate
filij hoīm ·
// C
Dixit ibidē dñs: q̄ illi q̄ eum
dereliquerant et ydola ado
rauerāt iamitores in domo dñi fu
turi erāt · // Mor Sic illi ho die
fūt in domo eccīe iamitores.i. pla
ti et introductores q̄ deū dēliquūt
a ydola.i.mūdi bona diligūt atq;
ffiij

dolunt · bona enim mūdi ydola fūt quia similitudinem non veritatis pretendunt · vl etiam ydola sunt maiores et superiores qz qui istos adulatoribz vl muneribz coluerit sanitor in ecclesiia. i. officialis prelatus vl introductor facilitet erit

## ¶ Capitulū vicesimū VI

IN vestibulo dom̄i dom̄ quā vidit ezechiel erāt due ptes scz aquilonaris et meridionalis · p quas ppl̄s intrabat in vestibulū Verūptam sic fiebat qz ille q illuc intrabat nūqz p eādem portam rediebat · ymmo p portā oppositā exibat et contra · exceptio prīcipe qui eadē porta qua itrabat egredi poterat si volebat · Ezech · xlvi ·

Nota ¶ Pars aquilonaris sterilis et frigida in scriptura signat mundi statū adūsitatis et pauptatis · Pars vo meridionalis luminosa et calida designat statū p sperantis · Vestibulū designat huius vite statū l cuiuscūqz mūdanē ecclesiastice dignitatis · Istō ē verum moraliter loquēdo · qz nullus ē qui eadē porta egrediat p quā itrat · quinymo vt omiunt̄ p contrariam portā. i. p contrariū statū a modū de mūdo vl eccia egrediunt̄ · Illi em̄ q intrāt p viā aquilonarē. i. p mūdi tribulationē et p pauptatē solēt p viā oppositā scz p viaz meridionalē. i. p statū psperitatis exire · Econtra vero qui per meridionalē intrant · p aquilonarē aduersitatis exibunt · Quia reuera illi qui in isto mundo sunt in aduersitate ezt cū exiuerit i celi psperitate · econtra vero illi qui hic intrāt p seculi desolationes finaliter exibūt p infernī tribulationes Nō ē em̄ de cōes ymmo vt cōmuniter ē impossibile qz de aqlone ad aqlonē. i. de paupertate ad paupertatē venias · nec de meridie ad meridiē. i. de mūdi gloria ad celi gloriā post accedas · Quinymo vt omiunt̄ aqlonaris per meridiē et econtra gdiē · et de mūdi tribulationibz ad psperā · necnō de mūdi psperis ad aduersa peruenitur · Illud tamen potest falli i prīcipe. i. in aliquibz viris principibus secularibz et spūalibz · qz a deo preuilegiati per portā intrāt per quam exeūt · qz de psperitate mūdi ad celi psperitatē trāseūt · et econtra qñqz de tribulatione mūdi ad infernī desolationē transeūt Vñ dr̄ · m · hegū · xiij · Nō reuertetur per viā qua venisti ·

## ¶ Capitulū vicesimū primū VII

DIcit ezechiel · qz ipse vidit aquas recedentes a latere dextro templi ·

Et ecce vir habens fūniculū in manu sua a mensus est mille cubitos et trāsduxit me per aquas vsqz ad talos · a iterū mensus ē mille cubitos et transduxit me vsqz ad genua · tandem mensus ē mille cubitos · et transduxit me per aquas vsqz ad renes · et finaliter mensus est alios mille cubitos torrentem magnū quem non

potiu pertrāsire · qm̄ intrauerāt
aque torrētis pfūdequi nō pt trās
uadari Ezech · xlvij · ℣ Qui ℭ Alq
q̄ exeūt a latere dextro tēpli. i. ab
ipso p̄tectore et ipsa īmfluentia a
īnspiracōe xpi · signant aquas di
uinar scr̄turar · in q̄bus p̄culdu
bio fūt diuerse ptes in pfūditate
et difficultate abīuicē differētes ·
nā fm q̄ vir q̄ portat calamū mē
sure. i. crust? q̄ fm aplm vnicuiq
distribuit sicut vult mēsurā fidei
scdm hoc e tiā hoiem diuersimode
p istū fluuium scr̄turar deducat ·
nūc vsq ad talos. i. par difficulē
ad hystoriā · nūc vero vsq ad ge
nua. i. magis difficulter q̄tum ad
allegoriā · nūc āt vsq ad renes. i.
magis difficiliter q̄tū ad tropolo
gicā · Nunc āt me explicabiliter q̄
tum ad moralitatem l' anagogiā
mtellectum nostrum in isto flumi
ne circumducat · q̄ reuera quāuis
per multos passus · scdm magis
vl' minus exponēdo vl' itelligendo
faciliter transeamus · aliquando
tamen istum torrentē ita īmani
gabilem inuenimus · q̄ p̄ libito
nō transim? · ita q̄ p defectu īge
nij nri nob p̄t dici illud · Joh · nj
Dñe neq̄ cuz quo hauries hēs et
puteus altus ē ℣ Et
Et sicut ibidem dr · iste fluu
ius hēbat hinc et inde ripas et ex v
traq̄ pte torrētis omne lignum
fructiferum · non defluet folū ex
eo · et nō deficiet fructus eius īm
cibum · Per singulos menses af
fert primitiua sua · et erit fruct?
eius in cibuz et folia eius in medici
nam et omnis anima viuet ad
quā peruenerit torrens · quia aq̄
eius de sanctuario egrēdiuntur · a
stabunt sup fluuium peccatores ·
℣ Hoc ℭ Sic vere diuina scr̄tura
ex vtraq̄ pte fui · s. q̄tū ad sensū
litalem et spūalem · habet lignū
fructifer. i. vitalem et fructuosā
scientiam et doctrinam que scili?
fruct? scientiarum nō cessat pro
cere et folia verborum profere ·
que tamen folia seu verba nūq̄
contingit cadere vl' pire · iuxta il
lud · Math · v · Jota vnum nō p̄
teribit a lege · Fructus etiam iste
sentētiarum scientiarū valet ad ci
bum mentorum habendū · Folia
vero illius scr̄ sacre scr̄ptur verba valent ad medicinam malorū
Anime aūt. i. persone quas torrēs
scr̄ture irrigat p gratiam viuifi
cantur. Piscatores vero. i. predi
catores et doctores · stare et stude
re in isto fluuio comprobantur ·
Iste enim sunt aque que de sanc
tuario domini. i. de passione p̄ tribu
lationē fluxerunt · et ideo nō mir
si de ipsis tāti fructus. i. commodi
tates descenderunt · et sic p singu
los menses. i. continuē fruct? ac vti
litates nobis impendūt · p̄s · Erit
tāq̄ lignum q̄d plantatū est secus
decursus aquar · ꝛc · ℣ Ec
Et vl dic q̄ ligna fructifera sig
nant viros iustos qui ex utra q̄
parte flumnis. i. ecclesie sunt plā
tati · eremi fluuius a fluendo dici
tur · peo q̄ fluctuare dinoscitur ·
Duas etiam habet ecclesia ptes
scilicet statum clericorum et lay
corum · iter quos constat esse mi
titudinē lignorum fructiferor. i.
hominū bonor et iustor q̄ fructū

bonorum opm proferūt· folia sā
norum verborum pducunt· Per
menses singulos· s· quotidie pri
mitias deuotionis et reuerentie
deo reddunt Quia procerto folia
verborum suorum nō defluūt p mē
dacij vanitatem immo stabiliter
permanēt p veritatis et certitudi
dinis firmitatem· a ideo fructus
opm suorum cibum bonorū exemi
plor alijs pferūt· Folia vero suo
rum verborū medicinam bone do
ctrine alijs circūfundūt· ps· Et fō
lium eius nō defluet· Foliū em̄· i·
verbū viri iusti nō dēt defluere·
imo semper debet p veritatez fir
mum eē· et sine vanitate et men
dacio stabilit pmanē

Explicaūt Moralisacōes sup Li
brū Ezechielis Incipiunt Mo
ralisationes sup Librū Danielis

Capīm· Primum·

Abugo
donosor
rex babi
lonis cui
subuga
sset ihe
salem· i
babilōez
ptm ca
ptiuauit· et uoluit q̄ pueri qui
erant de semine regis in q̄bꝫ nul
la esset macula decori forma· do
cti scientia vesterētur ab mense
sue· eruditiq̄ scientijs a linguis p
uitie· vt fierēt sic digni stare in cō
spectu regis· Dan̄· i· Mor·
Rex iste est diabolus· qui in ba
bilonia que interptat confusio· i·
in mundo vbi est perpetua confu
sio dānatur· Mensa istius regis, ē mū
di psperitas· qua diabolꝰ abat
et reficit peccatōes· Pueri isti sūt
sancti viri pfecti et religiosi· qui
de semine regio· i· de genere xp̄i p
lectionē et adoptionē sūt nati·
Joh· primo· Dedit eis ptātem fili
os dei fieri· hijs qui credūt in no
mine eius· Quid ergō? procerto
quādo nabugodonosor· i· diabolꝰ
potest prevalere contra ihrusalē
· i· cōtra ecclesiam vl religionem
et ipsam per peccatum suo domi
nio subiugare· et populum eius i ba
bilon· i· in amorē huius mundi de
ducere· ipse summe mittitur· q̄
pueri de semine regio· i· viri eccle
siastici et religiosi qui sunt sequa
ces et semen regum· i· personarum
sanctarum et virorū fundatorum
qui quandoq̄ sunt immaculati a
sancti· in scientia spūali et theolo
gica eruditi· et morali pulchritu
dine insigniti vt antur ab his mēn
se sue· i· mundi delicijs et prospe
ris· et instruantur in litteris sci
entie babilonis· i· mundi scientijs
et cantilenis· et hoc totum vt ip
sos possit habere stantes ante se i
ferius in inferno quia scilicet ex
trema gaudij luctus occupat·
Prouerbiorum· decimo quarto·
capitulo· Et hinc est q̄ multi ec
clesiastici non cantant hodie nisi

de delitijs et sciētijs huj⁹ mūdi .s. legibz et medicis Et iō boni debēt facē sicut fecerūt tres de ill' azarias et anamias misael daniel .q̄ mēsā regis spreuerūt et abstinētes fuerūt et nō fuerūt otamiati .s. dño placuerūt. et plurib⁹ sciētijs effulserūt Sic vēbom dñt cauē de mēsā ista .i. de mūdi pspitas edere et eligēt in abstinētia et pauptate voluntaria viuē vt ita dño possit placē Et sicut isti pueri in igne nō fuerūt obusti nec viri abstinētes igne luxurie obutūē. et ideo bñ dī Eccū .xxxvij. Propē crapulam multi pierūt .q̄ aūt abstinēs ē adiicet vitā. Sicut isti pueri abstinētes fuerūt mūdi pulchriores. et regi pōtoris āpli⁹ placuerūt. sic vēq̄ fūt abstinētes corā rege xpō pl⁹ placēt et pl⁹ pollēt pulchritudine morali et scīa spūali. minus possunt vri igne .i. cōcupiscentia carnalis

## Capm secundum

Vidit sō pmū nabugō .s. statuā grādē et sūblimē. tubilē ad videndū. Caput et collū ex auro optō. pect⁹ a brachia ex argēto. vēt et femora ex ere. tibie āt ferree. pedū vero ps erat qdā ferrea qdā fictilis et testea Nam ēpto statua ista ad pedes appropiabat tāto metallū eius deterius erat. Tādē vero de quodā mōte abscisus est vnus lapis p⁹ sine ma imb⁹ q̄ pcussit pedes eius .a. fictus est mōs magnus in tra. dame. ij.

Vor Statua hec est ecīa .l. religio que pcerto p pgressū tpis multiplicat mutat statū Prim⁹ ergo eccie stat⁹ figūr in capite. qz caput .s. pncipiū eius pcerto fuit aureū. p rubore feruētis caritatis. p vigore cōstātissime caritatis sicut patuit in martirib⁹ et aplis q̄ fuerūt primi Secūdus signatur p sedam ptē statue .s. p pect⁹ et brachia . et hj fuerūt heremite et cōfessores. et pro certo fuerūt argētei .i. cādidi p mitidā castitatē. Terci fuerūt doctores et hj intelligūtur p es qđ fūme resonat quia fuerunt sonori p eloquētie honestatez et venustatem. et sic patēt tres stat⁹ et etates ecclesie primitiue. Sed vē pedes et tibie finis eccie .l. religionis scilz nos alij qua nos sumus ptim ferrei per crudelitatis et seuitie duram ferocitatem et inde uotionis frigiditatez. partim āt testei per auaricie crudelitatē et p carnalem infectionez Sicut patet de modernis eccāsticis. q̄ fūt crudeles et dura. quia omnes alios volunt subpeditare. sunt etiā lutei et testei auari terrei et luxuriosi. et ideo talibus accidit qđ seqtur qz dī ibidē. pcussus ē lapis de mōte q̄ totā statuam cassauit. Sic vere dyabolus lucifer qui de monte paradysi ecidit totam ecclesiam hodie cōcutit et frangit

Vel dic q̄ statua est religio. caput eius ē fundator. pectus et brachia

fuerūt primi eius confessores et sancti qui ibi cōfuerūt · vētre aūt claustrū est · cuius intestina sunt sōdi qui sūt ibi · pedes aūt et tybie sunt eius sequaces famuli officiales · qui sūt arca religiosos et maxime laycos conuersi · Est ergo religio grāde et sublimis meritis et virtutibus et terribilis inimicis Caput ergo eius .i. fundator fuit aureū p caritatis rubore · pectus et brachia .i. sancti pres fuerunt argentū p castitatis candorem · vēter autē et femora .i. claustrales et cōuentus alii fuerunt erei .i. sonori p predicationis confessionis laudibus et orationis et gratiarū actionis clamorem · pedes autem qui statuā sustinēt .i. homines laycos actualiter debent esse ferrei p fortitudinis vigorez · terrei p humilitatis et penitentie squalorem ·

C ¶ Vel dic statua significat ecclesiā in qua caput .i. capitanei et prelati respectu aliorū debent esse aurei · et cetere partes .i. persone quanto sūt capiti .i. prelatis proximiores et in statu gradu et officio superiores tanto debent esse inferioribus meliores · Vnde · vegecius · Tunc res publica bene regebat quī non poterat esse maior nisi qui melior Et nota q ecclesia bene dicat statua a stando quia in stabilitate fidei est fundata · ps · Fundauit terrā sup stabilitatē suaz et ecclesia in eternum stat · Vel dicq statua est homo diues potēs grandis et sublimis quē omnis timēt Iste ergo quoq habet caput .i. originem aureum · quia ex nobili plebe traxit originez · pectus et brachia eius .i. vxor amici et collaterales sūt argentei .i. plenī pecunia et argento et refulgentes gloria tempali Venter eius et femora .i. filii eius et filie qui de suo ventre et feminis exierunt sunt erei .i. sonori pia tactibus pompas gaudia et cātilenas p ruptas et discordias · Job · xx · Quorum exultant lusibus · pedes et tybie .i. eorum famuli officiales primum sunt ferrei p crudelitatem quia alios ferunt per rapinas et minas · primum sunt terrei .i. cupidi auari · quia sicut vidimus baliui diuitū et potentū sunt crudeles et rapaces et sunt etiam cupidi et tenaces · Ezechiel · xxij · Omnes isti ferrum · plumbū · stannū Sed petro de monte .i. de paradiso venit quandoq lapis .i. occulta dei sententia percutiensq statuam .i. istum diuitem cum suis membris collateralibus et sequacibus ipsū destruit atq trumpit · a hoc quādoq hic temporaliter et post mortez eternaliter · Quia · s. collaterales .i. confiliatores sequaces et executores et adulatores diuitum et ceteri in suis criminibus vel rebus acquisitis participantes · cum eo p petue dampnabuntur Prouerbiorum · xxij · Propter filios eius occisioni

¶ Vel dic q statua ē diues causidicus vel mundanus · q̄ tenet aurum et argentū · lapides preciosos terras et possessiones qui est terribilis et sublimis · Sed quid ? procerto sepe venit quidam lapis puius .i. quidam nouus iuuenis et astutus · qui incipit regnare causare vel mercari · qui tandem frangit illū

mágnum et possessiones eius ac
quirat· et ipsum prosternit et im
dñs fit magnus· idest in tota ter
ra et patria nominatus Sicut ad
litteram tota die videmus de diui
tibus quorum quidam peunt alij
loco eorum surgunt· Eccli· xi· Mul
ti potentes oppressi sunt valde et
religiosi traditi sunt in manꝰ alte
rorꝫ

V F C Vel dic
q statua ista est hõmo qui qñq; in
capite. i. in principio et in iuuẽtute
est aureus. i. perfectus et bonꝰ· in
tandem in pectore. i. in amplion e
tate fit argenteus. i. minus valẽs
et repressẽs a feruore· Tandem fit
ereus et sonorus. i. querulosus· et
in senectute fit terreus. i. cupidꝰ
auarus impius frigidus et inde uo
tus· quia actes in principio flam
guntur in fine· et ideo per lapidẽ
diuine sententie perpetuo confirm
guntur·

V G C
Vel dic q statua est mundus qui
habuit quatuor ptes. i. quatuor i
pria scz assirioꝝ auream· psarum
argenteum· grecoꝝ ereum· romano
rum ferreum· Lapis vero purus
est xpc de monte. i. de virgine sine
manibus. i. sine virili opere ab sci
sus· qui istã statuam. i. mundi rẽ
na cum suis sectis et ydolatris cõ
quassauit· et per fidẽ ecclesie mõs
magnꝰ factꝰ ẽ· qui iam totũ mũ
dum impleuit

Capitulũ tercium V a

Nabuchodonosor fecit e
rigi quandam statuaꝫ
auream maxime quan
titatis in quodam cam
po· et fecit coram ipsa citharis
zare melodys et omnibus genere
bus instrumentorum· Et da
to q statua non haberet vitam·
nec se posset mouere tamẽ voluit
q omnes adorarent eaꝫ· alioquiꝫ
mitterentur in fornacem ignis·
sicut patuit de tribus pueris san
ctis qui noluerunt ipsam adorare
et missi sunt in ignem· Damelis
tercio·

V Moraliter C
Rex iste signat istos qui regunt
mundum vel ecclesiã maiores scz
et principales· statua ista signifi
cat aliquos ministros impios ad
modum statue ab eis paffectõem
vel per dona creatos· Vel signifi
cat aliquos consiliarios· qui q̃uis
sint statuales et ignari· ipsos ta
men volunt tanq̃ deos et ab alijs
volunt coli· Sicut ad litteram vi
demus q vix est dare aliquem iu
dicem vel prelatum quin secum
habeat aliquam statuam id est ali
quem consiliarium statualem· cui
scilicet pre inmoderate credit et eũ
adorat et ab alijs eum honorari
facit· et quem in domo et in curi
a sua super omnes erigit et extol
lit· Et isti tales dicuntur aurei
quia satis habent de auro ad dan
dum suis maioribus munera·
Isti etiam habent secum citharis
tas idest adulatores· qui non ces
sant in eorum auribus citharizan
te adulando laudando· et etiam
alios impie accusando· et eis

in suis nequiens fauendo· quia si cut dicatur· Prouerbiorū· xxv· Qui declinquiunt legem laudāt impiū· Quid ergo? procerto nabugodonosor. i. aliqs princeps mūdi vl ecclesie constituit in campo vno. i. in vna patria ciuitate ecclesia vl religione· vnam statuam. i. vnum ignorantem iudicem p carnalem affectionem vel persone acceptionem erectam· in cuius audibus illi de familia sua nō cessāt resonare· et ipsam tanqnam deū adorare· Et si qs eam nō velit adorare et verbis adulatoris commendare· statim mittitur in fornacē ignis· qa statī igne ire exercet auaricie depredat· Et ideo pueri sancti. i. bone persone que huius superbias abhorrent· ob eorum promotionem comburuntur et in igne rapine ponūt· Psa· lix· Qui recessit a malo· prede patuit· zc·

¶ Pueri sancti et abstinentes precepto regis in ignē missi sunt vt ibi comburentur Sed statim deus fecit fornacem qsi ventū rous flantem· et filius hominis cum eis visus est Ministri autem qui fornacem accenderunt combusti sunt ipsis michil pacientibus in fornace et hoc in babilonia· ¶ Nota Babilonia que interpretatur confusio est mundus· fornax eius est ardor temptationum et tribulationum· Rex eius est diabolus qui dicitur princeps mūdi Johannis· xiiij· Quando ego diabolus rex babilonis. i. mūdi· inuenit aliquos viros perfectos qui suis suggestionib9 nolūt obedire et qui sūt abstinentes a vitiis statim vult qd ponantur in ignē aduersitatis et tribulationum vt ibi timore l amore cōburantur· Et ad hoc habz pluēs ministros sibi suffragantes· habet enim luxuriosos et luxuriosas· qui trahunt ad ignem voluptatis· habz mundi principes et vsurarios q trahunt ad ignem aduersitatis Sed quid? statiz vere qd isti sunt in tali igne· procerto deus habet ventum spiritus sancti· et rorem sue misericordie et consolationis· et adiutorium sue protectionis· primo· Corinthiorum· x· Nō patietur vos temptari supra id quod potestis· Et sic isti a tali igne non leduntur· sed potius si constanter in eo perseuerant eorum vincula scilicet vitia et peccata cōsumuntur et purgantur· quia deus nunqd deest homini tribulato dum tamen velit eum requirere· Psaye· xliij· Dum ambulaueris in igne non comburēris et ardor ignis nō erit in te quia ego dominus deus israhel· Sed procul sepe accidit qd illi qui erant ministri fornacis qui gaudebāt de tormentis aliorum et qui eos vt sunt crudeles baliū tribulabant ipsi ab ea fornace comburuntur· et alii exeūt illesi Quia sepe dei iudicio fit qd ignis crudelitatis· qui de fornace babilonis. i. de curia mali principis erumpit qd immittros suos officiales et baliuos in uoluit· vt tales ad tribulationes et paupertates deueniant· quas ipsi alios in temptabant· Quia Prouū· xvij et xxiij· scribit Qui

im tuma alterius letatur non erat impunitus. Quod cum vidēt ipsi bom laudes et gratias im ipsa for nace tribulationis referunt crea tori dicentes benedicite. ⁊c. quan do scilicet istos malos vidēt com buri. Vnde psalmista. Letatur iu stus cum viderit vindictam et ce tera.

Hornax babilonis fuit imē sa stuppa napta picē a malleo lis vt filios israhel deuoraret ⁊c. Hor Fornax est peccatuz luxurie. stuppa sunt aliqua dona que offeruntur. pix que ligat et i fiat sunt solatia corporis tact9 et gestus. malleolus est vetula ma querella. que mētem iuuencule malleat vbis suis. napta sm plinū ē bitumē cognatū igmbz et qđ ig ne viso rapit eū et signat oscula et affat9. Mistri ergo nabugdo nosor. i. demones accendūt hoie fornacem in luxurie cum stuppa .i. cū donis et munerib9 cū picē. i. cū corpalibus gestibus et affatib9. cum malleolis. i. cum vbis vetula tū fallacib9. cū napta. i. occul et ta ctibus. et hoc vt filij israhel. i. ca stiam igne luxurie comburātur. ipsi tamē michil timeant si fuerit abstimentos et in deo confidētes. ⁊c.

## Capm quartū.

Abugdonosor vidit sompnium. Videbā im quit. et ecce arbor in medio tre a erat mag na et fortis. et altitudo eius mi mia. et pcritas eius contingens celū. et aspect9 eius in oēm trā. folia eius pulcherrima. et fruct9 eius nimius. et esca vniuersoz tuz in ea. sub ea habitabant animali a et bestie terre. in ramis eius vo litabant volucres celi et ex ea vescebatur omnis caro. Tunc im̄q̄t ecce vigil de celo et clamabat fo titer. succidite arborem. precandi te ramos eius. excutite folia eius et dispergite fructus eius. et fu giant bestie que subtus ea sunt. et volucres de ramis eius. alligēt vinculo ferreo. a cum feris foris sit pascens herbam terre. Cor ei9 ab humano cōmutetur et cor fe re detur ei. tore celi tingat. Ne tumptamen germen radicuz ei9 in terra simite. Danielis. quarto. capitulo. Hor Arbor ista significat mundi prin cipes et diuites. qui im medio ter re im plamie prospere tranquilli tatis huius mundi versantur. Isti enim sunt magni quo ad fa cultates fortes quo ad potestates et maxime contra pauperes. qui vix aut nūq̄ possunt habere us fuum de eisdem. Et sunt alti. quo ad generis nobilitatem. ita q̄ q̄ si celum tangere per elationem vi dentur. et potestas eorum fama et prosperitas per terre latitu di nem dilatantur. Isti habent plures ramos id est plura pre dia villas vel homagia. etiam is ti habent folia scilicet exterio ra vestimenta et ornamenta alijs pulchriora. Quia bene volunt parari et ornari ipsi et ipsorum

vxores et filij. Vñt etiã fructus mimos.i.diuitias infinitas. ita q̃ ẽsca vniuersorum est in eis. quia multi homines viuunt de bonis suis. et ideo volucres cæli.i. mundi nobiles diuites et babui vsantur in cor̃ tamis.i.in eor̃ officijs villis et homagijs Vl volucres cæli sũt clerici et plati qui.s.gaudẽt hodie volaẽ et discurrẽ p̃ officia p̃cipũ et magnatũ. pz̃. Sup ea volucres cæli habitabũt. Multa etiã aliã.i.multi simplices sũt eis subditi et sb eor̃ dominio cõmorãtur. et breuit quasi õnis caro eis subiacetur in hac vita. Sed q̃d sepe accidit q̃ dñs tali p̃speritate fruuntur nec ea debito modo vtũtur. venit vigil de cælo.i.occulta dei sentẽtia. q̃ sup humanis actibus vigilat inæstanẽ. et p̃apit q̃ arbor hec p̃ mortẽ succidatur. et de vita p̃senti euellatur. et q̃ ei nõ remaneãt nec folia vestimẽta cor̃. q̃ totus tũc mũdus recedit nec fructus diuitiar̃. nec rami p̃ dior̃. nec volucres. nec bestie.i.aliqui assistẽtes et subditi familiares vl amici manẽt cum eis quia breuiter sicut dicit Job diues cum mortuus fuerit nichil secum asportabit tunc enim vacuabit deus omnẽ p̃cipatum.i.Cor̃. xvi. Quia nullus q̃tumcũq̃ magnus in hac vita habebit ibi famulũ vl subiectũ si quilibet p̃ capite suo solꝰ erit dicens illud. Thre. xv. Solus sedebam. q̃ amaritudine repleuisti me. Sed aliq̃n accidit illud q̃d sequitur q̃ ipse vigil.i. dei sententia p̃apit. q̃ iste alligetur foras in infernum extra eccl̃am. seu extra mũdum. saltem in purgatorio. vinculis ferreis.i.vinculis durissimis penarum et inuitabilibus iuxta decretum diuine sentẽtie ordinatis. et q̃ cum feris.i.cũ demonibꝰ conuersetur. et q̃ vlterius per desperatiõem et tormẽtorum ãcebitatem cor̃ ipsius immutetur et q̃ cor̃ fere vitijs sit infectũ et deperatum detur. qđ maxime verũ est de dampnatis. qui oduint deũ et quorum ratio est absorpta. sed tamẽ q̃cq̃d sit radix semper intacta pmanet et seruatur.i.spes reflorescit electis. q̃ boni et mali resurgẽt q̃ omnes resurgem⁹ sed nõ imutabimur.i.Cor̃. xv. Et ideo quia de quolibet est dubium vtr̃ sit in purgatorio. p̃apit vigil.i.dei sententia et ordinacõe. q̃ rore cæli contingatur.i.suffragijs et gratijs ecclesie. q̃ sc̃z p̃ amicos nostros mortuis semper debemus rorẽ bñficatum cælestium sc̃z elemosinarum et orõnum instillare sup eos dicẽtes illud. Gene. xxvi. In rore cæli erit benedictio tua.

Vl dic q̃ arbor est eccl̃a l religio que est magna fortis et mactans. et ad cælum contemplationis erecta. et folijs.i.scientijs suis ornata. eloquentijs sacre scripture ẽ plena. fructibus id est diuitijs et facultatibus fecunda. ramos habet plurimos. id est dignitates et officia. et ideo volucres id est viri nobiles et contemplatiui. bestie id est simplices subditi in ramis huius commorantur. Et breuiter omnis caro inuenit ibi cibum suum spiritualem id est fidem gratiam. et corporalem et temporalem

subuentiones · nobiles em̄ nec nō
rustici diuites et pauperes cōtem
platiui et actiui ecclesie fiunt sub
diti · et in ea inuenīūt tam tempo
raliter q̄ spualiter sufficiens nutri
mentum · Et esca inq̄t vniuerso q̄
erat in ea · Sz vere hodie ista arbor
religio vel ecclesia quasi fucad iē
per peccatum · quia nullus facit de
bitum suum et ideo iam cessant in
ecclesia folia scientiarum · fructus
diuitiarum · rami prouentuū et be
neficiorum hodie depe rduntur ·
volucres celi . i . mundi nobiles · et
bestie . i . rustici aufugiunt eam con
tempnendo et persequendo · cōtra
eam se armando · Et breuiter ista
arbor . i . ecclesia hodie est ligata vī
culis ferreis . i . statutis principum
secularium · intantuz q̄ ecc̄iastici
non possunt se mouere · et cū fe
tus . i . cum crudelibus mundi prin
cipibus ip̄sam mordentibus et de
uorantibus habitat et moratur ·
qua omnes amici ei⁹ spreuerunt
eā et facti sunt ei inimici · Treñ . i .
Et breuiter nichil est ibi solacij ·
vigoris · nisi radix . i . fides que sem
per manet intacta · ego in
quit xp̄c rogaui pro te vt nō defi
ciat fides tua · Luce · xxij · n̄ etiam
ros celi . i . gratia et deuotio que sē
per occulte fuper ecc̄iam a deo di
stillatur · Vel dic q̄ volucres sunt
cōtemplatiui · bestie sunt actiui q̄
hodie defecerunt in ecclesia · Vel
dic q̄ volucres nobiles sūt vāsal
li · bestie sunt tiranni · qui hodie ñ
designantur ecc̄ie subesse · Ezech ·
xvij · Et habitabunt sub ea ōnes
volucres · et vniuersum volatile
sub vmbra frondium eius mansi

cabit

**Vel** dic q̄ arbor est paradisus vbi
sunt folia et fructus . i . eterna pro
spera mansiones · vel fructus . i .
deitas · folia que sunt exterius . i .
xp̄i humanitas · Ibi sunt rami . i .
diuerse mansiones et ordinū distinc
tiones · ibi sunt volucres . i . ange
li · bestie id est homines · et breuiter
omnia inueniunt ibi cibum suum
**Vel** dic q̄ volucres sunt isti qui
sunt sursum in ramis id est in mā
sionibus ecclesie triumphantis ·
bestie sunt viatores huius mundi
et de fructibus arboris id est de q̄
tis sanctorum et suffragijs hic vi
uunt · et spe istius arboris eterne
glorie recreantur ibidem · secūn
do Corinthiorum quinto · Per fi
dem ambulamus et non per speci
em

**Vel** dic q̄ ista arbor est vir perfectus
a maxime crist⁹ · hic est em̄ magnus per meritorum facultatem ·
fortis per constantie firmitatem ·
altus per contemplatōnis sublimitatem · quia dato q̄ sit in terra ta
men debet sursum vsq̄ ad celestia
subleuari per contemplationez de
siderium et affectum · Sapientie
decimo octauo · Vsq̄ ad celos
attingebat stans in terra · Illud
precipue fuit verum de crist⁹ qui
erat in terra quantum ad humanitatem suā et tamen celos attingebat quantum ad deitatem ·
Genesis vicesimo octauo · Vidit
iacob scalam celos tangentem et
cetera · Item hic est pulcher in fo
lijs conuersationis et locutionis ·
plen⁹ fructibz bōe operationis · a ha
bz pulchros ramos boē affectōis

Et ideo esca vniuersorum est in eo q̄ pauperes ab eo temporaliter nutriuntur. a diuites spūaliter. ita q̄ ab spūalis eruditionis exemplorū et predicationis et cib9 tē poralis subuentionis in eo repiūt Et ideo angeli qui sunt volucres celestes. i. viri sapientes et discreti. bestie. i. simplices et ignari accedunt ad eum conuersantur. illi ēm̄ se associando congaudendo. isti doctrinā ei9 hauriēdo. et breuiter ō nis caro ptic̄pat bō sua. Vñ scr̄ptum est Luce. iij. Videbit omnis caro salutare dei.

VE Vl dic q̄ rami eius sūt officia beneficia et prebende. et procerto ibi sunt volucres. i. boni viri iusti et spūales. quia perfecti viri nō ponūt in officijs ñ bonas personas et iustas. Talibus enim conferunt bona sua. et maxime bona ecclesie curas et prebendas. Bestie aut̄ debent esse sūbus. quia procerto viri bestiales in ecclesia debent esse infenus in statu depressionis et subiectionis non prelationis. ac̄.

VF

Qvm nabugdonosor deambularet in aula babilonis cepit efferri magna superbia in se ipso. Cumq; deum q̄ plurime offendisset nec peccata sua ad dam eius consilium redimere vellet. ꝫ potius diceret. Nonne ista est babilon ciuitas magna quam edificaui in domum regni et in robore fortitudinis mee. et in gloria decoris mei. statim et subito dei sententia contra ipsum fulminauit. que ipsum in bestiam cōmutauit. et in propria gloria spoliauit. figuram sensū et rationem sibi abstulit et eor sicut fere sibi dedit. a quasi bos fenum comedit et eum de regno proprio eiecit.

VOr Ecce sic ē q̄ aliquādo homo gloriatur in ciuitatibus. p dns et possessionibus quas edificauit et acquisiuit. et alijs boīs fuis. non ipsa diuine gratie ꝫ magis ꝓprijs virtutibus ascribit. nec cuāt elemosinā porrigere indigenti. imo ta consilium boni p̄dicatoris. et sbito venit sententia dei imm̄ otra ipsū. qui eum ad statū paupertatis et miserie deiāt. a tēporaliter in hac vita. et eternaliter in altera. a eum quādoq; cum regno mundane glorie depomt. et ipsū cū feris īrenalibus pomt. sensū et rationem pre acerbitate tormētorum ab eo tollit. et gloriam eius per mortem corpalē subuertit. et de homine in bestiam ipsum conuertit. in q̄ntum figuram pristine fue prosperitatis consūdit. Vl alio modo talis peccator bestia fit. in q̄ntum ī fine ifamēdo sensum et rationē perdit. sicut de multis videmus qui frenetici moruntur. p̄s. Turbati sunt et moti ꝛc.

VG Vl dic ista contra malos nobiles et fatuos qui q̄ñq; a statu prosperitatis cadūt dignitates hereditates officiaq; ꝑdunt. a societate hominuz eiciūtur. quasi bos fenum comedere. a quasi rustici in labore viuere. et pristinas diuitias cum delicijs dimittere. et cum feris. i. cum pauperibus conuersari coguntur. Sed quid? procerto ipsi videntes se ipsos de positos de spetationem

meuerūnt et bestie.i. vastie quę secundum ꝓfidorum dicūtur a vastando.i. crudeles ꝑdones fiunt. eoꝝ humanum et conscientiam ꝑdunt. et eoꝝ fē.i. pios mores ac quicunt et in viros malos se conuertunt. ꝓmō. Regum. decimo. Mutatus est in virum alterum. Habere. ix. A malo in malum egressi fūt.

VERSUS b

Postꝙ nabugodonosor occulto dei iudicio bestia factꝰ est et de regno eiectus. ad statum tribulationis deuenit. principes eiꝰ negauerunt eum. ꝙ dui fuit bestia. & statī ꝙdo cœpit ꝓstinuz sensum figuram. et statum. principes euz cognouerunt. sicut primitus receperunt.

VERSUS c

Tales sunt amici mundi. quia statiz postꝙ homo venerit ad statum tribulationis et infirmitatis et statim cū occulta dei prouidentia auferet sibi ꝓsperitatez regnū sensum et statum. vere principes sui.i. amici cognati et pētes eius despiciunt eum. nec volūt eum amplius videre nec regem nec dominum eum appellare. Quem si audierit ad statum prīstinum redire tūc principes ipsum recipiunt et ei sicut primitus obsequuntur. Et quem prius sicut bestiam contemp̄nebāt. tūc tanꝙ regem et dominum reuerētur. Ecclesiastici xiij. Si habundaueris cōuiuet tecum. ꝛc.

VERSUS d

Nabugodonosor rex babilonis factus bestia sine fēsu senuz comedit sicut bos. iter bestias habitās et in siluis societatem contemp̄nebat. et ideo tūc a principibus est cōmiptus.

VERSUS e

Qui rex iste babilonis.i. cōfusionis signat malos prelatos impios et crudeles. Nabugodonosor em̄ īcꝑ tat sedes in āgustia quoꝝ vitys ecīa potest dici babilon.i. cōfusio. Isti em̄ hodie fūt mutati in bestias quia fūt mulā besti ales et luxuriosi. societates hoīm.i. personarū rationabilium vitā bonā cō tēpnētes. Et ideo de istis dī. Daniel. iij. Cor ab humano cōmutetur. et cor fere detur ei. et iō vē reges et principes et layci solent tales cōtēpnere et eoꝝ statuz et consortium ab horrē.

VERSUS f

Vel dic ꝙ pncipes sui fūt maiores plati ecīe vel religionis q̄ videntes tales sic viuentes bestialiter debēt eos statim de regno.i. fuscepto regimine priuare. Ezech. xxi. Tu aūt ꝓphane ipie dux isrl cuiꝰ venit dies in tpe ñquitatis ꝑfimta Hec dicit dns deꝰ auferꝛ cydarim tolle coronam Prophane impie dux tolle cydarim depone coronā Si autem penitentia ducti. fiant iterum homines.i. viri boni et perfecti sensum et mores recuperantes. tunc secundum ꝙ eis videri possunt ipsos prīstine glorie restituere. et eodem loco vel alibi iterum prelaturam eis reddere cetera.

VERSUS g

Quamuis daniel diceret nabugodonosor malam interpretationem de actore. et balthazar de manu ipius ete vt patet infra. ita ꝙ vnuz diceret de regno eiciendum et alterꝫ occidendum. ex hoc tamē nūquā ipi fuerunt moti contra ipsum.

inimo ipsum dom̃s et hono rab⁹ di
tau erunt sicut dicatur · nn · et v·
cap ℣ Mor ℭ Sic vere q̃ uis
da mel. i. predicator nos aspe cor
rigat et futura pericula dicat · ex
hoc tñ non debemus inordinati · ſ
ei corde humili regratiari q̃ dicit̃
Proũ · xxvm · Qui corripit hoiem
grãm postea inueniet apud deum
Et Proũ · ix · Argue sapientẽ et
diligette ℣ Q
Vamus nabugõ · et baltha
zar correctionem et interp̃
tationem damelis gratiose recipẽt
et eum honorarent · nunq̃ tamẽ
p̃pter hoc se emendauerũt · et ideo
pierunt. ℣ Mor ℭ Sic vere
sunt aliqui qui libenter audiunt cor
rectionem · ſ nunq̃ p̃pter hoc emẽ
dãtur · et ideo fine pessimo termi
nantur · Ezech · xxxm · Audiunt
sermones meos et non cantica oris
sui vertunt illos · Quãius da
tuis summe diligeret damelem
tamẽ p̃pter consuetudinẽ et decre
tum factum tradidit eum iuxtã
p̃missa leombus deuorandũ · con
tra propriam voluntatem · sicut ·
dr̃ infra · vi · cap · ℣ Mora ℭ
Sic vere reges et viri p̃fecti fum
me debent cauere quid p̃mittant
quia turpe est regredi verbum suũ
iuxta illũ · Pro · xi · Labiũ veri
tatis firmũ erit ℣ N
Evilmerodach teste ystoria
scolastica pro nabuchodo
nosore patre suo regnum rexit · dũ a re
gno exularet et ibi plura iniqua
cõmisit · et ideo quãdo pater ad re
gnũ redijt · filiũ qui deliquerat
carceri mancipauit · a ei pluã tor
mẽta inflixit · Tãdem pater mor
tuus est · et filius eius qui erat i
carcere ad regnũ iterũ sublimat.
Iste aũt qui viderat patrem suũ
in bestiam prius mutatum · iterũ
in hoiem figuratum · timuit q̃ de
morte ad vitam iterũ reuerteret ·
Et ideo fecit capi trecentos vultu
res · et patrem diuidẽs vnicuiq̃
vulturi ptẽ dedit · et eos auolare
permisit dicẽs q̃ n̄ omnes simul cõ
mẽt · impossibile esset patrẽ suum
quẽ comedere rãt resumere vitã ℣
Mor ℭ Sic vere carissimi q̃nq̃
accidit q̃ euilmerodach. i. aliquis
ad regnum. i. ad aliquod officium
sublimetur · vbi q̃nq̃ inqua com
mittuntur · ſbditos grauãdo spo
liando · Et ideo sepe accidit q̃ neq̃
tiam cuius superior mgr̃ · q̃ ipsũ ñ
corrigere punit incarcerat et affli
git · ſ penã ei tribuit cõpetẽtẽ · il
le extunc odere incipit patrem
suum · Ideo si iste pater vel corre
ctor moritur. i. si aliqđ infortunii
ei euenerit · p detractiõem et fal
sam accusationẽ eũ famat · a vul
turibus. i. suis inimicis corrigit e
um deuorãdũ et diffamãdũ a hoc
vt in perpetuo ad statũ pristinũ ñ
resurgat · q̃ q̃ arguit de nouo ipẽ
sibi iniuriã facit Pro · ix · Surgẽt
filij i pẽtes rẽ · Mat · x ·

ℭ Capl'm quintũ ℣a

Baltazar rex babiloñis cũ
semel eẽt obsessꝰ a da
rio rege psarũ · vilipen
dẽs obsidionem · fecit
grãde cõuiuiũ familiarib⁹ suis et
fecit apportari vasa aurea et argẽ
tea que de templo ihrl'm attulerat

pator suus. Et tunc in ipso conui
uio bibebant in ipsis ipse et opti
mates sui. uxores et concubine
laudauerunt deos suos. sed hoc
abhorrēs deꝰ fecit venire i ipso cō
uiuio ī pietate vnam manum. que
scripsit per ordinem ista tua ver
ba. Mane. Techel. Phares. Nā
significat numerus. pondus. diui
sio. Signabat autem qꝺ deus ip
sum numerabat. ponderabat qꝺ
tum valeret. Et qua defficiebat
in numero et ponderе tunc diuiꝺ
bat regnum eius. et sibi penitus
auferebat Et sic factum est. quia
ipsa nocte rex qui obsidebat eum
cepit eum et occidit et regnum
eius et totam substantiam eius
tauit. Danielis. quinto.

¶ Nor ℭ Balthazar qꝺ
interpretatur deuorans diuitias
significat mundi diuites et poten
qui non cessant diuitias deuorare
et accumulare. nec tamen ab eis
saciantur. quia venter impiorum
insatiabilis. Prouer. xxvii. Secun
do tertio. Isti sunt reges babilo
nis. quia ipsi regunt mundum
vbi non est nisi confusio. Osee.
octauo Ipi enim regnauerūt sed
non ex me et cetera Isti quotidie
obsidentur a rege persarum idest
a dyabolo. qui est rex super oēs
filios superbie. Job. xli. Sed vē
isti non curant de ista obsidione
.s. de dyabolo qui continue per
temptationem et mortis tempal
et eterne ꝓmissionem ipsos ob
sidet et infestat. immo procerto
ipi vacant conuiuijs ludis poti
bus cibis. et cum uxoribus et fa
miliaribus deos suos id est illos
de parentela sua de quibus ma
gis sperant laudant et exultāt.
in vasis aureis et argenteis bibe
re delectantur. ¶ Sed procerto
deo sepe displicet huiusmodi va
nitas et prosperitas. et ideo duz
sunt in aula babilonis id est pro
speritatis mundane. quando nō
cogitant de futuris. deus mittit
manum suam id est potestatem et
virtutem. in parete corporum su
orum. et sententiam scribit et di
cit. ¶ Mane thechel et phares.
quia ipse numerat tempus et vi
tam eorum. ipse etiam ponderat
inquantum de virtutibus et vi
tijs habent et tandem diuidit eos
scilicet animam a corpore sepa
do per mortem. vel diuidit eos sci
licet a societate fidelium. et par
tem eorum ponit cum infidelib⁹
in inferno. Et ideo rex persarum
id est dyabol⁹ audita dei voluntā
te et sententia ipsos corporaliter
et et eternaliter occidit qui ipsos
tam diu obsederat in hoc mundo
Luce. duodecimo capitulo. Stul
te hac nocte repetent animam tu
am a te. et cetera. ¶ Et
ℭ Vel ista dic contra executo
res testamentorum qui scilicet
mortuo diuite lecta testamenti
scriptura. optime numerant et
ponderāt bona sua. ipsaqꝫ inter se
diuidunt et dispensant. ¶ Ideo
bene dicitur. diuisus est regnum
tuum et datum parsis et medis
id est tuis executoribus et alijs.
ℭ Si vis dic interpretationez
de parsis et medis. et cetera.

ñ tales sic mouentes possūt de
suis executoribus dicē illō · ps ·
Diuiserunt sibi vestimenta mea ·
cē ·

## Capm sextum · VA

QVm daniel eēt honoā
tissimus in palatio re
gis dary muiderūt ei
alij principes · et ideo ip
sū mitti in lacū leonū ppt hoc q
deū colebat procurauerunt · Sz sta
tim affuit dei puidentia quē dani
elem inter leones illesū seruauit ·
quod videns rex in extremuz ipz
liberauit · et eius accusatores cuz
uxoribus et filijs intromisit · Et
statim corā ipso ipsi fuerūt a leoni
bꝰ deuorati · Dani · vi · VOr

Hec iste est deus · cuius regnū ta
ste Ecc · ē eccīa · lacꝰ ē purgatorij
ū vl' infernꝰ · vbi sūt leones · i · demo
nes rugiētes · Accidit etiā q ī re
gno xpi · i · in ecclesia est q̄q̄ da
niel · i · aliquis sanctus homo cleri
cus · q̄ ppter suam sciētiaz et bo
nitatē ab hominibus honorat et
ideo vere habet statim inimicos i
uidos · q̄ secundum senecā libro
de moribus · et si nullos inimicos
facit iniuria · multos tñ facit iui
dia · Vnde sepe fit q ppter pspe
tatē qua fulgent inter ceteros ·
mors eis ab inimicis intēptatur ·
Et ideo dato q displiceat regi
mors innocentis · tamen ppter de
cretum medorum immutabile · i ·
ppter eius decretum quo statutū
est hominibus semel mori sēm a
postoluz ipse dissimulat et pmit
tit · Ergo daniel · i · iustus mortuꝰ
in lacu · i · in lacū purgatorij mitti
tur et lapis tūc supponitur in se
pulcro vbi sz ab abacuc · i · a bois
et amicis pulmēto pioz suffragi
oz spūaliter sustētat · Sed ꝓcto
leones · i · demones ei non possunt
nocere · immo ab ipso lacu · i · a
purgatorio a rege · i · a deo liberat
ad et altā gloriaz sublimatur ad
gloriam sz patrē ipsi · Alij autem
in lacu · i · in inferno ponunt cū vx
oribus et filijs · i · cum fautoribus
et imitatoribus suis · vbi a leoni
bus · i · a demonibus deuorātur ·
ibi perpetuo super eos rugiunt le
ones · et sic inuidi et hoīes de dō
alijs credunt nocere sibi ip
sis nocent et alijs ꝓficiūt atq̄ va
lent · VB CVl' dic spūaliē
p modum exempli quādo q̄s per
inuidiam procurat alte ri malum ·
transit malicia sua super ipsum · a
idem p̄iudicium sepe incurrit q̄
alijs intemptabat · Sicut patz de
aman et mardochēo · ps · Qui
fodit foueam incidit in eam et ce
tera ·

## Capm septimum · VA

DAniel vidit in medio
maris q̄tuoꝛ vētos pu
gnare · et statiz bestie
grandes de mari pare
ascenderunt inter se dissimiles et
feroces · Dani · vij VOr

Mare est cor humanum quod est
insuperabile · Ihereme · xvij ·

Quatuor venti quatuor sunt affectiones .s. spes timor gaudium et dolor. Et inter se pugnant quia in corde hominis semper est pugna inter istas affectiones et passiones. Ideo bene dicitur in prosa Confusa sunt hec omnia spes timor gaudium dolor. Et ideo sepe accidit q̄ post istos ventos .i. horrorem conflictum sequuntur quatuor bestie fortes et diuerse .i. quatuor peccata mortalia. Nam ex spe sequitur presumptio. ex timore desperatio. ex dolore obstinatio. et ex gaudio luxurie corruptio. Et sic cor humanum ex istis quatuor ventis .i. bestijs dissipatur. Prouer. xix. Cogitationes varie versantur in corde viri. ideo dr Eccl. xxxvij. A corde quatuor partes oriuntur. V Vel dic q̄ quatuor venti sunt superbi nobiles. bestie sunt crudeles inferiores. qui quatuor dicuntur pro eo q̄ in quatuor mundi partibus collocantur. Si ergo inter se pugnant et proras et discordias iugiter seruent. Prouer. xiij. Inter superbos sēp sunt iurgia. V

Daniel vidit q̄dā bestiā leene similē. et habebat alas sicut aquila. et sublate sunt ale eius et sublata est de terra. et sup pedes quasi homo stetit. et cor eius datū est ei. V Vox Bestia ista significat superbū et ideo dicitur similis leene que est bestia superbissima. q̄ superbi huius mūdi sūt crudeles more leene paupes deuorando. sicut patz de militibus officialibus alterius. Isti q̄q̄ habēt alas aquile p quas in altum vehunt. .i. altas psonas nobiles p q̄s se quētes sublimātur promouēt et honorātur. sicut videmus. q̄ nō ē ita mouicus alius vl vsurarius qui habeat maiorē in cura vl patria q̄ ipsum subleuet et portet. Iste autē aquile dicunt similes. q̄ tales mali malorū fautores ad modum aquile p rapinas viuunt de sanguine alieno. Jheremie. ij. In alis tuis inuentus est sanguis pauperum et innocentum. alias em̄ malos nō sustinerent nisi m̄ sāguinem emungerent. et de corum rapinis etiam emolimentū haberent Job xxxix. Pulli aquile lābunt sānguinem. Sed quid vere sepe accidit q̄ ale iste a talibus auellantur. et q̄ hominū per mortem isti sui amici et fautores subtrahunt vl sibi per aliquod infortunium auferūtur de terrena dignitate pspēritate quā super alios optinebant. Et sup pedes quasi homo stant. hoc est dictum q̄ ipsi cadūt a statu suo ad terram .i. ad paupertem statū. ita q̄ si erant equites fiāt pedites. Ideo dicitur q̄ cor eius datum est ei. quia tunc temporis redeunt ad cor suum. et cognoscunt. quid sunt et vnde venerunt et q̄d est mundi prosperitas quam sic̄ pount. P saye. xlvi. Redite preuaricatores ad cor. te cordamini prioris seculi. Sicut enim videmus quando officiales ferocēs ponūt alas suas .i. fautores suos q̄ eos in platea curiis sustinebāt. ipsi solēt similiter de era tolli. a statu vl officio vl saltem hoim reputatione deponi. Zach. xiij. Percutiā pastorē et dispergētur

oues gregis ℣. C. Vel dic q̄ post mortē amicoꝝ suorum et alaꝝ suarum ānulla cōnē ipsi similit̄ deterra per mortē tolluntur et in inferno peditos .i. ofuse sine pō pa ire cōpellūtur · vbi cor eorū .i. tristicia et desperatio sibi datur et penitētia de male actis si prodesse posset Jēmi · xnn · Dolor meus sup dolorem · in me cor meū merens · Vl dic q̄ leena que est bestia ita luxuriosa q̄ cū pardo formicatur qui est animal pictum signat mulierem adulterā q̄ cum pictis et pulchris iuuembus formicatur · et leoni id ē marito p̄prio fraudez facit · Ale ergo istius sūt gratie per quas eleuatur et sup bit scilicet pulchritudo nobilitas potentia voluptas · Sed q̄d? vere iste ale p̄mo subtrahuntur ei q̄ scilicet pulchritudo sua per senectutem defiat · voluptas in amaritudiē ṽtitur · ipsa tandē de terra viuētium trāsit et super pedes suos tota nuda in ḡpriis naturalibus reducta in inferno cogitur p petuo stare et cor eius datur ei p petua tristicia lamentari · ℣. Secunda bestia quam vidit daniel erat similis vrso · Ecce inquit alia bestia stetit similis vrso in parte · a inore eius tres dentiuz ordines · et in dētibus sui is eāt tres p̄ncipes · qui dicēb āt ei Surge comede carnes plurimas et cetera ℣ Nota Bestia potest signare principes malos et p̄latos · qui treua vrso q̄ mel summe diligit et hirsutus existit sunt similes · quia mel sez dulcorem voluptatū et delicarū diligunt et vellus hirsutum diuitiarum gerunt · Nam sicut vrsus apes iquietat vt mel cōedat sic ipsi principes et p̄lati p rapinas pauperū molesti sūt vt mel .i. ipoz bona rapiāt a euellāt Isti habēt os magnū .i. magnā curiā et hospitiū seu claustrū vbi sunt plures dētes .i. plures psone in tribus ordinibus .i. in pluribus officiis distinctionibus gradibus q̄ ordinate Quidam superiores · quidam mediocres · alij inferiores Sed in istis dentibus et ordinib? sūt tres p̄ncipales dētes .i. a liquimagni in officijs superiorū greciis excellētes · quia excellētes et principes in suis cnriis et officijs et p̄lati in suis collegijs semp habent aliquos fautores et adulatores p quos regunturet ordinantur · Sed quid dicunt iste bestie .i. isti cōfiliarij fautores et magistri · p̄certo non q̄ regant bene terrā suā vl q̄ faciant iusticiā · vl ab iniquitate caueant · sed ipsi dicunt ei Surge · cōede carnes plurimas · hoc est dictu · deuoā subditos · exoria · rape · comede carnes plurimas .i. substātias aliorū · ℣ Vel dic q̄ ista bestia est iferinus qui est similis vrso quo ad voracem insaciabilitatez · habet tres ordines dentiū .i. tres differentias mordacuz tormentorum · scilicet limbum purgatorij et baratrū · Isti em dentes dicuntur in inferno vt deuoret carnes plurimas q̄ ista tria loca hodie deuorāt q̄si oēs psonas · q̄ baratrū deuorat dampnatos · limb? non baptizatos · purgatorij pēitētiā acturos

Prou. xxx. Tria sūt īsaciabilia ⁊c. ℣ Fc ℣ Vl dic fercor vrsa que nulli pat et q̄ duas alas habē oz ē mors. cuiꝰ ale sūt due sciz īfirmitas et casus. q̄ morte facūt vt dicꝫ euolare. et ad loca varia se trasferre Ista em̄ tres hēt ordines dēciū. i. statuū et locoꝝ padisū purgatoriū īferni. et forte ibi sūt pncipes tres sciz tres mīores ordines āgeloꝝ. q̄ morti casibꝰ mīrimitatibꝰ et actibꝰ hoīm̄ pficiūt et isti pcepto dicūt morti. surge comedz carnes plurimas. qz isti pncipes āgeli ordināt scdm occultā dei puidētiā de quolibz. qñ et quō. q̄re et vbi et in quo istoꝝ tēū ordinū ponēdꝰ sit q̄libet cū mōte eē. ideo de morte dicit ps Ad te oīs caro veniet ℣ Gc ℣ Vl dic q̄ bestia ē xps q̄ fuit similis vīso. i. peccatoribꝰ īpte q̄tū ad naturā. non q̄tū ad vicia. Tres ordines tres sūt nature ē in vna psona sciz deitas corpꝰ ⁊ aiā. tres pncipes sūt tres statꝰ ecīe q̄ signāt p noe dan̄el et iob. Ezech. xiiii. sciz cōtinētiū cōiugatoꝝ et vgmū. q̄ dicūt xpō p orōnē q̄ ipse comedat et q̄ sibi etiā īcorpet et vniat p fidē sacramētū carnes plurimas sciz hoīs huiꝰ vite vt fidelibꝰ adiungāt in corpe xpi mistico. ut dei videlicet hētici et sarracēi et p pītētiā re ꝓbi xpiāni. ps. Exaudi oratōem meā ad te oīs caro veniet. Vl dic q̄ ista bestia vrsina ē vaīloquus. habēs tres ordines dēciū. i. ⁊a generā vboꝝ in ore sciz detractionē iactātiā et blasphemiā. Et isti deuorāt carnes plurimas. qz iactātia deuorat carnes ꝓprias. detractiō carnes ꝓximi. Blasphemia dei nes xpi. ℣ Qērta bestia q̄si pdꝰ hēbat q̄tuor alas aius. et q̄tuor capita et hēbat potestatē magnā. Mor Pardꝰ q̄ ē coloratus et pceps ē ypocrita q̄ q̄uis sit coloratus īm ōnsacōe picta et ficta. tñ pceps ē ad sāguinē. i. ad luxuriā et pcem̄. Et iste hēt pluēs alas et capita. i. pluēs modos decipiendi et iō isto mō acq̄rit potestatē hoñorē et reputatiōnē. Vl dic q̄ bestia cuiꝰ q̄tuor ale fūt. quatuor fūt affectōes. quatuor vero capita fūt quatuor pncipalia cuiīma ex ipsis oriētia ⁊c. sicut fit pra in eodē. A. ℣ Ic Vl dic q̄ pdꝰ ē vir pfectꝰ q̄ hēt pellē picta honeste cōuersacōis. ⁊ iste hēt quatuor capita. i. quatuor capitales vtutes s. iusticiā prudētiā fortitudinē. et tēpātiā. Pēt etiam quatuor alas. i. quatuor affectiones bene ordinatas. spē timorez gaudium et dolorē. cū quibꝰ volat sursū celestia cōtēplādo. Et iō potestas dat ei in celo et in tra. dico in tra q̄tū ad tēpalē ꝓmotiōnē. in celo vero q̄tū ad cēlū beatificacōnē. Et debēt cōuenire capita cū al. quia gaudiuz debz habere tēpātiā. dolor prudētiā. spes iusticiā. timor fortitudinē. Ezech. i. Quatuor facies vni. ℣ R Qvarta bestia erat terribil fortis nimis dissimilis alys. et hēbat dentes ferreos. et comedebat et omnuebat. ⁊ celiq̄ pedibꝰ cōculcabat et capita hēbat decē. ℣ Mor Ista figit mūdi diuites et tyrānos q̄ꝑ suā malā vitā quā

plētiq; ducāt fūt terribiles et mirabiles et alijs dissimiles ēstia nis vt de quolibet dicat illō · Sa piē · ij · Grauis ē nob etiā ad vidē dū q; dissimil ē alijs vita ei? · De cē capita .i. decē illa capitalia vitia que opponunt decē p̄ceptis · Apo · xm · Bestia habebat capita septē et cornua decē · Dētes istor fūt eo rū officiales et balliui q̄ dicunt den tes a demēdo q; ita fūt rapaces a auare nature q; alijs demūt et sb trahūt q̄cquid possunt · Et isti di cuntur ferrei ppt̄ duritā crudelita tem · fūt magis fortes ad diuitias et quo ad potētiā secularē · in tm q; null? p̄t ostra eos p̄ualere · a ita ille bestie .i. isti p̄ncipes potētes me diātib? suis dētib? .i. suis coadiuto rib? hodie oia deuorāt et cōfūdūt · et illō quod ñ possunt cōfimē scili cet alios cōtra quos ñ possūt p̄ua lere vilipēdūt et despiciūt Capita hūt pluā et pluēs dignitates vil las et castra ℣ L E Vl dic q; ista bestia fūt causidici balliui offi ciales · et tales dētes habēt vt ute quor demūt ℓ alior sicut fūt p̄n cipes p̄lati cū q̄bz fūt · p quor vti tē facūt multa mala · nā hūt den tes sup se .i. dños magnos mgros sb quor vmbra ipsi deuorāt oēs alios circūstātes p auaritiā et ra pinā · Et illō quod ñ p̄t sb pedita i oculcāt pedib? .i. otēpnūt p fuperbi am mētis · Isti habēt hodie plura capita .i. dignitates p̄bēdas · p̄s · Ipsi pcōres in seculo congregauer t diuitias ℣ O

Apparuit quedā bestia mira bilis et terribil fortis a mag habēs capita decē et cornua decez Et iter oia ista cornua ortū ē vnū cornu modicū · hūs oculos q̄si ocu los hoīs · a os loquēs grādia · Et tua de cornibus p̄ms euulsa fūt · a facie eius Et iterū creuit cornu illud cū quo bellū faciebat contra scōs dei et p̄ualebat · putauit q; posset mutare tpa et teges · Sed tādē ātiq? dierū venit ad iudicū et potestas illi? ē ablata ℣ Nota Si vis expone allegorice sicut po fuit glosa de ātixpo · et dicat q; be stia ē regnū romanor · capita fūt decez regna · cornua sunt reges · cornu modicū ē ātixpc ostra deum loquēs grādia · reges sbiectōs · ocu los clari intellectus habēs · Iste em̄ cōtra scōs pugnat et p̄ualebit ad tēpus · sed tamen finaliter veniet ātiq? dierū xpc ad iudicū et cōf sabit eius potestas · ℣ N E Sed expone moraliter et dic · q; bestia est princeps vel prelatus magnus et fortis habens plura ca pita id est plura loca capitalia vil las a castra Cornua fūt p̄ncipes officiales sui · mediantibus quib? alios cornu fue potentie impetit a deterret · sed aliquando accidit q; oritur inter eos vnum cornu mo dicum id est vna modica psona que primo est in paruis officijs · que tamen oculos clare discretio nis cautelarum et cauillationis ha bet · que ratione fue eloquentie v ba loquendo grandia iactantie et adulationis minarur et elationis p̄ualet contra alios · et maxie contra sanctos iustos et subpedi tat · ℣ Tres vel plures alij offici ales a facie eius euelluntur · et de suis officijs deponuntur · Quidq;

fauẽte fortuna ĩ tãtuz creſcit ĩ
mũdi pſperis · q dei ſcos l paupe
tes religioſos et alios meliores
deuſt et calcat · deũ otẽpnit · re
ges tre. i. nobiles et potẽtes humi
liat et affligit · pz de iſtis q̃ fũt cũ
regib9 de q̃b9 dr. i. Teſſa · ꝯ deo
ñ placẽt et cũctis hoĩbz aduerſã
ẽ · Sz finaliẽ venit xps ãtiqu9 die
tũ · vocat eos ad iudiciũ p fũbitã
mortẽ · et ſic ipõz ptãs deficat · nõ
de tali cornu ait · ps · Cornua pec
catoz oterẽ ·

## Capl'm octauum ·

QVoit daniel q thron9
poſiti fũt · et ãtiqu9 die
z ſedit · veſtimẽtũ ei9
q̃ſi nix · capilli ei9 velŏ
lana mũda Thron9 ei9 flamme ig
nis · rote eius igneus acẽſus Flu
uiꝰ igneꝰ rapidusq egrediebat
a facie ei9 · et libri apti fũt et iudi
cũ factũ · a tũc oĩm beſtiaz abla
ta ẽ poteſtas · et filio hoĩs ſibi p
ſẽtato dedit ãtiqu9 diez poteſta
tẽ regnũ gloriã et honorẽ Daniel
vñ · Qz In iſtis deſcribit ꝺ
b iudicis l iudicij ſtatus · q̃ preſi
to in throno. i. in plato et poteſ
tate iudicaria nõ debet ſedere ñ
ãtiqu9. i. homo ſapiẽs a maturus
q̃ dẽt habẽ capillos quaſi nix. i. in
teriorẽ affectõem et veſtimẽtum
quaſi lanã albã. i. exteriorẽ cõſtati
onẽ albã et mũdã ſcam a purã ca
ſtã et honeſtã et immunẽ ab oĩ
mala affectiõe et acceptiõe munę
tũ et pſonaz · licet hodie mlti pſe
ſſores et iudices ſint otrarie odꝛ
tionis · Ecc̃ · x · Vidi ſtultũ in dig
nitate ſublimi Thronus eius. i. au
toritas rote circa eũ voluẽtes. i. mi
niſtri ſui volubiles et pati ad o
diẽdũ debẽt eẽ igniti. i. feruẽtes
caritatis l igniei. i. rigidi ad ma
los puniẽdũ et iuſtos pmouẽdũ ·
Fluuius igneus rapidus. i. execu
tio et ſẽtẽtia aſpera et rigoroſa a
facie eius dẽt otra ipos emanare q̃
nullũ debz timẽ quin p iuſtitiã
et rigorẽ faciat iudiciũ eq̃tatis ·
Deb. i. Facit miſtros ſuos flãm az
igneã Dic thronus dẽt habẽ pluẽs
miſtros nã milia miliũ aſſiſtebãt
ei · quidiciũ ñ dẽt fieri ñ cora plu
ribz aſſiſtẽtib9 et ſiliarius Libri
debẽt eẽ apti · q̃ ſcõm q in libro
legũ et canonũ iuemẽ ſcẽptũ dẽnt
precedẽ · et filio hoĩs. i. homis et no
tabilib9 pſoms finaliẽ debẽt dare
poteſtatẽ glaz et honorẽ Beſtiaz
ãt ferocũ ĩquoz tracẽ rapẽtiũ dẽt
auferre et tẽpmẽ poteſtatẽ · Deu
xxv · Quẽ imuſtũ videris odẽpna
bis quẽ vero iuſtũ videris vicẽ
re palmã dab · Vñ dic ecõtra q
ĩ troĩs et dignitatib9 ſeli ſedẽtes
plati et iudices fũt hodie in tãta
põpa q habẽt milia miliũ miſtrã
tuiz et aſſiſtẽtiũ ſ ipſe rote et mi
niſtri ſui fũt igneus p rapinã et ex
coriatõnẽ · et iã fluuius igneus. i. ri
gor crudelitatis et rapiã a facie
taliũ egredit ĩ ſbditos vndiq Jo
he · ꝯ · ãñ faciẽ ei9 igneus vrax

## Capl'm nonum ·

QVm eẽt daniel in caſ
tro ſuſis qd ẽ in elam
ritate vidit ſe eẽ ſup
portã vlai · vidi iquit

et ecce aries vnus habens duo cor
nua et vnum cornu maius alio q̄
cornibus suis ventilabat per om
nes mundi ptes · et null⁹ poterat
resistere sibi · feratq; secūdū voluta
tem suam · et magnificatus est ·
Tunc venit hircus capr arum ab
occidente · habens cornu insigne
ante oculos · vndiq; ventilans a
efferatus est in arietem et comm
nuit duo cornua eius · et null⁹ po
test liberare arietem de manibus
ei⁹ · tamen in fine cornu illō mag
num fractū est et consumptū · Da
niel · vm · ¶ Nota ¶ Aries
iste signat aliquē religiosum sim
plicē et maturū · vel quēcūq; vir
bonum et honestū · qui q̄q; habet
duo cornua . i . scientiā vtriusq; te
stamenti · Vel duo cornua . i . scien
tiam naturalem et affluentiam tē
poralez · Vel duo cornua . i . mitrā ·
quia forte est episcopus et cornu
tus · vel duo officia et duplicem iu
risdictōnem scz spūalem et tēporā
lem quia cornua in manibus eius
Abacuc · iij · Iste q̄q; fauente for
tuna magnificatur et crescit p po
tentiam secularem in tantū q̄ nō
inuenit resistentem · sed sepe acci
dit q̄ venit hyrcus . i . vilis et insuf
ficiens persona que tantuz habet
vnum cornu . i . vnum officiuz quo
pugnat contra prelatum · et pu
gnat contra eum et frangit cornua po
tentie eius et dignat loco eius · sic
q̄ quasi null⁹ pt resistere sibi pre
mmia potestate · Abacuc . i . Impi⁹
preualet aduersus iustum · Sed
tamen in fine frangitur cornu ei⁹
. i . eius potestas · qz sepe accidit q̄
q̄ fregerunt aliorum potestates ·
postq̄ diu regnauerūt · et mūdū
tribulauerunt · ita q̄ nullus pote
rat eis obuiare · finaliter ipsi con
fringuntur et per mortem subita
neaz moruntur · Psa · xxx · Subi
to dū non speratur veniet contri
tio ei⁹ ¶ Vel dic q̄ hyrc⁹ feud⁹
ē aliqs luxuriosꝰ a imūd⁹ · q̄ q̄q;
vnum cornu habet insigne scilicz
generis nobilitatem vl̄ seculi pig
mitatem et potestatem · et hoc iter
oculos qua iste pre oculis semp
habet presumptiōnem et superbi
am · vel aliq̄d bonum suum quod
habet · Iste ergo pugnat contra a
rietes cornutos . i . cōtra humiles p̄
dicatores et ecclesiē contrarat tamē
finaliter ipse perit · Vl̄ dic q̄ aries
ē p̄dicator cū cornibus duplicis te
stamēti · cui null⁹ resistit ꝑ vndiq;
circuit p̄dicādo · Sz q̄q; venit hir
c⁹ fetēs . i . peccūm luxurie q̄d ei pre
ualz et suā destruit potestatē · C
Vl̄ aies ē diues aduocat⁹ cū pli
b⁹ cornibz . i . officijs et pigmtatī
bz · q̄ itm̄ plsperat in tra q̄ p rapi
nas et exactōes oēs vicios debat
ita q̄ nullus p̄t suis malitijs obui
are · Sz in occidēte mortis venit hir
c⁹ fetēs . i . dyabol⁹ q̄ intra tres esse
rat p mortē tpalē postq̄ comitat
eos fetor peccōz et horror cōscientie
mordētis vsq; ad portas mortis in
ferni · vbi eos offrigit p dāpnatōez
eternā · ita q̄ nullus eis āpli⁹ suffra
gat · qz oēs aiaz ei⁹ sprevert eā ac
Treñ . i . Iste hirc⁹ scz dyabol⁹ hēt
vnū cornu . i . excellētiā nobilitatis
naturāl quo pollz · vñ ñ ē ptās sup
terram que cōpetit ei · Job · xli ·
quā semp p superbiā habet añ ocu
los mētis et imaginis sue ¶ D

Daniel vidit vnū modicū cornu qđ factū est magnū. et illud tunc vidēs se fortificatuz in surrexit cōtra stellas et deiecebat eas in terraz. et cōtra sanctuarium dei et cōculcauit illud. et magnificatuz est contra multitudinē celi et pstrata est veritas in tra

Nor Tales fūt multi qui primo fūt modici quo ad dignitates pspitates et diuitias vt forte qz fūt de humili plebe et puo statu. Tādē tñ cū fuerint grādes .i. cū ditātur et magnificāt. ipi ifuz gunt cōtra deū p vicia et peccata et stellas et sāctuariū .i. dei scōs a pfectos religiosos. l sactuarium .i. religionē p rapinā exactōnes destruunt et cōculcāt. ita qz ad litteraz p talū fraudes et malicias fortitudo celi ipugnāt et veritas deprimit. Ysaye. lix. Corruit i plateis veritas. ꝛc

Daniel se asserit vidisse hircū qui hēbat cornu insigne veniēte ab occidēte sup faciē totiꝰ tre. Veruptamē cornu eius insigne qđ hēbat añ oculos cōfractū ē. et ꝗtuor loco istiꝰ surrexerūt.

Iste hirciꝰ fetidus et impetuosus detractorez malitiosū designat. q fetore vltor alioz famā corrūpit pñs. Sepulchrū patēs ē guttur eoꝝ. Iste īpetu liuoris nō ductu rationis agitatus vniuersā qñqz ē trā cōtēbat Et si insigne cornu manifeste fuit neqūe depmī statī lingua sua dolose agens quatuor pelores nequicias excresce faat. Et est velut pora cuius ablato vno capite duo surgebāt.

Vidit daniel et ecce vir vnus vestitus lineis. renes eius accincti auro obuolo corpus eius quasi crysolitus. facies eius sicut. species fulguris. et oculi eius vt lampas ardens. brachia eius et que deorsum erant vsqz ad pedes quasi spēs eris candentis. et vox sermonum eius quasi vox multitudinis Danielis. x.

Iste est vir perfectus qm vestire debet eē lineis .i. cādore puritatis in ostiētia. Renes eiꝰ ezt accincti auro .i. actus et motus renum debent esse vestiti fulgore castitatis in appētia et conuersatione q debet esse aurea et honesta maxime quo ad renes .i. quo ad actus veneris. Corpus eius .i. intentio debet esse crysolitus .i. pretiosa et sancta. Facies eius .i. affectio debet esse fulgur per ardorem caritatis. Oculi cordis sui erunt sicut lampas per splendorem discretionis a subtilitatis. Brachia eiꝰ .i. virtus debet esse erea .i. sonora p pdicationē et per meritoriaz operationem. cādens per calorez fuppne caritatis. Math. xvii. Vestimenta eius facta alba sicut nix. Sic ergo perfectus lineus quo ad puritatem. aureus quo ad honestatem. crysolitus quo ad sanctitatem. fulgureus quo ad caritatem. lampadeus quo ad scientie claritatem. ereus quo ad bonorum operum diutur nitatem. qz

es est metallum durabilissimum. Unde de tali viro potest dici illud Zacharie. vi. Ecce vir oriens nomen eius. Et illud Job. i. Erat vir ille magnus inter omnes orientales.

## Capitulum undecimum. A

Susanna ingressa est pomerium viri vt illic recrearet et lauaretur. Emisit ancillas puellas. et remansit sola. et statim affuerunt duo senes iniqui. qui ipsam voluerunt polluere et maculare. Sz qm non consensit eis. phibuerunt testimonium adulterij contra eam. Que cū duceret ad mortez affuit daniel iuuenis. q̄ coprobauit eos mendaces. et sic susannam liberauit. et senes ad supplicū dēpnauit daniel. xm. Nota Susanna est anima. vir eius est christus. viridarium xpi est religio. aqua q̄ est ibi est fons deuotionis. unguentum qđ est ibi dulcedo est consolationis. ancille anime sunt gratie et virtutes. duo senes sūt mundus et diabolus. daniel est prelatus presbiter vel sacerdos. Accidit ergo q̄ susanna. i. aīa xp̄iana venit ad viridarium viri sui xp̄i. i. statū religiōis. vt ibi recreetur et saluetur. et vt ibi aqua deuotōis et lacrimarū a cunctis sordibz et vitijs abluatur. et unguēto omniū gratiarū et grātiarū et cōsolationū spūalit̄ inungatur. Sed quādoq̄ accidit q̄ ista a se emittit ancillas suas .i. virtutes p aliqua peccata que cōmittit in religione. et sola sine virtutibus vult remanere. Luce. x. Soror mea reliquit me solaz ministrare. Et tunc vere statim insurgunt aduersus eam duo senes scz mundus et diabolus. qui tēptāt eam et volunt vt omis creatur a deis per vitia et peccata. scilicet a mūdo p auaritiam et luxuriam. a diabolo p superbiam iram et inuidiā. Quia tunc est sola. et non hēt adiutoriū dei. igitur est in magno piculo. Sed q̄nq̄ dei auxilio fit. q̄ ipsa resistit et nō cōsēnit. a tunc isti senes scz diabolus et mūdus imponunt sibi et procurant quicqđ mali possunt. tribulatōes et labores. Veruptamē dei iuuamine et ope danielis. i. cuiusdam sacerdotis ipsa euadit nec pit manibus eorūdem. ps. Ad dominum cū tribularer clamaui et exaudiuit me.

B Vel dic q̄ pomerium est mūdus vbi est anima vxor ioachim dei patris que dum intrat mūdi voluptatib9 vti. aq̄ et unguēto. i. mundi prosperis. tunc emittit ancillas. i. virtutes. et sic senes id est caro et mundus temptant eam scilicet caro de luxuria demon de superbia. Et tunc ipsa est in piculo mortis eterne nisi clamet ad dominum per confessionem et orationem. et nisi a daniele id est a christo per suam gratiam liberetur. ps. Qui expectant peccatores ꝛc. C Vel dic q̄ susanna que erat sola fuit in piculo odēpnationis et ideo bonū sem phabere amicos secum et socios bonos ne propter solitudinē

vemant nobis mala· Genesis· ij Non est bonum eē hominem solū Vl dic q̄ senes sunt iudices moderni quia si sit aliqua psona in virtute.i. in uirisdictione sua q̄ coram eis negocia habet· nisi eis sit fauorabilis et nisi eor facaat voluntatem eis applaudendo l'munera p̄tando· vere uō timēt sententiare contra ipsam· Verumptamē daniel.i. cristus in fine ipōs crudelit̄er condempuabit In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini· Math· vij·

In babilone erat ydolū nois bel· qđ rex et populus colebant· ita q̄ rex infirmitatē q̄titatem cibor̄ continue tradebat sacerdotibus belis vt ponerent cotidie bele· qui fingebāt q̄ omni nocte cibos deuoraret· Illi autem fecerant meatus subtus terram per quos ipsi vxores et filij ingrediebant̄ q̄ omnia deuorabant· Daniel autem hoc volens probare· occulte pauimentum cinere sperſit· sigillo regis hostium sigillauit· De nocte autem p occultos meatus sacerdotes cum vxoribus et puuulis venerunt· et que posita fuerant comederunt· ita q̄ in cineo pauimento vestigia virorum mulierum et puulorū appuerūt· et sic ipor malicie fuit repte· ita q̄ eos rex et babilonia punierunt et ydolum destruxerunt· daniel· xiij· Vor Babilon que interpretatur cōfusio· ē mūdi· confusiō e plei· bel ē xps· q̄ bel ītpretatur vetustas· iste autem dicit āti quid dicit supra vij Iste enim in templo sancte eccīe coronat̄ et tam a regib9 q̄ a cēteris populis adoratur Qui a pncipio maximas impensas cibos reddituus possessiones q̄ sacerdotibus bel.i. x pi sacerdotibus et vitas eccīasticas· vt ipsi bel.i. xpm in psona ppa p deuotionē nutriret· Ipsi vero fugiūt a dicūt· q̄ bel oia deuoret et cōsumat.i. q̄ oia in duimis vsib9 cōsumant Sed ipsi habēt occultos meatus p quos introcunt et vxores et filij q̄ bona data deuorāt eccīe et cōsumūt· Et ideo sicut daniel piecit cinerem impauimēto et sic in crastino appauerunt vestigia vxorum et puerorum· et sic deprehēsa ē fraus eorum· sicq̄ templū et sacerdotes a rege fuit destructi sic vēre carissimi in templo eccīe appent tot hodie vestigia ista cuiz cōcubinaz et filioz eoz· q̄ iā q̄si publicū ē q̄s deuoret bona eccīe· ita q̄ sacerdotes nō possunt āmō dicē· q̄ talia bona a bele deuo rēt .i. in dei vsibus expendātur· q̄a planum ē q̄ in pompaticum suaū et in vxorum concubinarum et filiorū vtilitatibus expenduntur Et ideo p̄certo hodie rex et populi visis huiusmodi fraudib9· subtrahūt eis reddit9 a impensas q̄s āti q̄t9 dederūt· et templū eccīe cuz suis sacēdotib9 q̄tū possūt destruūt et subuertūt· Malach· j· Vos sacerdotes recessistis de via et scā d alizastis plurimos in lege et irritū fecistis pactū leui· dicit dñs exercituū· Propt̄ qđ et ego dedi vos cōtēptibiles et humiles omnib9 popul· Ve Vl dic q̄ rex crist9 cuiz templum ecclesie

mulieres infantes et puul.i. per
sone ignoantes. p occultas vias
.i. occulte et simoniace p fauores
et dona . et hoc non vt ipsi serui
uiant deo. sed vt ipsi comedāt et
habeāt impēsas. i. temporales diui
tias subintrant Modo ār hec om
nia sūt sigillata sigillo regis. qr qm
diu durat nox huius vite. nō ap
parent merita personarū. s quā
do transibit nox huius vite tunc
appebūt vestigia talium. Tunc
videbunt mala que nunc facūt.
et moduz fui in gressus et tunc a
rege xpo eternis crucatibus occa
dent. Trenox. i. Vidit gentes in
gressas sanctuarium suum de qui
bz pcepas ne intrarent in ecclesiā
tuam

¶ Explicunt Moralisationes su
per librum Danielis. Incipiunt
Moralisationes super Jonā

## Capitulum primum ¶ A

IONAS p
pheta cui
deus pce
perat vt
iret nini
uē destru
ctionem
vbis pre
dicaē. vo
luit a facie dñi fugere. et inuēta
na ui disposuit in tharsis nauiga
re. Verūptamen cū esset in naui
descendit ad profundum nauis a
incepit soporē grauū dormire. Tē
pestas autem ppter ipsū in mari
surrexit. que nauez et nautas fe
re submersit Sed nautis ad sortes
recurrentibus. et propter quem
tempestas fieret scisciatīb9 sors
cecidit super ionam. qui statim a
sompno suscitatur et cōpta causa
fuge in mare proicitur. et tēpestas
statiz sistitur et sedatur. Domin9
autem cetum preparauit q̄ ionā
deglutiuit et ipsum tribus in suo
ventre v̄ uentem et deum oratē
teniuit et tandem ād littus maris
portauit et euomuit. Qui tandez
pgens minuen mandatū dei loq̄
tur. post quadraginta dies sub uer
sionem miatur. que tamen facēs
penitētiam liberatur. Jone. i. ꝛ. et
in. ¶ Nota Ista
exposuit xpc allegorice de seipso
dicens Mathei. xꝛ. qm sicut ionas
fuit in ventre cēti tribus diebus
et tribus noctibus. sic erat filius
hominis in corde terre. Et ideo pos
sumus dicere qm ionas qui intērp
tatur colūba xpm pium simplicē
et colūbinum designat. qui paul
dubio pro predicando in mundum
.i. in mundum a patre mittitur.
a q̄ tēpestas tribulationis a dāp
nationis aliquo modo cessare neq̄
bat a nautis idest a iudeis de na
ui. i. de iherusalem eicitur. et in ma
re. i. in mortis amaritudinem pro
icitur et dampnatur. dicēbāt enī
iudei illud Mathe. xvm. Expedit
vt suspendatur mola asinaria in
collo eius et submergatur in mare
Et illud Joh. xi. Expedit vt mo
riatur vnus pro populo et nō to
ta gens pcat. Istum ergo cetus

piscis inmanis scz terra pēt sepul turam absorbuit et triduo conti nuit · sed post triduum per rese rrectionem euomuit · et tandem ci uitas huius mundi per pēnitentiā saluata exstitit · qñdo ibi p apósto los prēdicaut · Gene ℔ · xl · Tres adhuc dies sunt · post quos recor dabitur pharao ministerii tui · a restituet te in gradum pristinū

VB Vt die q̄ ionas signat quosdā discor des et litigiosos · a facie domini p pecata fugientes · et in tharsis qđ interpretatur explorās gaudiū · ad est in explorationem ga udio rum seculi p ventis nauigantes Job · xxxix · Quasi de industria ñ cessetū a deo Qui graui somno peccati obruti totam nauim .i. re ligionem ecclesiam ciuitatem vel patriaz vbi degūt turbulant et ē bant · tempestatem dissensionē et exactionem excitant et pducūt Sicut ad litteram videmus in clau stris de quibusdā discol detracto ribus litigiosis et verbosis · qui nō cessant discordiā seminare et disses sionum et litiū causa ee · Quia sic dicitur · Prou̅b · xvi · Semper ul gia querit malus · Sicut videm9 de aliquib9 malis officialib9 et ho minibus q̄ q̄ diu viuunt non pōt esse pax in claustro vel patria · sed semper turbulatio vl tempestas · et ideo necesse est q̄ sors fortune sue super tales finaliter cadat · et q̄ ipsos sua iniquitas comprehen dat · et q̄ nauto nauis .i. prelati l rectores patrie ipsos de naui .i. de statu suo et prosperitate proiciāt et deponāt · in mare .i. in tribulati onū in amaritudinē eos ponāt et deuotādos ceto .i. demonibus l ma lis hominibus et austeris cōmissa ris a bonis eos tradant · q̄ eos ad litt tus .i. ad paupertatis statuz euomant et deducant · Ista cotidi e videmus de istis malis hoīb9 mundum tribulantibus · et in mū di prosperitate dormientibus · qz finaliter deponuntur et in mare tri bulationum ponuntur · et ceto .i. duris cōmissaris examinandi tra dūtur · a quibus ad littus paupert tatis postea euomuntur · De istis ergo dicitur · Prouerb̅ · xxi · Ex pe derisorem et exibit cū eo iurgi um · cessabuntq̄ cause et contume lie · Vel dic q̄ iste est peccator in delitis dormiens a in prosperitate gaudens · et in alios tēpestates ē bulationum exitans · qui finaliter in mare .i. in amaritudinem tribu lationum ptitur et mortis · a ceto id est a dyabolo vel inferno vora tur · et in ventre eius iterum tuo mendo9 .i. resurrecturus seruat̄ · C Prēdicāte iona et sūuersionē verb̅ mināte · venit verbum ad regē niniue · qui surgens de soli o suo abiecit vestimēta sua regia · et indutus est sacco · sedit̄q̄ in cinere · Et precepit q̄ homines et iumen ta saccum induerent et non come derent nec biberēt · sed oēs vnam miter ieiunarent · et omnes in fortitudine ad deum clamarent · Qđ videns dominus ciuitati pepercit · et ipam nō subuertit · Jone . iij · Nora Sic nullus est ita magnus rex aut dñs quin debeat ver ba predicatoꝝ timere · et ad eo rū verba solum per humilitatem

descendere · sacerumq; penitentie
indurere · et in cinere in mor
tis meditatione manere · et ad ie
iunandum et penitentiam facien
dum homines et iumenta ducere
vl mouere · Quod si fecerint a
dampnationis periculo se poterit
liberare · alias necesse e eos tribu
lationibus cordis et corporis sub
iacere · Luce · xiij · Nisi penitentiam
egeritis omnes simul peribitis ·

¶ b ¶ Super
capucione subito orta fuit edera
quam desiccauit subito ventus
vrens ¶ Mor ¶ Nu
di prosperitatem intellige q ede
ram que si subito veniat subito co
munire necesse est q recedat ·
Prouerbiorum · xxij · Substantia
festinata minuetur · que autem
paulatim colligitur manu multi
plicatur ·

¶ Explicaūt Moralisationes sup
Libū Jone ¶ Incipiūt Mo
ralisationes sup Libū Zacha
rie ·

¶ Caplm Primum · ¶ a

Acharias
vidit qtu
or cornu
a · et dic
tum est
sibi q il
la erant
cornua q
vētilaue
rūt iudam israhel et ihrusalem

Et post vidit quatuor fabros · et
responsum est sibi q illi erāt fa
bri qui venerant cornua supra
dicta deterere · Zach. i. ¶ Mor

¶ Ista signa possunt generalit ap
plicari · q non est dare tam durū
seu crudelem tyrannū · quin quā
doq; immutat duriorem · Quatu
or enim cornua duros et latos pec
catores significant · qui in quatu
or mundi partibus manent · qui
reuera iudam. i. deum confitentē ·
israhel. i. deum contemplantē · ihe
rusalem. i. pacifice conversantes
tribulationib9 ferunt · Sed domi
nus contra tales fabros prepat
quādoq; i. alios iudices · vel alios
fortiores tyrannos ad confringē
dum istorum elationem et pra
uam procurat · Et procerto quo
tidie videmus q tyranni officia
les vsurarij postq; bonos diu ven
tilauerit · solent immutare fabros
domini. i. aliquos alios commissa
rios · qui ipsos et eorum superbū
statum confundunt · Vnde Eccls ·
v · Excelso alius excelsior est · sup
hos quoq; eminentiores sunt alij

¶ b ¶ Vl dic q
quatuor cornua sunt quatuor ma
le affectiones scz gaudium men
tem male afficiens · dolor male
affligens · timor male mentem hu
milians · spes male presumentis ·
Ista sunt cornua que male in ani
mam ventilant · iudam. i. confes
sionem · israhel. i. contemplationē ·
iherusalem. i. concordiam et pacis
vnionem · Et ideo quatuor fabri
id est quatuor virtutes cardina
les necessarie sūt ad ista cornua
detrendū · et ad malas affectiones

quadruplices mōderandū. Eccli. xxxm. Contra malum bonum est

¶ C ¶ Vel dic q̄ quatuor cornua fūt quatuor species elatōnis et superbie. scz elatō ꝓpter eminentias. ꝓpter diuitias. ꝓpter propnas virtutes. et ꝓpter mundi fauores et fame vanas opiniōes. Sed quatuor fabri .i. quatuor sensus humilitatis ista quatuor cornua conterūt. q̄ quatuor species humilitatis q̄ fūt spernere nullum. spernere mundum. spernere sese. spernere se spernentes ista quatuor superbiam tollunt. Pō. Cornua peccatorum conterentur ꝛc̄.

## ¶ Capitulū secundū. ¶ A

QUoit zacharias vnum candelabrum aureum totum od hębat lāpadē cū septem lucernis et septez olei infusorijs. iuxta quod duas oliuas vidit quarū vna ad lāpadis stabat dexterā alia ad sinistram. Zacha. nj. ¶ Nota

¶ C ādelabz ī ecclesia ē quicunq; ūistus plen⁹ sapiēcia et q̄cūq; alios illumnat doctrinat q̄ totus dēt eē aureus. .i. sanctus n̄ solū int⁹ im cō scientia ymmo exterius in appentia. ij. Paralippom. iij. capitulo Deauratiuit eā intrinsecus Iste ergo debet habere lampadem spirit⁹ scz cum septem lucernis. .i. cum septem donis. et duas oliuas. .i. duas species miserīcordie spūalis et corporalis. cum suis infusorijs. .i. cum suis septem opibus pnīs.

¶ B ¶ Vel dic q̄ candelabrum illuminās ecclesiam est spiritus sanctus cuius lāpas odor a caritas septem lucnas id est septem dona contīnz. quod septem fusoria id est septem misericordie opera. oleum elemosinarū a pietatis infundentia secum hēt. et quod insup duas oliuas id est duas species virorum misericordiū secum tenet. Lampas enim diuine caritatis et odor spiritus sācti inter duas oliuas habitat. inquā tum duo genera virorū misericordium. scilicet istos qui corporaliter et spiritualiter pietatem faciunt visitat et confortat. q̄a misericordia corporalis vel temporalis que consistit in alios pascendo vestiendo visitando hospitando sepeliendo. et misericordia spiritualis q̄ consistit in alios docēdo corrigendo consolando eis remittēdo et consulendo a peccatis orando lampadi id est spiritui sancto vel caritati viane fiunt. et ab ipso prouenīūt. vt de istis duob⁹ generibus misericordium dicatur illud zacharie. nj. Isti duo sunt filij olei splēdoris qui assistūt dño imnatoni vniuerse terre.

## ¶ Capitulum tercīū. ¶ A

QUoit zacharias volumē cui⁹ lōgitudo eāt vigīti cubitorum et latitudo decē in quo maledictō orrea fures et periuros otinebat. zacharie. v. ¶ Nota

¶ Tal est sacra scriptura quia ista

est volumē inuolutum a pdyſō
volitans et allatuz ciuius longitū
do ē fides · que inviginti cubitis. i.
in · xx · pticulis distincta consistit
in q̄tum septem sacramenta sep
tē virtutes · et sex misericordie o
pera continet Latitudo eius decez
mandata legis tenet · in quibus
furta piurq̄ maledicā et ad mortē
ppetuam cōdēpnatur ·

¶ Duas mulieres vidit zacha ·
que hēbāt alas q̄si miluq̄ · a
spūs erat in alis earum · q̄ vnam
amphorā inter cælum et terraz leua
bant · et eā vt edificaretur ei locq̄
in terra semaar deferebāt · In me
dio amphore sedebat mulier que
dicebatur impietas · et massa plū
bea os amphore claudebatur Ip
sa cō amphora egrediens alioq̄
vocabatur oculq̄ · hec est iquit o
culus eorum in vniuersa terra ·

¶ Mor C Per istam amphoram
pfundam potest intelligi vsurari
us vl auarus · qui · s · est p auari
ciam insatiabilis et vapax · p ma
liciam est profundus · in quo ista
mulier que est impietas continet
et in ipsius animo massa plūbea
. i. cum ponderе male consuetudis
detinetur · Impietas enim et cru
delitas in amphora. i. in corde vsu
rarii vl auari sedet · et ibi i hospi
cio suo manet · Sicut ad litteram
videmq̄ de vsu tarnis quoq̄ volun
tas caret pietate · et quotum con
scientia plena est ommimoda cru
delitate Malach. i. Vocabuntur ē
mīn i impietatis a populq̄ cui ira
tus ē dominus Patet etiā q̄ mas
sa plumbea. i. pondus male cōsue
tudinis impietatem in istoruz cō
scientia taliter detinet · q̄ inde ip
sam cōtrahere verbo vl verbē nul
lus valet · satis em̄ potest deus vl
prelatus percutere vl predicator
vrgere · sed tamē iniquitatē siue p
uerse consticntie siu nquam ab is
tis poterit amouē q̄ sape ix · Suc
censa est quasi ignis impietas
Ista amphora dicatur egrediens
et leuata inter cælum et terramē
pondus plumbi et oculus terraz
dirigens · dicā in terram semaar
qđ interptatur fetor finalit tēdēs
et sicut visum est dicatur impieta
tem continens · Quia pculdubio
au arq̄ a diuina gratia et amicitia
egreditur · inter cælum et terraz
. i. iter alta et infima p status sui
instabilitatem et icōstantiaz suspē
ditur · cæcorum secularium lux et
oculus rector et director credit ·
ipietate repleē · et finalit i terraz sū
torus iferni deferetur vbi locq̄ tali
um finalit ordinatur Ihe · xix · In
tophet sepelient · eo q̄ nō sit alibi
locus ad sepeliendum · Sed due
mulieres istā āphorā a tra erigūt
et eā in trā semaar deducūt qa
due mulieres. i. duo mortalia vi
a · s carnalis pentū affectio et im
pba terrenorum ābitio quibus
· s · anexe sūt ale miluu. i. quedam
pigritia cū superbia et in istis al
erat spūs. i. virtutis presumptio
que istā āphoram · s · auarum et
peccatorē per inanem spez erigūt
ita q̄ eum semper velle furtū ad
cælū. i. ad cælsitudinem stat q̄ a scē
de te facūt · et tn̄ cōstat q̄ inē ce
lum et terrā remanet quia nūq̄
attingit ad cælsitudinem quā op
tat · quimmmo semper solet in
scientia taliter detinet · q̄ inde ip
sam cōtrahere verbo vl verbē nul
lus valet · satis em̄ potest deus vl
prelatus percutere vl predicator
vrgere · sed tamē iniquitatē siue p
uerse consticntie siu nquam ab is
tis poterit amouē q̄ sape ix · Suc
censa est quasi ignis impietas
Ista amphora dicatur egrediens
et leuata inter cælum et terramē
pondus plumbi et oculus terraz
dirigens · dicā in terram semaar
qđ interptatur fetor finalit tēdēs
et sicut visum est dicatur impieta
tem continens · Quia pculdubio
au arq̄ a diuina gratia et amicitia
egreditur · inter cælum et terraz
. i. iter alta et infima p status sui
instabilitatem et icōstantiaz suspē
ditur · cæcorum secularium lux et
oculus rector et director credit ·
ipietate repleē · et finalit i terraz sū
torus iferni deferetur vbi locq̄ tali
um finalit ordinatur Ihe · xix · In
tophet sepelient · eo q̄ nō sit alibi
locus ad sepeliendum · Sed due
mulieres istā āphorā a tra erigūt
et eā in trā semaar deducūt qa
due mulieres. i. duo mortalia vi
a · s carnalis pentū affectio et im
pba terrenorum ābitio quibus
· s · anexe sūt ale miluu. i. quedam
pigritia cū superbia et in istis al
erat spūs. i. virtutis presumptio
que istā āphoram · s · auarum et
peccatorē per inanem spez erigūt
ita q̄ eum semper velle furtū ad
cælū. i. ad cælsitudinem stat q̄ a scē
de te facūt · et tn̄ cōstat q̄ inē ce
lum et terrā remanet quia nūq̄
attingit ad cælsitudinem quā op
tat · quimmmo semper solet in

pendulo mánere · et nullam sta
tus certitudínem optínere · Quia
non sufficit istis terra .i. status im
fernor quē relinquunt · et celū .i. sta
tum altiorez non possunt attínge
re quem éxposcūt · et sic inter ce
lum et terraz .i. in incertitudíne sta
tus émanēt · qi ad illud qđ desíde
rant attíngē non valēt · Ezechi ·
xm · Eleuauit me spūs et statuit
me inter telum et terram · spiritꝰ
dico elatōnis · Iste ergo mulieres
.i. affectꝰ carnales et auaritia istā
amphoram .i. peccatorē in campuz
sennaar .i. in campū fetoris scilicz
in infernū portāt · vbi locū ppetu
e mansionis sibi ꝓparant · Ezechie ·
xxm · Fili hominis due mulieres
fuerunt filie matris vnius ac̄.

¶ Vel dic qꝫ due mulie
res quē peccatorē in infernuz por
tant sūt caro et mūdus · vxor vel
carnalis voluptas et diabolꝰ · vl
spes pe nitentie finalis a timor af
flictionis · Ille sunt male mulieꝝ
que alas superbie possident et spiri
tū male affectionis habēt · ideo ā
phoram .i. peccatorem in terrā sen
naar .i. in infernum deducunt

## Capitulum quartū

Zacharias vidit q̄tuor
quadrigas egredientes
de medio duoꝝ montiꝫ
um ereoꝝ · quarū ꝓma
bebat equos rufos · scda nigros ·
tercia albos · quarta fortes et va
rios · Zacharie · vi ·

Nota dic

si vis qꝫ iste q̄tuor quadrige sunt
quatuor virtutes cardinales · scz
fortitudo · tēperantia · iustitia · pru
dentia · Iste sunt quadrige domini
ad quas debemus esse ligati · et
iugo discipline et obedientie sibi
gati · Iste em̄ a duobus montibꝰ
ereis .i. a duabz animę potentiis
perpetuis et solidis scz intellectu
et affectu oriuntur · et ab ipsis na
turaliter producuntur · Que qua
drige quatuor habēt species equo
rum scz hominuz sibi famulantiū ·
q̄a fortitudo habet equos rufos .i.
martires proprio sanguine rubri
catos · Temperantia habet nigros
.i. confessores per squalorem pri-
tie offuscatos · Prudētia hēt albos
.i. doctores lumine scientie dealba
tos · Justitia habz fortes et varios
.i. bonos ꝑlatos et principes · nūc
ad promouendū · nunc ad puniendū
equitate ꝑuia variatos · Isti ergo
viri sancti equi sunt domini qui q̄
quadrigas virtutuz cardinaliū traxe
runt · et ipsis medianti bus mer
ces meritorum portauerunt · et i
seipsis vexerunt · Abacuc tercio ·
Qui ascendes super equos tuos ·
et quadrige tue saluatō ·

¶ Vl dic qꝫ quadrige quatuor cū equis
suis sunt quatuor statꝰ eccīe et o
diciones · scilicet nigri qualis est
monachorū nigroꝝ ꝓdicatoruz au
gustin · cum · rufi qualis est mino
rum et cisterciensiuꝫ · albi q̄lis est
carmelitarū · varij qualē secularī
ū clericoꝝ et layoꝝ q̄ determina
tū habitū non habent · ¶ Vl dic
qꝫ equi sunt viri iusti quoꝝ q̄daz
sunt rufi per caritatem · nigri per

humilitatez · albi p innocentiam
et castitatez · varij per honestatē
pē · Circumamicta varietate ·
Vl dic e contra scilicet q equi di
aboli sunt peccatores · Ysa · xxxi ·
Equus eorum caro et non spūs ·
et istorum quidam sunt rufi per
malitiaz · quidam nigri per infa
miam · albi per ypocrisim · varij
per duplicitatem et inconstanti
am ·

Explicunt Moralisationes su
per Librum Zacharie · Incipiunt Moralisationes sup Li
brū primi Machabeorum ·

Capitulū primum ·



Alexāder
rex ma
cedonum
multos re
ges et pīci
pes de
bellauerat
mumitio
nes cōtra
dominū regē erat. Spolia multitudinis
gentium accepterat · et manu for
ti regnauerat super terram Et fa
ctum est q mortuus est et regna
uerunt pueri eius vnusquisq in
dyademate et multiplicata sunt
mala in terra. i. Mach. i. Mor
Sic vere dico q alexander qui in
terpretatur auferens angustias
tenebratum est bonus prelatus q
tenebras angustie vel ignoratie
pel sapientiam fuit auferre · angus
tias subditorum per dulcedinem
et clementiā scit leuare · Quisq re
gnat iste in ecclesia vel patria tā
fortiter et prospere · q malos tyra
nos · fortes ac malos sibi subdit
ac mumitōes. i. malas cogitatōes
eorum dissipat · scienti arum spo
lia et diuitiarum vndiq augmen
tat · Sed sepe fit q ipso mortuo in
regno eiq vel ecclesia sua diuisio
nes solent fieri · ita q de pueris
. i. de subditis quilibet vult regnare
et dyadema unusquisq dictōis capere ·
ita q sine rege et regine vagātes q
libet ābitōse capit alys impare l
saltim siue ugo sicut rex vuerē
a manere ·

In diebus illis rex nō erat in
israhel · sed vnusquisq hoc
q volebat faciebat · Ista em in
ecclesiis vel conuentibus p mor
tem prelati videntur · q qui libz
imponit sibi dyadema inq̄tum p
lati fieri presumunt et imagina
tur et quilibet in loco suo regnat
inq̄tum vagabundi fiunt et obe
dire maioribus dedignantur · Et
sic mala multiplicantur in terra · q
p mortem bonī plati et p dissensi
onem eligentium p insolentiaz p
sumentium subditoq fiūt in eccle
sijs multa mala sicut dī · Pro · xi ·
Vbi non est gubernator populus
corruit ·

Factum est q anthiochus ra
dix peccati imponeret sibi di
adēmata · et regnaret super asiaz
et egyptum nō sufficiebat sibi re
gnum asie et grecie possidere nisi
etiam studeret alienum regnum
scilicet egypti per violentiam

vsurpare. Cū ergo pualuisset con
tra ptholomeū regem egypti. et
spolia q̄ plurima cōgregasset. ap
posuit etiā filios israhel impugnare
Intrauit ergo sanctificatōnem in
superbia et accepit altare aureū. mē
sam et cādelabr̄. fialas. mortaro
la aurea. veluz. cortinas. et orna
mentum aureum qđ erat in facie
templi. Et accepit autū argētuz va
sa concupiscibilia thesauros occul
tos de domo dñi. et cōminuit
omnia. Et sublatis oīb9 in terraz
suā rediit. et ciuitatē ihrlm est q̄
et desolatam dimisit. Causa āt q̄
te ista mala pmisit de9 filys israhel
euenire ibidē reddit. q̄ in dieb9
illis exierant ex israhel filij iniqui. q̄
a testamēto dei recesserūt et testa
mentū cū gētilib9 dispositerūt. et
gimnasium secūdū modū gētiliū
i ihrlz ostruxerūt. ppucia sibi fece
rūt. et natōmbz se iunxerūt. et
venūdati sūt vt facerēt mala Et
accedētes ad regē. potestatē facē
di iusticiā impetrauerūt. q̄bus de
us indignatus. ipsā ciuitatē ihrlz
in manu āthiochi reddidit. qui tē
plum et ciuitatem vt dictum est
expoliauit

¶ Moraliter Expo
nēdo mistice dico q̄ ihrlm ecclesiā
signat q̄ filios israhel. i. vicos eccleſi
asticos deū videntes cōtinet. Sed
sic fit q̄ hic inuenīūtur multi iniq̄
testamētū dei. i. cultum religionis
et ecclē cōtemnētes et ab ea per
vitia recedētes. testamētū gentiū
. i. ritus et mores secularū eligen
tes. et se i moribz et ritibus nati
ombz gentiū. i. secularibz cō formā
tes. gimnasia secularis scientie i ihe
rusalē. i. in ecclia introducētes. et
prepucia carnalis vite sibi facien
tes. et a rege. i. a principibz secu
larib9 potestatē facēdi iusticiam
. i. secularia officia dimissiones et ne
gocia impetrātes. Videns ergo do
minus filios israhel. i. ecclasticos in se
culares uerti. vitam regularez
et ecclesiasticam negligere. secu
larem diligere et amplecti. solet
eos antiocho id est tirannis huius
mundi et regibus subiugare. qui
iam non cessant ihrūsalem et tē
plum ipsius id est ecclesiam et re
ligionem bonis suis temporalib9
spoliare. ps. Tradidit eos in ma
nus gentium. a dominati sunt eo
rum qui oderunt eos. Non enim
sufficiat istis principibus q̄ notabi
lia regna habeāt. quīymo ad alia
regna possessiones et terras aspirāt
ugiter et āhelāt. Nec eis sufficiat
egypti. i. mundi spolia et diuitias
tollere. nisi etiam contra ihrusalē
. i. contra ecclām studeant rapinis
dimicare et eā bonis ipsi9 spoliare.
¶ Isti ergo duo ydemata sibi
imponunt. inquantum in mundo
et in ecclesia etiam dominari que
runt ibidē clerum grauant et pre
munt ¶ D
Vel dic contra ambitiosos q̄ anti
ochus qui interpretatur pauper
silens significat ambitiosum et
malum. qui in principio paupe
rem se esse predicat. silentem et
pacificuz se esse fingit. Psalmista
Pauper sū ego et in laboribus ce.
Sic ergo facit vt super duo regna
imperet id est q̄ duo v̄ el plura
beneficia acquirat. regnum em
apūū id est statum sibi pprocōat9

nō sufficit · qūmmo regna et bene
ficia aliorum ābit et cupit · Et fit
qñq; q; ptholomeū de regno egip
ti .i. aliquē aliuz de sua dignitate
depomit · et duo dyademata .i. du
as dignitates sibi accapit · Apoca
xiij · Habebat duo cornua similia
agni · Mach · xi · Intrauit ptho
lomeꝰ āthiochiā et imposuit duo
dyademata capiti suo · Sed isti
ad huc nō sufficiat msi ad ihe
salem et ad templum .i. ad maio
ris dignitatis prelaturaz veniat
quā supbe et ābitiose intrare pro
curat · Iste ergō mediante exerci
tu suo .i. altis carnalibz ꝓncipibz se
cularibꝰ intrat sanctificationem
.i. ecclesie prelationem i superbia
Vbi procerto cuz intrauerit · sta
tim se conuertit ad vasa aurea et
argentea et ornamēta et supellec
tilia .i. ad eccīe diuitias dep̄ dāduz
ad sbditos molestādum et tēplū
sibi cōmisse eccīe spoliandum · Et
qđ deteriꝰ ē q̄cq̄d potest in ista
ihersalem .i. in isto tēplo capere
in terram suam ad lām portat ·
in domo pāterna palacia edificat
et domis eccīe nepotulos suos di
tat · et sic templum suum depau
perare vt diter alios nūq; cessat
Illud aūt infortuniuz miserē ihe
rusalem merito puenit · q; filij · s ·
mali eccīastica · a testamēto legis
diuine recedunt · et per diuersa
peccata nationibꝰ .i. secularibus
pares fiunt · et sic habere talem
plātum propter peccatū populi
merentur cū ipi delinquūt · Job
xxxiij · Dominꝰ regnare facit hoī
nem ypocritam propter peccā po
puli · ¶ E Vl dic q; ātio
chꝰ est dyabolus · q; propter pecca
ta xpianorum usq; ad ihersalez
.i. usq; ad xpianorū fidez exercitū
vitiorum deduxit · sanctificacōem
.i. statum religionis cum supbia
sbintrauit · et inde ornamēta spi
ritualia abstulit penitus · Exinde
enim abstulit altare deuotionis
candelabrū discretionis · mensaz
compassionis · phialas predicati
onis · mortaciola diuini timoris
velū cōtinentie et casti moris ·
coronas eminentie et honoris · et
ornamentum bone conuersacōis
et spūalis honestatis et decoris ·
Vbis enim omnibus iam videtur
ecclesia per dyabolum spoliata ·
et ad tristem desolacionem ducta · Aurum enim et argentum et
occultos thezauros .i. sapientiaz
et clementiā virtutesq; subtulit
et vasa concupiscibilia .i. bonas a
sanctas personas exinde rapuit
et amouit · Treno rum · primo ·
Manum suam misit hostis ad o
nia desiderabilia eius Et hoc pro
certo q; filij israhel .i. viri eccle sia
stici · qui nationibus .i. secularibꝰ
cōformari mtūtur et testamtū di
cultūq; religionis et ecclesiastice
discipline abhominātē · ergo tabu
inurere ꝑm erēt · Ezech · xxiij ·
Scelꝰ tuū et formicacōes tue fecerūt
tibi hec · Vl si vis dic q; āthio
chꝰ ē malꝰ platꝰ quo intrante et in
pāte in ihrlm .i. eccliā l religione
stati p suū malū regimē ibidē de
ficiunt spuāles et tpales diuitie
supradce · q; sicut dr · Pro · xxviij
Regnātibꝰ ipis ruine hoīm fiūt
āt dic de malo primaꝝ qñ iapit i
patria dnāti ·
¶ F

Consequēt ibi dicit q̄ spolia
to tēplo p ātiochū gemue
rūt pncipes semores et iuuenes
virgines infirmate sunt et spec
iosītas mulieris imutata est Ois
marit⁹ lūpsit lamenta et tota do
mus iacob confusionē ℣ Qo Sic
ecclia vtutibz exspoliata pncipes
semores iuuenes vgines maritꝰ
et mulieres et omis stat⁹ secu
laris psonaꝝ spiritualiter infir
mat et de bono m malū immuta
tur Cōstat em̄ q̄ ecclasticis a dia
bolo p peccatum spoliatis secula
res solent malo exēplo eoꝝ fac
lit desolari et a virtutum tramite
immutari ℣ Isaie xxxij Sicut po
pulus sic sacerdos ℣ G

Dicit cōsequēt ibidē q̄ prin
ceps tributorū miss⁹ a rege
venit iherusalē et locutus est eis
pacifica verba ī dolo et credidēt
ei Sed cū infra vrbem receptꝰ fu
isset irruit repente m ciuitatem
et pdidit populū ex israhel et ac
cepit spolia ciuitatis Et succēdit
eam igne et destruxit domos eiꝰ
et muros eius in circuitu acapti
uas duxit mulieres et natos et pe
cora possederūt et facta est iheru
salē habitacō exterorꝝ et facta ex
tera a seie suo et nati eius dereli
querunt ea sanctificacō eiꝰ deso
lata dies festi eiꝰ cōuersi sūt in lu
ctū sabbata eiꝰ in obprobriū ho
nores eius ī nihilū secūdū gloriā
eiꝰ multiplicata ē ignominia eius
℣ Mora C Iherusalē ē aīa
ad quā iniquꝰ pncips .i. diabolꝰ
p tempationes se applicat et si
bi in dolo .i. sb spē boni mala sug
gerendo locutꝰ ē .i. q̄ quicq̄ p ma
las cōplacentias et consensus sibi
credit et eū recipit et admittit
Sed statim q̄n amittatem mētis p
peccatū mortale intrauerit repē
te p viciorum cumulū sup ipsam
irruit et populus suum .i. potenti
as aīe et sensus quicq̄ destruit et
corrumpit spoliaq̄ virtutuz di
rupit muros disciplīe scilicz re
gularis in ea destruit et igne cu
piditatis eaz cremat et comburat
Mulieres .i. bonas affectōes natos eiꝰ .i. vitales opacōes ipsa cap
tiuat demitꝰ pecora verò .i. bestia
les motus possidet atq̄ mittit Et
sic fit q̄ ista a suo seipe .i. a bonis
virtutibz fit extera alteri populo
scilicz vicys subiecta Nam sancti
ficacō sue deuocōis desolat festi
uitas spiritualis gaudij cōturbatur sabbatuz quietis sollicitudi
nibz cōturbatur a sic honor sue spū
alis et rationalis conditionis ī ni
chilum oputat et sic gloria quā
anima habuerat ante peccatum
ī ignominiaz commutat Tre .i.
In circuitu eiꝰ hostes eius facta
est iherusalē quasi polluta mēstru
is Fatuum est ego talem hospitē
recipe et cordis nostri ianuas p
cōsensum tali principi apire ℣
Vel dic misticē q̄ iherusalem sig
nat ecclesiam principes ābitiosū
Ista enim est veritas q̄ ambitio
sus in dolo verba pacifica loq̄t se
ipsū mi tē dissimulauit vt īgres
sus sibi pateat vt ad statū plati
cis intra ecclesiā admittat Sed
quando se videt introductum et
ad prelationis officium sublima
tum et in statu et officio excelso

confirmatum · statim solet contra subditos per rapinas et exactiones irruere · populum subditorum perdere · spolia et diuitias huius ciuitatis accumulare · muros ciuitatis id est libertates et priuilegia irrumpere · ignez crudelitatis vbicq accendere · mulieres et natos .i. inferiores personas et simplices scandalizare · et a statu gratie captiuare · pecora vero .i. carnales psonas secum accipere · et sic ista ciuitas siue ecclesia a semmetipsius .i. ab omnibus filijs suis extranea efficitur · inquantum nullus indigena vel gratie filius i eius beneficijs et officijs promouetur · fitq habitatio exterorum · inquantum prelati isti introducunt multitudinem consanguineorum et ꝯpatriotarum · Treny · nij · Vere ditas nostra versa est in alienos domus nostre ad extraneos Sub tali ergo principe periit sanctificatio deuotionis · subbatum quietis et festum consolationis · honor dignitatis et promotionis · Et vt breuiter concludatur · tota gloria ꝯmutatur in ignominiam vilitatis et confusionis · Treno · ij · Obliuiom tradidit dominus syon festiuitatem et sabbatum Quia procerto quantum sub bono prelato vel principe ecclesia vel patria consolatur · tantum sub malo ambitioso raptore et auaro cōfunditur ꝯpatriotice · et spualiter desolatur · Vnde · Apoca · xviij · Quantum glorificauit se in deliciis tantum date ei tormentum · et cetera.

Sequitur ibidem ꝙ per impios regis antiochi desolata est et vastata iherusalem · Ciuitatem dauid id est arcem syon ceperūt et eam turribus et muris munierunt · et constituerunt ibi gentem peccatricem viros iniquos · et ꝯualuerunt in ea · et posuerunt ibi arma et escas et congregauerūt spolia iherusalem · et posuerunt illic · Et facti sunt illi in laqueum magnum et in insidias · et contaminauerunt sanctificationem et fugerunt habitatores iherusalem propter eos. Nota

Sic vere antichristus diabolus et milites sui vastata ciuitate iherusalem inferiori id est subiugato prius statu secularium laycorum · et per peccata multiplicata dissipato arcem syon id est statum religionis sibi specialiter dedicauerunt · et eam que prius erat habitaculum dei sibi habitationem fecerunt · ibiq ad litteram posuerunt gentez peccatricem · que pre ceteris hodie in ecclesia ad litteram conualescunt et in terrena prosperitate proficiunt atq crescunt · Quia sepe fit ꝙ in ecclesia et in mundo illi qui sunt iniquiores · sunt diuitijs pleniores · Jheremie · duodecimo Via impiorum prosperatur · bene est omnibus qui preuaricantur · et inique agunt · Ipsamq arcem id est ecclesie statum spoliis iherusalem id est diuitijs secularium ditauerunt · Escas id est diuitias et commessationes · arma id est pompas et lites ibidem introduxerunt · et ipsam muris et turribus · castris et domibus · pompis

et fastibus accenxerunt. Sed hec
ta ista ecclesie prosperitas tempo
ralis sibi per diabolum procreata
non cedit ad virtutum augmen
tationem sed potius ad iniquita
tis accumulationem. quod patet
in hoc quod sequitur. quia illi q̄
constituti sunt in arce facti sunt i
laqueum magnū. quia multi mo
derni ecclesiastici facti sunt hodie
in laqueum et in insidias aliorum
quia ipsi per fraudes et malitias a
lios insidiantur. et per male vite
sue scādalū alios ponunt et scādali
santur. Et quia sanctificationem
ecc̄ie per luxurias suas contami
nauerunt. ideo habitatores ihe
salem id est ipsi claues ecclesie insi
dios sc̄z seculares a statu gratie p
istorum malum exemplum. vel
ab amore ecclesie fugere cōprobā
tur. Et breuiter ista est veritas.
q̄ mali ecclesiastici sunt hodie pre
cipui milites diaboli et i statu ec
clesie est hodie sua specialis habi
tatio et aliorum illaqueatio et de
ceptio. Vñ Osee quinto. Audite
sacerdotes et attendite domus ihe
rusalem et domus regis ausculta
te. quia vobis iudicium est. quo
mā laqueus facti estis speculati
oni et rethe expānsum super tabor

Ant. Ethiochus rex sprevit et or
dinauit per totum regnum
suum q̄ omnis populus vnus esset.
et q̄ vnusquisq̄ legem suam et pa
trium suorum dimitteret. et legez
ipsius scilicet ydolatriā custodiet
Et q̄ continuo occideretur si quis
iussionibus contra iret. Quidā er
go in ihrusalem legem domini di
miserunt et regis iussionibus pa
ruerūt. Precepit ergo rex edifica
ri aras tēpla et ydola et sacrificari
carnes suillas et pecora cōmunia.
et relinquere filios suos absq̄ circū
cisione. et coinquinari animas
eorum in immundicijs. et q̄ q̄ sacri
ficari renueret moreretur. Ab
hominandum etiam ydolum sup
altare domini edificauit antioch⁹
vt ibidem demonijs immolaretur.
vbi domino fuerat immolatum.
Et prepositit principes populo. q̄
hoc fieri cogerent. Qui etiam fili
os israhel in abditis effugauerūt.
ante ianuas thura et sacrificia in
cenderunt. libros legis domini cō
busserunt. et quoscunq̄ legez do
mini seruantes et libros legis ha
bentes inuenire potuerunt occide
runt. Et libros continentes leges
ydolorum illuc de grecia transtu
lerunt. eos qui circumcidebant pu
eros trucidabant. et per vniuer
sas domos eorum pueros a cerui
cibus suspendebant.

Moraliter Sic vē
diabol⁹ iniqu⁹ sume cupit q̄ lex
sua ab ōmib⁹ teneatur. et q̄ vni
uerse generationes leges suas di
mittentes legis nature diuine et
gratie renuntiantes vnus popul⁹
scilicet reproborum efficiatur. et
eidem in omnibus famuletur. Ni
titur etiam q̄ in ciuitate ihrusalē
.i. in conscientia cuiuslibet fidelis a
i ecclesia aras et tēplū suū faciat
et q̄ ibi ydola diuersoꝝ vitiorum
erigat. et q̄ carnes suillas. i. viti
ū carnalitatis ibidē offerēdas iou
cat. q̄q̄ nullos filios suos. i. affec̄us
et opationes suas a superfluis vi
tijs arcēdat. sed potiꝰ seipm p

luxuriam et auaritiam cõmq̃net, et in immundicys vitioꝝ vuat. Ysaie. lxvi. Anima eorum in abhominatõmbus delectata est. Ergo iam iste in templo ecclesie abhominanda ydola desolatõnis id ẽ malos ecclesiasticos et prelatos, super altaꝛ. i. cathedrã dignitatis et officioꝝ constituit et erigit. q̃ sꝛt abhominabilis vite sunt et desolationem suoꝝ locoꝝ faciũt et inducunt. Jeremie. xxxij. Posuerũt ydola sua in domibus in quo inuocatum est nomen meum. Jam libros diuine legis. i. scientiã theologycã de iuda et iherusalem. i. de ecclesia destruit. et libros suos. i. lucratiuas scientias remittit. Jã nullos pueros. i. nullos fideles arcũcadi a superfluitate vitioꝝ pmittit. quinymo illos q̃ libros dine scientie habent sꝛt viros scientificos. istos etiam qui pueros arcuit cadũt. i. illos q̃ in erigẽdo alios a carnis voluptate purificãt. ipugnat tribulatõmbz et affligit. Dũ apes suos. i. hẽticos et sceleꝝ patronos ibidẽ collocat. p quos fideles ad hec nephãda opa iducat mltipliciter et ipellit. Sic ergo fit q̃ ista iherusalem nostra multiplicãt desolatur. et crescẽtibꝫ vitijs et legis diuine cultu cessante ibidẽ daybolus p vitia prolitur. Jeremie. Jn desolatione erit tra.

## Capitulũ secũdum

Qum apparitores ãtiochi remisset ad ciuitatẽ modin vt ꝑpulũ ad cultũ ydolorũ cogerent. ꝑmo ante õma aggressi sunt mathathiã. p eo q̃ sacerdos erat et inter alios erat persona solẽpnior. Sperabãt enim q̃ isto ad ydolatrã inclinato. alij facilius obedirent. Vnde dixerũt ei. princeps magnꝰ et clarissimꝰ es in ciuitate hac. ornatus filijs a fratribus. ergo accede pri⁹ a faciussum regis. et eris tu et filij tui inter amicos regis et magnifica tus argento auro et muneribus Verũptamẽ mathathias fortiter restitit. et legẽ dei vlinqre noluit quinymo zelo dei accẽsus ydolum quod fecerant dissipauit. et quẽdam iudeum qui ad imolandum coram omnibus accesserat. apparitorem etiam regis qui alios immolare cogebat super altare premit. Et tandem collectis secũ filijs et amicis ad mõtes et deserta confugit. et q̃quid habebat in ciuitate reliquit. ꝑmo Machabeoꝝ ij.

Moraliter

Sic mistice loquendo quando dyabolus rex infernj mittit satellites suos scilicet inferiores demones. vt vndiq; cultum ydoloꝝ id est vitiorum fuscitent et homines commoueant tẽptationibus et impellant. ante mittuntur mathathiaz. i. bõ nos prelatos et sacerdotes clarioꝛes sapientes a discretiõres psonas decipere. et domis et pabꝰ ad peccata allicere. vt sic p malũ ipsoꝝ exẽplũ possint alios facilius superare. ij. Regum vicesimo secundo. Non pugnabitis contra quempiam minorẽ et maiorẽm. nisi ctra regẽ isrl solũ. Nazꝛ vt poit hic stephanꝰ de logotheta. sic falco

primam gentem primo mutavit · sic dyabolus ad temptandum clericos et prelatos primo curat. i. Regum xxxi · Totum pondus populi versus est in saul regem Sed iste debet fortiter resistere legem domini non derelinquere · sed potius ydola vitiorum pro viribus in civitate ecclesie destruere · et iudeos. i. subditos immolantes punire · et ipsos dyaboli satellites fugare · et spiritualiter occidere · Et relictis illis que in civitate mundi habet · sed affectu terrenorum bonorum debet in montes et solitudinem patere per affectionem et contemplationem fugere · et ad hoc ipsum alios invitare · qui dum est inquit sequatur me · Psa · xx ·

Venite ad montem dni ℣ Ecce habes quod mihi filii israhel ascenderunt in solitudinem ne sacrificarent ydolis · quia in valle et civitatibus colebatur et se absconderunt in abditis a speluncis · Satellites antiochi constituerunt eis per reliquum sabbato ad finem quod non se defenderent cum ipsis arma sumere in sabbato non liceret · Ipsi ergo se non defendunt · nec arma contra hostes sumpserunt · et sic usque ad mille animas trucidati fuerunt · Mathatias autem et sui proposuerunt etiam in sabbato arma sumere et contra hostes se defendere viriliter ℣ Vocasti

Illud potest allegari contra multos religiosos · qui de civitate mundi et de valle terrenorum exeunt · ad montes perfectionis et gradum ascendunt ecclesiasticum · et in cuiusmis religionis mittuntur se abstinere · et ab ydolatria et cultu vitiorum que in mundi civitate colunt immunes et liberos se esse credunt · facientes illud · Genesi · xix · Non manebis in omni circa regione · sed in monte saluum te fac · Sed heu heu demones ipsos ibidem temptationibus insequuntur · et in diebus sabbatis id est in ipsa quiete contemplationis · et in montibus perfectionis · et speluncis religionis contra eos preliantur · qui qua arma bonorum operum non sumunt nec loca occulta sed cordis opilat a malis desiderijs neq claudunt · nec se contra hostes viriliter defendunt ideo ipsi qui in mundo non pierat in religionis vel perfectionis arce vitijs peunt et succumbunt · Fatuum ergo fuerat illis ad istos montes fugere nisi vellent se fortiter armis bonorum operum defensare · Sed heu non sic mathatias et filij eius. i. non sic boni et prudentes religiosi et clerici · qua isti in istis montibus et speluncas viriliter bonorum operum arma sumunt · et seipsos viriliter resistendo defendunt · et ibi non peunt vel delinquunt · nec periculum damnationis incurrunt · Vel dic quod dies sabbati signat festa in quibus dyabolus contra homines fortius insurgit propeo quod eos vagos et occasos cognoscit · quia tunc arma bonorum operum non assumunt · sed potius ocijs lusibus et liturgijs intendunt et ideo temptati a dyabolo facilius succumbunt · Tertio nocturno secundo · Vocasti quasi ad diem solempnem · qui terrerent me de circuitu · Dum tamen propter ipsum sabbatum non cessant arma bonorum

operū assumēre · a ideō nec hostes eos audent per temptationes iuā dere · vel si inuadunt solent cōtra eos fortiter dimicare · dicētes illō Math · xij · Itaq; licet i sabbatis bene facere ·

¶ C Egitur de māthathia · q ipe a filij sui adiunctis sibi illis qui voluntarij erant in lege et fugiebāt a malis · magnum exercitum collegerunt · et viros impios & cussertūt · pueros i arcūcisos arcumaderūt · filios supbie persecuti sunt · et aras quas fecerūt ydolatre destruxerunt Tādē vēo moriens mathathias filios instruxit et eos ad pugnāduz p legibz salubriter erudiuit ¶ Mora ¶ Mathathias qui interptat a deo datus signat bonum prelatum & sapiorem a deo datū et promotū · Deb · v · Nec q̄sq̄ sumit sibi honorē · Nemo assūit ergo honorē · & q̄ vocatur a deo tāq̄ aarō · Talis ergo debet viros deuotos i lege dei volūtarios sibi adiungē · et eos in cōsilijs et bñficijs secū habē · Eccī · ix · viri iusti sint tibi cuue · ipios vero dēt psequi punire et de medio tollere · marcūcisos vo i. carnales et superfluitatibus mox et diuitiarū onustos dēt corrigendo arcuī cidere · Aras vo ydolox. i. auaros et luxuriosos i quibꝫ semp vigz ignis cupiditatis · a carnes carnalis voluptatis · thus superbie · et fumꝫ vanitatis debet destruere · tandē filios et subditos suos debz instruere et ad dimicandum si sit necesse prō legibꝫ animare dicēs illud primo Macha tercio · Accingimini et estote filij potentes

¶ Capitulum tercium ¶ a

Exrexit iudas machabeus pro patre suo · a iuuabant eum fratres sui · et dilatauit gloriam populo suo ¶ Induit se lorica sicut gygas et succinxit se arma bellica · et protegebat gladio suo castra · Similis factus est leoni in operibus suis et sicut catulus leonis in venatione sugiens Persecutus est inimicos persequens eos · perambulauit ciuitates iude et congregauit pereuntes Et nominatus est vsq; ad nouissimuz terre · et repulsi sunt inimici pre timore eius · et omnes operarij iniquitatis conturbati sunt · primo Machabeorum tercio ·

¶ Moraliter ¶

In istis verbis recte ponitur exemplar et regula cuiuslibet boni principis · Judas enim interpretatur confitens et glorificans Machabeus interpretatur ingeniosus prudens et cautus · qz reuera bonꝫ prelatꝫ vel princeps debet deum laudare · prudens et circumspectus subtilis et ingeniosus ee · Inocētes protegere · pestilētes p cutere gladio iuris dictōnis spūal vel tpal · vel gladio ferentis orationis cordialis debet castra sibi subiecta. i. territoriū suū et eccīas pābulaē · et tam eius bō q̄ psonas protegere · lorica iustiaē accipe · arma bellica. i. virtutū iuē · vt sic possit gloriā et psperitatez sibi populi subiecti dilataē · Eze · xxvm · Tu cherub extentus protegens · Unde

istis dicatur illud · Eph̄x · vi. State succincti lūbos vestros mouite loricam iustitiae · debet etiam esse similis leoni · audacter arduа aggrediendo · et ꝑter nullum quē cunq; magnū ab executione iustitie tepescendo · Sicut catulus leonis debet fugere altisone predicando · et sic iniquos debet persequi ipsos seuerter puniendo · et eos debet perscrutari et inquirere diligentissime et examinando · et cui tates ad litteram pambulare sb ditos visitando · et iustitiā faciendo · Ps̄ · Perambulabam in innocentia cordis mei · a sic talis iudas potest dici ille de quo dicit · Prouerb̄ · xxx · Leo fortissim? bestiaꝝ ad nullius pauescit occursū · Et teneā si nostri principes tales fuerunt · tūc p timore eoꝝ inimici sui tā tēporales q̄ spūales rpellētur · ab eoꝝ psentia a iustitia terrebū t · et oparij imq̄tatis formidabūt Pereūtes sz paupes trubulati q̄ murā patiuntur ab hys defendētur et cōgregabūtur · a ipsi famā perpetuā acquirēt et vbiq; nominabūt · Ills ē verū quādo in vno loco ē iustus iudex vl̄ platūs prudens a seuerus · omnes mali genetaliē timēt eū · Osee · xi · Leo rugiēs et formidabūt filij matus · ip se vero acq̄rat nomē ꝑpetuū et iocūdū · Eccl̄i · xv · Nominé eterno hereditabit illū dns · Et. i. Paralip · xvij · Diuulgatum est nomen david ꝑ cunctis regionibus Verūp tamen aduerte q̄ dictū est · q̄ fratres eius iuuabāt eū · quia quilibet bonus frater canonicus vl̄ sb ditus debet fupiori collaborare · a eum spūaliter per orationes et mi chilominus tēporaliter p obsequia et subuentiones benigniter adiuuare Quia dicitur · Prouūb · xviij Frater qui adiuuatur a fratre q̄ si ciuitas firma · cuius tñ sepissime fit cōtractum · quia ofratres et sb diti libentius laborāt quādoq; ad superiorem suū cōfugiēdū q̄ ad eū iuuādū · piculū ē em̄ in falsis fratribus · ij · Cor · xi ·

VB

IVdas pugnās cōtra apollonū ipsū occidit · et gladiuꝝ sibi abstulit · Et q̄ diu vixit i isto gladio semp pugnauit · a hostes suos debellauit · Tandem sero principes sine contra eū applicuit quē iudas gladio supauit ·

V

Hora C Istud potest exponi sic · Apolonius qui interpretatur mirabilis mūdū signat · q̄ i cordibus fatuoꝝ vt pulcher a mirabilis · sublat gladiū ei? cū quo impugnat peccatores · i. ipsius prosperitas · Seron qui interpretat̄ princeps sieronis est diabol? · q̄ p certo uidas q̄ interpretatur cōfitēs debet ꝓmo mūdū p cōtēptū vincere · a gladiū eius · i. mūdi prosperitatem q̄ sit terribilis labilis et decepti bil̄ p cōsideratiōnē accipere · et sic isto gladio · i. hac cōsideratione mediāte poterit seron pncipē diabolū superare ·

VC

Hic dicit q̄ plus videns plm seron et multitudinē exercitus · icepit dubitare de victoria s iudas dux eorū incepit huiusmoi sermonibus eos cōfortare Facile est multos occludi in manibꝰ paucorum · nec est differentia apud dominum auxiliari in multis aut

in paucis · quia non in multitudine exercitus victoria belli · sed de celo fortitudo est ℣ Nota ℭ Istud applica contra illos qui in multitudine exercitus gloriantur · a qᵱ victoria magis dependet ab occulta dei ordinatione · non a militum fortitudine · Cuius signum est · quia plerumq; fortiores a debiliorib⁹ vincuntur · et plures a pauciorubz superantur ℣ D ℭ Vel si vis dic quo si imbecilles et timidi de suis viribus desperantes · formidat diabolum et vitorum exercitum qui fortis est et multiplex imuadere · tunc iudas .i. bonus dux vel predicator debet eos ad sperandum in dño et in dei auxilio animare · et ad non timendum dyabolum potestate mutare · dicens illud .ij. Paralip · xx Nolite timere hanc multitudinem non enim pugna nostra sed dei ℣ ℰ Duerte q filij qui erat in arce ihrlm .i. in ecclia · duces et adiutores sunt tirannorum et principum q militant contra eccliam · qui ipsis dant decimas et libertatem nocendi et populum ecclesiasticum depredandi · Unde sibi dici possunt dicere illud · Cant. i. Filij matris mee pugnauerunt contra me · Quod etiam de proditorubz patria qui in terra in qua habitant quandoq; extraneos hostes introducunt ℣ F ℭ Um plures duces antiochi scz menanor et gorgias et alij congregassent se ad prelium contra iudam in multitudine copiosa · factum est q; idem menanor de victoria futura presumens p negociatorubus maritimarum ciuitatum mittebat · vt filios iuda ipsis pro vendendos ei victoriam habuisset Promittebat enim nonaginta manapia iudeorum futura p talento argenti · De preda et captiuitate futura iudeorum promittebat se supplere duo milia talentorum · que singulis annis antiochus dabat p tributo romanis Verumptamen nutu dei contrarium factum est · qui duces regis et eorum exercitus copiosi a iuda et suis fuerunt victi et multi occisi et alij turpiter fugati · Negociatores vo q; p eorum dies iudeis venerant fuerunt ab ipsis suis pecuniis quos apportauerat spoliati · Illo enim pomet .i. Machab · in et · nij · et · ij · Macha · vm ℣ Noa ℭ Illud applica contra pseudoprophetas iudeos · q; paucitatem hostium vilipendentes · et in suorum multitudine et fortitudine confidentes victoria sibi promittunt · et ita se ea de ifortuno errores credunt · Un quadoq; fit q; suos hostes ante eos vincunt alios vendunt · et q; eorum eras alios distribuunt · Non aduertentes q; quisq; deus contrarium ordinat · qui non in multitudine bellatorum sed in suo beneplacito victoriam administrat · Sic ergo sepe fit q; aliqui qui presumebat vincere superantur · a q; alios sperat emere ab eis spoliantur · Qd vicq; tunc accidit quando illi pauci ad dei recurrunt auxilium et de deo non de se presumunt et illi multi in sua superbia confidunt · Non det qs quantumcunq; fortis et potens sibi victoriam promittere · sed potius hostes suos quantumq;

pauperes et humiles forimdare. Quia sicut dicit ille. Inimicum quauis humilem docti est timere Ideo ad exprimendum pr sup lonem talium dz.i. Regnm. xix. Ne glorietur a sancto eque vt di sanctus. et hoc qua dicit capitulo precedenti. Facile est apud deum multos in manu paucorum eccludi. ¶ G Vel si vis allega contra illos qui gloriatur de infortunijs aliorum. q tribulationes aliorum suas existimant consolationes. et aliorum grauaminibz et dampnis sperat ditari mercimonijs atq lucris. Quibus sepe contingit qp in eodem negocio vnde in aliorum preiudicium sperant vtilitatem: acquirunt miseriam. Si cut ad litteram eat de illis mercatoribus qui vbi in alienis miserijs speraverunt lucrum consecuti sunt p iudicium a dampnum. Psalle. lix. Expectauimus lucem et ecce tenebre

## Capitulū quartū ¶ A

QVm filij isrl viassent michanorē a ptholomeum principes antiochi quos vna cū gorgia liias miserat. contra eos gorgias adhuc ex aduerso stabat. q ipsos inuaderet proponebat. Aduersus iudas dixit filijs israhel nē concupiscatis spolia. quia bellum contra nos est. gorgias em et exercitus eius prope nos est. Sed state pre in uicem contra inimicos vestros et expugnate eos. et post hec sumetis spolia Quod factum est. quia primo gorgiam vicerunt et fugauerūt. demū vero ad diripienda spolia redierūt. inter que aurum et argentum iacinctum purpura et alias opes maximas inuenerūt primo. Machab. nij. ¶ Noa ¶ Isti tres hostes. quos lisias. i. dyabol? contra nos mittit mundum carnem dyabolū signat qui in hac valle miserie fideles fatigant. Ptholomeus qui interpretatur ad mensuraz deductus. carnem seu corpus signat. q finaliter ad breuem mensurā deducatur. quando in fra sepulchrū deducatur et artatur Psa. xxxnj. Extendetur sup eam mensura vt redigat ad michilū. Michanor q interpretatur lucerna. signat mūdum q fatuis peccatoribus videt stabilis et lucēs. et more lucerne oculos mentis debilitans et offuscās. et tamē istos quos offuscat allicies Vñ ista ē illa lucerna de qua dicit Luce. xi. Vide ergo ne lumē qd in te ē tenebre sint. Gorgias āt qui impugnat pasio luctātiū. signat dyabolū. qui luctatores. i. mūdi crudeles et tirānos finaliter pscidit et prosternit. de quo potest exponi illud. Genesis. xxxnj. Ecce vir luctabat cū eo vsq ad mane. q tetigit femur eius et statim emarcuit Ista ē veritas qp iudas et fratres. i. alicq fideles ecclie dñi obtinētes. quoq ptholomeū et michanorē. i. carnē et mūdum fugant p castitatē et otēptū. de isto fortiter victoriāt. vt qz statū religiosis et penitētie subintrat. Sz qd? p certo gorgias dyabol? adhuc latet q istos filios in castris bonoz mūdanorū

non mudmens · sed ea reliquisse p
perens · i montibus superbie eos
ꝛcere incpit · incptuz quos p luxu
riam et auaritiam non potest vin
cere · p superbiam superare ꝓsumit ·
Istis ergo debet predicari · q̃ spo
lia illorum quos occiderunt. i. dõ
et diuitias seculi quas dimiserunt
non concupiscant · sed potiꝰ cõtra
gorgiaz dyabolum · qui contra eos
latet preliaturos se prepẽnt · et
contra eũ per perseuerãtiã stent ·
a per bona opa dimicent · apostõ
a obtenta victoria post hãc vitaz
spolia padysi tuti inter se diuidãt
Illa enim spolia que possunt ha
bere ante plenam victoriaz scilicz
bona mundi non debent a fidelibz
et maxime a religiosis cõcupisci
ne forte dum ad ista colligẽda va
carent · contingeret eos a gorgia
dyabolo per auaritiam trucidari ·
q̃ dicit Prouũ · xvi · Melius ẽ hu
miliari cũ mitibus · q̃ diuidere spo
lia cũ superbis · Sed ista spolia q̃
post hanc victoriam cõsummatam
ꝓmittũtur repꝛesentant hominꝫ
bona glorie paradysi que a bonis
tantum cõcupiscuntur · et tunc
ab ipsis lete et tute poterũt adipi
sci · Psa · ix · Exultant victores cap
ta preda quando diuidunt spolia
Et tunc inuenientur ab ipsis · au
rum. i. clara visio et ete vna sapiẽ
tia · argentum. i. diuine laudis dul
cis ꝛsonantia · iacinctus. i. celestis
immẽsitas et ꝑminẽtia · purpura
. i. ardens et ignea caritas · opes
multe i. bonoꝝ habũdãtia · ñ · Ma
chabeorum octauo · Post sabba
tum. i. in octaua resurrectionis a
non modo debilibꝰ q̃ viduis diui
serunt spolia ·

## Capitulum quintum · A

Tolens iudas purificare
templum q̃s ab antio
cho fuerat pollutum · a
iniectis ydolis super al
tare ipsius maculatum · et sacrifi
cijs factis et libatis demonibus i
quinatum · elegit sacerdotes sine
macula voluntatem habentes i le
ge domini vt emundarẽt sancta ·
et transtulerunt lapides contami
nationis scz ydolum q̃s super alta
re posuerunt in locum immundũ
ꝓmo · Machab · nn · Mora
Sic vero iudas dux belli. i. papa l
episcopus videns tẽplũ ecclie ab
antiocho. i. a dyabolo pollutuz · et
altare. i. statum ecclesiasticũ ydol
. i. vitijs inquinatuz · immũdis fa
ctis. i. in mũdis operab us ibidẽ
demonibus. i. ad suggestio nẽ demo
num sacrificatis et fact is multi
pliter defedatũ · debẽt sacerdotes
sine macula. i. mundos ministros
querere · qui legis diuine. i. fidei a
sacre scꝛ tuẽ sint emuli · quos ibi
dem dẽt ordinare et in eccia ꝓfice
re · vt possint immũdicias vitoruz
de ecclesia abstergere et mundare
dicẽs illꝰ · Psa. i. Lauamini mũdi
estote · Lapides vo otainatõis. i.
psonas imũdas et peccatrices et
inutiles · q̃ modꝰ ydoloꝝ fuit ignãi
indeuoti · de super altare. i. de eccle
sie dignitatibz deponere et in locũ
imũdũ. i. in statum infimum collo
care · Ydas aut

ordinari. Et inde est qđ dicitur Ezech. xlvij. Sacerdotes illos qui illis immolauerunt phibet mīstra re. cōcessit tamē ipsis q̄ possint e dituoq̄ et iamtoq̄ officiū exercere dato q̄ peccatū taliū pēr pēnten tiaz tollatur. infamia tñ non facile abrogatur. ideo ipsis sublatis alius apponatur. Hebre. Aufert p̄mū vt sequēs statuat. C Hē dicit q̄ iudas et sui videntes sactificationem desertā. altaē ꝓphanatum. portas exustas in atrys virgulta nata. pastoforia dirupta planxerunt. et imposito cinē super capitibus suis ad dominū lacrymabilē clamauerūt. Et primo quidem illa que erāt in transeuntibus intra domum. eadem q̄ et atria sanctificauerunt. nouum altare de lapidibus integris ad similitudinē ꝓioris edificauerunt. vasa sancta noua fecerunt. Cāde labrū mensam et altare incensi i templum posuerunt. incensum sup altare. panes sup mēsā posuerūt. et lucernas sup cāde labrum ordīauerūt. velū appēderūt. sacrificia obtulerūt. et sic tēplū ꝓphanatū dedicauerūt. et facrem templi coronis aureis ornauerunt. pastoforia dirupta repauerunt. ianuas in eis posuerunt. Et sic cum ingenti letica dedicationem templi insequenti anno eodem die quo ꝓphanatū fuerat celebrauerūt. N Nota C Sic vere dico. quando iudas et sui. i. papa et cardinales et sci xpi fideles. videt scificatiōez vniuersalis ecclesie per virtutuz sterilitatem desertam. et a bonis personis viduatam. et qñ ofidebāt

mundaret templuz dñi. et videt q̄ altare pollutum erat. p eo q̄ super illud positū fuerat abhoīnā dum ydoluz et sepius demonibus imolatum. deposuit illud de loco suo. et loco eius de lapidibus integris altare nouū construxit. super quod sacrificia domino imolari mādauit. Lapides vero de positi altaris deceuit ad ē tez ponere. quousq̄ propheta domm surgeret. q̄ de ipsis uideret aliud ordinari. Videbat emz q̄ sine scādalo illō stare non poterat altare. ex quo super illud demonibus imolatuz fuerat. ideo illud nō poterat abilla sine infamia aliqualiter mūdari. nec sine scādalo p̄t̄i eo dño immolari. N Nota C Ista possūt allegari cōtra ifames ecclesiasticos. q̄ reuera si cōtingat altarē dñi. i. aliquē prelatū vl ecclesiasti cum enormitate criminū pollui. ydolo abhominādo scz peccō luxurie hereſis vel simonie sistere. vel sacrificijs demonū id est malis operibus maculari. dignus ē a statu suo per iudam id est per papā vel superiorem deponi. et ad ptez id est ad statum puatū et infimū constitui. et alius integer nouus in virtutibus innouari. Leui. xxvi. Louis superuenientibus veteta placetis. Quia dato q̄ aliquis ecclesiasticus qui aliquādo crimina publica cōmisit. p penitētiā pt mūdari. nūq̄ tñ scādalū vel notam ipsi infame quā meruit pt a se āpli separe. nisi forte post odignā emēdationē ex respōso ꝓphete. i. ex dispensatiōe pape contingat aliud

q̄ p̄te eius id est prelati p quos
intratur per auaritiam sunt exu
ste. altare .i. viri religiosi i quib⁹
thus orationis et deuotionis redole
re debet per luxuriam sunt pphā
nati. atria .i. seculares clerici vgul
tis .i. virentibus carnalibus affe
ctionibus nepotum et malorum
familiarum turbis sunt plen. pa
stororia id est seculares qui alios
habent per elemosinas et tempora
les subuentiones pascere sunt di
tati diuersis vitijs et destructi sū
ma possunt cōpassione tractari et
statim suimam tam vniuersalem
lacrimabiliter lamentari. q̄ iux
ta lamentationem ihēmie Treno
rum .ij. videtur q̄ cogitauit dñs
dissipare murum filie sion. luxit
ante murale et defixe sunt in ter
ra portę ei⁹. Ideo pro certo sūme de
bent isti superiores laborare et cu
rare. q̄ ista sanctificatio reparet
et q̄ virtutes quas ide antioch⁹
.i. diabol⁹ abstulit iterū restaurē
tur. Ponantur ergo ibi vasa no
ua .i. persone virtutibus inouate.
altare sacrificiorum id est actiui
sacrificia bonorum operum deo of
ferant. Altare incensorum id ē lo
ri contemplatiui qui thus oratio
nis deo incendant. Candelabrū lu
minis .i. viri discreti et scientifici q̄
alios doctrinis et exemplis edifi
cent et erudiant. Mensa propositio
nis .i. viri misericordes qui panes
et elemosinas deo in persona pau
perum ministrent. Velum appen
sum id est viri mundi casti religi
osi qui spe eternorum semper pē
dent. Tales debent prelati i eccle
sia constituere. sacrificia bonorum
operum introducere. pastoforia
diruta .i. pastum elemosinarum ibi
dem p̄parare. ianuas exustas .i.
prelatos defectuosos reficere. et
sic debent templum ecclesie spūa
liter renouare et deo nouiter de
dicare. Romanorum .xij. Nolite con
formari huic seculo. sed renoua
mini in nouitate sensus vestri

Vbi Et si vis dic q̄
iudas qui interpretatur confites
seu confessio ipsum confitētem sig
nat. quia ille vel illa templū con
scientie per vitia deformatum re
nouat et reformat. ibi em̄ edificat
altare holocausti vbi sacrificia in
cendūtur id est feruida dilectōes.
altare incensi .i. odorosa orationes.
candelabrum lumimis id est lucidā
discretionem. mensam propositō
nis .i. elemosinarum cōpassionum.
velum appendens .i. puritatem et
castam affectionem. Et sic ornat
facie tēpli coronis aureis imitatiuis
facietenꝰ introducat bonam aure
am et coronādā cōuersationem. a
sic templū mentis suę deo dedicat
per sanctitatē et deuotionem. et
sacrificia ibidē immolat p bonorum
opum executionem. Et dic si vis
q̄ iste iudas in principio qui videt
templū sciētie fuę ab antiocho p
vitia depranatū. portas sensuum
igne cupiditatis exustas. altare
cordis p affectiones indebitas p
phanatum. et ydolum abhominā
dum id est peccatum mortale ibi
dez sublimatum. pastoforia caruta
tis et atrū pietatis peiꝰ dissipa
tū. tūc p certo valde dēt p ōnēz
dolē. p opūctionem flere. p ofessi
onē clamare. et ad templum per

pmtentiam renouandum tōis co
nationibus anhelare. Edificat igi
tur ibi altaꝛe aīe. vt supraꝛ vñ pri
mo. Esdre. i. Dominus deꝰ celi pre
cepit michi vt edificarem illi do
mum. et merito quia sicut dicit. i.
Cor. iij. Templum dei sanctum e qđ
estis vos. Qui ergo templum dei
violauerit destruet illuz deus.

Hic habes qꝰ milites regis an
tiochi aceperant aream sion
et illis in munitionem erat. et
inde filios israhel qꝰ plurimū affli
gebant. Nunquid quando iudas
et sui templū mundabant. ipsos
plurimū infestabant. Et ideo di
citur hic qꝰ iudas dum templum
mūdauit ne populo nocerent mi
lites ordinauit. montem sion per
circuitum muris et turribus val
lauit. Et ne iterum conculcaretur
a gentibus. ibidem exercitum ad
custodiam collocauit.

Nota. Sic vere. qꝰ milites an
tiochi dyaboli. i. milites a principes
seculares ab ipa aree iurisdictōis
tpalis quā occupāt ñ cessāt iudā
a filios israhel. i. platos religiosos
circa templū ecclesie occupatos diu
turno de molestare. necesse est qꝰ ip
se iudas et sui id est ecclesiastica
manu armata se defendant. mili
tes et stipendiarios habeant. et
qꝰ domos suas turribus et muris
muniant. et contra malitias eoꝝ
manualiter se defendāt et sic vim
vi repellāt et repellāt. Sicut enim
videmus ad michil aliud vacant
nri milites officiales et layci prin
cipales. nisi ad templum et eius
libertates frāgere. clericos a templi
huius cultoꝛes affligere et cōtra eos
machinas et machinamēta erigē
Quapropt iā necē est ecclesiasti
cos ecōtra cogitare. et eoruz inu
entis qꝰ viribus obuiare a ne nocē
valeāt prauere. Ecā. xxxm. Cō
tra malum bonū est. et cōtra vi
tam mors. Prelatus em superior
debet ibi viros. i. personas virtuo
sas promouere que possint eccīaz
defendere.

Vel si vis dic moraliter qꝰ milites
antiochi. i. temptationes dyaboli
vel ipsi inferiores demones q fūt
milites principis neronis antiochi
. i. lucifer. qui quando aream mē
tis tenent sume mutuntur iudā. i.
penitentiam vel confitentem impe
dire. ne templum conscientie sue
per penitentiam reparet. et ne in
teriores officinas huius tēpli sci
memoriā et voluntatē et ratiōēz
preparet et virtutibus exornet.
Qua propter ille debet cōtra eos
militare. et milites suos. i. feruen
tes oātiones et cautelas intra eos
ordinare. turribus contemplatō
nis et diuine inuocationis. et mu
ris l custodys circumspectionis clau
surisq sensuuz contra eos munire
Turris em fortissima nomen dñi
ad ipsaz curret iustus et exaltabi
tur. Prouerb. xviij.

Vel dic qꝰ milites dyaboli hereticī
fūt. q arcē sion quā occupāt. i. sa
crā scripturā quā corrupte allegāt
infidēles. ñ cessāt edificatoꝛes tēpli
ecclie sci platos et catholicos impug
nare. a opꝰ structōis ecclieꝑ vi
ribꝰ impedire. Et ideo iudas. i. bo
nꝰ prelatus debet milites. i. bonos
predicatoꝛes intra eos ordinare. muris
a turribz. i. doctrinis et sanctorum

actiombus se et suam ecclesiaz defensare. et ibi viros .i. virtuosos curatores et visitatores ad custodiam collocare. Psa. lxij. Super muros tuos ierusalem constitui custodes ℣ Vel allega contra malos ꝓlatos qui in arcem dignitatibz ecclesiasticis dominantur. quia isti hodie valde videntur inuidere hys qui templū et sanctificationē ecclesie rẽpant. et exemplis atq; predicationibz mundant. bonis scz religiosis. ꝑdicatoribus. theologicisq; doctoribz. quos verbis et iniurys qñ doq; grauant. et in officio predicationis a templi repationis ꝓmisse ipsos impediūt. Qua propt necē ē ꝙ cōtra ipsos dimicēt atq; pugnent. et ab eoz malitys ꝙ viribz se defendant. Illud sepe videm9 in collegys seu claustris ꝙ mali prelati et maiores qui tenēt arcē quando vident aliquos bonos subditos qui pro templo ecclesie laborant. et ipsam ditare et ornare p suam industriā procurant. ꝑ ceto sibi quandoq; inuidēt et eos in bonis que faciebāt impediunt et molestant. Qua cōmuniter mali ꝓlati magis bonos quā malos impugnāt. et quādo vidēt eos prosperari ipsos infestāt. Quapter sepe fit ꝙ ipsos bonos cōtra se exacerbant. ita ꝙ cōtra eos litibus et appellationibus bonis pugnāt et etiam muris et turribus. id ē defensionibus adiutorys se muniunt. et parant. opulsi em iniurys malorum superiorum necesse habent contra eos insurgere. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum

Vel dic ꝙ illi qui sunt in arce signant malos ꝓlatos et baliuos qui quando vident aliquos subditos qui laborant pro templo suo edificando. et qui vacant rei familiari. ita ꝙ diuites fiunt et magni. statiz volunt eos impedire et ab eis emendas et exactiones extorquere. Quapropter sepe fit ꝙ ipsos cōpellunt contra se insurgē et mouere

## Capitulum sextū. ℣ A

POst multas victorias et prelia iude machabei. fit mentio de quodam prelio vbi in trā galaad iudas habebat pugnare contra thimotheū ducem filiorum amon. qui cum maximo exercitu ex altera ꝑte cuiusdam torrentis stabat oppositus contra ipsū. vbi et thimotheus viso iuda ista fertur dixisse Si transierit ad nos iudas prior ñ poterim9 sustinē eum et potēs poterit aduersū nos. si vero transfretare timuerit. et ex altera ꝑte aque castra posuerit tunc nos transeamus ad eos. qa poterimus cōtra ipsos. Os vlq; euentus rerū probauit. qa iudas statī ꝑ trāsfretauit. a cuius ꝑsp9 post eū. bellūq; contra thimotheū constāt inīt et ipso victo mltisq; occisis ceteros fugauit. ij. Mach. v

℣ Nota Illud potest allegari pro audacia ꝙ audaces fortūa iuuat ꝙ reuera in factis bellos. ī litibz et in quibuscunq; controuersys

prosperius videmus fuccedere p
us et audacius aggredientibus·
q̄ illis qui timide solent retrocede
re et occupationem hostium expe
ctare · Qui enim timet et retroce
dit · aduersarius suis ipsū inuaden
di audaciam administ̄rat · qui ve
ro audacter hostes aggreditur · se
ipsis formidabilē representat Me
lius est ergō ceteris pibus p̄uenire
q̄ p̄uenitu · et fortunacius iua
dere q̄ inuadi Vel allega q̄ homo
potest quādoq; sibiipsi sortez face
re et signum euētus negocii futu
ri cōprobatum sibi dare · Sicut pa
tet de isto thimotheo q̄ sibiipsi sig
num futuri victorie sup̄ oritate
transitus prōposuit cuius veracita
tem euentus negocii cōprobauit
cuius simile habes .i. Regū · xxiij ·
supra vide ibi

Vel dic q̄ iudas dux execratus .i.
bonus doctor vel prelatus in p̄lio
contra principem filiorum amon
.i. ortea dyabolum p̄ncipē reprobo
rum · prius aquā trāsire et preter
mittere q̄ p̄or dēt periula aggredi
et prior hostibus obuiare · et p̄or
exēplū sb̄ditis bñ opandi dare · a
eos ad sile p̄uocare · et hoc qz p
certo quādo p̄ceps vel p̄latus p
exempli datione pri aggredit ho
stes spūales · populus subditorum
eum libēter sequitur et trāsit post
eum · et similia bona opa facere
exemplo ipsius animatur ps̄ · Aq̄
la p̄uocans ad volandum pullos
suos et super eos volitans · Bonus
ergō dux et prelatus debet subdi
tos in bonis operibz precedere vt
bonum exemplum subditis possit
dare · Exe · ij · Ascendit āte eos
pandens iter ·

C

IVdas fugatis hostibus suis
qui filios israhel q̄ erant in
galaad destruere voluerant · ipos
filios israhel p eum liberatos cum
omnibus reb⁹ suis et vxorib⁹ a
natis in terram uidam vt ibi secu
rius viuerent secum duxit · In vi
a ergo erat iudas extremos ogre
gans et eos dulciter cōmonēs et
exhortans

M

Moa

In istis iudas lōmis duōbus et p̄
latis formam tradidit · q̄liē subdi
tos suos ab hostib⁹ spiritualibus
scz hereticis et demonib⁹ debent e
uitare · Et si vident eos esse in lo
co periculi in soc̄ietate mala vl̄ pe
riculosa · vel in prosperitatibz et
delitijs hui⁹ mundi debent eos ad
locum se curum scz ad israhelitar
.i. bonorū virorum societatē trans
ducere · et in terram iuda .i. in ec
clesiā vel ad vitam bonam suis bo
nis exemplis et verbis transferre
Dicēntes illud Exo · ij · Transea
mus vsq; ad bethleem · Ipsos etiam
ne pre lassitudine tribulatōnum
desperent · debent in via hui⁹ vi
te laboriose exhortari benigniter
et fouere · et extremos .i. paupes
et simplices vel peccatōes ad vni
tatē ecclesie congregare · dicētes
illud · Ezech · xxxiij · Qd̄ perierat re
quiram · qd̄ abiectum erat reducaz
qd̄ fractum erat cōsolidabo ētē · D

IOsephus et azarias quos iu
das in terram iuda reliquerat in custodiam · et quibus pre
cepit ne contra quencunq; pug
narent · sed q̄ terram diligen
tius custodirent audientes tam
prelia iude q̄ symonis prospera

gestā: voluerūt et ipsi sibi nom̄ fā
cere. Et ideo contra gentes. cōtra
iude preceptū dispoſuerunt pug
nare. Faciamus inquiunt nobis
nomen et expugnemus contra gen̄
tes. que marcuitu nostro sunt.
deus autem eorum superbiam con
fudit. quia a gorgia victi fuerunt
a duo milia populi israhel ceciderūt
et cuz ignominia redierūt. Et a
signatur ibi alia ratio. quia isti n̄
erant de semine virorum istorum. per
quos salus in israhel facta est. Si
mile ponitur ibidez de sacerdotibz
qui alterna vice dū voluerunt fortí
ter facere. et indiscrete ad p̄liuz
exierunt qui turpiter in prelio ce
ciderunt Nota

Illud allega cōtra p̄sūptuosos.
quia multi sunt qui quādo preli
a iude et symonis. i. quando virtu
tes sanctorum virorum audiunt
et eoruz prelia contra spirituales
hostes attendunt. similia attēp
tare p̄sumunt et sibi nomen et
famam acquirere concupiscunt.
Et ideo propriam fragilitatē non
considerantes sed potius de suis vi
ribus confidentes. sepe fit q̄ indi
screte ardua aggrediuntur. con
tra spirituales hostes p difficiles
modos abstinentiarum et afflictō
num sine consilio p̄liantur. nec
sunt contenti custodire terrā sibi
commissam. i. non sunt contenti cu
stodiē se a peccato. sed supra vires
suas ardua aggredi molliuntur.
Exodi. xvm. Stulto labore consu
mēris. vltra vires tuas est negō
cium. Sed sepe fit q̄ deus volens
p̄sumptionem eorum. nominis
et fame appetentiam resecare. p
mittit eos vinci a temptationibz
et ab hostibus superari Et q̄ contē
ti vita et professione sibi omissa n̄
erant. sed gloriam acquirere spe
rauerant. simit eos cū dāpno sui
et aliorum vitijs succūbere et p glo
ria appetita ignominiā ꝓportare
Vñ. nn. he. xnn. Cōtēt9 esto glo
rie tue et sede ī loco tuo Nalle
ga exemplariter quomodo sepe fit
q̄ illi q̄ famam et inanem gloriā
concupiscunt. solent bella noua e
mittere. a per lites et controuer
sias alios iuadere. et supra viēs
arduа aggredi. et indiscrete sine
consilio se in factis difficilibz imm
scerē. dato q̄ non sint de semine p
de genere illorum ad quos p̄tinz ta
lia exercere Sed vē sepe fit q̄ isti
superantur. et vnde vanam gloriā
sperauerāt vituperium cōsequūtur
sicut ad litteram ponitur de ioas
et amasia ꝛge iuda. nn. he. xnn.
vide ibi. Vel allega q̄ qui sine cō
silio facta sua faciunt. et in sēsu
suo confidentes fortiter facere ce
dunt. faciliter peunt et succūbūt
ideo bene dicitur. Eccā. xxxij. Si
ne consilio nichil facias

Notatur hic q̄ cū inimici ꝛgis
antiochi arcez eius que erat
in ihrusalem occupare vellent.
milites obsessi auxilium petentes
a ꝛge sibi per hec verba scripserūt
Applicuerunt hostes ad arcem oc
cupare eam. et nisi p̄uenerus eos
paulatim maiora facient et nō po
terus obtinere eos.

Nota Sic vero cuz hostes
nostri et temptationes semper mi
nuantur arcez mentis per consensū
capere. nisi in principijs eis occur

in tantū in ualescūt q̄ post vix
sucumbunt.

## Capitulum septimū

Cum rex uuemis antio
chus cum maximo ex
ercitu aduemisset ī pre
lium contra iudam et
filios israhel . et triginta duo e
lephantes doctos ad prelīū secuz
haberet. ostenderunt ipsis elephā
tib9 sāguinē uue a mane ad acuē
dum eos ad prelīū. Et posuerūt
turres ligneas super eos firmas
et pregentes. ī q̄b9 erāt machīne
et triginta duo viri pugnātes de
super. et intus magī bestie. Diui
se erant bestie p legiones. et mil
le viri et quingēti eq̄tes arta quā
libet bestiā ordinati. q̄ per exerci
tum discurrētes strages hostium
faciebant. i. Machab. vi. Mora
Antioch9 qui īterpretatur prin
ceps meroris signat dyabolū. qui
in exercitu suo cōtra israhel. i. contra
ecclesiam et cōtra viros magnos
elephantes. i. magnos mundi pri
apes et tirannos ordinat. Isti em̄
sunt dyaboli coadutores et ī suo
exercitu fortiores et ad nocendū
terribiliores simplicibus. Jacob. q̄
Nonne diuites p potentiaz oppri
mūt nos. Isti enim sūt quibus in
sident turres. i. alte seculi vigilā
tes. castra et ciuitates ī quibz ma
chine. i. machinatōnes contra pau
peres et mali cōsiliarij habitāt. et
in quibus. xxxij. viri vtutis. i. mul
titudo baliuoz et malorum famulo
rum latitat. qui omnes contra fi
lios israhel . i. cōtra innocentes
et pauperes subditos. vel contra
ecclesiā a eccl̄iasticos simul pugnāt
Intus in sua turri . i. in sua domo
vnus qui dicitur magister bestie
latitat. quia vnusquisq; talis pri
ceps semp aliquē principalē consi
liarū habet qui ipsū in suis mali
cijs dirigit et gubernat. Ad literā
enim videmus q̄ mali principes ī
turribus officijs et domibus suis
tenēt et fulciment multos malos se
cretarios machinatores et balista
tores. i. inferiores baliuos. qui ō
nes generaliter militant cōtra bo
nos. i. Machab. v. Congregate sūt
gētes aduersus nos vt auferāt nos
Istas etiā bestias. i. bestiales prin
cipes multi milites et equites id
est multi alij inferiores nobiles vl̄
eoz seruitores concomitantur. a
quasi ad voluptatē aliorū aduenīt
a sequūtur. de eoz rapinis viuūt.
et sb̄ eis in eoz fauore lucrū acq̄
runt. a quocūq; se verterit ab eo
ñ recedūt. Prou. xix. Multi colūt
psonā potētis. a aīa sūt dona ꝛbus
ētis Istis āt elephātibz ondūt ma
gistri eoz sāguinē vue et mori.
vt eos ad p̄līū acuāt. Quia p certo
ista ē veritas q̄ mgri istoz ele
phātū . i. adulatores principū sāgui
nē. i. crudelitatē quā āncessores eo
rū contra ecclāz et pauperes exercu e
rūt eis ondūt et p oculi eis ponūt
a sic eos ad p̄līū exactōnū aiant.
sāguinē etiā crudelitatis ipi dicī
tur ondere. qñ modos a vias quibz
sb̄ specie iustitie sāguinē et sb̄stā
tiā pauperū possint deuorare et ra
pe eisdē cōfulūt et exponūt. Nūi
xxxij. Non accubabit leo donec

tapuerat ꝑoam · Sic ergo fit · q̄ isti elephātes cum illis qui in turribus eoꝝ morantur et qui eos sequūtur et qui adulatorie sanguinem ꝓmare eis videtur. uidaz et israhelitas .i. bonos ecclasticos fuboitos persequūtur

Et Vt illud q̄ de illis elephātibus dicitur applica ad martires · qui viso sanguine vue et morti .i. visa et considerata passiōe christi ad ꝓfectū contra tirannos aīati fuerūt · et errores eoꝝ reprobādo et cōtra eos ꝓicādo mortem et sanguinem cōtempserunt Isti habuerunt turres dignitatū et ecclesiarum in quibus spūales milites continebātur · qui cōtra hostes fidei pugnauerūt · Multi tam eq̄tes q̄ pedites ipsos ad fidez se cuti sūt et per eos crediderunt · Ezech · primo · Declinabat que pūa erat ei tere sequebātur

Eleazar videns vnum de elephantibus qui stabant ī prelio contra iudeos ceteros altiorem et loricas regis loricatum · regez esse in eo id est ī turri lignea bestie super omnia extimauit · Qua propter vt populum suū liberaret et nomen sibi acquireret ꝓfligis hinc et inde hostibus vsq̄ ad bestiam penetrauit · et elephanti se supposuit · et cum sic suppositus interfecit · regem tamen non vulnerauit · sed ocasa bestia a cadēte sb ipsa oppressus pnt · et decessit · Et sic nec nomen sibi acquisiuit nec populum suum liberauit · seu potius sicut ibidem dicitur populus iudeorum regis impetum ferre non sustinens ab ipso fugit et diuīt Nota Eleazar vn⁹ de pn̄cipib⁹ iudeoꝝ sigt pharaseos et pn̄cipes iudeoꝝ · q̄les fuerūt anas et cayphas · Isti videntes contra se elephantes .i. plures sanctos apostolos dimicare et predicare · videntes vnum de ceteris eminentiorem sez cristum loricas regis .i. diuinis miraculis et operibus circūseptum · inantum q̄ eis verisimile poterat esse · regem .i. deum et diuinam naturam in eum latitare ipsum omnino occidere decreuerūt · quia sic populum suum a romanis liberare et a fide et potentia istius q̄ iam predicata fuerat eripere crediderunt dicentes illud · Johan · xi · Ne forte veniant romani et expedit enim vt moriatur · Istū ergo per mortem humanitatis fecerunt cadere · regem tamen .i. deitatem non poterant ledere · se q̄z sub eo occasionaliter ꝓdiderūt ipm̄ptum propter peccatuz mortis christi tandem destructi fuerunt · nec propter hoc fidem et potentiā extinxerūt sed potiꝰ ipsa crescēte post ipsius elephantis mortē ipsi perire meruerūt Vsa · lxm · Afflux erunt spiritum sancti eius et conuersus est eis inimicus et ꝓprie debellauit eos

Et Vt allega contra pfūmptuosos qui inanis glorie cupidi appetunt sibi facere nom̄ a ideo extra eminēti oēs se et fortiores aliq̄s īsurgūt et eos potēt appetūt et īuadūt · q̄z tam bn̄ q̄nq̄ n̄ cedit · Quia dato q̄ illi aliū ledāt vices tn̄ suas attenuāt et finaliter pōdere potentie alteriꝰ oppriamuntur · et dum alium grauant seipsos subuertūnt ·

Vel ad litteram dic de fatuis mi
litibus· qui supra vires suas vo
lunt facere· qui tamen in ipso
conatu suo dum alios occidunt so
lent et ipsi perire· Jemi· xlvi· Sor
tis impegit in sorte· et ambo in so
ueam ceciderunt· Vel vt expo fuit
quidam· tunc homo elephantē pi
mit· quādo carnē suā mūdū vl' dy
abolum vincat· Verūptn sub ipo
tunc moritur quando de victoria
in superbiā eleuatur· Osee· xiij·
Ero mors tua o mors· Vel allega
de martiribus qui tirannos gladi
o vbi dei occiderunt· ipsi tamē co
poraliter per martirium succubue
runt

¶ Nic habes q̄ cum antiochus
et exercitus eius pugnarēt
contra bethsuram· et tandem con
tra sanctificationem· Similiter q̄
a in vtroq; loco vbi deficiebant·
et quia sabbatū erat terre· illi q̄
in istis munitōnibus erant cuz ho
stibus pacem fecerunt et apuēit
Anthiochus vero intras in sancti
ficationem protinus pactz fregit
et muros in circuitu dissipari mā
dauit ¶ Hora ¶ Sic
vero dico q̄ tunc in bethsura et sā
ctificatione. i. in seculo et in claustro
cū antiocho. i. dyabolo et vitiorum
exercitu fideles ipugnāti tempta
tionibus pacem facūt et eis cōse
tiunt· et ianuas cordis apiunt·
et eos intus per malas cōplacenti
as recipiunt· quando cibi spūalis
doctrine et diuine scripture eis de
ficiunt· et qñ sabbata quietis et
ocij nec non festiuitates tempo
ralis prosperitatis icūbunt· Illō
enim in ecclesia et religione spec
aliter videtur· q̄ propter defectū
scientie· et ꝓpter habundantiaz q̄
eis et opulentie dyabolum intro
ductum et sibi populum subiugā
tum quasi penitus intuemur· sup̄
in· Constituerunt eis prelium in
sabbato et occiderunt de eis mille
viros· et Ezech· xvi· dī q̄ hec fu
it iniquitas sodome Iste enim an
tiochus. i. dyabolus murum sācti
ficationis. i. obseruantias ecclesia
sticas· et sanctōnes canonicas· re
gulaes obseruantias iam sibi dis
sipauit· et se ibidem in pace et eē
dominū declarauit· Jam enim de
lectationibus et vitys ab omni p
te patet ingressus· et iam nō est
qui cohibeat hostium spūalium i
petus et accessus· Trenoz· ij·
Luxit ante murale· et murus pi
ter dissipatus ē defixe sunt in tra
porte eius· Si vis pone quaē beth
sura signat mundum· quia dom9
acerba interpretatur· quia acer
bitas tribulatōnum in mundi do
micilio reperitur· et si vis dic q̄
antiochus capta bethsura sanctifi
cationez inuadit· q̄ dyabolus sub
iugato secularium statu etiam
statum ecclesiasticum subiugare
intendit· et actiuis subditatis
et victis clericos contemplatiuos
et religiosos capit

## ¶ Capitulum octauū ¶ A

Lchim9 q̄daz de semine aa
rō adiūcto sibi cetu viro
rū iniquoz· dux agubna
toz eoz erat· q̄ ad sacdotiū abiebat
ad ygē demēu veit accusas uda
nas frēs ipiz apd eū· Hex ego isti q̄

iude et fratribus suis detrahebat summum sacerdotium contulit · a cum eo bachidem quendā de fi is principibus et amicis cuz exer citu i terram iuda misit · Ad quos cuz cōuenisset congregatio scriba rū requirere que pacis sunt dicen tes · Homo sacerdos de semine aa ron venit non decipiet nos · ipse vero alchimꝰ cū vba pacifica eis locutus fuisset et ipsos nequaꝯ ledere iurasset · factuz est ꝙ ei cre diderūt · et statim sexagīta viros de eis occidit contra propriuz iu ramentum · Tādem in hierusalez veniens multos de populo interfe cit · Et conuenerūt ad eum qui cō turbabāt populū · et terrā iudaz obtinuerūt · et sic ipse alchimus et sui multo pluſꝯ gētiles fecerāt a filios israhel grauauerūt primo Mathabeorum septimo

Moraliter Ista possunt allegari contra ābitiosos qi quando alchimus vel ambitio sus sacerdotium .i. dignitatem ali quam ambit ante omnia cetū et congregationem virorū iniquorū sibi aggregat et adiungit · Tan dem vero ad regem .i. ad mūdi pn cipes recurrit · vel ad regem .i. ad superiorem prelatum accedit · a quo quem ante omnia alios accu sat et de eius hostibus detrahit · et se propter eum exhereditatuz fuisse et pro ecclesia multum sus tinuisse conqueritur et dicat Ergo sepe fit ꝙ adulatores et detracto res facilius a maioribus audiun tur et aliorum accusatores diligūt ꝙ tales ad sacerdotiuz et dignita tem quam ambiēant promouen tur · ita ꝙ bachides .i. aliquis de a micis ipsius superioris · pro mou endo eum in possessione sibi ad iungitur atq datur · Verum quia quandoq fit ꝙ pro libito non ad mittitur ad possessionem · ideo in principio verbis pacificis vtitur multa iurat et pacisci tur · ita ꝙ si bi a scribis pacem appetentib⁹ .i. a canonicis a fratribus pacificis et simplicibus creditur · Et quia sacerdos de semine aaron est .i. p sona sacerdotalis et ecclesiastica ad quem pertinet bonam conscie tiaz habere · ideo ab ipsis ad sacer dociū et dignitatis officium accep tatur · Sed reuera statim quando se videt inductuz contra eos deba chatur · a subditos exactionibus et iniuriis afficiat · itaq non pa cificus sed impius et crudelis decla ratur · Multos spiritualiter occi dit . multos deponit et prędatur · supra capitulo primo · Locutus ē ad eos verba pacifica i dolo et cre diderūt ei et irruit super ciuitatez et percussit eam plaga · et peroi dit populum multum ex israhel · et accepit spolia ciuitatis · Illi q solīti sunt turbare ciuitatem a po pulum suum · vt sunt mali et liti giosi accusatores et detractores ad eum aggrediūtur · quos sibi p alios tanꝯ magis sibi similes dili gens terram iuda in eorum mā nibus tradidit · inquantum potesta tes et officia super alios eis tribu it · Infra · cum elegit impios vi ros et elegit eos dños regionis · Sic ergō fit ꝙ iste malꝰ sacerdos et sui familiares impij .i. tales ma li prelati et eoz⁹ ministri ipij filios

filios israhel id ē bonos fideles magis grauant q̄ gentes. i. q̄ ipi pncapes seculares. Quia pl9 videm9 multotiēs de rapina ⁊ crudelitate in curijs prelatorum q̄ p ncapū terrenorum/ et plus suis paupibus subditis sacerdotes clerici faciūt q̄ seculares baliui et tiranni. et plus etiā grauāt quādoq; sbditos cōpatriote et domestici q̄ alij magis extranei et remoti. Vnde Math. x. Inimici hominis domestici eius. De talib9 ergo malis ecclesiasticis dicitur Jerem. v. Sacerdotes non dixerunt vbi est dom9 et tenentes legē nescierūt me.

Ypius michanor minatus fuit templo. leuans manus i superbia otra eū dicēs. q̄ ipsū flāmis incenderet. nisi iudas et exercitus eius voluntati traderetur. Deus tamen aliter ordinauit. qa cōsurgto plio cōtra iudā. ipse p̄m9 i bello cecidit. et iudas caput ei9 et brachiū q̄ otra bellū leuauerat amputauit. et cōtra ihrlm suspēdit. Exercit9 vero eius ipsū cecidisse cōspicens arma sua piciens fugit. quē popul9 israhel psequēs totum interemit. ita q̄ nec vnus quidē superfuit aut remansit.

Mora Illud allega exē plantet otra illos q̄ cōtra tēpla et ecclesias impij fuit. et q̄ minando cōtra deū et ecclesiam eius fuit fit verbi. qz sepe fit q̄ iudicio dei iusto anteq̄ implere possit q̄d inceperant peiunt. et p mortē vel infortunū impotētes fiūt. et exercit9 et auxiliatores eorū ab ipsis fugiunt. Vigil enim de celo. i. deus q̄ contra tales vigilat dicit illd. Da mihi sitiens. nj. Succidite arborem et ramos eius scz caput et brachium psecidite. et fugiant bestie q̄ subtus eam sunt et volucres de ramis eius. C Vel si vis allega hic q̄ tuma pncipis est causa tume et peccati subditorum. Q̄n enim michanor prīceps qui interpretatur stās lucerna. i. prelatus vel princeps. qui stans lucerna debet eē. intentum ad ipm p̄ alijs pertinet p perseuerātiā stare. p doctrinam et exempla lucē. iuxta illd Mat. v. Vos estis lux mundi. in bello contra vitia cadit et per diuersa peccata ante hostes spirituales succūbit. caputq; tre te intentionis et brachiū bone operationis perdit. statim exercitus subditorū suorū exemplo eius arma virtutum proicit et dimittit. et vndiq; per vitia dispersus ātehostes spirituales perit. ita q̄ vix vn9 persistit. i. Macha. ix. Judas cecidit et ceteri fugerunt. Nam vt dicit Grego. Vita malorū trahitur alijs i exemplum. Zacha. xiij. Percute pastorem et dispergentur oues gregis ac.

## Capitulum decimum.

Hic fit mētio de potētia romanorū. Et inter cetera hic dī q̄ curiā fecerūt sibi romani. Et cotidie cōsulebāt trecētos viros senatores ossiliū agētes. Et vni singulis annis magistratū sum committētes cui omnes obediebant. iter ipos autē nullus dyadema portabat. ⁊

ōmnes obēdiebāt vni. et zelus ⁊ īuidia inter eos nullꝯ erat. Dicitur ibi q̄ pacem et amicitiam cū amicis et sotijs optime seruabant et vsq; ad remotissimas terras reges a tyrannos sibi subiecerant. metalli auri et argenti q̄d erant in hyspania acquisierant. Et vt concludatur breuius quib9 volebāt esse auxilio vt regnarent regnabant. quos vero vellent nō regnare a regno pellebant. Ad istos ego misit iudas legatos suos amicitiaz facere. vt possit a suis hostibus tutus esse. Nachab. vm.

Nota ¶ Ista possunt applicari ad dominos romanos papā cardinales. Quia isti sibi curiam romanā fecerunt. et eam pro diffiniendis negotijs et iudicijs reddendis ordinauerūt. quā multis et magnis consilijs fulsierunt. Vnū etiā exseipsis i papā et magistrū suū solent eligere cui sine inuidia debent vniuersaliter obedire. Genesis. xlix. Viri vni9 filij sumus. Et breuiter tanta est hodie potentia istius curie et suorū. q̄ reges et regna sibi ad nutū sunt subiecta. metalla auri et argenti. i. diuitiarum copia est eis adiecta. et statuendi reges id est promouendi ecclesiasticos sibi prae ceteris est autoritas attributa Isti enim quos volunt regnare et promouere facūt. quos vero volūt a regno repellunt. ita q̄ iam pōt eis dici illud. Numeri. xxij. Noui enim q̄ benedictus ē cui benedixeris maledictus aūt in quē congesseris maledictionem. Isti inter se nō debent zelū nec inuidiā habere. nec aliquis debet portare dyadema i. q̄ nullus debet alteri per superbiaz pferre. sed ōnes vni. i. summo pontifici debent obedire. Et si sic fecerit omnes cōapisterent eoz amicicias habere. Quia pro certo sic agitur in quocūq; collegio quando subditi pacifice et quiete viuunt. et inter se zelum et inuidiaz non habuerit. nec alijs se preferūt. sed vni scz prelato summo humiliter obediunt. ipsorū dominationes crescūt et omnes tam seculares q̄ alij ipsoz amicicias querūt et exspectāt Zach. vm. Veritatē tantū et pacem diligite. dicit dns.

¶ Roma pacis et federis inter iudeos et romanos talis erat quia vnus populus alium in suis bellis et necessitatibus si tempus pateretur tenebatur iuuare. et hoc ad propria stipendia. q̄ nullus debebat alteri aliquo ministrare

Nota ¶ Vide pt notari q̄ veri amici socios et amicos in necessitatibus adiuuāt. et ipsos stipendijs et expensis nūq; grauāt. sed ꝓprijs stipendijs eis seruiūt et alij casu simili qñ ingruit necessitas ipsos adiuuāt. Prouerb. xvm Frater qui adiuuatur a fratre q̄ si turris fortissima l'ātas firma ac

## ¶ Capitulū decimū ¶ A

Hic fit mentio de cōstantissima firmissima a nobilissima morte iude. Quā p certo morti isti us nobilissimi leonide principis spartanorū. q̄ cū sexcentis alijs exagita

milia glorioſe ſe moritur⁹ obie
at poſſem ꝛgere cōpare · niſi quia
non licet ſtilum meū arcta hyſto
rias dilatare · Sic ergo actum eſt
ꝙ demetrius audita morte micha
nore bachidez cum dextro cornu
militie ſue mitteret contra iudā ·
cuius exercitus fortitudinem ui
de ſocij formidantes ab eo receſſe
runt · et ipſū cum octingētis viris
ſolūmodo reliquerūt · quibus ꝙ
cū certantibus hoſti cedere · et
aſſerentibus impoſſibile eē contra
tantam multitudinē prealere ·
Judas in hec verba reſpōdit Ab
ſit inquit iſtā rez facere vt fugia
mus ab eis · et ſi appropinquaue
rit tempus noſtrum moriamur
in virtute propter fratres nros ·
et non inferamus maculam i glo
ria noſtra Sic ergo factum eſt · ꝙ
contra regis exercitum qui in du
o ſe diuiſerat potentes irrupit ·
dextrūq cornu qō erat altero for
tius continuo ſupauit · Siniſtrum
vero cornu id eſt pars ſiniſtra ex
ercitus regis contra ipſum prelia
uit · et ipſum cede aliorum feſſuz
proſtrauit · Judas em cecidit · et
cetera fugerunt · et ſic quez fortio
res ſupare nequiuerāt debiliores
poſtea deiecerunt · primo Machab
ix · ℣ Mora ℟ Iſta poſſunt
allegari qualis dēt eē cōſtātia hom
dnus · qz nūq dēt periculū metuē ·
& poſtq fortune ſe omittere · z mor
ti ſe exponē ꝙ verecūde fugere · z
ꝙdu pt obtētā gloriā n dēpāē
exemplo iſtius leonide q̄ milites
ſuos hortabatur · de gloria plus
mū de vita vo nhil ſperādū · ma
gis emz ſe dicebat debē patrie ꝙ
vite · quinymo milites ſuos horta
batur talit̄ē in mane pranſuros
tanq̄ in inferno cenaturos · Pcā
dere inquit milites infera cenatu
ri · Sicut ponit Oroſius libro ſecū
do · Exemplo etiā beati ludouici re
gis francoz · q̄ in egypto otra ſar
racenos exiſtēs · quamq̄ periculū
ſibi et exercitui ſuo propē aquaz
mundationem et hoſtiū puētionez
imminere videret fugere noluit ·
ymmo cuidaz militi fugam fugge
renti reſpondit · Abſit inquit gal
lie · vt reges francie terga vtant
hoſtibus inimicis · De iſto etiaz iuda le
gitur · n · Machab · ꝙ ipe hortaba
tur ſuos ſubire periculuz · Bene er
go dicatur duo ſeu principi illud
Eccī · xli · Noli metuere iudicium
mortis · a · Eccī · nj · Vſqz ad mortē
certa pro iuſticia ℣ B ℟ Vl
ſi vis allega ꝙ homo principe vel
prelato mortuo vel abſente · ſub
diti facile ſupantur · Zach · xm ·
Percute paſtorem et diſpergētur
oues gregis · Duce vel prelato a
vitijs ſupato facile ſubditi ſuperā
tur · inquātum exemplo ipſi⁹ ma
li fiunt · vel inq̄tum non habent a
quo eruditantur · Proūb · xi · Vbi
non eſt gubernator corruet plus
Vel dic ꝙ cū bachides qui inter
pretatur luctus fortis · i · dyabolus
in exercitu vitiorum que cōtra iu
dā · et cōtra ionatham et fratres
eius · i · contra chriſtum a contra ho
mines ſcos ꝓparat · habebat duo
cornua id eſt duas ptes dextraz a
ſiniſtram · hoc eſt dictu vitia ma
iora et minora · Sepe fit ꝙ iudas
dextrūz cornu ſuperat · qui tamen
a ſiniſtro premit̄ · ſcilicz ꝙ homo

maioꝝ vitia fugiat et ab ipsis enor
mibus crudelibus se ꝑseruet· et
tamen minora non ꝑcauẽs ab eis
vincatur· et adulteribus fugienti
bus.i.virtutibus deficientibus ab
eis superat· Psalꝫ· in· Dabo pue
ros principes eorum et effeminati
dñabuntur eis

¶ D

Mortuo iuda emerserunt viri
iniqui in omnibus similꝫ isra
hel .i. et invalescẽte fame in ẽra
tradidit se omnis regio bachidi·
qui elegit viros impios et consti
tuit eos dominos regionis et ꝑse
quebatur amicos iude· et vindica
bat se in illis et facta est tribulati
o magna in isrl

¶ Nota

Sic vere qñ iudas dux egregius
.i.bonus prelatus iudex et officia
lis moritur statim inpiunt pulula
re viri impi in patria· qui propt
er defectu correctionis mali fiũt·
et qui tpe bon ꝓlati vl iudicis de
licta sua facere nõ audebãt· Fit
etiã qñq; q bachides.i.malꝫ rect or
et superior sibi succedit· cui propt
famem auaritie oĩs regio aliquo
tiens se tradit· Quia quãdoq; fit
q mali subditi famelici auari ma
lum ꝓlatum eligunt· a eius dñio
se cõmittunt· pro eo q per eũ di
tari statiz credũt· Johã· vi· Que
ritis me· q manducastis de pani
bus· Vel ad litteram· tota regio
p fame se sibi tradit· inq̃tum ta
lis efficitur vsurarius· et tota pata
tpe caristie se sibi obligat a sibimet
tit.i.hegũ· i· hepleti praus p pa
nibus se locauerunt· Iste ergo ba
chides .i.malꝫ superior sic introduc
t ad extirpãdũ imergẽtes ipios
non attẽdit· ꝙ potiꝫ viros iniquos
eligit· quos in dignitatibz collocas
dños regionis cõstituit· bonos ve
ro et iustos viros iude mortui .i.
xpi vel bni ꝓlati amicos persequi
tur et confudit· ita q tpe fuo tbu
lato et angustia in iherlm.i. in eccia
oritur et insurgit· Pro· xxvm·
hegnãtibus impijs ruine hoim·
Istud enim est comune· quia mali
odio hãt suos ꝓdecessores bonos
et solent post mortẽ ipsoꝝ aios i
quietare et ipsos multiplicater gra

¶ E

uaẽ

Ne habeas q filij iambri· qui
praus iohannez frẽz ionathe
occiderũt faciebãt nupcias magꝫ
filiã em vnius de principib9 canaam
duxerãt· ita q cum appatu mag
no nuptias celebrabãt Jonathas
vero et simõ memores mortis fra
tris sui ipsis insidiati· super eos p
cedentes ad nuptias irruerunt· et
eos occidentes spolia rapuerunt·
et sic nuptias eoꝝ in luctũ et in

¶ Nota

fortunium conuertẽt

Sic vere sepe fit q dũ filij hoĩnuz
vacant nuptijs et letiens huius
mundi et postq̃ filiam chanane
orum.i.prosperitatem mũdanam
in vxorẽ ducũt· nec faciẽtes que
commisẽt meditãtur aut volũt·
hostes eoꝝ scz diabolus et mors q
i iisdem latitabãt repente eos inter
fecũt· spolia ditiaꝝ suaꝝ eis au
ferũt· et gaudium suum in tristi
tiam conuertunt· Prouerb· xiv
Finis doloꝛ miscebit et extrema

¶ F

gaudij luctꝰ· aĕ

Bachides obtenta regione iu
de multas ciuitates munit·
ibiq; custodes vt exercerent mali
tias suas in israhel constituit et

collocauit ℣ Nota ℭ Sic ve
re dyabolus in altis officijs custo
des suos .i. malos officiales collo
cat. per quos in israhel. i. contra bo
nos inimicicias et grauamia fusci
tat et augmentat. Deuco. xxxij.
Inima nostra fuit iudices ℣ G
Helchimus sumus sacerdos ñ
quissimus cepit muros san
cte domus interioris et opa pphe
tarum destruere. propter qđ pe
cussus est et dissolutus palysi. a
obclusum est os eius. ita ꝙ non
potuit amplius loqui verbū. nec
mandare de domo sua. et impedi
ta sunt opera eius et est mortuus
tormento magno ℣ Nota ℭ
Sic vere sicut videmus mali plati
ni superiores quando se videt in dig
nitatibus constituitos. statim inci
piunt opa sanctorum vilipendere.
muros. i. obseruātias regulares.
prophetarū. i. scōꝝ patrū opa et
traditiones destruere. nouitates in
troducere. et illa q̄ p sanctos cuꝝ
magna diligētia facta et ordiata
sunt imutare. Quapropt̄ sepe fit
ꝙ diuina sententia ipos percutit.
et ad tēp̄ aliqs vl alia infirmita
te dissoluit. ita ꝙ os locutōnis et
cōfessionis eis tollit. et eos ita sb
ito primit. ꝙ de domo cōsciētie sue
ordinare aliquid nō pmittit. et
mala opa que inchoant dissoluit
Grego. em̄ dicit ꝙ hac ām̄aduersi
de peccatē vt mortes obli
uiscatur sui qui diu vixerit obli
tus est dei. Vel dic ꝙ illi sacerdo
tes et religiosi q̄ muros regnlaris
observantie et opa prophetarum
et statuta sanctorū patrū destru
unt. vsū lingue ad hū loquēdi

et palisim ad tēne operādū poūt
et finaliter cum tormēto magno
in inferno habitabunt

## ℭ Capitulum vndecimū. ℣ A

Habitauit ionathas in
hierusalem. et cepit
edificare et innouare
ciuitatem et extruere
muros et q̄dras lapidibus mont̄
sion in circuitu. Et fugerūt alieni
gene quos bachides in munitioni
bus posuit. a liberati sunt obsides
quos a filijs israhel cepant. a cap
tos in munitionibus detinebant.
Machab. x. ℣ Nota ℭ
Sic vere qñ in hierusalem. i. in ec
clesia est ionathas qui interpreta
tur columba veniens. i. bonus sim
plex et columbinus platus a maxie
quando ibi personaliter habitat a
moratur. ibi pro certo tūc ꝙ plu
rima operatur. Edificat em̄ et re
nouat locū suū tpaliter a spūaliter
mōtēq̄ sion. i. dignitatē sibi cōmis
sam extruit in circuitu de q̄dris la
pidibus. i. bonis et vtuosis psonis
quas ibi promouet et introducit p
sonaliter et sic ātatē ecclesie sibi cō
misse extruit moraliter et vtualiter
Judith. i. Edificauit ciuitatē de la
pidibus quadratis et sectis. Tūc
ista boni plati pnitia ñ solū in istis
pficit. ymmo a mlta alia bona facit
A facie em̄ ei⁹ fugerūt alienigene ñ
audētes male facere vl timere iusti
cie sue in patea apparere. Vñ egyp
tij dixerūt. Exo. xiiij. Fugiam⁹
israhelē. Dom̄ q̄ obsides ab alie
genis tenebantur id est q̄ a malis

diuersimode grauabantur per eiꝰ
aduocatum liberantur. Quia boꝰ
prelatꝰ presentia: fugat malos: li
berat oppressos. pmouet dignos
corripit mores malos. Ideo ad
litteram potest dici de quolibet
bono principe illo. Ezech. xxxiiij
Os pierat requiram Prou. ix.
Sapientia edificauit sibi domū. ¶ Q
Vm ionathas occurrisset a
lexandro regi asie apud pto
lomaidā vbi nuptias celebrabat
et ptolomei regis egypti filiam i
vxorem ducebat. dedit sibi iona
thas argentum et aurum. et inue
nit gratiam in ospectu eius Et uꝰ
sit eū rex spoliauit vestibus suis et
induit purpura. et collocauit eum
rex sedere secum. et scripsit eum
inter amicos suos et magnificauit
eum. posuit eū ducē principem pri
cipatus. et precepit ꝙ nullus in
terpellaret contra ipsum. Et sic vi
ri quidam impꝰ qui ad ascensuꝫ
ipsius venerant. visa gloria ipiꝰ
fugerunt et ipsius presentia timu
erunt. ¶ Nota ¶ Alexāder
qui interpretatur auferens angu
stias seu alleuians tenebras figit
christum: qui infidelibus tenebras
errorum per lumē fidei alleuiat.
et eterne mortis āgustias aufert
Ptolomaida que interpretatur
ad mensuram deducta padysū sig
nat. vbi secundum mensurā mer
torum cuilibet mēsura premorū
dabitur. Ista est ergo veritas fi
nalit. qñ ionathas. i. iustus et sim
plex homo venit ad ptolomaidā
id est ad padysum vt in tempore
tutica mensuram capiat. et vt in
omnium celestibꝫ occurrat perso
naliter xpō christo sic fiet ꝙ rex vi
dens ipsum habē et presentē au
tum diuine gratie et caritatis. au
gentum mundicie et puritatis.
ipsum multipliter honorabit. et
eum idumētis suis scz mortalitate
exuet. et purpura eternalis glorie
e ipsū decorabit. Quia secū i eter
na quiete sedere facet. et amicuꝫ
suum ipꝫ cōstituet. et principez eū
facet. et accusatores eius scz de
mones ab eo sepabit. et otra ad
uersa omna securitatem ppetuā
sibi dabit. ꝙ. Esdre. iij. Tunc ait
rex. quia inuētus es sapientior ꝓ
imus michi sedebis et cognatꝰ me
us vocaberis ¶ C
Apolloiꝰ dux demetrij regis
ionathan ad descendē duz de
montibus in cāpum prouocat et
ibi pliū sibi parat. Tu solus iqt
resistis nobis. qui potestatē exper
ces otra nos in mōtibus. ꝙ descen
de ad me in cāpū ac̄. ¶ Nota
¶ Sic vere dyabolꝰ fūme mittit ho
mine de mōtibꝫ contēplatōis ad
cāpū exteriorꝭ actionis trahere
Vel de mōte religionis ad cāpuꝫ
mūdane habitatōis. sperās otra
ipꝫ facilꝰ pualē ¶ D
Icto apolloio milti de exerci
tu suo ad tēplū dagō fugit.
ꝙ ionathas ipꝫ psequēs igne tem
plo adhibuit. a octo milia pedi cū
tēplo accedit ¶ Nota ¶ Sic iona
thas xpc finalit apollomiuꝫ. i. dya
bolū vincit. et exercitū ei protorꝫ
q̄ nūc i tēplo huiꝰ mūdi securos
se ee reputāt in inferno deiect et
succedet. ps. Ignis añ ipꝫ precē
det et inflāmabit in aruitu ac̄.
¶ Capitulū duodecimū ¶ A

Dtholomeus rex egyp
ti dederat alexandro
regi asie filiam suam i
vxorem · Tandem con
spiuit regnuz ipsius · et querebat
in dolo optinere illud et adiun ge
re regno suo · Et ideo congregauit
exercitum suum sicut arenam ma
ris et intrauit regnum alexandri
et apiebant ei ciuitates · sicut eis
preceperat alexander · p eo q soc
eius esset ptholomeus · et confidet
in eodem · Ipse vero statim ciuita
tes occupabat et ibi p custodia
suo nomine facieda milites assig
nabat · Et intrauit ptholomeus
antiochiam · et impo suit sibi duo
dyademata scz egy pti et asie · Fi
liam suam qua alexandro dederat
abstulit ab eodem imponens ei li
cet false q ipsum voluerat occidis
se · et dedit eaz demetrio inimico
alexandri · Et venit alexander con
tra ipsum in preliu et victus fuit
et fugit in arabiam · a sic ptholo
meus obtinuit regnu eius · Gad
diel aus arabs abstulit alexan
dro caput · et misit illud ptholo
meo · Verumtamen sic actum est
q dictus ptholomeus post tanta
gloriaz tam proditiose acquisita
infra tres dies mortuus est · exer
citus vero eius qui erat in castris
occidit eos qui erant in custodia
ciuitatum · primo · Mach · xi ·

Nota Ista possunt exemplari
ter allegari contra multos et post
contra proditores qui in dolo sib spe
cie amicicie occupant aliqn alioz
dignitates et regna · a tamen pub
lice cupiunt fedus et amicicia quaz
habuerant cu eis · imponentes fal
sa examina vt occasiones habeant
ab eis recedendi · quia sicut dicit
Proub · xvm · Occasione quat qui
vult ab amico recedere Ista potis
sime patent in ambitosis qui regno
statis sui non contenti rambiunt do
minia alioz · ita q fraude et mali
tia intercidente ipsos aliquando
regno et dignitate priuat et dya
demata honoris alieni occupant
Apoc · xix · In capite eius multa
dyademata · Sed tales non consue
uerunt in talibus vsq ad finez p
sperari · qm vbi habuerint q cu
pierant · subito solent morte vel
infortunijs pregranari · et de exe
cutibus qui seqbatur eum · i · de suis
fautoribus et amicis alt in alter
solet debachari · Ezech · xvn · Ergo
ne vinea ista p sperabit · nonne
aqla radices eius euelli et fructu
eius distringet et siccabit oes pal
mites germinis ei et arescet · Il
la em q fraude et violetia acqrit
non solet durare · sed subito defice
sicut ad litteram videm de tiranis
vn · Eccli · x · Omnis potestat breu
vita · et Seneca dicit · q vio
leta impia non perseuerant ·

Vel si vis allega contra
falsos mundi amicos · q semper se
vertunt ad illum qui obtinet · et
qui n diligunt hominem nisi q diu
prosperat · Iste em alexander
q diu regnu tenuit · ab isto gaddi
el supponitur dilectus fuisse · et
ideo dum victus dicitur ad ara
bia refugisse · iste tunc videns eius
infortunium ipsum aplius n dilexit
s potius p amicicia sua illius q regnu
acquisierat caput ipius aputauit Sta
ti em q qs redit ad infortunium et q

ꝓdit regnū amici sui prisimi ip
si ab hominanē et in inimicos ei v
tunē. et amicitiam illorum q̄ reg
nāt et qui de facto prosperantur
totis viribus āplexantur. Prou
xiij. In proximo suo pauper
odios? erit. amici vero diuitiz ml
ti. VC Vl allega hec
de mutatione rerum. similiter enī
ca. 1. dictum est. q̄ antiochus rex
grecor occupauit egyptū et reg
nauit super duo regna imposuitq̄
sibi duo dyademata. egypti a gre
cie. Econtra vero hic habemus. q̄
rex egypti occupauit asiam. et si
bi duo dyadēmata imposuit et su
per duo regna regnauit. Qua
quātum vnuz regnum exaltatur
tantū aliud deꝑmittit. et q̄tū al
terum alteri quādoq̄ fecerit tātū
ab eo fusse merito cogitur. Psa. xxxij
Ecce capientes eos. qui se cepant
et subiacent exactores suos. VD
Emetrius videns q̄ siluit ē
ta in cōspectu eius iaz secu
rus in regno remisit exercitū su
os excepto pegrano exercitu insu
latum. q̄nos enim milites cōpa
ctatas remisit extraneos retinuit
Et inde factum est q̄ exercitus su
i sic remissi cepunt euz odio habe
re et cōtra eum murmurare Qua
propter tryphon occasione ac cepta
contra eum rebellauit. et exer
citus remissos secū contra ēgē ha
buit. et antiochum alexandri filiu
z de arabia accersiuit et in regno
ipi? collocauit Ciues sui de ptol
maida contra eum surrexerunt.
et eū occidere voluerūt et euz ad
palacium fugere compulerūt. quez
xxx milia iudeorum sibi a ionatha
in auxilium missa liberauerunt. a
centū milia de ciuibus occiderunt
VNota Illud pōt
allegari q̄ non est tutum nimis c
fidere in pace et prosperitate sua.
si enim iste demetrius semper timu
isset. et infortunia que accidere po
tuisset preiudisset. nūq̄ exercitū
dimisisset. et sic nunq̄ tribulatio
nem incurrisset. Bene dicitur er
go dicitur. Prou. xxviij. Bea
tus homo qui semper est pauid?
VE Vel dic otra
fatuos principes et magnates. q̄
magis diligunt extraneos q̄ pro
pinquos sibi. a ciuis curis et of
ciis continent et promouent pe
regrinos. ipsosq̄ dilectos hēnt
et caros. suos aut repellunt. Qua
propter quādoq̄ sepe fit q̄ odiuz
suorum solet incurrere. ita q̄ ho
stibus suis solent adherere et ipz
de regno et dominio aliquotiēs fu
gare. et contra eū rebellare. Iaz
iustum est q̄ homo illos quos in
speratate et pace existens repudi
at tribulationis tempore non in
ueniat. ymmo perdat. Tutum
est ergo principi suorum amicicaz
custodire et non nimis extraneis
adherere. quia sicut dr. ꝓmo Thi
mo. v. Vbi dr. Si q̄s aut fidei et
maxime domesticor curā nō hēt fi
dem negauit. et ē infideli deterior
Eccli. ix. Ne derelinq̄s amicū anti
quū. nouꝰ nō erit similis huic

Capitulū decimū tertiū. VA
POst pacta inita cū spar
tanis et romanis hic fit
mētio quō tryfon rēgis
antiochi principis maior

ad tegnū asie ambiebāt. Quā propter anti ochū dñm suum occi dere cogitabat. Verūptamen qā sciebat ionathām ducē iudeorum esse regis strennuissimum defēso rem. ante omnia ipsū occidē tēp tauit. a multis machinatioibus circūuentum occidit. postea solus cum rege ambulās ipsum proditō se interfecit. et sic imposito dyade mate loco ipsius regnauit. sicut patet infra. ca. sequēti. i. Machab xi.

Nota Ista possūt applicari. quō nimq̄ qñ volūt alicui nocē. et ñ audēt pter eor aīos ꝓmo solent paulati cōtra amicos istor insurgē. vt ipis sublatis de medio vel in potentia attenuatis possit cōtra principes facili? pua lere

Hic habēs q̄ cum typhon vellet ionathan occidere et nō posset. pro eo q̄ cum exercitū venerat. simulauit amicitiam et dona sibi tribuit. et eum pre alijs principibus honorauit. Tandem temittere exercitū sibi suggessit. Et promittens se sibi velle trade re regnum puncie et eū negocijs regis pficere. vsq̄ ad ptolomaidā secū duxit. vbi ipsū statī ligauit comites ei? sex mille viros quos secū duxerat occidit. ipsū vo satis ato post cum duob? filijs interfecit.

Nota Typhon q̄ minebatur occidere dominum suū figurat dyabolū qui pauaut occa di xpc. Jonathas q̄ columba interpretatur figūt virū simplicem atq̄ iustū Sic ergo ē q̄ typhon dyabol? summe optat ionathā. i. virum iustum per peccatū interficere. a ip sum per tēptationes solet ad se q̄si auē dolose ad laqueū cōuocare. Sub spe enim bōm ipsius ad se vocat vt occasiōe ꝛpta ipsū occidat. exemplo Jael qui sisaram ad se vocauit. quē secū dormientē occidit. Intra inquit ad me dñe ne timeas. Judicū. iiij. Sz reuera quā doq̄ inuenit cū isto ionatha tātū exercituz virtutū et scōz. ad quos p deuotionem habet patrocinium. q̄ in ipsum nō potest manū mittere. nec ipe p fortē tēptationem inuadē. Ideo ante omnia iste temptat q̄ virtutū exercitū dimittat et sanctor auxiliū nō exposcat. ipe mundi diuitijs magnificat q̄s ad hoc facat. vt facilius ei credat et ad mortem ipsum trahat. Prouer. v. Fauus distillans labia mulieris nouissima vero eius amara velut absinthium. Ergo officia et negocia regis. i. alta officia et dignitates seculi promittit sibi tradere. dū tamen exercitum virtutuz velit dimittere. et per consensum in peccatum descendere Ad hec ergo officia vel negocia homo per affectum vel effectum quandoq̄ a dyabolo trahitur. ad que cum descendat statim ab eo vinculis malarum concupiscentiarum ligatur. et tandem diuersis vitijs strangulatur. et ad eternū interitū deputatur dū em hō virtutū exercitū dimittit et seculi negocia cōcupiscit mortē culpe et pene facilitet incurrit. Hñ ergo scribit sapiēs. Eccli. xi. Nō credas inimico tuo ieternū. q̄s sic ibidē. iugiter oculi suis lacrimabit inimic? a si inuenerit tp? non saciabitur sanguine

Notatur hic q̄ simon mortuō
ionatha fratre suo · ipsum ī
modyn sepelluit · a sup sepulchr
pris et meis et q̄ tuor frēm suor
septē piramides posuit · Et hys
arcūposuic colūpnas magnas et
super colūpnas arma et arcā ar
ma naues ad eternam memoriā
sculpsit · que a nauigātibus maḡ
videri poterant · Dic moraliter q̄
modyn qō ītrpretatur diiudi
catio · signat mentem que se ipsā
diudicare tenetur · q̄ sc̄m āpo
stolum si nos ipsos diudicaremꝰ
non iudicaremur · Dico ergo q̄
hō iustꝰ ī modyn .i. ī cōsci
entia et memoria debet sepulchra
parentū suoꝝ et amicoꝝ facere · ī
quātum mortē eoꝝ debet ī men
te habere · Septem etiam piramī
des ibi debēt cōstituere · ī septē
septē opa misericordie dēt pro aī
mabus istoꝝ facere · Sculpturas
etiā bonoꝝ exemplorum exteri
us alīs demōstrare · ī quibꝫ colūp
nas .i. bonī ꝓpositi firmitatē · āma
.i. bonorum operum ꝓbitatem · na
ues .i. contemptus seculi leuem et
transitoriaz agilitatē dēt sculpē ·
vt sic nautis .i. hominibꝫ p maḡ hu
ius mundi nauigātibus exēpluz
et spectaculum possit esse Ista em
tria scz colūpne naues · et arma
perseuerātia cōtemptus mūdi · hō
operā memoriā mortis ꝺcomitan
tur · Et dum aliorꝝ mortē ī mēte
gerimus in nobis spūaliter gene
rant̄ · Et ideo de isto simone .i. de
viro iusto potest pia illud Job ·
xxi · Ipse ad sepulchra ducetur ·
et ī cōgerie mortuorum vigila
bit ·

¶ C

Ne habēs q̄ simon abiecta ō
nī ī mūdicia de gaza · et fu
gatis aliemigenis · posuit ibi viros
qui legem scirēt et mūiuit eāz ·

¶ Nota ¶ Gasa que ītēr
pretatur fortitudo dī signē eccīaz ·
simon qui ītrpt̄at obediēs signi
ficat bonū platū qui deo ꝑ alys de
bet obedire · Iste ergo a gaza .i. ci
uitate ecclesie ī qua relucet potē
tia dei viuit dēt omnē īmūdiciaz
vitioꝝ purgaē · et aliemigenas .i.
mltos hoīes inde fugare · a vicos
qui legē dei custodiūt .i. bonas per
sonas dēt introducerē · virtutibꝫ
eam debet munire vt sic se possit
contra hostes spūales viriliter de
fensare · Vñ · ca · sequēti dr̄ · q̄ ī ar
ce ihrlm collocauit viros iudeos q̄
essent ad tutamētū ciuitatis et re
gionis ·

¶ Capitulū decimū quartū ¶ A

Nc 8r · ca · xnn̄ · quō sub
simōe sūmo sacerdote
popul⁹ iudeoꝝ fuit mlt
tipliciter prosperatus ·
et quō milit romam amicaī ītno
uare · et quō clipeū aureuz ponde
tus mille mnarū misit eē · Seo de
de oībz istis michil ad psens tāgo
Item ī hoc capitulo decimo quar
to fit mētio quomodo triphon per
antiochuz filium demetrij fugaē ·
quomodo ipse antiochus contra
simonem mdignatur · et quomo
do cendebeꝫ missꝰ cī exercitu a iu
da filio simois sit supatꝰ & oīa pē

mittō: quia michil moralitatis vi deo

QVm perambularet simō re gionem inde descendit in cā pum iericho · vbi ptholomēus fili us abobi qui gener erat summi sa cerdotis duces in auro et argentō qui erat in campo iericho ipsius ad conuiuium susceptit. Simon vero ad ēum cuz duobus filijs iuda et ionatha sicut ad amicū intrauit · verum quia iste ambiebat ad rēgi omis ducatum instaurato cōuiuio viros occultari fecit · et tandez si mone cū filijs inebriatis et letis · iste suis suptis armis in eos irrui it · et ipsos nēqter interfecit · Et statim ad occupandum ihrūsalez et sanctificationem milites destīa uit · Johānem vero symonis filiū q̄ tunc erat in gazara occidi iussit Sed ille hoc precognito precauit a illos q̄ ad occidendū eum venerāt iugulauit. i. Machab · xv ·

Hoc Iste proditor ptholomeus dyabolū signat · quia iste est q̄ summe captat simonem et fi lios eius. i. totum prelatuz et bonos ipsius imitatores de medio tol lere vt sic possit in regione. i. in populo ad libitum imperare · Quia ergo per fortitudinez contra istos p̄ualere non potest · ideo aliam viā querit · ipsisq; cōuiuium mūdane prosperitatis p̄parat · et vino delicatum ipsos inebrat Quos postea cū bene viderit letos et ebrios et vino. i. mūdi prosperis bene plenos tūc se et occultos suos minis tros. i. temptationes contra eos armat · et sic in diuersis vitijs eos temptans pro voto supat atz ne cat · Et sic totum conuiuium q̄s pauerat · et totam mundi gloriā in luctum et tristiciam eis mutat · ij · Hegū · xm · Cum temulentus fuerit amon vino · petite eum et interficite · Vt si vis dic q̄ iste dyabolus quando videt sez hominez bene letum · et in cōuiuio mundane prosperitatis immersum · tunc occultos socios sez mortem a inportunia contra eum vocat · et sic per mortem temporalem et eternam ipsos interficit · vñ Machab · ix · dicitur · Conuerse sunt nuptie in luctum · vox musicorum suorum in lamentum

Explicāt Moralisationes super primum librum Machabeorū Incipiūt Moralisationes super secundum librum Machabeorum

## Capitulum primum

Antiochus ex cū cēt in psidis et immē sus exēcitus cum eō · auarā tia ductꝰ voluit tē plum nauare vbi thesauros abscō ditos eē audierat spoliare · sed cōsilio sacerdotis seductꝰ · cū pauca tē plū vt pecunias ac apet ingressꝰ · sacerdotes statim templum clausetunt · a aperto templi aditu mittentes lapides ipsū cum suis occiderūt et membratim diuidentes

amputatis capitib9 exterius pie cezit · ꝯ · Machab · .i. Nota Iste antiochus qui interpretat paup silens · signat paupertez ambitosuz qui se fingit silentem et benignuz Iste sciens q̄ templo ecclesie sūt multi diuitiarū thesauri · multa pī guia beneficia summe mittitur ibi dem intrare et ibidem dignitatez optinere Et hoc non vt possit pro ficere sed potius vt possit thesau ros possidere Quod videns sacdos rector huius templi scz deus ipm quādoq; intrare pmittit · sed tan dem vbi non sperat · occultū adi tum scz mortem et infortuniū sibi aperit · lapides tribulationum in eum immittit · et sic ipsuz occidit eumq; membratim diuidit · aiam̄ corpus ab aīa disiungit · Et sic nō solum ipsum ymmo illos quos se cum duxerat .i. nepotulos et alios quos in ecclesia promouerat · capiti bus .i. potentia et virtute priuat · et eos de templo suo et statu ec clesiastico eiciat atq; fugat · Eiecto enim sic et mortuo malo prelato fuit etiā cum ipo defecerūt et a dignitatibus in hoc templo m digne ob tentis vt communiter eiciuntur.

Osee · ix · Propter malitiā adnuē tiauz eoz de domo mea eiciā eos

Ps Vtilluo tēplū ydoloz figit mundū vel mūdi statum · quia scilicet nanee interpretatur pascua vel germen pulchritudis · pro eo q̄ mundus pulcher et germinās illis videtur · qui in eo pascuntur et delectātur · in istud ergo tēplū antiochꝰ .i. homo aliquo tiēs ītrat indiscrete · in eius ne ꝯtus se implicat · et hoc quia diuitias acquirere sperat · quas sacerdos et rector huius templi sibi per suggestio nem pmittit · ita q̄ ipsum ad ingressum huius per spem inuitat Verumptamen sic fit · q̄ dū iste nō aduertit · et dū ad thesaurum in de habendū intendit · iste sacerdos suus .i. suus diabolus qui ipsū introduxit · aditum occultuz subite mortis sibi apit · a occultos socios suos scz tribulationes et casus extra eum inducat · ipsumq; tpaliter oc cidit · a capite et anima ipz exuit · membra eius a diuitias alius distri buit · et sic eum de templo huius eiciat · Mathei · xxv · Seruum in utilē eiciat ei tenebras exteriores C

Cum filij israel captiui ducerentur · sacer dotes qui tunc erant dei cultores · acceptum ignem de altari in valle vbi erat puteus altus et sic cus absconderunt · et puteum ob struxerunt · Tandem cuz post sep tuaginta annos populus ducē ne emia in iudeam reueniret · et nee mias pro sacrificādo ignem habe re vellet · misit nepotes sacerdotū ipsoz ād puteū añ dictū · ipsi vero nō ignē sed aquam crassam in pu teo inuenerunt · qua iussu neemi e sacrificium tam ligna q̄ carnes asperserunt Sic vero vbi sol ēfulsit q̄ añ eāt in nubilo · ignis magnꝰ īde accēdit · quo totū sacrificium deuoāt de ēfluo aq̄ poicte iussu neemie magis lapides pfluūt · ex q̄b9 mox ignis erupit · et lumē de altari emicuit et pcessit · Hec vo luntas hys auditis et pbatis sacdotes honorauit a manu propria do na plura eis dedit Nota

Ista solent ministrare per aliquos exponi sic. Dicunt enim q vallis ista que locus infimus est statum significat subditorum. puteus iste significat conscientias earundem. Ista ergo est veritas q antiquitus patres nri sc fidei et ecclesie fundatores absconderunt ignem sc dilectionis feruoris et deuotionis in puteo q erat i valle. i. in cordibus subditorum. et hoc quia tunc iste puteus nullas aquas voluptatis habebat sed in siccitate paupertatis tpanti et abstinentie pristebat. ideo non timeu si ignem istum poterat continere quando ipsum extinguere nullus posset Ysai. 1. Succendetur vtrusq simul et nō erat qui extinguat. Sed tuere ea nepotes istorum sacerdotum sc moderni predicatores et prelati satis possunt hodie in puteo huius vallis. i. in conscientijs moderniorum istum diuinum ignem querere. sed vix aut nusquam possunt ibi ipsum inuenire. aqua enim crassa. i. carnalitas et voluptas ibi in habundantia repit. ignis vero diuini amoris et feruor deuotionis ibi totaliter nō habetur. Sapie. xvij. Et ignis nulla vis poterat eis lumen prebere Ergo dico q ista aqua vitiorum voluptatis debet inde per confessionem et penitentiam extrahi et ligna nostrum affectionum sacrificia nra tum operationum debent inde proiici nua nostre precedentis carnalis vite memoria aspergi. lapides id est nostri cordis duritia debet inde similiter extrahi. et sic sol divine gratie qui prius a nobis fuerat obnubilatus refulgebit. et ignis predictus in nobis spualiter succendetur. Quia appositio aque crasse. i. recordatio nostrorum peccatorum ignem diuini amoris et feruorem deuotionis et contritionis generat et hoc potissime quando sol diuine gratie mentem irradiat Tremor. i. De excelso misit ignem in ossibus meis et eruditit me. Jheremi. xx. Factus est enim in corde meo quasi ignis estuans. Que pro certo si fierent. lumina tenorum exemplorum ab altari cordis nostri erumpent. tres vo. i. principes seculares hys cognitis dona tpalia nob effundent. Constat enim q principes seculares nobis bona multa facerent si ignem diuini amoris i nobis habundare viderent

Hic sup locū istū dicit augustinus. sicut inducitur in hystoria scolastica sup librū pmū machabeorum. q ignis q toto tempore captiuitatis babiloīce sb aqs vixerat extinctus quando ab antiocho venditus est iasoni sacerdotiuz Nota Quo ad hoc potest allegari q ignis spūs sancti et diuini amoris. que nulle aq tribulationis extinguere poterat. primo in primitiua ecclesia sub tribulationum aqs inextinguibilis permanebat. iuxta illud. Cāti. vm. Aq multe non poterūt extinguere caritatem. nūc ex toto extinctus videtur in ecclesia propter q iam in multis locis sacerdotiū per simoniā est venale. et ia regnante auaritia ab antiocho rege. i. a malis venditur. a iasone vero. i. ab ambitiosis compatur. Propter quod ignis diuine gratie et amoris in ecclesia sua minoratur.

## Capitulum secundū VA

Dixit hic dicitur· qđ cō mestor ystat vbi agit de virtutibus ieremie· Archa testamēti ducū facta p moysen ī deserto mico modo fuit abscondita· Inuenitur em̄ in descriptiombus iheremie· q ipse videns captiuitatem babiloīcaz imminere· archam cuz in ea contentis et tabernaculum accepit· et in desertum in monte vbi moyses p videndo terram promissionis ascendisse legitur deportauit· ibiq spelunca receppit· et ibi vltimo lapis aptus est· qui absortis archa altari incensi et tabernaculo iterum se reclusit Jeremias vero in ipso lapide· solo digiti tactu nomen dei tetragramaton scripsit· et ostiū signaculo dei clausit· nubes vero statim locum istum opuit ita q nullus postea locū indicare potuit In fine ātem tpm cū de? cōgregauerit plebem suā· colūpna ignis et nubis ibi demōstrabitur· et maiestas dn̄i ibi sicut ēpe moysi reuelabitur· et sic locus iste ab ōnib? cognoscet· ꝫ· Macha· ꝫ Mor Jeremias qui interpretatur excelsus dño signat bonum prelatum· mēte et affectione vsq ad celestia exaltatum· Iste em̄ iminente babilonica captiuitate· i· temptationū diaboli potestate et mundi aduersitate· montem contemplationis debet ascendere· et ī desertum pēnitentie secedere· et ad spelūcam religionis vl humilitatis applicare· ps· Ecce elongaui fugiēs et māsi in solitudine· Secuz dēt habere archā testamenti· i· dīne legis meditationem· altare incensi· i· deuotionem· tabernaculuz portatile· i· mūdi cōtemptum portare· que petra et spelunca· i· bom frēs et humiles debent ab eo accipe et sorbere· Et hys receptis seipos p fui custodiā et inanis glorie fugam claudere· virtutes et merita que possident a visibus hominum occultare· et nomine dei per deuotionez signati nubeq puritatis cooptī locū suuz non debent alijs pādere· sed potiꝰ ignoti a secularibus manere Sicut heremite et sancti religiosi antiquitus faciebāt· qi ignoti eē hominibz cupiebant· Jhere· xxxvi· Vade abscondere et tu et iheremias· et nēmo sciat vbi sitis· Hoc debent bom religiosi facē· quousq in fine seculi deus ipos decreuerit declarare· et vtutes eoz in mūdo corā hoībz manifestaē· Oath· vi· Intra cubiculū tuū· et clauso hostio ora patrem tuum in abscōdito

## Capitulū tertiuū VA

Tempore omie summi sacerdotis ciuitas scā ihrusalem in ōni pace habitabatur· et leges diuine seruabant· Qđ vtiq propt ipsius sacerdotis summi pietatem fiebat· qui mala habebat odio et iusticiam obseruabat· Ipsi reges et principes locuz summo honore ducebant· et templū magnis muneribus illustrabant· Vñ et seleu

cūs rex asie de ꝓuīs reddītibus
sumptūs sacrificioꝝ dabat a solue
bat de propꝺo q̄quid ad sacrificia
ptinebat · ꝯ · Macha · iꝯ ·

Hora Sic vere quando
in ihrūsalem et in templo. i. in ec
clesia vel religiōe est sacerdos om
as. i. rector aliq̄s iustus homo · tūc
propter pietatē ipsi⁹ ipsa ciuitas
. i. ipsa ecclesia sibi commissa in pa
ce habitatur · et leges ouine et re
gulares obseruantie ibidem a sub
ditis obseruantur · Reges et prin
cipes ipsum templum. i. ipsū eccle
siasticum statū honorant · dons a
muneribus ipsū ditant · sacrificī
a bonoꝝ operū acceptāt · Preſen
tia et prudentia bonoꝝ platorum
causa ē pacis et pſperitatis e ecle
siarum · et credo q̄ si plati et alij
ecclesiastici eēnt bom · seculaēs er
ga eos bemgnter se haberent · et
ecclesie coꝝ pace et diuitijs habū
darēt · sed quia modernis tēporib⁹
multi ecclesiastici iuenīūtur pessi
mi · ideo seculares contra eos fūt
iniqui · Ysa · xxxij · Sicut popul⁹
sic sacerdotes

Hic dicit q̄ simon templi pre
positus molebatur iniquꝫ
aliq̄d in ciuitate sancta · sed quia
omias sūmus sacerdos pontifex fu
is malitijs resistebat ideo implē ñ
poterat q̄ volebat · Quapropt
iste ad regem seleucum pperans
et erariū plenū pecunijs in templo
eccīe asserēs ipsū ad spoliandum
dictum erariū induxit · et dictas
pecunias nō pertinere ad ratōnem
templi vl sacrificioꝝ · sed potius ad
vsus publicos asseruit · quapropt
ipsos ad regem ptinere admonuit

Quapropter rex p̄ templo spoli
ando eliodoꝝ ihrosolimaꝫ destina
uit Hora Symon iste
signat simoniacos · q̄i ciuitate ec
clesie semp mituit mala tractāt ·
iniquitates et simonias machina
tur · Que pro certo quando pfecte
nequeunt · et videt q̄ omias sum
mus pontifex id est boī ecclesie p̄
lati ipsos impediunt · statim solet
ad reges et prīcipes seculares se a
uertere · et cōtempto clericali offi
cio fiūt vxorati et bigami vel pīn
cipum officiales · Et sic q̄ apud p̄
latum mīhil possunt · solent apud
mundanos principes suas malitī
as procurare · et tunc non cessāt
ipsos ad thesauros eccīe depdan
dos totis viribus animare dicunt
enim q̄ templum ecclesie plenū est
pecunijs et thesaurus · dicunt etiā
q̄ illud erarium templi ad regem
et publica negocia debet ptinere ·
et q̄ principes ipsum licite possūt
tollere · Sic ergo isti bigami et cu
riales clerici vxorati p̄ alijs eccīe
nocent · et ad rapiēdum tō eccle
siarū et molestandū clericos prin
cipes excitant et inuitant · et ad
hoc mitti heliodoꝝ. i. malos officia
les et baliuos procurant · Sz ad
litteram patet de clericis vxoratis
vl bigamis · q̄ in regū curijs vel cō
silijs demorant · q̄ q̄ p̄ certo nocē ec
clesijs et accusāt clericos p̄ alijs
demostrāt · vñ dī in · ca · nij · Simon
pecunias et patē delatoꝝ male loq̄
batur de omia ·

Dicit hic q̄ heliodor⁹ qui era
riū tēpli spoliabat a duob⁹
āgel⁹ sibi apparētibꝫ fuit acīt pcuss
i⁹ et plagis ipositis seiuiu⁹ ēiect⁹

Sed tandem omie fuit sacerdotis precibus est sanatus. Isti autem sanato dixerunt angeli prelibati omie sacerdoti gratias age. quia ipsum enim est tibi reddita vita tua. Tu autem sanatus annutia mirabilia dei que fecit. qua ille q̄ venerat spoliator factus est templi virtutum et mirabiliu predicator. ¶ Nota ☞ Si vis allega hic de conuersione pauli. Heliodorus qui interpretatur deo meo generatus. signat beatū paulum deo et ad dei opus geneatum. Actuū. ix. Vas electionis ē michi iste. Iste enim ad instinctū symonis ppositi tēpli. i. ad suggestionem pharisey et sacerdotum tēplum ecclesie thesaurus suis sctis personis et xpianis fidelib⁹ primo spoliare q̄siuit. Sz pro certo a deo flagellatus et in flagellis conuersus. tēplum ecclesie honoauit. per bona opera sanctificauit. mirabilia dei pre alijs nūciauit. a sic de spoliatore dilatore. et de persecutore factus est predicator.

¶ b ☞ Vel allega generaliter q̄ flagellato tribulationum ad duo p̄ficit peccatores. quia primo mala q̄ ppetrauerat facere nō permittit. scdo q̄ ipsum ad deum conuertit et dei laudationez facit Infra. ca. ix. In agnitionem sui deductus est percussus a dño plaga. Vel si vis dic q̄ illi q̄ bona ecclesie rapiunt pcussiones et tormenta finaliter meruerunt ¶ b

DVo iuuenes virtute decori. et opti gloria speciosi amicti appuerunt heliodoro spoliantī templum. quē ptinus percutientes plagauerūt. et sic eū ne thesauros templi capere impedierunt

¶ Nota ☞ Sic vē duo iuuenes. i. plato et pceps secularis simile debent in iustitia cōuenire et contra malos raptores ne bonis noceāt q̄libet cū suo gladio dimicare. i. spiritualiter eos per excōmunicatōez. et tpaliter per penam corpalē affligere. Isti tamen debent dici duo propter concordiam quā inter se debent habere. virtute decoris ppē iustitiam qua contra malos debent vigere. optimi gloria per bonā famām qua pre ceteris debent polle re. speciosi amictu per honestam vitaz qua pre ōmibus debent splē dere. Actuum primo. Ecce duo viri astiterunt iuxta illos i vestib⁹ albis. Vel dic ista de duobus nostris iuuenibus angelicis petro et paulo qui cōtra heliodorum. i. cōtra neronem vel diabolum conuenerūt Vel qui malos docendo et predicando conuertetūr. et a malo retraxerunt ac. sicut supra. Vel dic idem de symōe et iuda vel de quibuscūq duobus sanctis obmatis

## ☞ Capitulū quartū ¶ a

IAsō frater omie sanctissimi sacerdotis contra proprium fratrem sacerdotium ambiens regem antiochum adiuit et promissa multa pecunia expulsoq̄ fr̄e sacerdotiū a rege optinuit. Qui obtento principatū statī ostrabules suos ad gētilē ritū trāsferre cepit. et legitima

quisitū iurā destituens · ꝑua sta
tuta sanxiuit · Circa sacdotes et
circa altaris officia nequaq̄ deditꝰ
erat ⁊ contempto templo sacrificī
isq; neglectis palestras et ludꝰ is
vacabāt · Et patrios honores ni
hil habentes · grecas glorias op
timas ꝓputabant · et hꝰ filꝰ eē
ꝓ omnia cupiebant quos paulo
ante hostes et ꝓpt̄oꝛes habuerāt ·
¶ Machab · nn ·

¶ Ora

Iste iason qui interpretatur desi
derās figt ambitiosū qui honoꝛes
et eminētias desiderare nō cessat
Prou · xxi · dr de malo · Tota die
concupiscit et desiderat Antiochus
nisi ꝓptaē paup filēs vl paupis filē
tiū · malū supiorem figt qui pau
pes ⁊ ditos ḡuans ipsos filētes
et tristas efficat · miꝝtū ꝓ timore
ipsius nullus est qui loqui presu
mat · i · Mach · i · Accepit spolia mꝝ
titudis gēciū · et siluit terra in cō
spectu eius · Ista ergo ē veritas
q̄ iason · i · malꝰ platꝰ ñ pat omē
nec ratione fraēmitatis nec ratio
ne homitatis q̄ tles non pcunt
alios cōsāguineis vl iustis qñ eō
rum sacdotiū ambiunt et officia
concupiscūt · ideo sepe fit q̄ ad re
gem antiochū · i · ad malū platū se
transferūt et mediante pcunia sa
cerdociū · i · beneficiū acquirūt ꝓxi
osq; frēs et amicos a statibꝰ suis
deponūt · Jeē · ix · Omnis frat sup
plantans supplantabit et omnis
aiem frauduletur incedit · ze · Tal er
go ābicōsus · statī qū ad pncipatū
vehit vl ad prelationem sublima
tur legitima cuiusm iura · i · bonas
cōsuetudines sibi subiecti popli
destruē molitur et prava statuta
ꝓ viribus instituit et seqt̄ · cōsi
ḡbules · i · suos amicos et familia
res ad ritū gentilem · i · ad secularē
lasciuiā inducē compbatur Illō
enī videmꝰ de malis q̄ plus cupi
unt nepotulos ritꝰ et mores gen
tilitios · i · seculares et lasciuos ha
bere q̄ ꝓ q̄ istos helite · i · viri iusti fi
āt Vñ de talibus potest dici illud
Osee ix · Effraim educz ad iēfecto
rez filios suos · Quid pluraꝫ · reue
ta regnāte tali plato · sacdotes in
feriores · i · subditi nō vacāt ad al
taris officia pagenda sed ꝓ tius
contempto cultu v ritu templi ec
clesie vl altaris et neglecta regu
lari ob seruantia disciplinē · mo
ribus q̄ religiosis depositis · pater
nis moribus · i · sanctoꝝ prim mo
ribus et cōditōmibus vilipēsis · lu
dis secularibz se implicant et gre
cas glorias · i · secularū mores op
timos eē putant · hꝰ q̄ ad litte
ram similes in moribz esse cupiūt
scz secularibꝰ quos hostes multo
tiēs sensērūt · Cōstat q̄ seculares
ecclesiasticoꝝ in mltis casibus sūt
inimici · qđ potissīe de mltis nobi
libꝰ videmꝰ qñ ad eccīaz veniūt ·
dedignāt moēs religiosos ⁊ eccīa
sticos seq̄ ⁊ in cunctis suis actibz
conantur secularibꝰ conformari ·
ita q̄ cuilibet eoꝝ possunt secu
lares dicere · Et tu vulneratus
es sicut nos nostri similis factꝰ
es · sicut dicitur · Ysaie decimo
quarto ·

¶ Ib

Ille dicitur q̄ iason qui pro
prium fratrem suum de sa
cerdotio repulerat et sacerdotiuz
muneribus optinuerat · quodam

die quendã inquũ qui dicebatur menelaus· ad regem antiochum cum pecunia destinauit· qui eadẽ pecunia sacerdotiũ i se retorquẽs iasonẽ magistrum suum expulit· et sic iusto dei iudicio is qui frẽm suum expulerat: ab alio fraudulẽter de sacerdotio fugatus fuit·

V Nota ℣ Illud allega q̃ in quo peccãt aliq̃s in hoc puniũtur· et q̃ eadẽ mensura qua mensi fuerimus remetietur nobis ꝛc· Luce vi· et· Nath· vij· Justum ẽ enim vt qui alterũ infidelem inuenãtur sibi alterum infidelem sciat· Ab altero expecta q̃d alteri feceris· Vel allega contra ambitiosos qui cõmuniter in suis statibus, beneficijs et malitijs in p̃udiciũ fratrũ suorũ obtinuerũt· finaliter nõ pspe rantur· sed superveniente tribulatione ab ipsis et quãdoq̃ ab alijs expelluntur· Eze· xvij· Ergo ne prosperabitur

## ℣ Capitulum quintum ℣ A

POst q̃ antiochus vir nequissimus ierusalem cepisset· et templum thesauris vasis aureis argenteisq̃ spoliasset· et omnes israelitas ad ritũ gentiliũ trãsisse iussisset· noluit q̃ tẽplum ihesu templũ domini dicereẽ· sed q̃ tẽplum iouis olimpij publice vocaẽtur· Tunc enim templum luxuria et cõmessationibus erat plenũ et scortantium cum meretricibus Sacris edibus se vltro mulieres ingerebant introferentes ea que non licebant· Altaria plenũ erant illicitis neq̃ iam sabbata custodiebantur· nec simpliciter quisq̃ iudeum se esse cõfitebatur· Ducebãtur enim ad ydolorũ sacrificia· et coacti edera bacho seruire cõpellebãtur ij· Nach· vi· ℣ Nota ℣ Sic vere statim eũ dyabolus ihesu salem. i. statum x̃pianitatis ditioni sue per peccatũ subiugauit· ante omnia templum id est statum ecclesiasticum omnibus tomis spũalibus spoliauit· thesauros. i. virtutes· vasa aurea et argentea. i. personas sapientes et mẽtes spiritu aliter subtraxit· Filios israhel id est ecclesiasticos ad ritum gentilẽ id est ad mores seculares traxit· ita q̃ sicut videtur iam templum ecclesie nõn videtur esse dei tẽplũ sed iouis q̃ interpretaẽ inimicus separans. i. dyabolũ pro eo q̃ ibi dia bolo plusq̃ deo seruitur· Et qui a cultu domini derelicto· iupiter. i. inimicus dyabolus p vitia ibi colitur et eiq̃ mandatis et suggestionibus obtenditur· Et hoc patet ex hijs que sequuntur· quia iam vt videtur illud templum. i. ecclesie status luxuriã et cõmessationibus ẽ plenum· a scortis et meretricibus est frequentatum· edes sacre. i. domus religiosorum mulieribus et concubinis replenatur· Jãq̃ sabbata id est quies mentis et cõtẽplationis· solẽpnitates. i. diuina laus et a peccatis cessatio ibi non custodiuntur sed potius bacho id est vino et ebrietati omnes seruiunt· et coronati edera. i. mitore vestimentorũ mouentisti deo bacho seruiunt et in

ommibus obſequūtur. Ita vt con
cludamus breuiter nullus ē qui
ſe libenter dicat iudeum. i. qui glo
rietur dia religiosus vel preſbiter
ſed potius in ſecularibus actibus
gloriantur et potius videri ſecula
res q̄ clerici delectantur. Sic ego
templum illud mirabiliter eſt pol
lutum. a per antiochum i. diabo
lum eſt euerſum. ps. Deus vene
runt gentes. i. genti lium mores
in hereditate tua cc. vñ Naum. i.
Porte fluuiorum apte ſunt et tēplū
ad ſolum diruitum.

## Capitulū ſextum. Va

Sub pſecutione antiochi
due mulieres delate ſūt
pueros ſuos circūcidiſ
ſe. que ſtatim a gentili
bus. pueris ad mamillas ſuſpēſis.
fuerūt p muros ꝓpitate Quidā
etiam ſabbatum colere voluerunt
et cū ad ſpelūcas fugerunt. ſe de
fendere nolentes. flāmis a gentili
bus ꝓiecunt. Nolebat em̄ antio
chus q̄ aliqui matres pueros cir
cumderent. vel q̄ diem ſabbati
obſeruarent. n. Nacha. ſexto.

Nota Sic vere cum dy
abolus nunc̄ voluit q̄ aliqui ma
tres. i. aliqui p̄lati pueros et ſbdi
tos ſuos teneantur circūcidere. i.
a vitijs reſecare et quieti mentis
vacare. et feſta ſpūaliter celebra
re. Vnde eſt q̄ ille matres. i. p̄lati
qui hodie puulos et ſubditos a vi
tijs circūcidūt de muris. i. de altis
ſtatibus ꝓpitantur. Pueri circū
ciſi. i. homines bene correcti a dy
abolo et miniſtris eius tirānis vna
cū lomis ſuis matribus tribulatio
nibus ſubiacuntur. ad ecc mamil
las pendētes. i. prelatorum doctrinis
adherentes a dyabolo ꝓpellūtur.
Sabbata feſta ſpūaliter et tempo
raliter colentes flāmis diuerſarū
tribulationum vruntur. regulariter
enim eſt q̄ tam p̄lati q̄ ſubditi q̄
a malo ſe reſecant. et qui diuinis
laudibus magis vacant: amplius a
dignitatibus et officijs reiicātur
et maioribus tribulationibus affi
ciantur. ps. Multe tribulationes
iuſtorum. Vb

Hic habetur de eleazaro: q̄
cum omnes iudei cōpellerentur
ſacrificare ydol. et extra legē car
nes idolatricas. i. imolatas cōmedere
. ipſe noluit. ſed potius mortē ſu
ſtinere voluit. Quinymo cuz ami
ci ſui ſuaderēt q̄ carnes q̄bz licitū
ē veſci apportarēt. ipſe ſe carnes
porcinas fingeret comedere: a ſic
ſub tali ſimulatione poſſet mortē
euadere. recuſabat et elegit mo
ri potius q̄ contra legem carnes por
cinas comedere. vel vt ſe comedi
ſſe fingeret. et hoc ne ipſe q̄ ſenex
et .xc. annorum erat: malū exēplū
iuuenibus daret Non em̄ mōt no
ſtre etati dignū eſt fingere. ne q̄s
adoleſcētium eleazarum nonage
narium ad vitam alienigenarum
tranſiſſe eſtimet.

Moraliter

Iſta poſſunt allegari exemplariter
q̄ illi qui ſunt ſenes p̄ alijs abſti
nere dēbent a malo. a hoc q̄ vita talium

ab alijs trahitur in exemplum · Et ne sint alijs i occasionē ruīe a malis abstinere tenentur · Bonorem suuz debent tales graues sollicite considerare · et potius mortē eligere q̄ famam suā quaz longo tpe vite seruauerūt oblectamēto vite modice que supest detrepaē dicentes illud .i. Mach · xi. Moriamur in virtute ꝓpter frēs nr̄os a non inferamus crimen glorie nr̄e

C Vel dic q̄ ad virtum honestum non decet aliud fingere · et maxime vbi fictio sua in alioz scādalū p̄t redundare · Sapiē .i. Saīs enim spūt9 disciplīne effugiet fictum · Si ego phibitum est ne mali fingant se bonos · sic nec bonī fingant se malos

D Vm iudei cū iuda machabeo contra thimotheum qui contra eos cuz innumerabili exercitu veniebat obuiā irent · et contra eum bellum cōmitterent · apparuerūt aduersarijs quinq̄ viri ignei de celo missi i equis aureis decori qui iudeis ducatum prestabant · Quorum duo machabeum medium habentes armis suis incolumē seruabant · in hostes vero tela et fulmina iaciebāt · exquo ceritate confusi et repleti perturbationez cadebant · ij · Macha · x ·

Nora J Judei qui interpretantur glorificantes · machabeus qui interpretatur ingeniosus ingeniose domnuz glorificans signat bonos subditos fideles · qui cōtra thimotheum tyrannum .i. dyabolum et eius exercitū .i. contra tēptationes et vitia preliantur · Isti quinq̄ viri bonos prelatos denotant · qui de celo missi .i. a deo promoti et non a terrena affectione vel simonia introducti debent esse Johan · iij · Qui de celo venit super omnes est · Quu etiā debent esse quinq̄ p quinq̄ sensuū custodiam · ignei per caritatis amorē · cum equis aureis .i. cuz corporib9 mundis et castis per castam operationem · Isti iudeos .i. subditos debent precedere bona exēpla dando · debent protegere se pro eis exponendo · a in hostes tela et fulmina proicere ipsorum malitiaz repellendo Prelati contra hostes spirituales id est contra demones debent iacere tela orationum · cōtra carnem tela ieiuniorum · contra mundum tela reprehensionū · cōtra tirannos tela correctionū et canonicaz sactionū Sic em̄ facēdo ipos cadere facīet a sbditos quos protegunt tutos reddēt · Deo de quolibet tali potest dici illud · Mathei · xxvm · Erat aspectus eius sicut fulgur · vñ Abacuc · iij · In luce sagittarū tuarū ibunt in splendo re fulgurantis haste tue in fremitu concutiabis terram · Vel etiam tela predicationū debent emittere · et fulgura bonoruz exēplorum ostendere · vt sic possint otra spirituales hostes subditos defendere et munire

E Tem hic superadditur q̄ cū iudas obtinuisset victoriaz contra thimotheum · quidaz ex parte thimothei fugerūt i gazara p̄s diū valde muītū iaccessibile et firmū · qui loca firmitati ofisi vba nephāda otra iudam iactabāt · quo

accensi animo illi qui cū iuda erāt
ꝑsidiū expugnauerūt ꝙuis essz
me expugnabile · a cepēt blasphe
mos · et impios occiderunt. Sile
dī mista · ca · xij · de ciuitate calsphī

Hoc Ista allega qđ ad hoc ista
allegari possunt ꝙ nullus debet ī
loco vel status sublimitate confide
re · nec propter hoc ad iniurias a
molestias inferendas hostibus fu
is p rorumpere · Quia michil tam
firmum qđ nō possit deiici · a ex
hoc solent eos contra se fortius ami
mare · Deus etiam ad talium q̄ fre
ti ꝓtectione minorū .i. amicorū ad
iutorium et ꝓfectū bonorū inexpug
nabiles esse credūt superbiā ipsorū
dā solet eos in manꝰ hostium tra
dere · et potentiaz eorū quā
habuerāt peitꝰ enervare Quātū cū
qđ hō sit in loco et statu firmo pa
cifico et securo · vile est sibi pacifi
ce se habere et hostes suos nullate
nus irritare · pō · Fiat pax in virtu
te tua et habūdantia in turribus
tuis

Capitulū septimū ·

Hic fit mētio ꝙ ioppite
iudeos qui habitabāt
cum eis cū vxoribus
et puul quasi ludi spe
cie scafas intrare fecerunt · et in
altū maris ducentes cum michil
mali suspicarentur submerserūt ·
Judas vero statum proditōnez au
diens et iniuriam sue gentis in se
retorquens sbito nocte super eos
irruit · portū succendit · scaphas o
busit et eos qui ignem fugerūt
gladio interfecit Et quia audiuit
ꝙ ioppite ita volebant facere ui
dis qui secū habitabant · ideo si
mile eis fecit · ij · Machab · xij ·

Hoc Ista allega qđ
multa mala veniunt ex ludis · et
quomō extrema gaudij luctꝰ oc
cupat · Isti enim causa ludi maē
intrauerunt · sed tamen ibi sōmer
si pierunt Et potissime ista possūt
dici mistice ꝙ filij israhel .i. religi
osi et ecclesiastici nūqđ debent cuz
ioppitis gentilibus .i. cum secularī
bus ludos facere · nec eis se adiū
gere nec in eis plus debito cōfide
re · vel ad maria .i. ad fluctuosa
mūdi negocia se trāsferre · Quia
ex otractu talis societatis ꝓpē eo
rum mala exempla a dicta possēt
facilitet spūale et eternū naufra
gium reportare · Johan · nij · Non
communicent uidei samaritanis

Vel dic ꝙ ioppite gē
tiles signāt demones · cū quibus
nos iudei .i. cristiani cōfitētes mix
ti in hac valle miserie habitamꝰ
Ysa · xi · Habitabit lupꝰ cū agno
et pdꝰ cū edo cubabit · Isti ergo
fraudulēter scaphas .i. alta mūdi
bīficia qnqđ ascēdere facūt · et sub
specie ludi tpāl ad altū maris .i.
ad ꝓfūda mūdi negocia nos deduc
cūt · Vbi ꝑ certo ꝓmo nos in vi
tis dem īfēmi supplicijs mergūt · a
sic ludū tpalē quez nob ꝓmittē
videbāt in ebulatōes nūtūt · Oro
xnj · Hisꝰ doloē miscebiē Fatuū ē
ergo talibus suggestiōibz credē et
ad eorū pditōez maris .i. fluxibil
mūdi statibz a negotijs se omittē
qđ exm solēt animarū pricula ꝓue
nire · ideo dicitur · Eccli · xij · Non
credas inimico tuo ieternū Judas
tam .i. xpe istam demonum pdito
nem et fide suz dāpnatōez finaliē

vindicabit · Unde in die iudicii ipsos perpetuis mœdys cõdẽpnabit Malachi · xxv · Ite maledicti in ignem eternum · ℣ C Vel die generaliter · q̃ illũ q̃ pditõse decapiunt · siue sint seculares qui religiosos ad peccandum trahũt · siue demones q̃ fideles tẽptando in infernum mergũt · siue mũdi pditõres q̃ alios in se confidẽtes fraudulenter affligunt · finaliter punient et a iuda xpo igne pretuo cõburẽtur et eorũ scaphe .i. status et psperitates finaliter subuertentur · et sic illi q̃ alios sb ludi spẽ illuserãt finalit illudent Proũbio · ix · Illusores deus deludet

D

Hic dicit quo iudas dimicas cõtra hostes quadã die multos de suis pdidit · Sz cũ obtenta victoria corpa defunctor sepelire vellet · inuẽta sunt sub tunicis eorum aliqua de donarys ydolorũ Propter qd manifestuz ẽ q̃ pre pierant · q̃ ipsi donaria ydolorũ cõtra legis phibitõez habebãt · Judas facta collatione p aiabus mortuorũ oblatõnẽ ihrlm offerri misit · et de resurrectione futura iuste et congrue cogitauit · ℣ Nota C Ista possunt allegari contra pretatos religiosos et claustrales quibus non licet donaria ydolorum .i. mũdi diuitias q̃ ab ydolis demonibz dãtur hodie · nec alique sine prelati licentia possidere · Sed pro certo quia in exercitu dei .i. christi multa et religione multi inueniuntur q̃ talia donaria sb tunicis habent .i. qui occulte sine prelati licentia contra leges et statuta regularia pecunias et diuitias possident · ideo fit q̃ isti in bello contra vitia pugnant et finaliter morti eterne subiacent · Actuũ. vm Pecunia tua tecũ sit in pditõnẽm Vel dic q̃ iudas .i. bonus prelat q̃n pupit subditos suos mortuos in peccato sũme debet dolere p venia obtinẽda et debet oblationes apud deum facere et offerre vt resurrectionis tpe ipis dignetur deminus indulgere ℣ E

Oe constãtia tasie qui se inter entibus sup eũ gentilib9 imẽ fecãt · et propria intestina super ẽ bas pugnat et ne illuderetur a gentibus propria se morte diffudit · ℟ Nota Pot applicari ad virtutẽ fortitudis · q̃ tpaliẽ loquẽdo nihil ẽ audaci9 vel fortiꝰ q̃ manꝰ mittere in seipsũ · sicut de catho ne legit̃ q̃ se ipsum occidit · Verũ q̃ ntris mod nis tpibz nulli ẽ licitũ se ipz occidere · ideo dico q̃ sicut anti q̃t9 valde fortius et virtuosius reputabatur seipz occidẽ q̃ alĩ · sic spũali ter valde est vtuosius q̃ se ipsũ vitat et corrigat q̃ alios · Proũb · xvi · Melior ẽ patiẽs viro forti · a q̃ dñat aiũ suo expugnatoẽ vbiũ Seneca de morubz dicat q̃ fortior ẽ qui seipz vincit q̃ qui hostes subicit · difficile em ẽ seipz vicẽ

℣ a

Capitula octauũ

Quum michahor impius contra iudã pharaones ipz die sabbati vellet in

sequebātur eūdē suggerebāt q̄ dī
e sabbati non cōfligeret· sed q̄ po
tius sabbato gloriā daret· Ipse ī
supbiā ductus questiuit si erat po
tēs in celo qui die sabbati coli iuſ
sisset· Quibus asserentibus eē do
minum deuz celi q̄ sabbatum coli
iussit respondit· Et ego inquit po
tens sum super terram qui impe
rium arma et regis negotia imple
ri· ipse ergo supbus die sabbati a
flixit· in quo tñ conflictu corpus a
vitā et brachiū dextrū amisit· ȳ·
Machab· xnȳ· ¶ Nota
Hēuera talib⁹ verbis videtur vt
tiranni· quia sicut deū in celestib⁹
dominari credunt· sic seipos ī terra
domina dicūt· videt eis q̄ ī ter
ra quicq̄d facere libet licet· et q̄
impedire ipoz mala opa null⁹ pos
set· vñ ipi videt dicē· Ezech· xi·
Longe recedite a dño· nob data
est terra in possessionē· Tales eū
go nec dignāt festa colē Quīymo
cōtra iustos et simplices solent in
sabbatis. i. in diebz festiuis pugna
re· et eos rapinis et exactōnibus
infestare· quapropter et solet mor
tem eternam incurrere· Quia lic
tū nō est sabbatis et festiuitatib⁹
seruilia bona opera facere· multo
fortiꝰ illicitū ē malis operibus ihi
acre·

Hic dicitur q̄ omias q̄ fuerat
humus sacerdos vir bonus a
iustus· modestis moribus· eloq̄o
decorus· et a puero in virtutibus ex
ercitatus· visus ē iude cōtra micho
noz̄ preliatorem manꝰ suas extē
dere et pro se ipso et exercitu suo
deum exorare· Post hoc apparuit
alius vir gloria mirabilis scz fm̄
et ciuitatis amatoz· Jeremias p
pheta sibi gladiuz aureū porrigēs
et sibi talia verba dicens· Accipe
istum gladium a deo tibi missum
in quo deicies hostes populi mei
israhel· Qua visione iude milites
confortati· manu quidem pugnā
tes sed dominum cordibus depcā
tes se in hostes fortiter direxerunt
et confortati dei presentia quinq̄
milia de hostibus prostrauerunt·
Nichanorem vero ducem hostilis
exercitus occiderūt· Aduertendū
tamen q̄ dicti omias et ieremias
iam pui mortui erant sed in visio
ne machabeo apparebāt· ¶ Nota
Ista possūt allegari p illis q̄ bellū
dñi extra ifideles p fide et extra ipi
os pro iustitia preliātur· Cōstat
q̄ pro talibus omias a ieremias
.v. sci qui sūt in paradyso dominū de
precant q̄q̄ gladiū i. potestatē vī
cēdi et trucidādi hostes ipis assig
nare noscūt· ḡa p certo ita fit cōi
ter q̄ p̄sentia dīni adiutorij exorta
ti ifimicos superāt et hoc potissime qñ
maiorz pugnāt a deū cordibz orāt
Isti em̄ duo iusto militi xp̄iano iu
stū bellū exequēti necessaria sūt ma
nualiter pugnare vt hō debitū finē
faciat· et deū cordialiter exorare vt
ipe assiduū suppleat Vna maꝰ fa
ciebat opus et altera tenebat gla
diū· Neemie· nȳ· ¶ C Vi si vis
dic de bello spūali extra dyabolū car
nē et mundū· vbi adiuuamur p ip
sos scos dū gladio dīni adiutorij
premimur in quo vt cōiter ho
stes vincimus· dum tamen p bona
opa manualiter pugnemus· a q̄b⁹
in nob ē faciamus· et vt deus resi
duum suppleat ipsum cordialiter ī

plorẽmus · Vel dr isto ōmia dicit
qꝫ ad hoc qꝫ summus sacerdos .i.
prelatus dignus sit a domino ex
audiri et subditis fidelibus opitu
lari · necesse ẽ qꝫ sit omias qui mẽ
pretatur merens domino .i. spiri
tu contritus et tribulatus · qꝫ sit
bonus iustus modestus moribus
et eloquio vel in verbis diuine
scripture exercitatus · Hebre · vij ·
Talis decebat vt nob esset pon
tifex sanctus innocens impollut9
segregatus a peccatoribus · excel
sior celis factus · Et tales a dño
exaudiũtur · ita qꝫ eorum preab9
subditi adiuuantur et spiritua li
bus hostib9 dominantur · Jacobi
v · Multũ enim valet deprecatio
iusti assidua Contra si mali fuerint
preces eorũ p nichilo reputant ẽ
Johañ · ix · Scim9 aũt qꝫ peccato
res deus nõ audit · sed si quis dei
cultor est et voluntatem eius fa
cit hunc exaudit

Explicaunt moralisationes super
secundum librum machabeorum
et p̃sequens super totũ vetus
testamentum

Incipit testamentum nouum et primo matheus.

RECVRSO. Testamento veteri a mo̅aliza tis figuris q̅s de diuersis libris extraxi. restat ad hystoriaz euāgelicam manuz mittere. vt iuxta morem solitum aliquas hystorias et parabolas excerpendo illas possim ad mores hominū applicare. Quāuis em̄ non sum dignus corrigiaz calcamēti saluatoris soluere. nec facta aut dicta eius que in euangelijs scribuntur tangere. spero tamen q̄ ipse qui se ab emorroisa tangi permisit non indignabitur si me peccatorem et indignum simplici corde inter publicanos ad se appropinquantem viderit. vt saltem vestimentoruz eius fimbriam tangam. vt cum ipsam tetigero saluus fiam Euangelium ergo matthei primo deo opitulāte perscurrā. deinde in alijs euangelijs que a matheo posita non fuerunt suis capitulis superaddam.

Incipit euāgeliū matthei. Capitulum primum

QVm natus esset ihesus in bethleem iude in diebus herodis regis. ecce magi ab oriente venerunt in ierusalem dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorum. vidimus em̄ stellam eius in oriente. et venimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est. et omnis ierusalem cum illo. et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sciscitabatur ab eis vbi christus nasceretur. At illi dixerunt ei. in bethleem iude. sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda nequaquam minima es in principibus iuda. ex te em̄ exiet dux qui regat populum meum israel. Tunc herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stellae que apparuit eis. et mittens illos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero. cum autem inueneritis renunciate mihi. vt et ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem abierunt. et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos. usque dum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam gauisi sunt gaudio magno valde. et intrantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius. et procidentes adorauerunt eum. et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera. aurum thus et myrrham. Hora Isti magi qui erant gentiles valde remoti a iherusalem signant peccatores q̄ longe venientes ad ecclesiam noscuntur. Stella ista bonus prelatus vel predicator signat q̄ exemplis suis et doctrinis alios illustrat. Ista ergo stella .i. predicator debet in oriente id est in statu virtutum lucere. magos .i. predicatores et simplices ad ihesum per fidem et penitentiaz adducere. iterum salutis predicando eis ostendere. et eos per uerbum opera et exempla ad ihesum credendo perducere. ad quem cum perfectionem et vite perfectionez attigerint super locum per perseuerantiam debent stare nec ibi per inconstantiam moueri dicens cum helia. iij. regum. xvm. Viuit dominus in conspectu cuius sto. Stare em̄ debet coram domino vt in se sit bonus fit magis stabilis. aliosque debet vt sit illi virtualiter exemplaris

Josue · iij · Sacerdotes pgebāt ante populum · Que si fecerat · videtes eum gaudio magno poterūt gaudere · qa reuera gaudiū magnū est secularibus et subditis stellam stantem id est bonū prelatuz vel priorem videre · Sic enim ipi magi id est simplices et peccatōes tali stella illuminati doctrinaliter anteducti in bethleem · que est domus panis id est in ecclesiam per penitentiam veniēt · a domuz cōscientie per contritionez intrātes illum qui est panis vite scz puerz ihesum cum maria matre per gratiam inuement · et aurum dilectiōis caritatiue · mirrā mortificatiōnis carnis · thy deuocōnis orationis sibi offerēt et sic ductu stelle bonā fient Aspectus em bone stelle antecedētis . i . bone persone viaz virtutum exemplariter ostendentis solz intuentes recreare . a eos ad saluatorem ihesum spualiē introducere et saluare · ideo bene dicit Gen . xvi · Suspice celos et numera stellas · VBI vt dic qp puer ihesus signat puritatem innocentie · que maria id est amara genetat penitentia · ergo qui istum puerum . i . conscientie puritatem iuenire desiderat · necesse est qp ad stellam . i . ad deum et ad sanctos per deuotiōnē vel bonorū exemplorum imitationem aspiciat · et qp post eaz sequatur virtualiter · Sic em cū maria . i . cum penitētia puerum ihesuz qui interpretatur saluator . i . puritatē innocentie · et salutem anime reperet · et tria spualia munera que premisi eidem offeret a cōcedet · ihesus em siue maria nō inuenitur · qz salz siue penitētia nō habēt · ps · Inuenit eū in tra deserta in loco horroris · ac ·

VIC

Audies herodes crustū i bethleem esse natū · ipm statim perire ꝓpōit · et ideo ipsū velle adorare dissimulans magos illuc caute misit · a ad ipsū adire precepit Ite inquit interrogate diligenter de puero · et cū inueneritis renunciate michi vt veniens adorez eum Ipsos tamē angelus admonuit ne ad eundem redeant · a ad regionem suā p aliaz viā vadāt Quapter herodes pueros occidit et interipsos xpm se occidē credidit Mor | Sic vero si herodes rex impius . i . dyabolus nos fraudulēter incitat · vt peccādo ad eū veniaz et vt puerū ihesum auferat · et ipz eiusqz deuotiōez in nostris cordibz interimat et occidat · illud debeo suopte pcauere a ad imitatiōez eius nullatenz assentire · s potiz p aliaz viā qp ipe fugiēdat scz p viā vtutū et nō vitiorū ad regionē nraz scz paradysū veniē · Qui em ad regiōez paradysi cupit ire · nūqz dēt ad hēo dē dyabolū reuertē · nec eiz malis operibz obedie · nec p viā qua ipse fugerit procedere vel trahere · dicens illō · nj · Regū · vi · Nō ē hec via nec ē hec ciuitas · quinymo aliam viā scz iustitie misericordie et penitentie debet querere · et eam sequi et tenere · iuxta illud · Ysa · xxx · Hec via ābulate in ea nō declietis ex ea neqz ad dexteraz neqz ad sinistram VDE Vel dic generaliter qp illi qui per vnam viam ad bethleem domuz panis id ē ad ecclesiam vel ad crustum veniūt

per aliam reuertuntur · quia qui cum humilitate ingreditur cū honore reuertitur · et econuerso q̄ ingreditur cuz superbia symonia et violētia reuertitur in regionez suam scilicet in mortem vel in infernum cū ignominia et penuria · ij · Reg · xx · Non reuerteris per viaz qua venisti Vale ē ergo vt ad eccl̄m. i. ad ecclesiaz de statu huius mundi cum humilitate peitē tia et iustitia veniamus · vt ad regionē nostram padisum cū gloria redeamus · q̄ q̄ nūc diuitias et mūdi gloriaz āplectūtur pauper et viles finalit reuertētur ¶ Ē

Vel allega exēplariter quomodo herodes id est mali sub specie boī scilicet adorationis id est honoris exhibendi solent viam et modum occidendi puerum. i. innocentes q̄ terre · quorum malitiam qui ppendit debet exemplo magorum illudere et sue nequicie ministeriū nō pbere. & dissimulādo a rēcēdo ali bi declinare · Istud potissime dñt boni familiares malorum principū facere · q̄ quando magistri eorum volentes puerum id est simplices inferiores predando occidē · si cō mittāt eis q̄d inquirant otra eos vt occasiōe accepta sb specie adorationis. i. sub specie iustitie ipsos lēdant dicentes eis · Ite et interrogate diligenter de puero. i. de tusti co · vt ego veniens adorem eum. i. occidam eum vel spoliem · ipsi p certo debent potius p aliā viā pcedē · et seruitiū eius dimittere · q̄ suis iniquitatibz opē dat · Nūeri · xvi · Recedite de tabernaculis horum impioruz ne inuoluamini cū eis ¶ F Vel allega quando inq̄ non possunt aliquez pticulariter tangē vel ledē · solent contra omnes sibi sb̄ditos seuire · vt possint inter alios contra tales insurgere Sicut patet de pricipib9 q̄ statuta geneālia facūt · vt sb illis eccl̄astic9 quos palā nō audēt pseq̄ cōprehendant ¶ G

Angel9 sciēs q̄ herodes esset quesiturus puerū ihesū ad p cutiēduz eum · monuit ioseph · vt puerum et matrem accipiens fugēt in egyptum · vt sic puerum ihesum de herodis manib9 custodiet

¶ Hoc Sic vere cū herodes dyabol9 q̄ interpetatur · glorias i pellibz. i. caro que in pulchritudine pellis gloriatur. nobis continue mitatur subtrahere · et in nobis occidē puerum nostrum ihesum id est custū qui nobiscum per gratiā habitat vel puerum id est consciētie et innocētie puritatem · statim debet ad monitionem angeli id est boni et angelici predicatoris vel pati in egyptum · que tenebre et āgustia interpretatur id est in tenebras humiliationis et contritiois refugē cum ipso puero · mentem eius. i. pitentiam otrahere · et sic eū ne nobiscū peat poterimus conseruare Exo · ij · Accipe puerum et nutri eū ac̄ · Si em puer ille in egypto. i. in tenebris et āgustia contritionis et humilitatis teneatur · a maria matre eius id est pēnitētia amara · castitas continentia eidem adiungatur tunc a nobis tutissime preseruatur · nec per herodez dyabolū vel carnē subripiet ā necat · Ysaye xi · Erit altare domini in egypto

Vel dic q̄ crist⁹ id est crist̄i gra
tia non potest diu seruari nisi ma
trez eius id est matrem per deuo
tionem homo stu dear amplexari.

Vel dic q̄ puer ihc̄ fūs a iu
dea p̄sequit̄ a tñ i egypto ser
uatur. potest īterpretari q̄ x̄pc
ab illis qui sunt in terra israhel. i.
in ecclesia vl̄ religione p diuersa
vitia persequit̄ et fugat̄. et
tamen ab illis qui sunt in egypto
.i. in mundo per deuotionem colit̄.
Quia pro certo plures sunt hodie
. quos crist⁹ habet persecuto
res in ecclesia q̄ in mundo cr̄eis
pibus. et ideo iam videtur ab illa
terra israhel id est ab ecclesia et
eccl̄asticis rebꝰ. et i egypto .i.
inter laycos habitare. Joh̄. vm.
Ihesus abscōdit se et exiuit de tē
plo

Qvm ioseph diu stetisset in e
gypto dictū ē sibi p āgelu
q̄ puerū et mr̄em eius capet et in
terraz israhel reūtere. qđ vtiq̄ sta
tim fecit. et in nazaret habitauit

Mora Sic vē ioseph. i. hō q̄ est i
egypto sez i tenebris et āgustijs
peccatorū. dēt puerū x̄pm et mr̄em
eius. i. puritatē a pēitentiā assumē
et in terrā isrl. i. in statum gratie
ꝓperare. et in nazaret que inter
pretatur flos sanctitas ꝺsecratio
et vnctio vel virgultum manē.
et ibi istū puerū et mr̄em eius cū di
ligētia custodiē. i. in flore mūdicie
in scitate iusticie. in virgulto reli
gionis. i cōsecratiōe deuotionis.
i vnctione cōpassionis dēt iste pu
er seruari. In nazaret ēm potest
aliq̄d bōm esse. sicut dicitur. Jo.
primo. Ñ illud luce .i. Jhesus ē
angelus gabriel a deo in ciuitatē
nazaret.

## Capitulum secundum

Iohannes añq̄ legatur
baptizasse vl̄ predicas
se introducat tanq̄ vo
clamantis i deserto ha
bens vestimentum de pilis came
lorum. et zonam pelliciam circa lū
bos suos. a cibus eius erat locuste
et mel siluestre. quibus premissis
fit mentio quomō baptizauit. et
quomodo venientes ad se duē re
prehēdebat. et quō dē terroē mor
tis et iudicij mentionē faciebat.
Gemmina īquit vipārū iam secu
ris ad radicem arboris posita est
nē. Et sicut dicitur. Luce. iij. Oēs
ad penitentiam inuitabat dicens
facite dignos fructus penitentie.
math. iij. Vel Ista possunt ap
plicari. q̄ predicator prius debet
facere q̄ docere. q̄ reuelā añq̄ io
hānes. i. aliquis hō p̄sumat fieri p̄
dicator aut aliorū arguto. a rep
hēsor ciuitatis vel baptizator. Plat⁹
dēt in deserto penitentie sedere et
ibi per contritionez clamare et plā
gere. pilos camelorū .i. exēpla sā
ctorum induere. Zonam pelliceā
que fit de corio mortuo .i. mortis
memoriaz accipe. Et rēnes. i. om
nes carnales voluptates restrigē
a acūgē. Locustas q̄ saltāt ad āte
uoā comedē. i. mūdi contēptū et
affectū supiorū habē. Et mel silue
stre .i. deuotiōis dulcedinez degu
stare. Et tunc pro certo cum oīa
ista fecerit. ipse poterit p̄dicare.
baptizare et abluē. et de morte et

iudicio peccatoribus minas dare
An̄ em̄ debet habere vitam q̄ doc
trinaz · et prius debet viam veri
tatis et salutis exēplanter osten
dere q̄ ipse presumat virtualiter
predicare · Quia scōm · gregō · Cu
ius vita despicitur restat vt ei⁹ p̄
dicatio contēpnatur · ¶ Ex

Inter cetera que prēdicat io
hannes ipse mittitur reprēdē
quosdaz qui de semine abrahe se
esse gloriabātur et in hoc nobilio
res se esse opinabātur · sicut patz
Johā · vm · Vbi ipi dicēbāt Semē
abrahe sumus et nemi seruiuim⁹
vmq̄ · Vnde ipse redarguit eos
dicens · ne velitis dicere intra vos
patrem habemus abrahā · potēs
est enim deus de lapidibus istis
suscitare filios abrahe · ¶

Hora Sic reuelā quodā sunt q̄
vltra modum gloriantur in gene
re suo · et q̄to sūt genē nobiliores
tanto se reputant meliores · a tā
to se credunt dignitates et benefi
cia habendi dignores · Et hinc pcer
to stulti sunt · quia sicut videmus
dominus de lapidibus id est de ru
sticis et de pessimis malis · quādo
q̄ filios abrahe · i · sufficientes et dig
nas psonas suscitat · et eos ad he
reditatez dignitatē et promotionē
aliquotiēs exaltat · ps · Suscitās
de terra inopē · Sicut ad litterā vi
dem⁹ in eccīa · vbi dns q̄ssz illuz ad
altiora puehit qui de viliori et hu
miliori psapia descēdit · similit vi
demus mē rusticos q̄ nmuiter mē
liores sūt clerici inter alios · Quia
breuiter spūs vbi vult spirat et
quēcūq̄ vult moribus et scientijs
dotat · dignitatibus et diuitijs di
tat · a sic lapides in filios abrahe
mutat · sicut ad litteraz in aplis
apparuit · quos dns nō ex nobili
bus et sapientib⁹ & magis ex ru
sticis et simplicibus elegit · i · Coz ·
i · Videte fratres vocationē vīam
q̄ non multi sapientes secūdum
carnē · non multi potētes · nō multi
nobiles sed q̄ stulta sunt mundi e
legit deus vt confundat sapientes a
infirma mūdi elegit deus vt confun
dat fortia ¶ C Ista allega
de diuersis hominuz generibus q̄
de rusticitate ad nobilitatez et de
statu humili ad magnā seculi dig
nitatē trāseūt · sicut patet de mlt̄
tis nobilibus regibus quoz ort⁹
ab humili plebe pcessit · Ecclesiastes
nō · De carcere egreditur quis ad
regnum ¶ D Vel dic q̄ ista fue
runt dicta contra iudeos qui i se
mine abrahe gloriabantur · et gē
tiles abhominabātur · et tamen ipi
lapides insensibiles sez gentiles fi
li⁹ abrahe facti sūt · m̄q̄tum ad
fidez crustianam sunt conuersi · ip
si vero qui pu⁹ filij abrahe fuerūt
sez iudei per obstinationez in lapi
des sunt cōuersi · cor em̄ eoz indu
ratum est quasi lapis · Job · xlim
Non enim omnes qui ex israhel sūt
hij sunt israhelite · neq̄ qui semen
sūt abrahe oēs filij · ad hoc · ix ¶ E

In Johanne pass̄m baptisāte in
iordane · cū xpc ad eū baptizādus
venisset · ipz iohānes tāgē timuit
dicens Ego a te debeo baptizari a
tu venis ad me · Super ipsum em̄
columbā descendētem vidit · et vo
cem patris ipsum vocantem filiū
um audiuit · Jhesus vero quam
uis esset sanctior iohanne · ab ipo

baptísmum non recusauit · & potius humiliter sibi dixit · Sme mgt fic em decet nos implere oez iustiam · ¶ Nota ¶ Illud potest allegari quando iohannes id est platus q vacat ad alios baptizandos et mundificandos · videt aliquez ihesum vementem ad se. i. qm vidz se habere aliquem subditum meliorez se et sanctiorem · de quo certus est q ipse e filius dei p imitationem et q columba. i. spus sanctus ipsum visitat per gratie influionem · ipsum proculdubio debet reuerenter tractare · et se reputare indignum ipsum tangere vel corrigere baptizare seu sacramenta ecclesie sibi ministrare Ipse tamen ihesus. i. subditus quantumcunq sit dignus in scientijs et genere et potentia clarus · iohanni id est prelato quantumcunq modico se debet subicere · a ab illo que pertinent ad ablutionem vitioz sine arrogantia et verecundia acceptare · vt sic possit alijs imperfectionibz exemplum virtutis et humilitatis dare Ecci · ij · Quanto altior es humlia te in ommibus · Quod tamen est contra malos platos qui non reuerent · nec supportant bonos scientificos et nobiles subditos · & potius ipsos habent exosos · Et contra stultos et scientificos a nobiles modernos subditos · qui dedignantur platis ignobilibus et sufficientibz obedire · Ipsis non solet subesse & litigiose et rigorose solent eis respondere dicentes illud · Exo · ij · Quis te constituit iudicem et principem super nos ·

¶ Capitulum tercium ¶ A

QVm ihesus a spiritu sancto ductus fuisset in desertum a · xl · diebus ieiunasset · statiz affuit diabolus · qui ipsum de trubus temptauit Et sibi peccatum gule obiecit dicens · Dic vt lapides isti panes fiant · peccatum auaritie dicens · Hec omnia tibi dabo · peccatum superbie vel inanis glorie · dices mitte te deorsum q non offendes · eo q angeli in manibus portabunt te · que xpc refutauit et temptationem triplicem superauit · vt habetur Math · x · ¶ Nota ¶ Sic qm aliquis ho a spiritu sancto ducit in desertum . i. in penitentie vel religionis statum vbi ieiunio et abstinentie se dedicat · statim adest diabolus q ipsum violenter inuadit · et ea principalia vitia videlicet auaritiam gulam a ianem gloriam eidem offendit Suggerit em tali q panes i. cibos accipiant · a lapides id est duritiam et difficultatem abstinentie in panes id est in cibarium voluptatem conuertat dicens illud · iij · Regum · xix · Comede et bibe grandis enim restat tibi via · Ac si diceret complexio tua est debilis · et tempus vite tue erit longum et sic fatuum est abstinere · a bonum est comedere a fortez esse · Suggerit etiam auaritiam · ostendit em homini in cogitatione regna mundi et gloriam eorum · diuitias et psperitatem secularium dicens ei · Si cades adoraueris me id est si suggestioni mee consenseris et mundum acceperis · a tuo posito resilieris · et ad seculum redieris hec oia tibi dabo · diuitem te facam a temporali p̃mouebo · dices illud

Ysaie. xlv. Dabo tibi thesauros absconditos archana secretorum. Sed quid p certo quādo videt q nec gula nec auaritia ipsum pt vincere. statuit supra pinaculū tēpli. eleuat eū i mente sua. facit q se ipsum sanctum et magnum esti met et de viris suis pfumat sibi dicens Si filius dei es ac. id ē sibi suggerat vt aggrediatur difficilia. et vltra vires suas periculis et temptationibus se exponat. a q in manutenentia dei et angelorum confidat. Ac si diceret sanctus es filius dei es. non em succūbis in tēptatione. qa angeli domini te sustinebunt. a deus tē cadere non permittit. sic ergo ad presumendum de se et ad inaniter gloriandū ipm inuitat. vt sic eum in peccatum deiciat et psternat. videtur em sibi dicere illud .i. Corinthe. xvm. Fidelis deꝰ qui non patietur vos temptari supra illud qđ potestis. sed faciet cū temptatione puētū. et breuiter illi qui sunt in deserto a religione. a diabolo diuersimode temptantur et qñ vno peccato vincā nequeunt. altero tēptantur. Ideo bñ dicit. Ecce. i. Filii accedēs ad seruitutem dei. sta in iustitia a timore. et ppara aiam tuā ad tēptationem Quia isti tēptātur contra votū castitatis de gula. contra votum pauptatis de auaritia. contra votū humilitatis et obedientie de pūptione et superbia. pū. xxx. Per tria mouet terra. Sed reuera iste debet sagaciter respondere Contra gulā. q nō in solo pane viuit homo. sed potius in omni vbo dei a q religiosus plus debet appetere cibum spūalē q̄ corpalem. Contra adorationem et consensum auaritie quā suggerit debet respondere. q dominus est adorandus et non diabolus. q sibi est seruiendum nō māmonē. Contra consensum inanis glorie a pūptiōis debet respōdere. q deꝰ non est tēptandus & timendus. et non est ppns viribus confidendum. sed potius humiliter inedendū. Sic em istam triplicem temptationem poterit euadere. et tria hostis iacula non tiere. Tūc de ipso verificabitur qđ de xpisto subiungitur. q vi delicet diabolus ipsum relinquet. nec eū amplius temptare presume t. angeli vero sibi adherebunt qui sibi spiritualiter ministrabunt Quia quando quis temptationem diaboli supat. ab ipso in pace dimittitur et ab angelis custoditur. ps. Angelis suis mādauit de te // Vel dic q xpistus non inuenitur temptatus. q̄ dū fuerat cum apostolis sed solum dum erat solitarius in deserto. In quo pte st notari q q̄ in societate a cōmunitate viuunt minores temptationes sentiunt minoriq̄ periculo consistunt. q̄ qui solitariꝫ esse volunt vel in singularitate vite et morū obstūt Ecclesia. nn. Ve soli. Quia sicut dicit. seneca Oia mala docuit solitudo Qđ potissime verum est de solitudine spirituali. quando homo caret caritatiua societate et manet in solitudine peccati. segregatus a dei et sanctorū virtutū et bonorū opū cōmunitate // Vl dic q diabolꝰ tēptauerat pmū adam de tribꝰ de gula. scz de esu pomi. de

duatitia supplē scientie · scientes inquit bonum et malum · de iam gloria · neq̄q̄ mq̄t moriemini sed eritis sicut dñ · In qua q̄dem tp tatione tuplici q̄ adam fuit victꝰ cōgruū fuit q̄ scōꝰ adam eisdem tempta retur · in quibꝰ ipse dyabolus ipsum non vincēret · ꝫ potius vincēretur · vt sic scz ēplex cā fius prāi hoīnis per tuplicē re sistentiam scōi hoīnis sanaretur

Vel dic q̄ tūc dyabolꝰ hoīnem fortius impedit · qñ ipsuz ab ipso fugere et ad desertum pemit tie trāsiē cernit · Tēptationes tūc fortiores īsurgūt · qñ homines ip sas amplius euadere sperant et q̄ runt Laban em̄ tūc iacob persecu tus est · quādo illū ab ipo fugē p pendit · Pharao tūc populū isrl a tergus psequitur · qñ eum audit de suo domino sacrificaturū in deser to recedē · Quīq̄ reges tūc gaba onitas īpugnāt qñ audiūt ipsos cū filys isrl̄ ofederatos fuisse · Sodo mite tūc ad hostiū loth pulsāt qñ āgelos hospitio recepat Veretri ces ad salomonē venerunt · qñ sa pientiā a domino susceperat · Demoī acus filius tūc a demōe grauiꝰ al lidit · quādo sanādꝰ cora domino adducit · vt dicit · Math · xvm · Sic vero pharao .i. dyabolꝰ · laba .i. mūdus · quinq̄ reges .i. quinq̄ sensus · sodomite et meretrices .i. male cogitatiōes · solēt hominez grauiꝰ mutare · quādo ītēdit se a vitys separare et desertū pemitētie ī trare · āgelū .i. cristū secuz habere · et filys isrl̄ .i. sāctis se cōfederare · vñ dyabolꝰ videtur dicē illō · nn · Theg · in · Moab recessit a me · vī mtēū obtra eū in prelio actē ·

Subiungitur hic q̄ petrus a andreas in nauicula erāt · a retia sua p piscando ī mare mitte bant · quos ad se ihesus continuo vocauit · et piscatores hominū io est predicatores facit · Venite iāt post me faciaz vos fieri piscatores hominum · a statim relictis retibz suis secuti sunt eum · Precedens ve ro vidit alios duos fratres scz ia cobum et iohannem · qui vna cuz patre retia reficiebant · q̄ vocati statim secuti sunt eum · et relictis retibꝰ et prē post eū abierūt ·

Sic vero qui in nauicula mūdi fluctuosi stantes · retia cu piditatis a mūdi facultates possi dēt · quādoq̄ a cristo spūaliter p inspirationez · a vocaliter p scrip turā et p̄dicatiōez · realiē p bono rū exēpla et correctiōez et tbulati onē vocāt · et ad statū salutis reli gionis spūaliē mutāt · q̄ p certo statim cū se vocatos vt p̄missū est sentiūt nauē fluctꝰ .i. mūdanā sta tus · et retia cupiditatuz .i. mala rū cōplacētiarum et diuitiarū · pa trē .i. ōnez affectionē carnalium a micis aerū debēt dimittē · et xp̄z p imitationē sequi · et p hō opa pp are · infra · vm · Magister sequat tequocūq̄ ierus ·

## Capitulum quartum

Videns ihesus turbas as cendit in montem · et cum sedisset docebat di scipulos · sic dicit · Ma v · Mora In quo notatur q̄ ille qui alios vult docē · det ēbas

mundi negociorum vel malarum cogitationum fugere · montem cō templationis et vite perfectionis ascendere · et ibi in tranquillitate animi sedere et quiescere · et sic p dicādo alios poterat docere · Psa · xl · Super montem excelsum ascē de qui euangelizas · V Ex

Hic precepit dominus si qs cum aduersario per viaz va dat · ante omnia pacem cum eo facere studeat · ne forte ipsum iu dici tradat qui ministro eum com mittat qui eum in carcerez statiz mittit · V Nota Sic vere cum nos in via huius vite habeamus vnum fortez aduersarium scilicz proprie conscientie remorsum · q̄ non cessat nos impugnare et mor dere · necesse est vt q̄diu sumus i via presenti ipsum pacificemus · et q̄ omne peccati offendiculum amonentes tranquillitatem illi⁹ seruemus · ps · Rogate que ad pa cem sunt ihērusalem · Alioquin si tempus huius vite transeat ille aduersarius noster iudici custo in morte et in iudicio nos accusa bit et tradet · q̄ diabolo ministro nos committet · ipse vero in infer nali carcere nos recludet V Si

Dominus precepit q̄ si oculꝰ dexter alicuius vel manus dextera scandalizat eum statim de bet oculum eruere et manum ab scindere · melius enim est vt ait q̄ vnum membrum peat q̄ totū corpus eius in infernum descēdat sicut · Mar · x · Oculꝰ · manꝰ · pes scandalizantes eici iubentur · qa melius est cecum · claudu⁹ et mā cum id est cum vnō oculo pedē manū in regnum celorum ingredi q̄ duos oculos manus a pedes ha bentes in ielennā ignis mitti · Ma thei · xvm · V Nota Etamen spi ritualiter loquendo in scriptura p oculos intelligitur discretio l' sub tilis cognitio · per pedes affectio · p manus operatio · Constat ergo q̄ quādoq̄ homo habet vtrumq̄ du plicatum · et in vtroq̄ genere dex trum possidet et sinistrum Homo enim quādoq̄ duos habet oculos discretionis vel cognitiōis · scilicz dextrum qui videt spiritualia a de fide et scriptura cogitat · et sini strum qui se ocupat circa tempa lia · habet etiam duos pedes scilicz duo genera affectionum · quēdā scilicet dextrum · hec est affectio et amor quez habem⁹ ad bonos · quendam sinistrum hic est amor quem habemus ad malos · Nan⁹ similiter habem⁹ duas scilicet dex teram id est opera perfectiora et spiritualia · et sinistram id est im perfectiora et terrestria et actiua Verumtamen sic est q̄ in istis om nib⁹ illa que meliora esse videtur quandoq̄ scandalizant nos · Ocu lus enim dexter id est subtilitas sensus et cognitio quam habem⁹ erga fidem et scripturam scanda lizat nos qñ i fide dubitamus · a qñ per nimias sbtilitates nos in magis arduis q̄ decet imiscem⁹ tūc em̄ possum⁹ dicē illō · Tre · m · Oculꝰ meꝰ depredat ē aiam meā · pes ār nō dexē nos scādalizat qñ affectō quā habem⁹ ad bonos a max ime ad carnales aīcos occasionem peccādi administrat Nan⁹ vēo dex tra dicat nos scādalizare · quando

contingit de nostris arduis et pfectis opibus nos supbie. et cor nostrum per inanem gloriam eleuaē Ista ergo est veritas q si talia nostra bona opa nobis scandala patent antedicta · ipsa debemus abicere · a potius a talibus cessare · q̄ pro eisdem periculo subiacere Tutius enim est cū sinistro oculo manu pede id est cū ipfectiori discretione operatione et affectiōe se saluare · q̄ magis ardua aggredi et ibi scandalum et piculum repire · Melius est vitam actiuā tenere et solam scientiā simplicem scire · q̄ circa magis ardua defigere aspire · vñ · Eccli · iij · Altiora te ne quesieris · Talis ergo oculus dexter .i. talis scrupulosa subtilitas · a talis manus .i. talis bona opatio de qua nascitur glorie vanitas debz āputari a emitti et simplicitas requietari · ℣ d ℭ Vel dic q pes significat corpis vagacōez mali · malā opacōez · oculus malā intētionez · que reuera qr scādalizāt et offendiculum mortis eterne pparant · ideo sunt abiciēda a nob et cū diligētia āputtanda De · ca · vi · a · vj nichil pono qr q̄uis fiat ibi mētio de multis materijs moralibz · exposicō tamen et moralitas p se patet · In sexto em̄ · ca · fit mētio de y pcratis plixe orantibz et ieiunātibus · de oculo simplici · de duobz dominis · et de sollicitudine abiciēda · In septimo vero de duplici arbore · duplici via · duplici domo · Sed quia non est presentis operis omnia saluatoris verba exponere · sed solum circa aliquarum figuratum et parabolarū cortice infuda

te · ideo transeo supra dicta

## ℭ Capitulum quintum · ℣ a

℣ Vm dominus descendes de mōte quēdam leprosum sanasset · pcepit sibi ne cuiq̄ diceret se sanatum · voluit tam̄ q sacerdotibz se ostenderet et mun9 i lege ordinatum offerret · sicut dicit Mat · vm · ℣ or ℭ Sic reuelā qñ aliq̄s leprosus .i. pccōr a domino per contrationez sanatur · et ad deum occulte conuertitur · et a lepra vitio rum purgatur summe phibetur si bi ne gratiam sibi factam publice per iactantiam dicat · sed potiq̄ sacerdotibz .i. viris prudentibus q̄ ad melius ipm̄ pmouē nouerunt p cōfessionē vl osilij petitiōez ostēdat et dicat munus q̄ satisfactōis offerat et impendat · Breuiter illud est verum q sacerdotibus nō alijs id est prudentib9 et viris bonis nō fatuis se debet homo ostendē · et secreta sua et cōsilia reuelare puerbioruz viceſimo quinto · Causam tractā cum amico tuo · et secretum extraneo nō reueles ℣ b ℭ Vel dic qui faciunt virtutes et mirabilia · nō debent laudes hominum querere · sed potius petere ne ipsoruz bona opera in publicū pueniāt · Vl dic q q̄ dat bene facit alteri nō dēt procrastinare si volūtarie et libēter qđ petit statim dare · Volo inq̄t mūdare · qr fiat dicitur secūdo · Corinthiorum nono · Hylarem datorem diligit deus · Vl dic q leprosi significat genus humanum lepra ydolatrie a

vitiorum infectum · quem xpc de
mõte paradysi descendẽs ipam car
nem sumẽdo personaliť tangens. i
campo huius mũdi cuauit · et cui
tatis padisi ingressum q̃ sibi erat
interdictus · restituta mũdicia re
staurauit · Vl dic q tũc lepfus. i.
peccator sanatur · quãdo a custo. i.
a deo vel a prelato p monitionez
et correctionẽ seu p tribulationẽ
tangitur et palpatur · Job · xix ·
Manꝰ domini tetigit me · Vl dic
q iste tactus signat diuinã inspi
rationem ·

## Capitulum sextum:

Ic fit mentio q dñs
nus humilitatẽ et fidez
centurionis seu reguli
cuius filius infirmaba
tur capharnaum · qui custo dixe
rat · domine puer meꝰ iacet in do
mo paliticus a male torquet. & nõ
sum dignꝰ vt intres sb tectũ me
um · & tm dic verbo et sanabitur
puer meꝰ admirãs discipulis se
quẽtibus se dixit · Amen dico vob
nõ inuenĩ tãtã fidẽ in isrl · Dico em
vob q mlti q̃ venient ab oriente
et occidẽte recũbent cũ abraham
ysaac et iacob in regno celorũ · fi
lij ãt regni eicient in tenebras exte
riores · Puer ergo illa hora fuit sa
natꝰ · et a febre eadẽ hora q tũc eãt
septia liberatꝰ · sic hic · Mat · vm · a
Jo · nn · dicit · Aduꝫ q · matheꝰ vo
cat istũ puerũ iohannis filiũ · lucas
ãt fuũ · Lucę · vn · Nor Ista pos
sũt allegari q q fidelit credũt et
humilit petũt facilit obtinẽt a do
mino q̃d requirũt · Math · vn · Peti
te et accipietis · Ista que fecit cen
turio qui erat de capharnaũ gen
tilis respectu israhelitarũ facit ho
die layci seculares respectu eccle
siasticoꝝ · Hodie em vix inuenit
tanta fides in isrl sicut in caphar
naum. i. in ecclesia vel religione · si
cut in seculo vl in mũdo · q melio
res sunt hodie in multis layci q̃
clerici · seculares q̃ eccie rectores ·
subditi q̃ prelati · Et ideo finaliter
de partibus mundi remotis id est
de statu seculari multi ad paradꝰ
sum venient · et cum abrahã ysa
ac et iacob id est cum sanctis et
patriarchis in paradyso recũbẽt ·
illi qui regni huius spirituales fi
lij debuerant esse religiosi et cleri
ci · in tenebras exteriores scilicet
infernales eicientur et ibidez fle
bunt · Et ita fit q deus de la
pidibus filios suscitet abrahe · fili
os vero israhel in carceribus eter
nis religat atq; dampnat · Ideo
custos de filijs suis id est viris ec
clesiasticis videtur conqueri · di
cens illud Ysaie primo · Filios e
nutraui et exaltaui · ipsi autẽ spre
uerunt me · sequitur Ve semini
nequam populo graui

Vel dic q gẽtiles sunt re
moti seu extranei · qui cum abra
ham ysaac et iacob. i. cum sanctis
suis ad fidem ecclesie et ad padꝰ
si gloriam sunt admissi · filij vero
regni fuerunt iudei qui a regno
christi scilicet a fide ecclesia et pace
sunt exclusi · quia sicut dicitur Lu
ce primo · Deposuit potentes de se
de et exaltauit humiles · Vel
dic q iste puer peccatorez signat

qui dicitur puer ratione ignorantie · sedens in domo ratione pigritie · paliticus ꝓpter bonorum opū imbecillitatem · male tortus per inuidie pertinacitatem · qui tamen septima hora id est p septē sacramenta · vel septem dona spiritus sancti curatur · et a febribus pcī dina gratia liberatur · a tñ ille bene dicitur puer ꝓpt recupatā puritatē · seruꝰ ꝓpter humilitatē · filiꝰ ꝓpt caritatē · Math · iij · Hic ē filiꝰ meus dilectꝰ ¶ C

¶ Socrus simonis q magnis febribꝫ tenebat tūc tpis ē curata · qñ xpc sibi dixit q fugēt a q sibi et alijs ministraret ¶ Nota C In hoc potest notari q febres malarum cupiscētiarū et affectionū hoīnē dimittit · qñ ad ministrandū et obsequēdū diligēter laborādū intendit et corporē negligētie excutit et contempnit · bñ ergo dicitur · ij · Thimo · iiij · Tu vēo vigila in omnibꝫ · labora ministeriū impleac̄. ¶ b

¶ Hic mētio fit de duobꝫ sequi volentibus saluatorem · quz ꝓpter ēbas trans fretū secedē voluit · Quidā scriba nō vōtꝰ xpm se q voluit dicēs · mgr ego sequar te quocūq ieris · Sz xpc quodam mō istū repulit et paupertatē suā sibi retulit dicēs · Vulpes foueas habēt · et volucres cēli mansiones · filius āt hoīnis non habet vbi caput suū rēclinet · ac si dicat · caue ne sequaris me si diuitias q̄ris · qa tū pauper sū ipas habere mecū nō poteris à debebis · Alijs āt cū instātia vōtꝰ a xpo legit · quīmo cuz peteret licētiā sepeliēdi p̄em suum nequaq̄ a xpo sibi licētia cōcessa extitit · ꝫ potius dixit sibi sequere me · et dimitte mortuos sepelire mortuos suos · Ille ergo qui se ingerebat repellitur · ille qui dilationem petit vocatur et impellitur ¶ Nota C Nota ergo q ad sequendum crastuz in hys scilicet que ad statum ecclesie pertinent et prelationis · illi qui se ingerunt nō vōti sicut ambitiosi faciunt · debent repui et repelli · illi qui se reputant indignos et illuz non ambiunt · sed circa patrem sepeliendum id ē circa opa pietatis in seculo et in statu subiectionis viuere querunt · ad xpm et ad gradum ecclesiasticū si fit necesse debent cū violentia p trahi et ipelli · et a sepultura pātis id est a curis secularibus depelli · Ob etiam xpc continue ad literā facit · q scribas et sapientes vltro se ingerentes et offerentes et ambientes q̄q repellit · simplices vero de quibus mentio non fiebat ad dignitates occulto ꝓtrahit et impellit · sicut in electionibꝫ videmus cōtinue euenire : quia nemo assumit sibi honorez · sed qui vocatus est a deo tanq̄ aaron · Hebre v · ¶ E Vl die ista de predestinatione dina q quosdā nolentes a rē nuentes solet ad se trahere · quosdā vero volentes et appetentes videtur aliquotiēs refutare · q sicut dicit aplus · Hor · ix · Non ē volentis neq currentis · ꝫ miserentis dei ē ¶ F Vl die q ex istis vbis xpi videtur ortus ille modus · q in professione religiosoꝝ seruatur Quia illis q xpm seq volūt vel cupiunt et in religione profiteri volunt ·

debent expoī religiomis difficulta
tes· et debent īstrui ad dimittendum parentum carnalium.ī.homi
num secularū societates· Vulpes
dicat prelatus foueas habent· ac
si dicēt vulpes villosi et grossi vel
leris.ī.diuites auāi vulpini et ma
litiosi īm isto seculo foueas .ī.ēre
nas habitationes possidēt· Volu
cres cēli.ī.superbi et ambitiosi mi
dos altaris et dignitatum tenent
Filiꝰ vero hominis.ī.ille qui vult
esse religiosus bonus dei imitator
a filius· non debet ista querere· l'
habere ꝓprium· sed se ipsum potiꝰ
ab omnium rerum prosperitate abdi
care· michilq; īm hoc mundo ꝓprīū
querere vel habere· vbi ad litterā
caput valeat inclinare· dicēs cuz
apostolo illud ad hebreos· xiij· Nō
habemus hic cuitatem manētē
sed futuram inquirimus· Sibi de
bet dicī qꝫ de patre suo.ī.de paren
tela sua carnali curā non habeat·
sed potius mortuos peccatores se
pelire īvitꝫ alios mortuos dimit
tat· et ad sequendum dominum di
ligenter intendat· vt de ipso et si
bi similibz possit dicī· Math· nj·
Relictis retibz et patre secuti sūt
dominum·

¶ G

Scendente domino īm nauicula secuti sunt eum discipuli ēius· et ecce ventus magnꝰ
factus est īm mari ita vt nauicula
opiriēt fluctibus· ipse vero dormiebat· Et accesserūt ad eū discipuli
eiꝰ· ꝫ suscitauerunt eū dicētes· domine salua nos pīmus· qui īcre
pās eos dixit· quare timidi estis
modice fidei· et surgens īmpauit
vētis et mari· et statim tranquillitas magna secuta est· ita vt mi
rarent astantes ꝫ dicerent Quis
ē hic· qꝫ vēti et mare obediūt ei· vt
hētur Math· vm· ꝫ similiē Lu· vm

¶ Nota Ista possunt allegari· qꝫ
dato qꝫ dominus sit psonaliter et
spūaliter īm nauicula.ī.īecīa vl'
collegio· michilominus sepe fit qꝫ
venti tribulationū ibi taliter suscitantur· qꝫ fluctibus miseriarum
et molestiarum per vitia et īfortuīa fere submergitur et cassatur
Dominus ēm ihesus quādoq; videtur dormire īmōtum solet auxilium suū dissimulare· vt ad ipsum īuocandum possit illos qui īm tribulatione et tēptatiōe sūt aīmare·
Gaudet enim deus videns tribulatos ad se feruēter recurrere et ipsos fortiter et patiēter tribulationes sustinere· Sicut legitur de beato anthonio· qꝫ vberatus grauiē
a dyabolo· cū dicēt xpō sibi apparenti Doīne vbi eras qū male tractabar· et respōdit sibi dominus
tecum eram· ß qꝫ de paciētia tua
valde gaudebaz· ideo iuuare nolebaz· dormiebat ergo ihesus· Jone
primo· Jonas aūt dormiebat sopore grauis· cū nauis piculum pateretur Veruntamē cū ad eū de ore recurrat· ꝫ a sōpno dissimulati
ōis sue devotis p̄cabz exaudiat· tūc
statim solet adesse· et vētis tēptatiōnū et tribulacōnū qꝫ āpliꝰ nō seuiāt īpacē· et sic nauicule.ī.aīe tēptate l' psōe seu ecīe tribulate trāql
litatem pacis exaudiat? restituit·
quā non īuocatus amodo suscitari permisit Dominus enim vt cū
muit qñ p̄cabz ñ exaudiat dormit· q
si exaudiat? fuerit statī surgit· ps·

Exãtat⁹ ẽ tãq̃ dormiẽs dñs. ¶ Duo demoniaci occurrerũt ei sto de naui cula exeunti. et quãuis marcus et lucas nõ ponãt nisi vnum. tamen ibi in veritate duo fuerunt. sed quia vnus erat nobilior ideo alius subticetur. Isti ergo demoniaci sicut dicitur hic in monumentis manebant. seui etiam inimis erant. ita q̃ iuxta eos nulli transire tute audebãt. Marci. v. additur q̃ ille demoniac⁹ de quo mentionem facit die et nocte in monumentis et mõtibus erat. neq̃ cathenis neq̃ vinculis tenere poterat. ymmo vincula dirumpebat et clamãs se lapidibus concidebat. Et sicut Luce. vm. sbiungitur. iste vestimento nõ idebatur. nec in domo manere volebat. sed ruptis vinculis in desertum a demonibus agebatur. Et non mirũ q̃ apud eũ vna legio demonũ moabat. legio vero ptinet. sex milia sexcentum sexaginta sex. Iste ergo demoniacus occurrens xpo per hec verba clamabat. quid michi et tibi ihesu fili dauid. q̃re venisti ante tempus torq̃re nos. ¶ Nota. ¶ Per tales demoniacos possum⁹ intelligere pcores et obstinatos. qui semp solẽt ihesu filio dei id est deo vel bono plato superiori occurrere. et sibi per inobedientiam et rebellem discordiã obuiare. Genẽ. xvi. Manꝰ eius cõtra omnes sicut patet de mal obstinatis sbditis religiosis. Isti em̃ sunt inimis seui per crudelitatẽ. ita q̃ vix audẽt aliq̃ appiquare eis. vel secũ cõtrahere societatẽ. nn. Neg. xxv. Nã ipe filꝰ ẽ belial ita vt nẽo audeat sibi loq̃. Ns etiaz de balliuis et exactoribus potest dici. q̃ iuxta eos non est tutum manere. ne forte seuicia rapinarũ suarũ fustinere oporteat et sentire. Illi enim nullis vinculis diuine legis vel regularium statutoꝝ teneri possunt. quinymmo quãuis a superioribus suis prohibiciones et statuta sepissime vinciantur. omnia solent frangere et p apostasiã vel p appellones et discordiã recedere. et p desertũ mũdi vel vitiorũ statũ vagari. Jere. ij. A seculo cõfregisti iugum tupisti vincula. Isti sũt q̃ morantur in monumẽtis. i. in fetoribꝰ p luxuriã. In mõtibus. i. in elatione p superbiam. In deserto. i. in ardoribꝰ per auaritiã. Nudi vadũt per vestimentorum. i. virtutum carentiam. In domo clausi vel ecclie. i. in trãquillitate et pace manere nolunt propter vagacitatẽ et insolẽtiã. Claudicant p detractionẽ et iactãtiã. Et lapidibus id ẽ molestijs se conantur per cordis amaritudinem et dura caz. Et non mirum cũ valde multis demonibus plem sunt per vitiorum omnium redundantiã. Isti ergo deo vel prelato volenti eos corrigere se opponunt. et sibi cuz indignatione dicunt. vt quid venisti ante tempus torquere nos. ac si dicerent nolumus in presenti torqri vel corripi. s consolari potius et letari. ideo dicit puer. xv. Non amat pestilens cuz qui se corripit. Tales ergo domari neqũt seo obstinatiõe et pterua incorrecti viuunt. Ecclesiastes primo. Peruersi difficile corriguntur. ¶ Vel dic q̃ ille demoniacus

ſēm quendaz humanū genus de
ſignat· qui a prīcipio legis natu
ralis et diuīne vīculis ligatus
fuerat · ſed omnia trāſgrediendo
rumpebat · Monumenta .i. opera
mortua frequentabat · virtutib⁹
nudus erat · et lapidibus ſe cōci
dens .i. cultura deorum lapideorum
ſe turpiter laceras michilomin⁹
clamabat īmūdum ſuas fatuita
tes per iactātiā ꝓpalabat · Verūp
tamen cristus huuc demoniacum
ſānauit · et expellēs demones gre
gē porcoꝝ q̄ iuxta mōtē paſcebaē
ſpis habitādū dæſſit · q̄ grex ſta
tim cū impetu ī mare fugiēs ſe ſb
merſit Sic vere cristus de nauicu
la exiens .i. de virgine naſcens il
lud genus humanum ſanauit · et
expulſis demonibus · eis porcos
.i. peccatores voluptuoſos et max
ime īfideles ad habitandum con
ceſſit · qui nūc iuxta montē ſuper
bie paſcūtur · in fine tamen ī ma
re .i. in īfernī amaritudinē oēs i
bunt Apo · xvm · Hoc impetu mit
tetur babilon ad īfernum ¶ R
Demones de hoīmbus expul
ſi ſunt · habitandi tamen in
porcis licentiam acceperunt · por
ci vero cum demonibus in pceps
in mare ruerunt · et ibi ī aqs mor
tui ſunt et paſtores admirati fu
erūt ¶ Nota C Homines qui ad
ymaginem dei facti ſunt ſignāt
predeſtinatos · quadā ſecreta dei
ymagine et gratia apud ſuā eter
nā ſapientiam ꝺſignatos · porci ve
ro qui immundi ſunt · et fine rati
one ſignāt peccatores et reprobos
apud deum per occultam iuſticiā
morti ppetue deputatos · Iſta eſt
ergo dei vēritas q̄ illi qui ſunt hō
mines .i. q̄ ſunt p̄deſtinati dato q̄
quādoq; iueniantur plenī demoni
bz .i. plenī vitijs oībz et ſbiecti īm
mūdis ſpiritib⁹ et habere cetera
vitia ātedicta · iſti tamen finaliē
ad ſeculum et ſpūalem ſanitatē
perueniunt et dimiſſis ommibus
vitijs diuino miſterio hoīm fiunt ·
Econtra vero illi qui porci ſunt · ſ.
voluptuoſi a re pbi · licet qñq; ſb
paſtoribz et plātis viuiant · a ſpē
ſanctitatis et hōnitatis quādoq;
habeāt · finaliter tamen demoībz
per peccata ſubicauntur · qui tunc
cum īpetu et ī diſcrete in mare .i. ī
fluctuoſa mundi negocia ſe precī
pitāt · et in aquis voluptatū ſecu
li ſubmergūtur · a ibi finaliē mor
ti ppetue exponūt · Exo · xv · Sub
merſi ſunt ī mari rubro · abiſſi op
uerunt eos · ¶ L
Hec habes q̄ geraſeni vidētes
q̄ ihesus demoniacū ſanaue
rat et q̄ grex porcoꝝ ſubmerſus
fuerat timuerūt valde et īcepērūt
eū rogare q̄ a finibz eorū recedēt
ſicut de petro ſimile legit · Lu · v ·
q̄ petrus ſtupefact⁹ de captiua pi
ſcium dixit cristo · exi a me domi
ne q̄ hō peccōr sū · ¶ Nota C Iſta
poſſūt allegari cōtra quoſdā pec
catores · q̄ q̄ īdignos ſe reputant
ideo libent non celebrāt nec xp̄m
ſibi aſſociāt · ⁊ potiꝰ eius p̄ſentiaz
formidāt · timent ex indignitate
ſua ad p̄ſētiā tā ſcē trei fieri deteri
ores · Quapropē melius iudicāt eē
remotiores · dicētes illō q̄ ſup̄
in eodem ponitur · Domine nō ſum
dign⁹ vt ītres ſb tectū meū cē
ſicut ponitur · Mar · quinto · Xp̄c

noluit q̄ iste demoniacus sana
tus post eu iret · sed potius volu
it q̄ iste demoniacus ad suos re
diret · et q̄ facta sibi a deo benefi
cia nuntiaret · Sic vere illi qui a
demonibus liberati et a peccatis c
uersi sunt · non statim sunt digni
dominum per imitatione nem sequi
nec ad statum perfectionis a at
que operationis transire · melius
est em̄ q̄ cum suis id est cum mun
danis i imperfectioni g̃ou maneāt
q̄ sequendo dñm per imperseuerā
tiam retrocederent Hic fit mētio
de paralitico cuāto sed vide de hoc
melius · Lucę quinto ·

## Capitulum septimum

DOmin⁹ vocato matheo
de thelonio · cum pub̄li
canis peccatoribz come
debat · et hoc vt eos c̄uerteret · asserens q̄ medicus nō
sanis sed male habentibus opus
erat · vt habetur · Mathei. ix ·

Mora · In quo vtq̄ p̄latis et
sanctis viris datur exēplū q̄ pecca
torum societatez nō debēt horrere
s potiꝰ ipaz frequētare · vt verbo
et exēplo possint eos a vitijs mē
dicare Nō tamē est cōtra mltos p̄
sumptuosos qui de sua sanctitate
gloriantes dedignantur societa
tem maloruz · et sic pereunt ipsos p
mittūt in fecabus viciorum · Nō
etiam contra ypocritas potest dici
qui fingunt se abhominari peccato
res · cuz tñ ipsi ceteris sūt peiores
Ysaie · xlv · Ius apprehensum in va
sis eorum et dicūt recede a me nō
appiq̄s mihi q̄ imūdꝰ es

Hic habetur q̄ discipuli iohā
nis ieiunabant · discipuli ve
ro cristi non ieiunabant De quo
cum iohānis discipuli quererent ·
excusauit eos dominꝰ q̄ i p̄sentia
spōsi nō decebat filios sponsi ieiu
nare · sed veniet mq̄t tēpus quā
do auferetur ab eis spōnsus · tūc
vtiq̄ ieiunabūt · subiunxit etiam
q̄ vestimētū vetus nō debet noua
cōmissura reparari · a q̄ vinū nouū
non debet i veteres vtres mitti ·
non em̄ sibi cōueniunt nouitas a
vetustas · Quia vestimētū vetꝰ
cupitur a fit peior scissura · vteres
vero veteres ꝓpter nouū vinum
cupuntur et oia effūdūtur ·

Mor Ista possūt allegari q̄ deꝰ
plꝰ diligit spūale gaudium · q̄ mi
miam austeritatē a ieiumū · Pre
sētia em̄ spōsi xp̄i quā sibi facit ca
ritas habenas laxat · et i libtate a
letitia facit viuere · ipsi vēo absēti
a quā efficit timor huius facit ieiu
niū et alias austeritates frequēta
re · C Vel allega q̄ illa q̄
contraria et disparia sūt nunq̄
simul in eadem societate vel omu
nitate possunt conuenire · nec ꝓcꝰ
diter viuere · Nouū em̄ non con
cordant cum veteribus · iuuenes
cū senibz · sclares cū religiosis · pe
ior em̄ scissura solet fieri et discor
dia āplior generari · Similes ergo
similibus associētur · vt ex oniōe
similū maior ibidē caritas generet
Deutēo · xxij · Nō arabis cū boue
et asino b Vl dic q̄ vetēs vte
res et vestimētū sūt homines vi
tijs antiquati · nouū ergo vinum
et nouus panꝰ signāt noua xp̄i
a euāgelij documēta a perfectiōis

euangelice sacramenta Dico ergo
q̄ ista duo non bene conuenīunt
simul· quia malis hominibus et ī
ueteratis in malo hō na spūalia ñ
sapiunt· quinymo si eis imponan
tur et si mandata spūalia eis dāt
a fi ipsis aliqua perfecta et difficil
lia opera iniungantur· statim per
impatiētiā dirūpūtur· et p transl
gressionem omnia diffūduntur·
hñ ergo dicitur supra· vñ· Nolite
ponere margaritas ante porcos·
et nolite scm̄ dare canibz· ℣ E
Dce hunceps vñ rogabat omn̄
dicēs· Dñe filia mea mō defūc
cta est· s vem et impone ei manuz
et viuet· cuz ergo pro sanādo pu
ellam in domū principis aduenisset
et vidisset ibi caues et turbam tu
multuantem dicebat· recedite nō
enim ē puella mortua s dormit· De
quo cuz astantes deriserunt ipz·
eo q̄ puellam mortuam eē cognō
scebāt· ipse tenens manuz puelle
ipsam erexit· et que mortua fu
erat statim surrexit ℣ Nor C Sic
vē quilibet homo videns suā puel
lā. i. animā suā mortuā eē p pccm̄
statim debet ad cultū per deuotio
nem recurrere· et q̄ ipsā puellaz
suscitet orare· et ipse statim debz
ad pedes ipsius aduenire· q̄ opē fu
am nulli solet denegare· Jo· my·
Ego veniā et curabo eū· Veruptm̄
ad hoc q̄ ista possit cuare aliq̄ req
uirit· primo q̄ dñs in domū cordis
per gratiaz intret· secdo turba mala
rum cogitationū· tibicinesq̄ ma
lis gloriationis et laudis inde ex
pellantur· et tande q̄ a sompno
peccati per tactum diuine miseri
cordie correctionis et iustice eleua
tur Vnde p̄missis a peccato suscita
bitur et sic nō fuisse p dāpnatiōez
mortua· s solū p culpam dormīes
approbatur· Math· xv· Sanata
est filia ex illa hora·

## Capitulum octauum· ℣ a

Die dicitur q̄ cum dñs
nus iret suscitare filiā
mortuam archisinago
gi· quedaz mulier que
patiebatur fluxū sanguinis· xij·
annis· que sicut dicit· Luce· viij·
Omnia bona sua in medicis expo
fuerat· sed detentus habebat· ac
cessit retro et tetigit fimbriaz ve
stimēti ei⁹ et dicebat· si tetigero
fimbriā vestimēti ei⁹ salua ero· q̄
statim sanata est· Filiā ad quam
principalit ibat mortuā inuenit·
ipaz tam finaliter suscitauit· vt ha
bet· Math· ix Nota Sic vē cū in
mūdo iacerēt due mlieres tā mor
tue q̄ infirme· videlicz filia primi
pis dei scz synagoga q̄ n̄ mortua s
dormīes dici poterat· pro q̄ in spe
futuri redēptiōis viuebat. i. Thi·
v· Viuēs mortua ē Et mlier. s. gē
tilitas in vitijs ātiq̄ta· q̄ fluxū ōni
ū vicioz patiebat· nec a medicis
scz a suis philosophis cuāta fuerat
s p ipos detenti⁹ ledebat Factū est
q̄ dñs celestis medic⁹ xp̄c· p ista
filia synagoga curāda et saluanda
principaliter veniēt dicēs· Math· xv
Nō fui missus n̄ ad oues q̄ perierat do
mus isrl· ipsa infirma mulier sci
licet gentilitas ardenter cultum
et fimbriam vestimenti eius id
est ipsius humanitatem tetigit·
et sic sanitatē gtie añ synagoga

recepit · finaliter cristus ad filiaz
id est ad synagogam p fidem vei
et · ipsamq finaliter suscitabit ·
quia in fine temporis gens iudaica
tota credet · quia sicut dicit · Ho·
xi · Donec plenitudo gentium intra
ret et sic omnis israhel salu9 fiet
℣ Vel die q filia principis
huius est persona ecclesiastica fili
a dei patris · Mulier sanguinea
est secularis persona · Quia dato
q ecclesiastice persone sperentur
puncpaliē saluari · sepe tñ fit q
ab emorroissa muliere id ē a pso
na seculari ad salutē preueiunt ·
et q isti seculares p̄mo fimbriam
vestimēti cristi .i. gr̄ia ipsi9 et mi
seracordia p deuotiōez tangāt · et
sic primi salutē ppetuā consequā
tur · Mathei · xx · Erunt primi no
uissimi et nouissimi p̄mi ℣ C
Vel die q cristus est platus · qui
dicitur vnct9 eo q tales crismate
vncti sunt · vl saltē q vnctionez
et oleū adulatiōis diligūt · Sic er
go fit hodie q q̄ primo fimbriā ve
stimēti ei9 tāgūt .i. q primi adu
lādo et muneā offerēdo ad eos ac
cedūt · p̄mi sanati promoti et exal
tati recedūt · Vnde sepe fit q duz
iste xp̄c .i. platus vl princeps itē
dat aliquā filiā mortuaz .i. aliquaz
psonā mutilē sanaē id est sibi offi
cium vel beneficium precibus ali
cuius principis vel potentis cōce
cedere · quādoq mulier emorroiss
sa id est ista persona immunda a
mala accelerat ipsum adulādo tā
gere · et sic solet beneficium repor
tare · si tetigero inquit fimbriam
vestimenti eius salua ero · ideo de
talibus potest dici illud · Genesis
vicesimoseptimo · Venit germa9
tuus fraudulenter et cetera · et lo
quitur de iacob · qui quia primos
cibos patri obtulit ideo p̄m9 bene
dictiōis gr̄iā reportauit ℣ D
Mentio fit hic de duob9 cecis
quos dñs illuminauit · a q̄ hoc fecisset · precepit ne cuiq hoc
reuelarēt · illi āt nō tacuerūt sed
p totā illā patā diuulgarēt ℣ Or
In hoc nota q p q dāt alteri benefi
cū et remediū · vel q habet a deo
virtutis p̄comiū · non debet laudez
humanam querere · sed potius de
bet q hoc taceatur ab eis affectaē
Mathe · xvi · Nemini dixeritis vi
sionem ne · sicut supra · Mathe · v ·
Si facias elemosinam nesciat sini
stra tua quid faciat dextra tua ·
ac si diceret non queras manem
gloriam · Verumptamen qui hu
ius beneficium accepit non debet
propter hoc cessare · sed magnificen
tiā celatoz debz alys demōstrare
Mar · v · Vade in ciuitatē tuā et
ānuntia q̄nta tibi fecit deus · Quia
sic dicit Seneca hec būficia lex ē vt
alē stati obliuiscaē dati · alter veo
nunq̄ obliuiscatur acepti a ·

## Capitulum nonum · ℣ A

Datur enim q iohaēs
venerat non māducās
neq bibens · et dixerūt
iudei q demoniu habe
bat · Tandem venit cristus man
ducans et bibens et cōmunem vi
tam sequens · et dixerunt · Ecce
hō vorax et vini potator · pecōz a
publicanoz aīe9 · sic lebiē · Math
vndecimo · ℣ Nota C Ad hoc potest

allegata q̄ detractoēs a mundi m
chil inuenūt in aliquo benefactū
Vl q̄ oīa facta hoīnū solēt dāp
nare et intētiones oīmū detrac
tionibus depauare. Nā q̄ tūcūq
bona intentione aliq̄ comedūt vl
ieunāt. isti tamē in ptem sinistrā
semp interp̄tantur et iudicāt Et
quicq̄d alq̄ facūt breuiter totum
dampnant. Et quicq̄d in eis dif
ficile videtur vel impossibile. alqs
esse impossibile existimant. Et ō
ne q8 eis ñ placet. in alqs nepha
tium esse putant. Sicut ypocrite
qui ieunare volunt reputant af
fabiles et cōmunem vitam sectā
tes esse leues et gulosos. Gulosi
vero illos qui ieunāt et austeri
tatem sectant. reputant ypocri
tas et peruersos. et non sine pote
state dyaboli credūt eos posse re
spuere mundi cibos et actus face
re virtuosos. sicut infra. xp̄. di
cebant de cristo. Vic non eicit de
monia nisi in belzebub principe de
moniorū. Cōtra tales ergo dicit
Roma. xnj. Qui māducat nō mā
ducātez nō spernat. Et qui non
manducat manducantem non iu
dicet. Deus enim illuz assumpsit
Tu quis es. qui iudicas alienum
seruum.

## ¶ Capitulum decimum. // a

QVm dominus transiret
per sata a discipuli eiꝰ
sabbato. volentes spi
cas comedere. quia fa
mem patiebant. excusauit eos do
minus ratione necessitatis exem
plo dauid. qui necessitate ductꝰ
comedit de panibus consecratis. si
cut dicitur. Math. xij. Necessitas
em nō habet legem vide sup̄. i. he
xp̄n // Mora. Dic q̄ sabbato. i. in fe
stis p̄cipue debent p̄parata sacerdo
tib̄ trāsire. et spicas. i. sētētias vel
lere et ipas studēdo comedere Nō
ē fractio sabbatoꝝ vacāt lectioni
bus studiorum quinymo ista est
magna necessitas ex qua potest p
uenire vtilitas // b

QVm cristus quadaz die sab
bati videret in sinagoga quē
dam hoīnē manum aridam haben
tem cui cum diceret. Extende ma
num tuam. statim restituta est sa
nitati. de quo cum pharisei mur
murarent. dicebat q̄ licitum est
sabbatis benefacere. sicut licitū e
rat ipsis in sabbato oues suas si
in foueas caderent subleuare Vi
dens q̄ multo fortius licebat hoī
nem cū esset melior oue adiuua ē
// Mora. ¶ Ista p̄nt dicta cōtra pha
riseos. i. contra malos curatos. q̄
bus maior est cura de suis ouib⁹
et diuitijs temporalibus. q̄ de sb
ditis. i. oibus spūalibz. Nā citius
occurrūt et reducūt ouē errātem
q̄ q̄n videt fratrem suum cuz ma
nu arida. i. peccatorem et desidez a
manuali bona operatione carētez
Cum multo melior est homo oue.
ideo citius fuerat sibi occurrēdū
Quia sicut dicitur. Mathei. sexto
Anima plus est q̄ esca. // c ¶
Vel dic. dato q̄ pharisei. i. mali
curati indignentur contra cristū
. i. contra bonos predicatoēs. quā
do vident ipos in suis, sinagogis
. i. in suis ecclesijs p̄dicare. et sab
batis id est festiuitatibus. audos

id est peccatores spiritualiter cuare · ipsi michilominꝰ non debẽt celsare · & sabbatis debẽt benefacere · debẽt etiã ipsos ad extẽdendũ manus suas ad paupes mutare · vt sic possint eos ab auaritie sanare // D Vt dic sic isti pharisei cũ istũ aridũ sanare nõ posset et tamẽ sanãti dño detrahebãt · sic multi sũt q̃ ad virtutes et ꝶ alios ꝶ attigere nequeũt · a p̃dicati onẽ alios peccatores aridos curare nesciũt a nõ possũt · vtpote nec p̃dicare · nec discrete confessiões audire sciunt · qui tamen alios bene facientes detrahendo corrodunt · Nec ꝙ subditi sui ab alijs sanentꝰ et doceantur sustinẽt · ymmo q̃n alios vident in suis prochijs predicare vel confessiones audire sume turbãtur · Matthe · xxm · Vos enim non intratis · nec introeuntes sinitis intrare · // E

Q Histꝰ videtur velle predicatẽ ꝙ verba debent proporcionari cordibꝫ · ideo dicatur · aut facite arborem bonam et fructum eius bonum · aut arborem malam et fructum eius malum Siquidẽ ex fructu arbor cognoscitur · ac si diceret nõ decet bonũ hominẽ loq̃ male · a contra nec malũ bñ Nam ꝯ ẽ ꝙ ꝶ sit bonꝰ et bonos fructꝰ · i · ꝶ verba habeat · vl si sit malꝰ ꝙ malos fructos · i · mala verba ꝓducat vt sic ꝶ nõ decipiat in ꝓpetis malis · et ne ꝓpt ꝶ verba eorꝫ · ipsos cũ mali sint vt bonos cõmendẽt · Quo intẽt potestis ꝶ loq̃ cũ sitis mali · quasi diceret nõ decet · ꝙ dicit · pu · xvij · Nõ decẽt stultũ verba cõposita · Et Apoc · iij · Vtinã frigidus esses aut calidꝰ · & quia tepidus es et nec frigidus nec calidꝰ incipiã te euomere ex ore meo

C Vel dic ꝙ istud potest applicari · vt communiter verba et exteriora opera sequuntur corda · Quia sic hic dicitur ex habundantia cordis os loquitur · et · Matthei septimo dicitur · ꝙ non potest arbor mala bonum fructum facere et econtra · Et dicitur A fructibus eorꝫ cognoscetis eos. //

I Mundus spiritus cum exit ab homine · ambulat p loca arida et maginosa querẽs requiem et non inuenit · et tunc redens ad domum suaz vnde exiuit inuenit eam vacantez · scopis mundatam · et tunc assumit septem spiritus nequiores se et intrãtes habitant ibi · et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus · // Mora C Ista allegorice dicta sunt contra iudeos · quia tunc immundi spiritus ab eis exierunt · quando legez per moysen susceperunt · Ipsi vero immundi spiritus per loca arida circuierunt · quando corda gentilium per ydolatriam in habitauerunt · ibi tamen finalem non inuenerunt requiem · Exinde per fidez cristi eiecti sunt · et ideo ad domum suam primam scilicet ad iudeos qui hactenus p cordis tionem fuerant scopati et p legẽ ornati redierunt · q̃n post tempus incarnatiõis xpi a fide eiꝰ ipos vacates inuenit Et ideo ia cũ · vij · alijs spiritibꝫ · i · cũ vniuersitate vitiorũ ibi habitant · et sic nouissima eorũ sunt peiora q̃ ante legẽ fuerãt Matthei · xxvij · Erit nouissimus

rtor peior priore ¶ Q Vi
ista exponãtur contra apostatas
Quia sepe fit q̄ immūd⁹ spirit⁹
.i. immūdus religiosus de corpore
hoīs. i. religionis vel ecclesie p a
postasiam egreditur et per loca a
qua .i. per mundum circuit q̄rẽ
ditur et vagatur · queratq; requiẽ
.i. statum tranquillitatem quẽ nō
inuenit · sed potius sentit semper
exterius turbationẽ et aduersita
tem · interius vero conscientie tu
multum et contrarietatem · Jere
xvi · Seruietis ibi dns alienis qui
non dabunt vobis requiem die
ac nocte · Et tales qui seruiunt de
monib⁹ et virtus non sunt digni
requiem inuenire · nec etiã in tpa
libus pro quibus spiritualia reli
querunt digni sunt solatiũ optinẽ
Quapropter vt videm⁹ isti sine
requie vagantur · ita q̄ p paup
tatem ad domum suam id est ad
claustrum q̄s religiõat remeare co
guntur · dicit illud · Osee · ij · Va
dã a reuertar ad virũ meũ priorẽ
.i. ad statum meũ anteriorẽ · q̄ bñ
erat mihi tũc magis q̄ nũc Qui
a ergo p̄certo fit sepe q̄ tales ad
domum religiois reuertẽtes · qui
cottidie sroba correctiois abster
guntur · a virtutibus adornarẽ ·
solent secum septẽ alios spũs ac
apere nequiores. i. alios sibi asso ci
are et adiungere · et sic per vite
fue inuidiam et discordiã solẽt cor
pus illud et collegiũ in quo fũt · ã
plius molestare et diuersis suis vi
tys et infamys lacerare · ita q̄ no
uissima eorum opa post reditum
peiora prioribus solent esse · ij · pe
tri · ij · Hys rursum implicati sup ã
tur et facta fiunt eis posteriora p
oribus deteriora ¶ G
Q Vm xp̄e p̄dicaret actualiter
et diceretur sibi q̄ mater tu
a et frẽs tui foras stabãt · querẽtes
loqui ei · non legitur p̄pter hoc p̄
dicatiõez dimisisse · sed potius ma
nus suas in discipulos extendens
dixisse · Ecce mat̄ mea et frẽs mei
Quicunq; fecerit voluntatẽ patris
mei q̄ in cẽlis est ipse meus frater
et soror et mat̄ est · ¶ Moraliter
Hic potest notari q̄ q̄ in p̄dicatio
ne vl̄ alio spũali exercitio occupã
tur nũq̄ p̄pt̄ carnales pentes vel
p̄pt̄ tẽporalia negotia debẽt illa di
mittere Quia illos qbz spũaliter p
ficiat dẽt mrẽs et sorores spũaliter
reputare · ipsosq; carnalib⁹ penti
bus anteferre · Jero · ad helyodo
rũ · Percalcato prẽ pgere cẽ · ¶ H
Homo q̄dã seminauit bonum
semẽ in agro suo · sed dũ dor
mirent homines · venit eius inimi
cus et seminauit zizaniã · Cũ cre
uisset herba a fructũ fecisset · tũc ap
paruerit zizanie · Serui ãt eius ac
cedentes dicebãt · Domine nonne bo
nũ semẽ seminasti in agro tuo · vñ
ergo habetur zizania · Qui respon
dit · Inimicus hõ hoc fecit · Vis in
quiunt imus et colligamus · Non
inq̄t ne forte eradicetis simul et tri
ticũ · Simite vtraq; crescẽ vsq; ad
messez · et tũc messores zizaniam
ad comburendũ per fasciculos col
ligentes alligabũt · triticũ aũt in
horreũ meũ congregabũt · ¶
Mora E Ista exponũtur de chri
sto et otra hereticos · Constat em̄
q̄ quidam homo id est christus ho
mo singularis et excellentissimus

im principio seminauit prēdicādo et docendo in agro suo .i. in ecclesia militante optimū semen scz doctrinam euangelicam et fidem rectam · sed cum homines .i. apostoli dormiuissent · et per mortem a seculo recessissent · venit inimicus diabolus · qui mediantibus hereticis in agro isto cum bono semine malum miscat · et cum bona et sana doctrina zizaniam verborum hereticorum immisit · sicut patet · qz statim quando apostoli mortui fuerunt hereses arriana · euthisiana et manichea pullulauerūt · sicut ītā patet in diuersis xpianorum segetibus ātqz sectis que talibz zizaniis infecte sunt · Psa · primo · Ve semini neqz · Ista ergo zizania .i. hereticorum secta et collegiū non vult deus per suos seruos scilicet viros catholicos exstirpari · sed potius vult eos vsqz ad tempora iudicii tolerari · et hoc forte ne inter eos contingeret triticum .i. aliquos bonos existentes vel futuros · cū eis eradicari .i. temporaliter molesta ri et spiritualiter ante conuersionem euelli · Constat enim qz apō eos multi sunt predestinati · q cottidie conuertuntur · De alijs etiaz ignoramus si forsitan ad deum reuertentur · Ideo qz diu est temps veniē ipsos oportet expectare · In tempore vero messis scz in iudicio quādo iā tempus metēdi trāsiuerit · tunc messores .i. angeli ipsos per fasciculos .i. scōm distinctionem vitiorum in infernum cōburendos ligabunt · bonos vero in horreuz domini .i. in paradysi repositorium congregabunt · Mat · in

Cōgregabit triticū suum in horreum suum · paleas aūt cōburet igne inextinguibili · ¶ Vel dic qz homo qdam id est christus in principio seminauit bonum semē id est bonas personas in agro suo .i. in ecclesia militante · Sed quia iam homines et prelati dormiunt id est negligentes existunt · venit diabolus et superseminauit zizaniam id est copiam malorum et mutilium personarum · et eos ibi mediante symonia · auaritia · carnali qz affectu mirabiliter transplātauit · Vnde christo vl religiosis seu ecclesiarum fundatoribus potest optime dici · Domine nonne bonū semen seminasti in agro tuo · Vnde ergo hec zizania? Et ipse procertō potest respondere qz inimicus homo hoc fecerit · Qua seminatio plantatio · et promotio talium ab inimico diabolo efficitur · per cuius inspirationem isti in ecclesia seminantur · Sapiētie duodecimo · Semen enim erat maledictum ab initio · Sed patrisfamilias scilicet christi patientia est tanta · qz tale semen impium modo nō vult ab ecclesia eradicare · sed potius permittit eos cum tritico .i. cū bonis viuere et manere · quousqz tēpus messis .i. dies iudicii veniat vbi ipos discretionem ab inuicem · Et istos in infernum conburet · triticum aūt id est bonos in horreo paradysi collocabit · ¶ Messores enim angeli zizaniaz a tritico .i. bonos a malis qui modo non possunt discerni finaliter dicent · Et illos eternaliter cōdemnādos ligabūt · istos vo pretiosos in paradysi horreo acuabūt

vñde. Math. xiij. dicit. Mittet filius hominis angelos suos et colligent de regno eius omnia scandala. et eos qui faciunt iniquitatē et mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor dentium.

¶ R. Vel dic q̄ in ista figura reprehenduntur quidam iusti q̄ in moderato iusticie zelo querunt exterminare peccatores. et maxime infideles. Statuq̄ volunt irruere contra ipsos et eos de ntib⁹ deuorare. Vis inquiunt imus vt colligam⁹ zizaniā. Simle. Job. xxxi. Quis det de carnibus eius vt saturemur Et simile. Luce. ix. Vis iquiunt dicemus q̄ descendat ignis de celo ac̄. Isti non considerāt occulta diuine iusticie. nec perpēdunt q̄tum vita malorum bonis proficiat. et quare paterfamilias deus malos viuere finit. Reprimitur ergo talis zelus. et angelorum iudicium q̄ causas p̄missas nouerunt retardatur. ipsorumq̄ punitio expectāda iubetur. Apo. vi. Expectate modicum donec impleatur numerus fratrū vestrorum. Quasi sez illi in iudicio finali malos eradicabunt. bonos vero in dei horreo collocabunt. Ideo dicit. Math. xiij. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum ac̄. Vel dic q̄ inimicus hō. i. proditor quā doq̄ ita seminat zizaniam cū tritico. i. mala cōsilia et machinamēta cum bonis. q̄ i p̄ncipio ñ possūt discerni abinuicē Veruptamen quādo herba creuerit. et effectus secuti q̄ fuerit. tūc papit̄ fuisse zizania cū tritico et malū ostitū mixtū cum bono.

¶ L. Hec fit mētio de grano synapis q̄ est min⁹ omnibus seminibus. q̄ cū creuerit fit maius omnibus oleribus. ita q̄ aues celi possunt requiescere sup illud.

¶ Mora. Sic vere fides christiana fuit a p̄ncipio satis modica. nūc per gr̄iā dei tātū creuit q̄ cūctis oleribus. i. cūctis mūdi sectis et incredulitatibz maior existit Ita q̄ sicut iam videmus volucres celi. i. multi p̄ncipes a potentes a mlti philosophi et sapiētes viuūt et habitant i eadē. p̄s. Sup ea volucres celi habitabūt Vl dic q̄ sepe fit quādo aliquis modicus et huilis promouetur tunc maior alijs efficitur. et oleribus. i. suis socijs anteferetur. ita q̄ volucres. i. p̄ncipes l nobiles in ramis sue iurisdictionis omorāt.

¶ M. Vlier q̄az accepit fermētū et in tria sata farine posuit. a sic totam massaz farine fermētare fecit.

¶ Mor. Fermētū q̄d facit pastā feruē ē caritas. quaz quādo mulier. i. aīa in tria sata farine. i. in tres ptes mētis. i. rationalē irascibilē et concupiscibilē potētiaz adhibet. totam facit fermētari et ad deum surtū eleuari. Vl ista mulier est ecclesia q̄ ex tribus satis. i. ex hominū generib⁹ pueros iuuenes et senes fermento fidei et caritatis ibi bibit. et sic p amorē diuinū oēs fermentari facit ac̄

¶ N. Hec additur de illo qui inuenit thesaurū in agro et vēdidit oīa q̄ habebat et emit agrū Ista de illo q̄ q̄rebat margaritas a inuenta vna p̄ciosa vendit omnia sua et cōparauit eā

¶ Mora. Hoc ex

pmittit a doctoribus q̄ thesaurꝰ vel preciosa margarita fidē xp̄i l' gloriā paradysi in agro scripturē latentez designat. Istū ergo agrū scripture sacre debet quilibet studendo emere et cæteras margaritas .i. scientias physicas cōtēpnere. et illam vnicā pciosā .i. fidem xp̄i vl gloriā paradysi vel doctrinā euāgelicam solute querere et amare et oīa pro xp̄o dare. Hoc est dictu q̄ michil terrenū debet respectu ipsius reputare. sed quantum ad affectum omnia cum ea pmutare dicēs illud Sapientie septimo. Diuitias michil esse dixi in comparatione illius. Ille enim qui thesaurus glorie paradysi et margaritā xp̄m per deuotionē querit. et p ꝺtēplationem inuenit. statim amore alicuius rerum deseruit. a quicq̄d aliud in mundo est vilipēdit.

Sagenā vero missam in mari expōnit idem saluator de ecclesia. q̄ nūc pisces magnos et puros .i. homines bonos et malos sibi cōtinet. in littore tamen huius vite .i. in iudicio vltimo piscatores .i. huius sagene rectores scz deꝰ a angeli iter istos pisces discernēt Et tūc bonos i vasa sua .i. i paradysi repositoria eligent et assument. malos vero foras i baratrū mittēt ꝫ. Macha .i. Capitibz amputatis foras miserūt.

Capitulū vndecimū

Cum herodes tulisset herodiadē vxorē philippi fratris sui. et de hoc iohānes baptista ipsū arguet dicēs q̄ sibi vxorē fratris sui dum viueret habere nō licebat. Illi gauisi eū herodes i carcerē ipzq̄ occidere cupiebat. ꝫ populū timebat. Cū ergo in die natalis herodis festa a cōuiuia pararent. accidit q̄ filia herodiadis cora rege saltauit qꝛq̄ regi et simul discūbentibz cō placuit Propt̄ qđ rex sub iuramēto pmisit sibi. q̄ q̄cquid peteret ab eode sibi daret. Illa vero pmonita a matre sua. caput iohānis q̄ erat in carcere petijt: Rex aūt ex hoc iratum se simulās. ꝫ pter iusiurādū et pt̄ discūbētes alias se nō posse facere asserēs caput io his āputari a puelle saltāti dari mādauit. que statī caput in disco positum cora ommbz sil' cōuiuantibz matri dedit. vt hētur. Mat. xiiij Moaliter Per istū regē pt̄ am mꝰ vl intellectus accipi. a quo ostat hoiem totū regi. Meretrix ista figūrat carnē. q̄ recta vxor philippi q̄ mētem pretat os lapadis .i. dyaboli q̄ viget intellectus splēdore pt̄ dia. eo q̄ sibi et suggestioibz suis animꝰ solet inclinari. Qui frater istius regis id est frater animi dicitur. p eo q̄ vterq̄ esse natus rationalis cōprobat. Per istam filiaz saltatricem cōcupiscentia intelligit. que a matre ista meretrice .i. a carne tanq̄ filia generat. que pro eo dicitur saltare quia coram rege .i. coram animo solet nunc vnus percutati. nunc alterius delectationes offerre. vt ipsum ad voluntatez suam. et ad matris huius votuz valeat inclinare. Per iohānē vo intelligit q̄ in dina gra pncipaliter situat

et que regem. i. animum delinquẽtem continue redarguit et hortat. Ista est ergo veritas · q̃ quãdoq; rex mentis nostre scz animus accipit sibi in concubinã uxorẽ drabolli scz herodiadem · que inepta et glorians in pellibus. i. in carne q̃ i pellis pulchritudine gloriat · iq̃tũ ipsius malis delectationibz acqescit · de quo tamen iohannes id ẽ conscientia ipsum redarguit · et sibi non licere hanc meretricez habere vl̃ acquiescere predicat Qua propter sepe fit · q̃ iste rex id est animus · iohannem id est bonam conscientiam incarcerat · ipsumq; vinculis malarum concupiscentiarum vel complacentiaz alligat · et sic vocem redargutionis impedit et retardat · qđ vtiq; fit quando istum iohannem in carcere male consuetudinis diu seruiat · Animꝰ enim carne oblectatus iohannem .i. conscientie reprehensionez non diligit · et ideo vt ipsius carnis oblectationibus possit libere vti · in carceribus malarum complacentiarum et consuetudinum ipsũ claudit · Ezech · xix · Miserunt eum in carcerem ne audiretur vox ipsius vltra super montes israhel · Finaliter autem sic accidit q̃ cum herodes et herodias et cõiuge fuit in cõiuncta. i. dum animꝰ et caro et male affectiones vacãt delectamẽtis et solatijs · statim solet filia herodiadis. i. carnis concupiscentia saltare · et coram ipsis nunc ad gulã et ebrietatẽ · nũc ad pigritiaz et luxuriam saltus suos ordinare · Psa xiij · Pilosi saltabũt ibi et respõdebunt ibi vlule in edibus eius · a

syrene in delubris voluptatis Tãtum ergo facit ista filia meretrix scz concupiscẽtia · q̃ iohãnes ex toto decapitat · et conscientia penitus deperit · et q̃ rex iste scz animus cũ meretrice sua scz cũ carne sine timore dei. i. sine doloris scrupulo fornicatur · dicẽs scz conscientie pp̃e illud · Psa · xiij · Ex quo dormiuisti non attendet qui fucabat nos ·

¶ Vel allega exẽplariter quõpiam non diligit viros qui eius scelera reprehendunt · immo ipsis quãdoq; penas et miserias precatur puerb · nono · Qui erudit derisorem ipse sibi iniuriam facit · et q̃ arguit impium macula sibi generat · Vel allega quomodo mali qui non audent publice bonis nocere · solent sibi vias et occasiones querere · vt sub colore alicuius iustice possint iniquitatem implere · sicut fecit iste qui sub specie iuramenti decollauit iohannem · Seneca dicit · Qui nocẽ vult iniquã causam inuenit.

¶ Dum cristus secessisset in nauicula in locum desertum seorsum · secute sunt eum turbe et misertus est eis · et curauit ãgrotos eorum · Cum ergo vespe factum est venerunt discipuli eius dicentes ei q̃ turbas dimitteret · vt quilibet de deserto recedens ad los sibi congruos procuraret · Desertus est inquiunt locus hic · dimitte turbas vt euntes in castella emant sibi escas · Cristus autem volens suis auditoribus escas dare · cum esset ibi puer vnus qui habebat quinq; panes ordeaceos et duos pisces precepit turbas

ipsas discūbere · et accipiens dic
tos paēs et pisces benedixit et fre
git et per discipulos turbis dari
iussit · Discipuli ergo turbis distri
buerunt · et sic quinq; milia homi
nū preter mulieres et puulos qui
numerati nō sunt de istis quinq;
paibz et duobz piscibz vsq; ad sa
turitatem comederūt · ita q; xn̄
cophini fragmētoz superfuerunt ·
Colligite inquit dñs fragmēta ne
peant · Satis ista patēt hic · Mar ·
vi · Luce · ix · Johā · vi · ¶ Nota
Ista exponūtur omunit q; quinq;
panes ordeacei vetus testamentū
designāt qđ a quinq; libris moy
si ācepit originem · qui bū ordea
cei dicūt · p eo q; in illis sb palea
hystorie medulla sensuū cōtinetur
Duo pisces nouū testamētū signāt
p eo q; ibi duplex caritas p̄cipit
in qua tota lex et pphete pendere
noscūtur · Cum ergo in deserto hu
ius mūdi sūt quinq; milia hominū
qui dominum sunt secuti · scilicet
vniuersitas fidelium q̄ ad fidē xp̄i
sunt vocati · et pter quinq; sensuū
appetitus · qui sub numero quina
rio sunt contenti · vult dñs q; a
bis spūalibz reuocallentur · ita q;
quinq; paibus quos puer moyses
nobis obtulit scz quinq; libris legis
antiquē · duo buscq; piscabus hoc ē
doctrina euangelica continente du
plicem caritatem spūaliter recre
entur · Vult etiaz q; omnes isti su
pet fenū. i. super virorem gratie a
caritatis · vel super spem virorus e
terne glorie recūbant · et q; disci
puli. i. prelati doctores et predica
tores · istos scripturaruz cibos ex
ponendo frangant · et q; ipsos dis
cūbentibus et auditoribus simpli
cibus predicando distribuant · He
liqua vero que isti rudes capere nō
possūt. i. subtiliora sacramēta scrip
ture debent ab ipsis discipulis. i. a
sc̄tificis viris reseruari et de mē
sa taliū subleuari · Simplices em
grossa frustra ciborum et tudia sa
cramēta et documenta scripturārū
debent capere · fragmenta vero id ē
subtiles scripture sētentias nō pos
sunt tales degustare · Qua ꝓpter
doctores talia debent alys subtilio
ribus reseruare · a · xn̄ · cophinis . i.
in libris et codicibus doctrinam ·
xn̄ · articulorum fidei cōtinentib9
sapienter reponere · dicētes cum
apło. i. Cor̄ · iij · Non potui vob lo
qui quasi spūalibus · sed quasi car
nalibus tanq̄ puulis in xp̄o lac vo
b potum dedi non escam · ¶ E
VI dic q; quinq; panes sunt quinq;
vulnera · duo vero pisces sūt
duplices nature misteria cristi ·
Nos ergo qui in deserto religiosis
vel huius mundi viuimus istos
cibos per fidem et deuotionē come
dere debemus · etiam super fenum
qđ hodie est et cras in clibanum
mittitur. i. super memoriaz nostre
fragilitatis recūbere · a sic per spi
ritualem recreationem in xp̄i cō
uiuio poterimus satiari · ¶ F E
Vel dic q; per istos q̄ cōmedēdo ñ
fuerunt cōsūpti sed potius multipli
cati ita q; oibz sufficerūt a ñ defece
rūt possu9 itelligē sacm̄tū altaris
qđ sumēdo ñ minuit · a qđ ita quinq;
milibz sic vni sufficē ꝓbat · nn̄ ·
Regum · nn̄ · Comedent et superse
rint ¶ Vel dic q; isti cibi signāt sci
ētiā · que distribuēdo multiplicat

et cum audiẽtes saturati fuerint plus remanet discũbentibus · q̃ ab alijs reportabaẽ Lu · xix · Habenti dabitur et habũdabit ¶ Gl Vl dic de elemosinis q̃ q̃n di scipuli xristi .i. deuoti fideles bona sua distribuũt liberaliter existẽtibus in deserto .i. pauperibus et egenis · sepe fit q̃ plꝰ habent de residuis · q̃ in elemosinis expendẽrit Dominus enim multiplicat bona talium liberalium · q̃ sicut dicit · Lu ce · vi · Date et dabitur vob · et p uerb̃ · xxvm · Qui dat pauperi nõ indigebit · Et aduerte q̃ xp̃c legitur panes multiplicasse · ad denotandum q̃ tpe sterilitatis et necessitatis debem9 elemosinas magis dare · alias autem non legitur panes fregisse nisi in cena · et euntibus in via · et octo milibus in hermo In quo notatur q̃ bonis est liberaliter dare bona sua distribuere · in deserto .i. pauperibꝫ · in via .i. viatoribus et peregrinis · in cene conuiuio .i. discipulis familiaribus et amicis · a sic isti sunt tres panes de q̃bꝰ dicitur Lu · xi · Amice accõmoda mihi tres pẽs · Vl dic q̃ illud q̃ d̃ dictum est q̃ secute sunt eum ẽbe multe cẽ · potest applicari ad hoc q̃ malus nõ potest ita ad desertũ religionis et solitudinis fugere · quin turbe malarũ cogitationũ et affectionũ ipsum ꝓtin9 studeant comitari ¶ Hl Vl si vis q̃ ponitur hic · et q̃ etiã replicaẽ in multis passibus scripture scz preter mulieres et puuulos Vbi videtur innuj · q̃ mulieres et parunli non solent cũ puerris et maioribꝫ numerari · et potest applicari ad hoc q̃ numer9 signat eternẽ glorie ascriptionẽ · quia scõz vera tem persone viriles et perfecte solum merentur apud deum cõputari et in electorũ numero numerari · Sap̃ · v · Ecce quomodo cõputati inter filios dei et inter electos sors illoꝝ est · Sed reuera mulies .i. psone mobiles et carnales et effeminate · pueri .i. persone pueriles inscie et ingẽte · in tali numero nõ debent poni · nec apud dei ascriptionẽ in electorũ numero computari · vnde de quolibet dampnato potest illud exponi · Job tercio · Noctem illam tenebrosus turbo possideat · nõ computetur in diebus anni · nec numeretur in mensibꝫ · ¶ Jhesꝰ misit discipulos suos precedere trans freturꝫ donec dimitteret turbas · Tandem vero dimissa turba ascendit in mõtem solus orare Vespere autem facto nauicula in quam discipuli ascenderant iactabatur in medio maris magnis fluctibus · erat enim ventus contrarius illis · Nocte venit ihesus ambulans super aquas · a cum nauem intrasset cessauit ventus · ita q̃ illi q̃ erant in naui mirati sunt et adorauerunt euꝫ discipuli et dixerunt · vere filiꝰ dei es ¶ Hor Nauicula ecclesie in qua discipuli xristi id ẽ vniuersi fideles transeuntes et naugant ad gloriam paradysi · dũ est in mari huius mundi multis tribulationum fluctibꝫ agitaẽ · ventus enim tẽptationis dyabolice otrariaẽ eidem · ipsamq̃ semp mittitur sbmergẽ in ꝑfidũ · Illud autez potissime vexat est quãdo xp̃c absẽs ab ista naui

videtur · a quādo ratione nostrorū pēcatorū xp̄c ab ista sua nauicula quātū ad grātū excellētiaz absēta tur · Quia vero deb videt ecām ꝓpter pcā sua dimittere · ꝙpter necesse est eam multis tēptatiōm bus et ẽbulationib⁹ fluctuare · a mltis piculis subiacē · ideo dominus videtur dicē illō · Je · xlix · Heliqui domū meā · dimisi hereditatē meā Et sbiūgit causā qr facta ē michi hereditas mea quasi leo i silua · dedit cōtra me voce ideo odiui eam Verūptamē loco et tpe xp̄c solet super aquas et fluctus istarūm ẽ bulationū calcare · et ad discipulos suos in nauiculam ecclesie miseri corditer per gratiam reuenīe a sic sua benedicta gratia et p̄sentia fa cit ventum temptationum et dy abolicarū inflationū cessare · et fluctus ẽbulationū quiescere · a totā nauiculam ecclesie tranquillare · Thobi · tercio · Post tepestatē trā qllum facis · et post lacrimationē et luctum exultationem inducis ·

¶ R ¶ Vel dic qꝫ nauicula est aīma que temptationibus afflictionibus q̄ et cogitationibus continue fluctuat · et a vento sibi contrario id est a mundi inani gloria cōtinue mouetur et agitat · ñ quando cristus ad eam per gratiam venit et eam sua spūali gratia a p̄sentia circummunit · Xp̄i enīz absentia reddit mentis nauiculam fluctuosam · sua vero presētia ipsam facit stabilem et quietam · Augustinus · Inquietū est cor meum donec requiescat in te domine Et dic qꝫ xp̄c quarta vigilia noctis venisse legitur qr i quarto pū cto penitētie cristus visitat mēm tem nostram · Prima vigilia est discussio seu meditatio sēa contritio · tercia confessio · quarta satisfactio seu constans perseuerandi intentio · In ista xp̄c ad nos venit et a damnationis periculo nos custodit · ps · Veni ad liberā nouz nos domine deus virtutum ostende faciem tuam et salui erimus ·

¶ L ¶ Vel dic qꝫ nauis ecclesie i marihuius mundi fluctuabat ita qꝫ totus populus qui i ea continebatur mortis periculo subiacebat quousq; ipse xp̄c media nocte per beatā incarnationē et natiuitatē q̄ venit · qui omnia tranquillauit · Vel dic qꝫ exēplo xp̄i nos debem⁹ turbas negociorū et seculariuz hominum et turbas cogitationuz et affectionum relinquere · a in mētem contemplationis ascendere · et solum ibi dominū exorare ¶ O

Cum xp̄c nocte vēnīet ad discipulos qui in nauicula fluctuabant · ambulans super mare turbati sunt discipuli dicētes · qa fantasma est · nō em aduertebant qꝫ esset xp̄c · sed magis credebāt qꝫ esset aliquis fantasticus spūs Cristus vero videns eos clamantes et timētes dixit eis · habete fiducaam ego sum nolite timere Petrus vero inter ceteros audacior dixit · si tu es domne iube me venire ad tē supra aquas · Quem cuz ihesus ad se vocaret et petrus de nauu descendēs super aquas siccas pedibus versus ihesum applicaret videns vētum validuz supervenire timuit et ideo mergi incepit · sed statim cum ad ihesum clamasset

dicens. domine saluum me fac · cri
stus extē sa manu ipsum te cepit.
et increpauit dicens Modice fidei quare du
bitasti · ac si diceret · si non dubi
tasses nunq̄ submergi incepisses
Mora Ista possunt applicari ad
ostendendum veritatē fidei · q̄ quā
do in homine fixa est certa et īdu
bia · quicq̄d in virtute fidei facere
vult fiat · modica tamē hesitatio
vel dubitatio impedit opus istud
Sequitur em̄ q̄ homo in nullo du
bitet cōplendo · s potius illud q̄d
vult fieri credat pcerto fiendum ·
Vñ recte causa q̄re iste vetule et
psone simplices faciūt q̄nq̄ mira
bilia experimēta · q̄ tamen homo ra
tionalis et sensatus nūq̄ inuenit
esse vera ēpter firmā credulita
tem quā habēt · quāq̄ tamē homo
sēsatus nūq̄ habet · q̄ semp īquirit
causā certū et p consequēs semper
dubitat in pmissis cuz nō videat
tationem · Et inde fit q̄ illud idem
q̄d a simplicibus inuenit verum · a
sapientibz illud experti volētibz
inuenit falsū Ideo dñs dicit. Ma
thei · xvij · Si habueritis fidē sicut
granū sinapis · dicetis mōti huic
transi hinc et trāsibit · unde · Mar
ix · Si potes credere omnia possibi
lia sunt credēti · Nec mirū cū talis
potestas credēdi vel faciēdi mira
cula possit consistere cuz peccato ·
Ista em̄ ē grā gratis data · q̄ quā
doq̄ est in peccatore · sicut apostol?
videtur bñ supponē. i. Coz · xm · u
bi dicit Si habuero omnē fidē ita
vt mōtes trāsferā · caritatem aūt
nō habuero michil sum · ac si dicat
q̄ ista sine caritate fieri possunt ·
Sicut patet. Lu · ix · de illo q̄ eiice
bat demonia · a tamē nō sequeba
tur xp̄m · fides em̄ in dubia totuz
facit Sicut patet infra · xvij · vbi
dictum est apostolis · q̄ pt̄ incre
dulitatē suā non poterāt demoni
um eiecisse · Sicut infra · xxi · dici
tur · Si habueritis fidē et non hesi
taueritis nō solū de ficulnea face
tis · sed et si huic mōti dixeritis ·
tolle te · et iacta te in mare fiet Si
cut patet hic de petro · qui n̄ fuit
mersus n̄ quando dubitare ince
pit · Modice inquit fidei quare du
bitasti Nel Vel dic q̄ exemplo
petri nos et alij qui quādoq̄ de scē
dimus ad nauiculam in mare . i. in
clausstro ad negocia mūdi · a de cō
templacōis securitate ad actiue
vite fluctuosos labores · a michilo
minus ad xp̄m sepe currimus · et
in ipis aq̄s. i. mundi negotijs nos
posse saluare speramus · Verum
quia ventus valid? temptationū
nos agitat · quādoq̄ in vitijs et
in malis cōplacētijs mergi incipi
mus · q̄propt̄ nō immerito dāpna
tionis periculum formidamus ·
Nos ergo statim quando istā mer
sionem sentimus · ad cristuz debe
mus per oratio nem clamare · et
ipsius auxilium implorare · dicen
tes · Domine saluum me fac · et
illud · ps · Non me demergat tem
pestas aque etcetera · Ipse vero si
nos deuote clamauerimus · statiz
manum suam adiutricem exten
det · et nobis dulciter subueniet
et succurret Vel O Vel dic
q̄ exemplo cristi multi sunt homi
cristiani id est homi et sancti vi
ri · qui prima facie creduntur

esse fantastica. i. ypocrite et vani · quando supra aquas mundane p̄ sperutatis videntur p̄ cōtemptuz transire et mundi gloriam calcare · sed opibus sequētibz veri probantur · ita vt ipsis mediātibz alij ad conculcationē similez p̄uocātur · Domine inquit si tu es iube me venire ad te · vnde Johannis dicamo · Opera que ego facio testimoniū phibent de me ·

## Caplm duodecimū VIa

QVm dominus descēdēt in ptes tyri et sydonis · ecce mulier chananea a finibus illis egressa · et clamauit · Domine miserere mei fili dauid · filia mea male a demonio vexatur · vñ q̄ ista ñ eāt de genē isrl̄ sed genere syrophenissa · dominus non audiēs pertrāsibat · Dicebat em̄ se non ēe missū ñ ad oues que pierāt domꝰ isrl̄ · Et q̄ ñ erat bonū sumere panē filioz et mittere canibz · Quaē cū dicta mulier clamās et orans instabat et caries comedere micas de mēsis dominoruz cadētes allegabat · dicēs etiā dñe nā et catelli edūt de micas q̄ eadūt de mēsa dominoruz suoz · ideo mi sertus domꝰ sibi dixit · O mulier magna est fides tua · fiat tibi sicut vis · et sanata est filia eius in illa hora · vt l̄ētur · Math · xv ·

Hoc Ista mulier chananea et gētilis signat animā peccatrīcē · cuius filia signat ipsiꝰ cōscientiā atq̄ mētem seu volūtatē Oñq̄ ergo fit q̄ mulier ista sz peccatrix aīa de finibꝰ tyri q̄ interpretat̄ angustia · et de finibus sidonis q̄ interpretatur cōmotio iniq̄tatis · sz de statu peccati · q̄ potit aīaz in cōmotiōnē imōstātie et in angustia desperationis et t̄stitie p̄ contritionem egreditur a domū spei ac securitatis sz statū penitētie ingredit̄ gemens et flēs p̄ filia sua. i. p̄ mētem et volūtate sua · diu a demone p̄ peccatū possessa · deuz humilit̄ deprecatur · Demonū em̄ tūc filiā nraz vexat · q̄ per peccatū mētē nrām per diuersas cōcupiscentias miserias et t̄bulatiōes flagellat atq̄ ī bat · Math · ix · Filia mea modo defuncta est · Sz sepē fit q̄ diuina pietas statim non exaudit · quiymo vexatiōnē illiꝰ filie. i. peccata nrā a mētis nostre miserias sub dissimulatiōe ptrāsit Videt em̄ q̄ ex hoc homo fragilitates p̄prias cognoscat et ad recurrēdū ad dnm̄ fortiꝰ iardescit · Sap̄ xi · Dissimulās peccata hominū p̄pter pe nitētiaz · Vñ dominus videtur aīe dicē illud q̄s subditur · ñ est inquit bonū sumē panē ac Ac si diceret nō decz gratiā impendē peccatoribz · ß filys et psonis sanctioribz · ß ipsa debz sb iungē · Dñe nā et catelli edūt ac · hoc est dictu et etiā peccatores dñt refici tuis bēne ficijs · q̄ tu venisti nō iustos sed peccatores saluare · et ideo filiā meā. i. mētē meā debēs merito liberare · Et vere si dñs ī nobis pseuerātiam videat · et istum ardorem deuotionis mueiat ī nobis · ipse istā vexatiōnē et t̄ptatiōnē vitioz auferet et mētē nraz

trāquillam facēt · ipse dicō q̄ est panis vite · q̄ potens est canes a filios .i. peccatores et iustos inserit ordinēt saciare · p̄s · Omnes et iumenta saluabis domine Para · vñ · Inuenit puellam sedētez sup lectū et demoniū exiuisse · ℣ Vel dic q̄ ista gentilis mulier significat gentilitatez · cuius filia .i. cuius gens demonijs p̄ ydolatriam subiacebat · Hanc ergo filiā .i. gentē gētiliū dominus nō statiz a principio curauit · sed aliquādiu lāguere permisit · q̄ ipse q̄ erat pāis filiorū ihū · principaliter ad oues q̄ ad filios isr̄l fuit missus · quorum patribus erat repromissus · finaliter tamen istā filiam liberauit · quādo per apostolos fidem suam gētilibz predicauit · Treno · nn · Gaude filia edom que habitas in terra hus ad te quoq̄ perueniet calix .i. fides ℣ C Vel dic q̄ panis filiorū .i. sacra theologia non debet cambiari .i. in negotiorum secularium vsibus deputari · Vel dic q̄ canes sunt obstinati vel infideles vl̄ simplices atq̄ rudes panes ergo filiorum .i. subtilitates et arduitates fidei q̄ sacre scripturē · qui solis spiritualibus filijs .i. fidelibus et sciētificis viris debent dari non debēt istis cambus predicari · Vnde · vñ · Nolite sanctum dare cambi · neq̄ mittatis margaritas ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis · et conuersi discumpant vos · ℣ D

Hic dicitur q̄ ante dominum posuerunt ceros et claudos · quos vt sanauit · mirate sunt turbē videntes mutos loquentes · ceros videntes · claudos ambulantes et magnificauerunt eum · ℣ Mor C Sic vere nos debemus gaudere admirari et deum magnificare quando videmus q̄ p̄ ipsi⁹ misericordiaz infirmi sanantur .i. peccatores conuertuntur et quando muti .i. obstinati per confessiōez loquūtur · ceci .i. ignorantes p̄ discretionem vident · claudi .i. ad bñ operandum inhabiles per bona opera proficiscuntur · gaudium enim est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente · Luce xv · Quia sancti q̄ angelici viri sūmē debent de conuersione peccatorum gaudere ℣ E

Iesus christus multitudinēz hominum qui ipsum secuti fuerāt in desertum · cepit dicere de eisdem · Misereor super turbam · q̄ iam triduo perseuerant mecum · nec habent quid manducēt · et dimittere eos ieiunos nolo · nē deficiant in via Quidam enim de longe venerunt · Ergo cum discipuli michil preter septem panes et pisciculos paucos habērēt · iussit eis distribui · et fuerunt inde quatuor milia hominum saciati · q̄ scz de tampaucis cibis ad sacietatem sūpserunt · Septem vero sportē de reliquijs remanserunt ℣ Moraliter C Sic cum christ⁹ in deserto huius mundi multos videat qui iam triduo id est in fide trinitatis cum eo perseuerant · timens ne propter defectum spiritualium ciborum deficiant in via perfectionis et morum · voluit q̄ discipuli id est ecclesiarum ministri septem panes cum discipulis paucis

.i. septem ecclesiastica sacramēta cum cēteris sacramētalibus ceme dns ipsis distribuant · vt spūalit refecti i via fortiores existāt Sēptem vero sporte .i. septē virtutes morales supsunt · que ex septē sacramētis superuemunt et succresc unt · et illorū quidā de lōge vene runt qui de statu peccati p pemīs tiam appropīquāt · Josue · ix · De terra longīqua venim⁹ seruī tui

## Capitulū decimū tertiū · VA

Assūpsit xp̄c petrum iacobū et iohānez · a duxit eos in mōtē excelsuz seorsū · et trāsfiguatus est ante eos · et resplēduit facies eius sicut sol · vestimēta aūt eius facta sunt alba sicut nix · facta ē spēcies eius altera sicut dicit · Lux · Et apparuērt illis moyses et helias loquentes cū ipso · Ecce autē nubes lucida obumbrabat eū · et ecce vox de nube dicens Hic est filius meus dilectus ac̄ · Petrus āt tunc dixit · domine bonū est nos hic esse · si vis faciamus hic tabernacula · tibi vnū · moysi vnū · helie vnū · Nor Ista possūt applicari qd quicūq vult figuralit trāsfigurari p conuersionē et pemitentiaz in virum spūalem et scientificum trāsformari · ista q̄ sequūtur debet per ordmē oparī · Debet em̄ primo seorsum .i. a tumultu hominū recedere · et in montez cōtemplatiois et celestium affectionū ascēdere · petrum iacobum et iohannez .i. bonam societatem querere · et coraz eis non coram alijs conuersari p sonaliter et manere · quoniam ante omnia bona societas est querēda · et turba malox hominuz fugienda · In montez inquit seorsum vnde · Seneca in libro de moribus dicat · q̄ solitudinem q̄t q̄ cū inocētibz vult viuē · vñ · Eccli · xxvn · In medio cogitatiū · supple ī legē dei · assiduus esto Tūc em̄ homo p conuersionē facili⁹ transfiguatur et facies sue mētis per gtiā et diffusionē sicut sol resplēdebit et illuminabitur · vestimētū sue ouersiois per cādorē inocētie cōmētie decētie sicut nix dealbabitur a sic species conditionis sue in aliaz alteabitur et vertet · facta est iqt spēs eius altera .i. Regū · xi · Qui taberis ī virū alterū · Et tūc moyses .i. lex et scientia · helias .i. sanctitas a innocētia ipsū cōmunicabūt · et bona doctrina q̄tum ad p̄mū · bonaq a sancta vita q̄tū ad secūdū apud eū permanebunt · Quia ista fūt in quibus tota lex pendet et prophete · Talis etiaz sic figuratus et mutatus a nube spelendida id est a lumine celestis gratie et glorie obumbrabitur · a sic filius dei dilectus merito vocabitur · et vt audiatur ab alijs in dei specialem filium preeligitur Hic est inquit filius meus dilect⁹ ac̄ · Qui a reuera tales merentur filij dei nuncupari · et quando aliquid precipiant seu mandāt ab alijs debēt audiri · et si prelati fuerint eis debent obedire · Johannis secundo · Quecunq vobis dixerit facite · Exodi · decimo tertio · Obserua eum et exaudi vocem eius · Si em̄ moderni p̄dicatores essent a tbis

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutum. ℣ Do

Quidam puer oblatus ē xp̄o vt sanaretur. eat sicut dicit lunaticus. vide Mar. nono. Illi q̄ tributū seu didragma recipiebāt de singulis p romanis conquesti fuit petro de xp̄o. eo q̄ non soluerat censum illum. Quo cōperto xp̄c petrum ire ad mare et hamū mittere precepit. et staterez in ore p̄mi piscis ipsum reperturum p̄ dixit. quez pro se et pro petro ne scandalizarentur exactoribus dari iussit. Et nunc inquit ne scādalizemus eos vade ad mare et staterem quem in ore primi piscis reperies da eis pro me et pro te. ℣ Nor

Ista possunt allegari exēplariter q̄ multa p euitādo scādalo fuit facē da q̄ alias fieri non deberent. constat q̄ xp̄c tributo nō erat obnoxius et tñ fustinētibus scādalū fieri voluit tributarius. Homo em̄ quātūcūq̄ sit liber vl̄ nobilis dēt quā doq̄ contra libertatez dignitatem vel nobilitatē p̄priam multa dissimulare et facere. vt sic scādalū a alioz offendiculū valeat euitare ne causas litiū et discordiarū possit si secus faceret suscitare. Vere enim hominī illi per quē scādalum venit. ℣ Ē Vel dic q̄ xp̄c et petrus qui pecuniam non habebāt paupes et maxime religiosos designant. piscis vero qui staterez in ore portabat mūdi diuites signabat. qui in mari huius mundi vagantur. diuitis et pecuniis accumulantur. Qui ergo xp̄c et petrus .i. religiosi et paupes indigēt pecunia et maxime quādo hñt soluere

et a secularibus negotiis segregati. in montem contemplationis eleuati. et per spiritalem conuersationem a communibus moribus hominum alienati p̄fecto a seculoribus audirentur et verba eorum et p̄dicationes libentius implerē tur. ita q̄ alij dicerent illud abacuc. in. Domine audiui auditum tuū et timui. Tunc pro certo petrus iacobus et iohannes .i. socij et vicini ipsorum sanctitatez et gloriaz videntes poterunt dicere. Domīe bonum est nos hic esse. quia sociati talium gloriabuntur adesse. Tria enim tabernacula se velle facere dicent. inquantū scē ēmitatis faciem ipsoz p̄dicatiōe cognoscēt Domine inquit petrus bonū ē nos hic esse faciamus hic ta habitacula. ℣ Ē Vel dic q̄ illi q̄ fuit petrus .i. agnoscētes p discretionem et sapientiam. iacobus supplantantes diabolū mundum et carnem per humilitatez pauptatē et continentiam. iohānes .i. gratiosi per puritatem et innocentiam digni erunt cū xp̄o montez para dyси ascendere. et ipsum contēplatiue spūaliter et videre. Psa. xxxmo Regez in decore suo videbunt. ℣ Ē Vl̄ dic q̄ iusti debent in se ipsis xp̄o qui interpretatur vnctus .i. pietati. moysi legislatori .i. veritati. helie qui achab reprehendit. a prophetas baal occidit .i. iustitie et veritati ta tabernacula prepare. Quia sez pietati in affectu seu in concupiscibili. veritati in intellectu seu in voluntate. iustitie in irascibili debemus domicilium dedicare et tunc poterit dici illud. ps

nauigalia et naula vel ebutā · ad
pisces. i. ad diuites cum hamo hu
milis piscationis et supplicationis
recurrūt · poterto ipsi diuites secu
lares debent p eis soluere · et pro
transeūdo periculo vl eundo scā
dalo necessaria ministrare · in hoc
ipsi pisces. i. mūdi dites et volup
tuosi xpō et suis paupibz pficiūt
qz loco et tpe suis pcuniis a diui
tibus ipis necessaria puidēt sicut ·
Josue · ix · de pisce legit · Ob ionaz
in mare piectū recepit · a eū ad lit
tus saluū et sanū detulit et eiecit
Ergo bono diuiti dicitur illud ps
Tibi delict? e paup orphano tu
eris adiutor ·

## Capitulū decimū quartū · VA

Hic ponitur de illo pueo
apposito maioribz in exē
plū · q dicit fuisse beat?
marcial · que dns aduo
cans statuit in medio · a dixit sic
Quicūqz humiliauerit se sic puul?
iste hic magn? e in regno celorū ·
Mor Hoc pt adduci ad hoc · q
xp̄c diligit inocētiā et humilitatē ·
et quo ipe zelat p paupibz et sim
plicibz dicēs · Qui recepit puuluz
me recepit · et q scā dalizat nē VB
Dicit hic q q cētū oues habe
bat perdidit vnā q relinquit
nouagītanouē in deserto et vadit il
la querē q errauit · a sic dicit · Lu
xv · Cū inuenerit eā imposuit in hume
ris suis gaudēs et vocās amicos
Gandētqz pl? sup illā vnā q sup
nouagīta nouē Quia gaudiū e ā
gel sup vno pcore peitētiā agēte
q sup nouagītanouē iustos q nō
indiget peitētia · Nō em e voluntas
apud pr̄z vestrū vt peat vn? de
pusillis nostris · Math · xvm · V
Mor Ista exponūt de āgelis et
hoīnibz Inprincipio em de? hēbat
cētū oues. i. āgelos a homines · q
sz nouagīntanouē q stāt ex no
uenario in seipso miltiplicato ange
los significat · q in nouē ordinib?
sūt distincti · vn? vero restās nu
merus · humanā naturā designat ·
q ab vno homine tota pcessit Vi
dens ergo estus ouē vnā de grege
suo perditā et errātē sz humanū
genus · dimissis nouagintanouez
. i. āgelorū ordinibz in padysi de
to · venit hinc in hūc mūdū pterso
naliter querē ouē istā sz humanā
naturā · quā suis humeris p beataz
incarnatiōez impositit et ad de tū
padysi cū āgelis reportauit · Et ā
pli? sup inuētiōe et saluatiōe eius
ad trāz gauis? est q̄ sup nouagī
tanouē. i. q̄ sup angelorū ordines
quos sz nō assumpsit · Plto em
plus videtur de? homines q̄ ange
los dilexisse et de eorū salute am
plius letat? fuisse in q̄tū naturaz
humanā nō āgelicā legit assūpsisse
dicēs illi · puer · vm · deliciae mee
sūt esse cū filys hominū · Vl si vis
allega ad oīdēdū q̄tū gaudiuz e
de o et āgel eius sup cōuersione ho
minis peccatoris ·

## Capitulū decimū quintū · VA

De vno seruo nequā hic
agit q debebat regi de
cē milia talēta · Qui cū
non habet vnde soluet q
debebat iussus e cū vxore et filys

ueñundari et ōmia quę habebat
distrahi vt pecunia solueretur Ve
tū qz seruꝰ iste ad pedes supplex p
cessit et dilatiōez poposcit · Patiē
tiā mḡt habe ī me et oīa tibi reddā ti
bi · dñs vero miserꝰ est eiꝰ · nō so
lū dilatiōnez dedit ymo totū debi
tū relaxauit Iste tñ seruꝰ dimissꝰ
cuidā ꝯseruo suo qui debebat sibi cē
tū denarios simile facē noluit qui
ymo cū dilatiōez peteret ipz ī carce
rē donec redderet debitum aduiga
uit · Hec ergo audiens hoc · seruū
reuocat a sua impietatē increpās
sic dicat · serue nequā ōne debitū
dimisi tibi qz rogasti me · nōne er
go oportuit te misereri illiꝰ serui
sicut et ego misertus sū tui · Iratꝰ
ergo rex ipsū carceribus tradidit
donec vniuersū debitū redderet a
ipsū verberibz cōdēpnauit · vt hec
Mathe · xix · ¶ Qor Ista pa
la saluatoris exponē pseipsaz · q
ad hoc principaliē videtur tendere
qz illud qd aliqs sibi vult fieri · al
teri debet facē · Et q a deo vel plato
relaxari desiderat · debet subditos a cō
seruos qui sūt obnoxij relaxare a
suis iniuriatoribz misericordiā pe
tentibz indulgē · Eccle · xxviii · Re
linq proximo tuo nocenti te · Lu · vi
Dimittite et dimittet vob · Cuius
tamen sit cōtrariū · qz multi sūt sic
seruꝰ iste q bñ volūt qz secū agat
misericordiē · ipsi vero nō cū alijs
agere volūt ñ crudeliē Volūt em qz
ipsis misericordiē indulgeatur a tñ
si quis eis aliqd debeat vl aliquaz
iniuriā faciat nolūt qđescere quim
lediat · Cōstat em qz ommū deus
cuilibet cōdonat · cuilibet parcit et re
mittit · et tñ crudeles et mali alijs
suis debitoribus vel iniuriatoribz
nō remittūt · sed potius crudeliter
punire et exigere cuncta volunt ·
Sicut ad litteraz patet de multis
qui in infirmitate positi sibi spūa
liter postulant a supplicāt a deo mi
sereri · et tamē quādo sanātur so
lent cōtra alios impie debachari ·
Ecclesia · xxvm · Homo homi seru
uat iraz et a deo querit medelam ·
In hominem similē sibi nō habet
misericordiā · et de peccatis suis de
precatur Ipse dū caro sit reseruat
iraz et ppiciationē petit a deo · Sed
pcerto rex xpc oīa tales iniḡtos
finaliter furget et eos tortoribz in
fernalibz tradet dicēs · Serue ne
quā nōne oportuit te misereri cō
seruo tuo sicut et ego ac · sicut dici
tur · Jaco · ij · Judicium sine miseri
cordia illi fiet q nō fecerit miseri
cordiā

## Capitulū decimū sextū ¶ a

QVidaz paterfamilias habens vineaz · exiuit p
mo mane cōducē operā
rios in eāde · Cōuētiōe
autē facta de denario p labore di
urno · hoā pma quosdā ī vineā mi
sit deinde hoā tcia · a hoā meridiana a
lios ī foro reppit a oībz idē pmit
tēs pcū ad vineā destinauit Fina
liter hora nona aliquos repiēs o
ciosos et ipos p eodē pcio m vine
a cū alijs collocauit dicens · Quid
hic statis tota die ociosi · dicūt qz
nemo nos cōduxit · Jte inquit et
vos in vineā meaz et qđ iustū fue
rit dabo · Vespere autem facto
procuratore suum misit operios

vocare et mercedem reddere · pre
apiens a nouissimis incipe · et tan
ultimo sicut primo dare · Cum ego
singuli singulos denarios accepe
qui primo venerant arbitrati sunt
plus acceptura essent · Qđ cum
non fieret murmurabant contra pa
trem familias dicentes · Hi nouis
simi una hora tantum fecerunt · et
pares nob illos fecisti q portauim
pondus diei et estus · cui dominus
hec verba respondit · Amice
non facio tibi iniuriam · ex denario
o enim conuenisti mecum · tolle qđ
tuum est et vade · qr volo huic da
re similit vt tibi Subiungitur hic
q sic erunt nouissimi primi et primi
nouissimi · Math · xx ¶ Nota ¶
Ista parola pot applicari ad mul
tos motus et modos fortune · Ista
enim habet unum iudicium · in quo
non est ratio nec inuenire nisi · Sic
volo sic iubeo sit p ratione voluntas
Ista em tantum dat male merito sic
bn merito · Et quicq citius remune
rat ultimo veniente · tardi? vco am
plius laborantem · Etiam in mundi
cursu videmus q nouissimi efficiun
tur primi · a primi nouissimi · quia
qui amplius in vinea ecclesie labo
rauerunt · et primo premiari et be
neficiari meruerunt aliquotiens post
ponuntur Illi em qui parum vl mi
chil fecerunt scz adulatores cosan
guinei q vltimi ee debuerant ppo
nuntur · sicut videmus in curiis do
minorum vbi semper solent poniligi
magis noui · unde · Leui · xxv · No
uis superuenientibus vetera placi
tis · Vn quando isti bene merita con
querentur de suis ingratis dominis
vel etiam de fortuna dicentes se
diutius laborasse et michil vltra
alios recepisse · dicentes illis · Lu
v · Per totam noctem laborantes
michil cepimus Videtur q ista sit
responsio eorum · qua mali prelati
vel domini dicunt ipsis · Nonne ex
denario diurno conuenisti mecum
.i. nonne sufficiat tibi q vestes et ca
tos habueis · a remittunt eos qui
doq vacuos et sine honore dicentes
Tolle qđ tuum est et vade · volo em
huic nouissimo dare sicut et tibi ·
Fortuna enim illud idem respon
dit de ipsa conquerentibus · An mgt
non licet michi facere qđ volo scz
de bonis meis · volo huic qui mi
chil fecit dare tantum sicut tibi qui
satis meruisti · Tolle qđ tuum est a
vade · qsi diceret · Nichil habes tu
um misi qđ volo dare · sicut dicit a
postolus · Roma · xi · Si autem gra
iam non ex operibus · Alioquin gratia
iam non e gratia · Si ex opibz iam non
eet ex gra · alioquin gratia non
eet · Ephe · vi · Nichil itulim? in hoc
mundo ¶ Vl allega contra quos
dam popolos dnos · q prima hora tan
a et nona quot inuenit familias es
tot in domibz suis recipiunt et de
familia sua faciunt Ite inquit vos
in vineam meam · § i sero .i. in fine oes
equaliter primiat · qr patrum a michil ab
eis reportat · Tolle inquit qđ tuum
est a vade · sicut isti seruitores fac
liter recipiunt ita facilit reicaut a
patrum ipsis de lucro tbuut · ¶ C
Vl dic q patrfamilias e dns q et
na predestinatione ad vineam .i. ad
ecclesiam vl ad fidem vl ad alios sta
tus alios et alios temporibz vocauit
Quia quodam hora prima in est
in puericia · alios hora tertia in est

in uuētute: alios hora nona. i. in se
ne ctute ad fidem vel pēnitentiam
vocare non cessat · q̄bus denariū
diurnum. i. eterne vite premium
promittit generaliter et dispēsat
Ista tamen est vēritas scōz occul
tam istius patrisfamilias senten
tiam iustitiam et puidentiam · q̄
non semper plus et prius labora
tes alijs preferuntur · primo quā
doq; fit q̄ vltimo cōuersi et mino
res vt p̄ma facie patet meriti · ad
celi premium preponuntur · sicq;
fit q̄ primi nouissimi etiā aliquo
tiens habeantur · Patet enim q̄ il
li q̄ vltimo conuertuntur ad dnm
feruentiori studio quandoq; anti
quiores in meritis · a per obsequēs
in premijs antecedūt Patet etiā
q̄ gentiles vltimo ad dnm cōuer
si · qui diutissime caoti extiterant
cum nullus eos ante apostolos cō
duxisset iudeos qui a principio fide
les extiterant fide et moribus ad
gloriam preuenerūt · Patet ifu
per q̄ subditi superioribus · secula
res ecclesiasticas et religiosis · lay
cos scientificos quādoq; meliores ex
istūt · a nouissimi primi fiūt · Q̄nq;
etiā occulto dei iudicio homo cadūt
impn vero cōuertūtur et loco alio
cum in gloria succedunt · Job ·
xxxiij · Conteret multos et inue
merabiles · et stare faciet alios p
eis · Perdidit multos et inuēera
biles et regnare faciet alios pro
eis · De quo non possunt cōquer
q̄rere · quia ei fides gracia et glo
ria non sint ex meritis nostris · s
ex dei misericordia · iuxta illud ad
Titum · iij · Nō ex operibus iustitie
que fecimus nos · sed scōz suā mi
sericordiam saluos nos fecit · nul
li facit deus iniuriā si alteruz alte
ri anteponit · vnde q̄s dicit · Non
facio tibi iniuriam · volo huic dare
sicut a tibi accepe q̄s tuū est · a hoc
q̄ sicut dicit · Ho · ix · Nō ē volētis
neq; currentis · s dei miserētis ·

VI

Vl exponē vt expōit Gre · de
illis qui in mūdi p̄ncipio et in fine
cōuertunt ad fidē · q̄ tā primis q̄
vltimis sepe patrifamilias dei pat
est dare mercedē · vñ · pe · in auroā
dicit · Qui venit extremo dispen
satorē; vocāte · tantū percapiet sicut
qui venerat ante · Sic deus osten
dit q̄ quādocūq; venimus aggre
diamur opus · q̄ certi de mercede
sumus · Vel dic moraliter q̄ vnu
a est anima · operarij sunt sensus
et affectus · qui ad bene operādū
debent mitti et si caoti fuerunt in
crepari · et si virtutes omnes sit
habere nequeāt · saltem vnus post
alium dēt paulatim ad virtualez op
arionem inclinari · Premium eti
am eterne retributionis cunctis
dabitur quādo in sero · i. in fine se
culi nostri sēibz etna gloria dare
tur ·

VII

Hic dicit q̄ duo cēci q̄ sedebāt audi
to q̄ ihūs nazarenus trāsiret incē
perunt fortiter clamare Fili dauid
miserere nostri · Cūq; turba eos
increparet vt tacerent illi multo
magis clamabāt miserē · Qd vt
ihesus agnouit · oculos eorum tetī
git · a visum eis restituit · qui sta
tim ipsum cum alijs secuti fuerunt
Aduerte tamen · q̄ Marci decimo a
Luce · decimo octauo non ponitur
nisi vnus · a quia vnus erat altero

famosior ideo ibi de alio subiecit. ¶ Mora Allegorice duo cece sunt duo populi iudei et gentiles. q̄ ce a per ignorātiā sedētes per pigri tiā mēdicantes p auaritiā. seus viaz p manē gloriam et appenti am et p mundi negocīz oplacen tiam cece merito esse dicebantur Cristus em nō obstāte turba sac dotū a pharisēoz illos p fidē illu minauit et illos duos populos seu multos de ipsis p gratiaz suaz totigit et ad sequendū se per fidē et bonam opationē induxit. Ma. nn. Vbi de duobus fratbus quos ihesꝰ de naui vocauit dicatur q relictis rethibz et pē secuti sunt eū ¶ F Vel dic q homo dum est in vita potest dici cecꝰ seus viaz mē dicās expone vt supra Et ideo iste quando audit ihesum transeū tem et sibi appropinquantē id ē quando videt q nunc est tempus merendi a q nūc data est sibi po restas cristum et eius misericordi am inuenīdi statī cū clamore oā tionis a confessionis debet ad eū re curtere et illuminationis spūalis scz gratie et influentie beneficium implorare Quid vultis mqt vt faciam vob Domine mqunt vt a perantur oculi nostri ps Illumi na oculos meos ne vnqꝰ obdormi am in morte. Quimymo etiaz si ta lis videret q ēba pteriens .i. tēp tationuz fantasmatū cogitationū et temporalū sollicitudinū tumul tus et mūdi negocīz anfractꝰ ip sum intercaret et a clamore cō fessionis et orationis ipsum impe diret vel retardaret ipse tamen multo magis dēt insistere contra turbē impedimētum et a cristo mi sericordiam implorare dicēs Mi serere mei fili dauid Et proculdubio si dominus videret ipsum claman tem et in illo clamore perseueran tem ipsum illuminabit et tanget per gratiam et veram cognitionez cecitatem peccati et ignorantie si bi tollet ita q p bonam opationez et discretionem post cristū immedi ato sequetur et curret et dicet illi Math vm Magr sequar te quo cūqz ieris ¶ Vide potuit petitio matis filiorum zebedei sed vide infra Mar quarto de ingressu domini super asinam vide Luce xix de euersione mensarum et eiectōe co lumbas vendentium Vide infra Johis secundo.

## ¶ Capitulū decimū septimū ¶ A

QVm semel cristus exi uret et ficū ppe locū cō spicēt iuit ad eā si qo forte fructuū in ea reperiret Sz cū nō fructꝰ ꝑ solū folia re periret nō em erat tēpꝰ ficuū sicut dicit Mar xi Ideo ficū cōtinuo maledixit dicēs Nūqꝑ fructꝰ ex te nascatur et statim aruit ficus Math xxi ¶ Mor Ista ficꝰ pt ꝺ vosos hoīes signat q̄ solis verbo tū habūdāt fructū tñ opis et effi cacie non habent vulgare emiz ē q vbi est verbositas iactantia et elatio maior ibi operis et efficaci e nec non diuicarum et amicicie solet copia esse minor puerbioꝝ xxiiij Vbi verba sunt plurima ibi frequenter egestas Quia quan do exurīēs .i. quādo aliquis indigēs

ad tales cūrit et fructus aliqui? solatij vel auxilij in eis inuenire se credit. Satis folia. i. promissiones verba et iactantias repit fructum vero nullum inuenit. Os de ypocritis est verum in quibus sola folium et verborum vanitas. et sol? conuersationis viror. nullus aūt bone operationis fruct? inuenitur. Qua propter tales infructuosi a deo maledicūtur et virore fue ex terioris conuersationis ficte siccātur. et arvitate paupertatis dāpnantur Verbosi em̄ et vanā amant merentur siccari tpaliter. ypocrite vero merent arescere et virore fue conuersationis perdere spiritualiter Mar. xi. Habi ficus cui maledixisti arvit. Bona em̄ conuersatio sine lō vita nō potest durare. ymo cito defficere debet. Mat. xm. Semnatū arvit qr non habuit humorem. Vñ seneca in libro de morib? ait. Nunq̄ bone honestatis longa est simulatio

HOmo q̄dam habuit duos filios. et primo dixit. Fili vade operari in vineā meā. q̄ respondit patri. nolo Tandē vero penitētia duct? iuit. Postea pat iuit ad alterū et dixit filr. q̄ respōdit. eo dñe. et tñ nō iuit. q̄s ergo horum querit dñs fecit voluntatem patris? Respōsū ē q primus. Et xp̄c ex hoc cōtra principes sacerdotū dicat. q publicani et meretrices precedent eos in regno dei. venit enim iustus iohānes in via iustitie et nō credidistis ei. peccatores a meretrices crediderunt ei. Mor Ita ergo saluator videtur exponē parabolā supra dictā. videtur enim suppo nere q̄ paterfamilias est deus. q̄ duos filios habz in mundo. i. duo genera subditorum primos et secundos scz ecclesiasticos et laycos. quos ad laborandū et bene operandū in vinea sua. i. in ecclesia vel in anima conuocat. et ad hoc vtrumq; scilicet maius et minus ordinat. primo tam scz populo ecclesiastico ista precepit. secundo scz seculari et laycō iquiens sic. Ite in vineam meam et q̄d iustū fuerit dabo vob. Math. vicesimo. Sed vere magna differentia est in istis. quia primi dicūt et non faciūt Secundi vero quādoq; faciūt et nō dicūt. Constat em̄ q multi sūt ecclesiastici q promittūt et dicūt se velle in vinea dei laborare. et hoc potissime in susceptiōe ordinis vel beneficij. vbi tam publice q occulte se obligant ad laborem et ad bonorum operum exercitium et culturam. Quia istis videtur dictum esse illud. i. Thimoth. Labora sicut bonus miles xp̄i a tamē isti sunt qui omnino nichil de promissis faciūt. et q̄d deo vouerant pretermittunt. Math. xxm dicunt em̄ et nō faciūt. Econtra aūt alij sūt seculares. et alij magis leues. qui prima facie mādato dñi contradicunt. et q̄ndo aliq̄d eis iniungitur lingua et moribus totis spernūt. Jere. v. A seculo cōfregisti iugū meum. rupisti vincula mea et dixisti nō seruiam. Et tamen isti ad cor reuersi multa bona opera faciunt. et contra illud quod promiserant bonum agunt. quia sepe fit q seculares qui in seculari conuersatione videntur dei patris mandata contēpnere. faciūt

plura bona q̃ illi qui ex p̃missione tenentur facere magna. Ecclesiastica enim habent verba non opera. et seculares habent opera nō verba. Et idcirco isti et non primi dicūtur facere diuina p̃cepta. quę plus placerent domino bona opera quam promissa. Et ideo bene dicitur istis q̃ peccatores a meretrices ipsos in regno dei precedunt. quia seculares qui peccatores videntur eligentur. Isti vero qui iusti credi uolebant fuerant respuent vnde. Math. viii. Venient ab oriente et occidente et recumbent cū abraham ysaac et iacob. filij autē eicientur foras. Vel si vis allega gene aliter istud q̃ plus sunt attendenda opa verba q̃ et cetera.

¶ C

Homo q̃dā erat patrfamilias qui plantauit vineam et sepe circundedit eam. et fodit in ea torcular. edificauit turrem et collocauit eam agricolis. et peregre profectus est. Cum ergo adueniente tempore fructuum seruos suos misisset ad vineam. agricole ipsos diuersis supplicijs affecerunt. et cum iterum misisset alios similiter peregerunt. Qui cum vltimo filium suū mitteret dicens. forsitan verebūtur filium meum. ipsum occidēt et eum extra vineam proiecerūt dicentes. Hic est heres venite occidamus eum et erit nostra hereditas. Iste ergo patrfamilias finaliter vineā suā alijs agricolis locauit Vñ dicit hic. Malos male perdet. et vineā suā locabit alijs agricolis.

¶ Hoc Exstud exponunt doctores allegorice dicentes. q̃ paterfamilias deus a principio plantauit quandam vineam scilicet synagogam. Ysaie. v. Vinea enim domini exercituum domus israhel est. In ista enim fodit torcular. ciuitatem ihrusalem. in qua botrus optimi fuit oppressus. turrem scilicet templū. a sepem eis circumdedit. i. diuine legis munitionem et ambitum. Ysaie. v. Et sepiuit eam. et lapides elegit ex illa. et plātauit vineam electam. et edificauit turrim in medio eius. a torcular extruxit in ea. ipsamq̃ a gentilibus. i. filijs israhel et iudeis locauit. q̃ abraham et moysi legē et cerimonias ordinauit. et iudeos in ihrusalem et in terra promissionis collocauit. Ab eis etiam profectus est quādo data lege suis arbitrijs ipsos dereliquit. Luce. xix. Tradidit seruis suis bona sua et p̃fectus est statim. Sed isti agricole a principio pessimi. et rebellantes fuerūt quia seruos dei quos pro fructu bonorum operum reportando mittebat ad vineā multiplicater offenderunt. sicut patet. quia moysen exacerbauerunt. De regno dauid expulerūt. Ysaiam serra lignea secauerunt. Jeremiā in egipto lapidauerunt. Ezechielem in babilone excerebrauerunt. Amos nocte p forauerūt. Math. xxiii. Ecce ego mitto ad vos p̃phetas sapientes a scribas et cetera. Finaliter ergo misit filium suum ihesum cristū. quē nichilominus proiectum extra vineam. i. extra ihrusalem occidēt. ipsumq̃ et fidem eius respuentes hereditatem eius se habituros p̃ponuo credidérunt. inq̃tum scilicet fidem cristi ipso mortuo extinguē

putauerunt · et sectam suā ꝯetern
num duraturā · Et seipsos ꝯ ihe
rusalez manſuros arbitrati fuerūt ·
venite ꝯquiuūt occidam⁹ eū a no
stra erit hereditas · et Johan · xi ·
Ne forte veniant romani et tollāt
nostrū locū et gentē · Expedit vt
moriatur homo hic Sed eorū opi
nio facta est irrita · quia eo q̄ he
reditatē dei .i. terram iuda se habi
turos crediderūt per xpi mortez
potius perdiderunt eandem Quia
sez paterfamilias deus istos iude
os perdidit · a eos p romanos vē
didit et dispersit · Vineam suam
sez ecclesiam aut fidem alys agri
colis .i. gentilibus ad fidem conuez
sis tradidit · istosq̄ repudiauit a
ꝯ infidelitate dimisit · Ideo bene
ꝯcluditur ibi · Auferetur a vobis
regnum dei et dabitur gēti facien
ti fructus eius V̄ D E Vl̄ dic
mistice q̄ vinea dñi est ecclesia ī
qua deus a principio posuit torcu
lar .i. memoriam dominice passio
nis · turrē .i. altitudinē contēplati
onis · sepem .i. tuitionez pastoral̄
protectionis · Item · ij · Ego autem
plantauit te vineam meam electā
omne semen verum · Qui agricol̄
xpianis et ecclesiasticis ipsam co
lendam tradidit · et inde fructum
bonorū opus expectauit · p quibz
habēdis seruos suos sez scripturā
legis · psalmistarū et p̄phetarū · vl
timo vero filiū suuz misit .i. doctri
nam filij sui euāgelicam · Isti emz
sūt xpisti seruī spūales q̄ ad vine
az ecclesie mittūtur · vt p eos fru
ctus bonorū operum reportentur
Sed reuera isti agricole iam oēs
istos expulerunt et occiderūt · q̄a
ecclesiastica legē p̄phetaas et euā
gelicam duinā scientiā et gratiā
hodie quasi penitus deiecerūt · No
stra iḡunt erit hereditas · q̄ here
ditatē ecclesie ac si esset suū p̄pri
um patrimoniū sibi a p̄priant · et se
nō esse agricolas sed dominos pu
tant · Ezech · xxxvi · Hereditatez
meam dederunt sibi · et ideo p̄ cer
to sicut iā videmus dñs istos agri
culos .i. viros ecclesiasticos diuersi
modē dispersit · a p̄pter peccatū e
oruz vineam ecclesie alys agr̄colis
.i. secularibus tyrānis diripiēdaz
tradit · Ysa · v · Auferaz sepē eius
a erit in direptionē V̄ E Vl̄ dic
q̄ ista vinea est anima cuius cultо
res sunt sēsus et affect⁹ Vñ quia
debitū fruū nō faciūt nec fructum
bonoz opū deo reddūt · ꝭ seruos
eius .i. vōs inspiratiōes strāgulāt
et repellūt · filiū eius .i. xp̄z et ei⁹
grāz īseipsis īfficiūt · ideo isti fina
liter p̄duntur · et vinea .i. anima
ab alys agricolis .i. vitys a demo
nib⁹ occupat̄ · p̄s · Destruxisti ma
cerā eius et vindemāt eā oēs pre
tergrediētes · et exterminauit eam
ap de silua cē · De lapide re p̄ba
to vide sup̄ · ij · Regū · vi · ī fine ·

## Capitulū decimū octauū · V̄ā

Rex quidam fecit nup
cias filio suo a misit ser
uos suos hora cene di
cere īuitatis vt veni
rent · Quibus nolentibus īmisit a
lios seruos dicens · Ecce prādiuz
meū paraui · Tauri mei et altilia

mea occisa sunt · omnia parata sūt
venite ad nuptias · invitati vero
noluerunt sed vnusquisq; in villā
suaz ad negociationem suaz abyt ·
quidam autem ex eis seruos suos
tenuerunt et affectos cōtumelijs
occiderunt · quod audiens rex mi
sit exercitū suos et perdidit illos
et mittens seruos suos alios con
uocat dicens · Nuptie parate sunt
sed qui invitati erant non erant
digni · Ite ergo ad exitus viarum
quoscunq; inueneritis iuocate ad
nuptias · Serui ergo abeuntes cō
gregauerunt bonos et malos et
implete sunt nuptie discumbenti
bus · et vidit ibi hominem non i
dutū veste nuptiali · et ait illi quo
modo huc intrasti non habens ve
stem nuptialem · at ille obmutuit
Tunc rex ministros vocauit · et e
is in tenebras exteriores ligatis
pedibus et manibus mitti iussit · i
bi inquit erit fletus et stridor den
tium · Multi enim vocati pauci ve
ro electi ·

¶ Hora ¶ Ista ex
ponuntur allegorice de gentilibus
et iudeis · constat enim q; rex de⁹
pater filio suo vxorem scilicet na
turam humanam duxit · et ad hoc
nuptias et solempnitatem fidei ē
stiane · et congregationem eccles
e catholice celebrauit Ad quod cō
uiuium primo iudeos vocauit · q;
scilicet huius fidei fieri participes
ipsos pre alijs ordinauit · Roma
primo · Judeo primo et greco ·
Omnia parata sunt dixerūt seruu
.i. predicatores a apostoli · tauri a
et altilia sunt occisa · id est crist⁹
et prophete et martires p̄ fide sūt
mortui ac si dicerēt · Omnia fidei
testimonia et misteria parata sūt
venite ad nuptias id est ad incar
nationis fidem · Ysaie quinquage
simo quinto · Omnes sitientes ve
nite ad aquas · Sed reuera isti ad
nuptias venire noluerunt · sed po
tius ad villam suam id est ad sina
gogam per incredulitatem abierūt
et multos de seruis cristi et predi
catoribus occiderunt scilicet iaco
bum stephanum et multos alios ·
Ideo rex noster deus pater missis
exercitibus sc; romanoz illos per
didit et destruxit · a eos indignos
nuptijs .i. salute et fide cristiana iu
dicans · seruos suos p̄dicatores ad
alios conuocandos ad istas nupti
as .i. ad incarnationis fidem misit ·
Actu · xm · Vobis oportebat pri
mum loqui verbum domini · sed
quoniam repulistis illud et indig
nos vos iudicastis eterne vite · ec
ce conuertimur ad gentes · Isti er
go predicatores ad exitus viarum
.i. ad gentiles q̄ non erant in via sa
lutis sed in exitu mittuntur · qui
fidē recipientes ad eccām nuptias in
ducuntur · inter quos boni et ma
li piter concludūtur · ita q; discū
bentibus tā bonis q̄ malis nuptie
iam implentur · Job · ij · Parvus
et magnus ibi sunt · Sed reuera in
fine seculi rex iste deus ad suos fi
deles iudicandum · et ad discūben
tes videndum et examinādum in
trabit et illos quos nō invitos
veste nuptiali .i. caritate et grā in
uenerit etnis vinculis et tenebris
adempnabit dicens · Amice quo
modo huc intrasti non habens ve
stem nuptialem id est quomodo i
n ecclesiā venisti a fidē xpianam

fuscepisti · tamen vestez nuptialē .i. gratiam a caritatem non acqui sisti · sed potiꝰ peccatis et vitijs sordidisti · Ait ille statim obmutu it · quia pchdolor peccator nullam excusationē habebit · ymo sinè re clamatione in tenebraas mittet a ibit vbi erit fletus a stridor dentiū · bene ergo dicitur · Apo · xvi · Beatus qui vigilat a custodit vestimē ta sua ne nudus ambulet · Et seq̄ tur · multi sunt vocati Quia oms gentes aliter ad fidem vocati sunt · et tamen multi ꝓpter defectū vestis nuptialis ad infernum descendunt · ꝓpter qđ cōsulitur · Ysa · lj · Consurge cōsurge induè fortitudo ne tua syō · induere vestimētis gloriæ tuæ ihrusalē ciuitas sancta ·

℣ Qui dic q̄ nuptie iste signāt statum ecclesiasticū · in quo tauri et altilia .i. actiui et cōtemplatiui suis doctrinis et exemplis bonos antiquitus refecerunt · qui in fide xp̄i et in isto conuiuio .i. in eccles e statu mortui sunt · ita q̄ in sanguine suo et bona vita statum ecclesiasticum fundauerūt. Quidaz autem sūt q̄ ad illud cōuiuiū vestem nō nuūt. sicut nobiles et auari q̄ magis negocia seculi et statum secularē q̄ statū ecc̄iasticū eligūt et exq̄runt · Job · xxx · Esse sub sē tibus delitias cōputabant · Alij vero ad istas nuptias .i. ecclesie diuitias ardenter venerunt · ita q̄ iaz discūbentibus .i. clericis religiosis a sacerdotibus plene sunt · in q̄bz boni et mali sine dubio simul viuunt · Verūptamē quia nullꝰ ad illud cōuiuiū .i. ad ecclesiastica offi cia vl̄ beneficia venire seu intrare debuerat nisi sanctus · ideo deus rex noster in fine seculi illos qui sine veste nuptiali .i. sine gratia a conuersatione spirituali intrauit redarguet · et eos in tenebras exteriores .i. in inferno recludet · dicens quomō huc intrasti ōign̄ · vbi nullus debet ingredi n̄ dign̄ Treno · ꝓmo Vidit gentes ingressas sanctuariū suū · de q̄bus p̄ceperat ne intrarent ecclesiā tuam · Et multi sunt vocati pauci aūt · qui a multi intrant ecclesie statum · pauci percipient pādysi fructuz · sed potius infernales tenebras a luctum ℣ C

IVdei cum interrogassent a christo si licēt cēnū dari cesari · fecit sibi xp̄c afferri nūmisma cēnsus · de quo cū ab eis postulasset cuiꝰ ymago esset · et nūmismatis suprscriptio · et ipsi dixissent q̄ cesaris · xp̄c respōdit dicēs · Reddite ergo que sūt cesaris cesari a q̄ sunt dei deo · ac si diceret q̄ illi debet reddi nūmisma cuius ymago ī eo ē impressa ℣ Qui dic q̄ cū duplex ymago possit imprimi in nūmismate anime hūane · scz ymago dei q̄ fit p grāz · a ymago cesaris q̄ dicatur a cedendo et interpretaī possidens primatus et est figura dyaboli · qui malos primates mundi possidet · et peccatorem credit et damnat · que ymago in anima imprimitur pēr peccatum · Sic est ergo q̄ illud nummisma .i. aīma illa domino illi finaliter reddetur cuius ymago a figura p motum cōformitatem in ipsa mueī etur · Quia anima iusta que in se ymaginē dei repsētat deo reddet ·

ām̃a vero pcdāt̃ cesari. i. dyā
bolo propter conformitatem simi
litudinis offeretur Apo. xix. Qui
acceperunt caracterem bestie et a
doraverunt ymagmem eius missi
sunt in stagnū ignis ardentis. In
xxm. ca. multa de vltima tribulati
one ponuntur sed vide infra. Lu.
xvn. et. xxi. vbi ponam.

## Capitulū decimū nonū.

IN. xxv. caplo ponitur
parabola de decē virgibz
scz quinq; prudētibus.
et quīq; fatuis. q̄ spō
so et sponse vementibus ad nupti
as obviaz exierunt. et omnes iste
lampades tenuerunt in manibus
Ista tamen fuit differentia quia
prudentes cū lāpadibus oleuz ha
buerunt. fatue vero habuerūt lam
pades sed oleo caruerūt. Tandem
ergo moram faciente sponso cuz
omnes virgines dormissent. medi
a nocte clamor efficitur. Ecce im̃q
unt sponsus venit. exite obviaz
illi. que cum surrexissent et suas
lampades parassēt. fatue carētes o
leo sapientibus dixerūt Date nob
de oleo vestro q̄ lāpades nr̄e exti
guuntur. q̄bus respōdentib9. ne
forte nō sufficiat vob et nob. ite
ad vēdentes potius et emite vob.
dum āt irēt emē venit spōsus. a
que parate cāt cuz ipso ad nuptias
intraverūt. et clausa est ianua.
Fatue aūt virgines nouissime ve
nientes sibi aperiri petierūt. dicētes
Dñe domine api nob. sed eis dixit
dominꝰ. Amē dico vob nescio vos
Cōcludit ergo dñs q̄ quilibet debz
esse paratus quia nescit quando ve
niet sibi sponsus. Q̄or Dicaꝰ
scōm beatū augustinum. et scōm
alios magis nouos. q̄ de q̄ virgi
nes signant vniuersitatē animaꝝ
fideliū q̄ p eo de eē dicuntur q̄ ob
seruantie decē mādatoꝝ subiugan
tur. Iste tamē memoratur esse bo
ne et male. prudentes et fatue. q̄
a de fidelibus animabus constat a
liquas esse bonas et aliq̄s malas.
que tamen omnes quinq; a quīq;
dicuntur. quia omnes tā bonꝰ q̄
mali quinq; sensuū passionib9 sub
mittuntur. vel q̄ bonꝰ quīq; sen
sibus imperat. mali eis seruire no
scūtur. Isti tamen inter se multū
differūt. q̄ q̄uis omnes lāpades
.i. bona exempla et splēdorez aliq̄
lem bonorum operum habeant. bo
ne tamen anime oleum pie inten
tionis gratie et deuotionis cum lā
padibus istis habent. Q̄ale vero
licet exteriorem apparentiaz splē
dentem quandoq; habeant. oleo
tamen pie intentionis carent. ac
ceptis lampadibus non sumpserūt
oleuz secum. sicut maxime faciūt
ypocrite qui non curāt habere ve
ritatis interiorem intorem dum
tamen habeāt exteriorus apparen
tie splendorem. Contra quos
tullius ait. quid prodest foris stre
nue agere et cetera. Omnes ergo
virgines id est omnes anime cri
stiane tam bone q̄ male sperant
ad nuptias agni. id est ad conui
uium paradysi finaliter ingredi
omnesq; expectant sponsuz. i. xp̄z
in resurrectiōe vltima vēturū. et

nuptiarū introitum consessutū
Verūptamen qz nūc tardat necesse est qp iste iteruz p mortem corporalez dormiant · a qp tā boni qp mali debituz mortis soluant · Math· xxvi· Dormite iaz et requiescite· Finaliter tamen media nocte .i. subito ex īsperato clamor tube ageli ce fiet · qui omnes dormientes et mortuos per resurrectionē aduocabit · a ipsis aduētū iudicis patefaciet dicēs. ecce sponsus venit · exite de sepulchris obuiā ei· Jero Semper sonat īiut vox illa terribilis in auribz meis · surgite mortui et veīte ad iudiciū dm· Tūc ones tam boi qp mali surgēt et lampades suas id est bona sua opera pparabunt et numerabūt et dicēt Domine domine api nob· Et dne nōne in nomine tuo pphetauim9 · verūptamē qz mali et ypocrite oleum recte intentionis nō habuerūt ideo lampades suarū opinionū extinguētur īgptū fructu et vilita te ommimoda puabūtur · puerb xxm· Lucna ipiorū extinguetur Istis ergo non pficiet si iustis et sapientib9 dicant · Date nob de oleo vestro ac .i. iuuētis nos virtute meritoz vestroz · qz tūc boi potuerūt respōdere · ne forte n sufficiat nob et vob ite potius ad vendentes · ac si dicerent oleū meritoz nostroruz non est tātum qp ad saluādū nos et vos possit sufficere · sed ite potius ad vendētes et videte qd vob pficiet illi p quoruz captādo fauo lāpades et nō oleū .i. opa vana sine conscientia bona duz vixistis in seculo habuistis· Ac si dicerēt videte quid nunc proficiat vobis vana gloria · vana laus et commendatio mundanoruz · Deutrōnomio secundo · Et dicent vbi sunt dy eoruz in quibus habebāt fiduciam · surgant et opitulentur vobis Sed p certo dū iste volūt oleum bone conscientie sibi emere .i. dum inopiunt tarde bonam cōscientiam querere · a de vanitate ōpū penitē · sapientes et bone q habebāt oleū cuz lāpadib9 cū spō so ēsto nuptias intrabūt padysi· Et clausa ianua padysi .i. exclusoz tēpore meredi iste ypocrite et fatue perpetuo foras stabunt · et in ifernō nūqz aptionē venie seu celi ianue de cetero impetrabunt · Ysa· septimo · Nō omnis q dixit michi domine domine intrabit regnum celorum · Ergo oleo bone conscientie munimur · et semper pati et in bono vigiles iueīamur · vt quicqz hora spōsus xpc veneūt cuz ipso ad nuptias inducamur · Eccle· ix· Omni tēpore sint vestimenta tua candida · et oleum de capite tuo nō deficiat ac· et Mara· xm· Ombus dico vigilate V B C
Vel dic si vis illud qd hic pōitur sez qp fatue virgines pro eo qp oleum non habebant lampades suas extingui dicebant · potest contra ypocritas allegari quoruz lāpades .i. quoz conuersatiōis splēdor non potest diu durare · ymmo cū oleum bone cōscientie intentiōis et diuine gratie interioris istis deficiat · necesse habet cito extingui et deficere · Seneca nichil qd simulatum et fictum est potest esse diuturnum · vnde Job · Nonne lux impy extinguetur C

Vel dic q̄ quilibet pl⁹ debet se diligere q̄ alios · quia caritas incipit a se ipsa · unde ubi homo non potest sine sui preiudicio alteri subuenire · debet illū dimittere et de sua solūmodo salute tractare · exē plo prudētum virginum q̄ dixerūt ne forte nō sufficiat nob et vob nec · Vel ista allega q̄ semp quilibz debet esse paratus · p eo q̄ xp̄i aduētus est incognitus et incertus · ut quacūq̄ hora clamor diume vocationis insonuerit et ip̄e xp̄c p mortem decreuerit nos vocare paratos nos inueniat ut cum eo possimus ad celi nuptias introire · Math · xxiiij · Estote parati q̄ nescitis nec

Homo quidā pegre proficiscēs vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua · et uni quidem dedit quinq̄ talēta · alii vero unū alii vero duo · unicuiq̄ scōm p̄priā virtutem et profectus est statim · Ergo qui quinq̄ talenta acceperat lucratus est alia quinq̄ · et q̄ duo acceperat alia duo · qui autem unū abiens fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui · Cum ergo lapso tempore rediret dominꝰ et poneret rationem cū seruis suis · audito q̄ unus quinq̄ · et alii duo talenta lucrati fuerant · et q̄ pecuniam suam multiplicauerant ipsos supra maiora constituit dicens cuilibet · Euge serue bone a fidelis intra in gaudium domini tui Accessit autem q̄ unum talentum acceperat dicens ei · Domine scio q̄ homo durus es metens ubi nō seminasti · a congregās ubi non sparsisti · a timens abi et abscondi talentum tuum in terra · Ecce habes q̄ tuum est · Dñs vero serui negligentiam arguens ipsum ex verbo p̄prio condempnauit dicens Sas quia homo durus sum · et meto ubi non semino · oportebat te ergo pecuniam dare nummularijs ut sic ego veniens recepissem q̄ meum est cū usura Istū ergo fecit talento commisso priuari · a illi qui quinq̄ lucratꝰ fuerat dari · seruū vero illum tanq̄ inutilem fecit in exteriores tenebras alligari dicēs habenti dabitur et habundabit · illi autem qui non habet etiā q̄ videt habere auferet ab eo

Ista exponūtur p · Gregō · homelia · q̄ ille hō q̄ pegre proficiscitur ē saluator noster · q̄ in ea carne quā assumpserat abiit in celum · carnis enim locus p̄pe terra est · q̄ quasi ad peregrinādum ducitur · duz p redemptorem nostrum in celo collocat · Unde · Lu · xix · Homo q̄dā abiit in regionē lōginquaz accepe sibi regnū · Iste ergo seruis suis · i · fidelibus christianis tradidit bona sua · i · gratias gratis datas · a unicuiq̄ dat quinq̄ talenta · alii duo · alii unum · hoc est q̄ unicuiq̄ dat et dispensat gratias suas scōz magis et minus et diuersis diuersimode prebet eas · quia sicut dicit · i · Cor · duodecimo · Diuisiones gratiarum sunt · idem autem spiritus dicens singulis prout vult · vult autem q̄ de talentis suis quilibet negocietur · et q̄ quilibet gratis istis sic vtatur q̄ lucrum et fructus virtutū et meritorum multiplex reportet Luce decimo nono · Negociamini vsq̄ dum veniō · Et ideo q̄dam fuit q̄ pecuniā sibi commissaz id est

gratias sibi cōcessas multiplicat· et alij quilibz talenta alij duo lucrā tus· ꝫ̄ptū scdm magis et minus in bonis operibus se exercēt· Et scdm q plures gratias naturales acceperunt· de lucro meritoz plꝰ reportāt· Luce· xix· Cui mltū datum est multum queretur ab eo· Ideo in die iudicij vel in morte quādo deus q̄ ab ipsis p̄fectus fuerat. i. qui quēlibz eoꝝ in manu fui liberi arbitrij dimiserat istos seruos ad rationem vocabit· tūc tales bene operantes supra multa cōstituet· et in gaudium domini sui scz p̄ad̄so multiplicatey premiabit· Uerumptamen quia aliq̄ fuit pigꝛ seruꝰ qui pecuniam sibi commissam. i. scientiam gratiam vl in dustriā sibi a deo concessā in bono non multiplicant· ymmo in terꝛ ipsam fodiunt· et ad terrena lucra et negotia applicant· ibiq̄ totum sensum suum cumulant atq̄ parant· ideo tales finaliter cōdēpnantur· et in exteriores tenebras alligātur· Math· xx· Ligatis manibus et pedibus mittite euꝛ in tenebras exteriores· Et dicet dominus· Sciebas quia homo duꝛ? sū iustus rigidus et seuerus qui volo colligere vbi non seminaui· hoc est volo q̄ quilibet vir virtutes et merita reportet vltra gratiā quā sibi p̄ semine dedi· et q̄ ipse augeat et multiplicet gratiam et scientiā quā sibi cōmisi· Quare ergo illā in terrā fodisti. i. quare eā in terrenis negotijs posuisti· et nō potiꝰ tradidisti nūmularijs. i. paupibz si fuerat pecunia tēpalis· vel auditoribus si fuerat pecunia spūal· et scientia· vt scz lucrū debituꝛ reportarem· ac si diceret Juste in tenebras exteriores eiciendus fuisti· qui magis terrena q̄ spūalia dilexisti

¶ Ista potissime allegātur· p· grego· de predicatoribus· quia scdm q̄ hō ipse habet plura talenta. i. scdm q̄ plures gratias et scientias a deo recipit· scdz hoc predicādo et docendo magis debz p̄fcere· vt lucrū cuꝛ vsura de animabus conuersis possit domino reportare· Luce· xix· Cui commēdauerit multuz plus petent ab eo· ita q̄ de laborādo et p̄dicādo scdm magis et minus nullus se valeat excusare· vñ scdm ipsū illi qui dicunt domino· scio quia homo durus es. i. scio q̄ predicationis a religionis status difficilis est et durus· ideo nolo traditum michi talentum. i. scientiam michi traditā in tali negotio exponere· nolo taꝛ arduā querere· sufficiat michi in terrenorū scientia et administratiōe viuere· et talentū michi traditum in terra. i. in terrenis occupationibus sepelire· nolo salutem multotum querere· sufficiat michi per tē palia iuste viuere· et de vtilitate ꝓpꝛia non de aliena curare Isti a domino sicut seruꝰ inutiles redarguūtur· et etērnis tenebris deludūtur

¶ Vel si vis illud q̄ hic dicitur scz· Habēti dabit et habūdabit· ei aūt qui non habet etiā q̄ habere videtur auferetur ab eo· q̄ etiā iste p̄familias exēplo mōstrauit q̄ vnū talētū ab illo abstulit et ipz alteri q̄ plꝰ habūdauit dari mādauit· allega de mundi fortuna· etiā de mūdi p̄cipibz

et tyrannis · cū isti habeāt mltos
seruos et subditos · quoz quidaz
habūdant · alij indigent · quidam
sunt diuites alij pauperes · quidā
magna lucra faciūt sicut ad litte
ram sunt eorum officiales · quidā
qui solum vnuz talentum habent
.i. modicam habent substantiam a
hoc in terra absq; ditam. i. in terre
nis agriculturis et laboribus acq;
sitam sicut sunt inferiores subditi
agricole et similes · Illud est ve
rum q; illi domini et tiranni ab il
lis qui parum aut nichil habent. i.
ab agricolis et fossoribus continu
e capiunt · a illud modicum quod
habent ab eis auferunt et tollunt
quod alijs diuitibus scilicet suis
causidicis et officialibus diuidūt
Constat em̄ q; inferiores spoliant
et de spoliis suis diuites officia
les suos munificant · etenim sua c
tinue a pauperibus auferuntur ·
diuitibus vero aliena continue cu
mulanē · Ysaie tercio · Rapīa pau
peris in domo vestra · W G
Vel dic q; hic dicitur · scz q; ille q̄
talentum suū non multiplicauit
fuit prauat⁹ et cēsus ille alteri da
tus et ipse in tenebs ligatus · ille
vero qui lucrum domno apportā
uerat fuit magnificatus · et in gau
dium domini receptus et muner
bus amplificatus · potest applicari
contra modernos dominos qui re
uera nullum seruum aut familia
rem diligunt nisi lucrum apportet
et nisi vtilitatem illorum faciat a
pecunias multiplicet et augmētet
Tales em̄ solent magnificari dois
et beneficijs ampliari · Fuge iq̄ūt
seruie bone aē · Genesis · xxv · Ysa

ac amabat esau eo q; de venatio ī
bus pasceretur · Illos vero qui lu
crum non parant solent reicere
et vilipendere et talentum eoruz
vel officium l̄ beneficium ab ipsis
quandoq; tollere · et ipsos repellē
et fugare dicentes · seruū inutilez
reicite · Quia quicūq; munera et
lucra non procurat diuitibus ei
aē · a alius officio illius subrogat
Qd̄ potissime videtur de officiali
bus dominorum · quia nisi per rapi
nas et exactiones lucrum acqui
rant a dominis suis continue sub
mouentur · et ipsorum talentum
.i. officium statim alteri daē · Mat
xxi · Auferetur a vob̄ regnum dei
et dabitur genti facēti fructum
eius · W G
Vl dic q; habēti gra
tiam dabitur gloria et habunda
bit · ei autem qui non habet grati
am · et qd̄ habet scz fama auferē
ab eo sicut ad litteram contingit
in ypocritis · Vel dic q; qui nō fu
it vsus talento sibi commisso illud
perdidit · q; qū homo non exerca
tat ingenium suum in illo qd̄ scit
vtile et bonum · l̄ quando ipsum ī
terra abscondit · l̄ quando ipsum ī
tudibus et terrestribus ponit · ip
sū pverto ponit · īoptū tudis cebes
efficaē et ad ignorātiā se deflectit ·
q; scdz vegecū · Sime exercitio et
ingenia ī artibz et brachia ī corpo
ribus iuuge scūt W G
Vl dic q;
per talentū ītelligiē sēsus quez hō
dū viuit ad volūtatē domini debz
expendere · vt ex eo lucrum vtilitū
exquirē possit · qd̄ inundi sapien
tes non faciunt · ymo illd̄ ī treis
negotijs sepeliūt ī cautel̄ et ī mali
tijs sēsuū suū otra dei volūtatem

expendunt · quia sicut dicitur. Je ny. Sapientes sunt vt faciant ma la · bene autem facere nesciunt · Ideo in fine vite quando pater familias deus vult cū eis ponere ratio nem scz in morte · illud talē tuz scz sensus et ratio ab ipsis au feretur · inaptum de hys que ad sa lutem ptinent obliuisca nescīuntur Quapropt in exteriores tenebras ppetuo reponūt Quia teste Gre go. Hac aūt animaduersiōe pcuti tur peccator vt moriens obliuisca tur sui · qui dū viuēt oblitus ē de i · vñ. i. ad · Coz. i. Perdā sapientiā sapientum

¶ R

Hic fit mētio quo in die iudi cij bonī a malis sepabūtur · et illi ad dexterā · isti ad simistraz ponentur · Fit etiaz mētio quo de operabz pietatis dns disceptabit et quo illos qui pietatis exercue runt opera ad paradysum vocabit · illos qui contrariuz fecerūt · etiaz qui erga tribulatos a pauperes fūt crudeles in ignem patum diabo lo cōdempnabit · Fit etiam mentī o quo pietatis opera pauperibus impensa xpe in extremo iudicio si bi facta fuisse reputabit · et quo i persona pauperuz semetipsū dehō noratum clamabit · ¶ Nota ¶ Ista omnia allega qd bonī et mali q nunc possunt vix distīgui i mū do · in iudicio optime distinguent Quia tunc in presentia omnium bonī a dexteris. i. in eterna pspe ritate ponentur · sicut dicit · pūb quarto Vias que a dexteris sunt nouit dominus · peruersē vero sūt que sūt a simistris · Item ista pos sūt allegari quo opa pietatis inē ēētera bona videntur deo placere de quibus solū legitur in iudicio mētionē facere sicut satis dicit a postolus · pietas ad omnia valet Itez ista possunt allegari quomō deus bō vel mala facta paupibz sua reputat · a quo in psona pau perum personā domini repsentat vñ · Math · x · Qui recapit vos me recipit · et · Math · xxv · Qui fus ceperit vnū puulū talē in nomine meo me fuscipit

## ¶ Capitulū vicesimū · ¶ A

Consilium capiendi con stitum fuit sūptum in a trio principis sacerdo tū q dicitur cayphas · vñ hic dicitur qd congregati sunt principes sacerdotū et semiores po pulī in atrium pncipis sacerdotū qui dicebatur cayphas · vt ihesuz dolo tenerent et occiderent · dice bāt em · nō i die festo · ne forte tu multus fieret in populo · Mathe · xxvi · ¶ Nota ¶ Ista possunt allegari cōtra mala que fiunt i cu riis dominorum · qz hodie in atrio principis summi sacerdotis · hoc ē in curiis episcoporuz et principū mundanorū congregantur sacer dotes et semiores id est mali consilī arij tam layci qz clerici · taz regu lares qz seculares · et hoc non vt ihesus id est iusticia defendatur · sed potius vt dolo fraude et iusti cia procuretur · Quia omnia colle cta et cōsilia q fūt hodie i pncipū plamtis ad hoc solū fūt vt detur locus fraudibus et figmētis et vt

crastum.i.pauperes et innocentes qui cristi personam in hoc mundo representant per dolos et fraudulentas machinationes suis exactionibus subiiciāt et tormētis·ps Congregati sūt et cōuenerūt in vnū Verūptamē tales mali consilia vix multum bene cauēnt ne talia fiāt in die festo.i.in loco publico et apto·et hoc ne tumultus fieret in populo·Quia tales mala et fraudulenta sua cōsilia q machinantur contra xpm.i.contra ecclesias et pauperes non solent publice facere & puate·a non notorie sed occulte Scunt enim q tumultus in populo fieret·et si populus suas videret malitias ipsos forsitam cuz dētibus lamarēt·Querunt ergo isti sua secreta consilia facere·et noticias hominum declinare·quia iohannis ēao·Omnis qui male agit odit lucem.

℣ Cum eēt ihūs in betania in domo simonis leprosi·accessit ad eum mulier habens alabastrū vnguenti nardi pistici preciosi et effudit super caput ipsi? recūbentis·et sicut dicitur·Jo·xi·super pedes quos capillis suis tersit·et impleta est dom? ex odore vnguēti·Quidam ergo discipulorum hoc indigne ferebant dicentes·ut quid perditio hec·poterat enim venundari multo ac dari pauperibz Jhūs autem ipsam excusauit et deuotionem ipsius approbauit·a curam eius erga se magis q̄ erga pauperes cōmendauit dicēs Pauperes enim semper habebitis vobiscū a cum voluerītis potestis eis bene facē·me autem non semper habebitis·Mittens autem hec unguētum in corpus meū ad sepeliendum me fecit·℣ Hoc Tūc xpc in domo simonis q̄ interpretatur obediencia·et in bethania qđ interpretatur domus obediētie vel domus afflictionis spūaliter discūbit·qn in hoīe obediētis scientia conquiescat Talis em dom?.i.talis scientia hospitatu bn xpz dicit·qz requiescat gtis? dns·q̄ vbi obedientia humilitas et afflictio penitētie et penalitatis cōseruant In ista domo mulier.i.bona voluntas ipsū vnguento mungit·et vas alabastru.i.cor firmum et solidum per deuotionem aperit et caput eius .i. diuinitatem·a pedes .i.eius humanitatem deuotionis unguento recreat et mūgit·ita q̄ tota dom? conscientie odore spūalis suauitatis impletur·et opus illud elemosinis paupetum antefertur Nam? enim bonum est deuocō erga deum q̄ passio erga proximum·a pl? deo obedientia q̄ elemosina vl? sacrificiū placet.i.Regū·xvi Nūq̄d vult dominꝰ holocausta·et nō potius vt obediatur voluntati ei? Melior em est obedientia q̄ victima

℣ Allega illud contra infamiaz que de leui non tollitur Nam simon iste homo leprosus fuerat sed modo non erat·qua iaz ipsum diu ante dominus sanauerat·tamē adhuc vocabatur leprosus dato q̄ esset sanus realiter·In quo notatur q̄ quando quis quandoq̄ lepram alicuius criminis vel defectus incurrit vix potest āplius tle nomē.i.fama recedere·quinymo dato q̄ sanetur a

em endetur de crimine in tantum
q dignus possit dica dñm spūali
ter hospitatu · solet tamen nomē
illud .i. nomen infamie quod iam
ut apud eum perpetuo remanere
Eze. vicesimo tercio. Multo labe
fudatum est et non exiuit de ca mi
mia rubigo eius ℣ Vel
allega q nunq̄ aliqs opus ita pi
um vl meritorium facere potest
quin statim muemat qui opus il
lud delectetur mordere · sicut hic
in ista apparuit que domnū vngē
do opus sactissimum faciebat · et
tamen non carebat detractorib9
dicentibus vt quid perdicio hec ·
Vel allega hoc q detractor non p
at domino vel amico · sicut patet
hic de istis · q detractor sub specie
bonitatis et colore virtutis semper mi
tatur aliorum bonis derogare · Si
cut patet hic vbi isti sub specie e
lemosine faciende deuotionis alte
rius detrahebant ℣ Vel
allega ista q semper est ad rez ma
gis necessariam primo et princi
palitez recurrendum · et negotiuz
magis cogens faciendum · Sicut
hic dicitur q pauperes semper erat
cum discipulis remansuri · cristus
autem cito ab eis recessurus Ideo
concludebat sibi primo obsequiū
vnctionis prebere debere · cum ele
mosine pauperum possent alias fi
eri et sine periculo differri · ℣ I
Sic habemus q cum cristus
discipulos fugituros et eum
dimissuros predixerat · petrus au
dacia pre ceteris se iactauit · secū
in mortem et in carcerem iturum
et nunq̄ se negaturum promisit ·
a tamen ipse prius dominum ne
gauit et turpius ceteris deliq̄t

℣ Moraliter Allega ad hoc
q vt communiter illi q magis se
iactant minus reddunt · a illi qui
fortiores et constantiores amicos te
nere pacis se esse asserunt · tandez
quando venit temptatio et tribula
tio primi recedunt · Seneca · Infir
miori canis magis indulget latra
tibus ℣ Vel dic q petrus q̄
erat futurus ecclesie pater et qui
fortiori credebat ea aliis prout ex
verbis eius apparet permissus est
a domino cadere · ad ostendendum
q nullus debet de viribz suis p̄su
mere a ad ostendendū q̄ platus debet
cadentibz et deliquentibz compati · a
ex propria fragilitate aliorum fragili
tate cognoscere · et sic nimis aspe
re corrigere sed potius condolere Ecci.
xxxi. Intelligge q̄ sunt proximi tui ex
te ipso ℣

Petrus in atrio principis sac
dotū posit9 · ad ignē se calefa
ciens cum ministris · ibidē ad vocez
ancille xp̄i negauit · Audito tamē
gallo petrus respect9 a xp̄o · pec
catū suū recordat9 ē et sic egress9
atriū amare flendo peiuit · Ille al
lega quo isti q̄ fuit in curia dñorum
et q̄ cū ministris a officialibz eorū
de sedet ad ignē auaritie in aliqbz
officijs ostituti facile medacia et
periuria solet incurrere · a ibi plusq̄
alibi ad vocē ancille .i. ad carnis sug
gestionez vel ad pecunie dilectio
nez solet grauioa cimina pp etrae
℣ Vl dic q dato q hō iustissime
delinqueret · fit tñ quādoq̄ q ipz
dominus oculo misericordie respi
cit · a q̄ precor gallum cantatez .i. ali
quē predicantē audit · a sic duct9

penitẽtia foris. i. extra statum peccati exit. et amare ploranꝫ cõquerit atq; gemit. et sic veniaz optinet et acquirit. Vel dic q̃ nullus est ita petrus. i. fortis quin ad vocem ancille. i. carnis suggestiõez debet formidare. a quin per ipsã possit a statu salutis cadere et consentiendo peccato dnm̃ negaẽ

V Vdas osculatus est ihesum. et tamen ipse est q̃ tradidit ipsum ad mortem et tormentum

V Mora Sic vere hodie mali sacerdotes. q̃ dominũ in sacramẽto cotidie osculantur sũt illi q̃ sibi amplius inimicantur. Et q̃ ipsũ osculando. i. indigne recipiẽdo in malib9 inimicoꝝ suorũ. i. vitioꝝ que hẽnt in corde tradere dño osculanẽ. Mat. xxvj. Juda osculo filiuz hoĩ tradis.

## Capitulũ vicesimũ primũ.

DE precio sanguinis exsti venditi sacerdotib9 restituto fuit emptus ager figuli i sepulturã pegnorum q̃ acheldemach võbaẽ .i. ager sãguinis. Math. xxvij.

V Mora Sic vẽ pcio mortis crusti fuit emptus et acq̃situs ager opulentissim9 padysi. in quo fez pegrinos. i. viri iusti q̃ se reputãt pegrinos et aduenas super terrã i morte quãtũ ad animã sepelĩtur et in brẽ felicẽ reponũẽ. Qui etiaz locus ager sanguis xpi dicatur pro eo q̃ sãguis xpi pcio cõparatus. Ager etiã dicatur figuli. pro eo q̃ ipse dedit et vendidit factor mundi. Ge. xxvij. Odor agri pleni cui benedixit dominus

V Judas penitẽtia ductus peccatã de xpo iuste vẽdito acq̃sitam legiẽ restituisse. et de ẽmie suo displiciẽtiã habuisse. Os ẽ contra obstinatos vsuratos. q̃ sine displiciẽtia et peitẽtia de mundo recedũt. et michil de alieno omnino restituere volunt.

V Barrabas nocens in cuna pilati fuit liberatus. xpc vero innocens crucifixus. Os q̃ pylatus ad vocẽ populi fecit. ideo execrabilẽ se esse credidit. i cuius signũ maz suas lauit dicẽs. innocẽs ego sũ a sanguine iusti huius

V Mora Ille allega generaliẽ q̃ in curijs malorũ iudicũ hoĩ et innocẽtes maxime qñ sũt egeni et paupes cõdempnantur. mali aũt et nocentes dũ tamẽ dicãtur barrabas q̃ interptat filiꝰ magistri. id est alicuius viri nobilis et insignis. hoc ẽ dictu dũ tamẽ sint hoĩnes nobiles et diuites. a q̃ magistros habebant dominos vl parentes cõtra iusticiaz absoluũt. quia isti sunt de q̃b9 dicit. Ysa. v. Ve q̃ iustificatis impiuz p muneribꝰ et iusticiã iusti auferis ab eo. Vl illud dic contra multos fatuos q̃ quando faciunt aliq̃d malum ad clamorem aliorum reputant se innocentes dicentes Innocens ego sũ vos videritis. et tamẽ isti debẽt aduertere illud. Exo. xxiij. Non sequeris turbã ad faciẽdũ malũ. nec in iudicio acquiesces plurimo tũ sententie vt a vero deuies

M Oriẽte dño velũ tẽpli ẽ i duas

ptes scissuz · terra mota est · petre scisse sunt · sol obscuratus est · et tenebre per vniuersam terram facte sunt · monumenta plurima aperta sunt · a sanctorū corpa surrexerūt · et ī scāz ciuitatez ihesu ierusalem intrauerūt et mltis apparuerūt · ℣ Nox ℭ Sic vere ī tempore mortis passionis cristi possime ī septimana sancta · terra .i. peccator terrenus debet per timorez mouere · ps · Hesciat terram et faciat eam tremere · petre .i. corda quantūcunqz dura debent dolore scindi · Joel · ij · Scindite corda vestra a non vestimēta · Sol .i. splendor et letica cordis debet per passionem obscurari · Joel · ij · Sol conuertetur in tenebras · Monumēta .i. corda immunda et cadauerib⁹ vitiorū plena p cōfessionē debent aperiri · et sic tandē corpa scōrū .i. ipsi penitētes sancti spūaliter resurgēt ita q̄ sanctam ciuitatē paradysi potuīt ingredi et ibi ī illā requiē introduci · Debre · ix · Festinemus ingrēdi in illā requiem ·

℣ E ℌ Omo quidā diues ab aramathia noīe ioseph · q̄ discipulus erat ihesu a pylato petijt corp⁹ eius · qđ captum in sindone mūda ī uoluit et ī nouo monumēto ī quo nondum quisq̄ positus fuerat sepeliuit q̄ grade saxū ad ostiū monumenti aduoluit ℣ Nox ℭ Iste hō signat virū iustū · qui dicitur hō per rationē et discretionē · diues per virtutū et meritorū possessiōez discipulus ihesu per obediētiaz et imitationē · ab aramathia q̄ interpretatur vigilia p diligētiā et discussionē · nobilis p generosā animi cōditionē · decurio per decalogi adimpletionē · dictus ioseph .i. augmētuz p cōtinētiam et virtutū cumulacōem · Genesis · Filius accrescens ioseph · Quia reuera talis corpus xpi in sacramento altaris digne recipit · et eū in sindone munda .i. in puritate conscientie ponit et in monumēto .i. in corde humili et deuoto ipsū sepelit et recondit grandēq̄ lapidē .i. pondꝰ diuini timoris adhibet virtute cuiꝰ ipsum defendit meliꝰ et custodit Cuilibz em illō corpꝰ recipienti dicit · in · Hexx · Custodi viū istū qm si lapsꝰ fuerit erit aīa tua p aīa eiꝰ · ℣ E ℭ Vel dic q̄ in hoc q̄ ioseph q̄ erat iustꝰ cepit a pylato q̄ erat iudex pessimꝰ pt dicit · q̄ dato q̄ sacerdos sit pessimꝰ crucifigatq̄ dñz in seipso p vitia sicut erat pylatꝰ · michilominus ipse potest ioseph q̄ erat iustꝰ .i. cuilibet bono xpiāo verū corpꝰ xpi tradē · sacramēta ecclesiastica ministrare · ipse ioseph .i. xpianus licate potest ab ipso recipere · Quia virtus sacramentorum non est a ministro sed a deo · a ideo ministri mali non possunt sacramēti efficaciā in illo qui digne recipit vicaē Mat · vij · Vos āt cum sitis mali satis bona data dare filijs ℣ C ℚ Vstodes quibus fuerat commissum custodire corpus domini in sepulchro · a facie angeli descendentis de celo cuius aspectꝰ erat sicut fulgur · a a facie tre motus q̄ tunc factus est · ita sunt terrati q̄ quasi mortui corruerūt · Qua pter dñm perdiderunt · q̄ ipsis sic prostratis xp̄c sepulchz exiuit et ipis ignorātibz abijt et exiui

Vnde ipsi testificati sūt q ipsis dor
mientib9 custus erat eis subrep
tus et de eorū custo dia ablatus ·

¶ Mora Illud potest expoī q illi
qui in pasca corpus dn̄ in corde si
ne sepulchro custodiedū recipiūt
quādoq ipsum valde male custo
diunt · quīymo ipi per vitia sepe
perdunt · Angelus em̄ qui descen
dit de celo .i. diabolus cuius aspe
ctus per violētiam tēptationis ar
det et penetrat sicut fulgur · Jux
ta illd · Lu · xxij · Videbā sathanā
tanq̄ fulgur de celo cadentē · vna
cū terremotu temptationis ipos
p peccatū pstermit · ita q in vi tys
statiq dormiūt atq cadūt · a sic the
zauro quē custodiē debuerāt spo
liantur et in sepulchro siue cōsciē
tie a xp̄o quē recepant euacuanē
Mar · vltimo · Surrexit et non ē
hic · ecce locus vbi posuerunt eum
Et si vis dilata viam tuam · quo
mlta genera vitiorū diuersoq vide
tur arca sepulchrū dormire et ma
le dn̄m custodire .i. Regū · xxvi ·
Viuit dns q filij mortis estis qui
non custoditis xp̄m dominū ¶ H
Ic dicatur q cū custodes xp̄i
resurrexisse et āgelū de celo
descēdisse testificarētur primo pes
sacerdotū ipos pecunia corrūpūt ·
et q ipsū a discipulis suis furatū
dum dormiebant dicerēt pacta pe
cunia induxerūt · Qui acepta pe
cunia sicut fuerāt edocti fecerunt
et resurrexisse dn̄m negauerūt ·

¶ Mora Illud si vis allega exem
plariter quo peccūnia et auaritia
facit veritatē dimittere · mēdacū
dicere · et articulos fidei aliquoti
ens negare a ab illis que quādoq
testificatus fuerat deuiare · bene er
go dicit · Ecclesiastes · x · Pecunie
obediunt omnia ·

¶ Explicāt Moralisatiōes sup̄
matheū · Sequuntur Moralisatio
nes sup̄ marcum ·

## Capitulū primū ·

¶ A



Vta q̄
quid est
in marco
totuz vt
cōmunē
predicat
in matheo
ideo pau
ca que re
manent superadd̄az · In · iij · capi
tulo dicit q cū ihūs quadā die fer
uentissime p̄dicaret · visū est discī
pulis suis q humanā discretionē
excederet · et ideo accesserūt vt e
um tenerent · dicebāt em̄ q in fu
rorez versus erat · Scribe etiā dice
bāt q belzebub habebat · et quia
in principe demoniorum demōes
expellebat ¶ Moraliter ·
Illud allega q viri iusti qui fer
uenter predicāt · a opa virtuosa
prędeterus agunt · intantum q de
monia .i. vitia et demonum poten
tiam de obsessis peccatoribus suis
doctrinis expellunt · isti hodie fi
rtuosi et sine sēsu a vitis carnalib9
credūtur · michilq prorsus valē a
mundanis hominibus reputanē
Quia q̄cūq hodie mūdana cōtēp
mit · a de salute sua et aliorū medi
tat · fatuq a lunaticq extimat · sic
de xp̄icta q̄ veitad mungendum

ihesu veīt dixerūt alȳ. ny. Greg. ix
Quid ad te venit subreptitia? iste
Etiam si quis mirabilia opera et
virtuosa facat statim mali illud p
ypocrisim et malā intentionez fa
ctum asserunt. et hoc magis belze
bub quam veritati diuine attre
buunt. Mat. xi. Venit iohannes
non manducans nec bibens et di
cunt. demoniū habz.

## Capitulum secūdū VA

HO ihesum cum fuissz ad
ductus homo surdus a
et mutus vt īponeret
sibi manū. apprehēdēs
eum de turbā seorsum. misit digi
tos suos in auriculas eius. et spu
ens tetigit linguā eiº. a suspicāēs
in celū dixit effeta qō est adapiē
et statiz sunt aperte aures eius a
solutum est vinculū eius et loque
batur recte. Mar. vij. Hoc
Sic reuera cuz ad domnū cotidie
veniunt peccatores. q surdi et mu
ti esse dicūtur. p eo q illa q pertí
nent ad suam salutem non possūt
loqui seu dicere vt aliqua honesta
vt vtilia predicaē Vtilia scz correc
tionē et bonam āmonitiōez non
possunt audire. nec ad aliquā bōz
doctrinā volūt cor suū applicare.
Jere. sexto. Incircūcise aures eo
rū et audire non possunt Sed quā
doq; estus vel plātus istos seorsū
a tumultu negotioz et hominū du
cat per contēptuz. donec saliua bo
ne doctrine linguā talium tāgit.
a sic ad recte loquēdū. i. confitendū
laudandum et gratias agendum
ipsos acuit et disponit. Ipse eti
az digitis suis .i. donis spiritus scī
vel digitis sue liberalis gratie vel
distributionis. l' digitis sue manu
ductionis ostensionis et intentio
nis. l' digitis sue percussionis vel
correctionis. illorum aures. i. audi
tum et attentionez aperit. vinculum linguae eorum. i. vere cūdiā ig
norantiam obstinationem insolē
tiam impudiciciaz resoluit. ita q
diligenter loqui et recte audire a
attēdē eos facit. Vñ de tali spūa
li medico potest dici quod sequit.
Bene omnia fecit. quia surdos fe
cit audire et mutos loqui. Mat.
xi. Surdi audiunt cecī vidēt et
ceteri.

## Capitulum tercīū VA

DE quodam demoniaco
ducto ad ihesum vt ab
eo sanaretur dicit hic.
q pater ipsi? dixit ei
sto attuli ad te filium meuz habē
tem spiritum mutum ab infantia
sua. qui vbicumq; apprehendit
allidit eum. et spumat et stridet
dentibus et arescit. sepe etiam eū
in ignem et aquam misit vt eum
perderet. et attuli eū ad discipulos
tuos et eū sanarē nō potuerūt. Xpc
ergo istū sanauit. et spm surdū
a mutū. i. q mutitatē et surditatē
in eo causauerat effugauit. vt hēt
Mar. ix. Hoc Iste demonia
cus signat peccatorem. qui a disci
pulis sanari nō potuit ad significā
dū q sol? deº et nō homo peccata

dimittit · Luce · vij · Quis potest dimittere peccata nisi solus deus Iste ergo quādoq; ab infantia a demonio obsidetur .i. demonū seruitio per vitia subiugatur · a quo ꝛ per quē multis spūalibus infirmitatibus occupatur · Et primo qdē istum facit surdum mōtum non dignatur bonum audire · mutum mōtum non vult dicere · allidit ad terram eum mōtū talis solet per auaritiā ad bona terrena huius mūdi se effūdere et ea concupiscere et amare · Et breuiter istum facit spumare per luxuriam · stridere per detractionem vel iracundiam · arescere p iuidiam · i aquā etiam ipsum ꝓicit per gulē inglu uiē · et eū i ignē mittit p malam cōcupiscētiā · et sic diuersimode ipsū nititur pdere p dampnatiōis molestiā · Et breuit quādo imundus spūs mētē occupat per peccatum ipaz solet diuersimode muadere · et nūc per vnū vitiū nūc p aliud infestaē · ita q quādoq; ita est obstinatus et malꝰ · q discipuli xpi scz pdicatoēs et plati ipz nequeūt corrigē cōuertere vel sanare Qui ymo necesse est q ipse xpc per se ipsū p spūalem inspirationē ꝛ vocationē ipsum dignetur misericorditer liberare · Tales em demoniaci ꝛ obstinati deo dimittūtur qē p alios nullatenꝰ cōuertūtur · Ecclesiastes .i. Peruersi difficile corriguntur · ab ipo aūt xpo quandoq; miraculose sanātur et ad salutis seitaz reducūtur · ps · Tibi derelictꝰ est pauper · orphano tu eris adiutor ℣ Ꝫ Vl dic scōz sanctos q iste signat genus hūanū demoibz per ydolatriā et diuersos errores subditum · qđ p moysen et xpm tas et alios discipulos sanare ac saluare non poterat · quīymo ipsum dyabolus grauabat · necesse ergo erat · q ipse dominꝰ personaliter interueniret · q per se ipsū non per discipulos ipsuz saluaret · Jo nj · Ego veniaz et curabo eū · vide similē expositiōem de baculo elize nj · Re · nj ·

℟ c

Discipuli petētibz · q̄re qđaz demoniū nō poterant expulisse · dem̄ ea xpo q hoc ge⁹ demoniorū nō eicit nisi in oratiōe et ieunio · de isto est Math · xvij · Propt̄ incredulitatē suā nō poterāt ipsū discipuli eiecisse Et sic patet q fides ieiunū et oratio sūm ope valēt contra demonia et peccata ·

℟ d

Quum dns vellet istū demoniacū quē pat̄ suus sic ad xpm duxit sanaē · dyabolꝰ incepit euz crudeliꝰ impugnaē · ita q expulso demonio ꝯ q̄si mortuꝰ erat et cecidit · sed ipsuz dominus subleuauit ℣ Nota Hic vē cū dyabolꝰ videt q ꝯ debet de sua potestate per pēitentiaz recedere · et q xpc ipsum vult de suis manibz liberare vrpote quādo videt q pat̄ suꝰ scz predicator ad dnm mittit adducere et apportare · tūc fortiꝰ p turbationes et tēptationes eum inuadit et ne ipsum pdat contra eū plus insurgit · qđ tamē parū sibi valz quando deus ipsum saluare decreuit · quia dato q mortuus · id est obstinatus peccator appareat sibi quandoq; manum sue misericordie porrigit · et ipsum ad statum et vitam gratie reducat · ps ·

Suscitans de terra mortem ne. Vl dic q̄ quādo q̄s a dyabolo per tēp tationes fortius mutatur · tunc magis ē ppe q̄ a dyabolo libetur et salus sibi ppetua detur. ¶ E

Hic dicitur de quodā q̄ demo nia in nomine xp̄i eiciebat · et tamen dñm non sequebat quē cum discipuli phibērent xp̄c nolu it ymmo ipsum sic dimitti māda uit · Nolite mq̄t phibere eū · q̄ ne mo est qui faciat virtutē in nom ne meo qui possit cito male loqui de me · qui enim non est aduersus nos pro nob ē. ¶ Mor E Ista possunt allegari q̄ non debet esse aliquis ita malus · qui debet male loqui de illo in cuius nomine vtu tem. i. a quo virtutem et dignita tem recepit · sub quo honorem et potestatem acquirit · Nemo mq̄t dominus qui fecit virtutes in noīe meo potest cito male loq̄ de me · Qd tamen est contra multos qui lacerant et mordent benefactoēs suos · et illos in quorum nomine et sub quorum potestate exercent in seculo actus magnos ¶ F

Vel dic q̄ mali q̄ non sequuntur xp̄m in moribus et vita · quādoq̄ in nomine eius virtutes faciunt i exemplis operib? et doctrinis · sic ad litteram patet de ypocritis · q̄ quāuis sint mali demonia tamen in xp̄i nomine eiciūt · inquātuz bn̄ docendo peccatores conuertunt · vnde nec isti ab hys debent phibe ri cuz a bonis et malis xp̄c et xp̄i virtus debeat poicari

Capitulū quaetum. ¶ A

Cum quidaz genu flexo a xp̄o petisset · quid fa ciendo vitā eternā habe ret · a xp̄c sibi dixisset si vis ad vitam ingredi serua mā data · et ipse se seruasse a iuuentu te iactaret · cepit crustus persua dere hec verba · vnum tibi deest · vade et vēde omnia que tu habes et da pauperibus et habeb thesau rum in celo · et veni a sequere me Ipse antez hys auditis abiit tristis et merens · Erat autem homo ha bens multas possessiones · Crustus autem occasione eius dixit · q̄ fa cilius est camelum per foramen a cus transire q̄ diuitem in regnū celorum intrare · ¶ Mor a E Ista allega q̄ vix est ita bon? di ues nec tantus mandatorum ob seruator · si agitur q̄ diuitias di mittat vt post crustum per paup tatis imitationez vadat · terrena cum eternis commutet · a thesau rum celestem sibi prestari expec tet · quin tristis desolatus efficiat et quin a xp̄o potius recedere eli gat q̄ per viā perfectionis dñm se quatur · difficile ē em diuitē intrare celum cū diuitias nolit saltē q̄tū ad affectuz vitare · Qui · xix · Diues difficile intrabit in regnum celo tum · ¶ B

Qui filioz zebedei accessit ad dñm petēs ab eo q̄ dū in reg no suo veniet vn? filioz suoz ad ipi? xp̄i dexterā ali? ad si nistrā se deret · ipaz ante dñs de imprudentia reprehendit dicens · nescitis quid petatis · Calicem ergo. i. t tribulatio nem et passionem et non insessio nem illis obtulit · Et hoc non esse

suum eis dare · sed quib⁹ a patre
suo patum est indicat · dicens · Ca
licez bibetis et baptismo quo ego
baptizor baptizabimini sedere ãt
ad dextrã et ad simistrã non ẽ me
um vob dare sed q̃bus patuz est
¶ Nor ℂ Ista possũt allegari · quo
modo carnalis affect⁹ quãdoq; fa
cit matrez .i. affectuosũ hominem
p suis iniuste petere · et eos velle
plusq̃ exigãt sua merita pmoue
re · verũptamẽ xp̃c .i. vnct⁹ sez pla
tus cui fit tal' petitio debet tales ĩ
digne petentes redarguere · a eos
ad virtutum exercitiũ melinare ·
Si enim a prelato petatur q̃ det a
licui sessionem .i. officiũ vel pmoti
onem · primo ante omnia debet
ei ꝓponere calicem et baptismuz ·
calicez dicit ebulationis · baptismũ
purificationis · ac si diceret · Ante
debetis tribulationẽ sustinere · et
puritatem mentis habere anteq̃
debeatis ĩdignitatibz astendi · Ne
ũ mq̃t nõ est dari vob · nõ exptis
vl' isufficientib⁹ et ĩdignis talem
sessionẽ · ꝫ solũ illis q̃bz a p̃re me
o est patũ · q̃ sez calicẽ à baptismũ
habuerũt .i. q̃ hñt scitatẽ et pfecti
onẽ · ac si diceret · Ne cui ĩ dignitati
bz ñ dẽt sedẽ ñ q̃ calicẽ dñi antea
nouerit sustinere Calicẽ dñi bibe
rũt et amici dei facti sũt · et ideo ĩ
p̃s · Calicẽ salutaris accipiã et nõ
mẽ domini iuocabo ¶ C
Ceus q̃ sedebat sec⁹ viã mẽ
dicãs a nõ obstãte impedim
to turbaz · mltomagis clamabat
dicẽs Miserere mei fili dauid · cũ
a cristo fuisset vocatus statim ve
stimentũ suum ꝑiecit et exiliens
ad xp̃z venit et ab ipso illumina
tionẽ recepit ¶ Nor ℂ Sic vẽ pecca
tor q̃uis sit obstinatus et ceus · si
tamẽ sentiat se vocari a deo · a ad
salutis semitam per inspirationẽ
inuitari · statim debet p confessum
post eum currere et per bona opa
post eum salire · vestimẽtũ uersa
tionis male vel ornimentum cuius
cũq; male excusationis deponere ·
vt sic poterit lumen diuine grati
e a domino recipe · Epheſi · v · Sur
ge qui dormis et exurge a mortu
is et illuminabit te xp̃c · Illũ em̃
xp̃c illuminat qui deposito male
conuersationis habitu ipsum seq̃
tur et honorat · Vide cetera · Mat
xx · de duobus ceis in fine · De vi
dua et de duobus mutis vide infra
Luce · xvm ·

## ℂ Capitulum quintũ · ¶ A

IVdas desiderãs habere
pecunias cum nõ habe
ret quid vẽderet q̃ xp̃z
adnt principes iudeorũ
et de xp̃o ꝑ pecunia venderda inci
pit tractare dicens · Quid vultis
michi dare et ego eũ vob tradaz ·
Acceptis autẽ ab eis triginta ar
genteis ipsum vẽdidit · a eũ oscu
lo tradidit · vt habet · Mat · xxvj
Qui finaliter penitens se male fe
cisse clamans et desperans se laqo
suspendit · et viscera eius effusa
sunt mediusq; crepuit · sicut dicit
actuum primo · ¶ Nora ℂ
Sic vere videntur facere simoma
ci prelati Isti enim cristum · id
est gratiam spiritus sancti vel
etiã accessionez ad cristum id est

officium vel beneficiū ecclesiasticū non tradūt alicui · ñ conueniant de mercede · dicētes · Quid vultis michi dare et ego eū vob̄ tradam Ac illi constituerunt sibi · xxx · argenteos · finaliter tamē post mortem ipsi penitebunt in inferno · vbi ad inferni patibulū suspendētur et pre dolore crepabunt · a fēda viscera .i. inferiora cogitamina et crimina effundēt et apparebūt Vel viscera id est verba impia cōtra xp̄m et deum per desperatiōez eructabūt · ℣ Eo ℭ Vel dic q̄ prelati s̄ymoniaci qui vendunt xp̄m pecunia · suspendūtur per mentis elationem · et crepant per iactātiam et p̄sūptionem · viscerā sue miserie ordie perdunt · et ipsa i terra effundunt per terrenoz auaritiā et affectionē Vel viscera istorum signant eoz nepotulos quos i ecclesiā promouēt dū sūt ibi · q̄ reuerā post ipsorum mortē ostenduntur de corpore ecclesie eici et effundi · de suis beneficijs expelli et in terram .i. ad statū infimū deduci · Treno · secūdo · Effusum est in terra iecur meum ℣ ℭ

Judas volēs xp̄z i morte tradere ministros · dedit eis signū dicens · Quēcūq̄ osculatus fuero ipse est tenete eū · Cum ergo xp̄c esset in orto iudas ad euz accedēs osculum sibi dedit · et sic osculando ipsum ipsis monstrauit · Qui cum gladijs et fustibus ipsum cōprehenderunt et eum ad supplicia deduxerūt ℣ Nor ℭ Judas p̄ditor est mundus qui ipsum quē osculatur .i. cui p̄speras arridet · et quez fauoribus tēporalibz amplexatur satellitibus .i. demonibus i infernō et tribulationibus tradet cōprobat dicēs · quēcūq̄ osculat̄ fuero ac · Quia reuera ortus delitiarum in quo homo spaciatur .i. artifus fauorum et diuitiarū quibus homo a mundo ditatur · osculū et āplexus fortune a prosperitatis quibz hō in hoc mūdo iocundatur · signū sunt q̄ tal̄ finaliter debet capi et ēba demonū ad tormēta deduci · q̄ quanto plus hō talibz osculis alluditur · tanto captio eiꝰ patior a celerior inuenitur · teste Ambrosio cōtinuꝰ successus tpalium eterne dampnationis ē indicū · Unde de tali iuda .i. de mūdo vel fortunato successu dicitur · Ecclesiastici .xij · In labijs inuoluat inimicus. ℣ O

De iohāne dicit̄ q̄ adolescens q̄dā sequebat̄ xp̄m amictus sindone super nudū · q̄ videns q̄ ministri per vestē tenebāt eū vt puirēt relicta sindone nudꝰ p̄fugit ab eis Nor Sic vē si satellites diaboli per vestes honoz tēpaliuz nos capiunt · et si istis mediātibꝰ i mal' cōplacentijs nos detinent a inuolūt · ipsas terrenorum honorum vestes debeꝰ p̄ otēptum reicere · a nudi .i. paupes et scientia mūdi de bemꝰ de eorum mambꝰ recedere · Amos · ij · Robustus corde inter fortes nudꝰ fugiet · ℣ O

Milites crucifixerūt dominū a inter se vestes eius diuiserūt · Sic vere milites regum et principum officiales xp̄m in p̄sona ministroz clericorū et pauperū crucifigūt inoptum istos christi seruitores molestant multiplicat et affligunt Math · decimo quinto · Quod vni

ex mimimis meis festis ac̄. Et ve
stes temporalium bonorū suorum
ipsis per rapinaz subtrahūt et in
ter se diuidūt. ps. Diuiserunt sibi
vestimēta mea ac̄.

¶ Vnica saluatoris q̄ inconsuti
lis dicta est. quā milites nō
diuisē tūt. ꝙ eā sortiti fuerūt. dicē
fuisse quedā tunica inconsuta sez si
ne futura cōtexta. quā beata vir
go sibi existenti puulo dicitur fecis
se. que tandem sēm cremētū cor
poris dicē creuisse. et sic sēp suo
corpi aptata fuisse. q̄ sine crēmen
to q̄ diu vixit durabat. ita q̄ ip
sā nulla ātiquitas consumebat.
Illam etiam sicut postea ponunt
alij. pylatus habuit et cum vo
caretur ad cesarem ipsum volen
tē occidere. mox vt eū videbat iā
ipsius contra euz q̄escebat. mox
vero vt ab eo exierat statim contra
eū seuiebat. ꝙ eo iterū ad impato
ris presentiā reuocato statiz virtu
te tunicæ p̄ceps ad māsuetudiez
cedibat et euz tanq̄ iustum absol
uere ꝓponebat. Aduertens ergo
ad hoc p̄ceps expoliari ipm fecit
et tūc cōtra eū insamēs ad exiliū
condēpnauit. sicut hec omnia i hy
storijs quibusdaz cōtinent.

¶ Tunica saluatoris .i. tunica salutis
ē diuina gratia. quā maria virgo
.i. amaritudo pemtētie cū acu cōt
tionis et cū virginitate. i. cū pur
ificatione et mūdicia cōfessionis cō
pomit. ita q̄ nullā sasturā vl̄ rup
turam alicuius discōtinuationis l̄
imperseuerātie ibi pomit. vnde ad
hoc q̄ maria. i. amara pemtētia tu
nicaz gratie faciat potest dici illd
Johan. xxi. Tunica sucinxit se
et misit se in mare. Ista enim tū
ca in cristo in bonis psonis sem
per augetur. et quanto plus p bo
na opera creuerit q̄to q̄z ad maio
rem etatez peruenerit. tanto i ip
sis tunica inconsutilis. i. gratia et
perseuerantia plus augetur. Ista
autem tante virtutis est q̄ si py
latus. i. percōz quantūcunq̄ fuerit
malus ipsam induat. nunq̄ erit
sibi impator celestis deus sez ita l
catus. quin si cuz ista tunica coā
ipso in die iudicij cōparuerit sibi
inmansuetudinem conuertatur.
ac̄ quin ab ipso deo misericordiam
consequatur. Si vero contingat q̄
sine tunica diuine gratie homo ad
eat. tunc imperatorem denm sta
tim contra euz commouebit et da
bit sibi infernale exilium et tor
tuz. bñ ergo dicitur. Apo. decimo
sexto. Beatꝰ qui vigilat et custo
dit v estimenta sua ne nudus am
bulet.

¶ Vel dic q̄ ista tunica cristi signat ecclesiam q̄
reuera simplex inconsutilis sine
diuisione sasmatis vel erroris debz
esse et sic poterit semper crescere
et augeri. Ephesio. v. Vt exhibe
ret ipe sibi gloriosā ecclesiaz non
habentē maculam aut rugam.

## ¶ Capitulum sextum.

¶ Alde mane vna sabba
toz muliēs de nocte ve
nerūt ad monumētū vt
emptis aromatibz vn
gerēt corpus cristi. Cum ergo cōq
rerent de lapide q̄ eāt ad hostiuz

reuoluẽdo · scdz ꝙ · Math · xxvm
pmitur · Ecce terremotus factus
est magnus · angelus ãt dñi descẽ
dit de celo et accedẽs reuoluit la
pidem et sedebat sup eum · Erat
em aspectus eius sicut fulgur et
vestimẽtum eius sicut nix · Satel
lites vero qui corpus xpi i sepul
chro seruabãt ꝙsi mortui ceciderẽt
Mulieres etiã pdicte ad aspectuz
eiꝰ fortiter obstupuerũt · Et sicut
marcus dicit hic · mulieres intrã
tes in monumẽtum viderunt istũ
in forma vniꝰ iuuenis stola cãdi
da coopertũ Iste aũt angelus mu
lieres fuit consolatus et resurrex
isse dominũ ptestatus · Satellites
vero terruit · et ipsos quasi mor
tuos dereliquit · ¶ Nota ¶ Per
sepulchrũ dñi pt intelligi ecclesia
materialis · in ꝙ corpꝰ xpi i sacra
mento altaris seruat · Vel etiã ec
clesia vniuersal · in qua corpꝰ i p
sona paupũ mortuũ et depressuz ia
cet et sꝫsternitur · Vel sacre scrip
ture misteriũ in quo corpus crusti
mortuũ iacet . i . i quo de morte cor
poris crusti hystoria cõtinetur ·
Mulieres iste deuote animas seu
mentes vel personas simplices de
signant · que aromata virtutuz a
vnguenta deuotionis · limituram
ꝙ cõpassionis portãt · a ihesum si
ue in psona ppria siue in paupũz
cõpassione · vngere et linire affec
tant · Mar · xnj · Venit mulier ha
bens alabastrũ vnguẽti pcosi et
effudit sup caput ihesu Lapis grã
dis qui xpm claudit pondus dif
ficultatis signat · qõ in via venẽ
di ad ihesum mulieres istas . i . sim
plices retrahit · atꝙ grauat Vem

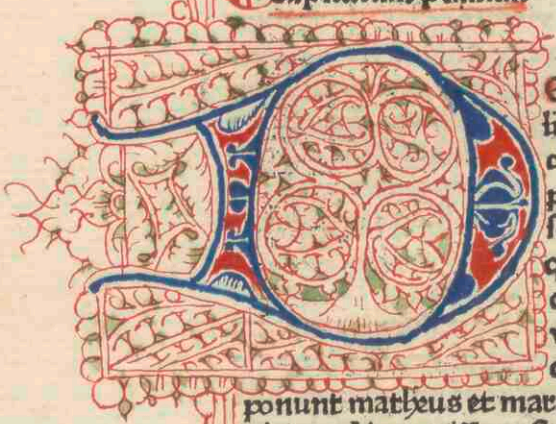
e ndo em ad pauperes obuiat la
pis ppne paupertatis · Veniendo
ad scripturam obuiat lapis diffi
cultatis · Veniendo ad eũ in sepul
chro mentis p deuotionẽ obuiat
lapis nostre male consuetudinis
et fragilitatis · Et ideo iste mulie
res ante omnia debent auxilium
lo norũ querere · vt lapidem hu
iusmodi valeant submouere dicen
tes · Quis reuoluet nob lapidem
Per angelum istũ possunt intelli
gi bomi ecclesiastici vel prelati · q̃
re uera debent dici iuuenes per vi
tutez fortitudis et prudẽtie · aspe
ctu fulgurei per virtutez seueritа
tis et iustitie · cum vestimentis cã
didis p virtutẽ castitatis et mun
ditie · sicut de angelo thobie dicit
Tho bi · v · ꝙ ipse inuenit iuuenez
splendidum stantem panctũ pa
tum ad ambulandũ · Isti em dñi
aspectu fue seueritatis et iustitie
satellites dyaboli . i . peccatores ter
re · isti per equitatẽ et mẽtis tran
quillitatẽ debẽt sedere · isti i monu
mẽto xpi p fue passionis meditati
onẽ vl scriptue expositionez et p
paupũ nutritionẽ dñi manere Isti
mulies . i . simplices dñi osolari et
foue · et lapidẽ . i . omne impedimẽ
tũ quo mnꝰ ihm iuenie · et ad eũ
p spẽ et deuotionez venie valeãt re
moue · et de resurrectione et alys
articul ipos istruẽ · Apo · x · Vidi
ãgelũ de i fortẽ descẽdentẽ de celo cu
ius facies erat sicut sol · Ista ergo
est veritas ꝙ quoties mulies et
deuoti ad ihesũ volũt p spẽ et pe
nitẽtiã accedẽ · et eũ p cõpassionem
et deuotionem in se vel i suis pau
peribus vngere · semper debent

angelos .i. viros ecclesiasticos a p̄latos obuiam habere · q̄ omnia impedimēta debent tollere · et lapidē .i. ōne offendiculu remouere · et eos cōsolari benigniter et iuuare vt sic de talibus angelis .i. viris āgelicis dicatur illud · Actuū .i. qđ de angelis dicatur · Ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis ·

¶ Explicunt Moralisatiōes sup marcum · Incipiunt Moralisationes sup Lucam ·

## Capitulum primum

¶ A



Euangelio lucem chil īteodo ponē · misi soluz illa que ēperio superedē vltra illa quē piter ponunt matheus et marcus Ergo dicitur hic q̄ missus est angelus gabriel ad virginem mariā i nazaret salutandā · q̄ ingressus ad eam ipaz suo lumine stupefecat · sed osolatus eā verbū nūciauit eidē · que credēs dei filiū mox cōcepit · Lu .i. ¶ Mora Ista possunt applicari exēplariter ad virgies et maxime ad sāctimoniales · quia reuerta exemplo beate virginis iste debent manē in ciuitate nazaret q̄ interpretatur vnctio vel mundicia custodiens aut separatio · Qua iste debent habere vnctionez deuotionis · mundiciam pure et caste conuersationis · custodiam sui ipsius per diligentē discretionez et separationē a mundi negotijs · et sēcularū nugis · vel a quibuscūq; malis cōsortijs per solitariā habitationem Iste etiā debent dia mara per amaram pēitentiam et cōtritionez · et debent manere et stare infra domū et claustrum per omnis vagationis abdicationez · quod ostenditur cū dicitur igressus ad eam · quia non inuenit eaz in platea sed in domo · p̄s · Ecce e longauí fugiens a mansi in solitudine · Ad tales virgines non sunt quales cūq; viri mittendi · ſ solum qui sunt angelus gabriel qui īterpretatur fortitudo .i. viri angelici fortes in bonis moribus et robusti · tales em̄ de quibz nulla potest esse suspicio debent virgines visitare · lumine bonorum exemploz et documentorum ipsas illuminare · et verbū dei ipsis nūciaē et p̄dicaē · et sic ipse potēt mediātibz istis verbum dei p gratiam fuscipere et concipere et ipsum in vtero cōscientie retinere · ¶ Isaie · septimo Ecce virgo concipiet et piet filiū et vocabitur nomen eius emanuel quod est nobiscum deus Audita men qđ dicitur q̄ virgo expauit de lumine et de angeli presentia i consueta In quo notari potest · q̄ nō aliquis ita āgelicus sit qui virgines eius consortiū et p̄sentiā de beāt expauē · Et debēt de ipis dubitaē quousq; eos pbauerit · virile em̄ colloqū dñt metuē quousq; ipsos cognouerint verbū salutis

veracter prēdicare · Abacuc · in · Domine audiui auditum tuum & timui

℣ Cum beata virgo filiuz dei cōcepisset et quadaz die ad salutandum elizabet · que iam p̄ sex menses ante iohannē baptistā cōceperat · in montana celeriter ascēdit · sic factū est q̄ iohannes existens in matris utero xp̄i et virgis p̄sentiā sensit · et ob eoz reuerētiam exultauit · vñ dixit elizabet Vnde michi hoc vt veniat mater dn̄i mei ad me · vt enim facta est vox salutationis tue in auribꝰ meis exultauit infans in utero meo in gaudio · ℣ Nota ✠ Ista possunt allegari ad confirmatiōez fidei incarnationis · quā iohannes in utero sensit · et eā p̄dicauit exultando in gaudio · Vel potest allegari de sanctitate iohānis · q̄ in utero existēs festum honorauit · et diuinitatem eius mox cognouit Vel allega de humilitate virginis que ad salutādum cognatam dignata est ascendere et ad eā festinare celeriter · In quo datur nobꝭ exemplū · q̄ nullꝰ debet esse ita magnꝰ aut dignus quin minores consanguineos debeat diligē · et eos quādoq; benigniter visitare · Vel dic q̄ ista et beate virginis auxiliatrix presentia facit pueros · i · puros et innocentes spūaliter exultare · & ob ipsorum reuerentiā gaudere ℣ Zacharias pat̄ Johānis baptiste ante natiuitatez ipsius iohānis mutus extitit · quo nato statim loq̄lam recupauit · et in laudem prupit dicens · Benedictus dn̄s deꝰ israel · ℣ Nota ✠ Johēs · q̄ interpretatur in quo est gratia signat diuinā gratiam · · q̄ ergo tales iohanne · i · diuina gratia caret · mutus · i · linguis efficat · q̄ salubre michil dicere vel loqui p̄batur · verū quādo iste puer iohānes scz diuina gratia sibi natalitur · & a deo cōceditur · tūc bñ cōgrue verba salutis loq̄tur · vñ · Gregor · Innanuz laborat lingua p̄dicatoris · ñ affluerit gratia saluatoris · ℣ Pastores erāt in regione vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suū · Ecce autē angelus dn̄i stetit iuxta illos · et claritas dei circūfulsit illos · et timuerunt timore magno · Iste āt angelus statim cōsolatus est eos · et gaudiū magnum illis retulit · et natū in bethlehem mundi saluatorem nūtiauit · Illi continuo vt laudes celestis exercitꝰ audierāt vsq; in bethlehem venerunt · & mariam ioseph et infātem inuolutū pannis et positum in p̄sepio reperierunt ℣ Notanter ✠ Isti pastores possunt signare bonos sacerdotes prelatos et predicatores prouidos · qui pabulo sacre scripture vl̄ subuentione rēpalis substātie · et alios deuotiōis et eucaristie se et alios nutrunt · greges sibi tor a lupis infernalibus custodiunt · et super ipsos diligēter intendunt · Lu · xij · Si sciret patfamilias · qua hora fur veniret vigilaret vtiq; et non sineret perfodi domuq; suā Tales ergo ab āgelis visitat · lumine celestis gratie circūfūdūt · timore dn̄i consternūtur et ab ipo spūaliter consolantur · Fmaliter āt post mortem vsq; in bethleem que

interpretatur domus panis .i. usq; in paradysum transeunt· vbi mariam cū ioseph et cum oībus sanctis et infantem xpm inuolutum pannis humanitatis nostre nec nō reclinatum in presepio reḡtionis eterne psonaliter inuenīūt· a quo gaudiuz et cōsolationē glorie sēpterne recipiunt et acquirūt· Glorificantes inq̄t et laudantes deuz in ommibus q̄ viderant et audierant· Math· ij· Videntes stellam gauisi sunt et intrantes domum ī uenerunt puerum cum maria matre eius Debent ergo pastores nostru sollicite vigilare vt tale possīt premiuz reportare· Apo· xvi· Beatus qui vigilat·

## Capitulū· secundū·

Xpe postq̄ cōtra opa tolum temptantem se preualuit· tādez in nazaret veniens sinagogam iudeorum intrauit· Exhortabantur ergo ipsū iudei vt ibi ī pata sua in q̄ nutrtus et ꝺceptus fuerat aliq̄ mirabilia faceret dicentes Quāta audiuimus facta caphar nāū· fac et hic in pata tua· crist9 vero in illa pata nulla mirabilia facere voluit· q̄ nullum ꝓphetam in sua patria acceptū dixit· et p exemplū helie a helizei predicāuit quoz tempoꝛibus multe erāt vidue et leprosi in israhel· helyas tamen ad vnicā miss9 est viduaz sārceptanā· et helise9 vnicū sanauit leprosū naaman scz sirum· qui alunde non de israhel natus fuerat

Ac si recte vellet dicere dominꝰ· quia isti phete non illis de pata sua aliem gemis fecerunt miracula· et q̄ nullus sanctus homo in sua patria condigne honoratur· et ideo ad extraneos recesserunt Ista etiam de cisto verificata sunt· q̄ cuz in sinagoga ysaiam exponeret isti conpatriote sui indignabāntur de ipso et eum filium fabri appellabant· vnde· Math· xiij· dicamo recto dicitur q̄ isti de ipso sic dicebāt Nonne iste est filius fabri· nonne mater eiꝰ et fratres apud nos sūt vñ ergo huic omnia ista· Sicut etiam hic dicitur· isti de indignatione ad iniurias proruperunt et eū ad supercilium ciuitatis duxerunt· et precipitare voluerūt· ipse tamē per medium ipsoꝝ trānsiuit et de eo cū mambz quasit· Lu· iiij·

Ista oīa allega q̄ nimia familiaritas pit cōtemptum· q̄ rueā ita est q̄ sapiēs hō minꝰ reputat ī pata sua q̄ ī aliena· et minꝰ a notis q̄ ab extraneis populis et remotis Facile em̄ est vt pes pibꝰ inuadeant· et vt vicinoꝝ suoꝝ sapiēciā et virtutes alij mordeāt et cōtēpnāt· Vñ cū a quodā philosopho q̄reret a quo esset in hac vita potissime cauendū· respōdit q̄ ab inuidi a ama· a iniuria immica· Vñ quādoq̄ fit q̄ inalī et inuidi opatore otra bonos vicinos insurgūt· et q̄n eos in virtute et sapiēcia videt p̄cellere ipis detrahēdo genꝰ ipsoꝝ ad memoriā reducūt et quādo otra psōas aliq̄d dicē nequīt· ipsū tam̄ occasiō e generis vilipendūt dicētes Nōne iste ē filiꝰ fab· nōne pētes eiꝰ apud nos sūt vnde huic

ōmnia ista · ac si diceret · Iste nō est diguus a nobis honorari · nec est credibile ipsum posse virtuali ter operari · quē de tā īfimis pētibz apud nos otigit generari · dicunt em̄ illō .i. Ihe · xxvi · Quis ē dauid a qs est filiꝰ ysai · Et tm̄ istud quā doqz non sufficiat · quīymo contra eum psonalit̄ īsurgūt · a eū de statu et gradu suo p̄apitāt et psternūt · a sua cautate et pata fugere et recedere esi aliquo cās cogunt Math · x · Inimici hominis domestici eius · sicut patet de illo scipione · q̄ dato qꝺ rei publice romane infimita lō fecisset · aues tamē romani eius prosperitatez et virtutum magnitudinem ferre p̄ inuidia non valentes ipsum in exiliū ꝓpulerunt · sicut pōit macrobius Sicut em̄ dicat dns · Math · xm · Non est ꝓpheta sine honore nisi i patria sua · Et ideo sepe fit qꝺ viri prudētes ꝓpriā patā negligunt et mansionē in alia pata querunt ibiqz amplius honorātur · et pspēitate maiori alibi quaz apud suos ꝓmouentur Quapropter dem̄ ē abrahe · Gene · xn · Exi de terra tua et de cognatiōe tua et de domo patris tui et veni in terrā quā ego mastrauēo tibi · et faciā te crescē ·

## Capitulū terciū

Cum petrus et sui socii piscarentur · a per totā noctē laborassent et nichil cepissent · contigit qꝺ dominꝰ naue illā ascēderet a denauicula turbas docēret · et qꝺ nauem in altū duci · et rethia in capturā laxari iubēret · Cum ergo petrus cuius erat nauis de tanto labore tocaus noctis cōquereretur et diceret · Preceptor p totā noctez laborātes nichil cepimꝰ · in verbo autem tuo laxabo rethe · sic factū est qꝺ tantam multitudinē piscium conclusetūt qꝺ rethe eorū rūpebat ita qꝺ aliā nauiculā in auxiliū cō uocarēt · et ambe piscibz repleren ē · Lu · v · Quor Ista nauis moralit̄er signat aiām quā q̄libet in mari a fluctibus huius vite habet regere · et ab ipsa rethe bone voluntatis laxare · et pisces meritoruz in hac nauicula congregare · vide tamen qꝺ q̄ diu in ista nō ē ēstꝰ p gratiā · et q̄diu duat nox et tenebrositas vitioruz · tam diu deficit captura piscium .i. meritoꝝ · Nocte em̄ culpe satis potest homo laborāre et bona opa perpetrare · vl circa tēporalia lucra et negocia infudare · nunq̄ tamē sibi cōtinget ex tali labore pisces .i. merita acquirere vel habere · Per totam noctē iqt laborantes nichil cepimꝰ · Ysaie xlix · Inuanū laborauimꝰ sine causa et vane consūpsi fortitudinem meam · Sic ceuera quādoqz ēstus ibi per gratiā intrat · vt ēbas malarum cogitationū doceat et operet et tunc ad eius mōitionem et inspirationez rethe voluntatis in altum ducatur mōtum scilicet affectꝰ eius et opera ad eterne vite altitudinem ordmantur · a sic procerto pisces .i. merita cumulantur ita qꝺ due naucule .i. non solū aīma ymo etiā corpꝰ istis piscibꝰ .i.

meritorum operibus vix repleñ·
in cristi enim presentia non absẽ
tia fit talis captio · in die gratie ñ
in nocte culpe fit meritor acquisi
tio · Jo · ix · Me oportet opãi opa
eius qui misit me donec dies est ·
¶ Et Vl dic q̃ nauicula signat
sacram scripturam in qua petrus
.i. quicũq; predicator satis sine fru
ctu poterit laborare · et satis vtile
predicationis in maĕ huiꝰ mũdi
p piscibus capiendis .i. p peccato
ribus conuertendis potest iuanũ
mittere et laxare · misi xp̃i presen
tia per gratiaz diuinã sibi assistat
qui retia predicationis in altum
ducere .i. ad spem eterne retributio
nis ordinare docerat · Sine em̃ xp̃i
gratia predicando non proficitur · a
fine eius gratia in officio predica
tionis pro nichilo laboratur · ps ·
misi dominus edificauerit domum
et cetera · quod etiam bene suppoi
tur hic vbi xp̃c post piscaturaz pi
scium dixit petro · Noli timere ex
hoc iam homines eris capiens · ¶ C
Qvm circa cultum multi infir
mi vndiq; confluxissent · et
ce viri quatuor portantes hominez
in lecto qui erat paraliticus · cuz
ipsum p̃ turba ante estuz non pos
set ponere ascenderũt super tectũ
a per tegulas submiserunt i lecto
in mediũ ante eum · Xp̃c ergo vt
vidit fidem illorum paliticõ pecca
ta dimisit · et vt lectum suum tol
leret et sanus corpaliter recedẽret
impauit dicens Surge tolle lectũ
tuũ et vade in domum tuam · ¶
Nor ¶ Iste paclitus est anim
peccatoris q̃ est debilis et infirm
et per carnis mollicẽ resolutus ·
et morte palitica ad executiõnẽ bo
norum operum inhabilis et ineptꝰ
de quo · Nahẽ · vm · Dñe puer meꝰ
iacet i domo paliticus et male tor
quetur · Quatuor viri qui istum
portabant et ora ihesu po nere ap
piebant · fuit q̃tuor cardinales viꝛ
tutes · l. q̃tuor affectiones que istuz
paliticũ animũ ad ihm̃ qui inẽpre
tatur saluator .i. ad salutis statuz
cupiunt adducere · et sibi gratie
sanitatẽ p̃ virtutibus p̃curare Vez
quia turba malarũ cogitationuz
et temptationũ nec nõ sollicitudi
num mũdanarum illam sanitatẽ
impediunt · ideo isti portatores de
bent istum infirmum supra tectũ
domus .i. supra apicẽ rationis ele
uare et erigẽ · et ab istis turbã ma
lis semouere Deinde ip̃z per fui ip
sius humliacõez ante ihesum depo
nere · et eũ per misericordie ip̃loã
tionem eidẽ offerre · et ab ipso re
medium et veniam ip̃lorare · Nõ
si fecerit xp̃c sibi peccata dimittet
et lectũ carnalis delectationis ip̃z
tollere et carnis desideria auferre
p̃cipiet · ipsũq; de vitio negligẽtie
surgẽ iubebit · a i domũ suã .i. eccle
siã l. boz cõscientiã pergẽ ip̃abit · a
de lecto carnalis delectationis ex
ire dicẽs · Surge tolle lectũ tuũ a
vade · Ephe · v · Surge q̃ dormis a
exurge a mortuis · vnde · Lu · vij ·
Resedit qui erat mortuus · Vl per
istos portatores qui supponũtur
esse quatuor · intelligo esse quatuor
euãgelioꝝ doctoẽs vel p̃dicatoẽs l
quatuor virtutũ cardinaliũ possel
soẽs q̃ paliticos .i. peccõẽs dño offe
rẽt ita q̃ de eoꝝ industria a xp̃icle
mẽtia sani et mũdati recederũt ·

Capitulum quartū. ℣a

Ibat ihesus in ciuitatē que vocabatur naym. et cū appropīquaret ad portas ciuitatis. ecce mortuus efferebatur vnicus filius matris sue. et hec cuz esset vidua. a turba multa ciuitatis cū ea. ihesus miserīcordia motus portatorēs loculi stare iussit. a ipsis stantibus loculū tetigit. a vocans adolescentem ipsum a mortuis suscitauit. et ipsum matri sue sanum dedit. Adolescens inquit tibi dico surge. a resedit q erat mortuus a cepit loqui et dedit eum matri sue. Luce vij. ℣ Hoc Iste filius signat quemlibet fidelem q matris sue scz ecclesie filius vnicus dicat. p eo q ab ipsa vnitate diligitur et foueē Diligens em ecclesia que nunc a xpi personali presentia videtur viduata quelibet fidelē in vnitate diligit. fumeq dolore afficit. quādo per vitia ipsum perdit. ij. he. .i. Sicut mater vnicū amat filiū. ita. ac. Quādoq etiā fit q talis filius per peccatū moritur. q iā a q tuor portatoribus scz a mala dilectione. a pēnitentie timore. a spe longe vite. a spe finalis penitētie i sepulturā ifernalē offertur. iāq in porta ciuitatis. .i. exterius i publica executione malorū operū cuz turba vitiorū inuenitur. etiaz i loculo seu feretro pprie carnis seu male cōsuetudinis inuoluit. a gestatur. Sed xpe quādoq sibi misertus de peccato ipsum suscitat. loculuz carnis eius per correctionē tāgēs ipsum per inspirationē et pdicatiōnem ad vitam et salutem vocat. dicens. Adolescēs tibi dico surge. Qui per contritionē surgit. a per cōfessionem loqui incipit. et sic p satisfactionem ipsū xpe matri sue. .i. ecclesie reddit dicēs illud Johan. xix. Mulier ecce filius tuus ℣ Vel dic q xpe tres mortuos i tribus diuersis locis dicatur suscitasse. Puella in domo. Math. ix. Adolescentem in porta sicut hic. Lazarū i sepulchro. Johā. xi. Per illos tres mortuos scōm doctores intelliguntur tres spēs hominum peccatorum. quos quilibz dns suscitat a peccato. Puella em mortua in domo signat animā in domo cōsentie mortuā p malū desiderium seu consensū. Juuenis i porta signat peccatorem q ide exiuit ad malum opus et ad actum. Lazarus in sepulchro signat peccatorem. qui totus est fetidus et corruptus per male cōsuetudinis vitiū. Isti ergo a domino suscitati leguntur. quia nullus peccator siue sit solus mortuus i consensu. siue sit exterius in actu. siue in male cōsuetudinis estu nō potest suscitari vel iustificari per alterū q̄ p xpm. xpe autē istos tres suscitat. qz de omni genere peccatorū cuctos aliquos ad vitam vocat. ℣ C

Cum dominus in domo simonis leprosi recūbēret. ecce mulier q erat i ciuitate peccatrix. attulit alabastrū vngēti. a stās retro cepit lacrimis abluere capillis suis tergere. ore osculari. a vnguēto vngere pedes eius. Videns āt dns symonē indignatum de hoc. q a peccatrice mulie se tangi permitteret. ipsū

increpauit parabolā de duob⁹ debitoribus recitauit · et sic pēnā tiam mulieris conuiuio hospitis ꝓposuit · et ipse mulieri peccata ō mia dimisit ¶ Nota ¶ Ista possūt allegari q deus plus peccatorem diligit perfecte pentētē q̄ iustum arrogantē et de suis virtutibz ꝓsumentem aliosq; ꝺtēpnētez · Tale etiaz aliq̄ꝺ de phariseo et publicano dicitur · Lu · xvm · q videlicet phariseus q̄ publicanū ꝺtēpnebat et suas iusticias recitabat · se q; alteri ꝓferebat ꝰpreh̄ꝺitur Publicanus vero q̄ sua peccata memorat · vix audebat celū aspicere · a pect⁹ pcutiēs miserere clamabat · iustificatus recessisse ꝓbatur · ideo bene dicitur · Lu · xv · q gaudium est angelis super vno peccatorē pēnitentiā agente · q̄ sup nonagīta nouē iustis ¶ Vel allega q plus placet dño sacrificiū spūs cōtribulati · q̄ opus exteri⁹ ꝓpalatū · plus em̄ cōmēdatur pententi a magdalene lacrimosa · q̄ simonis cabaria copiosa · et magis fuit refectus dominus peccatrices fletibz q̄ sui hospitis cibis et potibz · ps · Fuerunt michi lacrime panes · Vl allega quo multi fuit ista prefūpti ofi q cū quis semel peccator fuerit non credūt eū ad dñm posse conuerti · nec debere a xpo recapi nec xpz i ei⁹ obsequijs oblectāi · quinymo si ipsos pententes iuxta se vident indignantur · eorum consortiuz detestantur · non recordātes hūanā fragilitatem · nec attendentes bonam quam habent a domino voluntatem · sed semper oculum habentes ad illam quaz quadoq; cōmissunt prauitatem cuz tamen dicat ysid · de fumo bono · q deus n̄ respicit quales ante vixerimus · sed q̄les in fine erim⁹ et ad ho · v · vbi habūdauit delictum fuphabūdauit et gratia ¶ Et Vl vide in ista peccatrice formaz et exemplar ciuuslibz pentētis q̄ debet vnguētum pietatis deuotionis et cōpassionis in alabastro vase firmo .i. in corde bono ꝓposito fortificato reponere · tamen non statiz debet se dignum xpi presentia ꝓputare · ꝑ magis retro debet stare · inq̄ptum videlicet appropinquē ad ipsi⁹ gr̄iam se debet indignū credere · et immūdū et impiū iudicare · Lucē · xvm · Publicanus a lōge stās nolebat oculos suos ad celū leuare sed percutiebat pectus suū et cete ra · Tandē debet lacrimas cōpunctionis emittere · capillos suarum cogitationū p confessionē uoluere · a sic pedes ihesu .i. affectū dom̄i hoc ē certi sti miseri cordiam abstergere · a lauare · vnguētū deuotionis adiūgē et caritatis osculū sibi dare · Que pcerto si fecerit xpc sua pententi am acceptabit · a omnia peccata dimittentur · ps · Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo ¶ Vl dic q pedes domini sūt pauperes q̄ in ecclī corpore mistico infimū locū tenent · Persona ergo que peccata sua vult sibi remitti det illos pedes lacrimis ꝑpassionis · vnguento cōsolationis · osculo dilectionis · capillis elemosinarie subuentionis · ꝰplecti Quia p certo q̄n capilli a superfluitates tpalium bonoz in vsu pauperū p elemosinas exponuntur et compassio dilectio et consolatio

rega eas exhibentur · peccata facili ter remittunt · Daniel · nn · Peccata tua elemosinis redime ac̃. ℣

℟ Vel dic scd̃m sanctos alle gorice q̃ iste phariseus ē populꝰ iudaycus · magdalena peccatrix ecclesia gentiliū q̃ ad xp̃m venies recipitur · lacrimas cōpūctionis · capillos satisfactionis · vnguentum bone fame et opinionis · a osculū dilectionis exhibet · de quo populꝰ iudaicus indignatur cuius tam actus et opa alteri p̃feruntur ·

## Capitulum quintū · ℣a

In isto capitulo · ix · ponit de quinq̃ panum multiplicatione · de trāsfiguratione et filij lunatici curatione · de illiꝰ q̃ expellebat demones non phibitione · Sed de hijs ommibus vide in locis suis in Mat̃ · Dic soluz hoc volo supaddi q̃ xp̃c cū quadā die per auritatem samarie transiret et samaritani ipsum recipe noluissent · p eo q̃ versus iherusalē ppabat · et discipuli eius scz iacobus et iohānes · indignati contra samaritanos dixerunt xp̃o · vis vt dicamꝰ q̃ descēdat ignis de celo vt consumat illos sicut fecit helyas · hys increpās dominus ait · Nescitis cuius spiritꝰ estis · filiꝰ em̃ hominis nō venit animas perdere sed saluare ℣ Nota

℟ Ista possunt allegari cōtra seueritatē quorūdaz ministrorū · qui tāto zelo iusticie fūt ipleti · q̃ quādo vident magistro suo aliquid fieri ꝯ aliq̃d minuste vl̃ ciminose p alios p petrari statim solent illos sine misericordia velle punire · et igne rigoris et vindicte castigare · vñ ipi xp̃o · i · prelato vel superiori videnē dicere sup̃ dicta · Vis dicamus q̃ descendat ignis et cōsumat illos Simile habē · Job · xxxi · Si nō dixerint viri tabernaculi mei q̃s det ac̃ · Xp̃c tamen · i · bonus platus dēt zelum taliū et eorū seueritatē reprehēdere · et se velle salutē hominuz nō p̃ditionē asserere · a potiꝰ pati ēt iniurias eorū dissimulāe · q̃ nimis celeriter vindicāe · Nescitis inq̃t cuiꝰ spūs estis · i · nescitis quo spū ducimini · filiꝰ hominis · i · platus nō debet hoīes p̃dere sed saluare · i · nō debet vindictā querē · ℣ misericordiā indulgē · facēs iuxta illd̃ Leui xix · Nō queres vltionē a uiū tuorū · Et breuit dic q̃ discipuli · i · sb̃diti · multas iniquitates facerent nisi eos hom̃ dm̃ cohiberent · Dic etiam allega de ingrē quorūdam respectu misericordie saluatoris · per omnia vt supra est satis tactū Vel dic q̃ tales samaritani sunt multi mali seculares · q̃ scz eo ipo q̃ aliquis ē bonus et scūs ipsū refutāt recipere · et euz solent cōtemnere et horrere · sicut patet · quia bonos religiosos recipe raro volunt · Johan · i · Et sui eum non receperunt ·

## Capitulū sextum · ℣a

Hic caplo · x · dicitur · q̃ homo quidam descēdebat a iherusalē in iericho · a incidit in latrones

qui spoliantes eum plagis impositis abierunt et ipsum semiuiuum reliquerunt Quidam ergo sacerdos per viam transiens viso eo pretriit · seo et leuita post ipsum veniens ipm imisericordiæ pterierunt · Samaritanus autem quidam iter faciens secus eum viso eo misericordia motus infundens vinum et oleum vulneri eius alligauit et ipm positum in iumentum suum duxit in stabulum · et eius curam egit · Altera vero die duos denarios protulit et stabulario dedit et sibi ipsius curam commendauit dicens · Curam ipsius habe · et quodcumque superogaueris ego cum rediero dabo tibi ·

¶ Nor Allegorice sic exponitur · constat enim quod homo quidam scz adam vel homo in genere scz humanum genus peccando descendit a iherusalem in iherico .i. a paradiso terrestri in mundum · et de statu salutis in periculum · de pace in exilium · et tunc incidit in latrones .i. demonum tentationes et in mortem · qui ipsum verberabant et immortalitate spoliauerunt · plagasque contrariarum impositum fuerunt · et eum semiuiuum et languidum dimiserunt · Job · xix · Venerunt latrones eius et fecerunt sibi viam per me Sacerdos ergo et leuita .i. aaron et moyses primo transierunt · quia nullum salutis remedium isti sauciato .i. humano generi impenderunt · Sed finaliter verus samaritanus qui interpretatur custos .i. xpc ad istum sauciatum et ad illud exilium personaliter applicuit · sibique per beatam incarnationem appropians oleum gratie et vinum sane doctrine exhibuit · et omnium suorum vulnera sacramentorum remediis alligauit · iumento suo .i. fidei adiuto

imposuit · et in stabulo ecclesie collocauit · et stabulario .i. prelatorum collegio curam et regimen istius commisit · a duos denarios .i. duplicem stolam anime et corpis si ipsum bene rexerint · et superogationis opera si quid bene fecerint reddere promisit dicens curam illius habe quicquid .i. Thiv · Qui bene presunt presbiteri dupli honore digni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina Quia ergo hominis sauciati .i. cuiuslibet peccatoris · stabularius .i. prelatis committitur · quod si bene et diligenter egerint a xpo cum ad iudicium redierint premiantur et maxime cum supererogationis opa exquirit ¶ Vel allega contra apostatas et clericos negotiatores · vel contra falsos curiales · quia isti diuittunt ierlm .i. religionem · locum · actum vel statum religionis · ecclie · vel contemplationis · et descendunt in iherico quod interpretatur luna .i. immundum et mundana negotia que more lune patiuntur eclipsim .i. defectum · sepe etiam fit quod latrones .i. demones illos apprehendunt quos virtutibus ipsos spoliat · a plagas diuersorum vitiorum imponunt Bonum ergo est in ierlm .i. in religionis et contemplationis statu manere · a a descensu in iherico precauere · ps Non mouebitur in eternum qui habitat in iherusalem · ¶ Vel allega quod multociens plus inueniet de pietate et misericordia in samaritanis quam in sacerdotibus .i. in secularibus quam spualibus · Quia certo sepe fit quod ecclesiastica clausis oculis sauciatos et desolatos pretereunt · et nullam misericordiam aut elemosinam miseris faciunt · vbi tu

samaritani qui erant alienigene .i. seculares et peccatores vinum consolationis et oleū cōpassionis impēdūt · curam et diligentiam in ipsis exhibent et prętendūt · ¶ Vel dic aliter q̄ ille pxi⁹ huic sauciato dicatur · q̄ misericordiā egit in ipsum q̄ ad hoc allegari potest q̄ stōm · grego · Probacō dilectionis exhibicō est opis · Ille em̄ alteri⁹ amici⁹ dicī non meretur · q̄ sibi misericordiā impēdere nō dignat̄ Ille q̄ inuenit̄ bñficus pxim⁹ meretur dici et amici⁹ ·

## Capl'm septimū · ¶ A

EXistente domīo apud martham et ipsa martha penes hospitalitatis mīstēriū satagēte maria marthe soror secus pedes dn̄i sedebat et verbū ipsius audiebat Indignata ergo martha de sorore sua coquerit dicēs · dn̄e nō est tibi curē q̄ soror mea relinq̄t me solā mīistrare dic ergo illi vt me adiuuet · ipsa tamē soror p dn̄m excusatur · et ipsius ociū marthe laboribus antefertur · martha martha inq̄t sollicita es et turbaris erga plurima · porro vnū est necessarium · maria optimā ptē elegit q̄ nō auferetur ab ea · Lu · x · ¶ Hoc Maria et martha signāt duas vitas · cōtemplatiuā et actiuaz · que ambe vtiq; bone fūt · et ambe ęga dominū existūt · Maria em̄ que interpretatur illuminata vl' illuminatrix · stella maris maę vel amata cōtemplatiuā vitaz signat · que in dei et supnorū cognitōe illuminatur · in se tamen per sui cōsideā tionem aliquotiēs amaricatur · et stella maris dicī potest per quaz a, ln dirigūtur · Jsta em̄ sedet p mētis trāquillitatē · sec⁹ pedes dn̄i p affectionis sedulitatē · Jsta audit verbū dei per mandatorū dei attē tionem · ad vnū solū vacat p vni⁹ dei cultū et dilectionem et per so lam eternorum meditationē · Lu · i · Exurgēs maria abiit in mōtana · Martha vero vitaz actuaz et bonorū secularium signat · que vita in actibus laboriosis ministrat · a erga proximi vacās vtilitatez circa plurima se occupat · inq̄tuz p terrenorum tumultū et sollicitudinē tam p se q̄ p alios in negocijs seculi vacat Martha ergo de ocio marie cōqueriē · q̄ seculares de religiosorum quiete cōquerūtur · a q⁹ pl⁹ ipsis laborant · ideo eis pferri nantur · relinq̄t inq̄t me solaz ministrare sicut videbantur facere illi Numeri · xxxij · Nūq̄d fratres vestri ibūt ad pugnaz a vos hic sedebitis Verūptamē ociū cōtemplationis laboribus actionis pfertur · a vnitas multitudinis · quies mentis sollicitudinis · ne dessit auiuz congruo religiosus laycus pl⁹ laudatur · melioreż inquit ptez elegit · ps · Melior est dies vna in atrijs tuis supra milia Jsta em̄ ab eo nō auferetur q̄ contemplatio in hac vita incipitur · sed in alia consūmatur ·

Capitulum octauū · ¶ A

Dominꝰ volens inducꝫ homines ad orandum iuxta illꝰ apostoli sine intermissione orate. dicit qꝫ cum quidam amicus de longe venisset ad quendã. et non haberet qđ poneret ante eũ. et iret media nocte ad amicũ suũ vt tres panes peteret mutuo ab eodem dixit. Amice accõmoda michi tres panes. qm̃ amicus meus de via venit ad me a non habeo quid ponã ante illum. Amicus somnolenter excusare se volens respondit. noli michi molestus esse qꝫ iam ostium meum clausum est pueri mei mecũ sunt in cubili. nõ possum surgere et dare tibi. si tamen ipse p seueraret pulsans. alius et si ꝓpt̃ amicam non faceret. tamen ꝓpt̃ improbitatem surgeret et panes necessarios sibi daret. sicut legit Luce. vndecimo. ℣ Mora ℭ Per exemplum hoc vult concludere dñs dato qꝫ ipse deus qꝫ est amicus noster sit in lecto sempiterne q̃etis. et ostium siue misericordie clausum videatur. cuꝫ indignum simus qꝫ ipse debeat nobis aperire. et ipse̅ fur fusum sit in paradiso. vbi pueri sui. i. sancti caritative dispositi in cubili voluptatis et q̃etis sꝑpt̃ne q̃escũt. Nichilominꝰ si qs in media nocte. i. in mꝛta necessitate et tribulationis obscuritate. ad eũ p deuotionem veniat. et tres panes. i. tres theologicas virtutes. fidem spez et caritatem. vel tres gloriose dotes. vel tres penitẽtie ptes ab eodem per oratione̅ petat. vt sic amicum familiarem q̃ de via venit ad eũ refocillat. i. vt ꝓpm affectũ. q̃ de mũdi negotijs et occupationibꝫ redit ad ꝛ̃ sancte secretũ gratius et virtutibꝫ reficiat. p certo dato qꝫ amicus iste noster deꝰ primo videatur se excusare. et qđ petit se nolle facere. ꝑ potius surdis auribus dissimulare si tamen pulsando perseueraremus et diligẽter orauerimꝰ ipse i percussione diligẽtie nostre surget et q̃quid iuste petimꝰ nob̃ dabit. Ideo bñ cõcludit ibidẽ. Petite et accipietis. pulsate et aperietur vobis. ℣ Et

Cristus cũ a quodã pharisco fuisset ad prandium inuitatus et illotis manibꝫ se posuisset ad mẽsã. pharisꝰ in corde suo incepit sup hoc murmurare. et inuanitatem dñi sup illotiã manum reprobare. qđ cognoscẽs dñs reprehendẽ eos cepit qꝫ exteriora nõ interiora lauabãt. et qꝫ dimissis necessarijs de supfluis curabãt dicẽs. stulti nõne q̃ fecit qđ deforis ẽ etiã id qđ deintꝰ ẽ fecit. nũc vos pharisei mũdatis qđ deforis est ac̃. Ve vob̃ q̃ decimatis mẽtam et rutã et omne olus. et ꝓteritis iudiciũ et caritatem dei. ℣ Mora ℭ In illis verbis dñs videtur reprehendere multa genera psonarũ. ꝓmo ypocritas q̃ solũ curãt de ꝓponẽdis et ordinãdis exterioribus. michil aũt de interioribus. decimãdo mẽtã et rutã. i. in ceremonijs modicis ꝑcipiũt fũt diligentes. in iustitia vẽo et caritate et alijs mãdatis legis grauioribꝫ fũt negligẽtes. cũ tñ deꝰ magis velit mũdari interiora q̃ exteriora. a potiꝰ adiplẽi mandata legis q̃ leuioꝛ. Mat xxm. Ve vob̃ q̃ decimatis mẽtam

et anetiz et ciminū et vlinquētis
que grauiora sunt legis · iudiciū
et mīe cordiā et fidem · ℣ C ℭ
Vel ī istis dñs ꝛpte hēdit quosdā
curiosos · q̄ mimis figūt oculū mē
tis ī exteriora pulchritudīe et mū
dicia · q̄q̄ apud deū ínteriora sint
sicut exteriora · humor vētris sic
de cor pellis mūdicie sint equalis
Constat em̄ q̄ amota pelle corpis
stati adest fedus humor et vilis ·
apud deū autem nulla est differē
tia · vtrūq̄ em̄ opus est nature ·
sic enim apud deū redolent fetes a
ínteſtina sicut flores et lilia · nōne
íq̄t qui fecit q̄d deforis est · a q̄d
deíntus est fecit · quasi diceret eq̄
liter munda sunt quātuz ē de se q̄
ab eode creata sunt opifice · sola e
nim ymaginatio hominis facit re
putari vnū mundū · et aliud īmū
dū · Sicut patet q̄ multe regiones
sunt ín q̄bus hoīnes manꝰ nunq̄
lauāt · mappas vero et vasa īq̄bꝰ
comedunt nūq̄ mundant · sic au
diui apud georgianos seruari · Si
staz ergo consuetudīe videtur do
minus approbaſſe · ymaginationez
veo hoīnū de lauādis maibz ꝛpro
bare. Mat · xv · Discipuli tui non
lauāt manus cū quibus paēs mā
ducant · ac si vellet dicere xpc · q̄
multū est curādū de mundicia mē
tali parum de corpali · tamē scōm
apostolū · Thi. i. oīa mūda · ſſē ·

## ℭ Capitulū nonū · ℣ A

Ite de trubus fratribus
dicitur quoz vnꝰ dixit
xpo · Magister dic frat
meo vt mecū diuidat
hereditatem · Cui respondit do
minus dicens O homo quis me co
stituit iudicē á diuisorez ínē vos ·
Lu · xi · ℣ Mor ℭ Hoc potest alle
gari q̄ spūales ꝺtemplatiui et do
ctores nō se debent de negotijs et
iudicijs secularū ītromittē · nec
de diuisionibus aut administrati
onibz terreno tū tractare cum ad
magis vtilia et ardua debeāt ínt
dere et vacaſſe. i. Corinthēoz · x · Cō
tēptibiles ín ecclesia debent ad ta
lia iudicia requiri ℣ B
Illud āt q̄d seq̄itur de illo
diuite cuius ager fructꝰ ube
res attulit · ī q̄ multa cogitare et
horrea augere disposuit · et aīe su
e dicebat · Anima mea multa bō ha
bes ꝛpposita ín ānos plurimos · cui
vox de celo facta ē · stulte hac noc
te ꝛpetūt animā tuā a te · q̄āt ogre
gasti cuiꝰ erit ? Mor ℭ Hoc allega
ꝺtra auaros q̄ sup habūdantiaz di
uitiaz nō studēt pauperibz eroga
re ſ potiꝰ congregaſſe et ín ānos plu
rimos ꝛbuaſſe · q̄ de morte ꝓpinqua
nō cogitāt · ſ in bonis suis diu lux
uriari sperāt · quibus quandoq̄ ſ
pentinus ínteritus aduenit et eo
rū animas demōes subito rapiūt
Iob · xxiij · Ipſū rapiet a rmatꝰ
et bibēt sitientes diuitias eiꝰ · ℭ
Hic fit mentio de duobz gēne
ribz seruoz quos ꝺstituit do
minꝰ sup familiā suaz q̄bz p̄ceptū
ē a dnō vigilaſſe · quoz q̄dam vigi
lant et dominū suū expectant vt
quacunq̄ hora venerit scz ꝓma se
cunda vel quarta · illos inueniat
vigilantes · a isti proculdubio be
ati dicuntur et eisdem a domino
ministrabit · Am̄ īquit dico vob q̄m

q̄ precanget se a facaet illos discū
bere · et trāsiens mmistrabit illis
Aliqui tāmē eorū otrariū facūt ·
q̄ de aduētu dominī solliciti nō sūt
sed ipsū morari videntes ad mala
plurima scz ad bibendū ēdendum
et conseruos sibi cōmissos pcutien
duz incertunē · Nō si mq̄t dixerit
seruus ille · moraz facet dominus
meus et cepit percutere et iebari
ac̄ · Et de talibus dicat q̄ hora q̄
dñs eorū veniet nescīet · ipsos ab
alijs diuidet et ptem eorū cū infi
delibus ponet · Fit etiā hic mētio
de duobus alijs generabz seruorū
De quibus dā q̄ sciūt volūtatē dn̄
et eā nō facūt · a isti plagis mul
tis vapulare merētur · Et de alijs
qui nec sciūt nec facūt · et isti ñ
tantum vapulant sicut illi prumi
et sequitur ibidē verbū xp̄i Quia
omnis cui mltum datū est mlta
querentur ab eo ¶ Hora | Sic ve
ro cū dñs tradiderit familiā po
puli sui seruis suis scz prelatis a
principibus gubnādam . a oibus
p̄cepit q̄ sint vigiles et attenti
cōstat q̄ de istis seruis inuemētur
due spēs scz boni et mali · boni sē
per timent dnm̄ xp̄m subito ad e
os in iudicio venturum · et eos p
mortem vocaturum · et ab eis ra
tionem villicationis sue pciturū ·
et ideo cōtinue in bono vigilant ·
morte et iudiciū semper expectāt
vt in quacūq̄ hora inuēti fuerint
ipsos in bono statu xp̄e inueniat ·
Quapropt̄ a dño cōmēdantur et
in celesti gloria discūbentes dīnū
ministeriū p̄mereantur · vñ dicit ·
Math · xxiij · Beatus seruus ille
quē cū venerit dñs inuenerit vigi
lantem · Mali autem e cōuerso fa
cūt · q̄ isti videntur habere oculū
ad morā quā facit dñs sui .i. ad di
lationē iudicij et mortis · et ad lō
gam vitaz quā sperāt sibi cessā ·
a ideo isti per negligētiā dormūt ·
per gulā comedūt et bibūt · p ctu
delitatem seruos sibi cōmissos id ē
populū sibi subditū rapinis pcuti
unt · Quapropter sepe fit q̄ isti
morte puniuntur · et a bonis fide
libus diuiduntur · et cū dampna
tis i inferno dāpnanē · Mat · xxiij ·
Veniet dominus serui illi⁹ die q̄
non sperat · et hora quā ignorat
et diuidet eū · ptemq̄ illi⁹ ponet
cuz ypocritis Ibi erit fletus et stri
dor dentiuz ¶ Illud q̄ sequitur
de seruo sciente volūtatē dn̄ sui ñ
facēte · potest allegari contra vitos
scientificos · q̄ sciunt bonum et nō
facūt · q̄ isti p̄ceteris dampnabū
tur · q̄ sicut dicitur · Jacob · v · Sci
entes bonum facere et nō facien
tes peccatum est illis · Illi autem
qui nec sciunt nec facūt vt sunt
simplices et illiterati · infideles a
pagani · et si per ignorantiā nō ex
cusātur a toto · q̄ ignorans igno
rabitur .i. ad Coz · xiij · Per ipsā
tamen excusantur a tāto q̄ non
tantū punīētur · sicut et illi q̄ dn̄
volūtatē scientes ipsam facē nō
dignātur . pl⁹ ergo dāpnationis
accipiēt clerici ac̄ · et ideo bene sē
quitur · cui multū datū est mltū ex
igēt ab eo · vide · Mat · xxi · Quā
to plura receperūt talenta tanto
pluā reportauerūt lucra · ad pluā
ergo tenetur sanctificus q̄ recepit
plura q̄ ignarus qui recepit pau
ciora ¶ Et illud q̄ sequē q̄

q̄ dñs dicat se venisse ad ignē in terram mittendū et pacē tollēdū et parentes a filijs diuidendū. hoc potest allegari quomodo prudens princeps vel prelatus sume debet studere vt cōfederationes malox rūpat sicut. Actuū. xxm. ad litteram de pharisei et saduceis fecit paulus. a vt eos igne seueritatis et iustice succendat et pacē cum viris et cū hominibz impijs tollat dicēs illō. Math. x. Nō veni pacē mittē in terrā sed gladiū. Sicut ad litterā illud fecit xp̄c in ecclesia p̄mitiua. vbi de vna domo aliq̄ cōuertebantur. alij non et sic ignis zelj et discordia nascebatur. Apo. sexto Habebat gladiū magnū et datū est ei vt tolleret pacē de terra. ac̄.

## Capitulum decimū. VIa

QVm pylatus quotūdā galileox sanguinē cuz eorum sacrificijs miscuisset et eos crudeliter occidisset. cūq̄ in siloa quedā turris supervenisset hominēs occidisset. a eos oppressisset populj illos q̄ talia passi fuerant ceteris magis peccatōres credidit. de quā tamē credulitate ēstus eos reprehendit et eos non fuisse plj peccatōres alijs asseruit. sed nisi penitentiā agerent simul pituros predixit. putatis inq̄t q̄ illi peccatores fuerant preter oēs. non dico vob. sed nisi penitentiam egeritis oēs simul pibitis. V

Nor. Ista possūt allegari q̄ in mūdo culpe non semp correspōdent pēnis. sic nec premia meritis nec econuerso. Constat ēm q̄ quādoq̄ secūm dispositionem occulte dei iustice multi qui non fūt ceteris peiores casus in hoc mundo sustinent grauiores. quumpmo sepe fit q̄ illi qui peiores sunt in hoc mūdo amplioꝝ prosperitate letantur. a qui boni fūt quādoq̄ maioꝝ aduersitate grauātur. Nō debent ergo homines illos deteriores credē quos vident grauioribus fortune casibus succūbere. Bene ergo dicitur. Math. vij. Nolite iudicare ne iudicabimini. vide hoc infra actuū vltimo. V b

HIc fit mentio q̄ cum quidaz haberet ficum in vinea sua. et annis singulis fructuz quereret et non in ea reperiet. voluit eā succidē dicens. ecce anni tres sūt ex quo venio querēs fructū in ficulnea hac et non inuenio. succidite illam vt quid terram occupat? agricola domino respondit. Domine dimitte eam et hoc anno vt fodiam circa eam. V Nor. In vinea ecclesie talis sterilis ficulnea est peccator. qui nullū bonoꝝ opm̄ producat fructum. q̄ p̄culdubio dominus non inuenit fructum in eo p tres annos. q̄ nec fructum fidei spei nec caritatis. oris. operis. nec oris. Quapp̄ quātum ē de se statim vult eam succidere per mortem et p dāpnationēz euellē. cū sine fructu terra ecclesie nō debet occupare. Damel. nij. Succidite arborē. Sed p certo sub spē q̄ agricola. i. prelatus vel predicatoꝝ illā arborem per correctionem fodiat et quod stercora id est proprie

vilitatis cōsideratiōnē apponat· sic ꝙ fructus bonos pducat· qñq; dimittit ipsuz viuere· si vero nec sic se conuerterit· seq lōganimitatem diuine patiētie vilipendens· et in sterilitate vitiorum permanserit· et fructus bonorū opū non ptulerit· in futurū dominus vei et et eā per mortē tēporalem et eternam destruet· et fucabit· Lu· iij·

Jam securis ad radicez arborus posita est· omnis ergo arbor non faciens fructū excidetur· et in ignez mittetur· C

Ltransiit ihesus in synagogaz· vidit ibi mulierem que habebat spm infirmitatis annis· xvm· erat em ad terraz taliter incurvata· vt surſū omnino nō posset respicere· cui dns cum manus imposuisset· statim erecta est et glorificabat deum· ¶ Nota C Sic vere fit ꝙ in synagoga fidelū qñq; inuenitur aliqua mulier· i· aliq aīa vel persona diuersis vitijs aggrauata· et ad terrā· i· terrena p auaritiam est adeo inclinata· ꝙ nec celū mētaliter potest respicere· nec de celestib9 cogitare· sicut ad litteraz videmus de secularibus terrenis hominibus· qui videtur posse dicē cū manasse illud· ij· paralipo· vltimo· Incurvatus sum vinculo ferri et non est respiratio michi· ps· Dorsum eorum semper incurua· Isti em· xvm· āmis q constat ex decem et sex et duobus· infirmi dicuntur in qtū de cē p̄ceptis legis sex opa misericordie· et duo caritatis mandata trāgressi fuisse probant· Et tamen talibus xpc qñq manum fue misericordie porrigit

et eos de cūruitate terrenorū erigit dicēs illud· Job· xl· In sublim erige et esto glorios· ita ꝙ isti de terrenorū auaritia ad celestiū amorem sam furgūt· et deū glorificant et extollūt

## Capitulū vndecimū· ¶ a

QVomō custus pdropicū sanauit in sabbato habet· Lu· xiij· In quo notatū potest· ꝙ null9 est ita pdropicus· i· p superbiam sic inflatus· nec ita p auaritiā sitibundus qui saltem sabbatis· i· in festiuitatibus debeat sanari· et quin quandocūq; xpc in religiōe vel ecclesia offertur anim9 eius debet q etari· ¶ Q

Qhistus inuitat9 ad cōuiuiuz intēdens quo pmos recubitus eligerent· incepit eos instruere dicēs· Cū inuitatus fueris ad nuptias recūbe in nouissimo loco vt veniens qui te inuitauit dicat Amice ascende superi9 Et nō discumbas in primo loco· ne forte honorabilior te inuitatus fuerit· ꝙpter quē te oporteat descendere· et cū rubore nouissimū locū tenere· ¶ Nota C Ista possunt allegari contra ambitiosos· ostat em ꝙ deus ad suū cōuiuiū· i· ad ecclesie vel ad mundane psperitatis statū sibi diuersos gradus vniuersos inuitat· vertūptū ipse vult ꝙ vnusq;q; gradū suū custodiat· et null9 ad alū ordē gradū q̄ deceat p ambitiōem ascēdat· ℔ qz multi sūt q pmos recubitus et altiores status pmat9 ambiūt et eligūt· ibidē iuste l' iniuria

se reponunt · ideo finaliter in mor te ad locum infimū scz infernum cum rubore ppetuo deducunt · et a celsitudine qua ipudenter ascen dant deponūtur . Econuerso illi qui modo in nouissimo loco . i . in statu humilitatis et pauptatis sedent . a q in hoc mūdo in suo gradu et sta tu fuit contenti · finaliter in morte su perius ad locum honorabile padyſi muitabūtur · et ibi facilē extol lētur · Vnde inqt ascende superius · vñ dis q se exaltat humiliabit cē · ¶ C Omo qdaz fecit cenam mag et vocauit multos et misit ser uū suū hora cene dicere inuitatis vt venirent · qr parata sunt oīa Omnes tam se ceperūt excusare · primo dixit qd villā emerat voles exire et videre eam Alius dixit se quinq iuga bouū emisse et ad pbā dum illos vellet ire Alius ait vx orem se duxisse et eam accipe debe re · Quibus auditis pfamilias i tertiz seruos misit · debiles et clau dos et paupes ciuitatis ad conuiuium introduc mandauit · de ipsisq do mum suam repleuit · ipsos vero q se excusauerāt · de cena sua nunq gustatoes ppetuo ordmauit · ¶ Nor Sic vere cū deo a principio ordmauerat quādaz cenaz scz refe ctionē glorie padysi a ad ipaz vo cauerit et inuitauerit vniuersos · cō stat tamē qd hora cene scz nūc in tpe gre ipse nō cessat suos suos . i . pdicatoes mittere · et ad illud cō uiuiū hoies inuocare Sz paulo dubio cōmunit oēs diuites se excusāt a primo auari q emere et videre · acqre et possidere villā huius mūdi volūt et ipsius diuitias et honores poſſi gūt · et ideo circa ista intenti plus debito ad hoc celeste conuiuiū p hō opa nō accedūt · villaz inqt emi ha be me excusatū · pūb · xxvn · Anı ma saturata calcabit fauū Alius ex cusat propter vxorē . i . ppter carnales delitias · Qui em vxorē . i . carnem vel carnis affectioēs vult ducere ne cesse hēt ab affectu et desiderio ce lestis glorie retroire et celeste con uiuiū fastidire · Alius excusatur pp ter quinq iuga bouū . i . ppter quinq sensuum illecebras · qr aliq fuit ita vagi et ita dederūt sensus suos ad exteriores illecebras huius vite q de eternis et spūalibus nichil cu rāt · Et ideo breuiter nullus talium cenaz padisi gustabit · qr nō e dig nū q aliqs admittat ad illaz · qui mundi delectabilia sibi ppomit · paupes ergo tribulati et debiles il luc p tribulationes iuttrae cogunt et de talibz aula padisi replet · qr diuites circa terrena vacātes cele stia repudiant · soli restant paupe res q ad conuiuiū illud vadūt · ps pauperes saturabuntur cē · ¶ Q Vi vult turrez edificare pus sedens oputat sumptus qui necessarij sunt · si habeat ad pficē dum · ne postq edificare incepit a cōsummare nequeat dicatur sibi illuc do illud · iste homo cepit edi ficare et non potuit consummare Et illud de rege q cogitat si cuz ex ercitu potent occurrere illi q veit contra eum cum maiori exercitu vel alias missis legatis rogat ea que sunt pacis ¶ Nor Ista pos sunt allegari contra illos · qui in suis viribus nimis confidunt · et q merita sua vires et virtutes non

bene ponderant. Constat enī qꝫ q̄
libet habet causam iudicij facere
cum illo potentissimo rege scz cui
deo. habz etiā necessario vnā altis
simā turrim scz celsitudinē cōtem
plationis et apicez pfectionis per
fiere. et ideo q̄libet debet seipsuz
colligē. virtutes suas mensurare et
cōputare. vt in se ipso cognoscat si
sua merita sufficiāt ad hoc qꝫ pos
sint regi in die iudicij occurrere.
et turrē moralis celsitudinis cōsū
mare. Alioquī si se diminutū inue
nientēqꝫ inuenerit dēt legationez
deuotē orationis ad deū mittere.
et ipsius pacē et miseri cordiaz im
plorare. Math. v. Esto consentiēs
aduersario tuo in via. ¶ Et ¶ Vel
dic contra pīuptuosos q̄ quādoqꝫ
de suis viribus presumunt. q̄ tur
rem perfectionis et cōtēplationis
posse in se et ex se ipsis perficere.
a regi xpo digne occurrē credūt
Vnde sepe fit qꝫ isti ad perficiēdū
non habent. et qꝫ vltra vires ag
grediuntur ardua. ita qꝫ magna
volunt attēptare. sep nequeūt cō
sūmare Quapropē necesse est eos
in via deficere. et īperfectū edifica
um dimittere. a sic necesse habēt
hominū derisionē fustinere dicen
tium Ille homo incepit edificare a
nō potuit cōsūmare Sicut ista cot
idie expimur i religiōe. vbi no
uicij qñqꝫ fūt ita feruētes in pri
cipio. qꝫ ardua opa inapiūt. a vl
tra vires facere cōtendūt. q̄ tam
post cito deficiūt. et a via quā cep
ant ad vite cōmunis latitudinem
se deflectūt. Nullus ergo debet ex
abrupto ardua opa iape sed deli
berādo super hoc cogitare. vtutes
suas metiri et eas cōputare. nē fo
rte si incepit non valeat consūma
re. vñ. Seneca diu est deliberāduz
qđ semel est statuēdū Ideo bñ con
sulitur. Eccli. iij. Altioa te ne que
sieris.

## Capitulū duodecimū. ¶ a

MVlier decē habēs dragmas. si vnam perdide
rit solet lucernam ac
cendere et domuz euer
tere et querē donec inueiat drag
mam. quā cū inuenerit solet con
uocare vicinas et de inuētiōe drag
me que perita fuerat cōgaudere.
Lu. xv. ¶ Mora Dic si vis de de
cima dragma. sicut de oue cēteſi
ma restituta. scz de natuā hūana
que scz perita fuerat et nouem or
dinibꝫ angelorū adiuncta vt ha
bes sup Math. xviii. Et dic qꝫ mu
lier est diuina sapientia. que de re
paratione tuine anelice gaudet.
¶ b ¶ Vel dic moraliter qꝫ si mu
lier. i. anima de decem dragmis. i.
de de cē mandatis vel de cōplemē
to et perfectione virtutis aliquid
perderit per aliqđ peccatū. statim
debet lucernā rationis accendere
domum conscientie per cōtritionē
euertere. et totū per cōfessionē re
uoluere. et ita per satisfactionem
diligēter querere quousqꝫ eaz pos
sit recuperare et spiritualiter inue
nire. quam si inuenerit debet tum
me gaudere et exultare. ¶ Vel
dic qꝫ mulier debet gaudere de re
cuperatiōe perdite dragme. i. aīe pec
catis a ad hoc totis viribz laborāt

vnde supra in eode dictum. Gaudium est angelis sup vno peccatore penitentiā agente q̄ sup nonagīta nouem iustis. ℣ C

QVidā hō habuit duos filios quorū minor a pre substātie portionem se cōtingētē petens et capiēs a patre recessit et p̄fect⁹ in regionē lōginquam substantiaz suā viuendo luxuriose cōsumpsit Cū dem vero orta fame eſurit. et vni ciuiū regionis adhesit. et ipsi⁹ porcos pauit. et plerūq; ventrem suum de porcoz siliqs implere cupiebat et tamen nemo sibi dabat. Ille ergo fame afflictus opulentiā patrie dom⁹ memorat et ad p̄rem suū redire et miserīcordiā ei⁹ petē cogitat. dicēs intra se Quāti mercenarij in domo patris mei habūdāt panibz. ego aūt hic fame peo Surgā aūt et ibo ad p̄rem meū a dicā. pat peccaui in celū et cora te. Iste ergo ad p̄rem hoc mō venit. quē p̄ videns misericordia motꝰ i os ei⁹ ruit. a stola p̄ma ipz induit. calceamenta in pedibz et anulū in manibz ei⁹ posuit. a occiso sagmato vitulo cōuiuiū fiat dicēs Epulemur et manducem⁹. q̄ hic filius meus mortuus fuerat et reuixit. perierat et inuent⁹ est Filius aūt senior q̄ tūc in agro fuerat dū ad domū rediret et sonū instrumētorū audiret. et causā cōuiuij cognosceret. q̄ plurimū indignat. a iaz intrare renuēs extra p̄rem dicebat. Ecce tot āis seruiui tibi et nūq̄ mandatū tuū preterii. et tam nūq̄ dedisti michi hedū vt cū amicis meis. p isto aūt vitulū sagīatū occidisti. q̄ substantiam suaz cū meretrīcibus dissipauit

Pater vero de īmutatione filij sui dixit se oportere gaudere dixit. a sic p̄mogenīti indignatioēz tēperauit et finaliter ad cōuiuiū cū alijs introiuit. ℣ Allegoria Ista possūt allegorice exponi et misticē Allegorice hō iste signat deū patrez q̄ q; a principio duos filios. i. duos populos subditos habuit scz iudaicuz qui erat p̄mogenītus atq; maior. Exo. quarto. Filius meus primogenītus israhel. et populuz gētilem qui erat adolescentior et indoctior. Math. xxi. Homo quidam habuit duos filios et cetera. Iste igitur īsipiens adolescens scilicz populus gētilis in principio a patre suo. i. a deo de quo dicat dns. Ascēdo ad p̄rem meū a p̄rez vestrū. poraoēz scz dona naturalia et scientias philosophicas accepit a a p̄re deo p ydolatriaz recedēs in regioēm lōginquaz. i. in statū dampnatiōis a pcā vbi hō sua et virtutes naturales cū meretricibz. i. cū carnis delicijs deuastauit. īmptū varijs vitijs carnalibz se fedauit. a īmptū substantiaz suaz. i. naturā p eaz corrupit et ꝯsumpsit. vnde vni ciuiuz regionis scz diabolo adhesit. qui ipsum porcoruz. i. porcarū et carnaliū philosophoꝝ osortio copulauit quoꝝ siliquas. i. quoꝝ errores et vanas doctrinas comedere a acquirere q̄ plurimū affectauit et tamē de ipsis habere ad plenū neq̄bat. q; neo ad sufficientiaz sibi dabat Tercio. in. Paruuli petierūt panē et nō erat q̄ frangeret eis Iste ergo filius prodigus scz gentilis populus fame et desiderio cognoscē dei vere deū estuans. ad patrē de um

fuum finaliter reuertitur · et errores suos cōfitens miserecordiaz de precatur dicēs · Peccaui in cœlum et coram te · Quē pi⁹ videns patet a suscipiēs in domū suā scz ī ecclesiā introduxit · ānulū sibi fidei tradidit · stola pma scz grā ipsū vestiuit · calcamēta .i. scōz exempla in pedibus suarū affectionū ponit · a vitulū sagmatū p eo interfici scz xpi occasi fidē et sue passionis memoriā tradidit · et sic de ei⁹ mutatione a cōuersione gaudiū magnū fecit · Lu · xv · Cōgratulamini mihi qz inueni dragmaz quā perdiderā · Sed pmogenitus filius .i. iudaicus populus in agro sacre scripture circa expositionez legalē vacans audito choro et sinphonia cōnubij .i. audito predicatoz turba et tuba · et visa solēpnitate cōuiuij ecclesie · et viso gaudio fideliū indignatur in domū patris .i. ī ecclesiam intrare et fidem xpianam recipere · Quinymo contra deum patrem nunc conqueritur · eo qz isti filio prodigio .i. gentili populo pluraq; sibi beneficia distribuit a partitur dicēs Ecce tot āis seruio tibi · verba esse possūt iudaici populi psperitati xpianī populi inuidētis et de cōuersione gentilium ad fidem eiem cōquerētis · qz isti mādata legis ad litterā optīe custodiūt et in cerimonijs legalibz deo seruiūt · a tamē nullā graz a deo recipiūt · quinymo ipsi optime possint dicē illō · Psa · xlix · Iniuanū laborauit sine causa a vane fortitudinē meā cōfūpsi · Forsitan tū deus istos pacificabit et cōuertet · et in domū ecclesie cū uxore fratre ad cōuiuiū ecclesie introducet · et ad vituli sagmati epulas .i. xpi passionis fidē ipsos recipiet · qa sicut dicit Apo · to · xi · Donec plenitudo gētiū intratet et sic ōnis israel saluus fieret · W d G Vel ista possunt ad religionuz apostatas applicari · constat enim quādo adolescentes de domo religionis et a patre suo prelato recedunt · portionem bonorū patris .i. illa q possunt furari deferunt · et in regionē lōgmquā .i. in mūduz fugiūt · vbi vni cuiū scz dyabolo in diuersis vitijs seruiūt · a ibi substātiaz suā scz naturalē et tpalem in luxuria et carnaliter viuendo consumunt · Tūc aūt illis que secū fuerāt tiue portauerāt · et de religiōe fuerāt cōsumptis esurie incipiunt · et siliquas quas porci māducant .i. bona terrena que peccatōes possidēt acq̄rere et comedere cupiunt · Sed cum ipsa acq̄rere nesciant · nec aliquē q̄ ea sibi det inueniant · ideo sepe fit qz ipsi esurūt et vilem vitam egenam a paupertem foris ducunt Iusto em̄ dei iudicio fit qz tales q̄ p diuitijs et delitijs sectādis deum et religionez apostatādo dimittunt · ad illas nequaq; attingunt · sed in paupertate et miseria in mūdo viuūt · Deo uerbiorū · in · Egestas a dño in domo ipi · Sepe ergo fit qz isti fame et miseria vrgente · a de recessu a apostasia pēnitētes · ad ptēz .i. ad platū et religionē redire apponūt · et vt saltiz tpalē euadāt miseriaz ad pst mū statuz se conuertūt dicentes Quāti mercenarij in domo patris mei habūdāt panibz · furgā ego

ibo · vñ istoꝝ vox videtur ee · Qa
thei · xij · Reuertar in domū meaz
vnde exiui · Contriti ergo et humi
liati quando reuertuntur ad reli
gionem et inseruoꝛdiā postulan
tes suā fatentur culpā et cōfusiōez
pater q̄dem. i. prelatus debet tales
benigniter recipere · stolā. i. habitu
ipsos induere · anulū arraz saluis
i. penitētiam eis cōcedere · et cal
amenta bonoꝝ tpaliū p fustēta
mento eis ēbuere · vitulū sagina
tum. i. xpm in eucaristia sciliez pas
sionis ei memoriā ipsis offerre
et de eoꝝ cōuersiōe dēt gaudē
Et q̄ cōmuniter fiat pmogenitus
q̄ non fuerat pdigus. i. alij frēs a
religiosi q̄ nunq̄ patrē dereliq
uerunt · sed patri et prelato seruien
tes in religione sēper manserunt
contra tales indignāt · ipsos post
conuersionē et reditū detestantur
illosq̄ depmere a dignitatibus a
ab officijs repellere · a culpas pce
dentes exprobrāt cōprobāt · quin
imo si talibus fiat cōuiuiū. i. si ta
libus detur bñficiū · l' a pīe plato
eis fiat pceteris aliqđ tpale solati
um · tales pmogenīti cōquerūt dicē
tes · Ecce tot ānis seruio tibi et nō
dedisti michi hedū. i. beneficiū · hu
ic aūt deuoratori a apostate offers
fauorē et obsequiū · Tunc pat iste
prelatus debet tales reprehendere
et a suis detractionibus cohibere ·
et pro suis cōuersis peccatoribus
ne iterato indignāt aliorū murmu
rationibus obuiare dicēdo eis · fili
tu semper mecū es et omnia mea
tua sūt · hic aūt frat tuus mortuꝰ
fuerat · et ideo epulari et letari o
portet · ac si diceret · Vos nō debe
tis contra tales indignari · nec eos
exacerbare · sed de eoꝝ uersiōe
et salute benigniꝰ exultare · Luce ·
xv · Gaudium est angelis dei sup
vno peccatore penitētiā agēte ·

¶ Vl dic generaliter q̄ quicūq̄
peccatoꝛ a deo peccādo recedit · et
ptem sue substantie. i. bona natuā
lia i diuersis vitijs expēdit et vni
cuiq̄ regionis. i. mūdo adherens ·
porcoꝝ. i. immundiciaꝝ obsequijs
se submittit · sed fame tribulatiōis
cogente · ad patrē deū per peniten
tiam quandoq̄ reuertitur · q̄ ipsū
statim solet inseruoꝛdire recipere
vestibus virtutū induere · vitulum
sagmatū a sue carnis lasciuia occa
dere · et ad eum cū gaudio festina
re · sicut supra · ¶ Vel dic
q̄ hodie multi sunt dñi huic patri
familias similes · qui nouiter ve
entes ad suaz curam · dato q̄ sint
pdigi et mali dū tamē sciant ver
ba adulatoria dicere patri pecca
ui · solēt letius recipere et pmiare ci
tius q̄ illos q̄ semper secum fuerit
et q̄ diu in familia sua mānserūt a
in agro suo. i. in administratiōe sua
diutiꝰ laborauerūt · noua enim pla
cent · q̄ sicut dicit Leui · xxvi · No
uis supuenientibꝰ vetera picietis ·
Vl dic q̄ apud patrē deū acq̄runt
dona āplioꝛa tam gratie q̄ glorie
illi · qui q̄nq̄ peccatoꝛes fuerūt · et
penituerūt q̄ illi q̄ nūq̄ deliquerit
tātus em pt esse eoꝝ feruoꝛ post
lapsū · q̄ penites plꝰ meretur · q̄ q̄
lēte i iusticia cōuersatur · Ho · v ·
Vbi aūt habūdauit delictū superha
būdauit et grā ·

¶ Capitulū decimū tertiū · ¶ A

Ic ponit parola de villico qui cuz diffamatus esset apud dominū suū ꝓpter qđ villicationē suam ipsum perdere oportebat. cuz adhuc habēt officiū et admīstrationē dñi sui. cogitans q fodere nō valebat et mēdicare erubescebat. vocauit debitores dñi sui et debitā ꝓ pte remisit. et sic eorū gratiaz acquisiuit. Qđ vtiq; ideo fecit vt cū esset amotus ab officio ipsuz in sua tabnacula recipent. et factā gratiam recompensarent. Conuocatis igitur simul debitoribꝰ suis dicebat primo. Quantū debes domino meo. at ille dixit Centū cados olei dixitq; illi. accipe cautionez tuaz et scribe quinquagīta. Deinde alij dixit. Tu vero quantū debes. Qui ait. centum choros tritici. Ait illi. accipe litteras tuas et scribe octoginta. Dominus ergo suus hoc audito ipsum de prudentia cōmendauit. Xpc etiam a similib docet nos de alieno largos esse. et de mammona iniquitatis amicos sibi pauperes nob facere. vt cuz defecerimꝰ nos possint in eterna tabnacula accipere. Lu. xvi. ℣ Hoc Verba saluatoris istam parabolam exponūt. et eam esse dictaz ꝓpter misericordiam dicunt vñ ista ē veritas naz quilibet habet a deo aliquā villicatio nez. habz em mīstrare bona nature et fortune. Quid enim habes bonū qđ nō accepisti. i. Cor. iiij. Homo enim in administratione sensuū corporaliū vel bonoꝝ temporaliū nō est nisi villicꝰ dei. cū ergo necesse sit quē libz in morte talez villicationē perdere. ideo ante actū debemꝰ de re medio ꝓuidere. debemus ergo de bonis nob omissis et de rapinis paupibz benefacere. et si qđ nob debent remittere vt post mortem quando villicationem et temporalium administrationem amisimus qñ non erit fodiendum. i. benē operandum et qñ erit verecundū in inferno degere possint isti pauperes quibus in hoc mundo bene fecimus in celestibus tabernaculis nos recipere et fouere. Quod si fecerimus dominus nos commendabit et q̄uis ista bona non sint nostra sed potius sua. si inde tamen elemosinam fecerimus ipse dominus approbabit. Igitur de mammona iniquitatis. i. de terrena substantia que reuera ad multas iniquitates inducat. debet vnusquisq; amicos id est pauperes et sanctos sibi facere vt in eoꝝ tabernaculis. i. in regno celoꝝ qđ est paupertiz mereatur cuz eis exultare. supra vi. Date et dabitur vob ℣ Ho

Homo quidaz erat diues et induebatur purpura et bisso et epulabatur cottidie splendide. ad ianuam ipsius iacebat quidaz infirmus et ulcerosus nomine lazarꝰ. qui cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa eius a nemo ei dabat. et veniebant canes et lingebant vlcera eius. cuz ego diues et lazarus moreret. lazarus in sinu abrahe fuit positus. diues in inferno sepultus Cū ego diues qui erat in tormentis oculos leuasset. et lazarum in sinu abrahe vidisset. guttam aque ꝓ lingue refrigerio per lazarum que viues cōsequi posset sibi dari petijt quā tamen

abraham sibi non concessit · Mit te inquit lazarum qui intingat extremū digiti in aquā et refrigēt linguā meā · qr cruciōr in hac flamma · Fili inqt abrahā recordare · qr recepisti bona in vita tua · lazarus simliter mala · hic aūt cōsolatur · tu vero cruciaris · Diues aūt se sī exauditum vidēs · qp fratrib⁹ suis qui in mundo māserunt mitteret lazarus · intercessit Mitte inquit lazarum quicq fratribus meis ne et ipsi veniāt in hūc locū tormentorū quē nec abrahā exaudiuit · ꝯ sibi dixit · habent moysen et pphetas audiant illos · aē · ¶ Mor ¶ Ista pabola ad mlta pt moraliē applicari · allegatur em qp iudicium sine misericordia fiet illi q nō fecit misericordiā · Quia iste cū posset facē misericordiā lazaro nō fecit ideo cū indigēt nullā misericordiā ipetrauit ꝓū · xxi · Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis · clamabit ipse et non exaudiētur · Itez ista possunt allegari qp extrema gaudij luctus occupat · Et qr dē⁹ post tēpestatē tranquillū facit · pūb · nij · c · thobi · in · Diues q fuerat in epulis et vestibz pciosis positus ē in flāmis et supplicans · lazarū vidēo q fuerat in dolore positus est cum abrahā in ꝗete locatus · ps · Efuri entes implevit bonis et ditēs dimisit manes · ¶ C ¶ Vel applica ad occultam dei ordinatiōem vl pdestinationē · que diversimode variat motus rerū et illis quos novit meternū dāpnandos dat hic pspe ritatē · illis vero quos scit ꝑpetuo saluandos dat adversitatem · Nullam em causā allegat abraham de dāpnatiōe diuitis · nisi qr re cēpat bona in vita sua · lazarus āt mala · et ideo in hoc imitē debere · et oportē imitari asseruit · De isto em diuite nō legitur qp fuit raptor vel fornicator vl supbus · ꝯ solū qr dives et epulo · de lazaro āt qp aliquid bonī fecerit · sed solum quia miser · Timeāt ergo diuites adhuc dico timeant · qr secū portāt sign nū dāpnatiōis · letet⁹ pauperes qr secum trahūt signū saluatiōis teste Ambrosio · Successus tpalīū dāpnatiōis ē indicū · Ja v · Beati pauperes spū · qm ipsorū ē regnū celorū · Math · xix · Dives difficile intrabit in regnū celorū · ¶ D ¶ Vel dic qqñq cōtigit ab illo in aduersis auxilium petere quē ho in psperis nō dignabat rē spicere · diues em iste p lazarū sibi auxiliū petit · quē iacētē et lāguentem ad ianuā suā nō respexit · Vl dic qp homo sēper debet de amicis suis curare · et de eorū dāpnatione dolere · sicut ille in tormētis positus petebat lazarum ad fratres mitti magis volens solus pcare · qp fratrū suorū dāpnationē videre ·

## ¶ Capitulū decimū quartū ¶ A

OCurrerūt xpō decem leprosi supplicantes qp sanarent ab ipso · Jhe su preceptor inquiunt miserē nostri · q̄bus misertus pcepit qp irent et se sacerdotibus ostenderent · ipsi aūt cū irent mundati sunt · Unus aūt ex illis q samaritanus erat vidēs qr mundat⁹ est

regressus est ad dominum ꝑ gra
tiꝫ referendis · alij vero nouez q̄
hebrei erant nullatenus fūt reuer
si · Q8 videns dominus · Ecce iā
decem mūdati fūt a nouē vbi fūt
non fuit qui rediret et daret glo
riam deo · misi hic alienigena · Lu·
xvij · ¶ Qz ⁊ Vbi dic q̄ ire ad
sacerdotes michil aliud est spūali
ter q̄ de peccatis cōfitem · q̄ sez q̄
decem leprosi .i. peccatores · q̄ sunt
decem p̄ceptoz transgressores · et
qui hꝫ transgressionib⁹ fūt cor
rupti volunt a lepra vitiorū puri
ficari necesse habent ad cristū per
orationē peruenire et per implora
tionem · nec nō per cōfessionem cla
mare et ad sacerdotes per cōfitēdi
ꝓpositum ambulare · et tūc dū so
lum ad sacerdotes ire incipiāt et
dū solū cōfitem ꝓponāt a culpa hu
iusmodi liberantur · Verūptamē
necesse est q̄ cōfessio sequatur · ali
oquin in culpā ꝓstmā cel ab ūtur
Sola em̄ cōfessio cū ꝓposito confi
di peccatum tollit et gratiaz resti
tuit · ps · dixi confitebor aduersuz
me iniustitiā meā domino et tu r̄
misisti impietatē peccati mei · Vel
allega q̄ isti alienigene .i. seculares
et laycy vt cōmunit melius regra
tiātur deo de collatis beneficijs · q̄
regulares et clerici · q̄ isti deuoti
ad dominuz reuertūtur · illi vero
obrentis beneficijs temporalibus
et spualibus peccatoꝝq; indulgē
tijs in sua ingratitudine torpesce
re cōprobātur · ¶ Volēs dñs cōditionē diei iudi
cij declarare · et q̄ ignote a
subito vēniet demonstrare · dixit
Sicut fulgur exinsperato appāet
sic erit aduentus filij hominis · Si
cut in diebus noe · homines edebāt
et bibebāt vendebāt et emebāt a
de diluuio non precauebant · ta
men diluuiū ado venit · ita q̄ om
nem hoīnē submersit et inuoluit ·
sic inquit erit in die iudicij Et sū
iungit q̄ tūc duo erūt in loco vno
duo in agro vno · duo molentes
in mola vna et de oībus istis vn⁹
assumet et alij relinq̄t ¶ Qz Alle
ga illud quomodo iudiciū extre
ma tribulatio hominibus fūt igno
ta et ideo cautis prudenda Allega
etiam quō de omni statu aliqui e
runt saluati et aliq̄ dāpnati · q̄ de
illis qui fuit in lecto et in statu q̄
etis et in statu cōtemplationis · et
de illis qui sunt in agro in laboe mū
dialis negotiationis · et de illis q̄
molūt in mola vna .i. in vna ob ma
tione cōiugal cohabitatioīs, vn⁹
assumetur et alē relinq̄tur .i. aliq̄
saluabūtur et aliqui dāpnabunt
aliqui a deo eligūtur et aliqui re
pbi cōdēpnabuntur · Et breuit de
omni statu et gradu aliqui fūt bo
ni aliqui mali ·

## Capitulū decimū quītū ¶ a

Ic ponitur de vidua q̄
apd iudicē iniquitatis
se vindicari ab aduer
sario petebat qd iudex
im̄q̄tatis sibi nō ꝓpt iustitiā sꝫ ꝓpt
importunitatē decisit · Lu · xvm ·
¶ Qz Hoc pt applicari ad instā
tiam orationis quia si inquꝫ iudex
propter importunitatem voluit

iusticiam facere · multo fortiꝰ deus per orationis instantiam volet qđ iuste petitur concedere · vide supꝛ · capꝰ · xi · de amico q̄ petebat tres paes · vnde · ij · Thimo · iij · Insta opportune et importune ¶ Pharisęo q̄ se iustificabat et publicanū cōtępnebat · et bona sua recitabat dicęs · Non sū sicut ceteri hominū raptoꝛes adulteri · sicut hic publicanus Jeiuno bis in sabbato · et de publicano qui procul stans nec oculos erigere ad cęlū pſumebat dicęt hic qꝫ publicanꝰ iustificatus recęssit · qđ tamen nō legit in pharisęo pꝛ ſūptore · ¶ Nota ¶ Ista exęplaꝛ ꝫ possūt allegari qꝫ plꝰ placet deo humilitas peccatoꝛis qꝫ seuęritas pręsūptoꝛis · magis est deo acceptabilis peccatoꝛis confessio pęnitęntis · a ꝑpria vilitatis recordatiō · et ex cōsideratione culpe nata humiliatio · qꝫ illiꝰ qui nūq̄ talit delict arrogans iustitie ꝑpꝛie pſumptio aliorūq̄ cōtęptus · et sui ipsius bō opinio · Igitur sequitur Omnis qui se humiliat exaltabit · Illō pcipua ꝫ accidit in religiōe · vbi sūt qđaꝫ pharisei · i · qui se reputāt alijs magis iustos · si vident aliquē publicanū · i · aliquē q̄ añ cęliquerit · dato qꝫ ipsū vident pęnitęntę a misericoꝛdiā dei implorātem · tamē ipsū solent cōtempnę et abhominari · a sę ei pferre et detestari · a tamē apꝰ deum magis diligit iste humilis nō pſūptuosꝰ qꝫ supbꝰ iustꝰ ꝑpe fragilitatis nō exptus · Apud deū nichil magis qꝫ humilitas pęnitęntie reputatur sine qua nulla vꝛtus placet · Luce · xv · Gaudiū est āgelis dei sup vno peccatoꝛe cę · qꝫ supra nonagīta nouē iustis · q̄ nō indigęt pęnitentia ·

## ¶ Capitulū decimū sextū ¶ A

Cvm esset ihesus in ihęrichō primęps quidaꝫ publicānoꝛ zachęꝰ nomię querebat videꝛe ihesum quis esset et nō poterat ꝓ turba · qꝫ statura pusillus erat · et ꝓcurręs ascendebat in arborē sicomorum vt videret eū · qꝫ inde erat trāsiturus Jhesus ergo vidęs deuotionę ipsiꝰ ipꝫ vocauit dicęs Zachęe festinās descęde · q̄ hodie in domo tua oportet me manere · qui festinans descēdit et eū gaudęs in domū suā recępit · qui ex tūc ad dñm ita cōuersus ę qꝫ dimidiū bonorū dedit pauperibꝰ · et si quē defraudauerat in q̄druplū sibi restituere ꝓmisit dicęs · Ecce dimidiū bonorū meorū do pauperibꝰ · et si quęꝫ defraudaui reddo q̄druplū · Luce xix · ¶ Nota ¶ Per istū zacheū intelligūtur q̄dā hoīes seculares · q̄ in sciętia et moribus sūt pusilli · et q̄ dato qꝫ ihesū ꝓ cōtemplationęꝫ videre cupiebant · turba tamē secularū negotiorū sūt aliquo modo impediti · Mat · xx · Turba increpabat eos vt tacerēt Verūptū sępe fit qꝫ tales vltra viās suas cōnā ę · a sic ad videndū ihm̄ · i · ad ꝺtēplacōęꝫ spūalē sublęuāt · astēdūt ego in arborē crucis ꝓ passiōis ꝺtēplatiōnē · a sic videt xpꝰ ꝓ simplicē deuotiōęꝫ · Cā · iij · Egredimini filie sion a videte regē salomonē · Cristꝰ vęo

tōnam istorum et simplicē affecti
onem intuens in domum eoꝝ per
gradaz ascendit· et eos totaliter
ad bonuz exoptat et cōuertit· ita
ꝙ aliena restituere et ꝓpria pau
peribus dare facat· Et aduerte ꝙ
iste recte tenet typū tom elemosi
narij· qui non ꝓcrastinat ideo di
cat· Dimidium bonorum meoꝝ do
pauperib9· nō dicat dabo nō dicat
modicū sed dimidiū bonoꝝ· Qui
discrete īdigētibz ñ diuitibz lō fu
a dispensat ideo dicat paupibus·
Qui alijs fua interesse et vāpna
restituit· ideo dicat si quem defrau
daui reddo quadruplū· ℣ Et

Volens ihūs intrare ihrlm p̄
cepit pullū asine ligatū sup
quem nullus homo sedit solui et
sibi adduci· sup quē ciuitatē intra
ret· in quo introitu ipsū puerorū
collegiū honorauit et osanna ī ex
celsis clamauit· Alij tollentes ra
mos de arboribus oliuaruz sibi ob
uiam ꝓcesserunt· et alij vestimen
ta sua ꝓstrauerunt et ipsū honori
fice receperunt ipsum tamen iudei
satis cito occiderunt· ℣ Nor

Illud allega ꝙ quicūq vult cīui
tatem ihrlm intrare .i. paysum
a ibi a pueris hebreoꝝ .i. ab ange
lis honorem eternū recipere debet
nō sup̄be ꝓcedē· & potiꝰ pullus asi
ne qđ est animal humile labores
patiens .i. virtutē huīlitatis et pa
tientie querē· vt sic cū ea poterit
introire et ibi gaudenter recipi a
venire· Nullus em ī celestē ihrlm
cum honore suscipitur· nisi q̄ sup
asinū .i. cū humiltate et patientia
illuc ferat sup̄· xom Qui se humi
liat exaltabitur· Vel dic ꝙ crist9
illos solum spūaliter equitat· et
sibi applicat quos pullos asine .i.
humiles et patientes sē cognoscit
et quos in hac mūdo alligatos vi
culis mandatorum videt et super
quos nullus sedit .i. quos null9 de
monum et vitioꝝ subiecat· Tales
finaliter a penis et a doloribus suis
soluet· et eos in celestē ihrlm du
cet· ℣ C Vel dic quando cri
stus in ihrusalē .i. in mentez no
stram venire vult· ipsum debem9
honorifice recipere· vestimēta tot
cenorum bonorum quantum ad
affectum exuere· et ea in terra .i. ī
ferius ad pauperes p elemosinas
deponere· et cuz ramis oliuarum
.i. cum pietatis operibus eidez ob
uiare et gratias agēdo de spiritu
ali visitatiōe sua debemus· benedi
ctus qui venit· mentaliter clama
te vt ipsemet monet in psalmo·
Exurge in occursum meū et vidē·
℣ C Vl dic ꝙ ēstus fuit in ihru
salem ita honorifice receptus· et
tamen cito post extra ciuitatem e
iect9 et crudeliter crucifix9 In quo
pt notari ꝙ extrema gaudij luc
tus occupat· a ꝙ ciuitas huiꝰ mū
di illos quos prospē in letitia solz
recipe dōis a honoribz extollē· solz
qñq cito p mortez et infortūia ex
pellē et crucifixiōi .i. pēis a cruciati
bz sb̄iugaē· ℣ He· xv· Hodie vēi
sti hodie opelleris egredi ℣ E

Vdeis dicētibz xpo ꝙ puēos
clamātes osāna īcrepabāt ēt
pōdit xp̄e· si hij taceāt lapides cla
mabūt· Hoc pt allegāi ꝙ qñq in
defectu clericoꝝ seculares deū lau
dātes· a quādoq de ipis lapidibz
id est de ipsis duris et obstinatis

peccatorib9 inuenīūtur aliq̄ · q̄ deum magnificant et exaltant · Lu · tercio · Potens est deus de lapidibus fuscitare filios abrahe · Illa q̄ secūtur hic de · x · mnas vide · Ma xxv · vbi agit̄ de talentis · Illa q̄ sequntur capitulo · xx · vide · Mat · xxi · et · xxii ·

## Capl'm decamū septimū ¶ A

QVm quadā die in templo multi multa ponerent et offerrēt · inter eos fuit quedā paupercula vidua que duo minuta in gazophilatiū mitteret · Hoc ergo videns dñs ipsā ōmib9 alijs p̄tulit · et donū suū ceteris magius iudicauit dicens · Hec paupcula vidua plusq̄ ōnes misit · q̄ ceteri ex habūdātia sua miserunt · hec aūt oēz victū quē habebat misit · Lu · xxi ·

¶ Nor Hoc p̄t allegari q̄ de9 in elemosinis et opibz erogatiōis magis attēdit affectū · et magis cogitat volūtatē · q̄ operis q̄titatē · q̄ magis reputat illud qđ hō dat deo de necessario · q̄ qđ dat opulentus et plen9 · Qđ etiā apud hōines dēt esse · q̄ magis dēt hō diligē et pl9 poderare munus amici pauperis · q̄ mun9 aīci diūtis · vñ · Catho · Exiguū munus cum dat tibi pauper amicus · accipito placide et cetera ·

## Capl'm decamū octauū · ¶ A

QHristus factus in agonia prolixius orabat · q̄ trās ferretur ab eo calix patēs auxiliū inuocauit · vt tū tñ voluntati patis se subimisit dicēs · Pater si possibile est trāseat a me calix iste · Non tamē sicut ego volo sed sicut tu vis · Luce · xxii · ¶

Nor Hoc potest allegari · q̄to maior instat tribulatio t̄ periculosi or agonia mentis · tanto debet ad deum feruentior fieri oratio · verū tamē q̄uis homo se videat multiplicater tribulatū · nunq̄ tamen dēt a deo simplicater petere talem tribulationem āmoueri · sed semper sub conditione debet diuinaz volūtatem anteponē · et sui corpis salutī · suoq̄ naturali appetitui debet dei beneplacitū āteferre dicēs · Nō mea volūtas sed tua fiat · Debz etiam supponē · q̄ de9 melius scit q̄d sit vtile homini q̄ ipsemet homo · Dñs nouit celestis medicus q̄d ne cessarū sit egro · et qđ credit esse pena : medicina est · ¶ B

HIc dicit q̄ sudor xp̄i fact9 ē vt gutte sanguis decurrentis in terrā · Allega q̄ sāguis nō substantie talis · q̄ per sudorez acquiritur ñ dēt sursū ad diues ascē dē · & deorsū p elemosinas ad pauperes declinare ¶ C

Illud qđ hic dicat xp̄c iudeis ad se capiēdū venientib9 · Sz hec est hora vestra · et potestas tenebraru Et sil'r illd qđ dicit · Jo · vij · Nōdū venit hora mea · a · Jo · vij Nēo misit in eū man9 · q̄ nōdum veneat hora eius · Ista videt suppone q̄ certa negocia certis horis attribuūtur · et scom p̄prietates

horatum euentus negotiorū varie
tur · et sic ista verba xpi ad opīo
nē astrologoꝝ ꝓma facie accedere
dm oscuntur · Sz eoꝝ opīmo non
est vera · nec em facta xpi nec ali
orū hominū subiacent fato · qr vir
tus intellectualis nō est alligata
organo corporali · et ideo non ē sb
recta cuicūq actioī corporali · ꝓp
ter quod influxꝰ siderum non per
tingit directe ad ipsum · s tātum
modo indirecte · inq̄tū scz ipressi
o facta appetitui sensitiuo trāsmutat
quodāmō ad appetitū intellectiuū
vnde ait ptholomeꝰ maxiꝰ astro
nomus · Sapiens dñabitur astris

## Capitulū decimū nonū

A

Vobus discipul euntibus in emaus · adiunxit se dominus in specie pegrini · oculi autem eorum tenebātur ne eū cognoscerēt q̄q̄ eis interpretaretur scripturas ꝑ aliter quando venerunt ad hospicium · cum xpc incepit eis paē frangere ipsuz cognouerūt · et eū in fractione panis plenarie perceperunt · Luce · xxiiij ·

Sic vere in via huiꝰ vite bomines simplices secū habit cultū p gratiā · ipsū tamē per scientiā non cognoscūt · qr isti sūt q̄ simplicat cōfitent et veracat credūt · finalit tamē in hospicio padysi in vespere mortis quādo panem eterne sacietatis ipsis distribuet ipz perfecte cognoscēt et facie ad faciē dīmatis eius essentiam intelligent · Mar · vltio

Ibi eum videbitis sicut dixit vob

B Vl' dic q̄ duo discipuli sunt duo populi · gentiles et iudei · qui dum in forma pegrini in carne scz hūana in itinere huius mundi personaliter xpz viderunt · ipsū tamē per fidē cognoscere nequierunt · tandez postq̄ scripturas ipsis per predicatores exposuit · a postq̄ panē sacre doctrine ipsis distribuit ipsum cognouerunt inq̄tum in eū crediderunt · et fidem eiꝰ per apostolos receperunt · Supra · ij · Cognouerunt de verbo qđ dictum erat eis de puero

C

Hic dicitur q̄ ihūs in medio discipulorum post resurrectionez apparuit · sed cū stupore et gaudio miracēt · et se videre spūm opinarent · resurrectionez suā ipsis per duo testimonia ꝓbaut · in q̄tum pedes et manus palpandos et videndos obtulit · et ptez pisces assi et fauū mell' sibi ab ipsis traditus manducauit · Sic dicit spūaliter loquendo q̄ ille a mortuis, i. a peccatis resurrexisse per penitentiam veraciter cognoscitur · qui se per confessionez videndum et per correctionem tangendum voluntarie exhibet · qui piscem assum, i. xpi passionem per cōpassionē māducat · et fauū eterne dulcedinis per deuotionez degustat · ps · Gustate et videte quoniam suauis ē dominus ac ·

Explicant Moralisationes super Lucam ·

Incipiunt moralisationes sup Johannem.

Capitulum primum

Johannes euangelista qui iter euangelistas vltimo scripsit euangelium aliqd supadidit de factis et operibus saluatoris q̄ alij obmiserunt De istis ergo aliq̄ breuiter ponaz et modo huic operi secm capitula i quibz huiꝰmōi sunt inseraz et adiungā. Ergo hic capitulo scdo fit mētio. qp xp̄c cū ad nuptias que facte sunt in cana galilee cū matre eius esset vōtꝰ. et vinū defecisset. hoc curabat mater eius sibi dicere. ad finem illū vt facto miraculo possz sponsi vē recundiā opice. dicens vinū nō habent. Xp̄c vero sibi satis dure respōdisse videtur dicens. Quid mihi et tibi est mulier. Verūptamē responsionē duram p facti sequentis dulcedinez tempauit. Sex em̄ ydrias lapideas in loco positas. a scdm purificationē iudeorū ordinatas aqua ipleri iussit. aquā mox in vinum conuertēs architclino a hys q̄ erāt in nuptys, ꝓmari mandauit. q̄ vt gustasset aquā vinuz factā. sponsuz vocans et arguēs melius vinum vsq; in finez seruasse narrauit. dicens Omnis homo bonum vinum primo ponit. et cuz inebriati fuerint. illud quod deterius est. tu autez seruasti bonuz vinū vsq; adhuc. Johā. ij. Hoc Nuptie iste signant gaudium et prosperitatem mundanā. que nuptie bene in galilea que interpretatur transmigratio facte dicuntur. p eo qp omne mundanū gaudiuz transmigrans et trānsitoriū repitur. Ad istas tamē nuptias vocatur quā doq; tam xp̄c qp̄ maria. mꝰtū illi qui mundi gaudia celebrāt hoc sine peccato et cū bona intentione. et cū aliqlis cōtionis et amaritudinis consideratione facere studēt et sic ihesuz et mariam p culdubio secū habent. Ihesus em̄ bonā intentionem signat. maria autez discipline amaritudinem signat. sup. Lu. ij. Inuenerūt puerum cū maria matre eius. Quid ergo? puerto vinū perfecte cōsolationis sibi deficit. q; scz nullum potest eē ita magnum gaudiū tpale vbi perfecta consolatio sit. vinū inqt nō habēt q; ōmbus cōsideratis semp est plꝰ inuenire de amaro qp̄ de dulci. et de aq̄ qp̄ de vino. et de tribulatione qp̄ de gaudio in nuptys et prosperitatibus huius mundi. Ysa. xxxij. Cū cātico nō bibent vinum amaritudinis potio bibentibus illam. Sed puerto dominꝰ precepit ministris huius cōuiuij. i. mundane prosperitatis sectatoribus. q; ydrias lapideas. i. corda sua dura et inueterata primo aqua compunctionis implerent. et qp primo fletibus et lacrimis culpas lauent. et tunc finaliter dominus de aqua ista vinum facit. inquantum suam amaram

cõpunctõnem in dulcedinem eter
ne consolationis conuertet Aqua
enim vinum efficitur quando pñs
lacrimosa compunctõ in vinũ qđ letifi
cat cor hominis .i. eterne consolati
onis gaudium cõmutatur. Mat.
v. Beati qui lugẽt quoniam ipsi
consolabuntur. Nullus enim cõui
ua presentium nuptiarum .i. mun
di letitiarum vinũ futuꝛe cõsolatio
nis poterit obtinere ñ ꝓmo aquam
lacrimarum studeat in hoc seculo pos
sidere. Quilibet ergo cõuiua presẽ
tium gaudiorum aquam compunctõ
nis in potum cordis habeat. a quis
gaudeat exterius ita fleat. alioqn
vinum eterne cõsolationis imposterꝝ
vane speret. quia alioquin sibi di
cetur finaliter illud. Joel ꝓmo.
Vlulate qui bibitis vinũ in dul
cedine quoniã peribit ab ore vestro.
℣ Vel dic q cõuiuiũ et nup
tie ad quas vocantur xpc et eius
discipuli signãt statum paupertꝝ
vbi qa vinum .i. terrena cõsolatio
sepe deficit. potus lapidee sex .i. sex
misericordie opa in qbus iudei .i.
deum confitentes scz fideles purifi
cantur debent istũ defectũ supplere.
et aquam bonam tpaliam in vinũ
cõsolationis in recreationẽ et refe
ctionem paupꝝum et conuiuarũ
cõmutare. vt sic architriclinus .i.
deus pater inde possit p complacẽ
tiam gustare et gustare. ℣ Vel
dic q iste potus signãt diuites. q
vt cõmuniter sunt lapidei atq du
ri. q dicuntur tenere metretas bi
nas vel trinas in quibus duo precepta
caritatis et fidem sancte trinitatis
debent seruare. sex etiã sunt in quibus
sex opa misericordie debent plene
re et implere. Isti ergo q uotiens
vident pauperibus vnde temporal'
consolationis deficere. debent ipsi
aquis aliene miserie repleri per o
passionẽ. et in vinum consolatiõis
ipsas vertere per elemosinarũ ero
gationẽ. et sic hoc vinum ab ar
chitriclino .i. a deo cõmendabitur p
acceptionẽ et approbationẽ. pu.
xxxi. Da siceram merentibus a vi
num his qui amaro sunt animo.
℣ Vel dic q architriclinus sig
nat mundũ et mũdi principes l'di
uites qbus videtur q bonũ vinũ
debet preponi dicentes illud quod
deterius est apponi. quia apud eos
meliora iudicantur presentia q futu
ra. bona temporalia q eterna. qđ
verum est inter peccatores. qa modo
bibũt in hoc seculo bonum vinum
.i. prosperitatem et gaudium. sed
postq hic fuerint inebriati ditati
a impinguati et repleti. tunc appo
netur eis illud vinum quod est de
terius scz eternũ supplicii et tormẽ
tum. qñ erit fel draconũ vinũ dra
conis et venenũ aspidũ acerbissimum. ℣ E
Qvm xpc quadã die iuenisset
in templo vendentes oues bo
ues columbas nũmularios sedentes
legitur flagellũ de funiculis fecisse
et nũmulariorũ es effudisse dicẽs
Auferte ista hinc. a nolite facere
domũ patris mei domũ negotiatiõ
nis. et sicut dicit. Mat. istud dixit
Scriptũ est domus mea domus oratiõ
nis vocabitur. vos autem fecistis eã
spelũcã latronũ. Que verba sump
ta sunt a duobus ꝓphetis. Ysaie.
lvi. dicitur. domus mea domus ora
tionis vocabitur. Jer. vij. addit. Er
go spelũca latronũ facta est domus

ista. ¶ Mor. ℭ Tēplū signt ecclesiam. boues signāt laborē bone operationis et pdicationis. oues signant simplicitatē honeste et humilis conuersationis. colūbe spūs sancti gratiam seu sacmentalis omunionis. nūmularij signant sectatores auaritie et agricultores tpalis substātie et possessionis. Cū ergo in templo ecclē fūt aliq̄ q̄ vendūt boues. i. laborem bonor operū et faciunt agriculturā predicationis p spe tpalis retributionis. Aliqui q̄ vendunt oues. i. p ypocrisiz sb spe glorie mundanē simplicitē et humilitē viuunt. Aliqui qui vēdunt colūbas. i. q̄ grāz spūs sancti et ecclesie sacramēta officia et beneficia p tpali mercede offerunt. Aliqui nūmularij. i. aliqui auari qui solū lucris et pecunijs intēdunt. ideo xp̄c flagello fue seuere iustitie per mortē tpalē et etiam illos a eor sēq̄ces de tēplo ecclesie eiecit. es a pecuniam ipsor auarorum di sperdet. cathedras vēdētiū colūbas. i. status et dignitates symoniacor subuertet. Nō vult em̄ q̄ domus patris sui que est ecclesia efficiat domus negotiationis. nec q̄ illa que domus orationis esse debuerat spelūca latronū seu habitaculum malorū hominū nominet. Omne em̄ turpe lucrū exide papit auferri. et ante omnia secularia negocia. nec nō vana opa simoniaca et ypocrita sceleta submouere dicēs Auferte ista hinc. Et breuit ista ē vēitas. q̄ cathedre. i. officia et dignitates illor qui in tēplo ecclesie vendūt colūbas. i. simoniacorum q̄ vendūt spūalia. a deo subuertūt et in prosperitate manere nulla tenus permittūtur. sed a deponūt et a infortunijs affligūtur. Osee. ix. Propter malicia admuētionum ip sor de domo mea eicia eam. Non mulatio et iā qui sunt ibi. i. auaricor ecclastic es a domino effundituir. in q̄tū post mortem taliū diuitie ipsor a q̄busda rapiuntur et ptim a parentibus ptim a familiaribus ptim a latrombz dispergunt. ita q̄ p aīma sua de qua dū viuerēt cogitare noluerūt nec misse nec elemosine pagūtur. qui potest capere capiat.

## ℭ Capitulū secundū ¶ A

ILlud quod ponitur de fatigatione domini super fontem iacob cum vellet ire in ciuitatem samarie que dicitur sychar. a quo mulier samaritane q̄ venebat ad hauriendū aquā predicauit Et q̄ quinq̄ viros habuerat sibi dixit. a eam et mlitos alios per eā ad se conuertit. quia ista conaues suos ad ihesum vocauit et adduxit. a quo mirantes apostolos q̄ cum mulierē loqueretur in messem alienam misit sicut diffinitiue hic ponit. Johannis. nn. ¶ Mor. Exponitur per doctores de gētilitate que a principio quinq̄ viros. i. quinq̄ sēsus naturales habuit. sed ipsis mortuis et corruptis alteri viro qui non fuit vir sed formicar sez dyabolo per ydolatriam adhesit Quiq̄ iāt viros habuisti et quem modo habes non est tuus vir. Que tandem ad cristum qui ad ciuitatem

ſyehae ī mundum veñerat et īm ī firmitāte carnis aſſūpte q̄ſi fatiga tus ſedebat : a de fonte fūe miſeri cordie āquā vēnie receptuā p fidē vemit · que ſalutē et conuerſionē retulit · et non ſoluz ſui · ſed et mł torū quos ad crſti fidē ꝛuocauit et cottidie cōuocat et cōuocarē nō ceſſat ·

## Capitulum tercū. VI

Erat ī ihēruſalem p̄batica piſcina quīq̄ portī cus habens · circa quaz iacebat mł̄titudo mag na languentiū cecoꝝ claudoꝝ aridorum expectātium aque motuz · Angelus em̄ domini ſcōm tēpus deſcendebat ī piſcinā et aquam ipſius mouebat · et tunc q̄ prius aquā ītrabat quacumq̄ īfirmita te tenerētur cōtinuo ſanꝰ fiebat Cū ergo ītet alios eſſet ibi vnꝰ q̄ xxxvm · āmis ḡui īfirmitate detē tꝰ iacebat ī ḡbato · nec ſanari po tuerat · p eo q̄ quādo aqua moue batur nullū habebat homnē q̄ ip ſū poneret ī piſcina · ſed q̄n vemē volebat ipſū alius p̄cedebat et ſic ꝑter portatoꝝ defectū retro alios mfirmus et lāguidus manebat · et alius p̄curreñs ſanitatis bene ficium reportabat · dominus ſibi miſertus ipſum ſanabat · et grabatum ſuū tollere ſibi preceperat Surge inquit tolle grabatū tuuz et ambula · ſtatim factus ē homo ſanus · a ſubiunxit dominꝰ dicēs Ecce ſanus factus es iaz noli pec care · ne deterius tibi cōtingat · Jo v · De iſta aūt p̄batica piſcina · ī q̄ nathinei ſeruitores tēpli hoſtias lauabant · ponit petrus comeſtor q̄ aliqui dixerunt regmam ſaba oſtendiſſe lignum ſalomoni ī quo debebat homo ſuſpēdi · ꝑter ei ius mortem iudei p̄derent regnū ſuuz · quo audito illud lignū ſepe liuit ī pfundū · Sed tandē p̄batica piſcina facta eſt ī eodē loco · Appropīquāte ēgo dominica paſſi one lignū illud īmapiebat surgē · et a motū ſuo aquā piſcine agita re · Mor Iſta piſcina potest ſignare ſacrā ſcriptūrā q̄ quinq̄ porticus habere dicit · p eo q̄ ī ip ſa p̄t quīq̄ libros moyſi ſubtra tur · vocabatur etiā bethſaida · q̄ī terpretatur dom⁹ frugū · domus pecudū · domus venatoꝝ · q̄ ſacra ſcriptura ē domus et repositoriuz frugum .i. diuinoruz ſacramētoꝝ et documentorū · pecuduz .i. ſimpli cū et imperfectorū · venatorū .i. doc torū predicatorū ſapiētū · Job · in Ibi cōſtituta eſt dom⁹ omni viuē ti · Circa iſtā piſcinā multi fūt lan guētes .i. multi veritatē ſciētie de ſiderantes et ſanari ab ignorātia cupientes · ſed reuera ad hoc q̄ ī firmi et ſimplices poſſint ibi ſana ri .i. ī ſcripturarum codicibus in formari · neceſſe eſt q̄ angelus .i. diuina inſpiratio vel bonꝰ doctor deſcēdat de cēlo · qui aquam ſcrip ture ſacrē moueat et exponat · ſi ne angelo enim .i. ſine doctore īfir mitas ignorantie in hac piſcina non ſanatur · n̄ forte xp̄c p ſeipſū hominē ſanet et p reuelationem ſibi ſecreta ſua manifeſtare dignet Mara decimo ſexto · Angelus dñi

descendit de celo et accedens tuol uit lapidem ¶ Vel die q̄ ista piscina signat penitentiā arca quā multitudo lāguentium peccatorū speraut intrare Qua illi qui sunt cęci per ignorantiam · claudi per inuſticiā · aridi p inuidiā q̄ exsic cat ossa sperāt finaliť per penitētiā se saluaę · Ista est q̄ dicitur bet saida domus frugū · q̄ fruges vir tutum ibi colliguntur · domus pe cudum q̄ simplices qui hostię dn̄i fiūt ibi sacerdotib⁹ ostētio offertū tur · dom⁹ venatorū .i. peccōrū · q̄ ip si venatores ibi finaliter se abluę opmāť Et sic breuiť ista ē dom⁹ o mnis q̄ quicq̄ hēt peccię inq̄tū oms qui quicq̄ peccant sensibus in istā sperāt intraę et ad istā con fluere ꝓbāť · vñ illō dem · Job 20 · Ibi cōstituta est domus omi viuenti · et omnia flumina intrāt mare · Ecclesiastes .i. Sed p certo nisi angelus intercederet .i. n̄ dei mi sericordia intęrat · q̄ i piscina pe nitētie aquaꝝ oppūctionis moueat · tal ifirm⁹ et penitēs pmichilo la borať · sol⁹ em̄ mor⁹ aq̄ .i. sol⁹ oppū ctōnis act⁹ peccōrez spualiť sanat Verūptamē non excluditur qui quandoq̄ dom⁹ sine penitētia ali quos liberet sicut apparuit i pau lo · solo em̄ verbo solaq̄ inspirati one pt hominē liberaę et absq̄ pe nitentia a cimimbus expiaę · vñ · Ho 20 Arbitramur iustificaę hominē sine operibus · q̄ aliq̄ fūt q̄ p pe nitentiam sicut p viam iuris cōmu nis saluantur · aliq̄ vero p solam dei gratiaꝝ spualē sicut p ꝓuilegi um sanātur · ita q̄ cū ipsis q̄si ex ꝓuilegio dispensatur · Ho · nono

Misębor cū voluęo · Surge iq̄tol le g̃batū tuū et ābula Est em̄ gra batū lect⁹ paupez q̄ signat peccm̄ q̄ hō q̄n p ostutionē furgit et p cō fessionē grabatū pcā tollit · et p hō opa mœdit tunc sanus a pec̄ recedit · verūptamē non debet am plius peccare ne ꝑpter ingratitu dinem ipsum dūngat deterius fu stmere · Jo · vm · Vade et amplꝰ noli peccare · ¶ Vel die q̄ multi simł currebant ad piscinaꝝ vn⁹ solūmodo sanabatur · q̄ dato q̄ oēs fideles ad pēnitentiaꝝ gene raliter currant pauci tamē salutē reportant · q̄a dicitur .i. Coꝝ · nono Oēs quidē currūnt ꝫ vnus accipit brauiū · Multi sūt vocati pauci vero electi · Math · ŋ · Vl dic quomodo diligentia valde est ꝓficua q̄a qui est magis diligens ad piscinaꝝ in trandum aut aliquod opus bonū pagendum · debet esse prior ad pre mium · et q̄ alios ꝓuenit currendo ipsos quo ad sanitatē vel lucrum precędet · Vel dic q̄ isti languen tes signant illos qui sunt in pur gatorio qui piscinaꝝ paralysi ligre diuntur · scōm q̄ aqua diuine mi sericordie ad indulgendum moue tur · scōm q̄ ab angelo .i. a deo or dinatur · sed q̄ · reueą q̄daꝝ ibidē ꝓ longa tempora sunt in miseria et languore · quia non habent ho minē qui eos ibi mittat .i. qui pro eis itercędat vel opera satisfacto ria faciat · a sic oportet q̄ languor a dolor diuin⁹ i purgatorio pseue ret quousq̄ veniat dn̄s q̄ ipos li beret atq̄ soluat · Dn̄e iq̄t n̄ habeo hominē ac̄ · Vnde qui sic i purgato rio languēt possūt de suis amas

cõquerī dicendo illud · ps · Amici mei a primi mei aduersū me appinquauerūt et steterūt · Et q̄ iuxta me erāt de lōge steterūt · VEl dic moāliter q̄ piscina ē mēs cuius quinq̄ porticꝰ sunt quinq̄ sensus · circa quos multi sunt languētes .i. multi affectꝰ et appetitꝰ vitiorū languore torpētes · isti spiritualiē nō sanātur nec ad virtutū tēperantiā reducūtur nisi ante ōmia aqua cōpūctionis ab angˢlo .i. a ratione in mentis piscina moueaē · Vel dic q̄ piscina et quinq̄ porticus .i. lex moysi quīq̄ lib tor nulluꝫ potuit spūaliē sanaē · quo usq̄ angelꝰ testamēti xp̄c de cēlo descēderet · q̄ aquā huiꝰ piscine a sc̄ctiā huiꝰ legis mouit exposuit a īpleuit · Aggei scdo Mouebo cē lū et trā · et tunc veiet desideātꝰ aē · VEl dic q̄ ista piscina est curia romana vel cuiuslibet p̄ lati spūalis vl̄ secularis q̄ dicatur bet sayda dom⁹ frugū .i. diuitiarū dicatur etiā domus pecudū · qr ibi sunt mlti homines bestiales · Job · xl · Omnes bestie agri luduūt ibi · domus venatoruꝫ qr ibi sunt multi tēporaliuꝫ raptores p auaritiam et terrenoꝫ venationi et acq̄sitioni vacātes · Eze · xxxij · Ibi principes aquilonis omnes · et vniuersi venatores · In ista sunt mlti porticus .i. multa officia dignitates a gradus · vbi quilibet cupit intraē et statum obtinere · et mlti lāguētes .i. ambitiosi beneficia affectantes · multi cęci .i. ignorātes · multi claudi .i. in morbꝫ vacillātes · mlti aridi .i. indeuoti et incōpatiētes circunq̄q iacēt ad subintrādū in aquā per aliquē porticū .i. in aliqd beneficiū · nec nō ad p̄uenīendū oēs studēt toto affectu · Io · xx · Johānes p̄currit citiꝰ petro et venit p̄ ius ad monumētum · Vñ quādoq̄ fit q̄ quādo p angelū .i. p occultā dei iustiam aqua humane fragilitatis mouēt · vtpote quādo aliq̄s ep̄us l̄ bñficiatus morīt · statī aut rat istorū ābitiosoꝫ mlt̄itudo · q̄ intrare et se īgerē cōnātur · a tñ dato q̄ ōnes simˢl currāt · oēs ābiāt oēs cupiāt · tamē vnꝰ tantūmō p̄mouetur scz q̄ p̄us veīt ad itrā dū .i. munēa offerēdū · a se p alīs citius īgerendo · ille primus reiectis alīs recipiē et sanaē .i. Cor · ix · Oēs currūt sed vnꝰ accipit bra uiū Sed q̄ꝰ p̄certo quādoq̄ sunt ibi aliq̄ q̄ nescīūt bñ currere · nec se bene īgerē · nec hñt aliquē promotorē q̄ ipsos possit portaē et p̄ponē · sicut ad trāz sūt boi a sufficiētes viri pauperes · q̄ reuera satis possent motū aque expectare · qa diutissime oportet eos attēdē et lāguere · qr si nō habēt portatorez vl̄ p̄motorem necesse est ipsos retro alios pauperes et languidos manere · q̄ ante alios veniunt · et qui ambitiōse se īgerunt · solent omnia reportare · et maxime qñ portatorum .i. fautorum et adiutorum seu prelatoruꝫ vel assidentiū magistroꝫ possunt auxiliū p̄uāre · O nē mq̄t hominē ñ habeo aē · Vñ q̄libet paup dicē p̄t illō · ps · Non sunt qui adiuuaret et ōsideā bā ad dexterā et videbā et nō eāt q̄ cognoscēt me · Vnde i tales a xp̄o q̄si miraculose sanēt a p̄mouenē nūq̄ p cōez cursum in piscina

ecīe balneantur · sed reiecti exte
rius dimittuntur · vnde xp̄o dicit
p̄s · Tibi derelictus fuit pauper or
phāo tu eris adiutor eius Vl dic
q̄ angelus est prelatus piseme ec
elesie p̄positus · ad quē cū omnes
curāt vt sanētur. i. p̄moueantur
per ipsū · ille sol̄ ab ipso portat re
mediū q̄ p̄us venit ad obsequiū l̄
qui habet mediatorem p̄uratorē
vel magistrū ·

## Capitulū quartū · ¶ A

Dducatur ad dominum
per iudeos quedā muli
er in adulterio dēp̄hen
sa · ill' ego sciscitāt̄ib⁹
q̄d de ipsa iudicaret · cum mo yses
huiusmodi lapidari mandaret · a
ex hoc ipsum cāpe volentibus vt
si diceret eam esse lapidandam cō
tra misericordiā quā p̄dicabat fa
cere videretur · si vero ipsam di
mittendam assereret legis trans
gressor haberetur · Jhūs remedia
do et vtrāq; eorū temptatiuaz ne
quicaz īcrepando īclinans se di
gito īcepit īterrā scribere dicēs ·
qui sine peccato est · p̄mū in illam
p̄us lapidem mittat · quo ꝓpleto
quilibet recedē cupiebat · ipse vo
vt locū daret exeundi iterum īter
ram scribebat · Cum ergo secundo
scriberet · ōnes vn⁹ post alīū ma
pientes a seniorib⁹ recesserunt · a
ihesuz solū cū muliere stantē īme
dio reliquerunt · Jhūs aūt mulie
rem absoluit · a eam ab ipsis libe
rauit dicens · nemo te cōdempna
uit · At illa · nemo dñe Nec ego te
cōdēpnabo vade a āplius noli pec
care · Jo · viii · ¶ Nor Ista pos
sunt exēplarē allegari ad multa
p̄moad cautelas malignoz qui p̄
ponunt hominib⁹ ꝓbleumata bi
cornuta · vt quecūq; se vertūt vel
respondeant in amico capiāt · pru
dentes tamen viri sciunt euadere
et mediam viam tenentes sciunt
tales malicias in caput facenti
um retorquere · ¶ Et Vl alle
ga q̄o non decet q̄ ciminosus cri
minosum accuset · et q̄o quilibz
anteq̄ cōdempnet aliū debz scrip
turā quā scripsit deus in terra fue
consciētie. i. p̄p̄e sinderesis ēmoz
su legere · a ibi peccata sua cogno
scere · Et sic cum se videt maiora
vel similia aliquotiēs cōmisisse · de
bet ab huiusmodi vīdicatiua accu
satione cessare · Dicit em̄ q̄ in illa
scriptura quā in terra xp̄c scripsit
quilibet peccata sua videbat · q̄b⁹
visis continuo recedebat · Cum er
go dominus scripserit in mente a
in consciētia cuiuscunq; scripturaz
indelibilez scilicet consciētie sinde
resim et remorsum · constat q̄ si e
am bene legeremus et peccata no
stra bene ponderaueremus · statim
videbimus nos indignos ad alios
iudicandum et ad male de alijs
opmandum · a sic de talibus accu
satiombus et iudicijs quesiem⁹
et ad nostra cōsideratione potiꝰ r
ecedem⁹ dicētes · Qui sine peccato
ē p̄mū rē · ac si dicet Nō debez pcō
res alios accusare · sed potiꝰ se casti
gare · Mat · vii · Quo vides festucā
in oculo fratris tui · trabez autez
in oculo tuo non cōsideras · ¶ C
Vel illud allega q̄ xp̄c fecit scdo
scribēs vt locū recedēdi daret · p̄t

allegari quomodo prudens iudex debet multa dissimulare · et sub colore vnius aliud intendere · vt in tentum suum possit melius habere Vel allega de misericordia saluatoris qui non vult mulierem peccatricem .i. animam perire · sed ipsaz ab accusationibus .i. demoniby et temptationibz liberare · et cuncta crimina relaxare Nūquid voluntatis mee est mors impij dicit dns deus · et nō conuertat a vijs suis et viuat · Ezexvm · Vel illud qđ dicitur qđ a sē moribz recedere cepit allega qđ sē mores quādoqz sūt peiores ceteris a quibus alios iudicant si bene examinarent reperirēt ceteris negotiores

## ¶ Capitulum quintū · ℣ a

Quibus pteriens vidit hominē cecuz a natiuitate · quez volens illuminare · lutū fecit ex sputo et linit oculos eius · et dixit vade et lauare in natatoria siloe · qđ interpretatur missus · abijt ergo et lauit et recepto visu redijt · quē tādem dei mirabilia recitātez iudei de sinagoga eiecerunt · ipse vero ipsum recepit · vt habet Jo ix · De ista natatoria que missus interpretatur · dicit tā epiphanius qđ comestor · qđ cum manasses rex iuda · ysaiam pphetaz secari serra lignea faceret · et vltra modū idē ysaias sitiret · aquā a ministris postulauit quam ab eis sibi negatam statim in os eius celitus dns misit et ex tunc fons ibidē apparuit · quandē cum reedificaretur ciuitas infra muros fuit positus · a sic syloe .i. missus ppter aquā missaz desuper fuit dictus · ℣ Allego ¶ Ceci a natiuitate signat genus humanū qđ a mūdi exordio fuit cecum · et per peccatū in adaz excecatū et lumine diuine gratie spoliatū · Finaliter tamen deus oculis sue misericordie cecum hūc videns · saliuam suam ab ipso emissam .i. pp̄ filiū pulueri nostre humanitatis adiūxit · et qđdam lutū .i. qđdam mixturam christum deuz a hominē inde cō posuit quo et cuius fide oculos mentales humani generis · oculos secz cecz linuit et ipsuz lauari in natatoria syloe .i. aqua baptismatis iussit · qđ sic visū vere discretionis recepit a lumē diuine gratie clare vidit Vnde infra m eodē · lutū posuit super oculos meos laui et video · ℣ Vel ¶ Vel dic qđ xp̄c signat potatorem vel platū · q̄ qñ videt aliquē cecū .i. peccatorē excecatū vitijs ante omnia debet sputo .i. verbali doctrina sua · lutum .i. memoriā sue nature lutee sibi facere · et luto .i. memoria sue vilitatis et mortis · debet oculos sue mentis linire · Tādem debet facere qđ in aqua syloe .i. in fonte lacrimarum qui celitus mittitur se abluat · vt sic lumē diuine gratie acq̄rat · Tunc ille pt dicere qđ sequitur Ille homo qui dicitur ihesus lutum fecit et vnxit oculos meos et video · ℣ c

Quum peterent discipuli de cecco nato · Quis peccauit · hic an pētes eius vt cecus nasceret · respondit xp̄c · Neq hic neq pētes eius peccauerūt · sed vt manifestarent opa dei in illo · ℣ Moraliter

Hoc potest allegari quomodo deus

vátuē creatuā sua quāddq; ad mi
seriam vél ad penam vt elicat ex
inde sua; gloriā et honorē · nec ip
sa creatura de hoc potest cōquerī
qz sez factori licet factuā sua quo
cunq; modo vōluerit vti · sicut con
cludit apostolus · Ro · ix · q figu
lus facit vas quoddā in honorez
et aliud in cōtumeliā de eadē mas
sa luti vt in vno sua misericordia
in alio sua iustitia valeat declara
ri · Je · xvm · Sicut lutū i manu fi
guli sic vos domus isrl in manu
mea ·

HOc qđ dixerūt ceci illumina
to quando cōmēdabat xpm ·
in peccatis natus es totus et tu do
ces nos · Hoc potest allegari quō
arrogātes ab alijs a maxīe a pau
peribus docēri nolūt · sed se ipsos
meliorēs existimant · a q̄cquid ra
tione dixerint vilipendūt · vñ ipi
vidētur dicē illō qđ anna iob sibi
dicēbāt · Job · xv · Quid nosti qđ
ignoremus · quid intelligis quod
nescimus? Eccle · xm · Pauper lo
cutus est et dicunt quis est hic

Capitulum sextū ·

CVm xpc in bethania ve
nisset ad lazarū mortu
ū a iam per quatuor di
es in sepulchro iacentē
et fetē marcētez et in spelūca lapi
de superposito latitātez inuenisset ·
exoratus a martha ad sepulchrum
venit · flēs et exorās lazarum de se
pulchro vocauit dicens · lazarē ve
ni foras et statim q erat mortuus
efurrexit et ligatis pedib9 et ma
nibus institis et velatā facie suda
rio pdijt · Quē ihūs solui pcipiēs
liberū abire permisit dicens Solui
te eum et sinite abire · Hoc
Per lazarū potest peccator intelligi
et non solum q̄cunq; peccator · sed
maxime ille qui per consensū ē mor
tuus et per malam cōsuetudinem
sepultus · et in spelūca profunde imq
tatis lapide duē obstinatiōis op
pssq et hoc per quatuor dies · quo
rū primus est mala delectatio · scđ
malus cōsensus · tcius mala opera
tio · quartus mala consuetudo · iam
per malam famam fetidus et i fe
ctus · vinculis malarum cōplacētiā
rū ligatus · et sudario malē execu
tionis velatus · ps · Sicut mortui
dormientes in sepulchro · quorum
non est memor amplius · a ipsi de
manu tua repulsi sunt · Sed tene
te quandoq; fit ex speciali gratia
q tales deus a peccato suscitat et
eos miraculose liberat dicens · laza
re veni foras · Bene igitur tal la
zarus qui interpretatur a domīo
adiutus nūcupatur · p eo q sine
spēciali dei adiutorio nulli tales a
peccato resurgere dinoscūt · Ephe
v · Surge q̄ dormis exurge a mor
tuis cē · Quando enim deo placet
hominem vocare et a peccato cōmū
tare nullum est a deo profundum vi
tiorum sepulchrum qđ resurrectio
nē. i. cōsionē ipsi9 valeat impedire
ps · Saluasti me a descēdentibus in
lacū Verūptīn ēca finē isti9 suscī
tatiōis ihūs legitur fremuisse et
fleuisse qđ tñ in suscitatione adole
scētis · Lu · vn · et puelle · Mat · ix
nō legit fecisse · In q̄ nota q̄ dif
ficilior est conuersio pfūdi peccato
ris et illius qui iam per malam

consuetu dinē est sepultus · et per
infamiā fetidus · q̄ illi⁹ q̄ recēnē
est mortuus · et q̄ de nouo ī pecca
tum est lapsus · Lazarus em̄ dato
q̄ suscitat⁹ fuisset · ligat⁹ tñ a ve
latus exit quousq̄ iā viuū ipsum
dñs soluit ī quo notatur · q̄ dato
q̄ pcator p cōtritionē motus fusci
tetur · et viu⁹ ī statū gratie cōsti
tuaē · adhuc tamē esse ligat⁹ .i. ad
cōfessionez esse obligat⁹ dmostrē
vt nē cesse sit q̄ p̄ confessionē et ab
solutionē soluaē · ad hoc q̄ pēit⁹
liberetur · sup̄ · Luce · xix · Soluite
eū et adducite michi · Sola em̄ cō
tao hoiem viuificat · verū tñ ē q̄
cōfessio et absolutio vmculū obli
gatois tollāt · ne forte si contēpse
rit in ipsū cadat et relabaē ·

¶ Capitulū septimū · // A

PEtrus et iohānes vene
rūt ad monumentum
xp̄i · sed cū curreret duo
simul · iohānes q̄ eāt
petro iumor p̄curat citius et veīt
p̄or ad monumētū · verūptñ non
intrauit · petr⁹ aūt q̄ eāt anti q̄or
venit ad monumentuz vltim⁹ tñ
p̄us ītrauit · Joh · xx · // Mora
¶ Vic potest notari q̄ q̄dam arden
ti⁹ et celer⁹ volūt ad xp̄m p̄ bō o
pā recurrē · vt sūt modisereti uuue
nes in religiōe vl̄ studio · q̄ omā
credūt facē p̄mo amo · q̄ nō me
tiūtur vires suas · & petro .i. antiq̄
oribus se p̄ferre conantur · isti tñ
tardius ad xp̄m intrāt · et tardi⁹
acapiunt q̄d affectāt · q̄ cursū cō
tinuaē nequeūt · a necesse ē q̄ an
te tēpus deficiant ad · Gala · v ·
Currebatis bene · q̄s vos īpediuit
Qui moē petri deliberate prędūt
et q̄ non impetuose sed matuē p
bona opera curruūt · vt q̄ viā omu
nez sequūtur qui vtutes suas me
tientes se p̄mo impetu leuaē non
querūt · isti dico intrādo ad deum
a cōsequendo propositum alios p̄
uemunt · et alijs deficientibus ip
si viriliter pfistunt Inquocūq̄ er
go negocio tam morali q̄ agibili
illi q̄ tardē et deliberate operantur
curruntmelius · a citius cōsequūē
finē intētū Ecōtra q̄ p̄mo impetu
osi⁹ volūt bñ facē tardi⁹ cōsequū
tur et succūbunt · bene ergo nob⁹ c
sulitur .i. Corithęo · ix · Sic currite
vt cōprehendatis Substantia enī
festmata minuetur · que aūt pau
latim colligitur manu multiplicaē
Proūb · xm · // B ¶ Vl̄ dic q̄
iohannes signat populū iudaicuz
qui primo venit ad monumentū
xp̄i .i. ad fidem · qui in gēte sua p̄
mo credidit · tamen non intrauit
quia ecclesiam et fidem incarnatis
oms recipe noluit · sed potius per
incredulitatis vitium extra man
sit · petrus vero signat populū gē
tium · qui tardus ad monumentū
xp̄i .i. ad fidem venit · et tamē iste
prius credendo ecclesiam ītrauit
inquantum iudaico populo in ifi
delitate manente iste finaliter cre
didit · Tamen iohannes post pe
trum intrasse dicitur · quia iudai
cus populus postq̄ plenitudo gen
tiū intrauerit saluus fiet · a ī fine
temporum cristo credet · et sic ve
rificatur · illud · Mathę · vicesimo
Qđ erūt nouissimi p̄mi et p̄mi no
uissimi ·

C

Marie flenti ad mōnumentū legitur dominus in ortulani ſpecie ꝓmiſſe appuiſſe. deīde diſcipulis in vnum congregatis. et ꝓpter metum iudeorum ianuis clauſis xp̄c apparuit et pacē ante oīa eis obtulit. demde ſpiritū ſanctū eis otulit. et poteſtatem relaxandi ēmina dedit. veniēs inq̄t ihūs ianuis clauſis dixit. pax vob accipite ſpiritū ſcz ac̄. ¶ Nor Iſtō ſi vis allega. q̄ xp̄c ſpūaliter ſolz appere et grāz dare illis q̄ flēt ad monumentū ſuū. i. illis q̄ paſſioni a morti ipſi⁹ cōpatiūt q̄ i vnū per caritatē congregāt. a q̄ ianuis clauſis ſcz ſēſuū exteriorū i ſecreto mētis verſantur et a mūdanis negotijs ſegregātur. Talibus pax interioris tranquillitatis offert. a ſpūs ſc̄us. i. dona ſpūs ſancti conferuntur Tales ſunt ad quos ꝛc ſtus per grāz venire dnoſcitur. et ad eos intrare ſpūaliter mouetur Tles digni ſūt vt p ipos alīena peccā remittant. i. q̄ ad ḡoū ecclesiasticū ſublimāt Nullꝰ em pacē aīmi pt accipe nī q̄ ianuis ſēſuum et affectōnū clauſis ſe a mūdi negotijs voluerit abſtrahe. vñ ſeq̄tur q̄ iterū venit ihūs ianuis clauſis et ſtetit i medio diſcipulorū ſuorū et dixit pax vob Vl dic q̄ qñ xp̄c ianuis vteri vgmalis clauſis in mundum ad diſcipulos p natiuitatem venit. tūc pacem hominibus dedit et pacem inter deum a hominē reformauit. Lu. ij. Et i terra pax hominibus bone voluntatis. Illud qō ponitur de thoma qui noluit credere dictis et verbis aliorum diſcipulorum et apoſtolorum eſtum refuſcitatum niſi oculis videret et palparet maibz Hoc expōnitur a gregorio. q⁹ deꝰ aliquādo ſanctos ſuos ſcrupulo dubitationis erga dīna miſteria permittit. vt facta imaginē veritas e lucreſcat clarius. et p probationē e lictā illō de quo dubiuz fuerat notiz fiat. q̄ſi dicēt q⁹ thomas dubitando cicatrices vulnerū tetigit a dubietatis vulnus a fidelīū mentibus āputauit. Vel dic cōtra quos dā q̄ nō curāt de auditu ſ de viſu et tactu. nō curāt enim de verbali ꝓmiſſione ſed potiꝰ de manuali oblatione. et de munerū manuali tactu et palpatione. ñ tetigero inq̄t non credā. i. ñ accepēo nō faciā Gen. xxvij. Accede ad mē vt tangā te fili mi. et pbem ſi tu es filiꝰ meus eſau.

## ¶ Caplm octauū

Va

Cum diſcipuli piſcarentur et nocte illa michil prēdidiſſent. mane facto affuit dñs in littore ſub ſpecie aliena. a p̄cepit illis q⁹ rethe in dexteram nauigij mitterent. Quod cum feciſſent. iaz non valebant rethe trahere premultitudine piſcium qui tunc ē̄ poris capti erant. Cognito ergo q⁹ ihesus eſſet petrus tunica ſuccinctus miſit ſe in mare. a alijs nauigio venientib⁹ ipſe per maē ad dominū venit. et tandem tracto rethi pleno magnis piſcibus ſcilicz

centū et quīquagītā ębus discipulis · xp̄c panem et pisces ad comedendum diuisit · Johā · xxi · ¶ Nor C Ista allega q̄ apostoli .i. prędicatores q̄diu sine ēsto .i. sine xp̄i greā sunt · tam diu michil prēdunt · et rethe predicationis p̄ michilo in seculi maę ponunt · Quia nullos pisces .i. nullos fluxibiles peccatores capiunt aut cōuertūt · et potissime de nocte .i. quādo sine lumine diuine gratie predicant a piscantur · Et quando ad sinistraz nauigij .i. sub spe bonorū terreno rum · vel glorie temporalis que p sinistrā intelligitur rethe predicationis sue mittere noscūtur · Sed quando xp̄c per gratiam vult eis ad esse · a ad eius instinctū ad dexteraz nauigij .i. in spem eterne re ębusionis rethe p̄dicationis nouerunt ponere · et ad volūtatez super nam omnia ordinare · tunc habū dantur pisces capiuntur et peccatores conuertūtur · Igitur ad dexteram est ponēdū rethe · p̄sente domino et non absente · cuiꝰ cōtrariū multi predicatores facunt · q̄ solum ad laudem humanā predicant · et sic ad sinistrā nō ad dexterā rethe ponūt · Prou · m̄j · Cor sapiētis in dexteram eius stulti in sinistra · ¶ B C Vel dic q̄ petrꝰ et q̄libet iustꝰ debet tūnicā honeste cōuersationis sibi succingere · et se in manu penitentie ponere · a ad ihesuz q̄ est in littore padysi p bona opa venire et ab ipso pranduum eterne refectionis recipere Luce · xxij · Ecce prādium paui ve nite · Vl dic q̄ ista ad cōmēdationem fidei petri dicūtur · qui p naufragium vēnire noluit · s in manu se posuit · et sic super aquas vl saltē p aquas iuit ¶ C

Hic sequitur de petro cui ter dixit domin̄ petre amas me pasce oues meas · in q̄ dicūt petri explicē negationez purgatā Fit etiā hic mētio de p̄matu ecclesie dato petro et etiā de morte eius · de ioh̄ane euāgelista · de modo sui decessus inq̄tū de eo dicit xp̄c · Sic eū volo manere donec veniā · de quo ita exyt sermo et opinio mē frēs q̄ discipulus ille non moritur .i. q̄ mori nō debebat · cē Igitur ista ad cōmendationē petri et iohānis possunt adduci · sed de hys ōmibꝰ ad presens omittamus

¶ Explicūt · Moralisationes sup Johānē · Incipiunt · Moralisationes super actus Apostolorū ·

¶ Capitulum p̄mum · ¶ A



Ctibꝰ apostoluz pauca sb̄ breuitate transcurro a pauca de mīs accipiens ad finēm opis iā fatigatus accelero · ideo de iuda p̄ditore et suspensiōe eiꝰ · vide sup̄ · Matth · xxvij · Illd aūt qd̄ hic dicit · ca · p̄mo q̄ xp̄c dixit discipul̄ de futuro tēpore querētibꝰ Nō ē vīm noscē tpa q̄ pat̄ posuit in sua potestate · Hoc pt allegāi q̄ xp̄i discipulos

et amicos .i. viros religiosos non oportet vacare ad inuestigādū futurorū tpū rationē sicut faciūt astronomi qui scrutātur curiosas scientias · qꝑ quis ista possint habē in plurimis veritatem · habent tñ amexam magnā vanitatē · paucam vtilitatem et magnā distractionis a salute anime laxitatem · Ista ergo sapiētie diuine relīquātur · nec circa hoc mēs nostra pl⁹ debito distrahatur · qꝛ deus ē qui mutat tpa sicut dicitur · Eccī · iij Alacora te ne quieueris · ℣ Ba

Mathias loco iude mortui · fuit electus · a per sortes facto ieiunio a deo manifestatus · ℣ Hoc Hoc potest allegari qꝛ q̄rē voluntatem dei per sortes non est illicitū · dū tamen veritas q̄ queritur a deo sola manifestari petatur ieiunijs et orationibus exquirat̄ Cōstat qꝛ deus quocūq; mō voluerit p̄t cuiuscūq; negotij veritatez ostendere · et q̄tūz est de se sortes nō videbātur esse male · cū oīs ātiqui tā infideles q̄ catholica domꝰ cūtur sortibus vsi esse · sapiēter tēste · Sortes mittuntur in ollā et a dño diriguntur · q̄uis ergo ecclesia vsum sortiū phibuerit ꝓpt̄ simplices et ꝓpter quꝛ pagani qnādā vanitatis in sortibz esse credebāt · vñ sicut ait plinius · ærtas sortes dee fortune cōsecrabāt · virtute q̄ tūm veritatē inuenīre se certi⁹ existimabāt · Possum⁹ tñ dicē qꝛ sortes q̄ ad deū solūmodo mediate l̄ immediate referūtur nō sūt phibite q̄si male · sed pti⁹ male et illicite per ecclesiā sūt phibite · de hys tñ nolo aliq̄d determinare nec stilū meū circa talia dilatare ·

## Capitulū secundum ℣ a

Discipulis congregatis die pentheostes in vnū factus est repēte sonꝰ aduenientis spūs vehemētis a repleuit totā domū vbi erāt sedētes · et apuerūt illis dispertite lingue sicut ignis · et cœperunt loqui varijs linguis ꝓ vt spus sanctus dabat eloqui illis · Cum ēgo plures nationū populi cōueniss̄et sic actum est · qꝛ p̄sentibus apostolis vnusquisq; linguā suam intelligebat · et ipsos loquētes dei magnalia quilibet lingua ꝓpria audiebat · Audientes ergo qꝛ isti q̄ galilei erant talia facerēt mirabāt̄ Nōne inquiūt oīs isti q̄ loquunt galilei sunt · quomodo ergo audimus eos vnusquisq; linguā suaz illos loquētes · Actuū · ij · ℣ Hoc Recte videtur qꝛ isti beati apostoli figuram beatoꝝ predicatoꝝ gessērūt · fit em̄ quandoq; qꝛ discipuli cristi .i. homi religiosi vel clerici in vno collegio vel studio congregantur · vbi in vnitate caritatis et concordie cōuersantur · studendo et cōtemplando ibidē sedentes et a mūdi tumultibus quiescentes · in scientijs et moribz informantur Ob videns spūs scūs ipos quandoq; visitat et domū sciētie sue domis et gr̄atijs replet et ditat · a liguas eorū diuisitas facit appetere iq̄tū facit eos nūc de vno nūc de alio p̄dicare a suā eloquētiā a doctrinā nūc ad illū nūc ad aliū applicare Et sic scdz cōditiones locorum

temporũz et personarum verba su
a diuersimode variare Et apparũ
erunt illis disparite lingue et lo
quebantur varys linguis ꝛc̃ · qz p̃
dicatorum lingua .i. ipsorũ eloquẽ
tia et doctrina non debet esse vni
formis sed disparita · nõ eadẽ sed
distincta · quia aliter debet loqui
diuitibus · aliter pauperibus · ali
ter desolatis · aliꝫ letis · aliꝫ iustis
Nunc debet loq̃ de paradyso · nũc
de inferno · nũc de grã · nũc de cul
pa et sic de alys · vt scilicet patẽ
medi · elamite · iudei a pselíti · cre
tes et arabes .i. oĩs odicõ persona
rum audiat apud eos linguã suã
.i. doctrinã siue condicõm cõformez
vnde predicator debet esse õmibus
omnia sicut dicit apostol9 de seip
so .i. Coz · ix · Omnibus omnia fac
tus sum · qz sicut idem dicit · ho ·
pmo · Grecis et barbaris sapien
tibus et insipientibus debitor sum
Fiat ergo spũs sanctus varys li
guis loqui · quãdo cor et linguam
predicatorum vel doctorũ affluen
ter instruens varia fiat sonare
et scripturam diuersimode intelli
gere et de thesauro suo noua et ve
tera ꝓmare · Tamen iste spũs su
per singulos sedere debet inꝑtum
singulariter et singulatim singu
las gratias diuersis diuersimode
ptitur · qz sicut dicitur .i. Coz · xij ·
Diuisiones grãz sũt · idem autez
spũs diuidens singulis put vult
Aduerte tamẽ q̃ mali facilitet so
lent de iustis et peccatorib9 et ve
ris scientificis spũ sancto repletis
iudicare · et maxime si vident eos
de humili plebe natos solent eoz
veritatẽ et doctrinam vilipendere
et eos ebrios et fantasticos reputa
re · Nunqd inquunt õnes isti q̃ lo
quũtur galilei sunt ꝛc̃ · Et mali si
militer dicunt · Nonne omnes isti
rustica de plebe humili nati · vnde
ergo presumunt coram nobis et a
lys ita loqui · Illd potissime viden
tur dicere nobiles q̃bus nõ vide
tur q̃ nullus inferioris generis ẽ
dignus coram eis apparere · a of
ficium dignitatis habere et eos re
prehendere vel docere sicut · Mat
xm · dicebãt de cristo · nonne hic ẽ
filius fabri .i. vnde ergo huic õnia
ista · Vide si vis · Lu · nj · Et tamẽ
isti debent aduertere q̃ spũs vbi
vult spirat · et q̃ non est apud eũ
acceptio personarum · Et alꝫ mali
quãdoq̃z vicos iustos fantasticos
et ebrios reputant qñ dei magna
lia .i. alta dei opera et iudicia trac
tant · sicut ad litteram patet de sẽ
culanibus · q̃ omnes solent fatuos
et fantasticos dicere · quos videt
in scientys phisicas · et in ꝺsideratio
ne opum naturaliũ studẽ sicut de
cẽto apparet · qñ feruẽtius ꝓdica
bat dicebãt q̃ demoniũ habebat ·
Omnes isti qui non intelligebant
apostolos cũ liguis varys · ipsos
dicebãt ebios · sicut mũdam q̃ nõ
intelligũt strictas añdictas · eorũ
sectatores reputãt fatuos · sic dica
tur .i. Coz · ij · Animal hõ nõ capit
ea q̃ sũt spũs dei · stultitia ẽ illi et
nõ pt intelligẽ ·

## Capitulũ xciij

QVidã q̃ eat claud9 ab vte
ro matis sue · quez baiula
bãt cotidie ad portã templi q̃

diatur ſpēciosa · vt ab intrantibꝫ
in templū elemosinā mendicaret
Cum hic elemosinā postulasset a
petro a iohanne qui ascēdebāt ad
templū ad horā orationis ꝺsuetam
intendēs in eū petrus · dixit · Aurū
a argentū nō habeo · qđ aūt habe
o tibi · do in nomine crūsti nazareni
surge et ambula · Apprehensa ex
tra dextera eius leuauit eū petr⁹
et statim consolidate sūt bases ei⁹
et plante · et exiliens ambulabat
et intrauit cū illis in tēplū mag
nificans dnm · Capᵏo · iij · V Hoc
Iste claudus signat hominem pec
catorē · q̄ ab vtero matris dicitur
claudus · eo q̄ ab ipso matris vte
ro naturāle est homini in moribus
claudicare · Johānis · ix · Preteriēs
ihesus hominē vidit cecū a natiui
tate · Per tēplum intelligitur pa
ꝺyſus seu ecclesia · per portā intel
ligitur ecclesia militās que vtuti
bus dicitur ſpeciosa · per petrū et
iohannē hom̄ plati et predicatores
intelliguntur · qui ad tēplū pady
ſi p orationē et per cōtemplationem
debent ascēdere · in hora nona . i . cui
nouē ordinibꝫ angelorum mētalit
cōuersari · Ista est veritas q̄ in por
ta tēpli q̄ dicitur ſpeciosa . i . in ecclia
militante inuenīūtur multi claudi
ab vtero matris sue . i . multi pecca
tores qui nūq̄ recte in moribꝫ in
cesserunt · sed per iniusticiam sēp
claudicauerūt · q̄ non curant n̄ ele
mosinas . i . terrena lō accipe · a de
ſpūalibꝫ nō curantes ista solēt p
auaritiam ab hominibꝫ mēdicare ·
et ea diligētissime procurare · Tunc
petrus et iohannes . i . hom̄ prelati
debent talibus ſpūalibꝫ cōpati et
eorū miserie miserari · et istis non
tēporalia q̄ appetunt . sed ſpūalia
q̄ negligūt debent largiri · Debent
ergo ipsis dicere q̄ in nomine dn̄
de terrenis affectionibꝫ surgant ·
et sursum ad affectionē eternorū
desiderium erigant et procurant di
cētes illi · Jo · v · Surge tolle gra
batum tuū et ambula · Tunc emꝫ
talis claudus per misericordiaz de
i potest surgere a statu peccati cō
uerti et basim moralis fortitudis
. i . soliditatē recipe · et cum eis q̄
ipsum cōuertunt templuz padyſi
per bona opa ambulans a exiliēs
deū laudās finaliter introire · Hac
xxvij · Post resurrectionē . i . post cō
uersionē venerūt in sanctā cuita
tē Et breuit illi q̄ sunt petrus . i . hō
m̄ actiui · et iohānes . i . hom̄ cōtem
platiui q̄ tēplū padyſi p cōtēplati
onē et orationē volūt ascēdere · et
de inde ad claudos sanandos . i . ad
peccatores cōuertendos se vertere
et eos p̄dicādo ad surgēdū de pec
catis inducere · a manu tangendo . i .
exemplariter manuducēdo ipsos
erigere · talit quādoq̄ facūt q̄ ip
sos in templū padyſi pcurāt intra
re · Actuū · ix · Ad manus illū tra
hentes introduxerūt damascū · Vl
dic vt supra q̄ virtus mat̄s nr̄e ē
carnis concupiscētia · q̄ facit ōnes fi
lios claudicare ac̄ · sicut sup̄ · Vel
dic q̄ illud est originale peccatum
ac̄ . vt sup̄

## Capitulū quartū V a

Cum in primitiua ecclesia
omnes fideles in ihrusalē
simul in caritate viuerēt

ita q̄ multitudinis credentiū erat cor vnum et aia vna · nec quisq̄ eorum que possidebat aliq̄d suū eē dicebat · sed erant eis omnia omnia · ita vendētes domos et agros afferebant pretium ante pedes apostolorū · et diuidebatur singulis prout vnicuiq̄ opus erat · ita q̄ magna grā erat in illis · nec q̄squ eāt egenus inē eos · Contigit aūt q̄ ananias q̄dā vendidit agrū et cōscia uxore sua fraudauit de pretio ptē q̄dē p̄ci añ pedes apostolorū posuit et alia ptē retinuit Cuiq̄ petr⁹ ip̄z increpauit sup hoc dicēs Cur tēptauit sathās cor tuū nō ne manēs tibi manebat · et venūdata tū in tua eāt potestate · nō es mētitus hoībz s̄ deo p̄in⁹ expiauit Uxor āt eius q̄ tunc absēs eāt post tres hoās ueīēs et verba petī audiēs añ pedes eius cecidit · et expiauit Videtur ergo supponere petrus q̄ ipse non percauerant retinendo partem · cū totum posset retinere sed potius q̄ totū precū ñ appositum fuerat super hoc mentiēdo · Actuū · v · ¶ Oz Ista possunt allegari contra religiosos · Ista em̄ cecia p̄mitua videtur religionis typū gerere · et ipsius formā et rationem designare · stat em̄ q̄ ipsi debent cōmuiē viuē p̄ concordiā et caritatē et vnū cor et vnā aiaz possidē · oīa que hīnt dīnt vēdē · et nichil sibi p̄priū retinere · nichil debent suuz dicere sed omnia omnia reputarē · oīa que habent debent ad pedes apostolorū .i. in dispositionem p̄latorum ponere · q̄ debent vnicuiq̄ de necessariis puidere · p̄mo Quasi subiuz sit vnū oīm nostrū · et si ita faciant gratiam magnaz dei et populi poterunt acquirere ita q̄ nullus egens erit inē eos · in q̄tū eos facit dominū in necessariis habundare · Ista est veritas q̄ si nos religiosi aliq̄n p̄dictaz regulam predicto modo teneremus · nunq̄ indigerem⁹ sed bonorū habundātiam haberemus · p̄ū · x · Non affliget dominus fame aiam iusti · Sed multi sūt sicut ananias qui occulte terrenas diuitias retinent · et ante pedes apostolorum .i. in dispositione p̄latorum bona sua nō totaliter exhibent · sicut adhuc teram facūt sepe q̄ pretiarii regulares · q̄ vix uolūt veritatez suarū rerum req̄siti a superioribus reuelarē · et tales p̄ certo q̄ hominib⁹ nō mētiūtur s̄ deo finaliter peūt et sic de suo mēdacio ēste solatiuz secū ferunt · ideo bene dicitur · Sapiēcie .i. Os q̄ mētitur occidit animam · Licitū em̄ fuerat eis a p̄ncipio res suas et diuitias retinere · sed ex quo religionē intrauerunt nō sine p̄lati hōcia debent aliq̄d t̄ seruarē · a nullo mō dīnt se mēdacium excusarē · cū apud sem̄ spm̄ cuius negocii geratur nullus possit mēdacii occultarē · Quarē · x · Nō est occultū q̄d nō sciat ·

¶ B

Illa ūba gamalielis q̄ de predicatiōe et mīraculis apl̄orū hic dicta sūt Si ex hoīmbz fuerit consiliū hoc dissolueē · sic ibi exēplificat de duobz · si ex deo sit ip̄z ñ potēritis dissoluē · ne forte deo ip̄pugnarē videamī Quo hoc p̄t allegari q̄ vt cōcipit illa opa q̄ a deo sūt a q̄ vera intētiōe ñ sūt diuarē ñ possūt sic patz de ypocritarum fictiombus et de

malicioſoꝝ adinuẽtionibus · hĩc dicit · Mat · xv · Omnis plantacõ quã non plãtauit pat̃ meus cæleſtis eradicabitur · Illa aũt q̃ ſunt a deo · dato q̃ quãdoq̃ videntur deficeꝛe ñ tñ deficiunt ſed exceꝛeſcunt et multum conualeſcũt .i. Joh · ij Omne q̃ ex deo eſt manet imeteꝛnum aẽ ·

## Capitulum quintũ · V a

APoſtoli dixeꝛũt q̃ nõ eꝛat equũ eos dimittere ꝟbũ dei a miniſtraẽ menſis · et q̃ ceꝛtos viꝛos ad hoc miniſteꝛiũ eligeꝛent · q̃bus in conſpectu apoſtoloꝝ ſtatutis et manibz ipſis impoſitis hoc miniſteꝛiũ tradideꝛũt · ſicut ſcribitur · Actuũ · vi · V Noꝛ Hoc poteſt allegaꝛi q̃ viꝛa ſpeculatiui et ſcientifica q̃ poſſunt predicaꝛe a docꝛe · et q̃ nocꝛũt ſtudio oratiõi et cõtẽplatiõi vacaꝛe · non debent illud ſanctũ officiũ dimittẽ vt menſis .i. paupeꝛũ coꝛporalibus nuẽtiombꝫ et actiue vite occupationibus · videlicet tẽporaliuꝫ plãtiuratum ꝓmotionibus poſſint vacaꝛe · Talia officia inferioꝛibz et indoctioꝛibus debent omitti · a eiſdẽ per apoſtolicaꝝ manuũ impoſitionem .i. per prelatoꝝ ordinationem iungi · alij vero ſcientifica miniſterio verbi .i. ꝓdicationi nõ terrene adminiſtrationi debent ſpiritualiẽ deputaꝛi · Sic enim deꝫ ad litteꝛã videtur facꝛe · cum prelatuãs teꝛrenas raro vult viꝛos ſcientificas a theologicas daꝛe · quos ad vtilioꝛa et magis ardua creaꝛe voluit · et ſeruaꝛe Iſtas aũt iuriſtis et teꝛrene ſcientie pitis conædit · quos foꝛſã magis vtiles ad hoc nouit Nõ eſt iquiuũt equũ nos relinquẽ veꝛbum dei · et miniſtraꝛe menſis · Cõſideꝛate ergo viꝛos quos cõſtituamus ſup hoc opus · nos oratiõi et miniſterio ꝟbi dei inſtãtes eꝛimꝰ Ita tamen nõ facũt moderni religioſi a theologia · q̃ iſti p̃ alios ſe ingeꝛũt · et relicto verbi dei miniſterio miniſtraꝛe et ꝑbia menſis q̃ꝛit q̃ ſicut dicitur · Phili · ij · Omnes q̃ ſua ſunt q̃unt non que ihefu cꝛiſti ·

## Capitulũ ſextum · V a

IN hoc caꝑlo octauo dicitur q̃ cum ſimon magus vidiſſet in ſamaꝛia q̃ apoſtoli faciebãt multa miꝛacula q̃ per ſuã manuũ impoſitionem ſanctꝰ ſpũs dabatur gentibz cꝛedẽtibz · venit ad apoſtolos, et obtulit pecuniaz dicens · Date michi hãc poteſtatẽ vt cuiꝰcũq̃ impoſuẽo manꝰ accipiat ſpiritum ſanctum · petꝰ autẽ ipſum cꝛepheñdẽs p hoc veꝛba eũ cꝛepreſſit · Pecunia inquit tua tecũ ſit in perditionem qui donũ dei exiſtimaſti pecunia poſſideꝛi · Nõ eſt tibi pars neq̃ ſoꝛs in ſermone iſto · coꝛ enim tuũ nõ eſt cꝛectũ coꝛã deo · in felle enim amaꝛitudinis video te eſſe · V Moraliter H Iſte ſymon ſignat ſymoniacos · q̃ ab ipſo denoiñati fuerũt · quibñ magi dicit̃ · q̃ p dona ſua oculos dei iudicij plaꝛoꝝ illudẽ pbãt

simones etiã. i. obedientes possunt dici eo q̃ tales p̃ceteris solent obedire et adulari et sic possũt tã simoniaci q̃ demoniaci appellari. Tales em̃ spũs sancti gratiaz scz ordines sacramenta beneficia q̃bz annexa est potestas dãdi spiritũz sanctũ et sacramẽta ministrãdi medi ãte pecuniã mittuntur emẽ. a illud qđ scientijs et virtutibus obtinere nequeũt muneribz volunt impetraẽ dicẽtes. date mihi hãc potestatẽ. Verũptamẽ petri. i. bonus superior debet tales acriter ẽ arguere et eoz munera refutaẽ dicens. Pecuniã tua tecũ sit ĩ perditionẽ aẽ Et simle habetur dami el. ny. Munera tua tibi sint a domum domus tue alteri da. Vodie apđ multos prelatos ẽ contrarium q̃ non repudiãt quod offerẽ. sed magis affectant vt pecuniã tribuatur dicentes. Quid vultis mihi daẽ et ẽgo eũ vob̃ tradã. Mat xxvi. Videẽ em̃ allegare cũ apl'o illud. i. Coz. ix. Si vob̃ nos spũalia seinam? nõ magnuz ẽ si nos carnalia vestra metamus

Ethiops quidã eunuch? et magister gazarũ cãdacis regime ethiopũ. reuertens de ihrusalem vbi causa orationis venerat. sedẽs in curru legebat libruũ. Ysascz vbi hoc dicitur Generationem eius q̃s enarrabit. Philipp? ãũt ex spũs scĩ mandato curru se adiungens et occasiõe accepta p scripturã quã legebat sibi viaz veritatis predicãs ipz ad xpz conuertit et descendẽtẽ de curru cõtinuo baptizauit. Tãdẽ vero sicut in gestis beati mathei legit. idẽ ethiops beato mathẽo in ethiopia predicanti. q̃ plurima lõ fecit. ipsũq̃ hys q̃ ad fidẽ ptinent q̃ plurimũ coadiuuit

Nor Ista possũt allegari quõ oratio deuocõ et lectõ sunt ad fidẽ manuductiua. salutis aĩe causatiua. Ille paga n? causa orationis de ethiopia ĩ ihrusalẽ veĩt q̃ legẽdo scripturas sedẽs i curru se occupabat. et ideo p illũ ad fidez võcem meruit cui? scripturã legebat. q̃ q̃ scripturẽ lectoribz occupaẽ ad õne bonũ facilit inclinaẽ. y. Thio. in. Scriptura dimit? inspiãta vtil est

Vel allega quomodo lõ societas eunucho regiarũ. i. diuitibz et pncipibus huius mũdi pficat. et quomodo philippi apostoli q̃ imitetur os lampadis. i. virorum sanctoz religiosoz qui os lãpadis dicũtur. qui loq̃ et docere verbis et illuminaẽ exẽplis alios dmos cũtur societas et allocuõ talibus pficat. ipsosq̃ ad baptismuz. i. ad puritatẽ dscientie imutat pitẽ et induat. ps. Cuz sancto sanct? eris dato q̃ aliquis sit ethiops. i. peccatorũ fuligine denigratus. sedẽs in curru. i. in altis seculi dignitatibus eleuat?. et curriculo diuerso rũ negotioz agitatus. si tam̃ scripturã libenter legit. et societatẽ sanctoz diligit. ipsorũq̃ verba a domẽta libenter audit faciliter ad salutem peruenit. Johannis octauo. Qui ex deo est verba dei audit

Capitulum septimum

Beati pauli cõuersio fuit valde mirabilis · nã cũ actualiter peccaret · et si q̃ xpm̃ credidissent ad ducẽdum vinctos in ierusalẽ proparet damascũ · subito circũ fulsit eũ lux de cœlo · et cadẽs in terram audiuit vocẽ dñi ipsũ de sup arguentis · Saule saule q̃ mẽ p sequeris durũ ẽ tibi contra stimulũ calcitrare · ego sũ ihesus nazarenꝰ quẽ tu persequeris · surge et ingredere ciuitatem · Paulꝰ ergo q̃ prꝰ dicebatur saulus · q̃ ex circũfulsione diuini lumis fuerat ad terram prostratus et excecatus de terra surrexit · sed aptis oculꝭ michil videns per manꝰ tractꝰ a socijs in damascum · ab anania baptizatus fuit a squamis de oculis cadentibus visum recepit · et cibo sũpto confortatus iudeis a gẽtilibus p̃dicauit vas electois a dnõ dictꝰ fuit · Vade inquit xp̃c anania qm̃ vas electionis est michi iste · vt portet nomen meũ coram regibꝫ et prĩcipibꝰ et filijs israhel · Q8 vtiq factũ ẽ · quia quãto existẽs in pfidia fuerat nequior · tanto ad fidem cõuersus factꝰ est melior et cõstantior atq maior · sicut ipe dicat · 2o · v · Vbi habũdauit delictũ ibi suphabũdauit et gra · ℣ Nor ℭ Ista possũt applicari ad moduz et formã · qua possunt cõuerti homines obstinati et in sua malicia confirmati · Oportet em̃ q̃ deus ãte oia ipsos luce celesti .i. sua diuina gratia inspiret interius et inf̃undat · Deinde q̃ per tribulationez exteriorẽ ipos ad terrã deprimat · et suã superbiam per violẽtiam vl timorẽ mortis iudicij vl infirmi contrerat · Tandez visum phũpte sapientie auferat · et per conscientie stimulum ipsos atrociter reprehendat · Saule saule inquit q̃ mẽ psequeris .i. cognosce quãta cõtra deũ feceris · a tũc sequitur q̃ ipos p spẽ salutis erigat a ad ingrediendũ ciuitatẽ · Deñ · xxxv · Surgite et ascẽdamus in bethel · et tũc necesse est q̃ tales aptis oculꝭ michil videant .i. q̃ mẽtis oculos intra se permentis discretiõez apiant · a se eẽ michil cogitẽt · et q̃ ab extra aliq̃ mũdi bona non respicãt · Math · xvij · Neminẽ viderũt nisi solũ ihesum · tãdẽ oportet q̃ homis socijs et fidelibꝫ predicatoribꝫ isti cõmittantur a q̃bꝫ p manꝰ .i. p bona exempla trahãtur · a ad anam̃ q̃ interpretatur donũ grẽ .i. ad diuinã grãz et misericordiã in damascum q̃ interpretatur sanguis potus .i. sanguinis xpi et eucaristie receptionem introducatur · vbi p lacrimarum exuberãtiam baptizẽtur · et sic squams .i. vitiorũ immũdicijs per cõfessionẽ cadentibꝫ · visus mentalis discretionis in eis reparatur · a q̃to ante peiores fuerãt tãto postea in meliores homines cõuertũtur ita q̃ vasa dilectionis a deo vocari merentur · et ad officiũ prelationis p cæteros eliguntur · vnde de talibus dicitur .i. Coz .i. q̃ stulta mũdi elegit deus · ℣ B ℭ Vel dic q̃ platus q̃n vult obstinatum corrigere · dẽt eũ primo p fortẽ tribulationẽ prosternere · a ad terram id ẽ ad mortis cõsiderationez deicere · tãdẽ

per cōsolationem erigere · bonis pedagogis et socijs cōmittere vt supra · et sic saulus qui interpretatur abutens consilio efficietur paulus · qui interpretatur os tube vel electōnis miraculum · inq̄tuz de peruersore et malo ipse efficiet bonus et iste q̄tuz ad tubalis predicationis officiū miraculose a dō no erut electi? · Psa · lvij · Clama ne cesses sicut tuba et exalta vocē tuam · ℣ C Vel dic q̄ paul? q̄ ad terram pstratus excecatus est ita q̄ apertis oculis michil videbat donec intoductus damascū visū recepit potest signare auaros · qui ad terram id ē ad terrena per affectionem pstrati solent visuz vere discretionis perdere · ita q̄ q̄uis oculos intellectus aptos habeant q̄tum ad sapientiam secularē · et in mūdanis negotijs limpidos et acutos · michil tamē qđ ad salutē spectat vident · nec ea que spectant ad animaz studeut · ps · Oculos habent et non videbunt · Verumptamen post q̄ cuitatem damasci que interpretatur sāguinē ppinans, i, infernū · vbi sāguis crudeliter ppinatur dampnatis · intrauerunt · tunc incipiēt visuz discretionis recipe et se cognoscē · Lucē xvi · Eleuās oculos cum esset in tormentis vidit lazarum sup quē locū · Gre · dicat · q̄ aduersitas oculos aperit quos peccatū clausit Psa · xxxvm · Vexatio dabit intellectum auditui · ℣ D

ILlud qđ sequitur q̄ paulus querebat se adiungere fratribus in ihrusalem · illi vero timebant et fugiebant eum · nescientes ipsum conuersū scientes q̄ta mala inferre fidelibus solebat · potest allegari q̄ mala fama difficile tollitur · nā qui semel infamosus existit dato q̄ in veritate sit correctus · tamen p suspecto habetur · Eccle iastes · x · Si obtusū fuerit ferrum multo labore exacuet · ℣ E

SOcij pauli vocē audientes michil videbant Hoc pōt allegari q̄ modernorum predicatorū auditores ml'ta audiunt · sed michil vident · audiunt verba sed nō vident exempla · Quia multi mouentur qui bonum dicūt · pauca exemplant facunt · ideo · Mat · xxm Que dicunt vob facte et q̄ faciūt nolite facere · Vel dic cōtra auditores q̄ bene predicatorū verba libenter audiunt: nūq̄ tamē attendunt ad facta ipsorū · nec volūt abeis capere aliq̄ lō exēpla opandi Deut · vi · Vocem audiuistis & faciem non vidistis ·

## Capitulū octauū · ℣ A

COrnelius cēturio gētil italic? p impatorē in palestine cesarea cōstitut? · religiose viuebat et timens deū multas elemosinas faciebat · et sepius deū exorabat Qua ppt̄ dīna misericordia ipz pire ñ sustinēs · āgelū sibi misit p q̄ ad beatū petrū diceret? fidē et baptismū suscepit · Act · x ℣ Nor Dic quō etiā elemosina i gētilibz a alijs ē deo gta · q̄ apd deū salutē suo actori meret̄ · ita q̄ diuina clementia vt cōit hominē pium et misericordē q̄uis alias sit peccatorem non

fustiet ꝙ dapnetur · iuxta verbū Jero · dicētis se non memorē esse hominem male mortuuz pñs opi bus assuetū · Sicut de beato gregorio legitur ꝙ paganuz ab inferis suis orationibus suscitaret · eo ꝙ ipsū fuisse elemosinariū audiebat ideo dicē · Thobi · nj · ꝙ elemosina a peccato liberat · et nō patiē animas ire in tenebras ·

¶ Cum iudei abhominarentē gentiles · ita ꝙ in primitiua ecclesia xpi discipuli qui pro maiori pte iudei erant gentilibz non predicarent · nec eis cōmunicarent · ꝫ potius in iudea cū iudeis habitarēt factū ē ꝙ petrus quadaz die Ioppen manebat · vbi in solariuz vnius domus ascēderat et orabat Factus ergo in extasi mentis p quatuor angulos a celo demissuz · omnibus quadrupedibus serpētibus et volatilibz plenū sibi presentatū in visu intuet · et tūc de celo audiē vox monens vt comedat dicēs Surge petre occide et manduca · ꝫ cum ista tanq̄ immunda et in lege prohibita refutaret · continuo subinfertur Os deus purificauit · tu ne immundū dixeris · vas illud mox recipitur in celum · et per hāc visionē intimauit petro ꝙ nō est personarum acceptio apd deuz · et ꝙ deus ita bene vult saluare gētiles homines vt iudeos · et ꝙ indifferenter debent esse apostoli quo ad bonos et malos · Exinde factuz est ꝙ discipuli gētilibz predicauerūt · et eis cōmunicātes ipsos ad fidez a ecclesiā receperūt · Tūc ergo intrauit nūcius cornely gētilis q̄ fidem et baptismū petebat · et sic in visione cognouit ꝙ neminē refutare deberet · inde etiā factū est ꝙ discretionē ceremonialē celoz legaliuz dimisertūt · et cūcta animalia duz tamen sana essent in cibaria receperunt · ¶ Nor Dic cōtra quosdā qui sunt tā in seculo q̄ in claustro qui ita de sua iustitia presumunt ꝙ gentiles a immunda animalia . i . peccatores a impios vilipendūt · ipsis communicare dedignātur · et eis predicare nō satagūt ꝫ detēpnūt · Lu · xvm Cōtēpnebat phariseꝰ publicanū dicēs illud · Psa · lxv · Recede a me ne appropies michi · qr immundus es · ꝫ illd in suis discipulis dns repudiat · et maxime in petro . i . in prelato · et predicatoribz illd nō approbat · vult em̄ ꝙ tales immundum michil reputēt · nulluz q̄uis peccatorez repudiēt et detempnāt · ꝫ generalit homis et malis viam salutis ostendant · et ad oēs in differentē se habeant · cuz sapientibꝰ et insipientibus grecis et barbaris debitores existant · talibus ego debitū suū soluant · Nō em̄ opꝰ est valentibus medicꝰ sed male habentibz · Mat · ix · Os deꝰ purificauit hō n̄ debet immundū dicē · qr quos deus baptismo lauit vel sanguine redemit nō debent alq̄ detempnē · ꝫ caritatis amplexibz adamare · Mat · xvm · Videte ne detēpnatis vnum ex pusillis istis ·

## Capm decimū nonū ¶ A

Petrꝰ captus ab herode vt post pascha ab eo occideret̄ primo in carcē fuit missꝰ duabz cathenis

victus a quatuor quaternionibz militum custoditus · verū cuz oratio fieret ab ecclesia sine intermissione ad deū p eo · factū est q eadem nocte qua in crastinū debebat occidi · inē duos milites in carcere dormiens angelus dñi astitit · a lumē i habitaculo cāfulsit · paussoq latere exatauit eū dicēs · Surge velocit pange te · calcea te caligas tuas · et circūda tibi vestimētū tuum et sequere me · Ceciderunt ergo cathene de manibus eius et ipse post angelū ibat · et q̄d per āgelū fieret nesciebat · quīymo se videre somniū extimabat · Trāseuntes ergo primā et secūdā custodiā venerūt ad portā ferreā que ducit ad ciuitatem que vltro aperta est et de potestate herodis exiuit · Et continuo angelo recedente petrus ad se reuersus angelicū ministerium cognouit dicēs · Nunc scio vere quia misit deus angelum suum ac̄. Ipse ergo ad frēs venit et sic se ita miraculose liberatū inuenit Actuū · xij · ¶ Vor Oheuera tal processus videtur quādoq fieri i cōuersione peccatoz · cōstat q petr9 qui īterpretatur dissoluens .i. peccator robustus ad dissoluēdum legis duīne vincula assuetus ab herode dyabolo per pcem capitur · i carcere male cōsuetudinis tenet · quatuor quaternionibz .i. q̄tuor malis affectōnibus traditur · duabz cathenis scz cōplacētia peccādi · et difficultate penitēdi strangitur · a sic ibi dormit quiescat et inter duos malos milites · scz inter exercitationem mentis et īcōsideratiōez finis ibi cōmoāt · nec cogitat q de tuis morte et dāpnatione tractet et q̄ in crastino .i. subito dāpnādus a demonibus expectat · Luc xix · Nūc autē abscōdita sunt ab oculis tuis · sed deꝰ q̄ videt damnationis periculū · angelū suū .i. aliquē angelicū p̄dicatorē vel p̄latuz sibi mittit · q̄ ipsuz arguēdo pcutit et ad surgēdū de peccato excūduz q̄ de periculo excitat et īducat · Percutit igitur latus eius et petr9 eius statim per cōtritionē · Cadūt cathene vitioz per confessionē et absolutionē · Surgit p peccati displicentiā · p̄ngit se p tēperātiaz et abstīnētiam · a per superfluitatū resecationem Calceat caligas suas per multiplicem bonam affectōnē Circūdat sibi vestimētum .i. bonā cōuersationem · Seq̄tur istum angelum predicatorem p bonaz imitationem et p obediētie executionē Exod . xxxij · Angelus meus p cedet te · custodi et obserua mandatum eius · Primā et secundam custodiā transit p culpe et pene euasionez · et sic venit ad portā ferream .i. ad duram penitētiam que ad ciuitatē padysi perducit p propē carnis macerationem · et ita liberat de manu herodis .i. dyaboli efficit · et fratribus .i. fidelibus adiungit per gratiā et deuotionem · Luc . i. De manu īmicoz nostroz liberati seruiamus illi · Ad laudādum ergo deū et angelū q̄ ipsū liberauit .i. prelatū qui ipsū cōuertit p gratiarū actionē · qñ se liberatū et euasisse periculum et dampnationē cognoscit · dicet · Nunc scio vere quia misit dominus āgelū suū et liberauit me · ps · Laqueꝰ contritus ē et

nos liberati sumus · Discipulis audientibus petrum stare ante ianuam · et non credentibus dictum est q̄ angelus eius sit aĉ Hoc potest allegari quomodo quilibet habet angelum deputatum · Mat · xvm Angeli eorum vident faciem patris mei q̄ · B

QVm herodes quadam die in cesarea indutus veste regali pro tribunali sederet · et tirij et sidonij quibus iratus fuerat adulationem eidem · woesq; dei et non hominis acclamarent · hoc est dictu q̄ laudes deo et non hominibus debitas sibi adulando dicerent · et ipse eo fustinente et approbante tāq̄ deum collaudarent · affuit angelus domini q̄ ipsum percussit et statim consumptus a vermibus exspirauit · W Nota

EStis potest exemplariter dici quomodo deus illum detestatur et punit q̄ propriam condignam non cognoscit sed vltra propria merita se laudari permittit · Angelus enim .i. diuina sententia talz potuit · et vermis .i. demonum multitudo ipsum consumit · Ysa · vltimo · Vermis eorum non morietur et ignis non extinguetur · W C QVi allega contra antixpm qui in regia maiestate sedebit et se tāq̄ deum magnificari gaudebit · ideo vermis infernalis ipsum perpetue deuorabit · et angelus .i. xpe ipsum punitet et dampnabit · Vel dic q̄ illi q̄ dicuntur herodes qui interpretatur glorians in pellibus .i. q̄ in sua pulchritudine gloriatur · et q̄ iacobum .i. supplantatorem diaboli in se occidunt · hoc est q̄ diabolo fortiter resistere nolunt et petrum .i. conscientiam mentis in se enervare conantur · q̄ volunt in ornatu regio sedere · et adulatorum laudibus scalpi et vltra merita virtute sua laudari · et adulationibus delectantur · tales ab angelo dei .i. ab interiore ratione percutiuntur · et a vermibus .i. a conscientie remorsu interius corrodūtur inquantum conscientia talium ipos percutit · quando in se ad sentit q̄d ab adulatoribus proclamatur · Vnde dicit q̄ reges et magnates huius mundi exterius publice habent adulatores suos .i. occulte vermes detractores alios deuoratores aĉ ·

## Capm decimum · W A

PAulo et barnaba regionez lustrantibus contigit q̄ dum essent in listris · vir quidam infirmus sedebat claudus pedibus ex vtero matris sue · dum ergo audiens paulum loquentem haberet fidez vt sanus fieret dixit ad eum · Surge et sup pedes tuos stare rectus · q̄ exiliens ambulabat · Turbe autem hoc uidentes clamauerunt · Dij similes facti hominibus descenderunt ad nos · barnabam ergo iouem dixerunt · paulum eo q̄ dux esset mercurium vocauerunt · ipi adductis thesauris et coronis sacrificassent eis nisi apli phibuisset · Actuum · xnn · W Nota C Ista possunt applicari ad predicatores q̄ tuendā q̄m ipi suis doctrinis et exemplis faciunt claudos .i. peccatores et in moribus claudicantes recte per iustitiam iudicium fiunt q̄ gentiles .i. sectatores ipos deos .i. sanctos debeant existimare et sacrificia honorum tpaliū ipis tribuere dicentes · Dij similes facti hominibus descenderunt ad nos · tales dij id est

celestes merentur dia · et tam iu
piter qui dicatur iuuas pater . q̄
mercurius qui dicatur apiens cui
tatem possunt vocari . eo q̄ pecca
tores per eos sicut per patres so
lent uiuari · et ipsis celi cuitas a
periri · ps · Ego dixi dn estis a filij
excelsi omnes · Talibus debent sa
crificia . i . trem honores offerri que
si vltra modū excedunt debent p
eos refutari · testante · Gre · Pre
dicatorib9 debētur palia . q̄ largi
untur spualia · ℣ Ex Vl dic
q̄ nullus sanct9 homo debet suspica
re q̄ aliquis ipsum deū reputet . i .
q̄ maiores laudes q̄ sua requirant
merita sibi ipsi met . vl q̄ sacrificia
vane laudis sibi offerat · vl q̄ de
ipso aliquid vltra veritatem exis
timet · Ysa . i . Ne offeratis vltra sa
crificiū frustra . Cuius contrarium fe
cit herodes · qui sicut sup̄ capl'o ·
xij · visum est · deum se vocari sus
tinuit · et ideo iste salarium repor
tauit ·

℣ C Paulus lapidatus et extra ci
uitatē listris tract9 · vbi p
ius tāq̄ deus fuerat existimatus ·
a turb extra vrbem prostratus mor
tuus fuit creditus · qui tāde post
turbatum recessum surrexit et ac
cunstantibz fratrbz ciuitatez intra
uit · et die postera de cuitate re
cessit · a valefacies fratrbus dixit
per multas tribulationes oportet
nos intrare in regnum dei · Illa
allega q̄ illi qui sunt in lystris q̄
erat cuitas gentiliū . i . in mundo qui
est habita cū peccatorz · sicut dn ali
quoties honorat a ibidez q̄q̄ ostra
vice per infortuniā lapidātur · V
bi em fortuā hom nē eleuat · ibidē
quādoq̄ ipsum lapidat et confūdē p
nat · vñ Seneca · Fortuna vitruz ē
cui splendet frāgitur · Vl dic q̄ in
hoc pt notari q̄ quādoq̄ viri san
cti possūt licite se mortuos et alia
similia fingere · vt sic possint impi
orū seuiciam declinare ·

## ¶ Capm vndecimū · ℣ a

IN capl'o · xv · fit mentio
quomodo determinatū
est conuersos ad xpi fidē
ad onus graue ceremo
niarum legis nō teneri nec · hoc si
quis impugnet expositione Illud autē q̄
tandem sequitur · q̄ orta est dissen
sio inter paulū et barnabā statui
entes reuisitare p eos in diuersis
ciuitatib9 conversos · a fres in fide a
moribus solidare · ita q̄ ab inuicē
sunt diuisi · vn9 quidem electo vno
socio ad vnā ptem · alius cuz alio
ad aliaz iuit ℣ Nor C Allega q̄ oc
culta dei prouidentia inter viros sā
ctos q̄nq̄ permittit dissensiones
vl aliqua alia leuia scandala · a hoc
quando videt huiusmoi mala in
bona posse conuerti · et in melius cō
mutari · Isti q̄q̄ diu soluz fuissent
simul in vno loco fructū nō fecissēt
sed abiuicē diuisi in plurib9 locis
predicauerūt · a sic nomē xpi fidē
q̄ eius multo amplius adaux erūt ·
Bona ergo erat illa dissensio ex q̄
occasionaliter orta est fidei xpi mul
tiplicatio · vñ xpc dicit · Luce · xij ·
q̄ nō venerat pacem mittere in ter
ram sed separationē ·

## ¶ Capitulum duodecimū ℣ a

Paulus circūcidit thimo
theū q̄ erat gentilis · cū
tamen sciret circūcisio
nē non esse necessariā ·
ipsam et alias cęremonias nō eē
fidelibus imponēdas · sicut patet
in capitulo precēdēte · hoc tamen
fecit ad iudeorum scāndalū vitādū ·
quorū multitudo in illis pūbz ere
diderat q̄ ad huc circūcisionēz tene
bāt · Non poterāt enī ita subito ri
tus nouos accipe et suos mores ā
tiquos abdicare · Simile pbat in
tra capō · xxi · vbi paul⁹ de cōsilio
seoītū a nazareū et legis obseruato
rez se simulauit · et cū alijs nazare
mis templum ad se purificandū i
trauit · vt legis obseruatorez ipsū
iudei crederent · et illa q̄ de ipso
audierāt falsa estimarent offerēs
sacrificiū accęptaut · Actuū · xvi

¶ Nota ¶ Illa possūt allegari ad du
o · vnū est q⁹ fez p vitando scāndalo
a piculo · licitū est fieri qđ alias e
rat illicitū · et dissimulaē qđ nō ē
verū · Lu · xxiij · Fingebat se lōgi
us ire · Aliud enī est q⁹ acto et fac
to nō potest mutari illud quod
diu fuit obseruatū · pū · xxj · Ado
lescens iuxta viā suā ambulans ·
et cū senuerit nō recedet ab ea ¶

Paul⁹ a silas vetati fūt a spū
scō predicare in frygia bithi
nia et galacia · vocati vero sunt in
macedonia euangelizaē · sicut pau
lo per visū est ostēsuz · vbi videba
tur sibi q⁹ homo macedo ad euz ve
niebat · qui eius auxiliū implora
bat ¶ Nota ¶ Hoc pt allegāi qūo
spūs vbi vult spirat et quomodo
quosdam repudiat · Et quomodo
predicatores suos per occultaz in
spirationez nūc ab illo loco retra
hit · nunc ad alium mittit · Nouit
enī deus q̄ fūt eius · ideo scīz q⁹ vnū
vel aliuz eligit · scōm hoc predica
tores ad eos mittit · Johā · Ego sci
o quos elegerim ·

¶C

Quz philippis que est pma ci
uitas macedonie esset quedā
puella spū phitonico plena · q̄ diui
nando questū magnū suis dōns ex
hibebat · factū est q⁹ paulū et silā
sequeretur · Isti homines inqebat
se ruī dei excelsi sunt · qui annūci
ant nobis viam salutis · cōpatiēs
sibi paul⁹ imsanit imūdo spiritui
q⁹ ipsam dimitteret · et sic eam p
tinus a spū phitonico liberauit · De
inde vero dōm puelle videntes · q⁹ lu
crū suuz defecerat · et q⁹ puella sa
nata michil amplius diuinabat · apo
stolos imuaserūt · et facto conatu
su ipsos traxerunt ad prīcipes q̄
ipsos publice cesos in carcerez de
truserunt · ¶ Nota ¶ Ista allega
quomodo multi sunt qui non cu
rant de suorū filiorum subditorum
spūali salute · sed solum de ꝑpria
temporali vtilitate · non curant si
diabolo vel spiritui in mundo et
peccato subiciantur · dū tamen ali
qua lucra sue burse subortiantur ·
Ista videmus de pcnibus et ami
cis secularibz · qui si habent aliquā
puellam · i. filiū vl amicuz spū phi
tonicū · i. scientia diabolica plenuz
diuinatorē et aduocatū et in secula
ribz scientijs eruditū · videntes q⁹
questus honor vtilitas temporalis
ex hoc ipsis aduenit · nolūt ipsuz
ab hoc ad deū conuerti · ꝯ potiꝰ ipsuz
plus diligūt in seculo conuersari · ō
nes enī que sua sunt querunt nō

que ihesu crisi. phil. iij. Vñ si cõ
tingat q̃ tales ad mstictũ pauli a
syle. i. honorũ religiosor̃ spualiter
sanctuꝝ. et ad religionẽ cõuersi a
potestate dyaboli liberent. statim
dm̃ taliũ. i. ipsor̃ tpales pentes
videtes q̃ spes tporalis quã habe
bant in tali defecerat incapiũt con
tristari et cõtra ipsos qui eũ sana
uerũt. i. q̃ eũ ad religioẽ duxerũt
solent turbari et in eos debacha
ri dicẽtes. Vij homines cõturbãt
ciuitatẽ nostrã cũ sint iudei. et an
nũciãt morẽ quẽ nõ licet nob recí
perẽ cũ sim⁹ romani. Sic ad litte
rã seculaes vocãt religiosos orbis
turbatores. et ipsos iudeos et su
perstitiosos dicunt. et eẽ viles re
putãt. se vero romãos. i. nobiles
esse ferunt. Nõ licet dicũt hũc mo
rem suscipe cũ sim⁹ romani. et si
licet nob religiosos vel clericos fi
eri cũ sim⁹ nobiles et magni. Jo.
vm. Semẽ abrahe sum⁹ a nemini
seruuim⁹.

V b

Paulo et syla trusis i carcerẽ
et eor̃ pedibz stractis ligno
fact⁹ est terre mot⁹. a fundamẽta
carceris mota. fores ãpte. vincula
soluta. et lumẽ refulsit vndiq̃. q̃
bus visis custos carceris cõuersus
est ad dominũ. et cũ tota domo su
a baptizatus. V Nor Dic alle
ga q̃ mors et tbulatio ãpostolor̃
et martirũ valde pfecerũt ad vti
litatẽ nostrã. dũ in eorũ tbulatio
nibz et morte miracula fiebãt. Cũ
existẽtes in carcere ceteris prędi
cabãt. vl epistolas scribebãt et ad
remota mittebãt. quãdoq̃ actua
liꝫ hoines ad xpm conuertebãt. vel
saltẽ nos et alios q̃ nũc talia legi
mus in fide solidãt. sicut de beato
paulo legit. q̃ in carcere poit⁹ scri
bebat epistolas. q̃ nũc magis pro
ficiũt vniuersis. q̃ si tũc liber ex
istens psonaliter pdicasset. forte enim
de⁹ de tbulationib⁹ sanctorũ et alio
rũ hõ elicere. quinymo mala talia
euenire nõ permitteret. ni scireret ex ta
lib⁹ vtilitatẽ aliquã puenire. Deu.
xxxij. Vt sugeret mel de petra. et
oleũ de saxo durissimo.

## Capm decimũ tertiũ. V a

Quz paul⁹ esset atheis
a ibi nomen dm̃ prędi
caret. factuz e q̃ phari
sei a alij audientes q̃ su
turã resurrectionẽ dicebat. ceperũt
eum deridere et verba eius nuga
toria reputare. vñ quidaz dicebãt
q̃ nouorũ demoniorũ videbat eẽ
denunciator. Alij dicebãt q̃ erat
verbor̃ mutiliu seminator. ipse ꝑ
hoc non restitit. sed cũ ipsis dispu
tans et fidẽ eis ꝑdicãs. multos ad
fidem cõuertit. et dicit ibidez q̃ ã
themẽses et alij hospites ad michil
aliud vacabãt. ni dicere et audire ali
quid nouí. Actuũ. xvij. V Nor
Ista applicãt cõtra modernos au
ditores sermonuz. ad hoc enim deue
nit humana demẽtia. q̃ homines
plus querunt vana q̃ vtilia. quin
ymo multi videntur simules esse athe
imensibus. qui curio sitatis gratia
magis q̃ vtilitatis sermones alio
tum audiunt. quos tandem modi
dica occasiõe despiciunt. vnde Se
neca. Natura humana nouita
tis est auida. Si enim predicator

dicat cōmunia et vtilia ñ ad volū
tatē ipsorū. statim solēt euz despi
cere et omnia verba eiꝰ quāꝯ sā
cta et vtilia dāpnare dicētes Quid
vult seminator verboz hic dicere
Alij dicūt ꝙ nouoz videtur denū
ciator esse. vñ sapiens. pūb. xvij
Nō recapit stultus verba prudēti
e. nisi ea dixeris q̄ versātur in cor
de suo.

Videns paulus ydolatre deditā
athemēsiū ciuitatē. irritabatur
spūs eius. et circūspicās simu
lachra. int cetera inuenit ibi araz
et ydolū. cuiꝰ titulꝰ erat ignoto
deo. qua occasione accepta pdica
re cepit. et illū q̄ erat deꝰ ignotꝰ
hoīmbz ānūciauit dicēs. Quez ig
norātes colitis hūc ego ānūcio vo
bis. Narrat em ꝙ in passiōe xpi
cū solis eclipsis vniuersalis fieret
et ipsa eclipsis naturaliter fieri nō
valeret. p eo ꝙ luna in oppositio
ne nō in cōiunctōe solis esset. phi
losophi qui erant athenis illō tā
mirandū factū alicui ignoto nu
mini a deo attribuerūt. quē tunc
pati alicubi dixerūt. a ideo igno
to deo ydolū erexerūt. tūc fertur
dyonisius areopagita qui tūc erat
athenis philosophus. a areopago
i. loco vbi disputabat prefectus
ista verba dixisse. aut deus naturē
patit aut mundi machina dissipa
tur. Paulo ergo sup titulo huius
ydoli disputante. iste dyonisiꝰ cri
sto credidit. et vna cū multis alijs
pauli discipulus factus fuit.

Nor illō allega otra gētiles q̄
adorant deū ignotū. adorāt enim
deū tāꝯ creatorē. ignotꝰ tñ ē eis
q̄ xp̄z nesciūt redēptorē. vñ nos
ipsis possumꝰ dicē illis. Jo. iiij.
Nos adoramꝰ qđ scimus. vos ado
ratis qđ nescatis. quia salus ex iu
deis est.

## Capm decimū quartū.

Videntes q̄daz iudei mi
racula que paulꝰ face
bat. a quomodo demo
nes de obsessis corpo
ribus expellebat. ceperūt per nomē
xp̄i demones adiurare. et quāꝯ
xp̄o nō crediderūt cesserūt tamē
super obsessos nomē dñi inuocare
dicētes. Adiuro vos per deū quez
paulus predicat. dū ergo quadaz
die hoc facerent irrepit demoni
acꝰ seu demō i demoniaco dicē p
hec verba. ihm̄ noui et paulū sci
o. vos āt q̄ estis insiliens ergo ip
sos ad tra prostrauit. a dominatꝰ
alios ipos nudos et vulneratos di
misit. Actuū. xix. Nor illō
potest allegari otra pdicatōes qui
dicunt quod non faciunt. q̄ iuxta
verbū apostoli ad titum secundo
Confitentur se nosse deum. factis
autem negant. sicut ad litteram
sunt ypocrite. qui in nomine ihū
solent predicare a quibus non te
neant vitam ihesu. gaudēt tñ pre
dicādo in nomine eius virtutes fa
cere ita. ꝙ quādoq̄ bñ docēdo solēt
demones et peccā de peccatorib ppul
sare. Mar. ix. Dñe vidimꝰ quēdā
in nomine tuo eicere demonia q̄ nō seq̄
tur nos. Sz qđ. p ēto dñs otra tales
indignatur et eos tāꝯ indignos
eo ꝙ pdicent nomen suū in mani
bus demonum tradit. a quibꝰ fi
naliter affligūt. ps Quare enarras

iusticias meas dixit dominus pec
catori · a assumis testimoniū meū
per os tuum · tu vero odisti disci
plinam āc · qpterea deus destruet
te i finē ℣ Bo Vl' dic q̄ isti met
demoniaci quos tales volunt cura
re. i. peccatores quos tales mali p̄
dicatores volunt conuertere solēt
ipsis dicere · Ihesum nouí et pau
lū scio · vos āt q̄ estis? scz q̄ verba
dicatis et opa non facatis · a orē cō
fitemini quē opibz ipugnatis Oe
dice inquiūt cura te ipsum · Tles
solent quādoq̄ miuris discerpere
tribulāc et oppumere · vestimēta
tēporaliū tollere · et eos infestare
Sicut ad litteram patet de mūdi
tiranis · qui q̄ vident religiosos
et prelatos verba habē et nō opa
ideo ipsos spoliant · a cōtempnūt
verba eorū · a p miuras ipsos g̃
uāt · Job · xxnj · Nudos dimittūt
hoēs vestimeta tollentes · Dicunt
ergo predicatori illud · Johā · ix ·
In peccatis natus es tot? et tu do
ces nos ·

Capitulū decimū quintū · ℣ A

IVenis q̄dā p̄dicante
paulo obdormiuit a de
tercio cenaculo q̄si mor
tuus ceciderit · quez apo
stolus mox curauit · Actuū · xx ·
℣ Oz Hoc allegari potest q̄ qui
in verbis apostolorū dormūt · et
qui doctorum p̄dicatorū prudētiūq̄
hominū sermonibz non intendūt ·
sed potius in vitijs delectātur faci
lit̄ p peccatū corruūt et cadūt ℣ B
Paulus volens ire i ihrusalē
inter cetera de se dixit · Alli
gatus spū vado in ihrusalem · ig
norans quid michi ibi sit futurū
nisi quia spūs sanctus vbiq̄ dicat
michi · q̄ vincula et carceres mē
manent · vnde legitur in sequenti
capło · q̄ prophęta agabus zona
pauli pedes suos ligās dixit Hec
dicit spūs sanctus viruz cuius zo
na hec est sic alligabūt i ihrusalē
Qua de causa cū a fratribus roga
retur q̄ non iret · sibi persuaderi
non potuit · sed contra voluntatē
ommū illuc iuit · vbi statim capt?
verberatus alligatus et romaz po
stea ductus fuit ℣ Oz Hecte
similia expimur cottidie in actibz
humanoz. Sic em̄ nescio qua ne
cessitate vel occulta dei voluntate
quādoq̄ hō tanq̄ alligat? spū
in īfortuna cuit · et dato q̄ sciat si
bi pspere non succedere negotiū
tamen illud psequi nō obmittit
et cum possit fugere non fugit · &
veluti ac si voluntarie in penaz tu
eret ab opibz ill' non desistit · alli
gatus vtiq̄ spū · qđ em̄ deus futu
rum decreuerit non potest huma
na sagacitas impedire · sed potius
creatura creatori deseruiens sol
occulte dei ordinatiombus cū hꝰ
venerit obedie · Ge · xxnj · A deo
egress? ē hmo a ñ possu? extra C
Paulus non grauabat expen
sis illos quibus predicabat
sed potius manibus laborabat vt
haberet vnde viueret · nec ab eis
aliq̄d accipiebat sed eos libere i
struebat Hic pt notāi q̄ p̄dicato
res p̄dicātes ñ dñt elemosinas pe
te · a hoc ne videāt quest? grā p̄di
cāc · Lu · vi · Gratis accepistis gra
tis date āc ·

Capitulū decimū sextū

QVāuis beatus paul⁹ se alligandū in ihr̄m · et tribulationes passurū audiret · et hoc sibi spūs sanctus reuelaret · a pphēta agabus predicēt · frībus dissuadē tibus nolut acq̄escē · ꝫ futura tribulamina vilipendēs patū se esse fuit p crīsti nomine mortē et vincula fustīnere · Actuū · xxi ·

Nor In hoc docēt predicator euāgelī e⁹ · vl̄ q̄cūq; pfessor catholicus · q vbi de fidei vtilitate agit̄ nō debet tribulationes metuē · nec iter fidei et pdicationis opa dimittere · ꝫ p noīe dn̄i vinculis mortē q; et laborib⁹ si fuerit necesse se donaē · dicēs dnō illō · Lu · xxij · Paratus sū tecū in mortē et in carcerē ire · Et · Mat̄ · xxvi · Si oportuerit me mori tecū nō te negabo

QOnsequēt hic et capl̄o · xxij · xxiij · xxiiij · fit mentio q̄ō paulus sediciose fuit captus et a ē buno ereptꝰ tortoribꝰ traditꝰ · ꝫ se romanū dicēs a tortoribꝰ ē dimissus Tādem in iudicio multiplicat̄ accusatꝰ a iudeis · p sūmum sacerdotē peuti iussus · ita q; idē princeps sacerdotū summus exīstit a paulo maledictus · Percutiat in̄q̄t te de⁹ pies dealbate · tu sedens iudicas me scd̄m legē et contra legē iubes me peuti · Sz hec omnia trāseo · excepto hoc q cū ipm torquerē vellet se romanū cuē allegauit · cuius simile fil̄p · xvi · fecerat vbi ꝑ fitomissam liberatā in carcere missꝰ fuit · Nor Hoc allega q nō ē malū viro dei quando scd̄m sēculāiū pūlegiꝫ et auxiliꝫ vti · vt vbiq; tor dei timorem sibi non pārat̄ · saltez timore vl̄ amore hominū aliqualit̄ faueat

CIlud autē cōsequenter inseruo q cū iudei tā pharisei q̄ saducei q̄ erant secte diuerse · q̄a pharisei resurrectionē futurā angelos et animas post mortē vuiē asserebāt · saducei vēo negabant simul contra paulum conuenissēt et ipsū ad mortē peterent · caute cepit dicere et clamare cōrā eis · viri frēs et ego pharise⁹ sū filius pharseoꝝ · de spe et resurrectiōe futurorum ego iudicō · Quod audientes pharisei statiz a saducēis diuisi sunt · ita q; inter se cōtendē et disputaē ceperunt · et ita pharisei qui contra paulum acbius seuierant p ipso pugnaē cepetunt

Nor Illud potest allegari q; si quis plures aduersarios contra se confederatos habeat summa prudentia est · si eorum fedus et cōcordiam admuicē aliquo ārticulo distūpat · vt ipsos p ptes diuisos facilius superet et euadat rē

DIlō etiaz qd seq̄t q; sz q̄dragīta viri venerūt ad principes sacdotū dicētes deuocōe deuouim⁹ nos michil gustaturos donec occidam⁹ paulū · et ideo ordiauerūt imē se q; iterū ad iudiciū cōrā ēbuno vocaēt · vt dū veīret ad locū in via int̄ficerēt ab eis · Qd tamen deo nolēte fuit aliter ordinatū

Nor Oc potest allegari q; hodie sunt multi inquī homines q̄ se reputant deuote et scē agere · quando sanctos viros possūt occidere sicut ad litterā patz de mltis mal

secularibus q̄ reputant se bonos quādo religiosis et clericis possūt nocere. vñ sic videtur illud. Joh. xvi. Venit hr̄ hora vt omnis q̄ interficit vos arbitretur se obseqū um prestare deo

## Capitulū decimū septimū

Dominus disposuerat q̄ paul⁹ iret romā et ibi nomen dn̄i p̄dicaret. vnde supra. xxm. dix it sibi. cōstās esto paule. sic de me testificatus es in ierusalē. ita te me oportet te testificari. verūptamen per quot vias modos et cau sas romā puenerit infra patet. Fugit enim de ierusalem in cesaream. et ibi coram felice accusatus tandem ab eo dimissus et p biēm um relaxatus. postea iterū vict⁹ et festo successori traditus. et ab eo volente gratiā prestare iudeis vt reduceret in ierusalē iudicat⁹: tunc vero paulus cesarez appella uit et sic missus ad cesarē romam venit. cor̄ā quo nomen dn̄i p̄dica uit et mult̄ populū dño recollegit vbi postea mortē p dnō toleāuit vt habetur. Actuū. xxm. et vltra

Hora Ista allega quō deus p mltas vias solet affect⁹ suos p ducere. quō a quando decreuerat aliquid fieri. dato q̄ mlta iterual la fiant. ita q̄ negociū ex toto vi detur sopitum. finaliter tamen solz fuscitare. et occasiōe accepta pu tat qđ decreuerat euenire. Habet em̄ dominus in omni negotio qđ decreuit modos. causas. ordinati onem. temp⁹. horā. et regulaz or dinatam. q̄ omnia q̄nq̄ suspēdit et post q̄n tēp⁹ fuerat negotiū qđ decreuerat introducat. vñ Eccs. vm. Omni negocio tempus est ꝛc.

## Capl'm decimū octauū

Quum paul⁹ cum mltis naugādo de trapmissi onis in italiā duceret. factū est q̄ post mltos maris impetus. nauis vbi erat in bitalassū .i. in fidum tenacē et bi tum nostrū impegit. ita q̄ prora sta bat immobilis. puppis vero solue batur a vi maris Armamentis et go nauis in mare iectis. a neq̄ sole neq̄ sideribus post multos di es appentib⁹. tēpestate non exi gua imminente ablata erat omnis spes et fiducia singulorū. Verūp tamen deus salutē animaruz pau lo cōcessit. ita q̄ null⁹ ibidē p̄ut aut defecit. naufragantesq̄ paul⁹ alloquitur. et ad sumēdū panem inatat et hortatur. Sacati ergo ci bo nauem alleuiabāt. et frumēta in mari iactabāt. tandē vero frac ta naui aliqui natando ad littus venerunt. alii super tabulas appli cuerunt et sic omnes piculuz eua serunt. Actuū. xvii.

Hor Ma uis est anima q̄ sez infernus ad tet rēna debet esse clausa. supius ad celestia aperta. interius per humi litatem concaua. per caritatem la ta. per perseuerantiaz et tempera tiā et ordinētiam larga. in principio et fine per abstinētiā et tēperātiaz a ordinētiā stricta. pū. xxxi. Facta ē q̄si nauis institoris de longe por tās panē suū. Habz em̄ ista naus

duas pñcipales ptes · scz prorā q̄
signat amorē · puppim quę signat
timorem · habet etiā nauis arma
menta scz virtutes et sciētias · por
tat etiā aliquando frumenta. i. ter
renas possessiones et diuitias Ista
est ergo veritas q̄ quando paul⁹
. i. hūanus animus vel homo tēp
tat nauigare de ẏra pmissionis. i.
de statu gratie · in ptaliā que inter
pretatur excessus. i. in mūdū vbi
facilit̄ excēdim⁹ per pcm̄ · et p
ter hoc mare. i. mūdi fluctib⁹ et a
marituditibus aīe fue nauem ex
ponit · quādoq; ingit q̄ tēpestas
tribulationū et tēptationū sibi ne
scitur · lux vero sol et sidery. i. grā
dei et scōy vl doctrina bonoy p̄di
catoy eidē penitus denegaē · Sapiē ·
xvij · Et ignis q̄dē nulla vis pote
rat illis lumen p̄bere · nec sidērum
lipide flāme illuminare poterant
illā noctē horrēdā · ita q̄ prora p̄
ma pars nauis aīe amor scz ipsi⁹
in bitalassū que est terra tenacissi
ma. i. in mūdi bonis terrenis p af
fectionē impīgitur · vbi p auariti
am arrestaē et sistit · puppis vero
. i. timor ipetu maris. i. ẏbulatoib⁹
soluiē · q̄ sic p diuersa pecā nauis
anime dissipaē · Armamēta virtu
tū pdūē · et paul⁹ cū suo populo
. i. ratio cū cordis affectib⁹ piculis
expoē · Vetuptamē quādoq; con
tigit q̄ post illā fractōnē. i. post a
nime pcm̄ aliq̄ p maē penitentie
nauigātes et tabul' duine miseri
cordie se omittētes saluātur et ad
portū salutis grē deducūē · qđ potiꝰ
time cōtingit qñ abo dīne lectōis
sunt ẽfecti · frumēta. i. mūdi bona
in mare. i. in amaros pauperes per
elemosinas piciunt · nauem mais
a terrenis exonerāt et per ẏreno
rum otemptū alleuiāt et extollūt
Mar · vm · Nauicula in mari iacta
bitur magnis fluctib⁹ · V/ Ex
Vel dic q̄ nauis est ecclīa cuius p̄
ma ps prelatos designat · vltima
pars subditos signat · ego qñ ista
p̄ma ps ecclīe scz plati ex toto impī
gitī bitalassū. i. in amorē et auari
tiam terrenorū · necessario fit vt
pars posterior scz populus subdi
tus malorum prelatorum exēplo
soluantur et q̄ propter istorum a
uaritiam qua terrenis penitus ad
herent et de spūalibus et ētermis
nō curant · tota nauis ecclesie tēp
tationum et tribulationum fluctī
bz dissipetur · tempestates enim vi
tiorum insurgunt · armamēta vir
tutum piciuntur · et perit lux so
lis et sideꝝ. i. exēpla sanctoy deficiunt · et sic q̄ habitāt in hac naui
cula dāpnationis piculū ptimescē
satis possūt · vñ ambro · in sermo
nibz de cōfessoribus · Nauigantibz
vero p hoc maē magnū valde per
time scendum est · ne nauē nrāz flu
ctus voluptatis absorbeat · ā in eē
nam p̄dam piratā crudelis abdu
cat · Qui ego saluari vult debet se
in mare. i. in amaritudinē penitentie mittere · tabule diuine miseri
cordie se cōmittere · frumentum. i.
bona mundi picere et ad portum
salutis q̄ xp̄c est per bona opa na
titare · Johannis · xxi · Tunica sue
cinxit se et misit se in mare V/ b
Vl dic q̄ paulo anime dantur ne
peant · in quo notatur q̄ qñq; so
cietas et oratio vnius boī causa ẽ
salutis multorum · aīme non seo

nauis soluitur quia deus de ꝓditi
one tempaliuz non tristatur. In
hoc potest notari ꝙ apud deum a
nime corporibus. et spūalia tēpoā
libus ꝓferunt. Vl dic ꝙ per nauī
pauli intelligitur ecclesia quā ipe
uertit scz asia minor. que est tur
chia cuz ommibus suis ꝓuincys a
grecia. et cōmuniter tota plaga
orientalis. quia ista pauli nauis
ꝓnt mꝫtum tota illa ecclesia per
scismata et hereses obtrauit

## Capitulū decimū nonū VA

QVz paulus euasisset de
naufragio barbari pre
stabant non modicam
humanitatē eis. Cum
congregasset paulus sarmentoꝝ
aliquātam multitudinē. contigit
ꝙ vipa vi caloris cōmota manuz
pauli arripuit et morsa manu in
ferius dependeret. Ꝗd videntes vi
ri insule ipsum homicidaz dicēbāt
vtiqz inquiūt homicida est homo
ille. qui cuz in mari euaserit vltio
diuina non sinet eū viuere. ipsuz
qz in tumorez conuertendū a subi
to morituruz credebant. sed vidē
tes ꝙ excussa bestia in ignē michil
sibi omnino nocuit. ipsum deum
esse ferebant. Actuum. xxvm. V
Mor Ista allega contra vanā
a mutabilē opinionē quorūdā
q̄ nescientes dei iudicia. quando
vident aliqꝫ infortuniuz alicui ac
cidere. et serpentes. i. demones vl
tiranos ipsum atrociter inuadere
statim solent cum homicidam vel
malum hominem existimare. et
vt per eternam dāpnationem pi
re debeat expectare. a tamen quā
doqz vident contrarium accidere.
et lesionem nullam subsequi. sed
post tribulationez huius vite pa
cem et solamen sibi esse. thobi. iij
Post tempestatem tranquillum
facit. Et econuerso quando vidēt
sibi prospere succedere. et nullaz
lesionem serpentum. i. nullam tbu
lationē malorum intercedere. so
lent statim eum deum et iustuz hō
minē iudicare. cū tamen sepe cō
tingat vt bonis mala. et malis bo
na soleant prouenire. ita ꝙ tpa
les casus qui accidunt siue bonī si
ue mali bonitatem vel malicam
hominum non possint ꝓprie decla
rare sicut ostensum est. Lu. xm.
vide ibi. V B Vel dic
ꝙ postqꝫ homo euasit naufragiuz
dampnationis eterne. mundi na
uem fractam exeundo a ad littus
religionis se per penitentiam trās
ferendo sepe contingit ꝙ dū per a
liquam recreationem temporalez
se calefacere mittit. serpentes. i.
detractores contra eum insurgūt
qui manum. i. opera ipsiꝰ mordēt
et eum si possent inuenīāt a dif
famant. sicqz fit ꝙ vbi ad tranqꝫ
litatem portus religionis ete vide
rant venisse. detractorum rabies
ipsos fortius ledat Vetūptamē ta
lis paulus. i. homo iustus debet ta
les serpentes in ignem fuē inuidi
e excutere. et de eorum detractio
nibus non curare. et sic si huiuſ
moi excusserit et non curauerit.
ipsum nequibunt ledere vel nocē
ita ꝙ alꝫ suā perfectionē videntes

ipſū deum.i.iuſtum hominē poſſe existimare· Math·xxvi· Vere filius dei erat iste ¶ Vel dic q̄ in littore religionis solet demones serpētim illos acrius p tēptatōes mordere; quos vident de naue mūdi maris periculū euasisse ⁊ et de mūdo ad religionis vel pēnitentie littora trāsfugisse Vel dic quādo paul⁹.i.bonus platus· aliquē serpentem.i.aliquē malū subditū in ignē tribulationis p correctionē mittit· statim cōtra eum si potest insurgit· et eū diffamat et pungit q̄ dicitur Eccī·x· Qui dissipat sepem mordebit eū colubet q̄ quādo p̄latus mittitur in malis subditis sepē malaꝝ excusationū spinaꝝ et vitioꝝ p correctionē destruere talis colubet solet eū imuadere Nō vidēs p̄latus ipſū debet in istū ignē fortit̄ exercere: et ad subeūdū correctionē actuus apellere et a tali morbū.i.rebellionē aperire et arcere·ps· In ignem eiaces eos in miseriis non subsistēt

Explicāt Moralisatōes sup actꝰ Apostolōꝝ· Incipiunt Moralisationes sup librum Apocalipsis·

¶ Capitulū·Primū· ¶ Ioh̄annes in filua q̄ dicit̄ pathmos q̄ adhuc ē ꝓpe ephesum m asia mino ꝓuīcia nūc vocatur turchia vidit ⁊ captus in spiritu septem candelabra aurea in quorum medio erat similis filio hoīs vestitꝰ poderē p̄cinctus ad mamillas zona aurea· caput ⁊ pili candidi tāq̄ lana alba et tamq̄ nix· oculi eius sicut flāma ignis· ⁊ pedes similes aurichalco in camino ardenti· vox eius sicut vox aquarum multaꝝ· ⁊ in dextera eiꝰ septem stellē· et ex ore eius exibat gladius bis acutus· ⁊ facies eiꝰ lucebat sicut sol in virtute sua· qui dicebat ōmnibus p̄ hec verba ego sū p̄mꝰ ⁊ nouissimus· Fui mortuꝰ et ecce sū viuꝰ in secula seculoꝝ Apoc̄ p̄mo ¶ Mor ¶ Ista īsula est ecclesia que mari.i.amaris tribulationib⁹ velut insula circuit̄· ista dicit̄ pathmos.i.sepatio hostium ſ palpātium q̄ exinde debent separari hostes.i.detractores· palpātes.i.adulatores Ille vir mirabilis qui ibi videtur est vir iustꝰ et perfectus· ſ qui procerto filio hominis dicitur similis pro eo q̄ cristo filio virgīs per bona opa conformatur· Ysaye·xxxx· Similē ero altissimo· Septem candelabra signant vniuersitatem bonarum et honestarum personarum q̄ per septez vniuersitates teste gregorio designantur· et isti dicuntur aurei quantum ad valorem sanctitatis et q̄tum ad splendorem scientie et sagacitatis et apparentie et honestatis· Quia procerto in medio istorum id est in societate virorū pfectorū debz iste p̄latus et pfectus ambulare et vuere· q̄a bona societas honesta et discreta maxime ad prelatos religiosos

et alios viros perfectos nosce̅t p
tinere · q̄ cum sancto sā̄ctus eris
In medio mquit candelabrorū̄ au
reor̄ · Ecc̄ · iij · In medio cogitā
tium legē̄ dei assiduꝰ esto · Iste er
go circa mamillas .i. m pectore et
m corde debet habere zonam aure
am .i. tuborē̄ feruide caritatis · Ca
put eius .i. mēt̄io debet e̅ē ad mo
dum miis alba vt lana : p candō
tem mnocēt̄ie et puritatis · et
p mollicm lanee simplicitatis ·
Debet habere vestimēt̄uz p̄ōeris
.i. decorem exterioris honestatis ·
Oculi mtellectus sui debē̄t esse ig
nei p splendorem discretiomis et
veritatis · Pedes eius .i. affectōes
debent esse ardentes et igneì · et
sonare per clamorem feruide ora
tiomis desiderij et spūalis cupidi
tatis · Apo · x · Pedes eius tā̄q̄ co
lūpna ignis · Vox debet esse sō
nora p clamorem predicatiomis ·
et p ostēsionē̄ autoritatis · q̄ ip
sum decet loq̄ autentice et seuere
ne sua autoritas cōtemp̄natur ·
Damel · x · Vox sermonū̄ eius si
cut vox multitudinis · Et bene mꝰ
titudinis q̄ ī omni actu vox vni
us solēp̄nis psone eq̄pollere debz
multitudini aliorum · Ite̅ debz ha
bere septē̄ stellas .i. vij · dona spūs
sancti per pfectōem sanctitatis ·
Apo · ij · Qui tenet · vij · stellas in
dextera sua · Facies eiꝰ debet splē
dere per decorem letice et dulcorē̄
affabilitatis · q̄ in ommbus debz
se ostendere letū̄ affabilez et bem
gnum · Math · vj · Vnge caput
tuū̄ oleo et facē̄ tuā laua · Et tm̄
ipse debet habere in ore gladiuz
bis acutum .i. rigorem duplicis iu
stitie et seueritatis · q̄ ipse debet
malos corrigere · s. cōmando a
missionē̄ glorie · et immissionē̄ pe
ne eēnē̄ · ps · Ligua eor̄ gladiꝰ a
cutꝰ · q̄ viuꝰ debet e̅ē p̄mo om̄ a
efficax et penetrabilior oī gladio
ācipiti · Debre · iij · Et tūc tres p
eto dicē̄ possūt · Ego fuī p̄riꝰ et no
uissimꝰ et fuī viuꝰ et fui mortuꝰ ·
Qui p̄mo mortui fūt a nouissimi
m hac vitā p vilitatē̄ deiectōis a
hūilitatis finaliē̄ in paradiso fūt vi
uētes et p̄m p virorē̄ ppetue dig
nitatis et p vigorē̄ felicitatis et p
petue firmitatis · et tūc erūt p̄mi
nouissimi et nouissimi p̄mi Mat
xx · Illi q̄ mō fūt p hūilitatē̄ mor
tui mundo .i. mhil volētes ueq̄re
putati quo ad mūdū̄ et nouissimi
quo ad dignitates et mūdi pspe
ritates · erūt p̄mi et felicores · Et
ecōuerso illi q̄ mō ī psperitatibz
dignitatibz honoribz reputati fūt
p̄mi : erūt tūc tpis indesolatōe et
miseria vlti et depssi infernꝰ sctz in
inferno · q̄ deꝰ esurientes repleuit
bonis · Fui mq̄t mortuꝰ · et ecce fū
vuens quasi diceret de morte ad
vitā deuenīē̄ · a de mortificatōe car
nis paupta̅te et hūilitate ad glo
riam ptrāsitur · ℣ Ex Vl̄ dic
q̄ tres ita pfecte psone p̄mo fūt
mortui in statu humilitatis · tm̄ fi
naliē̄ debent viuificari .i. promoue
ri ad statū prelationis et digni
tatis Vl̄ dic q̄ septem candela
bra fūt septē̄ spūs sc̄i dona · Sep
tem vero stelle septem fūt pieta
tis opa Vl̄ septem cādelabra fūt
vij · sacramēta · vij · stelle fūt sep
tem virtutum remedia sicut sup̄
Vl̄ dic q̄ prelatus debet dicere

ego sum primꝰ et nouissimus · qꝛ
dato qꝺ sit primꝰ in dignitate de
bet tamē eē nouissimus in humili
tate iuxta illud Ecā · iij · Quāto
maior es humilia te in ōmbz · di
cat ē · tūego fui mortuꝰ ⁊ ecce sū
uiuens qꝛ qñq; debet aparē mor
tuꝰ et nō aduertēs multa dissimu
lādo · tandem debet monstrare se
uiuentez puniendo scelēra et ma
lis obuiando · ℣ C Vel dic qꝺ il
le filius hoīs ē xp̄s mistic⁹ filius
virginis Vel papa q̄ xp̄o debz es
se similis Corpus eiꝰ signat statū
curie romane vel statum ecclesie
militantis · dic ēgo qꝺ in illo corpo
re xp̄i mistico · caput sunt prelati
q̄ debēt esse p innocēciaz candi
di · p mollem clementiaz lanei · p
frigidam et rigidam uisticiam mi
uei et austeri · Vnde de isto capite
dicitur · Caput eiꝰ optimū · et ca
pilli isti capiti adherentes sūt pre
latoꝝ familiares q̄ debent esse al
bi et innocentes mūdi casti et cō
tinētes · Eccs · ix · Omni tpe sint
vestimēta tua candida Oculi illi
us corporis sunt auditores et iu
dices q̄ debent esse per lucem dis
cretionis flāmei · p uisticiaz et ri
gorem ignei · Damelis · x · Oculi
eius vt lāpas ardens · Vox istiꝰ
corporis signat predicatores · qui
ad similitudinē aquaꝝ multaꝝ · ꝛ ·
multiplicē voce scripturaꝝ et scie
ciaꝝ debent clamare et suo clamo
re viā domini demonstrare · Joh ·
primo · Ego vox clamātis in deserto ·
Zona istius corpis signat correc
tores q̄ angunt corpus ecclesie
examinādo · et ne defluat p vicia
constringendo · q̄ debent esse aurei
iusticiā obseruādo · Eccā · xlv · Cir
cumamxit eam zona uisticie vt pa
pa et p̄lati figurent in illis ange
lis · Apocā · xv · Qui erant p̄ncti
zomis aureis · ꝛ · correctoribus san
ctis · Dextra corporis signat cleri
cos q̄ tenent locū primū in corpo
re ecc̄e militātis Vñ · p̄s · Dextera
domini fecit virtutem · Ista ergo
dextera septem stellas · ꝛ · septez do
na spūs sancti vel septē virtutes
debēt habere · q̄bus totam noctez
· ꝛ · statum secularem debet exēpla
riter illustrare Gene · ꝛ · Stellas po
suit in firmamēto · ꝛ · in statu eccl̄e
sticō Facies hꝰ corpis signat docto
res · in q̄bus oēs sēsus discretōmis
sicut in facie debēt vigere · et q̄ p
hōnestam cōuersatōez ad moduz
solis lucere debēt Math · xvij · Hic
splēduit facies eiꝰ sicut sol · Pe
des huiꝰ corporis q̄ corpꝰ fusten
tant sunt inferiores agricole · q̄
ad modū auricala debēt eē sonori
do regēdo · et sicut ignis per
caritatē ardere in camino tribula
tionis et doloris viuēdo · Damē · x
Pedes q̄i spēs eius candētis · Os
vero qꝺ loq̄tur signat aduocatos
q̄ glādiū lingue debēt habere bis
acutum · in q̄tū debent allegare
p iusticia vniꝰ p̄tis et de iniusticia
alterius Vel in q̄tū ipsi tenent
intēdere p motōi bonoꝝ et puniti
oni malorum · Lucē · xxij · Dñe ec
ce gladij duo hic Candelabra que
istum et mēbra istiꝰ illustrabant
signāt spūalia dona dei que totū
corpꝰ eccl̄e illumiant qꝛ xp̄s et mē
bra sua sūt q̄ ābulāt in medio sep
tē cādelabroꝝ aureoꝝ · de q̄ dicit
capitulū sequēti ·

Capl'm secundum. A

T ãgelo ephesi. Vnus angelus ꝺmendaꝯ a filio ꝺis de multis Scio ꝺquit laborem tuuz. opa tuã. et pacẽtiã tuam. et ꝙ nõ potes fustinẽ malos. et temptasti mendaces apostolos. et fustinuisti ꝓp nomẽ meũ. et facta nicolaitaz quos odio odisti. Sed tepreh̃ꝺiꝯ ín vno. caritatem ínquit tuam ꝓmã reliqsti. sed memor esto vñ exaderis a ꝓma opa fac. alioquín mouebo candelabꝝ tuũ de loco suo. nisi pemẽtiã egeris. a tũc ꝓmittitur sibi ꝙ si vicerit dabiꝯ sibi ederе de ligno vite qꝺ ẽ ín paꝺyso. Apo. ij. Mor Vic recte angelus deignat vitã plati. Prelatꝰ em̃ pfectꝰ eccie pt dicta angelus. qꝛ debet esse ãgelicꝰ et celestis. Iste debet habere bõ opa. laborem. pacẽtiam et iusticiam. malos nõ debet fustinẽ sed corrigere et punire. nicolaitas etiam q̃ ínterpretanẽ stulti eccie languẽtis. i. malos clericos vl religiosos. etiã mendaces aplos. ypocritas et fictos debet tẽptaꝯ et ꝑ dei noie fine defensiõe oĩa fustinẽ Sustinete et vigilate mecũ. Mat xxvi. Sed q̃q̃ accidit ꝙ ipse perdit caritatẽ suam ꝓmam. qꝛ mlti ꝑ supbiã ꝺdiuz et vindictã pdũt virtutem sepissime caritatis. naz sepe accidit ꝙ plati pdũt greaz dei superbiendo de dignitate. pfumẽdo de sanctitate. et dicit eis xps. Memor esto vñ exaderis et age pemitentiã. et ꝓma opa fac. q̃si dicẽt. retrahe te ab istis. et hoc duplici mõ merepat. s. timore et amore. timore qꝛ misi hoc fecerit mínaꝯ ei qꝛ candelabrum suũ. i. suam lucẽ et pspitatẽ ecclesiam mouebit et cassabit tempaliꝯ et eternaliter dissipabit. Itẽ amore. qꝛ pmittit ei. si ad gratiam et caritatem rediens peccatũ vicerit. et ꝓma opa bene fecerit. ꝙ dabit ei de ligno vite paꝺysi edere. i. de sacietate glorie sẽpitne. et breuiter nullus ẽ ita pfectus quín possit cadere ín peccatum. veruptñ pemẽciam debet facẽ. et ꝓmum statũ recordari timore pene. et amore glorie ꝓma opa ppetrare. Ihe. xxxi. Dirige cor tuũ ín viam rectã ín q̃ ambulasti. B

Angelus smirne cõmendaꝯ de pauptate. tbulatõe duitys spũalibus. hic blasꝑhemaꝯ ab illis qui se dicebant esse iudeos et nõ sunt. sed dicitur sibi ꝙ non timeat que passurꝰ est. nec etiam dyaboli tẽptationes aut carceres sed sit fidelis vsq; ad mortez et si vicerit dabiꝯ sibi corona et nõ leꝺaꝯ a morte scꝺa Mor Sic q̃ fustinẽt hic miserias. pauptates tẽptatões malorꝫ cõtẽptus. blasphemias. vexatões. si sint fideles et pseuerauerint vsq; ad mortem dabiꝯ eis corona vite. i. gloria celestis et seruabunꝯ a morte scꝺa. et a morte ĩferni et dãpnatõe aie Nihil ínq̃t horꝫ timeas q̃ passurus es. ꝛ esto fidelis vsq; ad mortez et dabo tibi coronã vite. C

Angelo pergami dicitur. scio vbi habitas. vbi sedes est sathane. et tenes

nomē meuz et non negasti fidem
meā Ꝓ ꝙ de q̄busdam reprehendit
dicit sibi q̄ si penitentiam egerit
et vicerit dabit sibi mana absco
ditum et calculuz candidū · vbi no
mē dei scriptū ē qđ nemo scit nisi
q̄ accipit · ℣ Nor ℭ Tales sunt
multi existētes hom et moram cō
trahentes in mala societate · vbi
sedes est sathane · ibi tamen hom
pseudē · nomē et fidez dei suā
nec eū denegāt p peccatuz · et ideo
talibus si vincūt .i. si in bonitate
sua pseuerāt · nec per peccatum
succūbunt pmittitur mana absco
ditum .i. dulcedo eterne glorie que
a nob nunc absconditur · pmitti
tur etiam sibi calculꝰ candidꝰ .i.
sōlūditas perpetue durationis q̄
tum ad gloriā corporis · Nā calcu
lus est durus et cādidus lenis et
rotundus · sic et gloria corporis
habz duritiem impassibilitatis cā
dorem claritatis et lenitatē subti
litatis rotūditatē agilitatis Ideo
nomē dei .i. sua eterna potentia vl
maiestas ibi dicitur eē scriptum ·
q̄ in pmio eterne beatitudinis pz
pēpue dei virtus · q̄a turris fortis
sima nomen domini · ad eā fugit
iustus et saluabit Prouerbioꝝ ·
xviij ·

℣ D

Angelo smirne dicit a deo ·
Habeo aduersū te pauca · q̄
habes tecum tenētes doctrinam
balaam qui docebat balach ponē
scandalum coram filns israhel Sz
age penitētiam · alioquin pugno
tecum in gladio oris mei ℣ Nor
ℭ Sic vere angeli .i. prelati replēdū
tur · qui habent secū malas perso
nas · et eas nō punīt imo fouēt
et maximē qui fūt i scandalo ple
bi israhel .i. populo et ecīe dei Is
ti ergo tenētes doctrinam balaaz
signant fornicatores et ydolatras
.i. sacerdotes et clericos luxurio sos
.i. mulieres depictas adorantes
Quos si prelatus nō corrigat et a
to penitentiam agāt ipse deꝰ gla
dio oris sui .i. sua diuina sētentia
eos imeternū occidet et illum pla
tū qui fuit negligens in puniēdo
Quia sicut dicit · Ad roma .i. Ta
les digni sunt morte nō solū q̄ ta
lia agūt · sed et q̄ eis cōsētiunt · Nō
sufficiat em q̄ angelꝰ .i. prelatꝰ sit bo
nꝰ · immo necesse est q̄ ipse nō su
stineat secuz malos · qđ ē hodie cō
tra multos qui q̄uis in se sint bo
ni nō tamen studēt extirpare ma
los subditos · immo p̄ce l̄ precio a
liquotiens fouēt eos · ℣ E

Angelo thyatire dictum est ·
noui opa tua · fidē · caritatē
ministeriuz pacientia · et opera tu a
nouissima plura prioribus · Qui
vicerit et custodierit vsq; in finē
dabo ei potestatē sup gētes et reg̃
℣ Nor ℭ Sic illi q̄ in ecīa l̄ religio
ne habēt fidē et caritatē · etiā quo
q; nouissia sēp fūt ꝓioribz meliora
semp vuiūt in emēdando in melꝰ
Isti dico q̄ si vicerint et hoc custo
dierint et vsq; in finez pseuerauc
rint · dignū erit q̄ pmoueant tē
palit et ēternalit · et q̄ accipiant a
deo potestatē sup gētes et reg̃ et
fiant p̄lati et aliox magistri · Ta
lis em decebat vt nob eēt pōtifex
scūs innocēs impollutꝰ segrēgatꝰ
a peccatorib Hebro · v · F

Scribe thiatire secunduz visio
nē iohānis · apostoli · mulier

iezabel · que ꝓphetabat · et suos
dei seducebat · et docebat comede
re de ydolatijs et fornicari · Et da
to q̄ esset ei datum tēpus pēnitē
tie · ipsa tamen nullatenus pēnite
bat · sed dicitur q̄ ipsa ponetē in
lectum et illi q̄ mechati sūt cū ea
essent in tribulatione maxima ·

¶ Nor ℭ Jezabel que int̄preta t̄
fluxus sāguinis signat mundum
a quo sāguis, i. carnal' voluptas
quotidie emanat. Ista quotidie
docet et ꝓphetizat fornicari · et y
dolatria, i. mūdi bona demonib us
dedicata p auaricias māducare et
imitationē incorpare. Et qđ pei?
est q̄ tam tempus huius vite sit
ei cōcessum ad pēnitentiā · ipsa ta
mē nūq̄ pēnitet · sed sēp in suis
iniquitatibus pseuerat · Job ·
xxxnj · Dedit ei locum pēnitētie ·
et ipsa abutit̄ eo in superbia · Sed
p certo ista mulier, i. mund? vna
cum amatorib⁹ suis q̄ per diuer
sa vicia quotidie mechant̄ · finali
t̄ ponent̄ in lecto mortis eterne ·
vbi pro certo in tribulatiōe max
ima, i. pēnis infernalibus afflige n
tur ¶ ℭ Vl' dic breuit̄ q̄ talis
ē mulier luxuriosa alios seducēs
et in luxuria pseuerās impenitēs
Eccī · xxnj · Homm̄ fornicario ō
ms pams dulcis · nō fatigabitur
trāsgrediēs vsq̄ in finē · Sed taz
ipsa q̄ fornicatores in lecto mor
tis et inferm tribulabuntur finaliť
Et nisi pēnitentiā fecerint in hac
vita in eternū dāpnabunt̄ · Luce
xiij · Nisi pēnitētiā feceritis oēs si
mliť pibitis ·

ℭ Capm terciam · ¶ a

Rescribitur āgelo sar
dis sic · Scio opa tua ·
q̄ nomē hēs q̄ viuas
et mortuus es · ē vigila
et cōfirma cetera q̄ moritura sūt
et i mēte habe q̄liter acceperis · ali
oquin veniā ad te sicut fur hora q̄
nescias · Apo · iij · ¶ Nor ℭ Sic
ergo multi sūt ecclastici · qui nom̄
et famā habent q̄ viuant p grās
et virtutes · q̄ creduntur esse mul
te sanctitatis et pfectionis et ta
mē mortui sunt per peccatū · Istis
ergo et oibus alijs platis dicatur
q̄ ipsi vigilent per diligentiā pa
storalem super gregē dn̄ · a ipsū
cōfirment docendo et āmonēdo il
los · qui per imbecillitatem et ꝓp̄
vicia putrescunt et moriunt̄ · di
catur etiā eis q̄ i mēte habeāt qua
liť acceperit curā et regimē aiaz ·
alioq̄n sup ipos subito veniet ira
dei · Vigilate ergo nescatis q̄ hora
fur veniet · Luce · xij · ¶ b

Ommēdat̄ āgelo sardis · q̄
scū habet illos q̄ n iq̄naue
rūt vestimēta sua · et ideo sibi et
alijs promittit̄ q̄ si vicerint ābula
bunt cū filio hominis in vestime
tis alb̄ et erūt scripti in libro vite ·
¶ Nor ℭ Sic vere platus omēdat̄
quādo habz subditos et honestos
et castos · q̄ vestimenta carnis fue
p luxuriaz nō inq̄nant · ideo si vi
cerint et pseuerauerint · promittit̄
eis q̄ cum xpō ambulabūt furfū
in celo induti vestibus alb̄ · id est
dotibus eterne glorie · et in libro
ete pdestinationis scripti erunt ·

Actuū ·ŋ· Ecce duo viri steterunt
in vestibz albis· ℣ C

Angelo philadelphie dicatur·
Scio opa tua et dedi coram te
hostiū aptum qđ nemo pt claudē
qz modicam habes virtutē et ser
masti verbū meū et non negasti
nomen meum· et ego seruabo te
ab hora tēptationis q̄ ventura est
Tene qđ habes ne alius accapiat
coronā tuā· qz qui vicerit faciam
illum colūpnā in templo dei mei
℣ Hoc ℣ Iste angel⁹ gerebat pso
nā infirmoz· nā isti habēt modi
cam virtutem resistēdi· ideo deus
dat hostium aptū venie et pmitē
cie· illud sēp aptū ēt tpe hui⁹ vi
te· Sim⁹ ēm ecclie qui recte est ho
stium padysi semper ē aptus et
nūq̄ in vita ista claudit pmitē
ti· et hoc qz infirmi modicā habēt
virtutē resistēdi vicijs et peccatis
quare necesse ē qđ habeant facili⁹
remēdium pmitēdi· Infra· xxi·
Porte ciuitatis non claudent die
ac nocte· Qui ēm nō intrat p ho
stiū .i. p vemā et pmitētiā ille fur
ē et latro· Johā· x· Illud ēm non
pt claudi alicui q̄diu durat mi
ha vita psens· Quappt infirmus
q̄tūcūq̄ fragilis et ad vicia sit p
cliu⁹ desperare nō debet· nā sibi di
cit ē qđ faciat qđ in se est et qđ fuit
verbū et preceptum dōmni· nec
denegat p heresim nomē eius et
sic pcerto deus seruabit eum ab
hora temptacionis qz sic de⁹ fa
cit cū temptatione puētū .i. Corin
·x· Nō pmittet vos tēptari vltra
q̄ potestis· Teneat ergo quilibz
illud qđ habet .i. grām et pfectōez
ne forte poat coronā suaz .i. hono
rem et pmiū glorie qđ sibi debet·
et ne alū habeat successorē q̄ ipō
reprobato habeat coronam glori
e loco sui· Nam si vicerit vica erit
in tēplo dei .i. in padyso l' ecclia co
lūpna .i. pson̄a stabilis et eterna·
et foras iquit nō egredietur ampli
us qz in padiso perpetuo remane
bit· Vel ad lram in eccla fit qđ illi
qui peccata vincunt colūpne .i. sta
biles viri fiūt et ea in tm̄ vincere
assuescunt· qđ de tēplo .i. de statu
gratie nō exeunt amplius seu ca
dunt· ℣ D

Angelo laodicie talit̄ omina
Vtinam inqt frigid⁹ esses a
calid⁹· ß qz tepid⁹ es .i. neqz frigi
dus neqz calidus· incipiam te euo
mere de ore meo eo qđ dicis dives
sū et nullī⁹ egeo et nescis qđ sis mi
ser pauꝑ et cec⁹ et nud⁹· suadeo
tibi emere aurū et argētū ignitū
et pbatū a me et locuples fias et
vestimētis alb̄ induaris vt nō ap
pareat confusio nuditatis tue· Et
collirio inunge oculos tuos vt vi
deas qz qui vicerit dabo ei sedem
mecū in throno meo ℣ Hoc ℣
Tales angeli sunt multi q̄ pcerto
nō sūt calidi p feruorē deuotionis
neqz frigidi per algorem dīm ti
morus et subiectionis· ß sunt me
dij qz tepidi et indeuoti qz nec p
feruorē dei perfectē diligūt· nec p
timorē ei obediunt pfecte· sed sub
diuina misericordia cōfidentes te
pidi et medij sic incedūt· et ideo
tales negligentes et tepidi ab o
re dei sepius euomuntur id est a
statu gratie et veritatis cadere p
mittuntur· Aliquando accidit qđ
quidam tales sunt ita pūptuosi

et de ꝓpꝛijs meritis cõfidẽtes · q̃ ꝛedũt se diuites in virtutibꝫ eẽ · et nullius auxilio indigere · a tñ scõm veritatẽ sepe accidit · q̃ ipi spũalibꝫ gratijs fũt nudi · et virtutibus misera et paupes quo ad deum · ignorantes et cꝛca · q̃ non vidẽt nec aduertũt illa que debẽt · s · mortẽ · infernũ · padysũ · mundũ peccatum · occulte dei ꝓuidencie opa · l' ꝓpriã insufficiẽciam · ꝛc · Luce · xvin · Cecus sedebat secus viã · Istis ergo suadẽt · vt a deo emant aureũ · i · discretionẽ l' valorez sanctitatis et ꝓfectionis · que sint ignita per caritatem probata per ẽbulationẽ · vt sic in domꝫ et gratijs locuples esse possit · Precipit eꝯ cuilibꝫ tali q̃ ipse collirio · i · aliqua amaritudine opũctionis iungat oculos cordis sui · vt visum spũalis discretionis recaꝑat quam amisit · Precipit etiã sibi q̃ albꝫ vestibꝫ · i · honesta conuersatõe induat se · ne nuditas imꝑfectionis sue appareat · ne q̃libet ipsũ irrideat ꝛ cõtẽpnat · q̃ vix est ita sanctꝰ q̃n habet in corde et ope plura irrisione digna · si vita sua videat nuda et si honestatis velamẽ nõ fuerat copta · Ideo consolãdo ẽbulatos et desperatos loq̃tur deus hec ecclesie Quos amo arguo et castigo Ecce sto ad hostium et pulso · si q̃s audierit vocẽ meaz et apuerit ianuam · intrabo ad illum et cenabo cum illo et ille mecum · ac si dicat paratus sum inspirando vl' predicando pulsare · et si aperiatur cor per gratiam subintrarẽ ·

## Capl'm quartum · ℣ 1

Iohãnes raptus i spũ vidit hostium aptum in celo · et ecce inquit sedes · a sup sedẽ sedes · et q̃ sedebat similis aspectui lapidis iaspidis et sardinis · a yris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdine · et circa sedem sedilia · xxiiij · et desuper sedebant viginti q̃tuor seniores · habentes in capitibꝫ suis coronas aureas · et de throno ꝓcedebãt fulgura voces et tonitrua · ante thronum erant septem lãpades ardentes · et in dorso sedis mare vitreũ sile ꝛ cꝛistallo · a in circuitu sedis q̃tuor animalia plena oculis ante et retro · Apo · iiij · ℣ Vor Dicat ergo de ꝓmo q̃ vidit in celo · Celũ est ecclia · sicut em in celo ẽ sol et luna et planete et stelle q̃ sep voluũt ꝛ nũq̃ cadũt · sic in ecclia lucẽt et influũt · sol · i · xps · luna · i · beata virgo · planete et stelle · i · sancti et sancte et licet voluat per ẽbulationes continue · nũq̃ tamen ipsa deficit neq; pit · Quia ego rogaui ꝓ te vt nõ deficiat fides tua ait dns · Lu · xxij · ℣ Vl dic q̃ sol est papa luna imꝑator et reges planete · cardinales et ꝓlati · stelle fiũt clerici et cetera xpiani · sedes q̃ eat ibi est dignitas ecclastica vl' secularis · sedens super eam est prelatus iudex officiaꝝ vel primceps q̃ supra dignitatis sedem iudicat · Sup cathedraz moysi sederũt scribe et pharisei · Math · xxiij · Sz ꝓ certo q̃cũq; sit sessor iudex vl' prelatus multa sunt sibi necessaria ꝛ

primo iste debz esse simlr iaspidi et sardim q̃ sunt lapides p̃ciosi · qz debet ee similis xp̃o l̃ sanctis viris perfectis p̃ciosis et virtuosis quia bonus iudex debet sup omnia conari q̃ possit bonis suis p̃decessoribus assimilari amaxime illis q̃ fuerunt iaspis q̃ resistit maleficis · qui oms male facta malicia si sit presens cohibet. i. illis bonis prelatis qui malefias hominibz restiterunt et tutam patriaz reddiderũt · ℣ Secundo dicatur q̃ pris erat in circuitu sedis · Per pridem arcum celestem vbi relucent oes colores intelligo regulã religionis et processuz iudiciarie potestatis · qui quidez arcꝰ celestis dicitur p eo q̃ per ipsum impij sagittaꝫ et correctionis iaculis feriuntur · ps · arcũ suũ tetendit et pauit illũ · quia p̃latus vel iudex mediante iustitia regia. vl iudiciario ordine habet sagittare et punire reos et accusatos · a facie iustitie cõplemẽtũ · et ibi p̃to habent reluc̃re multi colores .i. multe cause multe rationes mlte leges multe sanctiones mlti sẽsus multe opiniões · ãteq̃ aliquẽ punĩat de delicto. vt sic tali prelato dicaꝫ illud · Apocalipſ · x · Vidi angelũ amictũ nube et pris erat in capite eius · Et sicut pris videꝫ tangere celum et terraz · sic vere rigor iustitie debet tangere celuz .i. nobles sublimes trã. i. infimos atq̃ viles sine acceptiõe psonaz ℣ Vel dic q̃ sicut pris magis tangit terrã q̃ celum · quia duobus suis cornibus pendet versus terraz · sic rigor iudiciarie potestatis plus debet tangere et vulnerare terraz. i. terrenos peccatores q̃ celum. i. q̃ viros spũales et celestes Sed dicatur q̃ pris similis erat visioni smaragdine qui est viridis lapis confortans oculos quia ordo iudiciarius debet fieri ita mature a iuste q̃ oculi. i. iudicia aliorum non ledantur · sed magis confortentur et quicq̃d agit oculos alioꝝ delectet et vt ab omnibz cõmendet Math · v · Videant opa vra bõ et glorificent patrem vestruz q̃ in celis est · ℣ Et tercio dicatur q̃ arca sedem erant · xxnj · sedilia a desup · xxnj · seniores · Per ista sedilia intelligunt mnora officia beneficia vl pbende que prelatus iudex habet sub se a i sua iurisdictione · Et pterea isti debẽt sedere seniores .i. viri discreti et matura a tales etiã debet habere sedentes secum Ezech · vm Seniores iuda sedebãt cora me · Os tamẽ ẽ contra multos iudices q̃ pessimos homines ponũt officios et contra platos q̃ pueros i beneficios suis assumũt ℣ Quarto dicebaꝫ q̃ senes coronas i capitibz suis habãt · Sic etiã plat9 vel iudex senes habebit in societate sua vt eoz cõsilys fulciaꝫ Talibz debẽt dari corone in capitibz · s · honores et dignitates nõ puul ignorãtibz et iuuenibz insensatis · Ideo plato dicitur · Eccl̃ · vm · In medio sensatorum assiduus esto · vt sic prelatus dicat illud · Ezech · octauo · Sedebam in domo mea et seniores iuda · ꝛc̃ · Et senes habebant ãte se · nj · lampades et de throno exibant fulgura voces et tonitrua ·

Lāpades iste signāt septem dona spūs sācti que iudex et plātus debēt habere · vt mens eorū per ea illumineť · et in suis actib⁹ dirigať · l̄ septē lāpades cū igne caritatis et oleo pietatis sunt septē opa misericordie · q̄ valde decēt iudicem l̄ plātū · Apoc. ij · Dixit ille q̄ ambulabat in medio septē cādelabrorū · cē · Et sic de trono id est de talibz psonis l̄ eorū dominus aut iudicens debent exire fulgura i. splēdor bonor exemplor vel fulgor splendentis uersationis · voces dulas cōsolationis · et tonitruū alte predicationis correctionis et reprehēsionis · ps Vox tonitrui tui in rota · Vl̄ fulgura seuere disciplīne · voces predicationis alte · tonitrua reprehēsionis dure · ℣ Quinto dicitur q̄ in circuitu erat mare seu lauatrium vitreū simile crystallo · Et illud signat sacram scr̄pturam · q̄ dicitur mare ꝓpter profundit atem imperscrutabilez · vitreū ꝓpter perspicuitatē intellectualez · crystallinum ꝓpē soliditatē imutabilem · Ista ēm debet iudex habē et in ea facta sua lauaē · In mari via tua et semite tue in aq̄s multis Habacuc iij · Sexto dicit q̄ circa sedez erant animalia oculata · Ista signāt assessores et cōsiliatores prelatorū q̄ debēt ee animalia. i. aiati p gratiam et virtutes · q̄tuor etiā debēt esse · q̄ q̄tuor virtutibus cardinalibus debent esse dotati · et plēm oculis. i. claritate sapientie et discretionis · ante et retro ꝑtuz ad considerationē preteritum et futurorum · iuxta illud Ezech. i. Totū corpus in circuitu erat plenū oculis · ℣ Vl̄ dic q̄ iste sedens in sede ē xp̄s in humanitate · Quatuor animalia sūt quatuor euāgeliste · sc̄z homo matheus · lucas · vitulus · leo marcus · aquila iohannes · Viginti quatuor seniores · sūt patres veteris testamēti et noui · xxiij · dicūť ee ibi de lege veteri q̄ a · xij · patriarchis descēdēt · xij etiā dicūť patres noui testamēti q̄ xij · articul̄ fidei crediderunt Q̄ia ēst scr̄ptura · vtas ē pfectio · et cetera vt supra Et ꝑcerto tales debet iudex secū habere · et eor cōsilijs et societate vti et regi · et p eos gubernari · nō p adulatores et inimicos · dicūť q̄ ibi āte thronuz erāt iiij · animalia plena oculis āte et retro · et habebāt singula alas sias ℣ Unū tamē erat q̄ quocūq̄ sciūq̄ aialia oculata dabāt gloriā deo · statim · xxiiij · seniores p ea debāt in facies suas et deponebāt coronas suas et adorabāt viuēte Aialia ista signāt plātos et clericos · et autenticas psonas in statu religionis vel in eccīa cōuersantes · q̄ vere illi qui sūt circa sedez et āte thronū dei. i. q̄ in eccīa sunt et vacāt regimini et plātionī alioꝝ · isti debēt ee plēni oculis. i. claritate discretionis āte et retro. i. ꝑtum ad preterita vel futura · debent etiā habē alas · q̄ ipsi debēt volare p ꝺtēplationē in cēlū · Et si vis melius exponē de sex alis · vide Ysa vi vbi dicit · Sex alē vni et sex alteri · Sz q̄ isti aialia. i. q̄ plati et autentici dāt glaz deo et facūt bō opera · statiz iferioēs et subditi bōm et matutinū · q̄ sūpet

sedilia inferiorꝝ sedent. accipiunt bonū exēplū. et exēplo eorꝝ ipsi finaliꝫ honorant p̄ bō opera deum celi. et coronas glorie mundane deponunt et in corde suo vilipendūt et deum honorāt et adorant.

¶ Rō Vl dic aīalia sūt clerici et religiosi. qui sūt propinqui q̄tuꝫ ad gradum sedi xp̄i. Nā exēplo istorū q̄ sūt bōm semiores. i. p̄ncipes nō obstantibus coronis glorie t̄palis. deum celi glorificant. Et breuiꝫ ad exēplū cleicorꝝ geritur vita secularium psonaꝝ. siue bonum fecerint siue maluꝫ. Sicut ppls sic sacerdos. Osee. iiij.

¶ Lō Vl dic q̄ circā sedē alicuiꝰ prelati l̄ principis sūt quatuor cōsiliarij siue principaliores. quibꝰ p̄certo loquētibus et sententiam suam dicētibus. alij inferiores q̄nus sint sapientes et senes. solent tñ adulādo ipsorꝝ dictis alludere. coronas et biretta capitibꝫ eorꝝ deponē et ipsorꝝ dicta et cōsilia omnia dare. Eccā. xiij. Omnes locutus ē et omnes tacuerunt. verba eius vsq̄ ad celos extulerunt. Et exponē q̄ isti eccāstici et subtiles mali consiliarij habent sex alas. i. sex spūalia vicia. s. adulationē et maliciam quibus volāt ad suos dominos decipiendos. appetitumꝫ laudis et auariciam quibꝫ volant ad se ipsos ditandos. rapinaꝫ et superbiam quibus volant ad subditos opprimendos. et iste sunt ille sex ale de quibus dicatur. Ysaie. vi. Sex ale vni et sex ale alteri et cetera.

¶ Capm quintum.

¶ A Vidit Johannes in dextera sedentis super thronum librum scriptuꝫ intus et foris. signatum sigillis septem. et nemo inuētus est dignus nec in celo nec in terra librum respicere aperire et soluere signacula eius. excepto leone de tribu iuda. qui est radix dauid qui venit aperire librum et eius signacula soluere. Apocalipsis. v.

¶ Mor Sedens iste est deus pat̄ qui ab eterno sedet in throno glorie sue. Iste liber signat mundum et ordinem rerum p̄ cessusq̄ earum. qui procerto a p̄ncipio semper est in manu dei. q̄tum ad eius ordinationem et promissionem. Et ille est scriptus intus et foris. intus q̄tum ad causas rerum nobis occultas. que sunt in mente diuina. et foris quantū ad creaturas et apparētes euēt⁹ rerum. Iste est signatus sigillis septem. i. septez etatibus mūdi. quia q̄diu durant septē etates vite presentis mundus est nobis clausus. Vel etiam signatur septem planetis quorum influentijs regitur mundus. quia nemo est inter hōmes neq̄ in celo neq̄ in terra qui per se mtuitiue videat veritates rerum in existentia p̄pria. nisi leo cristus dei filiꝰ qui de tribu iuda. i. de progenie dauid fuit natus. q̄ propt̄ vnionez beatificā quā habz anima sua cū verbo nō obstantibz sigillis. res in propꝛijs essentijs mtuet̄. Ysa. xxix. Dabitur liber scienti lras et dicet nescio legere. signatus est.

¶ B Vel dic q̄ sedens

est deus pat' dextera eius ē dei filius q̄ dicat dextera patris per quā fecit oēs creaturas. Ista dextera habet vnum librū. i. nrām humanitatem quam assūpsit in virgine. que dicitur liber quia mitus ibi in cōstitūtia. et exteris in appēdicia omnes virtutes pfectiones gr̄ie et exempla scribunt. Iste liber fuit nobis clausus signat' et relat' in sacramēto altaris. q̄a certo ibi sūt sigilla septē. i. septē accidētia q̄bus substantia corporis xpi occultat Ista sunt. sapor. odor. color. figura. q̄titas. actio. Remanet aūt idem color. idem sapor. idē odor. eadem figura rotunda vel q̄dra. eadem q̄titas magna vel pua. eadem actio q̄a ita pt agere nutrire inebriare ponderare sonare ꝛc sicut ante passionē. et ita pt tāgi q ita durum mouēri p' sicut aīa. et sub istis accidentibz et sigillis celat et abscōdit corp' christi. Ysaie xlv. Vere tu es deus absconditus in tātū q̄ nō est hō neq; in cēlo neq; in terra q̄ relict' gr̄ys naturalib' possit soluere et cognoscere p se ista accidētia et sigilla. nescim' in quō sub istis latitat corp' christi q̄ouis sumus in via. Et erit nob' visio ōnīū sicut liber signatus. Ysaye. xxix Exceptio trū leone de tribu iuda q̄ hec sciuit q̄ iste sol' int' homines hoc vidit et cognouit p spēm et nos p fidē. ¶ C

IOhānes vidit in medio troni et q̄tuor aialiū xxiiij. seniores habentes singuli cytharas et phialas et ceciderūt cora agno et cātauerūt cāticū nouū. ¶ Quor

Iste agn' benigniss'm' est xp's q̄ quasi agnus ducit' ē ad victimā Ysaye. liij Iste ē in throno sacre scripture vbi sūt quatuor animalia. i. quatuor euāgeliste. et xxiiij seniores. i. xxiiij. libri veteris testamēti. secōm expositōez hebreor' Iste fit q̄si occisus p passiōez. sed nō est stās et immortal' p resurrectionē. Iste habet cornua septē. i. potestatem in septem mūdi climatibz. p cornu potētia designat Habet etiā septē oculos. i. septē dona spūs sācti. Zacha. iij. Super lapidem vnum septem oculi sunt Iste de dextra sedētis. i. dei patris accipit librum. i. omnē sapientiā Et cū apuisset sigillū primū. i. cui hominibz reuelasset primum secretum diuine sapiēcie. scz dū fidem sancte trinitatis predicaret mundo. tunc animalia. i. euangelia et xxiiij. seniores. i. libri veteris testamēti. cū catharis. i. cum laudibz diuinis. cui fialis adornatis. i. cū sanctorū meritis hystorijs et virtus famosis laudem agno. i. xpō dederunt. inq̄tum canticum nouū et p̄phetias de suo aduētu iā reuelata facie cecinerunt. ps. Cātate canticum nouum. i. prophecias de suo aduentu q̄ mirabilia fecit. ¶ D Vel dic q̄ agnus est ton' p latus qui debet ee humilis et pacificus sicut agn'. ille em in throno maiestatis sue sedens debet ee circundatus et associatus animalibz q̄tuor oculatis. i. comis a discretis clericis q̄tuor virtutibus cardinalibus adornatis. a seniorbz io ē personis maturis atq; fuboitis mongeratis. Ille in representatione sua debet ee quasi occisus. q̄

pter humlitate debet se reputare mortuum et occasum .i. quasi statī morturum · debet habere coronas septem .i. septem principales virtutes · et septem oculos .i. septem dona spūs sancti · Ille debet accipe librum .i. sacram scripturam pmanibus · et ipsam a sedēte in trono .i. a xpo p deuotionē et orationē acquirere · Ille debet apire sigilla libri .i. obscuritates scripture et eas subditis suis reuelare docendo · et tunc vere animalia et seniores .i. clerici et seculares et quicūq; bone et honeste persone · et maxime ille que habent catharas penitētie et canticum diuine laudis et gratiarum actionis · et phialas cum odoramentis .i. fragrantiam deuotionis et orationis · tales ipsum adorabunt a laudabūt a canticum laudis et recōmēdationis sibi in cunctis pribus tesonabūt · Eccā · xxxix · Laudemꝰ patres nostros viros gloriosos · Et sēm q dicit ibidem cū animalia et seniores laudarent deum · audita est vox milia milium angelorum q benedixerunt agnum · sic vere qñ imuenitur talis agnus .i. bonus prelatus · q ab animalibꝰ .i. a senioribus et honorabilibus personis bñdicatur et laudatur · procerto milia milium angelorum .i. multitudo secularium populorum ipsū simlit bñdicunt et de hoc deum glorificant et extollunt · et cetera ·

Capīm · vi ·

¶ a

Quum aptus fuisset vnū de sigillis libri · vidit Johannes vnum equum album et qui sedebat super eum habebat arcum · et data est ei corona et exiuit vincens vt vinceret · Apocalipsis · vi ·

¶ Hor Equus est caro nostra · Ysaye · xxxi · Equi eōrum caro et non spūs · Sessor eius est anima que carni merito debet p sidere · et breuiter sessor iste cum suo equo albo signat hominem q̄ per castitatem corpus habet candidum et purum Iste quādoq; habet arcum .i. rigorem iustice et equitatis · qua q̄tum ad sagittā dum a corrigendum delinquētes tales sunt iusti et rigidi · in se vero sunt innocentes et casti · Eccā · ix · Omni tempore sint vestimēta tua candida · Ideo pro certo talibus personis castis et iustis debet dari corona .i. honor a celsitudo regie potestatis · q̄ tales psone qñ sunt promote ad dignitates vincunt primo se et cupiditates suas · et tandem vincūt et suppeditant omnes malos · et preualent aduersus principes et tyrannos Exiuit inquit vincens vt vincēt Qui em̄ se primo vicerit alios faciliter vincere poterit · ideo bene dicat apīus · Noli vinci a malo s vince in bono malum · vñ Seneca in libro de moribꝰ Fortior est qui cupiditates suas vincit · q̄ q̄ hostes suos subiecit ·

¶ b

Vidit Johānes equū rufum et q̄ sedebat sup eum habebat gladium magnum · et datū ē ei vt sumeret pacē de terra · et

vt hoīes mulcē se ifficeret Nor
Rarissimi color tuf⁹ teste aristo·
in phisonomia signat malicia fraudē fallaciā et liuorē· Illi ergo qui
habēt equm rufū sūt illi q̄ sūt fallaces mundi malicioſi a pcerto isti
hodie habēt gladiuz maximū. i. līguā et loq̄acitatē quam ita habēt
magnā latā lōgā et diffusā q̄ per detractōem ad oēs psonas et status attingit scz de oībz detrahēdo
et accusatoria verba referēdo· Et
ideo pcerto talibz dat hodie potestas a diabolo q̄ ipsi tollāt pacē de
tra: q̄ ppē verba et dicta talium
iniquoz et ipōz falsas accusationes et relatōes pax et cōcordia dissipat et lites et discordie it hoīes
seminant· Ecc̄· xxviij· Susurro
et bilinguis maledict⁹ multos turbauit habētes pacē·

¶ C Audit Johānes equū mgrez
et q̄ sedebat sup eū habebat
staterā et audita ē vox inter aīali
a dicēs bilibus ẽtica denario vno·
et tres bilibres ordei denario v
no· vinū et oleū ne leseris ¶ Nor
Equ⁹ hic ē corpus xpi q̄ mger vilis et despect⁹ exstitit p tormētis
Ysaye· liij· Vidimus eū et nō eat
ei aspect⁹ Sessor istius ē filiꝰ dei
q̄ habet staterā. i. librā eq̄tatis et
iustice in manu sua· q̄ habet potestatē iudicandi a pt pōderare a
librare merita singuloz· ideo dicit sibi denario vno bilibus ẽtica
tle ẽticū signat perfectos q̄ medullā deuotionis et opassionis habēt
et ipsi sūt plen Ordeū signat imperfectos q̄ cū medulla meritorum
et virtutū habēt admixtā corticē
venialiū pcōz Denarꝰ ē pmiuz
essenciale eterne beatitudīs q8 ē pmiū cōe· Math· xx· Accepunt singuli singulos denarios Dicit emi
q̄ bilibus ẽtici. i. due libre ẽtici·
et tres bilibres. i. sex libre ordei·
emūtur denario vno· q̄ pua q̄titas pfectoruz q̄ p duo signat et
magna q̄titas imperfectoꝝ q̄ p sex
signat oēs emūtur ab isto sessore
xpō denario· s· pmio eterne beatitudinis q̄ oēs beati pficiunt eādē
visionē tamē diuersimode scz diuersa merita· alij clarius· alij obscurius videt deū· Ideo bene dicit
q̄ due libre perfectorum tantum
reportant· q̄tum sex iperfectoruꝫ
vel ordeaceorum· quia licet habeant eundem denarium et idem pmium q̄tum ad essenciā· tamē pl⁹
habent pauci pfecti q̄ plures imperfecti q̄tum ad modum perfectionis et q̄tum ad distinctuam
dei munificencam quia in domo
patris mei multe mansiones sūt
Johannes· xiij· Et sequitur q̄
vox dixit illi sessori et liberatori
cristo vinum et oleum ne leseris
Vinum enim quod letificat cor
hominis signat viros letos et consolatores et aliorum informatōes
et ad bonum inuitatores q̄ scilicet auditores inebriāt verbo dei
Oleum autem quod lenit et nutrit signat viros pios et cōpatientes· qui paupertum infirmitates leniunt et contempant· et ipsos per elemosinas nutriunt et
educāt Quādo ergo xp̄c pōderabit
et librabit orbem tre in die iudicij mediante statera iustice· vbi
merita singuloz decernet· quando etiam perfectis et imperfectis

gloriam habet distribuere et tūc vere vinum et oleū. i. viros sapiētes et misericordes nō ledet. s. per eterne dampnationis sententiaz et rigorem. quia qui vicerit non ledetur a morte secūda. s. ꝛ.

¶ Vl dic ꝙ equus niger est ecclā l' religio. que dicit equꝰ ꝓpter habenas iustice quibz ligat. dicit niger ꝓpter squalorem tribulationis et abstinētie qua sua spēs obscuratur. iuxta illud Cāticoꝝ. i. Nolite me cōsiderare ꝙ fusca sim. qā decoloravit me sol. i. tribulatio. Senior istius equi est prelatus. qui debet habere stateram iustice et equitatis. qz debet ponderare et cogitare merita singulorū. vt videat quis sit bonus. quis malꝰ. qs promouēdus. quis rep robādus sed tamē qualitercumqz sit. tantuz de natium. i. tantaz portionē bonorum ecclāe et bñficiorū debēt habē due libre tritici. i. due psone perfecte et bone. q̄ habēt medullā de uotionis et ꝑassionis q̄tum sex q̄de i. i. q̄tum sex imperfecte et immature psone exemplo ioseph. Gene. xliij. Qui beniamin fratri suo cōtulit plures ptes. Vinū et oleum. i. viri distreti et ꝓ non debent ab eo ledi. sed potius fustinerī. ¶ Vl dic ꝙ vinum et oleuz intelligūtur agricole. de quoruz laboribus oleum et vinum acquiritur. isti ergo a superioribus non sunt ledendi vl molestādi. sed potius diligendi. Ecā. vj. Nō oderas laboriosa opa et rusticatōem ab altissimo creatā. ¶ E

Iohānes vidit apto quarto sigillo equū pallidū. a q̄ sedebat sup eum nomen illi mors. infernꝰ seq̄batur eū. et data ē illi potestas sup q̄tuor plagas terre. interficere gladio. fame et morte. et bestijs terre. ¶ Mors ¶ Equꝰ iste ē peccatoris q̄ dicit pallidꝰ. qz caret rubore castitatis et albedine castitatis. Sessor illius ē dyabolꝰ. mala voluntas. vl peccatum qui ꝓpm ducūt arcūquaqz p malā suggestōez mentionē et iste dicit mors qz homine tpaliter et spūaliter occidit et ideo dicitur q̄ infernus. i. infernalis pena ipsū sequit. vñ ipse potest dicere illud. Osee. xiij. Mors tua ero morsure. Isti ergo datur potestas sup quatuor ptes terre. i. sup quatuor affectiones cordis humanī que sunt dolor. timor spes. et gaudium. naz exquo peccatum dyabolus l' mala volūtas hominī dominat. necesse ē q̄ sup affectiones ipsiꝰ p̄mapet. et q̄ adnihilet omnis hoīs grās atqz perdat. fame. i. auaricia. bestijs. i. carnalitate et sensualitate luxurie. gladio ire et iuidie. morte ocij et desidie. Fames q̄ desiderium affligit est auaricia. bestia q̄ sensum. i. ratōe caret ē luxuria. gladius q̄ acute pungit ē iracūdia. mors que insensibilem et immortalem facit est desidia ¶ Ista est ergo quadruplex mors culpe. qua ab isto malo sessoe occiditur anima peccatoris. q̄tum ad quatuor ptes affectionum cordis sui vnde. Ihere. xv. Visitabo sup eos q̄tuor spēs dicit dñs gladiū ad occisionē. a canes ad lacerādū. a volatilia celi et bestias terre ad deuorandum et ad dissipandum.

Et paulo ãte ī eodē capitulo dix erat· Qui ad mortē ad mortē· a qui ad gladiū ad gladiū· et q̄ ad famē ad famē· ⁊c·

¶ F Vidit iohannes sb altari dei animas imfectoꝝ ꝓpt verbū dei et ꝓpt testimoniū qđ habe bāt· a clamabāt voce magna ad dominum Quare nō vindicas sā guinem nostrū· et acceperunt di uinū responsum ꝙ exspectarent adhuc modicum tēpus donec nu mer⁹ fratrum suoꝝ q̄ interficerēt ꝓpleat· et date sūt singulis stole albe· ¶ Qui ⁊ Isti signāt marti res quoꝝ anime sunt in altari pa disi deo pstate· Isti em̄ occasi sūt ꝓpt testimoniū fidei et ꝓpt verbū dei qđ ꝓdicabant· Isti em̄ zelo uste nō vindicte petunt venire iu dicū· vt sz eoꝝ sāguis beatoꝝq tribulatōes vindicent· Sz ꝓcerto respōdet ꝙ necdū cōplet⁹ est nu merus electoꝝ l̄ martirum q̄ sunt ꝓ occasiōem ad deū migraturi vl̄ ali oꝝ qui scōm ordinē prestinatōis dei in hoc seculo sūt moriturī· a ideo interim dantur eis stole albe sz in dumētum glorie padisi quā nūc habet anima sepata q̄ dicatur stola prima· Luce· xv· Cito af ferte stolam primam et induite eam·

¶ G Aperto sexto sigillo vidi imāt iohānes· Et ecce terremot⁹ magnus factus est· et sol fact⁹ est niger tanq̄ saccus alican⁹ et lu na facta est tota sicut sāguis· et stelle ceciderunt de celo sicut ficus emittit grossos suos cum a vento mouetur· et celū recessit quasi li ber inuolutus· et omnes mōtes a silue de locis suis mote sunt Et oēs reges terre ꝓncipes turbatū diuites et fortes· a ōmis ſu⁹ et li ber· abscōdūt se in speluncis suis in petris mōtiū et dicunt mōtibz et petris cādite sup nos· et absco dite nos a facie sedentis sup thro num et ab ira agni· quoniam ve nit dies magnus ire peccatoꝝ et quis poterit stare? ¶ Qui ⁊ Iste terremot⁹ signat motū temptati onū et tribulationū huius mūdi a eorū inualescentiā in hoc mūdo sol clarus signat statū ꝓlatorū· luna mutabilis signat statū ꝓn cipum laycoꝝ· stelle statum et p sonas bonoꝝ subditoꝝ Celum est eccīa· mōs signat statū perfectio nis· insula mari circūdata signat statū religionis· Dico ergo ꝙ sol et status ꝓlatoꝝ in mūdis p vica demigratus est· luna vero. ī. stat⁹ ꝓncipū secularium p crudelitatē a rapinā in sāguinē conuſus ē· a ideo celuz eccīe ia a statu psperitatis recessit et ipsū tribulatō circum uoluit· stelle etiā. ī. bone persone per peccatum iā videnē cadere· et mōs cui⁹cunq̄ pfectionis· insula cuiuscūq̄ religionis· iā de loco fi o et oditōe prime fundationis vi denē penitus omote. ī. omutate· Qui em̄ bene cōsideraret q̄les fue rūt et q̄liter se habuerunt mōtes .ī. dignitates eccīe· et insule. ī. sta tus religiosorum qui fuerunt in eccīa primitiua· reuera bene pos set dicere ꝙ sunt mote de loco su o· et q̄tuz ad xp̄i⁹ vite perfectio nem· et q̄tum ad morum et habi tuum q̄litatē· ps· Mouebūt ōmā fundāmenta terre· Ideo propter

mala exẽpla istoꝝ reges diuites fortes fuí liberi ab amore diuíno defecerunt· et ideo ín cauernís t̃re.i.ín amore terrenoꝝ sẽ penitus ínclusérunt· Josue· x· Abscõdẽrãt se qñq; reges ín spelunca· ¶ Vl dic ꝙ sol est íntellectus· q̃ hodie p obscuritatẽ errorus et ignorãtie demigrat· luna mutabilis ẽ voluntas· q̃ sãguínea p carnalez amorẽ efficat· stelle fũt potẽtie sensitiue· que hodie per praua delectabilia et diuersa peccata cadere cõprobantur· Celũ ẽ ratõ· qđ hodie obnubilat vl excecatur Vl dic ꝙ stelle fũt virtutes et grẽ· que hodie cadũt et pdũt ꝑpt̃ tremotũ a ventum suggestionũ quo a diabolo agitunt· Quaꝑpt̃ iam deficiũt mõtes contẽplationís: iam cessãt ínsule otrationís que est ín medio maris.i.ín medio cordis amaru· iã reges et prínapes.i.usticia et iudicaz· diuites.i.sufficentia· fortes.i.cõstantia liberi.i.caritas· fuí.i.humilitas se abscõdunt et desistũt· ¶ JOVl dic ꝙ sol est veritas que splẽdet· luna est pietas q̃ humorem ꝓbet Celũ qđ oĩa celat est verecundia que honestatez celat· Stella ẽ prudẽtia que oĩa illustrat· Quia ergo iam mualescente terremotu tẽptationís sol veritatis ouerfus est ín mígredíné ignorãtie· luna pietatis ouersa ẽ ín sãgumem crudelitatis et seuicie· celũ verecundie iam receſſit· stella prudẽtie iam cecidit· ideo pculdubio iam moti sunt montes.i. viri emínẽtes ín pfectione· ínsule.i.viri maturi et amari p̃ dolorosa contẽtione: ¶ K ¶ Vel dic eo ꝙ mõtes et ínsule.i.status ecc̃ie t̃bulati ombus ceciderunt et a stabilitate quam habuerunt omouent· seruí liberi· diuites· paupes· reges et t̃bum· generalit omnes· tam subditi q̃ ꝓlati iam miserabilit a diuína presentia i.a diuíno seruicio abscõdunt· et ín cauernis terre.i. tẽpalium amore recludunt· Timent em̃ coram agno mmaculato.i.corã xp̃o ín ecc̃ie seruicio cõpere· Qđ pat et qz vere mísi pro distributio mbz nolũt ín ecc̃ia subintrare· ꝫ ín cauerna terre cũ talpis.i.ín tenebrosis et terrenis cupiditatibus cũ auaris et secularibus ceas habitare· ꝓmo Regũ xiy· Abscõderunt se ín spelũcas· Timent enim vt dicũt iram agní.i.duricaz diuíni seruicij quã q̃ placabilis et benigm Vnde ísti vidẽt dicere de eo illud.i. Regũ v· Non maneat aput nos archa dei ísrahel· quia dura est manꝰ eius·

## ¶ Capl'm septimũ. ¶ A

TOit Johannes q̃tuor angelos stantes super q̃tuor angulos terre· qui tenebant vẽtos ce li ne flarent super terram· neq; sup mare· neq; sup vllam arborẽ· sed ístis dictum est a quodaz angelo habẽte signum dei viui· qui ascẽdebat de ortu solis· q ipsi nec nocerent terre· nec mari· neq; arboribz· quousq; signarentur fui dei ín frõtibz eorum· Et fuit mltitudo maxima signatoꝝ tã de filys

israhel q̄ de turbā et de oīb; ꝑlis et gentib; ogregata Et erāt oēs in cōspectu throni indui stol' albis et palme in manib; eorū qui deū et agnū bñdicēbāt. ¶ Nor

Isti quatuor āgeli possūt signare balliuos officiales primapū· qui in q̄tuor ptibus mūdi sūt locati· a qui stant in diuersis officijs sup angulos tre nostre· Istis dat̄ a primapibz et plātis nocere terre mari et arboribus. i. ommib; gene rib; hoī; subditor; ·terre. i. villis a cuitatib; · mari. i. collegijs et cōuentibus· arborib;. i. persōis et hoībus Qui ad hoc breuit ponun tur inoffico vt nocerant subditis et vt rapiant quicquid possūt. ī fra· ix· Potestas earū nocere ho minibus mēsib; q̄ntz· Et isti ipe diunt ne venti flent super terraz· q; omnem cōsolationis flatum· a omne refugerū vel auxiliuz qō primapes vl' plati debent subditis ipsi impediūt q̄tum possunt Sed qō ·vere ibi est ali' angelus. i. ali us cōsiliarius et familiarius q̄ por tat signum et sigillū primapis vt pote cōsiliarius vl' similis cū quo oportet secrete loqui· q; breuit nullus est immunis a nocumento alior; nisi quos ipse signauerit li berandos. et tales sic signati p do na vel fauores a magistris curie acceptati ab huiusmodi quatuor malis angelis. i. ab huiusmodi im quis nō ledunt· immo stant in cō spectu throni. i. in pśentia prima p um et prelator; induti stolis et vestibus eorūdem· et in eorum cu rijs et officijs ordinati· Alij autez q̄ nō sūt signati nec in gratia ma iorum spēaliter receptī· nocimē to talium malorum angelor;. i. in feriorum balliuor; executor; et cō missarior; crudeliū exponunt· Et breuit istud est verum q̄ nullus hodie ballinorum malicia euitat· nisi alicui; magm āgeli. i. alicui; magm consiliarij fauorem procu ret Isti enim mali inferiores illos nō audent tangere· quos vident maiorum gratiā obtinere· ¶ Et

Vl' dic q̄ iste scōs āgel; est beat; franciscꝰ· q̄ ab ortu solis. i. a statu gratie et virtutis· ascendit super terram ipsā et terrena calcando et etiā predicando· Iste enim por tat signum dei· s· stigmata domi nice passionis· et per doctrinā fu am impediuit ne angeli mali nocē rent illis q̄ signum caracteris et crucis p penitentiam et passionis memoriam secum portant· Mul tos etiam signo et ymagine xpi signauit· s· fratres suos quos cri sto viuendo siles et cōformes sibi esse voluit et mandauit Sunt· n· hodie tā de israhel q̄ de gentib;. i. tā de nobilibus q̄ de ignobilib; maxima turba que p eum ceram dēo pśentat· in statu· s· religiōis et pfectionis· q̄ amicti stolis can didis castitatis· et habentes pal mas victorie pseuerancie atq; fir mitatis· deū et agnū cōtinue bñdi cūt et ipsū p pdicatōes suas ab a lijs facūt bñdici Act· vi· Multa t ba sacerdotū obediebat fidei ¶ C

Vel dic q̄ iste pt signaē quēlibet viz pfem signo caritatis mumtū q̄ sibi deuotos simili signo cōsignt et eos a mal' āgelis liberat et defē sat· Vel dic q̄ ī die iudicij illi soli

a mal' angelis tuebūtur · q̄ signo
caritatis et grē signati inuemenē
Vel dic q̄ illuo signū signat me
moriam dn̄ce passionis quo qui
signati appareuerint a demonib⁹
nō lēdētur · Dicat ergo q̄libet illud
ps · Fac mecū signum in bonū vt
vid eāt q̄ oderūt me. ℣ d

Vidit iohānes · q̄ ipse vidit
cōā deo et angelis animali
bz et seniorib⁹ turbam magnā
quā dinumerare nemo poterat ·
ex ōmibus trubuz populis et lin
guis · q̄ erant amicti stolis albis
et palme in manibus eoz · q̄ ince
ssanē deum cum āgelis collaudāt
et dicat ei vn⁹ senior Vn̄ q̄ amic
ti sunt stolis qui sunt et vnde ve
nerunt? Vn̄ sunt enim q̄ venerūt
ex magna trubulatione · et laue
rūt suas stolas in sanguine agni
et seruient ei in templo eius die
ac nocte · Et nō esurient neq̄ sit
ēt āpliꝰ · neq̄ cadet super eos sol
neq̄ estus neq̄ dolor · qm̄ agn⁹ q̄
est in medio throni regit eos · et
deducet eos ad vite fōtes aquaz
℣ Oz ℟ Isti signant sane
eos qui sunt in patria · qui ante
thronum maiestatis eterne per
petuo habent stare cum angelis ·
et cum animalibus · i · cum euāge
listis et seniorib⁹ · cum patriar
chis et sanctis · Isti sunt turba i
numerabilis · sūt etiam ex cūctis
populis ogregati · et isti deum cō
tinue benedicūt et amicti sūt stol
alb̄ · i · eterne glorie claritate Isti
palmas incōcussibilis victorie se
cum portant · Sz q̄ sūt isti? pcer
to nulli nisi qui venerunt ex mag̃
trubulatiōe · quia in mūdo penas
et miserias pp̄ē deū habuerūt ·
q̄ quotquot deo placuerunt per
multas trubulationes transierūt
Judith · vij · Isti stolas suas · i · cō
scientias lauerunt et p̄mo a vicijs
purgauerunt · et hoc in sāgume
agni · i · passione et memoria ihesu
xp̄i · Isti em̄ sursū in templo padi
si fruūt agno · i · xp̄o q̄ eos regit ·
et ideo nō esurīēt neq̄ flebūt · ℣
ad fontē vite et p̄speritatis eterne
aq̄s voluptatū ōmū se replebūt
ps · Quoniā apud te est fons vite
et cetera ·

## Caplm octāuum · ℣ a

Vidit iohānes angelum
vnū āte altare aureuz
qd̄ ē in celo · a data sūt
ei incēsa mlta · a ascen
dit fumus aromatū in ospeū dei ·
Apo · vij · ℣ Oz ℟ Sic āte alta
re padysi ascendit fum⁹ odor et
fragrātia bonoz meritoruz oratō
nū et maxime qui in thurubulo cor
dis nri ardet ignis et feruor inti
me caritatis · tūc em̄ angel⁹ nos
ter orationes nostras eleuat co
ram deo sicut patz de āgelo thobie
Thob · xij · ℣ b

Vidā angelus accepit thu
rubulū et impleuit illud ig
ne altaris aurei qd̄ ē in ospectu
dei · a misit illud in terra · a facta
sūt tomtrua voces et fulgura et ē
remotus magn⁹ · Septē āgeli q̄
habebāt septem tubas pauerunt
se vt tub̄ canerēt ℣ Oz ℟
Iste angelus est deus pater · q̄
thurubulum id est filium suum
plenū igne et feruore caritatis

misit in terrā p incarnatōem: qui fumum orationis et fragrātiaz o dorifere fame et sanctitatis iugit emittebat. Et pcerto qñ iste fuit missus in terram tunc ad predicā tionez eius audita sunt tonitrua .i. mine. voces. i. suasiones. fulgura .i. miracula et exēpla. et sic in cor dibus auditorum factus ē terre motus ꝺctōis timoris amaritudi nis et meroris Septē etiaz angeli parauerūt se vt tub canerēt. i. emū nitas pdicatoꝝ extūc incepit pdi care et tuba pdicatōis p mūdū re sonare ℣ C Vl dic q̄ āgel9 q̄ ac cepit thuribulū ē aliqs magnus primceps l' platus q̄ aliquādo mit tit in aliquā terrā p aliquo offici o aliqs turibulum. i. officialez ple nū igne cupiditatis et auaricie. Et tunc pcerto in aduētu eius fi unt tonitrua. i. mine et tbulatōes fiunt etiam fulgura. i. inuasiones rapine et exactiones q̄ oīa ꝺbu untur a inflāmantur nihil remanet post ipsū. Joel. ij. Ante ipsū ignis vorans et post ipsū ꝺburēs flāma. Et ideo tūc audiunt voces .i. plāctus subditoꝝ. et fit terre motus magn9. q̄ tota tra totaq̄ patria p ipsum ꝺcutit et turbat q̄ sicut dicit. Prouer. xxvm. Re gnātibus impijs mine hominuz. Vnde si qs q̄rēt q̄re tal turbatio auditur in tra posset respōdere illud Math. xxvm. Ecce tremot9 fact9 est magnus āgel9 at domini descēdit. ℣ Vl dic contra platos et pncipes q̄ quādo de nouo pmo uent. solent subsidia petere et sic totā subiectā patriā turbare. et tunc magis q̄ alias rapinis et ex actōibz molestare. ℣ D

QAnte tpe primo angelo cuz tu ba sua facta est grando et ig nis mixta cū sāgume. q̄ missa fuit in terra et tcia ps terre ꝺbusta ē et tercia pars arborum. q̄ omne fenū viride ꝺbustū ē ℣ Qui

EIste āgelus signat adulatores q̄ sunt in curijs primcipum et mag natum. Nā quādo isti in auribus ipsoz facūt resonare tubam elo quentie et adulatiōs quādo istos mstificant. et alios cōtra ipsis ac cusant. tūc vere p eoz falsa ver ba generāt grādo crudelitatis et seuicie ignis cupiditatis et auari cie sāguis carnalitatis et luxurie Quia p verba maloz adulatorū fiūt pncipes raptores crudeles ad ulteri et luxuriosi Ideo bene seq̄t q̄ tcia ps tre ab ipsis ꝺburēt per rapinā Ab ipsis arbores. i. ipsi ex cellētes nobiles diuites et poten tes cōburūt a infestāt. q̄ ad voces taliū tribulatōibz molestātiuz. Et maxime oē fenū tre. i. popul9 inf m9 p cēteros molestat et deuorat ℣ E Vl dic q̄ qn xps magni cōsi lij āgel9 pm9 et nouissim9 alpha et o. in iudicio tuba sua autētice sētētie resonabit. tunc fiet grā do. i. tormentoꝝ inuasio penalies et ignis m extingubil torq̄s sā guis etiaz. i. seuitia et ocasio seui ens. q̄ ꝺburēt terrā. i. trenos et a uaros. arbores. i. altos elatos et superbos. fenum. i. lasciuos molles floridos et luxuriosos Isti em di cunt ꝺbusti q̄ ꝺburēt in mferno finaliter. et isti dicunt tertraps q̄a perfecti et minus pfecti iusti et penitentes . vel illi qui sunt in

celo et ī purgatorio facūt duas ptes · tcam facūt dāpnati pecca tores · Terciā vero ptem angelus obuiat cū xp̄s dampnatos conte rat · qui nu ne ín purgatorio lan guētibz pat · Ezec · v · Terciā pars gladio pibit ·

¶ Secundus āgelus tuba cecinit et tāq̄ mons magn⁹ igne ardens missus est ín mare · et fcā est tca ps ipsius maris sanguis et tca ps creature q̄ habebat aí mas ín mari mortua est et tercia ps nauiū interiit · ¶ Nota ¶ Iste mons ē mal⁹ plat⁹ vl̄ iudex qui dicitur magn⁹ p supbiā · ardens p auariciam iracūdiā et inuidiā · iste enim qñ ín mari religionis l̄ ecīe prefic̄tur tunc vere p euis praua documēta et exēpla tercia ps maris . i . religionis vel patrie de molitur · Multi enim ín sāguinē . i . ín carnalitatē per luxuriam con uertūtur · naues . i . viri pfecti vir tutum meritorum onerati per e orum negcias dēstruunt · Et bre uit illi q̄ habent ánimas . i . qui per spm̄ sc̄m viuificant fiunt mortui et destructi qñ tales mali homies pncipātur · Prouer · xxvm · Regnantibus impijs ruine hoīm · Vl̄ dic generaliē q̄ qñ auarus et ar dens prelatus ín mari . i . ín patā pficitur · Vl̄ etiā qñ m aliquo offi cio l̄ collegio aliquis officialis l̄ iu dex auarus et crudelis extollitur · tunc pcerto tercia ps hominū sub ditoz · s · pauperes grauissime mole stātur ¶ Nota ¶ Vl̄ dic q̄ mons iste signat affluētiaz diuiciaz et bono rū · qui recte dicitur ardens q̄ ar dor ambitionis auare est ín eis in clusus · Nam quādo ille mons . i . te palis facultas fierit missa ī mare . i . ín ecīam · tūc apparet illud mare q̄si totaliter infectum Quia eius tercia ps ex habūdāti a et prosperitate ín sāguinem . i . ín luxuriam est uersa et expone vt sup̄ · ¶ Ecīa em̄ habet tres ptes · s · laycos · religiosos · et seculares pre sbiteros l̄ platos · Sz reuera quasi tca ps . i . status clericorum ín sā guinē luxurie hodie est cōuersus ps · Cōuertit aquā ín sāguinē · Vel si vis p tertiā ptem intellige quēlibet aliū statum · s · religio sos vel laicos q̄ ex habundancia intereūt et vertūtur ī sāgumem carnalitatis · naues etiā . i . viri p fecti sunt destructi · et illi qui per gratiam viuebāt p peccatum sūt mortui et cōsūpti · Ideo qñ cōstan tin⁹ imperator dedit reddit⁹ ecīe audita ē vox m aere dicens · hodi e effusū est venenū m ecīa dei · Vel dic q̄ ille mons elatus est dy abol⁹ l̄ ātix̄ps ad cui⁹ aduētum m mari mundi vel ecīe tca ps l̄ forte plus q̄ tca pibit ·

¶ Tercius āgelus tuba cecinit · et stella mag̃ tanq̄ facula ardēs cecidit ín etiam ptem fluminum fōtiū · et aquaz et stelle nomē ab sintiū Et facte sunt aq̄ m absintiū et multi hoīes mortui sūt ex aq̄s q̄ amare fc̄e sūt ¶ Nota ¶ Stella ista figit pcem̄ auaricie q̄s more igmis mflāmat · ista etiā dicit ab sintiū q̄ amaritudo laboris angu stie vl̄ timoris auaricie est ānexa et ista p̄certo mittitur m aquis et fluminibus id est prosperitati bz et diuitijs hui⁹mūdi · q̄ ardor

auaricie mūdi ꝓsperis mixtis ē hodie et comūcty · Ideo aq̄.i. mundi prosperitates fiunt hodie amare et dolorose ad acquirendū et seruandū · ꝓpter istaz stellam.i. ꝓpē auaricia comitantē · a ideo mlti homines · s. illi qui in mundi ꝓsperis ponunt desiderium et spez suam · ꝓpter trena moriūtur · quia ꝓpter mundi ꝓspera fiunt auari luxuriosi et superbi · et sic mortez spūalem meritē dinoscūt Amos vi. Multi morient · in omni loco piacetur silentiū · ¶ Vel dic q̄ ista stella ē antixps vl hereticus doctor · igne malicie a seuicie inflāmatus · q̄ facit aq̄s facere scripture amaras a corruptas eas obligue exponendo · et ideo mlti homines · s. auditores sui fiūt in periculo mortis nisi caueant caute · Vl dic q̄ talis stella est duces vel malus officiarius · qui de cælo.i. de curia alicuius principis vl prelati cadere vl venire dicitur · q̄ ē per mundi maliciam et sapiētiā clarus et stelleus · per auaricā ardēs et flāmeus · p rapinā et exactiōem intolerabilis et amarus Iste em̄ de aq̄s.i. de populis q̄ i tres ptes diuidunt · s. in maiores mediocres et minores · ipsā trā ptem · s. ipsos inferiores aggrauat · in q̄tuz rapinis et molestijs ipsos grauat ideo scriptura absinthiū merito ipsū vocat · ¶ Vl dic q̄ talis stella ē pulchra et mala mulier concupiscentijs ardēs et luxuriosa · q̄ qui de cælo .i. de statu grē cadit · magnā ptez aque.i. populi amaricat et corrumpit · ¶ Vl dic cōtra apostatā angelū · s. sathanaz lucifer q̄ p sciētiaz et grām primo fuit stella · ꝙ postea factus est absinthiū · q̄ sepe fit amaricatio aliorū · Ideo de quolibet talī dicit Prou · v · Nouissima illius amara veld absinthiū · a acuta velut gladius biceps ·

¶ Quārte quarto angelo percussa ē trā ps sol et lune et stella ruz et obscurata ē trā ps eorū · diei etiā trā ps · et noctis similiter trā ps nō lucebat Tūc apparuit q̄dam aquila volans p medium ce lū clamans et dicēs Ve ve in trā habitantibz ¶ Mox Dies signat statum ecclasticū in quo lux sapiētie et prudētie solet lucere · Nox signat statū seculare vbi solet error et ignorātia et vicioz obscuritas habūdare · Sol signat prelatos ecclasticos q̄ diei a statui ecclasticoꝝ pertinet · Luna signat primates seculares qui per peccatum sepissime eclipsātur et nocti .i. statui seculi principanē · Stelle signant subditos vtriusq̄ status · Item q̄libet istoz trium scz solis et lune et stellarū habet tres ptes · quia nō est homo q̄ nō habet tres potētias in anima scz intellectuz memoriam · et volūtatem · Sed ꝑ mo tercia ps istoz est hodie pessima scilz potencia volūtatis · q̄ vere dato q̄ intellectus et memoria sint clari et lucidi per frientie claritatem · volūtas tamē est obscura et lucis gratia priuata · p malorum appetibilium cupiditatē · Et breuit in die et nocte.i. in mūdo et in ecclia · i sole luna et stellis .i. in prelatis principib9 et subditis · tercia pars non lucet · q̄ quasi volūtas omīn hodie est peruersa

qr mde bite appetit diuicias et ho
nores· Ezech· v· Tercia ps tui pe
ste morietur et fame consumet in
medio tui· ideo quando aquila .i.
xps dominus in medio celi in die
iudicii volitabit tunc voce sue ter
bilis sentencie triplex ve· scilz tri
plicem maledictionem contra pecca
tores q nunc in tra habitant fulmi
nabit· et ista sunt pculdubio pe
na dapni· et pena sensus et despe
ratio· que e gnior· Vl pena tpo
ralis· pena eterna· et amissio glo
rie paradisi· Vl pena ignis· et te
morsus· a absentia facie dei dicme·
Nam ista tria ve .i. iste tres male
dictiones dapnatis pcontribz inferū
tur· q in terra .i. in terrena psperi
tate habitant et versant· Formi
do et fouea et laqueus sup te q ha
bitator es tre· Ysaye· xxiiij· ¶ L

QUarte quinto angelo stella
cecidit de celo et data e ei clauis
putei abissi· et apuerunt puteū
a exiuit mde fumus sicut fornacis
magne et obscuratus est sol et aer
de fumo putei· Methafore loqr
quedo vide q stella signat diabo
lū qui de celo corruit per peccatū
puteus signat peccatores et max
me luxuriosos· Prouer· xxiij·
Puteus angustus aliena· Tales
dicuntur putei abissi q sicut abis
sus nō potest sacari· sic nec luxu
riosus q diu viuit· ideo· Ezech·
xvi· Fornicata es cū amatoribus
nec sic es saciata· Isti ergo stelle
.i. diabolo datur clauis putei abis
si .i. potestas sup personam luxuri
osā q quocies vult dyabolus fa
cit eam per vana desideria apire·
ideo ad suggestionē dyaboli luxu
riosi mittunt fumum .i. fetida ver
ba luxuriosa in hoc esta sicut for
nacis ardencia et luxuriosa ita q
sol .i. tota psona vl aer .i. tota ei
mia per eos obscurātur et fedanē
procerto q nulla psona est ita sol
vl aer .i. sancta et pura· quin facili infectetur per puteum abissi .i.
per malā et luxuriosaz personam
si fumus verborum suorum attin
git vsq ad eam· Eccī· xiij· Qui
tangit picem inquinabit ab ea·
Vl dic q puteus iste est hereticus
cuius fumus .i. mala doctrina infect
et corrumpit aerem .i. bonas psonas et ecclesiā· quādo stella mag
.i. dyabolus apit os illius per pre
dicationem· Corrumpunt bonos
mores colloquia praua .i. Corin
thiorum· xv·

## Capitulum· nonū· ¶ A

VIdit iohānes exire de
fumo putei abissi locu
stas similes equis ad
plium et sup capita e
arum corone auree· et habebant
facies sicut homines· capillos sicut
mulieres dentes sicut leones· lo
ricas ferreas· et vox eorū sicut
curruum et equorū currentiū ad p
lium· et caudas similes scorpio
num· et aculei erant in caudis eo
z et potestas eoz sicut habent scor
piones· et pceptū e eis ne ledерent
fenū tre nec oe virde nec oez ar
bore s data est eis potestas nocere
hoibz nō habentibz signuz dei viui
in frontibz eoz et cruciare eos mē
sibz quinqz et cruciatus eoz sicut
scorpionis· et tunc querent

homines mortē et nō inuenient eā
Apo. ix. Nor Ista sig̃ plures ha
bēt ptes. ꝓmo em̄ dicat q ipē vi
dit in fumo putei abissi locustas
patas ad plū. rē. Puteꝰ iste sig̃t
mūdum q ad modum abissi ē ob
scurus p ignorantiaz. insaciabil̃
p auaritiā. Prou. xxvii. Infernꝰ
et pdicio nō implebunt̃ simlit̃ o
culi hominū insaciabiles. Fumus
istius putei est pspēritas mundi
q vere ad moduz fumi facilit̃ eua
nescit. ps. Defecerunt sicut fumꝰ defecēt. Locuste signant
diuites officiales ꝓpositos. q ad
modū locuste sēp volūt furtū sali
re p ambitōem ad officia et bñfi
cia. et tamē facilit̃ cadunt in fine
in terrā p tēp alem dāpnationē. In fumo
putei vise sūt locuste. q vere lo
custe prīapū. i. iudices hodie sūt
p cetera in fumo mundane pspe
ritatis. ibiq habent coronas aure
as. i. dignitates prelature. pati
ad preliū ostra paupes et vicinos
et isti bene dicūt quasi equi q si
cut equus est animal luxuriosū a
superbū sic tales preceteris luxuri
a sūt infecti. Jhere. v. Equi ama
tores in feminas. vnusquisq ad
vxorem proximi inhiabat. Et si
cut mediante fortitudine eq̃ ali
qñ malꝰ miles obtinet in prelio.
sic mediantibus balliuis et aduo
catis mlti obtinent et lucrāt̃ cau
sas suas. vnde de istis locustis di
citur in. ps. q deus dedit erugini
fructus eorum et labores eorum
locustis. Ysa. Secdo
dicatur hic q isti habebant facies
sicut homines. capillos sicut muli
eres. Facies que est prima ps
apparens signat introitum et in
gressum principū. Capilli qui te
gūt caput signāt palliatōes ypo
criticas et fictiones. qbꝰ caput. i.
intentio talium est velata. Quis
est que est animal amicabilissimuz
et deceptorum sig̃t eoz famili
aria et deceptiua colloquia. actus
et gestꝰ. Homo qui est rationalis
signat eorum sensū et discretiōez
Quid ergo? procerto isti in facie
. i. in ingressu quando ꝓmo appēt
videnti astuti sapientes et discreti
capillos habēt mulierum. i. appē
ciam amicabilē. Jstud apparz qñ
tales volūt amicos paupes irreti
re in suis otractibꝰ falsis et obli
gatoibz. ostēdūt se eis familiares
ꝓmittēdo et applaudēdo. baliui e
tiaz qñ volūt aliqd ꝑ inuestigare ma
piūt applaudē. ꝙpēto isti nō sūt
n capilli mulierū. i. fraudulēti pal
iatores. Ecc. xxv. Nō ē malicia su
p maliciaz mulierū. a illud patz m
tcia pte figure. Ysa. Terra di
cāt q ipi hēbant dentes sicut leōes
loricas ferreas. vocē trabilē. Per
dentes p quos hō deuorat cibos. in
telligit̃ voracitas crudelitas et rapi
a q dato q isti videnti hoies benigni
et humiles. tñ habēt dentes. i. cru
delitatē rapacitatē mordacitatez
q leoninam. qua oēs subditos cu
piunt deuorare. ideo loricas ferre
as. i. adulatoribz vel amicis caute
lose se muniunt et tegunt. Sicut
patet. quia ita cautelose faciūt su
os otractꝰ. a cautel̃ malicia ita
se velāt. q ab omni ictu. i. ab ōni
querela illorum coram quocunq
udice se defendunt. Ezech. xxxiii

Loꝛica et clipeo armabunt cõtra
to.i.malicioſa execratatõe Et ideo
vocem habent terribilez ſicut cur
ruum quia ita autentice loquun
tur· et ita paupibus cõmĩatur
vt ipſos terreãt verb et leonĩs
dentibus qui in facie hoies videbã
tur et ſic facilĩꝛ eos exheredant
Damie· vij· Dentes ferreos hab
bat magnos· Ecc· xxi· Dẽtes le
onĩs dentes eius· Et ideo ſequit
quarta ps figure· ¶ D Quar
to dicatur q habebãt caudas ſicut
ſcorpionũ ꝛc· Cauda q ẽ ps poſte
ꝛioꝛ ſignat finem alicuiꝰ negocij·
ſcorpio q̃ facie lãbit et cauda pũ
git ſignat ꝓditores qui facie.i. ĩ
pncipio lãbunt et applaudũt in
cauda vero.i.ĩ fine lacerant atq
pũgunt· Iſti ergo in cauda.i.in
fine ſũt ſcorpiones inq̃ĩtũ ꝓpt ali
orum exheredatõem vexationes
pũcturã illis et aculeuz crudelita
tis infligunt ideo aculeus rapine
et crudelitatis infine talibz ẽ ãnex
us Prouer· xxiij· Nouiſſime mor
debit vt coluber· ¶ Vl dic q cau
da eſt ſtatus ſenectutis q teneã
tales in ſenectute ſunt ſcorpiões
falſi raptores· et aculeum crude
litatis auaricie et detractionis a
cruus infligentes· Vl dic q q̃ ſũt
in facie hoies et in caudis ſcorpio
nes ſignãt detractores qui in fa
cie.i.in preſencia ſũt adulatores:
in abſencia ſcorpiones pũgitiui·
Ezech.i.Cum ſcorpionibus habi
tas· ¶ E Quinto dicatur q po
teſtas eorum ẽ nocere hominiby
mẽſibz quinq ꝛc· Numerus q̃na
rius qui eſt imperfectus ſignat
mũdanã vitam taliũ que pterito
vtcunq eſt imꝑfecta q vt cũ
ter nõ pficiunt etatem ſuã q mo
riuntur ſubito et male· Iſti pot
ſũt nocere hoĩbus mẽſibz quinq
.i. q̃tum durat vita preſens· Et
breuit hodie ſub manu talium p
acerbitate tormẽtorum et afflicti
onũ ſuaꝝ multi ſunt hoies qui de
ſiderant mori tamẽ nõ inuemunt
ſicut optant· a finalit iſti habẽt
ſup ſe regẽ ãgelũ abiſſi cuiꝰ nom
extminãs· ſ· peccatũ auaricie q̃ð
dicatur extminãs q̃ oĩa extmi
nat et corrodit· Vl ad lram ãgelꝰ
extminãs ipſos regit q diabolꝰ
in fine ipſos confũdit· ꝑs· extmi
nauit eã aper de ſilua· ¶ F Vl
dic q locuſte ſũt detractores: q̃
cõtra õnes homines pliãtur· et ẽ
orũ facies.i.apparentia videtur a
micabilis et rationabilis et viden
tur eẽ homines q in pncipio de
homine dicũt multa bõ· fingũt ſe
loqui ex caritate vt facilꝰ eis cre
dat· Sz vere finalit apparẽt eorũ
dẽtes ferocitas et immicicia leoni
na q vẽ moẽ leonis alios lacerãt
et diffamãt· et cauda.i.finis ver
boꝝ ſuoꝝ l cauda.i.retro in abſẽ
cia ẽ pũgẽs ſicut aculeꝰ ſcorpiõis
Licet enim in pncipio l in pſentia
blãdiunt tamen ſp in fine verboꝝ de
tractionis et pũctionis aculei in
uemũt Et iſti habẽt poteſtatẽ no
cere ſuis malis verb hominibz .i.
bonis et rationalibz ſenũ tre nõ le
dũt q tles vt omunit ñ murmu
rãt nec detrahũt de illis q̃ paꝝ a
nihil valẽt § tãtũ de hoĩbz.i.bonis
pſonis· Et breuit cruciatꝰ eoꝝ ẽ
ſimilis ſcorpionũ inq̃ĩtũ blandiũt
ꝓmittꝰ et finalit pũgũt deteriꝰ a

rector eor ẽ dyabol⁹ exterminator ad cui⁹ mstinctũ isti alys iurãẽ q̃ bene dicẽt exterminãs p eo q̃ is tis mediatibz mlti tom punitũ et exterminanẽ. Vl dic q̃ potestas e or bene dicẽt nocẽ hoibus · q̃ ad lrãm mlti sũt mali infestores qui solũ habẽt potestatẽ nocẽdi nũq̃ pficendi. ℣ Vl dic q̃ locus te sũt dyaboli · q̃ de puteo abissi a liquocens exeũtes de infernali pfũ do i hui⁹ aeris caligmosi fumo volitant · Isti sẽp pati sũt ad plium tẽptationũ mouẽdũ · isti sũt i fa e. i. i principio hoies · q̃ multa sug gerũt facẽ sub spẽ bom · ita q̃ vi dẽt ratõales et hũani · capillos . i. cooptuas et velamta sue intentõ nis habẽt multa falsa et decepto ria · sũt ergo hoies p appentẽ ra tõnẽ · mulieres p fictã palliatõnẽ tamen sunt leones per mordacẽz temptationem · sunt scorpiones in cauda . i. in fine per pungentem et venenatam dampnationem · et habent aculeos in cau da . i. tor mentorum afflictiõnẽ · Isti habẽt nocere p⁹ mortẽ et in vita hac ill⁹ qui nõ habẽt signuz dei viui . i. ve ritatem gratie et caritatis · et me moriam sanguinis xpi · et ipsos habent cruciare ita atrociter in in ferno q̃ mori et deficere concupis cent nec tñ ppetuo morienẽ. ℣ Isa pe · lxvi · Vermis eor nõ morietẽ et ignis eor nõ extingueẽ. Vel isti non possunt nocere feno terre . i. iacentibus in terra p humili ta tem · nec viridi . i. florentibus p hõ nestatem · nec vlli arbori . i. con templantibus eternoruz felicita tez · et isti habẽt super se regẽ alti gelũ abissi . i. lucifetum q̃ui dicẽt ex terminans · quia oia tõ hoim exter minat et corrũpit pro posse suo · Job · xl · Ipe ẽ rex sup oes filios superbie. ℣

Iohanes vidit q̃tuor agelos alligatos in flumie magno eufrate · qui parati in hora die et mensem et annũ · vt interficerẽt tertiam ptem hoim · et q̃da agelus q̃ habebat tubam soluit eos · et habebant secũ exercitũ innumera bilẽ et imẽsũ ℣ Nor Eufrates fluui⁹ babilonie⁹ · signat mũdi pl peritatem · q̃ babilonios . i. mũda nos irrigat et fecũdat · q̃ sp fluit et defluit sicut aqua · Angeli qui sũt ibi alligati signant mũdi pn cipes et potẽtes · q̃ i mũdi pspe⁹ sunt inclusi et ligati · et isti dicũ tur q̃tuor · q⁹ ipsi sũt in mundi q̃ tuor ptibus habitantes · Angel⁹ q̃ habet tubã ipsor ballivos · et suorum malorum actuum lauda tores · q̃ tuba sue eloquẽtie adula tionis corã ipsis resonãt iocunde designat. Sũt ergo i flumie pspera tatis hui⁹ mundi hodie q̃tuor an geli . i. multi principes et potestates q̃ semp sũt parati i õm hora die mẽ se et ãno hoies inficere rapinã et extorsionẽz vna cũ exercitu suo innumerabili . i. collegis et consor cijs famulor aduocator⁹ q̃ tales sunt ad hoc vt subditos deuorẽt et infestẽt · Et pcerto q̃n agel⁹ so nat quotidie . i. q̃n adulatores et falsi accusatores resonant coram deis eos laudando et subditos accu sando · tunc isti et exercitus eorũ mouentur ad alios occidendos . i. ad alios molestandum · Et sicut

iohānes vidit equestrē exercitū cuiꝰ numerus erat vicēsies milies dena milia· et isti habebant lorcas igneas et sulphureas et iacīctīmas sic hodie iste exercitus balliuorū ē valde multiplicatus· Sūt et armati ore tenus alios lorica malicarū et cautelaꝝ· sūt ignei p auaritiam sulphurei p luxuriam· iacīctīme.i. cōlorus cœlestis p superbiā Vl lorice malorū sūt aduocati q more loricarum malos defendūt a isti sūt ignei.i. auari· sulphurei .i. luxuriosi· iacinctini.i. ornati p spectate et superbi· ps· Ignis sulphur· pars talis eorū·

VI

IOhannes vidit equos mirabiles ī quodaꝝ exercitu congregatos qui caudas habebant similes serpētibꝫ habentes capita cū qbus nocebant· capita eorū erāt sicut capita leonū· et de ore ipsoꝝ exibat pcedebat ignis sulphur et fumus· a tercia ps hoīm occisa est ab istis tribus plagis terre· scilꝫ igne fumo· et sulphure· que procedebāt de ore equoꝝ Potestas eorū erat in ore ipsoꝝ et ī caudis eorū Nam ¶ Equi isti signant mundi diuites superbos et luxuriosos qꝝ equus est animal superbū et luxuriosū· Isti em̄ habēt primo caput mitētomis ad modum leonis qꝝ uuētꝰ eorū et principiū vite sue que per caput designat ē leoninū qꝝ in iuuētute sūt crudeles fortes et superbi· Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursū· Prouer· xxx· Cauda istorū.i. senectꝰ et finis vite similis ē serpentibus qꝝ in fine sūt serpentini et tortuosi p malitiam a terre inherentes p auaritiam· qꝝ omnem plꝰ cupiunt auari in senectute qꝫ in iuuētute· Et eorū cauda.i. malicia habet caput serpentinū.i. intentionē obliquā auarā et fallacē· Et isti de ore suo mittunt ignē fumū et sulphur.i. tria genera malorū vel horū· qꝝ omnia verba illorum aut pertinēt ad fumum.i. ad elationē superbie et iactātie· aut ad ignē .i. ad flammationem rapine et auaritie· ā ad sulphur.i. ad fetorē carnalitatis et luxurie· Ideo isti nocēt multis hoīb ꝫ has plagas Superbia enim eorum inuadit superiores Auaritia minores Luxuria mulieres· Et breuiter potestas ipsorum est in ore.i. in verbo et in cauda serpentina.i. in malicia eorundem

VII

¶ Vel dic q isti sunt omnes mali prelati moderni· qui sunt luxuriosi sicut equus quorū caput.i. ingressus et principium est leoninum id est rigidum et austerum· quia in principio iuste et rigide volūt regnare· sed in cauda id est in fine sicut serpentini id est auari· interrem per auaritiam mercētes dona et munera diligentes· et cetera·

## ¶ Capm· decimū·

VIII

IOhānes vidit angelū fortē descendētē de celo amictuꝫ nube et pluris erat ī capite eiꝰ et facies eiꝰ erat vt sol et pedes eiꝰ sicut columne ignis habebat in manu sua libellū aptū· et posuit pedē dexterū

fuū fup mare fimſtrum fup ẽrā · et clamauit quẽadmoduz leo rugit · Et cū clamaſſz locuta fūt ſeptẽ tonitrua · et accepit Johānes librū de manu āgeli · et fuit i ore fuo dulas tanq̃ mel et cū illū deuoraſſz amaricat9 ẽ uent eius · Apo · x · ¶ Vor Angel9 iſte ẽ pl̃atus bon9 āgelic9 et celeſtis Nubes que ꝺinet humorẽ et pluuiā · ſignat dulcorẽ pietatis q̃ pl̃at9 debz eẽ humectat9 · a pluuia bñficiorū et elemoſinaz debet alijs diſtillare · Job · xxxvi · Qui affert ſtillas pluuie et effundit ymbres ad mſtar gurgitū q̃ de nubibz fluunt · Pus q̃ ẽ ſignū federis int̃ deū et mundū · ſigna t virtutẽ pacis et vnitatis quā pl̃atus debet habere et per quā debet ſubditos deo per ſuum patrocinīū ꝺcordare et int̃ eos cōcordiā et pacẽ generare · ¶ Vl pus ſignat picturā honeſte cōuerſationis pl̃ati · mquo oēs colores . i . oīa bona exẽpla virtutes et pfectōes debẽt relucere · Apo · nn · Et pus in arcuitū ſedis erat · Sz mare qđ eſt amaz · ſignat amaritudinem mortis et infernī · Terra q̃ eſt nutrix oīm viuentium · ſignat fertilitatem et opulentiam padyſi · Pes dexter eſt timor · Sinſter q̃ facilit claudicat ẽ amor · Liber ſignat ſcpturā ſacrā · Septẽ tonitrū a ſignāt vniuerſitatẽ predicatoz q̃ habẽt peccatores moꝺ tonitrū conturbarẽ · Vidit ergo Johānes angelum . i . perfectum virum āgelicum et ſpūalem · fortẽ p oſtāce firmitatẽ · deſcẽdentẽ de celo p humilitatẽ · ſe nō reputat dignū a ſ cendere in celū ſed magis i ifernū deſcendere · Amictum nube per rorā pietatẽ · a i capite . i . itẽ cōe habebit pꝛdẽ . i . oīmodā ſanctitatẽ patris et ꝺcordie vnitatẽ · Facies ei9 . i . itellectus debet lucere vt ſol ſapientie claritate · pedes eius . i . affectiones debẽt eẽ ſicut ignis p feruẽtiſſimā caritatẽ · libz debz habere . i . ſacre ſcpture ſagacitatẽ · Ezech · n · Ecce man9 miſſa ē ad me · in qua erat liber inuolut9 Iſte debet habere pedẽ dextz . i . timorẽ · fup mare . i . fup amaritudinẽ mortis et infernī per iugẽ conſideracōez · Pedẽ ſimſtrum . i . amorẽ et affectionez debz habere fup ẽrā . i . ad padiſū p et noz deſiderium et affectōem · Vl pedẽ dextz . i . affectōem ſpūalem · fup mare . i . fup affluẽtiam padyſi · et ſimſtrum ſuper ẽram . i . in cōſideratione mortis et infernī · pſ · In manu vita tua · Debet etiaz habere vocem ſicut leo p tigoꝛis et autoritatis oſtẽſionẽ · Debet eẽaz facere q̃ ſeptẽ tonitrua . i . vniuerſitas pꝺicatoz loquat mūdo per pꝺicacōnẽ · Et debz daꝺ libz iohānī . i . ſubditis et ſecularibz per ſcpture doctrinam et expoſitionem · quam ipſi debent comedere . i . incorporatē per auditum et ꝺcuo cōem et in ventrem memorie retinere Et iſte procerto erit eis dulas ſicut mel per conſolatōem et cognitum promiſſionem · amarum ecam faciat ventrem eorum et mentem per iſernalīū tormētoz conſideratōem vt ſic de ſubditis dicat illꝺ Baruch · nn · Hic eſt liber mandatoꝛū dei · et Eccī · xxnn · Hec oīa liber vite · ¶ C Vl dic q̃ hic

diligebantur· cāduca vero a luna ria ſpernebanē· et hoc maxīe ī pncipio qñ habebat ī capite cro nam ſtellaz duodeam.i.xn· apoſ tolos qui ī capite.i. ī pncipio ip ſam coronauerunt· a ſic ſtell' duo deam ornauerit· ſicut de ciuitate noua dicē· Apo·xxi· q habebit pro·xn· potis duodeā margarı tas· Tunc draco.i.dyabol9 vl ty rānō potuerūt īpedire quīn pe tret ppm fidelium pdicando et cō uertēdo et quīn acquireret lō tē palia p xpī paupes nudendo Ve rūptī· qz iā hodie videt ecclīaſo amicta luna· et ſolē ſub pdibz e ius tenere.i.temporalia diligere· et ſpiritualia calcare· ideo timen dum eſt ne ipſam poſſit draco īſi dians deuorare· V Vl' dic q tal draco ſignat malos tyrānos· pn capes ſeculares· qui ecīe vel perſo ne ſi quā pgnantē videritt.i. diui tem mſidiātur· ipſāq capere cnāt Quapter multotiens fugere cō pelluntē· Sicut ad ītām patz de ſtb ditis tyrannorum· pn· Draco ille quē formaſti ad illudēdū ei· V E

Michahel et draco pliabant ī cēlo· ſed vincente michahe le draco proiectus eſt cum ange lis ſuis ī terram· habēs iraz ma gnā· ſciens qm et modicū tēpus habet· Draco āt videſ ſe piectū ī ſecut9 ē mulierē q pepit mā ſculū ſ dicat q illi mulieri data ſūt ale due aquile magne vt volaret ī deſtum locuz vt alat certo tēpe. et tūc draco mulierem fugientez inſecut9 miſit p9 ipſā ex ore ſuo fluuium magnū· vt faceret ipſaz a flumine trahi Sz tra adiuuitnu lierē et aperuit tra os ſuū· et ab ſorbuit fluuium· Et iratus ē dra co cōtra mulierem· q vidit q ei nocere nō poterat· a abnt facere plium cum hīs de ſemine eius q cuſtodiebāt dei mādata V Hoc draco iſte ſignat dyabolum· q cū pugnaret ī pncipio cū michae le et angelis eius boms cōtra dicē do et ſupbiendo· fuit ī terra dāp natus et reprobatus· et ī aere caligmoſo incluſus· vbi procerto irā inuidiam deſperatōem et eſti cā magnam habet· Hulier iſta ē humana natura fragil' et debil' vl tra modu m· qñ ergo vidit ſe pie ctum inuidit mulieri.i. humane nature· et ide o ſtatim perſecut9 fuit eam ī perſona ade et eue· Ex dei tamen benignitate finalit da te ſunt iſti mulieri ſcilicet huma ne nature ale due.i.duo ſacramē ta ſcz baptiſm9 et pemtentia me diantibus quibus pt volare vſq ad ſolitu dmez et locū ſecretū pa dyſi· vt ibi alat eterne glorie vo luptate· Ideo ipſa pt dicere· qs dabit mihi pēnas ſicut colūbe et volabo et requeſcam· m ps· Sz qd facit dyabol9 qñ videt q hūa na natura poteſt ī celū aſcēdere eū alis iſtis· vere ipſe emittit de o re ſuo.i. de ſuis ſuggeſtionibz flu mē māgnū.i. mundanōnē fortiuz tēptationum· vl fluuiuz.i. aquas carnaliuz vel tēpaliuz voluptatū vt ſic faciat eam ad ſe trahi· et a volatu ī celum impedire· et re trahi· Et ideo ſtatim qñ homo vi det hunc fluuium terra debz euz adiuuare.i. memoria treſtreita tis amortalitatis nrē a aſperitas

pemtentie et infirmitas humane nature Vel dic qñ terra .i. bta virgo maria apit os suū p diuī auxiliū imploratōez · statim flumē tēptationū erut absorbtū · nec cōtra hominēs prailebit · ps · Apta ē terra et deglutiuit dathan · ¶ Vel dic q terra signat timorem dei q̄ pcerto multū iuuat peccatorem ps · Terra tremuit · ¶ F Vel dic q mulier est bonꝰ et simplex homo cui diabolꝰ insidiat et mui det quādo videt q in hoc seculo mo nocēdam et iustidaz fuat et de multis criminibus eum tēptat · et cōtra eū multimode pliat · ideo ipse debet assumere alas bonī ppositi vl alas aq̄linas clare discretionis et alte contemplationis vel speculationis et volare et fugere ad solitudinem religionis et ibi nutriri pabulo deuotionis · Et si draco diabolus mittit post ipm fluuium carnalis et tempal delectationis terra .i. corpꝰ suū ppriuz adiunet eū sez fustinendo pemtentiam miderātōem cultuam pemtētie · et maxime apiendo os p oratione confessione et laude duma · Vl si vis dic q solitudo sigt para dysū vbi debet volare p deideriū et affectū · ¶ G Vl dic q mulier pgnās est bonꝰ et simplex sibitus pgnans .i. plenus et duies · draco ē primceps l platus l iudex caustidicꝰ malicosus · iste ergo draco quādo videt iuxta se aliquaz mulierem pgnantem .i. aliquam simplicem psonam plenam diuicijs tēpalibus statim insidiat ei · et cogitat modos et vias quomō ab ista fetum suum .i. diuicias et facultates extorqueat et acq̄rat · easq̄ deuorz et manducet fraude malicia vl rapina Sed quandoq̄ fit q ista mulier .i. iste homo bonꝰ habz aliq̄s alas .i. aliquos amicos l defensores qui ipsū portant et sustinent · et quibus mediantibus iste q̄q̄ fugit et euadit manus istiꝰ impij draconis · a ideo iste draco quando videt se nō posse nocē tunc mittit post eum flumē ex oē .i. impetū minarum accusatōnū a impositōnū q̄ impomt sibi multa crimina et accusat apud maiores vt sic faciat eum trahi ad suū ppositum et inclinatu · Ihere · li · Absorbuit me sicut draco · repleuit ventrē suū teneratudine mea · et eiecat me · Et tūc non habet teme diū nisi terra āpiat os suum .i. aduocati vl aliqui adulatores testes vel defensores ipsū ore ppio excusent et fluuiū accusatōnū extinpent Sepe tamē accidit qñ draco .i. malicosa psona videt se nō posse nocere mulieri .i. alicui psone quā habet contrariā tocue tūc ipē ipugt semē suuz et amicos carnales notos et familiares qđ est cōtra ratōem q̄ filius non debet porte iniquitatē patris nec pat inimicitatē filij ¶ H Vl dic ad litteram q mulier quādo inuadit a draconē .i. a luxurioso venenoso qui ipsā rogat de malo · que statiz debz fugere et vitare consortiū suū · et si ipse mittit pꝰ eā fluuiū .i. lenones vl fluuiū .i. mollicem verboz et dictoz vere ipsa terra debet eam iuuare id est consideratio mortis et terrestreitatis proprie quā debet hec omnia refutare · Et

est xps q̄ angelus testamēti dicē Malachie. iij. Dic venit de celo p incarnatiōnē. amictus fuit nube. i. purissima humanitate coronatus fuit pnde. i. celesti deitate pes eiꝰ dext̄ est deitas. et ille apparuit fu per mare qñ ibi siccas pedibz ābu lauit. sinister aūt est humanitas et hic apparuit fūme fuper t̄ram. s. laborando et ābulādo. Baruth. iij Postea in t̄ra visus et cū hoībus cōuersatus ē. et iste clamauit si cut leo per p̄dicatōem. pꝰea septē tonitrua. i. vniuersitas p̄dicatorū incepit loq̄ et p̄dicare Iste habet lib tū sacre scripture et ipsū alios per inspiratiōnē porrigit et reuelat.

## Caplm vndecimum. ℣a

IOhannī dato sibi cala mo mēsurē admoduz virge dictum est. Surge metire tēplū dei et altare et omnes adorātes in eo. Atriū aūt qđ est foris nemetatus q̄ datum est gentibus. et ciuitatem sanctam calcabūt mēsibz duobus. Apo. xi. ℣ Vor Iste est xps in iudicio q̄ sibi dabitur calamꝰ mēsure potestatis iudicare. rigor iustice ꝛ equitatis. mediātibz q̄bus ipse mēsurabit et iudicabit merita singulorū. et tēplū ecclesie altare religionis adorātes q̄ in eis. i. oēs fideles calamo discretionis mecat̄. q̄ta sit in eis lōgitudo spei l̄ longanimitatis. altitudo cōtēplationis. et sublimitas virtutū. Atrium qđ ē foris eccle siam est colleguim damnatorum maxime infideliū q̄ non sūt de domo eccīe. isti nō imetient̄ q̄ nulla dictaꝝ dimēsionum in eis inuenietur. et ipsi iā iudicati reputant̄ q̄ qui nō credit iā iudicat̄ē. Jo hā. vi. Sed interim gentibz. i. sine lege viuētibus. i. demonibz dabūt̄ ad calcādum et perpetuo cruciandum. que gentes. i. demones calcābunt et affligent ecclesiam et ciuitatem sanctam q̄tum potestūt et maxime tēpore antixpī mēsibꝰ xlij. i. tribus ānis cum dimidio auersus eccīam prevalebunt. p̄s. Conculcauerunt me inimici mei tota die. ℣ Bℂ Vl̄ dic q̄ iste messor est iudex vl̄ prelatus qui calamo iustice et virga directionis et correctionis singulorū merita metietur. vt sciat qui sint promouendi et corrigendi. De atrio quod est foris. i. de mūdo et de statu secularum non se debet intromittere. nec de illis qui sunt foris et extra iurisdictionem suaz aliq̄ liter contrectare sed ipsum gentibus scilicet illis secularibus ad quos pertinet dimittere mensurādum et gubernandum. Jhere. vi Pascet vnusquisq eos q̄ sub manu sua sūt. ℣ℂ

QUoit iohānes duos xpī heliā et enoch q̄ pphetauerūt diebus mille ducentis sexaginta. et dicat q̄ isti erant due oliue et duo candelabra lucencia ante dominum et habent potestatez claudere celū ne pluat et conuertere aquas in sāguinē. et percutere terrā om̄i plaga. Sed venit quedam bestia que ascēdit de abisso que faciat contra eos bellum et occidit

eos · et iacuerunt corpa eorũ ꝫ in
medio ciuitatis · q̃ spũaliť dicť
sodoma et egiptus et gauisi sunt
oẽs hoies cõtra quos predicauerť
in morte eoꝝ · Sꝫ finaliť isti rece
perũt vitã · et ascenderunt in cæ
lũ in nube · et timuerũt oẽs imimi
ci eoꝝ ¶ Quor Isti duo ꝓphete
et bestia q̃ ẽ cõtra eos · mũdanoꝝ
et religiosoꝝ theologoꝝ et iuꝛ
taꝝ gerunt figuraꝫ · nam theolo
gi et religiosi hom dicunť duo ·
p duplicẽ caritatẽ · oliue p viren
tẽ honestatẽ · candelabra p lucẽtẽ
vite et doctrine claritatẽ · dicunť
stare in cõspectu dei p fidem et lõ
gamimtatẽ · Isti em̃ ꝓphetant et
p̃dicãt verbũ dei · et redarguunt
ipios et mũdanos · Isti claudunt
cælũ . i . sacrã scꝛpturã q̃ celat dei ar
chana · qñ volũt q pluuie doctri
ne nõ defluãt in terena corda Aq̃s
scꝛ scientias et scꝛpturas mũdanas
vertũt in sãguinẽ . i . in spũale nutri
mẽtũ qñ volũt · Qua isti solũ hõ
die habẽt cælũ sacre scꝛpture in mã
bus suis · ad ipsos ptinet p̃dicaꝛe
vl cessare · cum pauci hodie studẽ
ant theologiã nisi ipsi · Et breuiť
isti ꝓcuriunt redarguũt corrigũt
terram . i . terrenos peccatores · Ysa
ye · xi · Percutiet terram virga o
ris sui et spũ labioꝝ suoꝝ interfi
et impium Sed ꝓcto bestia que
de abisso venit . i . mundani et besti
ales peccatores maxime mũdane
sapientie ꝓfessores pugnãt hodie
contra istos · scꝛ eos diffamãdo et
contemnendo · a multa falsa eis
ponendo Aliq̃ ꝙ aliq̃n aliquos rẽ
darguerũt de hoc gaudẽt · qꝛ vere
quasi oẽs mundani gaudẽt et ob
loquũtur qñ audiunt aliquẽm re
ligiosum ab aliqua bestia . i . ab ali
quo malo hõie diffamari · qꝛ non
amat pestilens eum q̃ se corrupit
Prouũ · xv · Ideo multi bñ iacent
hodie sine honore in platea huius
mũdi q̃si mortui · ꝓpt̃ hui⁹moi im
iustas infamias · q̃ quidem mũd⁹
dicitur ciuitas sodoma quo diter
pretatur pecus silẽs . i . ciuitas mu
ta · egyptus . i . obscura · quia mũ
dus est mutus quo ad dei laudeꝫ
et obscurus per ignorãtiam et er
roꝛẽ · sed finaliť in die iudicij ipsi
reuiuiscent et in cælum ascendẽt
videntibus et timentibꝫ suis diffa
matoꝛibus mutis et tenebrosis ·
¶ Vl die q̃ tales iniuste occisi
et depꝛssi in fine patescente verita
te resurgunt et redeunt ad hon o
rem et in cælũ in dignitatẽ et glo
riam astẽdũt malis gratibus im
micoꝝ suoꝝ qui de ipsoꝝ depꝛs
sionibus letabanť · Sapie · v · Sta
bunt iusti in magna constãtia ad
uersus eos qui se ãgustiauerũt ·
videntes turbabunť et mirabũtur
dicẽtes · Hi sunt quos aliq̃n ha
buimus in derisum et in ꝓperium
ecce quomodo computati sũt inter
filios dei · ¶ Vl die q̃ isti pro
phete signãt aliquẽ bonũ virũ dis
cretum iuste regnãtem in officio
plature in religiõe ecclie l in cura
pncipis secularis · q̃ recte dicatur
oliua per pietatẽ · candelabꝝ p ho
nestatem · terram . i . peccatorem p
cutit per iustitiae equitatem · Bel
tia ista signat malignũ hõiem in
micum suum · qui q̃q̃ de abisso . i .
de vili statu et humili plebe venit
qui forte est in eadem religione

cunā vel ecclām qui insidiat ei dz· a qđ procerto qnqz accidit q ista bestia .i. ir rationalis psona prelia tur cōtra illos ꝑphetas .i. cōtra bonum udicem vl̄ platum· mouet sibi litem· s· euz aput maiores ac cusando infamādo· ita q finaliē preualet cōtra ipsū· qz eum facit deponi ab officio vel beneficio· vel facit eum lamiam tēpaliter vl̄ occidi· ita q in platea huj⁹ mundi l̄ religionis iacet mortuj⁹ .i. sine potestate et honore depssus· carnes eorum .i. illi qui erant de pentola sua vl̄ familiaritate ipsius dispergunt̄ p plateam .i. qñ prioratus l̄ cōuentus ad leam ab eo exhēdantur tūc sui familiares cogunt̄ per plateam mēdicare· et tunc gaudent maliuoli mimica sui· et maxime illi quos correxerat et punierat q̄us uste· cōtra illud Prouer· xxiij· cū ceciderit inimicus tuus ne gaudeas· Sed procerto sepe accidit iusto dei iudicio q tales iterꝝ reuuiscūt .i. redeunt ad ꝓsperitatē· et astēdunt in celuz .i. ad maiorem q̄ ante fuerant dignitatem· et tunc q̄ de eorꝝ casu gauisi erant contristantur· timēt admirant̄ et stupent· qz sepe accidit q q̄ letant̄ in casu aliorum· cadunt postmodum ipsis resurgētibus· qz sicut dicit· Prouer· xvij· Qui in ruina letat̄ alterius nō erit impunitus· ¶ Vl̄ die q isti sunt boni· quia bestie .i. a principibus mūdi vl̄ mūdi potestatibz occidūtur l̄ exhereditant̄· ita q eorꝝ carnes et filij iacent in plateis sine honore Sed finaliter in die iudicij resurgent et celum ascendent·

et cetera·

## ¶ Caplm duodecimū· ¶ a

Vidit iohānes tēplū apertum in celo et visa est archa testamēti in tēplo et tūc fcā sunt fulgura et voces tremotꝝ et grādo· Apo· xj· ¶ Mor ¶ Celū ē eccla· tēplū est religio· archa testamenti ē bonus ꝑlatus vel quecunq bona ꝑsona inhabitans· que ad modum archē virtutes et merita in se seruat· Qñ ergo in tēplo religionis apparet archa testamēti .i. bonꝰ ꝑlatus vl̄ pfectus homo· tunc exi de procedūt fulgura bonoꝝ exēplorū· splēdor honeste cōuersatōnis· voces duīe laudis et alte ꝑdicatōis grādo aspē correctōns· a ex pte aliorꝝ tremotꝝ timoris a pētionis voces etiā confessionis qz vere bonꝰ prelatus et bona psona in religione causat in alijs mlta bona· ps Fulgura multiplicabit .i. bona documenta et exēpla· et turbabit eos· s· peccatores vidētes et audientes· ¶ b

Signū magnū appuit in celo mulier amicta sole· a luna sb pedibz eius· a in capite eiꝰ corona stellarū· xij· a erat illa mlr ꝑgnās pcto masclo et clamauit et eiulabat ꝑturiēs Et alid signū visū ē in celo .s· qđā draco ruf⁹ q̄ insidiabat mulieri vt cū peperisset deuōraret filiū eius· s filiꝰ eius raptꝰ ē ad deū et mulier fugit in solitudinē· a draco pierꝰ ē in terā ¶ Mor ¶ Ista mulier ē amma beata· q a deo desponsatur· Sol qui semper lucet

signat gloriã eẽnã q̃ im ꝑpetuũ ñ mutaẽ. Luna signat mũdi ꝓsperitatẽ. et mortalẽ vitã mutabilẽ et defectibilẽ. que facilẽ eclipsatur In cælo ergo aĩa beata mulier et cõiunx dei patris amicẽ sole et tegiẽ. i. eẽna claritate. Luna. i. mortalis vita et mutabilis ꝓsperitas sub pedibꝫ eius est. q. ipsã iaꝫ supauit et eã vilipẽdit et calcat. In capite aũt eius cõrona stellaꝝ duodecim. i. xꝝ. gaudioꝝ que beatꝰ bernardꝰ in quodã sermone exponens. s. cõronam illiꝰ mulieris declarat dicẽs. q. cõrona. xꝝ. stellatũ in patria erit memoria sine obliuione. ratio sine deuiacõe. voluntas sine ꝑturbatõe. impassibilitas sine cõruptõe. corpis claritas sine offuscatiõe. carnis agilitas sine retardatõe. corpis subtilitas sine obuiatõe. octauũ erit diligẽ ꝑxiꝫ sicut se ipsũ Nonũ erit videre ꝑximum in omni virtute. Decimuꝫ xp̃m ꝑfecte diligẽ plusq̃ seipsũ. Undecimũ diligere seipsum tãtũ modo ꝓpt̃ deum. Duodecimũ videre deũ diligẽtem se plusq̃ homo diligat seipsũ Ista vlterius ẽ ꝓgnãs q. filium masculũ. i. xp̃m habet in se per dilectõem et deuotiõnẽ. Sed ꝑcerto draco magnꝰ diabolꝰ q̃ plurimũ ei inuidet sed ipse nõ ꝑualet q. ipẽ fuit de cælo ꝑiectus et in terra cecidit ideo sanctos qui sũt in patria ledere non valebit. C Vl dic q. hec mulier est vir ꝑfectꝰ qui dicẽ q̃si mollis aer. aer ꝑ cõsciẽtie puritatẽ mollꝫ ꝑ benignitatẽ. et iste sole. i. clara sagacitꝫ discretõe vl cõuersatõis honestate amictur. et luna. i. mutabilꝫ ꝓsperitas sb pedibꝫ eiꝰ vili pẽdiẽ et calcaẽ et in capite. i. in mẽte illius duodecim stelle. i. xꝝ articuli fidei firmiẽ et tenaciẽ radicati tenentẽ. Apo. xxꝝ. Afferens fructꝰ duodecim ꝑ mẽses singulos. Ista vlterius dicitur ꝓgnãs q. vere tales in vtero cõscientie cõtinẽt filium masculũ. i. bonũ et firmum ꝓpositum quẽ sume cupiũt ꝑere et mõstrare ꝑ bonoꝝ opum executionẽ et cõplemẽtũ. Johã. xvi. Mulier cũ parit tristiciam habet q. venit hora eius ꝫ cum ꝑpererit puerũ iam nõ memmit ꝓssure ꝓpt̃ gaudium. Sꝫ. qñ draco rufus. i. malicio sus venenosus et infamis diabolꝰ videt talem mulierem. i. bonaꝫ ꝑsonam ꝓpositi impgnatã. et bona opa parere cupientem. vere ipse insidiaẽ ei ꝑ malas suas suggestiões. ipse nitiẽ deuorare et ãnichilare. et bonũ ꝓpositũ sui partum impedire ne exeat ad bonum opꝰ. Sed vere mulier ista nichilominꝰ debet parere et suũ ꝓpositũ bonũ adimplere. et illud debet deo omittere. q. partꝰ eius debet esse raptus apud deum. i. ad dei gloriam ordinatus. ipse debet in desertum religionis vl pẽitencie fugere. et sic draco dyabolus cadet et ipsum non poterit superare. ps. Ecce elõgaui fugiens et mansi in solitudine. V D C Vl dic q. ista mulier est ecclesia que ãtiq̃tus habuit solẽ. i. crastũ et bona spiritualia pro vestimento. Luna. i. mutabilis mundi prosperitas sub pedibus eius tunc erat scilicet contempta et calcata. q̃a procerto tunc sola spiritualia

licet ista mulier sit quoq; amicta sole.i.genetus claritate· et luna li cet sit sub pedibus eius.i.quis o mis defect9 et rusticitas vl etiã pa tria vel cautelas ẽ ei subiecta· si co ronata est stellis.i.amicis et pen tibus· solũ tamen remedium est fugere et ẽre auxiliuz petere.i.vi litatis nostre miseriam cogitare·

¶ I Cvl dic q9 mulier est hon9 vel pfectus prelatus habẽs solez discretionis· calcãs lunã pspitã tis· cõronatus et associatus stell· .i.tomis et honestis psonis claris nobilibus et discretis draco ẽ ali quis malicosus subdit9 quẽ ipse habz venenatus et bellicosus· Qñ ergo mulier ista.i.prelatus debet parere.i.aliquod bñficium alicui cõ cedere· statim prelium et cõtentõ in celo ecclie vel religionis fit inẽ draconem et michahelẽ.i. inter bo nos et ambicosos· nam draco.i. malicosus subditus cupit istum fetum.i. beneficium deuorare et obtinere· sed qñ iste fetus rapit a deo· et ex dei voluntate alicui bo no cõcedit· et draco ambicosus eicitur in terram.i.dimittitur in statu infimo nec promouetur· tũc draco iste irascitur cõtra mulierẽ .i.contra platum· et facit contra eum cõspiratões· et cõpellit eũ fu gere.i.adire curiã romanã vt ibi tueat· exẽplo dauid quẽ filius su us ambitiosus cõpulit fugere in desertũ· et tũc iste draco.i.subdi tus ambitiosus immittit cõtra eũ fluuium.i.accusationẽ crumnaliũ ipositionũ· quem misi terra.i.deus vel beata virgo vl firmitas fue ritatis· sanctitas iustitie· vel tra .i.aduocatorum sagacitas domis et pab9 bñ culta ore suo excusaue rit· et fluuium istum accusationum absorbuerit· vl terra.i.terrenorum donorum multiplicitas cõfortauerit pcerto in magno periculo erit· a tunc draco iste videns se non posse sibi nocere· illos de semine suo amicos et familiares proposse psequi ẽt et iuadit· Ezẽ·xxxij·Leoni gẽti ũ assimilaui te·

## ¶ Capm decimũtertiũ ¶ 2.

VIdit Johãnes bestiam vnã ascendẽtẽ de mari habentẽ cornua septẽ et capita decem· et su p capita eius noia blasphemie· Ista bestia similis erat vrso qtũ ad pedes· quia habebat pedes vrsi caput pdi· os leonis· et loquebatur grandia et blasphemias in deum et in sanctos· Et draco qdam dedit ei potestatem maximam in tãtum qd null9 erat in tra qui posset ei resistere· et ideo fecit bellum cõtra sanctos et deuicit eos et blasphemias loquebat cõtra illos qui celo habitant· Et data est ei potestas super omnem populũ tribum et linguã· et mirati sunt vniuersi et adorauerunt draconẽ q dedit potestatẽ bestie· Ista tñ bestia finaliẽ missa ẽ in stagnũ ignis ardẽtis et sulphuris· Apoca·xx· V

Qz ¶ Ista bestia ẽ baliu9 qui dicit bestia· qsi vastia· q tales solẽt vastare oia bõ subditoz Qui si gnat statũ humilẽ paupez a amaz

Bestia ascendens de mari est balliu⁹ officialis l' aduocatus · qui venit ex humili et vili plebe et pau pe statu qui sz tātum ascendit q̄q paulatim · q̄ acquirit plura officia et dignitates · habet etiaz plura cornua .i. magistros adiutores familiares · p quoz virtutez cēs alios corrūpit et iuadit · Aba cuc tercio · Cornua in manibz ei⁹ ante faciez eius ibit mors · Tales sunt similes pardo p crudelitatez i nfectōis q̄tum ad corpus Pardus em̄ ē animal p̄ceps ad sāguinem sic isti nō gaudēt nisi q̄n possūt occidere l' officiū sue crudelitatis exercere · Ysaye .i. Manus vestre plene sūt sāgume Jt̄ē sūt similes vrso p luxuriā q̄tuz ad pedes affectionis · Vrsus em̄ diligit summe dulcedinē mellis · Sic vere amor et affectio istoz nō ē nisi ad mel .i. ad dulcedinē luxurie et carnalitatis · Cantico · v · Mel et lac sub lingua tua · Jt̄ē sūt similes leoni p superbiam · et iactancie vanitatē q̄tum ad os locutionis · Leo em̄ ē animal superbissimum et os eius sēper ferret sic isti semp habēt os .i. verba leonina · superba · luxuriosa auctētica · iactācia · minācia · atq; vana · fetida et luxuriosa · p̄s · Os tuū habundauit malicia · Jdeo vere tales locuntur grādia iactādo blasphemas et cōtra deum et sācte mēdācdo · et contra sanctos .i. cōtra bonas personas et simplices et cōmināndo et accusādo · Job xxiij · Os meū implebo merepatiombz · Sed q̄ doctō tales habēt draconē qui dat eis potestatē · s · aliquē malū p̄ncipē et magistz cū quo sūt in seruitio et a quo dependet eoz p̄ncipal' potestas · vl' aliquē magnū cōsiliarium in curia p̄ncipis l' p̄lati qui eos sustinet in tātū q̄ nullus potest eis resistē immo popul⁹ et lingua .i. oīa genera hoīm timent et adorant talē etiā draconē et p̄ncipē q̄ eis dat hui⁹modi potestatē · Et breuiter ipsi faciunt bellū contra sanctos .i. cū bonis simplicibus et pauperibz · sās dico q̄ sūt in tra .i. abiecto statu qui sz sine terrena prosperitate viuunt · ipsos q̄z supant et deuincūt · Et contra illos q̄ sūt in celo .i. in statu religionis vl' ecīe vl' in celo .i. in statu dignitatis et excellēcie · blasphemas .i. accusationes et murmurationes ipie proloquuntur · Et finaliē totus ppl's miratur · tota patria loquitur de eoz gloria maiestate excellencia et veritate · Sz caueāt ne accidat illis sicut isti bestie que finaliter posita fuit in stagno ardentis ignis et sulphuris · sic vere isti in tormentis infernalibus comburētur eternaliter · et videmus tales sepe igne tribulationis comburi tēporaliter · et etiam deo iudice ad miseriam veniunt finaliter · p̄s · Vidi impium superexaltatuz et trānsiui et ecce nō erat · Haro em̄z cōtingit q̄ qui de nichilo veniunt ad tāta⁹ psperitatē q̄ finaliē nō decidāt in infortunij penalitatem

Et Vl' dic q̄ ista bestia ē cleric⁹ bestial' q̄ a mari .i. ab humili plebe et paupe statu venēs quādoz acq̄rit capita plura .i. dignitates et prebēdas et quandoq; cornua id est pompam vel elationes et iste

prōcerto a requirit magnaz potestatē non a se sed a draconē. i. ab aliquo aīm co vel fautore episcopo cardīali eius ꝓmotore. virtute cuiꝰ nullus potest sibi resistere quoquomodo. vt sup.

Vl dic ꝙ bestia est ātixps quem draco i. lucifer introducet. a ei dabit maximā potestatē. iste a mari. i. a peccatoꝝ amaritudīne veniet et ascendet. quia ī peccato erit conceptus et nutritꝰ. et ideo ille habebit septem cornua. i. septem peccata mortalia. vel in actu vl ī habitu. Item. x. capita. i. trāsgressiones decem mandatorum legis Iste habebit corpus pdi per crudelitatem. pedes. i. affectiones vrsi per fictam benignitatem. quia vrsus est animal quod amat ludere. sic iste alios terrēdo sicut pdi alios ludendo. i. blandiendo sicut vrsus seducet. Dane. vij. Ecce alia bestia similis vrso. Os eiꝰ erat leoninum per superbiam iactātiā et blasphemiam contra deum. et tribus ānis cū dimidio ꝑualebit et bene uiē nullꝰ poterit ei resistē. sed ēbus et lingue obediēt ei. et oēs mirabūē et stupebunt de istiꝰ potestate. sed finaliē pibit et igne et sulphure cōburetur in inferno.

Vidit iohānes sedam bestiaz ascēdēte de terra. et data ē ei potestas a ꝓma bestia. et oēm potestatē ipsiꝰ faciebat. a fecit sīg magna in tra. ita ꝙ fecit ignē de celo descendere in tram ī cōspectu oīm hoīm. et fecit oēs habitātes in terra pusillos et magnos. liberos suos paupes et diuites adorare bestiam primam. et portare imaginem eius. et numerū nois eiꝰ. a caracterē bestie in manu dextera. et in frontibus eorumdem In fine tamen ꝓma bestia et seda missē fūt ī stagnū ignis ardētis a sulphure. sicut dicit. Apoca. xix. Ista autem bestia habebat cornua sicut agnus et loqbat sicut draco. Nor Prima bestia ē ātixps sicut dictum est. et ista seda signat suos ministros pseudo pphetas q cū magī potestate xpiānos seducent. falsa miracula et signa facient. oīa genera hoīz adeum cōuertent. et ipsū facēt ab oībz credi et honorari nomē eius. et imagīnē reuereri. Et caracterē eius. i. magnitudīnē siue potentie impīi facient. i. tenaciter retinēi in fronte. i. in mente. Habebunt etiam cornua agni. i. fictam benignitatem. et loquent sicut draco per aptam crudelitatem. quia alios blandiendo sicut agnus. alios sicut draco seuiēdo seducēt. Finaliter tamē cū magistro suo ignis inēdoys cremabunt. Ezech. xxxviij. Ignis et sulphur et pluuia sup eos et super populū eius

Vl dic ꝙ ꝓma bestia q a draconē habet potestatē est malꝰ iudex princeps vl prelatus habēs pla capita. i. plures dignitates l castra. a draconeꝫ idē a dyabolo spiritualiter introductus sez in exercitū bonoz et malorum. Seda bestia signat ipsoz iudices et baliuos. qui ab ista prima bestia recipiunt autoritatem Isti ergo habent maximam in hoc mundo potestatem. et faciunt ꝓdigia a

signa in terra· Quia vere dato q̄ isti ascenderunt a tra. i. q̄ a statu ī simo paupe et hūili nati sint ipsi tamē faciunt edificia turres et p̄ dia et alia multa magna· ita q̄ o pibus q̄ isti faciūt· alī videnť di cere illud· dāne· iņ· Signa et mi rabilia feat apud me deꝰ excelsus Isti faciūt ignē descēdere m tram q̄ ignē rapine et exactionis v sure et auaricie faciūt pullulare q̄ p eoꝝ suggestiones et accusatō nes p̄napes et p̄lati suos sb̄ditos depōātur et eos igne rapine deuo rāt et mflāmant dicētes illud· Oath· x Ignē veni mittere et q̄d volo nisi vt ardeat· et breuiť isti seducūt oēs habitantes in terra· Et q̄re hoc q̄ ipsi habēt cornua si cut agnꝰ et loquūtur sicut draco· cornua enim que sūt p̄ma ps ad caput bestie· signāt mtroitū et m gressū et principiū ipsoꝝ· q̄ pro certo m cornibus m principio offi cij sui ipsi videntur benigníssimi sicut agnus· Sz vere m fine q̄n ā liq̄diu fuerūt m officio et creueŕt ipsi loquunť sicut draco. i. crudeliť et autēticē· populū cū muidia ac causādo et ad modū draconis om nem patrā venenando· Vnde p̄ pulus p̄t dicere Absorbuit me si cut draco impleuit ventrē suū te nerumdme mea· Jhere· li· Et bre uiť m tota terra eui p̄sunt nō re mānet seruus nec liber. i. nec re ligiosus nec secularis nec diues nec paup nec magnus nec puus quin istorū opulsionib⁹ malicijs et muentionibus oportet ipsum primam bestiam scz p̄napem vl prelatum adorare· et munera q emēdas dare vel alias honorare Isti em̄ faciūt p̄ suas exactōes· q̄ oēs alī veniant honorent et ado rent p̄napes et p̄latos· s· mune ra offerendo subuētōes p̄stādo et emēdas idebite largiēdo adorādo imagines eoꝝ. i. ipsoꝝ vxores fili os filias nepotes et secretarios eorūdē Nō est em̄ q̄ se absc̄odat a calore taliū imquoꝝ Vñ iob· iņ· Paruꝰ et magnus ibi sūt puꝰ et liber· Sed finaliť ista bestia prima scz malus princeps et bestia secda scz mali baliui eoꝝ igne et sulphu re oburēť et in inferno perpetuo cruciabūtur· Ecā· viņ· Vindicta carnis impij ignis et vermis

Vel dic q̄ p̄ma bestia cui nullꝰ p̄t resistere est peccatū luxurie que facit hoīem bestialem· l̄ē mulier pulchra et luxuriosa· Isti enim peccato pauci resistūt· nā luxuria vl̄ etiā luxuriosa et pulchra muli er p̄liatur contra sāctos et deum ut eos multotiens· sicut patz in sāpsone et salomone· Ecā· xxv· Nō est malicia sup maliciam muli eris· Secda bestia signat vetulas maq̄relas que seducūt habitātes in terra suis verbis et hoc q̄ ipse sunt sicut agnus dū blandiēdo be nigniť iuuēculas alloquunť· et si cut draco scz insidiando venenādo decipiēdo mq̄tū p eas alios ad pec cata trahunť· Et breuiť q̄ omēs habitātes in terra serui et liberi· seculares et religiosi viuites et paupes obediunt prime bestie. i. pcō luxurie l̄ alicui meretrici mu lieri· a q̄ oēs adorēt imaginē ei⁹ .i. ipsiꝰ pulchritudinē illud patet q̄ modo oēs homines portant m

frōtibz suis.ī.in apparētia cāractēs istius bestie.ī.i pssiōes luxurie scz gestꝰ dicta et facta. Etiam ad litterā mlti sūt q portant ea noīa in vestibz suis et ipsaꝝ imagines ſ signa. Vl etiā imagmē et caractērē habēt in frōte imꝑtū gerūt mēbra sue pulchritudms i aio a in eoꝝde numeꝝ etiā sui noīs defert. imꝑtū nomē suum in litteris scꝑtū secū gerūt. ps. Veritū in imagine ptrāsiuit hō. Ideo tam ꝓma q̄ scda bestia.ī.tam ipsa luxuria. vl mulier luxuriosa. q̄ sua vetula. igms et sulphureus fetoribz finaliē in inferno cōburēē. ps. Igmis sulphur et spūs procellaruz ps calicis eoꝝ. Vl dic q scda bestia est detractor. cuiꝰ cornua.ī.exteriora gestꝰ ē ad modū agni.ī.humilis et benignꝰ. ipse tñ detrahē do loqtur sicut draco ita q ignez discordie et rixe generat. et cetera.

Caplm decimūquartum. VIdit iohānes supmōtē siō agnū stantē. et in cōspectu eiꝰ. c. xliiij. mlia habentia nomen eius et nomē patris eius scꝑtū in frōtibus eoꝝ. Et audita ē vox in celo q̄si aq̄ mltaꝝ. tanq̄ vox tytharedoꝝ etytharizantiū in cythatis suis añ sedē agni. Et cātabant canticū nouū in ospectu agni et q̄tuor animaliuz et vigintiquatuor seniorꝝ. Et dicat q isti sūt q̄ cū mulieribz nō sūt cōmāculati. et q̄ ēpti sūt de tra. et q̄ sequūt agnū quocūq; ierit. et in quoꝝ ore nō ē inuētū mendacū. Apo. xiiij.

Vor Iste agnus signat hoīnes mites humiles ac benignos. q̄ ꝓcerto debēt eē ostituti sup mōtē ecclē ſ religiōms scz in excellētia dignitatis q̄ sēp sūt alys tales ꝑferēdi. Isti ergo debēt habē secū in societate plura genera hoīz scz animalia plena oculis añ et retro .ī.vitos discretos clericos clare videntes. Itē seniores et laycos maturos et honestos moruz q̄ venustate fulgētes. Itē catharistas.ī.catores deū et sāctos laudantes et canticū nouū.ī.diuinū officiū cantētes et mlta mlia aliorꝝ.ī. bonoꝝ subditoꝝ. Eccī. xiij. Viri iusti sint tibi familiare. Et isti ꝓcerto debēt habē ōsideratōes quatuor. q̄ nomē patris eoꝝ.ī.virtuꝰ nominis xp̄iam debet scribi in frōtibz.ī.in apparētia eoꝝ ꝑ honestaz cōuersatiōnē. agnū etiaz.ī.bonū plātū suuz debēt sēq̄ ꝑ imitationē. nec debēt cū mulieribz cōmāculari ꝑ luxurie abhoīatiōnē. Et debēt eē ēpti de tra ꝑ auaricie ostēptū. Et moē eoꝝ nō debz mueniri mēdacū ꝑ aliquaz malaz locutionē. Eccī. vij. Noli velle mētiri oē mēdacū. Et tales ꝓcerto. ſ. viri discreti eccīastici et maturi et in dei laudibz eleuati et veritate suffulti. a tra.ī. auaricia ēpti et segregati. sūt dign̄i eē in ospcū agni et in ospectu honoꝝ et plātoꝝ. in diuersis officijs et bñficijs ꝓmoueri. Et maxime oē mēdacū in ore ipsoꝝ non debz mueniri vtq; viri veraces a sine macula. Tales pculdubio decet eē fruitores plātoriuz et quoꝝ cūq; magtoꝝ. vñ in. ps. Nō habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Qui

loq̃tur ñqua non dicexi in cõspe
ctu oculorum meorum Oculi mei
ad fideles terre vt sedeant mecuz
Ambulãs i via imaculata hic mi
hi mmstrabit. Ecce quales debẽt
stare ante thronum et i offic̃ys p
latorum. vnde Apoca. vij. Stan
tes ante thronum. et in cõspcũ
agni amicti sunt stolis albis et pal
me in manibus eorum. ℣ Et
Vl dic q agnus est xps qui tãq̃
agnus ad occasionem ductus est
Ysaye. liij. Mõs syon signat cel
situdinem paradysi. syon enim i
terpretatur speculatio et in parady
so deus speculatur. Iste secuz ha
bet quatuor animalia euangelis
tas. et .xxiiij. seniores vniuersi
tatem scilicet patriarcharum et
prophetarum. Item citharistas
.i. chorum angelorum et archãge
lorum deum continue laudanciuz
dicentiũ. Cantate domino cantic̃ũ
nouuz. Et quid? procerto isti om
nes qui habent in frontibus .i. in
mentibus suis nomen dei patris
et fidem trinitatis scriptam et im
pressam et maxime q̃ sine macu
la sine mendacio et sine mulieruz
contagio perseuerant digni sunt
esse in conspectu eius sursum in
paradyso. et maxime quando ẽp
ti sunt de terra .i. de terrena cupi
ditate. Quia vere tales sequunt
et seq̃ possunt agnum xp̃m quo
cũq̃ ierit .i. vsq̃ ad altitudinez pa
radysi. Mathei. Sequar te mgr̃
quocunq̃ ieris. Sequuntur bomi
xp̃z per omnes vias perfectionis
ipsum imitando. tãdem sequũtur
eum in paradysum ipsum cõtẽ
plãdo Mar. xiij. Sequimini eum
quocunq̃ introierit. ℣ Et
Vel dic q agnus est ignarus ui
uentis prelatus. q̃ vere multi ta
les stant hodie super montez syõ
in statu regis et in excellẽtia dig
nitatis. q̃ hodie dato q̃ in religi
one et eccãa sunt multa animalia
oculata .i. multi viri discreti semo
tes prouidi. sit tamẽ q̃ quãdoq̃
in throno .i. in dignitate et prela
tione non ponunt hodie tales sed
magis agni .i. iuuenes et ignari
hodie fauore et precio et prece oc
cupant ecclesiasticas dignitates
Ysaye. iij. Dabo pueros principes
eorum et effeminati dominabunt
eis. Eccã. x. Vidi stultuz in digni
tate sublimi. Et ideo q̃d faciunt
isti? certe ipsi ponunt in conspcũ
suo .i. in diuersis prebendis et be
neficijs eccãe. mlta milia illorum
qui portant nomen patris sui .i. q̃
sunt de pentola sua et suorum de
patria et familia. Circa ipsos eti
am auditur maxima multitudo a
charistatum .i. adulatoruz q̃ acha
ris .i. linguis non cessant noua cã
tica resonare. Et breuiter quãdo
tales prelati sunt sic in thronis a
prelationibus indigne promoti
nolunt quemq̃ habere secuz nisi
adulatores et malas personas. a
cũ suis notis familiaribus et ami
cis parentibus replent totam ec
clesiam sanctam dei dicunt enim
illud cãti. v. Comedite amici mei
et bibite. ita q̃ tales conuocando
videntur dicere illud Ysaye. lvij
Vos autem accedite huc filij au
guriatricis semen adulteri et for
nicarie. ℣ Et
Vidit iohãnes quendã ãgelũ

volantem per medium cœlum habentem euangelium eternum vt euangelizaret sedentibus super terram · et clamauit voce magna dicens · Timete dominum qui fecit cœlum et terram mare et fontes aquarum quoniam appropiquat hora diei iudicii eius · ℣ Qui

¶ Iste angelus est predicator q̄ debet dici angelus .i. nuncius dei patris: qui purus et angelicus debet esse · isti traditum est euangelium et officiū predicandi · vt doceat et informet sedentes super terram .i. peccatores qui in hoc mundo super terram .i. ī amore terrenorum q̄uiescunt · Luce .i. Illumma re hys q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedent · Istis autem dicat q̄ timeant dominum et adorent eum qui fecit cœlum .i. ecc̄iam trīphantem · terram .i. ecc̄iam militātem que sepe teritur tribulationibus · mare fluctuosum .i. statum secularem · fontes aquarum .i. status a conuentus regularium vbi aqua dulcis deuotionis inuenīt · Jheremie · x Quis non timebit te o rex gentium · Summa intentio debet esse predicatorum quomodo imprimant timorem diuinum in cordibus audientium · exemplo thome: Ratio autem assignatur quare debent timere · quia appropinquat hora iudicii · vbi impios condempnabit · Dominus iudicabit fines terre · primo · Regum · secūdo · ℣ E

Q Vidam angelus clamauit q̄ babilon ciuitas magna cecidit q̄ de vino fornicationis sue potauit omnes gentes · ℣ Qui

¶ Iste ānelus signat oēs p̄dicatores q̄ p cecto oēs clamant et a pr̄incipio clamauerunt babilon .i. mūdū plenū cōfusione cecidisse et a statu virtutū a principio corruisse et vino .i. cōsolatōe siue fornicatōis .i. sue psperitatis peccatores inebriatos fuisse · Jhere · v · De vino furoris eius bibebāt gētes ideo cōmote sūt · ℣ F

Q Lamauit quidā āgelus q̄ q̄ cūq̄ adorauerunt bestiam et imaginem eius et acceperit caracterem eius oportebit eū bibere de vino furoris dī · a cruciabit igne et sulphure in cōspectu angelorū et agni · Fumus eius in secula seculorum ascendet · nec habebit requiem die ac nocte · ℣ Qui ¶ Angelus iste est sacra scriptura vl cōmunitas sāctorū · isti enim p̄dicāt atq̄ clamant q̄ illi q̄ adorant et honorant bestiam .i. malā mulierē bestialem luxuriosam · et q̄ eius imaginem .i. pulchritudinē venerant q̄ et caracterē .i. impressionē sui amoris retinent at fruant · tales dico calicem furoris .i. vīdicte dei et austeram sententiam potabūt Ezech · xxiij Calicem furoris domini bibisti et potasti illum vsq̄ ad fecem .i. vsq̄ ad eternā dampnationē · et igne et sulphure cremabunt .i. erūt in ardore et fetore in hoc mūdo p culpā · et finaliter in inferno p penā · et fumus eorum .i. eorū infamia ppetuo ascēdet a ppetuo ipsorū dolor et gemitus nō requiescet Trenorū · nn · Lassis nō dabat requies Ad iram enim luxuriosus q̄ ē īfatuatus de imagine et pulchritudine mulieris p ē ī igne cupiscēcie

et angustia labore et infamia et finaliť ippetuū erit ī dolorē et ēsti cia·ps·Laborabit ī ēternū· ℣ Ecce

Ista est nubes candida in ce lo· et super eam similis filio hominis· et habebat coronam au ream in capite et falcem acutam in manibus · et dictum est ei a quodam angelo· qp ipse mitteret falcem suam et meteret messem terre que maturuit· Et misit fal cem suam et messuit terram·

℣ Moraliter Per nu bem que de vaporibus terrenis et aqueis constituiť· intelligitur corpus humanum de terra et a qua.i.de carne et sanguine consti tutum· angelus qui est ī nube cā dida est bonus prelatus et ange licus· qui in nube corporis habet candorem castitatis· Iste habet coronam auream.i. excellentiam dignitatis· habet falcem ī manu .i.acumen rigoris et iudicarie po testatis· Sed alius angelus.i.alie persone bone collegii sui · que ha bent zelum ecclesie vel religionis debēt eum stimulare qp ipse mit tat falcem suam.i.qp ipse exerce at iusticiā et rigorem· et qp terrā io ē subditos terrenos et auaros metat abscindat et castiget· Un de pro certo quando ipsi vident malos in patria habūdare· ipsi debent dicere et consulere prīo cipi vel prelato illud· Johelis· iij Mittite falces quoniam matura uit messis· ℣ Et Vi dit qp nubes hec est crustus qui in nube candida.i.in purissima virgi ne fuit visus· Iste enim habet co ronam auream.i.regiam potesta tem et honoris dignitatem· fal cem etiam acutam id est rigoris austeritatem· Quando ergo in iudicio messis terre.i.reprobōrum multitudo maturaverit.i.satis cre uerit · tunc vere ad instinctum angelorum martirum et sanctōr et per eorum ministeriū ipse mit tet falcem suam id est ōmdictam sui rigoris et sue iudiciarie potes tatis· et falcabit et euellet de mū do messem terre.i.collegiis repro borum· Mathei· vicesimoquinto Mittet filius hominis angelos su os· et colligent de regno suo om nia scandala ℣ Vel dic qp iste est malus prelatus qui in nube candida.i.in candore mūda ne glorie conuersatur· qui cum falce acuta austere correctionis et crudelitatis ad voluntatem alterius angeli.i.ad voluntatem angelorum su orum b aliuorū et falsōrum consi lioāirum falcat et colligit messem te.i.bona terre et subditorum suo rum· quos tales excoriant pōdan tur· Dicunt enim mali angeli.i.ba liui dominis suis quando occasio nem nocendi adiuenerunt· Mit te falcem tuam et mete· quia ve nit hora vt metať qm maturauit messis Vñ satis acto p̄ sequēť· Mit te falcē tuā et vindemia botros vi nee tre· a hoc maxie dicūt qñ vi dēt rusticos pullulasse· vñ de tali bz dicť· Joh·iiij· Alij laborauerūt a vos ī labores eorū introistis· ℣ Et

Vidit iohēs quēdāangelū exiē de templo habētē falcē acutā· a ve nit alius angelus de altari q̄ habebat ptā tē sup ignem· et clamauit voce magna ad alīū angelum· Mitte

falcem tuam et vindemia botros vinee terre quoniam mature sūt vue eius. Et misit falcem suaz et vindemiauit vineam terre. et misit in lacum dei magnum. et calcatus est lacus extra ciuitatē et exiuit sāguis de lacu vsq; ad equos frenorū per stadia mille sexcēta.

VOx Angeli ille est xps qui de tēplo paradysi in die iudicij veniet. iste enim habebit falcem acutam. i. potestatem acuti rigoris et iudiciarie potestatis qua peccatores atrocit̄ falcabit. Secundus āgelus signat āgelos dei ministros. qui tunc temporis erūt executores iuste sententie. et ideo isti dicuntur habere potestatem super ignem eo q; ignis et ardor diuine iustitie per eorū ministerium exercetur. Dicatur etiā iste angelus venire ab altari. i. ab ista sede maiestatis diuine a q̄ omnes accipient potestatem. Isto ergo secundo in exercitu angelorū clamāte et ministrante. veniet filius dei angelus testamenti et mittet falcem iuste iustitie in vineā terre. i. in collegio hoīz terrenorū. qui dicuntur vinea q; alios inebriāt dictis et factis suis malis. vino scilicet in quo est luxuria. botros etiam. i. homines fuscandet et vindemiabit et a terra euellet. et vineam. i. mundum suis fructibus. i. habitatoribus denudabit. Treno xp̄. p̄mo. Vindemiauit me sicut locutus est dominus. Botros istos. i. molles et ebrios potatores vini in quo est luxuria mittet in lacum dei magnum. i. in īfernum vbi erūt decalcati et depressi. et sāguis. i. pena et dāpnatio illius lacus īferni attinget vs̄ ad equos. i. vsq; ad carnales peccatores. et vsq; ad frenos equorū. i. vsq; ad ipsos qui ipsos frenant et regūt scilicet ad mundi principes et rectores. Et sic in sanguine etne dampnationis erūt peccatores tā subditi q̄ magni. Ideo dicatur. Ysaye. xxxiij. Cōgregabūtur congregatione vnius fascis in lacum. et claudentur ibi in carcere

VLCVS dic q; primus angelus signat principes et tyrannos. qui procerto omni die de tēplo. i. de amore et deuotione templi ecc̄e fugiunt et exeunt et recedunt. Isti dicuntur habere falcem acutam. i. potestatem pumē dicti et autoritatem iurisdictionis. Secundus angelus signat baliuz baliuos et officiales. qui vere de altari veniūt. q; tales nō dligūt nec missam nec altare. immo exeunt fugiunt et recedunt. ideo dicuntur ex altari venire. non ad illud ire. Secūdus āgelus clamat ad primum. i. malus baliuz et cōsiliarius clamat et consulit p̄lato principi et tyrāno. q; ipse mittat falcem iuste potestatis in vineam ē re. i. in terram sibi subiectam. et in patria sua. et hoc vt ipse per rapinam accipiat et colligat botros vinee. i. bona temporalia subditorum dicēs cum iezabel illud. iij Regū. xxi Surge posside vineam nabot. Et isti secundi āgeli id est praui baliui et cōsiliarij dicuntur habere potestatē super ignem idē super ardorem auaricie et rapine q; ad hoc tenentur a principibus

vt alios ignıant et inflāment et molestēt. Dani. vij. Fluuius igneus rabiduſq egrediebatur a facie eius. Et ideo ad eorum īstinctū et consiliū ipsi pīm āgeli falcāt et spoliant terraz suaz et bona temporalia subditorum a mittunt in lacum .i. in hospicium suum. et ipsum exinde calcant et replent. ita q sāguis .i. huius exactionis et crudelitatis infamia. necesse est q exeat et appareat et quādoq puenıat vsq ad frenos equorum .i. vsq ad superiores mūdi prīcipes et rectores scz ad regem et ad papam qui alios diriguntur atq frenant. mītum videlicet subditi sic depressi coguntur appellare. et talium crudelitates superioribus intimare. VI. dicit ad Ieām q hodie sanguis substātie subditorum vsq ad frenos equorum peruenıt mītum falerati equi de bonis istorum emūtur et mītum pompe dominoruz ad expensas istius sanguinis deducuntur. ita q istis potest dici illd Ysa .i. Manus vrē plenı sunt sanguine.

## Capl'm qndecimum. VI.

VIdit Johannes mare vitreum mixtum igne et eos qui vicerunt bestiam et imaginem eiꝰ et numerum nominis eius stātes supra mare habētes cytharaz dei et cantabant canticum moysi et agni. Apo. xv. Mor Mare istud signat eterne glorie voluptatem. Et dicitur mare ꝓpter habundanciam inexhauribilez. Dicitur vitreum ꝓpter claritatem inoffuscabilem. Dicitur mixtum igne ꝓpter caritatem inextinguibilem. In tali ergo mari .i. in eterne glorie claritate videbuntur finaliter illi qui vicerunt duz viuerent bestiam .i. diaboli qui omnia vastat. seu filiam eius .i. peccatum superbie. et imaginem eius .i. mulieres et peccatum luxurie. et numerū nominis eius .i. numerationem peccunie. vel peccatum auaricie. Tales dico erunt in isto mari .i. in affluentia glorie sempiterne. et ibi cantabunt canticum moysi .i. canticum veteris testamēti. et canticum agni .i. euangelij. Moyses enim. et agnus .i. christ⁹ fuerunt duo legislatores. a quo pendent lex et prophete. ideo tūc quelibet anima beata poterit dicere de illo mari illud. Ezechielis vicesimo septimo. Perfecti decoris ego sum et in corde maris sita. Econtra vero qui ista tua non vicerunt. sed acceperunt nomen et imaginem et numerum .i. superbiam luxuriam et auariciam. in stagno ignis .i. in inferno ponentur et in ipso perpetuo comburentur. Apocalip. decimonono. capitulo. Qui acceperunt caracterē bestie et q adorauerūt imaginē bestie vidi missi fuit hij duo in stagnū ignis ardētis et sulphuris. VI. Apertū ē tēplū tabnaculi testimonij in celo. a exierūt. vij angeli habentes septem plagas de templo vestiti lapide mundo. a cādido. amicti circa pectora

zonis aureis · et dedit eis vnum ex q̃tuor animalibus septem fialas aureas plenas iracundia dei viuentis · a tunc impletum est tẽplu dei fumo a maiestate dei et virtute · et nemo poterat introire in templum donec consumerẽtur septem plage angelorum istorũ ·

Vox Isti septem ãgeli signant vniuersitatem prẽdicatorum et virorum perfectorũ · qui de templo eccãe vl religionis in mundum exeunt et mittuntur Isti habent septem plagas · quas auditoribus suis possunt inferre plagam et dolorem contritionis de septem vicijs capitalibus que fecerunt · Et isti vestiti sunt lapide .i. duricia et firmitate propositi qui lapis .i. constãcia debet eẽ mũda ab omni prauitate et candida castitate. Isti debent esse cincti zonis aureis circa pectus · quia circator et pectus debent zonam habẽ aureã .i. legẽ amoris .s. euangelĩ et caritatis vinculum · que ipsos debet stringere et angere ne per vanos defluant cogitatus · Aurũ rubet et est cũctis metallis precosius et signat rubore caritatis que ommibus super eminet · supũ .i. Precinctum ad mamillas zona aurea · Isti ergo septẽ accipiunt fialas aureas .i. predicationes suas que sunt fiale ad potandum a inebriandum auditores · et hoc ab vno de quatuor animalibus .i. a q̃tuor euãgelistis et euãgelijs eorundem · de quibus debent pdicatores accipere thema suum · Iste ãt fiale ire dei dicũt · qr q̃n ĩ pdicationibus doctorũ et in sc̃ptura de ira et iustitia diuina ostẽdit tunc tẽplũ dei .i. loc9 vbi pdicat iplet fumo et obscuritate sicut habetur Ysaye vi · vbi dicit Et dom9 repleta est fumo · qr q̃libet sit feruidus a turbid9 de statu proprio q̃n audit pdicationẽ et dei vindictaz et irã imminẽ · q̃ sibi in fiala ppmat qr nesciat homo vtr amore l odio dign9 sit · sicut dicit · Eccãs · ix · Impleta ergo domo dei fumo et hoc a maiestate dei cõsiderata et ãnunciata · nemo pt intrare tẽplũ dei · qr tunc nõ estimãt se posse nec debere intrare tẽplũ padpsi ppt irã dei et rigorem siue iustitie que sibi predicatur · sic enim homo timid9 et fumidus necesse habet recurrere ad deum · requirere salutem nã ex proprijs meritis sed ex dei largitate · Roma · xi · Si aũt gr̃a iaz non ex operibus · alioquin gratia non est gratia ·

Vc Vl dic q̃ isti angeli signant baliuos et officiales · qui in templo .i. in domibus principum conuersãt · tales enim hodie sunt induti vestibus mundis et candidis · et ad litteram lapidibus et margaritis sunt ornati · et zonis aureis circuncincti · Tales habẽt plagas nouissimas · quia vsq ad vltimũ ipsi per rapinas vulnerant subditos quibus presunt · Isti habent fialas plenas ira dei · Phiala que est vas plenum liquore signat consuetudines et voluntates taliũ iniquorum · que pro certo sunt plene veneno malicie et iracundie · quia per rapinam omnes inuenenant Et ideo templũ impleẽ fumo · qua vere templum dom9

iracundie · q̃ per rapinam oẽs inuenenant · Et ideo tẽplum mplet̃ fumo · q̃ vere tẽpla domus pncipum et prelatoꝝ fũt hodie plena fumo .i. infama ꝓp̃t istorũ neq̃cias et rapinas · Baruth · vi · Nigre fũt facies eoruꝝ a fumo qui in domo fit · Nemo ãt poterat intrare tẽplum donec cõsũmarent̃ plage istoꝝ angeloꝝ · quia vere nullus potest intrare domum pncipuꝝ nec fieri de familia sua · nisi velit esse talis angelus · s · qui cõsũmet et pficiat et vulneret per rapinaꝝ

℣ Vel dic q̃ isti sunt demones qui habẽt plagas ẽbulationum · et fialam et pocula temptationum · quibus mediantibus fumus obscuritatis · a error ignorantie et peccati generatur in templo conscientie · et sic impediuntur homines ne intrent in templum paradysi · ℣ Vel dic q̃ tẽplum est ecclesia · que pro certo hodie plena est fumo .i. oĩoda vanitate infamia vel ignorantie obscuritate · Vl̃ fumo qui lacrimas inducat .i. tribulationũ amaritudine et dolore · Angeli isti sunt mali ecclesiastici qui habent phialas plenas ire dei .i. conscientias plenas vitijs et peccatis · habent etiã plagas nouissias et grauissimas q̃ isti suis malis exẽplis plagãt et vulnerant totum mundum ·

Breuit̃ ergo sic fit hodie · q̃ nullus potest intrare templum eccie ad beneficia obtinẽda · donec cõsũmentur super eum plage multe · q̃ nullus hodie promouetur quĩ ẽbulationes plurimas etiã ab ipsis malis eccãsticis pacatur · hõ etiã hodie vix ingreditur nisi plaga simonie adulationis vl̃ violẽtie ẽrga eũ cõsumetur · Za · xiij · Quid sũt plage iste in medio manuũ tuarũ · et dicet hijs plagatus sum in domo eorum q̃ diligebãt me ·

## Capl̃m · decimũ sextũ · ℣ a

Primus angel⁹ effudit fialam suã in terra · et factũ est vulnus seuuꝝ et pessimũ hoibꝫ · q̃ habebant caracterem bestie · et in eos qui adorauerunt imaginẽ eius · Apo · xvi · ℣ Oꝛ Iste angel⁹ est xp̃s q̃ dicat̃ ãgel⁹ testamẽti · et dicat̃ p̃m⁹ et p̃mogenit⁹ in mltis fratbus · ad Roma · viij · Phiala eius sẽtencia et iusticia · Bestia ẽ dyabol⁹ · Caracter quẽ ipse imp̃mit ẽ peccatum Imago eius ẽ mũdi gloria · q̃ nõ ẽ realis sed ficticia et imaginaria · Vl̃ ymago est pulchritudo mulieꝝ · Bestia aũt peccatum luxurie qđ facit hoĩem bestialem · Caracter et gestus signa et dicta insolentie et leuitatis cãtus et saltus · q̃ õnia a bestia .i. a luxuria ip̃ramunẽ · Qñ ergo p̃m⁹ angelus xp̃s effuderat phialaꝝ ire sue .i. sententie iudiciarie super terram ipios terre condempnando · tunc vere fiet vulnus seuũ et pessimum .i. vulnus eterne dampnationis illis q̃ bestiã .i. dyabolũ ei obediendo adorauerunt · q̃ caracterẽ prec̃ et ipssiõez sue suggestiõis recepiũt · a q̃ imaginẽ ei⁹ .i. mũdi

glorã dilexerũt. Vel vulnꝰ etne dãpnacõis fiet hys qui caracterẽ .i. ipsionẽ bestie. i. peccñ luxurie receperũt et q̃ imaginem huiꝰ bestie. i. mulieꝝ luxuriosas adorauerunt et honorauerunt. ℣ b

℣ Vl dic q̃ qñ ꝑmus aduocatus vl consiliarius effundit fialã suam. i. accusationem et venenũ accusationum et malorum cõsiliorũ sup̃ terram. i. cõtra subditos tunc sequit̃ vulnus seuũ et pessimum. i. seuicia exoriationis et rapine subditorum. Vl dic q̃ angelus ẽ dyabolꝰ. qui dicitur ꝑmus q̃ ipẽ est principum viarum dei. Job. xl. Iste em̃ effũdit phialam i terra. i. venenum temptationum. et sic sequit̃ vulnus seuum. i. diuersa vicia et peccata. maxime super illos q̃ caracterem bestie. i. carnis suggestionez acceptant et hñt et q̃ ymagines mũdi. i. mulieres vl res delectabiles amplectuntur. Sapiẽ. vij. Diligit mortue ymaginis effigiem sine aĩa. Vl dic q̃ fiala est prosperitas que vulnus discordie introducit. Vl dic q̃ iste est predicator vel detractor. per quorum malicias sequũtur lites et vulnera. ℣ c

℣ Secundus ãgelus effudit fialã suam supra mare. et factus ẽ sãguis tanq̃ mortui. a oĩs aĩa viuens mortua est in mari. ℣ Mor ℣ Mare fluctuosũ amaꝝ a turbidũ ẽ mundoꝰ vbi fluctꝰ tẽptationis. obscuritas ignorãtie rubor ẽsticie et desolatioĩs et amaritudo ẽbulationis viget. Oñ ergo scõs ãgelꝰ. i. dyabolꝰ effũdit fialã suã. i. suam venenosã tẽptationez supra mare huius mundi tunc vertitur sanguineus et carnal quia suggestio dyaboli facit in mundo generari sanguinem luxurie et carnalitatis que more sanguinis quicquid tangit ifcit et corrumpit. Ideo illi qui in isto mari. i. in mundo viuunt vita carnali moriuntur morte spirituali et peccato luxurie corrumpuntur ℣ saye. nono. Vestimentum mixtum sanguine est in combustione et cibus ignis ℣ d ℣

℣ Vel dic q̃ mare est religio que debet esse amara per penitentiam et contritionem. quando ergo angelus effundit in tali mari phialam suam. id est quando dyabolus amministrat in religione bona temporalia et prosperitatem huius vite tunc vere ista religio fit sanguinea et carnalis. et sanguine voluptatis et luxurie tota plena. Ideo anime que i isto mari. i. in religione versantur. quasi omnes hodie sunt mortue scilicet propter luxuriam et ifecte propter carnalitatem. ps. Conuertit aquas eorum in sanguinem. ℣ Vel dic q̃ iste secundus angelus signat primapem l consiliarium q̃ est scõs in domo l curia alicuius primapis vel prelati. Nam quando talis effundit phialam suam. i. venenũ suoꝝ malorũ ꝯsiliorũ i aure mgri sui. tunc vere mare fit sãguis. q̃ in mari. i. in patria subiecta sanguis. i. crudelitas generatur. et ideo qui viuunt in hoc mari. i. simplices subditi occiduntur per exoriationes et rapinas. Cõstat enim q̃ per ꝯsiliũ malorum.

prīcipes facīt crudeles exactōes et qñq; sanguineam occasionem et rapinam. ℣ E

Qrtus angelus effudit fialā suam super fontes et flumina · et factus est sanguis · et audiuis est alius angelus dicens · Justꝰ es domine qui hec iudicasti qz sanguinem sanctorū tuorum effuderūt et sanguinē dedisti eis bibere · ℣ Iste angelus est crustꝰ q̄ dicitur secundus · qz ipse est secunda persona in trinitate Iste enim effundet in die iudicij fialam suam id est sententiam et maledictionem suam super fontes et flumina .i. super delicias et voluptates · et tunc conuertentur in penam et dampnationem que per sanguinem designatur · Et ideo dicitur deum iuste iudicare illis q̄ effuderunt sangninem sanctoruz id est substancam simplicium sūditorum · talibus dico datur sanguis bibere id est eterna dampnatio seu pena eterna · p̄s · Conuertet aquas eorum in sanguinem · Vl dic qz qñ angelus .i. dyabolꝰ effundit fialam suam temptationum · tunc fontes et flumina id ē mundi diuicie et delicie ī sāguinē .i. in peccatum luxurie conuertūtur · Facile enim est vt homo dediuitijs et delicijs ad luxuriaz dilabatur · Vnde sapiētie · xi · Pro fōte sempiterni flumnis humanuz sanguinem dedisti iniustis · ℣ F

Qvartus āgelus effudit fialā suam in sole et datū ē ei affligere homines estu et igne · et estuauerunt estu magno · et blasphemauerunt nomen dei habētis potestatem super has plagas · et nō egerunt penitentiam vt darēt illi gloriam ℣ Qoz E Iste angelus est dyabolus qui fialam venenose suggestionis effūdit in solem .i. in papam vel regem · et in alios primates vl prelatos · Vl iste angelus signat eorum cōsiliarios · officiales · aduocatos senāstallos · qui fialam .i. venenum malorum consiliorum actionum suggestionū ipsi soli .i. ipsis principibus et prelatis ꝓpinant · et tunc iste sol .i. pīceps l prelatus fulgens autētica maiestate et mūdana claritate eorum consilijs et instigationibus conatatus affligit homines sibi subditos estu et igne .i. ardore auaricie et igne rapine et extorsionis · ita qz ipsi q̄ blasphemāt et vilificant nomen dei pre tristicia et dolore · Judith · vij · Cecidit sol super caput eius et mortuus est ℣ G

Vl dic qz angelus iste est dyabolꝰ · qui fialaz sue suggestionis admiscet soli .i. splendori glorie mūdane · ideo iste sol .i. ista prosperitas mūdi affligit et cruciat homines qui ipsam diligūt igne et ardore cupiditatis et estu luxurie et carnalitatis · a quādoqz cogit eos nomen dei per diuersa vicia blasphemare · p̄s · In ignem decides eos et in miserijs nō subsistēt · Vl dic qz hoīes obstināti dato qz a sole xpō affligāt ardore tribulationuz ipsi tamē nō agūt penitētiā · ꝑ deū blasphemātes potiꝰ in pcīs obdurāt · Job · xli · Cor eius īdurabit q̄ si lapis · ℣ D

Qvintus angelus effudit fialaz

fuper ſedem beſtie· & factum eſt regnum eius tenebroſum· et mã ducauerunt linguas ſuas pre dolore et blaſphemauerũt deum cæli pre doloribz et vulneribus ſuis & non egetunt penitentiam ex opibus ſuis· ℣ Vor ℭ Beſtia eſt crudelis princeps vel prelat⁹· qui diſſipat terram ſuam· quia beſtia ſecũdz p̃ſidorum dicitur quaſi vaſta· a vaſtando· Sedes ipſius eſt iudex vel baliui ſui vl̃ ipſorum poteſtas iudiciaria· Angelus ergo. ı. dyabolus effundit quandoq; phialam auaricie acceptiõis q; p ſonarum ſuper ſedem beſtie. ı. ſup illos qui regem vel iuriſdictionẽ p̃incipis vel prelati tenent. ı. ſup iudices et baliuos· & tunc totum regnum. ı. tota patria fit turbata et tenebroſa· q; ſicut dicitur Prouer· xxviij· Regnantibus impijs tuma hoĩm· Nam tot dolores et vulnera rapine et verbera paupertatibus et ſubditis inferũtur· q; ipſi cogũntur per triſticiã· linguas et labia maſticare· et deum cæli blaſphemare et de ſe deſperare et ſine penitentia contra deũ murmurare· Prouer· xxix· Cum impij fũpſerint primatum gemet populus· ℣ Vl̃ ℭ Vl̃ dic q; ãgelus eſt hereticꝰ· cuius fiala eſt corrupta et venenoſa doctrina· quam vt effũdit ſup ſedẽ beſtie. ı. ſup illos qui ſedent in prelatione et iudicatura huiꝰ mũdi· ſtatim totũ regnuz et oẽs ſubditi fiunt obſcuri et tenebroſi pignorãtiaz et errorem· Ideo ſepe accidit q; p deſperatione iſti frendunt contra deum linguis et de nubꝰ blaſphemando· non curant amplius pe nitere· Apoca· ij· Dedi illi tempus vt penitentiam ageret· et ipſa nõ vult penitere a fornicatione ſua· Vel dic q; ſedes eſt iudex vel prelatus· iniq; ꝓcerto cũ angelus. ı. adulator effundit phialam adulationis· ſtatim facit totuz regnum ſeu collegium tenebroſuz ſeu turbatum· q; ad voce adulatorum mali prelati turbãt et deſtruunt terram ſuam· et ideo hoĩes pre dolore et murmuratione manducant et deuorãt linguas de eo obloquendo· ℣ K ℭ Vel angelus eſt criſtus i iudicio qui fialam ſue ſentẽtie ſuper ſedẽ. ı. dampnationis ſententiam ſup pre ſidentes in trono et dignitate huius ſeculi fulminabit· & tũc totum regnum beſtie. ı. totum collegium reproborum· in quibus beſtia. ı. dyabolus et antixp̃s regnauerit fiet tenebroſum· quia infernalibus tenebris recludentur vbi predolore et deſperatione linguas p̃p̃as maſticabũt· deũ & ſanctos blaſphemabũt· & p̃ obſtinatõe nũq; de malis omiſſis pẽitebũt ℣ L ℭ Ext⁹ ãgel⁹ effudit fialã ſuaz ſuper flumẽ illd magnũ euphratẽ & ſiccauit aq̃s eius· vt p̃pareť via regibz ab ortu ſol· Et tũc vidit iohãnes exire de ore draconis et beſtie· et de ore pſeudo ꝓphete ſpũs immundos tres ad moduz ranarũ qui ſũt ſpũs demoniorũ facientes ſigna· et iſti ſpũs p̃cedũt ad reges totius terre cõgregare eos ad p̃lium ad diem magnum dei· Et congregati ſũt in mõte q; dicť hermagedõ. ı. mõs fuxt te dicť Petrus q; vigilat

et qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. ℣ Qor ℇ Iste angelus est dyabolus. Eufrates frugifer est religio q̄ solebat fruges et fructus bonorum opum a virtutum facere. Dyabolus ergo cum fiala sue temptationis siccat hodie a flumine religionis aquas eius. i. aquam cōpunctionis et cōpassionis. Ideo reges qui sunt ab ortu solis. i. perfecti viri. qui in ortu gratiarum et virtutum alios regunt et docent in p̄lium cōgregantur. qua re vera reges et p̄lati maiores et prouecti. qui fūt in ecc̄a vel religione sunt hodie preliantes admuicem. i. discordes et diuisi. q. quilibet vult appere magis q̄ socius suus. Ideo quilibet facat sectam suam. qđ totum accidit propter siccationez et defectū aquarum cōpunctionis et deuotionis. si enim iste aque semp durarent semper filij ecc̄e concordarent et nunq̄ discreparent. p̄s. Abierunt in siccō flumina. Sed quomodo fit ista briga seu cōtentio ecc̄e? nam dracones. i. detractores malitiosi. bestie. i. rudes viles et monstruosi. pseudo prophete. i. ypocrite ficti et superstitiosi. tales dico emittunt hodie de ore suo multos spiritus immundos. i. multa verba inusta et praua in modum ranarum. quia ista verba videntur esse ranarum per clamorem improbe loquacitatis. nā malitiosus emittet verbum detractionis bestialis. propheta falsus hereticus vl̄ ypocrita verbum deceptionis et fictionis. et sic fit q̄ iste rane. i. ista malorū mala verba currunt hodie vsq̄ ad ortum solis. i. circumquaq̄. Et ideo fit q̄ p verba istorum adulatorum detractorum et duplicium ypocritarū reges terre. i. multe bone persone que alios deberent regere diuidūtur et preliantur et sibi inuicem publice et secrete aduersantur. Ecc̄. xxvij Susurro a bilinguis maledictus et cetera. Et ideo vir tot tribulationibus beatus est q̄ non magis adheret vni parti q̄ altera. sed custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. i. tenet se clausum et inuolutum. ne appareat turpitudo suarum malarum affectionum vl̄ aliorum vicioꝝ. Quia in omni casu maxima beatitudo ē quando homo se tenet ita clausū vestitum et celatum q̄ nudus et manifestus non appareat. et q̄ ē pitudo suorum actuum et vicioꝝ et nuditas. i. paupertas operum bonorum nemini se ostendat Actuum. duodecimo. Circunda tibi vestimentum tuum et sequere me. ℣ Qo ℇ Vl̄ dic q̄ eufrates est homo qui fruges gratiarum et virtutum dicatur querere. iste ergo per fialam dyabolice temptationis siccatur ab humore deuotionis et cōpassionis. et ideo vere cōsumptis a quis deuotionis et lacrimarum statim preparatur via regibus terre. id est capitalibus vicijs et peccatis. que in eius cōscientia congregantur. vbi per diuersos motus affectus et cogitatus contrarios preliantur. Psalmista. Reges terre congregati sunt. et

conuenerūt aduersus dominū a aduersus xpstum eius. Beatus ergo qui vigilat ne est sollicitus ē de virtute. et qui vestimēta virtutum custodit. ne post mortem nudus appareat coram deo. ¶ Vel dic q vestimentum est virtus honestatis que omma coopert et celat. quam bon et mali debent custodire. ne turpitudo suarum concupiscentiarum appareat arcunquaq; deus putrudus dicit. Proū. xxv. Qui spernit sup ifidelī in die āgustie. a amittit pallium in die frigoris ¶ Septimꝰ angelus effudit fialam suam in aere. et exiuit vox magna de tēplo et facta sunt fulgura tomtrua voces. et terremotus factus est magnus. qualis antea non fuit. et tunc facta est ciuitas magna in tres partes. et ciuitates gētium ceciderūt. ¶ Mora litter: ¶ Aer clarus et limpidus signat statum clericorum litteratorum. qui sunt clari per subtilitatem scientiarum et discretionum. In istis ergo effudit angelus sathane phialam venenatarum temptationum. et fialā. i. poculum prosperitatis temporalis et voluptatis. Et tunc prōcerto vox de templo audita est. quia ad litteram dicitur q quando procurante dyabolo primo fuerunt dati redditus ecclesie audita est vox in aere dicens. hodie effusum est venenum in ecclesia sācta dei. et quare venenum. quia tunc vere in statu clericoruz et religiosorum audiri cepterunt et videri fulgura que ledunt oculos malorū exemplorum. et tomitu aliarum a turbationum. voces infamiaz et contentionum. terremotus tribulationum rapinaz inuasionuz Et breiuē tota ciuitas magna et sancta. scz ecclā diuisa fuit in tres partes. q ibi est vna pars que sequitur superbiam et vanitatez. alia luxuriam et carnalitatem. alia auariciam et cupiditatem. Iste sunt tres lancee infixe in corde absolon. i. peccatoris. et ideo sequitur terciū. q ciuitates gentiuz ceciderunt. Est enim consequens q clericis delinquentibus ciuitas gentium. i. status secularium personarum. per eorum mala exempla et vica corrumpantur. et facilter cadant in peccatum. ideo dicitur. Trenorū. primo. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo. et cetera. ¶ O Vel dic q aer est prelatus ecclesie vel religionis. altus et clarus excellentia vel dignitate. Quando ergo talis est prelatus fiala dyaboli ca. i. malicia et inquitate. tunc in templo religionis vel ecclesie audiuntur voces magne litium vel contentionum detractionum appellationum. Videntur etiam ibi fulgura id est mala exempla. q ab ipso et malis subditis ostenduntur. ¶ Item tomitua iactātie. et verba blasphemie et comminationis quantuz ad subditos et vltra hec terremotus tribulationum et oppressionum. quia tales verbis cōminatoryz et oppressionibus grauant subditos et innocentes. et maxime

illos qui non sunt de parte sua. Ideo ciuitas ecclie vel religionis diuiditur in plures partes per pcalitatē et in plures sectas. a ex hoc sequitur casus ciuitatis gētiū id est destructio secularium populorum. qui per exempla eorum decipiuntur et corruunt in profundum. Math. xij. Omne regnum in se diuisum desolabitur et domus supra domum cadet. Vel dic q angelus cum sua phiala est detractor vl adulator cum sua locutione venenosa. a quo scilicet aer societatis infatur. et sic discordia et diuisio generat.

FActum est autem q babilō illa ciuitas magna venit ad memoriam ante dominum. vt det ei calicem vini indignationis ire eius. tunc enim omnis insula fugit et montes non sunt inuenti. et sequitur q grandomagna sicut talentum descendit de celo super homines. et blasphemauerūt deum propter plagam grandinis quia magna facta est vehement.

Nota. Babilon que interpretatur cōfusio signat mundum. vbi omnia sunt confusa et male ordinata. q peiores sūt melius promoti melioribus. Iste enim venit in memoriam ante deum. q hodie propter peccata mundi necesse est q deus poterit homines vno indignationis flue. Illud aūt vnum est dampnatio vl tribulatio. Hodie enim non inuenitur insula. i. status perfectus religionis quin scilicet maneat sicut insula. i. permanentia et amaritudine circumcingat. Non inuenitur mons. i. vita alte cōtemplationis. Quid ergo? procerto grando magna et exactionis q̄tū ad superiores. blasphemia et iuratio desperationis et tristis desolationis q̄tum ad inferiores. vnde Apo. vi. Oēs mōtes et insule de locis suis mote sunt.

Nota. Vl dic q grādo signat penā infernī et eternā dāpnationem. que infert hominibus propter peccatum. Merito hec patimur q peccauimus in fratrem nostrum ideo venit super nos tribulatio. Gene. xlij. Sed ista grādo est sicut talentum qđ est pondus et mēsura. Circa qđ notandum q tribulatio que nūc infertur vl in futuro ponderata est a deo. mensurata et limitata secundum demerita personarum ideo dicitur talentum a talis. q qualis culpa talis pena. Deute. xxv. Secundum mensuram delicti erit et plagarū modus. Illa venit de celo super homines. i. a sursum a dei ordinatione bona et iusta. q̄q̄ nobis ignota. q̄a non est malum in ciuitate qđ non fecerit dominus. Amos. iij. Sequitur vnum terribile. q scilicet homines blasphemauerunt deum propter grandines. quia dato q peccatores viderent se iuste pati propter peccata sua. et videāt deum sibi iuste offensum. ipsi tamē non emendantur. nec ad deum reuertuntur. sed magis deum suis factis et verbis irritant et blasphemant. Quod maxime erit verum de dampnatis qui erunt in suis malicijs obstinati. Jheremie. v. Domine vulnerasti eos et non doluerunt. percussisti

eos et tñ a vñs suis non fuit re uersi. Vl exponé de die iudicij. v bi babilon. i. mundus a deo cõdẽp nabitur et grãdine. i. eterna dãp natione punietur. et vbi mons et insula ad ter̃am non mouebitur qz tota tra erat plana.

## Capm decimũ septimũ

IOhannes sublatus in desertum vidit mulie rem meretricẽ cũ qua fornicati sũt omnes re ges terre. et omnes habitãtes ĩ terra biberũt de vino prostitutio nis sue. que sedebat super aquas mltas. a vidit qđ mulier sedebat sup vnam bestiam coccineã ple nam nominibus blasphemie hñtẽ septem capita. et cornua decem. Et erat mulier circundata coco purpureo. auro et lapide protio so et margaritis. et hẽbat in ma nu sua vas aureum plenuz abho minatione et imundicia fornicatio nis sue. et in fronte eius erat scp tum. babilon magna. mater for nicationũ et abhominationũ tre Et vidit mulierem ebriam de san guine martirũ ihesu. et miratus est de muliere. a de bestia que por tabat eam. Sz consequenter dz. qđ ista bestia ascendit de abisso et ĩ interitum vadit. hec habentẽ. Apo xvij. De muliere aũt dicẽ mstra se quẽti capo. qđ qntum glorificauit sẽ in delicijs suis tãtum datum ẽ ei tormentum et luctus. qa vna hora venerunt plage eius. scilicet mors luctus fames et ignis. qa magnus in̄qt dominꝰ qui iudicabit eam. V Vox De desertũ ẽ mũ dus iste. vbi pauca bona crescũt. Mara. vi. Desertus locus est hic Mulier ista signat aduocatos. et sapientes ceteros huius mũdi. qui dicũtur mulier. quasi mollis aer qz in delicijs molliciei sũt nutriti. Et dicunt meretrix. qz tales mo re meretrices semper diligũt nõ psonã meliorem & largiorez dona torem Ezech. xv. Omnibus mẽ tricibus dantur mercedes. Cũ is ta ergo muliere. i. mũdi sapiẽtibz fornicãt reges terre. qz vere oẽs reges terre et primates habẽt cũ istis sua colloquia et cõcilia et cũ eis associantur. oẽs etiam habita tores terre mo gent vino prosti tutõnis eorũ. i. sua fallacia sapiẽtia discretione astucia. V Ihere. Calix aureꝰ babilõ in manu domi ni inebrians oẽm terraz. de vino eius biberunt gentes et ideo com mote sunt Et sequitur qđ ista mu lier. i. sapientes sedẽt et principant̃ super aquas multas. i. super popu los multos. quia aque sup quas meretrix sedet populi sunt et tri bus et lingue sicut infra eodẽ di citur Dic etiam dicatur qđ ista mu lier principalit̃ sedebat sup vnaz bestiam coccineam qz tles sẽp ha bẽt vnam bestiam. i. vnum magis trum vl prelatum cui principali ter imituntur. q̃ principalit̃ ip sos fouet et fustigz. et cui isti ꝓn cipalit̃ famulant̃ et cui ꝓncipalit̃ cõsulũt atq regũt. Et pcerto is ta bestia. i. ipi mali ꝓncipes a fau tores talium iniquorum. dicun t coccinei tubei et iflamati. dicũt

etiam bestia qr vere quasi oes sūt
bestiales luxuriosi hebetati et ig
norantes. Dāt etiam plura capi
ta.i. plura castra prędia et homa
gia. Plura etiam hūt cornua idē
plures baliuos et collaterales si
bi in diuersis officijs adherentes
quibus mediantibus multos sb
ditos suos cornu patiunt atq le
dunt. Zach. primo. Hec sunt cor
nua que ventilauerunt iudam. et
talis bestia.i. tales prīcipes et fau
tores malorum sūt plem nomim
bꝰ blasphemie. qr vere isti habēt
plura nomina. ifamia et blasphe
mia plena. qr dicuntur luxuriosi
raptores a malorum fautores su
perbi et pomposi ꝛc. Prouer. x.
Nomen impiorum putrescet Su
per tales ergo inmittuntur a sedēt
mulier.i. fallaces aduocati. qua
istos isti domī bestiales fulstīnēt
et tales ad litteram sūt hodie ves
titi ornati ditati purpura cocco au
ro lapidibus et margaritis. a cūc
tis diuitijs prēciosis. ps. Ecce ip
si peccatores habūdantes in secu
lo obtinuerunt diuitias. Isti emꝫ
habent vas aureum.i. intellectuꝫ
subtilissimum clarum et splendi
dum quasi aurum. sed illud ē ple
num malo liquore scilꝫ immundi
cia a abhominatiōne formicatōnis
sue. hoc est dictu īmunda corrup
ta et venenosa secularu scientia a
copia cautelarum. que ē abhomīa
tio coram deo. qr sicut dicitur .i.
Cor. iij. Sapientia huius mundi
stultitia est apud dīm Ista muli
er.i. aduocati et sapientes huius
mundi. in fronte.i. publica fama
nomine et apparentia sua. habent
scriptū vnū nomē cōe. qr dicūtur
babilon.i. plem confusione et pec
cato. mater formicatōnū ꝺre et ab
hominatōm. qr vere ab istis ma
gistris et aduocatis. quasi a ma
tribus principalibus prouenerūt
mūdi formicatōes. abhominatōes
falsa cōsilia prauе consuetudines
cautele et malicie. quas isti semi
nant circunquaq. omia sunt ab
hominatua apud deum. p saye.
lxvi. Anima eorum in abhomina
tōmbus suis delectata ē. Et isti p
certo sūt ebrij sanguine martiruꝫ
ihesu. Martires ihesu sunt paupe
res qui in hoc mūdo sustinēt mul
ta mala. Istorū ergo sanguine.i.
istorum substancia tēporali sunt
tales ebrij et repleti qua istū con
timue bibūt et hauriunt p exco
riationes fraudes malicias et rapi
nas.i. Tessal. v. Qui ebrij sūt no
cte ebrij sūt. et maxime apparēt
ebrij .i. sine sensu. qr coitur in mor
te deficat talibus sensus. ps. Tur
bati sūt et moti sunt sicut ebrius
et oīs sapiētia eorꝫ deuorata est.
Ista mulier.i. iste persone pollēt
hodie tanta gloria tēporali. p oī
nes hoīes de eorum prosperitati
bus admirātur. Sed vere dolore
sus sequitur sibi finis. qr dicitur
qꝺ bestia que eos portabat.i. mali
prīcipes taliū fautorū. de abisso
venerūt. et in interitū vadūt.
de abisso.i. de dyabolica inspiratōe
vl symoniaca promotōe vl violē
tie oppressiōe. facti sūt p ñcipes l
plati. uxta illud. Osee. viij. Isti
regnauerūt sed nō ex me. p ñcipes
exstiterunt sed non per spiritū me
um. et idco in interitum mortis

eterne necesse est eos ire. Quia et etiam .i. iniquus iudex baliuus vl' officialis vl' malus superior v siuarius vl' diues q̃tum in vita sua se glorificauit a ī delicijs fuit. tm̃ dabitur sibi in mferno tormẽ tum et luctus. Osee. nij. Gloriaz eius in ignominiam mutabo. Naz in vna hora scz in puncto mortis corporalis vement plage eius .i. e terna dãpnatio fames sine satu ratione. luctus sine cõsolatione. mors sine curatione. ignis sine ex tinctione. Fuerunt enim in hac vita familia per auariciam. lugu bres per malã tristiciã. mortui p pigriciã. ignitj et inflãmati p ira cũdiam. ideo merito eis infligit perpetuo fames. luctus. mors. a gnis. et hoc qz magnus est dñs q̃ ipsos iudicat et condempnat. Ezech. xnij. Quatuor iudicia me a pessima. gladium. famem. besti as malas. pestilenciam. immittaz in hierusalem. ℣ Et vl' die ad literam q̃ ista mulier est meretrix luxuriosa que moratur sup aq̃s delicatum. que fornicatur cuz re gibus .i. cum clericis et religiosis qui habẽt alios regere. cui? vino .i. fallacitate quasi õnes habitato res terre vel prie inebriãtur. et tales sunt indute auro et purpu ra. et ceteris p̃ciosis vt magis al liciant intuentes. a in frontibus talium pro certo scribitur no mẽ suum. qz vere quilibet pt legere ī fronte .i. in apparentia istarum q̃ ipse sunt babilon .i. digne confusi one. matres et nutrices fornicati onum et abhominationum. Ihe. inj. Frons mulieris meretris fac

ta est tibi et noluisti erubescere. Ista etiam mulier q̃libz habet be stiã que portat eam .i. aliquam ve tulam maq̃rellam. que est eius cõ siliatrix. qz cõtigit tale opus nõ fit nisi mediante aliquo fautore. et ista p̃certo est plena nominibz blas phemie. qz tales mediatrices hñt nomen vile. turpe. et infame. Finaliter autẽ bestia et mulier .i. mediatrix et meretrix vadũt in in teritum mortis. et q̃tum habuerũt hic de gloria et delitijs. tm̃ hẽbũt ibi finaliter de tormentis .i. Quia ch. .i. Secũm gloriam eius multiplica ta est ignominia eiꝰ ℣ C

Quoit iohannes mulierez su per bestiã suã eq̃tãtẽ. et illa bestia hẽbat decẽ cornua. sed dica tur q̃ ista cornua occiderũt illam mulierem fornicariã. et desolatã eam fecerunt. et carnes ipsius cõ mederunt. et ipsas ignibus cre mauerunt. ℣ Nor Ista mulier est iudex aduocatus form̃ carius et variatus. scilz acceptor munerum et psonarz. qui a besti a .i. a malo plato fuit m̃et et moue tur. sed vere accidit q̃ coruua is tius bestie .i. filij vel successores prelati l' primapis q̃ ab eo oriunt odiũt et psecunt illã mulierem .i. talem malũ pastz sui cõsiliariuz et iusto dei iudicio opante ipsũq̃ iuxta sua demerita pũiẽte. q̃libz talẽ depaupant et denudãt. a fa ciũt desolatũ. et carnes eiꝰ .i. vxo res a filios post eiꝰ decessũ cõedũt p rapinas. a eos cõburũt et p di uersas tribulatões truncãt et affli gunt. Sepe enim accidit q̃ illos quos pres dilexerãt. filij psequũt

et carnibus sue temporalis sbstā
tie sacantur. ¶ Vel dic
q̄ mulier est dyabolus vel ātixp̄s
ad quem reges.i.mundi rectoēs
formicantur et iunguntur per pec
cata. quia iste est qui sup aquas
mundane prosperitatis sedet et
peruertitur. iste equitat bestiaz.i.
hominem peccatorem bestialez a
carnalem. qui pro certo fit cornu
tus per superbiam et elationem.
fit etiam hīs plura capita per ob
stinacōem et ceruicositatem. dr e
tiam cocaneus per sanguineam
carnalitatem. Istum ergo eq̄tat
dyabol⁹ et ducat eum per loca de
liciarum et diuiciarum iuxta arbi
trium volūtatis. Ista etiam mul
er dyabolus vl ātixp̄s hēbit i ma
nu sua poculum aureum sacram
scripturam quam ipse optime ex
ponit. Verūptamē ipsa tunc erit
plena immundicia et abhomina
cōe peruersa et hereticā exposicōe.
Vel pōculum est dyabolica tempta
cō. qua ipse inebriat peccatores.
ideo dicitur babilon māter form̄i
cacōnuz et abhominacōnum. quia
dyabolus est mater ommiuz ma
lorum. isti tī et bestie sue.i. pecca
tori sibi obedienti dabitur interi
tus. fames ignis luctus. Luet
que fecit ōnia. nec tamen ostendet
Job. xx.

## Capl'm decimūoctauū ¶ A

Vdit iohānes quendaz
angelum descendentem
de celo habentē claritā
tē dei. et terra illumi
nata est a claritate eius. qui cla
mauit voce magn̄. Cecidit babilō
ista magna. et facta est habitacō
demoniorum et custos odia omnis
spiritus immundi. a volucris im
munde. Et cum ea formicati sunt
omnes reges. a omnes mercato
res terre de virtute diuitiarum e
ius diuites facti sunt. Et ideo cō
fulit alia vox que venit de celo.
dicens. Exite de ea populc meus
ne participes sitis delictoruz eius.
et de plagis eius non capiatis. qz
peruenerunt vsq̄ ad celum pecca
ta eius. a recordatus est dominꝰ
iniquitatum eius. Apocalipsis.
xviij. ¶ Vor Angelus iste signat christum seu perfec
tos viros predicatores. qui de ce
lo.i. celesti ordinacōne mittuntur.
isti plen̄ sūt claritate.i. lucida dis
crecōne. vel claritate.i. apparētie
honestate. Ideo tota terra.i. tota
patria illustratur claritate fuorū
exemplorum et documentorum.
Lucē. primo. Illumare hys q̄
in tenebris et in vmbra mortis se
dent. Isti ergo clamant alta vo
ce q̄ babilon.i. mundus cecidit a
corruit a statu et rectitudine ve
ritatis. facta est habitatio demo
niorum id est crudelium auarorū
et raptorum. et spiritus immun
di id est immundorum et luxurio
sorum. et omnis volucris im
munde id est sublimium et super
borum. quiaque modoū dici
tur Johannis. secundo capitulo.
Omne quod est in mundo. aut
est concupiscentia carnis. aut
oculorum. aut superbia vite. Nā
reges terre et mundi principes q̄

alios habent regere · vl etiam ecle
tici et religiosi · cum ista cuitate
.i. cum mundo formicantur · se ei cō
miscendo et de eius negocijs occu
pando Mercatores ergo et opera
rij in ista cuitate · luctus et diui
cijs sunt ditati per auariciam · et
ideo sequitur consilium · Exite de ea
scz ipsam contempnendo mentali
ter · vl religionem intrando cor
poraliter · et ne sitis participes de
licīarum ei⁹ .i. ne in vicijs et pecca
tis maneatis · ne plagis ipsius et
dampnationibus peatis · qm̄ pec
cata ei⁹ ad celum ante dm̄ astend
derūt · ita q̄ necesse habet recor
dari deus iniquitates eius · et e
os rigore uisticie vindicare · ¶ Q
Hat quedaz mulier merer̄ x
circundata auro et lapidibz
preciosis et diuicijs infinitis · cuz
qua reges terre formicabantur · a
de cuius diuicijs negociatores ē
re ditabantur · que tanta gloria
pollebat q̄ ipsa dicere videbatur
sedeo vt regina et vidua non fū ·
et luctum non videbo · Scz q̄tum
se glorificauit in delicijs tantum
datur ei tormētum et luctus · nā
vna hora venēt iste plage mors
luct⁹ faēs ignis · et ignibus est
succensa Ēt dicatur ibi q̄ reges q̄
cum ea formicati sunt · et mercato
res q̄ ex ea sunt ditati planxerūt
et doluerunt · de longe autem ste
terunt pretimore videntes fumū
incēdij eius · Et dixerūt · ve ve ci
uitas illa magna que amicta erat
bisso et purpura et cocco deauāta
auro et lapide preciosso et marga
ritis · quomō in vna hora destruc
te sunt tante diuicie · ¶ Mora

Mulier ista · vel cuitas signat ec
clesiam vl religionem · que dicē
mulier quasi mollis aer⁹ ista de
bet esse mollis p benignitatē · aer
etiam per conscientie puritatem ·
dicatur cuitas quasi cuiuz vnitas
p concordie vnitatē · Ista dudum
amicta erat bisso .i. castitatis pu
ritate · purpura .i. martirij seu con
stancie stabilitate · cocco .i. ardēti
caritate · auro .i. sapiētie claritate
argento .i. eloquencie venustate ·
margaritis .i. sanctorum virorum
et bonorum multiplicitate · lapi
de preciosso .i. oīmoda sanctitate
Ideo tunc poterat dicē · sedeo vt
regina vidua non fū · q̄ vere ec
clesia et religio antiq̄tus sedebat
q̄escebat · regnabat · et principa
bat · et hoc q̄ tunc vidua nō erat
q̄ sēp erat desponsata propo vi
ro filio scz deo l bono prelato · ideo
non patiebatur luctum nec deso
lationem · Sed quid⁹ procerto ho
die potest dicere ecclesia vel reli
gio illud · ij · Regum · xnij · Vidu
a mulier ergo sum · mortuus est e
nim vir meus · quia viri ecclesie
id est bonī prelati mortui sunt ·
et ideo ista mulier est formicaria ·
quia reges terre id ē prelati mo
dernī cum ea formicati sunt · quia
non sunt propij viri sui · q̄ tot
sunt vicijs intenti q̄ digni non
sunt ei copulari et comungi ·
Mercatores autem sunt illi qui
per symoniam emunt ecclesie be
neficia vt ditentur · Et breuiē
ista fuit q̄ quantum habuit anti
quitus ecclesia ī delicijs honore
et gloria tantum habet hodie de
bulationibus et dolore · Nam

hodie venerunt plage eius scilz luctus per recordationem preterite prosperitatis. Fames penurie et paupertatis. qua hodie auferunt sibi primates bona temporalia. Mors quia caret vita gratie et deuotionis Ignis. i. ardor tribulationis. vel fames auaricie et ambitionis. Et quia ecclesia tanta hodie patitur reges formidant. mali prelati. et negociatores. i. simoniace promoti in ecclesia hy timent hodie videntes ecclesiaz fuc cumbere. lugent etiam et cōtristātur dum desolationem ecclie cōtemplantur. de longe tamen stant. quia nullus est qui appropiquat ad pugnandum pro ecclesia contra primates et tirannos Petrus autem a longe sequebatur vt videret finem. petrus dicit. i. clericz petrus tamen non fuit a longe in mensa in cena. sic nec prelati nec clerici sunt longe quando debent capere fructus vl prebendas. ps Amici mei a longe steterunt. Hodie potest dici quod seqtur de ecclesia. Ve ve ciuitas magna. ve dico temporaliter quo ad penam ve dico spiritualiter quo ad culpam. ve dico ciuitas magna que bisso puritatis dudum fuit operta. auro sapientie. argento eloquencie. purpura firmitatis. cocco caritatis. et lapidibus omnimode sanctitatis. Et quare ve. quia certe hodie sunt instituite tante diuitie Job. vicesimo. Diuicias quas deuorauit euomet. et de ventre eiz extrahet eas deus. ℣ C ℟ Vel dic qz ista mulier potest signare mundi diuites. qui fulgent auro lapidibus et diuitijs ifinitis. gloria. prosperitate etiā corporali. q quādoqz spoliantur gloria sua. a. venient ad magnam paupertatē famem et luctum tribulationem infortunium et tormentum. Et tunc reges. i. primates et prelati qui prius ipsos fustinebant et fouebant. et se eis committebāt ab eis consilia petendo. vel eos gubernando. negociatores. i. noti et familiares. qui ab eis et per eos beneficia diuitias et officia obtinuerunt de lōge stant. nō curantes amplius de ipsa. vt ipsi adiutores ī pīcēt. lugent tam et desolantē. et quādoqz verba lugubria dicūt sed illud est totum. quia nullus ē qui sibi manum porrigat adiutricem. sed dicunt. Ve ve ciuitas illa magna. magnum dampnum ē inqūnt de isto infortunio. Vñ trenī. i. Nō ē q̄ cōsoleť eā ex oibz caris eius.

℣ Dicatur qmulier meretrix ciuitas babilonica qñ cecidit et corruit. non habuit amplius diuicias quas prius habebat Vñ dicatur qz ipsa perdidit aurum et argentum. lapides preciosos margaritas. bissum. purpuram. sericum. coccum. lignum. thus. ebur. ferrum. es. marmor. cynamomum. aromata. vngentum. vinum. oleum. similam. triticuz copiam armentorum. ouium. equorum. redarum. mancipiorum et pomorum. et breuiter dicatur qz omnia desideria sua recesserunt ab ipsa. et ipsa fucensa est igni. et timuerunt omnes qui nauigabant qui videbant locum

mœndj eius. Celum autem et sā cti exultauerunt de eius destruc tione. qz ipsos cruciauerat dum durauerat. ¶ Moraliter ¶ Ista mulier signat mundi sapiē tes et diuites. qui pro certo quā do corruunt in infernum per mor tem. tunc isti perdunt omnia ps pera. perdunt enim aurum mūda ne sapientie. argentum eloquen cie. lapides et margaritas. i. cop ri am amicorum. nam amica carna les nō possūt nec volūt eos iuua re. spirituales scilicet sancti qui sunt in gloria ipsos contempnūt et abhorrent. Trenorū. i. Omnes amici eius spreuerunt eam. et fa cti sunt ei inimici. Item ibi nō ē bissus puritatis. purpura digni tatis que est vestis regum. sericū honestatis de quo fiūt pamenta. coccus caritatis. lignum thimum qđ est imputribile constancie et firmitatis. Cessabit etiaz ibi ebur exterioris pulchritudinis. es reso nās impacientis celsitudinis. fer rum crudelitatis. marmor durum fortitudinis. cynamomum et aro mata populorum famositatis. vn guenta a thus. i. lenitas et suaui tas laudis et adulationis. vinum et oleum mūdane consolationis similia et triticum .i. habundan cia corporalis delectationis. et o ues boues equi rede. i. habūdācia temporalis facultatis. Et breiuꝫ omnia desideria eorum q̄cq̄ habe bant de bonis gratuitis et fortu itis cūcta perdunt. qz sicut dicit. Treñ. i. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius. Ma num suam misit. i. potētiam et sen tētiaz. hostis. i. deus q̄ odio habet oms peccatores ad omnia desi derabilia eius. Et sicut supra in eo dem capło. Oms persecutores ei9 apprehenderunt eam inter angu stias. Et plus etiam qz ipsi fuerē si sunt igit inextinguibili. Celuz autem et sancti populi. a tota cu ria celestis de hoc nō tristatur ꝫ letatur. qz diuinam sententiam approbant. et de ꝰgoē iustice de um laudant. et maxime letātur de dampnatione illoꝝ q̄ se et ali os dum viuerent cruciabāt. Sap. v. Stabunt iusti in magna con stācia aduersus eos qui se angu stiauerūt. Ideo vē nos q̄ nauiga mus per hoc mare magnum. de bemus timere locum inœndj isti us sc̄z dampnationēm istorum. fumum. i. inflictionem fuoruz hor rabilium tormentorum. et cauē ne in simile periculum incidam9. quia pestilente flagellato sapien tior erit prouidus. Sapīe. v. Vi dentes ergo turbabuntur timoē horribili. Sapīe. v. ¶ Vl expo ne de ecclesia que videtur hodie q̄ si dampnata et quasi corruisse et omnibus supradictis videtur ca rere. ¶

¶ Ioit iohannes āgelum vnū q̄ habebat vnum lapidez mo larem et misit in mare dicēs Hoc impetu mittetur babilō illa mag na. et vltra nō inuenieē. Et vox cytharedorum et musicorum nō erit amplius in ea. Vox mole. et vox sponse nō audientur in ea am plius. et lux lucerne nō lucebit amplius in ea. ¶ Hoc ¶ Sic vere quando āgelus erectus

proiecerat in mare.i.in peccatores amaros. lapidem molarem.i. duram sententiam. et pondus eterne dampnationis que ipsos in inferno molet a terret in tormentis Tunc scz in die iudicij postq̃ fuerit fulminata sententia. babilõ.i. reproborum cõgregatio impetuose et cito mittetur in infernum. vbi non est vox cythare.i.letitia alicuius canoris aut vox molle.i. panis delicatus.i.delectamentum alicuius saporis aut vox sponsi.i. coniunctio alicuius amoris. nec lux lucerne.i.limpiditudo alicuius splẽdoris. q auferet ab ipis lux sua. Job. xxxviij.

## Caplm decamumnonũ. VA

DAmnata muliere meretrice. facta est in celo letitia magna. et quatuor animalia et viginti quatuor seniores dixerunt alla Et audita est vox quasi aquarum multarum et tonitruorum dicentium alla. Et hoc q iudicauit dominus de meretrice magna q̃ corrupit terram. et vindicauit sanguinem seruorũ filiorum de manibꝰ suis. Et dicitur q laudez dicebãt deo pusilli a magni. q regnabit deus noster in perpetuum. et venerũt nuptie et vxor agni parauit se. et datum est illi vt cooperiat se bisso candido et splendido q̃ sunt iustificationes sanctorum. a proclamatum est septum et edictum illud scz beati q̃ ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Apocalip. xix.

VOr Sic vere qñ mulier meretrix.i. congregatio reprobo rum erit dampnata et iudicata in iudicio tunc animalia quatuor.i. euangeliste. semiores.i. prophete et patriarche. erunt in magna letitia et consolatione. tunc enim omnes beati alta voce dicent alleluia et pusilli et magni laudabunt deum. de us similiter regnabit in eis in eternum. Psalme. li. Gaudiũ inuenitur in ea. gratiarum actio vox laudis Ipsi enim beati gaudebunt de iustitie impletione. de malorum dampnatione. de sua salua tione. et de sanguis crucatu et pene tonorum vindicatione Tunc enim erunt nuptie agni.i. consolatio et festiuitas sempiterna. Vbi agni vxor.i. ecclia imitans tunc trumphans. erit pata et ornata dotibꝰ anime et corpis. operta bisso splẽdido.i. eterne glorie claritate. et candore puritatis iustitie et sanctitatis. Et tunc verum erit decretum dei. q beati erunt qui ad cenam agni vocati sunt. quia beatꝰ q̃ manducabit panem in regno dei. Luce. xxij. VE

VIdit iohãnes celum aptum et ecce equus albus. et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax. et cum iustitia iudicabat et pugnabat. et oculi eius sicut flamma ignis. et in capite eius multa diademata. habens nomẽ scptum quod nemo nouit nisi ipse. a vestitꝰ erat veste aspsa sanguine. et vocabatur nomẽ eiꝰ verbũ dei. et exercitus qui in celo sunt sequebãtur eum in qui albꝰ

vestiti bisso albo et mūdo· et in o
re eius gladius ex vtraq; parte
acutus· et in ipso percutiebat gē
tes· a regebat eas ī virga ferrea
a hēbat scriptum in femore suo
rex regum et dominus dominan
tium· et ipse apprehendit vtrāq;
bestiam · et misit eam in stagno
ignis et sulphuris· ¶ Nor
Iste qui sedebat supē equū albū
signat virum perfectum et bonuz
prelatum· primū pem seu regem·
ille enim debet habēre equum al
bum.i.corpus mundum et imma
culatum et castum· equus em̄ cor
pus signat· Ysaye· xxxi· Eq̄ eo
rum caro et non spūs Iste debet
esse fidelis in commissis· verax in
promissis· iustus in iudicandis·
fortis in dimicando contra malos
et aduersarios ecc̄ie et contra dy
abolū resistendo· pō· Iuste iudi
cate filij hoim· Oculi eius.i. intel
lectus et mens debet esse sicut flā
ma ignis per clarissimam discre
tionem· In capite autem.i. mēte
debet habere multa dyademata.i.
multimodam virtutem et perfec
tionem· quibus anima eius debz
esse coronata et ornata· q; in capi
te eius corona stellarum· xij· fi
pra· xij· Nomen istius.i.fua perfe
ctio· fua fama· fuaq; bonitas· de
bet esse tantummodo sibi nota q;
non debet alijs propalare· nec per
fectionem suam p iactāciā et ipo
crisim declarare· sufficiat em̄ sibi
q; solus sciat· Prouer· xxv· Se
cretū extraneo nō reueles· et Y
saye· xxiiij· Secretum meum mi
hi Vestis tantū.i.exterior appar̄
tia debet esse aspersa sanguine q;
vere sanguinis penalitas et pas
sio xpi debet in conuersatione cu
iuslibet reluc̄ere p penitentiaz et
macerac̄onē et passionis cōpassio
nez· Vl sanguis.i.pena labo· et
miseria alioq; debēt p cōpassionē
ipsū m tingere· et eius affectū do
loribus colorare· Y saye· lxiij· Al
perfusi est sanguis eorū super ves
timenta mea· Etiam dicat q; is
te debet habēre vbū dei p septuā
plicatōem· q; sicut verbum decla
rat mentem· sic iste p̄dicando de
bet mentez et voluntatem dei cui
libet declārare· Et si talis fuerit· ra
tionabile est q; exercitus celi.i.col
legium· cōuentus· ville· patrie·
sibi subiecte sequātur eum p obe
diāz et imitationem Et cetere per
sone infirme et imperfecte a ma
xime subditi sui· sequantur eum
in equis albis.i.in corporib9 pu
ris et mundis eum imitando et
sibi obediendo supra· xxij· Dij se
quuntur agnum quocunq; ierit
Iste ergo debet habere ī ore gla
dium bisacutū·.i.auctoritatem
iudiciariā verborū· et sētentiā iu
diciariā bis acutam sc̄z vnā ad se
uere puniēdū obstinatos· aliā ab
benigne castigādū peitētos· Vel
gladi9 biceps ē vtrūq; testamētū q̄
plat9 debz hāe· a ideo talis debz p
cutere et regē virga ferrea.i.du
ra correctōe ferire gētes et īpios
sine lege viuentes· Vnde ipse de
bet calcare torcular vini furoris
domini· hoc est dictu q; ipse dēt es
se minister et executor furoris.i.
iustice diuine contra malos· Y
saye. lxij· Torcular calcaui solus
et cetera· ¶ C Vel alit dic

q̄ iste est xp̄s · cuius equus .i. beata virgo vl̄ propria caro fuit alba et immaculata · vestis eius .i. humanitas fuit sanguine maculata · exercitus cel̄i .i. angeli et xp̄i am̄ sequuntur eum honorando vl̄ obediendo · Vel exercitus .i. iudei a gentiles fidem eius credendo sequebantur in eq̄s albis innocentiam baptismalem acquirendo · Iste h̄et gladium .i. duram et bicipitem sententiam scz corpus et animam condempnando · et ipse calcat et premit gentes et impios sine lege viuentes patrus iudiciuz ex equedo Et iste est fidelis verax uistus et verbuz dei · cuius nom̄ nullus prope scit nisi ipse · q̄ h̄et dyademata .i. dignitates infinitas et e rex regū et dns dnantiu

Doquēte quodam angelo beato iohāni voluit ipsum pronus in terra adorare · sed dixit ei angelus · vide ne feceris · conserui enim tui sum et fratrū tuoz · ꝛc · dicit āt · Gene · xviij · Q̄ abrahā vidēs tres angelos adorauit ·

Mor In hoc attende nobilitatem humane conditionis · nam āgelus videns naturam hūanam deificatam verbi incarnatōe et ex hoc totam naturam nobilitatam timuit noluitq̄ ab homīe adorari Et tm̄ ate xp̄i aduentum p mittere videbatur · sicut in abraham est ostensum · quādo tres āgelos adorare voluit · q̄ ipsi prmisetūt ·

Vidit Johānes quēdam āgelum stantem in sole · q̄ voce mag̃ clamabat cūctis auibus volātibus per medium cel̄i · p cōgregarētur ad cenam agni dei · vt mānducarēt carnes regum tribunorum et fortium · equorum et sedentium in ipsis · et carnes hoīm liberorum ac seruorum et pusillorum ac magnorum:

Mora Iste āgelus est xp̄s · q̄ stat in sole in splendore glorie eterne · in qua venies ad iudicium · apparebit facies ei⁹ sicut sol lucz in virtute sua Iste enim in iudicio clamabit et aduocabit volucres cel̄i .i. demones vt ibi conuenīāt ad cenam dei .i. ad diem iudicij · vbi carnes que latent sub veste id e animas que latent sub corpe . fortium et tribunoruz .i. impiorum primapum et stipendiariorum · equorum .i. mulieruz corruptarum · sessorum luxuriosorum · seruorum .i. malorum religiosoruz · magnorum .i. diuitum aut potentum · pusillorum .i. maloruz pauperum et minorum · perpetuo crucient et manducēt · Deutero · xxxij · Dentes bestiarum mittam in eis · et deuorabūt eos aues mortis amarissimo Dentes em̄ et mors aues · signant immanitatez diabolice crudelitatis que damnatos laceratabit

Vidit q̄ āgel⁹ q̄ secedebat in sole .i. in mūdane gle splendore · e magn⁹ princeps l̄ platus · impius tm̄ et raptor q̄ sepe secū vult hīe aues q̄ volāt p celuz .i. viros stultos · fideles et raptores · tales facūt de domo et familia sua · a tles iniquos secū facūt conuenire ad cenas festa et solatia dom⁹ sue · Sz ad quem finem? certe vt ipsi comedant rapiant exterminent atq̄ vastent carnes .i. temporales substancias illoz de terra

fuā · magnōrum ſcz puſillorūz · ſeꝛ
uorum · tribunōrum .i. ſubditorū.
vaſallōrūm · et foꝛtium .i. diuituz
agricolarūm · qui ex foꝛtitudine
laborum hñt illud quod habent ·
Et breuiter tales inquit raptoꝛes
et ſuperbi non tenentur in officio
primapum et magiſtrorum · niſi
vt diuitias et munera extorque
ant pro magiſtris · ſicut nec falco
mittitur niſi cōtra preda quam p
curat magrō ſuo · Gene · xxvn ·
Yſaac diligebat eſau eo q de ve
natōe eiꝰ veſcebat ·

¶ Vidit iohannes beſtiaz et re
ges terre et exercitus eoruz
congregatos · ad faciendum bellū
cum illo q̄ ſedebat in equo albo et
exercitu eius · et apprehenſa ē beſ
tia et pſeudo prophēta q̄ fecit ſig
na q̄bus ſeducebat eos q̄ acceꝑ
rant caracterem beſtie · et q̄ ado
rauerunt imaginem eius · et miſ
ſi ſunt in ſtagnum ignis ardētis
et ſulphuris · et cēteri occiſi ſunt
gladio q̄ exibat de ore ſedentis
et omnes aues ſaturate ſunt car
nibus eorum ¶ Oꝛ Iſta
beſtia eſt dyabolus · reges terre
et exercitus eorum ſunt mundi
diuites et potentes et eoꝝ fami
liares iudices q̄ mundum regūt
et regnant · iſti pugnant et cōtra
dicunt contra ſedentem in equo al
bo .i. contra criſtum · q̄ in equo .i.
in coꝛpore albo mundo habitat et
moratur et contra exercitū eius
.i. cōtra illos q̄ ſunt boni et iuſti ·
qꝛ bonum contra malū eſt et ctra
vitam moꝛs et contra virū iuſtū
peccatoꝛ · Ecc̄ · xxxiij · Sed vere fi
naliter in moꝛte et iudicio beſtia et
ſui rēges et eiꝰ exercitus .i. dyabo
lus et mūdi diuites cū ſuis imita
toribꝰ apprehēdentur et in ſtagno
ignis .i. in habundātia infernaliuz
toꝛmentoꝝ vbi eſt aꝛdoꝛ et ig
nis inextinguibilis · ſulphur et fe
toꝛ intolerabilis mittentur · et
gladio iuſte dure ſententie ferient
et ab auibus celi .i. a dēmonibus
voꝛabuntur · vel auibus .i. ab an
gelis dei ſententie executoꝛibus
damnabuntur · et maxime pſeu
do prophēte .i. illi q̄ beſtiam diabo
lum faciunt adoꝛari ſcilz illi q̄ ali
os inducant ad peccatum · qꝛ ſicut
dicitur · Roma · ꝑmo · Non ſolū q̄
talia agunt digni ſunt moꝛte · ſed
etiam hñ q̄ conſentiunt facientibz

¶ Vl dic q̄ beſtia eſt ānixps
prophēta ſignat ſuos apoſtolos ·
reges et exercitus ſunt ſui ſequa
ces et eum recipientes · q̄ omnes
igne ſulphure aꝛdoꝛe fetoꝛe et gla
dio · a diuine ſententie vltoꝛe dāp
nabuntur · a quibus id eſt dēmo
nibus deuorandi ꝑpetuo exponē
tur ·

## Capl'm vicesimum ¶ a

¶ Vidit iohānes quēdam
angelum deſcendentē
de celo habētem clauē
abiſſi · et catenam magnam in manu ſua · et
apprehendit draconem ſeꝛpentē
antiquum qui eſt dyabolus · et
ligauit eum in abiſſum per mille
annos · et ſignauit ſuper illum ne
ſeducat amplius gētes Oꝛoꝛtet

ipsum modicum solui· Et vidit iohānes sedes ⁊ sederūt sup eas et iudiciū datum est illis· Apo· xx· ¶ Mor E Serpens ist te ē fraudulentus vsurarius l' aduocatus· vl' aliquis auarus et dines· qui est serpētinus tortuosus malicioſus venenosus dyabolus et sathanas. i. aduersarius omnibus ṫbubus et vicijs q manus eius contra oēs· Gene· xvi· Qui etiam benedicatur antiquus· quia tales iniqui vt cōmuniter diu viuunt· Angelus aūt testamenti ē xps q de cælo descendet ad iudiciū m valle iosaphat· et iste pro certo habebit clauem abissi. i. potestatem claudendi et aperiendi infernum· qui dicatur abyssus. i. sine bisso et sine candore lucis et puritatis· illud enim claudit homis et apit malis· s· in· Habet clauem mortis et inferni· qui claudit et nemo apit· Iste etiā habet cathenam. i. potestatem ligandi et carcerandi et eternis vinculis condēpnandi· Iste finaliter apprehendet istos draconēs et serpentes. i. auaros et cupiditate inflāmatos· tortuosos· et malicioſos· pauperum aduſarios et nocuos· ligabitq eos in carcere infernali per mille annos. i. per tēpora longiora vsq ad iudicium· et signabit sup eos sigillū sēz eterne dampnationis ipsosq includet· vbi nullus potest apire· et hoc quōd fact deus vt non seducāt amplius paupes vicinos· quos suis falsis cōsilijs fraudibꝫ malicijs vsuris rapinis dum vuerent seducebant· Psa· xxxiij· Corruli ī terram· q vulnerabas gentes· vnde dī in· ps· q nō relinquat deus virgam peccatorum super sortem iustorum vt non· ⁊c· Nō tamen iudicium venit et sedes l' trom positi fuēt tūc vere tales modico tēpore soluent et dum corpus resumpserunt et iudex iudicauerit· tunc statim in corpore et anima tales iterūz ad supplicium rapientur et in eēs tenebras includentur· si iclauserit hominem nullus ē q aperiet Job· xij· ¶ B E Vel dic quando xps descendit de cælo per incarnationem tunc attulit secum clauez et cathenam. i. potestatem iclude di et ligandi demonem· draconez antiquum. i. lacertum· quod etiā fecit in passione vt nō seducat homines sicut prius· iste tamen iterum sōluetur sēz tempore ātixpi secundum aliquos· sed illud erit modicum sēz q per tempus et tēpora et dimidium tēporis· et tūc vsq iudicium durabit· sed statiz facto iudicio perpetuo rēclusus erit· ¶ C

Datur hic q postq̄ sedes posita fuerat et iudicium factum fuerit illi q decollati sunt propter testimoniuz ihesu· et qui non adorauerunt bestiam· nec receperunt imaginem eius· vel cuius caracterem in frontibus suis et in manibus regnabūt cum cristo per mille annos·

¶ Moraliter E Sic vere facto iudicio decollati propter ihesum· id est martires· qui non adorant bestiam id est qui non obediunt carni proprie id ē virgines et continētes q imagine

mundane prosperitatis nec cara
cterem dyabolice suggestionis re
apiunt vt omnes sancti confesso
res. omnes tales pro certo sunt
cuz xpo regnatur. ¶ b

QVm consūmati fuerint mille
anni tūc soluetur sathanas
de carcere suo et exibit et seduz
gentes que sunt super q̄tuor āgu
los terre gog et magog et congre
gabit eos i prelium. et ascendet
super latitudinem terre. et circui
būt castra sanctorum et ciuitatez
dilectam. Et descendet ignis de ce
lo et deuorabit eos et diabolus se
ductor mittetur cum bestia in sta
gnū ignis et sulphuris. die et no
cte cruciandus. ¶ Nor Gog
et magog qui sūt duo montes vl
strom aliquos duo castra in syria
orientali vltra montes ruseos. sig
nant duos status scz cleruz et re
ligionem. Et qui sūt super angu
los terre signāt terrenos cupidos
et auaros. qui terrenis operibus
semper vacant Sathanas qui ad
lām q̄z exit de inferno et veit
tēptare fideles. iste dicor exit ho
die et seducit illos qui sūt super ā
gulos quatuor tre gog et magog
.t. illos q̄ in mundo et in claustro
habitant. et illos qui inhabitāt
per ambitionē et auaricam diui
tys tpalibz et terrenis. Nam ta
les facilit congregātur ad pliuz
q̄ facilit ppt tpalia surgūt prelia
tes. iurgia. discordie et appella
tiones. Nā hodie tales auari qui
sunt quasi innumerabiles intelli
gūt ascēdere super latitudinem t
re. .t. sup lata et alta officia digni
tates beneficia claustralia l secu
laria. Isti inuadūt castra sancto
rum. .t. bona simplicium et paupū
et iustoruz. ciuitatem etiā dilectā
.t. sanctam religionē l ecclām et a
liorum status circueūt et contur
bāt. ipsam cōcludere volētes ver
bis. et inuriys multis bonos grea
uant. ps. Famem patientur vt
canes. circuibūt ciuitatē. Sed vere
finaliter ignis eternus infligetur
eis de celo. .t. a celesti sentētia et
diuina. et deceptor eorum. .t. dya
bolus in stagno ignis cum bestia
.t. cum peccatoribus ponetur dire
perpetuo cruciandus. ¶ b

¶ Vel dic q̄ sathanas et aduersari
us est bilinguis verborū relator.
quo seducēte et obloquēte. tam
in gog q̄ in magog. .t. in mundo et
religione multi inuocem prelian
tur detrahūt et obloquūtur Isti
em castra sanctorum. .t. status bo
norum circueunt et explorando
insidiantur. et ciuitatem religio
nis ecclesie detractionē lacerant
et pdantur. Sed vere finaliter sup
tales rebelles detractores et liti
giosos. et super sathanam. .t. sup
huiusmodi relatorem ignis. .t. et
na dāpnacō de celo veniet et eos
dns dāpnabit et ei mis incendys
fulminabit. Luce. xvj. Ignem ve
m mittere in tra. ¶ F ¶ Vl dic
int cetera q̄ talis sathanas figit
malicios balliuos. q̄ non cessāt
contra ecclām principes conatare
quapropter iustum est eos in in
ferno igne finaliter interire.
Vl dic q̄ illi qui in claustro vel
religione vacāt circa tpalia nego
cia. facilit pliātur per discordiaz
et igmūt p auaricā. terrā volūt

assēdere p ambitōez · castra circu
eunt p sui ostētacōem · ℣ G
Qdit iohannes tronum can
didum et magnum · et sedē
tē sup̄ eum · a cuius conspectu
fugit cælum et terra · et mare et
mors a infernus dederunt mortu
os suos et stetērūt mortui · et li
bri apti sunt et iudicati sunt secū
dum ea que scripta erant ī libris
et secundum opa eorundem · et
allatus est alius liber vitē · et qui
non est inuētus in libro vite scp̄
tus · missus est in stagnum ignis
et sulphuris · ℣ Mor ℭ Tro
nus iste signat cælitudinē maiest
atis in qua xp̄s sedebit qñ in iu
dicio apparebit · ita enim magnifi
ce veniet q̄ a conspectu suo cælū
et terra fugient · mōptū a statu a
fōma p̄stina mutabūt̄ · et transi
būt ad spēm pulchriorem Et tūc
mare · infernus · mors · et terra
dabunt mortuos suos · quia mor
tui resurgēt vbicunq; fuerunt · et
stabūt in valle ioſaphat in cōspe
ctu trom.i.ī conspectu iudicis no
stri xp̄i · Vnde apostolus · Nos ō
nes oportet manifestari ante tri
bunal xp̄i · Et tunc libri.i.singu
lorū cōscientie apientur ita q̄ alt̄
in alterius conscientia intuebitur
q̄cq̄d bōm vl̄ mali fecerit in hac
vita · et quicquid alij fecerūt dū
vixerunt · et sic sēz huius scrip
turam et opa · merita a demerita
recipient iudicium vniuersi · Lib
etiam vite.i.secretum mentis di
uine tūc erit aptus · et q̄ per p̄dest
tinationem et p̄ēacceptationem
inscriptus nō ē ab eterno necesse
habebit dāpnari et in stagno.i.in
habūdantia ignis perpetuis mē
dis cōflagrari · Exod · xxxij · Qui
peccauerit michi delebo eum de li
bro meo · ℣ b ℭ Vel dic a
cōspectu iudicis.i.a conspicuitate
iudicij moris.i.fetidus et luxurio
sus · mare.i.tumēs et fluctuosꝰ su
perbus · infernus.i.insaciabilis a
uarus debent dare vomere et con
fiteri mortuos suos.i.vicia et pec
cata · et libros cōscientiarum api
te · et a sacerdote iudicari · et pe
nam condignam acceptare ·
aliōquin in libro vite.i.eterne gl̄
rie non scribentur · et sic igne per
petuo cremabuntur · ℣ I
ℭ Vel dic q̄ quando iudex habet ā
te tronum mortuos suos.i. perso
nas accusatas · tunc vere debet
facere q̄ libri aperiantur id est q̄
singulorum merita elucescant · a
secundum ea debet eos iudicare
Verumptamen quicquid appāet
in libris id est in libellis et accusa
tionibus seu p̄scriptis singulorum
ipse tamen a pte sua semp debet
habere librum vite.i. conscientiaz
bene regulatam · equitatē.i.iusti
ciam cum pietate et clemētia mo
deratam · vt sic secundum merita
iudicet equaliter · Et nota q̄ istū
iudicem cælum et terra fugit a cō
spectu eius · qa vere totꝰ mūdꝰ
solet tremere in conspectu iudi
cis iniusticiam iudicantis · ℣ Iu
dex enim debet esse rigidus et au
sterus in apparentia · initis et be
nignus in conscientia · ℭ Vel
dic q̄ liber est voluntas et amor
iudicis in quo omnis iudicandꝰ
qui scriptus non fuerit per acceptā
tionem et recommendationem

et munerum p̄sentacōem · neccesse habet mitti in ignē. i. miseriam et tribulacōem · et sine remedio cō dempnari · quia si q̄s nō dederit ī ore eoz q̄ppiam fuscitant sup eū plium ·

## Capl'm vicesimū p̄imum · VA

VIdi inquit iohānes cē lum nouum et terraz nouam · p̄imum enim cēluz et p̄ma t̄ra abyt et mare iā no ē · Apo · xxi · ¶ Hoz ¶ Celū altū signat superiores · Terra infima subditos inferiores · Celum stellatum signat ecclesiam l' religiōem vbi stelle. i. clare honeste et discrete persone debent lucere per doctrinam et exempla Terra autem signat seculares · Celū ergo et terra sunt hodie noua · q̄ omnes mundi status sunt hodie mo uati · et a tomis primis consuetudinibus immutati · q̄ vere moderni status non videtur eē illi qui p̄mi · Primum em̄ cēlū et p̄ma terra abyt · sed p̄certo mare iā non est. i. q̄uis facta est talis mutacō tamen amaritudo pene iā cessauit in seculo et in clausstro · p̄s · Quid est tibi mare q̄ fugisti ꝛc · nunc enim mare. i. pena · iordanis. i. deuocō cōfugerūt et defecerūt ꝛc ·

## VB

IOhānes sublatus in spiritu in montem magnū et altuz vidit quādam nobilem ciuitatez ornatam auz lapide p̄caso ista mē suratam q̄ lōgitudo latitudo et altitudo erāt equales · Et erat ciuitas auz mundum · deus erat lucerna · et templū in ea non erat · nec sol nec luna illi lucebat · quia lucerna eius est agnus · et porte eius non claudebantur die ac nocte · et nichil cōmquinatum intrabat in illam · ¶ Hoz ¶ Ciuitas ista moraliter est vir p̄fect9 vel' beata virgo · ista videtur in mōte alto. i. in eminēcia sanctitatis · ornata est omni lapide p̄caso. i. omni gratia et virtute Omnis lapis p̄cios⁹ opimentum tuum · Ezech · xxviij · Iste ergo p̄lat9 debet esse mensuratus et adequatus temperatus et moderatus in trubus dimensionibus · scz lōgitudine fidei et in altitudine spei · et in latitudine caritatis · Est enim in fide necessaria mensura q̄ nō plus debz sapere q̄ oportet sapere · Roma · xij · In spe etiam ne forte spes degenet ī presumptionem · Et ī caritate ne amor forte exeat terminos ad corrupcōnem · Et ideo tota ciuitas. i. totus homo debet esse auz mundum Et lucerna eius erat agnus · quia vere claritas agni et scientia dei debet hoiem illuminare et illustrare per spiritualem discretionem · Debet habere cor mundum · et ideo nichil cōmquinatuz id est nullum vicium vel peccatum debet intrare in eum per mala opera vel consensum · Deus etiam debet esse templum suum · quia nichil debet adorare vel credere nisi deum · Porte etiam eius scilicet voluntas et sensus debēt eē aperta ad recipiendū bona

doctrinam et bona exempla. Apli libane portas tuas. Zach. xi. ¶ Vel dic ad literam q̄ porta eius debet esse apta omnibus per hospitalitatem. Job. xxxi. Foras non mansit peregrinus. hospitium meum viatori patuit. Illud maxime habuit beata virgo. quia semper est aperta ad recipiendum ad misericordiam peccatores. ¶ C Vl dic q̄ ciuitas ista est eccā vl religio. vbi debet esse ciuium vnitas. quę reuera debet esse ornata virtutibus. debet esse mūda castitate. aurea caritate. mēsurata discretione. et diuinis gratijs illustrata. cuius templū et lux debet esse deus quia nullius alterius fidem vel sapientiam debet recipere. cuius tamen contrarium faciunt moderni ecclastici audiendo leges. Etiam semper debet esse apta ad recipiendum fidem et penitentiam peccatorum. Vnde est illud predictum. Job. xxxi. Foras nō mansit peregrinus. Nullus excommunicatus vl symoniacus debet ibi eaz itrare nec ad eius officia promoueri. sed hodie pchdolor verificatur illud Trenorū. nj. Vidi gentes ingressas sanctuarium tuum de quibus p̄ceperas ne intrarēt eccām tuam. dilata sicut vis vt cetera in precedēti. ¶ Vl expone de gloria eterna. vbi non intrat aliquis excommunicatus vbi est claritas indefectibil. ¶ D Iuitas noua iherusalē quā vidit iohānes habebat murum magnum et altum. in quo duodecim erant porte. Porta q̄libet duodecim habebat angulos et nomina duodecim tribuum filiorum israhel in portis singulis erāt scripta. et erat ciuitas in quadro posita. et l̄ogitudo eius tāta erat quāta et latitudo. Latera em̄ ciuitatis erāt eq̄lia. sicut dicitur hic. Dicitur etiam q̄ duodecim portę. xij. margarite fūt p singulas singule porte erāt ex singul̄ margaritis. Illam em̄ q̄daz angelus cum arūdine aurea mēsurauerat et in suis ptibus adequauerat. ¶ Mor Per istam ciuitatem. i. ciuium vnitatem eccām intelligimus de qua. p̄s. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Murus istius ciuitatis signat fidem que est murus inexpugnabilis ciuitatis Luc. xxij Ego rogaui p te vt non deficiat fides tua. Per duodecim portas intelliguntur. xij. apostoli et quicunq; boni predicatores et prelati. q̄ p eo porte dicte sunt q̄ p eos fideles intrant et ābitum ciuitatis. i. fidem eccāe intrauerunt Ysayē. xxvi. Apite portas et ingrediatur gens iusta custodiens veritatem. Margarite etiā q̄ fūt cādide et splēdide cōfessores dicti fūt. p eo q̄ p castimoniā et innocām cāduerūt et p sapiām splē duerūt. vnde xp̄s dicit similis ho mini patrifamilias querēti bonas margaritas Per duodecim angulos intelligo duodecim articulos fidei. quia quelibet porta. i. quilibet bonus predicator vl prelat9 duodecim angulos habet. i. duodecim articulos fidei credit. Articuli vero fidei anguli dicuntur. p eo q̄ ipsis sicut lapidibus angulabz tot9 fidei edifices sustinet

Josue·iij·Elegerunt de medio aluei duodecim lapides durissimos Per duodecim filios israhel et per eorum nomina intelligo fidez veteris testamenti et omniuz patriarchatum·qz pro certo et duodecim angulj et duodecim patriarchatum nomina in portis sunt· ad denotandum qꝫ·xꝝ·apostoli· et·xꝝ·patriarche cum eorum se quacibꝫ·xꝝ·articulos fidei credi derunt·simulqꝫ in eandem fidem et apostoli et patriarche conuenerunt· Ideo tam apostoli qꝫ patriarche duodecim esse dicuntur propter eo qꝫ eadem fides·xꝝ·articulorum ab ipsis creditur et habetur· Gene·xlix·Duodecim fratres vnius patris filij sumus· Ista enim ciuitas ecclesie dicitur quadrata per ꝗtuor virtutum cardinalium quadraturam· mensurata per debiti regiminis prelaturaz· dicitur adequata p debitam iusticiam et ꝰ suram·qz pro certo latera istius ciuitatis ·i·persone debent int se equalitatem habere·inꝰptuz proportionalit debent scdm merita a in gradu et in statu inuicem conuenire· Dico ergo qꝫ ciuitas ecclie est muro fidei circumcincta·per ꝗ tuor cardinales virtutes ꝗdrata et ab ipso angelo testamenti arundine fue occulte dispōnis mensurata·in suis personis proportionaliter adeqta·duodecim portas·i· duodecim apostolos cum duodecim angulis·i·duodecim articulis fidei habuit·in quibus etiā nomina filiorum israhel·i·antiquoꝝ patrum fidem continuit· et sic vtrāqꝫ fidē noui et veteris testamenti simul cōuenire monstrauerunt· Et sic etiam xps est iste paterfamilias qui pfert de thezauro suo noua et vetera· ¶ E Vl dic qꝫ ista ciuitas ē anima in qua scz intellectus est rex et voluntas regina·ppls potētie sensitiue·que mutuum diume gratie et protectōis continet· et·xꝝ·portas ·i· duodecī apostolorū doctrinas tenz· duodecim angulos·i·duodecim articulos credit· et nomina duodecim patriarchatum·i· sanctoruz patrum exempla per imitationem ostendit· que per quatuor virtutes est quadrata·per iusticiā adequata·per temperantiam debite mensurata·Ysaye·xxxnj· Extē detur super eum mensura· ¶ Vl dic qꝫ āgelus qui mēsurat ciuitatem est bonus prelatus qui cum mensura aurea·i·mendiante iusticia et prudētia debet habere ecclesiam sibi cōmissam· et etiam sūditos mensurare et quātum proficiāt cogitare· vt sic possit eos scdz merita in officijs l' bnficijs p mouere· ¶ F

QUiitas noua ierlm hēbat ī suis ptibus sciz orientali aq̄ lonari occadētali ⁊ australi duodecī portas·qz scz ab oriente erant tres porte·tres ab occadēte·zc· ¶ Oor C Sic vere perfectus hō moralit quatuor habet partes·i· ꝗtuor virtutes cardinales·scz orientalem que est ps lucida et hec est prudētia·aq̄lonarē que ē ps cōstructa et solida hec ē fortitudo seu cōstātia·occidentalem q̄ est ps frigida et humda hec ē tpātia· meridionalez que est ps feruida

hec est iustica · Quia prō certo ho
mo iustus seu ciuitas aīme · seu
cordis religio · vl' eccīa debet habe
re prudentiam ad illumīandū
tanq̄ orientem · fortitudīnem ad
mala sustinendum tanq̄ aquilo
nem · tēp̄rantiaz ad prosp̄eris
bene vtendum tanq̄ occidentem ·
iustiaz ad mala puniendū tāq̄
meridionalem partem feruidam
et vrentem · Ezech. i. Apparuit
rota vna super terram habens q̄
tuor facies. i. quatuor virtutes car
dīales · Sed quelibet illarum p
tium seu virtutum habet tres por
tas. i. tres particulares virtutes
Quia orientalis prudentia habet
portam sapientie per quam ītrat
noticia supiorum · portam sciētie
per quam intrat noticia rerum īm
feriorum · portam cōsilij per quā
intrat noticia actuum a agibiliū
exteriorū Vnde prima Johā · v ·
Tres sunt qui testimonium dant
ī celo. i. tres sunt virtutes que ce
lesti subministrant prudentie · vt
de viro prudenti dicatur illud · ij ·
Hegum · xxiij · Dauid sedet īm ca
thedra sapientissimus inter tres ·
Item aquilonaris fortitu do tres
finaliter habet portas. i. tres alias
pticulares virtutes per quas īm
greditur grā ciuitatem mentis ·
et iste sunt fides humilitas et orō
spes enim attendit ad p̄mium ·
orō procurat adutorium · humili
tas debilitat aduersarium · istis
enim ębus virtutibus roboratur
fortitudo mentis · a per istas sicut
per tres portas intrant dona gra
tie et virtutes domuz cordis · Vñ
de istis ębus partibz fortitudinis
potest dici illud · ij · Hegū · xxiij ·
Irruperūt tres fortes castra phili
stinoz · Item occidentalis tpanea
hēt tres portas scz tres alias pti
culares virtutes · scz timoz ē quo
tpantur cordis vanitates · absti
nentiam q̄ tpant carnis voluptā
tes · pauptatē voluntariā q̄ tpā
tur rēz superfluitates · et sic de tē
perancia p̄t dicit illud · Ysaye · xl ·
q̄ ipsa appendit ębus digitis mo
lem terre. Item meridionalis iusti
cia hēt finaliter tres portas. i. tres
spāles virtutes · scz liberalitatem
que premiat bonos · seueritatem
q̄ sententiat malos · eq̄tatem que
iudicat inter vniuersos Vnde iu
stica p̄t dicit illud atrium maius
rotundum q̄s hēbat tres ordines
de lapidibz sectis · ij · Hegū · vj ·
Justicia enim maior dicitur · q̄a
maior et valior ceteris virtutib9
phibetur · Dicitur etiam rotunda
q̄ ista debet esse plana et vera · et
nunq̄ per fallaciam obliqua aut
per dissimulatiōnem variam āgu
losa · Trees etiam ordines dicit ha
bere īq̄tū tres ptes seu virtutes
p̄dicte semp dīnt iusticiam comita
ri · Iste ergo sūt duodecim partes
a porte per q̄s ītrat ad aiaz spūs
sanctus · gratie · et virtutes · q̄ p
certo per portas prudentie intrat
deus ad nos erudiēdū · p portas
fortitudinis intrat ad nos roborā
dum · per portas tpancie ad nos
mōdificandum · per portas iustica
e ad nos iustificādum · Vnde da
uid in · ps · Aperite mihi portas iu
stice · vnde de tali ēpliatate dicit
Ecc̄ · xxv · In tribus bene placi
tum est spiritui meo ·

Vl dic ꝙ ⁊uitas est eccl̃a ⁊ porte xŋ ⁊ signant fidem que duodecim articulos habet ⁊ sed iste porte m q̃tuor partibus scilicet orientali ac̃ ⁊ m tres distmguuntur pro eo ꝙ i q̃tuor plagis ⁊re ubiq̃uaq; ẽ ecclesia seu fideles vt tramitatis misteriũ credatur ⁊ et fides ipsius teneatur ⁊ Vl dic ꝙ ⁊uitas est hõ q̃ i oriẽte puericie ⁊ i aq̃lone adole scẽtie ⁊ i meridie iuuẽtutis ⁊ in occi dẽte senectutis ⁊ nccẽ ẽ ꝙ tres por tas habeat .i. ꝙ scẽ trinitatis fidem credat ⁊ Vl tres portas .i. tres vir tutes theologicas scz fidẽ spem et caritatẽ ⁊ Vl trẽs portas .i. mũdia ã cordis oris et opis gerat ⁊ vt di cat illud predictum: Ecclesiastici ⁊ xxv ⁊ In trib; beneplacitu; est spi ritui meo ⁊

¶ Quo ⁊uitas ihẽrusalem duo denaria continebat ⁊ continebat enim duodecim stadia ⁊ xŋ ⁊ portas ⁊ xŋ ⁊ ãgulos ⁊ xŋ ⁊ nomina filiorum israhel ⁊ ¶ Mor ¶ Cum dicit sit ꝙ ista ⁊uitas aiaz figr spiritẽ dũ est ꝙ p stadia q̃ dicũtur a stando intelligitur sue pseuerãtie stabilitas ⁊ Per fundamenta q̃ habet intelligit virtutũ cardinaliu; firmitas ⁊ Per portas eiꝰ intelligit sacramẽtoꝝ vtilitas ⁊ Per lapides pãciosos intelligit suarũ virtutũ moralium nobilitas ⁊ Per apostoloꝝ nomia doctrinã apostoloꝝ auctoritas ⁊ Per noia filioꝝ israhel scoꝝ patrum exẽploꝝ sanctitas seu bonitas ⁊ Iste sũt ptes ⁊uitatis moralis .i. aime sine q̃bz nõ dicerẽt neq; ihẽrusalẽ neq; nouã ⁊ q̃ dum spualit cõtinet ihẽrusalẽ .i. pacifica: a noua .i. gratiosa a placada dici dẽt ⁊ sup ⁊ xxi ⁊

Vidi ⁊uitatẽ sanctaz ihẽrusalem nouaz ac̃ ⁊ Sed quid? in ommibus istis perfecte anime ptibz dẽt nũe tus duodenarij? p quẽ fides catholica intelligitur reluc̃ere ⁊ Sumerꝰ duodenarius ⁊ xŋ ⁊ articulos signifi cat ⁊ quos ꝓcto in oĩbus actibus aia scã portare debet ⁊ Quia reuea nulla ps ipsius sufficiẽs esset ⁊ misi ibi fidei veritas reluceret ⁊ q̃ nec porte sẽsuũ ⁊ nec fũdamenta virtutũ cardinaliu; ⁊ nec lapides p̃cosi virtutũ moraliũ ⁊ nec porte sacramẽtoꝝ ⁊ nec nomina seu doctrina apostoloꝝ ⁊ nec exempla sanctoꝝ patrum pficiũt ⁊ misi duodenarius fidei sẽp assit ⁊ vnde ⁊ Hebreoꝝ ⁊ xi ⁊ Sine fide ẽm impossibile est quẽq; placere deo ¶ I ¶ Vl dic ꝙ ista ⁊uitas est ecclesia cuiꝰ stadia que ipsam mensuraueruntfuerunt angeli ⁊ fundamenta fuerunt patriarche: porte fuerũt apostoli ⁊ anguli fuerunt martires ⁊ lapides preciosi fuerunt virgines ⁊ confessores ⁊ apostoli sunt prelati et predicatores ⁊ filij israhel sunt õnes fideles ⁊ In istis autez ommib; duodenariꝰ numerus id est fides catholica resplenduit et in ipsis fidei veritas semper fuit ⁊ Vel dic ꝙ iste duodenarius est nobis stadium ad curr̃endum ⁊ fundamentuz ad fustinendum ⁊ porta ad intrandũ ⁊ angulus ad fortificandum ⁊ lapis preciosus ad nos ditandu; ⁊ apostolus ad nos docendum ⁊ patr̃acha ad nos spualit generãdũ ⁊ R

¶ Quidit iohãnes ⁊uitatẽ nouaz cuius platee erat de auro purissimo plucide tã ꝙ vitrũ ⁊ cuiꝰ fidamẽtũ erat ornatũ lapide p̃cioso ⁊

Ibi enim nominat·xij· lapides preciosos quibus erat ornatum fundamentum ipsius ciuitatis· primus lapis fuit iaspis· secūdus saphirus teraus calcedonius· qr tus smaragdus· quintus sardonius· sextus sardius· septimus crisolitus· octauus berillus· nonus topazius· decimus crisoprassus· undecimus iacinctus· duodecimus ametistus· ¶ Hoc ¶ Ista ciuitas est anima vl quilibet vir perfectus cuius platee consciencie debēt eē auree per sanctitatem· vitree seu lucide per sapientie claritatem· Fundamentum em̄ cordis sui debet habē duodecim ornamenta. i. ·xij· virtutes figuratas m istis duodecim lapidibus p̄ciosis vt sic prope illud fundamentum fiant vas aurū solidum ornatum sit ex lapide preciosō· Ecc̄. l· Est ergo p̄mus lapis iaspis· qui fantasmata fugat· et incantatoribus resistit· sordes oculoz purgat· a visuz acuit· hec est fides· que est p̄ma ianua aliarum virtutū· qr secūdū Ap̄m· Sine fide impossibile est placere deo· ad Hebre· xi· Ista enim fantasmata. i. demonia fugat· et incantatoribus. i. hereticas obuiat oculum cordis et visum discretionis acuit atq purgat vnde· Ysaye· lnj· Ponam iaspidē propugnacula tua· Secundus lapis ē saphirus q̄ celestem hēt colorem· et secundum dyascoridē· virtutem letificatiuam hēt per quē signatur spes· que tota est lucida et celestis· inq̄tum celestia sperat bona que etiaz desolatos letificat· a ideo de hoc dicit dominus anime vel ec clesie· Ysaye· lnj· Fundabo te in saphiris· Teraus lapis est calcedonius q̄ secundum dyascoridem facit vincere causas· a calefactū attrahit paleas· per quem intellī caritas que aliarum virtutum ē seruatrix· que causas. i. tēptationes vincit· que paleas. i. infirmos ad salutem trahit. i. Corint· xiij· Caritas omnia suffert ꝛc̄· Quartus lapis est smaragdus· qui est viridis coloris confortās oculos q visum conseruat· et portāti dat perfluasiora verba· et diuinare volentibus valet secundum lapidarium· et per istū intelligī̄ prudentia· que oculos aliorum cōfortat inq̄tuz delectabile est videre hoiem prudentem· visum intellectus seruat· verba perfluasoria et eloquentia dat· et diuinaē et p̄dicare volentes super omnia iuuat Ista ergo sez prudentia est prima cardinalium virtutuz quam homo summe debet appetere et hoc qr sine ista cetere parū noscūt valere Vnde bene dicitur· Sapie· vij· Dic sapientie soror mea es· et prudentiam amicam meam vocaui· Quartus lapis est sardonix qui luxuriam depellit· et hominem humilē et pudicum facit Et signat tpantiam· que luxuriam. i. omnem superfluitatem tollit· humilitatem et pudicitiam semper gignit· De qua prosper· m· li· de vita cōtem platiua ait· temperantia facit hominē pcum sobrium moderatuz pudicum· hec enim libidinis affectū temperat· desideria sancta multiplicat viciosa castigat· imo nos cōfusa omnia ordinat· et prauas

cogitationes remouet · sanctas ī
serat · voluptates extinguit · et to
tum hominem temperat a compo
nit Sextus lapis est sardius qui
sāguinei est colorus in cuius pñ
cia omix lapis maleficus non pt
nocere · timorem pellit · et auda
cem facit · Iste signat fortitudinē
qr pro certo iste colorus sāguinei
debet esse · inq̄tum proprium san
guinem fundere nō solet timere ·
quimmmo iste solet timorem pel
lere · et hominem audacem facer
et nocumentum omias .i. tēptati
onem dyabolicam resistendo refre
nare · vnde · Ambrosius · li · primo
de offiens de fortitudine dicat · qr
fortitudo virtutes custodit · iusti
cam frenat · contra vicia ē inimi
ca · ad laborem fortis ad pericula
rigida et aduersa · Septimus la
pis est crisolitus · ignem velocissi
me rapiens · qui demones fugat
et terret nec nō timores noctur
nos pellit et iste signat mīsti
cam · que ignem zeli et seue
ritatis facliter concipit · demō es
.i. maleficos hoīes pellit · et timo
re malorum sublato priaz securaz
reddit · vñ de isto lapide scz de iusti
cia et homine iusto dicatur · Dañ
· x · Os ipse vidit filium hominis
cuius corpus erat quasi crisolit⁹
Octauus lapis est berillus · cuiꝰ
virtus sm dyascoridem contra
picula hostium · et contra lites in
uictū facit · Et inter berillos ille
qui est pallidior est melior p quē
intelligitur paciencia · que inter
lites et picula summe valet · qr si
cut dicit seneca cuiuslibz doloris
remedium est paciencia · Nonꝰ la
pis est crpasius seu topasiō inde
clinabile · lapis clarissimus · q̄ se
cundū lapidarium ad sanguinez
stringendum · et aq̄ bullire nō p
mittendum valet · omniz lapidum
superat claritatem · Et iste signat
castitatem · que est proculdubio
rara virtus et rara auis in terra
nea que sanguinē luxurie terrenī
git et feruorem concupiscencie cō
pescit · et aliaz virtutuz pulchri
tudinem adquirit Sapiē · in · O q̄
pulchra est generatio casta cum
claritate · Decimus lapis est criso
prassus quē lux celat · et potit ob
scuritas · i obscuro enim splendet
et subdiuo positus ipsiꝰ claritas
absconditur at pallet · Et iste est
humilitas · que subdiuo .i. in homi
nis apparencia nō querit splende
re · sed in obscuro .i. in abscondito
et secreto · Quia p certo humili
tas obscuritatem querit · et onez
hominis pñciā · omnemq̄ famam
et gloriā semper fugit · Math · vi
Intra in cubiculum tuum et ora
prem tuuz qui in celis est qui vi
det in abscondito · Undecimus la
pis est iacinctus · qui est lapis se
cundum tempora condicionē mu
tans · quia secundum qd tempus
est turbidum vl serenum lapis il
le fit serenus et turbidus · et sig
nat virtutem discretionis · que
secundum tempora et perso nas
se solet mutare · et vnam cum v
no aliam cū alio ostendere · nūc
clara .i. affabilis · nunc obscura .i.
tristabilis debet esse // Vel dic qd
ista est compassio que nouit cum
flētibus flere · et cum gaudenti
bus gaudere · exemplo apostoli

qui dicebat .i. Corint· ix· Ommbz
omnia fa ctus sum· Duodecimus
lapis est amethistus lapis violacee
us in colore· qui scdm dyascoridē
valet contra ebetatem· bonuz cō
fert intellectum· a hoiem facit vi
gilem· Et iste signat sobrietatez
que ad trām ebetati restistit hoiez
vigilem et diligentem efficit· ma
las et immundas cogitatiōes re
pellit· et intellectum acuit· Vñ
leopaꝫ· De abstimentia ꝓdeunt
caste cogitatōes· rationabiles vo
luntates salubria cōsilia· per hāc
enim caro concupiscens mouatur
et spūs virtutibus innouatur·
Ista sunt duodecī hominis funda
menta seu duodecim fundamenta
nostre conscientie vl' gratie· vel e
tiam ecclesie ōmenta et duodeciz
lapidum preciosorum .i. virtutuz
spiritualia pamenta· ita ꝙ cuili
bet hominī sic fundato· l' christi
ecclesie a deo stabilite· vel etiā cui
libet prelato qui est subditorum
seu ecclesie fundamentum· potest
dici illud· Ezech· xxviij· Omnis
lapis preciosus operimentum tu
um· sardius ꝛc· vt de talibus fun
damentis dicatur illud· ps· fun
damenta eius in montibus sanc
tis·

¶ L

Quitas nouā non habebat
templum· nec sole nec luna
egebat· quia ipsam dominus illu
minabat· et lucerna ipsi9 agn9
erat· Ista enim nullam prorsus
habebat noctem· porte eius nulla
tenus claudebantur et nullus cō
quinatus aut abhominatōez aut
mendacium faciens illuc ingredi
ebatur immo canes venefici impu
dici· hoīcide timidi ꝑdoꝛ seruientes·
a mundicia facientes foras sistuebāt
qꝛ ibi erat sedes dei et agni· a solū
modo seruiu eius ad seruiendum
dei et ad videndum faciem eius·
admittebantur· Apocalipsis·
vicesimo secundo
liter·

¶ Mora

Ista possunt
allegorice dici de ecclesia vel reli
gione· qua procerto ista non de
bet habere vel querere templum
id est cuiuscumqꝫ ꝓpositis vani
tatem· solem id est mundane glo
rie claritatem· lunam .i. prosperi
tatis mundane mutabilitatem et
eclipsibilez facultatem quia pro
certo solum deum debet habere ꝓ
lumine· et solam agni id est xpi
gratiam debet appetere pro lucer
na· Quia ecclesia vel religio a
deo debet illuminatiōem recipere
mundi lumen aut gloriam non
querere· sed lucem que christus ē
solummodo affectare· Psalmus
Lucerna pedib9 meis verbum tu
um· et lumen semitis meis·
Porte illius debent esse aperte ad
recipiendum peccatores ad fidem
et ad penitentiam· quia ista non
debet claudere gremium peniten
ti· Ysaye· vicesimo sexto· A
perite portas ingredietur gens
iusta· Porte ipsius materiales
patebunt ad mendicos et pere
grinos recipiendum· ad pau
res sustentandum et hospitalita
tem indigentibus faciendum·
vt sic dicatur illud· Job· tricesi
mo primo capi· Foris non man
sit peregrinus· hostium meum

viatoꝝ patuit · vnde verificatoꝛ
ait · porta patẽs esto nulli claude
ris hõnesto · ℣ Q ℣l poꝛ
te ei⁹ debẽt eẽ apte · qꝛ reuera ser
ui dei et agni .i. viri iusti dñi in
ea portas ecclie p promotõem ad
mitti et vt digni ad officia vel be
neficia admittantur apiri · vt ibi
possint deo seruire et eius facẽ cõ
tẽplaꝝ · ps · Apite mihi portas iu
stitie et ingressus in eas cõfitebor
dño · Null⁹ tñ imũd⁹ ad pcũꝛ ibidẽ
debẽt intrare quimimo canes .i. im
sacrabiles auari · venefici .i. pestife
ri · imũdi · luxuriosi · homicide .i. de
tractores et maledicti · idolatre
.i. supstitiosi et heretici · et sozile
gi · debẽt foris extra ecclãm im p
moti relinq̃ · Nõ em dignũ ẽ qꝝ ta
les ad sedẽ dei et agni .i. ad statuꝝ
ecclãstice dignitatis ascẽdant · vl
qꝝ portas ecclie intꝛoeant · ps ·
Quibꝫ iuraui in ira mea si intꝛoi
bũt rẽ · Cui⁹ tñ prochdoloꝛ fit ho
die oppositum · qꝛ mali per portas
ecclie ducuntur boni vero serui do
mini ab ecclie beneficijs repelluñ
Treno · pmo · Vidi gentes ingres
sas sanctuarium tuum · de quibꝫ
precepeꝛas ne intrarẽt ecclãz tuã
℣ N ℣l die qꝝ ista ciuitas ẽ pa
dyſus vbi non ẽ templũ manufa
ctum · nec sol nec luna · qꝛ speci
lum eius eternũ est deus qui est
ipsis luminarium et lucerna · Il
la ciuitas vsq ad finem seculi ap
tas hẽt ianuas · solos tamen fide
les dei recipit · cõmãnatos et pec
catores alios nõ immittit · qꝛ sedz
augustinũ sicut nulli digno nega
bitur ita nulli indigno cõferetur
℣ O ℣l die qꝝ in malo signifi
cato talis ciuitas est anima pecca
tꝛix · l ecclia moderna in q̃ iam nõ
ẽ tẽplũ deuotionis · vbi deficit sol
discretionis · cessat luna rẽcte cõ
passionis · vbi nõ claudunt portẽ
sẽfuũ delectabiluꝫ · nec portẽ be
neficiorũ claudunt ambitiosis ·
seu munera apportãtibꝫ ℣ Vl die
qꝝ ista ciuitas est iustus · in quo ẽ
sedes dei et agni p gratiam · qui
a deo illumínatur p fidem et sapi
entiam · ita qꝝ nõ habet noctez .i.
errorem aut ignorantiam · nec
querit templum .i. mundane sciẽ
tie claritatem · nec lunam .i. mun
dane opulẽtie facultatem · portas
cordis et sensuum hẽt apertas ad
recipiendum res que ad salutem
sunt necessarie · verum tamen ni
hil cõinquinatum .i. nulla mala co
gitatio vl affectio debẽt ibi recipi
per alicuius male complacentie
voluptatem · Oath · xiij · Elegerit
bonos in vasa sua malos ãt foras
miserũt ·

## Capl'm vicesimũ secũdũ ℣ A

℣ Idit iohannes fluui
um aque vite · splendi
dum tanq̃ crystallum
in medio platee ciuita
tis · procedentẽ de sede dei viui et
agni · Et ex vtraq parte flumi
nis lignum vite afferens fructus
duodecim · per menses singulos
reddens fructum suum et folia
sua ad sanitatem gentium ·
Apocalipsis · xxij ℣ Oꝛ · Per
istũ fluuium intelligit voluptas

glorie eterne · que saciat potat & refrigerat beatos · et que in tuita te paradysi de ipsa sede maiestatis diuine immediate influit · ps ·

Torrente voluptatis tue potabis eos · quoniam apud te est fons vite · Iste ergo fluuius vite eterne vel glorie duas principaliter habet partes · scilicet xpi diuinitatem · et cristi humanitatem · qr in istis duobus pendet tota contemplatio beatorum · & ex vtraq; pte istius fluminis inuenitur lignum vite .i. vna natura vitalis perpetua et eterna · videlicet natura angelica ex parte diuinitatis · et natura humana ex parte humanitatis · Homo enim et angelus sunt duo ligna vite · que capiunt visionem beatam · et potantur flumine voluptatis eterne · Vnde de quolibet beato dicitur in · ps · q ipse est tanq; lignum qd plantatum est secus decursus aquarum · et folium eius .i. decor eius no defluat · ideo quecunq; faciet prosperabuntur · Sed procerto ista ligna scilicet beati proferunt per meses singulos fructus · xij · Mensis enim dicitur a mene qd est defectus · eo q; in quolibet mense luna deficit · et signat defectus huius mortal' vite · Fructus vero ligni vite significat premia et gaudia paradysi · Oportet enim ostendere quo per menses singulos .i. contra · xij · defectus quos patitur ista vita · ille arbores paradysi sic beati · habeant duodecim fructus .i. xij · gaudia sic premia · ita vt singuli fructus singulis mensibus · et singula pmia seu gaudia singulis huius vite de fectibus applicentur · Menses ergo .i. defectus nostri in hac vita sunt sex q;tum ad animam sc; obliuio in memoria · in intellectu ignorantia in affectu concupiscentia · dolor presentium malorum · timor futurorum languor virtutum naturalium · Quantuz ad corpus sunt alij sex passibilitas sine sanitate · grauitas sine agilitate · obscuritas sine claritate plena eeitate · corporeitas sine subtilitate · labor sine q;te · mors cum necessitate · Sed procerto contra istos · xij · menses seu defectus beati habent · xij · fructus .i. xij · gaudia · scilz q;tum ad animam in memoria firmitatem sine obliuionis fluore · in intellectu veritatem sine ignorantie errore · in affectu sufficientiam sine cupiditatis ardore · in animo voluptatem sine tristicia vel dolore · in statu securitatem sine dubio & timore · in natura prosperitatez sine desidia vel languore · Item q;tum ad corpus habebunt sanitatem sine passibilitate · et agilitatem sine ponderositate · claritatem sine obscuritate · subtilitate sine densitate · quietez sine turbatione · vitam sine mortis termination · Et sic beati qui sunt ligna vite per singulos menses habent singulos fructus remedia vel profectus · ita q; quelibet beata anima potest dici illa mulier · de qua dicitur supra · Signum magnum apparuit in celo · mier amicta sole et luna sub pedibus eius · et in capite eius corona stellarum duodecim · Vel dicam · W B Vel dic q; signum vite qd sedet super ora

fluminis de sede dei procedentis est vir iustus qui super fluuium deuotionis compassionis et cōpūc ctionis sedet · qui fluuius a sede dei cō agni inspiratione et influentia xpi prouenit · quia procerto ille duodecim fructus solet portare .i. duodecim pietatis opera facere et inde alios recreare · qui fruct⁹ .i. pietatis opera sunt duodecim · scilz sex spiritualia · et sex corpo ralia que in istis duobus versibz continentur Instrue castiga solare remitte fer ora · Vestio alo po to tectum do visito condo · vt sic de homine pio et fructuoso dicat illud · in · Regum · xi · q̄ ahyas di uisit pallium suum in duodecim partes. Pallium enim bonorum nostrorum tam spūaliū q̄ corpo ralium in duodecim partes diui ditur · quando duodecim pietatis opera a nob in alios diffundūtur Et proculdubio folia istius ligni .i. verba viri iusti ad sanitatem aliorum proficiunt · in q̄tum ver bis talium aliq̄ bon fiunt · ¶ C Vel dic q̄ illud lignum signat crucem cum suo crucifixo · quod i medio ciuitatis ecclesie super flu uium deuotionis est situm · quia certo p mēses singulos .i. cōtra singulos vitiorum defectus · ibi inueniuntur duodecim gratiarum virtutum et exemplorum fruct⁹ Mensis enim dictus est a mene q8 est defect⁹ et signat mundi de fectus l' vica. Est enim prim⁹ mensis in anno peccati. ianuari⁹ qui dicitur q̄i anni ianua · signās superbiam · que est inicium et ia nua peccatorum · Ecclesiastici · x · Inicium omnis peccati est superbia · et ille pingitur cum tribus facebus · eo q̄ triplex est superbia scilicet preferre se maioribus paribus · et minoribus · Vel eo q̄ superbia nascit ex tribus causis scilicet ex eminentis diuitis et ex naturalibus gratis ¶ Vel iste tres facies habere dicitur · p eo q̄ superbus homo super plures hominēs se valere opinat · Ezech .i. Quatuor facies vni · eideo sol tunc in aquario dicitur · qui scilz primerna deorum dicitur fuisse · ad denotandum q̄ superbi nimis gaudent in magnatis officiis esse ¶ Secund⁹ mensis est februari us · dictus a febre · qui pingitur se calefacere ad ignem · et signat defectum luxurie · que facit eum per mala desideria calefacere et fe bricitare et semper in igne concu piscentie estuare · Ec ā · tricesimo octauo · Vapor ignis vret carnes eius · Et tunc autem sol in piscibz esse dicitur · quia scilicet sol .i. ra tio luxuriosorum in piscibz .i. in car nalibz voluptatibus implicat ·

Tertius mensis ē marci⁹ · dictus a marte deo belli q̄ pīgitur scīdēs vmeam et in ipso est sol in ariete Et figit iracundiā q̄ cōtra hoīes p m pacām mouet bella · et q̄ vmeas .i. simplices semdit et ledit · a mo re arietis ipsos litibus et conten tionib⁹ percutit et inuadit · verbis et verberibz · accusatione mordia ta eos ferit · Ecā · xxvii · Dō homi mi seruat irā · ¶ Quart⁹ mēsis est aprilis vbi terra mapit aperta · qui pingitur homo armatus va dens ad bella super equū · et tunc

est sol in thauro. Et signat pecca
tum crudelitatis et seuicie. quod
est semper armatum ad vindictã
de aduersarijs sumendam. a mo
re tauri semper seuiciose inedit
et terram seu patriam suam rapi
nis et exactionibus aliorum. diui
tijs viriscere facit. Contra quos
Ecã. vi. Non te extollas in cogi
tatione animi tue sicut thaurus.
Et ecã. nij. Noli esse sicut leo in
domo tua euertens domesticos tu
os. qi sicut dicitur. Ecã. xxvij.
Qui vindicari vult a deo inuem
et vindictam. ¶ Quintus mẽsis
est maius. a madificatione pluuia
tum dictus. qui pingitur iuuenis
floribus circunseptꝰ. signãs pec
catũ lasciue. quo fatui iuuenes
floribus. i. auiosis vestibꝫ et mo
ribus se adornant. et michil aliꝰ
q̃ flores mundane glorie optãt
et delicijs carnalibus preceteris
se madidãt et humectant. dicen
tes illud. Sapie. ij. Vino a vngẽ
tis preciosis impleamus nos. et
nõ pretereat nos flos temporis corõ
nemꝰ nos rosis anteq̃ marcescãt
Ideo sol tunc videtur esse in ge
minis q̃a isti leticiam suam gemi
nant et duplicãt. ¶ Sextus men
sis est iunius in quo iam terra cal
escit et siccatur. et ideo p̃ta tũc te
poris defalcãtur. qr iste cum fal
ce secando herbam depingitur. a
sol in centro eius medio subinfer
tur. Et signat peccatum p̃tatis
et auaricie qđ est in male seruãdo
qđ sic facit terrã nostri cordis p
cupiditatem calefieri. et incompa
ssione siccari. et herbas. i. diuicias falcare et amplecti. et sibi per
p̃tatem detinẽ curat et michil ex
pendere. omnia autem seruat et
solem. i. animum in centro quod ẽ
animal retrogradum intrare fa
cit. inq̃tum ipsũ a celestibus ad
terrena retrogredi procurat vn
de. Innocentius. de miseria hũa
na dicit. qđ auarus nec patientibꝫ
compaciatur nec miseris miserẽ
sequitur. iste est qui deo prefert au
rum. paradyso preponit argentuꝫ
¶ Septimus mensis est iulius. i
quo oritur stella que dicitur canis
vbi sol intrat in leonem. in quo
maximus tegnat calor. a iste pi
gitur quasi segetes secans. qr tũc
solent arua segetibus exspoliari.
signans detractionez et inuidiã.
quam cõcomitatur canis mordẽs
leo ore fetens. i. mordax oblocuti
o. et fetida infamatio. quia detra
ctor et inuidus solent segetes et
virtutes et sufficientias aliorum
falce sue lingue truncare. et ipos
bonis suis et honoribus spoliare
Job. xxij. Agrum nõ fuuz deme
tunt. ¶ Octauꝰ mensis est augu
stus. qui dicitur ab augendo. tũc
enim segetes triturantur. et ẽgna
segetum augentur. a ideo iste bla
da triturans et excutiens pingit
et sol in signum virginis intras
tunc mouetur. signans viaum
rapine et auaricie. quod ẽ in ma
le acq̃rẽdo. qr auaricia nõ cessat
ẽgna segetũ. i. diuicias pauper. p
rapinaz et vsurã excutere. et diui
tias diutijs adaugere. et ipsos
paupes tribulationibꝫ terrere. Et
ideo sol. i. aimꝰ taliũ solet virginẽ
. i. sterilitatẽ virtutũ tũc tpis sibi
trare. Osee. x. Effraym vitula

docta diligere trāturam. Effraim interpretatur augmentum. a designat illos qui diuitias suas augere non cessant. Prouer. xxij. Calumniatur paupez vt diuitias suas augeat. ¶ Nonus mensis est septembez in quo vina colligunt et ideo vindemians seu in dolys vina fundens depingitur et significat ebrietatem seu delitiatuz voluptatem que de vinis et delicys curam gerut. de quo Ysaye. v. Ve qui potentes estis ad bibendū vinum. et viri fortes ad miscendaz ebrietatem. et ideo tunc tpis sol in trate libram dicitur. quia isti ad nichil aliud vacant nisi ad bibendum et potandum et ad vina libandum domino ventri suo.

¶ Decimus mensis est octobez in quo semina in terram proicunt ideo in forma hominis seminātis pingitur. quia tunc primos fructus consumit et per semina noua alios recuperare conat. Et signat vicium inconstantie que fructus virtutum suarum non custodit. immo cotidie per peccatum perdit illos. et cotidie semina bonorū p positoz recuperare contendit. Ideo sol tunc in scorpione dicitur esse p eo q sol. i. mens taliuz more scorpionis in cauda. i. in fine. a facie. i. a principio diuersificari dicitur. ita q talibus seminatoribus pt dici illud. Deutero. xxviij. Frustra habetis sementem quoniam ab alijs deuorabitur. Iste em mēsis nunq comedit illud qd seminat sic nec homo inconstans fructum capit de bono qd inchoat. Luce. xiij. Iste homio cepit edificare et non potuit consummare. ¶ Undecimus mensis est nouembez. in quo tm frigus viget q porta terre et animaliū clauduntur. labor exterior impeditur. ideo tunc quiescunt aues. et amplius si cibū habent impiguantur. Ideo in forma hominis pascentis et impinguantis suos porcos et excutientis glādes depingitur. Sol etiam signuz sagittarij pgrat. signans carnalem affectōem. que mētē hoīs trāfigit et frigore ideuotionis poros cordis et auris claudit. et vires anime taliter stringit. q laborare per bona opera non permittit. qn immo iste facit possessores suos q eti et ocio vacare. et porcos. i. filios vel nepotes et cōsanguineos carnales diuitys impinguare ita q solent pro istis glādibus. i. pro terrenis bonis suis acquirendis q plurimum laborare. Unde sol .i. animus talium sagittatuz more dicit pauē. qz cōstat q isti mali ecclastica et vsurary ratione siue carnal affectōnis p filys suis ditādis a nepotibz solēt alios sagittare. et qnq rapinis et exactōnibz molestare. vt possint sic glandes tempaliuz bonoz excutere et habere. vnde Ieronimus. Quā ta mala nos cōpellit facere carnalis affect? ¶ Undecimus mensis est decembez q corda frigoz fortitudie ledit. q in figura hoīs porcū occidentis pingit ꝓeo q tūc tpis porca et alia que impinguata fuerant occadūtur. Sol etiam tunc tpis p signum capricorni vagatur. Iste igit mensis duricaz et seueritatē signat que solet alios frigore et

tribulatõe pẽitere. et quoscũq; porcos. i. homines peccatores et infirmos sine misericordia occidere .i. corrigere Sicut ad litteram patet in crudelibus iudicibus et prelatis · qui sine compassione crudeliter puniunt delinquentes . nec quacũq; occasione homo delinquat eidem misererentur · de quibz dicat seneca libro de clementia · Crudeles vocabo qui puniendi causaz hñt · ¶ Isti propterea capricorni dicũtur · qz dato q; quandoq; pre ceteris vitijs fetrãt · alios tamẽ peccatores corrupere et cornuvent ilare nimis austere noscunt dañ · vij · Ecce hircus capratum veniebat impetu fortitudinis sue Isti sunt duodecim mali menses. i. duodecim defectus humani · extra quos pro certo sicut iam supradictum est · lignum vite. i. crux cum crucifixo portat · xij · fructus. i. xij virtutes spãles et duodecim bona exempla · vt singuli menses per fructus singulos. i. singula viaa · per virtutes singulas tempent · ¶ Do Edico ergo q; de isto ligno vite. i. cruce et crucifixo tu potes colligere contra ianuarium superbie humilitatem xpi in capitis inclinatione · qz inclinato capite emisit spiritum · ¶ Contra februarium luxurie · timorem in cutis spinea perforatione et in oculoz ad terram depressione · quia pũcture timoris dñi · et considerationes terre. i. mortis carnis concupiscentiam frenãt ne cadat · Prouer · xv · Per timorem domini declinat omnis a malo Cõtra martem iracundie · pacientiam in auribus auscultatione qz dato q; impia mlta audisset · tamẽ cũ male dicereť nõ male dicebat · Ysaye · lij · Dicens illud · ps · Ego tanq; surdus non audiebam · Contra aprilem vindicte et sevicie · colligere misericordiam in lingue benigna locutione · in hoc scz q; crucifixo tibus misericorditer indulsit · dãs exemplum de hoc q; ipẽ docuit dicens Dimittite et dimittetur vob Luc · vi · Contra maium lasciuie et inanis letiae · contritionem et dolorem · in oris fellea et amara potatione dicens · Ysaye · xxxviij Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine · ẽ · Contra iunium potatis colligere liberalitatez in manuum perforatione et extẽsione. Manus ẽm perforata male continet qõ immittitur · extẽsa alteri porrigit quod appetit · ea idcirco liberaliter iuxta verbum · Eccl · iij · Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dãdum collecta · Contra iulium detractõis et inuidie · colligere caritatem in corde et lateris aptione · quia cor suum videtur tibi velle dare dum latus tenet apertum · Unde bñ hab · Respice vulnera pendẽtis latera morientis · ẽ · Nam vt ipse ait · Joh · xv · Maiorem caritatez nemo habet vt animam suam ponat quis pro amicis suis · ¶ Cõtra augustum · rapine et auaritie colligere paupertatem in corporis denudatione · Nudus enim in cruce remansit et nuditatem et paupertatem in hoc diligere nos instruxit · iuxta illud · Gregõ · Nudi post nudum curram? · Cõtra

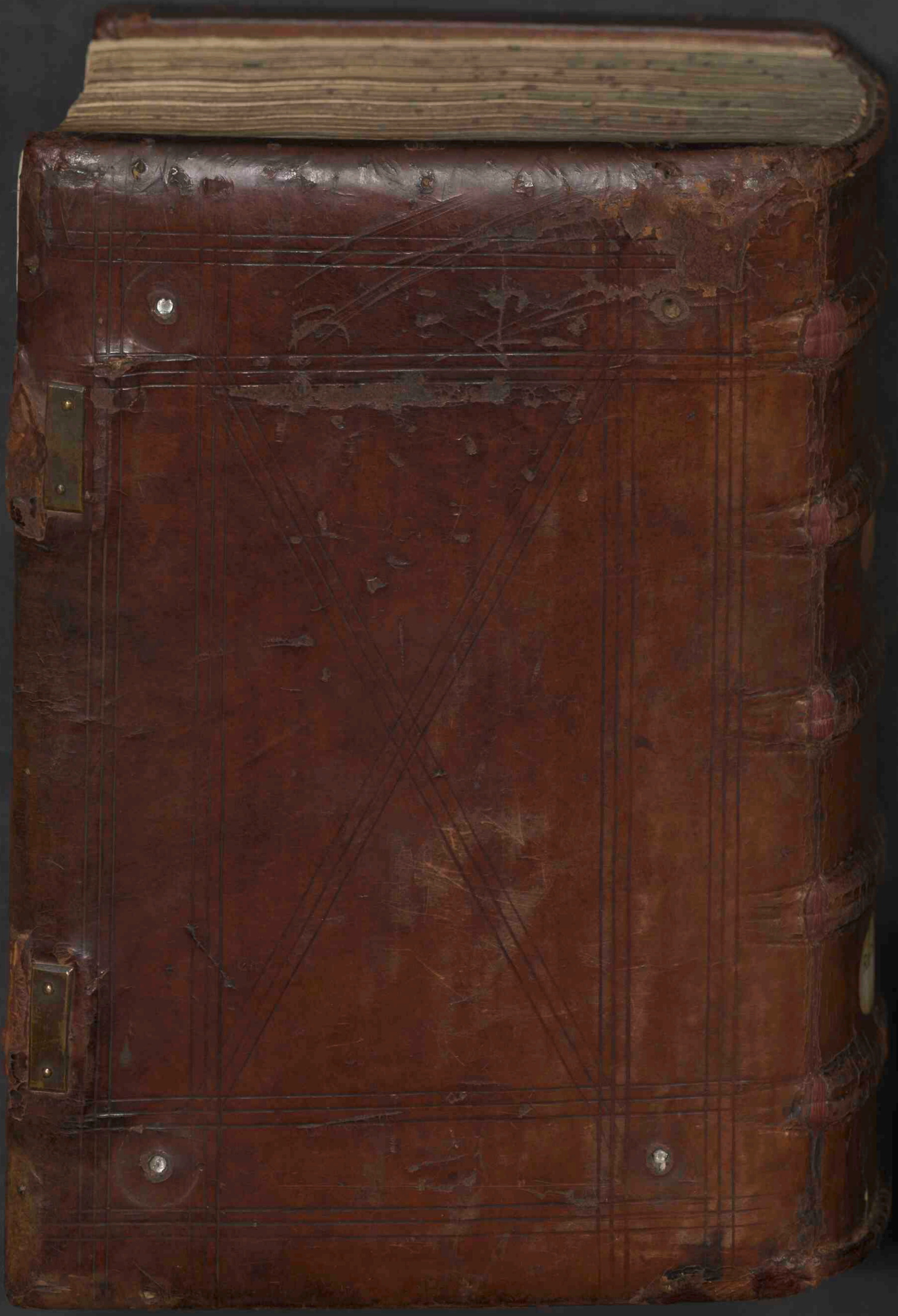
septembrem delicatum et uoluptatum · colligе asperā peiētiam · in corpis flagellacōe · caro em̄ ei? non fuit ibi in delicijs sed in peis et supplicijs · dans exemplum q̄ magis diligenda sunt aspera q̄ ꝑspera · Job xxxix · Conſūpta ē caro eius a supplicijs. Contra oc tobrem inconstācie · colligе perseuerātiam in pedū conclauacōe et cōfixione · ita em̄ fuit conclauat? q̄ nec uidendum insulta cōibus · nec aīcorum tēpta cōe crucē dimittere voluit · dans exemplū pseuerandi in cruce · i · crucatu et labōe assumpto · vñ seneca · Vtē officio q̄s semel fūpsisti · turpe ē em̄ honori cedere · Contra nouēbrez carnalis affectōis · colligе cōtēptum cuiuscūq; amoris superfluj · in discipulorū fuga et desertione et in totius corpis a tra eleuacōe in quo nob dat exemplum q̄ carnalis nos p carnis affectōem nō debemus amicos et notos tenē · ps̄ Noti mei de longe steterunt qui immo debemus sursum per cōtemplationem suspēdi a tra · et a terrenis eleuati esse · Job · xix · Elegit suspēdium aīa mea Contra decembrem mimi e seueritatis et duricie · colligе cōpassionem delinquētū · i · crucifixi corpis dispōne Quia iste fuit crucifix? · facie ad occidentē · dorso ad orientez · dextra ād aquilonem · simstra ad meridiē · In quo dat intelligi q̄ ipse pie per cōpassionē respicit occidentales i. cōgelatos peccatores · Dorsū vero vertit ad orientales. i. ad fupbos de suis pfumentes virtutibus · Dextera etiaz etne libera

litatis porrigit aquilonaribus. i. pauperibz · Simstraz etne aduersitatis minatur meridionalibz. i. diuitibz · quia iste est qui esurientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes · Lucē. i. Dat ergo nob exēplum · q̄ peccatores et delinquentes non debemus contēpnē · nec per austerā seueritatē ledere · et eos extensis brachijs p misericordiā et penitentiam āplecti et recipere · q̄ sicut ipse dicat · Lucē · xv · Gaudium ē angelis dei sup vno peccatore · Et sic dico q̄ lignum vite. i. crux vel xp̄s contra duodecim menses duodecī vitioruz · nobis profert duodecim fruct? duodecim bonorū exemplorz · scilz humilitatē contra supbiam · timorez contra carnis concupiscentiaz · patientiam contra iracundiam · misericordiam contra vindictam crudelitatem et seuiciam · contritionē cōtra lasciuiā · liberalitatē cōtra paruitatem · caritatē contra inuidiam · et paupertatem cōtra auariciam · disciplinamq; contra voluptatem · perseuerantiam contra vagabilitatem · contemplationem contra carnalem amorem · compassionem contra nimie seueritatis ardorem · Lignum igitur vite protulit nob duodecim fructus per menses singulos · Sapie · xnj · Benedictum est enim lignū per quod fit iustica ·

Cayen

Explicit Apocalipsis · liber tricesimusquintus et vltimus reductorij moralis figuratum biblie · super vtrumq; testamentum · a venerabili domino Petro bertorij parisiensis ordinis sancti benedicti · de pictauie partib⁹ oriundo · auimone factus · dauē tric diligenti correctione emendatus punctuatus et tabulatus atq; impressus Anno incarnationis dñi Millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo per Richardū paffroet de Colonia · cuem dauē traiecten · pro ornatu mundicione et edificatione vniuersalis ecclie · et sponsi eiusdem honore · dñi nri ihesu xpi qui est benedictus in secula · A O E R

8506


Cm


colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6